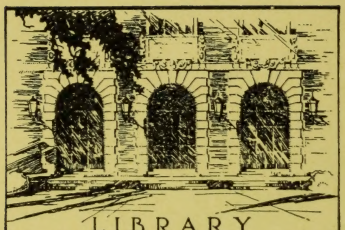

LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY
OF ILLINOIS

491.863
R16r

РУССКО-ЧЕШСКІЙ СЛОВАРЬ.

Составленъ

О. В. Ранкомъ.

RUSKO-ČESKÝ SLOVNÍK.

Sestavil

Josef Rank.

ПРАГА. — V PRAZE.

Tiskem a nákladem dr. Edv. Grégra.

1874.

491.863
R 167

Jazyk ruský — bratr to jazyka českého — nabyl v poslední době v ohledu vědeckém, politickém a obchodním nadobyčejné platnosti a rozšířenosti, neboť mluví se jim na prostoře 400.000□ mil v Evropě, Asii a v Americe; on obsáhl země od severního Ledového moře do Tichého oceánu, od břehů Baltických do luhů Perských, od staroslavného Krakova do baječné říše Kytajské.

Poznání jazyka ruského jest nyní nezbytnou potřebou každého vzdělaného Slovana, jenž chce seznámiti se s tím, co pilnost a síla slovanská v poslední době vykonaly; jazyk ruský povolán jest k tomu, aby byl diplomatickým jazykem učenců slovanských při společných schůzích a poradách.

Skromný slovník tento, práce to dvanácti let, budiž částečným příspěvkem k vyplnění úlohy naznačené, k obapolnému sblížení jazyků bratrských — ruského a českého — budiž páskou k pevnějšímu utužení vzájemnosti slovanské!

V PRAZE, dne 1.—13. máje 1874.

Josef Rank.

Písemnictví ruské založeno jest na *písmě slovanském*, které má svůj zvláštní pořádek, dle něhož třeba jest vyhledávati slova ve slovníku tom zde obsažená.

Pořádek týž — *azbuka* — jest tento:

А а	az	*a*	Т т	tverdo	*t*
Б б	buki	*b*	У у	uk	*u*
В в	vědi	*v*	Ф ф	fert	*f*
Г г	glagol	*g*	Х х	chěr	*ch*
Д д	dobro	*d*	Ц ц	cy	*c*
Е е	jesť	*je*	Ч ч	červ	*č*
Ж ж	živětě	*ž*	Ш ш	ša	*š*
З з	zemlja	*z*	Щ щ	šča	*šč*
И и	iže	*i*	Ъ ъ	jer (znamení tvrdosti)	
І і	*i* (před samohláskou)	*ĭ*	Ы ы	jery	*y*
К к	kako	*k*	Ь ь	jerь (jeřík; měkkost)	
Л л	ljudi	*l*	Ѣ ѣ	jať	*ě*
М м	myslětě	*m*	Э э		*e*
Н н	naš	*n*	Ю ю	ju	*ju*
О о	on	*o*	Я я	ja	*ja*
П п	pokój	*p*	Ѳ ѳ	thita	*f*, *th* (jen ve slovích řeck.)
Р р	rcy	*r*	Ѵ ѵ	ižica	*y*, *v* (jen ve slovích řeck.)
С с	slovo	*s*			

А.

а (азъ), první písmeno v azbuce; co číslo a značí 1.

а, *conj.* a; ale; сего́дня здѣсь, а за́втра тамъ, dnes zde a zejtra tam; а ты что? a co ty? а по сему́ объявля́ется a protož oznamuje se.

а, *int.* a! aha! ach! а! кака́я бѣда́! ach, jaké neštěstí! а! тепе́рь я понима́ю! a! teď tomu rozumím.

аа́! *int.* a! aha!

аанги́чъ, а, *m.* kachna lední, *Anas glacialis.*

Ааро́нова борода́ *v.* Аро́нова борода́.

аба́, ы́, *f.* hrubé bílé sukno; 2. plášť z takového sukna.

аба́зъ, а, абба́съ, а, *m.* abas, stříbrná mince perská.

аба́ка, и, *f.* nadhlavnice, nadhlavní deska u sloupu, *Abacus.*

аба́туръ, а, *m.* svéhlavec. O.

аббати́сса, ы, *f.* abatyše.

аббат-скій, ая, ое, opatský; —ство, opatství.

абба́тъ, а, *m.* opat.

абель-мо́сха, *f.* —мо́схъ, —мо́шусъ, —мо́шъ, *m.* pižmovka, abelmoš *Hibiscus abelmoschus* (rstl.).

аберра́ція, и, *f.* záblud, aberace (astr.) *Aberratio.*

а́біе, *adv.* (*crk.*) hned, ihned, v. то́тчасъ.

абон-е́нтъ, а, *m.* předplatitel; —име́нтъ, а, *m.* předplacení, *Abonnement;* —ирова́ть (-ру́ю, -ру́ешь) předplatiti; а.-ся, předplatiti se; —иро́вка, předplacení.

аборда́жъ, а, *m.* zahakování korábu nepřátelského, vskočení na koráb nepřátelský, *Abordage.*

абориге́ны, овъ, *pl. m.* prabydlitelé, praobyvatelé, *Aborigines.*

аборти́вный, ая, ое, potracovací, *Abortiv.*

абрико́с-ный, -овый, ая, ое, merunkový; —овое де́рево, merunka, strom merunkový.

абрико́съ, а, *m.* merunka *Armeniaca* (něm. *die Abrikose, Aprikose.*)

а́брисъ, а, *m.* nákres, výkres (něm. *der Abriss.*)

а́бшидъ, а, *m.* list propustný n. výhostný, *st.* výhost (něm. *der Abschied*).

абы́, *cnj.* (star.) aby.

абы́зъ, а, *m.* tatarský právník. A.

аван-га́рдъ, а, *m.* přední voj, *Avant-*

garde; —за́ла, ы, *f.* předsíň; —по́стъ, а, *m.* přední stráž, *Avant-poste*; —сце́на, ы, *f.* předjeviští (na divadle) *Avant-scéne.*

авантури́н-ный, —овый, ая, ое, avanturinový.

авантури́нъ, а, *m.* avanturin, třpytinkáč (průzračná odrůda křemene).

авантюри́стъ, а, *m.* dobrodruh, *Aventurier.*

аварі́я, *f.* škody námořské, škody na korábě vzešlé při plavbě; 2. poplatek přístavní.

а́вва, ы, *m.* (crk.) otec, abba.

авги́тъ, а, *m.* augit (nerost).

а́вгустскій, ая, ое, srpnový.

а́вгустъ, а, *m.* srpen (měsíc).

августѣ́йшій, ая, ое, nejjasnější (titul cářské rodiny panovnické v Rusích); а. мона́рхъ, nejjasnější panovník.

авдо́тка, авдо́тька, и, *f.* dytík, *Oedicnemus* (pták bahenní.)

аво́сь, аво́сь-либо *adv.* snad; подождёмъ, аво́сь придётъ počkáme, snad přijde.

Авраа́мово де́рево (А. дре́во), drmek, Abrahamovo dřevo, *Vitex Agnus castus.*

авра́лъ, а, *m.* svolání plavců na palubu v čas nebezpečí. А.

авра́нъ, а, *m.* konítrud, *Gratiola, Aurin* (rstl.).

аври́кула, ы, *f.* medvědí úško, aurikule, *Primula auricula.*

аврипигме́нтъ, а, *m.* kamenka, *Auripigment.*

австра́льный, ая, ое, jižní, v. ю́жный.

авто-біогра́фія, и, *f.* vlastní životopis, autobiografie; —гра́фія, и, *f.* autografie; —гра́фъ, а, autograf, vlastnoruční podpis neb spis; —крати́ческій, ая, ое, autokratický, samovládný; —кра́тъ, а, *m.* samovládce, v. самоде́ржецъ; —мати́ческій, ая, ое, automatický, samohybný; —ма́тъ, а, *m.* automat, samohyb, samohybný stroj.

авторите́тъ, а, *m.* autorita, vážnosť; 2. hodnověrnosť, věrohodnosť.

а́втор-скій, ая, ое, spisovatelský; —ство, *n.* spisovatelství.

а́вторъ, а, spisovatel, autor.

ага́! *int.* aha!

ага́ва, ы, agave, *Agave* (rstl.)

ага́рь, и, *f.* kulík (pták).

ага́т-ный, —овый, ая, ое, achátový.

ага́тъ, а, *m.* agát, achát (kámen).

а́ггелъ, а, *m.*, а. сатани́нъ, *(crk.)* zlý duch.

аге́нт-скій, ая, ое, agentský, jednatelský; —ство, agentství, jednatelství.

аге́нтъ, а, *m.* agent, jednatel.

агіа́сма, ы, *f.* *(crk.)* voda tříkrálová.

а́гнецъ, нца, *m.* (crk.) beránek (staročesk. jehnec); а. бо́жій, beránek boží; а. непоро́чный, чи́стый drmek, Abrahamovo dřevo, *Vitex Agnus castus.*

а́гнечный, ая, ое, jehněcí, beránčí; —ая просфора́, svěcený chleb (kostelní).

а́гница, ы, *f.* (crk.) jehnice, ovčička.

а́гновы вѣ́тви (crk.) větve vrby babylonské, kočičky, *Salix babylonica.*

а́гнч-икъ, а, jehňátko, beroušek; —ій, ая, ее (crk.) jehněcí, beránčí.

агня́, я́ти, *n.* (crk.) jehně, v. ягнёнокъ.

аграма́нты, овъ, *pl. m.* vyšívané okrasy na ženských šatech nebo oponách.

агра́фъ, а, *m.* sponka, *Agraffe.*

агрономи́ческій, ая, ое, agronomický, roleznalský.

агроно́мія, и, *f.* roleznalství, agronomie.

агроно́мъ, а, roleznalec, agronom.

ада́жіо, (nesklonné), *n.* adagio, vážně, volně.

адама́нт-овый, —скій, ая, ое diamantový.

адама́нтъ, а, *m.* diamant, v. алма́зъ.

адамáшк-а, и, *f.* damašek (látka); —овый, ая, ое, damaškový.
Адáмова головá, mužíček, *Mandragora* (rstl.)
Адáмова кость, Adamova kost (ska-
Адáмова смоквá, banan, *Musa paradisiaca* (rstl.).
Адáмово яблоко, Adamovo jablko, ohryzek v hrdle.
адвúзъ, а, *m.* návěští, *Avis.*
адвокáт-скій, ая, ое, advokátský; —ство advokátství; —ствовать co advokát jednati, advokatovati.
адвокáтъ, а, *m.* advokát.
аденo-лóгія, и, *f.* žlazopis, žlazoznalství; —тóмія, и, *f.* žlazořez, žlazopytva.
администр-атúвный, ая, ое, administrativní; —áторскій, ая, ое, administratorský; —áторъ, а, *m.* administrator, správce; —áціонный, ая, ое, správní; —áція, и, *f.* administrace, správa.
адмиралтéйскій, ая, ое, admiralitský; —ство *n.* admiralita; —ствъ-совѣтъ, а, *m.* rada admiralitská.
адмирáлъ, а, admirál, velitel loďstva.
адмирáль-скій, ая, ое, admirálský; —ша, и, *f.* admirálova žena.
áдовъ, а, о, (crk.) pekelný.
адоздáнный, ая, ое, v pekle spáchaný.
Адонáй, я, *m.* Adonai, Bůh, Hospodin.
адонúсъ, а, hlaváček, *Adonis* (rstl.).
адонúческій стихъ adonický verš.
áдресный, ая, ое, adresní.
адресов-áніе, я, *n.* adresování; —áть (ýю, ýешь) adresovati; а.-ся къ кому obrátiti se k někomu písemně.
áдресъ, а, *m.* adresa, nápis, nadpis, přípis.
áдресъ-календáрь, я, *m.* kalendář adresní, poptavárna, dotazovna.
áдскій, ая, ое, pekelný; á. кáмень pekelný kamínek *Lapis infernalis.*
áдъ, а, *m.* peklo.
адъюнктъ, а, *m.* adjunkt.
адъютáнтъ, а, *m.* adjutant, pobočník.
áже, *cnj.* (st.) že, jestliže.
áжio (neskl.) *n.* ažio, láže, nadcenek.
ажiотáжъ, а, *m.* ažiotáž, lichva měneční.
áжно, *cnj.* (prost.) až.
ажъ *cnj.* (st.) až.
азáрт-ничать hazartovati; —ный, hazartový; —ная игра́ hazartová hra.
азáртъ, а, *m.* hazart; въ —тѣ ve zlosti.
азóука, и, *f.* azbuka, abeceda (ruská).
азóуч-ка, и, *f.* slabikář; —никъ, а, *m.* abecedník, abecedář; —ный, ая, ое, abecední.
азимýтъ, а, *m.* azimut, temenní úhel.
азóтъ, а, *m.* dusík, azot.
áзъ, а, *m.* az (jméno prvního písmene v azbuce n. abecedě ruské); 2. азъ, *gen.* мене *prn.* (crk.) já *v.* я.
азúмъ, а, азúмецъ, мца, азúмчикъ, а, *m.* svrchní oděv prostého lidu, halena.
áй! *int.* aj! 2. ach!
áй, áя, *m.* lenochod, *Bradypus, v.* лѣнúвецъ, тихохóдъ.
áйва, ы, *f.* kdoule, *Cydonia,* v. квитъ.
аймáкъ, а, statek šlechtický u Kalmyků.
áиръ, а, *m.* puškvorec, prsní kořen, *Acorus calamus,* v. сáбельникъ (rstl).
áистникъ, а, *m.* čapí nůsek *Pelargonium* (rstl.).
áйстъ, а, *m.* čáp *Ciconia.*
академúкъ, а, *m.* akademik, člen akademie učených.
академ-úстъ, а, *m.* akademista, žák akademie; —úческій, ая, ое, akademický.
академíя, и, *f.* akademie.
акáнеы, овъ, *pl. m.*, акáнеовыя лúстья akanty (bodlákové listí co okrasy stavitelské).
акáція, и, *f.* akácie (strom).

акаѳистникъ, а, *m.* akafistník, kniha chvalozpěvů.

акаѳистъ, а, *m.* chvalozpěvy k Pánu Ježíši, Panně Marii a k svatým (v církvi ruské).

аквамарúн-ный, —овый akvamarinový.

аквамарúнъ, а, *m.* akvamarin, modravec (kámen).

акваре́ль, и, *f.* akvarela, malba vodovými barvami.

акватúнта, ы, *f. Aquatinta* rytí na spůsob tušování.

аквилóнъ, а, *m.* vítr severní n. půlnoční, *Aquilo* (lt).

áки, *cnj.* (crk.) jako, jakož, ježto, poněvadž.

áкибы, *cnj.* (crk.) jako by.

аккóрдъ, и, *m.* akord, souzvuk (v hudbě).

аккýла, ы, *f.* žravoch, žralok, *Squalus* (ryba).

аккурáт-но, *adv.* navlas, zrovna, zevrubně; —ность, и, *f.* zevrubnosť; —ный, ая, ое zevrubný.

аклéй, я, *m.* malá černeť (kachna sibiřská); 2. orlíček, *Aquilegia* (rstl.).

áко, *adv.* (st.) jak, když.

áкоже, *adv.* (st.) jakož.

акомпан-имéнтъ, а, *m.* průvod (hudební n. zpěvní) *Accompagnement;* —ирováніе, я, *n.* provázení hudbou n. zpěvem; —ировáть (рýю, рýешь) provázeti hudbou n. zpěvem).

акредит-ováніе, я, *n.* pověření; —óванный, ая, ое, pověřený; —овáть pověřiti koho čím; а.-ся, pověřiti se.

акрúда, ы, *f.* (crk.) kobylka v. saranča.

акробáтъ, а, *m.* provazolezec, akrobat.

акрóстихъ, а, *m.* krajeverší, akrostich.

аксамúтный, ая, ое, aksamitový v. бáрхатный.

аксамúтъ, а, aksamit v. бáрхатъ.

аксельбáнтъ, а, *m.* náramek (*Achselband*).

аксióма, ы, *f.*, samoistina samopravda *Axioma.*

актёрскій, ая, ое, herecký.

актёръ, а, *m.* herec (divadelní).

актрúса, ы, *f.* herečka (divadelní).

актуáріусъ, а, *m.* aktuár.

áктъ, а, *m.* akt, spis úřední; 2. a., дѣйствіе dějství, jednání (v divadle); *pl.* áкты, овъ *m.* akta, spisy.

акýстика, и, *f.*, naúka o zvúkaxъ náuka o zvuku, zvukoznalství, sluchozpyt, sluchověda.

акусти́ческій, ая, ое, akustický.

акушéр-скій, ая, ое, porodnický; —ство porodnictví, babictví.

акушéръ, а, porodník.

акцепт-áнтъ, а, —áторъ, а, *m.* akceptant, příjemce, přijimatel (směnky); —áція. —ováніе *n.* akceptace, přijmutí (směnky); —овáть (-ýю, -ýешь)akceptovati,přijmouti(směnku).

акциде́нціи, ій *pl.*, посторóнніе дохóды akcidencie, důchodky postranní.

акцúзно-откупнóе коммиссіонéрство komise ku pronajmutí akcizu n. daně potravní.

акцúзный, ая, ое, akcizový.

акцúзъ, а, *m.* akciz, potravní daň.

акціон-éрное óбщество akcionářská společnost; —éръ, а, *m.* akcionář.

акціóнный, ая, ое, akcijový, akcijní.

áкція, и, *f.*, вкладъ akcie, vklad; 2. vkladní list.

алабáстровый, ая, ое, alabastrový

алабáстръ, а, alabastr *v.* алебáстръ.

алáдья, и, *f.* lívanec.

алáмъ, а, *m.* (str.) náplecník se sponkami. A.

алафá, ы, *f.* (str.) náhrada peněžná. A.

алачúга, ы, *f.* (str.), лачýга chatrč. A.

алáчъ, а, *m.* tatarský oděv na spůsob chalatu. A.

албатрóсъ, а, *m.* tohajka hýkavá *Diomedea exulans. P.*

алби́носъ, а, *m.* v. **альби́носъ**.

а́лгебра, ы, *f.* algebra, počítání v písmenech.

алгебр-а́йстъ, —и́стъ, а, algebraista, písmenopočtář; —а́йческій, —и́ческій, ая, ое, algebraický, písmenopočtářský.

алеба́рд-а, ы, *f.* helebarda, halapartna, partyzána, bradatice; —щикъ, а, *m.* halapartník, partyzánník. [rstl.

алеба́стренникъ, а, šater *Gypsophila*

алеба́стрить, а, alabastrovec (kámen).

алеба́стровый, ая, ое, alabastrový.

алеба́стръ, а, *m.* alabastr, úběl (kámen).

александри́йскій, ая, ое, aleksandrinský; а. стихъ aleksandrinský verš, aleksandrin; а. кустъ senesový keř *Cassia senna;* а. листъ senesové listí; —ie стручки *pl.* senesové šešulky n. lusky; —ая бумага, královský papír, royalový papír.

але́кторъ, а, (crk.), пѣтухъ kohout.

электроглаше́ніе, я, *n.* (crk.) kokrhání kohouta.

але́мбикъ, а, *m.* alembík, nádoba k přehánění (lučeb.).

а́ленькій, ая, ое, červeňoučký, červeňounký.

алёхонекъ, алёшенекъ, нька, нько, červeňounký, docela červený.

а́ли (prost.) čili, nebo, *v.* и́ли.

алида́да, ы, *f.* alhidada, pravítko s průhledy.

али́ф-а, оли́фа, ы, *f.* fermež svařovaný do barev; —ить, оли́фить (-флю, -фишь) fermežiti.

алка́ли neskl. *v.* щёлочь.

алкал-иза́ція, и, *f.* alkalisace; —име́тръ, а, *m.* luhoměr, alkalimetr; —и́ческій, ая, ое, alkalický, žíravý, žíravinný.

алка́ніе, я, *n.* (crk.) lačnění, toužení.

алка́ть, (-а́ю, -а́ешь) lačněti; а. чего́ toužiti, dychtiti po něčem.

алки́дъ, алкіо́нъ, а, *m.*, зиморо́докъ lednáček, *Alcedo, Alcyon* (pták).

алкоголоме́тръ, а, *m.* líhoměr, alkoholometr.

алкого́ль, я, *m.* líh, alkohol.

алкора́нъ, а, *m.* alkoran, turecký zákonník.

алкота́, ы́, *f.* (crk.) lačnost, lačnota; půst.

аллег-ори́ческій, ая, ое, jinotajný, alegorický; —о́рія, и, *f.* alegorie, jinotajka.

алле́гро (neskl.) *n.* allegro (v hudbě).

алле́йный, ая, ое, alejový, ze stromořadí; —ыя дере́вья stromy v alejích.

алле́я, и, *f.* aleje, stromořadí.

аллилу́ія, и, *f.* (crk.) alleluja!

аллодіа́льный, ая, ое, alodiální; —ое имѣніе, алло́дъ statek alodiální n. zpupný.

алло-патическій, ая, ое, alopatický; —па́тія, и, *f.* alopatie, léčba protipůsobivá; —па́тъ, а, *m.* alopat, lékař alopatický.

алма́з-ецъ, зца, —икъ, а, *m.* malý diamant; —никъ, а, *m.* obchodník v diamantech; —ный, ая, ое, diamantový; —чикъ, а, *m.* brusič n. obchodník diamantů.

алма́зъ, а, *m.* diamant.

а́ло, n. ало *adv.* červeně.

алова́тый, ая, ое, načervenalý.

алóе, алóй, я, *m.* aloe (rstl.)

алóйный, ая, ое, alojový.

а́лость, и, *f.* červenost.

алтаба́съ, а, *m.* perský zlatohlav. A.

алта́рный, ая, ое, oltářní, oltářový.

алта́рь, я, *m.* oltář.

алтимéтръ, а, *m.* výškoměr.

алты́н-никъ, а, *m.* dávná mince ruská tří kopejek; 2. (prost.) houžvička, držgrešle, skrblík; 3. kdo bere malé úplatky; —ница, ы, *f.* skrblice.

алты́нничать (-аю, -аешь) skrbliti; 2. brâti malé úplatky.
алты́нъ, а, *v.* алты́никъ 1).
а́лфа, ы, *f.* alfa (první písmeno abecedy řecké).
алфави́тный, ая, ое, abecední.
алфави́тъ, а, *m.* abeceda.
алхи́микъ, а, *m.* alchemik, alchemista.
алхими́ческій, ая, ое, alchemický.
алхи́мія, и, *f.* alchemie.
алч-а́, и, *f.* (star.), —бá, ы, (crk.) lačnost, hlad.
а́лчн-ичать (-аю, -аешь) чего́ lačněti čeho n. po čem; —о *adv.* lačno, dychtivě; —ость, и, *f.* lačnost, chtivost; —ый, ая, ое, а́лченъ, чна, чно, lačný, chtivý, dychtivý.
а́лый, ая, ое, а́лъ, а, о, jasně červený.
алы́р-ить (-рю, -ришь) taškařiti; —никъ, -щикъ, а, *m.*, —я, и, *m.* taškář; —ница, —щица taškářka; —ство taškářství.
аль, *cnj.* (star.) čili, nebo, *v.* и́ли.
альби́носъ, а, *m.* albino, bělák, kakrlák.
альбо́мъ, а́льбумъ, а, *m.* album.
алько́въ, а, *m.* alkovna, výstupek ve zdi.
альмана́хъ, а, *m.* almanach.
альти́стъ, а, *m.* altista.
альти́стый го́лосъ altový hlas.
а́льтъ, а, *m.* alt, altový hlas; пѣть а́льта zpívati altem; 2. a., altová viola; игра́ть на а́льтѣ hráti na altovou violu.
алѣть (-ѣю, ѣешь) červenati; a.-ся, (-ѣюсь, -ѣешься) červenati se.
алы́къ, а, *m.*, šle n. popruh u psího chomoutu (v Kamčatce). A.
алы́поватый, алы́поватый, ая, ое, neohrabaný.
амазо́нка, и, *f.* amazonka.
амальга́ма, ы, *f.* amalgama, varmužka.
амальгам-а́ція, и, *f.* amalgamace; —и́ровать (-рую, -руешь) amalgamovati.
аманáтъ, а, *m.*, зало́жникъ rukojmě.
амара́нтовый, ая, ое, amarantový.
амара́нтъ, а, *m.* amarant, laskavec, *Amaranthus* (rstl.)
а́мба, ы, *f.* ambo (dvě vytažená čísla v loterii).
амба́рго (neskl.) *m.* obstávka n. zabavení lodního nákladu, *Embargo.*
амба́р-ный, ая, ое, ambarový, skladový, skladištný; —ная по́шлина, —ное *n.*, —щина poplatek ze skladiště, skladné; —щикъ, а, *m.* držitel skladu.
амба́ръ, а, *m.* sklad, skladiště; špižírna; хлѣ́бный а. sýpka; соляно́й а. solnice.
а́мбра, ы, *f.* ambra.
амбро́зія, амвро́сія, и, *f.* ambrosie.
амво́нъ, а, *m.* ambona (v kostele), kazatelna.
амети́стъ, амеѳи́стъ, а, *m.* amethyst, kámen drahý.
амигд-али́нъ, а, *m.* mandlovina; —али́тъ, а, *m.* mandlovec; —а́ловый, минда́льный, ая, ое, mandlový.
амигда́лъ, а, (crk.), минда́ль mandle.
ами́нь *adv.* (crk.) amen; аминь глаго́лю вамъ amen pravím vám.
амі́антовый, ая, ое, amiantový, osinkový.
амі́антъ, а, *m.* amiant, osinek (kámen).
а́мма, ы, *f.* (crk.) matka duchovní.
амміа́къ, амі́акъ, аммоніа́къ, а, *m.* amoniak, čpavek.
аммони́тъ, а, Аммо́новъ рогъ amonit, pirožec (zkamenělina).
амнистія, и, *f.* amnestie.
а́мо, а́може *adv.* (crk.) kam.
амуни́-ція, и, *f.* vojenské potřeby; —чникъ, а, skladiště vojenských potřeb.
Аму́ръ, а, *m.* Amor, Milek (bůžek lásky).
амфи́бія, амфи́вія, и, *f.*, земново́дное живо́тное obojživelník.
амфитеа́тръ, а, *m.* amfiteátr.
ана-гра́мма, ы, *f.* anagrama, přesta-

vení liter; —креонти́ческій, ая, ое, anakreontický; —лизи́ровать (-рую, -руешь) analysovati; —ли́зисъ, —ли́зъ, а, *m.* analyse, rozbor, rozklad, rozložení; —ли́тика, и, *f.* rozbornictví; —лити́ческій, ая, ое, analytický, rozborný; —логи́ческій, ая, ое, analogický, obdobný; —ло́гія, и, *f.* analogie, obdoba.

анана́сный, ая, ое, ananasový.

анана́съ, а, *m.* ananas.

анарх-и́стъ, а, *m.* anarchista; —и́ческій, ая, ое, anarchický.

анáрхія, и, *f.* anarchie, bezvladí.

анатóм-икъ, а, анатóмъ, а, anatom, pytevník; —ить (млю, мишь) pytvati, pytevně rozbírati. [tevní.

анатоми́ческій, ая, ое, anatomický, py-

анатóмія, и, *f.* anatomie, pytva.

анахрони́змъ, а, *m.* časoblud, anachronism, poklesek v letopočtu.

анаѳéма, и, *f.* anathema, klatba církevní.

анóарщина, анóаръ *v.* амóарщина, амóаръ.

ангели́ка, и, *f.* angelika, andélika, *Angelica* (rstl.)

ангело-ви́дный, —зрачный, ая, ое, podobný andělu, andělský; —лéпный, ая, ое, krásný jako anděl; —му́дренный, —му́дрый, ая, ое, (crk.) moudrý jako anděl; —нача́льникъ, а, *v.* архáнгелъ; —обрáзный, —подóбный, ая, ое, podobný andělu.

ангелóчекъ, чка, *m.* andélíček.

áнгелъ, а, *m.* anděl, angel: а. храни́тель anděl strážce; а. тьмы a. temnoty (zlý duch); день áнгела den jmenovin, jmenoviny; прáздновать день áнгела světiti svůj svátek (jmenoviny).

áнгельскій, ая, ое, andělský.

англизир-óванный жеребéцъ anglisirovaný hřebec; —ова́ть (-рую, -руешь) anglisirovati (koně).

англомáнія, и, *f.* ang lomanie, přílišná náchylnost k angličině.

андáнте (neskl.) *n.* andante, zvolna (v hudbě).

Андрéева трава́, Андрéевъ крестъ rozrazil klasnatý, *Veronica spicata.*

андрóны, ъ *pl. f.* pohrabáče Kamčadalů na vyhazování oharků.

анекдóтецъ, тца, anekdotka.

анекдотúческій, ая, ое, anekdotický.

анекдóтъ, а, anekdota.

анемóметръ, вѣтромѣръ větroměr.

анемóнъ, а, *m.*, вѣтреница anemonka, větrnice, větrná růžička *Anemone.*

аниc-ный, —овый, ая, ое, anisový; —овка, и, *f.* anisovka (rosolka).

áнисъ, а, *m.* anis, anyz *Anisum* (rstl.).

áнѣт-ный, —овый, ая, ое, koprový.

áнѣтъ, а, копёръ, пра *m.* kopr *Anethum graveolens.*

áнкеръ, а, —рокъ, рка, —рочекъ, чка polouvědro (*der Anker*).

áно *conj.* (star.) ano, a ono.

анони́мъ, а, anonym, bezejmenný spisovatel.

áнсѣрь, я, (star.) váha ruská, někdy $1\frac{1}{3}$ libry, pak 1 libra.

áнталъ, а, *m.* půlsoudek uhersk. vína.

антаркти́ческій, ая, ое, antarktický, jižní.

анти-дóръ, а, *m.* svěcený chléb kostelní podávaný lidu; —дóтъ, а, *m.*, противоя́діе protijed, kazijed.

антúква, ы, *f.* antikva, písmo tiskací stojaté.

антикварúй, я, *m.* antikvář.

антúкъ, а, *m.* starobylá řezba.

анти-мúнсъ, а, *m.* vyobrazení božího hrobu; —мóнія, и, *f.*, сурьмá surma, antimon; —пасхá, ы, týden po velikonoci; —пати́ческій, ая, ое, antipatický; —пáтія, и, *f.* antipatie, nechuť k něčemu; —поды, овъ *pl. m.* protinožci (geogr.); —тéза, —тéзисъ,

—тéзъ, а, *m.* antithese; —фóнъ, а, antifona, odzpěv, protizpěv.
антúхристъ, а, *m.* antikrist.
антúчный, ая, ое, antický.
антолóгія, и, *f.* antologie, výbor, výběr, klasobraní (v literatuře).
Антóновъ огóнь oheň sv. Antonína (nemoc).
антре-сóль, и, *f.*, *pl.* —соли, ей, (star.) poloupatří, *Entresol.*
антрополóгія, и, *f.* naúka o человѣкѣ člověkosloví, člověkoznalství, člověkozpyt, náuka o člověku.
анфилáда, ы, *f.* (stav.) pořadí pokojův *Enfilade.*
анчóусъ, а, *m.* anšovka *Clupea* s. *Engraulis encrasicolus.*
аншпýгъ, а, *m.*, rýhář jeřáb, zvedák, zdvihák.
анъ *cnj.* (prost.) an.
апелл-я́нтъ, —я́торъ, а, apelant, odvolavatel; —яціóнный, ая, ое, apelační; —я́ція, и, *f.* apelace, odvolání (k vyššímu soudu).
апельси́н-ный, —овый, ая, ое, pomorančový; —чикъ, а, malý pomoranč.
апельси́нъ, а, *m.* pomoranč, *Citrus aurantium.*
апети́тный, ая, ое, chutný.
апети́тъ, а, chuť k jídlu.
аплика тýра, ы, *f.* aplikatura, kladení prstů (na hudební nástroj).
аплоди́ров-аніе, аплодиро́вка tleskot rukama, pochvala; —ать tleskati rukama na důkaz pochvaly.
по-гéй, я, *m.* (astr.) odzemí, dalekozemí *Apogaeum;* —кáлипсисъ, а, *m.* zjevení sv. Jana; —калипсическій, —калипси́ческій, ая, ое, apokalyptický; —крифи́ческій, ая, ое, apokryfický, podvržený; —крúфъ, а, *m.* apokryf, podvržený spis; —логúческій apologický, obranný (spis); —лóгія, и, *f.* apologie, obrana (písemná); —лóгъ, апóлогъ, а, *m.*, nравоучúтельная бáсня mravoučná bajka, bajka esopská; —плéксія, и, *f.* apopleksie, mrtvice; —плéктикъ, а, mrtvicí poražený; —плектúческій, ая, ое, apoplektický; —стéма, ы, *f.* apostema, vřed.
апóстолъ, а, *m.* apoštol.
апóстоль-никъ, а, *m.* kukle jeptišek; —скій, ая, ое, apoštolský; —ство, а, *n.* apoštolství.
апóстрофъ, а, *m.* odsuvník, apostrof (').
аппарáтъ, а, *m.*, přibóръ přístroj.
априкóсъ *v.* абрикóсъ.
апрúлій, я, *v.* апрѣль.
апроб-áція, и, *f.* schválení *Approbatio;* —овáть (-бýю, -бýешь) aprobovati, schváliti.
апрóши, ей, *pl. f.* průkopy.
апрѣль, я, *m.* duben (měsíc) *April;* —скій, ая, ое, dubnový; —ская погóда aprilová č. nestálá povětrnost.
аптéк-а, и, *f.* lékárna (apatyka); —арскій, ая, ое, lékárnický; —арша, и, *f.* lékárnice (apatykářka); —арь, я, *m.* lékárník (apatykář).
аптéч-ка, и, *f.* malá lékárna; —ный, ая, ое, lékárnický.
арабéскъ, а, *m.* arabeska.
арáва, ы, *f.* (prost.) tlupa lidí, zástup.
арáкъ, а, *m.* arak, rejžovka.
арáнцы, овъ *pl. m.* vysoké skalnaté hory v Sibiři.
арáп-ка, и, *f.* mouřenínka; —никъ, а, *m.* dlouhý bič s krátkou násadou; —скій, ая, ое, mouřenínský; —чикъ, а, obřezaný n. opotřebovaný dukát.
арáпъ, а, mouřenín.
арбá, ы, *f.* vysoký dvoukolový vůz (v Krymu a j.).
абрýзъ, а, *m.* druh dýní *Cucurbita citrullus.*
áргали (neskl.), барáнъ степнóй, argalka, ovce stepní, *Ovis argali.*

аргам-áкъ, а, *m.* kůň kabardinský; —áчникъ, а, *m.* jezdec na argamáku.

арéнда, ы, *f.* nájem, pacht, nájemné, pachtovné; 2. manství dočasné.

арендáторъ, а, *m.* nájemník, pachtýř.

арéндный доходъ důchod z pachtu.

аренд-óванный, ая, ое, najatý, pachtovaný; —овáть (-ýю, -ýешь) najmouti, pachtovati.

ареомéтръ, а, *m.* hustoměr.

арест-áнтскій, ая, ое, arestantský, vězní, vězenský; —áнтская *f.* věznice, světnice vězenská; —áнтъ, а, *m.* vězeň, arestant; —ованіе, я, *n.* uvěznění; —óванный, ая, ое, uvězněný; —овáть, (-ýю, -ýешь) zatknouti, uvězniti.

арéстъ, а, *m.* arest, vězení; находúться, сидéть подъ арéстомъ seděti u vězení; содержáть подъ арéстомъ držeti koho u vězení.

аржáнецъ, аржéнецъ, нца, *m.*, ржáнецъ, роженецъ bojínek *Phleum*(rstl.).

аристо-кратúческій, ая, ое, aristokratický; —крáтія, и, *f.* aristokracie; —крáтъ, а, *m.* aristokrat.

ариѳмéтика, и, *f.* aritmetika, počtářství.

ариѳмéтикъ, а, *m.* aritmetik, počtář.

ариѳметúческій, ая, ое, aritmetický.

аріергáрдія, и, *f.*, аріергáрдъ, а, *m.* zadní voj.

áрія, и, *f.* arie, zpěv, píseň.

áрка, и, *f.* oblouk.

аркáда, и, *f.* arkáda.

аркáнить (-ню, -нишь) lapati do smeček (koně divoké atd.).

аркáнъ, а, *m.* smečka, lapač (provaz k chytání divokých koní v stepi.)

аркти́ческій, ая, ое, arktický, severní.

арлекúна́да, ы, *f.* harlekynáda.

арлекúн-скій, ая, ое, harlekynský; —ство *n.* harlekynství, šašky *pl.*; —ствовать (-ствую, -ешь) šašky tropiti.

арлекúнъ, а, *m.* harlekyn.

армáда, ы, *f.* vojenské n. válečné loďstvo.

армáторъ, а, armator, vypravitel lapacího korábu,

арматýра, ы, *f.* vojenská úprava.

армéецъ, éйца, *m.* kdo slouží v armádě.

арме́й-скій, ая, ое, armádní; —щина, ы, (prost.) vojenština, členové vojska.

áрмія, и, *f.* vojsko, armáda.

армýдъ, а, *m. v.* áйва, квитъ.

армя́жный, ая, ое, harasový.

армя́къ, а, *m.* haras; 2. dlouhý harasový oděv (jako župan).

армя́нскій, ая, ое, armenský; а. кáмень, лазýрикъ, lazurový kámen.

армя́чина, ы, *f.* haras (látka).

арнаýтка, и, *f.* arnautka (druh pšenice).

аромáтить (-мáчу, -мáтишь) namazati mastmi; а.-ся (-мáчуся) namazati se mastmi.

аромати́ческій, ая, ое, aromatický, vonný.

аромáт-никъ, —чикъ, а, kdo dělá a prodává masti; —ница, ы, *f.* mastnice, krabička na mast; —ный, —скій, ая, ое, mastový.

аромáтъ, а, *m.* vonná mast; 2. aroma, vůně.

Арóнова борода́ aron, aronova brada *Arum* (rstl.).

арсенáлъ, а, *m.* arsenál, vojenská zásobárna.

артáчиться (-тáчуся), ртáчиться býti zarputilým; stavovati se (o koních).

артéль, и, *f.* družina n. spolek řemeslníků n. průmyslníků se společným směrem; —ный, ая, ое, spolkový; —щикъ, а, *m.* účastník družiny (arteli); —щина, ы, *f.* vše co náleží k družině (arteli).

артéрія, и, *f.* tepna.

артику́лъ, а, článek.
артиллер-и́стъ, а, *m.* dělostřelec; —і́йскій, ая, ое, dělostřelecký.
артилле́рія, и, *f.* dělostřelectvo.
артисти́ческій, ая, ое, artistický, umělecký.
арти́стка, и, *f.* umělkyně.
арти́стъ, а, umělec.
артишо́къ, а, artyčok *Cynara scolymus.*
а́ртосъ, а, *m.* chleb svěcený v první den pašijový a rozdávaný na bílou sobotu shromážděnému lidu.
а́ртугъ, а, *m.* malá mince švédská *Örtug.*
арты́шъ, а, *m.* chvojka klášterská *Juniperus sabina.*
арý (neskl.), арýнъ, а, *m.* druh potápek v Kamčatce.
а́рфа, ы, *f.* harfa.
арфи́стка, и, *f.* harfenice, harfenistka.
арфи́стъ, а, *m.* harfeník, harfenista.
архалу́гъ, а, *m.* domácí krátký šat asiatský.
арха́нгелъ, а, *m.* archanděl; —льскій, ая, ое, archandělský.
архео-гра́фія, и, *f.* stařinopis, popis starožitností; —логи́ческій archeologický; —ло́гія, и, *f.* archeologie, stařinoznalství; -ло́гъ, а, *m.* archeolog.
архи́ва, ы, *f.*, архи́въ, а, *m.* archiv, listovna.
архив-а́рій, я, —а́ріусъ, а, *m.* archivář.
архи́в-ный, —скій, ая, ое, archivní.
архи-діа́конъ, а, *m.* archidiakon; —мандри́тъ, а, *m.* archimandrita; —па́стырскій arcipastýřský; -па́стырь, я, *m.* arcipastýř; —пела́гъ, а, *m.* archipelag, mnohoostroví; —страти́гъ, а, *m.* archistrateg, hlavní vůdce; —те́ктонскій, ая, ое, architektonický; —текто́нъ, —те́кторъ, а, *m.* architekt; —текту́ра, ы, *f.* architektura; —тра́въ, а, architrav, podřimsí.
архі-а́теръ, а, *m.* arcilékař; —епископія, и, *f.* arcibiskupství, (obvod n. osada); —епи́скопль, я, е, (star.), —епи́скопскій, ая, ое, arcibiskupský; —епи́скопство, а, *n.* arcibiskupství (hodnosť); —епи́скопъ, а, *m.* arcibiskup; —ере́й, я, *m.* arcikněz, arcibiskup; —ере́йскій, ая, ое, arcibiskupský; —ере́йство arcibiskupství.
арца́, ы́, *f.* *v.* арты́шъ.
арцы́ n. рцы jmeno písmene р v azbuce.
арча́къ, а, *m.* luk n. hlava sedla.
арши́н-никъ, а, *m.* obchodník ve zboží loketním; —ный, ая, ое, loketní; —чикъ, а, *m.* lokétek.
арши́нъ, а, *m.* ruský loket; продава́ть това́ръ по арши́намъ prodávati zboží na lokte; мѣ́рить свои́мъ арши́номъ na vlastní loket měřiti = svého prospěchu hleděti. P.
аря́сина, ы, *f.* tlustá hůl. A.
асбе́стовикъ, асбе́стъ, а, osinek, horní len (kámen).
аси́да, ы, *f.* (crk.) volavka (pták).
аскало́нія, и, *f.* ošle ch (rstl.).
аски́т-никъ, аски́тъ, а, *m.* asket, pobožník, kajicník; —ный, ая, ое, asketický; —ство asketika, pobožnictví.
аспара́гъ, а, *m.*, спа́ржа chřesť (rstl.) *Asparagus.*
аспе́ктъ, а, *m.* (astr.) protipostavy hvězd.
аспи́д-ій, я, —никъ, а, *m.* papratník, papratka *Aspidium* (rstl.).
а́спид-ный, ая, ое, břidličný; —скій, ая, ое, hadí.
а́спидъ, а, *m.* jedovatý had, zmije; 2. břidlice, křidlice (kámen); 3. (star.) я́шма, jaspis (drahý kámen).
а́сса воню́чая, воню́чка *Assa foetida* čertkus P.
ассе́ссоръ, а, *m.* asesor, přísedící, přísední. -ího *m.*

ассигн-аціо́нный, ая, ое, asignační; а. банкъ bank asignační n. cedulový; —а́ція, и, *f.* asignace, poukázka (na peníze); —ова́ніе, я, *n.* poukazování; —о́ванный, ая, ое, asignovaný; —ова́ть (-ну́ю, -ну́ешь) asignovati, dáti poukázku (na peníze); —о́вка, и, *f.* poukazování; 2. poukázka.

астери́къ, а, а́стра, ы, *f.*, звѣздо́чникъ hvězdník *Aster* (rstl.). [(rstl.).

астрага́лъ, а, *m.* kozinec *Astragalus*

астрахáнскій пе́рецъ paprika *Capsicum*.

астро-гно́зія, и, *f.* hvězdoznalství; —логи́ческій, ая, ое, astrologický; —ло́гія, и, *f.*, звѣздослóвіе hvězdosloví, hvězdoprava; —ля́бія, и, *f.* hvězdoměr, úhloměr; —номи́ческій, ая, ое, astronomický, hvězdářský; —но́мія, и, *f.* hvězdářství, astronomie; —но́мъ, а, *m.* astronom, hvězdář.

асфальти́ческій, асфа́льтовый, ая, ое, asfaltový.

асфа́льтъ, а, *m.* asfalt (= го́рная, жидóвская смолá) židovská n. horní smola.

асфоди́лъ, а, *m.*, асфодúль, и, *f.* mečík *Asphodelus* (rstl.).

ась *int.* (prost.) což! he!

áська, и, *f.* čepička prostého lidu.

ата́йка, и, *f.* kachna strakatá *Anas tadorna*.

ата́ка, и, *f.*, нападéніе útok, napadení *Attaque*.

атаковáть, (-ку́ю, -ку́ешь) útok učiniti (na nepřítele).

атама́н-скій, ая, ое, atamanský; —ство atamanství (důstojenství).

атама́нъ, а, ataman, náčelník kozáků.

атеи́змъ, а, *m.*, безбóжіе, bezbožství, atheism.

атеи́стъ, а, безбóжникъ bezbožník, atheista.

áти *conj.* (star.) aby, at.

атла́нтъ, а, *m.* (anat.) první obratel šíjový, nosič.

атла́с-ить (-áшу, -áсишь) atlasovati; а.-ся atlasovati se; —ный, ая, ое, atlasový.

атла́съ, а, *m.* atlas (látka).

áтласъ, а, *m.* atlas, sbírka map.

атмо-сфéра, ы, *f.* atmosféra, parokruh; —сферúческій, —сферный, ая, ое, atmosferický.

атомúческій, ая, ое, atomický.

áтомъ А., атóмъ, а, P. atom, prvek.

аттест-áтъ, а, *m.* atestat, vysvědčení (písemné); —áція, и, *f.* svědectví, vysvědčení; —овáть (-ýю, -ýешь) atestovati, vysvědčiti.

атý! атý! *int.* atu! (tak pobízejí myslivci svoje psy na lovu); —кать, —кнуть křičeti atu!

áть, áть *conj.* (star.) at; ать мя прúметъ (star.) at mě přijme.

аý! *int.* hou!

аудит-орíáть, а, *m.* auditoriát, vojenské soudství; —óрія, и, *f.* posluchárna, síň posluchací n. učebná; —óрская, ой, *f.* auditorská n. soudební světnice; —óрскій, ая, ое, auditorský; —óрство, а, *n.* auditorství; —óръ, а, auditor.

аудiéнція, и, *f.* audience, slyšení (u panovníka).

аудiéнцъ-зáла, ы, *f.* síň audienční n. přijímací.

аýкать (-аю, -аешь), аýкнуть houkati, houknouti; а.-ся houkati na sebe; каковó аýкнется, таковó и откликнется jak kdo s hůry volá, tak zas na něj z dola.

аукціо-нáторъ, а, —нúстъ, а, *m.* dražebník, vyvolavač.

ауля́къ, ауля́хъ, а, *m.* *v.* сáвка.

аýлъ, а, *m.* aul (několik rodin kavkazských horanův).

аурипигме́нтъ *v.* авripигме́нтъ.

аускульта́нтъ, а, *m.* auskultant.
афе́лій, я, *m.* (astr.) odsluní *Aphelium.*
афíша, афíшка, и, *f.* tištěné ohlášení, vyhláška *Affiche.*
афо-ри́змъ, а, *m.*, aforism, výměsek; —ристи́ческій, ая, ое, aforistický.
аха́нъ, а, *m.* sít na běluhy.
а́ханье, я, *n.* vzdychání. [-nouti.
а́хать (-аю, -аешь), áхнуть vzdychati,
ахине́я, и, *f.* nesmysl, tlachání; нести́ ахинéю tlachati, žvaniti.
а́хра, ы, *f. v.* арты́шъ.
ахромати́ческій, ая, ое, achromatický.
ахтю́, ахъ *int.* ach. [slovec.
ахýнъ, а, *m.* mahomendánský bohoáще, áще ли, (crk.), áче, áчи, áци (star.) *cnj.* jestliže.
аэро-гра́фія, и, *f.* aerografie, vzduchopis; —дина́мика, и, *f.* náuka o pohybu par vzdušných; —ли́тъ, а, *m.* povětroň; —ло́гія, и, *f.*, нау́ка о вóздухѣ náuka o vzduchu, vzduchosloví; —мéтрія, и, *f.* vzduchoměrství; —мéтръ, а, *m.* vzduchoměr; —на́втика, воздухоплáваніе vzduchoplavba; —на́вть, а, *m.* vzduchoplavec; —ста́тика, и, *f.* aerostatika, náuka o rovnováze plynů a par; —ста́тъ, а, *m.* vzdušná loď, míč povětrný.

Б.

б (бýки) druhé písmeno v azbuce.
ба! *int.* ba! aj!
бааль-никъ, а, věštec; —ница věštkyně; —ство věštba; —ствовать (star.) věštiti, předpovídati; namluviti koho k čemu.
бáба *f.* bába (skoro ve všech významech co v českém); *pl.* бáбы, плейды (astr.) báby, kuřátka, slepička.
бабáкъ *v.* байбáкъ.
бабáшка kousek kůry přivázaný k udici.
бабéн-ка, —очка babička.
бáбень, я, бабúкъ, á, babař, ženkýl, ženská zástěrka (posměš.).
бáбить (-блю, -бишь) (crk.) babiti.
бáбица babička.
бáбичъ (star.), акушéръ babič.
бáбища *f.* (prost.) babice.
бáбій, ья, ье, babí; бáбье лéто babí leto (vlákna létající na podzim); бáбьи зýбы babí zub, kyčelnice, *Dentaria* (rstl.)
бáбка *f.* babička (matka otcova neb matčina); 2. babička (při porodu); 3. kotník; игрá въ бáбки hra v kůtky; 4. babka (jmeno rozličných věcí, nástrojů, rostlin atd.).
бáбничать (-аю, -аешь) babiti.
бáбочка *f.* motýl *Papilio.*
бáборъ, а, onsa *Felis uncia.*
бабýкъ, а, тушкáнчикъ hrček *Dipus jaculus.*
бабýка *f.* smrž *Helvella mitra.*
бабýчникъ, а, agave (rstl.)
бáбушка *f.* babička.
бабýшка *f.* knedlíček do polívky.
бабьé, я, *n. coll.* babstvo, baby *pl.*
бáвить (-влю, -вишь) *v.* прибáвить; б.-ся (бáвлюсь, бáвишься) meškati někde, obmeškávati se.
бáвольникъ, а, хлопчáтникъ bavlník *Bombax* (rstl.).
багáжъ, а, *m.* zavazadla (pakáž) *Bagage.*
бáгоръ, гра *m.* purpur, červec, nach.
багóръ, грá, *m.* rybářské bidlo s hákem, rybářský hák.

багрéніе (crk.) červenění.
бáгренье lovení ryb hákem.
багрéцъ, á, purpur, purpurová barva.
бáгривать, (-аю), бáгрить (-рю, -ришь) loviti ryby hákem.
бáгрильщикъ rybář, který loví ryb hákem.
багри́ть (-рю́, -ри́шь) barviti purpurem; б.-ся rdíti se, červenati se.
багрóвина tmavočervená piha neb známka na těle.
багровúще *n.* násada k háku rybář-[skému.
багро́-вый, пурпу́ровый purpurový, nachový; —вѣть (-вѣю, -вѣешь), багрѣть (-ѣю, -ѣешь) zčervenati.
бáгръ, а, *m.* (star.) purpur *v.* бáгоръ; 2. purpurový plášť.
багря́нить (-ню) purpurem barviti; б.-ся červenati se.
багряни́-ца látka purpurová; 2. plášť purpurový; —чникъ obchodník v purpuru.
багря́н-ка nachovec, nachový hlemejžď *Murex;* 2. nachová barva; —никъ jidášník *Cercis* (rstl.).
багрянорóдный v purpuru narozený.
багря́-ный purpurový; б. цвѣтъ purpurová barva; —чей, аго, *m.* u rybářů, kdo každého dne ohledává zákoly, nejsou-li v nich ryby.
багу́льникъ, багу́нъ, а, rojovník *Ledum palustre.*
бадáнъ, а, *m.* lomikamen tlustolistý n. sibiřský, mongolský čaj *Saxifraga crassifolia.*
бадéйка, бадéечка vědýrko, okovec.
бадéй-ный věderný; —щикъ (v hornictví), kdo naplňuje okovce rudou.
бадря́нка perský citron.
бадья́, и́, okov, okovec; vědro (na vodu).
бадья́нъ, а, badián *Illicium anisatum;* б. дúкій, сибúрскій, бѣлый třemdava bílá *Dictamnus albus.*
бадя́га *f.* houba mořská spuha *Spongia fluviatilis, Badiga fluviatilis.*
бадя́жничать posuňky dělati; šašky si tropiti.
бажáнтъ, а, bažant *Phasianus v.* фазáнъ.
баженúна, бужénина vepřová pečeně s česnekem neb cibulí.
бáза (star.), подно́жие podnoží, pata (sloupu).
базальтови́дный čedičovitý.
базáльтовый čedičový.
базáльтъ čedič (kámen).
базани́ть (-ню, -нишь) (v plavbě) opačinou loď ku předu hnáti, rejdovati kotrčem.
базáновецъ hlazenec *Cuphea* (rstl.)
базáрить, разбазáрить (-рю, -ришь) utratiti (peníze), promarniti, promrhati (peníze).
базáрный день tržní den.
базáръ, а, trh, tržiště; 2. tržní shromáždění.
базил-и́ка, *f.* stořišek, klinopad *Clinopodium* (rstl.); —и́къ, а, bazalka *Ocymum basilicum* (rstl.); —и́скъ, а, bazilišek *v.* василúскъ.
байбáкъ, а, svišť bobák, popelice polská *Arctomys bobac;* 2. lenoch; 3. starý mládenec.
байбáчій, ья, ье, байбакóвый popeličí.
байберéкъ (star.) tkanina různobarevná se zlatým neb stříbrným květováním.
бáиваться bávati se *v.* боя́ться.
байбáкъ, а, loďka pořícná.
байдáна (star.) krunýř, brnění.
байдáр-а, лодь о šesti neb více veslách, potažená kožemi mořských zvířat (na Aleutech); —ка malá loďka (bajdarka); 2. *Chiton* (mušle); —щикъ kdo dělá bajdary; 3. rybář n. lovec, jenž pluje na bajdaře.
байдáчная доскá deska člunková.
бáйка *f.* bojka (látka), švanepaj.

байкалúть, а. bajkalit (kámen).
байрáмъ, a. bajram, mahomedský půst.
байчетый. байковый z bajky, švanepajový.
бакалéя *f.* sušené ovoce.
бакáн-ить (-ню, -нишь) barviti na červeno; —ный. —овый tmavočervený.
бакáнъ, a. červeň, červená barva; lak florentinský.
бакаýтъ, a. kvaják, dřevo francouzské n. svaté *Guajacum*.
бакенбáрды, ъ, *m. pl.* líční vousy, licousy (něm. *Bakkenbart*).
бáкенъ, a. plavební mezníky (známky pro splavnou vodu).
баккалáвръ. a. bakalář.
баклáга, баклáжка *f.* dřevěná zakrytá nádoba s malým otvorem, putna.
баклáнъ, a. kormorán *Carbo cormoranus* (pták podobný pelikánu).
баклýш-а kovový talíř co hudební nástroj; 2. kolo z litiny železné u vodních strojů; —и бить, —ничать (prost.) lelky chytati, ževlovati; —ка klín, jímž se zadělá dírka prachem naplněná při trhání skal; 2. dřevěný podešev u rýžovníků zlata; —никъ, a. zahaleč, zevel, zevloun; —ница zahalečka, zevlovačka.
бакуломе́трія *f.* výškoměrství.
бакýнъ, a, tabák selský *Nicotiana rustica*.
бакша *f. v.* бахча́.
бакъ, a, prostranství vrchní paluby od předního stežně k nosu korábu; 2. dřevěná misa, z níž lodníci jedí.
балабáнъ *m.* raroh *Falco lanarius* (dravec).
балабóлка rondlička,rolnička,řehtačka.
балабóн-щикъ, a. tlachač, žvanil, pleskal; —щица tlachačka, žvanilka, pleskalka; —ить (-ню, -нишь) tlachati, žvaniti, pleskati.
балагáнъ, a, bouda jarmareční n. komediantská; 2. přístřešek na sušení ryb.
балагýр-ить (-рю, -ришь) žertovati, šaškovati, šprýmovati; —ка, žertovnice, šprýmovnice; —ный žertovný, šprýmovný; —ство žerty, šašky, šprýmy.
балагýръ, a. (prost.) žertovník, šašek, šprýmovník.
балáкать (-аю, -аешь) tlachati, žvaniti, žvastati.
балáкирь, я, *m.* veliká baňka hliněná, čbán; 2. hliněná poklička na sbírání sirkového květu (v hutích sirných).
бала-лáечникъ, —лáйщикъ, a, kdo hraje na balalajku; —лáйка *f.* balalajka (národní nástroj hudební o dvou nebo třech strunách).
баламýт-ить (-ýчу, -ýтишь) balamutiti, plesti n. másti řečmi; —ка *f.* balamutilka; —ный balamutný; —ня, *f.* balamucení, tlachy, žvanění.
баламýтъ, a, balamutil, pleskal.
балáнда, *f.*, ботвíнья studená polívka z listí cviklového a kvasu.
балáнецъ, нца, мáетникъ kyvadlo u hodin.
баланúть, а, морскóй жóлудь mořský žalud *Balanit* (zkamenělina).
балансéрка tanečnice po provaze.
балансéръ, а, tanečník po provaze.
балансировáть (-рýю, -рýешь) držeti rovnováhu, balansovati; 2. tancovati po provaze.
балáнсъ, а, rovnováha.
балáстить (-áщу, -áстишь) сýдно дáвати přítěž do korábu.
балáстъ, а, balast, přítěž do korábu.
балáсъ, а, spinel *Spinellus* (drahý kámen).
балахóнъ, —óнчикъ, а, letní oděv podobný kaftanu.
балахрúст-ка, непосéдка *f.* běhna, běhlice, poběhlice, tulačka, nepo-

seda; —ничать (-аю, -аешь) běhati s místa na místo. [neposeda.
балахры́стъ, а, непосѣ́дъ, běhal, běhlík,
балбе́съ, а, (prost.) hlupák, trulant.
балби́рка *v.* баба́шка.
ба́лга, *f.* židovinník, tamaryšek *Myricaria* (rstl.).
балда́, ы́, *f.* balda, hlava u kyje n. u palice; 2. veliké kladivo hornické n. kovářské.
балдахи́нъ, а, baldachin, *pl.* nebesa.
балдови́ще *n.* násada n. rukověť u kladiva.
балдрія́нъ, балдырья́нъ, а, kozlík *Valeriana* (rstl). *v.* булдыря́нъ.
балетме́йстеръ, а, baletní mistr (něm. *Balletmeister*).
бале́т-ный baletní; —чикъ baletník, tanečník baletní; —чица baletnice, tanečnice baletní.
бале́тъ, а, tanec divadelní, balet.
бали́ста, *f.*, каменоме́тница kamenometnice, kamenomet, prak na vyhazování kamenů (v středověkém vojenství).
ба́лій, я, *m.* (star.) čaroděj, kouzelník, věštec.
ба́лія, и, *f.* (star.) čarodějka, kouzelnice, věštkyně.
ба́лка *f.* břevno, trám; 2. úžlabí (mezi horami).
балко́нъ, а, balkon, pavláčka.
балла́д-а *f.* balada; —никъ skladatel balad; —ный baladový.
ба́лмочный, взба́лмочный, взба́лмошный ztřeštěný.
балобо́нъ *v.* болту́нъ.
балов-а́нье *n.* rozmazlení (dětí); —а́ть (-у́ю, у́ешь), б. дѣте́й rozmazliti (děti), mazliti se s dětmi; 2. б. чѣмъ hráti něčím, dováděti (o dětech); б.-ся rozmazliti se.
ба́ловень, вня *m.* rozmazlené dítě, mazánek, mazlíček; rozpustilec.
балов-ни́къ, —щи́къ, kdo se mazlí s dětmi, mazlil; —ни́ца, —щи́ца, mazlilka; —ство́ mazlení; dovádění; nezbednosť.
балому́тить *v.* баламу́тить.
балотир-ова́ніе, —о́вка hlasování kuličkami; —а́ть (-ру́ю, -ру́ешь) balotovati, hlasovati kuličkami.
ба́лочный břevnový.
ба́лтывать *v.* болта́ть.
ба́лъ, а, bál, ples taneční; быть на ба́лѣ býti na bále; 2. б. kulička hlasovací; 3. *pl.* ба́лы tlachy, pleskanice, šprýmy; точи́ть ба́лы *v.* баля́сничать.
балыко́вина *f.* kousek sušeného jesetra.
балы́къ, а́, *m.* sušený hřbet jesetří neb vyzí.
бальзами́нъ, а, balsamina *Balsamina hortensis* (*Impatiens balsamina*); б. же́лтый netykálek, netykalka *Impatiens nolitangere*.
бальзамир-ова́ніе, —о́вка balsamování; —ова́ть balsamovati; б.-ся b. se; —о́вщикъ balsamovatel.
бальзами́ческій balsamický.
бальза́м-ка *f.* balsamka *Momordica balsamina* (rstl.); —никъ, а, balsamník *Toluifera* (rstl.); —ный balsamový.
бальза́мъ, а, balsám, balšam.
ба́льный bálový; —ое пла́тье šat do bálu.
ба́льство *v.* баа́льство.
балюстра́да *f.* balustráda, zábradlí, brlení.
баля́с-ина *f.* sloupek n. pilířek v balustrádě; —никъ, а, soustružník sloupků do zábradlí; 2. (prost.) šprýmař, šprymovník; —ница (prost.) šprymařka, šprymovnice; —ничать (-аю, -аешь) (prost.) šprymovati; —ы, овъ *pl.* šprýmy, žerty; 2. *v.* балюстра́да.

бамберéкъ, а, *v.* байберéкъ.

бамбýковый bambusový; б. тростникъ, бамбýкъ bambus *Bambusa arundinacea.*

банáновый bananový.

банáнъ, а, banan *Musa paradisiaca.*

бандажúстъ, а, бандáжникъ, а, bandažista, úvazkář.

бандáжъ, а, *m.* úvazky (chir.) *Bandage.*

бандельéръ, а, (star.), бандульéра *f.* převěsník, převěsný řemen *Bandelier.*

бандерóль, я, *m.* banderolka.

бандýра *f.* bandura (strunný hudební nástroj).

бандурúстъ, а, bandurista (kdo hraje na banduru).

бандýрный звукъ zvuk bandury.

бáнить (-ню, -нешь) pařiti (teplou vodou); 2. čistiti dělo po výstřelu; 3. б. рыбу vymývati n. máčeti rybu; б.-ся (—нюся) koupati se v lázni.

бáнишка *f.* malá lázeň.

бáнка *f.* baňka (nádoba); 2. кровопускáтельная б. baňka (k pouštění krve); стáвить бáнки и. рóжки sázeti baňky; 3. подвóдная б. násep, písčina (v moři) něm. *Bank.*

банкéръ, а, bankér (ve hře).

банкéтъ, а, пиръ hostina, banket.

банкúр-скій bankérský; —ство bankérství.

банкúръ, а, bankér, peněžoměnec.

бáнковый bankový, bankovní.

банкомётъ, а, bankér, kdo drží bank (ve hře).

банкрýт-иться (-ýчусь, -ýтишься) uděllati bankrot, přijiti v úpadek; —ный, —скій, bankrotový; —ство, банкрýтъ, а, bankrot, úpadek.

бáнкъ, а, bank, peněžna; заёмный б. bank půjčovací n. zápůjčný; 2. б. bank (ve hře); игрáть въ б. hráti farao.

бáнникъ, а, chvost v parní lázni; 2. štětka dělostřelecká (na čištění děla po výstřelu).

бáнный lázeňský; бáнное *n.* poplatek lázeňský.

бáноч-ка krabička; —ный skříňkový, krabičkový; б. чай čaj v krabicích; —ная кровь krev pouštěná baňkami.

бáнтъ, а, бáнтикъ, а, stužka; mašle (něm. *Band*).

бáнщ-икъ, а, lazebník, držitel lázně; —ица lazebnice.

бáня, и, бáнька, и, *f.* lázeň (ruská), l. parní; 2. báně, baňka, nádoba k přepouštění n. přehánění; 3. (star.) vary, teplice (pramen minerální); 4. бáня пáки-бытія omývka církevní.

баобáбъ, а, *Adansonia* (rstl.).

барабáн-ецъ, ща, —чикъ, а, bubínek; —ить (-ню, -нишь) bubnovati; —ный bubnový; б. бой bubnování; —ная перепóнка bubínková mázdra(v uchu); —щикъ, а, bubeník; —щица bubenice.

барабáнъ, а, buben; бить въ б. bubnovati; 2. bubínek (v uchu a v hodinách).

барабóшить (-óшу, -óшишь) rozrýpati, rozházeti něco nepořádně.

баракáнъ, а, berkán (látka).

барáн-ецъ, ица А., баранéцъ Р. vranec (Presl) *Lycopodium selago* (rstl.); —ина, skopovina, skopové maso; жáреная б. skopová pečeně; —ій, ья, ье beraní; б. рогъ beraní roh; —ья трава beraní tráva (jmena rozličných rostlin); —ка *f.*, —никъ, а, *m.* prha *Arnica* (rstl.); —окъ, нка beránek, malý hoblík; —чикъ, а, beránek; 2. б., скороспѣлка, бѣлая бýквица bílá bukvice, petrklíč *Primula veris.*

барáнъ, а, beran; (též jmena všelikých nástrojů).

бара́хтаться (-хтаюсь, -хтаешься) třepati rukama i nohama (o dětech); 2. rváti se n. tahati se s kým.

бара́шекъ,шка beránek; 2. б. въ бума́жкѣ úplatek, pomazanka (staroč. koláč); 3. б. kozlík, otavník (sluka) *v.* бекасси́нъ; *pl.* бара́шки kočičky, jehnědy (na vrbách); 2. beránky (drobné obláčky v řadách na nebi); 3. б., за́йчики drobné vlny v řadách na vodě.

бара́шъ, а, (star.) stanař.

барбари́сникъ, барбари́съ, кисли́нка dřišťál *Berberis* (rstl.).

барбари́сный dřišťálový.

барбу́нъ, а, барвена *f.* parma mořská *Mullus barbatus.*

барвено́къ, нка, барви́нокъ, нка barvínek, brčál *Vinca minor.*

баргамо́тъ *v.* бергамо́тъ.

ба́рда *f.* mláto.

ба́рденикъ, а, dobytek krmený mlátem.

ба́рдъ, а, bard (celtický pěvec).

барельефъ, а, povypuklá práce sochařská *Basrelief.*

ба́ржа *f.* malá loďka veslová s besídkou.

ба́ринъ, а (= бояринъ) pán; жить ба́риномъ жити po pansku; по ба́рину и слу́ги jaký pán takový sluha; всякій б. свою ми́лость хвали́тъ a наши услу́ги ни во что ста́витъ každá liška svůj ocas chválí (přísl.); *pl.* ба́ра panstvo.

баритóнъ, а, baryton, (hluboký tenor).

барúтъ, а, merotec *Baryt.*

ба́риться (-рюсь, -ришься) hráti si na pána, pána dělati.

ба́ричъ, а, panic, synek zemanský n. šlechtický.

ба́рій, я, merotík *Baryum* (kov).

ба́рка *f.* bárka (loďka).

барка́нъ, а, *v.* бараканъ.

баркаро́ла *f.* barkarola, rybářská píseň.

барка́съ, а, veliká loď veselná.

барко́тина *f.* prkno na pobíjení lodí.

барко́тъ, барко́утъ, а, několik prken svrchu, kterými je loď pobita.

ба́рмица *f.* náplecník, náramek.

барометри́ческій barometrický.

баромéтръ P. (барóметръ A.), а, tlakoměr, barometr.

баронéсса *f.* baronesa, baronka.

баронéтъ, а, baronet.

барóн-скій baronský; —ство baronství.

барóнъ, а, baron.

барóнша *f.* baronka, baronova žena.

бáроч-ка *f.* malá bárka; —никъ, а, бáречник, бáркář, lodník; —ный, бáркový.

барратáрія šmejd n. podvod lodníků se zbožím na korábě.

бáрскій дворъ panský dvůr.

бáрсов-ина pruha n. plama na panterově kůži; —ый panteří.

бáрство panství.

барсу́къ, á, барсучéкъ, чка, jezvec *Ursus meles v.* язвéцъ.

барсу́чій, ья, ье jezevčí.

бáрсъ, а, panter, pardál *Felis pardus.*

бáрхат-ецъ, тца, aksamit, aksamitka (stužka); 2. б., —ка aksamítník *Tagetes patula* (rstl.); 3. —ка, —ный цвѣтъ, —ный цвѣтóкъ chudobka *Bellis;* —никъ laskavec *Amaranthus* (rstl.); —ный aksamitový.

бáрхатъ, а, aksamít; бумáжный б. manšestr (látka).

бáрхотка *f.* sametka, aksamítka (stužka).

бáрченокъ, нка, zemáně, ěte.

бáрщин-а panština, panský statek; 2. robota, práce pánům statku někdy ze služebnosti konaná; рабóтать на бáрщинѣ dělati na robotě, robotovati; —никъ robotník, svobodný sedlák; —ный robotný; —ная повúнность robotnosť, povinnosť k robotě.

бáрыня *f.* paní, milostpaní.

барышéкъ, шка́ výdělečeк.
барыш-никъ překupník, výdělkář; —ница překupnice, výdělkářka; —ничать (-аю, -аешь) překupovati, býti překupníkem; 2. lichviti, lichvařiti; —нический, ая, ое, —ничій, ья, ье, překupnický, lichvářský; —ничество lichvářství; —ный získaný, vydělaný.
бáрышня *f.* slečna.
барышъ, á (*pl.* барыши́, éй) *m.* zisk, prospěch, výhoda, výdělek; остáться съ барышёмъ vydělati n. získati při něčem.
барьéръ, а, *m.* přehrada, přepora, zábradlí *Barrière.*
басали́къ (star.), кистéнь hazecí koule.
бáсебный, бáсемный *v.* бáсменный.
бáсен-ка *f*, *v.* бáсня; —никъ bajkář; —ный baječný.
басúстъ, а, *m.* basista.
басúстый гóлосъ hlas basový.
басúть (башу́, башишь), пѣть бáсомъ zpívati basem.
баскáкъ, а, (star.) úředník, jenž pečoval o vybírání daní a plnění chanských nařízení.
баскáч-ество, —ство hodnost baskaka.
басма́, ы́, *f.* vyobrazení někdejších chanův; 2. rámec u obrazův.
басма́нникъ (star.) obyvatel basmanné slobody v Moskvě, jenž peče erární chleb.
басма́нъ, а, (star.) chleb erární.
бáсменный (star.) malocenný.
бáсн-енный baječný, smyšlený; —ить (-ню, -нишь) (crk.) bajky vypravovati.
басно-дѣ́яніе (crk.) dějiny bajeslovné; —пúсецъ, сца bajkář, bajkopisec.
басно-слóвецъ, вца, —слóвъ, а, bajeslovec, mythолog; —ить (-влю, -вишь), —ствовать bajky vypravovati, bájeti; —ie *n.* bajesloví, mythologie; —ный bajeslovný, mythologický.
басно-смышлéніе vymýšlení bajek; —твóрецъ *v.* баснослóвецъ; —твóрный *v.* баснослóвный; —твóрство *v.* баснослóвіе.
бáснь, и, *f.* bajka.
бáсня, и, *f.* bajka, výmysl; бáснями соловья́ не кóрмятъ má-li hlad, nají se i slavík rád (přísl.).
басовóй (-вы́й) basový.
басóн-ный prýmkový; —шикъ prýmkář.
басóнъ, а, prým.
бассéйнъ, а, nádržka *Bassin.*
бассéтъ, бассéтъ-горнъ, а, baset (něm. *Bassethorn*).
бáста (neskl.) basta! dost!
бастіóнъ, а, *m.* bašta.
бастрóкъ, а, kazajka (krátký kabátek s rukávy).
бáстръ, а (star.), канáрское винó kanárské víno.
бáсъ, а, bas (hlas hluboký); пѣть бáсомъ zpívati bas; 2. basa (nástroj); игрáть на басу́ hráti na basu.
баталéръ, а, stravovník námořnický *Batelier.*
баталúческій живопúсецъ malíř bitev.
баталіóнный командúръ velitel batalionu n. praporu.
баталіóнъ, а, batalion, prapor vojska (800—1200 m.).
баталія, и, *f.*, бúтва, бой, сраженіе bitva, boj (patálie *sprostě*).
баталúкъ, а, (star.) brnění.
бата́льный bitevní; б. живопúсецъ malíř bitev.
бáтанецъ, нца, deska na 4 vršky široká.
батарéйный baterijní.
батарéя, и, *f.* baterie; электри́ческая б. elektrická b.
батáтъ, патáтъ, а povijnice jedlá *Convolvulus batatas (Ipomaca batatas)* (rstl.).
бáтенька, и, *m.* tatíček, tatínek.

батéръ, а, tavolník *Spiraea ulmaria* (rstl.).

батúстовый платóкъ batistový šátek.

батúстъ, а, batist (tkanina), kment.

батмáнъ, а, váha turecká, perská; bucharská okolo 20 pudů; 2. desítiliberka v Kazaňsku a Orenbursku.

батóгъ, á, batoh, hůl silná.

батожéкъ, жкá hůlka; 2 hůlčička malířská.

батóжникъ, а, (star.) sluha jenž s hůlkou chodil před bojarem, by jemu dělal cestu mezi lidem.

батожьé *n.* (*coll.*) proutí s uřezanými vršky, k trestání.

батомéтръ, а, hloubkoměr *Bathometer.*

батрáкъ, а, nádeník.

батрáчить (-áчу, -áчишь) nádenničiti, dělati nádennickou práci.

батрачúха *f.* nádennice.

батырщикъ, а, (typogr.) kdo natírá barvu na písmo, natěrač.

батырь, я, nájezdník vyznačený chrabrostí (u Kirgizů a Baškirů).

бáтька, и, *m.* (prost.) tatík, otec (též duchovní otec).

бáтюшка, и, *m.* tatínek, tatíček, otec (uctivé jmeno pro otce i duchovního, též se říká důvěrně i lidem jiným); не забýдьте, бáтюшка, моéй прóсьбы nezapomeňte tatínku na mou prosbu; онъ весь въ бáтюшку on je celý po otci (t. otci podoben).

бáтя, и, *m.* (star.) otec (staročes. též: báta).

баулъ, а, баулецъ, лца, kufr, kufřík.

баульникъ, а, kdo dělá kufry.

баульчикъ, а, kufříček; 2. třebule *Anthriscus* (rstl.)

бáфьта, *f.* (star.) spůsob lodic.

бáхарь, я, *m.* (prost.) tlachal, báchorkář, povídkář.

бахвáл-ить (-лю, -лишь) (prost.) chvastati; —ка *f.* chvastounka.

бахвáлъ, а, (prost.), хвастýнъ chvastoun.

бахвáль-ный chvastavý; —ство chvastounství.

бахúла *f.* národní kožená obuv.

бахрамá, бахромá, ы, *f.* prým s třásněmi, třepení.

бахрóм-истый, —чатый třásnitý; —ить (-млю, -мишь) třásniti, třepiti; б.-ся třepiti se; —щикъ třapečník.

бахтá, ы, *f.* bavlněný kartoun bucharský.

бáхтерецъ, рца (star.) pancíř z podlouhlých ploských polukolec.

бахчá, и, *f.* krabice na 1 libru čaje; *v.* бакшá.

бáцать, бáцнуть (prost.) bacati, bácnouti

бацъ! bác!

бачáгъ, á, zátoka v řece.

бáшен-ка, и, *f.* vížka; —ница, ы, *f.* věženka *Turritis* (rstl.); —ный věžní; —ные часы hodiny věžní.

башкá, и, *f.* uříznutá rybí hlava; 2. (prost.) tupá n. hloupá hlava; 3. špalek odříznutý od břevna lodního; 4. dřevěná část měchu kovářského.

бáшловка (star.) čestný dar z kořisti, jejž dávali Zaporožci tomu, kdo se v bitvě vyznamenal.

башмáкъ, á, střevíc; онъ въ башмакáхъ on je obut, má střevíce; онъ у жены подъ башмакóмъ je pod pantoflem; 2. б. bota, okovaná část kolu.

башмáнка, и, *f.* střevičník *Cypripedium* (rstl.). [мáнка.

башмачёкъ, чкá, střevíček; 2. *v.* баш-

башмáч-никъ střevíčkář, švec který šije střevíce; —ница střevičkářka, ševcová; —ничать ševcovati; —ный střevícový.

бáшня, и, *f.* (*gen. pl.* бáшенъ) věž.

баю, бай п. баю, бáюшки баю *int.* hajá! hajej, nynej!

баю́кать hejčkati (dítě), uspávati.
ба́ять (ба́ю, ба́ешь) (prost.) hovořiti, mluviti; не ба́йте съ насмѣшкою o мужика́хъ nemluvte s posměchem o sedlácích; 2. (církv.) zaklínati, čarovati.
бделломе́тръ, а, krvojem *Bdellometer.*
бди́тель, я, bditel, kdo bdí, pečovatel; —ница bditelka, pečovatelka; —ный bdící, bodrý, pečlivý.
бдѣніе *n.* bdění; б. всенóщное bdění celonoční (v bohoslužbě).
бдѣнный (crk.), бдѣтельный *v.* бди́тельный.
бдѣть (бдю́, бди́шь) bdíti.
бегемо́тъ, а, hroch, behemot (vodní n. nilský kůň).
бе́генъ, а, behen (rstl.).
бегеу́ль, я, (star.), при́ставъ dozorce.
бедéрный bederní; —ая кость kost bederní.
бедра́, ы, *f.* (crk.), bedra *f.*, bedro *n.*, *pl.* bedra.
бедренéцъ, бедринéцъ, нца́ bedrník *Pimpinella saxifraga* (rstl.).
бéдренн-икъ, а, набéдренникъ nábedrník; —ый bederní.
бедренцели́стная póза růže bedrníkolistá *Rosa pimpinellifolia.*
бедренцóвый кóрень bedrníkový kořen.
бедрéцъ, á, skokuška *Jaculus* P.
бедри́стый kdo má silná bedra neb kyčle, kyčelnatý.
бедро́ *n. v.* бедра́.
без-алáберный (prost.) nesmyslný; —а́тщина (= —отчина) *f.* (star.) nepoddanosť dědičnému pánu A.; —благода́тный (star.) nevděčný; —блáзнство (církv.) nepohoršlivosť.
безбóж-ie *n.* bezboží, bezbožnosť; —никъ bezbožník; —ница bezbožnice; —ничáть, —ничествовáть, —ствовать bezbožně jednati n. žíti; —ническій bezbožnický.
безбóж-ность bezbožnosť; —ный bezbožný; —ство *v.* безбóжie.
без-бóкій bezboký; —бóлie *n.* bezbolí, nebolestnosť; —болѣзненный bez nemoci (= zdravý); —бóродый, —брáдый bezbradý; —боязненный, —боя́зливый bez bázně, nebázlivý; —боя́знство, —боя́зненность nebázlivosť; —брáнный (crk.) bez hádky; —брáчie *n.*, —брáчность bezmanželství; —брáчный bezmanželský; —бро́вый bezbrvý; —бýрный bez bouřky; —бѣдный (star.) (= bez bídy) bezstarostný; —вéдрie nepohoda; —верхóвый bez vršku, bezvrchý; —вещéственный (crk.) nehmotný, beztělý; —ви́дный neforemný; —ви́нно *adv.* nevinně; —ви́нность bezvinnosť; —ви́нный bezvinný (невúнный nevinný); —винóвный samobytný, A.; —вклáдно (star.) bez vkladu; —вкýсица *f.*, —вкýсie *n.* nechuť; bezchutnosť; —вкýсно *adv.* nechutně; bez vkusu; —вкýсность nechutnosť; bezchutenství; —вкýсный nechutný, bezvkusný; —влáжный bez vláhy; —влáсie *n.* bezvlasí; —влáсый bezvlasý; —влáстie *n.* bezmocnosť; —влáстный bezmocný; —вóдица, —вóдie *n.* bezvodí, nedostatek vody; —вóдный bezvodný; —возвráнный nezabráněný; —возврáтный nenavratitelný, nenávratný, beznávratný; —воздýшный bezvzdušný; —возмéздный (= beze mzdy) nezaplacený; —вóзрастный (crk.) nedospělý, nedorostlý (= bez vzrůstu); —вóинственный bez vojska; —вóлненный (crk.) (= nerozvlněný) tichý, mírný, klidný; —волокúтно (prost.) bez průtahu, bez odkladu; —волокúтный neodkladný; —волóсица *f. v.* безвлáсie; —волóсый *v.* безвлáсый.

без-вре́дный neškodný; —вре́менница, *f.*, —вре́менie, —вре́менie *n.* nehoda; nečas; —вре́менно, —вре́менно *adv.* nečas; nevčas; —вре́менность, —вре́менность nevhodnosť, nevčasnosť; —вре́менный, —вре́менный nevčasný, nevhodný; б. цвѣтъ (něm. *Zeitlose*) ocun, nahác *Colchicum autumnale* (rstl.); —вре́менье *n. v.* безвре́менie; —вы́водно *adv.* ustavičně, bez přítrže, stále; 2. bez výkupu, bez výplaty (za nevěstu); —вы́годный bezvýhodný, nevýhodný; —вы́ходно *adv.* nevycházeje; —вѣдомо *adv.*: б. пропа́лъ zmizel bez památky, beze stopy; —вѣрie *n.*, —вѣрство bezvěří, nevěra; —вѣрный, —вѣренъ, рна, рно bezvěrný, nevěřící (*staroč.* невѣрный); —вѣръ, а, невѣрец; —вѣстie *n.* bezvěstí, nepovědomosť; —вѣстно *v.* безвѣдомо; —вѣстный nepovědomý; —вѣтренность *f.*, —вѣтрie *n.* bezvětří; —вѣтренный bezvětrný; —главый bezhlavý; —глаго́лie *n.* (crk.) nemluvnosť; —глазый bezoký; —глácie *n.*, —глáсность bezhlasí, bezhlasnosť *Aphonia*; —глáсно *adv.* tiše, mlčky; —глáсный bezhlasný, bezhlasý; —гнѣвie *n.* bezhněví; —гнѣвный bezhněvný; —гóда *f.*, —гóдица *f.*, —гóдie, —гóдье *n.*, —гóдушка (crk.) nehoda; —гóдный (star.) *v.* безвре́менный; —гóднѣ *adv.* (star.) nehodně, bídně; —голóвный (star.) hrdelní; —голóвый bezhlavý; —голóвье *n.* propadení hrdla; hrdelní přečin; —голóсый (—голóсный P.) bezhlasý; —гóрдостно *adv.*, —гóрдостный *adj.* bez hrdosti; —государный (star.) bezvládný; -ое врéмя, —государство (star.) bezvládí; —грáмотный, -тенъ, -тна, -тно kdo neumí číst ani psát; kdo nezná písma. без-грáмотство, —грáмотность neznalosť písma; —грани́чный bezhraničný, neohraničený; —гри́вый bezhřívý; —грѣшie *n.* bezhříší; —грѣшный —грѣшенъ, -шна, -шно bezhříšný, bez hříchu; —да́нно *adv.*, не плáтя да́ни, bez daně, neplatě daně; —да́рно *adv.* bez darův; —двéрный bez dveří; -ная устá nevymáchaná huba; —де́нежно bezplatně, zdarma, zadarmo; —де́нежность, —де́нежье *n.* nedostatek peněz, bezpenězí; —де́нежный bezplatný, bezpeněžný; —дна *f.* bezdna, propasť; у негó бе́здна де́негъ on má peněz jako železa, má peněz jako smetí; —дóждie *n.* bezdeští; —дóждный bezdeštný, bez deště; —доймочный bez doplátky, nezadržený; —доказа́тельный bez důkazu, bezdůvodný, nedůvodný; —должностно́й, (-ны́й), -а́я, -óe, bez důstojenství; —дóлжный bez dluhů; —дóмникъ, а, —дóмокъ, -мка, bezdomník, bezdomec; —дóмница, ы, *f.* bezdomnice; —дóмный (crk.) bez domu, bez přístřešku; —домóвный bez domova; -ая вóльница chasa bez přístřešku; —дóмье, я, *n.* bezdomí; —дóнный bezedný; -ая бóчка bezedná bečka, bezedný soudek; (obraz.) útrata, marnotratník, kdo má bezedné kapsy; —дорóжица, *f.*, —дорóжie *n.* bezdraží, špatná cesta.

бездýш-ie, я, *n.* bezduší, bezdušnosť, nesvědomitosť, bezsrdečnosť; —никъ, а, nesvědomitý člověk; —ница nesvědomitá osoba; —ничать nesvědomitě jednati; —ничество nesvědomitosť; —но *adv.* nesvědomitě, bezdušně; —ность bezdušnosť; —ный bezdušný, nesvědomitý; —ствовати (crk.) býti ve mdlobách.

без-дѣйственный nečinný; —дѣйствie *n.* nečinnosť.

без-дѣлица *f.*, —дѣлка, —дѣлушка nepatrnosť, malichernosť, titěrka; купи́ть что за —дѣлицу koupiti něco za babku; —дѣлie, —дѣлье *n.* prázdná chvíle, prázdno, kdy; отъ —дѣлья v prázdné chvíli, když je pokdy; —дѣльникъ, а, ničema, ničemník; zahaleč; —дѣльница ničemnice; —дѣльническій ničemný; —дѣльничество ničemnosť, nicota; —дѣльно *adv.* ničemně; —дѣльный ničemný, zahálčivý; —дѣльствовать (crk.) býti bez díla n. bez práce, zaháleti; —дѣтно *adv.* bez dětí, bezdětek; —дѣтность, —дѣтство bezdětnosť, bezdětství; —дѣтный bezdětný; —дѣтствовать žíti bez dětí; —жа́лостно *adv.* nemilosrdně, bez litosti, nelitostivě; —жа́лостность nemilosrdnosť, nemilosrdenství; —жа́лостный nemilosrdný, nelitostivý; —жа́льный bez žihadla; —жёлчіе *n.* bezžlučí *Acholie*; —жёлчный bezžlučný; —жённый bezženný; —жёнство bezženství; —же́нствовать žíti bez ženy; býti svoboden, neženat; —жи́зненность bezživotnosť; —жи́зненный bezživotný; б. взоръ mdlý pohled, mdlý zrak; vpadlý zrak; —забо́тливо, —забо́тно *adv.* bezstarostně; —забо́тливость, —забо́тность bezstarostnosť; —забо́тливый, —забо́тный bezstarostný; —зави́стный bezzávistný, bez závisti; —задо́рно *adv.* bez sporu; —зазо́рно *adv.* bez hany, bez úhony, bez vady; —зазо́рность neúhonnosť; —зазо́рный bez hany, neúhonný; —зако́ніе *n.* bezzákoní; —зако́нникъ bezzákonník, přestupce zákona; —зако́нница bezzákonice, přestupkyně zákona; —зако́нничать, —зако́нновать, —зако́нствовать zákon přestupovati; —зако́нно *adv.* bezzákonně, nezákonně; protizákonně.

без-зако́нный bezzákonný, nezákonný, protizákonný; закры́тно *adv.* bez zákrytu, neskrývaje, otevřeně; —закрѣ́пный neopevněný; —запа́сный bezzásobný; —засту́пный, —защи́тный bez zástupce, bez záštity, bezzáštitný; —зачётный ре́крутъ rekrut nesčítaný (který se s počtu nesráží); —зву́чіе *n.*, —зву́чность bezzvučí; —зву́чный bezzvučný; —звѣ́здный bezhvězdný; -ное не́бо bezhvězdné nebe; —земе́лье, я, *n.*, —земе́льность bezzemí; —земе́льный bezezemý, bez pozemků; —зла́тно *adv.* (crk.) bezplatně; —зло́бивый, —зло́бный bezzlobný, bezhněvný; —зло́біе, я, *n.* bezzlobí; —зло́бно *adv.* bez zloby; —зло́бствовати (crk.) bez zloby žíti; —зра́чіе, я, *n.* bezzračí, bezzrakosť (slepota); 2. б., безобра́зіе neúdobnosť, neforemnosť; —зра́чный beze zraku; 2. neúdobný, neforemný; —зу́бикъ, —зу́бка bezzubka *Anodonta* (mušle); —зу́бый bezzubý; -ая стару́ха bezzubá stařena.

бези́нный bezový.

без-кабаль́ный (star.) bez zápisu, nezapsaný; —ка́чественный bez vlastností; —ква́сіе, я, *n.* (crk.), —ква́сность bezkvasí, bezkvasnosť, přesnosť; —ква́сный (crk.) bezkvasný, přesný; —кни́жный (crk.) neznalý knih *v.* безгра́мотный; —кова́рно *adv.* bezelstně, bez pletich; —кова́рность bezelstnosť; —кова́рный bezelstný, upřímný; —кова́рствіе, —кова́рство bezelstnosť, bezelství, upřímnosť; —колѣчественный (crk.) bez jistého množství; —колѣ́нчикъ (star.) kdo nemá příbuzných; —колѣ́нный, —колѣ́ночный bez kolínek (o rostlinách); —колѣ́нокъ, нка *Enodium* (rstl.).

без-конéчно *adv.* bez konce; —**конéчность** bezkonečnost, nekonečnost; —**конéчный** bezkonečný, nekonečný; -**ное милосéрдіе** bóžie nekonečné milosrdenství boží; —**кóнный** bez koní; —**кóрмица**, ы, *f.* nedostatek pokrmu n. obroku; —**кóрмный** bezkrmný, bez krmě, bez potravy; —**корúстіе**, я, *n.* —**корúстность** nezištnost (bezkořistnost); —**корúстно** *adv.* nezištně; —**корúстный** nezištný (bezkořistný); —**кóстный** bezkostný, bez kostí; —**крамóльный** (crk.) bezkramolný; —**крóвельный** bez krytby, bez střechy; —**кровіе**, я, *n.* bezkrví *Anaemia*; —**крóвно** *adv.* nezakrytě; —**крóвный** bezkrvý, bezkrevný; 2. bez krytby, bez krovu, bezkrovný, bez přístřešku; —**крýчúнный** bezstarostný; —**крúлый**, —**крúльный** bezkřídlý; -**ое** насѣкóмое bezkřídlý hmyz; —**крѣпостный** (star.) bez síly, slabý; 2. bez písemného stvrzení; —**лáдица** *f.* bezladí, neshoda; —**лáпый** bez tlapy; —**лепéстковый**, —**лепéстный**, bezlistý, bez lupínek; —**лéстно** *adv.* bezelstně; —**лéстность** bezelstnost; —**лéстный** bezelstný; —**лúственный**, —**лúстный** bezlistý; —**лúствіе**, я, *n.* bezlistí; —**листоцвѣтъ**, а, bezlistec *Aphyllanthes* (rstl.); —**лúчно** *adv.* neosobně; —**лúчный** neosobní (časoslovo); —**лóжница** *f. Alectra* (rstl.); —**лошáдный** (star.) bez koní; —**лýніе**, я, *n.* bezluní (když měsíc nesvítí); —**лýнный** bezlunný; -**ная ночь** noc bezlunná; —**лѣностно** *adv.* bez lenosti; —**лѣпица**, нелѣпица neslušnost; —**лѣпúчный** (star.), нелѣпый neslušný, —**лѣпіе**, я, *n.*, —**лѣпотство** (star.) neslušnost; 2. neleposť, nedostatek lepoty neb krásy; —**лѣпотный**, —**лѣпый** bez lepoty.

без-лѣсіе *n.* bezlesí; —**лѣсный** bezlesý; —**лѣтно** *adv.* (crk.) bez času, nekonečně, věčně; —**лѣтный** (crk.) věčný, nekonečný; —**лю́дить** (-лю́жу, -лю́дишь) lidu zbaviti; —**лю́діе**, —**лю́дье**, я, *n.*, —**лю́дность**, —**лю́дство** bezlidí; —**лю́дный** bezlidný; —**мáтерный** (crk.) bez matky; —**мáточный** рой bezmatečný roj (včel); —**мéжно** (star.) bez mezí; —**мéздіе**, я, *n.*, —**мéздность** bezemzdnost; —**мéздникъ** bezemzdník; —**мéздно** трудúться namáhati se beze mzdy, bezplatně; —**мéздный** bezemzdný, bezplatný; nezištný.

безмéнъ, а, **безмéнчикъ**, přezmen; rychlováha; **безмéнный** přezmenový.

без-мечтáнный (crk.) bez blouznivých myšlenek; —**мúлостивно**, —**мúлостно** *adv.* (crk.), безъ мúлости bez milosti; —**мúлостивный**, —**мúлостный** (crk.) bezmilostný; —**мóзгій**, ая, ое bezmozký, bez mozku; bez morku (kost); —**мозглый** bezmozký, hloupý; —**мóлвіе** *n.* nemluvení, mlčení; —**мóлвникъ** (star.) nemluvící, nemluva *m.*; —**мóлвно** *adv.* mlče, nemluvě; neodmlouvaje; —**мóлвный** nemluvný, mlčelivý; 2. neodmlouvající; —**мóлвствовать** (crk.) nemluviti, zachovávati mlčení; —**мóщный** bezmocný; —**мрáчный** bezmračný; —**мýжіе**, я, *n.* bezmuží, bezmužství; —**мýжный** bezmužný; -**ая дѣвúца** nevdaná (svobodná) dívka; —**мýжно** *adv.* bez muže; —**мúтно** *adv.* (star,) bez mýta; —**мѣріе**, я, *n.* (crk.) nesmírnost; —**мѣрность** bezměrnost; —**мѣрный** (crk.) bezměrný, nesmírný; —**мѣстіе**, я, *n.* (crk.), непристóйность nepřístojnosť, nemístnosť; —**мѣстно**, *adv.*, непристóйно nepřístojně, nemístně; —**мѣстный** kdo nemá místa.

без-мѣстный 2. (crk.), непристóйный непрíстojný, nemístný; —мятéжie, я *n.*, —мятéжность ticho, spokojenosť; —мятéжно bez nepořádku, tiše, spokojeně; —мятéжный bezzmatečný, tichý, spokojený; —навѣтie, я, *n.*, —навѣтность bezpomluvnosť; —навѣтный *adj.*, -но *adv.* bez pomluv; —надёжно *adv.* bez naděje; —надёжность beznadějnosť; —надёжный, -женъ, -жна, -жно beznadějný; —наказанный, нно beztrestný, netrestaný, nekáraný; -ость -osť; —напáстный, -но (star.) bez nehody; —нарядie *n.* (star.) spustlosť; —нарядный (star.) spustlý; —наслѣдie, я, *n.* beznásledí; —наслѣдный beznásledný, bez dědicův; —начáлie, я, *n.*, —начáльство bezvládí; —начáльность bezpočátečnosť; —начáльный, -ленъ, -льна, -льно bez počátku. věčný; —начáльственный (crk.) bezvládný; —невѣстная (crk.) nezasnoubená n. nevdaná (děva); —ногій ая, ое beznohý; —нóсый beznosý; —нравственный nemravný; -ность -nosť; —нýжный nenuzný; 2. nepotřebný.

безó prp. (před вс) bez; безо всегó beze všeho; трудúться безо всякой пóльзы namáhati se beze všeho úžitku *v.* безъ.

безоáровый bezoarový.

безоáръ, а, bezoar.

без-обúдно *adv.* bez urážky, bez újmy; —обúдный neurážlivý; —óблачный bezoblačný; -ное нéбо nebe bez oblakův; jasné n. nezašmouřené nebe; -ность bezoblačnosť; —облéпно *adv.* bez leposti; —оборóнно *adv.* bez obrany; —оборóнный bezbranný; —образить (-рáжу, -рáзишь) zmrzačiti.

без-образie *n.*, —óбразность mrzáctví, potvornosť, ohyzdnosť; 2. nepořádek, neslušnosť; —óбразный mrzácký, pitvorný, ohyzdný; 2. nepořádný, neslušný; —оброчный neúročný, bez úroků; —оговóрочный bez úmluvy, nesmluvený; —óкий (crk.) bezoký; —опáсливый, -во neostražitý; —опáсно *adv.* bezpečně; —опáсность, —опáсство bezpečnosť; —опáсный bezpečný; —орýдный, неорганúческій neorganický; —орýжный bezbranný; -ность -nosť; —останóвочно *adv.* bez ustání; —останóвочный nepřetržitý; —отбóйно *adv.* neodbytně, dotíravě; —отбóйный neodbytný, dotíravý.

безответ-ie, я, *n.* mlčení; nedostatek výmluv k ospravedlnění; —но *adv.* bez odpovědi; —ный neodpovídající; 2. neodmluvný, bezodmluvný; —ственный neodpovědný; —ствie *n.* neodpovědnosť.

без-отвáзный neodbytný; 6. prosítel neodbytný prositel n. žadatel; —отговóрочно *adv.* bez odmluvy; исполнúть приказáнія 6. vyplniti přikázaní bez odmluvy; —отговóрочный neodmluvný, bezodmluvný; —отдáточно *adv.* bez návratného odevzdání; —отдохновéнно *adv.* bez oddechu; —отдѣльно *adv.* nerozdílně; —отдѣльный nerozdílný; —отказно *adv.* bez odmluvy; —отказный bezodmluvný; —отлагáтельно, —отлóжно *adv.* neodkladně, bez odkladu; —отлагáтельный, —отлóжный neodkladný; -ность -nosť; —отлýчно *adv.* neodlučně, nerozlučně; —отлýчный neodlučný, nerozlučný; -ность -nosť; —отмѣнно *adv.* beze změny, bez proměny; - отмѣнный neproměnný, nezměnitelný; -ность -nosť; —отрáдно *adv.* bez rady, bez útěchy.

без-отра́дный bezútěšný, neutěšený; -ность -nosť; —отрица́тельно *adv.* bez odmluvy; —отрица́тельный bezodmluvný, neodmluvný; -ность -nosť; —отсро́чно *adv.* bez odkladu, bez odročení, beze lhůty; — отсро́чный neodročný; —отсту́пно *adv.* neodstupně; —отсту́пный neodstupný, dotíravý; -ность -nosť; —отхо́дный *v.* безотлу́чный; —отчётно *adv.* bez odčetu, neskládaje účtů; —отчётный bezodčetný, nerozvážlivý, neodpovědný; — отчій, ая, ое (crk.) bez otce; очере́дный bezřadový; —очёсный (crk.) bez očí; —о́чство (crk.) nestoudnosť; — о́чствовати (crk.) nestoudně jednati; —оши́бочно *adv.* bez chyb; —оши́бочный bezchybný, nechybný; -ность -nosť; —па́лубный bezpalubný; —па́лый bezprstý; —па́мятливый, —па́мятный bezpamětný, nepamětlivý; -ость -osť; —па́мятство bezpamětnosť, nepamětlivosť; —паспо́ртный, —пашпо́ртный (бродя́га) bez pasu (tulák); —па́хатный крестья́нинъ nerobotný sedlák; —па́шенный bez rolí; —пе́ніе, я, *n.* (star.) bezpokutnosť; —пе́нный bezpokutný; —перево́дно *adv.* bez přestání; —перево́дный nevyčerpatelný; 2. bez převodu (směnka); —перемѣнно *adv.* bez proměny; —перемѣнный neproměnný; -ность -nosť; —переобро́чно *adv.* beze změny v obroku (t. v úroku); —пе́рстый bezprstý *v.* безпа́лый; —пе́рый bezperý; —печа́лие, —печа́льность, —печа́льство bezstarostnosť, nekormutnosť; —печа́льный bez zármutku, nekormutný; —пе́чный bezpečný; -ность -nosť; —пла́тно *adv.* bezplatně; —пла́тный bezplatný.

безплод-ie, —ность, —ство bezplodí, neplodnosť.

без-плóдница bahnitka *Andromeda* (rstl.); —плóдный bezplodný, neplodný; —плóтіе, —плóтность beztělosť, netělesnosť; —плóтный beztělý, netělesný; —поворóтный nenávratný, nenahraditelný; —подóбный nevyrovnatelný, kdo nemá sobě podobného; —покóеніе *n.* bezpokojení; —покóй, я, кáктусъ kaktus *Cactus* (rstl.); —покóйно *adv.* nepokojně; —покóйность nepokojnosť; —покóйный nepokojný; —покóйствіе, —покóйство nepokoj; 2. nepohodlí; —покóить (-кóю, -кóишь) znepokojiti; obtěžovati; б.-ся о чёмъ znepokojiti se: небезпокóйся, я уже э́то сдѣлаю nostarej se, já už to udělám; ne bezpokojtěs! nestarejte se, neračte se starati; —полéзно *adv.* neúžitečně; —полéзный neúžitečný; -ность -nosť; —пóлый bezpohlavný; —помóщный *adj.*, —помóщно *adv.* bez pomoci, bezpomocný, pomoci zbavený; -ное положéніе stav n. položení bez pomoci; —помѣстный bez pozemků n. bez statků; —попóвщина bezpopovština (sekta rozkolníků která je bez popů čili bez kněží); —порóчно bez úhony; —порóчность bezúhonnosť; —порóчный bezúhonný, neúhonný; —пóртье, я (star.) nedostatek oděvu; —поря́дица *f.*, —поря́докъ, дка *m.* nepořádek; —поря́дочно *adv.* nepořádně; —поря́дочный nepořádný; —посре́дственность bezprostřednosť; —посре́дственный bezprostřední; —посýльно *adv.* (star.) bez úplatků; —потóмно *adv.*, безъ потóмковъ bez potomků; ýмеръ б. umřel bez potomků; —потóмный bez potomků jsoucí; —пóшлинно *adv.*, —пошлинный *adj.* bez poplatku, bez cla, bez mýta; —пощáдно *adv.* nešetrně, bez šetrnosti.

без-поща́дность nešetrnosť; —поща́дный nešetrný; —преде́лие, я, *n.*, —преде́льность, неограни́ченность neohraničenosť; nedostatek hranic n. mezí; —преде́льный неограни́ченный bezmezný, neohraničený; —прекосло́вие, я, *n.*, —прекосло́вность bezodmluvnosť; —прекосло́вно *adv.* bez odmluvy; —прекосло́вный bezodmluvný; —премѣ́нно *adv.* bez proměny; 2. б., непремѣ́нно zajisté; —премѣ́нность neproměnnosť; —премѣ́нный neproměnný, bezproměnný; —препя́тственно *adv.* bez překážky, bez závady; —препя́тственный nezávadný; —преры́вно, —преста́нно (crk. —преста́ни) *adv.* bez přestání, bez přítrže, nepřetržitě; —преры́вность nepřetržitosť; —преры́вный, —преста́нный nepřetržitý; —преры́вные дожди́ ustavičné deště; —преткновѣ́нно *adv.* bez úrazu, bez závady; —прибы́льно *adv.* bez zisku, bez úžitku, bez prospěchu; —прибы́льный neprospěšný; —прикла́дно, —приме́рно *adv.* bezpříkladně; —прикла́дность, —приме́рность bezpříkladnosť; —прикла́дный, —приме́рный bezpříkladný; —приме́сный bezpřimíšený, nesmíšený; —пристра́стие, —пристра́стность nestrannosť; —пристра́стный nestranný; б. судья́ nestranný soudce; —притво́рно *adv.* nelíčeně, nezakrytě; —притво́рность nelíčenosť; —притво́рный nelíčený, nezakrytý; —прихо́дная це́рковь kostel bez fary; —причи́нно *adv.* bez příčiny; —причи́нный bezpříčinný; —прію́тно *adv.* bez přístřešku, bez útulku; —прію́тность bezútulnosť, nedostatek přístřeší; —прію́тный bezútulný, opuštěný; —пробу́дно *adv.* bez probuzení; —пробу́дный сонъ neprobuditelný sen, sen bez probuzení (=смерть smrť); —промы́сленный bezprůmyslný; —проси́пно спать spáti bez probuzení; —про́чно *adv.* bez trvanlivosti; —про́чность netrvanlivosť; —про́чный netrvanlivý; —пу́тица, *f.*, —пу́тие, я, *n.* bezcestí, rozcestí; nepořádek; —пу́тникъ spustlík, prostopášník, dareba, ničema; —пу́тница prostopášnice, darebnice, ničemnice; —пу́тно *adv.* nepořádně; —пу́тность, —пу́тство darebnosť, prostopášnosť; —пу́тный darebný, prostopášný; б. мальчи́шка rozpustilý kluk, rozpustilec; -ная голова́ spletená hlava; —пу́тствовать prostopášně n. darebně žíti; —пѣ́нный bezpěnný; —радостно *adv.*, безъ ра́дости bez radosti; —ра́достный bezradostný; —разбо́рчивый, неразбо́рчивый nevnímavý, nechápavý; —раздѣ́льный, нераздѣ́льный nerozdílný; —разли́чие, я *n.*, —разли́чность nedostatek rozličnosti n. rozdílu; —разли́чный bezrozdílný; -ная то́чка (fys.) bod nulový.

безрасу́д-но *adv.* nerozvážlivě, bez rozvahy; —ность, —ство nerozvážlivosť; —ный nerozvážlivý, bezrozsudný.

без-разсчётно *adv.* nerozpočítaně, nepředloženě; —разсчётность nepředloženosť; —разсчётный nerozpočítaný, nepředložený; —ремѣ́сто (star.) neznání řemesla nějakého; —ро́гий, ая, ое bezrohý; —ро́дие, —ро́дье, я *n.*, —ро́дство nedostatek příbuzných; —ро́дный bez příbuzenstva; —ро́потно *adv.*, —ропотный *adj.* bez reptání; —ро́потность nereptavosť; —руже́нный (star.) bez oruží; —рука́вный bezrukávý; —ру́кий, ая, ое bezruký; —ры́бный bezrybý.

без-рыбье, я *n.*, недостатокъ въ рыбѣ nedostatek ryb; —рѣзый bez řez; —рѣсничный bezřasý (oko); —семѣйный bez rodiny; —сердѣчный, (crk. —сердный) bezsrdečný, bez srdce; —сердіе, я *n.* bezsrdí, bezsrdečnosť; —силить připraviti o sílu; —силіе, я *n.*, —сильность bezsilí, nedostatek síly; —сильно *adv.* bez síly; —сильный, ая, ое, —силенъ, льна, льно bezsilný, bezsilý; —сиѣть (-ѣю, -ѣешь) síly pozbyti; —сквѣрный bezeskvrny; —скорбный bez zármutku; —славить (-влю, -вишь) о чесѣ (n. slávu) připraviti; —славіе, я *n.* bezsláví, nečesť, hanba; —славный (—славно *adv.*) bezslavný, nectný; —слезіе, я *n.* nedostatek slz; —слезный bezslzný; —словѣсие, —словіе, я *n.*, —словѣсность nemluvnosť; —словѣсный, —словный nemluvný; —смачный nechutný; —смертить nesmrtelným učiniti; —смертіе, я *n.*, —смертность nesmrtelnosť; —смертный nesmrtelný; —смысленно *adv.* nesmyslně, bez smyslů; —смысленность nesmyslnosť; —смысленный nesmyslný; —смыслица, —смыслie, я nesmysl; —смѣнно *adv.*, безъ смѣны bez směny, bez střídání; —смѣнный nestřídavý; -ность -nosť; -ная коммисія permanentní komise; —смѣтный nepočítaný, bez rozpočtu; —снѣжный bezsněžný; -ная зима bezsněžná zima; — совѣстіе, я *n.*, —совѣстность bezsvědomí, nesvědomitosť; —совѣстный (*adv.* --совѣстно) nesvědomitý; —совѣтіе, я *n.*, bezradnosť, nedostatek rady; —совѣтный bezradný, bez rady; —солнечный bezslunečný, bez slunce; —сольный bez soli; —сомнѣнный nepochybný; —сонie, я *n.*, —сонница *f.* bezesní, bezsennosť; —сонный bezsenný.

без-сочность bezšťavnosť; —сочный bezšťavný; —спорно *adv.* bez sporu, bez odporu; —спорность bezspornosť; —спорный bezsporný.

безсрам-ie, я *n.*, —ность, —никъ, —ница, —но, —ный (crk.) *v.* безстыдство, безстыдникъ, -ница,-но,-ный.

без-сребренникъ (crk.) nezištník, kdo nepřijímá úplatku; —сребренно (crk.) bez úplatku; —срочно *adv.*, —срочный *adj.* bez lhůty, nepoloživ roku, na neurčitý čas; —срочность nedostatek lhůty, neurčitosť; —ссорный, -но bezsporný, beze sporu; bez rozepře; —ствольный P. bezstopečný; —страстіе, я *n.* bezvášnivosť, bezstrážnivosť *Apathie*; —страстный, -но bezvášnivý beznáruživosť; —страшіе, я *n.* bezstraší, nebázlivosť; —страшникъ, а (star.) nebázlivec; —страшный, -но beze strachu, nebázlivý, strachu n. bázné prost; —струнный bezstrunný; —студіе *n.* (crk.), —студство, —стыдность, —стыдство bezstudí, nestoudnosť; —студный, —стыдный, -но bezstoudný, nestoudný, nestydatý; --студствовать, --стыдствовать, --стыдничать nestoudně jednati; —стыдникъ nestyda (*m.*), nestydatec, nestoudník; —стыдница nestyda (*f.*), nestoudnice; —судный (star.) soudu nepodrobený; -ная грамота list mimosoudský (list na vyloučení z obecné pravomocnosti soudní a podřízení osobě paovovníkově); —супружный (crk.) bezmanželský; —сытство (crk.), ненасытность nenasytnosť; —счастіе, я *n.* nehoda, nedostatek štěstí; —счётный, -но nesčíslný, bezčíslný, bezpočetný; -ный дуракъ hlupák, hňup; —сѣменность bezsemennosť *Aspermatismus*; —сѣменный, -но bezsemenný.

без-сѣнный (crk.) bezstinný; —тала́нный nešťastný; -ая головýшка nešťastník; —тала́нтный bez nadání, bez daru duševního; —тамóженно *adv.* bez cla, bez mýta.

безтолкóв-ица, —щина, бéзтолочь, и, *f.* bezsmyslnosť, nesmyslnosť, nesmysl; —о *adv.* nesmyslně; —ость nesmyslnosť; —ый bezsmyslný, nesmyslný.

без-торго́вица, ы *f.*, —то́ржица čas obchodu prázdný, nedostatek obchodu; —тра́вный beztravný; —трéпетно *adv.* bez bázně, bez úzkosti; —трéпетный nebázlivý; neúzkostlivý; -ность -nost; —тру́дно *adv.*, —тру́дный bez namahání; —тѣлéсie, я *n.*, —тѣлéсность beztělesnost; —тѣлéсный (crk.) beztělesný; —тѣнный bezstinný; —тѣнье, я *n.* bezstiní, bezstinnosť, nedostatek stínu; —тя́глый, — тя́гольный крестьянúнъ nerobotný sedlák; —тя́гостно *adv.*, —тя́гостный bez těžkostí, bez obtíží; —убы́точно *adv.*, —убы́точный *adj.* bez úbytku, bez újmy; —угомóнно *adv.* nepokojně, neposedně; —удéржно *adv.* bez zadržení.

безу́й, я *m. v.* безоáръ.

без-укори́зненный *adj.*, -но *adv.* bez vady, bez hany; —уко́рный *adj.*, -но *adv.* bezúkorný.

безу́м-ецъ, мца hlupák, ztřeštěnec (bezumec); šílenec; —ить (млю, мишь) k šílenosti přivesti; —ie, я *n.* nerozumnosť, šílenosť, bláznovství; —ливый (crk.), —ный šílený, bláznivý (bezumný).

без-умóлкно, —ýмолку *adv.* neumlkaje, ustavičně (u. mluvě); —умóлкный neumlkající, nemlčelivý; ustavičný; —ýмство *v.* безýмie; —ýмствовать nerozumně jednati; —ýмѣть (-ѣю, -ѣешь) šíleným se státi, zblázniti se.

без-упрéчный bez předhůzek; —урóнно *adv.*, -ный *adj.* beze škody, beze ztráty; —урóчно *adv.* (star.), bez lhůty, bez určení; —ура́дица *f.* nepořádek; —услóвно *adv.* bez výminek, bezvýminečně; б. повиновáться poslouchati bez odmluvy; сдáться б. vzdáti se bez výminky (o vojsku); —услóвность bezvýminečnosť; —услóвный bezvýminečný, nepodmíněný; —успѣшно *adv.* bez úspěchu, bez prospěchu; —успѣшность neprospěšnosť; —успѣшный bezúspěšný, neprospěšný; —ýстали, —ýстально *adv.* bez ustání, ustavičně, neunavně; —ýстальный ustavičný, neunavný; -ность -nosť; —ýсый bezvousý; —утѣшно *adv.* bez útěchy; —утѣшный bezútěšný; -ность -nosť: —ухáнный nevonný, bez vůně; —ýхий bezuchý; —уѣздный гóродъ město bez újezdního (krajského) úřadu; —характерный bezcharakterný; -ность -nosť; —хвóстный, —хвóстый bezchvostý, bezocasý; —хúтренно, —хúтростно *adv.* beze lsti, bez chytrosti; —хúтростный bezelstný; —хлопóтный bezstarostný; —хлѣбица nedostatek chleba, neúroda; —хлѣбный bezchlebný; —цвѣтный bez květu; 2. bez květin; —цѣнный drahocenný. neocenitelný; -ность -nosť; —цѣнокъ, нка bezcenek, věc bez ceny; 2. hadr peníz; продавáть за б. prodávati za babku, za fatku; —чáдie, я *n.*, —чáдство (crk.) bezdětnosť; —чáдный (crk.) bezdětný; —частно *adv.* bez částí; —человѣчество, —человѣчie *n.* nelidskosť; —человѣчный *adj.*, -но *adv.* nelidský, nelidsky; —чéствовать (crk.), —чéстить (-чéщу, -честишь) o čest připraviti, znectiti; б.-ся o čest přijíti.

без-чéстіе, я *n.* bezčestí, bezectí, bezectnosť; —чéстно *adv.* bezectně; —чéстность bezectnosť; —чéстный bezectný; —чешýйный bez češují, bez šlupin; —чéщеніе znečtění; —чúніе, я *n.*, —чúнность, —чúнство neslušnosť, nenáležitosť; výtržnosť; —чúнникъ výtržník; —чúнница výtržnice; —чúнничать, —чúнновать, —чúнствовать neslušně jednati; —чинóвный bez hodnosti, bez důstojenství; —чúсленный *adj.*, -но *adv.* bezčíslný, nesčíslný; -ность -nosť; —члéнный bezčlený; —чýвственный -но bezcitný, bez citu; beze smyslů; 2. necitelný; -ность -nosť; —чýвствіе, —чýвство bezcitnosť, mdloba; 2. necitelnosť; —шáрный (star.) bezbarevný; —шéрстный bezsrstný; —шýмный *adj.*, -но *adv.* bez šumu, bez hluku; —щáдный *adj.*, -но *adv.* nešetrný, -ně.

бéзъ *prp. c. gen.* bez; жить безъ забóтъ žíti bez starosti; безъ сомнѣнія bez pochybnosti.

безъизвѣст-іе *n.*, —ность nedostatek zpráv; —ный *adj.*, -но *adv.* bez návěští, bez zpráv.

безъ-изъятно *adv.* bez výjimky; —изъятный bezvýjimečný; —икрáный bez jiker; —именúтый (crk.), —имéнный bezejmený, nejmenovaný *v.* безъимáнный; —имéніе *n.*, —имéнство (crk.) nemajetnosť; —имéнникъ nemajetník, člověk beze jmění; —имéнный *adj.* beze jmění, nemajetný.

безъимáн-іе, я *n.* (star.) bezejmení, nedostatek jmena n. slovutnosti; —ка zboží zvláštní, ježto se nehodí k žádnému jinému druhu; —никъ (star.) člověk nižšího stavu; —но *adv.* beze jmena; —ность bezejmenosť; —ный bezejmený; —ное письмó bezejmené psaní, psaní bez podpisu.

безъимáн-ный пáлецъ prstenník, zlatenec, čtvrtý prst na ruce; —ная недѣля třetí neděle postní.

безъ-úскусно *adv.* bez zkušenosti, nezkušeně; —úскусность nezkušenosť; —úскусный nezkušený; —искýственный *adj.*, -но *adv.* neumělý, -le; -ность -losť; —исхóдный, -но nekonečný, bez východu n. konce; —я́вочно *adv.* bez oznámení; —язы́чный bezjazyký; 2. nemluvný.

бекассúнъ, а, бекáсъ, а, барáшекъ, шка sluka otavní, otavník, kozlík, *Scolopax gallinago, Becassine.*

бекéтъ, а přední stráž *Piquet.*

бекéшъ, а bekeš (oděv).

бекрéнь, я *m.*: надѣть п. nosiť шáпку на б. dáti n. nositi čapku na straně.

белемнúтъ, а tkvinec *Belemnit.*

белена́, ы́ *f.* blín *Hyosciamus niger.*

белладóнна, ы *f.* rulík, vlčí jahody *Atropa belladonna.*

белчýгъ, а (star.) kroužek, prsten.

бельведéръ, а belveder, světlice (na střeše domu).

бенефúсъ, а prospěch, příjem (herce) *Benefice.*

бенефúція, и *f.* nemovité jmění na důchod římsko-katolických kněží *Beneficium.*

бенефиціáнтъ, а beneficiant (herec; 2. duchovní požívající důchodu)

бензóй, я *m.* benzoe; —ная кислотá kyselina benzová.

бензоúнъ, а benzoin.

берберúсъ *v.* барбарúсъ.

берва́, ы́ *f.* (star.) násyp u břehu, taras.

бервéнный (crk.) břevnový.

бервнó (crk.) břevno *v.* бревнó.

бергамóтъ, а bergamotka, pergamotka; —тный, —товый bergamotkový.

берг-áмтъ, а horní úřad *Bergamt.*

берг-га́уеръ rudokop, kovkop, havíř *Berghauer*; —га́уптманъ horní hejtman *Berghauptmann*; —гешво́реня horní příseżný *Berggeschworener*; —инспе́кторъ horní dozorce *Berginspektor*; —колле́гія, и *f.* horní sbor, horní výbor, *Bergkollegium*; —ме́йстеръ, а hormistr *Bergmeister*.

бéрдо, а *n.* brdo (u tkalce); —чникъ brdař, kdo dělá brda; —чный brdový.

бéрдышникъ, а (star.) halapartník, partyzánik.

бéрдышъ, а (star.) partyzána, halapartna.

береговúще, а břehoviště, pobřeží.

берегóвка břehovka *Littorella* (rstl.).

береговóй (-óй) břehový; -áя лóшадь pobřežní kůň (který táhne lodí proti vodě); -áя слýжба služba pobřežní; -óе прáво pobřežní právo; -óй, áго *m.* pobřežný (kdo dává pozor na lodi atd. u břehu).

бéрегъ, а (*pl.* берегá, óвъ) *m.* břeh.

бережáтой, аго *m.* (star.) nadzíratel, dozorce.

берéжая (кобы́ла) březí (kobyla), hřebná.

бережéкъ, жка malý břeh.

бережéн-іе, я, *n.* (star.) hlídání, opatrování; —ный, —ый hlídaný; (star.) охранúтельный ostražný, ostražitý.

берéжистый (crk.) břehovitý.

бережлúвый, -во opatrný; -вость -nosť.

берéжникъ břežník, nástraha na ryby (na řece Obi).

бéрежный, -но ostražný, ostražitý; -ность -nosť.

бережны́й *v.* береговóй.

бéрежь, и *f.* šetrnosť, hospodárnosť.

берéза, ы *f.* bříza *Betula*.

берéзина březina, osekaná bříza.

берéзка, и *f.* břízka, malá bříza.

берéзн-икъ, а, —ичекъ, чка, березня́къ, á *m.* březí, březovík, březový lesík.

берéзов-икъ, а březovík, březovka (houba) *Boletus scaber*; 2. kulík n. sluka lesní *Scolopax rusticola*; —ица, ы, —ка březovice, březovka (vodička březová); —ый březový; б. листъ březový list.

берёзозолъ, а (star.) měsíc dubeu.

берéзочка břízečka, malička bříza.

берéйтеръ, а pojezdný *Bereiter*.

берéмен-ная, ой těhotná; —ность těhotnosť; —ѣть (-нѣю, -нѣешь) těhotněti.

берéмя, -мени *n.* (prost.) břímě *v.* бремя.

берендéйка, и *f.* (star.) převěsný řemen střelcův na levém pleci, na němž uvázán byl náboj.

берес-брéкъ, а, —дрéнь, я *m.*, —клéдъ, а *m.* brslen *Evonymus* (rstl.); б. Европéйскій brslen evropský, brsníl, kněžské čepičky, kvadrátky.

берéст-а, ы *f.*, —ка, и, —о, а *n.* břesta, březová kůra; —енникъ nádobka obložená březovou korou; 2. б., —ень, бéрестень, стня *m.* lyčák, střevíc z březového lýka; —ить (-éщу, -éстишь) březovou korou obložiti; —овый, —яный břestový, z březové kůry.

бéрестъ, а břest *Ulmus*.

берéчь (берегý, бережёшь, *imp.* берегú) střici, ostříhati; opatrovati, dávati pozor na něco; б. здорóвье pečovati o zdraví; б. какъ глазъ, какъ зѣнúцу óка opatrovati jako oko v hlavě; берегú дéнежку (копéйку) на чёрный день ať si groše ukládáš, pokavad se dobře máš (pamatuj na čas nouze); берéчься (берегýсь, бережёшься, *imp.* берегúсь) střici se čeho, vystříhati se, varovati se čeho, chrániti se čeho; берегúсь бѣдъ,

пóка пхъ нѣтъ utíkej bídě i když nebo ní tě; кто всегдá бережётся, тотъ никогдá не обожжётся.

берúллъ, a beryl (drahý kámen).

бéрковецъ, вца, *star.* бéрковескъ, a, бéрковскъ, a berkovec (váha 10 pudů).

беркýтъ, a orel skalní *Aquila fulva*; orel císařský *Aquila imperialis*.

берлúнка, и *f.*, берлúнская лазýрь berlínská n. pruská modř; 2. берлúнка stará mince měděná, postříbřená v Baltických krajinách.

берлúнъ, a *m.* berlínka (starobylá koleska) *Berline*.

берлóга, и *f.* brloh, brloha (медвéжье лóговище medvědí ložiště); два медвѣдя на однóй берлóгѣ не уживýтся dva medvědi v jedné brloze se neshodnou (=dva kohouti na jednom smetišti).

бéрма, ы *f.* (fortifik.) odval *Berme*.

бéрцо, а *n.* bérce, holeň (=гóлень); —вый bércový,

бéршъ, бéршикъ, бéршовикъ, a okoun *Perca asper*, něm. *Bärsch*.

бесермéн-скій bisurmanský, turecký, mahomedánský; —ство bisurmanstvo.

бесермéнъ, a bisurman, mahomedán.

бéстія, и *f.* bestie.

бесѣд-а, ы *f.* beseda; rozmluva; společnosť; (crk.) církevní poučení; б., —ка besídka; —никъ, —овникъ besedník; (crk.) poučující besedami; —ное поучéніе (crk.) besední poučení; —ованіе besedování; —овать besedovati, rozmlouvati; (crk.) poučovati; —очка malá besídka.

бéтель, я *m.* pepř betel *Piper betle*.

бетъ bet (ve hře v karty).

беть, и *f.* břevno podporné.

бéхтерецъ *v.* бáхтерецъ.

бечев-á, —ка lano vlečné (na lodi); тянýть на —é táhnouti na laně loď; —áніе vlečení lodí; —áть táhnouti

n. vléci loď (na laně); —нúкъ, а, —áя (дорóга) *f.* dráha, po které koně vlekou loď na laně; —óй: —áя лóшадь tahoun, vlečný kůň; —щúкъ, а dělník který táhne loď.

бечетá, бечатá (star.) červený drahý kámen.

бешмéтъ, -тикъ tatarský poloukaftan.

бздёхъ, a bzdech, bždoch, pšouk.

бздýнъ, a bzdun, bzdoch, bzděč.

бздýшка *f.* týchavka, kuřavka *Lycoperdon bovista* (houba).

бздѣніе bzdění.

бздѣть (бзжý, бздúшъ) bzděti, bzdíti.

библéй-ный, —скій biblický.

библіо-графúческій bibliografický, knihopisný; —грáфія bibliografie, knihopis (книгоописáніе); —грáфъ, a bibliograf, knihopisec (книгоописáтель); —мáнія bibliomanie, třeštění po knihách; —мáнъ, а biblioman; —тéка biblioteka, knihovna; —тéкарскій bibliotekářský; —тéкарь, я bibliotekář; knihovník; —тéчка bibliotečka, malá knihovna; —тéчный biblioteční.

бúблія, и *f.* bible, bibli, svaté písmo.

бивáкъ, а nocleh vojenský pod širým nebem *Bivouac*; стоять на бивáкахъ nocovati pod širým nebem.

бивáть bívati *v.* бить; б.-ся bívati se.

бивáчный ночлéгъ nocleh v poli, pod širým nebem.

бизáнь, и *f.* pozadní plachta *Besan*.

биквадратъ, а (mathem.) mocnost čtvrtá n. čtvrtého stupně *Biquadrat*.

бúленъ, а *m.* bidlo n. násada n. držák u cepu.

билéт-ецъ, тца, —икъ, a biletka, lístek; —ный biletový; —чикъ hotovitel lístků návštěvních.

билéтъ, a list, lístek; визúтный б. lístek návštěvní, visitka; б. для вхóда vstupní lístek; лотерéйный б. lístek loterní.

билéтъ на жи́тельство lístek přebytní n. pobytní; бáнковый б. bankovní poukázka.

биліáрд-ный biljárový; б. шаръ kulička biljárová; —ная, ой *f.* biljárovna, kulečna.

биліáрдъ, а *m.* biljár, kulečník; игрáть на биліáрдѣ hráti na biljár, v biljár.

бúлія, и *f.* kulička biljárová.

биллióнъ, а bilion, milion milionů.

биллóнъ směs malé části vzácného kovu s větší částí kovu prostého *Billon.*

бúлль, я *m.* bil, navrh zákona v anglickém parlamentě.

бúло *n.* palička; 2. biječka, deska, na kterou se tlouklo v jisté hodiny, aby dělníci věděli dobu práce; 3. pres olejný, vybijáky, stupníky.

бúль, я *m. v.* бúлія.

бúльница (star.) místo na němž pověšena biječka (бúло 2.).

билья́рдъ *v.* биліáрдъ.

бимсъ, а *m.* příčka, trámec pod palubou.

бинóкль, я *m.* dvojočka, dvojoké kukátko *Binocle.*

бинóмія *f.*, бинóмъ, а *m.* (mathem.) dvoučlen *Binom.*

бúнтъ, а obvazek ranhojičský *Binde.*

бирáть *v.* брать.

бúржа, и *f.* bursa; 2. stanoviště nájemných dělníků n. vozků.

биржевóй (-вы́й) bursovní.

бúричъ, а *m.* (star.) biřic, hlasatel.

бúрка vrubovka (rováš, rabuše).

бúрчій, аго *m. v.* бúричъ.

бúрывать (star.) brávati *v.* брать.

бирюзá *f.* turkus (drahý kámen).

бирюзный, бирюзóвый turkusový.

бирюкъ, á vlk; бирюкъ бирюкóмъ zamračenec, škareda; смотрѣть и. glasti бирюкóмъ hleděti zamračeně.

бирю́лька, бирю́лечка steblo slámy; 2. hra dětská se steblem; игрáть въ бирю́льки mařiti čas hračkami.

бирю́чина ptačí zob *Ligustrum vulgare* (rstl.).

бирю́чъ, á (star.) biřic *v.* бúричъ.

бúсер-ина, —инка *f.* skleněná perla; —никъ, —щикъ kdo dělá skleněné perle; 2. —никъ perlová páska, perlový náčelek; —ница *f.* perelníček, perelnice, skřínka na perle; —ный perlový.

бисероукрáшенный (crk.) okrášlený perlami.

бúсеръ, а (crk.) perle.

бисквúтный piškotový; —ое тѣсто piškotové těsto.

бисквúтъ, а piškot *Biscuit.*

бúскупъ, а (star.), епúскопъ biskup (nepravoslavných vyznání křesťanských).

бúтв-а *f.*, бой, сраженúе bitva; —енный bitevní.

бúтечникъ, а zlatotepec, pozlátkář.

бúтie *n.* bití.

битка́, и́ *f.* (ve hře) babka, kterou bijou; 2. б. *m.* neústupa, člověk rázný, neústupný.

битóкъ, тка́ *m. v.* битка́; 2. колотýшка kladívko; биткóмъ надúто напрáно, напěchováno.

бúт-ый, ая, ое bitý; zabitý; —ая скотúна zabitý n. poražený dobytek hovězí; —ая посýда rozbité nádobí; —ыа стёкла *pl.* rozbité sklo; —ое зóлото roztepané zlato, pozlátko; —ое мя́со naklepané a pečené maso; —ая бумáга kaše papírová; —ая дорóга ražená cesta, silnice.

бúтышъ, я *m.* rozbité věci, střepy, střepiny *pl.*

бить (бью, бьёшь) bíti; б. скотúну bíti n. poráženi dobytek; б. гвоздь въ стѣну zatloukati hřeb do zdi.

бить монéту bíti n. raziti peníze n. minci; б. въ барабáнъ bíti n. tlouci na buben; б. похóдъ bubnovati na pochod n. ku pochodu; б. въ ладóши tleskati rukama; б. челóмъ (star.) poníženě prositi; б. челóмъ перéдъ кѣмъ hluboce skláněti se před někým; ружьё хорошó бьётъ ručnice dobře donáší; б.-ся (бью́сь, бьёшься) bíti se; б.-ся съ непрія́телемъ bíti se s nepřítelem; сéрдце бьётся srdce tluče, srdce bije; у негó сéрдце бьётся отъ рáдости srdce mu radostí skáče; лóшадь бьётся kůň kope, vyhazuje; скажи́ мнѣ, изъ чегó онъ бьётса? řekni mi, co s tím chce, kam tím bije?

би́ть, и *f.* zlatý n. stříbrný drát.

битьё, я *n.* bití *v.* би́тіе; б. свай zatloukání kolů.

би́фстексъ, бифштекъ, а *Beefsteaks* naklepaná pečená hovězina.

бичевáть bičovati; б.-ся bičovati se.

бичетá *v.* бечетá.

би́чикъ, а bičík, malý bič.

би́чникъ bičník, bičovník (kacíř, jenž se bičuje).

би́чный bičový.

бичъ, á bič; б. нарóда bič národu.

бишь *part.* asi, předce; какъ б. э́то бы́ло? jak to asi (n. předce) bylo?

біéніе *n.* bití; б. сéрдца tlukot srdce, klepání srdce (nemoc); б. жилъ tlukot n. tepot, tepání žil; б. пýльса tepání pulsu.

бі́йца *m.* (crk.) bijce, bijec.

біо-графи́ческій biografický, životopisný; —грáфія *f.*, жизнеописáніе, biografie, životopis; —грáфъ, а, жизнеописáтель biograf, životopisec; —логи́ческій biologický; —лóгія biologie, životoznalství.

бію́чая жи́ла tepna *Arterie.*

благи́ня *f.* (crk.) blahosť, ctnosť.

блáгій, ая, ое, Р., благі́й, áя, ое, А., блáгъ, а, о blahý; благáя, и́хъ *pl.* jmění, statek.

блáго *n.* blaho, dobro; б. *adv.* blaze, dobře; за б. разсуди́ть za dobré uznati, za dobré pokládati; за блáго врéмя v čas.

благо-боя́зненный bohabojný; —боя́зньство bohabojnosť; —бы́тіе, я *n.* (crk.) blahobyt; —ви́дный, —обрáзный příjemný, slušný; -ность -nosť; —ви́дѣтися (crk.) líbiti se; —возвѣсти́ти, —возвѣщáти (crk.) zvěstovati milou zprávu; —воздая́ніе, я *n.* náhrada za dobré skutky; —воздýшіе *n.* blahovzduší, dobrý, zdravý vzduch; —волéніе *n.* blahovolnosť, náklonnosť k někomu, přízeň; —воли́тель příznivec; —воли́тельница příznivkyně; —воли́тельный blahovolný, příznivý, nakloněný; —воли́ть (-лю́, -ли́шь) къ комý přízniv býti někomu; —воли́те меня́ вы́слушать račte mne vyslechnouti; —вóльный, добровóльный dobrovolný; —вóніе *n.*, —вóнство (crk.) blahovoní, blahá vůně; —вóнка blaholist (Presl), blahovonka *Agathophyllum*; —вóнникъ bohovoň (Presl), blahovonník *Diosma* (rstl.); —вóнный blahovonný; -ность -nosť; —вóнствовать blahou vůni vydávati; —воспи́танный dobře vychovaný; —врéменіе *n.*, —врéменство (crk.) blahočasí, dobrý n. příznivý čas; —врéменно v dobrý n. pravý čas; —врéменный blahočasý, blahodobý; včasný; -ность -nosť; —вѣ́ріе *n.*, —вѣрство, правовѣ́ріе blahověří, pravověří, pravověrnosť; —вѣ́рный, ая, ое, -ренъ, рна, рно blahověrný, pravověrný; —вѣствовáніе, —вѣ́стіе, blahověští, učení slovu božímu; —вѣствовáти, —вѣсти́ти, —вѣщáти (crk.) blahověstiti, slovo boží kázati.

благо-вѣстѝтель, я *n.*, —вѣ́стникъ blahověstitel, blahověst.

бла́го-вѣстить zvoniti klekání, sezváněti k službám božím; —вѣ́стный колоко́лъ zvon na klekání; —вѣ́стъ, a zvonění na klekání, na služby boží.

благо-вѣще́ніе zvěstování radostné zprávy; 2. zvěstování Panny Marie; —вѣще́нскій k zvěstování Panny Marie; -ая це́рковь kostel zvěstování P. M.; —глаго́ланіе *n.* (crk.) dobrá výmluvnosť; —глаго́ливый výmluvný; —гла́сіе *n.* (crk.) blahohlasí, blahozvuk; —гла́сникъ (crk.) kazatel; —гла́сный (crk.) blahohlasný, blahozvučný; —говѣ́йникъ (crk.) člověk pobožný, čl. uctivý; —говѣ́йство, —говѣ́ніе pobožnosť, zbožnosť; 2. uctivosť; —говѣ́йный pobožný, uctivý; —говѣ́ть (-ѣю, -ѣешь) úctu prokazovati; —да́вецъ, вца (crk.) blahodavec, blahodárce, dárce blaha n. dobra; —дарѐніе *n.* děkování, poděkování; бл. созда́телю! díky bohu! —дари́тельный vděčný, děkovací; -ое письмо́ list děkovací; —дари́ть (-рю, -ри́шь), —да́рствовать děkovati; нѐ за что б. není zač děkovat; —дарю́ васъ! děkuju Vám! —да́рность, —да́рствіе vděčnosť; —да́рный vděčný; —да́рственный děkovací; -ая рѣчь děkovací řeč; —да́тель (crk.) dobrodinec, dobroděj; —да́тельный (crk.) *v.* благода́тный; —да́тельство (crk.) dobročinnosť, blahočinnosť; —да́тный dobročinný, blahodárný; 2. požehnaný; —да́ть, и *f.* dobrodiní; б. бо́жія boží požehnání; milosť Páně; —дѣ́нственный blahobytný, šťastný; —дѣ́нствіе *n.* blahobyt; —дѣ́нствовать žíti v blahobytu, v dobrém stavu; - дерза́ти, —дерзну́ти (crk.) osměliti se pro dobrou věc.

благо-дерзнове́нный, --дѐрзостный(crk.) blahosmělý; —ду́шествовать, —ду́шствовать (crk.) duchem se obodřiti; —ду́шіе, —ду́шствіе *n.* blahoduší, dobroduší, dobrota duše; 2. velikodušnosť; —ду́шный, -но (crk.) dobrodušný, velikodušný; —дѣ́йственный blahodějný, dobrodějný; —дѣ́йствіе, —дѣ́йство blahodějnosť; —дѣ́йствовати, —дѣ́тельствовати, —дѣ́яти (crk.) blahodějně působiti, dobřečiniti; —дѣ́ланіе *n.* dělání dobra; —дѣ́льникъ, а (crk.), —дѣ́тель, я *m.* (crk.) dobroděj, dobrodinec; —дѣ́тель, и *f.* ctnosť *v.* добродѣ́тель; —дѣ́тельный blahodějný; —дѣ́тельство (crk.) blahodějnosť, dobročinnosť; —дѣ́яніе *n.* dobrodění, dobrodiní.

бла́гоже бла́гоже *adv.* (crk.) dobře dobře.

благо-жела́тель, я *m.* blahopřejce; —жела́тельство blahopřání; —жела́тельствовать vyjevovati blahopřání; —жи́зненный (crk.) blahoživotý, blahobytný; —жре́біе, я *n.* (crk.) blahý n. šťastný osud; —зако́ніе, я *n.* blahozákonnosť, dobré zákonodárství; —зако́нный blahozákonný, dobrozákonný; —зва́ніе *n.* (crk.) blahozvání, povolání k blahosti; —зву́чіе *n.*, —зву́чность blahozvučí; —зву́чный, -но blahozvučný; —здра́віе *n.* (crk.) dobré zdraví; —знаме́нитый (crk.) velmi znamenitý; —зра́чіе *n.* (crk.) pěkný zevnějšek, sličnosť; —зра́чный (crk.) hezký, pěkný, sličný.

благо́й, а́я, о́е (prost.) zarputilý, urputný.

благо-и́збранный dobře vybraný n. vyvolený; —изволе́ніе *n.* blahovolnosť; —изво́лить, —изволя́ть ráčiti —именѝтый dobrého jmena, slovutný.

благо-иску́сный (crk.) velmi umělý n. obratný; —кла́сный (crk.) blahoklasný; —коре́нный blahokořenný; —красо́тство (star.), —лѣ́піе *n.*, —лѣпота́ *f.* krása, krasota, okrasa; —лѣ́пный, -но (crk.) blaholepý, krásný, skvostný; —лю́бецъ, бца (crk.) přítel n. milovník dobra, dobromil, blahomil; —люби́вый dobromilovný; —лю́біе *n.* láska k dobrému; —ми́лостивый, —ми́лостивный (crk.) velmi milosrdný; —мо́щіе *n.* pevnosť, mocnosť; —мо́щный pevný, mocný; —му́жство (crk.) pravá udatnosť n. mužnosť; —мы́сленный blahomyslný, dobromyslný; —мы́сліе *n.* dobromyslnosť; —надёжный spolehlivý (dobrodějný); -ность -osť; —намѣре́ніе dobrý úmysl; —намѣ́ренный *adj.*, —намѣ́ренно *adv.* s dobrým úmyslem, v dobrém úmyslu; —нра́віе *n.* mravnosť; —нра́вный mravný, dobrých mravů; —нравоуче́ніе *n.* (crk.) učení mravnosti; —обра́зіе *n.* (crk.) krásný zevnějšek, krása, krasota, okrasa; 2. slušnosť.

благо-обра́зно *adv.* krásně; 2. slušně; —обра́зный *adj.* krásný, pěkný, hezký; 2. slušný; 3. ctěný; —пло́діе *n.* hojnosť plodů, úroda; —пло́дный, —плодови́тый blahoplodný, úrodný; —поведе́ніе *n.* dobré chování; —повинова́ніе *n.* (star.) dobré poslušenství; —повинова́тися (crk.) poslouchati, poslušen býti; —пода́ніе *n.* (crk.) štědrý n. milosrdný dar, almužna.

благо-пода́тель, я *n.* blahodárce; —пода́тливый, —пода́тный (crk.) blahodárný; —покори́вый, —поко́рливый, —поко́рный (crk.) pokorný, oddaný; —поле́зный velmi úžitečný; —полу́чіе *n.* blahobyt, štěstí; —полу́чный šťastný.

благо-послу́шливый, —послу́шный zcela poslušný; —поспѣша́ти, —поспѣше́ствовати, —поспѣши́ти (crk.) přispívati, pomáhati čemu, uspíšiti n. urychlovati něco; —поспѣше́ніе, —поспѣше́ствованіе *n.* uspíšení n. urychlení něčeho; —потре́бный (crk.) velmi potřebný; —похва́льный (crk.) blahochvalný; —почита́ть (crk.) náležitě ctíti, náležitou úctu prokazovati; —почте́нно *adv.* s náležitou úctou; —привѣ́тливый přívětivý; -ость -osť; —привѣ́тіе, —привѣ́тствіе *n.* laskavé přivítání; přívětivosť; —привѣ́тствовать laskavě přivítati, uvítati; —прили́чіе *n.* náležitá slušnosť; —прили́чно, —присто́йно *adv.* slušně; —прили́чный, —присто́йный slušný; -ность -nosť; —присту́пный (crk.) dobře přístupný; —пріобрѣ́сть, —пріобрѣта́ть slušným spůsobem získati, nabyti; —пріобрѣ́теніе *n.* slušné nabytí; —пріязнь, и *f.* dobrá přízeň, přátelství; —прія́тель, я *m.* dobrý přítel; —прія́тельница dobrá přítelkyně; —прія́ти, —принима́ти (crk.) dobře přijmouti n. přijímati; —прія́тіе *n.* přátelské přijmutí; —прія́тный, -но příjemný, příznivý; -ность -nosť; —прія́тство (crk.) náklonnosť, náchylnosť k někomu; —прія́тствовать býti někomu nakloněn; —пѣ́снивый (crk.) krásně zpívající.

благораз-смотрѣ́ніе *n.* náležitý rozhled, uvážení; —суди́тельный, —су́дный, -но blahorozsudný, rozumný, rozvážlivý; -ность -osť; —суди́ть, —сужда́ть náležitě posouditi, uvážiti; б.-ся uvážiti se; —сужде́ніе zdravý úsudek; —у́міе *n.* rozum, zdravý úsudek; —у́мно blahorozumné; —у́мный -ný.

благора́сленный (crk.) dobřerostlý.

благо-расположéніе *n.* náklonnosť k někomu, dobré rozpoložení; —расположённый nakloněný, náchylný; —растворéніе *n.* dobré roztřídění n. rozdělení; čistota vzduchu; —растворúть, —растворя́ть dobře roztříditi n. rozděliti; —раствóрный n. —растворéнный вóздухъ čistý vzduch.

благорóд-ie *n.* blahorodí; Ва́ше Б. Vaše Blahorodí! —никъ, конопéльникъ konopěnec *Eupatorium* (rstl.); —ный blahorodý, urozený; -ое сéрдце ušlechtilé srdce; -ые метáллы drahé kovy; -ые дворя́не urozená šlechta; —ствіе, —ство urozenosť, šlechtictví; 2. ušlechtilosť.

благо-рождённый blahorodý, blahorozený; —рѣчúвый výmluvný; —рѣчіе *n.* výmluvnosť; —сéрдіе *n.* dobrosrdečnosť, ušlechtilosť srdce, ušlechtilé srdce; —сéрдный dobrosrdečný, milosrdný.

благосклóн-ный, -но blahosklonný, nakloněný; -ность -nosť; —ствовать ukazovati blahosklonnosť.

благослов-éніе *n.* požehnání; б. Бóжіе boží pož.; дать кому́-либо б. dáti n. uděliti někomu požehnání; Ва́ше Благослове́ніе Vaše Důstojnosť (titul); —éнный požehnaný; -ая ты въ жена́хъ požehnaná's ty mezi ženami; -ая грáмота v. násl.; —и́тельный žehnací; -ая грáмота list žehnací n. povolovací (od biskupa); —и́ть, —ля́ть кого́ žehnati komu, ž. koho; да —и́ть тебя́ Госпóдь! ať ti Bůh požehná! dej ti Pán Bůh štěstí! Госпóдь да —и́ть начина́нія твоя́ Bůh ať žehná počínání tvoje! б.-ся žehnati se, požehnati se (křížem).

благо-слóвно, —слóвнѣ *adv.*, —слóвный (star.) s dostatečnou příčinou; —снисходи́тельный sklonný k někomu.

благо-снисхожде́ніе sklonnosť k někomu; —совѣтіе *n.* dobrá rada; —совѣтовати (crk.) dávati dobrou radu; —содѣяти, —содѣва́ти (crk.) dobře činiti; —составный (-о́й), áя, óe dobře sestavený; —состоя́ніе *n.* blahobyt; народное б., б. наро́да blahobyt národní; —сотвори́ти (crk.) udělati k dobrému; —стоя́ніе *n.* (crk.) pevný základ, dobrý stav; —сты́ня *f.* (crk.) dobrodiní, dobrý skutek; 2. (prost.) plat za něco, mzda.

благость *f.* milosrdí, milosrdenství, milostivosť (blahosť).

благота́ (crk.) blahobyt, hojnosť.

благо-твóреніе *n.* dobročinění, dobročinnosť, dobrodiní; —твóрецъ, рца, — творúтель *m.* dobrodinec, dobroděj; —творúтельница dobrodějka; —творúтельный, —твóрный dobročinný; -ность -nosť; —творúть dobrodiní prokazovati, dobřečiniti; —терпѣли́вый trpělivý; —терпѣніе *n.* trpělivosť; —ти́хій velmi tichý; —уго́дно *adv.* libo, milo, příjemno; éсли Вамъ бу́детъ б. bude-li Vám libo, budete-li ráčiti; Его́ Императóрскому Вели́честву б. бы́ло повелѣ́ть Jeho Císařské Veličenstvo ráčilo nařídíti; —уго́дный (Бóгу) milý, příjemný Bohu, bohulibý; —украшéніе *n.* (crk.) veliká n. vzácná okrasa; —украшенный okrášlený, ozdobený; —ýміе *n.* zdravý rozum; —ýмный rozumný; —усмотрѣніе *n.* laskavé nahlednutí n. uvážení; предста́вить на б. нача́льства zůstaviti dobrému zdání představenstva; —успѣва́ть, —успѣть (crk.) dařiti se; —успѣшный, -но zdárný, úspěšný; -ность -ost; —устроéніе *n.* dobré zařízení n. zřízení; —устрóенный dobře spořádaný.

благо-устро́ивать, —устро́ить, —устро́ить dobře spořádati n. zříditi; —устро́йство spořádanosť, dobrý pořádek; —утѝшный blahotišný; —утро́бие *n.* (crk.), доброта́ сердца dobrota srdce, milosrdenství; —утро́бный, -но (crk.) milosrdný; —ухáние *n.* blahá n. dobrá n. krásná vůně; —ухáнный vonný, voňavý; —ухáти (crk.) vůni vydávati, voněti, vůní naplňovati; —учредѝть, —учреждáть (crk.) dobře n. náležitě zříditi; —учрежде́ние *n.* dobré zařízení n. pořádek; —хва́льно *adv.* (crk.) s velikou pochvalou; —чéствовать (crk.) bohabojně žíti; —честѝвый, -во, —честный, но, bohabojný, pobožný, nábožný; —честѝвѣйшій nejnábožnější (titul panovníka ruského); —чéстие *n.* bohabojnosť, pobožnosť, nábožnosť; —чѝние *n.* dobré zřízení, pořádek; 2. několik kostelů pod správou blahočinného; —чѝнный dobře zřízený, spořádaný; pořádný, slušný; 2. б., aro *m.* blahočinný, kněz, jenž má pod dohlídkou několik kostelů; —чтéние *n.* úžitečné čtení; —язы́чие *n.* výmluvnosť, krasořečnictví.

блаже́н-ный, ая, ое, блаже́нъ, а, о blažený, blahoslavený; -ныя пáмяти slavné n. blahé paměti (*gen.*); —ство blaženosť, blahoslavenství; вѣчное б. blahoslavenství věčné, věčná sláva; —ствовать blaženě n. blahoslaveně žíti, v blahoslavenství přebývati.

блаж-и́ть (-жý, -жѝшь) dováděti, svéhlavým býti, hlavu si postaviti; 2. (crk.) blahoslaviti; —лѝвый (-ое дитя́), —нóй (-нóй мáльчикъ) dovádivý n. čtveračivý, skotačivý; —нéние *n.* pohoršování.

блáжь, и *f.* svéhlavosť, zarputilosť; 2. nesmysl, nechutnosť.

блáзень, зня *m.* (prost.) blázen, šašek, žertýř.

блазнéние *v.* блажнéние.

блáзненный, -но, блазни́вый, блазни́тельный pohoršlivý.

блазни́тель, я *m.* kdo dělá pohoršení.

блазни́ти (-ню, -нѝшь) (crk.) pohoršení dělati; б.-ся (crk.) vpadati v pohoršení.

блазно-дѣ́латель (crk.) *v.* блазни́тель; —рѣчѝвый (crk.) pohoršlivě mluvící.

блáзнъ, а *m.*, блáзнь, и *f.* (crk.), соблáзнъ pohoršení.

бланкéтъ, а blanket *Carte blanche.*

блáнкъ, а, блáнковая нáдпись převod směnky na rubopisu.

блáто *n.* (crk.) *v.* болóто.

блев-áние *n.* blití; —áть (блюю́, блюёшь) blíti, dáviti se.

блéвка *f.* vnada n. nástraha na ryby (červ n. moucha).

блевóт-а blití, vrhnutí, dávení; —ина blevotina, blivanina (co vydáveno).

блёк-лый vybledlý, vyrudlý; -ость -ost; —нуть vyblednouti, vyrudnouti; 2. vadnouti.

блекотá *f.* blín *Hyosciamus* v. бѣлена́.

блекотáти (crk.) blekotati *v.* блеять bečeti.

блекóтный blínový.

блéнда *f.* clonění, clonidlo, záclon něm. *Blende*; 2. clonící svítilna *Blendlaterne.*

блéскъ, а (б. мóлніи) blesk; пустóй б. prázdný lesk; 2. б. leštěnec (ruda).

блеснá kousek cínu ve spůsobě rybky; vnada na ryby.

блеснýть blesknouti; мóлнія блеснýла zablesklo se. [*laris* (rstl.).

блестéцъ, тца lesknice, lesklice *Phalëst-ka f.*, —очка pozlátko, šumicha: —очникъ pozlátkář, šumichář.

блестѣть (блещý, блéщешь), блещáти blyštěti se.

блеяніе *n.* bečení, bekot.
блеять (блею́, блеешь) bečeti.
ближа́ть (-жа́ю, -жа́ешь), приближаться blížiti se, přibližovati se.
бли́же *adv. compar.* blíže; подойди́ бли́же! pojď sem blíže!
бли́жникъ (star.) příbuzný.
бли́жній, яя, ее bližní; любо́вь къ Бо́гу и къ бли́жнему láska k Bohu a k bližnímu; 2. б. blízký; 3. důvěrník panovníkův.
бли́жность (crk.) blízkosť.
близ-е́некъ, —е́хонекъ, нька, нько, blizoučký, blizounký; velmi blízek; —е́нько, —е́хонько *adv.* blizoučko, blizounko; —ина́ blízkosť.
бли́зить (бли́жу, бли́жишь) blížiti; б.-ся blížiti se.
бли́зк-ій, ая, ое, бли́зокъ, зка, зко blízký, blízek, zka, zko; —о *adv.* (*comp.* бли́же) blízko; б. конца́ b. konce; —ость blízkosť.
близлежа́щій blízkoležící, sousední.
близна́, ы́ *f.* blizna, šrám, jizva (po ráně); 2. kaz (v tkanině).
близне́цъ, а́, *pl.* близнецы́, близня́та blíženec; *pl.* blíženci (též shvězdění).
близо́къ, а́ (star.) příbuzný (srovn. бли́жникъ).
бли́зокъ blízek *v.* бли́зкій.
близору́к-ій, ая, ое, -къ, а, о krátkozraký; -ость -osť.
близосвѣ́тлый (crk.) světlu podobný, zářící.
бли́зость blízkosť.
близо́чество (crk.) příbuznosť.
близу́ *adv.* (crk.), бли́зъ *adv.* (*prp. c. gen.*) blízko, blíž, vedle, podle; б. го́рода blíž města, vedle města.
бли́зь, и *f.* blízkosť (staroč. blíz *i* blíž, i *f.*).
бликова́ть (o stříbře) blyštěti se, probleskovati na povrchu (něm. *blikken*).
блине́цъ, нца́ syrník, blin s tvarohem.
бли́нн-икъ, а blinník, pekař blinů; —ица pekařka blinů; —ичать péci a prodávati bliny; —ый blinný, blinový; б. растворь blinové těsto, zadělání na bliny; —я, и *f.* jizba kde pekou bliny.
блинóкъ, нка, -о́чекъ, чка blinek, malý blin; 2. záklopka v troubě u kamen.
бли́нчатый пирóгъ blinečný piroh.
бли́нъ, á blin (pečivo z řídkého těsta), lívanec.
блист-а́вица *f.* blyskavice, blýskání; —а́ница *f.* kometa, vlasatice; —а́ние blýskání; —а́тельный, -но skvělý; -ость -osť; -ая Пóрта vysoká Porta (turecká); —а́ть blýskati se; б. сла́вою slávou se skvěti; мóлнія —а́етъ blýská se.
блока́д-а *f.* blokáda, obklíčení (přístavu n. města); —ный obkličovací.
блока́рня *f.*, блóковая, ой *f.* dílna na zdvihadla.
блока́рь, я *m.*, блóковый мáстеръ kdo dělá zdvihadla.
блок-ирова́ть blokírovati, obklíčiti (město); —иро́ванный obklíčený.
блокъ, а zdvihadlo, zdvihák, jeřáb.
блóна *f.* (anat.) lůžko (z pol. błona).
блóнда, *pl.* блóнды blondy, hedvábné krajky.
блóндочница krajkářka blond.
блóнье, я *n.* (z pol. błonie) pláně, planina, otevřená krajina (staroč. blana *pl.*).
блоха́ *f.* blecha *Pulex.*
блохо-гóнка *f.*, —лóвъ, я *m.* polej *Pulegium (Mentha pulegium)* (rstl.).
блош-и́стый, —и́вый blechatý.
блóшка *f.* bleška.
блóш-никъ *f.* papratník, papratka *Aspidium filix mas*; —ный bleší.
блу́день, дня *m.* blázen.

блуд-и́лище *n.* hampejz; —и́ть (блужу́, блуди́шь) blouditi (sem tam choditi); 2. (crk.) smilniti; —ли́вый rozpustilý, nezbedný.

блу́дни, дней *pl*, *f.* rozpustilé kousky.

блудни-и́къ smilník, řejíř; —и́ца řejířka.

блу́дный bludný, zbloudilý; б. сынъ ztracený syn; 2. б. smilný.

блудо-дѣ́й, я *m. v.* блудни́къ; —дѣ́йца *f.* (crk.) *v.* блудни́ца; —дѣйствовати (crk.) smilniti; —дѣ́яніе *n.* smilnění; —любивый, —любо́ный smilný; —ро́дный nemanželský.

блу́дствовати *v.* блудодѣйствовати.

блу́дъ, а blud, smilství.

блудя́га, и, бродя́га *m. et f.* poběhlík, tulák.

блудя́щій bloudící, bludný; -ая звѣзда́ oběžnice (bludice), planeta.

блужда́ть (-да́ю, -да́ешь) blouditi.

блуже́ніе bloudění, blouzení; 2. smilnění.

блу́з-а *f.* blusa, bluza *Blouse*; —никъ bluzník, kdo chodí v bluze.

блыка́ться bloukati se, plahočiti se.

блѣдненькій, -нько, блѣдне́хонекъ, нька, нько bledoučký.

блѣ́дно *adv.* bledě.

блѣдно-а́лый bledočervený; —ва́тый, -то přibledlý; -ость -osť; —голубо́й (-бы́й) bledomodrý; —ли́цый bledých tváří, bledý.

блѣ́дность bledosť; дѣви́чья б. blednice (nemoc).

блѣ́дный bledý.

блѣдне́ть (-нѣю, -нѣешь) blednouti.

блѣ́дость *v.* блѣ́дность.

блѣ́дый *v.* блѣ́дный.

блюде́ніе *n.* opatrování, hlídání.

блю́дечко *n.* mistička.

блю́дище *n.* veliká mísa.

блю́дный miskový.

блю́до *n.* mísa, miska; 2. oddíl jídelní; у́жинъ состоя́лъ изъ трёхъ блю́дъ večeře byla z tří jídel, k večeři byla tři jídla.

блюдо-ва́тый miskovitý; —ли́зница *f.* fatkářka, přiživnice; —ли́зничать přiživovati se, býti živ na fatky; —ли́зничество fatky, přiživování; —ли́зъ, а fatkář, příživník.

блю́дце *n.* miska, mistička.

блюсти́ (блюду́, блюде́шь) pozorovati, hlídati, stříci; б.-ся ostříhati se, stříci se, chrániti se.

блюсти́тель, я *m.* (crk.) opatrovník, dozorce; —ница opatrovnice, dozorkyně; —ный opatrující, dohlížející.

блю́щъ, а (crk.) břečtan, blušť *Hedera helix*.

бля́гиль (бля́гирь), я *m.* žluť olovná (něm. *Bleigelb*).

бляде́ніе *n.*, блядосло́віе *n.*, бля́дство (crk.) tlachání, tlachy *pl.*, žvasty.

блядосло́вити, бля́дствовати, бля́сти (блядý, -де́шь) (crk.) tlachati, žvastati (staroč. blésti).

бля́х-а *f.* plech, deska plechová (pol. blacha); —арь, я *m.* plechař.

бля́ш-ечный plechový; —ка plotýnka.

бо́ *cnj.*, и́бо nebo, neboť.

бобёръ, бра́ (P.) bobr, bobrová kůže.

бо́бикъ, а *v.* бобъ.

бобо́кій, о́въ (лавро́вые) bobek (vavřínový), jahůdky vavřínové.

бобко́вый bobkový; -ое ма́сло olej bobkový n. vavřínový.

бобови́къ, а (A.) sláma bobová, bobovina.

бобо́вина *f.* bob, rostlina bobová.

бобо́вникъ bobovník (Presl) *Amygdalus nana*; 2. čilimník, kozí jetel *Cytisus laburnum* (něm. *Bohnenbaum*).

бобо́вый bobový; -ая мука́ bobová mouka; -ая руда́ bobovek (něm. *Bohnenerz*).

бобо́къ, бка́, бобо́чекъ, чка zrno bobu.

бо́брикъ, a bobřík, malý bobr.

бобро́в-икъ, a metlovka *Spartium*(rstl.); --ина bobrovina, bobrové maso; —ица *f.* bobrovice *Menyanthes trifoliata*; —никъ, a bobrovník, lovec bobrů; 2. *v.* бобро́вица; —ый bobrový; —ое *n.* (A.) povinnosť k lovu bobrův.

бобръ, á bobr *Castor fiber*; б. морско́й и. камча́тскій vydra kamčatská *Mustela lutris (Enydris marina)* A.; уби́лъ бобра́ (žert.) odřel kozla (t. udělal chybu).

бо́бъ, a bob *Faba* (rstl.); турє́цкій б. bob turecký, fasol *Phaseolus*; б. во́лчій hrách vlčí n. škrkavičný; lupín *Lupinus*; 2. б. bob (známka na zubech koňských).

бобы́ль, я *m.* domkář n. podruh; бобы́ль бобылёмъ человѣкъ bez přístřešku.

бобы́лиха *f.* žena podruhova.

бобы́льщина *f.* plat podružský.

бога-дѣленка, —дѣльница *f.* žena opatrovaná v chudobnici (špitálnice); —дѣленный, —дѣльный chudobničný; б. ста́роста správce chudobnice; —дѣльникъ opatrovanec v chudobnici (špitálník); —дѣльня *f.* chudobnice (staroč. špitál); —тёй, я *m.*, бога́чъ boháč; —тёнекъ, нька, нько velmi bohat.

бога́тина *m.*, бога́чъ bohatina, boháč.

богатѣтель, я *m.* bohatitel.

богати́ть (богащу́, -ати́шь), обогати́ть bohatiti, obohatiti; б.-ся (богащу́сь), обогати́ться bohatiti se, obohatiti se.

бога́т-ична *f.* (crk.) dcera boháčova; —но *adv.* bohatě, hojně; —ный *adj.* bohatý, hojný.

бога́то *adv.* bohatě.

богатода́вецъ, вца štědrý dárce.

богато-да́рный, —да́тельный (crk.) štědrý, hojně dávající; —лю́бецъ, бца milovník bohatství; —у́бранный bohatě upravený n. ukrášený.

бога́тство *n.* bohatství, bohatstvo.

бога́тый, ая, ое, бога́тъ, а, о bohatý, bohat; б. помѣщикъ bohatý statkář; бога́тъ хлѣбомъ bohat obilím n. na obilí; -ая руда́ bohatá ruda; чѣмъ бога́тъ тѣмъ и радъ čeho dost, to měj i host.

богати́р-ка bohatýrka; —скій bohatýrský; —ство bohatýrství; —ствовать bohatýrsky si počínati.

богати́рь, я *m.* bohatýr.

богатѣніе *n.* bohatění.

богатѣствовати (star.) bohatnouti, nabývati bohatství.

богатѣть (-ѣю, -ѣешь) bohatěti, bohatnouti (б. отъ чего́ b. od čeho, čím).

бога́че *adj. et adv. comp.* bohatší, bohatěji; б. всѣхъ bohatší nade všecky, nejbohatší; —ство (prost.) *v.* бога́тство.

бога́чиха, бога́чка bohačka, bohatkyně.

бога́чъ, á, (*pl.* бога́чи, е́й) boháč.

богащѐніе *n.* bohacení.

бога́ня *f.* bohyně; б. сча́стія bohyně štěstí, štěstěna; б. лѣсо́въ bohyně lesův.

бого-благода́тный (crk.) pln milosti boží; —блаже́нный bohem požehnaný; —бо́рецъ, рца, —бо́рникъ, а bohoborec, odpůrce boží; bezbožník; бо́рница bohobornice; odpůrkyně boží; bezbožnice; —бо́рный, —бо́рственный bohoborný, bohu se protivící, bezbožný; —бо́рство (crk.) bohoborství, bezbožnosť; —боя́зливый, —боя́зный, —боя́зненный, —боя́щійся bohabojný; -ость -osť; --бра́тъ, а (crk.) bratr Boží, bratr Páně. —вдохнове́ніе *n.* vdechnutí n. vnuknutí boží, v. Páně.

бого-вдохновéнный bohem vdechnutý n. vnuknutý; —вúдецъ, дца bohovidec, kdo viděl boha; —вúдный bohu podobný; —вúдѣніе *n.* (crk.) vidění boha; —вочеловѣченіе *n.* (crk.) vtělení Páně; —вѣдецъ, дца (crk.) kdo zná Boha; —вѣнчаный (crk.) bohem věnčený n. korunovaný; —вѣщáніе *n.* (crk.) bohověští, zvěstování o Bohu; —вѣщáтель, я, —глаго́льникъ, —гла́сникъ (crk.) kdo zvěstuje o bohu, bohomluvec; —глаго́ланіе *n.* (crk.), —глáсіе *n.* promlouvání o Bohu, kázaní slova Božího; —гла́сный bohohlasný, o bohu hlásající; —дáнный, —даро́ванный (crk.) bohem daný n. darovaný; —держáвіе *n.* bohovláda, theokracie; —дохновéнный, —духновéнный, —духо́вный bohem vnuknutý; —дѣлáнный, —дѣльный, —дѣтельный, дѣятельный bohem udělaný; —здáніе *n.* budova boží; —знáніе *n.* (crk.) znání boha; —зрáчный bohozračný, podobu božskou mající; —избрáнный bohem vyvolený; - изрядный bohu vzácný; - исповѣданіе *n.* vyznávání boha; —исповѣдникъ vyznavač Páně; —корчéмникъ, а (star.) svatokupec; —крáсный (crk.) bohokrásný, krásou od boha nadaný; —лѣпіе *n.* důstojenství boží; —лѣпный, —лѣпый bohoslepý, božskou krásou zářící; 2. boha důstojný; —любéзный bohumilý; любецъ, óца boholibec, bohomil; —любúвый, —любный (crk.) boha milující; —любіе *n.*, —любство láska k bohu; —мáтерь, и *f.* bohomáteř *v.* богоро́дица; —мéрзкій (crk.) mrzký před bohem, bezbožný; —мóлецъ, лца, —мóльникъ, —мóльщикъ bohomodlec, kdo se k bohu modlí; 2. poutník do posvátných míst; —мóліе *n.* modlení; 2. putování na posvátná místa; —мóлка, —мóлица, —мóльница, —мóльщица bohomolka, která se modlí k bohu; poutnice; —мóлъ, а bohomodlec *v.* богомóлецъ; 2. kudlanka nábožná *Mantis* (hmyz); —мóльничать, мóльствовать putovati na posvátná místa; —мóльный pobožný; —мóлья, и *f.* modlitebnice boží, chrám; —мýдренный, —мýдрый (crk.) božskou moudrostí obdařený; —мýдріе *n.* moudrost božská; —мýжно *adv.* (crk.) bohočlověcky; —нача́ліе *n.* bohovláda, theokracie; —невѣста (crk.) bohonevěsta, nevěsta boží; —невѣстная za nevěstu boží zvolená; ненавúдимый, —ненавúстный bohu protivný, bohem nenáviděný; --ненавúстникъ (crk.) bohonenávistník, protivník boží; -ница -nice; — нóсецъ, сца bohonosec (kdo boha v sobě nosí =na boha pamatuje); — нóсный kdo boha v sobě nosí, bohem osvícený; —обрáзно, —обрáзнѣ *adv.* Bohu podobně; — откровéнный odkrytý n. objevený Bohem; —отроковúца (crk.) bohorodice, matka Boží; —отступлéніе, — отступничество odpadlictví od Boha; —отступникъ odpadlík od Boha; —отступница odpadlice od Boha; —отступный odpadlý od Boha; —пúсанный (crk.) psaný Bohem; — подóбный, —подражáнный, подóбный Bógu podobný Bohu; —подручный (star.) v podruží božím; —познáніе, poznání Boha; —покорúвый, - покóрный, покóрный Bógu pokorný Bohu; —попýстный dopuštěný Bohem; —почитáніе, *n.* ctění Boha; —почитáтель, я *m.* ctitel Boha; —почитáтельница ctitelkyně Boha; —прéданный Bohu oddaný; — приéмный (crk.) hodný ku přijmutí Boha (p. Maria).

бого-пріятный, -но, příjemný n. milý Bohu; —проповѣдатель, я, —проповѣдникъ kazatel n. hlasatel slova božího; —проповѣдничество kázaní n. hlásání slova božího; —просвѣщéнный (crk.) osvícený Bohem; —прослáвленный (crk.) proslavený Bohem; —противникъ protivník boží; —противный, -но protivný Bohu; —рáдно, —рáдъ *adv.* (star.) pro Boha, zdarma; —рóдица, —родúтельница, ы *f.* bohorodice, matka boží; —рóдиченъ, чна (crk.) verš ke cti matky boží; —рóдичный (crk.) bohorodičí; —рóдичная трава́, —рóдская трава́ mateří douška *Thymus Serpyllum*; —рождéніе *n.* boží narození; —рóжникъ, a břek *Crataegus torminalis (Sorbus torminalis)* P. —слóвить (-влю, -вишь), —слóвствовать bohosloviti, mluviti o Bohu; —слóвіе *n.* bohosloví *Theologie*; —слóвникъ, —слóвъ, a bohoslovec, theolog; —слóвскій bohoslovský, bohoslovecký, theologický; —слýжебный bohoslužebný (-bní); б. обрáдъ bohoslužebný obřad; -ныя книга knihy bohoslužebné; —служéніе bohoslužba, služby boží; — снѣдникъ, a, bohokrm *Theobroma Cacao* (rstl.); —сотвóренный Bohem stvořený; —сочетáнный (crk.) Bohem snoubený; —союзный (crk.) svazkem božím spojený; —твореніе *n.* zbožňování; —творúть zbožňovati; б.-ся Bohu se připodobiti; твóрный Bohem stvořený; —убíйца *m.* vražedník boží (kdo ukřižoval Pána Krista); —убíйство zavraždění (ukřižování) Pána Krista; —угодúти, —угождáти (crk.) vůli boží plniti; —угóдіе *n.*, —угожденіе *n.* vyplnění vůle boží; skutek bohulibý; —угóдникъ, *m.*, —угóдница *f.* kdo plní vůli boží; —угóдно *adv.* Bohu milo. dle vůle boží; —угóдный Bohu milý, bohulibý; -ое заведéніе ústav bohulibý, ústav chudinský; -ыя дѣлá skutky bohulibé; —украшенный Bohem ukrášený; —хваленіе chválení Boha, bohochvalba; —хвáльный bohochvalný; —хуленіе *n.*, —хýльство, --хýльничество rouhání-se Bohu; —хýльникъ ruhač; —хýльница ruhačka; —хýльничать, —хýльствовать bohu se rouhat; — хýльный rouhavý; —человѣкъ bohočlověk, Bůh člověk, syn boží; —человѣческій, —человѣчный bohočlověčí; —честúвый bohoctivý, Boha ctící; —чéстіе *n.* (crk.) ctění boha, pocta boží; —чтéцъ, *gen.* чéтцастitel boží; —явленіе *n.* zjevení boží; Б. Господне zjevení Páně; прáздникъ —явленія svátek zjevení Páně, svátek svatých tří králů.

богоявлéнный Bohem zjevený.

богоявлéнскій tříkrálový; -ая водá, agiásma voda tříkrálová.

богýнъ, á rojovník *Ledum v.* багýльникъ.

Бóгъ, а (*voc.* Бóже!) Bůh (*voc.* Bože!) бóги bohové; Богъ въ пóмощь! Bůh pomoz; pomoz Pán Bůh! Богъ съ тобóю! jdi s Bohem; ей Бóгу! vídit Bůh! Bůh je svědek; не дай Богъ! помúлуй Богъ! nedopouštěj Bůh! съ Бóгомъ! Bohu poručeno! (s pánem Bohem); рáди Бóга! pro Boha! pro Bůh! слáва Бóгу! sláva Bohu! díky Bohu! chvála Bohu! Богъ знáетъ! (Богъ вѣсть!) Bůh ví! чѣмъ Богъ послáлъ! čeho Bůh nadělil (při častování hostů); что Бóгу угóдно, то всѣмъ пригóдно co Bůh činí, dobře činí; безъ Бóга ни до порóга, а съ Бóгомъ и зá море (bez

Boha ani přes práh, a s Bohem i za moře) každé lidské počínání jest na božím požehnání.

бода́ніе, *n.* bodání (rohama), trkání.

бода́ть bodati (rohama), trkati; б.-ся bodati se, trkati se.

боде́цъ, дцá ostroha (kohoutí).

бодѝло *n.* bodec (bodlina, osten).

бодля́къ, a trnka *Prunus spinosa v.* тёрнъ (česk. bodlák = волчéцъ, колю́чка, осéтъ *Carduus*).

бодли́вый bodavý, trkavý (o kravách); -ость -osť.

бодмере́й-никъ, —щикъ půjčitel na loď.

бодмере́я, и *f.* půjčka na loď *Bodmerei.*

боднýть bodnouti, trknouti (rohama).

бóдренный, бóдренькій *v.* бóдрый.

бодри́ть (-рю́, ри́шь) bodřiti, povzbuzovati; б.-ся (-рю́сь, -ри́шься) směle si počínati.

бодри́ха *Anychia* rstl.

бóдро, —стно, бóдрственно *adv.* bodře; směle, udatně; přímo.

бóдрость, и bodrosť, bdělosť; směloť, odvaha.

бóдрство *n.* (crk.) *v.* бóдрость; —вать (crk.) bdíti.

бóдрый, ая, ое, бóдръ, а, о bodrý; bdící; chrabrý, smělý.

бодýнъ, á (быкъ бодýнъ) bodoun.

бодýнья, и *f.* (корóва бодýнья) bodouně.

бодя́га, и *f.*, бадя́га spuha, mořská houba *Spongia Badiga.*

бодя́жный spuhový.

бодя́къ, a pcháč *Cnicus* (bodlák *Carduus*).

боевы́й (-óй), áя, óе válečný (ní); bojovný (-vní); б. конь válečný kůň; б. поря́докъ, б. строй šik bojovný n. válečný; -ая пружи́на odrážka, odražecí pero n. pružina v zámku ručničném *Sehlagfeder*; б. мóлотъ vytlukač (kladivo); —áя рабóта práce hornická; —ые часы́ bicí hodiny.

боéцъ, бойцá bojec (bojovník); zápasník; кулáчный б. kdo se bije pěstmi, práč.

божбá *f.* přisahání, zapřisahání.

божедóмка, божедóмъ, а (star.) svaté pole, hřbitov *v.* кладбúще.

божедóмскій (star.) hřbitovní.

божёкъ, жкá bůžek, modla.

божéніе, —éнье *v.* божбá.

божéнка (star.) *v.* божни́ца.

бóжескій božský; б. домъ (star.) *v.* божедóмъ, кладбúще.

божéственный božský; -ая мысль božská myšlenka.

божество́ božství.

божи́ть (-и́ти) (crk.) zbožňovati; б.-ся (-жу́сь, -жи́шься) zapřisahati se, zaklínati se; božiti se; онъ бóжится и клянётся on se svatosvatě zapřisahá.

бóжій, ія, ie (též бóжья, бóжье) *v.* божедóмъ, кладбúще; —ie благословéніе boží požehnání; —ie милосéрдіе milosrdenství boží; —ія мúлость boží milosť; —iéю мúлостію (boží milostí) z boží milosti; бóжье дéрево boží dřevce, brotan *Artemisia Abrotanum* (rstl.); бóжья коро́вка, бóжья коза́вка boží kravka, berunka *Chrysomela* (brouk); бóжья трава́, грéческое сѣно boží tráva, seněnka, řecké seno *Trigonella foenum graecum* (rstl.).

божни́ца božnice, stanoviště bohův.

божёкъ, жкá bůžek (malá modla).

божéнка (star.) *v.* божни́ца.

бозни́якъ, á bezový keř.

бóзовый bezový *v.* бузúнный; —ыя я́годы *pl.* bezinky.

бóзъ, a bez *Sambucus* (rstl.) *v.* бузина́.

бо́й, я boj; рукопа́шный б. boj n. zápas pěstmi; пригото́виться къ бо́ю přihotoviti se, přichystati se n. připravovati se k boji; вступи́ть въ б. podstoupiti boj, začíti boj; взять бо́емъ, взять въ бо́ю vzíti n. dobyti útokem; безъ бо́ю bez boje; 2. бараба́нный бой bubnování; объяви́ть о чёмъ при бараба́нном бо́ѣ vybubnovati něco; бой ружья́ dostřelnosť ručnice; б. въ часа́хъ bicí přístroj v hodinách; 3. бой мальчикъ hbitý chlapec, kluk jako šipka; 4. б. střepy (rozbité věci); мно́го бо́ю mnoho střepin.

бо́йка *f.* zatloukání kolů; 2. práce hornická a trhání skal.

бо́йкій, ая, ое hbitý, obratný; rázný; —ая дорóга kostrbatá cesta.

бо́йкость hbitosť; rázność.

бойни́ца střelní skulina, střelní díra (ve zdi); 2. útočiště horníků při trhání skal.

бо́йня *f.*, скотобо́йня porážka (na dobytek).

бойча́къ, а rázný člověk. A.

бойчи́вый poráživý. A.

бойчи́ть (-чу́, -чи́шь) rázně jednati.

бо́йщикъ, а horník při trhání skal.

бока́лъ, а číše, bokál.

бока́ль-ный číšový; —чикъ číška.

боковня́, и *f.* kupka sušených ryb (na pobřeží Dněpru).

боковы́й (-о́й), а́я, о́е bokový, poboční, postranní.

бо́къ (*pl.* бока́, о́въ) bok, strana; б. корабе́льный bok korábu; бо́комъ bokem; se strany; šikmo, napříč; бокъ о бокъ těsně vedle sebe, podle sebe; отвали́ть кому́ бока́ vyčesati komu, hřbet komu namazati.

болва́н-ить (-ню, -нишь) zhruba tesati; —ка protahovačka.

болва́нъ palice (na čepce, vlasenky, klobouky atd.); 2. modla (balvan); 3. forma na zvon; 4. (přezdívka) pařez, klacek, hňup, neotesa.

болва́нчикъ mala modla.

болва́шекъ, шка (u krejčích) piglovačka, prkno k piglování.

бо́лверкъ, а srub *Bollwerk.*

болга́рскій bulharský.

бо́лесть A., боле́сть P., и *f.* (prost.) bolesť; *v.* боль, боле́знь; лихая́ б. padoucí nemoc.

болеутоли́тельный bolesť tišivý.

болиголо́въ, а bolehlav *Conium maculatum* (rstl.); головоло́мъ, оме́гъ.

бо́лій (star.) věčší *v.* бо́льшій.

бо́лкъ, а, болóкъ, лка́ (star.) pocestní vůz. A.

бо́лма *adv.* (star.) velmi.

болона́ *f.* blána, nárost na dřevě.

болóнка, болóнская соба́чка bolonka, boloňský psíček.

болóнь, и *f.* blaň, blána ve dřevě.

болóнье *n.* blaní *v.* блóнье.

болóт-ина blativé n. bahnité místo, močál; —истый blativý, bahnitý; —ка blatnice (rstl.); —ный blatný, bahenní, bahnitý; —ная вода́ bahnitá voda; —ная пти́ца pták bahenní.

болóто *n.* (*dem.* болóтце, болóтечко) bláto, bahno, močál.

болта́ть (-а́ю, -а́ешь) míchati, hýbati tekutinou; б. ногáми klátiti nohama; 2. tlachati, žvastati, žvaniti, pleskati; б.-ся klátiti se.

бо́лтень, тня *m.* měchačka (A.); lžíce zednická (P.).

бо́лтикъ *v.* болтъ.

болтли́вый žvatlavý, žvastavý, tlachavý; -ость -osť.

болтну́ть *v.* болта́ть.

болтовня́, болтовство́ žvanění, tlachání, tlachy *pl.*

болту́нъ, а́ žvanil, žvastal, tlachal, tlachoun; 2. jalové vejce, potřepek, zápřtek; 3. nehoda, nezdar.

болту́нья, и *f*, tlachalka, tlachna, žvanilka.
болту́шка *f*. měchačka, kvedlačka; б. *m. et f*. tlachal, tlachoun; tlachna.
бо́лтъ, а *m*. klín, klínek železný *Bolzen*.
бо́ль, и *f*. bol, bolesť; б. въ головѣ́, головна́я б. bolení hlavy; зубна́я б. bolení zubů; б. въ уша́хъ bolesť v uších; б., я *m*. (star.) nemocný člověk, churavec.
больма́, **больми́** *adv*. (star.) velmi.
больне́некь нька, нько, больнехо́некъ, -нька, -нько velmi nemocen.
больни́-ца *f*. nemocnice; —чникъ opatrovuík, hlídač nemocných.
бо́льно *adv*. bolno, bolně, bolestně; мнѣ о́чень б. mně je velmi líto; 2. б. (prost.) (= больми́, больма́) velmi, tuze.
больны́й, (-о́й), ая, ое, бо́ленъ, -льна, -льно nemocný, nemocen; онъ бо́ленъ on je nemocen; онъ бо́ленъ голово́ю on má bolení hlavy.
больша́къ, а́ (A.), бо́льшакъ, а (P.) starší, staršina (v nějakém spolku); starší bratr; staršina sekty rozkolnické.
бо́льше *comp*. více; б. чѣмъ онъ více než on; б. всего́ nejvíce; б. ничего́ не могу́ сдѣлать více nemohu nic udělat.
большемѣ́рный co má věčší míru.
большин-а́, ы́ *f*. věčšina; б. *m*. staršina, starší spolku atd.; —ство věčšina; б. голосо́въ věčšina hlasův; 2. б. přednosť před jinými; —ствова́ть míti předuosť.
больши́ца (star.) starší žena mohamedánů.
бо́льшій, ая, ое (*comp*.) věčší; —ею ча́стію, —ей ча́сти z věčší části, věčším dílem.
большо́й, а́я, о́е veliký; б. чинъ vysoké důstojenství; —а́я дере́вня veliká vesnice.
большу́ха (prost.) staršinka, představená rodiny; 2. starší dcera; 3. staršinka sekty rozkolnické.
бо́лѣ, **бо́лѣе** *adv. comp*. více *v*. бо́льше.
болѣ́зн-енность churavosť; —енный, (crk.) —ивый churavý, nemocem podrobený; —овать bolesť cítiti; 2. míti útrpnosť; 3. rmoutiti se nad něčím.
болѣ́знь, и *f*. nemoc; англі́йская б. anglická nemoc; водяна́я б. vodnatosť; ка́менная б. kámen (nemoc); паду́чая б. padoucí nemoc; тя́жкая б. těžká nemoc; впасть въ б. upadnouti do nemoci; излѣчи́ться отъ болѣ́зни vyléčiti se z nemoci.
болѣ́ніе *n*. bolení, cítění bolesti; (crk.) trápení.
болѣ́сть *v*. боле́сть, болѣ́знь.
болѣ́ть (-лю́, -ли́шь) boleti; голова́ боли́тъ hlava bolí; (crk.) cítiti bolesť trápiti se; 2. б. за кого́ (-лѣ́ю, -лѣ́ешь) pečovati o koho; útrpnosť míti s někým.
бо́люсъ, а smurka *Bolus*.
боля́р-инъ, —ство, —ыня *v*. боя́ринъ, боя́рство, боя́рыня.
боля́чка, струпъ strup (na ráně).
бо́мба bomba (koule dělová).
бомба́рда (star.) bombarda, kamenometnice.
бомбарди́рный; -ое су́дно dělostřelecká loď.
бомбардирова́ть (крѣ́пость, го́родъ) bombardovati.
бомбарди́рскій bombardýrský.
бомбарди́ръ, а bombardýr.
бо́мбовый bombový.
бомбомѣ́ръ, а bomboměr.
бонда́р-ня *f*. bednárna; —скій bednářský.
бонда́рь, я́ *m*. bednář (něm. *Binder*).

бо́нъ, а *m.* zápora, přívora (na zahraženi přístavu n. silnice).
бора́нивать *v.* bořiti.
бора́нъ (star.) pokuta; náhrada.
бора́чъ, а brutnák *Borago* (rstl.)
бо́рбникъ, а (crk.) zápasník *v.* борéцъ.
бо́рбствовати (crk.) съ кѣмъ zápasiti.
борде́ль, и *f.* hampejz *Bordel.*
бордю́ръ, а lemování, prým *Bordure.*
борéніе *n.* zápasení.
борéцъ, рца́ zápasník, potykač 2. б. омéй *Aconitum* (rstl.); vlčímor волковóй.
бóрецъ, рца (star.) výběrčí daně zeměpanské (A.); 2. б. síť rybářská u jezera Pejpuského (P.).
борзи́ться (-зю́сь, -зи́шься) (star.) pospíšiti si.
бóрзо *adv.* (star.) brzo, rychle, spěšně.
борзóй, -áя -óe rychlý; б. кобéль, —áя собáка chrt.
борзо-писáніе *n.* rychlopis; —пи́сецъ, сца rychlopisec.
бóрзостный *v.* бóрзый.
бóрзость rychlost.
борзохóдецъ, дца (star.) rychlík, běhoun.
бóрзый, ая, ое rychlý, spěšný.
борзя́тникъ, а chrtovod, psovod.
бори́стый záhybnatý, faldovatý; 2. borem n. borovým lesem porostlý.
бори́тель, я *m.* (star.) vítěz, přemahatel.
бори́вѣ, а, бори́вова трава́ šater *Gypsophila* (rstl.).
бóрла bavlněná látka.
бормот-á, ú *m. et f.* brumla, bubla *v.* бормотýнъ, -ýнья; —áнье *n.* brumlání; —áть brumlati, bručeti; bublati; (též o holubech) bublati; —ли́вый brumlavý, bublavý; —ýнъ, á brumlal, bublal; —ýнья *f.* brumlalka, bublalka.
боровúкъ, á hřib jedlý, doubravník *Boletus edulis.*
борóвій, ья, ье kančí.
боровóкъ, вка́ vepřík.
бóровъ, а *m.* vepř (= brav); 2. trouba, která spojuje dvě trouby od kamen.
боровы́й, áя, óe borový.
боровúтина vepřovina, vepřové maso.
бородá brada; б. пѣтýшья podhrdlek, podbradek, talok kohoutí.
бородáв-истый bradavičnatý; —ка bradavka, bradavice; —никъ, а, бородáвочные вóлосы barvínek, plamínek *Clematis* (rstl.); —очный bradavičný; —чатый bradavičnatý; —чица bradavičnice, kapustka *Lapsana* (rstl.).
бород-áстикъ, а bradáček *tamatia* (pták); —áстый, —áтый bradatý; —áть bradatěti.
бородáчъ, á bradáč (bradatý člověk); 2. kozí brada *Andropogon* (rstl.).
борóдка brádka; b. u klíče; špatný druh konopí; 2. б., бараннúкъ prha *Arnica* (rstl.).
бородо-брúтіе *n.* břití n. holení brady; —брúтный прибóръ příbor holicí *Rasirzeug*; —брéй, я *m.* holič, bradýř.
бородóкъ, дка́ probiják (na probíjení děr v železe).
борóд-очка, —ушка bradička; —чатый, остúстый ostnatý (botan.).
бороздá, ú *f.* brázda (v poli).
борозд-úло kruháč (na krouhání kopyta koňského), struh; —úшь (-зжý, -здúшь) brázditi.
борóздка brázdka.
борозд-нúкъ přístroj na dělání brázd; 2. okopavačka, hejdlička (na vypletí trávy ze záhonů); —овáтый, brázdovatý, rozbrázděný.
борóзд-очка brázdička *v.* борóздка; —чатый brázdovatý, zbrázděný; (o látkách) pruhovaný.
борозжéніе *n.* brázdění.

борóкъ, рка záhyb (u plátna atd.); 62. borek, malý bor (lesík).

орон-á brána, brány (na vláčení polí); —éніе vláčení (polí); —йльный k branám náležitý: —йльщикъ vlačebník, vlačník (kdo pole vláčí); —йть (-ню́, -нúшь) vláčeti, vláčiti pole bránami, zavlačovati; 2. (crk.) brániti; б. отъ чего́ (star.) hájiti, ochraňovati; б.-ся (star.) brániti se.

борóн-ка *f.* malé brány (na pole); —никъ plevel, který zůstane po zavlačování polí.

боронов-áльщикъ *v.* боронúльщикъ; —áніе vláčení polí; —áть (-нýю, -нýешь) vláčeti *v.* боронúть; б.-ся vláčeti se.

бороноволóкъ, а kdo vláčí brány.

боронóвый branový; б. зубъ zub v branách.

бороньбá vlačba, vláčení polí.

боро́ться (боро́юсь, боре́шься) съ кѣмъ zápasiti s kým, práti se s kým.

бóрошень, шня *m.* (star.) věci ku potřebě domácí, každodenní.

бортевóй (-óй), áя, ое, бóртный brtní; —евой мёдъ med brtní n. lesní; —ыя пчёлы včely brtní n. lesní, brtnice.

бóртникъ brtník, hlídač brtí.

бóртовый, бортовóй (-óй) okrajový.

бóртъ, а okraj (lodi) *Bord*; 2. kraj, lem (u šatu) *Borde, Borte.*

бóрть, и *f.* brť (úl včel lesních, dutý strom).

бортянóй (-óй), áя, óe brtní.

воршевúкъ, а paznehtník *Acanthus* (rstl.).

борщевóй (-óй), áя, óe bršťový, cvikлový.

бóршъ, а *m.* bršť (polívka z nakládané cvikly a hovězího masa).

бóръ, а (star.) berně; daň; 2. bor, borový les; 3. bér, proso *Panicum miliaceum*; 4. bór (chem.); 5. *pl.* боры́, óвъ záhyby, násběrky (na šatech).

борьбá, ú zápas, potyčka, boj.

борьбúще *n.* místo zápasu, zápasiště, bojiště.

босикóмъ *adv.* bos.

босмáна *f.*, босмáнъ, а (crk.) skyva chleba, kousek chleba.

босовúкъ, á střevíc na bosou nohu,

босóй (-úй) bosý *v.* босоногíй.

босомы́га, и *m. et f.* bosochodec, kdo chodí bos.

босоногíй, ая, ое bosý, bosonohý; б. монáхъ bosák.

босотá, ы́ *f.* bosota.

бости́ (бóдý, бóдешь) bůsti (bodu) *v.* бодáть.

бостóнъ boston (hra).

босы́й, áя, óe bosý *v.* босоногíй: на босу́ ногу́ na bosou nohu, na boso.

бóта *f.* loďka s vysokým nosem v Kamčatce.

ботанизúровать botanisovati.

ботáн-ика botanika, rostlinoznalství, rostlinopis; —икъ botanik, rostlinoznalec, rostlinář.

ботани́ческій botanický.

бóтать (бóтаю, -аешь) plašiti n. lekati ryby.

ботвá *f.* list z cvikly n. z jiných zelenin, chrást.

ботвúнье *n.*, ботвúнья *f.* studená polívka z vařeného listí cviklového a kvasu.

бóтикъ člunek.

ботúнка *f.* botka (ženská).

ботýнъ, а česnek altajský *Allium altaicum.*

бóтъ, а (star.) bidlo rybářské (k plašení a nadhánění ryb), hasák; 2. loďka, člun *Boot.*

бóты, овъ *m. pl.* boty.

ботѣлый tělnatý, otylý; -ость -ost.

ботѣть (-тѣю, -тѣешь) tučněti.
боцáнъ, а (bočan) *v.* цáпля.
бочáгъ, á kalužina (po vyschlé říčce).
бочáр-ничать bečvařiti; —ный bečvářský; —ня *f.* bečvárna.
бочáръ, á bečvář.
бочéкъ, чкá bůček.
бочéниться (-нюсь) nachylovati se, skláněti se k jedné straně, svážiti se n. navrátiti se k jedné straně.
бочён-окъ, нка, —очекъ, чка, **бóчечка** bečička, soudeček.
бóчечный bečkový, soudkový.
бочúться bočiti se *v.* бочéниться.
бóчка bečka, sud, soudek; **винная б.** vinný sud.
бочкú, óвъ *pl.* obložení (u ženských) pod pásem k utužení sukeň (klobása; honzíček).
боязлúвый (-во) bázlivý; **-ость** -ost.
боязненный strachem n. bázní spůsobený.
бóязнь, и *f.* bázeň, strach.
боярáкъ (star.) *v.* буедáкъ.
бояринъ, а (*pl.* **бояре** *et* **боя́ра**, *gen.* **боя́ръ**) bojar (znamenitý zeman v staré Rusi).
бояриться (-рюсь, -ришься) bojarsky si počínati.
бояричъ, а bojařic, bojarovic, syn bojarův.
бояровatый bojarovitý, pánovitý.
боярскій bojarský; panský; **—ie дѣти** panská družina (kterou bojar vedl do boje).
бóярство bojarství; **—вать** žíti po bojarsku.
бóярщина *v.* бáрщина.
бóярыня *f. v.* бáрыня.
бóярышникъ, а muk *Crataegus oxyacantha* (rstl.).
бóярышня *v.* бáрышня.
боя́ться (боюсь, боя́ться) čeho báti se čeho; б.-ся водú báti se vody; я э́того не боюсь toho se nebojím.

бráво! *int.* bravo!
брáвый, яя, ое, смéлый smělý.
брáга *f.* (ve vinopalně) zápara, rmut.
брадá *f.* (crk.) *v.* борода́.
брадáвка *v.* бородáвка.
брадáтый (crk.) *v.* бородáтый.
брáдный bradový.
брадобрéй, я *v.* бородобрéй.
брáжн-икъ, а hejřil; —ица *f.* hejřilka; —ичать hejřiti; —ичество, —ичанье *n.* hejření.
бразд-á *v.* бороздá; —ить *v.* бороздúть; —нá *f.* (star.) vzdělané pole.
бразúльникъ hořkodrv *Xylopia* (rstl.).
брáки, овъ *pl.* svatební hostina, veselka.
браковáть (-кýю, -кýешь) hrakovati, vyměsovati, oddělovati; б.-ся brakovati se.
бракóвка brakování, brakovka.
браковщúкъ, á brakovatel, brakovník.
браковóй, (-óй), áя, óе brakový.
брако-неискýсный (crk.) svobodný; —причáстіе, —сочетáніе *n.* (crk.) zasnoubení, sňatek manželský, oddavky.
брáкъ, а manželství; вступúть въ б. vstoupiti do stavu manželského; сочетáться брáкомъ zasnoubiti se; 2. б. brak, vybrakované n. vyloučené zboží.
брáмсель, я *m.* plachta bramová *Bramsegel.*
брáна *f.* (star.) brána *v.* воротá.
брандвáхта *f.* strážná loď u přístavu *Brandwache.*
брáндеръ, loď paličí, loď zápalná *Brander.*
брандмéйстеръ, а mistr hasičský *Brandmeister.*
бранúна *f.* řídká kostkovaná tkanina.
бранúть (-ню, -нúшь) koho hubovati na koho, vyhubovatí n. vymluviti komu; б.-ся vaditi se.

бранлúвый vadivý; -ость -osť.
брáнникъ (crk.), вóинъ vojín, branný člověk.
бранно-лю́бие *n.* bojechtivosť; —лю-бúвый bojechtivý.
брáнный (crk.) braný, vojenský; на —омъ пóлѣ na bojišti; 2. —ыя словá hanlivá slova.
бранонóсный braněnosný.
бранчúвый *v.* бранлúвый.
брáнь, и *f.* váda; svár; 2. (crk.) vojna; жаръ брáни bojechtivosť; 3. řídká kostkovaná tkanina; 4. jirnice *Polemonium* (rstl.) *v.* бýкишъ.
бранькó *m.* (prost.) hubař, vadivý člověk, vadil, hašteřil.
браслéтъ, a náramek *Bracelet.*
брасóпить (-плю, -пишь) obrátiti plachty dle větru pomocí lan (na moři).
брасóпка obrácení plachet pomocí lan.
брáсъ, a lano k obracení a zatáčení plachet.
брáсывать házívati *v.* бросáть.
братáнична, братáнна (star.) bratrova dcera, bratrovna (bratranka, bratřenice, staročes. bratrana).
братáничъ, a, братáнъ, a (star.) bratrův syn, bratrovec (bratran, bratřenec).
братáться (-тáюсь, -тáешься) bratřiti se, bratříčkovati si.
братéникъ, a (star.) rodný bratr.
брáтецъ, тца bratříček.
братúн-а, —ка (star.) nádoba k pití.
братúшка *m.* (prost.) bratr, brácha.
брáтія, и *f.* (crk.) bratří *pl.*, bratr (i *f.*).
брáтниничъ, а, о, братній, яя, ее, bratrův, -ova, -ovo.
брáтовщина, братóвщина *f.* (prost.) příspěvek společný.
брато-грúзецъ, зца bratrohryzec, klevetník, kdo pomlouvá svého bližního; —гýбецъ, бца bratrohubec, kdo hubí svého bližního; —лю́бецъ, бца kdo miluje svého bližního, bratromil; —лю́бие, —лю́бный kdo miluje svého bližního, bratrolibný; —лю́бие *n.* bratroláska, láska k bližnímu; —ненави́дние *n.* bratronenávistnosť, nenávisť k bližnímu; —ненави́стникъ bratronenávistník; -ница, -ice; —ненави́стный bratronenávistný; —убúйца *m.* bratrobijce.
брáтски *adv.* bratrsky.
брáтскій bratrský; 2. společný; 6. столъ společný stůl.
брáтство bratrství; 2. bratrstvo; крéстное б. křestné bratrství; —вать žiti s někým ve svazku bratrském (jako mniši v klášteře).
брату-чáда *f.* (star.) bratrova dcera; —чáдо *n.* (star.) bratrovo dítě, bratrův syn. [dinná hostina.
брáтчина *f.* (star.) rodinné hody, ro-брáтъ, а (*pl.* брáтья, ьевъ) bratr (*pl.* bratři); б. рóдный rodný bratr, vlastní bratr; б. двоюродный syn strýců n. tetin, bratranec; б. троюродный syn bratrancův; б. крéстный bratr křestný (vzájemný název dětí týchž kmotrů), kmotřínek; б. крестóвый bratr křížový kdo s někým na bratrství vyměnil si křížek.
брáтычъ, а (star.) *v.* братáничъ.
брáть (берý, берёшь) bráti; б. жáлованье b. služné; б. я́годы trhati n. sbírati jahody; б. взáтки (подáрки) bráti úplatky (n. dary); б. въ долгъ bráti na dluh; б. у купцá на счётъ bráti u kupce na účet; б. верхъ bráti n. dostávati vrch (t. přednosť); э́то ружьё берётъ далéко ta ručnice daleko donáší; б. вóлю začíti o své vůli jednati; еró берётъ скýка má dlouhou chvíli, stýská se mu; еró берётъ стрáхъ strach ho popadá; еró ничтó не берётъ nic ho nedojímá, nic se ho nedotýká, nic jím nehne; б. учáстие въ чёмъ bráti účá-

stenství v čem; б.-ся (берýсь, берёшься) bráti se; б.-ся за что bráti se o něco, ujímati se čeho; vziti na sebe něco; онъ за всё берётся, но ничего́ не дѣлаетъ on se všeho jímá, ale při všem dřímá; откýда всё э́то берётся? odkud se to všecko bere? odkud to všecko přichází? откýда у него́ берýтся дéньги? odkud bere peníze (odkud berou se u něho peníze)? съ э́тихъ товáровъ не берётся пошлúна z tohoto zboží se neplatí. [*graphie.*

брахиграфíя *f.* krátkopis *Brachy-*

брáчество (crk.) manželství.

брáчиться (-чуся, -чишися) (crk.) v manželství vstupovati.

брáчный (crk.) svatební, manželský.

брáшно *n.* (crk.) pokrm, jídlo; —вать (crk.) jísti, požívati pokrmu.

брáшный, брашенный (crk.) jídelní, pokrmový.

бревéнникъ, а, бревенчáкъ, á, бревéнный лѣсъ les, jehož stromy se hodí na břevna n. trámy. [klad.

бревéнчатый мостъ most z břeven n.

бревéшко malé břevno.

бревнó, á *n.* (*pl.* брёвна, брёвенъ) břevno, kláda; trám.

бревновóзъ, а břevnovoz, kdo vozí břevna.

břeговúтый (crk.) břehovitý, s příkrým břehem.

брéгъ, а (crk.) břeh *v.* бéрегъ.

брéдень, дня *m.* nevod (síť na ryby).

бредúна, úва кóзья jíva kozí *Salix capraca* P.

брéдить (брéжу, брéдишь) tlachati; zmatené mluviti; б. во снѣ mluviti ze spaní; б. въ горáчкѣ blouzniti n. třeštiti v horečce; въ болѣзни емý брéдилось v nemoci se mu zdálo.

брéдни, ей *pl. f.* tlachy, klepy; blouznění.

бредникъ *v.* брéдень.

бредовúкъ, а, бредовóй лáпоть lýčák, střevíc z lýka vrbového.

брéдъ, а blouznivé n. zmatené řeči (v nemoci); třeštění.

брежáтый, аго *m.* pobřežný.

брежéніе *n. v.* бережéніе.

брезгá, й *m. et f. v.* брезгýнъ, брезгýнья.

брéзгать (-аю, -аешь) чѣмъ pohrdati čím; ošklivití si, zošklivovati sobě (jídlo).

брезглúв-енъ, вна *v.* брезгýнъ; —ость nechuť, nechutnost, ošklivost; —ый kdo si něco zošklivuje, bezchutný.

брéзговать *v.* брéзгать.

брезг-ýнка, —ýнья *f.*, —ýша *f.* bezchoutka *f.*; —ýнъ, а bezchoutka *m.*, kdo si zošklivuje jídlo.

брезендýкъ, а hrubá plachtovina.

брезéнтъ, а smolená plachtovina.

брéзжиться svítati (staroč. bříždíti se); забрéзжиться zabřesknouti; чуть брéзжилось sotva svitalo.

брéкчія *f.* (geol.) slepenec *Breccie.*

бремен-áтая, ой (crk.) *v.* берéменная; —и́ть (-нúю, -нúшь), обременúть břemeniti, obřemeniti.

берéменный (crk.) břemenný, těžký.

бременоно́сецъ, сца (crk.) břemenář, břemenonoš.

брéмя, ени (*pl.* бремена́) *n. pl.* břímě, *gen.* břemene.

брéніе *n.* (crk.) hlína; bláto.

брéнный (crk.) hliněný; slabý.

бренчáть (-чý, -чúшь) břinčeti; 2. břinkati.

брестú, брéсть (бредý, бредёшь) (star.) břísti (bředu), broditi se, brodem jíti; 2. брестú, брестúся (бредýсь, бредúшься) vléci se, zvolna jíti.

брехáтель břechač, břechatel, břechavec, tlučhuba; —ница křiklounka, břechačka.

брехáть (брéшу, брéшешь), брехнýть břechati, štěkati; 2. křičeti, vaditi se.
брéшъ, а *m.* průlom *Breche.*
брещи́ (брегý, брежéши) (crk.) *v.* берéчь; б.-ся *v.* берéчься.
бривáть *v.* брить.
бригáда *f.* brigáda.
бригади́ръ, а brigádník *Brigadier.*
бригáдный brigádní; б. генерáлъ *v.* бригади́ръ.
бригантúна *f.* brigantina (loď).
бри́гъ, а, брикъ, а brigga (koráb o dvou stěžních).
бриліáнт-икъ, а malý briliant; —овый briliantový; —щикъ, а klenotník; —щица klenotnice.
бриліáнтъ, а briliant.
бри́ль-ный holičský; б. прибóрь příbor holičský, náčiní holičské; —ня *f.* holírna; —щикъ, а holič.
бри́тв-а *f.* břitva; б. (ры́ба) sleď; —енница břitevnice, pouzdro neb skřínka na břitvy; —енный břitvový; б. ремéнь obtahovací řemen.
бри́тіе *n.* břití, holení vousů.
бри́тов-никъ, а břitevník, -ice, pouzdro na břitvy; —ный břitvový, břitevní; —щикъ břitvář, kdo dělá břitvy.
бритóкъ, ткá, бритъ, а špička snopu.
бри́тый břitý, holený.
бри́ть (брѣ́ю, брѣ́ешь), б. бородý břiti (břiju, -eš), holiti; б.-ся (брѣ́юсь, брѣ́ешься) bříti se, holiti se.
бритьё, я́ *n. v.* бри́тіе.
бри́чка bryčka, pryčka (lehký vůz).
брови́стый brvnatý.
брóвный brvový.
брóвь, и *f.* (*pl.* брóви) brv, *pl.* brvy.
брóдецъ, дцá *v.* бредéнь.
броди́ль-ный чанъ kvasicí káď; —щикъ, а průklestník, kdo klestí dráhu lovcům na soboly (v Kamčatce).
броди́стый (-ая рѣкá) brodnatý (-á řeka).
броди́ть (брожý, брóдишь) toulati se (б. по ýлицамъ, по поля́мъ, по свѣ́ту) plahočiti se; 2. začíti chodit po nemoci, vléci se; 3. začíti se kvasiti; 4. loviti ryby nevodem; 5. (star.) klestiti n. připravovati dráhu; броди́тися (брожýся, брóдишися (star.) broditi se řekou.
бродни́къ, á *v.* брéдень.
бродня́ *f.* toulka.
бродов-áтый brodnatý, se mnoha brody; —щи́къ, á *v.* броди́льщикъ; —óй (—ы́й) (star.) k upravení dráhy.
бродóкъ, дкá probiják, průboj.
брóдъ, а brod (v řece).
бродя́га *m. et f.* tulák, poběhlík; -ice; (flamendr.)
бродя́жнич-ать toulati se, flamendrovati; —ество tuláctví, flamendrovství.
бродя́чій, ая, ее toulavý, stěhovavý; —іе нарóды kočovní národové.
брожéніе *n.* toulání; 2. kvašení, kysání.
брозда́, ы́ *f.* brzda, stihlo koňské.
брóмъ, а brom (chem.).
броне-бóрецъ, рца (crk.), —нóсецъ, сца obrněný bojovník; 2. pasovec *Dasypus* (zvíře); —нóсный obrněný.
брóнза *f.* bronz, bronc.
бронз-ировáть, —овáть bronzovati; б.-ся bronzovati se; —ирóвка, —ировáніе, —овáніе bronzování; —овщи́къ bronzovník; —овщи́ца bronzovnice.
брóнзовый bronzový.
брóнникъ, а (star.) obrněnec; 2. brníř, kdo dělá brnění.
брóня *f.* brnění (staroč. brně, brněj, [e *f.*).
брос-áльница *f.* drhlen, drhlice; —áльный, —áтельный hazecí; -ое копьё hazecí kopí, oštěp; —áніе házení; —áтель hazeč; —áть (-áю, -áешь) házeti; vrhati; б. что либо въ водý házeti něco do vody; б. камéньемъ

házeti kamením; б. жрéбій metati los; б. ленъ drhnouti len; кому́ тепéрь б.? kdo má teď házeti? б.-ся vrhati se; б.-ся тудá и сюдá házeti sebou, běhati semotam.

брóсить (-шу, -сишь) hoditi, vrhnouti; б. на́ земь hoditi na zem, převrhnouti; б. я́корь hoditi kotvici; б. свѣтъ světem pohrdati, světa se odříci; б.-ся на непрія́теля vrhnouti se na nepřítele; б.-ся на колѣна padnouti na kolena; б.-ся на у́лицу vyběhnouti na ulici; б.-ся на пóмощь pospíšiti na pomoc.

броскви́на *f.* broskva, broskev *Persica v.* пéрсикъ.

бро́скій kdo daleko dohodí; 2. б., *adv.* бро́ско brzký, rychlý.

броскóмъ *adv.* hodmo, vrhem; б. бро́ситься střemhlav n. horempádem uháněti.

бросновáльница *v.* броса́льница.

бро́снуть čistiti n. drhnouti len.

бро́совый nepatrný; -ое дѣло nepatrná věc.

броткамéра špižírna, chlebnice (na korábech) *Brotkammer.*

бро́шенный pohozený. [*chure.*

брошю́ра, брошю́рка brošurka *Bro-*

брунéцъ, нцá hlavuška *Prunella* (rstl.).

бру́нка kočičky (na vrbách atd.).

бру́нкрессъ, а (= *Brunnenkresse*), рѣжу́ха řeřicha *Nasturtium.*

брусклéнъ, брусклéтъ brslen *v.* берескле́дъ.

брýсовый tyčkový; -ое желѣзо prutové železo; —ый ка́мень brus, brousek; —ая кра́ска indych.

брускъ, а, марёна краси́льная mořena barvířská *Rubia tinctorum* (rstl.).

брусни́-ка, и, —ца, ы *f., dem.* —чка brusnice, brusinka *Vaccinium vitis idaea*; —ковка, —шенка rosolka z brusinek.

брусни́чникъ keříček brusinkový.

брусóвка *f.* rašple, hrubý pilník.

брусовóй ка́мень kusový n. čtvercový kámen, kvádr.

брусóкъ, скá brousek.

брусóчекъ, чка brouseček.

брýстверъ poprsní hradba, něm. *Brustwehr.*

брусчáтый мостъ most z břeven, z klad, z trámů.

брусъ, а *m.* (*pl.* бру́сья, ьевъ) kláda, trám; 2. brus (kámen ke broušení).

бру́сье *n.* (*coll.*) trámy *pl.*

бру́сянка *f.* lod na řece Pečoře.

брусяный (-нóй) *v.* брусчáтый.

брыжéйка *f.* (anat.) okruží *Mesenterium.*

брыжи́, ей *pl. f.* okruží (kolem hrdla).

брызгáлка *f.*, брызгáло A., бры́згало P. *n.* stříkačka.

брызгáлъ, а proděvák (nebozez).

бры́зг-альце *n.* stříkací otvor (u velryb); —анie stříkání; —ать (-гаю, -гаешь *et* бры́зжу, -жешь), stříkati prýskati; б.-ся postříkati se.

бры́зги, овъ *pl. m.* kapky při stříkání (vodotrysku atd.).

бры́згивать *v.* бры́згать.

брызгýнъ, á prýskal, cmíral.

брызгýнья *f.* prýskalka, cmíralka.

бры́згъ, а postříkání, pokropení (vodou n. barvou); 2. malta.

бры́знуть stříknouti; 2. utéci, upláchnouti.

брык-áть, брыкáться vyhazovati nohami, kop ti; лóшадь брыкáетъ kůň vyhazuje; корóва брыкáется kráva kopá; —ли́вый (жеребёнокъ) co vyhazuje nohami (hříbě atd.); —нуть vyhoditi (no ou); —ýнъ, á *m.*, —ýнья *f.* zvíře které vyhazuje.

брылí (P.), бр лѣ (A.), éй *pt. f.* podhubí (u psů).

бры́ска *f.* (prost.) kočka.

брúсь! *int.* kšc! pšc! (hlas na zahánění koček).

брѣдóква *f.* (crk.) brukev *Brassica oleracca Caulo-rapa* (kelrubny кольрáби *Kohlrabi*, *Kohlrübe über der Erde*).

брѣ́яніе *n.* (star.) břití *v.* брúтіе.

брюзг-á *f.* brumlání, bručení; 2. *m. et f.* brumla (-al, -alka) *v.* брюзгýнъ, -ýнья; —лúвый brumlavý, bručivý.

брюзг-лый opuchlý, oteklý; —нуть opuchnouti, oteci.

брюзг-ýнъ, á *m.* brumlal, bručil, mrzout; —ýнья *f.* brumlalka, bručilka.

брюзжáть (-жý, -жúшь) na koho bručeti na koho.

брюкáнецъ, нца (na korábě) vysmolený povlak z plachtoviny na zachránění klínů u stěžně před vlhkem.

брюкв-а tuřín, dumlík *Brassica oleracea Napobrassica* (rstl.) (*Kohlrübe unter der Erde*); —енный tuřínový.

брю́ки, овъ *m. pl.* plavecké spodky n. kalhoty.

брю́къ, а silný nasmolený provaz k upevnění děla na okraji korábu.

брюнéтка *f.* brunetka.

брюнéтъ, а *m.* snědý muž.

брюсклéдъ brslen *v.* бересклéдъ.

брюх-áнъ, а, —áчъ, á *m.* břicháč; —áнья *f.* břichatá (tlustá) ženština; —áстый břichatý; —áтая (жéнщина) těhotná (břichatá); —áтить (-áчу, -áтишь) obtěžkati; —áтѣть břichatěti, otěhotněti.

брю́хо *n.* břicho *n.*, břich *m.*; 2. б. hrubé břicho, život (těhotný); на брю́хѣ щёлкъ, хоть въ брю́хѣ щёлкъ na vrch huj, vespod fuj; stříbro zlato na polici, ale smeti ve truhlici; сытóе брю́хо къ ученью глýхо sytý břich nechce knih.

брюховúна *f.* žaludek přežívavých zvířat.

брюш-úна *f.* pobřišnice, blána pobřišní *Peritoneum*; —úще *n.* břišiště, veliké břicho; —кúй, óвъ *pl. n.* bříška *pl.*; —кó *n.* bříško; —ный (-óй), áя, óе břišní.

брúзги, овъ *pl. m.*, дрúзги plesky, třesky.

брúк аньe *n.* břinkání, břinčení; —ать (-аю, -аешь) břinkati, břinčeti; —нуть břinknouti; б. стакáнъ о пóлъ řinknouti sklenicí o podlahu; б. въ разговóрѣ naraziti v řeči (nevhodnými slovy).

брякýшка *f.* řehtačka.

брúкъ! břink, řink!

бряц-áло, *dem.*, —áльцо *n.* (star.) břinkadlo; —áти (-áю, -áешь) (star.) břinkati.

брячáть (-чý, -чúшь) *v.* брúкать.

бубéн-ить (-ню, -нишь) o чёмъ (prost.) vytrubovati něco; —ный bubnový; —чикъ bubínek; 2. rolnička 3. kosatec sibiřský *Iris sibirica* (rstl.); —щикъ bubeník, tambor.

бýбенъ, бна (*pl.* бýбны) buben; бить въ бýбны biti v bubny, bubnovati; 2. голъ какъ бýбенъ, бýбенъ бýбномъ holý jako pískle, chuďas; 3. pl. бýбны, *gen.* бýбенъ bubny (v kartách).

бубнóвый bubnový (v kartách); б. тузъ bubnový touš.

бýбнъ, а, *dem.* бубóнчикъ, а výr, vřed v třískách *Bubo*.

бубрéгъ, а ledviny (zvířecí).

бубрéж-никъ nemoc ledvin; —ный ledvinný.

бугáй, я *m.* (star.) starodávný oděv velkokněžecí.

бýгель, я *m.* železný obruč (na stežeň).

бугорковáтый bambulinatý, bliznatý, tuberkulovatý; -ость -osť.

бугорóкъ, рка bambulka.

бугри́стый, бугрова́тый bambulinatý; hlivovatý; kopčitý.

бугри́ть (-рю́, -ри́шь) kopčiti, hromaditi; вѣтръ бугри́тъ мо́ре vítr čeří moře; б.-ся kopčiti se, hromaditi se.

бугсирова́ть *v.* буксирова́ть.

буда́, ы́ *f.* bouda (zvl. lesní chyže).

буда́ра, буда́рка *f.* říční loď, bárka.

бударажить (-жу, -жишь) nepokojiti; v nepořádek uvésti.

бу́дe *cnj.* jestli, pakli (=buda *trsgr.*).

бу́день, дня *m.* všední den; въ бу́дни ve všední dni.

бу́детъ bude (*3. pers.*) *v.* быть; 2. *star.* jestli *v.* бу́дe.

буди́ло *n.* křepelka javská.

буди́ль-никъ, а budíček (v hodinách); часы́ съ буди́льникомъ hodiny s budíčkem; 2. (crk.) *v.* буди́льщикъ; —ный budicí; б. колоко́льчикъ budicí zvoneček, budíček; —щикъ (— никъ) budič, kdo budí ze spaní (v klášteřích).

буди́ть (бужу́, бу́дишь) budíti (ze spaní).

бу́дка *f.* budka (strážná).

бу́дни *pl.*, ей *m. v.* бу́день.

бу́днишній, яя, ее všední (každodenní); -ее пла́тье všední šat; -ее вре́мя všední čas, čas ku práci.

бу́дный, ая, ое (star.) boudový, budní.

бу́лоч-никъ strážník (u budky), budečník, budkář; —ный budkový.

будра́, ы́ *f.* opeřec, poponec (kondrhel) *Glechoma hederacea* (rstl.).

бу́дто, бу́дтобы *cnj.* jako, jakoby; вы ду́маете, бу́дто я того́ не зна́ю vy myslíte, že toho neznám (nevím).

будуа́ръ, а ženský pokojíček, kabinetek *Boudoir.*

бу́дущ-ій, ая, ее budoucí; —ее *n. (subst.)* budoucí (t. věci n. udalosti), budoucnosť (filosof.); —ее вре́мя budoucí čas (gram.); съ —имъ (poznámka v pasu) s průvodcem, se společníkem; —ность budoucnost.

буера́къ, а, *dem.* буера́чекъ rokle, roklina, škarpa.

буера́ч-ный roklinatý; —ный roklinový.

буе-вѣ́рie *n.* (crk.) fanatismus, vášeň náboženská; —вѣ́рь, а fanatik.

бу́еръ, а lod polopokrytá, (poloupalubná), se stežněm; 2. sáně s plachtou (ke klouzání na ledě).

буесло́в-ецъ, вца, буесло́въ, а (crk.) žvanil, tlachal; —ить (-влю, -вишь) žvaniti, tlachati; —ie *n.* žvanění, tlachání; —ный žvavý, tlachavý.

бужде́ніе, бужéніе *n.* buzení.

бужéнина *v.* баженина.

бузá, ы́ *f.* buza (nápoj z mouky pohankové, ovesné n. prosné).

буздыха́нъ, а (star.) buzdykan (palice co znak velitele).

бузина́, ы́ *f.* bez (černý) *Sambucus nigra*; дикая б., малорослая б. chebď *Sambucus ebulus v.* бузи́нкъ 2); б. кистистая *v.* бузъ.

бузи́н-нкъ, а šťáva (jahodník) z bezinek; —ный bezový; б. цвѣтъ bezový květ; —ная я́года bezinka; —овый bezový, z bezu připravený; б. сиро́пъ syrob z bezu, s. bezový.

бузи́нкъ, а kdo dělá buzu (*v.* бузá); 2. б. chebď, chebdí (*mor.* chebz, chbez, chbeza) *Sambucus ebulus.*

бузи́на, и *f.* místo kde se prodává buza.

бузова́ть (-зу́ю, -зу́ешь) (prost.) práskati n. mlátiti koho.

бузо́къ, зка́, šeřík, bez vlaský, španělský, turecký *Syringa* = сире́нь *f.*, сине́ль *f.*

бузу́нъ, а nečištěná sůl jezerní.

бу́зъ, а bez hroznatý *Sambucus racemosa.*

буй, я *m. (adj.)* (crk.) blázen, pošetilec.

бу́й, я *m.* poplavek, bečka přivázaná ke kotvě, by se vidělo, kde tato leží ve vodě *Boje.*

бу́йвол-ица *f.* bůvolice; —овый bůvolový.

бу́йволъ, a bůvol *Bos bubalus.*

бу́йн-о *adv.* bujně, prudce; —ость bujnosť, prudkosť; —ый bujný, prudký, prchlý.

бу́йны, овъ *pl. m.* plátěné pokrývadlo, pod kterým se ukrývají na lodkách v čas dešťů a chladna.

бу́йрепъ, a provaz k uvázání poplavku (*v.* бу́й).

бу́йственный (*adv.* -но) bujný; 2. nesmyslný, pošetilý.

бу́йство *n.* prudkosť, prchlosť; 2. (crk.) pošetilosť, nesmyslnosť; —вать (-ствую, -уешь) prudce si počínati; výtržnosti dělati.

бу́ий, ая, ее *adj.* (crk.) *v.* бу́й.

бу́ка *int.* bu! bu! (hlas ke strašení dětí); 2. б. *f.* bubák, strašidlo.

бука́шка, бука́шечка *f.* brouček.

бу́ква *f.* (*gen. pl.* буквъ) písmeno, písmě.

буквáль-но *adv.* slovo od slova (písmeno za písmenem), doslovně; —ность doslovnosť; —ный doslovný; б. перево́дъ doslovný překlad.

буквáрь, я *m.* abecedník, abecedář (kniha), slabikář.

бу́квенный písmenný; б. поря́докъ pořádek písmen; —ыя вычисле́нія písmenopočtářství, algebra.

бу́кви-ца *f.* (star.) abeceda, slabikář; 2. bukvice *Betonica*; б. бѣлая bílá bukvice, petrklíč *Primula veris* скороспѣлка; —чный bukvičný, bukvicový.

буке́тъ, а, *dem.* буке́тецъ, тца kytka *Bouquet*; 2. vůně z vína *Bouquet.*

бу́ки jmeno druhého písmene v azbuce (б).

букинúстъ, а antikvář, kdo prodává staré opotřebované knihy.

бу́кишъ, а jirnice obecná *Polemonium coeruleum* (rstl.) *v.* брань.

бу́кля, и *f.*, пу́кля kadeř (vlasů).

бу́ков-ица *f. v.* бу́квица *Betonica*; — никъ, —ый лѣсъ bukový les, bukovina, bukoviště; —ый bukový; б. столъ bukový stůl.

буколúческій, ая, ое bukolický.

бу́кольный kadeřový.

буксúрный vlečný; -ое пароход́ство vlečná paroplavba.

буксир-ова́ть vléci loď na laně (koňmi n. parolodí) *bugsiren*; —о́вка vlečení lodí.

буксúръ, а vlečné lano.

бу́ксъ, а zimostráz *Buxus* (keř); —овый zimostrázový.

бу́къ, а buk *Fagus* (strom); 2. louh (na prádlo).

булав-á, ы́ *f.* bulava, palice; žezlo velitelské na spůsob palice; —áстикъ, а *v.* була́вникъ.

була́в-ка *f.* špendlík; žert.: у него́ б. въ головѣ má špičku, opičku (je podnapilý); —никъ, а kyjanka *Clavaria* (houba).

була́воч-ка *f.* špendlíček, malý špendlík; —никъ, а špendlikář; 2. jehelníček R.; —ный špendlíkový; —ная голо́вка špendlíková hlavička.

була́вчатый kropenatý.

була́ный plavý, světložlutý; б. конь, —ая ло́шадъ plavý kůň, plavák.

була́тный ocelový.

була́тъ, а ocel (vykládaná).

булды́рь, я *m.* samota, dům o samotě.

булдырья́нъ, а kozlík *Valeriana* (rstl.) *v.* балдырья́нъ; б. гре́ческій *v.* бу́кишъ *Polemonium coeruleum.*

булева́ръ, а *v.* бульва́ръ.

бу́линь, я *m.* lano větrničné (něm. *Boileine*, franc. *la Bouline*).

бу́лка *f.* bulka (pol. bulka) kulatá houska.
бу́лла *f.* bula (papežská).
бу́лоч-ка *f.* malá houska, houstička; —никъ, а pekař; —ница pekařka.
булты́хнуться padnouti do vody, žblunknouti do vody.
булты́хъ *int.* žblunk!
буля́га *f.* veliký kámen v poli.
буля́жникъ, а křemen (bulyžník = кремни́стый слане́цъ *Kieselschiefer*).
бульбу́ль! *int.* klok klok! (zvuk působený vodou tekoucí z nádoby).
бульва́ръ, a hradba ku procházkám (v Paříži) *Boulevard*.
бульдо́гъ, a hafan, anglický pes *Bull-dog*.
бу́льк-анье *n.* kloktání (vody); —ать, —нуть klokati, kloktati, klokotati (voda -tá).
бульо́нъ, буліо́нъ silná polívka (staročesky jícha) *Bouillon*.
бума́га *f.* papír; 2. spis, listina; *pl.* бума́ги papíry, spisy; привести́ бума́ги въ поря́докъ spořádati papíry, spisy; пода́ть на кого́-либо бума́гу podati na někoho žalobu; на бума́гѣ písemně (černé na bílém); 3. хлопча́тая бума́га bavlna; 4. б. bavlněná přize.
бумаго-дѣланіе *n.* dělání papíru; —дѣлательная фа́брика papírna, továrna na papír; —мара́тель kaňhal, mazač, škrabal (špatný písař); —прода́вецъ, вца papírník; —прядѣ́льный заво́дъ, —прядѣ́льная, -ой (т. фа́брика) *f.*, —прядѣ́льня *f.* přádelna na bavlnu.
бума́ж-ечка *f.* papíreček; —ка *f.* papírek; 2. papírová poukázka peněžní, bankovka; *pl.* —ки papírové peníze, bankovky; —никъ, a tobolka, zápiska; —ный papírový; 2. bavlněný.
бумажо́нка *v.* бума́га.
бумазе́йный barchanový.
бумазе́я *f.* barchau *Barchent* (*le futaine*).
бунтов-а́ть (бунту́ю, -у́ешь) bouřiti, podněcovati, pobádati ku povstání; б.-ся (бунту́юсь, -у́ешься) bouřiti se, vzbouřiti se, pozdvihnouti se (star. puntovati se); —скій (-ско́й), а́я, о́е buřičský, odbojný; —щи́къ, a buřič, povstalec, odbo ník; —щи́ца *f.* buřička, odbojnice; —щи́ческій, ая, ое, —щи́чій, ья, ье buřičský, odbojnický.
бу́нтъ, а (z něm. *Bund*) vzbouření, povstání; 2. svazek (všelikých věcí, na př. drátu, strun atd.).
бунчу́жный bunčužný.
бунчу́къ, á bunčuk, bunčuh (koňský ocas co znak hodnosti u Turků); 2. v Malorusku někdy zlaté žezlo co znak hodnosti hetmanské.
бура́ *f.* bledna *Borax*.
бура́в-ить (-влю, -вишь) vrtati; —ленiе *n.* vrtání.
бурава́къ, вка́ nebozízek.
бура́в-чатый nebozezu podobný; —чикъ, a nebozízek.
бура́въ, á nebozez, vrták.
бура́къ, á oblá krabice z březové kůry s dřevěným dnem a víkem; 2. *pl.* бураки́, о́въ *pl.* zakvašená cvikla (cvikla = burák); polívka z vařené cvikly.
бура́нъ, a buran, bouřlivý vítr, nečas s metelicí.
бура́чникъ, a brutnák *Borrago* (něm. *Boretsch*) rstl. *v.* бора́чъ.
бургомѝстер-скій purkmistrovský; —ство purkmistrovství.
бургомѝстръ, a purkmistr *Bürgermeister*.
бурда́, ы́ *f.* břečka, laňkvara (směs rozličných tekutin).
бурдю́къ, á kožený měch (žok) na víno v Kavkazských krajinách.

буре-волнéніе *n.* (círk.) bouřlivé vlnění; —вѣстникъ, a buřňák, bouřliváček *Procellaria* (pták); —лóмникъ, —лóмъ, a vývrat (,u), vývrať (, i *f.*), *pl.* vývratky (vyvrácené stromy od větru).

бур-éніе *n.* vrtání země; —íльщикъ, a vrtač, provrtavač země n. skály; —íть (-рю, -рíшь) vrtati zem neb skálu.

бýрка *f.* burka (plstěný plášť); 2. hnědý kůň, hnědouš.

бýркало *n.* prak (na házení kamenů); 2. nožička slepičí n. kachní provlíknutá nitkami (ve hře dětské); 3. *pl.* бýркалы, овъ *n.* veliké neb vyboulené oči.

буркáнъ, a planá pohanka (rstl.).

бýркать, -нуть (prost.) plácnouti (t. hoditi) něčím; 2. б. про себя́ mumlati pro sebe.

буркýнъ, a, буркýнная трава́ komonice lékařská *Trifolium melilotus (Melilotus officinalis)* (rstl.).

бурл-áкъ, á dělník na lodích a vorech; 2. hrubý nevzdělaný člověk, sprosťák; —áцкій, ая, ое hrubý, sprosťácký; —áченіе *n.*, —áчество sprosťáctví, hrubství; —áчить (-áчу, -áчишь) sprosťácky si počínati; —éніе *n.* hřmotění, bouření; —íво *adv.* hřmotně, bouřlivě; —íвый hřmotný, bouřlivý (člověk); —íло *n.* (*m.*) křikloun; —íть (-лю, -лíшь) hřmotiti, hřmot dělati, bouřiti.

бурмéть, и *f.*, бурмéтъ, a *m.* perská látka bavlněná.

бурмúстръ, a purkmistr *v.* бургомúстръ.

бурмúтскія зéрна *pl.* veliké perle (burmidská zrna) z krajin východních.

бурнáстый zrzavý (—ая лисúца).

бýрный (*adv.* -но) bouřlivý, bouřný; —ая птúца *v.* буревѣстникъ; —ая погóда bouřlivé počasí.

буровáніе *v.* бурéніе.

бурóвить (-влю, -вишь) vřiti, kypěti, prudce se prýštěti ze země (voda); 2. vřiti, kypěti, kvasiti se; пúво въ бóчкѣ бурóвитъ pivo v sudu se kvasí.

буровóй (-óй), áя, óе vrtací; nebozezový; б. снарúдъ vrtací náčiní.

бурóвый blednový (boraksový).

бýрса *f.* bursa, v duchovních učilištích místo, kde žijou státní stipendisté.

бурсáкъ, á kdo žije v burse (бýрса).

бурýндукъ, a A., бурундýкъ P. veverka pruhovaná *Sciurus striatus*; —úчій, чья, чье veverčí.

бурýнъ, á *v.* бурáнъ.

бурч-áніе *n.* šumění atd. (kvasicího piva); —áть (-ý, -úшь) šuměti (молодóе пúво —úть въ бóчкѣ); 2. —úть въ животѣ kručí v břiše.

бýрщикъ *v.* бурúльщикъ.

бýръ, a veliký nebozez na vrtání země n. skal, zeměvrt.

бýрый, ая, ое tmavohnědý, temně hnědý; —ая лóшадь hnědouš; —ый úголь hnědouhlí. [tráva.

бурьáнъ, a buřan (pol. burzan), stepní

бурѣть (-ѣю, -ѣешь) zhnědnouti.

бýря, и *f.* bouře.

бýселъ, сла, бýсель, и čáp (bílý) *Ciconia alba v.* áйстъ.

бýсин-а, —ка *f.* perlička (vosková n. skleněná).

бусурмáн-ить (-ню, -нишь), обус . . . obrátiti na bisurmanskou víru, poturčiti; б.-ся poturčiti se; —ка *f.* bisurmanka; mahomedánka; —скій bisurmanský, mahomedánský.

бусурмáнъ, a bisurman, mahomedán.

бýсъ, a drobounký dešť (v Sibiři); 2. odpadky při oklepávání rudy.

бýсы, *gen.* ъ *pl. f.* perle skleněné n. voskové. [(rstl.).

бýтень, я *m.* kerblík *Chaerophyllum*

бутерла́къ, а kuřinec *Peplis* (rstl.).
бути́ть (бучу́, бути́шь) stavěti základ.
бу́тка *v.* бу́дка.
бу́товый ка́мень základní kámeu.
бу́торъ, а (prost.) domácí majetek n. požitky
бу́тошникъ, а *v.* бу́дочникъ.
буту́нъ, а *v.* боту́нъ.
бутурлы́къ, а (star.) pancíř na nohy.
бу́тъ, а základ při stavbě, základní zeď.
буты́л-ища, и *f.* veliká lahev n. flaška; —ка, и *f.* lahev, lahvice, flaška *Bouteille*; —очка lahvička, flaštička; —очникъ lahvičkář, flaškář; —очный lahvičný, flaškový; —ое пи́во pivo v lahvích.
буты́ль, и *f.* lahev, flaška *Bouteille*; —ный lahvový.
буфе́тъ, а skřínka na číše; stolek s občerstvujícími pokrmy *Buffet*.
бу́хальце *n.* starodávná ručnice.
бу́х-ать (-аю, -аешь), —нуть bouchati, bouchnouti, tlouci; —нуть napučeti; —нуться bouchnouti sebou, upadnouti.
бухга́лтеръ, а, счетово́децъ účetní *m.* *Buchhalter*.
бу́хта *f.* zátoka *Bucht*.
бухтарма́, ы́ *f.* masitá mázdra pod [koží.
бу́хъ! buch! zvuk při padnutí.
буча́ть (-чу́, -чи́шь) bzučeti (пче́лы въ у́льѣ буча́тъ).
буче́ніе *n.* stavění základu.
бу́чень, я *m.*, шмель čmel, čmelák.
бучи́льня *f.* louhárna, louhovna (na prádlo).
бу́чить (-чу, -чишь) loužiti, luhovati, v louhu namáčeti (prádlo); б.-ся lužiti se.
бушева́ть (-шу́ю, -шу́ешь) hučeti, silně šuměti; не бушу́йте вѣтры шу́мные nehučte větrové šumní.
бу́шпритъ, а schýlený přední stežeň *Bugspriet*.
буя́вый, ая, ое, -ъ, -а, о (crk.) surový.
буя́н-ить (-ню, -нишь) bujně n. hřmotně si počínati; —ка *f.* bujná n. křiklavá ženština; —ливый, —оватый křiklounský; —ство křiklounství; —щикъ a skladač.
буя́нъ, а bujný n. křiklavý člověk, křikloun; 2. skladiště (kde se skládá zboží).
буя́ти (-я́ю, -я́ешь) (crk.) bujeti, bouřiti *v.* бу́йствовать.
бы, skráceno бъ *cnj.* by (v česk. se neskracuje); хорошо́ бы́ло бы е́сли бъ онъ пришёлъ dobře bylo by, kdyby on přišel; не говори́ть бы тебѣ э́того, такъ лу́чше бъ бы́ло kdybys toho nemluvil, bylo by lépe.
быва́емый co bývá.
быва́л-ецъ, льца (star.) kdo býval, pamětník něčeho; —ый, ая, ое bývalý; 2. zkušený; не спра́шивай у ста́раго, спра́шивай у —аго neptej se starého, ale zkušeného; —ьщина příhoda, minulá věc.
быва́нье *n.* bývání.
быва́ть (-а́ю, -а́ешь) bývati; онъ ча́сто у меня́ быва́етъ on často u mne bývá; онъ, быва́ло, ха́живалъ ко мнѣ on dříve n. někdy chodíval ke mně; быва́ло, и мы жи́ли ве́село byl čas, a my žili vesele; какъ ничего́ не быва́ло jako by nic.
быко́вникъ, а černá divizna *Verbascum nigrum*.
бы́къ, а́ býk *Bos taurus*; ди́кій б. *v.* зубръ; на́косный б. kobyla, koza (před mostem v řece proti ledu); быкъ быко́мъ svéhlavec, zarputilec, urputník; глядѣть быко́мъ zamračeně hleděti.
быкъ-ры́ба *f.* pulec *Cottus gobio*.

былúн-а *f.* bylina, rostlina; 2. (star.) *v.* былúца; —ка, —очка bylinka, bylinečka (rostlinka).

былúца *f.* co bývalo, dávná věc, starodávnina.

бы́лие *n. coll.* býlí, *pl.* byliny.

бы́ло bylo *v.* быть.

былы́й (-óй), áя, óe bylý; было́е дѣло co se stalo.

бы́ль, и *f.* skutečný příběh, udalosť; отличáть быль отъ небылúцы rozeznávati skutečnosť od klamu.

быльева́тый bylovatý.

бы́рсь, и *f.*, гіéна hyéna *Canis hyena.*

бы́стренькій bystrounký, velmi bystrý.

быстрина́ *f.* bystřina (v řece), proud.

бы́стро *adv.* bystro.

быстрова́тый trochu bystrý.

быстро-глáзый bystrooký; —нóгій, ая, ое bystronohý; —обрáзно *adv.* bystře, velmi rychle.

бы́стрость, быстрота́ bystrosť, bystrota; съ быстротóю молнíи s rychlostí blesku.

быстро-тéчный bystrotečný, bystrotoký; —тóкъ, a bystřina (místo v řece, kde voda bystře teče); —ýмie *n.* ostrovtip; —ýмный bystroumný, ostrovtipný.

бы́стрый bystrý (rychlý).

быстрякъ, á bystrák, bystrý člověk.

бытéйскій co se vztahuje na první knihu Mojžíšovu (бытié).

бытié, я *n.* bytí, bytnosť; 6. Бóжie bytnosť božská; книга бытія́ (krátce бытié) kniha stvoření, první kniha Mojžíšova *genesis.*

бы́тность bytnosť; přítomnosť.

бы́тъ, а byt, spůsob života; домáшній б. domácnosť; domácí život; народный б. národní byt, život; э́то на нáшемъ бытý ещё не случáлось toho jsme se ještě nedočkali, to ještě nebylo, to jakživo nebývalo.

быть býti.

есмь jsem	
еси́ jsi	
есть jest	
есмы́ jsme	
есте́ jste	
суть jsou;	
я ⎫ ты ⎭ былъ, á	já ⎫ ty ⎭ byl, a, o
онъ былъ	on byl
она́ была́	ona byla
оно́ бы́ло	ono bylo;
мы ⎫ вы ⎫ они́ *m.* ⎫ онѣ *f.* ⎫ она́ *n.* ⎭ были	my jsme byli vy jste byli oni *m.* byli ony *f.* byly ona *n.* byla;
бу́ду budu	
бу́дешь budeš	
бу́детъ bude	
бу́демъ budeme, budem	
бу́дете budete	
бу́дутъ budou;	

imper. будь buď; *pl.* бу́димъ buďme; бу́дьте buďte; бу́дучи (*mor.* buda) jsa; у менá есть (krátce: у менá) mám; у тебя́ есть (krátce: у тебя́) máš atd.; у менá есть ещё дéньги mám ještě peníze; у негó мнóго друзéй on má mnoho přátel; есть и чéстные лю́ди jsou i poctiví lidé; то есть to jest (při objasňování); бы́ло (v prostomluvě) už, skoro, málem, třeba; я хотѣлъ-было сказáть já už chtěl říci; сходи́ть-было тебѣ къ немý měl jsi jíti k němu; какъ бы то ни́ было budiž tomu jakkoliv; какъ быть? co teď? co teď dělat? быть такъ budiž, pro mne; такъ и быть tak budiž, budiž tak; nechť; быть по семý staniž se tak; чемý быть, того́ не миновáть když Bůh (jak osud) komu kyne, všecko druhé

mine; я къ тебѣ сегóдня бýду já k tobě dnes přijdu; э́то непремѣ́нно бýдетъ to zajisté se stane; бýдетъ! nechť! budiž! stačí! dost! бýдетъ тебѣ́! dostaneš! не будь я здѣсь kdybych tu nebyl; и будь я всегó лишёнъ a kdybych byl všeho zbaven, a kdybych měl o všecko přijíti.

бытьё, *n.* bytí, přebývání, pobyt.

быч-áчій, бы́чій, ья, ье *adj.* býčí; б. язы́къ volský jazyk (rstl.); б. глазъ volské oko (rstl.); —ёкъ, чка́ býček; —и́ться (бычу́сь, -чи́шься) mračiti se, škarediti se; 2. hlavu si postaviti, býti zarputilým.

бѣга́ніе *n.* běhání.

бѣгательный (círk.) přebíhavý.

бѣгать (-аю, -аешь) běhati; б. отъ чего́ ubíhati od něčeho, utíkati; б. отъ людéй straniti se lidí; б. отъ искуше́нія vyhýbati se pokušení; б. въ за́пуски, бѣга́ться (бѣга́юсь, -аешься) běžeti o závod; б.-ся běhati se, pojímati se (o zvířatech).

бѣгивать běhávati.

бѣгле́цъ, á uběhlec, -lík, odběhlec, zběh, uprchlec, -lík.

бѣгл-о *adv.* čerstvě, rychle, zběžně; —ость rychlosť, zběhlosť; —ый uběhlý, uprchlý; б. солда́тъ zběh; б. огонь běhlý oheň *Lauffeuer*; бѣглая грáмота (star.) zatykač, zatykací list.

бѣгля́нка *f.* uprchlice, odběhlice.

бѣговы́й (-óй), -áя, -óe závodní; —áя ло́шадь *v.* бѣгу́нъ; бѣговы́я пти́цы *pl.* běhavci (ptáci).

бѣго́мъ *adv.* během, v běhu; б. бѣжáть utíkati co nohy stačí; utíkati ze všech sil. [*meter.*

бѣгомéръ, a běhoměr, cestoměr *Odo-*

бѣготня́ *f.* běhanice, běhání sem a tam.

бѣгствó, *n.* útěk; —вать (crk.) ubíhati, býti na útěku.

бѣгунéцъ, нцá běhounek (ukazatel na kvadrantě).

бѣгу́нъ, á běhoun (člověk nebo kůň); 2. (star.) *v.* бѣгле́цъ; 3. běhoun (kámen mlýnský).

бѣгу́чій, ая, ое ubíhavý; теку́чій tekutý; ртуть весьма́ б. мета́ллъ rtuť je kov velmi pohyblivý; ро́зовый цвѣтъ бѣгу́чъ růžový květ je pomíjející.

бѣгъ, a běh; 2. běh o závod; 3. útěk; на бѣгу́ v běhu, na skoku; находи́ться въ бѣга́хъ nacházeti se na útěku.

бѣда́, ы́ *f.* bída; вотъ б. to je zle; to je bída; to je nehoda; то́-то и б., въ то́мъ-то и б. v tom je to zlé; бѣды́ по бѣда́мъ, бѣда́ за бѣдо́й neštěstí za neštěstím, jedna nehoda za druhou; э́то ещё не б. to není ještě žádné neštěstí; далёко ли до бѣды́ jak lehko by se mohlo státi neštěstí; въ бѣдѣ́ Богъ недалёкъ když je nejtíže, je Bůh nejblíže.

бѣди́ть (-жу́, -ди́шь) (star.) nutiti.

бѣди́шка *f. dem.* nehodička, neštěstíčko.

бѣдненькій, ая, ое *dem.* ubožičký.

бѣдне́нько *adv. dem.* velmi bídně.

бѣдникъ, а (círk.) bídák, mrzák.

бѣдни́ться (-нюсь, -ни́шься) stavěti se bídným.

бѣдн-о *adv.* bídně; жить б. žíti bídně, v nouzi; —ость bídnosť, chudoba; лу́чше бѣдность да че́стность, чѣмъ прибы́ль да стыдъ chudoba cti netratí, slyšte vy to bohatí; —ый, ая, ое, бѣденъ, дна́, бѣдно chudý, chudobný, bídný; 2. ubohý; —ѣ *adv.* (star.) těžce.

бѣдн-ѣть (-ѣю, -ѣешь) chudnouti; —я́га, и, *dem.* —я́жка, —я́жечка, *m. et f.*, —я́къ, а *m.* ubožák, ubožinka, ubožátko.

бѣдо́вый nebezpečný *v.* опа́сный.
бѣдокýр-ить (-рю, -ришь) svévolností nadělati mrzutosti, nepříjemnosti; —ка nezbednice; nešťastnice.
бѣдо-кýръ, a nezbedník, nezbeda; nešťastník; —но́сный bědonosný, záhubný.
бѣдств-енный nešťastný; —ie *n.*, —о *n.* nehoda, neštěstí; —ованіе *n.* bídný stav, bídné živobytí; —овать (-ствую, -уешь) bídně žíti, v bídném stavu býti.
бѣдýшка *dem.* (bíduška) *v.* бѣда́.
бѣж-а́ніе *n.* běžení; —а́ть (бѣгу́, бѣжи́шь) běžeti; б. провóрно rychle běžeti; б. отъ кого́ utéci od někoho; врéмя —и́тъ čas ubíhá n. utíká.
бѣ́жкій, ая, ое co se rychle rozpouští, rozpustný, tavný.
бѣ́жь, и *f.* (star.) zástup lidu na útěku.
бѣла *f. v.* бѣлка.
бѣлѣ́гъ, а (star.) znak, znamení; 2. (crk.) list s carským podpisem.
бѣлёкъ, лька mladý tuleň.
бѣлена́ *f.* blín *Hyoscyamus* (rstl.); *v.* белена́, блекота́.
бѣле́ніе *n.* bílení.
бѣленькій, ая, ое (*adv.* бѣле́нько) běloučký.
бѣлéсоватый bělavý, přibělelý.
бѣлестъ, а *m.*, бѣлесть, и *f.* podoustev, ruměnice *Cyprinus rutilus.*
бѣлёхонекъ, нька, нько běloučký, bělounký *v.* бѣленькій.
бѣлéцъ, льца bratr laik (v klášteře).
бѣлизна́ *f.* bělost, bělota; дѣвíчья б. blednice (nemoc).
бѣлúкъ, а žabník jitrocelovitý *Alisma plantago* (rstl.).
бѣлúло *n.* směs z hlíny, křídy a uhelného prachu rozdělaná vodou, potřebovaná při odlívkách; *pl.* бѣлúла bílé ličidlo, bělidlo.
бѣлúль-никъ kdo dělá bělidlo (bílé ličidlo); —ница nádoba (skříňka) na bělidlo; —ный co slouží k líčení bílou barvou; —ня *f.* bělidlo, bělniště (na prádlo atd.); —шикъ bělič; —шица bělička.
бѣлúть (-лю́, -лúшь) bíliti (plátno, vosk, stěny atd.); б.-ся (бѣлю́сь, -лúшься) bíliti se (líčiti se bílým ličidlem).
бѣлúца *f.* klášternice, která ještě není postřižena na jeptišku.
бѣличúй, ья, ье, бѣлúй, ья, ье veverčí.
бѣлка *f.* veverka, bělka *Sciurus vulgaris*; б. летýчая poletucha, veverka lítavá *Sciurus volans.*
бѣлкóвина A., бѣлковúна P. bílkovina *Albumen.*
бѣлкóвый bílkový.
бѣлó *adv.* bělo, bíle.
бѣло-бóкій, ая, ое běloboký; —бородокъ, дка *Geropogon* (rstl.); —бóродый bělobradý; —брóвый bělobrvý; —брúсый s bílými brvy a řasami; —брюхій, ая, ое bělobřichý; —вáтый bělovatý, bělavý, přibělelý.
бѣловáть (лýю, луешь) (star.) loviti, honiti zvěř.
бѣло-волóсый bělovlasý; —глáзый bělooký; —голóвецъ, вца, —голóвникъ, a tavola, tavolník (táborka) *Spiraea* (rstl.); —голóвый bělohlavý; —грúвый bělohřívý; —гýзка *f.* bělořítek, bělořitka *Pygargus* (pták); —дрéвникъ, a bělodrv *Leucadendron* (rostl.); —дýшка, куни́ца кáменная skalní kuna; —дýшчатый z bílé kožišiny; —зéрка *f.* bárka na Bílém jezeře; —зéръ, —зóръ, a tolije *Parnassia* (rostl.); —зýбый bělozubý; —калúльный na bělo rozpálený, běložhoucí; —кáменный bělokamený; -ая Москвá, -ná Moskva (název Moskvy u prostého lidu).

бѣло-копы́тникъ podkovka *Tussilago farfara* (rstl.); —кóсть bílá hedvábná látka květovaná; —крыльникъ, a ďablík *Calla palustris* (rstl.) A.; —крылый bělokřídlý; —кýрый světlovlasý (blondín).

бѣлóкъ, лкá bílek (ve vejci); 2. výskok (víno); 3. pleskanka *Argemone* A. (vlčí mák *Papaver* P.); 4. б., *pl.* бѣлки vysoké hory v Sibiři, pokryté věčným sněhem.

бѣло-лúстъ, a bělolist *Argophyllum* (rstl.); —лúцый bělolící, bílých tváří; —мóйка *f.* pradlena; —мóрдый bělohubý; —мѣстецъ, тца svobodník; —мѣстный osvobozený od daní; --обрáзный (crk.) běloskvoucí; --одѣ́жный (crk.) bělorouchý; —пáшецъ, шца, —помѣ́стецъ, тца *v.* бѣломѣ́стецъ; —помѣ́стный *v.* бѣломѣ́стный; —рúзецъ, зца bělořizec, kdo má bílou řízu; kněz světský (kn. církevní); —рýкій, ая, ое běloruký; —рýчка *m. et f.* kdo se štítí těžké práce; —снѣ́жный sněhobílý.

бѣлость, и *f.* (crk.) bělost *v.* бѣлизнá.

бѣло-тýрка *v.* арнаýтка; —тѣлый bělotělý; —ýсъ, a smilka tuhá (Presl) *Nardus stricta* (rstl.); —хвóстикъ, a bělochvostík *Falco albicilla*; —хвóстый bělochvostý, běloocasý; --цвѣ́тникъ blednivka *Leucojum* (rstl.).

бѣлочный bílkový.

бѣло-швéйка, —швéя *f.* švadlena bílých tenkých věcí; —шéйка bělohřib (pták) *Saxicola oenanthe* P., *Albecula* A.

бѣлýга *f.* běluha, vyza *Acipenser Huso* (ryba); —жина *f.* část běluhy, kus masa z běluhy; —жій, ья, ье běluží; —ха *f. v.* бѣлýга.

бѣлщикъ, a (star.) výběrčí daní.

бѣлый, ая, ое, бѣлъ, а, о bílý; 2. (star.) volný, kdo neplatil daní; бѣлъ какъ снѣгъ bílý jako sníh.

бѣль, и *f.* běl (, i *f.*), bělost; 2. bílá přize; 3. bílá vrstva ve dřevě; 4. б., *pl.* бѣли bělotok (med.); 5. б. peníze (bílé či stříbrné).

бѣлье *n.* bílé prádlo.

бѣльмó *n.* bělmo na oku.

бѣльмóкъ, a kližel, klejopryskyřice *Sarcocolla*.

бѣльмо-óчный (crk.) s bělmem na oku; —рѣзъ, a bělmořez *Ceratom* (chir.).

бѣлыи́, овъ *pl. m.* bílé sněžné hory v Sibiři *v.* бѣлóкъ.

бѣлычýгъ, a *m.*, бѣлычýга *f.*, бѣлычýть, и *f.*, бѣлая рыбка bělička, bělice (ryba).

бѣлѣ́ть (-ѣю, -ѣешь) běleti; б.-ся běleti se, bělavý, přibělelý.

бѣля́къ, a tah ryb (ve Volze); 2. mimořádný odvod kožišin (v Sibiři); 3. bílá (zpěněná) vlna mořská; 4. bělák (zajíc); 5. čilimník srstnatý *Cytisus hirsutus* (rstl.).

бѣля́н-а *f.* loď na Volze a Donu; —ка *f.* ženština bělých tváří; 2. sova bílá *Strix nyctea*; 3. bělásek (motýl); 4. blednivka *Leucojum* (rstl.) *v.* бѣло-цвѣ́тникъ; 5. bělanka *Agaricus subdulcis* (houba).

бѣсёнокъ, нка, —очекъ, чка, —ышъ, а *m.* čertík (též o dětech).

бѣсикъ, а čertík; картéзіевъ б. kartesianský potapěč (fys.).

бѣсúть (бѣшу́, бѣсишь) rozvztekliti; б.-ся (бѣшу́сь, бѣсишься) vztekati se.

бѣсникъ, а kladivník *Cestrum* (rstl.).

бѣснов-áніе *n.* běsnění, prudkost; —áтый posedlý; —áться (-нýюся, -нýешься) (crk.) běsnovati se, býti běsem n. čertem posedlý.

бѣсно-свáтство (crk.) fanatismus; —свáтъ, а fanatik.

бѣснуе́мый (crk.) čertem posedlý.

бѣсный běsný, čertem posedlý.
бѣсов-а́ніе *n.* vztek, posedlosť; —а́тися (-су́юся, -су́ешися) (crk.) vztekati se, bláznovsky si počínati.
бѣсово молоко́, молочáй hadí mlíčí *Euphorbia* (rstl.).
бѣсóв-скій běsovský, ďábelský; —ство, бѣсовщи́на (star.) čertovina, ďábelské kousky.
бѣсоуго́дный (crk.) čertu n. ďáblu milý.
бѣсъ, а běs (ďábel, čert).
бѣщеница *f.* rozpuk *Cicuta* (rstl.).
бѣщéніе *n. v.* бѣснова́ніе.
бѣшен-ство *n.* běsnost, vztek; bláznovství; —ый vzteklý; —ая ви́шня, —ая я́года rulík *Atropa belladonna*; —ая ры́ба aleš *Clupea alosa*; —ое зе́лье durman *Datura stramonium*.
бѣшь *int. v.* бишь.
бюджéтъ, а předchozí rozvrh, rozčet, rozpočet *Budget*.
бюро́ *n. (indecl.)* psací stůl *Bureau*.
бю́стъ, а poprsí *Büste*.
бязѝнный bezový *v.* безѝнный.
бя́зь, и *f.* bavlněná látka.
бя́к-ать, —нуть, бя́кать *(prost.)* žvaniti, tlachati pleskati (= вѣкати).

В.

в (вѣ́ди n. вѣ́дѣ) třetí písmeno v azbuce; co číslo značí 2.
ва́бельщикъ, а vabič, kdo vábí ptáky (u myslivců).
ва́бикъ, а mladý hřebec; 2. píšťalka na vábení ptáků, vábík.
ва́било *n.* vabidlo (husí peroutka s přivázaným kouskem masa na vábení dravých ptáků).
ва́битель, я *m.* vabitel, vabič.
ва́бить (-блю, -бишь) vábiti, louditi.
ва́бій, я *m.* (star.) zeť přijatý do domu tchánova n. tchýnina.
ва́б-ка, —леніе *n.* vábení; —ливать vábívati.
вава́к-анье *n.* tlučení křepelek; —ать tlouci; пе́репелъ —аетъ křepelka tluče n. volá.
вавило́ны *pl. m.* proplítané čáry; motavá chůze opilého; 2. v Astrachani lednice, kde se solí a nakládají ryby.
ва́га *f.* váha (k vážení), вѣсы́ *pl. m.*; 2. váha (u voje, u vozu); 3. železný zdvihák.
вагемéйстеръ, а važný *Wagemeister*.
вагенбу́ргъ, а vozová ohrada (u Husitův atd.), воéнный обо́зъ *Wagenburg*.
вагенмéйстеръ správce vozů (vojenských) *Wagenmeister*.
ваго́нъ, а vůz železničný *Waggon*.
вагра́нка *f.*, вагра́ночная печь tavířská pec (na železo).
ва́дить (ва́жду, ва́дишь) (star.) vábiti, louditi; 2. (star.) в. на кого́, важа́ти poštívati n. naváděti na koho n. proti komu; в.-ся на кóе-что (star.) zvykati něčemu.
важде́ніе *n.* (star.) navádění na koho.
ва́женка *f.* sobice, samička sobí.
ва́живать *v.* водѝть и возѝть; в.-ся *v.* водѝться и возѝться.
ва́жить (-жу, -жишь) (star.) vážiti; в.-ся на что vážiti se n. skloňovati se k něčemu.
ва́ж-никъ, а važník, važný (-ého *m.*), správce váhy; —ничанье *n.* vychloubání-se; —ничать vychloubati se, vypínati se, nadýmati se, vážným se

stavěti, — ность vážnosť (věci), důležitosť; —ный vážný, důležitý; —ня *f.* važnice (dům na váhu veřejnou).

ва́за *f.*, *dem.* ва́зочка váza, vása (nádoba). [*Waid*) (rstl.).

ва́йда *f.* boryt *Isatis tinctoria* (něm.

ва́йный májový, z májí (větví).

ва́ia, ваия, и *f.* (star.) větev májová, máje (*f.*); недѣля ва́ии, ве́рбное воскресе́нье květná neděle.

ваіено́сный co se týká květné neděle.

вак-а́нтный prázdný, uprázdněný; -ое мѣсто, —а́нція *f.* prázdné místo; —аціо́нный co se týče prázdnin; —а́ція *f.* prázdniny, vakace *pl.*

ва́кка *f.* droba (kámen), něm. *Wakke.*

ва́кс-а *f.* viks, leštidlo na boty; —ить viksovati, leštiti boty; —овый viksový.

вакуо́фа *f.* nemovité jmění mohamedanských mešit a škol.

ва́кшеніе *n.* viksování, leštění bot.

валя́хъ, а, калу́жница blatouch *Caltha.*

валга́нгъ, а průchod po náspích *Wallgang.*

вале́ж-никъ, а, —ный лѣсъ vývrat, vývratky (stromy od větru vyvrácené); —ный vyvrácený.

вале́къ, лька́ válek; píst, kyj (na prádlo při máchání); 2. okrouhlá poduška na divan atd.

ва́лен-ецъ, ица, —чикъ, а valenec (moučné pečivo); 2. в., —окъ, нка, pl. —ки zimní obuv plstěná, bačkory.

вале́тъ, а, *dem.* вале́тикъ spodek, kluk, filek (v kartách) *Valet.*

ва́лецъ, льца válec, válek.

валеріа́на *f.* *Valeriana* v. будлырья́нъ.

ва́ливать *v.* вали́ть, вали́ть.

ва́ликъ, а váleček; 2. kolečko (co okrasa na sloupích a kamnech).

вали́ть (-лю́, ва́лишь) valiti se; наро́дъ ва́ломъ ва́литъ lid se hrne, valí se; сне́гъ ва́литъ sníh hustě padá (valí se); (v složení:) повали́ть на зе́млю povaliti na zem; свали́ть съ ногъ poraziti někoho; навали́ть ку́чу дровъ naházeti hromadu (haldu) dříví; в.-ся (валю́сь, ва́лишься) kloniti se, chýliti se, schylovati se (k zemi); 2. valiti se (v množství) k někomu; къ нему́ всякой ва́лится k němu se všickni hrnou; мно́го люде́й ва́лится mnoho lidí umírá; у него́ всё изъ рукъ ва́лится všecko mu padá z rukou (t. práce); dílo mu roste v rukou.

ва́лка *f.* poklopení korábů (při správce); 2. в., рубка поражení dříví.

ва́лкій (*adv.* ва́лко) kolísavý; viklavý; co se lehko převrhne.

валовы́й (ой), а́я, о́е hromadný, úhrnkový; —а́я продажа obchod n. prodej ve velkém, velkoobchod; —о́й счётъ účet celkový, stručný, součet.

вало́къ, лка́ železný cilindr, válek.

вало́шить (—шу, —шишь) valašiti, klestiti (zvěř). [*Waldhorn.*

валто́рна *f.*, лѣсна́й рогъ lesní roh

валторни́стъ, а kdo troubí na lesní roh.

валу́й, я *m.* *Agaricus integer.*

валу́нъ, а křemel, křemen, (= valoun).

валу́хъ, а skopec.

ва́лъ, а val, násyp země *Wall;* 2. veliká vlna na vodě; 3. hřídel.

ва́льдшнепъ, а, бекасъ лѣсно́й sluka lesní *Scolopax rusticola Waldschnepfe.*

ва́льнище *n.* valviště (místo kde se svaluje dříví do řeky).

вальсирова́ть tančiti valčík (valcovati).

ва́льсъ, а valčík (tanec) *Valse* (franc.).

вальтра́пъ, а soukená pokryvka na sedlo. [plst.

ва́льщикъ, а kdo nakládá papír na вальня́жный plnovážný; tlustý a silný.

валю́га *m. et f.* povaleč, kdo se rád válí.

валю́та *f.* valuta, hodnota (peněz neb cenných papírů).

валя́вка *f.* ženština, která se ráda povaluje.

валя́ль-ный valchovací; —ная глúна, земля́ valchovka, hlinka valchářská; —ня *f.* valcha, valchovna; —щикъ, a valchář.

валя́ніе *n.* valchování.

ва́ляный valchovaný.

валя́ть (-я́ю, -я́ешь) váleti se strany na stranu; в. въ снѣгу́ váleti v sněhu; 2. plstiti, splstovati (vlnu); valchovati (sukno); 3. váleti těsto, chleb atd.; 4. отваля́ть кого́ zbíti, ztlouci, zmalovati koho; ката́й — валя́й! jeď ku předu! в.-ся (-я́юсь, -я́ешься) po sněhu, po travě váleti se (po sněhu, po trávě); váleti se [co nemocný] v posteli atd.); в.-ся въ ногáхъ у кого́-либо někoho snažně prositi (jako klekaje před ním).

вамбáкъ, a (star.) řecká hubka.

вампúръ, a upír *Vampyrus.*

вана́дій, я, вана́дъ, a vanad (kov).

ва́нда *f.* proutěná vrše na ryby.

вандовщúкъ, a kdo loví vrší.

ва́ндышъ, a, снятóкъ řepacha *Salmo eperlanus* (ryba).

ваниль, и *f.* vanilka *Vanilla*; —ный vanilový, vanilkový.

ва́нна *f.* vana na koupání.

ва́нты, овъ *pl. m.* tlusté lano, které drží stežeň s boku. [dětská).

ва́нька-встáнька *f.* vstaváček (hřička

ва́пить (ва́плю, ва́пишь) (star.) barviti, natírati, malovati; *subst.* ва́пленіе.

ва́пно *n.* (star.) vápno *v.* и́звесть.

ва́пный vápenný. [barva.

ва́пъ, a rudka, červená hlinka; (star.)

варáкать (-аю, -аешь) hloupě dělati, břiditi, kaňhati.

варáкс-а *m. et f.* škrabal, mazal; -ка; —ать mazati, čmárati, škrabati, špatně psáti.

варáкуш-а, —ка, синешéйка modráček *Motacilla svecica* (pták).

вáрвар-инъ, а (star.) *v.* вáрваръ; —ка *f.* barbarka; —скій (-ски *adv.*) barbarský; —ство barbarství; —ствовать barbarsky jednati.

вáрваръ, а barbar; surovec; (star.) cizinec.

варвóрка *f.* pentlička n. stužka v knihách na znamení čtenáři.

варгáнить (-ню, -нишь) hráti na drnkačku; břinkati.

варгáнъ, а drnkačka

вардéинъ, а zkoušeč mincí *Wardein.*

вардовáть zkoušeti minci.

вáрега, *dem.* вáрежка *f.*, вя́занка pletená rukavice.

варенéцъ, нца, *dem.* вáренчикъ zvařené, zakvašené mléko.

варéн-икъ, а, *dem.* варéнчикъ, *pl.* -ики, овъ *m.* pirožek z přesného těsta, s tvarohem; tvarohový knedlík; —ie *n.* vaření; в. желýдка trávení (vaření žaludka); 2. в., вáриво vaření, vařivo.

варенýха *f.* vařenucha, nápoj vařený z jahodového vína a okořeněný.

варéн-ый vařený; —ье *n.* jahody zavařené v cukru, závara jahodová *(Compot).*

вáриво *n.* vařivo.

варúть (-рю, -рúшь) vařiti; вáривать vařívati; (варúть пúво, мёдъ, мя́со, рыбу); в. фрýкты въ сáхарѣ vařiti n. zavařovati ovoce v cukru; желýдокъ хорошó варúть žaludek dobře vaří (tráví); в.-ся (варю́сь, варúшься) vařiti se. [vati (též v hudbě).

варійровать proměny dělati, variro-

варія *f.* v církevních knihách nadřádkový přízvuk na poslední samohlásce.

варіянта *f.* proměna n. úchylka tekstu.

варіяціонный proměnný, proměnový; úchylný.

варіяція *f.* variace (v hudbě, matematice, astronomii).
вáрка *f.* várka (vaření).
варнáкъ, а zločinec veřejně trestaný a vypovězený.
вáрникъ, а (star.) kuchař, vařič.
вáрница *f.*, вáрня *f.* solivárna.
варов-йкъ, а (u ševce) plechovice (kůže) *Handleder*; —йна *f.* tenká dratev. [*ria officinalis.*
варýха *f.*, лóжечникъ lžičník *Cochlea-*
вáръ, а (crk.) sluneční parno n. horko; 2. vařící voda, var; 3. hustá smola (ševcovská); 4. (v horn.) železo do běla rozpálené.
вáря *f.*, *dem.* вáрька várka (в. пúва, мёду).
варя́ти (-я́ю, -я́ешь), варúти (crk.) varovati koho, dáti výstražné vědomí (čes. *imper.* vari!)
васил-ёкъ, лькá, *dem.* —ёчекъ, чка chrpa, modrák *Centaurea cyanus.*
васил-йскъ, а basilišek, *Basiliscus*; —йсникъ, —йстникъ, а žlutucha *Thalictrum* (rstl.).
василóкъ, лкá (crk.), кропúло kropáč.
василькóвый chrpový, modrákový; в. цвѣтъ chrpová barva; в. чертополóхъ chrpa *v.* василёкъ.
вáсн-ивый (star.), свáрливый svárlivý, hašteřivý (vášnivý = стрáстный); —ити (star.), do hádky koho přivesti; в.-ся hašteřiti se s kým.
вáснь, и *f.* (star.) svár, hádka (вáшей = стрáсть).
вассáлъ, а vasal, man.
вассáль-скій vasalský, manský; —ство vasalství, manství.
вáта *f.* vata (z bavlny).
ватáра *f.* tlupa lidí n. spolek vojska; 2. spolek rybářů neb jiných pracovníků; jich shromážděniště (na Volze a Chvalinském moři).
ватáж-иться (-жусь, -жишься) sebrati se v tlupu, shromážditi se; —ка *m.* vatažka, náčelník vatahy (vojenské); —никъ dělník náležející ke spolku (ватáра 2.); —ный spolkový.
ватамáнъ, а (star.), атамáнъ náčelník spolku dělnického.
ватер-лúнія *f.* čára splavné vody; —пáсъ, а, úровень rovnička, váhy vodorovnosti *Wasserwage.*
ватлóчекъ, чка *v.* василёкъ.
вáточный vatový; -ая фáбрика továrna na vatu. [s tvarohem.
ватрýха *f.*, *dem.* ватрýшка buchtička
вáтъ, а rejnok *Raia batis* (ryba).
вáфель-никъ, а pekař měchurek; —ница pekařka měchurek; —ный měchurkový.
вáфля, и *f.* měchurka (pečivo z mouky, vajec atd.) *Waffel.*
вахл-ákъ, á, *dem.* —ачёкъ, чкá boule (na těle); 2. hlupák, hňup; —áчка *f.* hloupá ženština; 2. в., серпýха, серпухá srpek, pcháč *Cirsium* (rstl.).
вáх-мистръ, а strážmistr *Wachmeister*; —мистрша *f.*, женá вáхмистра žena strážmistrova; —мистрскій strážmistrovský.
вахня́ *f.* vachně (mník) *Gadus aeglefinus* (ryba).
вáхт-а *f.* stráž *Wache, Wacht*; 2. в. трилúстная, трилúстникъ vodyná vachta, třílistník *Menyanthes trifoliata* (rstl.); —енный офицéръ strážný důstojník; —еръ, а hlídač (ve skladu), strážník *Wächter.*
вахтóвникъ, а leknín, vodní růžička *Nymphaea alba* (rstl.).
вáшгердъ, а nístěj *Waschherd.*
вашеземецъ, мца váš krajan, rodák.
вáшъ, а, е váš (*m.*), vaše (*f. et n.*); по вáшему dle vašeho obyčeje.
вáю (crk.) vás dvou (*dual.*).
ваяло *n.* rydlo, rydélko, dlátko.

вайльный rycí; sochařský.
вайніе *n.* rytí; sochařské n. řezbářské umění.
вайтель, я *m.* řezbář, sochař.
вайть (вайю, вайешь) řezati, vyřezávati (práce umělecké); sochy dělati.
вбив-áніе *n.* vbíjení, zatloukání; —áть vbíjeti, zatloukati; в. сваю въ землю, гвоздь въ стѣну zatloukati kůl do země, hřebík do zdi.
вбúвка *f.* zatloukání kolů.
вбирáть (въ себя) vbírati, nabírati do sebe; в. въ себя воздухъ nabírati do sebe vzduch; в.-ся vbírati se; водá вбирáется въ землю voda sákne do země.
вбúть (вобью, вобьёшь) vbíti, zatlouci do něčeho; в. въ головý cpáti komu něco do hlavy; в.-ся vbíti sě, zatlouci se.
вблизú *adv.* blízko, na blízku.
вбож-áть (-áю, -áешь), —úть položiti n. vpočísti mezi bohy (pohanské).
вбóрзѣ *adv.* (star.) v brzce, brzo.
вбрáсывать vhazovati; в.-ся vhazovati se. [diti se.
вбросúть (-óшу) vhoditi; в.-ся vhoвброшенный vhozený.
вбрúз-гивать vstříkovati; —нуть vstříknouti.
вбѣгáть, вбѣжáть vběhnouti; онъ вбѣжáлъ какъ óбшеный on přiběhl jako šílený. [nutí.
вбѣгъ, а, вбѣжáніе vběhnutí, přiběhвваживать *v.* вводúть.
вваливать vvalovati; ввалúть vvaliti; в. въ бѣдý přivésti do bídy; в. въ спúну natlouci komu záda n. hřbet; в.-ся vvaliti se, svaliti se do čeho; глазá ввалúлись oči mu vpadly.
введéн-ie *n.* uvedení, úvod; в. въ истóрію úvod k historii; в. во владѣніе имýществомъ (staroč.) zvod do statku; 2. в. (crk.) obětování panny Marie (svátek); —скій co se týče obětování p. Marie; в. соборъ chrám obětování p. Marie.
ввезéн-ie *n.* vvežení, přivežení; —ный přivežený. [přivezti do země.
ввезтú, ввéзть (ввезý, éшь) vvezti,
ввергáть (-гáю, -гáешь), ввéргнуть (въ мóре etc.) vhoditi, uvrhnouti; в.-ся uvrhnouti se. [ženi.
вверженіе *n.* (въ корáбль etc.) uvrввéрженный uvržený.
ввернýть, в.-ся *v.* ввéртывать.
ввéрт-ка *f.*, —ываніе *n.* vevrtání, zavrtání do něčeho; —ывать, ввертéть vevrtati, zavrtati do něčeho; в.-ся zavrtati se.
вверхý *adv.* navrchu, nahoře; птúца летúть в. pták letí horem; жить в. žíti n. přebývati (ostávati) nahoře (v hořejším poschodí).
ввéрхъ *adv.* nahoru, do vrchu; vzhůru; смотрѣть в. hleděti vzhůru; подúте в. pojděte nahoru!
ввéрчивать *v.* ввéртывать.
ввестú, ввесть (введý) vvesti, uvesti *v.* вводúть.
ввивáть (-áю, -áешь), ввúть (ввію *et* ввью) vevíjeti, veviti, zaviti do něčeho; в.-ся zaviti se.
ввúв-ка *f.* zavití, závitek; —окъ, вка závitek.
ввинтúть (ввинчý, -тúшь), ввúнчивать všroubovati, zašroubovati; в.-ся všroubovati se.
ввисáть, ввúснуть viseti dolů.
ввúть *v.* ввивáть. [ditelka
вводúтель, я *m.* uvoditel; —ница uvoвводúть (ввожý, вводúшь) uvoditi, uvesti, vvesti; в. въ дóлжность uvesti do úřadu; в. въ заблужденіе zavesti koho, uvesti do bludů; в.-ся uvoditi se, vvesti se.
ввóд-никъ (crk.), —чикъ *v.* вводúтель; —ный úvodní; в. листъ (star.) zvodní

list (staroč.); —ныя слова́ úvodní slova. úvod.
вводъ, а úvod.
вождéніе *n.* uvedení.
ввозúть (ввожý, ввóзишь), ввезтú, ввéзть vvezti, přivezti, dovezti.
ввóз-ка *f.* dovoz; —ное *n.* dovozné; —ный dovozný; в. товáръ, *pl.* —ные товáры zboží dovozné.
ввозъ, а dovoz *v.* ввóзка.
ввоúнити, ввóинствовати (crk.) do vojska vřaditi, k vojsku připojiti.
вволáкивать (-аю, -аешь), вволóчь (вволочý, éшь) vevleci do něčeho.
вворáчивать, вворотúть vevaliti do čeho; в.-ся v. se.
ввыкáть (-áю, -áешь), ввы́кнуть (въ чтéніе, въ дѣлá, въ хозя́йство) přivykati, -knouti čemu.
ввѣрéніе *n.* svěření.
ввѣр-енный svěřený; —итель *m.* kdo komu něco svěří; —ить, ввѣря́ть (-я́ю, -я́ешь) komý libo имéніе, тáйну svěřiti komu něco (jmění, tajemství atd.); в.-ся komý въ чемъ svěřiti se komu s čím; дéньги ввѣря́ются надёжнымъ людя́мъ peníze svěřujou se bezpečným lidem.
ввязáніе, ввя́зка *f.* zavázání.
ввязáть, ввя́зывать vevázati, zavázati do něčeho; zaplesti; в.-ся (въ посторо́нніе разговóры, въ сплéтни) zaplesti se (do klepů atd.).
вгáнивать vháněti; вогнáть vehnati.
вгибáть, вогнýть (дно) vehnouti, zahnouti.
вгúбъ, а záhyb.
вглубúть, вглубля́ть vhlubiti, do hloubi.
вгля́дываться, вглядéться (въ кого) zahleděti se do koho.
вгнестú, вгнéсть, вгнетáть vhnísti, vtlačiti, vtisknouti.
вгнѣздиться zahnízditi se.
вгóнка, вгóнъ vehnání; příhon.
вгонáть (-áю, -áешь), vhoniti; вогнáть vehnati; в. клинъ vehnati n. zatlouci n. zaraziti klín; в. въ чахóтку připraviti koho do souchotin; в. въ гробъ přivesti n. připraviti koho do hrobu.
вгребáть (-áю, -áешь), вгрестú, вгрéсть vehrabati, zahrabati.
вгружáть, вгрузúть (товáры въ корáбль) naložiti (zboží do korábu).
вдавáть, вдáть (crk.) podati, dodati.
вдавúть, вдáвливать vmačknouti, vtisknouti; в.-ся v. se.
вдáвка *f.*, вдавлéніе, вдáвливаніе *n.* vmačknutí, vtisknutí.
вдáвнѣ *adv.* dávno, za dávných časů.
вдалóбливать, вдолóбить vdlabati, zadlabati do čeho; в. комý-либо что въ гóлову zatlouci n. vecpati komu něco do hlavy.
вдалекó *adv.* (star.) daleko do budoucnosti.
вдалекѣ *adv.* v dalece, daleko; онъ живётъ не в. отъ насъ on žije (bydlí) nedaleko nás.
вдалúй *adv.* v dáli.
вдаль *adv.* do dálky; идтú в. jíti do daleka.
вдáніе *n.* (crk.) věc daná v základ.
вдáти, вдáть *v.* вдавáть.
вдвигáть, вдвúгать, вдвúгивать, вдвúнутъ vsoupnouti, vstrčiti, vsouvnouti do něčeho.
вдвижны́й (-óй), áя, óе vsutelný.
вдвóе *adv. (num.)* dvakrát tolik.
вдвоёмъ *adv.*, самъ другъ sám druhý.
вдвойнѣ *adv.* dvojnásob.
вдéргать, вдéргивать navlíknouti (nit do jehly).
вдéсятеро *adv. (num.)* desetkrát tolik.
вдирáться, водрáться vdírati se, vtírati se, vetříti se.
вдовá, ы́ *f.*, вдовúца vdova.
вдовéцъ, вцá vdovec.
вдóвинъ, вдовúцынъ, а, о vdovin.

вдóвичій, ья, ье, вдóвій, ья, ье vdoví, vdovičí.
вдóволь *adv.* do vůle, dosti.
вдóв-скій, ая, ое vdovský; —ски *adv.* vdovsky; —ственный vdovský; --ство (вдовствó А.) *n.* vdovství; vdovectví; stav vdovy n. vdovce; —ствовать žíti ve stavu vdovském, vdoviti; —ушка *f.* vdovička; —ый, ая, ое ovdovělý, vdoví.
вдóвье, ьяго *n.* plat vdovský, podíl vdovský (z jmění mužova).
вдовѣть (ѣю, ѣешь) vdoviti; овдовѣть ovdověti.
вдогáдъ *adv.*; не вдогáдъ мнѣ бы́ло [neuhodl jsem.
вдóдъ, а, удóдъ а, dudek, dedek *Upupa epops* (pták).
вдолбúть *v.* вдáлбливать.
вдоль *adv.* v dél, na podél; в. бéрега, в. по бéрегу podél břehu, podle břehu.
вдомѣкъ *adv.*; мнѣ не в. бы́ло *v.* вдогáдъ.
вдóсталь *adv.* zcela, úplně.
вдохновéн-ie *n.* vdechnutí, nadchnutí, nadšení; в. бóжие vnuknutí boží; —но *adv.* dle vnuknutí; —ный vnuknutý.
вдохнýть vdechnouti.
вдругóрядь *adv.* (prost.) podruhé.
вдрýгъ *adv.* najednou, náhle; hned; в. поднялся сúльный вѣтръ najednou strhl se silný vítr.
вдув-áльный vdouvací; —áние *n.* vdouvání; —áть vdouvati; вдýнуть vdunouti; вдуть vdouti, vefouknouti.
вдушев-úть, —лять, одушевúть oduševniti. [do někoho.
вдушúти (crk.) vdušiti, vložiti duši
вдыхáль-ник, —ница dychadlo, dychačka (nástroj k dýchání); —ный vdychovací.
вдых-áние *n.* vdýchání; —áть vdýchati; вдохнýть vdechnouti.
вдѣв-áльный: -ая игла́ navlekací jehla —áние navlíkání; —áть, вдѣть nadívati, nadíti, navlíkati, navlíknouti, navlíci (jehlu); в.-ся navlíknouti se.
вдѣвка *f.* navlekačka, navlekací jehla.
вдѣл-ать, —ывать zadělati; в. алмáзъ въ пéрстень zadělati diamant do prstenu; в.-ся zadělati se; —ка *f.* zadělání, vpravení do něčeho.
вдѣтый, ая, ое vdětý.
вдѣть *v.* вдѣвáть.
вéверица *f.* (star.) lasice; hranostaj; (veverka = бéлка).
веверúчина *f.* maso lasičí n. hranostajové *A.*
веден-ie *n.* vedení; —ный vedený.
ведéр-ко *n.* vědérko, vědýrko; —никъ, а vědérník, vědrář; —ный vědérný, vědrový; -ная продáжа винá prodej vína po vědrách; —ная *f.* místo, kde prodávají nápoje po vědrách.
ведéр-очко, —цо *n.* vědérce.
ведéтъ, а hlídka před nepřítelem *Vedette.*
вéдрен-о *adv.*, ясно jasno (o povětrnosti); —ость jasnost; —ый, ясный при тúхой погóдѣ jasný a tichý (počasí).
ведрúще *n.* veliké vědro.
ведрó, á *n.* (вѣдрó) vědro (nádoba); ведрóмъ льётъ prší jakoby z konve lil. [dro = жáрко).
вéдро *n.* jasné a tiché počasí (veвéдрѣть jasněti.
вéдрян-о, -ость, -ый *v.* вéдрено atd.
вельзевýлъ, а belzebub (ďábel); 2. *Simia beelzebul* druh opic ocasatých.
вéжа *f.* (star.) stan; 2. в., вѣжа věž; 3. в., нéводъ nevod (na ryby).
вездѣ *adv.* všude (staroč. vezdě).
вездѣсýщ-ій, ая, ее, вездѣсýщъ, а, о, —ный (Богъ) všudybytný, všudypřítomný (bůh); —ность všudybytnosť, všudypřítomnosť.

везéн-ie *n.* vezení, veženi; —ный vezený, vežený.

везти́ (везý, éшь) vezti; в. товáры сухúмъ путёмъ, водóю vezti zboží po suchu (po zemi), po vodě; емý везётъ jemu se daří; štěstí mu slouží; везти́ся (везýсь, -éшься) vezti se.

векселе-вáться (лююсь, лю́ешься) vydávati na sebe obapolně směnky; —дáвецъ, вца, —дáтель vydavce n. vydavatel směnky; —дáчица *f.*, --дáтельница vydavatelka směnky; --принимáтель, акцептáторъ příjemce n. přijimatel směnky.

éксель, я *m.* směnka *Wechsel*; —ный вsměnkový; —ныя дѣлá směnkářství, záležitosti směnečné.

вéкша *f.* veverka *Sciurus v.* бѣлка; 2. vever, hever, jeřáb, zdvihák (železný přístroj na vyzdvihování věcí při stavbě domů).

вел-блýдъ, —блю́дъ, —бýдъ, a velbloud *Camelus v.* верблюдъ; —блюжій, ья, ье velbloudí; —верéтъ, a látka bavlněná *A*; —вótъ, a *Elatine* (rstl.)

веле- (všecka slova s веле- složená jsou buď staroruská n. staroslovanská č. církevní) vele-; —глагóлание *n. v.* велерѣчіе; —глагóливый *v.* велерѣчúвый; —глáсити (-глáшу, -глáсиши) (star.) hlasitě mluviti: —глáсіе *n.* hlasitá řeč; —глáсный, ая, ое hlasitý; *adv.* -но nahlas, hlasitě; —дýшіе *n. v.* великодýшіе; —дýшный *v.* великодýшный; —лѣпіе *n.*, —лѣпота velekrása *v.* великолѣпіе; —лѣпка *f.*, —лѣпъ, a *Gloriosa* (rstl.); —лѣпный *v.* великолѣпный; —мýдренно, —мýдро *adv.* velemoudře; —мýдренный, --мýдрый velemoudrý; —мýдріе *n.* velemoudrost.

велéневая бумáга velinový papír, velin.

велентáръ, волонтéръ, a dobrovolník *Volontair.*

веле-óкій (star.) veleoký, velkooký; —рѣчúвый, —рѣчивый mnohomluvný; -ость -ost; —рѣчити mnoho mluviti; —рѣчіе *n.* mnohomluvnost; —ýміе *n.* veliký um n. rozum; —ýмный (*adv.* -но) veleumný, rozumný; —хвалéніе, —хвáльство vychloubání; —хвáльный vychloubavý.

великáн-скій velikánský; obrovský; —ша *f.* velikánka, obryně.

великáнъ, a velikán; два великáна dva velikáni; великáнъ-змѣя, удавъ hroznejš *Boa constrictor.*

великій, ая, ое (велúкъ, á, ó) veliký (velký); В. князь veliký kníže, velkokníže; Великая княгúня velkokněžna; Пётръ Великій Petr Veliký; Великій Магúстръ velmistr. (V obyčejných věcech užívá se místo великій slova большій n. большóй).

велико-вáтый trochu veliký; бáшмакú —вáты střevíce jsou trochu velké; —дáвецъ, вца (crk.) štědrý dárce; —дáрный, —даровúтый, —даровный (crk.) velmi štědrý; --дéнный, --дéнскій (star.) velikonoční (velikodenní); —держáвный velemocný; —дýшіе *n.* velikodušnost; —дýшный *(adv.* -но*)* velikodušný; —именúтый (crk.) proslavený, slovutný; —кня́жескій velkoknížecí; —крúлый (crk.) velkokřídlý.

великолѣп-ie *n.* velkolepí, velkolepost; —ный, —ый velikolepý, velkolepý; překrásný; —но *adv.* velkolepě.

велико-мóчный, —мóщный velikomocný, velemocný; —мóщіе *n.* velemocnost; —мýдренный velemoudrý; —мýченикъ veliký mučeník, velkomučeník; --мýченица veliká mučenice; --мýченическій velikomučenický.

великóнекъ, нька, нько velikounký (veliký a milý, velký a hezký).
велико-нóгъ, a strboulatec *Selago* (rstl.); —нра́вный (crk.) pevných mravů; —помѣ́стный velkostatkářský; —пóстный velikopostní, velikého postu se týkající; —проповѣ́датель, —проповѣ́дникъ (crk.) veliký kazatel; —рóдный (crk.) znamenitého n. velikého rodu; —рóдство znamenitý n. veliký rod, urozenosť; —рóслый (человѣ́къ) velikého vzrůstu (člověk); —сéрдый velikého ducha, vznešeného srdce *v.* великодýшный; —слáвный velmi slavný, přeslavný; —страдáлецъ, льца (crk.) *v.* великомýченикъ; —тѣлéсный velikého těla *v.* великорóслый.
велúкость A., великóсть P. velikosť.
великохвáльный *v.* велехвáльный.
великóхонекъ, нька dosti veliký.
велúтель, я, повелúтель velitel; --ница, повелúтельница velitelka, -kyně.
велич-áво *adv.* vznešeně, slavně; —áвость vznešenosť; vysokomyslnosť; —áвый vznešený; vysokomyslný; —áніе *n.* veličování, zveličování, vyvyšování koho; 2. chlouba, vypínání; 3. в., —áтельный стихъ chvalozpěv na jitřní; —áть (-áю, -áешь) veličiti, zveličovati, vyvyšovati koho; chváliti, veleslaviti (boha); в. по óтчеству poctívati koho jmenem otcovským; в.-ся (-áюсь, -áешься) veličiti se; chlubiti se.
велúчеств-енно *adv.* majestátně, vznešeně; —енность majestátnosť, vznešenosť; —енный majestátný, vznešený; —іе *n.*, —о *n.* velikosť; 2. majestátnosť, vznešenosť; (titul) veličenstvo; Его Императóрское Велúчество Jeho Císařské Veličenstvo (-ství), staročes.: Jeho Císařská Milosť.
величинá *f.* velikosť; (mat.) veličina
велúчить, (-чу, -чишь) veličiti, vyvyšovati, chváliti, velebiti koho; велúчитъ душá моя Гóспода velebí duše moje Hospodina.; *v.* величáть; в.-ся veličiti se, vypínati se.
велúчіе *n.* (star.) velikosť.
вéлій, ія, ie (crk.) veliký, (staroč. velí).
вель, я *m.* kaliště, místo na dně korábu kudy nečistota z něho odtéká.
вельмú *adv.* (crk.), весьмá, óчень velmi.
вельмóжа, и *m.* velmož *Magnat.*
вельможе-влáстіе, —держáвіе *n.*, аристокрáтія aristokracie, šlechtovláda; —влáстный, —держáвный, аристократúческій aristokratický.
вельмóж-ескій velmožský, magnátský; —ный velmožný; —ство, —ность velmožství.
вéльта *f.* ham, franc. *Velte.*
велѣ́ніе *n.* velení.
велѣ́ть (-лю́, -лúшь), повелѣ́ть (кому́) veleti (komu).
вéна *f.* (крововозвратная жúла) žíla, (lat. *Vena*).
венéра *f.* Venuše, krasopaní (planeta), (večernice neb dennice, jitřenka).
венерúческій venerický; -ая болѣ́знь venerická nemoc, venerie, příjice.
вéнзель, я *m.* monogram, jmeznak, stažený podpis jmena (z pol. węzeł).
венúса *f.* granát (drahokam).
вениці́йскій, (вениці́анскій, венéцкій) Benátský.
вентилáторъ větrník, -íček, průvětrnice *Ventilator.*
вéпревый vepřový; kančí; в. клыкъ kančí kel.
вепрёнокъ, нка divoké sele (mladý kanec, mladý vepř).
вéприкъ, а vepřík, kančík.
вепри́н-а *f.* kančí maso (vepřina, vepřovina); —ый kančí (vepřový).

вéприца *f.* vepřice, divoká svině.
вепри́чищъ, а mladý vepř *v.* вепрёнокъ.
вепри́ще *n.* veliký vepř.
вéпрій, яя, ее, *v.* вéпревый.
вéпрь, я *m.* vepř, kanec.
вéрба *f.* vrba *Salix* (strom) *v.* и́ва.
вербéйникъ, а vrbina *Lysimachia* (rstl.). [(rstl.)
вербóйшникъ, а divizna *Verbascum*
верблю́д-икъ, а velbloudek; —ина, —ка *f.*, камели́на *Camelina* (rstl.); —ица *f.* velbloudice (samice); —никъ velbloudník, (honák velbloudů).
верблю́дъ, а, велбю́дъ velbloud, *Camelus.*
верблю́ж-енокъ A., верблюжёнокъ P. velblouděˊ, ěte, mladý velbloud; —ина velbloudí maso; —ій, ья, ье velbloudí; -ья шерсть v. srst.
вéрб-ница *f.* (star.) týden květné neděle; —ный; —ное воскресéнье květná neděle.
вербов-áніе *n.* verbování (na vojnu); —áть (-бу́ю, -бу́ешь) verbovati (na vojnu).
вербóвка *f.* verbování.
вербóвникъ, плаку́нъ kyprej (Presl.), vrbina, vrbice, krvavnice *Lyttrum* (rstl.)
вербовщи́къ, а verbíř.
вéрбовый vrbový.
вербол6́зъ, а, и́ва vrba ohebná n. košařská *Salix viminalis.*
вéрбочка *f.* vrbička.
верва́, ы́ *f.* dratev (u ševců).
верви́на *f. v.* вервь. [motouz.
вéрвица *f.* (star.) růženec; 2. špagát,
вéрвіе *n. coll.* provazy *pl.*, provazí *coll.*
верводѣля *m.* provazník.
вервь, и *f.* (crk.) provaz *v.* верёвка; 2. provazec (míra země); 3. (star.) okres, okruh (v rozdělení země).
верг-áніе *n.* vrhání, házení; —áть vrhati, házeti; в.-ся vrhati se, házeti se.
вéргнути (crk.) vrhnouti, hoditi.
верёв-ка *f.* provaz; —очка *f.* provázek; —очникъ, а provazník; 2. lanovec *Restio* (rstl.); —очный provazný, provazový; в. завóдъ dílna provaznická; -ая лѣстница provazový řebřík; —чатый provazovitý, provazu podobný.
вередúть (вережу́, вереди́шь), вережáть (-жáю, -жáешь) komu (star.) škoditi *v.* вредúть.
вередли́вый vředovitý.
вéредовецъ, вца žlutucha menší *Thalictrum minus* (rstl.).
вéредъ, а vřed.
верезг-á, и́ *m. et f.* vřeštivé n. křiklavé dítě, křikloun, vřešťoun, vříškal; —ли́вый křiklavý, vřeštivý.
верез-жáніе *n.* vřeštění; —жáть (-жу́, -жи́шь) vřeštěti, vříškati.
верéй-ка *f. v.* верея́; —ный veřejový (veřejný = публи́чный).
верени́ца *f.* řada (kachen, divokých husí, povozů, lidu). [ресрéкъ.
верескле́дъ brslen *v.* бересклéдъ, бересклéдовый vřesový.
вéрескъ, а vřes *Erica* (rstl.)
вéресов-никъ vřesovník *Coris* (rstl.); —ый chvojkový.
вéресъ, а jalovec chvojka, chvojka klášterská n. rajská *Juniperus sabina v.* артúшъ, арцá.
веретéйка *f. v.* веретея́.
веретени́ца *f.* (star.) vřítenice, vřetenice (had).
веретéнный vřetenový.
веретенó, *dem.* веретéнце *n.* vřeteno; 2. jazýček (ve váze); 3. в., веретёшко osa (na které točí se kámen mlýnský n. brus).
веретенообрáзный vřetenovitý.
веретéнщикъ, а vřetenář.

веретея, и́ f. míra země.
верéтище n., верéтье, я n. (star.) veliký pytel (slovc. vrece).
веретнó n. v. веретенó.
верещáга f. vaječník (pokrm).
верещáть v. верезжáть.
верея́, и́ f. veřeje.
вéрж-еніе A., верже́ніе P. n. vržení, hození; —енный hozený; —ущій vrhací, hazecí.
верзи́лище, верзи́ло n. výrostek, klacek (přezdívka mladých hochů).
вери́га f., pl. вери́ги okovy, pouta.
веригонóсецъ, сца poutonosec (kajicník). [Werke.
вéрки, овъ pl. m. oddílné hradby
вермишéль, и f. nitkové nudle Vermicelli. [vrátiti se.
верну́ть v. вертѣть; в.-ся otočiti se;
верóника f. rozrazil, nátržník Veronica (rstl.).
верпов-áніе n. přitažení vlečnou kotvicí; —áть vlečnou kotvicí přitáhnouti.
вéрпъ, а vlečná kotvice.
верстá, ы́ f. (gen. pl. вёрстъ) versta (vrsta), ruská míle (500 sáhů); 2. sloup u cesty, milník; 3. (star.) věk člověka; отъ млады́ версты́ z mládí.
верстáкъ, а hoblovací stůl (u truhlářů).
верст-áніе n. rovnání; 2. přelamování sazby; —áть (-тáю, -тáешь) rovnati; 2. přelamovati sazbu; в.-ся (-тáюсь, -тáешься) rovnati se, řaditi se.
вéрстать, и f. sázítko, koutník (u sazečů v knihtiskárně).
верстовы́й (-óй) столбъ milní sloup, milník.
вертёжъ, а m. (въ головѣ) závrať.
вéртелъ, а rožeň (na pečení).
вéртельщикъ, а kdo točí rožněm, točič.
вертéп-истый jeskynitý; —никъ, jamník, jeskynník, obyvatel jeskyň; —ница obyvatelka jeskyň; —ный jeskyňový.
вертéпъ, а jeskyně; в. разбóйниковъ peleš n. skrýše loupežnická.
вертиголóвка f. vrtihlav, krutihlav, vijohlav, Yunx torquilla (pták).
вертикáлъ, а čára kolmá n. prostopadná, kolmice, svislice Verticale.
вертикáльный svislý, kolmý, prostopadný; -ость -osť.
верти́ло n., dem. верти́льце n. vrták, -áček, nebozez.
вертишéйка f. v. вертиголóвка.
вéрткій, ая, ое vrtký, vrátký; -ость -osť.
вертли́вый (star.) vrtkavý.
вертлó n. nebozez, vrták.
вертлюгъ, а, dem. вертлюжéкъ, жкá (anat.) číška n. puška bederní kosti (kloub). [kojný; -ость -osť.
вертля́-вый, —ный neposedný, nepo-
верто-грáдарь, я m. (crk.) zahradník, садóвникъ; — грáдъ, а (crk.) zahrada v. садъ; —прáхъ, а větroplach, fučík, třeštidlo, nestálý člověk; —прáшество větroplašství; —прáшить, —прáшничать větroplašsky si počínati; —прáшка f. větroplaška; —прáшный větroplašský; —шéйка f. v. вертиголóвка.
верту́нъ, а purclík (holub).
верту́шка f větrníček (dětská hra); 2. průvětrnice Ventilator; 3. větroplach. [садъ.
вéртъ, а (star.) zahrada v. вертогрáдъ,
вéртывать, в.-ся v. вертѣть, в.-ся.
вертѣ́ніе n. vrtění, vrcení.
вертѣ́ть (верчу́, вéртишь) чѣмъ-либо vrtěti něčím, točiti; в. когó-либо točiti kým po své vůli; в. хвостóмъ vrtěti ocasem; в.-ся (верчу́сь, вéртишься) vrtěti se, kroutiti se; točiti se; на языкѣ́ вéртится mám to na

jazyku (když někdo chce něco říci a nemůže se rozpomenouti).
вертя́ч-ій, ая, ее vrtící; —ка *f.* vírník (hmyz vodní). [*Werft).*
ве́рфь, и *f.* loděnice, lodnice (něm.
ве́рхній, яя, ее vrchní, svrchní; в. го́лосъ svrchní hlas (v hudbě); -ее пла́тье svrchní šat.
верхо́в-ина *f.* vrchovina, vrchoviště (vyšší čásť některého místa); 2. hořejší čásť stohu; 3. svršek boty, holínka; —ица *f.* vršek hory, vrchol hory; —никъ, а (crk.) náčelník; —ность svrchovanosť; —ный vrchní, hořejší; svrchovaný; в. судъ vrchní soud; -ная власть nejvyšší moc, svrchovanosť; -ное бла́го nejvyšší n. svrchované blaho.
верхово́зка *f.*, укле́я úklej (ryba).
верховы́й (-о́й), а́я, о́е hořejší, horní; в. вѣтеръ vítr hořejší (od hořejších konců řeky atd.); -ы́е города́ hořejší města (na některé řece); 2. в. jízdný, jezdecký, co se vztahuje k jízdě na koni; -а́я ло́шадь kůň jízdný n. jezdecký; -а́я ѣзда́ jízda (koňmo); -о́й, аго *m.* jízdný (t. posel); 3. (star.) в. бой о́гненный dělostřelba; -ы́е лю́ди osoby dvorské u samé osoby panovníkovy n. u osob z jeho rodu; -а́я дѣвушка panská (t. služka).
верхо́вье *n.* (в. рѣки́) vrchoviště (řeky).
верхо-гля́дка *f.* zevlounka; —гля́дничать zevlovati; —гля́дъ, а zevloun, zevel. [na koni.
верхо́мъ *adv.* koňmo; ѣхать в. jezditi
ве́рхомъ *adv.* svrchu, povrchu, navrchu; 2. navršeně (v míře).
верхотво́рецъ, рца (crk.) tvůrce krajů hořejších, tvůrce výsostí.
верхо́тина *f.* *v.* верхо́вина.
верхоцвѣтъ, а *Acmella* (rstl.).
верху́ (crk.) *prp. c. gen.* svrchu.
верху́ш-ка, *dem.* —ечка *f.* vrchol, svršek něčeho.
верху́щій, ая, ее (star.) mlátící.
ве́рхъ, а vrch (něčeho); svršek, povrch; в. горы́ vrch hory; сними́ съ ве́рху sejmi s vrchu; в. hořejší poschodí; онъ живётъ на верху́ on žije na hoře (t. v domě); в. надъ крова́тью nebesa nad postelí; в. nárt (na obuvi); в. сча́стья, сла́вы vrch štěstí, slávy; одержа́ть в. надъ кѣмъ obdržeti vrch nad kým.
верче́ніе *n.* vrcení, točení.
ве́рченый (ма́льчикъ) ztřeštěný, větroplašský.
ве́рчивать *v.* вертѣть.
ве́рша *f.* vrše (na ryby).
верше́н-іе *n.*, доверше́ніе dovršení, dokončení; —ый, доверше́ный dovršený, dokončený.
ве́ршень, и *f.* *v.* верши́на 1).
верши́н-а *f.* vršina, vršek něčeho (v. úhlu, pyramidy atd.); 2. vrchoviště řeky; —никъ vrcholek stromu; —ный vršinný.
верши́тель dovršitel, dokončitel díla.
верши́ть (вершу́, -ши́шь) (в. дѣло), доверши́ть dovršiti, dokončiti; 2. в. стогъ сѣна vršiti n. kupiti stoh sena; в.-ся vršiti se, končiti se.
верши́чіе, ве́ршіе *n.* (star.) vršky mladých rostlin.
ве́ршникъ, а předjezdčík.
вершо́къ, шка́ vršek (míra délky, šestnáctá čásť aršínu n. čtvrtá čásť pídi); 2. vršek stromu; вершки́ хвата́ть povrchně souditi. [(ryba).
ве́ршъ, а, *dem.* ве́ршикъ jerš *Aspro*
ве́ршь, и *f.* (star.) obilí; žito.
веселе́-некъ, --хонекъ, --шенекъ, нька, нько, (*adv.* -нько) veseloučký, příjemně veselý.
весели́ть (-лю́, -ли́шь), возвесели́ть, развесели́ть veseliti (roz-); в.-ся

(-лю́сь, -ли́шься) veseliti; коль мóжешь веселúсь, a всё на бѣдныхъ оглянúсь dokud můžeš, vesel se, ale i na ubohé rozpomeň se.

весе́лie *n.* veselí, veselosť.

весе́лка *f.*, мѣша́лка kopisť (na spůsob vesla).

вéсело *adv.* vesele.

весело-ви́дный, —зрáчный veselého pohledu; —нрáвный veselých obyčejů.

весе́лость veselosť.

всеселотвóрный (crk.) veselotvorný.

весе́лщикъ, a veslář *v.* весе́льникъ.

весёлый veselý; в. человѣ́къ veselý člověk; -ые глáзки, Трóичный цвѣтъ maceška *Viola tricolor.*

весе́лье *n.* veselí *v.* весе́лie.

весе́ль-никъ veselník, veslář; —ный veselný, veslový; в. мáстеръ mistr veslářský; —но *n.* vesélce *n.*

весельчáкъ veselík, veselák, veselý člověk.

весе́нній, яя, ее jarní; в. вóздухъ jarní vzduch; -ее равноде́нствie jarní rovnodennosť.

вéсленникъ (crk.) *v.* вéсельникъ.

весленцó *n. v.* весе́льцо.

весли́ще *n.* veliké veslo.

весло́, á *n.* veslo.

весля́рня *f.* veslárna (dílna na vesla).

весля́ръ, a veslář (kdo dělá vesla).

весна́, ы́ *f.* vesna, jaro.

вéсненный (crk) *v.* весе́нній.

веснúн-а, *dem.* —ка *v.* веснýха.

веснов-áльщикъ lovec ťuleňů v Bílém moři; —áнье *n.* lov ťuleňů v Bílém moři; —áтый pihovatý; —áть (-нýю, -нýешь) vesnovati, vesnu čili jaro někde stráviti.

весн-ýсчатый *v.* весновáтый; —ýха, *dem.* —ýшка, —ýшечка *f.* piha; —я́къ, a vesňák, vesničan; —я́нка *f.* vesňanka, vesničanka; 2. *Draba* hladověnka, muchoplaška (rstl.).

вести́ и. вéсть (веду́, ведёшь) vesti; в. слѣпóго v. slepého; в. вóйско v. vojsko; в. счетъ v. účet, v. počty; в. перепúску съ кѣмъ, перепúсываться съ кѣмъ dopisovati sobě s kým; в. переговóры v. vyjednávání; в. знакóмство съ кѣмъ míti s někým známosť; в. себя́ благопристóйно slušně si počínati; в.-ся vesti se; у насъ такъ ведётся u nás tak to chodí, tak je obyčej; у него́ всегда́ веду́тся де́нежки u něho se drží pořád peníze.

вéстовый вѣтеръ, зáпадный вѣтеръ západní vítr.

вéсть, a, зáпадъ západ *West.*

весть *v.* вестú.

весь, и *f.*, *dem.* вéсца, ы *f.* (star.) ves (*gen.* vsi), vesnice.

весь, вся, всё *adj.* všecek, cka, cko; весь мíръ celý svět, vesmír (*gen.* všehomíra); всё собóранie celá společnosť; всѣ его́ дѣти všecky jeho děti; всего́ лýчше co nejlépe; всего́ дорóже nejdražší.

весьмá *adv.* velmi; в. богáтъ velmi bohat.

ветеранъ, a veterán (voják).

ветерин-áрія *f.* skotoléčba, zvěroléčba; —áръ, a lékař dobytka, lék. zvířat.

вéтка *f.* člun z březové kůry u Tunguzů a Jakutů.

ветл-á *f.* vrba pětimužná *Salix pentandra*; —óвый vrbový; —я́никъ místo porostlé vrbím, vrboviště.

ветóш-еніе *n.* záplatování; —ить (-шу, -шúть) vetešiti, záplatovati; —ка *f.* záplata, hadr; —никъ vetešník; —ница *f.* vetešnice; —ничать vetešničiti, veteš prodávati; —ный vetešný; в. рядъ trh vetešnický, tandlmark.

вѣтошь, и *f.*, вѣтошье *n. coll.* veteš (staré šatstvo a p.)
вѣтхій, ая, ое starý, vetchý; в. домъ vetchý dům (starý a chatrný); в. завѣтъ starý zákon (bible); книги вѣтхаго завѣта knihy starého zákona.
ветхо-завѣтный, —закóнный starozákonní; —закóніе *n.* starý zákon.
вѣтхость vetchosť, starosť, starobylosť.
ветчина́ *f.*, *dem.* ветчи́нка uzenina; šunka.
ветш-а́ніе *n.* zvetšení, sestárnutí; —а́ный (star.) vetchý, obstárlý; --а́ть (-а́ю, -а́ешь) vetšeti, zv., stárnouti.
вѣтше *(comp.)* starší, vetšejší.
вѣтю́тень, вятю́тень, тня *m.* holub doupnák.
вехá *f. v.* вѣхá.
вéхоть, и *f.*, в. солóмы (star.) věchet slámy.
вéче, а *n.* (star.) národní shromáždění, sbor, sněm; 2. vyzvánění k národní schůzi.
вечевóй sborový.
вечер-ева́ти (-рýю, рýешь) star. večeřeti; —и́нка *f.* večeřinka, večerní zábava; —и́ны *pl. f.*, дѣвичникъ loučení-se družek s nevěstou večer před svatbou; —кóмъ *adv.* večer, na večer, u večer.
вечéр-ница *f.* večernice (hvězda); 2. večernice *Hesperis* (rstl.); —ній, яя, ее večerní; в. кóлоколъ večerní klekání; -яя молúтва večerní modlitba; —ня *f.* večerní služby boží, požehnání.
вечерóкъ, рка́ večírek, pěkný večer.
вечерóмъ *adv.* večer, na večer, u večer.
вечёрошный od včerejšího večera.
вечерýшка *v.* вечерúнка.
вéчеръ, а (*pl.* вечерá *et* вéчеры, овъ) večer; подъ в. pod večer.
вечерѣть (*impers.*): вечерѣетъ chýlí se k večeru, blíží se večer.
вéчеря *f.* (crk.), ýжинъ večeře; тáйная в., в. Господня večeře Páně.
вечеря́ть (crk.) večeřeti *v.* ýжинать.
вечей *f.* díra v kameně mlýnském.
вéчникъ, a hlasující člen v národním shromáždění.
вечóръ *adv.* včera večer.
вечь, и *f.* (star.) věž.
вéче *n. v.* вéче.
вéшній, яя, ее jarní.
вешня́къ, á splav (na vodu z rybníku); 2. mlýn, který mele jenom v čas vod jarních; 3. konopí z jara sušené.
вещелюбúвый statkochtivý, lakotný; —любецъ, бца člověk statkochtivý, lakomec; —любіе *n.* žádosť statku n. jmění, lakomosť.
вещéственн-ость hmotnosť; —ый (*adv.* —о) hmotný.
вещество́ *n.* hmota.
веществослóвіе врáчебное lékoznalství *farmakologie.*
вещй-ца, —чка *f.* věcička.
вéщный (crk.) věcný, hmotný.
вéщь, и *f.* věc.
вжа́т-іе *n.* vtisknutí, vtlačení; —ый vtisknutý.
вжáть (вжмý, -éшь), вжимáть (-áю, -áешь) vtisknouti, vtlačiti; в.-ся (вжмýсь), вжимáться vtisknouti se, vtlačiti se.
вжиг-áтель palič; —áть (взжигáть) zapáliti, zažíci.
вжúмка *f. v.* вжáтіе.
взадú *adv.* vzadu.
взадъ *adv.* vzad, nazad; ходúть взадъ и впередъ choditi sem tam.
взаёмъ *adv.* půjčkou; дать в. půjčiti.
взаим-но *adv.* vzájemně; —ность, —ство vzájemnosť; —ный vzájemný; в. глагóлъ (gram.) časoslovo vzájemné; —ствовать okazovati vzájemnosť.

взаймъ *adv.* (crk.), взаймú *adv. v.* взаёмъ.
взакóнити (crk.) podrobiti zákonu.
взалкáть *v.* алкáть.
взапертú *adv.* zavřen u vězení.
взáпуски *adv.*: бѣгáться в. běhati o závod.
взáшей *adv.* za uši (t. j. bije).
взбáлмошь, и *f.* nerozum, nesmyslnost; 2. nerozumný n. nesmyslný člověk; -шный nerozumný, nesmyslný.
взбалóмутить zbalamutiti.
взбáлтывать, взболтáть zamíchati (nějakou tekutinou); в.-ся zamíchati se.
взбарабóшить *v.* барабóшить.
взбелéнить rozdráždíti, popuditi; в.-ся rozdrážditi se.
взбивáть, взбúть zbíti, zklepati; в.-ся zbíti se; někam pracně vylezti.
взбирáться vznesti se, povznesti se.
взборáнивать, взборонúть, взбороновáть branami zavlačovati.
взбрáнный (crk.) zbranný, zbrojný.
взбрáсывать, взбросáть, взбросúть vyhoditi n. vymrštiti vzhůru; в.-ся vymrštiti se; в.-ся на кого vrhnouti se na koho.
взброшéніе *n.* vymrštění.
взбрúзг-ивать, —ать, взбрúзнуть postříkati; в.-ся -se.
взбугрúться rozčeřiti se.
взбудúть (star.) zbuditi.
взбунтовáть *v.* бунтовáть.
взбѣгáть, взбѣжáть běžeti vzhůru; vyběhnouti.
взбѣжка *f.* vyběhnutí.
взбѣсúть *v.* бѣсúть.
взвáливать, взвалúть nakládati, naložiti (na vůz); в. на кого-либо виný svaliti n. složiti na koho vinu; в.-ся на постéль svaliti se na postel.
взвáрецъ, рца zvařec, nápoj z vařeného vína, piva, medu a koření.
взвáривать, взварúть svařiti, zvařiti; в.-ся svařiti se; 2. взвáрить silně tlouci (na zvon, na buben).
взвáрка *f.* zvárka.
взвáръ, а odvar (lékařský); в. ячмéнный ječmenec, ptisana.
взведéн-іе *n.* vyvedení; —ный vyvedený.
взвез-éніе *n.* vyvezení; —тú, взвезть vyvezti *v.* взвозúть.
взвестú *v.* взводúть.
взвивáться, взвúться vznášeti se; в.-ся на вóздухѣ vznášeti se v povětří; зáнавѣсъ взвúлся opona se vyhrnula; дымъ клубáми (и. столбóмъ) взвивáется dým ve sloupích n. v kotoučích se vznáší.
взвúдѣть, увúдѣть uviděti.
взвúзгивать, взвизжáть, взвúзнуть začíti kňučeti.
взводúть (взвожý) vzvesti n. vyvesti vzhůru; в. курóкъ у ружья натáhnouti kohoutek u ručnice; в. что на кого-либо svesti n. smysliti co na koho.
взвóд-ка *f.* zdvižení, pozdvižení; 2. natažení (kohoutku u ručnice); —ный pelotonový.
взводъ zdvižení; 2. (vojen.) zvod *Peloton*; 3. západ (v zámku u ručnice).
взвозúть, взвезтú vyvézti.
взвóзъ, а vývoz; 2. návoz, výjezd.
взволáкивать, взволóчь vyvleci něco vzhůru.
взволновáть zvlniti; в.-ся zvlniti se.
взвонúть (star.) zazvoniti.
взвýзъ, а (crk.) řemen.
взвúть (взвóю) zavyti.
взвѣв-áніе *n.* povívání, třepetání (křídloma); —áть (-áю), взвѣять povívati; třepetati se.
взвѣ-сить, —шивать odvážiti, zvážiti; в.-ся -se; —шéніе *n.*, взвѣсъ, а, odvážení, zvážení.

взгадáть představiti si v myšlenkách; ни вздýмать, ни взгадáть, ни перóмъ написáть ani k pomyšlení, ani k zobrazení, ani perem jakým k vylíčení.
взгáрк-ивать, —нуть vykřiknouti.
взглáвье *n.* (star.) *v.* взголóвье.
взглядный vzhledný, úhledný, příjemný na pohled.
взглядъ, а vzhled, pohled: ласковый в. laskavý vzhled; пріятный на в. příjemný na pohled *v.* взглядный.
взглядывать pohlížeti, vzhlížeti; взглянýть (*imp.* взгляни) vzhlednouti, pohlednouti; в.-ся pohlednouti na sebe; эта дéвушка емý взглянýлась tato dívka se mu zalíbila (padla mu do oka).
взговорúть (star.) začíti mluvit; 2. (star.) obžalovati u soudu.
взголóвье *n.*, изголóвье podhlavnice, poduška.
взгóнка *f.*, взгóнъ, а vyhnání, výhon, vzhon; 2. spolek lidí na společnou práci.
взгонáть, взогнáть vyhnati (do výšky); 2. vyplašiti holuba.
взгóрокъ, рка, взгóрье *n.* návrší, pahorek.
взгромáзживать, взгромоздúть nahromaditi; в.-ся nahromaditi se.
вздвáивать, вздвоúть rozdvojiti; в.-ся rozdvojiti se. [kříže.
вздвúженье *n.* slavnosť pozdvižení sv.
вздéр-гивать, —нуть vyhrnouti; в. носъ vyhrnouti n. ohrnouti nos; в.-ся vyhrnouti se; —нутый носъ vyhrnutý nos.
вздешевéть státi se laciným, zlacinětí.
вздирáть, взодрáть zedrati, strhati; 2. opuchnouti, oteci; вздирáетъ рýку ruka otéká.
вздóр-ить (-рю, -ришь), —ничать ve sporu s někým žíti; —ливый hněvivý, hašteřivý; -ость -ost; —ный nechutný, prázdný, jednotvárný.
вздорож-áлый přidražený; —áние *n.* zdražení, přidražení; —áть zdražiti se, dražším se státi; вдругъ всё —áло náhle se všecko zdražilo; —úть zdražiti.
вздоръ nechutnosť, jalovosť, prázdnota (nějaké věci); вздоръ! hlouposti! nesmysl! tlachy! какóй вздоръ! jaký to nesmysl! говорúть н. vésti v. mluviti nesmysl, tlachati; 2. v. hádka, spor (vzdor).
вздохнýть vzdechnouti, vzdychnouti; 2. oddechnouti. [vzdech.
вздохъ vzdech; послéдній в. poslední
вздрáгив-ание zachvění (strachem n. úžasnutím); —ать, вздрóгнуть zachvěti se (strachem n. úžasem); vzchopiti se (ze spaní).
вздрем-áть, —нýть zdřímnouti.
вздув-áние *n.* nadmutí; —áть, вздуть rozdmýchati (oheň); 2. рýку вздýло ruka mu otekla n. opuchla; вздуть комý-либо спúну nasekati n. nařezati komu; вздýться vzdouti se, zedmouti se, nadmouti se.
вздýмать pomysliti, přivesti sobě na mysl (привестú себé на мысль); 2. замýшляти, обмýшляти něco; емý вздýмалось пошутúть jemu zachtělo se žertovati; что тебé вздýмалось? co ti napadlo?
вздурúть k bláznovství n. ku pošetilosti koho zavesti; 2. в., в.-ся zbláznití se, pošetilosti se dopustiti.
вздýтие *n.* vzdutí, zedmutí.
вздуть *v.* вздувáть.
вздых-áние *n.* vzdychání; —áтель vzdychatel, vzdychající; —áть vzdychati. [něco).
вздѣвáть, вздѣть, надѣть naditi (na
взирáтися (crk.) rozhlížeti se.
взим-áние *n.* braní; —áть (-áю, -áешь),

взять (взе́млю, вземле́шь) brátí (vzíti); в. -ся pozdvihnouti se.

взир-а́ніе *n.* pohlížení (vzírání, pozírání); —а́ть (-а́ю, -а́ешь), воззрѣ́ть (на что) vzezříti, vzhlednouti, pohlednouti na něco; в. на не́бо pohlednouti na nebe, do nebe n. k nebi; онъ на свѣ́тъ бо́жій взира́ть не досто́инъ on nezasluhuje, že ho země živí, že na něj slunce svítí; не взира́я на опа́сности nehledě na nebezpečí.

взлага́ть, взложи́ть *v.* воз . . . .

взла́зить (взла́жу, взла́зить) na kró́vlю vylezti (na střechu).

взла́мывать, взлома́ть, взломи́ть zlomiti (od spodu), prolomiti; в.-ся prolomiti se; ледъ на рѣкѣ начина́етъ взла́мываться led na řece začíná se lámati.

взлелѣ́ять, возлелѣ́ять vychovati.

взлет-а́ть, —ѣть vzletěti, vyletěti do výše; орёлъ —ѣлъ до о́блаковъ orel vyletěl do oblak; в. на во́здухъ vyletěti do povětří.

взлётъ, а (птицъ) let (ptačí).

взлива́ть *v.* возлива́ть.

взли́з-а, —ина, —инка *f.* lysé místo po obou stranách čela (nad skráněmi); —астый, —истый lysinou takovou opatřený.

взло́б-окъ, о́ка, —очекъ, чка kopeček, přívrší.

взложи́ть, взлага́ть *v.* воз . . .

взлом-а́ть, —и́ть *v.* взла́мывать.

взло́м-ка *f.* prolomení, průlom; —ленный prolomený.

взло́мъ, а prolomení, průlom; 2. vloupání-se do domu (zločin).

взлы́с-ина *f. v.* взли́зина; —ый *v.* взли́зистый.

взлѣза́ть (-а́ю, -а́ешь), взлѣ́зть vzlezti, vylezti nahoru.

взлюби́ть zamilovati si koho; не в. кого́-либо за что rozhněvati se na koho.

взля́гивать, взлягну́ть vyhazovati (o koních).

взман-е́ніе *n.* povzbuzení; —и́ть, взма́нивать probuditi n. povzbuditi něcí chuť n. přání.

взма́нчивый povzbuzující.

взмах-а́ть, —ну́ть, взма́хивать zamáchati, zamáchnouti (rukama, křídloma).

взма́хъ, а máchnutí.

взма́чивать, взмочи́ть, сма́чивать zmáčeti, smáčeti; в.-ся zmáčeti se.

взма́шка *v.* взма́хъ.

взма́щивать, взмости́ть postaviti lešení; в.-ся (на что) povznesti se na . . ., vystoupiti na . . .; взмости́лся на Парна́ссъ vystoupil n. povznesl se na Parnas.

взмет-а́ть, —ну́ть *v.* взмётывать.

взмётъ-ная, ой (*subst.*), —ная грамо́та (star.) list odpovědný (staročes.), list, jímž se vypovídalo přátelství; —чивый prudký, prchlý; -ость -ost; —чикъ (star.), odpovědník (staroč.), rušitel míru; —ывать vzmítati, vymrštovati do výše; в.-ся на кого́-либо vrhnouti se na koho.

взмётъ, а podmítka (při orbě).

взмо́кнуть zmoknouti.

взмо́лвить (star.) obžalovati koho u soudu (staroč. pohnati koho).

взмо́рникъ, а pasemnice, vocha (Presl) *zostera* (rstl.).

взмо́рье *n.* přímoří.

взмости́ть *v.* взма́стывать.

взмочи́ть *v.* взма́чивать.

взмоще́ніе *n.* úprava lešení.

взмути́ть, взмуща́ть *v.* воз . . .

взмыва́ть, взмыть *v.* смыва́ть.

взнакъ *adv.* (crk.) na znak.

взна́шивать vynášeti nahoru.

взнес-е́ніе *n.* vznešení; —е́нный po-

vznešený; —ти, взнесть vznesti *v.* взно сúть.

взничь *adv.*, нáвзничь naznak (*srvn.* nice, nicí).

взноси́ть (взношу́, взно́сишь) vznositi, vznesti (do výše); 2. platiti, splatiti (daně); 3. в. неви́лицу svaliti n. uvaliti na koho něco (vinu); в.-ся vznesti se.

взнóс-ка *f.*, взнóсъ, а vznešení, vznáška; 2. splátka; —ный splatný; —ныя рѣчи *pl.* klepy, klevety.

взнóшеніе *n.* vznešení.

взнуздáть, взнýздывать uzditi (koně).

взныть *v.* ныть.

взобрáться *v.* взбирáться.

взогнáть *v.* взгонáть.

взогрѣвáть, взогрѣть (в. щи, похлёбку) ohřáti, ohřiti; в.-ся ohřáti se.

взогрѣтіе *n.* ohřátí.

взодрáть *v.* вздирáть.

взойти́ vzejíti *v.* всходи́ть.

взопрѣлый spasený.

взопрѣть *v.* прѣть.

взор-áніе *n.* zorání; —áнный, взóранный zoraný; —áть zorati.

взорв-áніе *n.* vyletění do povětří, výbuch; —áть do povětří vyhoditi (prachem); rozzlobiti koho; в.-ся do povětří vyletěti.

взóрный (crk.) zřejmý, patrný, vidi-

взóръ, а vzhled, pohled.

взочáть (взочну́), взочинáть (star.) začíti.

взраст-áніе, —áть, —и́ть, взращáть *v.* воз . . .

взрáчный úhledný, pěkný na pohled.

взревѣть zařvati.

взрóслый vzrostlý; -ость -osť.

взрости́, взрастáть vzrůsti, vzrůstati.

взруб-áть, —и́ть sroubiti (dřeva).

взрýбъ, а, *dem.* взрýбецъ (star.), срубъ srub.

взрывáть vyrývati (zemi); 2. do povětří vyhoditi, trhati prachem.

взры́въ, а podryv.

взрыдáть *v.* рыдáть.

взры́домъ, взры́дъ *adv.* s pláčem, s plačky.

взры́ть zrýti, rozryti, podryti zemi.

взры́хлить, взрыхля́ть zkypřiti, nakypřiti půdu.

взрѣз-ать, —ывать rozřezati, rozpárati; —ка *f.*, взрѣзъ, а *m.* rozřezání.

взрѣзь *adv.* (prost.) až po kraj nádoby (plný); налúть стакáнъ в. naliti vrchovatou sklenici.

взсѣсть, взсѣдáть (на коня́) vsednouti, vsedati (na koně).

взъёмъ, а strmá cesta, sráz hory.

взъерóшить, -óшивать (вóлосы) rozcuchati (vlasy).

взъёдáться, взъёстся на кого́-либо (prost.) obořiti se, osopiti se na koho.

взъёздъ, а (на́ гору) výjezd (na horu); 2. vjezd (slavnostenský); 3. příjezd (k nějakému místu).

взъёзжáть, взъёхать (на́ гору) vyjeti (do výšky) na horu.

взъёзжее, аго *n.* (star.) vjezdné (*n.*), poplatek n. dávka při vjezdu náměstníka n. jiného úředníka do města.

взывáть, воззвáть (crk.) zvolati.

взыгрáть, в.-ся (crk.) zaplesati; возрáдуйтеся въ той день и взыгрáйте radujte se v ten den a veselte se. (Luk. VI. 23.).

взы́скан-ецъ, ица milostník; oblíbenec; —ица milostnice, oblíbenka.

взыскáніе *n.* vyhledávání; vymáhání (peněz).

взыскáтель vymahatel; —ница vymahatelka; —ность dohánivosť; —ный dohánivý, nalehavý.

взыскáть, взы́скивать (кóе-что) vyhledávati; 2. (долгъ) vymáhati (dluh); 3. в. съ кого́ что либо nalehati na koho oč; 4. в. мúлостію naddržovati

komu, přáti komu; чѣмъ кого взы́щешь, вперёдъ и себѣ то же. сы́щешь co je ondáno není prondáno; jak si usteleš, tak lehneš; в.-ся кого hledati koho.

взыскнóй výkonný; exekuční; —óe sudoproizvódstvo řízení exekuční; —ы́мъ порáдкомъ pořadem exekučním.

взыскъ vymáhání čeho, exekuce (vrch práva).

взы́ти (crk.) *v.* взойти́.

взы́щикъ vymahač (dluhu), pohaněč.

взя́тіе *n.* vzetí.

взя́тка *f.*, *pl.* взя́тки, *gen.* взя́токъ úplatek, vzatek, pomazanka (staroč. koláč); 2. в. (ve hře v karty) vzatek, přebitek.

взя́токъ, тка (star.) věno.

взя́точ-никъ kdo bere úplatky, úplatkář; —ный úplatkový.

взять (возмý, —ёшь, —ётъ, —ёмъ, возмýтъ, взялъ, á, ó, *imp.* возми́, —и́те) vzíti; в. за́ руку vzíti za ruku; в. кого́ либо за вóлосы vzíti n. popadnouti koho za vlasy; в. что на себя́ vzíti něco na sebe; в. себѣ что въ гóлову vzíti si něco do hlavy; в. на свою́ гóлову vzíti něco na vlastní odpovědnosť; в. что за женóю dostati něco se ženou (věno); в. гóродъ vzíti n. opanovati město; в. мѣры učiniti opatření; в. подъ стрáжу vzíti pod stráž; в. верхъ надъ кѣмъ vzíti n. dostati nad někým vrch; откýда онъ э́то взялъ? odkud on to vzal? vzal? co z toho máš? ничегó э́тимъ не возмёшь nic z toho míti nebudeš; егó взялá скýка tesknosť se ho zmocnila; в.-ся за что́-либо vzíti na sebe něco, vzíti se o něco; в.-ся за рабóту dáti se do práce; в.-ся за́ руки vzíti se za ruce; в.-ся за умъ přijíti k rozumu; откýда у негó взя́лись дéньги? odkud vzaly se u něho peníze?

взятьé *n.* útok, dobytí n. vzetí (města atd.).

вигóнь, и *f.* vikuně *Vicunna* (zool.).

вивéрра *f.* puchol *Viverra* (zool.).

видáлый kdo mnoho viděl.

видáльщина *f.* věc, která byla mnoho vídána.

видáть (видáю, —áешь) vídati, často viděti; егó давнó не видáть není ho dlouho viděti; в.-ся (видáюсь, —áешься) vídati se; я чáсто съ нимъ видáюсь já často s ním se vídám.

вúдимо *adv.* patrně, zřejmě; в. не вúдимо náramně mnoho; —ость patrnosť, zřejmosť; —ый patrný, zřejmý; по —ому jak viděti, jak patrno.

вúдитель očitý svědek.

вúдк-ій (prost.) patrný, zřejmý; 2. slušný; —ость —osť.

виднéхонько *adv.* docela zřejmě n. patrně.

вúдн-о *adv.* vidno, patrno; какъ вúдно jak viděti, jak patrno jest; вúдно онъ не придётъ jak se zdá, že on nepřijde; тóтчасъ в. hned je vidět; 2. jasno; начинáетъ свѣтáть, и станóвится довóльно вúдно začíná svitat a dělá se dosti jasno; —ый vidný, viditelný, patrný, zřejmý; 2. slušný, onaký; в. собóю мущúна slušný n. hezký muž; —ое мѣсто slušné, pěkné místo (úřad).

виднéться (*3. p.* —éется) zračiti se, zraku n. očím se jeviti.

видовóй (—óй), áя, óe druhový; —óe и́мя (gram.) jmeno druhové.

видоизмѣнéніе *n.* odrůda, odrod, odrodek.

видóкъ, дка́ (star.) očitý svědek.

видо-начертáніе, —представлéніе *n.*

polohopis, polohopisný n. situační plán.

ви́допись, и *f.* krajevid, krajekres, krajinomalba, obraz krajiny.

ви́дъ, а vid, zevnější pohled; zevnějšek; tvářnost; podoba; дать чему́ либо другóй в. dáti něčemu jiný vzhled, jinou tvářnost; имѣть хорóшій в. dobře vypadati n. vyhlížeti; приня́ть ва́жный видъ přijmouti na se vážnou tvář; приня́ть, показа́ть в., бу́дто бы . . . stavěti se n. tvářiti se, jako by . . .; съ ви́ду od oka, na pohled; быть въ виду́ býti na očích; býti patrný; корабль былъ до́лго въ виду́ koráb byl dlouho ve vidu, na obzoru; потеря́ть изъ ви́ду z očí ztratiti; пропа́сть изъ ви́ду zmizeti z očí; не теря́ть, не выпуска́ть изъ ви́ду nespouštěti s očí; быть въ петрéзвомъ ви́дѣ býti ve stavu nestřízlivém (podnapilém); э́то ви́домъ не ви́дано toho jakživ žádný neviděl; снима́ть ви́ды krajinu okresliti n. vyobraziti; 2. в. úmysl, záměr; своекоры́стные ви́ды zištné záměry; имѣть что въ ви́ду míti něco v úmyslu, něco obmýšleti n. zamýšleti; имѣется въ виду́ zamýšlí se; имѣя въ виду́ maje v úmyslu; въ ви́дѣ исправле́нія до́лжности způsobem náměstným, co náměstek; быть у кого́-либо на виду́ u někoho míti dobré oko (býti v přízni u něho); подъ ви́домъ pod záminkou; ни подъ каки́мъ ви́домъ pod žádnou záminkou, pod žádnou výmluvou (staroč. pod žádným vymyšleným obyčejem); для ви́да na oko, zdánlivě; въ ви́дѣ найма́ na způsob nájmu; 3. в. tvar, podoba; druh; в. глаго́ла tvar časoslova; 4. видъ на жи́тельство, на прожива́ніе list přebytný, l. obytečný.

видѣ́ніе *n.* vidění (v. zrakem; 2. v. ve snách).

ви́дѣть (ви́жу, ви́дишь) viděti; онъ ви́дѣлъ во снѣ on viděl ve snu; здáло se mu; чего́ не ви́дишь, о томъ не бре́дишь čeho oko nevidí, toho srdce neželí; в.-ся съ кѣмъ-либо viděti se n. shledati se s kým; мы ча́сто съ нимъ ви́димся my se často vídáme, scházíme; мнѣ ви́дѣлось во снѣ zdálo se mi ve snách.

визг-ли́вый vřeštivý, kňouravý; -ость -ost; —ну́ть P., визгнуть A. v. визжа́ть; —отня́ *f.* kňourání, vřeštění; —у́нъ, а *m.* kňoural, vřeštil, vřeštoun; —у́нья *f.* kňouralka, vřeštilka.

ви́згъ, а, визжа́ніе *n.* kňourání, kňučení, vřeštění, vřesk.

визжа́ть kňourati, kňučeti, vřeštěti.

визи́рь, я *m.* (визи́ръ, а P.) vezír (turecký úředník).

визит-а́торъ, а visitator, přihlížitel; —а́ція *f.* visitace, přihlídka.

визи́тный биле́тъ, —ная ка́рточка visitka, visitní n. návštěvní lístek (navštěvenka).

визи́тъ, а, посѣще́ніе, навѣще́ніе návštěva.

вика́р-ій, я *m.* vikář; —ный, —скій vikářský; —ство vikářství.

викторіа́льный день den vítězný, den vítězoslavný.

ви́лица *f.* (star.) vidlice *v.* ви́лка; 2. плющъ břečtan *Hedera helix.*

ви́лка *f.* vidlička.

вилко́вая капу́ста hlávkové zelí.

ви́лла *f* villa, letohrádek, letní sídlo.

виловáтый vidličný, vidličkovitý, na spůsob vidlice.

вило́къ, лка́, вило́чекъ, чка hlávka (zelná).

вилообра́зный vidličkovitý; -ые рога́ vidlicovité parohy (jelení).

ви́лоч-ка *f.* vidlička; —ный vidlicový, vidličkový; в. че́ренъ násadka u vidličky; —ная кость (anat.) kosť vidličná n. klíčová.
ви́лъ, а, жи́вокость *Delphinium consolida* ostrožka, stračí nožka (rstl.).
ви́лы *pl. f., gen.* вилъ vidle; сѣнныя в. vidle na seno, rohatiny; наво́зныя в. vidle na hnůj.
вилы́й (-о́й), -а́я капу́ста hlávkové zelí.
вильчу́ра *f.* (pol. wilczura) vlčura (kožich z vlčiny).
виля́льщикъ oklikář, pletichář.
виля́ніе *n.* ocáskování; pletichání.
виля́ть v běhu měniti směr cesty; běžeti klikatinou; 2. vrtěti ocasem; 3. pletichati, pletichy dělati; vytáček n. oklik hleděti; какъ ни виля́й vrť sebou jak chceš.
вина́ *f.* vina; не его́ вино́ю э́то сдѣ́лалось to se nestalo jeho vinou; 2. в. příčina.
вина́рскій (crk.) vinařský.
вина́рь, я *m.* (crk.) vinař *v.* виногра́дарь.
вингра́дъ, а zděř na dělu.
ви́ндзейль, я *m.* (v korábech) plachtová průvětrnice.
вини́тельный паде́жъ (gram.) vinitel, čtvrtý pád *Accusativ.*
вини́тъ (-ню́, -ни́шь) кого́-либо въ чемъ viniti koho v čem, z čeho.
вини́ще *n. v.* вино́.
ви́нкель, я *m.* úhelnice (měřítko), něm. Winkel.
ви́нн-икъ, а vějířnice *Borassus* (rstl.); —ица *f.* vinopalna; 2. vinice, vinný sklep; —ичина *f.* vinné zrno, vinná jahůdka; —ичіе *n.* (crk.) větev révy vinné; —ичница *f.* lis n. pres vinný, sklep vinný.
винно́в-ка *f.* karta piková; —ый pikový; в. тузъ pikový touš.
винно-ка́менный vinokamenný, z vinného kamene; -ая кислота́ kyselina vinná; —я́годникъ *Sylvia locustella* (pták), Feigendrossel.
ви́нный vinný, z vína; в. ка́мень vinný kámen; в. спиртъ líh (vinný); -ая бо́чка vinný sud, sud na víno; -ая я́года fík; -а́я па́льма *v.* ви́нникъ.
вино́ *n.* víno; ре́нское в. (ре́нское *n. subst.)* rýnské víno; 2. в., хлѣ́бное в. kořalka, pálenka (staroč. pálené n. žžené víno).
винобра́ніе *n.* vinobraní.
винова́тый vinný, vinen; винова́тъ! (= jsem vinen) prosím za odpuštění; я въ э́томъ винова́тъ v tom jsem chybil, pochybil; я э́тому не в. já tím nejsem vinen; ты самъ винова́тъ ty's tím sám vinen.
вино́в-никъ původce něčeho (vinník); в. сча́стія původce n. zakladatel štěstí; —ница původkyně; —ность vinnosť; —ный vinný, vinen.
виногра́д-арь (crk.) vinař; —ина *f.* vinná jahoda, vinné zrno; —никъ vinohrad, vinice; —ный vinný; viničný; в. садъ vinohrad, vinice; —ное вино́ víno z révy; —ная кисть hrozen vína.
виного́нный vinopalný.
виноградо-дѣ́ланіе *n.* (crk.) vinařství; —собира́ніе *n.* sbírání vína, vinobraní; —собира́тель vinař (sběratel vína).
вино-гра́дъ, а víno, réva vinná *Vitis vinifera;* 2. hrozen vína; hrozny vinné; —гра́дье *n. v.* виногра́дникъ; —дѣ́ланіе, —дѣ́ліе *n.* připravování vína; vinařství; —дѣ́латель kdo dělá (připravuje n. lisuje) víno; —куре́ніе *n.* pálení kořalky, vinopalství; —ку́ренный n. —ку́рный заво́дъ, —ку́рня *f.* vinopalna; —ку́ръ, а vinopal; —лій, я *m.* (crk.) číšník v. виноче́рпій; —мѣ́ръ, а vinoměr, lihoměr алко-

голоме́тръ; —пи́вецъ, вца, —пі́йца *m.* *A. f.* piják vína, vinochlast (vinodus); —пи́тіе *n.* (star.) pití vína; —прода́вецъ prodavač vína, vinař; 2. kořalník; —прода́жный домъ kořalna; -ая ла́вка vinárna.

вино сло́в-іе *n.* důvod, důkaz; —ность důvodnosť; příčinnosť; —ный důvodný, příčinný; —ствовать dovozovati, dokazovati.

вино-торго́вецъ vinař, obchodník vínem; —торго́вля *f.* vinařství, obchod vínem; —че́рпецъ, пца, —че́рпій, —че́рпчій, я *m.* (crk.) číšník (kdo nalévá vína); —че́рпица *f.* číšnice.

винт-а́рня *f.*, —ова́льня *f.*, —е́бель, я *m.* šroubák (Schraubeneisen); —и́ть (винчу́, винти́шь), —ова́ть (-у́ю, -у́ешь) šroubovati; —ова́льный šroubový, šroubovací; —ова́ніе *n.* šroubování; — о́вка *f.* tažená ručnice (taženice), vintovka; —о́вочный по́рохъ prach do vintovky; —овы́й (-о́й), -а́я, -о́е šroubový; -а́я ли́нія šroubovice, čára n. křivka šroubová.

винто-обра́зный *adj.*, -но (*adv.*) šroubovitý, na spůsob šroubu; —рѣзный šroubořezný.

винтъ, а́ šroub.

винцо́ *n.* (*dem.*) vínko, vínečko.

винче́ніе *n.* šroubování.

винчу́ра *f.* *v.* вильчу́ра.

ви́нщикъ, а (star.) vinař *v.* винопрода́вецъ.

ви́ны *pl.* *f.* piky (v kartách).

виньéтъ, а, *dem.* виньéтикъ, виньéтка *f.* vinětka *Vignette.*

ви́ра *f.* (star.) pokuta na penězích (za vraždu).

вири́ллій, я, вири́ллъ, а beryl (drahokam).

ви́рникъ, а (star.) výběrčí pokut (za vraždy).

виртуо́зка *f.* virtuoska.

виртуо́зъ, а virtuos.

ви́рша *f.* verše (špatné).

виръ, а vír (ve vodě) *v.* водокру́ть, водове́рть.

висло-кры́лка *f.* vislokřídelka *Raphidia ophiopsis* (hmyz); —ли́стъ vislolist *Cyanella* (rstl.); —пло́дъ visloplod *Eccremocarpus* (rstl.); —у́хій, ая, ое klepouchý, se svislýma ušima; —цвѣтъ vislokvět *Carpesium* (rstl.).

ви́слый vislý, svislý, visutý.

висму́товый vismutový.

висму́тъ, а vismut, kalík *Bismuthus* (kov).

ви́снуть viseti.

високо́сный годъ, високо́съ, а přestupný rok.

висо́къ, ска́, *pl.* виски́ spánky, skráně (po straně hlavy).

висо́чный spánkový, skráňový.

виссо́нъ, виссъ bys (látka).

вистова́ть hráti v whist.

вистъ whist (hra v karty); игра́ть въ в. hráti v whist.

вису́лька *v.* висю́лька.

ви́сѣл-ица *f.* šibenice; приговори́ть къ ви́сѣлицѣ odsouditi koho na šibenici; —ичный šibeničný.

висѣлка lestvice, hrabička na šaty.

ви́сѣлчн-икъ, а šibeničník; —ица *f.* šibeničnice.

висѣніе *n.* visení.

висѣть (вишу́, виси́шь) viseti; в. на ни́точкѣ, на волоскѣ viseti na nitce, na vlásku.

висю́лька *f.* návěšek; 2. rampouch, ropouch, střechýl.

вися́чій visící, visutý; в. мостъ visutý n. zdvihací most; в. замо́къ visutý zámek.

вит-а́лище *n.* (crk.) příbytek, žiliště, útočiště; 2. doupě, brloh (zvířecí); —а́льница *f.* (crk.) světnice, pokoj, komnata; —а́ти, —а́ть (—а́ю, —а́еши)

(crk.) přebývati někde, najíti útočiště, ukrývati se; —атися (crk.) vítati se s kým, vítati někoho.

вúтвина *f.* větev, prut, proutek.

витéйка *f.* (prost.) prýmek, šňůrka obvitá zlatým neb stříbrným drátem.

вúтень, тня *m.* dlouhý prut, dlouhý bič.

витильáкъ (prost.) pravítko truhlářské.

вúтина *f.* (star.) koš z vrbového proutí.

вúтие *n.* vití, vinutí, otáčení.

витиевáт-ый výmluvný; —ость —ost.

витíй-скій řečnický; —ственный způsobem řečnickým; -ая рѣчь řeč výmluvná; —ство řečnictví; —ствовать řečniti, řečnicky mluviti neb psáti.

витія *m.* řečník.

витóй *v.* **витóй**.

витóкъ, тка́ naviják, vijáček; 2. *v.* **витéйка**.

витýш-ка, —ечка *f.* svítek, svinutka; 2. preclík (pečivo).

витóй (—óй) vitý, vinutý, kroucený, točený.

вить (вію, вiéшь, вiéтъ, і вью, вьéшь, вьéтъ) víti, vinouti; kroutiti, točiti; в. пря́жу motati přízi; в. гнѣзда dělati hnízda (o ptácích); в.-ся (вiюсь і вьюсь) víti se, vinouti se; kroutiti se, točiti se; змѣй вьётся по пескý had vine se (plazí se) po písku; сóколъ вьётся подъ облакáми sokol se točí (krouží) pod oblaky; хмѣль вьётся óколо тычúны chmel vine se n. otáčí se okolo tyčky; капýста вьётся вилкáми kapusta (zelí) vyráží do hlávek, nasazuje; в. -ся óколо кого́ točiti se okolo někoho, lísati se n. lichotiti se k někomu; вьющіяся растéнія rostliny otáčivé n úponkovité.

вúтязь, я *m.* rytíř; hrdina (vítěz = побѣдúтель).

вихля́й, я *m.* (prost.) trulant, hlupák.

вихля́ть (—áю, —áешь) klátiti se, motati se (v chůzi).

вихóръ, хрá, *dem.* **вихорóкъ, рка́, вихорóчекъ, чка** kučera, kudrna, kadeř přirozeně stočená.

вúхорь, хря (prost.) vichr *v.* **вихрь**.

вихрéцъ, á (anat.) chustřice, kostřec *Os coccygis*.

вихрь, я (crk. **вихръ**, а) vichr, bouřlivý vítr; **вúхремъ, съ быстротóю вúхря** vichrem, rychle jako vichr.

вúца *f.* houž, houžev, houžka.

вúце-адмирáлъ, а místoadmirál; —кáнцлеръ, а místokancléř; —корóль, я (—рóй, я) místokrál; —президéнтъ místopresident, místopředseda.

вичýра *f.* (P.) umělý tah perem.

вичъ, а (star.) *v.* **вúца**.

вúшен-ка *f.* višnička; —никъ zahrada višňová, višňovka; —ный višňový; —ье *n.* višňoví.

вишнёвка *f.* višňovka, kořalka n. rosolka višňová.

вúшневый A., **вишнёвый** višňový.

вúшня *f.* višně, třešně (strom i ovoce) *Prunus cerasus;* лаврóвая в. bobkovišně *Laurocerasus*; бѣшеная в. rulík *Atropa belladonna*.

вишнякъ, а *v.* **вúшенникъ**.

вiéніе *n.* vití (svíjení, navíjení, rozvíjení).

віóла *f.* viola (hudební nástroj).

віолéтникъ hvězdník tupý *Aster amellus* (rstl.).

віолúстъ, а violista, hráč na violu.

віолончелúстъ, а violoncelista (hráč na violoncel).

віолончéль, я *m.* violoncel (nástroj hudební).

віúлица *f.* *v.* **вьюга**.

вкáпывать vkopávati *v.* **вкопáть**.

вкатáніе, вкáтываніе, вкачéніе, вкáчиваніе *n.* vkutálení.

вкатáть, вкáтывать, вкатúть, вкáчивать vkutaliti; в.-ся vk. se.

вкúдывать, вкúнуть vhoditi; в.-ся vh. se.

вкúнутіе, вкúдываніе *n.* vhození.

вклáдка *f.* vkladka, vklad.

вкладнóй (—óй), áя, óе vkladný, šoupací; в. ящикъ šuple, šuplík; вклáдный (A.) darovací; —нáя *(subst.)* (star.) list darovací, darování.

вклáдч-икъ přispěvatel; poplatník; dárce; —ица *f.* přispěvatelka; dárkyně.

вкладчúна *f.* příspěvek; dar; část vkladu.

вклáдывать, вкласть *v.* вложúть; в.-ся *v.* вложúться.

вклáдъ, а vklad, vložené n. uložené peníze; schované peníze; (star.) peníze darované záduší.

вклеéніе *f.*, вклéиваніе *n.*, вклéйка *f.* vlepení.

вклеúть, вклéивать vlepiti; в.-ся vl. se.

вклепáться, вклéпываться во что přehlídnouti se, nedopatřením pochybiti.

вклúкать, вклúкать, в. -ся, вклúкивать, вклúкнуть zavolati do vnitř, vevolati koho kam.

включ-áть, —úть vřaditi, připojiti k jiným; zahrnouti v jiné; в. въ условіе připojiti k výminkám; включáя v to pojímaje, v to zahrnuje; в. -ся vřaditi se; zahrnovati se do něčeho; —éніе *n.* vřadění; připojení, zahrnutí; со --éніемъ, --ительно v to pojímaje, počítaje, zahrnuje; —úтельный vřadivý.

вковéрк-ать, —ивать nedbale zabaliti, nepořádně do něčeho vložiti a zcuchati; vmuckati.

вколáчив-аніе *n.* zatloukání; —ать, вколотúть zatlouci, zatloukati; в.-ся z. se.

вкóмк-а *f.*, —аніе, —иваніе *n.* vecpání, vtěsnání; —ать, —ивать vecpati, vtěsnati; в.-ся v. se.

вконéцъ *adv.* úplně, zúplna, zcela (konečně).

вкоп-áніе *n.*, вкóпка *f.* vkopání; —áть vkopati; в.-ся vk. se.

вкорен-éніе *n.* vštípení (do paměti); —úть, —áть vštípiti do paměti; вк.-ся vkořeniti se; hluboce se vštípiti (do paměti).

вкось *adv.* napříč, popříč (slovc. napokos).

вкрáдчивый lichotivý, lísavý; —ость —osť.

вкрáсться, вкрáдываться (въ домъ) vkrásti se (do domu); vlouditi se kam.

вкрáтцѣ *adv.* v krátce, krátce, krátkými slovy; в. сказáть krátce říci.

вкривь *adv.* křivě, na křivo.

вкрóйка *f.* přikrojení, zakrojení.

вкроúть, вкрáивать přikrojiti, zakrojiti.

вкругъ *adv.* kruhem, kolem, okolo.

вкрýтѣ *adv.* krutě.

вкрѣп-úть, —лáть upevniti (v něčem); в.-ся upevniti se.

вкуп-úться, —áться vkoupiti se někam, zakoupiti se někde.

вкупноимéнный (crk.) stejnojmenný.

вкупнóй (—óй), áя, óе zakoupený; —ы́я дéньги v. вкупъ.

вкупо-мáтерній, яя, ее (crk.) od téže matky; —отéчный (crk.) od téhož otce.

вкупъ, а vkup; peníze složené při koupi.

вкýпѣ *adv.* (crk.) zároveň, společně.

вкусúть (crk.) okusiti.

вкýс-но *adv.* (comp. вкуснѣе) vkusně, chutně; —ность vkusnosť, chutnosť; —ный vkusný, chutný.

вкусъ, а vkus; chuť; со вкýсомъ сдѣлано vkusně uděláno.
вкуш-áть okoušeti; v. вкусúть; —éніе okušení; okoušení.
влáга *f.* vláha.
вдаг-álище *n.* pouzdro, schránka; pošva; —áніе *n.* vkládání; —áтель vkladatel; —áть vkládati; в.-ся vkl. se.
влагомѣръ, а vlahoměr *Hygrometer.*
влáд-ить *v.* влáживать.
влади-ка *f.* (crk.) vladyka (staroč.), pán statku, zeman; 2. titul biskupa, vladyka; —ческій vladycký; —чествіе, —чество vladyctví; —чествовать jako vladyka panovati; —чица *f.* vládkyně; 2. máti boží; —чій, —чный vladycký.
владѣл-ецъ, льца držitel statku, statkář; —ица *f.* statkářka; —ьческій statkářský.
владѣн-іе, *n.* (государствомъ, имѣніемъ) vládnutí; držení (statku); —ный držební; —ная вы́пись, *subst.* —ная *f.* držební list; držební výpis (extrakt); —ное *n.* držební poplatek.
владѣтель vládce; držitel (statku); —ница *f.* vládkyně; držitelka; —ный vládnoucí; panující; —ство *n.* (star.) vladařství; —ствовать vládnouti.
владѣть (—ѣю, —ѣешь) в. чѣмъ, vládnouti čím; panovati; в. большúмъ имѣніемъ vládnouti velikým jměním, míti veliké jmění (statek); в. рукóю, ногóю vládnouti rukou, nohou; в. языкóмъ, в. перóмъ vl. jazykem, perem (uměti toho hbitě užívati); смѣлымъ Богъ владѣетъ smělým štěstí přeje *audaces fortuna juvat.*
влáживать, влáдить přispůsobiti a vložiti.
влáж-ить vlažiti; —но *adv.* vlažně; —ность vlažnosť; —ный vlažný, vlhký.
влáзить (влáжу, влáзишь), влѣзть vlezti.
влáмываться *v.* вломúться.
власáтый (star.) vlasatý; —ая звѣздá vlasatá hvězda, vlasatice.
влас(т)ный (star.) vlastní.
власо-вúдки *pl.* vlasovitky *Trichodeæ* (polevníci) P.; —вúдный vlasovitý, vláskovitý P.; —глáвъ, а vlasohlav *Trichocephalus* (červ); —нóска *f.*, —нóсъ, а vlasonoska *Trichophorum* (rstl.); —рóжка *f.* vlasorožka *Trichocera* (zool.); —сѣмéнникъ vlasosemenník *Comesperma* (rstl.); —тычúнникъ vlasotyčinník *Trichostema* (rstl.); —цвѣтъ vlasokvět *Trichosantes* (rstl.).
влáствовать vládnouti; panovati.
властелúн-ка, —ша *f.* vládkyně; —скій vladařský; —ство vladařství.
властелúнъ, влáстель, я *m.* (crk.) vládce; vladař; pán.
властéль-скій, —ство *v.* властелúнскій, —ство; —ствовать (crk.) *v.* влáствовать.
влáсти, ей *pl.* mocnosti (andělé šestého řádu); 2. představení kláštera.
властúный (star.) co se týká představených.
властúтель, --ница *v.* владѣтель, —ница; —скій vladařský; —ство *v.* владѣтельство; —ствовать vládnouti.
влáстный vládnoucí; mocný; oprávněný.
власто-держáтель, —дéржецъ (star.) kdo má moc, vladař, vládce; —любецъ, бца vladochtivý člověk; —любúвый vladochtivý; —лю́біе *n.* vladochtivosť.
власть, и *f.* moc; právo ke vládě; судéбная в. soudní moc; pravomocnosť; оправнéность п. příslušnosť soudní; верхóвная в. vrchní vláda, svrchovanosť; твоя́ в. máš toho vůli, máš na vůli.
власъ (crk.) *v.* вóлосъ.

власян-и́ца *f.* (crk.) žíněná košile; —ы́й (—о́й) (crk.) vlasový; žíněný.
влач-е́ніе *n.* vláčení; —и́ть (—чу́, —чи́шь) vláčiti, vláčeti; в. жизнь vleci se životem, bídně žíti; в.-ся vláčeti se, vléci se.
вла́ніе *n.* (crk.) vlání, vlnění moře (staroč. vlajánie).
вла́ять (вла́ю, вла́еши) (crk.) vláti, vlniti (staroč. vlajati); в. -ся vlniti se.
влетъ, а vlet.
влетѣть, влета́ть, вле́тывать vletěti.
влече́ніе *n.* vlečení.
влечь, влещи́ (влеку́, влечёшь) vleci; в. -ся (влеку́сь, влечёшься) vleci se.
вли́ваніе, вли́вка, вли́тіе *n.* vlití.
влить (crk. вліяти) vlíti; в. -ся vlíti se.
влія́ніе *n.* vlití; 2. vliv (vplyv), působení na něco.
влож-е́ніе *n.* vložení; со —е́ніемъ пяти́ рубле́й (poznámka na psaních) vloženo jest pět rublů; —и́ть vložiti; в. -ся vl. se.
вломи́ться vlomiti se, vlámati se kam.
вло́мка *f.*, вло́мъ, а vlom, vlámání-se kam.
влѣво *adv.* v levo (na levou stranu), na levo.
влѣзть, влѣза́ть vlezti někam; в. въ кого́-либо proniknouti něčí mysl.
влѣп-и́ть, —ля́ть, влѣпливать vlepiti; в. кому́-либо пощёчину vlepiti n. dáti komu facku, poliček, pohlavek.
влюб-и́ться, —ля́ться, влю́бливаться въ кого́ zamilovati se do koho; влюблённый, влю́бленный zamilovaný.
влю́бчивый zamilovaný (zamilované povahy); —ость —ost.
вля́пать пощёчину vlípnouti n. vymázati komu pohlavek; в.-ся (въ свою́ служа́нку) zbouchnouti se, zamilovati se.
вмаз-а́ніе *n.*, —ка *f.* vmazání; —ать, —ывать vmazati, zamazati, přimazati (tabulky) v okně.
вма́лѣ *adv.* v mále; za krátký čas, krátce.
вман-е́ніе *n.*, вма́ниваніе *n.*, вма́нка *f.* vlouzení; —и́ть, вма́нивать vlouditi; в.-ся vl. se.
вма́тывать *v.* вмота́ть.
вмести́, вместь (въ я́му) vmesti (do jámy).
вмет-а́ніе *n.* vmetání, vházení; —а́ть, —ну́ть, вмётывать (ка́мень въ воду́) vmetati, vmetnouti, vhoditi; 2. —а́ть, *v.* вместь; —е́ніе *n.* vmetení.
вмигъ *adv.* (въ мигъ) v mih, mihem, mžikem, okamžikem, v okamžení.
вмина́ть, вмять vmačkati.
вмота́ть vmotati; в. -ся vm. se.
вмужи́тися (crk.) zmužiti se, dodati zmužilosti.
вмѣн-е́ніе *n.* přičtení, přičítání (komu nějakého skutku, viny atd.); —и́ть, —я́ть (кому́-либо что въ вину́) přičísti, přičítati (někomu něco za vinu); в.-ся přičítati se; —я́емость přičetnosť, přičitatelnosť (práv.).
вмѣси́ть vmísiti *v.* вмѣша́ть.
вмѣст-и́лище *n.* nádržka; nádoba; schránka; —и́мость prostora vnitřní, do níž možno něco vměstnati; —и́тельность prostrannosť; —и́тельный prostranný, prostorný; в. знакъ závorka; —и́ть, вмѣща́ть umístiti, umístniti do něčeho; в. въ себя́ pojmouti, směstnati do sebe.
вмѣсто *adv.* místo, na místo, na místě; рабо́тать в. друга́го pracovati místo jiného.
вмѣстоимень, и *f.* (star.), мѣстоиме́ніе místojmeno, náměstka.
вмѣстѣ *adv.* zároveň; společně, spolu s jiným; всѣ в. všickni pospolu.
вмѣш-а́ніе *n.* vmísení; —а́ть, вмѣшивать vmísiti *v.* вмѣси́ть; в.-ся vm.

se; в.-ся въ чужóй разговóръ vmísiti se do cizí rozmluvy.
вмѣщ-áть *v.* **вмѣстúть**; —**éніе** *n.* umístění, vložení do něčeho.
вмять (вмну) vemnouti *v.* **вминáть**.
вначáлѣ *adv.* z počátku, na počátku; z prvu.
вна́шивать vnášeti *v.* **внести́**.
внегдá *adv.* (crk.) když *v.* **когдá**.
внезáпн-о, внезáпу *adv.* náhle; nenadále; —**ость** náhlost, nenadálost; —**ый** náhlý; nenadálý.
внесéніе *n.* vnesení; в. въ кни́гу (въ протоко́лъ, въ матри́кулъ) vnešení n. zapsání do knihy; в. податéй zapravení daní.
внести́, внесть (внесу́) vnesti; в. въ кни́гу vnesti n. zapsati do knihy; 2. в. zapraviti (daně atd.); в. дéньги въ перёдъ napřed zaplatiti, předplatiti; в. свою́ часть přispěti svou částkou; в.-ся vnesti se.
внизу́ *adv.* dole.
внизъ *adv.* dolů.
вник-áтельный pozorný; *v.* **внимáтельный**; —**áть**, **вни́кнуть** во что vnikati do něčeho, bedlivě pozorovati.
вним-áніе *n.* pozor, pozornosť; **обрати́ть в.** на что obrátiti pozornosť na něco; —**áтельность** pozornosť; —**áтельный** pozorný, pozorlivý; —**áть**, (—áю, —áешь), внять (**внемлю**, —**лешь**, *imp.* **внемли́**, *pl.* **внемли́те**) pozorovati, pozor dávati.
вни́ти (crk.) *v.* **войти́**.
вни́тіе *n.* vjití *v.* **входъ**, **вшéствіе**.
вниц-áтельный, —**áть** *v.* **вникáтельный**, —**áть**.
вновь *adv.* znova, opět.
внóвѣ *adv.* nedávno.
вноси́ть *n.* **внести́**.
внóс-ка *f.*, **внóсъ**, a vnešení, zapsání; —**ный** vnosný; —**ныя слóва** vnešená n. vřaděná (citovaná) slova.
вношéніе *n.* vnošení.
внýка *f.* vnuka, vnučka.
внýкъ, a vnuk.
внýтрен-ная, ой *f.*, **утрóба, чрéво** útroba, život mateřský; —**ній, яя, ее** vnitřní; —**нее** *subst.* *n.* vnitřek, vnitro; —**но** *adv.* vnitř, vnitřně; —**ность** vnitřnosť; *pl.* —**ности** vnitřnosti (střeva).
внутрено-плóдіе *n.*, —**плóдникъ** (*bot.*) nitroobplodí (Presl) *Endocarpium*.
внутрú (**внутрьюду** *crk.*) *adv.* vnitř, uvnitř.
внутрь *adv.* do vnitř.
внýчат-а (A.), **внучáт-а** (P.) *pl.* *n.* vnoučata; —**ные брáтья, —ныя сёстры** vnoučatní bratři, vnoučatné sestry (t. z druhého kolena).
внýч-екъ, чка vnouček *v.* **внукъ**; —**ка** *f.* vnučka.
внуш-áть, —úть кому́ что vnuknouti, vdechnouti; —**éніе** *n.* vnuknutí; —**éнный** vnuknutý; —**úтель** ponoukatel.
внѣ *adv.* vně; **в. пéркви** vně kostela.
внѣдрить A., **внѣдрúть** P., **внѣдрáть** vštípiti, vštěpovati; в.-ся všt. se.
внѣ-плóдникъ (*bot.*) *Exocarpus*; —**судéбный** mimosoudní; —**úду, —юду**, *adv.* (*crk.*) vně, povrch.
внѣшн-ій, яя, ее vněšní, zevnější; zahraničný; *subst.* —**ее** *n.* zevnější; —**о** *adv.* zevně; —**ость** vněšnosť, zevnějšek.
внят-ie *n.* ponětí; pochopení; —**но** *adv.* pochopitelně; —**ность** pochopitelnosť; —**ный** pochopitelný, srozumitelný, zřetelný.
внять (**внемлю**) *v.* **вникáть**; в.-ся (crk.) vzníti se, zanítiti se.
во (**въ**) *prp.* (před mnoha spoluhláskami: в, ф, п) ve (v); **во врéмя** v čas; **во фрáкѣ** ve fraku; **во пéр-**

выхъ предне; во и́мя ve jmeno *v.* въ.

вóбжи, ей *pl. f.* vojnice.

вóбій, я *m.* (star.) zeť přijatý do domu *v.* вáбій.

вобрáть *v.* вóирáть.

вобчи́на *f.* (star.) občina, jmění obecné, j. všeobecné.

вовлéчь (вовлещи́ crk.), вовлекáть vevleci; в. въ погúбель strhnouti do záhuby.

вóвремя *adv.* v pravý čas; не в. v nečas, nevčas.

вóвсе *adv.* zcela, úplně; dokonce.

вовѣкъ *adv.* na věky.

вогнáніе *n.* vehnání.

вогнáть vehnati; в. -ся v. se; вóгнанный vehnaný.

вóгненный (star.) ohnivý (ohněný).

вогнýт-іе *n.* vehnutí; — ость vehnutost; —ый vehnutý, zahnutý.

вогнýть vehnouti; zahnouti do vnitř.

вогнѣздúться zahnízditi se, uhnízditi se.

вогрóбница *f.* (star.) hřbitov, *v.* кладбúще.

вода́, ы́ *f.* voda; дождева́я в. dešťová voda; свята́я в. svěcená v.; сидѣть на хлѣбѣ и на водѣ seděti o chlebě a vodě (t. ve vězení); *pl.* вóды (минера́льныя, цѣли́тельныя) vody (minerální, léčivé); láznĕ; ѣхать на́ воды jeti do lázní; водóю po vodě (totiž plavbou); носи́ть вóду въ мóре nositi vodu do moře; рѣшетóмъ вóду мѣ́рять řešetem vodu nabírati (měřiti); ти́хая вода́ берега́ подмывáетъ tichá voda břehy bere.

водвор-éніе *n.* usazení, usídlení; 2. uvedení v držbu; —и́ть, —и́ть usaditi koho kam; uvesti v držbu; в.-ся usaditi se, usídliti se někde.

водеви́ль, я *m.* vodevila *Vaudeville.*

вод-и́ць, дца́ (crk.), —и́льникъ, —и́тель voditel, vůdce, průvodce; в. медвѣдéй medvědář; —и́тельствовать býti průvodcem.

водúть (вожу́, вóдишь) voditi; в. за́ руку voditi za ruku; в. кого́-либо за́ носъ voditi někoho za nos; чи́сто в. дѣтéй děti čistě držeti n. chovati; в.-ся voditi se; vesti se, dařiti se; в.-ся съ кѣ́мъ-либо zacházeti n. obcovati s někým; такъ вóдится tak jest obyčej.

водúца *f.* vodička (*st.* vodice).

вóдка *f.* vodka (čištěná kořalka); крѣпкая в. lučavka; дéньги на вóдку spropitné; в. изъ-подъ лóдки (žert.) husí víno (t. voda).

вóдкій, ая, ое (о дрýбеži) co jest k chovu prospěšnější.

водн-и́къ *v.* водоёмъ; —и́стый vodnatý; —и́ца *f.*, лысýха lyska (pták).

вóдный vodní.

водо-бóй, я *m. v.* водомётъ; —боя́знь *f.* vodobázeň, vodoplachosť; —жа́жда *f.* (crk.) vodovod *v.* водовóдъ; --вéрть, и *f.* вúр *v.* водоворóтъ; —и́къ, а́, —вичéкъ, чка́ vodovík (loďka); 2. са́ѣки рыбáрскіе; —вмѣсти́лище *n. v.* водоёмъ; --вóдный vodovodný; --вóдство umění vodovodné; —вóдъ, а vodovod; —вóзничать vodařiti, býti vodařem; --вóзный vodařský; --вóзъ, а, —вóщикъ (—вóзчикъ) vodař (kdo rozváží vodu); —воротъ, а vír (vody); —гóнъ přístroj ke hnaní vody; 2. в. дѣвíй smldinec *Tamus* (rstl.); —дѣйствующій vodohybný; -ая мéльница mlýn vodní; —ёмъ, а vodojem, nádržka na vodu; —жúлъ, а vodožil *Hydrophyllus* (brouk); —запáсъ, а zásoba vody; —звѣздочка *f.* žabí vlas, hvězdoš (Presl.) *Callitriche* (rstl.); —сéмный obojživelní *v.* земновóдный; —измѣщéніе *n.* dohloubnosť korábu pod vodou; —ка-

чáльный k čerpání vody; —крáсъ, a prasenik (Presl) *Hypocharis* (rstl.); —крéщи, ей *f.* (star.) den zjevení n. pokřtění Páně (sv. Tří králů); —кроплéніе *n.* kropení svěcenou vodou.

водóкъ, дкá průvodce.

водо-лáзничать býti potapěčem; —лáзничество umění potapěčské; —лáзный potapěčský; в. кóлоколъ pot. zvon; —лáзъ, a potapěč; —лéй, я *m.* vodolej, vodák (v továrnách atd.); 2. vodnář (shvězdění); 3. b., —лéнь suchý kopytník *Asarum* (rstl.); —лечéбный, —лѣчéбный vodoléčebný; —лечéніе, —лѣчéніе *n.* vodoléčení, léčení vodou; —лúвный k nabírání vody; —лúвъ, a *v.* vodolév 1.; —лúстъ, a stružkovec (Presl) *Hydrophyllum (rstl.)*; 2. cesmina vodolist *Ilex aquifolium*; —любъ, a *v.* водожúлъ; —мѣтный vodometný; —мѣтъ, a vodomet, vodotrysk; —мóина *f.* výmol (místo vodou vymleté); —мѣръ, a vodoměr *Hydrometer*; —мѣрятель vodoměřič; —нóсецъ, сца *v.* водонóсъ; —нóсица *f.*, —нóска vodařka; —нóсный vodonosný; —нóсъ, a vodař; 2. nádoba k nošení vody; —ношéніе *n.* nošení vody; —обрáзный vodě podobný; —описáніе *n.* vodopis *Hydrographie*; —описáтельный vodopisný; —свящéніе *n.* svěcení vody; --отвóдный vodovodný; -ая трубá trouba k odvádění vody; —отвóдъ, a vodovod; —отлúвный nacósc čerpadlo, pumpa na vyčerpávání vody; —пáдъ, a vodopád.

вóдопадь, и *f.* umenšení povodně (voda opadla).

водо-пéрица колосúстая *Myriophyllum spicatum* (rstl.); —пúтіе *n.* pití vody pouze; —пúйца *m. et f.* piják vody: —плáвный vodou plavený (dříví); —подъёмный: -ая мáшина stroj ke hnaní vody do výše; —поёмный vodou zaplavený; —пóй, я *m.*, —пойло *n.*, —пóйня *f.* napajedlo, (kde se napájí dobytek); —пóйка, —пóечка *f.* vodopojka (nádobka na vodu ptákům v kleci); —пóйный колóдезь studánka k napájení dobytka; —пóйное *n.* plat za napájení.

вóдополь, и *f.*, водополóье *n.* vystoupení vod z jara, jarní zátopa, povodeň.

водо-пóльный povodňový; —привóдецъ, —провóдецъ, дца vodovodec, kdo přivádí vodu; —привóдный, —провóдный vodovodný, k přivádění vody; —привóдъ, —провóдъ vodovod; —пріятелище *n.* nádržka na vodu; —провóдство umění vodovodné; —пропускнóй (-óй) co propouští vodu, prosákavý; в. кáмень kámen procezovací; —протóкъ, а, —протóчная трубá rýha n. trouba vodovodná; svodnice; —пýскная трубá trouba vodopustná (t. u stříkačky); —разлúтіе *n.* rozlití vody, rozlev; velká voda; —рáсль, и *f.* chaluha, mořská řasa *Fucus* (rstl.); —растворённый zředěný n. rozředěný vodou; —рóдъ, а, —рóдный газъ vodík *Hydrogen*; —рóй, я *m.*, —рóйна *f.* výmol, zmola (od deště vymleté místo); —рóсль *v.* водорáсль; —рѣзъ, а vodořez (dřevo k rozhrnování vody před korábem); —сбóръ, А., —сбрóдъ, óрлики *pl.*, a orličeк *Aquilegia* (rstl.); —свѣтъ, а vodosvět *Hydrophan*, *Oculus mundi*; —свя́тіе, —свящéніе *n.* svěcení vody; —свя́тная чáша kropenka, kropenička (nádobka se svěcenou vodou); —скáтъ, а vodospád, kde voda spadává s hůry; — скóпъ, а vodojem, nádržka na vodu; —сóпъ, а temenec, úvar (kde voda prýští ze země); —спýскъ, а stavidlo;

—стлáный (crk.) zatopený vodou; —стóй, я *m.* kde je stojatá voda; —стóкъ, a vodostok; —сточный ровъ svodnice; rýha na odvádění vody; —стѣснúтельный k hražení vody; —твóръ, a vodík *v.* водорóдъ; —тéча *f.* (crk.), —тéчина *f.*, —тéчіе *n.*, —тéчь, и *f.*, —тóчь, и *f.*, —тóкъ, а *m.* bystřice, ručej; —тóчный истóчникъ pramen (živý); —трýдіе *n.* (crk.) vodnatosť (nemoc); —трудовáтый (crk.) vodnatý; —удержáтельныя плотúны *pl.* hráze; —хóдецъ, дца, —хóдъ, а plavec; —хóдный plavební; -ое сýдно loď; plavidlo; -ое учúлище škola plavecká; —хóдство plavba; —хранúлище *n.* nádržka na vodu, vodojem; —чéрпаніе, чéрпаніе водú čerpání vody; —черпáтельная мáшина stroj na čerpání vody; —чистúтельная мáшина stroj na čistění vody.

водóч-ка *f. v.* вóдка; —ный vodkový (kořalkový).

водрáться (водрýсь) vedrati se.

водруж-áлый (—áльный) крестъ křiž při zakládání kostela zaražený na tom místě, kde má býti oltář; —áть, водрузúть zaraziti něco někam (prapor), vztyčiti; —éніе *n.* vztyčení, zaražení (praporu).

вóдчикъ, а (медвѣдей) *v.* вóдецъ.

вóдъ, а chov (dobytka).

водырь *v.* волдырь.

водя́га *f. v.* бодя́га.

водян-úкъ, á vodník (hastrman); —úстый vodnatý, zvodnatělý; —úца *f.* šicha černá *Empetrum nigrum* (rstl.).

водúн-ка *f.* vodnatosť (nemoc); —ость zvodnatělosť.

водян-úй (-óй), áя, óе vodní; —áя болѣзнь vodnatosť (nemoc); —áя мéльница vodní mlýn; —éть zvodnatěti.

воев-аніе *n.* bojování; —áть (воюю, воюешь) bojovati.

воевóд-а *m.* vojevoda, vojvoda; вúдce; в. прáвой рукú вúдce pravého křídla; в. лѣвой рукú вúдce levého křídla (ve vojsku); —скій vojvodský; —ство vojvodství; —ствовать býti vojvodou.

воедúно *adv.* (star.) zároveň, najednou.

воéже *adv.* (crk.) aby.

военачáлie *n.* velitelstvo vojska.

военачáль-никъ, а velitel vojska; —ническій, —ничій, ья, ье velitelský; —ство *v.* военачáлie; —ствовать býti velitelem vojska.

воéнно-арестáнтская рóта rota n. setnina vojenských trestanců; —воспитáтельное заведéніе vojenský ústav vychovavací; —медицúнскій vojensko-lékařský; --окружнóй начáльникъ přednosta vojenského okresu; —плѣнникъ, а, —плѣнный, аго zajatý (ve vojně); —похóдный запáсъ vojenské zásoby; в. госпитáль vojenská (polní) nemocnice; -ая канцелáрія polní kancelář; —рабóчая рóта rota nebo setnina dělnická; —сирóтскій домъ vojenský sirotčinec; —служáщій, аго, —служúтель člen služby vojenské; —слѣдственное дѣло záležitosť soudu vojenského; —сýдная коммúсія komise soudu vojenského; --счётная часть vojenská účtárna; —учéбное заведéніе vojenský ústav učební, vojenské učiliště; —учéздный начáльникъ vojenský přednosta v újezdě.

воéнный vojenský; в. человѣкъ, в., -аго *m.* *(subst.)* osoba stavu vojenského, vojín; в. судъ vojenský soud; -ая слýжба služba vojenská; в. корáбль, -ое сýдно válečný n. vojenský koráb; -ое министéрство ministerstvo války n. vojny.

вож-áкъ, á, —áтой, аго *m.* vodič, vůdce, průvodčí; —áный медвѣдь voděný medvěd.

вождел-ѣніе *n.* vroucí přání; —ѣнный žádoucí; —ѣть, —ѣвать vroucně žádati.

вожде́ніе *n.* vodění. [koho.

вождествова́ти (star.) voditi; provázeti

вождонача́льникъ (crk.) nejvyšší velitel. [vodce.

вождь, я́ *m.* vůdce (vojska); 2. průво́жéніе *n.* vození (na voze)

вóжен-ный, ая, ое rozpustilý; —ье *n.* rozpustilost, skotačení, dovádění.

вожжа́ A., вóжжа P. *v.* возжа́.

вóжъ, а (star.) průvodce *v.* вождь 2.

возáтай, я *m.* (crk.) vozataj.

воз-благодарéніе *n.* poděkování; --благодари́ть (Бóга) poděkovati (bohu); —благодѣтельствовати, —благодýшествовати, —благослóвити *v.* благо....; —блистáть zablesknouti se; —бнýти (crk.) probuditi se; —болѣти (crk.) začíti boleti; —брани́тель zbraňovatel; —брани́ть, —бранять (кому́) zbraňovati komu; —бра́нный vybraný; —будúтель, —буждáтель pobadatel, ponoukatel; -ница -ка; —будúтельный pobádavý, ponoukavý; -ость -ость; —будúть ponuknouti, pobídnouti; —буждáть (кого́ къ чему́) pobádati, ponoukati koho k čemu; pobouzeti, vzbuzovati; —буждéніе *n.* povzbuzení; ponuknutí; —бѣснѣти (crk.) zběsnětí; —веде́ніе *n.* vzvedení; 2. povýšení; —вели́ченіе *n.* zveličení, vyvýšení; —вели́чить, —вели́чивать (кого́ надъ кѣмъ) zvelíčiti, zveličovati, vyvyšovati; в.-ся zveličovati se; —велѣть (star.) veleti; —верга́ть, —ве́ргнуть (что-либо на что) vrhnouti, uvrhnouti, hoditi; 2 в. на кого́-либо своё упова́ніе, наде́жду spolehnouti se na koho, položiti v někom svoje doufání, naději; —весели́ть, —весели́ть rozveseliti; в.-ся г. se; —вести́, —вéсть, —води́ть pozdvihnouti, povznesti; в. взоръ къ небесáмъ povznesti zraku k nebesům; 2. povýšiti (v hodnosti); --вóдный мостъ zdvihací most; --вратúмый nahraditelný; -ость -ость; —вратúть, —вращáть vrátiti, navrátiti; в.-ся vrátiti se, navrátiti se; —врáтный (—врáтно *adv.*) návratný; на —врáтномъ пути́ na zpáteční cestě; в. глаго́лъ vespolné časoslovo = *Verbum reciprocum*; -ное мѣстоиме́ніе (ся, себя́) vespolné místojmeno; в. вéксель směnka návratná; —враще́ніе *n.* navrácení; —врѣніе *n.* vzevření; —вúсить, —вышáть zvýšiti, povýšiti, vyvýšiti; в. на стéпень (math.) povýšiti n. uvesti na mocnost, mocniti, umocniti, zmocniti; в.-ся zvýšiti se, povýšiti se, vyv. se; —вышéніе *n.* zvýšení, povýšení, vyvýšení; в. цѣнъ zvýšení, zvěčšení cen, přiskočení, přískok (na cenách); —вúшенный vznešený; nadšený (cit); -ость -ость; —вѣва́ніе, —вѣя́ніе, —вѣва́ть, —вѣя́ть *v.* взвѣва́ніе; —вѣстúтель zvěstovatel; -ница -ka; —вѣстúтельный návěstný; —вѣстúть, —вѣщáть zvěstovati, návěští dáti, oznámiti; —вѣще́ніе *n.* ohlášení, oznámení; návěští; —глáвіе, —глáвійца, —глáвница *v.* взголóвье, изголóвье; —гласúтель, —глашáтель hlasatel; vyvolavač; —гласúть, —глашáть vyhlásiti, vyvolati; —глáсно *adv.*, вслухъ nahlas, hlasitě; —глáсный hlasitý, na hlas vyslovený; —глáсъ, а (crk.) slova knězem na hlas pronešená na konec modlitby; —глаше́ніе *n.* zvolání (hlasem); hlasité promluvení; 2. zvolání *Epiphonema*; —глядáть (crk.) *v.* взгля-

дывать, смотрѣть; —гна́ть, —гоня́ть přehánětі, přepuzovati (destilovati); —гноéніе *n.* zhnojení, zjitření (rány) *Suppuratio*; —гнои́ть zhnojiti, zjitřiti (ránu); —гнушáться zhnusiti se; —гнѣздúться (crk.) zahnízditi se; —говорúть (prost.) promluviti; —гóнка *f.*, —гóнъ, а přehánění, přepuzování *Sublimatio*; —гóнный přehánivý, přepuzovací; —гоня́ть *v.* возгна́ть; —горáемый zápalný, chytlavý; -ость -ost; —горáть, —горѣть, в.-ся zapáliti se, zanítiti se, začíti hořet; —горѣлась войнá vznítila se vojna; —гордúться, —гордѣть zhrdnouti; —грáдъ, а (star.) oblehací věž; —гремѣть zahřmíti.

возгрúв-енъ, вца, —икъ, а (prost.) ozhřivec, uvozdřenec, usmrkanec; —ица, —ка *f.* uvozdřenka, usmrkaná; —ый vozhřivý, uvozdřený, usmrkaný.

воз-громождáть, —громоздúть *v.* взгромоздúть; —грѣвáть, —грѣти (crk.) ohřáti.

возгр-я́, я́ *f.*, *pl.* вóзгри ozhr, vozdr (nečistota z nosu); —якъ *v.* возгрúвецъ.

воз-густúть, —гущáть zhustiti; в. -ся zh. se; —гущéніе *n.* zhuštění; —даваніе, —дáніе *n.* vzdávání (cti); 2. в., —даяніе nahražení; náhrada, odplata; —дава́ть, —да́ть (даю, даешь) кому (почтéніе) vzdáti komu (čest, spravedlnost atd.); 2. dáti náhradu, nahraditi; odplatiti; —да́тель, —даятель nahražovatel; odplatitel; —даятельный odplatný; —двигáть, —двúгнуть zdvihnouti, pozdvihnouti, pozvednouti; в. -ся zdv. se; —движéніе *n.* pozdvihnutí; в. крестá *v.* вздвижéнье; в. сéрдца hrdost, vysokomyslnost; —движенская пéрковь chrám pozdvižení sv. křížе; —двизáть *v.* воздвигáть; —держáніе *n.* zdržení; —держáть, —дéрживать (отъ чего́) zdrželi, zdržovati; в.-ся отъ чего́ zdržovati se od čeho; —дéржникъ, а (crk.) zdrželivec, kdo žije zdrželivě; —дéржница *f.* zdrželivka; —дéржный zdrželivý; střídmý; в. на языкѣ mlčelivý; -ость -ost; —дóйти (crk.) vykojiti (dítě); —дремáть zdřímnouti.

воздухо-вúдный vzduchovitý, vzdušný; —дýвная мáшина tlakostroj, stroj vzduchotlačný; —измѣрúтельный, —мѣрный vzduchoměrný; —мѣрie *n.*, аэрометрія vzduchoměrství; —мѣръ, а, аэрометръ vzduchoměr; —нагрѣвáтельный vzduchohřejný; —нóсный vzduchonosný, vzdušný; —обрáзный vzdušný, vzduchovitý; —описáніе *n.*, аэрографія vzduchopis; —очистúтельный vzduchočistný; —плáваніе *n.* větroplavba; —плáватель větroplavec; —плáвательный aerostatický; —провóдный vzduchovodný; -ая трубá vzdušnice; —провóдъ, а žebro (vzduchovodné) v šachtě; —расширúтель šiřitel n. rozprostraňovatel vzduchu; —сгустúтельный котёлъ kotel shušťovací, hustič; —слóвie *n.*, аэрологія vzduchosloví; —чистúтельный vzduchočistný.

вóздухъ, а vzduch, povětří; на вóльномъ вóздухѣ na čerstvém povětří, pod šířým nebem.

воздýшный vzdušný, vzduchový; —ое явлéніе úkaz povětrný.

воздым-áтельный vznášející, pozdvihující; —áть pozdvihovati, vzdýmati; в.-ся vzdýmati se, zdvihnouti se; вóлны —áются vlny se zdvihají; —úться (crk.) začíti kouřiti.

воздых-áніе, —áть *v.* вздыхáніе, —áть.

воздѣвáть, воздѣть vznesti, povznesti; pozdvihnouti.

воздѣл-áніе, —ываніе *n.*, —ка *f.* vzdě-

лáвání (polí); —ать, —ывать vzdělávati (pole); —атель, —ыватель vzdělavatel.

возж-á (*pl.* бóзжи, ей) *f.* oprať, otěž; —áть лóшадь otěž dáti koni.

воз-желáние *n.* přání, toužení, žádání; —желáть přáti sobě čeho, zatoužiti po něčem; —жéние, —жигáние, —жизáние *n.* zažžení, zapálení; —жéчь (—жéщи *crk.*), —жигáть zažíci, zapáliti; zanítiti; в.-ся z. se; —звáние *n.* vyzvání, provolání (k lidu); —звáть, —зывáть zvolati; —зрѣние *n.* na což pohled, popatření na něco; 2. в. (на заслýги, на усéрдие) ohled, zřetel (na zásluhy, na horlivosť); —зрѣть *v.* взирáть.

бóзикъ, а vozík.

возúло *n.* (star.) povoz, vůz.

возúль-ный povozný; —щикъ, а povozník; vozíčkář; в. пескý pískař.

возúть (вожý, бóзишь) voziti; в. товáры na корáблѣ voziti zboží po korábě; в.-ся voziti se; (o dětech) dováděti, rozpustile si počínati (on se po něm vozí).

бóзище *n.* veliký vůz.

бóзка *f.* vožení; dovoz.

воз-лагáние *n.* ukládání; —лагáть ukládati; —легáть, —лéчь на чёмъ ulehnouti; —лежáть (-жý, -жúшь) ležeti na čem; —лелѣять vychovati; —летáть, —летѣть *v.* vzlétati; —ливáльникъ, а, —лiйльникъ, —ливáльница *f.* konvička mešní; —ливáние, —лiяние *n.* nalívání; —ливáть, —лiять nalívati; —лúть на что naliti; —ложéние *n.* uložení; —ложúть uložiti; в. вѣнéцъ на главý položiti věnec na hlavu; в. рýку на себя pozdvihnouti ruky proti sobě; в. на кого-либо поручéние uložiti někomu něco, nařídíti někomu něco; в. надéжду (упováние) на Бóга položiti n. složiti naději svou (doufání) na Boha.

бóздѣ *(prp. c. gen.)* podle; vedle.

воз-лѣзáть, —лѣзть *v.* взлѣзáть; —любúть, —любля́ть кого́ zamilovati si koho, oblíbiti si koho; —любленникъ oblíbenec; miláček; —любленница *f.* oblíbenka, milenka; —любленный oblíbený; *subst.* miláček, milý; -ая *subst.* milenka, milá; —мездúтель, —мéздникъ odplatitel, odměňovatel; —мéздie *n.* (—мéстье *star.*) náhrada, odplata, odměna; —метáть mnoho si domýšleti o sobě; —здúти (—мéздити) (crk.) odplatiti, dáti odplatu; —могáть, —мóчь (crk.) moci, býti s to.

возмóжн-о *adv.* možno; э́то не в. to není možná; —ость možnosť; —ый možný.

воз-мужáлый dospělý, kdo dosáhl mužného věku; —мужáть dosáhnouti mužného věku; —мутúтель buřič; -ница -ka; —мутúтельный buřičský, pobuřující; —мутúть, —мущáть bouřiti, pobouřiti; 2. в. (водý) zkaliti (o tekutinách); (staroč. mútiti); в.-ся zbouřiti se; zkaliti se; —мущéние, —мятéние *n.* zbouření; —мѣрить, —мѣря́ть změřiti; —награди́ть, —награждáть nahraditi něčím; odplatiti; —награждéние *n.* náhrada; в. издéржекъ náhrada útrat; —намѣриться, —намѣриваться zamýšleti něco, míti v úmyslu, hodlati; —негодováние *n.* nevole; —негодовáть na что zanevříti na něco; —ненавидéние *n.* nenávisť; —ненавúдѣть začíti nenáviděť, zanevříti na koho; —несéние *n.* povýšení; В. Господне na nebe vstoupení Páně, boží vstoupení; —несéнскій týkajíc se na nebe vstoupení Páně; в. соборъ chrám na nebe vstoupení Páně; —нести,

—нéсть vznesti, povznesti *v.* возносúть; —никáніе *n.* vznikání; —никáть vznikati; —ни́кнуть vzniknouti; —ни́клый vzniklý.

возн-и́къ, a tažný kůň, tahoun; 2. nákladový vůz, povoz (fůra); 3. в. (star.), —и́ца, *m.*, —и́чей, аго *m.* vozka; —и́чій, —и́чей, ая, ее *adj.* vozkův, ova, ovo.

воз-новúть, —новлáть *v.* возобновúть; —носúть vznesti, povznesti; 2. vynášeti, vychvalovati koho; в.-ся vznesti se, povznesti se; 2. vynášeti se, vychvalovati se, vychloubati se; —нóсливый vychloubavý, chlubný; hrdý, nadutý; -ость -osť; —ношéніе *n.* povznešení; 2. в. дарóвъ pozdvihování (při službách božích); 3. vynášení, vychlubání. [sky.

возня́, и́ *f.* dovádění; rozpustilé kou-

воз-обидéть, —обижда́ть za urážku se pomstiti; —обладáть чѣмъ opanovati něco, zmocniti se čeho; 2. převládati.

возобнов-и́тель obnovitel; —и́ть,—ля́ть obnoviti; в.-ся o. se; —лéніе *n.* obnovení, obnova.

возов-и́къ, a tažný kůň, tahoun; —и́й (—о́й), а́я, о́е vozový; —а́я лóшадь *v.* возовúкъ; —о́е сѣно seno na voze přivežené.

возóкъ, зка́, возóчекъ чка сáňky zřízené na způsob kočáru s dvířky a oknem.

возопúть, возопúть (crk.) zaúpěti *v.* вопúть.

воз-острúть, —ощря́ть zostřiti; —рáдованіе radosť, radování; —рáдовать zaradovati koho; в.-ся zaradovati se; —ражда́ть *v.* возродúть; —раженіе *n.* odpověď, odmlouvání, námitka; replika; —разúтельный odmluvný; —разúть, —ража́ть odvětiti, odpovědět; —растáніе *n.* vzrůstání; 2. pokračování, postupování, postup; —растáть, —растú, —рости́ vzrůstati, vzrůsti; —растáющій vzrůstající, postupný; —растéніе *n.* zletilosť; (vzrůst do plných let); —растúть, —ращáть vychovati (děti atd.); pečovati o vzrůst rostlin, rostiti.

вóзрастный vzrůstový.

вóзрастъ, a vzrůst; rost; věk (lidský).

воз-ращéніе *n.* vychování; ~ ревновáть začíti řevniti n. žárliti.

вóзриться (u myslivců) ohlednouti se, rozhlednouti se (o psech).

воз-родúть (желáніе, охóту) vzbuditi, povzbuditi, znovu probuditi, obnoviti (přání, touhu); в-ся zroditi se znovu; obnoviti se; —рождéніе znovuzrození; —роптáть začíti reptati; —ростú, —рóсть *v.* возрастú; —ростúть *v.* возрастúть; —рыдáть začíti hořekovati, naříkati; —свирѣпѣть rozvztekliti se; —сіява́ть, —сіять zasvitnouti; —соединúть opět sjednotiti; —создáть, —созидáть znovu vystavěti; obnoviti; —ставáть *v.* возстáть; —станáвливать *v.* возстановúть; —стáніе *n.* (протúвъ кого) povstání proti někomu; в. изъ мéртвыхъ z mrtvých vstání; —становúтель obnovitel; —становúтельный obnovující; в. эдúктъ edikt restituční; —становúть, —становля́ть v předešlý stav uvesti, obnoviti, restaurovati; —стáть povstati; в. изъ мéртвыхъ vstáti n. povstati z mrtvých; в. протúвъ кого́ povstati proti někomu; —стáлъ сúльный вѣтеръ povstal silný vítr; —стенáть, —стонáть zasténati; —сылáть, —слáть (молúтвы къ Бóгу) vysílati (modlitby k Bohu); в. хвалу́ chvalořečiti.

вóзъ, а vůz.
возъ- (předložka pouze ve složených) vz-, vze-.
возъ-имѣть надéжду míti naději; —ярúть rozzlobiti, rozjařiti; в.-ся r. se.
вой, я *m.* vytí (vlků, psů); 2. kníkot, kňourání malých dětí; 3. в., *pl.* вóи, евъ (star.) voj, *pl.* voje (staroč. voji).
вóйдъ, а *m.* knotovka, *Lychnis* (rstl.).
вóйлокъ, а, *dem.* вóйлочекъ plsť; у негó волосá вóйлокъ вóйлокомъ má vlasy docela rozcuchané.
вóйлоч-никъ, а plstník, plstíř; —ный plstěný.
войнá *f.* vojna, válka.
воúнникъ, а (star.) vojín *v.* вóинъ.
воинонача́льникъ, а (crk.) náčelník n. velitel vojska.
воúн-скій, ая, ое, vojenský, vojanský; —ственникъ válečník *v.* воúнникъ; —ственный bojovný, válečný, bojechtivý; —ство n. vojsko; —ствовать (crk.) sloužiti ve vojště (vojačiti).
вóинъ, а vojín, voják.
вóйско *n.* vojsko.
войсковóй, áя, óе vojenský (t. kozácko-vojenský).
воúстину *adv.* (crk.) zajisté, opravdu.
воúтель, я, *m. v.* вóинъ.
войтú (войдý) vejíti; войдúте! vejděte! *v.* входúть.
вóйтъ, а (malor.) rychtář (morav. vojt).
вокáльный vokální; —ная мýзыка vokální hudba.
вокрýгъ *adv.* (в. гóрода) okolo, kolem (města).
воксáлъ, а síň, salon (hrací n. taneční).
волáнъ, а pýřitý míč, pírník *Volant.*
волвя́нка *f. v.* волнýха.
вóлг-лость navlhlosť; —лый zavlhlý, vlhký; —нуть vlhnouti.
волды́рникъ, а, мóшникъ měchýřník, žanovec, ovčí šocovice *Colutea* (rstl.).
волды́рь, я́, *m.*, *dem.* волдырéкъ, рькá волдырéчокъ, чка puchýř, -ek.
волжáнка *f. v.* волнухá.
волúнъ, а los půl roku starý, polouroček.
волúтель, я (crk.) přívrženec, něčí n. něčeho.
вóлити (-лю, -лиши) (crk.) chtíti, vůli projeviti (voliti).
волканúческій sopečný, vulkanický.
волкáнъ, а sopka, vulkán.
волко-бóй, я *m.*, —гýбъ, а, лю́тикъ жёлтый voměj, vlčímor, psímor *Aconitum lycoctonum* (rstl.); —вúдъ, а pipla, *Lycopsis* (rstl.); —вня́ *f.* vlčí jáma; —дáвъ, а vlkodav (pes); —нóгъ, а vlčí noha (karbinec Presl.) *Lycopus* (rstl.); —нóжіе *n.*, плавýнъ plavuň, *Lycopodium* (rstl.).
вóлкъ, а vlk *Lupus*; волкъ вóетъ vlk vyje; съ волкáми жить, по вóлчьи выть (попáлъ к волкáмъ: съ волкáми вой, а вмѣстѣ вóлчьи пѣсни пой) kdo chce s vlky býti, musí s nimi výti; та не овцá, котóрая съ вóлкомъ пошлá to ovce nebyla, co za vlkem chodila; скóлько вóлка ни кормú а онъ всё въ лѣсъ глядúтъ krm vlka jak chceš a on předce jenom k lesu hledí; волкъ на вся́кій годъ линя́етъ, а нрáва не перемѣня́еть vlk každým rokem líná a přec není choutka jeho jiná.
волнá, ы́ *f.* vlna (vodní); морскія вóлны mořské vlny; онъ погúбъ въ мóрскихъ волнáхь on zahynul v mořských vlnách.
вóлна *f.* vlna (ovčí, stříhaná); вóлны *pl. f.* (star.) střecha tašková, cihlová.
волн-éніе *n.* vlnění; pohnu (duše, citu); —úстый vlnitý, rozvlněný (jako vlny vodní).
волно-вáніе *n.* rozvlnění; —вáть (волнýю, -ýешь) rozvlniti; в. ýмы rozčiliti; в.-ся vlniti se, rozvlniti se;

rozčiliti se; —обра́зный vlnitý, vlnovitý; -ость -osť.

волну́ха, волну́шка *f.* čirůvka kravská, ryzec kravský n. ovčí *Agaricus torminosus (Russula torminosa).*

волня́ный (crk.) vlněný.

воловúкъ, а pilát, volský n. volový jazyk *Anchusa.*

волóв-ина *f.* volovice, volská kůže; —ій, ья, ье volský, volový; в. язы́къ volový jazyk, *v.* воловúкъ; —ня *f.* volín, volský chlív.

воло-глáзъ, а, златоцвéтъ, волóвье óко, бычáчій глазъ koprtina, matečník věčší *Chrysanthemum leucanthemum* (volovec n. volské oko *Buphthalmum)*; —глóдка *f. v.* воловúкъ; —гóнъ, а honák (volů); —дýшка *f.* prorostlík, pupovník *Bupleurum.*

волокúт-а *m. et f.* záletník, namluvač; 2., в. *f.* odklad, průtah věci; —ный toulavý; —ство *n.* namlouvavosť; —ствовать záletnicky žíti.

волоклю́й, я *m.* klabák *Buphaga* (pták).

волокни́стый vláknatý.

волокнó *n.* vlákno.

волоковóе окнó šoupací neb závlačné okno.

волокýша *f.* vlak, nevod (na ryby); 2. svlak, vláče, svlač (druh saní).

вóлокъ, а místo mezi dvěma splavnýma řekama, kudy se vláčí zboží n. náklad k lodím; 2. (star.) dvoukolka (vozík); 3. *v.* волокýша.

волонтéръ, а dobrovolník, *Volontair.*

волопáсъ, а pasák volů.

волос-áтикъ, а struněnec, živý vlas, *Gordius* (červ); —áтый vlasatý; —áчъ, а vlasáček *Trichodium* (zool.).

вóлосень, сни *f.* (u koní) spěnačka (kloub nad kopytem).

волос-и́стый vlasatý; —нéцъ, а ječmenka *Elymus* (rstl.); —нúкъ tka nička na vlasy; —нóй (-нúй), áя, ое: -нóе сосýда trubičky vláskové.

вóлосность (P.) vláskovitosť, *Capillaritas.*

волосо-ви́дный, —обрáзный, vlasovitý, vláskovitý.

волосóкъ, ска́ vlásek; на в. на vlas, na vlásek; на в. недостаётъ jenom málo se nedostává.

волосо-плéтина, —плéтка *f.* tkanice n. stužka na vlasy.

волосóчекъ, чка vláseček.

волосо-чесáтель, я, —чёсъ, а *m.* kadeřník, vlásenkář (vlasočes).

вóлостель, я *m.* (star.) správce okresu, okresní přednosta.

волостны́й (-óй), áя, óе okresní.

вóлость, и, волóстка (star.), óblast okres (správní); 2. panství (t. majetek jistého pána).

вóлосъ, (*pl.* волосá i вóлосы, *gen.* вóлосъ) vlas, *pl.* vlasy; у жéнщины вóлосъ дóлогъ а умъ корóтокъ dlouhé vlasy, krátký rozum; ни на волосъ не уступлю ani o vlas neustoupím.

волосян-úкъ, а bačkora z vlášení (ze žíní); —úца *f.* žíněná košile.

волосянка *f.* žíněná košile; 2. dětská hra, v níž toho, kdo jistou píseň nedozpívá ke konci, tahají za vlasy; дать кому́ волосáнку vykrákati komu, vzíti koho za pačesy.

волосяны́й (-óй), áя, óе vlasový; žíněný.

волоч-ага, *m. et f.* vlačuha, tulák, poběhlík; —áйка *f.* tulačka, poběhlice; —éніе *n.* vláčení; —йльный кругъ, —йльня *f.* kruh protahovací, protahovačka; —йльщикъ protahovač (drátu); —йть vláčeti; в. нóги vláčeti nohy; в. protahovati (drát); в.-ся vláčeti se; —мя *adv.* vlečmo.

волóчь (волочý, -чéшь) vleci; в.-ся (волокýсь, -лóчешься) vleci se.

волощáнинъ, а (star.) obyvatel kraje.
волтижéръ, а přemětač *Voltigeur.*
волтижировáть (-рýю, -рýешь) přemítati-se (po prkně n. po provaze).
волýекъ, ýйка, волýй, я *m.* vrhavka, prašivka, *Agaricus emeticus* (houba).
волхвъ, á (star.) kouzelník, hvězdopravec.
волч-ёкъ, чкá vlček, (jmeno všelikých přístrojů); —éнокъ, нка vlček, mladý vlk; —éцъ, a bodlák *Carduus* (rstl.); —úться vlčiti se; —úца *f.* vlčice; —úще *n.* veliký vlk.
волчúй, ья, ье vlčí; -чья úма vlčí jáma; -чій пéрецъ, -чье лúко vlčí lýko, lýkovec *Daphne mezereum* (rstl.); -чья ягодá vraní oko, vranovec *Paris quadrifolia* (rstl.).
волчýра *v.* вильчýра.
волш-бá *f.* (crk.), —бéніе kouzelnické hádání, předpovídání.
волшéб-никъ, a kouzelník, čaroděj, hadač; —ница kouzelnice, čarodějka, hadačka; —ничать hádati, čarovati; —ный kouzelný, čarodějný; в. прутъ čarovný n. kouzelný prut n. proutek; —ная крапúва hluchá kopřiva, hluchavka nachová *Lamium purpureum*; —ство, чародéйство čarodějství; —ствовать *v.* волшéбничать.
волъ, á (vůl) býk.
волúн-ка *f.* dudy *pl.*; —очникъ, —щикъ dudák, dudař.
вóлька *f.*: онъ тепéрь на вóлькѣ teď je na svobodě, volný ptáček.
вóльни-ца *f.* sbor dobrovolníků; 2. sbor nádenníků; 3. в. *m. et f.* rozpustilec, nezbeda; —чать rozpustile neb nezbedně si počínati.
вóльно *adv.* volně, volno, svobodně.
вольно-дýмецъ, мца volnověrec (kdo popírá pravdy křesťanského náboženství); —дýмство volnověrství; —наёмный svobodně najatý; —опредѣляющійся dobrovolník; —приходящій (ученúкъ) volně přicházející (žák); —промúшленникъ volný neb svobodný průmyslník (rybář neb horník); —слýшатель svobodný posluchač (na vysokých školách).
вóльность volnosť; стихотвóрческая в. zvůle básnická.
вóльный volný, svobodný; в. человѣкъ, в. *(subst.)* svobodný člověk; в. крестьянúнъ svobodník; вóльная *f.* list propustný, list na volnosť; онъ вóленъ въ своёмъ имéніи on může vládnouti svým jměním dle své vůle.
Вóльтовъ столóъ sloup Voltajský.
вольфрáмъ, a těžík, chvořík *Wolfram* (miner.).
вóлюшка *f.* vůle (svoboda, svobodička).
вóля *f.* vůle; свобóдная в. svobodná vůle; вóля Вáша jak chcete, jak je Vaše vůle; вóлею невóлею volky nevolky, chtě nechtě; вóльному вóля а спасёному рай kdo chce kam, pomozme mu tam.
вомчáть vtáhnouti, vevlíci; в.-ся vraziti někam prudce.
вонзáть, вонзúть vraziti n. zaraziti (nůž do srdce); в.-ся zaraziti se (do něčeho).
вонъ *adv.* ven; вúйти в. vyjíti ven; в.! pryč! klid se!
вóнь, и *f.* smrad.
вóнькій, ая, ое, воню́чій, ая, ее smrdutý, smradlavý.
воню́чка *f.* čertovo lejno *Assa foetida*; 2. tchoř *Mustela (Viverra) putorius.*
вóня *f.* (crk.) *v.* зáпахъ.
воня́лый *v.* воню́чій.
воня́ть (-я́ю, -я́ешь) smrděti.
вообрá-жать, —зúть (себѣ что) představovati, zobrazovati sobě něco; в.-ся zobrazovati se; э́то тебѣ такъ —жáется to se ti tak zdá; —жéніе *n.* zobrazení, představení, představa,

obrazotvornosť; —зи́мый co možno sobě představiti n. zobraziti: —зи́тельный způsobilý k zobrazování, obrazotvorný; -ая сѝла obrazotvornosť.

вообще́ *adv.* vůbec.

воодушевля́ть *v.* одушевля́ть.

воополчи́ть *v.* ополчи́ть.

вооруж-а́ть, —и́ть ozbrojiti; 2. rozzlobiti; в.-ся ozbrojiti se; —е́ніе *n.* ozbrojení; —и́тель су́дна kdo vystrojil koráb všemi potřebami.

во-пе́рвыхъ *adv. (num.)* předně, za první.

вопи́ть, взопи́ть (воплю́, вопи́шь), вопи́ять, возопи́ять, возопи́ть, (вопію, вопіеши) (crk.) křičeti; úpěti, bědovati.

вопіе́ніе, вопія́ніе *n.* úpění, nářek.

во́пленный (crk.) křiklavý.

вопло-ти́ть, —щя́ть (crk.) vtěliti; в.-ся vtěliti se; —ще́ніе *n.* vtělení; в. Сы́на Бо́жія vtělení Syna Božího; —щённый vtělený.

во́пль, я *m.* úpění, nářek, křik; —ствити, —ствовати (crk.) úpěti, bědovati.

вопреки́ *adv.* proti, naproti, (= na пре́ки); в. зако́намъ proti zákonům; в. тому́ proti tomu, nedbaje na to, nehledě na to.

вопрос-и́тель tazatel; —и́тельный tázavý, tazací; знакъ в., —и́тельная *f. (subst.)* otazník, znamení otázky; — и́ть *v.* вопроша́ть.

вопро́с-ный tazací, otazný; —чикъ tazatel.

вопро́съ, а *m.* otázka; отвѣча́ть на в. odpověděti na otázku; отвѣча́ть на всѣ вопро́сы odp. na všecky otázky, na všecky články; э́то ещё в. to je ještě otázka; to není ještě jisto.

вопрош-а́тель tazatel; —а́ть, (о како́мъ либо дѣлѣ), в.-ся tázati se; —е́ніе *n.* otázka, otázání, ptaní.

вопъ, а (star.) *v.* вопль.

во́пьянѣ *adv.* v opilosti.

во́рванный vorvaní.

во́рвань, и *f.* rybí (velrybí) tuk, vorvaň.

ворва́ться *v.* врыва́ться.

ворво́рка *f. v.* варво́рка.

ворга́нъ *v.* варга́нъ.

вори́шка *m.* zlodějíček, malý zloděj; что схо́дитъ съ рукъ вора́мъ, за то вори́шекъ бьютъ velký zloděj se vozí v kočáře, a malého ženou ke káře.

ворк-ли́вый bručivý, mrzutý; в. го́лубь vrkavý holub; —ова́ніе *n.* vrkání (holubů); —ова́ть (-кую, -куешь) vrkati (o holubech); —отня́ *f.* vrkání (holubů); 2. stálé bručení, broukání; —оты́нь, я́, —ы́нь, я́ brumlal, bručil, mrzout; —оты́нья, —ы́нья *f.* brumlalka, bručilka; —ы́ша *f.* čírek (kachna).

воро́ба *f.* (u kameníkův), prkýnko v jednom konci s dírkou v druhém s roubíkem, by se mohl naznačiti kruh.

воробе́й, бья́ *m.* vrabec *Fringilla (Passer)*; — никъ, а vrabí sýmě, kamejka *Lithospermum* (rstl.).

воробѝнка *f.* vrabečnice *Passerina* (rstl.).

воро́бить (—бле́ніе *n.*) udělati kruh (*v.* воро́ба).

воро́бка *f.* vrabčice (samice).

воро́бы (мота́льныя) *pl. f.* motovidlo (k navíjení příze).

воро́бышекъ, шка, воробьёнокъ, нка vrabeček.

воробьёный, воробьйный vrabčí; -ное гнѣздо́ vrabčí hnízdo; -ное сѣмя vrabí sýmě *v.* воробе́йникъ.

воровáть (-рую, -руешь) krásti.

ворóв-ка *f.* zlodějka; —очникъ andělika *Angelica silvestris* (rstl.).

воров-ско́й *adv.* zlodějský; —скій (-ой), а́я, о́е, zlodějský; в. ключъ zloděj-

ský klíč; 2. kradený; —ство zlodějství.
ворогýша *f.* (star.) hadačka, čarodějnice; 2. zimnice.
вóрогъ, а vrah *v.* врагъ.
ворож-áйка, —ей, й *m. et f.* hadač; hadačka; —бá *f.*, —éніе *n.* hádání, čáry *pl.*; —йть (-ý, -йшь) hádati někomu, čarovati; в. нáруку hádati komu z ruky.
ворóна *f.* vrána *Corvus cornix.*
воронéніе *n.* damascirování (ocele).
воронёнокъ, нка mladá vrána.
воронéцъ, нцá vranec, samorostlík, Kristoforova tráva *Actaea spicata.*
ворон-йло *n.* hladicí ocel; —йльщикъ zakalovač (ocele); —йть damascirovati, kaliti ocel.
воронóй, ья, ье *adj.* vraní; в. глазъ vraní oko *Paris* (rstl.).
воронка *f.* trychtýř, nálivka; 2. vranka *Gobius barbatus* (ryba).
вороно́й vraný; -áя лóшадь (*subst.* -áя *f.*) vraný kůň, vraník.
воронóкъ, нкá medovina (nápoj).
вороно-пёгій, -ая, -ое (кóнь) bílého těla černěkropenatý; —чáлый (кóнь) černé srsti promíchán šedou.
воронóчка *f.* trychtýřek.
вóронъ, а havran *Corvus.*
вóронь, и *f.* modravá barva (na oceli a na železe).
ворота́ n. ворóта, *gen.* воротъ *pl. n.* vrata; ключъ отъ воротъ, кл. къ воротáмъ klíč od vrat; 2. в. splavná voda mezi skalinami n. písčinami; 3. milíř (horn.).
воротúло *n.* vratidlo.
воротúть (ворóчать) obrátiti; в. свои дéньги dostati svoje peníze nazpět; в.-ся vrátiti se.
воротникъ, а vrátný, ého *m.*, vrátník.
ворот-ни́къ límec (u kabátu a košile); —ничёкъ, чкá límeček.
воротный od vrat, u vrat.
воротóкъ, тка A. krkovice, kůže z krku.
вóротъ, а jeřáb, zvedák, zdvihák; 2. límec (*srb.* vrat = krk).
вóроть, и *f.* rub (některé věci).
ворохнýть *v.* ворошúть.
вóрохъ, а kupa, hromada 2. в. пшенúцы stoh.
ворóчать (*v.* воротúть) obrátiti, obraceti; онъ всѣмъ ворóчаетъ on všim vládne; obrací všecko na rub; в.-ся loudati se s čím.
ворош-éніе *n.* převracení (sena atd.); —йть převraceti (seno atd.); 2. do kup dávati, kupiti; 3. znepokojovati koho; в.-ся nepokojiti se.
вóрса *f.* vlas (na sukně).
ворсúль-на *f.* krample, česačka na vlnu; —ный kramplovací, česací; —щикъ čeřič sukna.
ворсúстый srstnatý.
вóрсить čeřiti, kučeřiti (sukno).
ворсов-áльный *v.* ворсúльный; —áльня *f.* místo k čeření sukna; —áніе čeření sukna; —áть *v.* вóрсить.
ворсострига́тельныя нóжницы *pl.* nůžky postřihačské.
вóрсочникъ *v.* ворсúльщикъ.
ворсúнка *f. v.* ворсúльна; 2. štětka soukenická *Dipsacus fullonum* (rstl.).
ворч-алúвый vrčivý (pes); bručivý, brumlavý; -ость -ost; —áніе *n.* vrčení, bručení, brumlání; —áть vrčeti (pes); bručeti, brumlati (člověk); —йть въ животѣ kručí v břiše.
вóршеніе *n.* čeření (sukna).
вóръ, а zloděj.
восем-нáдцатый, ая, ое osmnáctý; —нáдцать *num.* osmnáct.
вóсемь *num.* osm (vosum).
восемдеся́тый osmdesátý.
вóсемьдесять, *gen.* восьмúдесяти *num.* osmdesát.
восемью *adv.* (*num.*) osmkrát.

воскипѣть *v.* вскипѣть.

воскли́кнуть, восклица́ть vzkřiknouti, vykřiknouti; zvolati.

восклиц-а́ніе *n.* výkřik, vykřiknutí, zvolání; знакъ —а́нія, —а́тельный знакъ, —а́тельная *f.* *(subst.)* znak vykřiknutí n. zvolání, vykřikovka, přízevka; —а́тель vyvolavatel; —а́ть *v.* воскли́кнуть.

восклон-е́ніе *n.* (star.) lože, postel; —и́ти, —я́ти (crk.) uložiti.

воско-бо́йня *n.* vybíjení voštin; —бо́й, я *m.* vybíječ vosku; —бо́йня *f.* místo k vybíjení vosku; 2. přístroj k vybíjení vosku; — бѣле́ніе *n.* bílení vosku; —бѣли́льная фа́брика, —бѣли́льня *f.* dílna na bílení vosku, bělidlo na vosk, voskovna; —ва́тый voskovatý, vosk v sobě držící; —ва́ть (воску́ю, -у́ешь) voskovati; —ви́къ, а voskový přílep (flastr); —ви́на *f.* ozobí (voskovitá blanka na ptačím zobáku); —вы́й (-во́й), а́я, о́е voskový; в-а́я свѣча́ vosková svíce n. svíčka.

воскологба́ть začíti kolébati, z. hýbati, rozkolébati; в.-ся rozkolébati se.

воско-лёй, я *m.*, —лі́тель voskář; —лі́тіе *n.* voskářství.

воскорм-и́тель, я *m.* vychovatel; —и́тельница *f.* vychovatelka; —и́ть, —ля́ть vychovati.

воскресе́ніе *n.* vzkříšení; z mrtvých vstání; 2. *v.* воскресе́нье.

воскре́сенъ, сна *m.* (crk.) verš o z mrtvých vstání Kristově.

воскрес-е́нье *n.* neděle; въ в. v neděli; —и́тель vzkřísitel; —и́ть vzkřísiti; —и́ха *f.* choulivka, růžička z Jericha *Anastatica hierochuntica.*

воскре́с-нуть vstáti z mrtvých (vzkřísnouti); —ный nedělní; в. день neděle *v.* воскресе́нье; —ная слу́жба nedělní služby Boží.

воскреше́ніе *n.* (crk.) vzkříšení.

воскри́кнуть *v.* вскри́кнуть.

воскрили́ть, -ля́ть (crk.) povznesti (na křídlech); в.-ся p. se.

воскур-е́ніе *n.* zakouření; —и́ть, —я́ть zakouřiti (kadidlem); zapáliti (obět).

во́скъ, а vosk; го́рный в. horní vosk; жёлтый какъ в. žlutý jako vosk.

восмер-и́къ osmička (co v sobě drží osm kusů n. částí); в. свѣчъ osm svíček (na libru), (svíčky osmerky n. osmičky); кана́тъ в., верёвка в. provázek osmipramenný; —и́чный, восмерно́й osmerkový.

восмёрка *f.* osmerka; osmička (karta); в. лошаде́й čtverospřežení (osm koní).

во́смеро, *gen.* ыхъ *num.* (o osobách) osmero (*gen.* osmera); насъ бы́ло в. nás bylo osmero.

во́смеры *num.* (o věcech) osmero, osmery; в. са́ни osmery saně, osmero saní.

восми-дне́вный osmidenní; —ле́тній osmiletní, osmiletý.

восмо́й *v.* восьмо́й.

во́спа *v.* о́спа.

воспал-е́ніе *n.* zapálení, zanícení, zánět (med.); в. лёгкихъ zapálení plic, zánět plic; —и́тельный zánětný; — и́ть, —я́ть zanítiti, zapáliti; в.-ся z. se.

воспари́ть, -ря́ть vznesti se.

воспи́сать, воспи́сывать vypsati něco, popsati; 2. dáti zprávu písemnou.

воспит-а́лище *n.* vychovací ústav; —а́ніе *n.* vychování.

воспи́танн-икъ vychovanec; —ица *f.* vychovanka.

воспита́тель vychovatel; —ница *f.* vychovatelka; —ный домъ vychovací ústav n. dům.

воспита́ть, воспи́тывать vychovati, -áváti; в.-ся v. se.

воспламен-е́ніе *n.* rozplamenění; —и́ть, —я́ть rozplameniti; в.-ся r. se; за-

páliti se; —я́емость zápalnosť, zá-ľtnosť, chytlavosť.

воспле́скать začíti rukama tleskati.

воспо́лнить, воснолня́ть doplniti.

воспо́льзоваться чѣмъ užiti, upotřebiti ničeho k svému prospěchu.

воспомин-а́ніе, —ове́ніе (о комъ) *n.* upomínka, vzpomínka, vzpomenutí; въ в. na upamatování, na památku; день -ія den upomínky, den památný; —а́тель vzpomínatel; —а́тельный k upomínce sloužící; —а́ть, воспомя́нуть что vzpomenouti na něco, upomenouti se na něco.

воспослѣдов-аніе *n.*: по —а́нiи Высочáйшаго соизволе́нія на то po Nejvyšším přivolení; —ать přihoditi se.

воспрепя́ствов-аніе kladení překážek; —ать чему́ překážeti čemu; в. кому́-либо въ чемъ překážeti komu v čem.

воспрет-и́тель kdo zakazuje n. zapovídá; —и́тельный zakazující, zapovídající; —и́ть, воспреща́ть zakázati, zapověděti.

воспреще́ніе *n.* zákaz, zapovězení.

воспри-нима́ть *v.* воспріима́ть; —ня́тіе *n. v.* воспрія́тіе.

воспріе́м-никъ, а, —ный оте́цъ kmotr; —ница *f.*, —ная мать kmotra; —ный kmotrovský; в. оте́цъ *v.* воспріе́мникъ; в. сынъ *v.* кре́стникъ; —ная мать *v.* воспріе́мница; —наядочь *v.* кре́стница.

воспрі-има́ть, —я́ть přijímati; в. свято́е крещéніе přijímati křest, býti na kítu; в. отъ ку́пели pozdvihnouti ze křtu (dítě kmotrovsky na rukou držeti); —и́мчивый chápavý; -ость -ost; —я́тіе *n.* přijmutí; 2. pochopení něčeho.

воспроиз-веде́ніе *n.* opětování, obnova, reprodukce; —вести́, —ве́сть, —води́ть opět uvésti, opětovati, obnoviti; —води́тель reproducent.

воспростёрть, воспростира́ть rozprostříti (ruce).

воспротиви́ться, воспротивля́ться zprotiviti se (komu).

воспротивле́ніе *n.* zprotivení.

воспря́нуть, воспря́дать, воспря́дывать (отъ сна) vyskočiti ze spaní.

воспыля́ть zplápolati, vzplanouti; в. любо́вію zahořeti láskou; в. гнѣвомъ zahořeti hněvem.

воспѣв-а́ніе *n.*, воспѣ́ніе opěvání někoho; —а́тель opěvatel; —а́тельница *f.* opěvatelka; —а́ть, воспѣ́ть opěvati, -ovati.

воспя-ти́ть, —ща́ть nazpět obrátiti; в.-ся obrátiti se nazpět; 2. zvrátiti se, převrátiti se.

востека́ть, востéчь vyprouditi.

востерза́ти (star.) vyjmouti, vyníti, vypsati.

восто́къ, а východ, strana východní.

восторга́ть, восто́ргнуть (crk.) trhati.

восто́ргъ, а, vytržení, nadšení; быть въ восто́ргѣ отъ чего́ býti u vytržení nad něčím.

восторж-е́нникъ nadšenec; —е́нность vytrženosť, nadšenosť; —е́нный vytržený, nadšený; —е́ствовать slaviti vítězství nad někým.

восто́ч-іе *n. v.* восто́къ; —никъ východozemec; —ный východní, od východu; orientalský; в. вѣтеръ východní vítr.

востре́бовать *v.* потре́бовать.

востреé *n. v.* остріе́.

во́стренькій, ая, ое ostroučký.

востренетáть zachvěti se.

востр-и́ть *v.* остри́ть; —о́ *v.* остро́; —огу́бцы *pl.* štípací kleště, štípačky.

вострубúть (crk.) zatroubiti; 2. roztroubiti.

востру́-ха, —шка *f.* hbitá ženština (jako čamrda); 2. čmel, čmelák.

во́стрый *v.* о́стрый.

востря́къ, á hbitý člověk.
востряс-áти, —ти (crk.) zatřásti; —éние *n.* otřesení.
восхвал-éние *n.* pochvala; vychválení; —и́ть, —я́ть chváliti, vychv.; в.-ся vychvalovati se.
восхити́тель kdo přivádí někoho v nadšení; 2. uchvatitel; —ный úchvacující, záchvatný.
восхи-ти́ть, —щáть uchvátiti; v nadšení přivésti; в.-ся чѣмъ v nadšení přijíti; —щéние *n.* nadšení, vytržení.
восходи́ть, взойти́ vyjíti (slunce); в. къ небесáмъ, къ óблакамъ vstupovati k nebesům, k oblakům; в. на престóлъ vstoupiti na trůn.
восхóд-ница *f.* povýšené místo (sedadlo) v kostele; —ный vystupující, vstoupavý.
восхóдъ, a východ (slunce).
восхо-дя́щій vzestupující (pokolení); —ждéние *n.* vystupování, vzestupování, stoupání.
восхот-éние *n.* bažení, chtění; —éть čeró chtíti něco, bažiti, toužiti po něčem, žádati čeho.
восхул-éние *n.* hanění; —и́ть haněti.
восцá *f.* (med.) lišej mezi prsty.
восчу́вствов-ание *n.* cit; soucit; —ать cítiti.
восшéствие *n.* (на престóлъ, на небесá) vstoupení (na trůn, na nebe).
восьмóй (-óй), áя, óн osmý; чéтверть -áго čtvrt na osm.
вотк-áть vetkati; —нýть vetknouti.
вотóла *f.* (star.) hrubé, režné plátno; sukně z režné plátna.
вóтра *f.* odpilky, piliny (z kovu); odpadky (při vrtání kovů).
вóтчимъ, a otčim.
вóтчин-а *f.* dědičný statek (dědina); —никъ pán dědičného statku (dědinník); —ный dědinný.
вóтчичъ, a (star.) otcův následník.
вотщé *adv.* marně, nadarmo.
вотъ *adv.* hle; ejhle; (=vet, věď, vyď); вотъ тамъ tamhle; вотъ тебѣ! вотъ-те на! tu máš! na!
воýтрие *n.* (crk.) nazejtří, na druhý den.
воушéсца (star.) náušnice.
вóхр-а *f.* ochr, *Ochra* (zemina); —ить natírati ochrem; —яный ochrový.
воцар-éние *n.* vstoupení na trůn; —и́ть, —я́ть uvésti na trůn, na království; в.-ся přijmouti na se hodnosť královskou.
воцерков-и́ть, —ля́ть do církve uvésti, uváděti; —лéние uvedení do církve; úvod (šestinedělky).
вочеловéч-ение *n.* včlověčení (syna božího); —и́ться, —я́ться včlověčiti se.
вóчичъ, a (star.) *v.* вóтчичъ.
вóшва *f.* (star.) obšívka na šatě letním.
вóшка *f. v.* вошь.
вóшкарица *f.*, гни́да hnida.
вошь, *gen.* вши *f.* veš *Pediculus*; в. травяна́я mšice *Aphis*.
вощани́ца *f.* voštěnice, nádobka z vosku.
вощáника *f.* voštanka, voskované plátno; 2. voskovka *Cerinthe* (rstl.).
вощаны́й (óй) voskový, voštěný; -áя чéтверть (star.) —12 pudů.
вощéн-ие *n.* voskování; —ый voskovaný.
вóщик-ъ, a vozka, vozčík.
вощи́н-а, —ка *f.* voština.
вощáть (-щу́, -щи́шь) voskovati, voštiti.
впадáть, впасть (въ я́му) vpadati, vpadnouti, upadnouti (do jámy); в. въ грѣхъ upadnouti do hříchu; в. въ болѣзнь upadnouti do nemoci; э́та рѣка́ впадáетъ въ мóре tato řeka vpadá (teče, vtéká, ústí) do moře.
впадéние *n.* vpadnutí; 2. vtékání, vpadání, ústění (o řekách).
впад-ина, *dem.* -инка *f.* dolík, dolina; (anat.) důlek; —истый důlkovatý; —ивать *v.* впадáть.
впáивать, впаять vletovati, zaletovati.

впáйка *f.* vletování, zaletování.
впáлзывать (въ кóмнату) *v.* vpolzáti, vlezti (do pokoje) atd.
впáл-ость vpadlost (očí atd.); —ый vpadlý.
впасть *v.* впадáть.
впаять *v.* впáивать.
впервúе *adv. (num.)* poprvé, ponejprv.
впередú *adv.* zpředu, napřed; мой часы́ в. moje hodinky jdou napřed; Báша рѣчь в. prosím, nezapomeňte na svou řeč (v rozmluvě).
впередъ *adv.* napřed, vpřed, ku předu; в.! ku předu! 2. budoucně, příště; в. будь осторóжнѣе budoucně buď opatrnější, ostražitější.
впереúие *n.* vražení, vtlačení něčeho někam.
впереть *v.* впирáть.
вперúть, вперя́ть vtisknouti (v paměť); в. взóры (óчи) во что zrak na něco obrátiti; в. . . . въ кого́-либо óчи na někoho upříti.
впечатл-ѣ́ние *n.* dojem (na mysl); —ѣ́ть, —ѣвáть vtisknouti, vštípiti (komu do hlavy).
впив-áние *n.* vssání; 2. zaražení pazourů do něčeho; —áть vssáti (vpíti), vtáhnouti do sebe vlhkosť; в.-ся zvyknouti líhovým nápojům; в.-ся во что zavěsiti se na něco; в.-ся когтя́ми, зубáми pazourami na něco se zavěsiti; zakousnouti se do něčeho.
впирáть, впереть vtěsnati, vtlačiti do něčeho; в.-ся vt. se.
впис-áние *n.* vepsání, zapsání; —áть, вписывать, vepsati, zapsati, vložiti (do knih); в.-ся zapsati se.
вписны́я дéньги vkladné (ého *n. subst.*).
впúться *v.* впивáться.
впихáть, впихнýть, впúхывать vstrčiti, vecpati do něčeho.
вплавь *adv.* plavmo, plavaje, plaváním.
вплёскивать, вплеснýть vstříknouti.
вплестú, вплесть, вплетáть vplesti, zaplesti do něčeho; в.-ся zaplesti se do něčeho.
вплетéние *n.* vpletení.
вплотнýю *adv.* velmi pevně, ztuha.
вплоть *adv.* pevně až k samému (okno přivříti atd.); u samého kraje neb konce (uříznouti provaz atd.); 2. vesměs, veskrz.
вплывáть, вплыть vplouti (loď).
вползáть, вползтú vlezti (někam).
вполнѣ *adv.* úplně, zcela.
впóл-открытый na polo odkrytý; —пьяна *adv.* na polo opilý, podnapilý.
впóлы *adv.* v poly, v půli, na polo.
впопáдъ *adv.* právě v čas, vhod.
впорожнѣ *adv.* s prázdnem, bez nákladu.
впóру *adv.* v čas, právě v čas, v pravý čas; придтú в. přijíti v čas; 2. сапогú в. boty jsou dobře (dobře se hodí).
впослѣ́д-ние *adv.* naposled, poslední-krát; —окъ, впослѣ́дки *adv.* konečně, posléze, naposled.
впотьмáхъ *adv.* po tmě.
впрáвду *adv.* opravdu, zajisté.
впрáв-ить, —ливать, вправля́ть napraviti (vymknutý úd atd.); в.-ся n. se; —ка *f.*, —ление *n.* napravení (údů).
впрáво *adv.* v pravo, na pravo.
впрáвѣ *adv.* na pravé straně; в. отъ дорóги стоúтъ дерéвня na pravo od silnice stojí vesnice.
впредь, впрéдки *adv.* budoucně, příště; продолжéние впредь pokračování budoucně.
впрóбѣль *adv.* do běla.
впрогóлодь *adv.* s hladovým žaludkem.
впрóжелть *adv.* do žluta.
впрóзелень *adv.* do zelena.
впрокъ *adv.* do zásoby (žertovně: pro příhodu); do budoucnosti; 2. ku prospěchu.
впросáкъ *adv.* (въ просáкъ); онъ по-

надáлся в. upadl do nesnází, do rozpaků.
впро́синь *adv.* do modra.
впросóнкахъ, впросóньи *adv.* rozespale, v rozespalosti.
впрóхмель *adv.* podnapile.
впрóхолодь *adv.* trochu chladno.
впрóчемъ *adv.* ostatně; jednak.
впрóчернь *adv.* do černa.
впрыгивать, впрыгнýть vskočiti(někam).
впры́скание *n.* vstříkání; (chir.) vystřikování.
впры́скать, впры́скивать, впры́снуть vstříknouti(chir.); vystřikovati(ránu).
впры́скъ, а vstřik, vstříknutí.
впрыть *adv.* honem, co nejrychleji.
впряга́ть, впрячь zapřáhnouti; в.-ся zapřáhnouti se.
впряда́ть, впря́дывать, впрясть vepříсti, vpřádati.
впряже́ние *n.*, впря́жка *f.* zapřažení, zápřež.
впря́мо, впря́мь *adv.* přímo; 2. skutečně, zajisté.
впря́нуть, впря́дывать vskočiti.
впря́т-ать, —ывать zašoupnouti; ukliditi.
впрячь *v.* впряга́ть.
впуск-а́ніе *n.*, впускъ, а vpuštění, vpouštění; —а́ть, впусти́ть vpustiti.
впу́тать, впу́тывать zaplésti, zamotati; в.-ся z. se; míchati se do něčeho.
впущ-а́ть *v.* впуска́ть; —е́ніе *n.* vpuštění.
впырну́ть, впыря́ть zatlouci do něčeho.
впя́лить, впя́ливать napnouti do něčeho; 2. pracně vměstnati někam.
впя́теро *adv. (num.)* pětkrát.
впятеро́мъ *adv.* (o osobách): мы е́хали в. нáс jelo pět, patero.
впя́титъ, впя́чивать vstrčiti (vůz do kůlny).
вра́бій, я *m.* (crk.) vrabec *v.* воробéй.
вра́внѣ *adv.* (crk.), рáвно rovněž; touž měrou.
врагу́ша *f.*, вороrу́ша *f.* zimnice *v.* лихора́дка.
врагъ, á nepřítel (star. vrah); 2. в. (star.), оврáгъ rokle.
вражбá *f. v.* ворожбá.
вражд-á *f.* (мéжду ни́ми, в. къ кому́) nepřátelství (mezi někým, k někomu).
враждéб-никъ nepřítel, kdo nepřátelsky smýšlí; —ничать *v.* враждовáть; —ность nepřátelské smýšlení, nepřátelská mysl; —ный nepřátelský; —ство nepřátelství; —ствовать *v.* враждовáть.
враждов-áніе *n.* nevraženi; —áть (вражду́ю, -ду́ешь) кому́, проти́въ кого́ nevražiti na někoho, nepřátelsky o někom smýšleti.
враждо-любецъ, óца nevražívec; —лю́бица *f.* nevraživá; —твóрный kdo dělá nepřátelství.
вражéскій, (crk.) вражій, ая, ее nepřátelský.
вражúть *v.* ворожúть.
вразмáхъ *adv.* napřahnutou rukou; удáрить кого́ в. uhoditi někoho.
вразум-и́вый (star.) rozumem chápavý; —и́тель objasňovatel, vykladatel; —и́тельный srozumitelný; -ость -osť; —и́ть, —ля́ть objasňovati, vykládati něco; —лéніе *n.* objasnění, výklad; (dorozumění).
вракать tlachati, žvatlati.
вра́ки *pl. f.* tlachy; klepy.
вракýнъ, а, враль, я *m.* klepař; lhář.
вракýнья, враля *f.* klepna; lhářka.
вран-а *f.* (crk.) vrána *v.* воронá; —ій *v.* воро́ній.
вранъ, а crk. *v.* вóронъ.
врáный *v.* вороны́й.
враньé *n.* lhaní.
врасплóхъ *adv* nenadále, neočekávaně.
врастáть *v.* вростáть.
вратá, *gen.* вратъ *pl. n.* vrata *v.* воротá.
врáтарь, я, врáтникъ (crk.) vrátný.

вратѝло *n.* (crk.) vratidlo.
вратѝть (star.) vrátiti *v.* vracáť, obracáť.
врать (вру, врёшь) lháti.
врáчба *f.* (crk.) léčení.
врачéб-ница *f.*, врачѝлище *n.* nemocnice; —ный lékařský, léčebný.
врачéбство *n.* nauka lékařská, lékařství *Medicina.* врачевáти *v.* лѣчѝть.
врачъ, а lékař.
враш-áтельный kroužívý; otáčivý; —ѝть *v.* obracáť; —éніе *v.* obracéniе.
вред-ѝтель škůdce; —ѝтельница *f.* škůdkyně; —ѝтельный škodlivý; -ость -osť; —ѝть (врежý, вредѝшь) чемý, комý škoditi někomu.
вредѝ-ность škodnosť, škodlivosť; —ный škodný, škodlivý.
вредо-нóсный škodlivý, škodný, škodonosný; —слóвецъ, —слóвъ pomluvač, utrhač, rouhač; —слóвіе *n.* pomluva, utrhání; —слóвный pomluvačný, utrhačný; —твóрный *v.* вредонóсный.
вредъ, á škoda, újma (někomu).
вреждéніе *n.* škození.
врéменемъ *adv.* časem, někdy.
временѝть odkládati něco na jiný čas.
временникъ, á letopis.
врéмен-но *adv.* časem, někdy, zatím, na čas, do času; —ность prozatimnosť; —ный prozatimný, zatímný, dočasný.
временщ-ѝкъ, a milostník, milec (kdo je v něčí přízni na čas); —ѝца *f.* milostnice.
врéмечко *n.* chvílečka, chvilinka.
врéмя, ени *n.* (*pl.* времена́) čas; в. гóда částka roku; во врéмя v čas; на в. на čas; со врéменемъ увидѝмъ časem uvidíme; съ котóраго врéмени? od kterého času? od které doby? со врéменѝ Пётра Пéрваго od času Petra I.
время-мѣръ, хронометръ časoměr; —счисленіе *n.* letočet, letopočet.
врéсень, я *m.* (pol. wrzesień) září.
вретенó *v.* веретенó.
врéтище *n.* (crk.) pytlovina, kajicné roucho.
врѝнуть (crk.) vhoditi.
врóвень *adv.* v roveň, zároveň, až na kraj.
вродѝть, врождáть vroditi; в.-ся vr. se.
врождéнный vrozený.
врознь *adv.* různo, na různo; жить в. žíti odloučeně, každý zvlášť.
врозсыпнýю, врозсыпь *adv.* roztroušeně, každý zvlášť.
врозь *adv. v.* врознь.
врост-áніе *n.* vrůstání; —áть, вростѝ vrůstati, vrůsti; —óкъ, тка nárostek (na těle).
врóсхмель *adv.*, навеселѣ podnapile (*zřt.* míti špičku).
врóтичъ, А., вротѝчъ Р. (pol. wrotycz), пижма vrátič, vrátyč *Tanacetum vulgare* (rstl.).
вруб-áть, —ѝть vtesati; zadělati (dřevo někam); в.-ся prosekati se (do nepřátel).
врýбка *f.*, врублéніе *n.* vsekání; zasekání, zadělání (do dřeva).
врунъ, á lhář.
врýнья *f.* lhářka.
врусѣбѣлый rusobělý.
врухъ, а kobylka *Bruchus.*
врупѣлѣтіе, врупѣлѣто (v církevních kalendářích) písmeno nedělní.
вруч-áть, —ѝть vručiti, doručiti, dodati; —éніе *n.* vručení, doručení, dodání; —ѝтель doručitel, dodatel; —ѝтельница *f.* dodatelka.
вручь *adv.* (star.) do ruky, do rukou; взять дéньги в. vzíti n. přijmouti peníze do rukou.
врывáть, врыть vrýti; в.-ся vr. se; zahrabati se.
врывáться, ворвáться vedrati se někam.
врѝтіе *n.* vrytí.

врѣз-аніе *n.* vřezání; —ать, --ывать vřezati; в.-ся vedrati se (mezi nepřátele); в.-ся въ пáмять vštípiti se, vtisknouti se do paměti; —ка *f.* zářez.

врѣзнóй (-óй), áя, óе vřezný; vřízнutý; zasazený, zadělaný do něčeho.

врядъ, в. ли sotva, stěží.

всадúть, всáживать vsaditi, zasaditi do něčeho; в. пýлю въ лобъ prohnati komu hlavu kulkou.

всáдникъ, a jezdec.

всáсыв-ательная трубá násos, čerpací trouba; ать *v.* всосáть; —ающіе сосýды střebavky (v těle).

всё *adv.* vše, všecko; онъ в. смѣется on se pořád n. vždycky směje; всё нá все, всего нá все v celku, vůbec (když se všecko dohromady uváží); всётаки, всéже předce.

все-августѣйшій (Самодéрженъ) nejjasnější (v titulu ruského panovníka); —благíй (Богъ), áя, óе nejdobrotivější; —блажéнная Богородúца nejblahoslavenější (P. Maria); —вúдецъ дца, —вúдящій (Богъ) vševidoucí; —влáстецъ, тца samovládce, vševládce; —влáстіе *n.* všeláda, samovláda; —влáстный vševládný, samovládný; —вожделѣнный nejžádoucnější; —возмóжно *adv.* všemožně, dle nejvyšší možnosti; —возмóжный všemožný; —возстáніе *n.* všeobecné povstání; —вооружённый zcela ozbrojený; —высочáйшій nejvyšší; —вúшній, яго *m.* Nejvyšší (Bůh); —вѣдецъ (Богъ), —вѣдущій vševědoucí (Bůh); —вѣдѣніе *n.* vševědění.

всегдá *adv.* vždy, vždycky.

всегдасýщный vždybytný, věčný (Bůh).

всегдáшній ustavičný; každodenní, vezdejší.

всегубúтель všehubitel; —ный vše hubící; —ство všehubnost.

все-дéнный *v.* вседнéвный; —держáвный *v.* всевлáстный; —держáщій všedržící, vševládný; —держúтель udržovatel všehomíra; —днéвно *adv.* každodenně; —днéвный každodenní, vezdejší; —дѣтель, —зиждúтель tvůrce všeho; —знáйка *m. et f.* všeměda; —зрящій (crk.) vševidoucí; —извѣстный všem n. vůbec známý; —истребляющій všecko zničující; —конéчный závěrečný, konečný.

вселéн-ie *n.* osazení-se, usídlení; —ная, *gen.* ыя *f. subst.* vesmír, celý svět; —скій obecný.

вселúть, вселáть osaditi, usídliti; в.-ся o. se.

всéльникъ osadník.

вселюбéзный přemilý.

всéмеро *adv.* (*num.*) sedmkrát.

все-милосéрдый nejmilosrdnější; —мúлостивѣйше *adv.* co nejmilostivěji; —мúлостивѣйшій nejmilostivější; —минýтно každou minutu; —мúрный z celého světa, celosvětský, všeobecný; -ая истóрія všeobecná historie, všeobecný dějepis; —могýщественный, —могýщій, —мóщный všemohoucí; —могýщество, —мóщіе, —мóщность všemohoucnost; —мýдрый velemoudrý; —мѣрный *v.* всевозмóжный; —мѣстный všeobecný; —нарóдно *adv.* všemu národu, před celým národem; —нарóдный všem obecný, veřejný; —непорóчный (crk.) nepoškvrněný (P. Maria); —нижáйшій ze všech nejnižší, nejponíženější; —нóщная *f.* (в. слýжба), —нóщница, —нóщное бдѣніе nešpory; večerní (vlastně noční) služby boží, požehnání; —обрáзно *adv.* na každý způsob; —óбщій všeobecný; —óбщность všeobecnost; —объéмлемость všeobsáhlost; —объéмлющій všeobsáhlý; —плóдный všeplodný; hojnost ovoce mající; —пóдданнѣйшій (-ше) *adv.* nejpoddanější, nejponíže-

нéйší; —покóрный (-но *adv.*), в. слугá nejpokornější, nejoddanější, nejuctivější (n. sluha — co výraz zdvořilosti v dopisech); —премýдрый velemoudrý; —пресвѣтлѣйшій nejjasnější (titul ruských panovníků); —пріéмница *f.* (crk.) hostinec; —прощéніе *n.* všeobecné odpuštění, amnestie; —рáдостный veleradostný; —рóдный *subst.* praotec člověčenstva (Adam); —свѣтлый přesvětlý, velejasný; —свѣтный celosvětský, všeobecný; —святѣйший nejsvětější, přesvatý; —сúліе *n.* všemohoucnost; —сúльный všemohoucí; —слáвный přeslavný, veleslavný; —совершéнный zcela dokonalý; —сожигáемая, —сожигáемая, ыхъ *pl.*, —сожжéніе *n.* oběť zápalná; —сокрушáющій vše zničující; —усéрдный velehorlivý; —хвáльный vůbec chválený; —царúца *f.* královna světa (P. Maria); —цáрь, я *m.* král všeho světa (Bůh); —цвѣтный všech barev; —цѣлéбный všeléčivý, všehojivý; -ное лекáрство všehoj, lék proti každé nemoci; —цѣлость neporušenosť; —цѣлый neporušený; —чáсно *adv.* každou hodinu; —чáсный každohodinný; —честный, áя, óе (crk.) velectihodný; (titul) veledůstojný; —чúстый (crk.) přečistý, nepoškvrněný; —щéдрый velelštědrý; —ѣдный, —ядный všejedný (kdo všecko jí); -ная недѣля týden před postem (když se může jísti každý den maso).

вскáкивать *v.* вскочúть.

вскáпывать *v.* вскопáть

вскарáбк-аться, —иваться (на дéрево) vydrápati se (na strom).

вскáрмливать *v.* вскормúть.

вскатáть, вскатúть, вскáтывать, вскáчивать vyvaliti (vzhůru, na břeh atd.); в.-ся vyvaliti se.

вскáтка *f.* vyvalení (vzhůru).

вскáть, а sráz, příkrá cesta.

вскачь *adv.* tryskem.

вскидáніе, вскúдываніе *n.*, вскúдка *f.* vyhození, vymrštění (vzhůru).

вскидáть, вскúдывать, вскúнуть vyhoditi, vymrštiti (vzhůru); в.-ся на что, на кого-либо vrhnouti se na někoho.

вскип-áніе, —ѣніе *n.*, вскипѣть vzkypění, vzevření; —áть, —ѣть vzkypěti, vzevříti.

вскипятúть nechati vzevříti.

вскис-áніе *n.* skysání; —áть, вскúснуть skysati.

вскла́д-ка *f.*, —ываніе položení něčeho na vrch; —ная грáмота (star.) *v.* вземѣтная; —ывать, вскласть položiti svrchu, na vrch.

вскле́пать, вскле́пывать na koho-libo klepů na někoho nadělati, pomlouvati, očerniti koho.

вскле́пный klepavý, pomluvačný; в. оговóръ, вскленъ klep, *pl.* klepy, pomluva.

вскли́к-ать, —ивать, —нуть zvolati, zavolati, vykřiknouti.

вскло́чить, вскло́чивать (шерсть) zplstiti (vlnu); 2. *v.* взъерóшить.

вскокнýть *v.* вскочúть.

вскокъ, а skok do výšky.

вскокъ *adv.* vskok, skokem, skočmo; 2. cvalem.

всколебáть rozhýbati; rozvlniti (moře); в.-ся začíti se pohybovat.

всколыхáть rozčeřiti, rozvlniti (moře); в.-ся t. se.

вскользь *adv.* zběžně, povrchně.

вскопáть zkopati.

вскормúть *v.* воскормúть.

вскóрмленн-икъ výchovanec, schovanec; —ица -nka.

вскормъ, а vykrmení; 2. vychování.

вскорóб-ить, —ливать zkrabatiti, uděl-

lati nerovným; в.-ся zkrabatiti se; zbortiti se (o dřevě).

скóрѣ *adv.* brzo, brzo na to (staroč. bv skoře).

вскочúть (на скамéйку чтд.) vskočiti, vyskočiti (na stoličku).

вскричáть, вскрúкнуть vzkřiknouti.

вскрой *v.* вскрытie.

вскруж-éніе *n.* závrať; —úть гóлову кому́ splesti, zmásti někomu hlavu něčím; счáстье —úло емý гóлову štěstí mu spletlo mozek n. rozum; в.-ся splesti se, zmásti se; у менá головá —úлась hlava se mi zatočila, dostal jsem závrať.

вскрúвочная кáрта *v.* вскрúша.

вскрúтie *n.* odkrytí (karty); otevření (hrobu, vředu); в. рѣки roztání ledu na řece, dřenice; в. трýпа otevření mrtvoly, obvod *Obductio.*

вскрúть, вскрывáть otevříti (hrob atd.); odkryti (karty); в. трупъ, мёртвое тѣло otevříti mrtvolu; в. нарúвъ otevříti n. prodíti vřed; в.-ся otevříti se; odkryti se; рѣкá вскрúлась led se hnul na řece.

вскрúша *f.*, вскрúтая кáрта, вскрúшная кáрта odkrytá n. vyložená karta (ve hře).

вскупъ, а (star.) vzkup, pokupka, skoupení věcí pro obchod.

вскýю (crk.), почемý proč?

вслухъ (читáть) na hlas (čísti).

вслýш-аться, —иваться во что poslouchati, nasl.; я не —ивался въ ихъ рѣчи já nedoslechl jich řeči.

вслѣдъ итú, вслѣдствовать jíti n. následovati za někým.

всмáтриваніе *n.* pozorování.

всмáтриваться, всмотрѣться во что pozorovati něco, pozorně hleděti na něco; 2. zrakem zvyknouti něčemu.

всовáть, всóвывать, всýнуть vstrčiti (šátek do kapsy).

всосáть, всáсывать vssáti (do sebe); в.-ся vssáti se.

вспадáть, вспасть: емý вспáло на умъ jemu připadlo n. přišlo na mysl.

вспáлзывать, всползтú vylezti.

вспáмятовать *v.* вспоминáть.

вспáрить, вспáривать zpařiti; в. кого́, в. кому́ либо спúну zpražiti někoho, namazati někomu hřbet (zbíti).

вспáрхивить *v.* вспорхнýть.

вспáрывать *v.* вспорóть.

вспасть *v.* вспадáть.

вспахáть, вспáхивать zorati.

вспáшка *f.* zorání.

всплёскивать, всплескнýть vstříknouti, stříknouti vzhůru; в. рукáми splesknouti n. sprásknouti rukama.

всплёскъ vystříknutí; всплёски водú vlny na vodě.

всплошнýю, всплошь *adv.* těsně vedle sebe.

всплыть, всплывáть vyplouti (na povrch).

всподымú *adv.* (prost.) vzhůru.

вспоúть mlékem vykrmiti (tele).

вспокóить, успокóить uspokojiti.

всползáть, всползтú vylezti vzhůru.

всполóхъ, а poplach, nepokoj; zvonění na poplach; 2. (prost.) severní zář.

всполоснýть vypláchnouti.

всполóшить, всполáшивать poplašiti, splašiti, znepokojiti.

вспóлье *n.* meze, kraj pole.

вспомин-áніе *n.* vzpomínání, pamatování; —áтель vzpomínatel; —áть, вспóмнить что, о чёмъ vzpomínati na něco; онъ чáсто —áетъ о тебѣ on často vzpomíná na tebe, pamatuje na tebe; не могý вспóмнить его́ úмени (какъ его́ зовýтъ) nemohu si vzpomenout (nemohu se upamatovat) na jeho jméno (jak se nazývá); чего́ не знáю, о томъ не —áю čeho

oko nevidí, toho srdce neželí; —овéніе *n.*, вспомúнъ vzpomínka.

вспомог-áніе *n.* pomoc; —áтель pomocník; podporovatel; —áтельница pomocnice, podporovatelka; —áтельный pomocný, podporovací; -ое вóйско pomocné vojsko, posila; -ый глагóлъ pomocné časoslovo; —áть, вспомóчь pomoci, pomáhati; podporovati.

вспоможéніе *n.* pomoc; дéнежное в. podpora.

вспомоществов-áтель, —áть *v.* вспомогáтель, —áть.

вспомóщн-икъ pomocník, zpomocník *v.* вспомогáтель; —ица pomocnice, zpomocnice.

вспомянýть vzpomenouti *v.* вспоминáть.

вспорóть, вспáрывать rozpárati.

вспорхнýть, вспáрхивать vyletěti vzhůru.

вспот-éлый zpocený; —éть zpotiti se.

вспры́г-ивать vyskakovati; —нуть vyskočiti (vzhůru).

вспры́жка *f.* skok do výšky; vyskočení.

вспры́скивать, вспры́снуть postříkati; 2. přiřuknouti si, zapiti něco, (nějakou udalosť; musíme to zapít); нáдобно тебя́ вспры́снуть musíme pít na tvoje zdraví; 3. в. кого́-либо vypráskati někomu.

вспрыскъ postříknutí.

вспря́дывать, вспрянýть vyskočiti (ze spaní).

вспугáть, вспýгивать, вспугнýть vyplašiti, zaplašiti od někud.

вспýт-ать, —ывать splesti, zmásti něco; 2. klepů nadělati; что ты на меня́ —алъ? co jsi na mne naklevetil?

вспухáть otékati; вспýхнуть oteci, zpuchnouti.

вспýхлый zpuchlý, oteklý.

вспýч-еніе, —иваніе nadýmání (v těle); —ивать, —ить nadmouti, nadýmati (břicho); —ило живóтъ život se nadmul; водá —ила ледъ voda zdvihla led; в.-ся nadmouti se.

вспыл-áть *v.* воспы́лать; —и́ть rozzlobiti se.

вспы́льчивый prchlý, prudké povahy.

вспы́хивать, вспы́хнуть zanítiti se, zapáliti se; vyblknouti (o prachu); в. гнѣвомъ hněvem se rozpáliti.

вспы́ш-ечникъ, —никъ zápalník (přístroj k zapalování signalů); —ка *f.* zapálení, zanícení-se; vyblknutí, vybuchnutí, výbuch (prachu atd.); výbuch hněvu.

вспѣнивать, вспѣнить zpěniti; в.-ся zpěniti se.

вспя́ливать, вспя́лить napnouti.

вспя́т-ить obrátiti zpět; 2. jinak se rozmysliti (zpětiti se); —ный zpětný, opětovací.

вспять *adv.* (crk.) zpět *v.* назáдъ.

встав-áть vstávati *v.* встать.

встáв-ить, вставля́ть zasaditi (něco do něčeho); 2. vložiti (článek do smlouvy atd.); —ка *f.* zasazení něčeho; 2. vložení; —леніе, —ливаніе zasazení, vložení.

вставный (-óй), áя, óе vsazený, zasazený.

встáвоч-ка *f.* malá vložka; —ный vložený, vsazený.

встарь *adv.* za starodávna.

встáскивать, встащи́ть vytáhnouti vzhůru.

встать, вставáть (встаю, встаёшь) vstáti; в. изъ-за стола́ vstáti od stolu; в. съ постéли vstáti s postele.

встормоши́ть rozcuchati.

встревóж-ить, —ивать znepokojiti; в.-ся zn. se.

встрёпанный rozcuchaný.

встрепенýться zachvěti se; otřásti se.

встрёпывать, встрепáть rozcuchati (vlasy).

встрѣт-еніе *n.* potkání; —ить кóго-либо potkati; в.-ся přihoditi se: в. udati se; в.-ся съ кѣмъ potkati se n. setkati se s kým, potkati někoho.
встрѣча *f.* potkání, setkání; 2. uvítání.
встрѣч-áніе *n.* potkání; —áть *v.* встрѣтúть.
встрѣч-никъ (star.) dvorský uvítatel cizích hostí; —ный vstřícný; potkávavý; в. вѣтеръ protivný vítr; онъ бьётъ —наго и поперéчнаго on bije na potkání.
встрáска *f.*, встрáхиваніе *n.* otřesení, zatřesení.
встрáхивать, встряхнýть zatřásti něčím; в.-ся třásti se.
вступáть, вступúть (въ землю, въ слýжбу) vstoupiti (do země, do služby); vtáhnouti (o vojsku); в. въ караýлъ táhnouti na stráž; в. на престóлъ vstoupiti na trůn; в. въ споръ začíti spor s někým; в. въ товáрищество съ кѣмъ-либо vstoupiti s někým do spolku (obchodního); в.-ся за кóго-либо ujmouti se koho, zastati se koho.
вступúтельный úvodní; nástupní; -ная рѣчь úvodní řeč; nástupní řeč.
вступлéніе *n.* vstoupení (do služby, do spolku); в. на престóлъ vstoupení, nastoupení na trůn; в. во влад*ѣ*ніе vstoupení v držbu (statku); торжéственное в. slavný vchod neb vjezd (vojska).
встягивать, встянýть vytáhnouti (vzhůru).
всýе *adv.* marně, nadarmo.
всýнуть, всóвывать vsunouti, zastrčiti do něčeho.
всучáть, всучúть, всýчивать vsoukati, vplesti do něčeho; в.-ся v. se.
всýчка *f.* vsoukání, vpletení.
всхáживать *v.* всходúть.
всхлип-нуть, —ывать vzlykati.
всхлипъ, всхлúпываніе vzlykání.
всходúть, взойтú vystoupiti (do výše); zkynouti (o těstě); vzejíti (o obilí).
всхóдница *f.* povýšené místo (v kostele).
всхóдный vzchodný, klíčení schopný (obilí).
всхóдъ, а *v.* восхóдъ; 2. vzchod, vzejití, klíčení (osení); 3. schod, stupeň (u schodů).
всхожд*ѣ*ніе *n. v.* всходъ.
всхóжій *v.* всхóдный.
всхолмúть zvlniti; в.-ся zvlniti se (o vodě).
всхрапнýть sdřímnouti si, schrupnouti si.
всхрáпывать, всхрапѣть, всхрапнýть chrápati.
всыновлять *v.* усыновлять.
всыпáніе, всúпаніе *n.*, всúпка *f.* vsypání; vsýpání.
всúпать, всыпáть vsypati, vsýpati.
всѣв-áтель zasevač; -ница -čka; —áть, всѣ́ять, всѣ́ивать zasíti, osíti; 2. vnuknouti; vštípiti.
всю́ду *adv.* všude (staroč. vesdě).
всякúй, ая, ое každý (staroč. vsjaký, všaký); в. день každý den; всякая всячина *v.* всячина.
всяко (crk.), всячески *adv.* na každý způsob, na všechen případ; онъ всячески стараéтся on se všemožně stará.
всячéскій, ая, ое všeliký, rozličný, různý.
всячина, *dem.* всячинка *f.* všelicos, cokoliv; всякая всячина směs, směsice; человѣкъ со всячúною brykulant; бываетъ со всячúною jak se nahodí, dobré i zlé, tak tak.
втай, втáйнѣ *adv.* tajně, po tajmu.
втáлкивать, втолкáть, втолкнýть vraziti, zaraziti, zatlouci; в.-ся vecpati se.
втáпоры (= въ та пóры staroč. v ta doby) v ten čas, tehdáž.

втáптывать *v.* втоптáть.
втаскáть, втáскивать, втащúть vtáhnouti, zatáhnouti do něčeho; в.-ся vtáhnouti se.
втасовáть, втасóвывать vmíchati(karty).
втачáть, втáчивать všíti, vsaditi (nějaký kousek do šatu).
втáчка *f.*, втачáние *n.* všití, vsazení.
втащéние *n.* vtažení.
втащúть *v.* втаскáть.
втáю *adv.* tajně, v taji.
втекáние *n.* vtékání.
втекáть, втечь vtékati, vtéci; (o řekách) *v.* впадáть.
втерéть vetříti *v.* втирáть; в.-ся vetříti se.
втéртие *n.* vetření.
втечéние *n.* vtečení, vpadání (řeky).
втéчка *f.* stopa (zvěře), šlak.
втéчь *v.* втекáть.
втирáть vtírati *v.* втерéть; в.-ся (къ кому) vtírati se (ke komu).
втúрка *f.* vtírka, vetření.
втúскать, втúскивать, втúснуть vtisknouti, vtlačiti; в.-ся vtisknouti se, vtlačiti se.
вткáнный vetkaný.
вткать vetkati.
втóкъ, а vtok *v.* втечéние.
втолкáть, втáлкивать, втолкнýть zatlouci do něčeho.
втолковáть, втолкóвывать vecpati komu do hlavy,
втолпúться prodrati se mezi lid.
втоптáть, втáптывать vešlapati; vdupati; в. кого-либо въ грязь zašlapati koho do bláta.
втóра *f.* druhé housle ve sboru; ёка втóра! to je neštěstí!
вторгáть, втóргнуть vtrhnouti; vraziti někam; в.-ся (въ гóродъ) vtrhnouti n. vskočiti (nepřátelsky) do města.
вторéние *n.* sekundování (v hudbě).
вторжéние *n.* vtržení (nepřátel do města atd.)
вторúтель opakovatel.
вторúть opakovati; 2. sekundovati (v hudbě).
вторúцею (crk.), вторúчно *adv.* po druhé; opět.
вторúчный opětný, opětovaný; druhotní; -ая гóрная óбласть druhohory.
втóри-икъ, я úterý; —ичный úterní.
второбráч-ie *n.* druhé manželství; —ный (сынъ) z druhého manželství (syn); —ныя дéти děti z druhého manželství.
второе *adv. (num.)* druhé, za druhé.
второзакóние *n.* druhá kniha Mojžíšova.
второй (úй), áя, óе druhý (staroč. vterý); в. часъ druhá hodina; во второмъ часý po jedné hodině, okolo druhé hodiny; чéтверть второгó čtvrt na dvě; второгó числá druhého (v měsíci); во вторыхъ za druhé.
втóрокись, и *f. Deutooxyd.*
второ-клáссный druhé třídy; druhého stupně; —пéрвый hned druhý po prvním.
второпáхъ (въ торопáхъ) *adv.* v rychlosti, ve spěchu.
второстепéнный druhostupňový.
втóрство *n.* druhý stupeň; druhotnosť.
второй *v.* второй.
вторыйнáдесять (crk.) dvanáctý.
втрúдорога *adv.* třikrát tak drahý; 2. velmi drahý, předrahý.
втрóе *adv.* trojnásob.
втрусúть, втрýшивать vtrousiti; в.-ся vtrousiti se.
втýлка *f.* zátka (špunt), čep.
втýне *adv.* (crk.) darmo, nadarmo, marně.
втýпоры *adv.* (star.) *v.* втáпоры.
втыкáть, воткнýть vtykati, vetknouti, zapíchnouti do něčeho; в.-ся zapíchnouti se, vetknouti se.

втѣчка *f.* zapíchnutí, vetknutí.
втѣсн-éніе *n.* vtěsnění, vtěsnání; —и́ть, —я́ть vtěsniti, vtěsnati; в.-ся vt. se.
втюри́ть, втюри́вать přivesti koho do nesnází; в.-ся přijíti do nesnází, do rozpaků.
втя́гивать, втяну́ть vtáhnouti, vtahovati; в.-ся vt. se; в.-ся во что vpraviti se do něčeho, zvyknouti něčemu.
втя́жка *f.*, **втя́нутіе** vtažení.
вуа́ль, я *m.* rouška (z franc. *Voile*).
вуй *v.* уй.
вулкани́ческій, вулканъ *v.* волкан. . . .
вульга́та *f. Vulgata* (latinský překlad bible).
вуцъ, а *m* Wootz (nejlepší ocel).
входи́ть (вхожу́), войти́ vejíti; в. въ себя́ jíti do sebe; в. въ долги́ do dluhů upadnouti; в. въ обыкновéніе přijíti do zvyku, do obyčeje; в. въ честь přijíti ke cti, cti dojíti; в. въ послóвицу vejíti do přísloví; в. въ лѣта́ přijíti k letům, let dojíti; всѣ вещи́ не войду́ть въ э́тотъ я́щикъ všecky věci nevejdou do té skříně; э́то ему́ не вхóдитъ въ гóлову to mu nejde do hlavy.
вхóдная *f.* zpěv při vejití biskupa do kostela; *Introitus.*
входъ vchod, vstup; (crk.) vchod do svatyně (hlavními dveřmi); свобóдный в. куда́-либо svobodný vchod (vstup n. přístup) někam; плáта за в. vstupné (ého) *n.*
входя́щій vcházející, vstupující.
вхожде́ніе *n.* vcházení, vchod.
хóжій, ая, ее (онъ вхожъ къ нему́ въ домъ) kdo má přístup k někomu do domu.
вцарáп-ать, —ывать vškrábati; в.-ся vškrábati se.
вцѣди́ть, вцѣживать vcediti do něčeho.
вцѣлѣ *adv.* vcele, zcela, celkem.
вцѣпи́ться, вцѣпля́ться во что zaraziti pazoury n. paňáty do něčeho; 2. míchati se do něčeho.
вчера́ (вчерáсь) *adv.* včera.
вчерáшній, яя, ее včerejší.
вчернѣ *adv.* z hruba; отдѣлать в. z hruba vypracovati; zhruba obdělati; домъ остроéнъ в. dům je už zhruba dostaven.
вчéтверо *adv. (num.)* čtveronásobně, čtyrnásob.
вчетверóмъ: мы ѣхали в. nás jelo čtvero.
вчина́ть *v.* начина́ть.
вчини́ть, вчиня́ть (crk.) vendati, vložiti (včiniti) do něčeho.
вчисле́ніе přičtení, připočtení, včíslení do něčeho.
вчи́слить, вчисля́ть připočísti, včísliti do něčeho.
вчита́ть (star.) střídati; в.-ся stř. se.
вчита́ться, вчи́тываться včísti se (do smyslu knihy atd.)
вчу́жѣ *adv.* cize, v cizině.
вшемóрный hubící vši; —ная трава́ *v.* вши́вица; —ное сѣмя, сабади́лла kýchavice vší, vší *Veratrum sabadilla.*
вшéствіе *n.* vchod (slavný), příchod.
вшéстеро *adv.* šesteronásob.
вшестерóмъ *adv.*: они́ ѣхали в. jelo jich šest.
вшивáть, вшить všíti do něčeho.
вши́в-ецъ, вца, —икъ, а všivák, všivý poběhlík; —ица *f.* všivačka, všivá; 2. všivec *Pediculáris* (rstl.)
вши́вка *f.* všití; 2. в., вшивóкъ, вка́ všitý kousek.
вшивнóй (-я́й), я́я, óе všitý.
вшивогóнъ *v.* вши́вица (rstl.).
вши́вость všivost; 2. všivice (nemoc).
вши́вый všivý; -ая болѣзнь všivice; -ая трава́ *v.* вши́вица (rstl.).
вши́вѣть všivěti, vši dostávati.

вшивя́нка *v.* вши́вица (rstl.).
вши́тіе *n.* všití.
вши́ть všíti.
въ *prp.* v, ve *v.* во; въ го́родъ do města; два ра́за въ годъ dvakráte za rok.
въѣда́ться, въѣ́сться zvyknouti nějakému jídlu (žrádlu — o zvířatech); 2. zažrati se (o tekutinách atd.).
въѣдчив-ость žravosť; zažíravosť; —ый zažíravý.
въѣ́здъ vjezd (do města atd.).
въѣзжа́ть, въѣ́хать vjeti někam.
въѣ́зжій лѣсъ mýtný les, pasečný les (les v kterém se dělají paseky).
въявь, въя́вѣ *adv.* zjevně, patrně, zřejmě.
вы *pron.* vy; 2. co předložka *(praep.)* má tatáž pravidla a tytéž významy jako v českém.
вы́балотировать vylosovati kuličkami.
выба́лтывать *v.* вы́болтать.
вы́барышничать vylichvařiti, vyšachrovati; 2. smlouváním s ceny sehnati.
выбив-а́льникъ, —а́льный молото́къ vybijáček; —а́ніе *n.* vybíjení; klepání (šatstva); tištění (kartounů); —а́ть vybíjeti; 2. klepati, vyklepati (šaty); vyraziti (dvéře); raziti (medalie); vytlouci neb vyraziti znamení na něco; в. сѣдока́ изъ сѣдла́ vyraziti n. vyzdvihnouti jezdce ze sedla.
вы́бивка *f. v.* выбива́ніе.
выбивна́я рабо́та výbivná n. vybíjená n. čekaněná práce.
выбир-а́ніе *n.* vybírání; volba; —а́тель volič; —а́тельница volička; —а́ть, вы́брать vybírati, vybrati; 2. voliti; в.-ся vystěhovati se, vykliditi se (vybrati se ze země atd.).
вы́бить *v.* выбива́ть.
вы́блевать, выблёвыватъ vybliti, vyvrhnouti.
вы́бленка *f.*, *pl.* —ки provazový řebřík na korábě *(Webeling, Webeleine)*.
вы́блядокъ, дка, вы́блядышъ, а panchart, boček, nemanželské dítě.
вы́бой, я *m.*, вы́боина *f.* úvoz; rokle, výmol, zmola.
вы́бойка *f.* tištěný kartoun; 2. vyražená mouka.
вы́боистый roklinatý, vymletý.
вы́бойщикъ tiskař kartounu.
вы́болт-ать, —нуть vyliti; 2. vybleptati, vyžvatlati.
выбора́зживать, вы́бороздить vybrázditi.
выбора́нивать, вы́боронить branami vyvláčeti (pole).
вы́бор-ка *f.* výběr, volba; —ный zvolený; deputovaný *(subst.)*, poslanec; -ная голова́ rychtář (na vsi); -ные *pl.* výbor (osoby); —щикъ volič; —щица volička.
вы́боръ výbor; на в. na výbor, na výběr; 2. volba; пра́во вы́бора právo volební, pr. voličské; мѣсто по вы́борамъ místo volebné.
выбра́живать, вы́бродить vykvasiti se, vykynouti; 2. schoditi (celé město).
вы́браковать vybrakovati.
вы́бранить vyhubovati komu.
вы́браніе *n.* vybrání; vyvolení.
выбра́сывать *v.* вы́бросить.
вы́бресть, выброди́ть vybřísti, vybroditi.
выбрива́ть, вы́брить vybříti, obříti.
вы́брос-ить, —ать vyhoditi; zahoditi; 2. vynechati (v psaní); —ка *f.* vyhození, výhoz; —окъ, ска, *pl.* —ки *m.* výmětek, vývržek, výhoz.
вы́брошеніе *n.* vyhození.
вы́брызгать, выбры́згивать vystříkati, vyprýskati; postříkati; poprýskati.
вы́буравить vyvrtati.
вы́бут-ить vystavěti základ; —ка *f.* vystavění základu.
вы́бучить vylužiti.

вы́бывать, вы́быть изъ .... scházeti; odejíti, vystoupiti; opustiti (město); в. изъ стро́я (o vojsku) ubyti z řad.

вы́былой (-ы́й), а́я, óе vystouplý; ubylý.

вы́бытіе *n.* vystoupení (z ústavu, ze služby, ze spolku).

выбѣга́ть, вы́бѣжать vybíhati; (o rostl.) vyraziti, vyráženi.

вы́бѣгать, выбѣгивать vyběhati si něco; proběhati, zběhati (místo); в.-ся uběhati se; (o zvířatech) vyběhati se, doběhati se.

вы́бѣгъ, а, вы́бѣжка *f.* výběžek, výstřelek (o rostl.).

вы́бѣлить, выбѣливать vybíliti; в.-ся vybíliti se.

вы́бѣситься vyběsniti se, vyvztekati se.

вываживать *v.* **вы́водить**; *v.* **вы́возить**.

вывáливать, вы́валить vyhoditi; svrhnouti (z vozu, ze sani).

вы́валокъ, лка výval, vejce z hnízda vyvržené.

вы́валять vyvalchovati; vyváleti; в.-ся vyváleti se.

вывáривать, вы́варить vyvařiti; в.-ся vyvařiti se.

вы́варка *f.* vyvaření; *pl.* —ки, рокъ *f.* výwarky, usedlina na dně, kal.

вы́варочная соль sůl vařená, kuchyňská.

вы́вастривать *v.* **вы́вострить**.

вывáщивать *v.* **вы́вощить**.

вы́веден-ецъ, нца přestěhovanec, přesídlenec; —ie *n.* vyvedení, vystěhování, přestěhování; —ышъ, а kuřátko právě vylíhlé.

вы́ведриться, вывéдриваться vyjasniti se (o obloze nebes).

вы́везеніе *n.* vyvezení.

вы́везти, вы́везть vyvezti.

вы́вернуть, вывёртывать vytočiti; 2. vytáhnouti kotvici; в.-ся vytočiti se; 2. náhle se objeviti; в.-ся изъ рукъ z rukou vypadnouti.

вы́верстать, вывéрстывать vyrovnati; zplaniti (nerovné místo).

вы́верстка *f.* vyrovnání.

вы́вертка *f.* vytáčka, klička.

вы́вертѣть, вы́верчивать vyvrtati (díru).

вы́вести, вы́весть *v.* **выводи́ть**.

вы́вѣтъ, а (star.) vyjímka.

вывива́ть, вы́вить vyviti, vyvíjeti, vytočiti.

вывивно́й závitkovitý, kroužkovitý, spirální.

вы́винтить, вывúнчивать vyšroubovati; в.-ся v. se.

вывихáть, вы́вихнуть (ру́ку, но́гу) vymknouti, vyvrtknouti; в.-ся v. se.

вы́вихъ vymknutí.

вы́вишникъ nehtovec *Illecebrum* (rstl.).

выводи́ть, вы́весть vyvoditi, vyvesti; в. изъ заблужде́нія z bludu vyvesti; э́то вывóдитъ меня́ изъ терпѣнія při tom mě přechází trpělivosť; в.-ся vyvesti se; э́то здѣсь вы́велось toho se zde už neužívá.

вы́водный vývodný; -ная *f.* list výhostný (jímž nevolnici povoleno vdáti se za svobodníka); -ная дѣвка výhostná děvka (již takové povolení dáno); -ныя де́ньги peníze za výhostný list.

вы́водъ vývod; přestěhování (sedláka); 2. závěrek (logický); vývod, dedukce.

вы́возжать, вывáзживать sundati otěž koni.

вывози́ть, вы́везти, вы́везть (това́ры за грани́цу) vyvoziti, vyvezti (zboží za hranici); 2. **вы́возить, вываживать** vyváželi (sníh ze dvora atd.).

вы́воз-ка *f.* vyvežení; —ный vývozný; -ные това́ры vývozné zboží; —чикъ vyvažeč.

вы́возъ vývoz (zboží).

выволáкивать, вы́волочь vyvleci.

вы́волоч-ка *f.* vyvlečení; 2. vytěžení (soli z jezer mořských); —ная соль mořská sůl.

выворáживать, вы́ворожить vyprorokovati, vyhádati.

выворáчивать, вы́воротить vyvrátiti, vytočiti; obrátiti (šat, kabát); ztočiti (oči); в.-ся vyvrátiti se; obrátiti se.

вы́воротный obrácený.

вы́воротъ obrat; 2. obrácená strana, rub; на в. obráceně; na ruby.

вы́вострить vybrousiti, nabrousiti, naostřiti.

вы́вощить vyvoskovati.

вывѣ́вать, вы́вѣять vyváti.

вы́вѣвки, вокъ *pl. f.* vývěvky, plevy.

вы́вѣдать, вывѣ́дывать vyzvídati.

вывѣ́дыв-альщикъ, —атель vyzvědač; zvěd, pátratel.

вы́вѣйка *f.* vyvání, opálání (obilí).

вы́вѣсить, вывѣ́шивать vyvěsiti, rozvěsiti něco; 2. odvážiti (na váze); 3. vyrovnati (váhu).

вы́вѣска *f.* vyvěšení; 2. vývěska, tabule n. štít (nad domem); 3. přívažek, dovažek; 4. čistá váha (při zboží).

вы́вѣсъ co je odváženo.

вывѣ́тривать, вы́вѣтрить vyvětrati; в.-ся zvětrati.

вы́вѣтр-ѣлый zvětralý; —ѣть zvětrati.

вы́вязать, вывя́зывать vyvázati, odvázati, rozvázati.

вы́вязти, вывязывать doplesti, doštrykovati (punčochy); vyplesti.

вы́вялить, вывя́ливать v ysušiti (ryby) в.-ся v. se.

вы́гадать, выга́дывать vymysliti; 2. vyčkati (času); 3. vyhádati, hádáním získati.

вы́гадить, выга́живать pošpiniti.

вы́гарка *f.* vypálení, vyhoření.

вы́гарки, овъ *pl. m.* trusky, škváry (vypálené).

вы́гаръ síla n. palčivosť (kořalky).

выгиба́ть, вы́гнуть ohybovati; vyhybovati, zkřiviti; в.-ся ohybovati se; 2. выгиба́ть, вы́гибнуть vyhynouti.

вы́гибка *f.* výhybka.

вы́гибно́й prohnutý.

вы́гибъ výhyb, ohyb; zatáčka.

вы́гладить, выгла́живать vyhladiti, vyrovnati.

выгла́дывать, вы́глодать vyhlodati.

выгля́дывать, вы́глянуть (изъ окна́) vyhlížeti, vykukovati z okna; 2. выгля́дывать, вы́глядѣть tajně vykoukati něco.

выгна́ивать, вы́гноить vyhnojiti; в.-ся vyhnojiti se.

вы́гнаніе *n.* vyhnání.

вы́гнанный vyhnaný.

вы́гнать vyhnati.

вы́гнести, вы́гнесть, вытнетáть vymačkati (vyhnětí), vytlačiti.

выгнива́ть, вы́гнить vyhníti.

вы́гнуть *v.* выгиба́ть.

выгова́ривать, вы́говорить vysloviti; 2. vymluviti, vymíniti sobě něco; 3. vymluviti komu.

вы́говоръ výslovnosť; 2. (в. за что либо) domluva za něco; 3. výminka (při úmluvě).

вы́год-а *f.*, *dem.* —ишка *f.* výhoda; —ный výhodný; —ность —ность; —но *adv.* výhodně.

вы́голить vyholiti (bradu).

вы́голодить hladem vymořiti.

вы́гон-ка *f.* přehánění, překapování (destilování); —ная земля́ země výhonná, k pasení, pastviště; —щикъ nadhaněč, klepač (při honbě), *pl.* honci.

вы́гонъ výhon (dobytka); *v.* вы́гонка.

выгоня́ть, вы́гнать vyhnati (zvěř, hmyz,

dobytek); 2. přehánětі, překapovati (lučebně).

выгора́ть, ви́горѣть vyhořeti; весь го́родъ ви́горѣлъ celé město vyhořelo; **ви́горѣлый** vyhořelý.

выгородить, выгора́живать ohraditi (plotem).

выграбить, выгра́бливать vydrancovati.

выгравировать vygryti.

выгранить, выгра́нивать vyhraniti (drahé kameny).

выгреба́ть, ви́грести vyhrabati; vyškrabati; vyveslovati; в.-ся v. se.

ви́гребки, овъ *pl. m.* výškrabky.

ви́груз-ить, выгружа́ть složiti, skládati zboží (z vozu, z korábu); —ка *f.* složení (zboží); —чикъ, а skladač.

выгрыза́ть, ви́грызть vyhryzti.

выгу́ливаться, ви́гуляться zotaviti se (na zdravém povětří).

выдава́ть *v.* **ви́дать.**

ви́дав-ить, выда́вливать (виногра́дъ) vymačkati; vytlačiti (víno); —ка *f.*, —леніе, **выда́вливаніе** *n.* vymačkání.

выда́ивать *v.* **ви́доить.**

выда́лбливать *v.* **ви́долбить.**

ви́даніе *n.* vydání.

ви́дать vydati (věci, dědictví, uprchlíka, knihu, peníze, vysvědčení); в. дочере́й за́-мужъ vdáti dcery; в. себя́ за купца́ vydávati se za kupce; **выдаётся** иногда́ такъ, что . . . někdy se stane, že . . .

ви́дача *f.* vydání (věcí).

выдва́ивать, ви́двоить přečistiti (lučebně).

выдвига́ть, ви́двинуть, выдви́гивать vytáhnouti; в.-ся v. se.

ви́движ-ка *f.* vytažení; vyšoupnutí; výstrčka.

выдвижно́й šoupací; в. я́щикъ šuple, stolík.

ви́дерга *f.* výkrutek (na vytahování hřebů).

ви́дергать, выдёргивать, ви́дернуть vytáhnouti, vytrhnouti (zub atd.).

ви́держ-ать, выде́рживать vydržeti, snesti, strpěti; vycvičiti (psa, sokola k lovu); —ка *f.* výtah (ze spisů); на —ку na případ, na božezdař.

выдира́ть *v.* **ви́драть.**

ви́дирка *f.* vytržení.

ви́доить vydojiti.

ви́долб-ить vydlabati; —ка *f.*, —леніе *n.* vydlabání.

ви́дохлый (о нápojích) vyčichlý, zvětralý, jalový.

выдохнове́ніе vyčichnutí.

ви́дохнуться vyčichnouti.

ви́дра *f.* vydra *Lutra, Lytra* (*Mustela lutra*).

ви́драть, выдира́ть vytrhnouti; в.-ся vydrati se (z tlačenice).

ви́др-енокъ, нка (*pl.* выдря́та, ъ) mladá vydra; —овый, —яный vydrový, vydří.

ви́дти, ви́тти vyjíti *v.* **выходи́ть.**

ви́дуб-ить, выдубля́ть vydubiti, vydělati (kůži); —ка *f.*, —леніе *n.* vydělání kůže.

выдув-а́льный прутъ, —а́льная тру́бка dmuchavka; —а́льщикъ dmuchač skla; —а́ніе *n.* nadouvání, dmychání; —а́ть nadouvati; dmychati.

ви́дувка *f.* nadutí, dmychnutí.

ви́дум-аніе *n.* vymyšlení; —ать, **выду́мывать** vymysliti (si) něco; —ка *f.* výmysl; —чивый vymýšlivý; —щикъ (—щица *f.*) vymýšlivý člověk.

ви́дуть *v.* **выдува́ть.**

выдых-а́ніе *n.* vypaření, -ování; vyvětrání, vyčichnutí (nápoje); —а́ться vypařiti se; vyvětrati, větrati, vyčichnouti (nápoj).

ви́дѣл-ать, выдѣлывать ко́жи vydělati kůže; —ить, **выдѣля́ть** dědice podělіti, dáti podíl dědický; —ка *f.* vydělání (kůží).

вы́дѣлъ rozdělení (majetku); podíl (dědický).
вы́дѣльный podílčí.
вы́ем-ка *f.* vyjmutí, vynětí, vyndání; vykopání (země); zatknutí (podezřelých lidí); zabavení (zboží); žlábek, drážka (na sloupu atd.); výkrojek (u šatu): útor (u sudu) utóry; (chir.) výřez; —ный, —очный vyňatý; žlábkovaný; —щикъ pochop; —очный vykrojený.
вы́емъ *v.* вы́емка.
вы́жарить vysušiti; horkem vypuditi; notně potrestati; в.-ся vypařiti se v lázni.
вы́жать (-жму) vymačkati; 2. (-жну) vyžíti (srpem).
вы́ждать (-жду) vyčkati.
вы́желоб-ить vyžlabiti, vyžlábkovati; —ка *f.*, вы́желобле́ніе *n.* vyžlabení.
вы́желтить vyžlutiti; na žluto natříti.
вы́жечь vyžíci, vypáliti.
выживáть, вы́жить býti n. pobyti, u někoho delší čas ve službě atd.; 2. vysloužiti si něco u koho; 3. vykliditi koho, zbaviti se koho; в. изъ лѣтъ sestárnouti, věkem sejíti; в. изъ умá stářím na rozumu seslabnouti.
вы́живка *f.* pobytí u někoho.
вы́жига *f.* vypálené zlato n. stříbro.
выжигáть *v.* вы́жечь.
выжидáть *v.* вы́ждать.
вы́жижникъ prýmkář; 2. překupník.
вы́жилить, выжи́ливать у кого́ что vynutiti co na kom.
выжимáть vymačkati, vytlačiti; в. сокъ изъ винограда tlačiti (presovati) víno.
вы́жимка *f.* vytlačení, vymačkání; 2. upejpání; *pl.* -ки, мокъ *f.*, вы́жимъ *m.* výtlačky, výhnětky; matoliny.
выжинáть vyžínati (obilí).
вы́жинъ výžin.
выжирáть vyžírati.
вы́жить *v.* выживáть.
выжлёнокъ, нка (*pl.* выжля́та, тъ) mladý vyžel, vyžle, ete.
вы́жл-ецъ, а, —икъ vyžlec, vyžlík, vyžel; —икъ, а, дикій ленъ květel, len matky boží *Antirrhinum Linaria*; —ица, выжло́вка vyžlice, vyžlovka (samice).
выжля́тникъ hlídač vyžlat.
вы́жрать vyžrati.
вы́зв-аніе *n.* vyzvání; —ать vyzvati.
вы́звонить, вызва́нивать vyzvoniti, vyzváněti.
вы́звѣзд-итъ кому́ (prost.) vyhubovati komu; —ѣть; —ѣло hvězdy vyšly (na nebi).
вы́здоров-леніе, выздора́вливаніе *n.* uzdravení-se; —ѣть, выздора́вливать uzdraviti se; pozdraviti se.
вы́зеленить na zeleno natříti.
вызнавáть, вы́знать skoumati; vyzvídati.
вы́зовъ, а výzev, vyzvání.
вы́золить popelem vytříti, p. vyčistiti.
вы́золотить, вызола́чивать vyzlatiti, pozlatiti.
вы́зольникъ ostrožka *Delphinium*(rstl.).
вызрѣвáть dozrávati; вы́зрѣть dozráti, uzráti; вы́зрѣлый zralý.
вызыв-áніе *n.* vyzývání; —áтель vyzyvatel; —áтельный vyzyvací; —áть, вы́звать vyzývati, vyzvati; в.-ся на что nabídnouti se k něčemu; —но́й vyzyvací; —на́я грáмота písemné vyzvání; obsílka.
вы́зывъ *v.* вы́зовъ.
вызябáть; вы́зяблый vymrzlý.
вы́игр-ать, вы́игрывать vyhrati (ve hře); obehrati (housle atd.); —ышный prospěšný; —ышъ výhra (ve hře); prospěch.
вы́искать, выи́скивать vyhledati; в. удóбный слу́чай vyhl. příznivý okamžik, vyčkati příhodné doby.

вы́искъ vyhledání.
вы́йти (выйду́) vyjíti *v.* выходи́ть..
вы́ка *f.* vika *Vicia* (rstl.).
вы́казать, вы́казывать na odiv vystaviti; в.-ся na odiv se stavěti.
вы́казъ: на в. na odiv.
вы́калывать *v.* вы́колоть.
выканю́чивать, вы́канючить (себѣ мѣсто) vyprositi, vyškemrati.
вы́капчивать *v.* вы́коптить.
вы́капывать *v.* вы́копать.
вы́карабкаться vyškrabati se; vydrápati se z čeho.
вы́кармливать *v.* вы́кормить.
вы́катать, вы́катывать vyváleti, vymandlovati (prádlo); в. кого́-либо zmalovati, zpráskati koho.
вы́катить, вы́кативать, вы́качивать vyvaliti (sud); vyvezti, vyváženi (rudu).
вы́кач-ать, вы́качивать vypumpovati; —ка *f.* vypumpování.
вы́кашивать *v.* вы́косить.
вы́кашливать, вы́кашлянуть, вы́кашлять vykašlati.
вы́квасить, выква́шивать vykvasiti; в.-ся vykv. se.
вы́кид-ать (выкида́ть) vyházeti; вы́кидывать vyhazovati; вы́кинуть vyhoditi; vynechati, vypustiti, vyškrtnouti; přepočítati (na prkně); в. младе́нца potratiti; —ка *f.* vyhození; přepočítání; *pl.* —ки, докъ *f.* trusky, výmětky, odpadky; věci z moře na břeh vyvržené; —никъ dříví vodou na břeh vyvržené; —окъ, дка, —ышъ, a nedochůdče; (u zvířat) zmetek.
выкипа́ть, вы́кипѣть vyvařiti, vykypěti; вы́кипѣдый vykypělý, vyvařený.
выкиса́ть, вы́киснуть vykysati; вы́кислый vykysaný.
вы́клад-ка *f.* vykládání (zboží na krám); 2. lem na šatech; 3. počet, rozpočet, rozvrh; —чикъ počitatel.
выкла́дывать, вы́класть vykládati; вы́ложить vyložiti (zboží na prodej), 2. obložiti (kamením), olemovati (šat); 3. počítati, přepočítati; 4. vyřezati, vyklestiti (zvíře).
вы́кланять, выкла́нивать vyklaněti (sobě něco).
вы́клевать, выклёвывать, вы́клюнуть vyklobati; в.-ся vykl. se.
вы́клеить, выклéивать vylepiti.
вы́клейка *f.* vylepení.
вы́клепать, выклéпывать vyklepati (kosu).
выкликáть, вы́кликать, вы́кликнуть vyvolati, -ávati; zvolati.
вы́кликъ vyvolání, zvolání; výkřik.
выкли́нивать, вы́клинить klín vyraziti; в.-ся (v hornictví) vyříznouti se, zastíniti se (žíla n. pramen se vyřízl t. ztenčil).
выключа́ть, вы́ключить vyloučiti, vyjmouti (vyníti); в.-ся v. se; выключа́я vyjímaje, -jíc.
вы́ключеніе *n.*, вы́ключка *f.* vyjmutí, vyjímka *Exception.*
вы́кнуть, выка́ть *v.* привы́кнуть, -ка́ть.
вы́ков-ать, вы́ковывать vykovati; —ка *f.*, —anie *n.* vykování.
выковы́ривать, вы́ковырять, вы́ковырнуть vydloubati, vyšťourati.
выколо́чивать, вы́колотить vytlouci (klín); vyklepati (šaty).
выколо́шиваться, вы́колоситься vymetati se (o obilí).
вы́колка *f.* (в. льду) sekání ledu, vysekání ledu.
вы́колотие *n.* vypíchnutí.
вы́колотка *f.* (v knihtisk.) deska na které se obtahuje.
вы́колоть vypíchnouti (oko); 2. vysekati (led).
вы́колуп-ать, —ить, —нуть, выколу́пывать vybrati, vyndati (prstami).
вы́конопатить, выконопа́чивать vykonopiti, ucpati loď konopím.

вы́коп-ать vykopati; в.-ся v. se; —ка *f.*, —ание *n.* vykopání.
вы́коптить vykoptiti, vyuditi.
вы́корм-ить vykrmiti, odchovati; —ка *f.*, —ление *n.*, вы́кормъ vykrmení.
вы́косить vykositi, posekati (kosou); в.-ся otupiti se (sekáním).
выкрáдывать, вы́красть vykrásti; в.-ся v. se (tajně ujíti).
выкрáивать vykrájeti; вы́кроить vykrojiti.
вы́крас-ить, выкрáшивать vymalovati; barvou potříti; —ка *f.* nátěr.
вы́крахмалить vyškrobiti, naškrobiti.
вы́крестить obrátiti na víru křesťanskou (pokřtiti).
вы́крестъ, а člověk na víru křesťanskou obrácený (pokřtěnec).
вы́кройка *f.* střih na šaty, výkrojka.
вы́крошить, выкрóшивать rozdrobiti, roztroliti; в.-ся r. se.
выкрýгливать, вы́круглить, выкругля́ть vykrouhliti, zakulatiti.
выкрýживать, вы́кружить, выкружáть vykroužiti; zakulatiti.
вы́круж-ка *f.* vykroužení; výkružka, výkrojek; —ни, ей *m. pl.* (archit.) vypouklé části.
вы́крутить, выкрýчивать pevně zatočiti, uplesti (provaz); 2. vytočiti, vykroutiti (z nesnází); в.-ся v. se (z nesnází).
выкрывáть, вы́крыть (домъ) pokryti (dům).
вы́купать vykoupati.
выкупáть, вы́купить vykoupiti (zajaté); pokoupiti, skoupiti, rozkoupiti (zásobu zboží); в.-ся vykoupiti se.
вы́купка *f.*, выкупáние *n.* vykoupení; skoupení.
выкупнóй výkupný; в. билéтъ výkupný n. výměnný list, výměnka (*Einlösungsschein*); —óе прáво výkupné právo, právo ke vkračování v trh (*Einstandsrecht*); -ныя дéньги výkupné peníze.
вы́купщикъ, выкупáтель výkupník, vykupovatel.
вы́купъ výkup; прáво вы́купа *v.* выкупнóе прáво.
выкýривать, вы́курить vykouřiti, vykaditi; 2. (chem.) přeháněním dobyti.
вы́кусить, выкýсывать vykousati.
вы́кушать (рю́мку винá) vypiti (kalíšek vína).
вылáвливать *v.* вы́ловить.
вы́лаз-ить (всѣ углы́) prolezti (všecky kouty); —ка *f.* výpad (z pevnosti atd.); —ная калúтка, вы́лазъ výpadná branka *Poterne.*
вылáмывать *v.* вы́ломить.
вылáщивать *v.* вы́лощить.
вы́лгать vylhati.
вы́леж-алый proleželý, zaleželý (ležením pokažený); —ать vyležeti, proležeti (čas nemoci); в.-ся, вылéживаться proležeti se, zaležeti se (ležením se pokaziti); vyležeti se (po libosti).
вы́лестить, вылещáть vylichotiti, vypochlebovati něco na kom.
вылетáть, вы́летѣть vyletěti.
вы́летъ, а výlet; на в. na skrz, veskrz; пуля́ прошлá на в. koule proletěla veskrz.
вы́лечить *v.* вы́лѣчить.
выливáть, вы́лить vyliti, vylévati; 2. uliti (zvon atd.); в.-ся vyliti se; uliti se; онъ вы́литый въ отцá, въ мать on je celý po otci, po matce.
вы́лизать, вылúзывать vylízati.
вылúнивать, вы́линять vylínati, vypadati (o srsti); вы́линялый vylínalý.
вы́ловить vyloviti.
вы́ложить vyložiti.
вы́локать vylokati, vychlemtati (vypiti).

вы́ломить, вы́ломать vylomiti; в.-ся vylomiti se.
вы́ломка, вы́ломъ vylomení, výlom.
вы́лудить, вылу́живать pocinovati (nádobu).
вылупа́ть, вы́лупить vyloupnouti, vyloupati; вы́лупить глаза́ vyloupati komu oči; в.-ся vyloupnouti se (z vejce); vylíhnouti se (kuře).
вы́лущить, вылу́щивать vylouštiti, vyloupnouti; в.-ся v. se.
вылыга́ть *v.* вы́лгать.
вы́лыжный vylhaný.
выль, и, *f.* boule (na těle).
вылѣза́ть, вы́лѣзть vylezti; vypadati (vlasy).
вы́лѣзлый vylezlý, vypadalý.
вы́лѣпить, вылѣпливать, вылѣпля́ть vylepiti (vzorky); вы́лѣпокъ, пка vzorek lepený (výlepek).
вы́лѣч-ить, вылѣчивать vyléčiti; в.-ся v. se; —ка *f.* vyléčení.
вы́маз-ать, вымазывать vymazati (mastí, olejem), pomazati; 2. vymazati (mast atd.), mazáním spotřebovati.
вы́макать, вымакивать máčeti (svíčky do loje).
вы́малевать vymalovati.
вымáливать *v.* вы́молить.
вымáлывать *v.* вы́молоть.
вымáнивать, вы́манить vylouditi, vyvábiti.
вы́марать, вымáрывать vymazati, vyškrtnouti, přeškrtnouti; 2. pomazati.
вымáривать *v.* вы́морить.
вы́марка *f.* co je vymazáno n. vyškrtnuto.
вы́маслить olejem n. máslem vymazati n. pomazati.
вымáтывать *v.* вы́мотать.
вы́махать, вы́махнуть, вымáхивать vytřepati (prach ze šatů); 2. máchám oslabiti.
вымáчивать *v.* вы́мочить.
вымáщивать *v.* вы́мостить.
вымбóвка *f.* žerď na vřeteno.
вы́межевать vymeziti, vyhraniti, hranice vyměřiti.
вы́мереть vymříti.
вымерзáть, вы́мерзнуть vymrznouti; вы́мерзлый vymrzlý.
вы́мести, выметáть vymesti, vymetati, вы́местить, вымещáть на комъ либо свой гнѣвъ vymstiti se na kom.
вы́мет-ать, —нуть, вымётывать vymítati, vyhazovati, vyhoditi; 2. počítati; у него́ вы́метало на лицѣ osypala se mu tvář; —ение *n.* vymetení; —ка *f.* obšívka (knoflíku); 2. počítání, připočítávání; —ки *pl. m.* výmetky, smetky (co vymeteno).
вы́метъ vývržek, brak.
вы́мещение vymstění.
вымина́ть *v.* вы́мять.
вы́минка *f.* promnutí; prošlapání, vyšlapání (hlíny).
вымирáть vymírati *v.* вы́мереть.
вы́мистая (корóва) vemenatá (kráva).
вы́моина *f.* výmol, místo od vody vymleté.
вымока́ть, вы́мокнуть promoknouti; promočiti se; вы́моклый promoklý.
вы́молвить vymluviti, domluviti.
вы́молить, вымáливать vyprositi; vymodliti.
вы́молот-ить vymlátiti; —ie *n.*, —ка *f.*, вы́молотъ vymlácení, výmlat; —ки *pl. f.* výmlatky (odpadky při mlácení).
вы́молоть vymleti.
вы́молъ, а výmel, mnoho-li se vymele.
вы́морить vymořiti.
вы́мороз-ить, вымора́живать dáti vymrznouti (vymraziti); mrazem zahladiti (hmyz); —ки, овъ *pl. m.* výmrazky, (líhové nápoje vymrzlé, a tudy v účinku svém silnější).

вы́морочное имѣніе *n.* odúmrť, statek odumřený.
вы́мостить vydlážditi; prkny pokládati.
вымота́ть vymotati.
вы́моч-ить, вымоча́ть promočiti; в.-ся promočiti se; 2. vymočiti se (moč pustiti); —ка *f.* vymočení; promočení, máčení.
вы́мпелъ, а korouhvička lodní (*Wimpel*).
вы́мудрить, вымýдривать vymudrovati.
вы́мучить, вымýчивать vymučiti; vynutiti.
вы́мчать rychle vynesti.
вымыва́ть, вы́мыть vymyti; 2. vymleti, rokle dělati (v čas povodně); в.-ся vymyti se,
вымыка́ть, вы́мыкать vyčesati (len); 2. в., вы́мкнуть vyndati (náušnice).
вымы́лить, вымы́ливать vymydliti; 2. koně zapotiti, do potu uhnati.
вы́мыслить, вымышля́ть vymysliti, vymýšleti.
вы́мыслъ, вы́мыселъ, сла výmysl (lež).
вымышле́ніе *n.* vymyšlení.
вы́мѣлить vykřidovati.
вы́мѣнить, вы́мѣнять, вымѣнивать vyměniti.
вы́мѣнъ, а výměna.
вы́мѣр-ить, —ять, вымѣривать vyměřiti; —окъ, рка výměrek, zbytek po měření.
вымѣс-ить, вы́мѣшать, вымѣшивать vymísiti, promísiti; —ка *f.*, вы́мѣсъ, а vymísení, promísení.
вы́мя, ени *n.* vemeno (výmě n. vémě, *gen.* vemene).
вы́мять, вымина́ть vymnouti.
вы́мячко *n.* vemíčko, vemínko.
вына́шив-альщикъ (star.) sokolník, sokolničí, iho *m.*; —ать vynášeti; 2. obnositi (šaty); 3. vyučiti, vycvičiti (sokola); в.-ся obnositi se (o šatech); ochočiti se (o dravcích).
вы́нести, вы́несть vynesti.
вы́низать, выни́зывать posázeti (perlami).
вынима́ть, вы́нуть vyjmouti (vyníti) vyndati; в. мёдъ изъ у́льевъ vybírati, podřezávati med; в.-ся vyndavati se.
выноси́ть vynositi, vynesti; vynášeti; 2. snésti, snášeti (hlad atd.); 3. vynesti, roznesti, vytlachati; 4. vynášeti (v kartách).
вы́нос-ка *f.* vynešení; 2. krajní přípisek; —ный výnosný; -ная рѣчи tlachy, pronešené řeči; -ная статья pokrajní přípisek n. poznámka; —окъ obnošené šaty.
вы́носъ vynešení mrtvoly, pohřeb; 2. přední pár koní.
вынуди́ть, вынужда́ть vynutiti.
вы́нутіе vynětí, vyndání.
вы́нуть *v.* вынима́ть.
вы́нырнуть, вы́ныривать, выныря́ть vynořiti se (z vody).
вы́нюхать, вынюхивать vyšňupati (tabák).
вы́ньянчить vychovati dítě (jako chůva).
вы́орать vyorati.
выпада́ть vypadati; вы́пасть vypadnouti; выпа́дывать vypadávati; вы́пало мно́го сне́гу vypadlo n. napadlo mnoho sněhu; 2. в. popadati, pojíti, zahynouti (o dobytku).
вы́паденіе *n.* vypadnutí; 2. (med.) výhřez.
вы́падокъ, дка vyšlápnutí, vymknutí kotníka (u koní); 2. в., вы́падочная трава́ popelnice *Cineraria* (rstl.).
вы́падъ výpad.
выпа́живать, вы́пазить vypažiti, vydrážkovati.
выпа́ивать *v.* вы́поить.
вы́паленіе *n.* vypálení.
выпа́лзывать *v.* выползáть.

выпáливать, вы́палить vypáliti, vystřeliti.
вы́палъ *v.* вы́стрѣлъ.
выпáлывать *v.* вы́полоть.
вы́палый vypadlý.
вы́пареніе, выпáриваніе *n.* vypařeni, vypařování; odpařování.
выпáривательный odpařovací.
вы́пар-ить, выпáривать vypařiti; odpařiti, -ovati; 2. vypařiti, vykoupati (v parní lázni); —ка *f.* vypařeni; —ный vypařovací.
выпáрхивать *v.* вы́порхнуть.
выпáрывать *v.* вы́пороть.
вы́пахать, выпáхивать vyorati; 2. vyhubiti zemi (v rolnictví).
вы́пачкать zamazati (zapackati).
вы́пашь, и *f.* vyhubená země.
выпекáть *v.* вы́печь.
вы́передить, выпере́живать předstihnouti koho (v běhu),
вы́переть (дно) vymačknouti (dno).
вы́печатать, выпечáтывать vytisknouti; в.-ся vytisknouti se; otříti se.
вы́печь vypeci.
выпивáть *v.* вы́пить.
выпи́ливать, вы́пилить vypilovati (pilníkem); vyřezati (pilou).
выпирáть vymačkati (dno) *v.* вы́переть.
вы́пис-ать, выпи́сывать vypsati; 2. vyloučiti ze seznamu; —ка *f.* výpis, -ka, -ek, výtah; 2. objednání, objednávka.
выписны́й (-óй) objednaný.
вы́писчикъ, выписы́ватель vypisovatel, výpiskář.
вы́пись, и *f.* (изъ книгъ) výpis (z knih).
выпи́хивать, вы́пихнуть vystrčiti; в. изъ ко́мнаты vystrčiti n. vyhoditi z pokoje.
вы́плав-ить, выпла́вливать roztopiti, roztaviti (kovy); —ка *f.* roztopení, roztavení; —окъ, вка roztavený kov; выплавно́й roztavený,
вы́плакать, выпла́кивать vyplakati; в. глаза́ vypl. si oči; в.-ся vypl. se.
вы́плат-а *f.* výplata; —ить, выпла́чивать vyplatiti; 2. zaplatovati; в.-ся vyplatiti se.
вы́плевать, выплёвывать, вы́плюнуть vyplivnouti.
вы́плескать, выпле́скивать, вы́плеснуть vyšplíchnouti, vyliti.
вы́плесть, выплета́ть vyplesti, vyplítati; в.-ся vypl. se.
вы́площить vyploštiti, zploštiti.
выплывáть, вы́плыть vyplouti.
вы́плывокъ, вка narostlina (na stromě).
вы́плясать, выпля́сывать vytančiti, vytancovati.
вы́поить vykrmiti (tele).
выполза́ть, вы́ползти (в. изъ подъ стола́) vylezti (z pod stola).
вы́полировать vypolirovati, vyhladiti.
выполне́ніе *n.* vyplnění.
вы́полнить, выполня́ть vyplniti.
вы́полоскать, выпола́скивать vypláchnouti.
вы́полоть, выпáлывать vypleti.
вы́пользовать vyléčiti; в.-ся vyl. se.
вы́порознить, вы́порожнить, выпора́живать vyprázdniti; в.-ся vyp. se.
вы́поротокъ, тка výparek, zvíře před časem z matky vyřezané; вы́поротковый výparkový.
вы́пороть, выпáрывать vypárati; в. кого́-либо vyprášiti komu; в.-ся vypárati se.
вы́поръ, а záhyb.
вы́порхнуть, вы́порхивать, выпáрхивать vyletěti.
вы́потрошить (mysliv.) vyvrhnouti (jelena, zajíce).
вы́потѣть vypotiti se.
вы́править, выправля́ть vypraviti, opraviti, napraviti, spraviti; в. оши́бки oprav. chyby (tisku); в. кости́ napr. kosti (zlámané); в. пла́тье spr. oděv;

в. ре́крута vycvičiti nováčka (rekruta); в. vyprositi, vymoci něco na úřadě; в.-ся vypraviti se, spr. se; vymluviti se, oml. se; в.-ся о чёмъ dotazovati se.

вы́прав-ка *f.* oprava, správka; в. оши́бокъ oprava chyb; korektura (v tisku); вои́нская в. cvik vojenský; —ленiе *n.* opravení, oprava; —очный opravný; в. листъ arch korektury.

выпра́шивать *v.* вы́просить.

вы́проводить, выпрова́живать vyprovoditi; vyprovázeti.

выпроки́дывать, вы́прокинуть vyhoditi; převrhnouti.

вы́просить vyprositi; в.-ся v. se.

вы́прошенiе *n.* vyprošení.

вы́прыгнуть vyskočiti; выпры́гивать vyskakovati.

вы́прыскать, выпры́скивать, вы́прыснуть vyprysknouti, vystříknouti; postříknouti; в.-ся postř. se.

выпрѣва́ть, вы́прѣть vyvařiti se; vykypěti (při vaření); 2. vypotiti se.

выпряга́ть, вы́прячь vypřáhnouti; в.-ся v. se.

выпряда́ть, выпря́дывать, вы́прясть vypřísti, vypřádati.

вы́пряженiе, вы́пряжка *f.*, выпряга́нiе *n.* vypřažení.

вы́прямить, выпрямля́ть, выпря́мливать zpřímiti, narovnati; в.-ся zpř. se.

выпу́гивать, вы́пугнуть vyplašiti (zvěř).

вы́пук-лина *f.* vypuklina; —ловогну́тый vypuklý a vehnutý *(convex-concav)*; —лость vypuklosť; —лый vypuklý; —лая рабо́та vypuklá práce *Relief.*

выпуска́ть, вы́пустить vypustiti; propustiti (z ústavu; p. na svobodu); vynechati; vydati (knihu; úvěrní listy),

выпускни́къ, а průchod odváděcí, odvodiště.

выпускны́й, (-о́й) odvaděcí, odvodný, pouštěcí; —ы́е ученики́ odchozí žáci.

вы́пускъ, а vypuštění; propuštění (z ústavu; p. na svobodu); vydání (úvěrních listů); svazek (knihy); výstupek, výběžek (archit.); *pl.* вы́пуски zevnější končiny.

вы́путать, выпу́тывать vymotati.

вы́пучить, выпу́чивать (глаза́) vyvaliti, vybouliti, vytřeštiti oči; дно у бо́чки вы́пучило dno u sudu se zbortilo; у него́ глаза́ вы́пучились oči mu vystoupily z důlků.

вы́пушка *f.* krajna (v sukně); barevný pruh (na kalhotách).

выпущ-а́ть *v.* выпуска́ть; —е́нiе *n.* vypuštění.

вы́пъ, а, выпь, и *f.* bukač *Ardea stellaris* (pták).

вы́пытать, выпы́тывать vyzpytovati; 2. donutiti k vyznání.

вы́пѣть, выпѣва́ть vyzpívati; 2. vyčítati komu co.

вы́пялить, выпя́ливать vyjmouti z rámce; в. глаза́ *v.* вы́пучить.

вы́пятить, выпя́чивать vystrčiti; в.-ся vyčnívati.

вы́работ-ать, вырабо́тывать vypracovati, vzpracovati; vydělati si; —ка *f.* vypracování, vzpracování; 2. výdělek; 3. výtěžek (rud); 4. dodělávka.

вы́равн-енiе, выра́вниванiе *n.* vyrovnání; —ить, выра́внивать, вы́ровнять vyrovnati (zemi, váhu); в.-ся vyr. se.

выража́ть *v.* вы́разить.

выражда́ться *v.* вы́родиться.

вырази́тельность výraznosť; ráznosť; вырази́тельный výrazný; rázný.

вы́разить dáti na jevo, vylíčiti, naznačiti.

вы́разумѣть vyrozuměti *v.* поня́ть.

выраста́ть *v.* вы́рости.

вы́растить, выраща́ть, выра́щивать (в.

дѣтéй, дерéвья) vyrostiti, vychovati, vypěstovati. [в.-ся v. se.

вы́рвать, вырыва́ть vyrvati, vyrývati; вы́рдѣть uzráti (o nežitu); вы́рдѣлый uzralý (nežit). [(ryba z Donu).

вырезýбъ, а vyrozub *Cyprinus dentex*

вы́рисовать, вырисо́вывать vyrýsovati, vykresliti.

вы́ровнять *v.* вы́равнить.

вы́ровый vírový.

вы́род-иться vyroditi se, odroditi se; zvrhnouti se; —окъ, дка výrodek, zvrhlík.

вы́рожденіе *n.* odrodění, zvrhnutí-se.

вы́ронить, вырони́ть, выра́нивать ztratiti.

вы́рослый vyrostlý. [vyrůsti, vyrůstati.

вы́рости, вырости́ть, вырасти́ть vyrosti, вы́ростокъ, тка vydělaná kůže volská.

вырубáть, вы́рубить vyrubati, vysekati, vytesati; в. óгонь rozkřesati (oheň).

вырýбка *f.* vysekání (lesa); vytesání; 2., в., вы́рубъ vrub.

вы́ругать vyvaditi se s kým.

вы́ручить, выручáть vykoupiti koho; z nesnází vysvoboditi; я дрýга вы́ручилъ а онъ меня́ вы́ручилъ já jsem jeho vykoupil, on mě za to oloupil; 2. в. vytěžiti svoje peníze; в.-ся vykoupiti se.

вы́ручка *f.* vykoupení; vysvobození; 2. výtěžek (v obchodu).

вырывáть *v.* вы́рвать; 2. в., вы́рыть vyryti.

вырь, я, *m.* vír (vodní).

вы́рѣз-ать, вырéзывать vyřezati, -ávati (ve dřevě, vyryti v kovu atd.); в.-ся vyřez. se; —ка *f.* výřezka; продáжа на —ку obchod loketní, obchod vykrajovačský; 2. vzorek.

вырѣзный (-óй) vyřezaný.

вы́рѣзокъ, зка výřezek, výseč *Sector* (math.). [zdobiti.

вы́рядить, выряжáть vystrojiti, vy-

вы́сад-ить, высáживать vysaditi, vysázeti (rostlinami); 2. в. изъ карéты vysaditi z vozu; в. вóйско vysaditi vojsko (z lodí na břeh); в. комý зубъ vyraziti komu zub; —ка *f.* vysazení (vojska na břeh); vysázení rostlin; —ный vysázený; přesazený (rostliny); —ное вóйско výsadné vojsko, přístavné vojsko (na břeh (určené) *Landungstruppen*; —окъ, дка výsadek, rostlina přesazená.

высáживать *v.* вы́садить.

ны́салить, высáливать vymazati sádlem.

высáсывать *v.* вы́сосать.

вы́сватать, высва́тывать vysvatati (děvče), ucházeti se o ně.

вы́сверлить, высвéрливать vyvrtati.

вы́свистать, высви́стывать vypískati, vyhvízdati; přehvizdati (celou píseň).

вы́свобо-дить, высвобождáть vysvoboditi; в.-ся v. se; —жденіе *n.* vysvobození; —жденный vysvobozený.

вы́свор-ить, высвóривать psy smečce přiučiti; в.-ся přivyknouti smečce; —ка *f.* přivyknutí smečce.

вы́свѣтлить, высвѣтливать vyhladiti, dáti polívání na hrnce.

вы́селить, выселя́ть (изъ однóй дерéвни въ другýю) přestěhovati (z jedné vesnice do druhé); в.-ся př. se.

вы́селокъ, лка osada, osadní dvůr.

вы́серебрить vystříbiti, postříbřiti.

вы́сидка *f.* přehánění kořalky; 2. přehnaná kořalka.

вы́сидѣть, высиживать vyseděti (čas nějaký někde); 2. přeháněti kořalku; 3. в. цыпля́тъ vyseděti kuřata; в.-ся vyseděti se.

вы́синить, высинивать (бѣлье́) vymodřiti, namodřiti, vyšmolkovati (prádlo).

вы́сить (вы́шу, вы́сишь) (crk.) výšiti, povyšovati; в.-ся povyšovati se, vychloubati se.

выска́бливать *v.* вы́скоблить.

вы́сказать, выска́зывать vypovědĕti; vyříknouti.
выска́кивать vyskakovati *v.* вы́скочить.
выска́льзывать *v.* вы́скользнуть.
вы́скоблить vyhoblovati; vyhladiti, vyškrabati.
вы́скользнуть vyklouznouti, sklouznouti.
вы́скочить, вы́скокнуть vyskočiti; 2. rychle postoupiti v hodnosti.
вы́скочка *m. et f.* všetečka; 2. povýšenec, výstřelek; на вы́скочку na odiv.
выскребáть, вы́скрести vyškrabati vyčesati hřbílcemi; в.-ся vyškrabati se.
вы́славить, выслáвливать vykoledovati.
вы́слать (вы́шлю) vyslati.
вы́слуга *f.* vysloužení (výsluha); leta služební; за вы́слугу лѣтъ za vysloužená leta.
вы́служить vysloužiti (v. čas; službou získati); в.-ся до чего dosloužiti se (důstojenství).
вы́слушать, выслу́шивать (жáлобы) vyslechnouti (žaloby); в. курсъ наýкъ slyšeti běh učební do konce.
выслю́нить, выслю́нивать posliniti.
вы́смолить, высмáливать vysmoliti.
вы́сморкать, высмáркивать, вы́сморкнуть vysmrkati nos, v. se.
вы́смотрѣть, высмáтривать vypatřiti, vykoukati.
вы́совка, *f.*, вы́совъ, а strmění, vyčnívání.
высóвывать, вы́совать, вы́сунуть vystrčiti.
высóкий, ая, ое, —къ, а, о (*comp.* вы́сшій) vysoký (*comp.* vyšší).
высóко, высокó *adv.* (*comp.* вы́ше, *superl.* высочáйше) vysoko (*comp.* výše, *superl.* nejvýše).
высоко-благоро́дие *n.* Vysokoblahorodí (titul); —благоро́дный Vysokoblahorodý; —бóрдный корáбль koráb s vysokým okrajem; —вáтый trochu vysoký; —вéрхій, ая, ое (crk.) vysokovrchý; —вы́йный (crk.) vysokomyslný (s vysokou šíjí); —держáвный velemocný; - имени́тый veleslovutný; —монáршій, ая, ее k Jeho Veličenstvu se vztahující; —мóчный, —мóщный vysokomocný (titul); —мýдренный, —мýдрый vysokomyslný; —мýдрie *n.* vysokomyslnost; —мы́сленный, —мѣ́рный vysokomyslný; —мы́слie, мѣ́рie *n.*, —мѣ́рность vysokomyslnost; —мѣ́рничать, —мѣ́рствовать vysokomyslně si počínati; —пáрность nadutost; —пáрный nadutý (*adv.* -но nadutě); —повели́тельный (titul) vysoce velitelský; —почитáние, —почтéние *n.* šetrná úcta; —почтéнный velectěný; —превосходи́тельство excelence (titul); —преосвящéнный Nejdůstojnější; —преосвящéнство Veledůstojnost (titul arcibiskupů a metropolitů); —преподóбie *n.*, —преподóбный *adj.* Velectihodný (titul opatů, archimandritů); —рóдие *n.* Vysokorodí (titul); —рóдный Vysokorodý; —рóслый vysokorostlý, vytáhlý; —рѣ́чивость chlubnost; mnohomluvnost; —рѣ́чивый chlubný; mnohomluvný; —степéнство, —степéнный Vysoce postavený (titul asijských chanů).
высóкость vysokost.
высоко-торжéственный velmi slavný; —ýмie *n.* vysokomyslnost; —ýмный vysokomyslný; —ýмствовать vysokomyslně si počínati.
вы́солить, высóливать vysoliti.
вы́солодить, высолáживать vysladovati.
вы́сосать, высáсывать vyssáti.
высотá *f.* výška; 2. výšina; 3. vysokomyslnost.
высотомѣ́рie *n.* výškoměrství.

вы́сох-лый vyschlý; —нуть vyschnouti.
высочáйшій nejvyšší; -ая горá nejvyšší hora; по Высочáйшему повелѣнію dle Nejvyššího nařízení, na Nejvyšší rozkaz.
Высóчество Výsosť (titul).
вы́сочить, высóчивать šťávu vytáhnouti, šť. vypustiti.
вы́спать: спаль да вы́спалъ o tom se mi jakživo ani nezdálo; в.-ся vyspati se.
выспра́шиватъ, вы́спросить (о комъ) vyptati se na koho.
вы́спренн-ій, яя, ее (*adv.* -но, -нѣ) hořejší; nadzemský; vznešený; —ость vznešenosť.
выспрь *adv.* vzhůru.
вы́спѣть, выспѣвать dozrati (dospěti); вы́спѣлый dozrálý.
вы́ставить, выставля́ть, выста́вливать vystaviti, vyložiti (na prodej, na odiv); в. знамя́ korouhev vytýčiti; в. шаръ vystaviti kouli na biljáru; вездѣ в. себя́ všude ukazovati se, do předu se dráti; в. число́ и годъ udati den a rok; в.-ся vystaviti se, stavěti se na odiv.
вы́ставка *f.* výstava (umělecká, průmyslová atd.); всемірная в. světová výstava (v Londýně, v Paříži); на вы́ставку na odiv; 2. в. vystavení kulí v biljáru; 3. dodávání staviva.
выставны́й (-о́й); -ы́е това́ры zboží na odiv vyložené; -ы́я око́нницы okenice sundavací.
выставщи́къ výstavník, vystavovatel (na výstavě).
выста́ивать *v.* вы́стоять.
вы́становить, выстана́вливать vystaviti, vyložiti (zboží) *v.* вы́ставить.
вы́стегать, выстёгивать vystěhovati, prošiti; в. кого́-либо zmrskati koho.
вы́стегнуть, выстёгивать vyraziti; в. кому́ либо плéтью глазъ vyšlehnouti komu bičem oko; в. за́понку rozepnouti (vypnouti) knoflík, záponku; в. ло́шадь vypřáhnouti koně; в.-ся vypnouti se.
выстига́ть, вы́стичь přestihnouti koho.
вы́стиженіе *n.* přestižení.
выстила́ть, вы́стлать vykládati, pokládati (prkny n. deskami); в. у́лицу ка́мнемъ dláždíti, vydláždíti ulici.
вы́стил-ка *f.* vykládání, pokládání (deskami); в. у́лицы vydláždění; —о́чный dlaženi.
вы́стирать, выстира́ть vyprati (prádlo).
вы́стичь *v.* выстига́ть.
вы́стлать *v.* выстила́ть.
вы́стой, я jalová n. zvětralá chuť (nápojů); —ка *f.* vydržení, dodržení, setrvání.
вы́стоять vystáti; vydržeti něco; в. ло́шадь dáti koni oddechnouti; в.-ся vykouřiti se, vypařiti se, vyvětrati, zvětrati; 2. oddychnouti si (kůň).
выстра́гивать *v.* вы́строгать.
выстра́ивать *v.* вы́строить.
выстра́чивать *v.* вы́строчить.
выстига́ть, вы́стричь vystříhati, vystříhnouti; stříhati; в.-ся ostříhati se; dáti se ostříhati.
вы́стриж-еніе *n.*, —ка *f.* ostřihání.
вы́строгать, вы́стругать, вы́стружить vystrouhati; ohoblovati.
вы́строить, выстро́ивать, выстра́ивать vystavěti; zříditi.
вы́стройка *f.* vystavění.
вы́строч-ить, выстра́чивать vyšiti, šev udělati; —ка *f.* vyšití; šev.
вы́стручаться luskovatěti.
вы́стрѣлить, выстрѣливать (изъ ружья́, изъ пу́шки) vystřeliti, vystřelovati; в. въ кого́-либо střeliti po někom; вы́стрѣлять, выстрѣливать (по́рохъ) vystříleti (prach).

вы́стрѣлъ, a výstřel; на ружéйный в. sobě z ručnice dostřelil (daleko).
вы́стряпать, выстря́пывать vykuchařiti (si peníze); 2. vysouditi, při soudu vyhráti.
вы́студить, выстужáть vystuditi, dáti vystydnout; в.-ся vystydnouti, vychladnouti.
выступáть, вы́ступить vystoupiti; vytáhnouti (o vojsku); в. впередъ vystoupiti ku předu; вáжно в. vážně vystoupiti; в. изъ берегóвъ vystoupiti z břehů (řeka); в. изъ предѣловъ благоприлíчія vystoupiti z mezí slušnosti.
вы́ступка, *f.*, вы́ступь, и *f.* chování, vystupování.
вы́ступленіе *n.* vytažení (vojska).
вы́ступъ, a výstupek (v staveni), výběžek.
вы́стыть, вы́стынуть, выстывáть vystydnouti; вы́стылый vystydlý.
вы́сунуть vystrčiti (vyšinouti) *v.* высóвывать.
вы́сшій vyšší; nejvyšší; *v.* высóкій.
вы́сучить, высýчивать vysoukati.
вы́сушить, высýшивать vysušiti; в.-ся vysušiti se.
вы́сушка *f.* vysušení.
высылáть *v.* вы́слать.
вы́сылка *f.* posílka.
вы́сыпать vysypati; высыпáть vysýpati; в. vysypati se, osypati se (vyražení); у негó вы́сыпало на лицѣ osypala se mu tvář.
вы́сыпка *f.* vysypání; 2. vyspání.
высыхáть, vysychati *v.* вы́сохнуть.
высь, и *f.* výška *v.* высотá.
высѣвáть вы́сѣять, высѣивать vysívati, vysíti; 2. prosívati (na sítě).
вы́сѣвки, вокъ *pl. f.* výsevky, plevy.
высѣкáть, вы́сѣчь vysekati (stromy atd.); в. огóнь rozkřesati; в. нáдпись на кáмнѣ vysekati nápis na kameně; в. рóзгами vymrskati komu; в.-ся vysekati se.
вы́сѣчка *f.* výsečka, rytba.
вытáивать, вы́таять roztáti, rozpustiti se; 2. roztopiti, rozpustiti.
вытáлкивать *v.* вы́толкать.
вытáнивать *v.* вы́тонить.
вытáпливать *v.* вы́топить.
вытáптывать *v.* вы́топтать.
вытáривать *v.* вы́торить. [táhnouti.
вы́таскать, вытáскивать, вы́тащить vy-
вытáчивать *v.* вы́точить.
вы́твердить, вытвéрживать nazpamět se naučiti.
вытекáть vytékati *v.* вы́течь.
вы́теребить, вытерéбливать vytrhati, vyškubati.
вы́тереть vytříti; 2. в. изъ канцеля́ріи vypuditi, vystrnaditi, vyliti koho; в.-ся otříti se.
вытерпѣть, вытéрпливать vytrpěti.
вы́тесать, вытёсывать vytesati, otesati (kámen).
вы́теченіе *n.* vytečení.
вы́течка *f.* vytečení; 2. úkapky, počepky; 3. výstřelky, předky (z kořalky); 4. (mysliv.) úchoz, stopová dráha (kudy zvěř chodí do lesa neb z lesa).
вы́течь vyteci.
вытирáть vytírati *v.* вы́тереть.
вы́тирка *f.* vytírka; otření.
вы́тискать, вытúскивать vytisknouti.
вы́тискъ, a výtisk.
вы́тиснить, вытиснúть, вы́тиснуть vytisknouti, otisknouti; в.-ся vyt. se.
вы́тка *f. v.* выть.
вы́ткать vytkati.
вы́тный (star.) podílčí; losem ustanovený; 2. (prost.) úžitečný.
вы́толкать, вы́толкнуть vyraziti.
вы́тонить tenkým udělati.
вы́топить vytopiti (kamna); 2. vytopiti, vytaviti; в.-ся vyt. se.

вы́топки, покъ *pl. f.* škvarky (sádelné); kal, ssedlina.

вы́топтать vyšlapati, rozšlapati; 2. pošlapati (pošpiniti šlapáním).

вы́торговать, выторго́вывать vykupčiti.

вы́торжка *f.* výtěžek; 2. slevený peníz, sleva; srážka.

вы́торить, выта́ривать vytrvati, vydržeti (na nějakém místě).

вы́тормошить у кого́-либо что vynutiti, vyškemrati na kom něco; 2. в. кого́-либо за́-волосъ vytřepati, vykrákati komu za vlasy.

вы́точ-ить vytočiti, vysoustružiti, vysoustrovati; 2. rozvrtati (o červotoči); —ка *f.* vytočení, vysoustrování; práce soustružnická; 2. červotoč.

вы́травить, вытравля́ть, вытра́вливать vypásti (trávu na louce atd.); 2. vytráviti (jedovatou tekutinou); в. ребёнка vypuditi plod ze života; 3. vyžrati, vyleptati.

вытравно́й (-о́й) leptavý, leptací.

вы́требовать žádati *v.* тре́бовать.

вы́трезвить, вытре́звливать střízlivým udělati; в.-ся vystřízlivěti.

вы́трепать, вытре́пливать vytřepati (len, konopě).

вытряса́ть, вы́трясти vytřásati, vytřásti.

вытря́хивать, вытряха́ть, вы́тряхнуть vytřásti, vytřepati.

вы́тупить, вытупля́ть vytupiti; в.-ся [vyt. se.

вы́турить, вытуривать, вы́турнуть vyhnati, vypuditi, vyhoditi.

вы́тушевать, вытушёвывать vytušovati, tuší vyznačiti.

вы́тчикъ (star.) spoludržitel dílčího [statku

вытыка́ть, вы́ткать vytkati; 2. в., вы́ткнуть vytknouti.

выть, и *f.* část, účastek, podíl.

выть (во́ю, во́ешь) výti; волкъ во́етъ vlk vyje.

вытьё *n.* vytí.

вы́тѣснить, вытѣсня́ть vytlačiti, vytisknouti (od někud); в.-ся v. se.

вы́тягать vysouditi; při vyhrati.

вытя́гивать, вы́тянуть vytáhnouti; roztáhnouti, rozšířiti; в.-ся vytáhnouti se; roztáhnouti se.

вы́тяжка *f.* výtah, výpis knihovní, extrakt; 2. přímé držení těla (u vojáků).

вытяжно́й (-о́й) výtažný; roztažitelný; vytažený.

вы́удить udicí vytáhnouti.

вы́утюжить, выутю́живать vyhladiti, vypiglovati.

вы́учить, выуча́ть, вы́у́чивать кого́ чему́ vyučiti někoho něčemu; в. что, в.-ся чему́ vyučiti se, naučiti se něčemu.

вы́учка *f.* vyučení, vycvičení, cvik; отда́ть сы́на на вы́учку dáti syna na učení.

выха́живать *v.* вы́ходить.

вы́харкать, вы́харкнуть, выха́ркивать vychrknouti, vychrchlati; в.-ся vychrchlati se.

вы́хвалить, выхваля́ть кого́-либо vychváliti někoho.

вы́хвастать, выхва́стывать vychvastati.

вы́хватать, вы́хватить, выхва́тывать кому́ что (изъ рукъ) vychvátiti něco.

вы́хватка *f.* vychvácení.

вы́хлебать, вы́хлебнуть, выхлёбывать vychlemtati.

вы́хлестать, вы́хлеснуть, выхлёстывать vystříknouti; 2. vymrskati bičem; vypráskati komu.

вы́хлопотать, выхлопа́тывать snažením vymoci, vystarati se.

вы́ходецъ, дца vystěhovalec.

выходи́ть (выйти и выдти) vychoditi; не в. изъ дому nevycházeti z domu; в. изъ бе́регово́ъ vystoupiti z břehů (řeka); в. въ мо́ре vyplouti na moře; цыпля́та уже́ вы́шли kuřata už se

vylíhla; запа́съ выхо́дитъ zásoba dochází; 2. вы́ходить, выха́живать vychoditi něco, chozením získati.
вы́ход-ка *f.* (v hudbě) solo; 2. в. противъ кого́ narážka; výčitka; —ный východový; в. листъ titulní list; в. видъ list na vystěhování ze země; —ная дверь dvéře k vycházení; -ное де́рево dřevo kmenové.
вы́ходъ, а východ (z domu), vyjití; 2. vystěhování; (star.) stěhování-se čeládky od jednoho statkáře ke druhému; 3. (star.) poplatek ruských knížat chanům tatarským; 4. vydání knihy; 5. в. за́ мужъ provdání.
выхожде́ніе *n.* vycházení.
вы́хоженіе *n.* vychození něčeho.
вы́холить, выхо́ливать rozmazliti.
вы́холодить, выхола́живать vychladiti; в.-ся v. se.
вы́холостить, выхола́щивать (ло́шадь) vyklestiti, vyřezati (koně).
вы́хухоль, и *f.* rejsek pížmový *Sorex moschatus (Mygale moschata)*; -лій, ья, ье *adj.*
вы́царапать, вы́царапнуть, выцара́пывать vyškrábati, rozškrábati, rozdrásati.
вы́цвѣлый vykvětlý; 2. vybledlý (o kožích kuních a sobolích).
вы́цѣдить, выцѣ́живать vytočiti (pivo, víno).
вы́цѣловать zlíbati; 2. (star.) přísahou dosáhnouti.
вы́чеканить, вычека́нивать ražením vyznačiti.
вы́черкнуть, вычёркивать vyškrtnouti, vytrhnouti.
вы́чернить, вычéрнивать začerniti; zamazati; в.-ся z. se.
вы́черпать, вы́черпнуть, вычéрпывать vyčerpati.
вы́чесать, вычёсывать vyčesati (vlasy, len); в.-ся v. se.
вы́ческа *f.* vyčesání; *pl.* вы́чески, сокъ *f.* výčesky.
вы́честь *v.* вычита́ть.
вы́четный odpočtený, odražený, odtažený.
вы́четъ, а (изъ жа́лованья) srážka (s platu); 2. výčet, rozpočítávání.
вы́чинить, вычи́нивать opraviti.
вычисле́ніе *n* vyčíslení, rozpočtení, přepočítávání.
вы́числить, вычисля́ть vyčísliti; rozpočítávati, přepočítávati.
вы́чист-ить, вычища́ть vyčistiti; —ка *f.* vyčištění.
вычит-а́ніе *n.* odčítání, odtahování, subtrakce; —а́ть, вы́честь (math.) odčítati, odtahovati.
вы́читать čtením získati.
вы́чихаться vykýchati se.
вы́чтеніе odečtení, odpočítání.
вы́чуры, ъ, *pl. f.* okrasy, vzorky (na látkách).
вы́шарить, выша́ривать vyšťourati, vyslíditi; в. карма́ны prohledati kapsy; в. дѣло vyšťourati něco, nějakou věc znova ohřívati.
вы́ше *adv. (comp.)* výše.
выше-гра́дъ, а (star.) vyšehrad; —изчисле́нный výše n. svrchu vypočítaný; —имено́ваный výše jmenovaný; —объявленный výše oznámený; —озна́ченный, —пи́санный, —помя́нутый, —упомя́нутый, —ска́занный výše upomenutý, svrchu řečený.
вышиба́ть, вы́шибить (око́нницы, дверь) vyraziti, vytlouci (okna, dvéře).
вы́шибеніе *n.*, вы́шибка *f.*, вы́шибъ, *a* vyražení, vytlučení.
вышива́ть vyšívati, štykovati; вы́шить vyšiti.
вы́шивка *f.* vyšívání, štykování.
вышивный (-о́й) vyšivací.
вышина́ *f.* výšina.
вышка́ *f.* podkrovní světnička, arkýř; vikýř; 2. strážní budka, strážní vížka; 3. (star.) výška.
вы́школить vycvičiti.

вы́шлифовать vybrousiti.
Вы́шній, яя, ее vznešený; svrchovaný; Nejvyšší (t. Bůh).
вы́шутить, вышу́чивать vyžertovati.
вы́шій, ая, ее *v.* вы́сшій.
вы́щелочить, вышела́чивать vyloužiti (prádlo); alkalisovati.
вы́щипать, выща́пывать, вы́щипнуть vyštípati, vyštípnouti, vyškubati.
вы́щупать, выщу́пывать ochmatati, omakati.
вы́ѣдать, вы́ѣсть vyjídati, vyjísti.
вы́ѣдки, докъ *pl. f.* vyjedky, zbytky od jídla.
вы́ѣздить, вы́ѣздить vyjezditi (koňmo); в.-ся vyjezditi se.
вы́ѣздка *f.* cvičení koně jezdeckého.
вы́ѣздъ, а výjezd, vyjížďka.
вы́ѣзжать, вы́ѣхать vyjeti; в. съ кварти́ры vystěhovati se z obydlí.
вы́я *f.* (crk.) šíje, krk.
вы́яснить, выяснять vyjasniti; в.-ся v. se.
вы́яснѣть, выя́снивать vyjasněti, vyjasniti se.
вьюга *f.* chumelice (sněhu), metelice.
вьюжистый, вьюжливый, вьюжный; -ая погода chumelice.
вьюкъ, а balík, paklík.
вьюно́къ, нка́ zvonec, zvonek, zvoneček *Convolvulus* (rstl.); 2. в., вьюнъ, а́ okatice *Petromyzon fluviatilis* (ryba).
вьюро́къ, рка́ navijáček; 2. jikavec *Fringilla montifringilla* (pták).
вьюшка *f.* bečka.
вьючить (-чу, -чишь) baliti, pakovati, do pakliku složiti; 2. naložiti na soumara.
вьючный soumarový; -ая ло́шадь soumar, soumarný kůň; -ное сѣдло́ sedlo soumarné.
вьюшка *f.*, вьюшечка naviják, -áček; 2. klapka v komíně.
вьющійся otáčivý, úponkový (rostliny).
вѣверица *v.* вѣ́верица.
вѣдать věděti; znáti; никто́ не вѣ́даетъ какъ бѣ́дный обѣ́даетъ nikdo nezná toho, jak chudý trpí mnoho; в.-ся съ кѣмъ-либо míti s někým co dělati, míti s někým řízení; в.-ся суди́мъ, в.-ся распра́вою jíti pořadem práva, pořadem soudním.
вѣдецъ, дца (crk.) znalec.
вѣди *pl.* jmeno písmene в v azbuce.
вѣдомо-о *adv.* vědomo; 2. skutečně; съ моего́ —а s mým vědomím, pokud vím; безъ его́ —а bez jeho vědomí; —ость vědomost, zpráva; *pl.* —ости noviny; —ство obor působnosti, úřední působnost; —ый vědomý, povědomý; známý. [zkušený.
вѣдущій vědoucí; něčeho znalý,
вѣдь *adv.* vždyť (dyt); вѣдь я уже́ сказа́лъ vždyť jsem řekl.
вѣдьма *f.* věďma, čarodějnice.
вѣдѣніе *n.* vědění; вѣдѣть (crk.) věděti *v.* вѣдать.
вѣер-никъ vějířník (palma); —ница *f.* vějířnice *Pterophorus*; —ный vějířový.
вѣеро-видный, —образный vějířovitý.
вѣеръ, а vějíř.
вѣжа *f.* (star.) věž; 2. stan.
вѣжди, ей *f.* víčka (oční).
вѣжество *f.* znalost; невѣжество nevědomost, neznalost.
вѣж-ив-ость zdvořilost, uctivost; —ый zdvořilý, uctivý.
вѣйка *f.* váni.
вѣко *n.* víčko (oční); 2. kulatý košík; 3. krosna kramářská.
вѣков-áние *n.* dlouhé meškání někde; —áть někde dlouho zůstávati, meškati; не вѣкъ же мнѣ здѣсь в. nemohu zde předce věčně zůstati; —ый (-óй) dlouho trvající, věčný.
вѣковѣ́чный věčný, věkověčný, nekonečný; -но -ně; -ность -nost.

вѣкъ věk, století; věk lidský; věčnosť; на вѣки na věky; во вѣки, во вѣки вѣко́въ na věky.

вѣне́цъ, нца věnec; 2. koruna; 3. svatozáře; 4. svatba; лавро́вый в. vavřínový věnec; в. сла́вы věnec slávy; коне́цъ де́лу вѣне́цъ dobrý konec díla věnec.

вѣне́ч-никъ mučeník; 2. komonka, řebčík *Fritillaria* (rstl.); —ный věncový, věnečný.

вѣн-икъ, а věník, chvost (v lázni); —ичекъ, чка chvoštátko; —ичникъ chvošťatář, košťatář.

вѣно *n.*, прида́ное věno.

вѣн-о́къ, нка vínek, věnec; —о́чекъ, чка věneček; —о́чница věnečnice, věnečkářka, květinářka.

вѣнуть (star.) vanouti.

вѣнце-ви́дный, —обра́зный věnčitý, vínkovitý; —но́сецъ korunovaný (panovník); (crk.) svatý; —но́сица *f.* korunovaná (panovnice); (crk.) svatá; —но́сный korunovaný.

вѣнцо́вый věncový; věncovitý.

вѣнч-а́льный svatební; -ое кольцо́ svatební prsten; -ое пла́тье svatební roucho; —а́ніе *n.* oddavky; в. на ца́рство korunování, korunovace; —а́нный (вѣнчанный) oddaný (při svatbě); korunovaný; —а́тельный svatební; —а́ть (-а́ю, -а́ешь) oddávati (manžely); 2. korunovati, věnčiti; коне́цъ де́ло —а́етъ konec dílo věnčí, dobrý konec díla věnec; в.-ся dáti se oddati, vzíti se (o manželích); в.-ся на ца́рство korunovati se.

вѣнчикъ korunka; záře (kolem hlavy svatých); 2. náčelek mrtvým dávaný; 3. obruba u nádob; 4. koruna (u květu rostlin).

вѣр-а *f.* víra; (star.) přísaha; имѣть къ кому́-либо вѣру míti k někomu důvěru (staroč. míti k někomu vieru); —имость věrohodnosť, hodnověrnosť; —итель plnomocnitel; —ительный zmocňovací, zplnomocňující; -ныя гра́моты věřicí listy; —ить чему́, кому́, вѣрити чему, komu; не вѣрьте ему́ невѣрте mu; в. въ Бо́га věřiti v Boha; мнѣ не вѣрится, что́-то не вѣрится nemohu tomu věřiti.

вѣрникъ (star.) přísežník, porotník; plnomocník; 2. seznam stvrzený.

вѣрно *adv.* opravdu, zajisté.

вѣрнопо́ддан-нический věrnopoddanský; —ный věrný poddaný (svému panovníku); —ство věrná poddanosť (panovníkovi).

вѣрность věrnosť.

вѣрный věrný; в. своему́ до́лгу věrný své povinnosti.

вѣров-аніе *n.* věření; vyznávání; —атель vyznavač víry; —ать (въ кого́, во что) věřiti; в. кому́ věřiti komu.

вѣро-и́мецъ, мца, легковѣрный lehkověrný člověk, lehkověrník; —и́мный, —и́мчивый lehkověrný; —и́мство, —и́мчивость lehkověrnosť; —исповѣда́ніе *n.* vyznání víry, vyznání náboženské; —ло́мецъ, мца věrolomec, věrolomník, věrolomný člověk; —ло́мка *f.* věrolomka; —ло́мность, —ло́мство věrolomnosť; —ло́мный věrolomný (*adv.* -но, -нѣ); —ло́мствовать věrolomně jednati; —отмѣ́тникъ zapírač víry, odpadlík od víry; —отмѣ́тница zapíračka víry, odpadlice od víry; —отмѣ́тный zapíračský, odpadlický; —отмѣ́тство zapírání víry; —отсту́пникъ odpadlík od víry; —отсту́пница odpadlice od víry; —отсту́пническій odpadlický; —отсту́пничество odpadlictví; —отсту́пный odpadlý od víry; —подо́біе *n.* pravděpodobnosť; —подо́бный k víře podobný, pravděpodobný,

(*adv.* -но, нѣ); —проповѣдáніе *n.* kázání n. hlásání víry křesťanské; —проповѣдникъ kazatel n. hlasatel víry křesťanské, misionář; —терпѣ́ливость snášelivosť náboženská; —я́тіе *n.* pravděpodobnosť; —я́тность pravděpodobnosť; —я́тный pravděpodobný; в. наслѣ́дникъ domnělý nástupce, d. dědic; *adv.* —я́тно pravděpodobno; nepochybně, bezpochyby; tak se zdá.

вѣрющій; —ее письмо́ plnomocenství, list zmocňovací (staročes. list mocný; -ая грáмота list věřící, l. dověřovací.

вѣсúстый mnoho vážící.

вѣсить, (вѣшу, вѣсишь), вѣшивать vážiti (jistou váhu míti; na váhu dáti); в.-ся vážiti se. [závažný.

вѣскій těžký na váhu, mnoho vážící; вѣсны́й (-о́й) vážitelný.

вѣсов-óе *n.* važné, plat od váhy; —щúкъ, á važník, važný; —ы́й (-о́й), óя, óе vahový, važní; —áя стрѣ́лка jazýček ve váze; товáръ -ы́й zboží na váhu prodávané; -áя дѣ́ньги porto, poštovné, dovozné.

вѣсóкъ, ская olovnice (k měření prostopadnému).

вѣсомъ *adv.* (продáть) na váhu (prodati).

вѣсóмый važitelný.

вѣсóчки, овъ *pl. m.* vážky.

вѣствовáти (crk.) zvěstovati.

вѣстúм-о *adv.* známo, povědomo; —ый známý, povědomý.

вѣстн-икъ zvěstovatel, hlasatel, posel; (věstník); —ица *f.* hlasatelka; poslice; —ый (crk.) povědomý, známý.

вѣстовщúкъ oznamovatel, zvěstovatel; 2. novinkář (-ářka *f.* -ka).

вѣстовы́й (-о́й) návěstný; в., áго *m.* věstový, zvěstovný, ordonanční (důstojník, voják).

вѣсточка *f.* zprávička.

вѣсть, и *f.* zpráva, návěští, věst; в. о побѣдѣ zpráva o vítězství; лóжныя вѣсти *pl.* lživé zprávy; онъ безъ вѣсти пропáлъ zmizel bez stopy, je nezvěstným; быть на вѣстáхъ býti na ordonanci.

вѣсъ, а váha; závaží; závažnosť, důležitosť; *pl.* вѣсы́ váhy; *dem.* вѣсóчки vážky.

вѣтвенный, вѣтвúстый větevnatý.

вѣтвúна *f.* větev, větvička; 2. větvina *Atragene* (rstl.).

вѣтвь, и *f.*, *dem.* вѣ́тка, вѣ́точка větev.

вѣтвяный z větví udělaný.

вѣтеръ, тра, вѣтръ, а, *dem.* вѣтерóкъ, рка, вѣтерóчекъ, чка vítr; 2. větroplach; 3. *pl.* вѣ́тры větry (med.).

вѣтíя *m. v.* витíя.

вѣ́тка *f.* větvice, -ička; 2. hrozníček s jahodami; 3. člun sibiřský.

вѣтр-ельникъ korouhvička větrná, kohoutek, větrník; —еникъ, а větroplach, pudivítr; —еница *f.* větroplaška; 2. větrnice, větrnička, větrná růžička *Anemone* (rstl.); —еничать větroplašsky sobě počínati; —еный větrný; в. день v. den; -ая мéльница větrný mlýn; 2. в. вéтрный, větroplašský, lehkomyslný.

вѣтренѣть: -éетъ dělá se vítr, větří se.

вѣтрило *n.*, *dem.* вѣтрильце, пáрусъ plachta lodní.

вѣтрóвый větrový.

вѣтро-гóнка *f.* větroplaška; —гóнный, —гонúтельный (med.) větropudný; —гóнъ, а větroplach, pudivítr; —испускáтель parovod *Eolipyle*; —лóмный, —повáленный (лѣсъ) větrem vyvrácený (les); —лóмъ, а zálom, vývratky (v lese); —мѣ́ръ větroměr *Anemometer*; —нóсецъ, сца větroplach; —нóсный větroplašský, lehkomyslný; —тлѣ́ніе *n.* (crk.) záhubný vítr.

вѣтръ, а *v.* вѣтеръ.

вѣтрѣть (-ѣю, -ѣешь) schnouti na větru, provětrávati.
вѣтря́къ, а větrný mlýn, větrník.
вѣтрян-икъ, —ица, —ичать, —ый *v.* вѣтреникъ atd.
вѣх-а, й *f.* kůl, tyčka (na okázání splavné vody); 2. chmelová tyčka; 3. (prost.) slombidlo, tyčka (dlouhý člověk); —ова́ть tyčkami vyznačiti.
вѣхоть, а (в. соло́мы) (star.) věchet slámy.
вѣче *n.* (star.) *v.* ве́че.
вѣчно *adv.* věčně.
вѣчно-живо́тный (crk.) věčně živoucí; —па́мятный věčně památný.
вѣчн-ость věčnost; —ый věčný.
вѣчь, вечь, и *f.* (?) věž.
вѣш-алка *f.* věšák (na šaty); 2. věšák, kříž rozvěšovací (v knihtisk.); —аніе *n.* věšení; —атель věšitel; —ать věšeti; повѣсить pověsiti; в.-ся věšeti se; —еніе *n.* vážení (na váze).
вѣщ-а́ніе *n.* (crk.) vypravování; povídání; —а́тель vypravovatel, povídatel; —а́ть vypravovati, povídati.
вѣщецъ, щица (crk.), вѣщу́нъ, а věštec, prorok.
вѣщій, ая, ее (star.) věští, prorocký; 2. moudrý, věhlasný.
вѣщу́нья *f.* věštkyně, prorokyně.
вѣялица *f.*, метёль vánice, metelice.
вѣялка, вѣяльница, вѣяльня *f.* opalačka (fofr na obilí). [2. vějíř.
вѣяло *n.* vějadlo, vějidlo, opálka;
вѣяльщикъ, вѣятель opalač (obilí).
вѣяніе *n.* vání (větru); vání obilí, opálání.
вѣять (вѣю, вѣешь) váti (o větru); вѣтръ вѣетъ vítr věje, vítr vane; 2. в. (овёсъ, рожь, пшени́цу) váti, opálati (obilí).
вя́жущій (-ее лекарство) svíravý. svraskavý (lék).
вяз-а́льный štrykovací; -ая игла́ štr. jehla, drát k štrykování, štrykovačka; —а́льщикъ vazač; štrykovač; —а́льщица štrykovačka; —а́ніе *n.* vázání; —а́нка, вя́зань, и *f.*, (crk.) вя́заница svazek; в. дровъ otýpka dříví.
вя́занка *f.* štrykovaná n. pletená rukavice.
вязáть (вя́жу, вяже́шь) vázati; в. снопы́ váz. snopy; 2. в. štrykovati, plesti (punčochu); в.-ся (вяжу́сь, вя́жешься) vázati se; в.-ся съ кѣмъ spojiti se s někým.
вязьбá *f.* (star.) vazba (ve vězení).
вя́зель, я *m.* věnečenka, čičoretka (Presl) *Coronilla varia* (rstl.).
вязе́ніе *n.* pletení, štrykování (punčoch).
вязей, й *f.* štrykovačka.
вязи́га *f.* suchá žíla hřbetní z jesetra n. vyzy.
вя́зк-а *f.* svazek, filec, balík; 2. úmluva mezi dodavateli nějakého zboží; —ій lepkavý, mazavý; -ость -osť.
вязни́къ, á les vazový, jilmový.
вя́знуть (-ну, -нешь) váznouti; здѣсь ногй вя́знутъ zde nohy váznou.
вязоже́льдь, и cesmina *Ilex aquifolium.*
вязти́ (-зу́, -зе́шь) plesti, štrykovati (punčochy).
вязъ, а, *dem.* вя́зикъ vaz *Ulmus effusa* (strom).
вязь, и *f.* vázání; 2. slatina, močál; 3. skrácené písmo; цвѣто́чныя вя́зи květinové pletení, věnceví.
вя́кать (prost.) tlachati, žvaniti (věkati).
вя́л-еніе *n.* sušení na vzduchu; —ить (-ю, -ишь) sušiti na vzduchu, na slunci; в.-ся sušiti se; —ость zvadlosť, uvadlosť; 2. mdlosť; —ый zvadlý, uvadlý; 2. mdlý, ochablý.
вя́нуть, вядáть vadnouti; цвѣты́ вя́нутъ отъ засу́хи kvítí vadne suchem.
вятю́тень, вятю́тинъ, вя́хирь, я *m.* doupnák (holub) *Columba palumbus.*

вя́ха *f.* buchta, udeření, rána.
вя́щій, вя́тшій (star.) větší, věčší.
вусс*ъ* *v.* виссъ.

Г.

г (глаго́ль) čtvrté písmeno v azbuce; co číslo značí 3.
га́! *int.* ha! ga, ga, ga! ha, ha, ha! (smích).
габіо́нъ, габю́нъ, a hradební koš (franc. *Gabion*).
га́ванный přístavní.
га́вань, и *f.* přístav (z něm. *Hafen*).
гаварéя *f. v.* аварія.
га́вка, *f.*, га́га kajka *Anas mollissima*
гав-канье *n.*, гавъ, a štěkání, štěkot, hafání, hafot; —кать, —кнуть, štěkati, hafati.
га́вранъ, a (crk.) havran *v.* во́ронъ.
гагар-а *f.* potápka, potáplice (kahara) *Colymbus* (pták); —ій, ья, ье potápkový.
гага́тъ, a černý jantar *Bitumen gagas.*
га́гачій, ья, ье kájkový.
га́гка *f. v.* га́вка.
гагку́нъ, á samec kajky.
гад-а́льщикъ, а, —а́тель hadač; —а́льщица, —а́тельница hadačka; —а́ніе *n.*, —а́тельство hádání; —а́ть, га́дывать hádati; г. по ка́ртамъ, на ка́ртахъ hádati z karet, vykládati karty; г. по черта́мъ рукъ hádati z rukou; чего́ ни ду́малъ ни гада́лъ čeho jsem se nenadál.
га́дина *f.* hmyz; 2. sběř, holota, luza.
га́дить, га́живать pomazati, pošpiniti, pokáleti; 2. hnusiti; г.-ся špiniti se, mazati se; hnusiti se, zošklivovati se.
га́дк-ій hnusný, ošklivý; -ость, -ость.
гадли́вый *v.* брезгли́вый.
га́дость *v.* га́дкость.
га́дъ, a plaz, zeměplaz (had = užˇ, змѣя́); 2. (přezdívka) *v.* га́дина.
гадю́-ка *f.* (prost.) had; —чій, ая, ее hadí; —чія я́годы potměchuť *Solanum dulcamara.*
гаéв-никъ, a jestřáb; —ый hájový.
гáер-скій šaškovský; —ство šaškovství, frašky; —ствовать šašky provozovati.
гáеръ, a šašek, harlekýn.
гáечный šroubový.
гáже *adv.* (*comp.*) ošklivěji, hnusněji.
гáзель, и *f.* gazela *Antilope dorcas.*
газéт-а *f.*, *pl.* —ы časopis; noviny; —ный časopisový, časopisný; —чикъ novinář, žurnalista.
гáзовый plynový.
газо-ёмъ, —мéтръ plynojem, plynoměr *Gasometer*; —обрáзный, —вúдный plynovitý; —освѣщéніе *n.* osvětlení plynem, osv. plynové; —провóдный plynovodný; -ная трубá plynovod, trouba na plyn; —провóдъ plynovod; —разнóсный plynonosný.
газъ, a plyn *Gas.*
гай, я *m.* háj *v.* póща; 2. křik kavek n. havranů, kvákot.
гáйворонъ *v.* гáвранъ.
гайдам-а́къ, а hajdamák, hajdalák; —а́чій, ья, ье, —а́цкій, ая, ое hajdamácký; —а́чить po hajdamácku (t. po loupežnicku) si počínati.
гайд-ýкъ, á hajduk, hejduk; —учúха *f.* žena hajdukova; —ýчій, ья, ье hajdučký.
гайка́ *f.* matice šroubu, šroub zevnější; 2. kroužek n. zděř na válci.
гайно́ *n.* sviní brloh.
гайта́нъ, а šňůra, šňůrka (hedbávná).
гако́вница *f.* hakovnice.
гакъ, a míra země v Baltickém pomoří.
галантерéйный galanterní; -ыя вéщи galanterní zboží, ozdobné zboží.
галба́нъ, а galbán (pryskyřice).

гáленокъ, нка galon (míra anglická); 2. г. porce; г. чáю porce čaje.
галéр-а *f.* galeje; ссúлка на —ы odsouzení na galeje; —ный galejní; г. невóльникъ galejní otrok.
галерéя, галлерéя *f.* galerie.
гáлев-ка *f. v.* гáлька; —никъ srostlé křemínky *Conglomerat.*
галиматьй *f.* nesmyslná směsice *Gallimathias.*
галиóта *f.*, галиóтъ, а galiota (druh lodí).
гáлка *f.* kavka *Corvus monedula.*
галлицúзмъ, а gallicismus, míchání francíny do jiného jazyka.
галмéй, я, *m.* kalamín.
галоп-áдъ, а galopáda, kvapík (tanec); —ировáть tryskem n. klusem ujíždĕti, kvapem uháněti.
галóпъ trysk, klus (koní).
гáлочій, ья, ье kavčí.
галóша, калóша, *pl.* -ши kalože, přezuvky, svrchní střevíce.
гáлстукъ, а, *dem.* -учекъ nákrčník, šátek na krk (z něm. *Halstuch*).
гáлстучникъ nakrčníkář. [plachty.
галсъ, а halže, houžva (provaz na
галýнщикъ prýmkář.
галýнъ, á prým, prýmek (kaloun).
галýргія *f.* soliznalství *Halurgie.*
галýшка *f.* knedlík, haluška.
галчёнокъ, нка mladá kavka.
гальван-изúровать galvanisovati; —úзмъ, —úзмъ galvanismus; —úческій galvanický; —омéтръ galvanoměr; —оплáстика *f.* galvanoplastika; —опластúческій galvanoplastický.
гáлька *f.* křemen, oblázek.
гальóнъ nos u korábu.
гáмкать, гáмкнуть štěkati, hafati.
гáмма *f.* stupnice, škála hudební (*gamma*).
гамъ, а štěkot; 2. šumot.
гангрéна *f.* sněť *Gangraena.*
ганз-á *f.* hanza (spolek měst polabských a pomořanských); —éйскій hanzovní. [spouštěcí.
гардéль, *pl.* гардéли, ей *m.* lano
гардемарúнъ, а námořský kadet.
гардеробмéйстеръ dvorský šatník.
гардерóбщикъ šatník (a).
гардерóбъ, а šatnice *Garderobe.*
гардúна *f.* opona v okně.
гарéмъ, а harem (pokoj žen u turkův).
гáркать křičeti; гáркнуть vzkřiknouti, vykřiknouti.
гармóника *f.* harmonika (hud. nástroj).
гармон-úровать harmonovati; souhlasiti; —úстъ, а harmonista; —úческій harmonický.
гармóнія *f.* harmonie, náuka o zvucích; 2. souhlas.
гáрнецъ, нца (z pol. garniec) míra na obilí, 8má část četverika.
гарнизóнъ, а posádka, obsádka vojenská *Garnison;* -нный posádkový; -нщина *f.* mužstvo ku posádce určené.
гарнитýръ, а garnitura.
гáрпіусъ, а bílá smola; bílá pryskyřice.
гарпýнъ, а harpun (oštěp na velryby).
гартъ, а slovíčkovina, liteřina (kov na písmo).
гáрусина *f.* harasová nitka.
гáрусъ, а haras, příze z velbloudí srsti.
гарцов-áніе *n.* harcování; —áть harcovati.
гарцóвникъ, а harcovník.
гарь, и *f.* místo v lese vypálené; 2. čmoud, zápach od kouře.
гасáры *pl. m.* (star.) srub; ohražení proti nepříteli.
гасúло *n.*, zhasinadlo, zhasináček.
гасúль-никъ *v.* гасúло; —ный zhasínací; —щикъ zhasinač.
гасúть (гашý, гáсишь) hasiti (oheň, svíčky, vápno); г.-ся hasiti se.
гáсло *n.* (star.) heslo.
гáсникъ *v.* бýквица.
гáснуть hasnouti.

гастро-нóмія *f.* lahůdkářství, umění pochoutkářské; —нóмъ, a lahůdkář, pochoutkář.

гасъ, a zlatý n. stříbrný prým, porta.

гатúть (гачý, гатúшь) hatiti, dělati hať neb hráz.

гать, и *f.* hať, hráz, sypaná dráha skrz bahno. [(*Haubitze*).

гáубица (гафýница A.) *f.* houfnice

гауптвáхт-а *f.* hlavní stráž, strážnice (*Hauptwache*); —енный *adj.*

гачéніе *n.* dělání hatí (*v.* гать)

гáчи, ей *f. pl.* spodničky, spodní kalhoty (katě, slovác. gatě, crk. гащи, staroč. hace); 2. rousy na nohou dravých ptáků. [niček.

гáчникъ, a šňůrka na uvázání spod-

гашéніе *n.* hašení.

гвáлтъ, a násilí (něm. *Gewalt*).

гвардéецъ, éйца gardista, voják v gardě.

гвардéй-скій (полкъ, офицéръ) gardovní (pluk, důstojník); —щина *f.* mužstvo v gardě.

гвардіóнъ, a stráž vyslaná na koráby v čas karantény.

гвáрдія *f.* garda.

гвоздь-áрь, я *m.* hřebikář, cvočkář; —йка *f.* karafiát, hvozdík *Dianthus caryophyllus*.

гвóздикъ, a hřebík.

гвозд-йльня *f.* hřebovna, babka; —йть (гвоздю́, -здúшь) zatloukati (hřebík); —йчка *f.* karafiátek; —йчникъ záhon karafiátů; 2. kuklík *Geum urbanum* (rstl.); —йчный hřebíkový; —йчное дéрево hřebíček, hřebíčkový strom *Caryophyllus aromaticus*; —йчная головка hřebíček (koření); —овáтый hřebíkovitý; —óчникъ *v.* гвоздáрь; —óчный hřebíkový.

гвоздь, я *m.* hřeb, hřebík; вбúть г. въ стѣну zatlouci hřebík do zdi.

гвоздянúкъ, á příhrádka n. truhlík na hřebíky.

гдѣ? *adv.* kde? гдѣть, гдѣ-либо, гдѣ-нибýдь, гдѣ ни есть někde, kdesi.

гевáльдигеръ důstojník, jenž vykonává policii ve vojsku (z něm. *Gewaltiger*).

гевáнъ, a zimostráz (pušpán) *Buxus sempervirens* (rstl.)

геéнна *f.* peklo (*Gehenna* dž. . .)

гезéль, я *m.* pomocník lékárnický (z něm. *Gesell*).

гей! *int.* hej!

гекзамéтръ, a šestiměr *Hexameter*.

гелiо-мéтръ, a sluniměr *Heliometer*; —скóпъ, a slunihled *Helioscop*; —трóпъ otočník *Heliotropium* (rstl.).

геморóй, я *m.*, *pl.* геморойды *pl. f.* zlatá žíla, haemorrhoidy.

генвáрь, я, январь měsíc leden *Januarius*; -рскій lednový.

генеа-логúческій genealogický, rodopisný; —лóгія *f.* rodopis, genealogie; —лóгъ, o genealog, rodopisec.

генерал-бáсъ, a generální bas; —úссимусъ, a generalissimus; —итéтъ generalita.

генерáлъ, a generál.

генералъ-адмирáлъ veliký admirál, generáladmirál; —адъютáнтъ generální pobočník, generáladjutant; —аудитóръ generálauditor, nejvyšší auditor; —губернáторъ generálgubernator; —квартирмéйстеръ generální ubytovatel; —лейтенáнтъ generállajtnant *General-Lieutenant*; —маióръ generálmajor; —мáршъ veliký pochod *Generalmarsch*; —фельдмáршалъ nejvyšší polní maršal; —фельдцейхмéйстеръ nejvyšší polní zbrojmistr *General-Feldzeugmeister*.

генерáль-ный generální, všeobecný; г. кóнсулъ generální konsul; -ные штáты generální státy; —скій generálský; —ство hodnost generálská.

генера́льша *f.* generálová, žena generálova, generálka.
ге́ній, я *m.* genius, veleduch.
геніа́ль-ность ženiálnosť; —ный ženiální.
гео-ге́нія, —го́нія *f.* zeměplozí; —гно́зія *f.* zeměznalství, geognosie; —гностѝческій zeměznalecký, geognostický; —графѝческій geografický, zeměpisný; —графія *f.*, землеописа́ніе zeměpis, geografie; —гра́фъ (геогра́фъ) zeměpisec, geograf; —де́зія *f.* zeměměřictví; —де́тъ zeměměřič; —ло́гія *f.* zemězpyt, geologie; —ло́гъ (геоло́гъ) zemězpytec, geolog; —метрѝческій geometrický; —ме́трія *f.* geometrie, zeměměrství; —ме́тръ (гео́метръ) geometr, zeměměřič.
георги́на *f.* jiřinka *Georgina, Dahlia.*
гера́льд-ика *f.* heraldika; —икъ heraldik.
геральди́ческій heraldický.
гера́ній, я *m.* čapí nůsek (kakost) *Geranium* (rstl.) [*Herbarium.*
гербо́ві́й, я *m.* herbář, rostlinář
гербо́вникъ erbovník, kniha znaků.
ге́рбовый, гербо́вый erbový, znakový; -ая бума́га kolkovaný papír; -ая пошлѝна poplatek kolkový, kolek.
гербо-вѣдѣніе *n.* erboznalství. znakoznalství; —пи́сецъ, сца erbopisec, malíř znaků n. erbů.
гербъ, а, *dem.* ге́рбикъ erb, znak.
германи́змъ, германи́змъ, a germanismus.
геро́й, я *m.* hrdina, rek, heroj.
геройда *f.* heroida, hrdinské poslání (ve verších).
геройня *f.* hrdinka, rekyně.
геро́й-скій, геройческій hrdinský; геройческая по́эма hrdinská baseň; —ство hrdinství.
геро́льд-ія *f.* heroldie, komora rodopisná (jenž se obírá rodokmeny šlechtickými); —скій hlasatelský; —ство hlasatelství.
геро́льдъ, а herold, hlasatel.
герцогѝня *f.* vojvodkyně (něm. *Herzogin*).
ге́рцогство *n.* vojvodství.
ге́рцогъ, а vojvoda (z něm. *Herzog*).
гетма́н-скій hetmanský; —ство *n.* hetmanství.
гетма́нъ, ге́тманъ, a hetman (nejvyšší velitel kozáků).
гжѝголка *f.* konipásek, třasořitka *v.* [трясогу́зка.
гзымзъ, a říms (něm. *Gesims*). [kotrč.
гибáло, *n.* lávka veslářova na lodi; гѝбаница *f.* preclík.
гѝбель, и *f.* záhuba, zkáza; 2. ztráta; —ный záhubný.
гѝбк-ій hybký, ohebný; -ость -ost.
гѝбнуть, погѝбнуть zahynouti.
гига́нтскій obrovský.
гига́нтъ, a gigant, obr.
гигіе́на *f.* náuka o zdraví, zdravověda.
гигроме́тръ, a vlhkoměr, vlahoměr *Hygrometer.*
гѝдра *f.* hydra. [vodná.
гидравли́ка *f.* hydraulika; náuka vodo-
гидравли́ческій hydraulický.
гидра́тъ, a hydrát.
гидро-графѝческій hydrografický, vodopisný; —графія *f.* hydrografie, vodopis; —гра́фъ, a vodopisec, hydrograf; —дина́мика *f.* náuka o pohybu vody, hydrodynamika; —ло́гія *f.* hydrologie, vodoznalství; —ме́тръ, a hydrometer, vodoměr; —ско́пъ, a vodohled, hydroskop; —ста́тика *f.* hydrostatika; —те́хника *f.* hydrotechnika, náuka o stavbách vodních.
гѝкать, гѝкнуть hejkati, hejknouti (zvolati).
гикъ smola námořnická; 2. hyk, ryk vojenský (u kozáků).
гиліот-ѝна *f.* guillotina, stinadlo (ve

Francouzsku); —инйровать guillotinovati, stíti stinadlem.
гиль, и *f.* červenka *Sylvia erithacus* (pták); (hejl = снѣгирь *Pyrrhula*); 2. r. (prost.) žvanice, tlachy.
гйльдія *f.* gilda, třída kupců; купецъ пе́рвой гйльдіи kupec první třídy; гильдейскій gildovní. [*Hülse*).
гйльза *f.* šešulka (na raketě) (něm.
гимназ-йстъ, a gymnasista; —йческій gymnasijní, -siální.
гимна́зіа *f.* gymnasium.
гимна́стика *f.* gymnastika, tělocvik.
гимнастйческій gymnastický.
гимнъ, a hymna, chvalozpěv.
гине́я *f.* guinea (peníz angl.).
гйнуть hynouti *v.* гйбнуть.
гинь, *m.* (R.), *pl.* гйни, ей lano k vytahování a spouštění zboží z korábu.
гипе́рбола *f.* hyperbola, nadbytnice (mathem.).
гипер-болйческій hyperbolický; —болойдъ hyperboloid, nadbytničník (math.); —боре́ецъ, е́йца severan, severník, severozemec; —боре́йскій severní, severozemský.
гипоте́за *f.* hypothesa, podmínka, podložená zásada. [math.
гипотену́за *f.* hypotenusa, podpona
гипотетйческій hypothetický, podmínečný (podložený, předpokládaný).
гипо-хо́ндрикъ, a hypochondrik, zádumčivec; —хондрйческій hypochondrický, zádumčivý; —хо́ндрія *f.* hypochondrie, zádumčivost.
гипсъ, a sádra, gyps; -совый -ový.
го́рла *f.*, гйрло *n.* (malorus. místo го́рло — hrdlo) rameno některé řeky při vtoku do moře (jako na př. Dunaj).
гирлянд-а *f.*, —очка věncový oblouk *Guirlande.* [hodinách.
гйря *f.*, гйрька *f.* visuté závaží na
гита́ра *f.* kytara.
гитар-йстъ, *m.* kytarista *m.*; —йстка *f.* —istka *f.* [vodou.
гйтерсъ, a lopata na polívání korábu
гиттен-мейстеръ, a hutmistr (něm. *Hüttenmeister*); —фервальтеръ, a správce hutí (něm. *Hüttenverwalter*).
гйчка *f.* úzký dlouhý člun (na korábech).
гіады *pl. f.* hyady, deštnice (hvězdy).
гіалу́ргія *f.* sklářství *Hyalurgie.*
гіа́тусъ hiatus, průzív (gram.).
гіацйнтъ hyacint (drahý kámen; 2. rostlina).
гіе́на *f.* hyena *Hyaena.*
глава́ *f.* (crk.) hlava (hl. vojska; hl. v knize; hl. domu) *v.* голова́.
главно-кома́ндующій hlavní velitel; —нача́льствующій hlavní ředitel; —управля́ющій hlavní správce.
гла́вный hlavní; г. го́родъ hlavní město; -ая кварти́ра hlavní stan (vojska); г. *subst. m.* hlava, náčelník.
главня́ *f.* hlaveň, oharek.
главо-бо́лие *n.* bolení hlavy; —тйжъ, a (crk.) páska na hlavu (u židů).
глаго́л-ать (crk.) mluviti; —емый řečený; —ивый mluvný; výmluvný.
глаголити́ческій, глаголи́тскій, глаго́льскій glagolský, hlaholský; -ое письмо́ hlaholské písmo,
глаго́ль, я *m.* jmeno písmene г v kyrilské azbuce; 2. jeřáb, zvedák; —ный časoslovný.
глад-йлка *f.* hladilka, hladidlo, fidlovačka (nástroj); —йло hladidlo; —йльный hladicí, vyhlazovací; -ая кость hladicí kost, vyhlazovačka; —йльщикъ vyhlazovač, hladič.
гла́дить (гла́жу, гла́дишь) hladiti; г. кого́-либо по голо́вкѣ mazliti se s někým.
гла́дк-ій hladký, úlisný, lichotivý; plynný, hladký (sloh); —о *adv.*

(*comp.* гла́же) hladce; úlisně; —ость hladkosť.

гладцо́ю *adv.* (prost.) lichocením (nabyti něčeho).

гладъ hlad *v.* го́лодъ. [2. švihák.

гла́дышъ, a hladýš *Laserpitium* (rstl.); гладь, и *f.* hladkosť; 2. hladké místo (na ledu); 3. šťastný stav; гла́дью шить šíti na hladko.

гла́женіе *n.* hlazení.

глазáстый okatý.

глазе́тъ, a lesklý brokát, zlatohlav.

глаз-ни́ца *f.* světlík *Euphrasia*; —ны́й (-о́й) oční; г. врачъ oční lékař; —о́къ, зка́ (*pl.* глáзки), —о́чекъ, чка očko; očko na rostlině; дѣлать кому́-либо глáзки po očku na někoho hleděti.

глазомѣ́ръ míra od oka, podle oka.

глазу́нъ, a okáč, okatý člověk; глазу́нья *f.* okatá.

глазу́ра, глазу́рь, и *f.* glasura, poleva; lesk zubů.

глáзъ, a oko; *pl.* глазá oči; ребёнокъ хвора́етъ глáзу dítě jest uřknuto; въ глазá do očí; за глаза́ za zády; при мои́хъ глазáхъ u mé přítomnosti.

глаз-ѣ́ніе *n.* zevlování; —ѣть zevlovati.

глáсисъ koliště u hradeb *Glacis.*

глас-и́тель hlasatel; —и́ть (глашу́, гласи́шь) hlásati; hlásiti.

глáс-ность známosť obecní, povědomosť; —ный вóбec známý, povědomý; г. *m.* hlasující člen (v magistrátě); —ная (бу́ква) samohláska.

гласъ, a (crk.) hlas; 2. zvuk, hlahol.

глаш-áтай, я *m.* hlasatel, vyvolavač; —áть hlásati, vyvolávati, provolávati; —éніе *n.* тру́бное hlahol trub.

глáшникъ, ли́сій, луговóй, лисохвóстъ ocáskovec *Alopecurus* (rstl.)

глéвъ, a hlen, šlem.

глéзна *f.* hlezna, kotník. [klejt.

глéтъ, a klejt; свинцóвый г. olověný

глúдина, глúдъ, a hloh *Crataegus oxyacantha.*

глúн-а *f.*, глúнка hlína; горшéчная г. hlína hrnčířská; —истый hlinatý, hlinitý; —ище *n.*, —ница *f.* hliniště; —ій, я *m.* hliník *Aluminium*; —никъ (star.) hrnčíř.

глино-ва́лъ, a hlinošlap; —ва́льня *f.* hlinoviště, kde se hlína hněte neb šlape; —зёмъ, a hlinačka, hlinovitá země, mastník (kysličník hlinitý).

глúняный hliněný.

глистá *f.*, глистъ, a hlísta, hlíst *Ascaris lumbricoides.*

глúст-никъ, a hlístník, citvarové semínko *Silphium* (rstl.); 2. pelyněk, černobýl *Artemisia*; —ный červový, hlístový.

глисто-гóнный hlistopudný; —гóнъ, a svatolina (Presl) *Santolina* (rstl.).

глóбусъ, a globus, obraz zeměkoule.

глогъ, a svída *Cornus sanguinea* (hloh — глúдина).

глод-áніе *n.* hlodání; —áть (гложу́, глóжешь) hlodati.

глот-áніе *n.* hltání; —áть (-áю) hltati.

глóтка *f.* ohryzek *Larynx*; распустúть глóтку rozdírati chřtán (křičeti); заткнýть глóтку přivesti koho k mlčení.

глотóкъ, тка́ doušek; вы́пить за одúнъ г. vypiti jedním douškem.

глóхнуть hluchnouti (hlechnouti); 2. schnouti.

глуб-ина́ *f.* hlubina; —ни́къ vítr severozápadní; —óкій, ая, ое hluboký; —очáйшій nejhlubší; —óко, глубокó *adv.* hluboko (*comp.* глýбже hlouběji); —оковáтый zahloublý, trochu hluboký.

глубокомы́сл-енность, —ie *n.* hlubokomyslnosť, ostrovtipnosť; —енный hlubokomyslný, ostrovtipný.

глубóкость hlubokosť.

глубь, и *f.* hloub, (i), hloubka.

глузъ, а hluzek; koutek oční.
глузéкъ, зкá strnad luční *Emberiza cia* (pták).
глум-éцъ, мцá, —и́тель, —ни́къ, á smíšek, posměváček; —и́ть (-млю́, -ми́шь) žertovati; г.-ся о комъ (crk.) posmívati se komu.
глумъ, а žert.
глуп-енди́й, я (prost.), —éцъ, пцá hlupec, hlupák.
глу́по *adv.* hloupě.
глупова́тый přihlouplý.
глу́п-ость hloupost; —ый, ая, ое, глупъ, а, о hloupý.
глупы́шъ, а buřňák, bouřliváček *Procellaria glacialis* (pták).
глупѣть, поглупѣть hloupěti, zhloupěti.
глух-áрка *f.* příduška, sordina (na houslích); —áрь, я tetřev, hlušec *Tetrao urogallus* (pták); —íй (-óй), áя, óе (глухъ, а, о) hluchý (člověk); —óе извѣстие temná (hluchá), nejasná zpráva; —óй овёсъ hluchý oves; —áя рожь hluché žito (bez zrní); —óе окнó hluché, jalové, slepé okno; —áя дверь hluché, jalové, slepé dvéře; —áя стѣна jalová stěna; zeď bez oken; —óй переýлокъ slepá ulička; —áя ночь hluchá neb hluboká noc; —áя порá pozdní doba; —óй звукъ temný zvuk; —óй лѣсъ hustý les; —óй тетеревъ *v.* глухáрь; —áя крапúва hluchá kopřiva *Lamium*.
глýхо *adv.* hluše; nejasně, temně.
глуховáтый přihluchlý, nahluchlý.
глухонѣм-ы́й, áя, ое hluchoněmý; —отá hluchoněmost, hluchoněmota.
глухотá *f.* hluchota.
глуш-и́ть (-шу́, -ши́шь), огл. ohlušiti někoho: загл. přehlušiti, překřičeti svým hlasem; загл. (травá) udusiti (o rostlinách); гл. ры́бу omámiti ryby a loviti je; —и́ца *f.* (star.) stojatá voda; louže; 2. hluchá máta; —ня́къ, á velmi hustý les.
глушь, и *f.* houština lesní, houšť, houští; 2. vzdálené osamělé místo.
гли́б-а *f.* hrouda (země); —истый, глыбовáтый hrudovatý.
глыбодрóвъ, а hrudokol (přístroj na roztrolení hrud na poli).
глѣнистый šťavnatý.
глѣнь, и *f.* šťáva.
глядь *int.* (prost.) hleď, hle, ejhle!
гляд-ѣніе, —ѣнье *n.* hledění, patření; —ѣть (гляжý, гляди́шь, *imp.* гляди́) hleděti, patřiti na něco; гля́дывать hledívati; гляну́ть (на что) pohlednouti; —ѣть за кѣмъ dohlížeti na někoho; гл. въ зéркало vzhlížeti se v zrcadle.
гля́нецъ, нца, лоскъ lesk (něm. *Glanz*).
глянцов-áть (-ýю, -ýешь) leštiti, —и́тый lesklý.
гнáніе *n.* hnaní.
гнать (гоню́, гóнишь) hnáti, puditi; plaviti dříví; přeháněti (chem.); uháněti, rychle ujížděti; г.-ся (гоню́сь, гóнишься) hnáti se.
гнейсъ, а rula *Gneis*; —совый rulový.
гнестú, гнесть (гнетý, гнетёшь) hnísti, hnésti.
гнетéніе *n.* hnětení.
гнётъ, а pres, stiskadlo, mačkadlo
гни́д-а, —ка *f.* hnida; —никъ hnidoš, kapucínské semeno *Delphinium staphisagria* (rstl.).
гниловáтый nahnilý.
гни́лость shnilost.
гнилýха, —ýшка *f.* kus shnilého dřeva.
гнилóй, (óй), áя, óе shnilý, hnilý.
гниль, и *f.* shnilotina.
гнилáкъ, á člověk nečistý, vředovatý; 2. člověk slabého těla.
гнить (гнію, гниёшь) hníti.
гніéніе *n.* hnití.

гніючєсть hnilobnosť; —ій, ая, ее hnící; hnilobný.
гноевáтый hnojný.
гноевица *f.* shnilá zimnice, shnilice; 2. malomocenství.
гноéніе *n.* hnojení, jitření (rány).
гное-течéніе *n.* tečení hnoje n. hnisu, hnisání; —тéчный, —точúвый hnisavý, jitřivý.
гной, я hnůj, mrva; 2. hnůj, hnis, talov (v ráně); —лúвый, гнóйный hnojný, hnojivý.
гнойстый hnojný; hnisovatý, pln hnoje n. hnisu.
гнойть (гною, -úшь), гнáивать hnojiti (pole); г. páну hnojiti ránu, rozjitřovati; г.-ся (гноюсь, гнойшься) hnojiti se.
гнóище *n.* (crk.) hnojiště.
гномóника *f.* gnomonika, náuka o hodinách slunečních.
гноюч-ій, ая, ее (г. пластырь) hnojicí, hnojivý, jitřivý; 2. hnisavý (rána); —ка *f.* hnojavá neštovice, hnojavka.
гнус-á *m.*, —áрь, á huhňa, huhňal; —árья *f.* huhňalka; —úть (гнушý, гнусúшь) huhňati (nosem mluviti); —лúвость huhňavosť; —лúвый huhňavý. [ošklivý.
гнýсн-ость *f.* hnusnosť; —ый hnusný, гнусотá *f.* hnusnosť, hnusota.
гнуть (гну, гнешь) hnouti (zagnúť zahnouti; согнúть sehnouti); гнуться (гнусь, гнéшь, гнéшься) hnouti se.
гнуш-áться hnusiti se, oškliviti se; —éніе *n.* hnusení, oškliveni.
гнѣв-аніе *n.* hněvání; —ать, гнѣвúть hněvati; не гнѣвú Бóга nehněvej Boha; не гнѣвú своúхъ родúтелей nehněvej svých rodičů; гнѣваться (гнѣваюсь) hněvati se. [—ый -vý.
гнѣвлúв-о *adv.* hněvivě; —ость -osť; гнѣвн-о *adv.* hněvivě; —ый hněvný.
гнѣвъ, а hněv.
гнѣд-кó *m.* hnědouš (kůň); —úй (-óй), áй, óе hnědý.
гнѣдочáлый, —ая лóшадь hnědá brůna.
гнѣздáрь, гнѣздникъ hnízdoš, hnízdník (pták vzatý z hnízda a vycvičený k lovu), cvik.
гнѣздúлище *n.* loupežnické hnízdo, skrýše, brloh. [diti se.
гнѣздиться (-зжусь, -здишься) hnízgнѣздó *n.* hnízdo; вить гнѣзда dělati hnízda; hnízditi.
гнѣздо-вiéніе *n.* dělání hnízda; —вóй *adj.* hnízdový.
гнѣздышко *n.* hnízdečko.
гнюсь, а plotice *Sepia* (ryba).
гобóй, я hoboj (hudební nástroj).
гобóистъ, а hoboista.
говнó *n.* hovno.
говнúть kaňhati; mazati.
говор-éніе *n.* mluvení, hovoření; —úть (-ю, -úшь) съ кѣмъ о чѣмъ mluviti, rozmlouvati, hovořiti s někým, o něčem; —úтся povídá se, praví se; —лúвость hovornosť; —лúвый hovorný; —нáя трубá mluvidlo, dalekomluv; —нá *f.* tlachání; tlachy *pl.*; —óкъ, рукá povídálek; tlučhuba; 2. r., —úшка krákal *Gracula* (pták); —кóмъ *adv.* zběžně, krátce řečeno; —úнь, á tlachal; —úнья *f.* tlachalka.
гóворъ, а hluk n. šumot zaznívající od mluvících osob (hovor — houbor).
говѣль щикъ, а *m.*, —щица *f.* kdo se
говѣніе *n.* postění. [postí.
говѣть (-ѣю, -ѣешь) postiti se.
говяд-ина *f.* hovězina, hovězí maso; —о *n.* (crk.) hovado (skot, hovězí dobytek).
говяжій, ья, ье hovězí.
гóголь, я hohol *Anas clangula* (kachna); ходúть гóголемъ vypínati se, nos vysoko nositi.
гогот-áнье *n.* kdákání, kejhání (husí);

—áть kdákati, kejhati; —ýнья *f.* kejhalka (husa); 2. chechtalka.
годúна *f.* (crk.) čas; 2. hodina; *pl.* —ны výroční památka.
годúть (гожý, годúшь) prodlévati, meškati; погодú! počkej! prodli! г.-ся (гожýсь) hoditi; э́то ко всемý годúтся to se hodí ke všemu; годúтся projde (t. hodí se).
годúчный výroční.
гóдный hodný, příhodný.
годов-áлый roční, jednoroční; —áльщикъ (star.) voják n. řemeslník jenž rok prožil na službě, mimo domov; —áть (годýю, ýешь) rok někde pobyti; —úкъ, a ročňák, ročňátko (zvíře); —щúна *f.* výroční památka; —ы́й (-óй) roční, jednoroční.
гóдъ, a rok; нóвый г. nový rok.
гóжій, ая, ее (prost.) příhodný, vhodný.
гой! *int.* hoj!
голáвль, я, *dem.* голáвликъ *Cyprinus orphus* (ryba).
голбéцъ, бцá špižírna u kamen.
голдóвникъ, a holdovník, man, vasal.
голдъ, a hold, svazek manský.
гóлевый z čínského damašku.
голен-áстый dlouhonohý; -ыя птúцы *pl.* štihláci; —úще *n.* holínka (u boty).
гóлень, и *f.*, *dem.* голúшка holeň, bérce (бéрцо).
голéть, a geleta (loď). [skála.
гóлецъ, льцá mřínek (ryba); 2. holá
голизнá *f.* holé místo; nahota.
голúкъ, á holík, chvost lázeňský bez listí.
голúть (-лю́, -лúшь) holiti (vousy); 2. přílišně přižinovati; г.-ся holiti se.
голúца *f.*, голúчка kožená rukavice.
голобрю́хій, ая, ое holobřichý.
головá *f.* hlava; г. сáхары homole cukru; градскóй г. purkmistr (totiž hlava města); что емý пришлó въ гóлову co mu přišlo do hlavy; скóлько голóвъ, стóлько умóвъ kolik hlav tolik smyslů; съ ногъ до головы́ od paty až do hlavy; побúть нá голову poraziti na hlavu (nepřítele); на свою́ гóлову o své újmě; жить однóю головóю žíti neženat; головóю (*adv.*) veskrz, vesměs; *pl.* гóловы, *gen.* голóвъ nárt na obuvi.
голов-áнъ, а., —áстикъ, hlaváč, hlavatý člověk; —áнья *f.* hlavatá osoba; —áстый hlavatý; —áчъ, á hlaváč (člověk i ryba); —áшки *pl. v.* головúшки; —éшка *f. v.* головня́; —ю́зна *f.* veliká rybí hlava; —ю́ца *f.* makovice; 2. jakýsi nápoj maloruský.
голóвка *f.* hlávka, hlavička; *pl.* голóвки пе́тушьи hluchavka krvavá *Lamium purpureum*.
голов-нúкъ, á (star.) hrdelní přestupník; —нúца *f.* (star.) náčelek, páska na hlavu; —ны́й (-óй), áя, óе hlavní; vybraný; -áя бóль bolení hlavy; -óй тать (star.) zloděj lidí, lidokrádce; -óй человѣкъ předák, předník (u vojska); —ни́, и́, *f.* hlavně, hlaveň, oharek; 2. snět u rostlin; 3. jílek, pominulka *Lolium temulentum*.
голово-кружéніе *n.* závrať hlavy; —лóмный hlavolomný, krkolomný; —лóмщина *f.* krkolomná práce; —лóмъ, a krkolomná práce; 2. silný nápoj líhový; 3. bolehlav *Conium maculatum* (rstl.); —нóгій, ая, ое *Cephalopodus* hlavonožec (měkkýš); —рéзъ, a hrdlořez, sekáč, rváč.
голов-ушка *f.* hlavička; —чатый hlávkovatý.
голов-щúкъ přední zpěvák, předzpěvovač (v klášteře); —щúна *f.* daň z hlav; —я́шки, шекъ *pl. f.* přední část saní.

гологру́дый s rozhalenýma prsoma.
голод-а́ть hlad trpěti, hladověti, lačněti; —и́ть o hladu nechávati.
го́лодный, голо́дный, голодновáтый hladový.
голодýха *f.* veliký hlad, hladomře; съ —хи z velikého hladu.
го́лодъ, я hlad; терпе́ть г. и хо́лодъ trpěti hlad i chlad, t. hlad a nouzi.
голо-ле́дица *f.*, го́лоть, и *f.* hololedí, náledí. [dávno.
голомя́ *adv.* (prost.) už před chvílí,
голомя́, я́ни і е́ни *n.* vzdálenosť od břehu (na vodě).
голо́мя, ени *n.* (star.) kmen; pařez.
голомя́н-ка *f.* ryba bajkalská *Callianymus Baicalensis*; —ный вѣтеръ mořský vítr.
голо-но́гій holonohý; bosonohý; —пе́рый bez per.
голос-и́стый zvučný; se zvučným hlasem; —и́ть (голошу́, -си́шь) hlasitě mluviti n. zpívati.
голосло́вный prázdnomluvný, nedůvodný.
голосови́й (ói) hlasový.
го́лосъ, а hlas (člověčí, hudební, voličský); въ одинъ г. jednohlasně.
го́лоть *v.* гололе́дица.
голо-у́сый bezvousý; —ше́я *m. et f.* člověk s holou šíjí.
голты́ль, я *m.* vyžlabník.
голуб-е́ль, и *f.*, —и́ца, —и́ка *f.* klikva *Vaccinium uliginosum*; —е́нокъ, нка (*pl.* голуба́та) holoubek, holoubě, ěte (*pl.* holoubata); —е́цъ, бца holubec (modrá barva); 2. dřevěný kříž se stříškou (na hrobě); 3. národní tanec ruský; 4. krahujec (pták); 5. holubinka *Agaricus violaceus* (houba); —изна́ *f.* modrá (holubí) barva; —и́ный holubí (holubiný); —и́ца, голу́бка *f.* holubice; 2. г., —и́чникъ *v.* голубе́ль; -кий, о́въ *pl.* orlíček *Aquilegia* (rstl.); —о́ *adv.* do modra.
голубо-гла́зый, —о́кій modrooký; —се́рый modrošedý.
голубо́чекъ, чка, голубо́чикъ, а holoubek.
голу́бушка *f.* holubička.
голубо́й, (о́й) modrý, světlomodrý; —и́е глаза́ modré oči.
го́лубь, я *m.* holub *Columba*.
голубе́ть, поголубе́ть zmodrati (jako blankyt na nebi)
голубя́т-ина *f.* holubí maso; —никъ holubář; —ница holubářka; —ня *f.* holubník.
голубя́чій, ья, ье holubí *v.* голубиный.
голы́дьба *f.* ubozí chudí lidé (holota).
го́лый, ая, ое, голъ, а́, о́ holý; съ го́лыми рука́ми s holýma rukama (bez peněz; bez zbraně); голъ какъ со́колъ, голъ какъ бу́бенъ holý jako kůl.
голыше́вый křemenový, oblásková.
голы́шъ, а́ křemen, křemel, oblásek; 2. ubožák, chuďas; 3. jalové vejce, potřepek (zápřtek).
голь, и *f.* holosť, nahosť, nahota; chudoba, bídáctví; 2. damašek čínský; *pl.* го́ли dvě esa, dva touže (ve hře v karty); го́лью *adv.* zhola, pouze; въ го́ляхъ, на го́ляхъ na holičkách (v nouzi).
го́лькель и *f.* žlábek, drážka (z něm. *(Hohlkehle)*.
голе́мый (crk.) veliký (holemý).
голѣть, or. holým se státi; schudnouti.
голя́къ, а́ ubožák, bídák.
голя́нка *f.* ubohá, bídačka.
гомео-патическій homeopatický; —па́тія *f.* homeopatie; —па́тъ, а homeopat.
гомз-а́ *f.* (prost.) peníze; —а́ніе *n.* hemzání, šimrání (od hmyzu); —у́ля *f.* (prost.) veliký krajíc chleba (paloch chleba); г. много денѣгъ.

гомоз-á *m. et f.* neposeda, vrtílek; —и́ть, г.-ся vrtěti sebou.
гомóла *f.* (crk.) homole.
гомони́ть, уг. upokojiti, utišiti, uchlácholiti (dítě); г. ся. u. se.
гомоюнъ, а (prost.) *v.* гомозá.
гондóл-а *f.* gondola, gondole; —ьный gondolový; —ьщикъ gondolník (lodník).
гон-éніе *n.* honění; г. за вéру pronásledování pro víru; —éцъ, нцá honec, rychlík; —и́тель pronásledovník; —и́тельница pronásledovnice; —и́ть (crk.) *v.* гнать, гонáть.
гóнка *f.* pronásledování, honění; 2. plavba o závod; 3. plavení dříví, pltnictví; 4. přehánění, destilování; 5. vyhubování.
гонобóбель *v.* голубéль.
гонт-и́на *f.* šindel; —овщи́къ šindelář; —овы́й (óй) šindelový; г. гвоздь šindelák.
гонтъ, а *coll.* šindele *pl.*, šindel *coll.*
гончáр-ничать hrnčířiti; —ный hrnčířský; г. кругъ hrnčířský kruh; —ня *f.* hrnčírna; —ство hrnčířství.
гончáръ, á hrnčíř.
гóнч-икъ, а star. *v.* гонéцъ; —ій, ая, ее hončí; —ая собáка lovčí pes.
гонъ-декъ, а nejspodnější paluba na korábech vojenských.
гóны, овъ *pl. m.* hony n. hona (kus cesty, co by bez zastávky ujel n. uběhl); одни́ гóны, двóи гóны; бѣгáться въ гóны běžeti o závod.
гоньбá *f.* (star.) běh; ujíždění n. uhánění na koních; 2. honba.
гонáть (áю, áешь) honiti; г. vyhubovati komu; г.-ся honiti se; г.-ся за кѣмъ honiti se za kým, pronásledovati koho.
горá, ы́ *f.* hora; идти́ на́ гору jíti na horu, na vrch; идти́ въ гóру jíti nahoru, vzhůru; идти́ пóдъ-гору sestupovati s hory, s vrchu; онъ сталъ горá горóю on velmi ztloustl; горóю стоя́ть за кого́ všemi silami někoho hájiti.
горáздо *adv. (cum compar.)* mnohem, o mnoho; г. лу́чше mnohem lépe, o mnoho lépe.
горáздъ, а, о zběhlý, zkušený, šikovný; онъ г. стрѣля́ть on je zběhlý ve střelbě, zběhlý (šikovný) střelec; онъ г. въ дѣлáхъ zběhlý n. zkušený v obchodech; онъ на всѣ г. on hodí se ke všemu.
горбáт-ость hrbatost; —ый hrbatý; —ѣть hrbatěti.
горбáчъ, á karabáč.
гóрбикъ *v.* горбóкъ.
горб-и́на *f.*, —и́нка hrbeček; hrbol; —и́стый hrbolatý.
гóрбить (-блю, бишь) hrbiti, krčiti.
горбов-áтый přihrblý; —и́на *f.* hrbovina (v horn.).
горбóкъ, бкá, горбóчекъ, чка hrbek, hrbeček.
горбо-нóсый hrbonosý, s hrbolatým nosem; -обрáзный hrbovitý, hrbolovitý.
горбýнъ, а, горбýнчикъ, а hrboun.
горбýнья *f.* hrbounka, hrbatá.
горбýш-а hrbuška *Salmo gibbosus* (ryba); 2. srp; —ка *f.* skrojek chleba.
горбъ, á hrb; г. (prost.) hřbet.
горбы́ль, я́ *m.* krajna (deska).
горделúвый (crk.) *v.* гóрдый.
горде́нь, я *m.* lano zdvíhací.
горде́цъ, á, горделúвецъ, вца hrdý člověk, hrdouš.
гордúться (горжýсь, гордúшься) чѣмъ pyšniti se něčím.
гóрдость, горделúвость hrdost, pyšnost, pýcha.
гордъ, а, гордовúна *f.* chudovina, tušalaj *Viburnum lantana* (rostl.).
гóрдый, ая, ое hrdý, pyšný.

гордѣ́ня *f.* (crk.) hrdosť.
гордѣ́ть, воз— zhrdnouti.
гордя́нка *f.* hrdá ženština.
го́ре, я *n.* hoře, zármutek; r.! *int.* běda! r. мнѣ! běda mně!
горев-а́ніе *n.* bědování; —а́ть (-рю́ю, -рю́ешь) bědovati, hořekovati.
горемы́-ка *m. et f.* neštastník; —кать neštastně žíti; —чный neštastný.
го́ренка *f.* komůrka; světnička.
го́рестный žalostný.
го́ресть, и *f.* žalosť.
го́ренъ, рна horák, horan, horal.
горе́нъ, рна rdesen, truskavec *Polygonum* (rstl.). srovn. горе́цъ.
горечáвка *f.* hořec, hořčec *Gentiana* (rstl.).
го́речь, и *f.* hořčina.
горизонта́ль-ность horizontálnosť, vodorovnosť; —ный horizontální, vodorovný.
горизо́нтъ, а horizont, obzor.
горйстый hornatý.
гори-хво́стка *f.* čermák, řehek zahradní *Sylvia phoenicurus* (pták); —цвѣ́тъ knotovka, smolnička (luční kohoutky) *Lychnis.*
горйчникъ, а hořičník, smldník *Peucedanum.*
горйща *f.* veliká hora.
го́рка *f.* horka, hůrka, malá hora.
горла́нить z plna hrdla křičeti, hulákati.
горла́нъ, а křikloun, hulákač.
горла́нья *f.* křiklounka.
горла́стый křiklavý.
горлёнокъ, нка mladá hrdlička.
горлѣ́цъ, á rdesen hadímord *Polygonum Bistorta* (srovn. горе́цъ).
го́рл-икъ, а hrdličí sameček; —ица, —ичка *f.* hrdlička *Columba turtur;* — ичій, ья, ье hrdličí.
го́рло, а hrdlo, krk.
горлов-и́на *f.* hrdlo, otvor, ústí u kotlů a j.); —ы́й (о́й), а́я, о́е hrdelní.
горло-зу́бка *f.* slimák *Muxine glutinosa* (ryba); —пѣ́рый (-ая ры́ба) hrdloploutvá (ryba); —пя́тина (prost.) příliš kyselé nebo přesolené jídlo, že je možno sotva polknouti.
горля́нка *f.* tykev, tykvice *Cucurbita lagenaria*; 2. protěž *Gnaphalium Dioicum* (rstl.); 3. bělolist *Filago* (rstl.); 4. alembik, baňka přehaněcí.
горля́ный hrdelní.
горне́нъ, нца (crk.) hrnec *v.* горшо́къ
горни́ло *n.* ohniště, výheň; r. мятежѣ́й sídlo povstání.
горни́стъ, а hornista, trubič, trubač.
го́рни-ца *f.* pokoj, světnice; 2. (star.) střecha; —чная, ой panská (t. služka); —чный pokojový, světničný.
го́рній, яя, ее horní, vrchní, vyšší; nebeský; —ее мѣсто sedadlo biskupské v kostele.
го́рновый ohništný.
горно-горо́шекъ, шка hrášek lesní (lecha) *Orobus;* —завóдскій hornický, horní, rudnický; —ка́менная порóда skalina; —рабóчій horník, kovkop; —служа́щій kdo slouží při hornictví; —ста́евый, —ста́ечій, ья, ье hranostajový, chramostejlový.
горностáй, я, *dem.* —чикъ, а, —ка *f.* (star. горноста́ль, я) hranostaj, chramostejl *Mustela erminea.*
горну́шка *f.* záhřeb (u ruských kamen).
горнъ, а ohniště, výheň, místěj; 2. roh, trubka (něm. *Horn*).
го́рный, ая, ое horní, hornický; —ное дѣ́ло, —ная нау́ка hornictví, hutnictví; r. ленъ len horní (osinek).
город-е́цъ, дца (star.) hrádek; —и́ть (горожу́, ро́дишь), гора́живать hraditi; r. чепухý žvastati, žvaniti, tlachati; —и́шко *n.* ošklivé městečko; —и́ще *n.* hradiště; 2. velké místo; —ни́къ, а

zakladatel srubu; —ни́чество úřad n. hodnosť hradničího; —ни́чиха *f.* žena hradničího; —ни́чій, аго *m.* hradničí (úředník v ruských městech, jenž obstarává službu policejní); —ны́й, áя, óe (star.) městský; —ня́ *f.* (star.) srub; —овы́й (óй) městský; *subst. m.* policejní strážmistr; —о́къ, дка́ dřevěný vzorec pevnosti; 2. výkružky n. kraječky na šatě; *pl.* —ки́, národní hra ruská: kuželky postavené, které se porážejí hozenou hůlkou (v Čechách podobně: hra v čampuli); —скíй, (óй), áя, óe městský.

гóродъ, a město.

городьбá *f.* hradba, ohražení, plot.

горожáн-инъ, a měšťan, měšťák, obyvatel města; —ка měšťanka.

горожéніе *n.* hražení.

горо-кóпный, —рúтный hornický; —кóпъ, a horkop; průkopník, zákopník.

горóнить (—ню, —нишь) zahořkávati.

гороскóпъ, a horoskop; prorokování osudu z hvězd.

горóхов-икъ jídlo z hrachové mouky; 2. r., —ое дéрево hrachovík, čimišník obecný *Caragana arborescens*; —ина *f.* hrachovina; —ище *n.* hrachoviště; —никъ hrách (rostl.) *Pisum*; —ый hrachový.

горóхъ, a hrách (rostlina i plod) *Pisum*.

горóш-екъ, шка hrášek; *Vicia* vička, hrášek luční; —ина, —инка hrachové zrnko; —чатый hráškovitý.

горóю *adv.* (star.) po suché zemi (cestovati).

гóрскій, ая, ое horský.

гóрст-ать bráti po hrsti; —ка *f.* hrstka; -очка hrstička; -очный hrstečný.

гóрсть, и *f.* hrsť.

гортáнный chřtánový; —ая óýква hrdelní hláska, hrdelnice.

гортáнь, и *f.* chřtán.

гортéнсія *f.* hortensie *Hortensia* (rstl.).

горýшица (crk.) *v.* горчúца.

гóрцѣ *adv.* (crk.) hořce.

горч-áвка horyč (Presl.), horčavka *Picris* (rstl.); —áкъ, á horčák, vodní peprť *Polygonum Persicaria* (rstl.); —áнка *v.* горечáвка; —áть, (—áю, —аешь) hořknouti; —úть (—чý, —чúшь) hořčiti; —úца *f.* hořčice *Sinapis* (rostlina i omáčka z jejích zrnek); —úчникъ, —úчница hořčičnice, nádobka na hořčici; —úчный hořčičný.

гóрше *adv.* (crk.), хýже hůře.

горш-éкъ, —óкъ, шка hrnec, hrnek; —éчекъ hrneček; —éчникъ hrnčíř; —éчница hrnčířka; —éчный hrncový; hrnčený.

гóршій, ая, ее (crk.) horší.

горúничъ, горúня *m.* hrubý člověk (horák; to je horák!)

гóрьк-ій, ая, ое hořký; —лый zhořklý; —нуть, горчáть hořknouti.

гóрько *adv.* hořce.

горьковáтый nahořklý, zahořklý.

горько-зёмъ, a hořkel, *magnesie*; —зéмистый magnesitý.

гóрькость hořkosť.

горѣ *adv.* (crk.) vzhůru.

горѣл-ка *f.* kořalka, hořalka; 2. plamenník plynový; 3. *pl.* -ки hra na chytanou, chytačka; —ый ohořelý, opálený (dřevo); —ое *n.* čmoud.

горѣніе *n.* hoření.

горѣть (рю, рúшь) hořeti; г. любóвію hořeti láskou.

горюнъ, a nešťastník; —нья *f.* nešťastnice.

горюч-есть hořlavosť; —ій, ая, ее hořlavý, chytlavý, zápalný; —ія, вещества hořlaviny.

гóрюшка *n.* (prost.) neštěstí.

горячáвка hořec *Gentiana v.* горечáвка.

горя́честь *f.* horoucnosť.
горячи́тель-ность rozplameňující síla; — **ный** rozplameňující.
горячи́ть rozplameniti, rozvroucniti, rozohniti; 2. rozzlobiti; г.ся r. se.
горя́чій, ая, ее horoucí, horoucný, vroucí, vroucný; 2. prchlý, zlostný, dopálený; —**ая** головá rozpálená hlava (v nemoci); —**ie** напи́тки lihové nápoje; въ горячáхъ za horka; —**ка** *f.* horečka, horučka; —**ность** horoucnosť, vroucnosť.
госпита́ль, я *m.* špitál, nemocnice *Hospital*; —**ный** špitálský.
господá *pl.* pánové; *v.* **господи́нъ**.
господа́рь, я hospodár (v Multanech); —**рство** hospodárství, důstojenství hospodára.
господень, дня, дне *adj.* (crk.) Páně, Hospodinův; **молúтва Господня** modlitba Páně (otče náš).
господи́нъ, а (*pl.* **господá**) pán.
госпо́д-ичъ, а (**Господи́чичъ**), а (star.) panic; —**скій, ая, ое** panský; г. прáздникъ svátek zasvěcený Pánu Ježíši; —**ствie**, —**ство** panství, vláda; —**ствовать** panovati, vládnouti; —**чикъ** panic.
Господь (*gen.* **гóспода**, *voc.* **Гóсподи**, *pl.* **господ́іе, господéй**) Hospodin, Bůh; **Гóсподи помúлуй!** Pane! smiluj se! (staroč. Hospodi pomiluj!) **Гóсподи, Бóже мой!** Pane Bože můj.
госпож-á *f.* paní; —**йнки** *pl. f.* půst před nanebevzetím P. Marie.
гостепрúим-ный, —**чивый** hostinský, kdo rád přijímá hosti; —**ствовать** hostinství prokazovati.
гости́н-ая *f.* (-**ая** кóмната) hostinský pokoj; —**ецъ, ица** dar (z mlsek), darované mlsky; —**никъ** (star.) hostinský *m.*; —**ница** *f.* hostinec.
гостинодвóрецъ, рца kupec, jenž je v hostinském dvoře.
гости́ный hostinný, hostinský; г. дворъ hostinský dvůr (pro cizí kupce); г. сынъ kupecký synek; —**ое** *n.* plat z přiveženého kupeckého zboží.
гости́ть (гощý, гости́шь) у кого́ býti u někoho pohostinu.
гость, я host; **быть въ гостя́хъ** býti někde pohostinu, co host; —**бá** *f.* hostinské přebývání u někoho; 2. chození po trzích (o kupcích).
гóстья *f.* hosti *f.*, hostice.
госуда́р-скій panovnický, -ičí, knížecí; —**ственный** říšský, státní; —**ство** *n.* říše, stát; —**ствованіе** *n.* panování; —**ствовать** panovati; —**ыня** *f.* panovnice; **мúлостивая Г.!** milostivá paní! milostpaní!
госуда́рь, я panovník; zeměpán; **мúлостивый Г.!** velectěný pane!
готúческій gotický.
готовáль-никъ, —ня *f.* pouzdro.
гото́в-ить (влю, вишь) hotoviti; г. ся hotoviti se; —**леніе** *n.* hotovení; —**ность** hotovosť; **имéть всё въ -ти** míti všecko pohotově; —**ый, ая, ое, гото́въ, а, о** hotový, hotov.
гоф-герúхтъ dvorský soud, *Hofgericht*; —**мáклеръ** dvorský dohazovač *Hofmäkler*; —**мáршалъ** dvorský maršál *Hofmorschall*; —**мéйстерина** *f.* hofmistryně *Hofmeisterin*; —**мéйстеръ** hofmistr *Hofmeister*; —**интендáнтъ** dvorský intendant *Hofintendant*; —**мéдикъ** dvorský lékař *Hofmedicus*; —**фурьéръ** dvorský furýr *Hoffourier*; —**хирýргъ** dvorský hojič *Hofchirurg*.
гощéніе *n.* hostění.
грабáздать (áю, áешь), сгр. (prost.) škrábnouti, pejznouti (t. ukrásti).
грабéж-никъ, а (star.) kořistník; —**ный** vyloupený, vydrancovaný.

грабёжъ, á loupež; (hrabež); 2. plenění, drancování.

грáбель-ки, лекъ *pl. f.* malé hrábě; —ный k hrabím náležitý; —щикъ hrabač; —щица hrabačka.

грабúн-а *f.* habr *v.* грабъ; —никъ habrový háj, habrovík; —ный habrový.

грабúтель, я drancovník, plenitel; dříč (lidu); —ница *f.* drancovnice; -скій loupežný, (staroč. hrabivý); —ство drancování, plenění.

грáбить (блю, бишь) hrabati hráběmi; 2. drancovati, pleniti (hrabovati, rabovati).

грáбли, *pl. f.* (*gen.* грáблей і грáбель) hrábě *pl. f.* (*gen.* hrabí).

грáбштихъ, a dlabátko, rydélko (něm. *Grabstichel*).

грабъ, a, грабы́льникъ, a habr (mor. i slovác. hrab) *Carpinus* (strom).

гравёръ, a ryjec, rytec *Graveur*; —ёрный, —ёрскій ryjecký, rytecký, gravérský.

гравилáтъ, a kuklík *Geum Urbanum* (rstl.); -ный, -овый kuklíkový.

гравиров-áльный rycí, ryjecký; —áніе *n.* rytí; —áть (рýю, рýешь) rýti (do mědi), gravírovati.

гравирóвка *f.* umění ryjecké.

грáвій, я *m.* štěrk.

гравю́ра *f.* rytina, mědirytina (franc. *Gravure*).

грáдина *f.*, *dem.* —инка hrad, kroupy, sutky.

градирова́ть gradovati (sůl).

градúръ, a, градúрня *f.* gradovna, výparna (v solivárství).

грáдный krupobitný.

градо-бóй, я krupobití; —нача́льникъ náčelník města; —нача́льство náčelnictví města; —отвóдъ kruposvod; —правúтель správce města.

грáдскій, градскóй (óй) městský; г. головá purkmistr, starosta města.

грáдусникъ, a teploměr.

грáдусъ, a stupeň (v math., na teploměru atd.).

градъ, a kroupy, krupobití (slovác. hrad); 2. (crk.) hrad, město.

гражданúнъ měšťan; měšťák.

граждáн-ка měšťanka; —скій měšťanský; občanský; г. вѣнéцъ měšťanská n. občanská koruna; —ская палáта soud občanský; —ская печáть gražďanské písmo, gražďanka (t. nynější písmo ruské); —ственность civilisace; —ственный měšťanský; —ство měšťanství; 2. *coll.* měšťanstvo.

грай (star.) ptačí křik, krakot.

грáк-анье *n.* krákání; —ать krákati (jako vrány).

грáмата, грáммата *v.* грáмота.

граммáт-ика *f.* mluvnice, gramatika; —икъ, a gramatik.

грамматúческій gramatický, mluvnický.

грáмот-а *f.* znalost písma, (kdo umí číst a psát); онъ скóро вы́учился грáмотѣ on brzo se naučil číst a psát; 2. r. list, listina, spis; —ка *f.* psaníčko, lístek; —никъ, a, грамотéй, я *m.*, —ница, грамотéйка *f.*, —ный, adj. znalý (á) písma, kdo umí číst a psát.

гранáт-а, —ка *f.* granát (střelný); —ный granátový.

гранáтъ, a (богéмскій г.) granát (drahokam), český gr. *Silex granatus*; 2. г. granátové jablko, granátový keř, marhaník, *Punica granatum*. гранáтовый, —áтный granátový; -ное я́блоко granátové jablko.

гран-éніе *n.* hranění, broušení n. leštění kamenů; —и́ло hranidlo, brus na drahé kameny; —и́льный brusič-

ský; —úльщикъ brusič m. brusíř m. leštič drahokamů; —úстый hranitý.
гранúтъ, а žula, granit; —úтный žulový; -ая скалá žulová skála.
гранúть, (ню́, нúшь) hraniti, brousiti n. leštiti drahokamy.
грани́ца *f.* hranice (zemské) *pl.*
грани́ч-ение *n.* hraničení; —ить съ чѣмъ hraničiti s něčím; —ный hraničný.
грановúтый hranitý, hranatý; —ая палáта hranovitý palác (v Moskvě).
грантъ štěrk, hrubý písek *Grand.*
гранъ, а gran (váha lékárnická).
грань, и *f.* meze, hranice; mezník; hráň, kraj na drahokamu.
граф-á *f.* rubrika, sloupec; —úльный linovací, rýsovací; —úнъ, а, *dem.* —úнчикъ karafina, lahvička z křišťalového skla.
графúя *f.* hraběnka.
графúтъ, а tuha, grafit; —овый tuhový.
граф-úть (—флю́, —фúшь) linovati, čárkovati; —лéніе *n.* —ání; —лёный linovaný.
графúческій grafický.
грáф-скій hraběcí; —ство hraběctví; —чикъ hrabátko.
графъ, а hrabě *Graf.*
графья, и *f.* (v knihtisk.) punktura.
граціóзный vděkuplný, graciosní.
грачъ, а, *dem.* грáчикъ, а, грачёнокъ, нка mandelík *Corvus frugilegus* (pták); 2. puma; грачáчій, ья, ье, грáчій, ья, ье, грачéвый mandelíkový.
гребён-ка, —очка *f.* hřebínek; 2. vochle, -ice, hachlice.
гребéнникъ, а, гребéнная трава́ laskavec *Amaranthus caudatus* (rstl.).
гребенно́й, (óй) hřebenový.
гребенови́дный hřebenovitý.
гребёночникъ hřebenář; —ный hřebenový.
гребёнчатый hřebenovitý.
гребенщúкъ, а hřebenář; г., гребéнщикъ, тамарúксъ tamarýšek *Tamarix.*
гребéнь, бня hřeben; пѣтýшій г. kohoutí hř.; kokrhel, kokrháč, *Rhinantus crista galli* (rstl.); г. горы́ hřeben n. hřbet hory.
гребéцъ, бцá hrabač; 2. veslář.
гребешóкъ, шка hřebínek.
гребло́ *n.* hřablo; 2. veslo.
грéбля *f.* hrabání; 2. veslování; идти́ на грéблѣ, идти́ грéблею veslovati.
гребневúдный hřebenovitý.
грéбникъ, а poháňka hřebenatá *Cynosurus cristatus* (rstl.).
гребно́е су́дно loď veslová.
гребóкъ, бка́ shaněčka (prkno).
гредúль, я hřídel (u pluhu).
грéженіе *n.* blouznění.
грéз-я *f.* sen; blouznění; *m.* blouznivec; —ить (грéжу, грéзишь) ze spaní mluviti; blouzniti; мнѣ грéзилось zdálo se mi ve snách.
грезнъ, а (crk.) hrozen (vína).
гремýч-ій, ая, ее hřmící, třaskavý; —чее зóлото třaskavé zlato; —чая змѣя́, —чникъ chřestejš (had); —шка *f.*, —шечка chřestačka, řehtačka (dětská hra).
гремѣніе *n.* hřmění.
греме́ть, (млю́, мúшь) hřmíti; громъ греми́тъ hřmí, hřímá; 2. r. šuměti, chřestiti, řehtati.
гремя́чій *v.* гремýчій.
гренадéръ granátník, granatýr; -рскій granátnický.
гренóкъ, нка́, грéнка *f.* topínka (pol. grzanka).
грестú, грести́ (гребу́, ёшь) hrabati; 2. hr. veslem, veslovati.
грéцкій, грéческій řecký; г. орéхъ vlaský ořech; —ое сѣно řecké seno *Trigonella foenum graecum* (rstl.).

гре́ча, гречи́ха, гречу́ха *f.* pohanka *Polygonum fagopyrum* (rstl.).
гречи́на *f.* řebříček, žebříček *Achillea millefolium* (rstl.).
гре́чнев-икъ, гре́шневикъ moučné jídlo z pohanky; —ый, гре́шневый pohankový.
гриб-а́стый го́лубь holub volatý, voláč; —и́ще *n.* veliká houba; —ни́ца *f.* polívka z hub; —ны́й, (-но́й), а́я, о́е hřibový, hřibný; г. дождь teplý drobný deštík; —ова́тый, —ови́дный hřibovitý; —о́вница *f.* leknín *Nymphaea alba* (rstl.); —о́вый hřibový; —о́къ, о́ка́, —о́чекъ, чка hříbek.
гри́бъ, а houba *Fungus;* 2. hřib.
гри́ва *f.* (ко́нская, льви́ная) hříva (koňská, lví); 2. podlouhlé návrší; г. ко́нская konopěnec *Eupatorium cannabinum* (rstl.).
гри́вен-ка *f.* deset kopejek, hřivenka; 2. (star.) libra; —никъ, а peníz desíti kopejek; —ный co je za deset kopejek.
гри́вистый hřivnatý.
гри́вна *f.* hřivna; deset kopejek; (star.) libra; (star.) stříbrný peníz jisté váhy; (crk.) zlatý n. stříbrný náhrdlek.
гривня́га, -я́жка *f.* deset kopejek.
гриву́нъ, а́ hřivnáč (holub).
гри́д-инъ, а *(pl.* —ни, ей) (star.) životní strážce někdejších knížat ruských; —ница *f.*, —ня (star.) komnata životní stráže, strážnice; vítací komora knížecí.
гридь, и, гри́дьба (star.) životní stráž.
гримас-а *f.* posuňky ve tváři; —ливый posuňčivý; —никъ posuňkář; —ница *f.* posuňkářka.
гриппъ, а chřipka, smrkavka.
гри́фель, я roubíček, pisátko (něm. *Griffel*).
грифъ, а sup *Vultur gryphus*; 2. gryf, noh (pták baječný); 3. krk (u houslí atd.) (něm. *Griff*).
гро́б-ище *n.* hřbitov; *v.* кладби́ще; —ля *f.* (star.), ровъ příkop.
гроб-ни́ца *f.* náhrobek; skřínka na ostatky; —овщи́къ rakvář, rakevník; —овы́й (ово́й) rakvový, hrobový; -а́я тишина́ ticho hrobové.
гробо-жи́тель, я červ hrobový; —копа́тель hrobař, hrobník; 2. hrobaříček (hmyz); —кра́дца *m.* hrobokrádce, lupič hrobů; —но́сецъ, сца mrtvolník, rakvonosec.
гробъ, а rakev; 2. (crk.) hrob.
гробъ трава́, гробь, и brčál, barvínek *Vinca.*
грожéніе *n.* hrožení.
грозá, ы́ *f.* bouře, bouřka, hromobití; 2. hrůza; 3. hrozba; 4. г. *m.* přísný člověk.
гроздовúдный hroznovitý.
гроздъ, а, *dem.* гроздéцъ, дца́, гроздóчекъ, чка, *coll.* гро́здіе *n.* hrozen (vína).
гроз-и́тельный hrozivý, výhrožný; -ое письмо́ výhrožný list; —и́ть (грожу́, грози́шь) кому́ чѣмъ, г. ся hroziti komu něčím; —ли́вый hrozivý.
гро́зн-о *adv.* hrozně, hrozno; —ость hroznost; —ый hrozný, hrozivý, přísný.
грозовы́й (-о́й); -а́я ту́ча mračno s bouřkou.
грокъ, a grog (nápoj z rumu a vody).
громад-а *f.* hromada; —ность hromadnost; ohromnost; —ный hromadný; ohromný.
громдо́ла *f. v.* булдырья́нъ.
громи́ть (-млю, -ми́шь), погр., разгр. zničiti, zbořiti.
гро́мк-ій, ая, ое hlasitý, zvučný, daleko slyšný; -ое и́мя slavné n. slovutné jmeno; —о *adv.* nahlas, hla-

sitě, zvučně; г. говори́ть hlasitě mluviti; —ость hlasitosť, zvučnosť.
громо-ве́ржецъ, жца hřimatel; —гла́сіе *n.* hromohlasnosť, zvučný n. hromový hlas; —гла́сный hromohlasný; —но́сный hromonosný.
громовы́й (-о́й) hromový; г. отво́дъ hromosvod; -а́я стрѣла́ hromová střela, tkvínec, belemnit.
громозди́ть, грома́зживать hromaditi; 2. stavěti lešení; г.-ся lezti nahoru (na lešení).
гро́моздкій těžký n. nepohodlný ku přenášení.
гро́моздный hromadný.
гро́моздъ, а hromada.
гро́мче *adv.* (*comp.*) více na hlas, hlasitěji.
гро́мъ, а hrom.
гросме́йстеръ, а velmistr, něm. *Grossmeister.*
гроте́скъ, а grotesky *pl.*
гро́тникъ, гро́тный ма́стеръ upravovatel umělých jeskyň.
гро́тъ, а, *dem.* гро́тикъ jeskyně (umělá) v zahradě (něm. *Grotte*); 2. (star.) hrot; 3. hlavní plachta na korábě.
гротъ-ма́чта *f.* hlavní stěžeň.
гро́хнуть praštiti něčím; г.-ся praštiti sebou, padnouti.
грохот-а́нье *n.*, —ня́ *f.* třesk, třaskot, praskot; —а́ть třaskati, praštěti; 2. chechtati se; —и́ть sítovati, přesívati mouku; —у́нъ, а́ chechtoun, chechtal; —у́нья *f.* chechtalka.
гро́хотка *f.* řešátko, sítko na mouku.
гро́хотъ, а rachot; praskot; 2. chechtot; 3. řešeto, síto.
грошев-и́къ, а́ dvě kopejky (groš, grošák); —ы́й, (-о́й) grošový, za groš, po groši; г. хлѣбъ grošový chleb.
грошъ, а́, *dem.* гро́шикъ, а groš (peníz); у него́ ни гроша́ де́негъ нѣтъ nemá ani groše peněz.
груб-и́ть (-блю, -би́шь) кому́-либо hrubě si vyjížděti na koho; -ія́нить hrubiánsky si počínati; —ія́нка *f.* hrubiánka; —ія́нскій hrubiánský; —ія́нство hrubiánství; —ія́нъ, а hrubián, hrubeš, hrubý člověk.
гру́бнуть, грубѣ́ть hrubnouti, hruběti.
гру́б-о *adv.* hrubě; —ость hrubosť, hrubství; —ый hrubý.
гру́д-а *f.*, —ка hruda, hrouda; г. де́негъ hromada peněz.
груд-а́стый prsatý; —а́шникъ, —ни́чникъ, проскурня́къ proskurník (ajbiš) *Althaea.*
гру́день, дня (star.) měsíc prosinec.
гру́ди, ей *pl. f.* prsa *v.* грудь.
груд-и́на *f.* hrudí (telecí); —и́стый prsatý; —ни́къ, á hák na věšení masa; —ни́ца *f.* sražení mléka v prsech (nemoc), hrudnice; —ны́й, (-о́й) prsní; г. младе́нецъ kojenec, dítě u prsu; г. портре́тъ poprsí (podobizna); -а́я кость prsní kosť.
гру́дный hrudovatý.
грудобрю́шная прегра́да bránice *Diaphragma.*
грудь, и prs, *pl.* prsy n. prsa; *pl* гру́ди prsa, ňádra, hruď (žen.) брать гру́дью útokem dobyti; udatně si počínati.
груже́ніе *n.* nakládání (břemen).
груздь, я́, *dem.* гру́здикъ, а, груздо́къ, дка́ peprník, liška (houba) *Agaricus piperatus.*
груз-и́ло *n.* olovnice, nořidlo, hružidlo; —и́ть (гружу́, -зи́шь) hroužiti, hřížiti, poh., ponořiti; 2. г., нагрузи́ть naložiti, nakládati; г.-ся́ pohroužiti se, ponořiti se; 2. nakládati se.
гру́зк-ій těžký (vahou); —о *adv.* těžce; —ость tíže.
гру́зн-о *adv.* těžce naložen; s těžkým nákladem; —уть pohroužiti se, po-

ношіти se, potopiti se (pro těžký náklad); —ый naložený (nákladem); 2. hodně opilý, nachmelený.

грузов-ы́й, (-ой), áя, óе nákladový, břemenný; naložený; -óe *n.* nákladové, plat z nákladu.

грузъ, a tíže, břemeno; 2. náklad (na vůz, na loď).

грýна *f.* (star.) *v.* грунь.

грунтов-áніе *n.*, грунтóвка *f.* kladení n. malování základní polohy (u malířů); podloha; грунтóванный podlohou opatřený; —áть (-тýю, тýешь) podlohu n. základní polohu klásti (v malbě).

грунтъ statek s polnostmi, grunt; 2. základ; základní poloha, podloha v malbě (něm. *Grund*).

грунь, и, *dem.* грунцá *f.* klus (koní).

грýппа *f.* skupení, -ina, něm. *Gruppe.*

группировáть skupiti; г.-ся sk. se.

груст-и́ть (грущý, -стúшь) žalostiti, tesknìti; —лúвый těžkomyslný, tesklivý.

грýстный tesknÝ, tesklivý; мнѣ грýстно mně je teskno.

грусть, и *f.* tesknosť, tesklivosť; žal, hoře.

грýша, *dem.* грýшка *f.* hruška (strom i ovoce) *Pyrus communis;* 2. hruškovitý diamant n. jiný drahokam.

груше-ви́дный, —обрáзный hruškovitý; —ви́на *f.* hruškový strom, hruška, hrušeň.

грушёвка *f.* hrušťák (víno z hrušek); 2. hruškovice (kořalka z hrušek); 3. *v.* грýшица.

грýшевый hruškový.

грýшица *f.* hruštička *Pyrola* (rstl.).

гры́жа *f.* průtrž, kýla *Hernia* (nemoc); 2. r. *m. et f.* brumla, -al.

грыжесѣчéніе *n.* řezání průtrže, kylořez.

гры́жный, грыжевóй průtržní, kýlový; -ная трава́ průtržník *Herniaria* (rstl.).

грызéніе n. hryzení; г. сóвѣсти hr. svědomí.

грызть (грызý, -зéшь), грызáть hrýzti (hlodati, kousati); г. кость hr. kosť; г. гýбы hrýzti se n. kousati se do pysků; сóвѣсть грызётъ егó svědomí jej hryže; г. ся hrýzti se.

грыз-ýнъ, á hubař; trapič (člověk); 2. hlodavec (zvíře); *pl.* грызуны́ hlodavci *Glires;* 3. *Attelabus* (hmyz); —ýнья *f.* hubařka.

грызь, и *f.* hryzení, ujímání (v břiše).

грѣлка *f.* ohřívadlo (do postele), zahřivadlo.

грѣніе *n.* hřání.

грѣть (грѣю, -ѣешь) hřáti, hříti; г. ся hř. se.

грѣхóвн-ость hříšnosť; —ый hříšný.

грѣхо-вóдникъ svůdce (k hříchům); —вóдница svůdnice; —вóдничать svůděti k hříchům; —пáденіе *n.* zhřešení, upadnutí v hřích; —твóрецъ, рца, —твóрникъ, —твóръ, а, грѣшникъ hříšník; —твóрица, —твóрница, грѣшница hříšnice; —твóрничать, грѣши́ть hřešiti; —твóрство hřešení.

грѣхъ, á hřích.

грѣча, грѣчúха *v.* грéча, гречúха.

грѣш-éніе *n.* hřešení; —и́ть hřešiti.

грѣш-никъ hříšník; —ница hříšnice; —ный, (-енъ, -на, -но) hříšný; 2. vinný; vinen; э́то грѣшно to je hřích; жилъ грѣшнó žil hříšně.

грядá, гря́дка *f.* hřada, hřádka, záhon zahradní; гря́дка вéщей na šaty.

грядýщій příští, příchozí.

грязи, ей *pl. v.* грязь.

грязни́ть mazati blátem, zablátiti; г. ся mazati se.

гряз-ница *f.* blatnice, blatěnka *Limosella* (rstl.); -но *adv.* blativo; —ность,

грязнота́ blativosť; —нуть do bláta se potopiti; —ный blativý; 2. umazaný.

грязни́ть zablátiti se.

грязь, и *f.* bláto; *pl.* гря́зи, ей bahno, *pl.* bláta; пользова́ться гря́зями užívati bahnitých láznî.

гря́нуть zahřmíti; громъ гря́нулъ zahřmělo.

грясти́ (грядý, -дёшь) přicházeti, jíti, kráčeti (staroč. hřesti).

гуа́шъ malba guašová (vodními barvami).

гу́ба, ы, *dem.* гу́бка, гу́бочка pysk, ret; *pl.* гу́бы pysky, rty, (ротъ —huba); за́ячья гу́ба zajecí pysk; 2. r. houba.

губа́ *f.* huba mořská, chobot, zátoka.

губ-а́нчикъ hubatka, kejklířka (Presl) *Mimulus* (rstl.); —а́нъ, а́ hubáč, pyskáč; 2. pyskoun *Labrus* (ryba); —а́нья, —а́шка *f.* pyskatá; —а́стый pyskatý; —а́чъ *v.* губа́нъ.

губернáтор-скій gubernátorský; -ство gubernátorství; —ша *f.* žena gubernátorová, gubernátorka.

губернáторъ, a gubernátor, správce země.

губéрн-ія *f.* gubernie; —скій gubernský; г. го́родъ gubernské město.

гу́бистый hubnatý.

губи́тель hubitel; —ница hubitelka; —ный záhubný; —ство záhuba, zkáza.

губи́ть (гублю́, губи́шь) hubiti; г. вре́мя čas mařiti (čas zabíjeti).

гу́бка, гу́бочка hubka, malá houba; древе́сная г. dřevomorka, houba dřevěná; гре́цкая с. гре́ческая г. houba lázeňská, h. mycí; морска́я г. houba mořská, spuha; 2. г. malý pysk.

губковáтый houbovitý, děrkovatý.

губно́й (óй), áя, óе pyskový, rtový; 2. (star.) hrdelní; г. ста́роста hrdelní soudce okresní; г. дьякъ hrdelní písař; -áя грáмота hrdelní právo (psané).

губо-ви́дный, —обрáзный pyskovitý; —цвѣтный pyskokvětý.

гу́бчатый, губковáтый houbovatý, -vitý.

гувери-áнтка *f.* guvernantka, vychovatelka; —ёръ, a vychovatel.

гугни́в-ость koktavosť, breptavosť; —ый koktavý, breptavý; —ѣть začíti koktati.

гугни́вый (crk.) huňňavý.

гуд-éніе *n.* hudení (hra na strunný nástroj); —йло *m.*, —йльщикъ houdek; —йть (гужý, гудúшь) housti (hráti na strunný nástroj); —óкъ, дка́ hudek (hudební nástroj o třech strunách, podobný houslím); —óчникъ hudečník, kdo hraje na гудóкъ.

гудъ, а, гудѣніе *n.* (колокола) znění (zvonů).

гудьбá *f.* hra na гудóкъ.

гудѣть (гужý, гудúшь) zníti, zvučeti, vydávati zvuk.

гуж-евóй (-óй), áя, óе houžový; 2. г. товáръ zboží po voze přivežené; —ёмъ *adv.* po voze, na voze.

гужъ, a houž, houže, houžka; 2. chomoutník, řemen na kleště chomoutové.

гýз-а, ы *m. et f.* louda, -al; —анье *n.* loudání, meškání; —ать loudati se s čím, meškati.

гýз-ица *f.*, трясогýзка třasořitka *Motacilla alba* (pták); —ка *f.* biskup (u ptáků); —но *n.* řiť.

гýк-анье houkání; hlučení; —ать houkati, hlučeti, dunění; ни —нуть ani neceknouti, nešpetnouti, nehlesnouti; сидѝ ни —ни! seď ani necekej, nešpitej, nehlesni, ani muk!

гýкаръ, a hukar, kupecký koráb o dvou stěžních (angl. *Howker*).

гукъ huk, temný hluk; dunění; ни гукý (ни гугý)! ani muk! *v.* гýкать, гýкнуть.

гулевóй день prázdný n. svobodný den (když se nepracuje).

гулёна *m. et f.* plahočil.

гýл-и, ей *pl. f.* procházka, zahálka; —ить о малых дѣтех: usmívati se na matku n. na chůvu; 2. laškovati s dítětem; —кій zvučný; 2. co způsobuje ozvěnu.

гулъ, а huk, dunění; 2. ozvěna, ohlas.

гульб-á *f.* procházka; zahálka; —йще *n.* místo ku procházkám.

гýльденъ, а zlatý (stříbrný peníz) (něm. *Gulden*).

гульли́вый kdo se rád prochází, zahálčivý. [(rstl.).

гýльникъ, а kotvice *Trapa natans*

гýльный, гульны́й (óй) день prázdný n. svobodný den (když se nepracuje).

гýльфикъ, а rozparek u kalhot, poklopec.

гулю́кать, игрáть въ гулю́чки hráti na slepou bábu, na mžik.

гулю́чки, чекъ *pl. f.* slepá bába, mžik (hra).

гуля́в-ица řebříček *Achilea* (rstl.); —никъ, а hulevník (Presl) *Sisymbrium.*

гуля́й (star.) pohyblivá hradba dřevěná.

гуля́ка *m. et f.* zahaleč, povalovač; útrata, hejřil.

гуля́льщикъ, -ица kdo se prochází.

гуля́н-ie, -ье *n.* procházení-se, procházka; —ка *f.* prázdný n. svobodný čas.

гуля́ть (я́ю, -я́ешь), гýливать procházeti se; choditi zahálčivě; hejřiti, nepořádně žíti; (prost.) г. къ кому choditi k někomu, navštěvovati někoho; г.-ся běhati se (o zvířatech).

гуля́фъ, а, шипóвникъ šípek *Rosa canina.*

гуля́щій (человѣкъ) na prázdno chodící, zahálčivý (člověk); г. день prázdný n. svobodný den.

гумéн-никъ humenník, perna, zátyň (v stodole); 2. divoká husa *Anser ferus*; —це *n. dem.* humence *v.* гумнó; 2. výstřižek kněžský, tonsura; попóво г. pampeliška, smetanka *Leontodon Taraxacum* (rostlina); —щикъ, а poklasný, ého.

гýмерсъ, а humra (mořský rak).

гýмми *f. (indecl.)* gummi, guma.

гуммигýтъ, а gumiguta; -говый -tový.

гуммилáкъ, а gumilak.

гумни́ще *n.* humniště.

гумнó *n.* humno (stodola).

гýны *pl.*, гýнь, и *f.* kdoule *v.* квитъ.

гуньбá *f.* komonice *Melilotus officinalis.*

гýня *f.* rozedraný šat, hadr, coury.

гуня́в-ый lysý, holohlavý, plešatý; —ѣть lysati, oplešati, plechatěti.

гýртикъ vroubky v okraji mince.

гурт-йльный vroubkovací; —йльщикъ vroubkář; —йть (гурчý, гурти́шь) vroubkovati minci; —овóй (-йй) celkový, úhrnkový; г. торгъ velkoobchod; —овщи́къ velkoobchodník; 2. obchodník v dobytku, honák.

гýртомъ *adv.* úhrnkem, celkem; продавáть г. prodávati ve velkém.

гýртъ, а vroubkovaný okraj mince; 2. stádo dobytka na prodej.

гурчёный vroubkovaný (peníz)

гурьбá *f.* tlupa, houf lidí.

гусáкъ, á husák, houser; 2. droby z dobytka (u řezníků); 3. zakřivená cihla.

гусáр-ия *f.* (star.) husarstvo; —скій husarský.

гусáръ, а husar.

гусёкъ, ська́ husička; 2. výžlabek, výkružek.
гу́сельникъ kdo dělá gusli.
гу́сеница *f.* housenka.
гусёнокъ, нка house, ete, housátko.
гуси́ный husí; -ое перó husí pero; -ая трава́, -ая па́жить stříbrník *Potentilla anserina* (rstl.); -ая ла́пка merlík *Chenopodium* (rstl.).
гу́сли, ей і гу́сель *pl. f.* gusli (hudební nástroj strunitý).
гусли́стъ, гусля́ръ, á kdo hraje na gusli.
густерá *f.* hustera *Cyprinus vimba.*
густи́ (гущу́, -де́шь) (star.) housti, hráti na nějaký strunitý nástroj.
густь-и́лный zhustovací; г. котёлъ zh. kotel; —и́ть (гущу́, густи́шь) hustiti, zahustiti.
гу́сто *adv.* hustě.
густо-бро́вый hustobrvý; —ва́тый zahustlý; —волóсый hustovlasý; —ли́ственный hustolistý; —расту́щій лѣсъ hustě rostoucí, hustý les.
гу́стость, густота́ *f.* hustost, hustota.
густ-и́й (о́й) hustý; г. лѣсъ hustý les; —и́ня *f.* houština, houští; -ѣть (-ѣю, -ѣешь) houstěti, houstnouti.
гу́сыня *f.* husa (samice).
гу́сь, я *m.* hus (і *f.*), husa, *Anser* (pták); г. ди́кой husa divoká.
гуськóмъ, гу́семъ *adv.* řadou za sebou, po jednom (jíti).
гуси́нка *f.* husanka (loď na Volze).
гуся́т-ина *f.* husí maso, husina; —никъ husař, obchodník v husách; 2. den 15. září (kde nejvíc bijou husy); —ница husařka; —ня *f.* husinec, husí chlív.
гуся́чій, ья, ье husí *v.* гуси́ный.
гутéй, я, гутень *m.* kdoule *v.* квитъ.
гу́торить žertovati, žvatlati, žvastati.
гу́торъ, а žerty, žertovná zábava.
гутта-пе́рча *f.* gutaperča. [snice.
гу́ща *f.* kal, usedlina na dně; 2. kva-
гущани́къ, á nádoba na kvasnice.
гу́ще, *adv. comp.* hustěji, houšť.
гущéніе *n.* hustění, zahušťování.
гуя́ва *f.* kujava *Guajawa, Psidium* (strom).
гюйсъ, а praporec v přední části korábu *Gösche.*
гюльотúна *v.* гиліотúна.

Д.

д (дóбро) páté písmeno v azbuce; co číslo v církv. knihách = 4.
да *adv.* ano; да, э́то пра́вда ano, to je pravda; два да два четы́ре dva a dva jsou čtyry; 2. *cnj.* ať; aby; да бу́детъ во́ля Твоя́ buď vůle tvá.
дабы́ *cnj.* aby.
дав-а́льщикъ davatel; —а́ніе *n.* dávání; —а́ть dávati; *v.* дать.
давúло *n.* stiskadlo, stlačovadlo, náčiní stlačovací.
давúль-ный stiskací, tlačicí; —ня *f.* presovna, lisovna (na víno), lis; —щикъ lisovník, presovník (vína).
давúть mačkati, tlačiti, lisovati, presovati, škrtiti, rdousiti (staroč. dáviti); д.-ся mačkati se, tlačiti se.
да́вича *adv.* nedávno, krátce před tím.
да́вишній nedávní, předešlý.
да́вка *f.* mačkanice, tlačenice.
да́влен-икъ a uškrcenec; —ица *f.* uškrcená; 2. zadušené zvíře.
давлéніе *n.* mačkání, tlačení; lisování, presování vína; д. груди́ tlačení na prsou; д. во́здуха tlak vzduchu.
давнéнько, давнёхонько *adv.* velmi dávno.
давни́шній dávní *v.* да́вишній.
да́вній, яя, ее dávní, dávný.
давнó *adv.* dávno; д. ли онъ здѣсь? jak dávno je zde? jak dlouho je zde? давни́мъ давнó velmi dávno.

да́вность dávnosť; 2. práv. promlčení.
давнопроше́дшее вре́мя (gram.) dávnominulý čas.
да́вѣшній *v.* да́вишній.
дагероти́пъ světlorys, světlotisk *Daguerreotyp.*
да́же *adv.* ba i, ba též, ano i.
да́каль-щикъ potakovač, svědčílek, kýval, anočkář; —щица svědčilka.
да́к-анье *n.* potakování, přisvědčování; —ать potakovati, přisvědčovati, posvědčovati komu.
дактили́ческій стихъ, дакти́лъ daktyl.
далёкій daleký; онъ о́чень не далёкъ on nechodil daleko škol.
далёко, дале́че *adv.* (*comp.* да́лѣе, да́льше) daleko (*comp.* dále).
дали́ть vzdáliti; д.-ся vzd. se.
далма́тика *f.* dalmatika (roucho).
даль, и́ *f.*, далина́ dál, (i), vzdálenosť; въ дали́ v dáli.
да́льній, да́льный dálný, vzdálený.
дально-ви́децъ bystrozraký člověk; —ви́дность bystrozrakosť; —ви́дный bystrozraký; —зо́ркость dalekozrakosť; —зо́ркій dalekozraký; —зри́тельное стекло́ dalekohled; —мѣ́ръ, а A. dálkoměr.
да́ль-ность vzdálenosť, dálka; —ный *v.* да́льній; —ше *adv.* dále; —шій (crk.) další.
да́ма *f.* dáma (osoba, hra).
дамаск-и́нскій, дама́сковый damascenský, damasový; —ирова́ть damasovati.
дама́скъ, а, дама́сская n. дама́сковая сталь damas, damasová ocel.
да́мба *f.* hráz (na břehu).
да́мскій dámský.
да́ница *f.* list darovací, darování.
да́нн-ая, ой *f.* list na vlastnictví n. na držbu pozemku; —икъ (crk.) danník, poplatník; —ица poplatnice; —ое *n.* daná veličina; —ый daný; *pl.* -ыя dáta, údaje.
данти́стъ, а zubní lékař *Dentist.*
дань, и *f.*, по́дать daň (poplatek).
да́ньщикъ, а (star.) výběrčí daní, berník.
даре́ніе *n.* darování (daření).
да́рикъ peníz dávaný někdy členům ruské akademie při některém zasedání.
дари́тель dárce.
дари́ть (-рю́, -ри́шь), да́ривать кому́ что, кого чѣмъ (dařiti koho čím) darovati komu něco, obdarovati koho čím; д.-ся obdarovati se.
дармоѣ́дъ, а darmojed.
дарова́ніе *n.* darování; dar, vloha, dar duševní.
даро́ванный darovaný.
даров-а́теть darovatel, dárce; —а́ть (дару́ю, -у́ешь) darovati; д. кому́ либо жизнь darovati komu život; —и́тость nadanosť (duchem); —и́тый nadaný (duchem), schopný; —щи́на darovaná věc; —ы́й (-о́й) darovaný; д. биле́тъ volný n. svobodný lístek.
даро-и́мецъ, мца daryber; —лю́бецъ kdo rád bere dary; —люби́вый milovný darův; —лю́біе *n.* láska k darům; —но́сица *f.* ciborium (v kostele); —храни́тельница *f.* tabernakulum (v kostele).
да́ромъ *adv.* zadarmo, zdarma; 2. marně.
да́рств-енный darovaný; -ая за́пись list darovací; —овать *v.* дарова́ть.
даръ, а dar; d. duševní, nadání, vloha; д. бо́жій boží dar (chleb); святы́е да́ры *pl.* svátosti.
да́тель datel, dárce; д. ве́кселя vydatel směnky; —ница dárkyně, datelka; —ный паде́жъ dativ, darovatel, třetí pád.
да́точный odvedený na vojnu.

дать (*praes.* даю, даёшь, даётъ, *futur.* дамъ, дашь, дастъ, *perfect.* далъ, á, о) dáti; д. бáлъ dáti (dávati) bál; д.-ся dáti se.

дáч-а *f.* dání, výplata peněz; 2. д. venkovské sídlo šlechtické s pozemky; жить на дáчѣ žíti na venku; лѣснáя д. hájemství; —никъ dačník, obyvatel n. vlastník venkovského statku.

дáяніе *n.* dání.

два *m. et n.*, двѣ *f. num.* dva *m.*, dvě *f. et n.*; по два po dvou.

двадесáтый, двáдесять *num. v.* dvacátý, dvácátý.

двадцати-грáнникъ dvacítihran, dvacítistěn *Ikosaeder*; —копѣечникъ, двугрúвенникъ peníz dvacíti kopejek; —лѣтіе *n.* dvacítiletí; —лѣтній, яя, ее dvacítiletý; —мýжіе *n.* dvacítimužstvo *Ikosandrie* (botan.).

двадцáтый dvacátý.

двáдцать, и *num.* dvacet.

двадцатью *adv.* (*inst.*) dvacetkrát.

двáжди crk., двакрáти, *adv.* (*num.*) dvakráte.

двенáдесять *v.* двѣнáдцать.

двéр-никъ, а dveřník, vrátník; —ница dveřnice; —нúй, (-óй) dveřní.

двéрцы, ецъ *pl.* dvířka, dvérce; карéтныя дв. dvířka u kočáru.

дверь, и *f.* dvéře *pl.*

двúг-аніе *n.* hýbání; —атель hybatel, pohybovatel; hybač (sval) *Motor*; —ательница hybatelka; —ательный hybací; —ать (-аю, -аешь, двúжу, ешь), двúнуть что zdvihati; сд. zdvihnouti; 2. д. чѣмъ hýbati čím; д.-ся hýbati se; bouřiti se (o lidu).

движéніе *n.* hnutí, pohyb; д. крóви oběh krve (v těle); д. войскъ pohyb, manévr.

двúжим-ость pohybnost, pohyblivost; 2. movitost, movité jmění; —ый pohyblivý, pohybný; -ое имѣніе jmění movité.

двúнуть zdvihnouti; pohnouti; д.-ся hnouti se.

двóе, *gen.* двóихъ *num.* dvé; по двое po dvou; насъ бúло д. byli jsme dva.

двое-брáчіе *n.* druhé manželství; 2. dvojité manželství; д., —жéнство dvojženství; —брáчный po druhé ženatý; 2. д., —жéненъ dvojženný; —глáвый *v.* двуглáвый; —дáненъ kdo platí dvoje daně; —дýшный dvojího srdce (falešný); —значúтельный dvouznačný, dvojího významu; —кóлка (star.) dvoukolka; —крáтно *adv.* dvakrát; —крáтный dvakrátný; —лúстникъ podkovka *Tussilago farfara* (rstl.) —лóмная *f.* šestnáctina, dvakrát vázaná nota; —мóрхъ, а přistřihovaný aksamít; —мúсленный *v.* двусмúсленный; —надесáтица *f.* dvanáctka.

двоéніе *n.* dvojení, dělení; 2. druhé přehánění (chem.).

двое-тёсъ, —тёсный гвоздь prkeňák (hřeb); —тóчіе *n.* (:) dvojtečka, dva punkty (rozdělovací znamení).

двóи, úхъ *num.* dvoje, (ích); д. сапогú dvoje boty, t. dva páry; д. чýлки dvoje punčochy; 2. д. дві; д. часú dvě hodiny.

двóйка *f.* dvojka (karta o dvou okách); pár koní; loď o dvou veslách.

двойль-ный přehaněcí, překapovací; —щикъ, двойтель přehaněč, překapovač.

двóйни, ей *pl. m. et f.* dvojčata, blíženci.

двойн-úкъ, á dvojník, člověk ve dvou postavách; 2 dvojitá nit, dvoupramenná nit; 3. dvojnásob dlouhé poleno dříví; -úчникъ bližénec, dvojče; —úчный bližencový; —óй dvojnásobný.

двóйня *f.* duplikát.

двóйственн-о *adv.* dvojnásob; —ость dvojnásobnosť; —ый dvojnásobný, dvojitý; -ое числó dvojný počet, dvojník *Dualis.*

двоить (двою, -йшь), дваивать dvojiti, děliti; dvojnásob soukati; podruhé přeháněti n. překapovati; д.-ся dvojiti se, zdv. se, zdvojnásobiti se; д.-ся въ глазáхъ dvojnásob viděti.

двóица *f.* dvojice.

двойчáт-ка *f.* pár, dvé věcí k sobě náležitých (d. knoflíků); 2. srostlíky, dva k sobě srostlé kusy ovoce; —ый dvojčatný, dvojnásobný.

дворéцкій, аго dvorecký, správce panského domu n. dvora.

дворéцъ, рцá dvorec panský n. knížecí; palác; zámek.

двóрн-икъ, а nádvorník; —ица nádvornice; —ичиха žena nádvorníkova.

дворнóй: -áя собáка, дворнúла, -áжка *f.* nádvorní pes, vězník.

двóрня *f.* lid (čelední) ve dvoře.

дворобрóдъ, а *v.* бродáга.

дворóвый dvorový; dvorní; —ые людú dvorní čeleď, dvorní lid.

двóрскій dvorský.

дворцóвый zámecký, palácový.

дворъ, á, *dem.* двóрикъ dvůr (*gen.* dvora) (d. panovnický, d. selský; d. u domu); на дворé na dvoře, venku; онъ пошёлъ со двора on si vyšel.

дворянúнъ, а, *pl.* дворянe, ъ šlechtic.

дворян-úться dělati šlechtice; —ка šlechtička; -ична; —скій šlechtický; —ское собранúе společnost šlechtická, šlechtické shromáždění; —ство šlechtictví; 2. šlechta; —чикъ zemánek.

двоюродный братъ bratranec (synové dvou bratří) *Cousin;* -ая сестрá sestřenice.

двоязы́ч-ie *n.*, —ность dvoujazyčnosť, lstivá řeč; —никъ dvoujazyčník; dvojího jazyka člověk, t. lstivý; —ница *f.*; —ный dvoujazyčný, lstivě mluvící.

двояк-ій (*adv.* —о) dvojaký, dvojitý, dvojnásobný; -ость -osť.

дву-бóртный s dvěma řadama knoflíků (oděv); —брáтство dvojbratrstvo *Diadelphia* (rstl.); —весéльный dvouveselní; (-ая лóдка d. loďka); —вязная нóта dvakrát vázaná nota, šestnáctina; -главый dvouhlavý; д. орёлъ dv. orel; —глáсная бýква dvojhláska; —годовáлый, —годовóй dvouroční; —горóбый dvouhrbý; —грúвенникъ dvouhřivenník (dvadcet kopejek); —днéвный, —дéнный dvoudenní; —дóльныя растéнія *pl.* dvouděložné rostliny *Dicotyledones*; —дóмный dvojdomý *dioicus* (bot.); —дóмство dvojdomstvo *Dioecia* (bot.); —дóнный o dvou dnách (nádoba); —дýвный мѣхъ dvojitý měch; —жéнство dvouženstvo *Bigamia* (bot.) *v.* двоежéнство; —зýбецъ, бца dvojzubka, dvouzubec *Bidens* (rstl.); —зýбый dvouzubý; —кóнный dvoukonný, o dvou koních; —копы́тный dvoukopytný; —крылый dvojkřídlý (hmyz); —крúлыя насѣкóмыя, —крúльники *pl.* dvojkřídlí *Diptera*; —лезвéйный dvojhrotý, dvousečný, s dvojím ostřím; —лúстникъ dvoulistník (tořič Presl.) *Ophrys* (rstl.); —лúстный dvoulistý; —лúчie, —лúчность přetvářka, pokrytectví; -лúчный, —лúчневый přetvářivý, pokrytecký; měňavý (o látkách); —лóжный dvouložný (bot.); —лѣтie *n.* dvouletí; —лѣтній, яя, ее dvouletý; —мýжie *n.*, —мýжство dvojmužstvo *Diandria* (bot.); —мýжный dvojmužný; —мѣстный dvoumístný, dvoj-

sedý (vůz); —мѣсячный dvouměsíční; —нóрій, ая, ое dvounohý (člověk); —нóжный dvounohý (stůl); —нóсый dvounosý (pes); —обрáзный dvoutvarý, dvojí postavy; —пáлубный корáбль dvoupalubný koráb, dvojpalubník; —покóсный dvousečný, dvoukosný (louka); —пóлость sourodstvo *Gynandria* (bot.); 2. dvojpohlavnosť *Hermaphroditismus*; -пóлый dvojpohlavný; štíra; —пудовúкъ záváží dvou pudů; —рýкій dvouruký; —рýчный se dvěma rukojetma; —сажéнный dvousáhový; —сúлие *n.* dvoumocenstvo *Didynamia* (bot.); —сúльный dvoumocný; —скáтная крышá střecha dvoustraná; —слóжный dvouslabičný; —смы́сленный dvojsmyslný; -ость -osť; —сóтенный, —сотный dvě stě platící (bankovka); -сóтый dvoustý; -спáльный na dvě osoby (postel); —ствóльное ружьё o dvou hlavních (ručnice), dvojka; —створчатый o dvou křídlech, o dvou půlích (dveře); —стихíйный obojživelní; —стúшие *n.* dvouverší *Distichon*; —стóпный (стихъ) dvoustopý, dvounohý (verš); —сторóнній dvoustranný; -ость -osť; —строчный dvouřádkový; -съмéнный dvousemený; —тáктная пáуза dvoutaktová pomlčka, pausa (v hudbě); —утрóбка *f.* dvojutrobka; klokan; vačice *Didelphus*; —утрóбныя живóтныя *pl.* vačice, vakovití (ssavci); —ушкóвый dvojuchý (nádoba), uchatý; —фунтовúкъ záváží dvouliberní, dvouliberka; —фунтовый dvouliberní.

двух-вéрстный na dvě versty vzdálí; —голóсный dvouhlasný; —дéчный корáбль *v.* двупалубный; —дюймóвый dvoucoulový, dvoupalcový; —колéсный dvojkolý; —копéечный хлѣбъ chleb po dvou kopejkách; —мáчтовый корáбль dvojstěžník; —недѣльный dvounedělní; —пóльное сéльское хозя́йство dvoupolní selské hospodářství; —сóтый dvoustý.

двухъэтáжный дóмъ dům dvoupatrový, dům o dvou poschodích.

дву-цвѣтный dvojbarevný; —члéненный dvoučlenný; —язы́чный *v.* двоязы́чный.

двѣнадцати-грáнникъ dvanáctistěn *Dodekaeder*; —угóльникъ dvanáctiuhelník *Dodekagon*; —мужие *n.* dvanáctimužstvo *Dodekandria* (bot.).

двѣнáдцатый dvanáctý.

двѣнáдцать *num.* dvanáct.

де, дé-скать (místo де-скáзать) prý, takořka, takměř.

дебéл-ость, —ьство tloušťka; —ый (*adv.* —о) tlustý; —ѣть (-ѣю, -ѣешь) tloustnouti.

дéбетъ *debež* dlužen (kupec).

дéбристый roklinatý.

дебрь, и *f.* rokle, roklina; (staroč. debř); дéбряный roklinový.

дебю́т-антъ, а debutant (herec poprvé vystupující); -тка -tka; —и́ровать debutovati; дебю́тъ, а debut, první vystoupení na jevišti.

дéверь, я švakr, mužův bratr, staroč. dever.

девесúлъ, а (devětsil) *v.* девятисúлъ.

девúзъ, а heslo (devise).

девяно́ст-о *num.* devadesát; —ый devadesátý.

девясúлъ *v.* девятисúлъ.

девятер-и́къ, á devět čtveriků n. pudů nějaké věci; —ни́къ devaterník (rstl.); —ный devateronásobný.

девятúльникъ vrátič (rstl.) *v.* вротúчъ.

девятимýж-ie, —ство *n.* devítimužstvo *Enneandria* (bot.).

девятúны *pl. f.* devítiny, zádušní služby boží devátý den po smrti nebožtíkově.

девятисíлъ (devětsil) oman *Inula* (rstl.).
девятисмéрть, и *f.*, (dle něm. *Neuntödter*), sorokopúť strakapoun, tuhýk (pták).
девя́тка *f.* devítka (karta).
девятна́дцать *num.* devatenáct; -тый devatenáctý.
девя́тый devátý; —надесять (crk.) *v.* девятна́дцатый.
дéвять, и *num.* devět; —десять (crk.) *v.* девяно́сто.
девятьна́дцать (crk. девятьна́десять) *v.* девятна́дцать.
девятьсóтъ *num.* devět set.
девятью *num. (adv.)* devětkrát.
дёготь, гтя dehet (březová smolina).
дегтя́р-никъ dehtárník, dehtář; —ный dehtový; —ня *f.* dehtárna.
дежу́р-ный генера́лъ generál dozorce n. inspektor jistých odborů vojenských; —ство а́рміи dozorstvo n. inspektorát generála nad jistými odbory vojenskými.
дезертúров-аніе *n.* ubíhání od vojska; —ать zběhnouti, uběhnouti, uprchnouti od vojska; дезертúръ zběh vojenský.
дейзмъ, а deismus; дéйстъ, а deista.
дéисусъ, а tři obrazy: Ježíš, P. Maria a sv. Jan Křtitel.
дéка *f.* deska ozvučná (*Resonanzdekke*).
декáбрь, я měsíc prosinec *December*; -рскій prosincový.
дéканъ, а děkan (na universitě); -скій -ský; -нство -ství.
деклам-áторъ, а deklamator; —áція *f.* deklamace; —úровать deklamovati.
деклара́ція *f.* deklarace, osvědčení.
декóктъ, а, взваръ odvar, dekokt.
декор-áторъ ozdobník, dekorator; —áція *f.* dekorace (v divadle).
декъ, а (na korábě) mezipalubí, kde jsou děla.
дéлва *f.* (crk.) sud.
деликáтный (*adv.* -но) choulostivý; něžný; —ность -ost.
дельфúнъ, а delfín, plískavice *Delphinus*; 2. skoba n. ucho na dělu.
дама-гогúческій demagogický; —гóгъ demagog.
демаркáція *f.* demarkace, rozhraněnί.
демéств-енникъ kostelní zpěvák; —о *n.* starý zpěv kostelní.
демо-кратúческій demokratický; -крáтія demokracie; —крáтъ demokrat.
дéмонъ, а démon, zlý duch; -нскій démonský, -nický.
демьянка *f.* lilek jedlý (jablko ztřeštěné, vejcová bylina) *Solanum Melongena* (rstl.).
дéнеж-ка *f.* půl kopejky; —ки, жекъ *pl. f. v.* дéньги; —никъ penízkovec *Lysimachia nummularia* (rstl.); 2. tobolka na peníze, peněženka; 3. (star.) mincíř, mincovník; —ный peněžný; 2. za půl kopejky; 3. bohatý.
денёкъ, нька́, денёчекъ, чка milý den, dníček.
дéнникъ, а tolije *Parnassia* (rstl.).
денни́къ denní stání n. stádlo dobytka.
денна́ца *f.* dennice (hvězda).
денно-нóщно *adv.* ve dne v noci, dnem i nocí.
денны́й (óй) denní, za dne.
деньщúкъ *v* деньщúкъ.
день, дня *m.* den; д. деньскóй každý den, co den; днёмъ ve dne, za dne; со дня на́ день den ke dni, ze dne na den; день óто дня den ode dne; день и ночь den i noc, drnavec *Parietaria* (rstl.).
дéньга *f.* půl kopejky (peníz); *pl.* дéньги peníze.
деньщúкъ, а vojenský sluha (u důstojníka).

департáментъ odbor (úřední) *Departement.*

депéша *f.* zpráva úřední, depeše *Dépêche.*

депó *n.* sklad, skladiště *Dépot.*

депут-áтъ vyslanec; —áція *f.* deputace, vyslanstvo.

дерб-á, —инá, новинá *f.* novina, kopanina; —ничёкъ, чкá sokol stromovní, dřevčík (dřemlík?) *Falco vespertinus*; —овáть pole poprvé zkopati, drn sloupati.

дервúшъ, a derviš (turecký mnich).

дéрг-аніе *n.* trhání; —ать (-аю, -аешь) trhati; д. трáвy trhati trávu; д. зýбы trh. zuby; дёрнуть за колокóльчикъ zatáhnouti za zvonec; д.-ся trhati se.

дерг-áчъ, a chřástal, sekáč, řezáč (pták) *Rallus crex*; —óта *f.* křeč.

деревéй, я řebříček *Achillea millefolium.*

деревéн-скій vesnický, venkovský; —щина *m. et f.* venkovák, halama, hulvát; —ька *f.* vesnička.

деревня *f.* vesnice bez kostela; жить въ деревнѣ žíti na venku.

дéрево *n.* (*pl.* деревá, ъ, і деревья, ьевъ) strom; dřevo.

деревýшка *f.* bídná ves.

дерев-цó *n.* dřevce; stromek; —щúкъ, a kdo dělá něco ze dřeva; —яга *f.* dřevěný zvonec na krku krav; —яникъ, a červotoč, dřevotoč, červ ve dřevě; —яни́стый dřevovitý, dřevěný; —я́нный dřevěný; -ое мáсло olej dřevěný; —яня́ть dřevěněti; —яшка *f.* chůda dřevěná, štihle; 2. dřevěný podklad knoflíku.

дерезá *f. v.* горóховникъ.

дéренъ, a dřín *Cornus* (rstl.); —новый dřínový.

держáв-а *f.* říše; 2. (crk.) vláda, moc; 3. říšské jablko (při korunovací); —ный panující, mocný; —ствo *n.*, —ствованіе panování.

держ-áлень, льня *m.* zábradlí; —áлка *f.* násadka, rukověť; —áльцы, лецъ *pl.* držák *Divisorium, Tenacle* (v knihtisk.); —áніе *n.* držení.

дéржанный, дéржаный držený.

держáть (-жý, -жúшь), дéрживать držeti; д. постъ d. půst; д.-ся držeti se; держи́ влѣво drž se v levo (cestou); д.-ся за что držeti se čeho.

держи-дéрево *n.* čišník (Presl.), židovský trn *Paliurus aculeatus* (rstl.).

дéржка *f.* holubník; houf holubů.

дерз-áніе *n.* odvážení se, osmělení-se; —áть, —нýть odvážiti se, osměliti se.

дéрзк-ій smělý, odvážlivý, opovážlivý, drzý; -о *adv.* směle, opovážlivě, drze.

дерзновéн-іе *n.*, —ность smělost, odvážlivosť, opovážlivosť; —ный *(adv.* -но) *v.* дéрзостный.

дерзнýть *v.* дерзáть.

дéрз-о *adv.*, — остно (crk.) směle; *v.* дéрзко; —остникъ smělec, odvážlivec; —остный smělý, odvážlivý, opovážlivý; —ость smělosť; —ый *v.* дéрзкій.

дермó *n.* kal, výkal, výtrus; hnůj.

дермопрáтъ, a stokař, stokočistec.

дерн-úна *f.* drn; —úстый drnatý; —úть drnem obložiti; —óвый drnový; —окладчикъ drnař.

дёрнуть *v.* дёргать.

дёрнъ, a drn.

дерýнъ, a něco štiplavého, kousavého; úксусъ д. ostrý ocet; пéперцъ д. palčivý pepř; табáкъ д. štiplavý tabák.

дерю́га, дерю́жина *f.* hrubá tkanina.

дерю́ба *f.* sojka *v.* сóя.

десáнтъ, a (z franc. *Descente*), вы́садка vysazení vojska na břeh.

десéртъ, a ovoce postolní, zákusky *Dessert.*

деси-á, *pl.* дёсны dásně; —и́чный *adj.*
деси-и́ца *f.* (crk.) pravice, pravá ruka; —ы́й (crk.) pravý, po pravé straně; —á́я (рука́) pravice.
деспот-и́смъ, —и́змъ, а, деспо́тство despotismus; —и́ческій despotický.
деспо́тъ, а despot, zvolník.
десть, и kniha papíru.
десятер-и́къ, а váha (závaží) desíti liber, desítiliberka; —и́цею *adv.* (crk.) desetkrát, desateronásob; —и́чный desateronásobný; —ный (о́й) deset v sobě obsahující.
дéсятеро *num.* (*adv.*) deset, desatero; насъ бы́ло д. nás bylo deset.
десяти-дне́вный desítidenní; -же́нство *Dekagynia* (bot.); —лепе́стный desítilupínkový; —лѣ́тіе *n.* desítiletí; —лѣ́тній, яя, ее desítiletý; —му́жіе *n.* desítimužstvo *Dekandria* (bot.); —мѣ́сячный desítiměsíční, ý.
десятѝн-а *f.* desítina, desátá část; 2. desítina, 2400 čtverečních sáhů země; 3. (star.) okres desátkáře (výběrčího); —никъ, десятѝльникъ (star.) výběrčí klášterských platů, desátkář; —ный desetinný; д. доходъ desátek. [uhelník.
десятиуго́льникъ desitihran, desíti-
десятѝ-цею *adv.* (crk.) desetkrát, desateronásob; —чный desetinný; —чныя дро́би desetinné zlomky (v počtech).
деся́т-ка *f.* desítka (karta); 2. desíti-veselní loď; —никъ, а, —ной, аго *m.* desátník (dozorce na 10 osob n. na 10 domů); —ня *f.*, —окъ, тка deset osob n. deset domů pod dohlídkou desátníka.
десято-лѣ́тіе *v.* десятилѣ́тіе; —сло́віе *n.*, дéсять запове́дей desatero boží přikázaní.
деся́тской, аго *m.* pomocník vesnického starosty n. rychtáře; 2. dozorce na deset lidí n. domů; —ство *n.* placení desátku; —ый *num.* desátý; д. часъ desátá hodina, deset hodin; въ —ыхъ za desáté.
дéсять, и *num.* deset; д. запове́дей desatero přikázaní *v.* десятосло́віе; —ю *adv.* desetkrát.
дефе́ктный defektní, neúplný.
дефе́ктъ defekt, neúplný počet (v knihtisk.).
дефил-е́я *f.*, тѣсни́на průsmyk, úžina horská, těsnina; —и́ровать defilovati (o vojsku).
дéфтеръ, а list chanů tatarských.
децемви́ръ, я decemvir, desitipán.
дéчный mezipalubní.
дешев-и́зна, —и́знь, и *f.* láce; —и́ть (-лю́, -и́шь) laciným udělati.
дёшево *adv.* lacině, lacino, *comp.* дешéвле laciněji.
дешёвый laciný.
дешевѣ́ть laciněti, laciným se státi.
деянѝкъ kosmatec (lednačka) Presl. *Mesembryanthemum* (rstl.).
джигита́й, я půlosel, polonosel *Equus Hemionus* (zvíře).
джидъ, а (star.) toul na šípy.
джинъ, а jalovcová kořalka, borovička *Gin.* [*thus* (rstl.).
дива́ла *f.*, дива́ло *n.* chmerek *Scleran-*
дива́нная *f.* pokoj s divanem.
дива́нъ, а divan (pohovka).
дивéрсія *f.* diverse, odchýlení, úchylka.
дивиде́ндъ, а dividenda, podíl.
дивизіо́нъ, а divise (dvě škadrony jízdy) *Division.*
дивѝзія *f.* divise vojska (dvě brigády); d. lodí (devět velikých korábů s příslušenstvím).
дивѝть (-влю́, -ви́шь), у- udiviti, ku podivení přivesti; д.-ся (дивлю́сь, -ви́шься) чему́ diviti se čemu.
ди́вн-о *adv.* divno, podivno; —ость divnost, podivnost; -ый divný, podivný.

дúво *n.* (star. дúвство) div, zázrak.
дивовáть (-вýю), д.-ся *v.* дивúться.
дивъ, а div *v.* дúво; 2. д. (pták, předpovídající neštěstí) výr, sova, kulich.
дидактúческій didaktický.
дикáр-ка *f.* divoška, divochyně; -щикъ lamač divokého kamene; дикáрь, я divoch, divý člověk; 2. podivín, nevlídník; 3. divoký kámen.
дикастéрія *f.*, консистóрія konsistoř (duchovní soud).
дúкій (дúкой), ая, ое divoký; -ое мáсо divoké n. vojenské maso; д. кáмень divoký kámen (t. zvláště tvrdý jako žula, rula, zelenokamen atd.); д. (o rostlinách) divoký, planý; д. цикóрей čekanka *Cichorium intybus*.
дúко *adv.* divoce.
дикобрáзъ, a dikobraz, ježatá svině *Hystrix*; -зовый, -зовý.
диковáтый zdivočelý.
дúково-а *f.*, —ка řídká n. vzácná věc, vzácnost, vzácnina; 2. *v.* дúво; —ный vzácný, řídký.
дико-мúть, и *f.* sokolové (cvičení) se svými mláďaty; —нрáвный divokých mravů n. obyčejů.
дúкость divokost.
диктáторъ, a diktátor.
диктов-áніе *n.*, диктóвка *f.* diktování; —áть (-тýю, -тýешь) diktovati; диктóванный diktovaný. [(rstl.).
дикýта *f.* řemdihák (Presl.) *Nauclea*
дилéмма *f.* dilemma.
дилетáнтъ, a diletant, ochotník; -тка diletantka, ochotnice.
дилижáнсъ, a poštovský vůz cestovní *Diligence*.
динáмика *f.* dynamika.
динамúческій dynamický.
динамóметръ, a siloměr *Dynamometer*.
динáрій, я, линáрь, я denár (peníz).
динáстія *f.* dynastie, dům n. rod panovnický.
дипломáтика *f.* diplomatika, nauka o listinách; —áтикъ diplomatik; —áтическій diplomatický; д. кóрпусъ sbor dipl.; —áтія *f.* diplomacie; —áтъ, а diplomat.
диплóмъ, а diplom.
дирá, дырá *f.* díra; —вый děravý.
дирéкторъ, а direktor, ředitel; -рскій.
дирéкторша *f.* ředitelová *f.* (*subst.*), žena ředitelova. [čára.
директрúса *f.* ředitelka (osoba); též
дирéкція *f.* direkce, ředitelstvo.
дириж-éръ, а ředitel orchestru; —úровать dirigovati, říditi hudbu.
дирúстый, дировáтый *v.* дирáвый.
дирúть, про- díry dělati.
дирúща *f.* veliká díra. [(šití).
дúрчатый dírkovaný, prolamovaný
дискáнтъ, а diskant (nejvyšší hlas ve zpěvu).
дисконтúровать diskontovati, srážeti při placení směnek.
дискóнтъ diskonto, srážka směnečná.
дúскосъ patena, miska na kalich (v kostele).
диспашéръ, а cenitel škod námořských *Dispacheur*.
диспáшъ, а seznam škod námořských *Dispache*.
диспозúція *f.* disposice.
диссертáція *f.* dissertace, rozprava učená.
диссидéнтъ jinověrec, různověrec.
дистáнція *f.* distance, vzdálenosť.
дистилл-áторъ destilátor, přehaněč; —úрный завóдъ destilatorium, dílna přehaněcí; —úрованіе destilování, přehánění; —úровать destilovati, přeháněti.
дисциплúна *f.* disciplina, kázeň.
дитá, áти *n.* (*pl.* дéти, дѣтéй) dítě, ěte (*pl.* děti, í).
дитáтинъ, а, о dítěcí.
дúтятко *n.* děťátko.

дифференц-úровать rozlišovati; —iáлъ veličina rozlišná; —iáльный diferenciální, rozlišný, rozlišovací.

дихройзмъ, a, двуцвѣтность dvojbarevnosť *Dichroismus.*

дич-áкъ, a křemen skalní, bělokam *Felsit*; —áть divočeti; —úна *f.* zvěřina; —úть (-ý, -úшь) falešně zpívati; д.-ся (-úсь, -úшься) koho straniti se někoho, vyhýbati se někomu; —óкъ, чкá pláně, planá rostlina; грýша д. planice, planá hruška.

дичь, и *f.* divoké ptactvo; 2. divočina, divoké místo; 3. nesmysl.

дишкáнтъ *v.* дискáнтъ.

дифирáмбъ dithyramb.

діáволъ, a ďábel *v.* дьявóлъ.

діагнóстика *f.* diagnostika.

діагонáль, и *f.* čára úhlopříčná, diagonálka; -ный úhlopříčný, průsečný.

діадúма *f.* diadém.

діаконúсса *f.* diakonka, jahenka.

діакóнникъ sakristie, předsíň kostelní.

діáконъ, дьáконъ, a diakon, jáhen.

діалéкт-ика *f.* rozumověda, dialektika; —икъ, a dialektik.

діалектúческій dialektický.

діалéктъ, a, нарѣчіе dialekt, nářečí.

діамéтръ diametr, průměr.

діатонúческій diatonický.

діéзъ, a křížek, známka zvyšovací, zvyšovka (v hudbě) *Diése.*

діéта *f.* diéta, řád jídla a pití.

діетéтика *f.* dietetika, zdravověda.

діететúческій dietetický.

діóптрика *f.* dioptrika, průsvětelství; діоптрúческій dioptrický.

діóптръ, a dioptr, průzor, prohledítko.

діорáма *f.* diorama, obraz do okrouhla rozestřený.

діякъ, діáкъ, *v.* дьякъ.

длáнь, и *f.* (crk.) dlaň *v.* ладóнь.

длáто *n.* (crk.) dláto *v.* долотó.

длинá *f.* délka.

длúнникъ мѣрúтко délky; домъ имѣетъ -у шесть сáженъ dům je šest sáhů zdélí; 2. д. trám na dél položený.

длúнно *adv.* na dél, na podél.

длинновáтый podlouhlý.

длинно-нóгій, ая, ое *v.* долгонóгій.

длúнный dlouhý (po míře).

длúтельный (-ая рабóта) zdlouhavý; -но *adv.* zdlouha, zdlouhavě.

длить (длю́, длишь), продлúть dlíti, prodlíti, prodlévati, odkládati; д.-ся trvati, protahovati se.

для *praep. cum gen.* pro; для бѣдныхъ pro chudé, ku prospěchu n. ku potřebě chudých; каждый д. себя́ každý pro sebe, každý o sobě; д. тебя́ pro tebe; д. чего́? proč? д. того́ что protože, proto, aby; не д. чего́ není proč, není příčiny.

дмéніе *n.* (crk.) dmutí, nadýmání, nadutosť.

дмить (дмю́, дмúшь) nadýmati; д.-ся (дмúсь, дмúшься) nadýmati se.

днев-áльный kdo má jistý den hlídku, žurnalista; —áльня *f.* kde se v jistý den drží hlídka, pokoj pro žurnál; —áнье *n.* konání hlídky, žurnalisování; —áть konati hlídku v jistý den (o úřednicích), žurnalisovati; držeti den odpočinku (o vojsku).

днёвка *f.* den odpočinku (o vojsku).

днéвникъ, a denník *Journal.*

днéвный i днéвнóй (óй) denní.

днёмъ *adv.* ve dne, za dne.

днесь (crk.), сегóдня dnes.

днúще *n.* dniště, spodek n. dno lodi.

дно *n.*, *dem.* дóнце, дóнышко dno (nějaké nádoby).

до *praep. c. gen.* do; до зимы́ do zimy; съ головы́ до ногъ od hlavy do paty; съ утрá дó вечера od rána do večera; съ утрá дó ночи od rána do noci; до утрá do rána; до разсвѣта do svítání; встать до свѣту vstáti

před svítáním; до сихъ поръ dosud, dosavad; до зáвтра do zejtřka.
добáв-ить, добавля́ть přidati, dodati, doplniti; —ка *f.*, добавлéніе *n.* přidání, přídavek; —окъ, вка přídavek, dodatek; и въ д. a kromě toho, nad to; —очный dodatný, dodavný, doplňovací.
добивáть, доби́ть zcela zatlouci (kůl); д. послѣ́днюю копéйку poslední halíř utratiti; д.-ся чегó domoci se něčeho; snažiti se po něčem.
добир-áніе *n.* paběrkování, sbírání klasů po žencích; —áтель páběrkář, paběrkovač; —áть, добрáть paběrkovati, sbírati klasy po žencích; 2. zcela vysaditi arch (v knihtisk.); добрáться до чегó dosáhnouti čeho.
дóблестный, дóблественный vytrvalý, neohrožený, mužný, zmužilý, udatný.
дóб-есть, и vytrvalosť, neohroženosť, zmužilosť, udatnosť.
доборони́ть, доборáнивать dovláčeti (branami). [kování.
добóрка *f.* dobírka, ukončené paběr-
добóръ, a dobor, dobrání.
добрáсывать *v.* добрóсить.
добрó *n.* dobro, dobré; statek, majetek, jmění; д. *adv.* dobře; добрó пожáловать buďte vítán! 2. jmeno písmene д.; добрóмъ *adv.* po dobrém; добрóмъ бóльше возмёшь po dobrém více pořídíš; не добрóмъ, такъ силóю když ne po dobrém, tedy po zlém, tedy silou (skoč oko nebo zub). [(-ně).
добровóльный (*adv.* -но) dobrovolný
доброди́ть, д.-ся dovleci se někam.
добро-дýшіе *n.* dobroduší, dobrosrdečnosť; —дýшный dobrodušný, dobrosrdečný; —дѣ́ва *f.* (crk.) čistá panna (P. Maria); —дѣ́й, я (star.) dobroděj; —дѣ́тель, и *f.* ctnosť; 2. (prost.) dobrodiní; -дѣ́тельный (*adv.* -но) ctnostný.
доброжелáтель příznivec; —ница *f.* příznivkyně; —ный příznivý někomu; —ство přízeň; —ствовать přízniv býti někomu, přáti někomu.
добро-звýчіе *n.*, —звýчность libozvučnosť; —звýчный libozvučný; —лю́бецъ, бца dobromil, přítel dobra; —нрáвіе, —нрáвный *v.* благо . . .; —поря́дочный řádný, pořádný, dobře spořádaný; —сердéчіе, —сéрдіе *n.*, —сердéчность dobrosrdečnosť; —сердéчный, -сéрдый dobrosrdečný.
добрóсить, добросáть, добрáсывать dohoditi někam (kamenem atd.).
добросóвѣстн-ость svědomitosť, rozšafnosť; —ый svědomitý, rozšafný; *subst.* rozsudí, rozhodce.
добротá *f.* dobrota (duše, srdce).
добрóта *f.* dobrota (co vlastnosť věci).
добротвори́ть *v.* благо . . .
добрóтный dobrý, pevný, trvanlivý; -ость -osť.
доброхóт-ный ochotný; —ство *n.* ochotnosť; —ствовать býti ochoten; 2. přízniv n. nakloněn býti někomu.
доброхóтъ, a ochotný člověk; -тка *f.*
добры́знуть, добры́згать, добры́згивать dostříknouti; -kati; д. бѣльё dokropiti (prádlo).
дóбрый dobrý (ve smyslu odtažitém; jinak se užívá obyčejně хорóшій); въ д. часъ! na zdar! mnoho štěstí!
добрѣ́ть (-ѣ́ю) tučněti, tloustnouti.
добря́къ, a dobrák (člověk).
добуди́ться, добýживаться когó ztěžka se koho dobuditi. [d. se.
добури́ть, добýривать dovrtati; д.-ся
добыв-áніе *n.* dobývání, nabývání něčeho; д. зóлота dobývání zlata; —áть чегó, добы́ть dobývati něčeho, dobyti, 2. těžiti.
добы́токъ, тка výtěžek.
добы́ч-а *f.* kořisť; —ный ko[illegible] prospěšný.

добѣгáть (-áю), добѣжáть (до дерéвни) doběhnouti (do vesnice).
добѣг-ать, —ивать doběhati.
добѣлúть, добѣливать dobíliti.
довалúть, довáливать dovaliti (někam; do konce); довалять dováleti; dovalchovati; д.-ся d. se.
доварúть, довáривать dovařiti.
доведéніе *n.* dovedení.
довéдь, и *f.* dáma (ve hře dámové).
довез-éніе *n.* dovežení; —тú, довéзть dovezti.
доверш-áть, —úть dovršiti, dokončiti; —éніе *n.* dovršení, dokončení; -úтель dovršitel, dokončitel.
довестú, довéсть dovesti (někam, do konce); 2. dovesti, dokázati; д.-ся d. se.
довúвать, довúть doviti; д.-ся d. se.
довинтúть, довúнчивать došroubovati.
довирáться, довráться dotlachati se čeho.
довлúть (crk.) uspokojiti.
довлѣть (crk.) je dosti, dostačuje, postačuje.
доводúть *v.* довестú.
довóд-ный důvodný; —чикъ donašeč, údavač; —чица -čka.
довóдъ, а, (дóводъ R.) důvod.
довозúть dovoziti *v.* довезтú.
доволóчь, доволочúть, доволáкивать dovleci, dovláčeti; д.-ся d. se.
довóль-но *adv.* dosti, dostatečně; —ный чѣмъ spokojen; я тѣмъ довóленъ jsem s tím spokojen; 2. д. dostatečný, hojný; —ство, —ствіе *n.* hojnost; —ствованіе *n.* spokojení; —ствовать uspokojiti; д.-ся чѣмъ spokojiti se něčím.
довѣвáть, довѣять dováti.
довѣд-ать, —ывать vyskoumati, vypá-[illegible] д.-ся dopátrati se.
[illegible] důvěření; důvěra.
довѣренн-ость důvěra; 2. písemné plnomocenství; —ый důvěrný; bezpečný.
довѣрúтель plnomocnitel, (důvěřitel); —ница plnomocnitelka; —ный zmocňovací, plnomocnitelský; -ное письмó písemné plnomocenství.
довѣр-ить *v.* довѣрять; —ie *n.* důvěra; 2. úvěrek *Credit*; —чивость důvěrnosť, dověrčivosť; —чивый důvěrný; důvěřivý, dověrčivý.
довѣрять кому důvěřiti, důvěřovati komu.
довѣсить, довѣшивать dovážiti (na váze); k váze přidati.
довѣсокъ, ска přívažek, dovažek.
довѣшать dověšeti.
довязáть, довязывать dovázati; 2. д., довязтú doštrykovati, doplesti (punčochu).
догáвливать *v.* договѣть.
догáд-ка *f.* dohádka, domysl; domněnka; domnění; по —камъ dle domnění; —ливость důmysl, důmyslnosť; —ливый důmyslný; —чикъ důmyslník.
догáдъ: въ д. мнѣ не пришлó to mi ani na mysl nepřišlo, ani nenapadlo, nepřipadlo; не въ д. nenadále, neočekávaně; не въ д. мнѣ былó toho jsem nespozoroval.
догáдывать, догадáть namluviti, navesti koho k čemu; догадáться domysliti se čeho; наконéцъ догадáлся konečně se domyslil, konečně mu napadlo n. na mysl připadlo; догáдываться o чѣмъ domnívati se, domýšleti se.
догарáть *v.* догорѣть.
доглáдить, доглáживать dohladiti.
догматúческій dogmatický.
догмáтъ, а dogma.
догнáть, догонúть dohnati, dostihnouti; 2. zcela přehnati, přepuditi (destilovati).

договáривать, договорúть domluviti, dohovořiti; д.-ся до чегó řeč k něčemu obrátiti; řečí něčeho dosáhnouti; договорúться o чѣмъ smluviti se, umluviti se; договáриваться smlouvati se; договáривающіеся smlouvající se strany.

договóрный umluvený, smluvený.

договóръ, а úмluva, smlouva.

договѣть dopostiti se.

догóнъ, а, догóнка, догóня *f.* dohánění, dostihování koho; pronásledování; побѣжáть, брóситься за кѣмъ-либо въ догóнку pustiti se za kým, honiti se za kým.

догонúть dohoniti *v.* догнáть.

догорѣть dohořeti.

догребáть, догрестú dohrabati; 2. doveslovati.

догружúть, догрузúть zúplna naložiti (na vůz, koráb).

догрызáть, догрызть dohryzti.

догрѣвáть, догрѣть dohřáti.

догýливать, догулúть doprocházeti se; procházku n. prázdniny skončiti.

додавáть, додáть (додáю, *fut.* додáмъ) dodati, přidati; doplatiti, připlatiti.

додáт-окъ, тка dodatek; doplatek, příplatek; —очный dodatečný.

додáча *f.* dodatek; doplatek.

додвúгивать, додвигáть, додвúнуть dostrčiti, přestrčiti někam.

додержáть, додéрживать dodržeti; 2. spotřebovati, utratiti (peníze).

додирáть, додрáть dotrhati (šaty); д.-ся до . . . dotlačiti se, dodrati se někam.

доднéсь *adv.* (crk.) do cerá dne do dnes, do dneška. [jíti.

додóру нѣтъ (prost.) není možno prodѣл-ать, ывать dodělati; д.-ся d. se; —ка *f.*, додѣлъ, а dodělka, dodělání.

доén-ie *n.* dojení; —ый dojený.

дожáр-ить, —ивать dosmažiti, dopeci; д.-ся d. se.

дожáть (дожнý), дожúнать dožíti; 2. д. (дожмý), дожимáть domačkati, dotlačiti.

дождáться кого dočkati se koho.

дождевúкъ, дождянúкъ, á pýchavka, kuřavka *Lycoperdon* (houba).

дождевóй (-óй) dešťový.

дожденóсный dešťonosný.

дожд-úть (-ю, -úшь) (crk.) deštiti, dštíti, dešť spouštěti; —úвый deštivý.

дождь, я́ dešť; дóждикъ deštík; д. идётъ prší; отъ дождя́ въ вóду z bláta do louže.

дожевáть, дожёвывать dožvýkati.

дожéчь, дожигáть dopáliti, dožíci.

дожжев-úкъ, -óй *v.* дождевúкъ, -úй.

доживáть *v.* дожúть.

дожигáть *v.* дожéчь.

дожидáть кого očekávati koho; д.-ся *v.* дождáться.

дожимáть *v.* дожáть.

дожинáть *v.* дожáть.

дожúнъ, а dožín, dožínka.

дожирáть, дожрáть dožírati, dožrati.

дожúть dožiti (vysokého věku); вотъ до чегó я дóжилъ hle čeho jsem se dočkal, dožil.

дозвол-éніе *n.* dovolení, povolení; svolení; —úтельный dovolovací, povolovací.

дозвóлить, дозволя́ть dovoliti, povoliti; дозволя́ется povoluje se, dovoluje se. [(až k zemi).

дозéмный поклóнъ hluboká poklona

дознáть (дознаю, *fut.* дознáю), дознавáть doznati, poznati, seznati: д.-ся přesvědčiti se, dověděti se, dopátrati se.

дозóр-ной, аго voják z obchůzky; —ный dozorný; strážný; —щикъ dozorce, dohlížitel.

дозóръ, a obchůzka vojenská, ponůcka, průchozí stráž vojenská v noci *Patrouille.*

дозрѣвáть dozrávati; дозрѣть dozráti; дозрѣлый dozrálý.

дозывáть, дозвáть ještě více přizvati; д.-ся кого́ zváti někoho někam.

доигрáть, дойгрывать dohrati; д.-ся до чего́ dohrati se čeho (nemoci a t. d.).

дóигрышъ dohra.

дойлица *f.* (crk.) kojná.

дойль-никъ dojič (krav); —ница *f.* dojička; —ня, дóйня *f.* dojírna, dojárna.

дойм-ка *f.* zadržené peníze, zadržalost; —очный zadržený; —щикъ výběrčí zadržených peněz.

дойникъ, а, дойничёкъ, чка dojačka (nádoba).

дóйный dojný; -ая корóва dojná kráva.

доискáть, дойскивать dohledati; vyšetřování skončiti; д.-ся чего́ dohledati se čeho.

дойти́ (*fut.* дойдý) dojíti.

дóить (дою́, дóишь), дáивать dojiti; 2. (crk.) kojiti.

дóка *m. et f.* čipera, čiperný, schopný člověk; všeuměl.

доказ-áние *n.* dokázání; důkaz; —áтель žalobník, udavač; —áтельница žalobnice, udavačka; —áтельный (*adv.* -но) dokazovací; důkazný; přesvědčovací; —áтельство důkaz; —áть, докáзывать dokázati, dokazovati; д. на кого́ žalovati na koho, svědčiti proti komu; д.-ся dokázati se.

докáзчикъ *v.* доказáтель.

докáливать *v.* доколóть.

докáнчивать *v.* докончáть.

докáпыватъ *v.* докопáть.

докáрмливать *v.* докормúть.

докатáть, докáтывать dováleti, domandlovati (prádlo).

докатúть, докáчивать dovaliti, dokutáleti na nějaké místo.

докáшивать *v.* докосúть.

докваси́ть, докваши́вать dokvasiti.

докúнуть dohoditi (až na jiné místo); докидáть, докúдывать doházeti (do konce).

докисáть, докúснуть dokysati.

докладны́й (-óй): д. холóпъ (star.) nevolník od práva uznaný; д. день den úředního řízení; -ная записка relace, zpráva úřední; soudní přednáška. [řední).

докладчикъ referent, zpravoděj (údокладъ, a zpráva (úřední), přednáška, referát; 2. ohlášení se u někoho, opověď; войти́ безъ докла́да vejíti bez ohlášení.

докла́дывать, докла́сть narovnati (dříví); dostavěti (kamna); 2. д., доложúть přidati, přiložiti; přednášeti zprávu, referovati; д. кому́ о комъ ohlásiti někoho; велѣть доложúть о себѣ dáti se ohlásit.

доклева́ть, доклёвывать dozobati.

доклеи́ть, доклéивать dolepiti, doklížiti.

доклúкаться, доклúкнуться dovolati se koho.

доковáть, докóвывать dokovati.

доколоти́ть, доколáчивать (кого́ до смéрти) dotlouci koho do smrti, utlouci; д. zatlouci všecky hřebíky.

доколóть doraziti (do smrti), zapíchnouti; 2. dokálati (dříví).

докóль, докóлѣ *adv.* dokud, pokud.

доконáть dokonati.

докончúть, -áть dokončiti.

докопáть dokopati.

докоптúть douditi (maso).

докормúть dokrmiti.

докосúть dokositi.

докрáсить, докрáшивать dobarviti.

дóкрасна *adv.* do červena.

докричáться кого́, чего́ dokřičeti se.

докрути́ть, докру́чивать dokroutiti, dosoukati.
до́ктор-скій doktorský; —ство doktorství; —ша *f.* žena doktorova, doktorka.
до́кторъ, а doktor.
доку́да? *adv.* dokud? [koho.
доку́ка *f.* dotíravosť; obtěžování někодуме́нтъ, а dokument, listina.
докупи́ть, докупа́ть dokoupiti, přikoupiti. [koupená.
доку́пка *f.* dokup, dokoupení; věc přidокури́ть, доку́ривать dokouřiti (dýmku); 2. přehnati kořalku.
докуча́ть кому́ obtěžovati koho, dotírati se ke komu.
доку́чливъ-ый dotíravý; -ость -osť.
доку́чный, скучный nudný.
доку́шать, доку́шивать dojísti.
докъ, а loděnice, lodniště.
дола́вливать *v.* доловить.
дола́мывать *v.* доломать.
долбе́жъ, а díra čepová.
долб-и́ть (-блю́, -би́шь), да́лбливать, долбну́ть dloubati, dlabati; 2. ďobati, klobati (zobákem); 3. do paměti vštěpovati; —ле́ніе *n.* dlabání; klobání; —ня́ *f.* dlubna; 2. d., -у́ха beran, palice na zatloukání, pích, tlukadlo.
долгей *f.* drobná mince Novohradská.
до́лгій, ая, ое (до́логъ і долгъ, á, о) dlouhý; *comp.* до́льше delší.
до́лго *adv.* dlouho; *comp.* до́лѣ déle.
долгоборо́дый dlouhobradý.
долгова́тый podlouhlý.
долго-волоси́ый dlouhovlasý; —вре́менный dlouho trvající, zdlouhavý, dlouhý; -ость; —вѣчность dlouhověkosť; dlouhý věk; —вѣчный dlouhověký.
долговы́й (-о́й) dluhový, dlužní.
долго-вя́зый vytáhlý, štíhlý (vzrůst); —гри́вый dlouhohřivý; —де́нственный dlouho trvající (žijící); —де́нствіе *n.* dlouhověkosť; 2. nejdelší dni (v roce), dlouhodennosť; —де́нствовать dlouho žíti; —лѣ́тіе *n.* dlouhé živobytí, dlouhá léta; —лѣ́тній, яя, ее dlouholetý; —но́гій dlouhonohý; —но́жка *f.* tiplice *Tipula* (hmyz); —но́сикъ, а klikoroh *Curculio* (hmyz); —но́сый dlouhonosý, nosatý; dlouhozobý, zobatý; —пёръ, a letoun, letací ryba, лету́чая ры́ба *Exocetus evolans*; —но́лый s dlouhými šosy, šosatý; -ру́кій dlouhoruký.
долгота́ *f.* dlouhosť; délka (zeměpisná).
долготерп-ѣли́вый dlouho trpělivý, shovívavý; —ѣніе *n.* dlouhé trpění n. snášení, shovívání. [leno.
дольго́тье *n.* dvojnásob dlouhé podолго-у́хій dlouhouchý; —у́шка *f.* jehla s dlouhým uchem; —хво́стикъ mlynářík *Parus caudatus* (sykora); —хво́стый dlouhoocasý, ocasatý; —шёйный dlouhokrký; —шёрстный dlouhosrstný; —шёя *m. et f.* dlouhokrčka; —язы́чіе *n.* tlachavosť, pomluvačnosť; —язы́чный tlachavý, pomluvačný.
до́лгъ, а dluh; 2. povinnosť, závazek; въ д. na dluh; брать въ д. у кого́-либо bráti na dluh u někoho; онъ по́ уши въ долгу́ on je zadlužen až po uši, on je samý dluh; до́лгомъ считаю pokládám za svou povinnosť.
долежа́ть doležeti.
долета́ть, долете́ть doletěti.
должа́ть, за- zadlužiti se.
долженствова́ть býti povinen.
до́лжея *f.* výkrojek, výkružek.
до́лжикъ, *pl.* -ики dlužec, dlužec (řemen na sokoly).
должн-и́къ dlužník; —и́ца dlužnice.
до́лжно *adv.* musí, je povinen; je třeba, je potřeba.
должностно́й úřední, co se vztahuje k úřadu n. k hodnosti.

дóлжное *n.* dlužnosť, povinnosť.
дóлжн-ость povinnosť; 2. hodnosť úřední n. služební, služba, úřad; —ый, ая, ое povinný; дóлженъ, жна, жно povinen, nna, nno; 2. dlužen; я дóлженъ já musím.
должóкъ, жкá dloužek.
доливáть, долúть dolívati, doliti.
долúвка *f.*, долúвъ, а dolívka.
долимáнъ, а, доломáнъ, а doloman (uherská husarská kazajka).
долúна *f.*, *dem.* долúнка dolina.
долинá *f.* délka *v.* длинá.
долúнистый, долúстый dolinatý.
доличúть (star.) dolíčiti.
доловúть doloviti.
доложúть *v.* докладывать. [mi z očí!
долóй! *adv.* dolů; съ глазъ д.! jdi
доломúть, а dolomec (kámen).
доломúть dolomiti; доломáть dolámati.
долотúть (долочý, долотúшь) dlabati dlátem, dlatovati. [dlabátko.
долотó, *dem.* долотцó *n.* dláto; dlátko;
дóлу *adv.* (crk.) dolů *v.* долóй.
дóлъ, а důl *v.* долúна.
дóльный dolní; údolní; д. жúтель dolňák, obyvatel doliny; дóльная, ихъ *pl. n.* život vezdejší, ž. pozemský (v tomto slzavém údolí). [*v.* дóлго.
дóльше, дóлѣ, дóлѣе *comp. adv.* déle
долѣзáть, долѣзть dolezti někam.
дóля *f.* část, díl, podíl; четвéртая д. čtvrtá část, čtvrtina; четвéртая д. листá čtvrtka (archu); осмáя д. листá, осмýшка osmerka (formát); двѣнáдцатая д. листá dvanácterka; 2. д. 96. část zolotníka (váha); 3. osud; 4. klapka (plic, jater); děloha (u rostlin) *Lobus.* [doma.
дóма *adv.* doma; егó нѣтъ д. on není
домáзать, домáзывать domazati.
долáлывать *v.* домолóть.
домáтывать *v.* домотáть.
домахнýть dohoditi (někam).
домáчивать *v.* домочúть.
домáшній, яя, ее domácí.
домащивать *v.* домостúть.
домекáться, демекнýться domýšleti se, domnívati se.
домёкъ: не въ д. neočekávaně, nenadále; не въ д. мнѣ э́то ani mi na mysl nepřišlo.
домéнный hutní (*v.* дóмна).
дометáть, домести́ domesti; 2. д., домётывать dometati (až někam, do konce).
дóмик, а domek, mku.
доминáть, домúть domnouti.
дóмино *n.* (*indecl.*) domino, maškarní oděv; hra.
домúшко *n.* mizerný n. chatrný dům.
домúще *n.* ohromný dům.
домкрáтъ, домкрáть, думкрáтъ, а hever, zdviňák (na vozy). [huť.
дóмна *f.*, дóменная печь vysoká pec,
домовúт-ость domácnosť 2. péče o domácí pořádek; —ый pečlivý o domácnosť. [2. (prost.) rakev.
домовúще *n.* (star.) obydlí, domov;
домовладѣл-ецъ, лица držitel domu, domácí pán; —ица držitelka domu, domácí paní. [хозя́инъ.
домóвникъ (crk.) *v.* домовладѣлецъ, домов-нúкъ peciválek, kmotr světnička; —нúца peciválka; —нúчать doma seděti.
домо-вóдство *n.* domácí hospodářství; domácnosť; —вóдъ, а domácí hospodář.
домовóй, áго domový, domácí duch (skřítek, šotek).
домóвъ (домóвь) *adv.* (star.) domů (staroč. domóv) *v.* домóй.
домóвый domový, domovní.
домогáтельство *n.* domáhání-se čeho, snažení.
домогáться чего́ domáhati se čeho.
домóй *adv.* domů.

домо́къ, мка́ domek; жить домко́мъ žíti sám pro sebe, ve svém vlastním hospodářství.
домолоти́ть, домола́чивать domlátiti.
домоло́ть domlíti; 2. dožvaniti, dotlachati.
домо-обзаво́дство *n.* zřízení domácího hospodářství; —прави́тель správce domu; —прави́тельство domoprava, správa domu; —ро́дный domorodný, doma narozený a vychovaný; —ро́щенный doma chovaný (o drůbeži a vůbec o domácích zvířatech).
домости́ть, дома́щивать dodlážditi.
домо-строи́тель dobrý hospodář domácí; -ница dobrá hospodyně; —сѣ́дка *m. et f.* kmotr světnička, domarád, domaválek, peciválek; —сѣ́дничать doma seděti; —сѣ́дная жизнь domácký život.
домота́ть domotati (nítě).
домо-устро́йство *n.* domácnosť, domácí pořádek; —хозя́инъ hospodář n. pán domu, domácí pán; —ча́децъ, дца domácí člověk, čeledín.
домочи́ть domočiti, domáčeti.
домча́ть dovleci někam.
домшко́утъ, a svirská loď.
домъ, a dům (stavěný; obchodní, panovnický).
домы́слиться, домышля́ться domysliti se.
домы́ть, домыва́ть domyti. [měřiti.
домѣ́рить, домѣря́ть, домѣ́ривать do-
домѣси́ть, домѣ́шивать domísiti.
домѣ́тить, домѣча́ть doznamenati (prádlo, šátky atd.).
домя́ть *v.* домина́ть.
донес-е́ніе *n.* donešení; zpráva, návěští; —ти́ donesti (někam); д. о чемъ zprávu o něčem podati; д. на кого́-либо donesti něco na koho.
дониза́ть, дони́зывать navlíkání ukončiti.
донима́ть, доня́ть (дойму́) dobrati.
до́нникъ, до́нная трава́ komonice *Melilotus.* [prkno na dno.
до́нный dna se týkající; -ая доска́
доноси́тель, доно́счикъ donašeč; udavač; —ница, доно́счица donašečka, udavačka.
доноси́ть donositi (kabát); 2. donášeti na koho, udávati koho *v.* донести́.
доно́сокъ, ска obnošený šat.
доно́съ, a udávání, donášení na někoho.
доноше́ніе *n.* podání zprávy.
до́нце *n.* dýnko (dýnce); 2. přadlenská stolička (spojená s přeslicí).
доны́нѣ *adv.* do nynějška, do teďka.
до́нышко *n. v.* до́нце.
доню́хать, доню́хивать došňupati.
доня́ть (дойму́) dobrati *v.* донима́ть.
допа́лзывать *v.* доползти́.
допа́лывать *v.* дополо́ть.
допа́рывать *v.* допоро́ть. [komu.
допека́ть *v.* допе́чь; 2. vyhubovati ně-
допере́ть (две́ри) zcela zavříti (dveře).
допеча́тать, допеча́тывать dotisknouti; д.-ся d. se.
допе́чь dopéci.
допива́ть dopíjeti *v.* допи́ть.
допили́ть, допи́ливать dopilovati.
допира́ть *v.* допере́ть.
дописа́ть, допи́сывать dopsati. [strčiti.
допихну́ть, допи́хывать doraziti, do-
допла́та *f.* doplata, doplacení.
доплати́ть, допла́чивать doplatiti.
допле́сть, доплета́ть doplesti; д.-ся dovleci se kam. [vati někam.
доплы́ть, доплыва́ть doplouti; dopla-
доползти́, допа́лзывать dolezti někam.
дополн-е́ніе *n.* doplnění; —и́тельный doplňovací; —и́ть, —я́ть doplniti; д.-ся d. se.
дополо́ть doplíti.
дополу́денный dopolední.
допоможе́ніе *n.* dopomožení.
допомо́чь dopomoci.

допорóть dopárati.
допотóпный předpotopní, dopotopní.
допрáва *f.* vymahání n. sháněnî peněz.
допрáвить, допрáвлять, допрáвливать dopraviti, všecko opraviti; 2. vymáhati n. sháněti peníze.
допрáшиватель, допрóщикъ (допрóсчикъ) tazatel; vyslýchatel.
допрáшивать, допросúть vyslýchati koho; д.-ся doprošovati se; tázati se.
допрóсный výslechový; -ая кóмната vyslechárna, vyslychací síň.
допрóсъ, а výslech (soudní); д. свидѣтелей v. svědků.
допрúг-ать doskákati; —ивать doskakovati; —нуть doskočiti.
допрúскивать, допрúснуть dostříkati; dokropiti.
допрѣвать, допрѣть dopařiti se.
допрúсть, допрúдывать dopřísti.
допускáніе, допущéніе *n.* dopuštění.
допускáть, допустúть, допущáть dopustiti; dovoliti; не д. nedopouštěti, nedopustiti; д. кого-либо до себя předpustiti koho před sebe; д.-ся dopustiti se.
дóпускъ dopuštění, předpuštění.
допустúтельный dopouštěcí, dopustný.
допытáть, допúтывать doptati na kom, domučiti čeho na kom, vymučiti na kom něco; д.-ся čeró doptati se čeho.
допúт-ка *f.* vyzpytování; —ливость hloubavosť, pátravosť; —ливый hloubavý, pátravý; zvědavý.
дóпьяна *adv.* do podnapilosti; напúться д. opiti se.
допѣвáть, допѣть dopěti, dozpívati.
дорабóтать, дорабóтывать dopracovati, dodělati.
дорабóтка, дорабóтываніе, дорабóтаніе *n.* dopracování, dodělání.
дорастáть, дорастáть, дорастú dorůstati, dorůsti.
дорисовáть, дорисóвывать dorysovati, dokresliti.
дóрникъ formička, kterou se vyznačuje znamení kříže na hostiích.
дорóга *f.* dráha, cesta, silnice; по дорóгѣ cestou; mimochodem. [drahý.
дорогíй (-óй), -áя, ое, дóрогъ, а, о дóрого *adv.* draho.
дороговúзна *f.* drahota.
дорогопровóдъ, а cestovod *Viaduct.*
дорóд-ничать, раз- ztloustnouti, ztělnatěti; —ность tělnatosť, tloušťka; —ный, —ливый tělnatý, tlustý.
дорожáть, вз- dražeti, dražiti se.
дорожúть, вз- чѣмъ vážiti si čeho, vysoce něco ceniti; 2. šetřiti čeho, spořiti; д. врéменемъ hospodařiti s časem; д.-ся чѣмъ šetřiti se po čem.
дорож-úть, про- drážiti, drážkovati.
дорóж-ка *f.* drážka, cestička; cest. na punčoše; proužek; —никъ, —ничекъ dražebník, hoblík drážkovací; 2. cestovní knížka, c. rukověť, (průvodce); —ный cestovní; -ое плáтье cestovní oděv; —чатый proužkovaný, pruhovaný; žebernatý.
дорóслый dorostlý, dospělý.
дорастáть, дорастú *v.* дорастáть.
дорубáть, дорубúть dosekati, dorubati.
доръ, а krč, klučenina, kopanina.
дорывáть, дорвáть dotrhati; д.-ся до чегó dodrati se k čemu.
дорывáть, дорúть doryti; д.-ся до чегó dokopati se do čeho.
досáда *f.* mrzutosť, zlosť, nevole.
досадúтель zlobič; —ный zlostný, mrzutý; -ость -osť.
досадúть, досаждáть комý чѣмъ mrzutosť dělati, zlobiti koho; mrzeti koho; 2. д., досажáть, досáживать dosázeti (rostliny).
досáд-ка *f.* dosázení; —ливый, —ный mrzutý, zlostný; мнѣ —но mrzí mě . . ., je to mrzuté pro mne.

досадно́й vysázený, posázený.
доса́дов-аніе *n.* zlobení-se, mrzení-se; —ать (на что) zlobiti se, mrzeti se.
доса́ливать *v.* досоли́ть.
доса́сывать *v.* дососа́ть.
досверли́ть, досве́рливать dovrtati.
досе́лѣ, досе́ль *adv.* dotud, dosud, až dosud; 2. až potud, až sem.
досидѣ́ть, доси́живать doseděti; vyseděti (vejce); 2. přehnati, přepuditi, překapati (destilovati).
доска́, *dem.* дощѣ́чка deska, prkno; tabule (školní); destička; набо́рная д. (v knihtisk.) sázítko; спуска́льная д. člunek (v knihtisk.); шахма́тная д. šachovnice; мѣ́дная д. měděná plotna; прочита́ть отъ доски́ до доски́ pročísti od začátku do konce.
доска́ливать *v.* доскоблѝть.
доказа́ть, доска́зывать do konce vypravovati, dopovídati.
доскака́ть doskákati; доска́кивать doskakovati; доскочи́ть, доскокну́ть doskočiti.
до́сканъ, а, доска́нецъ, нца krabička, škatulka; pyksla (na tabák), tabačenka.
доскобли́ть doškrabati, dohoblovati.
доспа́ть (дошлю́), досыла́ть doslati, ostatek poslati.
дослужи́ть, дослу́живать dosloužiti; д.-ся до чего́ dosloužiti se čeho.
дослу́ш-ать, —ивать vyslechnouti až do konce.
досма́тривать, досмотрѣ́ть dohlednouti, dopatřiti, dívati se až do konce; д. за чѣ́мъ dohlížeti na něco; не д. nedohlídnouti, nespozorovsti, přehlídnouti něco.
досмо́трщикъ dozorce.
досмо́тръ, а dohled, dohlídka, dozor.
досоли́ть dosoliti.
дососа́ть dossati.
доспѣва́ть, доспѣ́ть dospěti; dospívati; доспѣ́л-ость dospělosť; zralosť; —ый dospělý, zralý, uzralý.
доспѣ́хъ zbroj, ozbrojení.
доспѣ́шный ozbrojený, obrněný.
доставáть *v.* доста́ть.
доста́вить, доставля́ть dodati (zboží, stavivo atd.); д. на мѣ́сто dodati na místo; 2. opatřiti, zjednati (peníze, zprávy, úřad atd); д. кому́-либо нѣ́которыя вы́годы zjednati někomu výhody.
доста́вка *f.*, доставлѐніе *n.* dodávka, dodání, zásilka.
доста́ивать *c.* достоя́ть.
до́сталь, и zbytek, ostatek, zůstatek.
достальны́й (-о́й) zbylý, zůstalý.
достáт-окъ, тка dostatek; 2. jmění, majetek; —очество dostatečnosť; —очествовать žiti v dostatku, v blahobytu; 2. dostačovati, postačovati; —очный dostatečný, postačitelný; —очно *adv.* dostatečně.
доста́ть (*praes.* достаю́, *fut.* достáну) dostati; отку́да ты э́то доста́лъ? odkud jsi to dostal? за де́ньги всѣ́ достáнешь za peníze všecko dostaneš; 2. stačiti, dostačiti: postačiti; достаётъ! dost! stačí! не достава́ть nedostávati se, nestačiti; д.-ся кому́ dostati se komu; достáнется тебѣ́ ty dostaneš!
достега́ть, достёгивать doštepovati.
достига́ть, достúгнуть, достúчь dostihnouti; д. чего́, до чего́ dostihnouti n. dosáhnouti čeho.
достиже́ніе *n.* dostižení.
достила́ть, достла́ть zcela poklásti, vykládati (pažením). [dlo).
достира́ть, достúрывать doprati (prádosto-вѣ́рность hodnověrnosť; —вѣ́рный hodnověrný, věrohodný; —до́лжный povinný, zasloužený.
досто́инство *n.* důstojenství; 2. zásluha.

достóйный důstojný; 2. zasloužený, zasloužilý; достóинъ чего́ hoden čeho; достóйно *adv.* důstojně.

досто-пáмятность pamětihodnosť, památnosť; —пáмятный pamětihodný, památný; —подражáтельный následování hodný; —почтéніе *n.* úcta, (náležitá) uctivosť; —почтéнный ctihodnosť; —примѣчáтельность pozoruhodnosť; —примѣчáтельный pozoruhodný, pamětihodný; —слáвный slovutný; —хвáльный chvályhodný.

достоя́ніе *n.* dědictví; 2. statek, majetek, jmění.

достоя́ть dostáti (do jistého času); д. на часáхъ státi na stráži až do konce.

дострáгивать, дострогáть dostrouhati.

дострáивать, дострóивать, дострóить dostavěti; д.-ся d. se.

дострáчивать, дострочи́ть doštepovati, dostrigáť, достри́чь dostříhati.

дострѣли́ть, дострѣливать dostřeliti, dostřelovati; 2. д., дострѣля́ть dostříleti.

достря́пать, достря́пывать dostrojiti (jídlo), dochystati.

доступи́ть, доступа́ть dostoupiti, přistoupiti (někam); míti přístup k někomu); д.-ся до кого́, къ чемý dojíti čeho, d. k čemu.

доступ́ный dostupný, dostupitelný, přístupný.

дóступъ, а přístup.

досýгъ svobodný n. prázdný čas (chvíle, kdy, pokdy); на досýгѣ, на досýгахъ v prázdné chvíli; досýга нѣтъ nemám kdy.

досýж-ій, ая, ее obratný, mrštný, hbitý; —ный prázdný, svobodný; —ное врéмя svobodný n. prázdný čas, -ná chvíle; — ство *n.*, досýжесть obratnosť, mrštnosť, hbitosť.

дóсуха *adv.* do sucha.

досучи́ть, досýчивать dosoukati.

досуши́ть, досýшивать dosušiti.

досчитáть, досчи́тывать dopočítati; д.-ся d. se.

досылáть *v.* дослáть.

досыпáть, доспáть dospati; 2. досыпáть, досы́пать dosypati, dosýpati.

досы́пка *f.* dosýpka.

дóсыта *adv.* do syta.

досѣкáть, досѣчь dosekati.

досю́да *adv.* dosud, dosavad.

досягáть, досязáть, досягнýть (до чего́) dosáhnouti čeho, dojíti čeho.

дотáлкивать *v.* дотолкнýть.

дотáпливать *v.* дотопи́ть.

дотаскáть, дотáскивать, дотащи́ть dovleci, přivleci, přitáhnouti, dotáhnouti; 2. dotrhati šaty; д.-ся dovleci se.

дотáчивать *v.* дото́чить; 2. д., дотачáть prošívání skončiti.

дотвердúть, дотвéрживать naučiti se nazpamět až do konce (dotvrditi se v čem).

дотерéбить, дотерéбливать dočesati, dovochlovati.

дотерéть, дотирáть dotříti, zcela rozedotесáть, дотёсывать dotesati.

доткáть, дотыкáть dotkati.

дотолкнýть, дотáлкивать dotlouci; д.-ся d. se kam.

дотолóчь dotlouci.

дотóлѣ *adv.* až dotud, tak dlouho.

дотопи́ть, дотáпливать (печь) dotopiti (pec), úplně vytopiti; 2. zcela roztopiti, rozpustiti.

дото́чить, дотáчивать dotočiti; dobrousiti, vybrousiti.

дотрóгиваться, дотрóнуться до чего́ dotknouti se čeho.

дотýди *adv.* dotud.

дотыкáть, дотúкать zcela zastrkati; 2. *v.* доткáть; д.-ся dotýkati se.

дотя́гивать, дотянýть dotáhnouti; 2. protahovati do . . .

доучи́ть, доуча́ть, доу́чивать кого́ чему́ doučiti koho čemu; д.-ся чему́ doučiti se čemu.
доха́живать docházeti *v.* доходи́ть.
дохлёбывать, дохлебну́ть dosrknouti, dochlemtnouti. [vejce.
дохле́цъ, а záprtek, potřepek, jalové
до́хлый zdechlý, scíplý.
до́хнуть, из- zdechnouti, scepenèti.
доходи́ть, дойти́ dojíti, dochoditi.
дохо́дный důchodný, výnosný.
дохо́дъ, а důchod; *pl.* дохо́ды důchody; въ дохо́дѣ ke konci; na sklonku.
доцвѣ́сть, доцвѣта́ть dokvěsti, dokvítati.
доцѣди́ть, доцѣ́живать docediti.
доче́рній, яя, ее, до́черинъ, доче́рнинъ, а, о, dceřin, a, o, dceřinský, á, é.
дочерти́ть, доче́рчивать dorýsovati, do konce načrtati.
до́чиста *adv.* dočista.
дочи́стить, дочища́ть dočistiti. [d. se.
дочита́ть, дочи́тывать dočísti; д.-ся
дочь, *gen.* до́чери, *pl.* до́чери, ре́й dcera (*dat.* dceři); *dem.* до́чка dcerka, dceruška. [kam.
дошагну́ть, доша́гивать dokročiti ně-
дошвырну́ть, дошвы́ривать mrštiti až k . . ., dohoditi kam.
доши́вка *f.*, доши́тіе *n.* došití.
доши́ть, дошива́ть došiti, došívati.
до́шлый dorostlý, dospělý, dozralý, došlý; д. со́боль dospělý sobol (jenž má úplnou srsť).
дошути́ть dožertovati.
дощ-ани́къ, а bedna, prkená skříně; 2. prám, pramice; 3. hoblík se dvěma rukojeťma; —аны́й (-о́й), —а́тый z desek, deštěný; —е́чка *f.* deštička.
дощипа́ть, дощи́пывать doštípati, dotrhati.
доѣда́ть dojídati; доѣ́сть dojísti; д. кого́ dopáliti n. dožrati koho (velmi rozzlobiti).
доѣ́здить, доѣ́зживать dojezditi, dojeti (někam); д. кого́ dohnati koho k čemu. [nejdražší.
драгі́й drahý, *v.* дорого́й; дража́йшій
драгома́нъ, а dragoman, tlumočník turecký; -нскій dragomanský.
драгоцѣ́нн-ость drahocennosť; 2. skvost; —ый drahocenný; д. ка́мень drahý kámen, drahokam.
драгу́нъ, а dragon; д. трава́ dragoncel, estragon, kozalec, paldár (Presl) *Artemisia Dracunculus* (rstl.).
дразн-е́ніе *n.* dráždění; —и́ть, дра́жнивать drážditi, pokoušeti; д.-ся pokoušeti se.
дра́ка *f.* pranice, pračka, rvačka.
драко́нка *f.* dračinec *Dracaena* (rstl.).
драконо-гла́въ, —голо́вникъ, драко́нова голова́ včelník (Presl) *Dracocephalum* (rstl.).
драко́нъ, а drak.
дра́ма *f.* drama.
драмати́ческій dramatický; д. писа́тель, др. сочини́тель dramatický spisovatel.
драматурги́ческій dramaturgický.
драмату́ргъ, а dramaturg.
драни́на *f.* odraná n. otrhaná věc.
драни́-ца *f.* šindel; —чный šindelový; -ая кро́вля šindelová střecha.
дра́ніе *n.* draní, trhání.
дрань, и *f.* hadry, roztrhaná n. rozedraná věc; roztrhaný papír; 2. stoh šindele. [zdobně.
драпирова́ть drapirovati, obvěsiti o-
драпиро́вка *f.* drapirování, obvěšení pro ozdobu.
дра́тва *f.* dratva, dratev.
драть (деру́, дерёшь) dráti; trhati; dříti koho; д. лы́ко lýko dráti n. loupati; д. за́ волосы, за́ уши tahati za vlasy, za uši; его́ деру́тъ dostává výprask; ты напра́сно дерёшь го́рло ty se nadarmo nadíráš t. kři-

číš; пéрецъ дерётъ перř štípe; винó дерётъ въ гóрлѣ víno škrábe v krku; д.-ся dráti se, práti se, trhati se.

драхвá *f.* drop, drof *Otis tarda* (pták).

дрáхма *f.* drachma (řecká).

дрáчіе *n.* (crk.) trní.

дрáчка *f.* škrabačka; vochlice (na vlnu), drhlen.

драчлúв-ость svárlivost; chuť ku pranicí; —ый svárlivý, kdo se rád pere.

драчýнъ, а práč; svárlivec; драчýнья *f.* která se ráda pere; dračice.

дрáчъ, а háček n. klíšťky na vytahování hřebíků a skobek.

дребедéнь, и *f.* nesmysl, tlach.

дрéбезги, овъ *pl. m.* střepy (z nádoby).

дребезж-áніе *n.* křapění, chřapění (rozbité nádoby); —áть (-ý, -úшь) křapěti, chřapěti (rozbitá nádoba).

древесá, ъ *pl. v.* дрéво.

древéс-ина *f.* dřevěná vlákna; —инный vlákenný; —ный dřevěný; stromový. [na stan.

дрéвко *n.* násada; dřevce (kopí); tyč

дрéвле *adv.* (crk.) dříve, před časy.

дрéвн-ій, яя, ее dřevní, starodávný; —ость dřevnosť, starobylosť, starodávnosť; *pl.* —ости starožitnosti, starřiny. [nouti.

древнѣть (-ѣю, -ѣешь) stárnouti, zastár-

дрéво *n.* (*pl.* древá i древесá) dřevo; strom *v.* дéрево.

древо-вúдный, —обрáзный stromovitý; —кóсть, и *f.* zemolez *Xylosteum* (rstl.); —лáзъ, а dřevolez *Dendrocolaptes* (pták); —лúстникъ, —лúстъ, а dřevolistník *Xylophylla* (rstl.); —мóръ, а dřevomor *Epidendrum* (rstl.); —мѣръ, а dřevoměr; —насаждéніе, —сажáніе *n.* vysazování stromů; —рѣзная пилá pila dřevoštěpská; —слóвіе *n.* dřevosloví; dřevozpyt; —сѣкъ, а dřvoštěp; -тóчецъ, чца šášeň *Teredo*; —тóчина *f.* drvotočina, červotočina. [sejití.

дрейфовáть (na moři) s pravé cesty

дрéль, я nebozec hodinářský a záměčnický (*Drillbohrer*); дреловáть vrtati.

дрем-á, —óта *f.* dřímota; 2. д., смолéвка knotovka, smolnička *Lychnis* (rstl.); —áніе *n.* dřímání; —áть (-млю, -млéшь) dříměti; мнѣ дрéмлется chce se mi dřímat, jde na mne dřímota; — лúвый dřímavý.

дрéмликъ sehnutka *Serapias* (rstl.).

дремóта *f.* dřímota.

дремýч-естъ, густотá лѣса hustota lesa; —ій (лѣсъ) hustý les; —ка *f.* dřímavka, ospalosť.

дресвá *f.* štěrk (drobné kamení), hrubý písek.

дресвúный štěrkový. [se v štěrk.

дресвянѣть rozpadati se, rozdrobiti

дрiáква *f.* brambořík *Cyclamen* (rstl.).

дробúльная мéльница stoupa.

дробúна *f.* mláto. [d. se.

дробúть (-блю, -бúшь) drobiti; д.-ся

дроблéніе *n.* drobení.

дробúница *f.* brokovka, brokovnice (schránka na broky).

дрóбность drobitelnosť, dělitelnosť.

дрóбный drobný, drobitelný; rozdrobený; —ые товáры krátké zboží.

дробов-úкъ brokovnice (ručnice); —úй (-óй) brokový.

дробь, и *f.* drobotina; střepiny (skleněné atd.); 2. zlomek (v počtech); 3. broky (ke střílení); 4. барабáнная д. vír v bubnování.

дровá, ъ *pl. n.* drva (dříví polenové).

дрóвни, ей *pl. f., dem.* дровéшки saně (selské), svlak, smyky *pl.*

дрово-вóзный dřevovozný; —вóзъ, а rozvažeč dříví; —нóсецъ nosič dříví; —сѣкъ, а drvoštěp; 2. paseka

(v lese); 3. д., vrzík *Cerambix* (brouk); —сѣчный топóръ sekyra dřevoštěpská.

дровян-и́къ, а dřevař, obchodník ve dříví; —и́й (-óй) dřevěný; д. сарáй kůlna (kolna) na dříví, dřevník.

дрогá *f.* rozvora (u vozu); *pl.* дрóги vůz o čtyrech kolách, vůz pohřební.

дроглúвый bázlivý.

дрóгнуть, про- třásti se zimou.

дрóгъ, а lano vytahovací (na korábě).

дрож-áлка *Tremella* (rstl.); —áние *n.* třesení, chvění; —áть (-жý, -жúшь) třásti se, chvěti se; тр. se strachem.

дрóжди, дрóжжи, ей *pl.* droždí, kvasnice.

дрождúникъ, а sud n. bečka na droždí.

дрождúный (-óй), дрожжевóй drožděný, kvasničný.

дрóжки, жекъ *pl. f.* drožka (lehký vůz nájemný); *adj.* -жечный.

дрожь, и, *dem.* дрóжка třesení, chvění; strach.

дроздёнокъ, нка mladý drozd; дрóздикъ malý drozd.

дроздóвый drozdový.

дроздъ, а drozd *Turdus* (pták); д. пѣвчій d. zpěvavý *Turdus musicus.*

дрокъ, а kručinka *Genista* (rstl.); д. краси́льный kručinka barvířská *Genista tinctoria.*

дромедáръ, а, одногóрбый верблю́дъ dromedář, drabař, velbloud jednohrbý.

дротъ, дрóтикъ oštěp hazecí.

дрочёна *f.* moučné jídlo z vajec a mléka; 2. jídlo z posledního druhu jikry (kaviáru).

дрóчень, чня buclík, mazlík (dítě).

дрочúть (ребёнка) (prost.) rozmazliti dítě, mazliti se s dítětem.

другúня *f.* (crk.) družka, soudružka, spoludružka.

другóй, áя, óе druhý, á, é; д. день [druhý den.

другъ, а, *dem.* дружёкъ, жка, -éчекъ, чка druh, soudruh, přítel; дрýга jeden druhého; дрýгу jeden druhému; дрýгъ за дрýгомъ jeden za druhým.

дрýжба *f.* přátelství.

друже-любúвый přátelský; —любúе *n.* přátelství, vlídnosť; —любный, *adv.* -но přátelský, vlídný, laskavý.

дрýженцы, овъ *pl. m.* kaz v osnově, дрýженька *m. v.* дрýжка.

дрýж-ескій, —ественный přátelský; —ество přátelství.

дружúна *f.* družina.

дружúть (-жý, -жúшь), с-, по- družiti, sdr.; д.-ся съ кѣмъ družiti se s kým.

дружúще *n.* přítel, druh.

дрýж-ка *m.* družba (nevěstin); 2. jeden kus z páru; —ный přátelský, družný.

друзкъ, а roští, deryždí.

друкáрня *f.*, типогрáфія tiskárna.

дручúна *f.* klacek, sochor.

дрúхнуть (prost.) silně spáti, chrápati, chrunětі.

дряблова́тый trochu zvadlý.

дря́б-лость zvadlosť, uvadlosť; —лый zvadlý, uvadlý; děravý, děrkovatý; —нуть zvadnouti, uvadnouti; 2. schnouti; —ѣть chřapěti (jako roztlučený zvon).

дряга́ть, дрягнýть kývati nohama; д.-ся kopati, vyhazovati (kůň); лóшадь дряга́ется kůň vyhazuje.

дря́гиль, я *m.* nosič.

дряготá *f.* škubání, cukání *Convulsion.*

дрязгъ, а špína, nečistota; 2. tlachy, pleskanice, žvanění.

дря́ква *f.* brambořík *Cyclamen* (rstl.).

дрянно́й (-óй), дря́нный (*adv.* -но) špatný, ničemný, mizerný.

дрянь, и *f.* nicota, špatná věc; hloupé řeči.

дряхлéцъ, a churavec.

дрях-лость churavosť, chorobnosť; —лый churavý, chorobný; —нуть, дряхлéть ochuravěti, chorobným se státi.

дска *f. v.* доска.

дубáсить (-áшу, -áсишь) klackem někoho tlouci.

дубáсъ, a oděv ženský, podobný sarafanu, vyšitý dubovým listím; 2. koryto n. necky z dubového dřeva; 3. bárka na řece Buhu.

дубúльный dubicí, k dubení sloužící; jirchářský.

дубúн-а *f.* klacek, sochor, kyj; palice; 2. (přezdívka) sochor, dub, trulant; —никъ, —ка *f.* dubinka, duběnka; —оватый trulantský.

дубúть (-блю, -бúшь), вы- dubiti, vydělávati (kůži).

дýбка *f.* dubová kocábka; 2. д., дублéніе *n.* dubení (koží).

дублéтъ, a duplikát, dublet.

дубля́къ, a kutílek *Oryctes* (hmyz).

дубня́къ, a (star.), дубнúкъ, a dubník, doubí, dubový háj.

дубовúкъ, a doubravník (houba).

дубóвый dubový; д. листъ d. list.

дубóкъ, бка doubek.

дубо-нóска *f.* zvonek *Loxia chloris* (pták); —нóсъ, a hejl ořešník *Loxia enucleatus* (pták).

дубрáв-а, дубрóва *f.* doubrava; les; —истый lesnatý; —ный lesní.

дубрóв-ка *f.* zběhovec (star. ranník, svalník prostřední) *Ajuga* (rstl.) *v.* живýчка; —никъ ožanka, kocanka *Teucrium* (rstl.).

дýбчикъ, a dubčík, doubek.

дубъ, a dub *Quercus* (strom).

дубя́н-ка *f.*, —никъ duběnka.

дувáнить, раз- kořistě děliti mezi sebou, bitovati.

дувáнъ, a (star.) schůze kozáků; 2. (prost.) dělení kořisti; 3. otvor, průduch.

дугá *f.* oblouk (duha); oblouk chomoutový; (crk.) duha na nebi; дугóю obloukem, obloučně, obloukovitě.

дуго-вóй obloukový; —обрáзный obloukovitý, obloučný.

дудá, *dem.* дýдка píšťala, píšťalka; trestinka, šalmaj; примáнная д. vabík, píšťalka ptáčnická; 2. д. důl, v němž se kopá železo.

дудáкъ, a drop *Otis tarda* (pták) *v.* драхвá. [šťalku.

дудúть (-дю, -дúшь) pískati na píд'дочникъ kdo hraje na píšťalku n. na šalmaj; 2. libeček *Levisticum* (rstl.); 3. každá rostlina trubkovitá n. třtinovitá. [*bularia* (rstl.).

дудчáтка *f.*, трубчáтка trubčatka *Tu-*

дýдчатый trubkovitý, třtinovitý.

дýжій *v.* дюжій.

дýжка *f.* oblouček; 2. rukověť na způsob oblouku; 3. ключúца klíční kost, věnec.

дýжный obloukový, obloučný.

дулёвка *f.* hrušťák, víno z hrušek; nálivka hrušková. [děla.

дýло *n.* ústí n. otvor u ručnice, u

дýль-ная часть při otvoru děla; —це *n.* nátrubek, obůstek (u foukacích nástrojů hudebních); 2. malý měch; —щикъ měchošlap; kalkant.

дýля *f.* druh velikých hrušek *Pyrus* (doule, kdoule = квитъ).

дýма *f.* rada (shromáždění poradné); городскáя д. rada městská; óрденская д. kapitula řádová; цáрская д. (star.) carská rada; 2. д. duma (báseň žalostná); 3. д. slovo.

дýмать (что) mysliti; д. о чёмъ přemýšleti o něčem; емý такъ дýмается jemu se tak zdá, on tak myslí, on se domnívá.

ду́мный zamyšlený, přemýšlející; 2. д. дворяни́нъ šlechtic a spolu mladší člen carské rady; д. дьякъ písař n. sekretář carské rady.
дунове́ніе *n.* dmuchnutí.
дупликáтъ, a duplikát. [chnouti.
ду́нуть dunouti, dmuchnouti, dmy-
ду́пельшнепъ (z něm. *Doppelschnepfe*) sluka бекáсъ большóй.
дупл-и́на *f.* dutina ve stromě, dupa, duplina; —и́стый doupnatý, dutý, vykotlený (strom); —и́ть (-ю́, -и́шь) vykotliti, dutým udělati; —ó *n. v.* дупли́на; —я́нка *f.* holubinka *Agaricus violaceus* (houba) *v.* голубéцъ.
ду́ра, ду́рочка *f.* bláznivá n. pošetilá ženská; hloupá husa.
дурáкъ, á hlupák, trulant, ťulpas; 2. šašek, šprýmař; *pl.* дураки́, дурачки́ jistá hra v karty.
дурале́й, я, дурачи́на, дуры́нда *m. et f.* trulda *v.* дурáкъ.
дур-áцкій, —áческій hlupácký; trulantský; —áченье *n.* nabírání někoho; —áчество *n.* bláznovství, trulantství, pošetilosť; —áчить z něhoho si blázna dělati, někoho za blázna míti, někoho nabírati, někoho si dobírati; д.-ся šašky n. žerty provozovati, šaškovati, žertovati.
ду́рень, рня *m.* trulant, hňup.
дури́ть (-рю́, -ри́шь) šaškovati, šprýmovati.
дурмáнъ, a durman, bodlavé n. panenské jablko *Datura stramonium* (rstl.); -áнный -anový.
дурни́шникъ, a řepeň (Presl) *Xanthium strumariam* (rstl.).
ду́рно *adv.* špatně; nedobře; мнѣ д. mně je špatně, zle, nanic.
дурнóй ošklivý, špatný; д. духъ *Assa foetida* (odvar).
дурнопаху́чникъ čertovo lejno *Ferula Assa foetida* (rstl.).
дурнотá *f.* ošklivosť, špatnosť, špatnota; závrať. [skála Dur.
ду́рный: -ая скáла stupnice tvrdá,
дурнѣ́ть, по- státi se ošklivým n. špatným.
дуръ *indecl.* Dur, tvrdý (v hudbě).
дуры́нда *m. v.* дурале́й.
дурь, и *f.* hlouposť, pošetilosť; 2. svéhlavosť.
дурѣ́ть, о- zblázniti se, zhloupěti.
ду́тикъ, a dutík (dutá věc ze skla, z kovu); 2. д., ду́тышъ nafouklec, nadutec, nadutý člevěk; 3. bucek, buclatec.
дуть (ду́ю, ду́ешь) douti; дувáть douvati, dmuchati; дуну́ть dmuchnouti; д. на когó opatrovati, ošetřovati koho; д.-ся (ду́юсь, ду́ешься) nadýmati se, nafouknouti se.
духи́, óвъ *pl. v.* духъ.
духо-бóрецъ, рца, —бóрникъ duchoborec, kdo nevěří v Ducha svatého *Pneumatomach*; —бóрство duchoborství, nevěra v Ducha svatého.
духове́нство *n.* duchovenstvo *coll.* kněžstvo; бѣ́лое д. kněžstvo církevní; чёрное д. kněžstvo řeholní.
духóвная *f. v.* духóвный.
духовни́къ, á zpovědník, duchovní jenž zpovídá.
духóвн-о *adv.* duchovně; duchem; —ость duchovnosť; —ый duchovní; д. отéцъ otec duchovní, zpovědník; д. сынъ kdo se zpovídá; —ое краснорѣ́чіе duchovní n. kněžská výmluvnosť; —ое завѣщáніе, *subst.* —ая *f.* poslední vůle, poslední pořízení, závět, kšaft.
духовóй dychací; duchový; д. канáлъ průdušnice; д. инструме́нтъ dechový nástroj; -óе ружьё větrnice; -áя ры́ба nakládaná ryba; -áя собáка slídník, pes jemného čichu.
ду́ховъ день svatodušní pondělí.

духо-мѣръ, а hustoměr, houšťkoměr, vzduchoměr *Manometer;* —сло́вие *n.* duchoznalství, zpytování duchů; —тá *f.* dušno *n.*

духъ duch; dech; свято́й д. svatý duch; злой д., нечи́стый д. zlý duch (ďábel); *pl.* ду́хи duchové (z mrtvých vstalí); *pl.* духи́ voňavky; быть на духу́ býti u zpovědi; итѝ на духъ jíti ke zpovědi; прису́тствіе ду́ха přítomnost ducha; перенѐсть духъ zotaviti se (nemohu ducha popadati); ду́хомъ jedním douškem; онъ съ ду́хомъ, съ душко́мъ je vysokomyslný.

душа́ *f.* duše; д. мо́я! dušinko! въ до́мѣ ни одно́й души́ не́ было v domě nebylo ani živé duše; по душѣ́ velmi příjemně.

душа́точко! dušinko!

душе́вн-о *adv.* srdečně, od srdce; —ый duševní; 2. srdečný, upřímný.

душевре́д-іе *n.*, -ство věrolomnost; nesvědomitost; —никъ věrolomník; —ница věrolomnice; —ничать, -ствовать věrolomně n. nesvědomitě jednati; —ный věrolomný; nesvědomitý.

душе-грѣя, —грѣ́йка, —грѣечка dušehřejka, ženský kožíšek bez rukávů.

душегу́б-ецъ, бца, —никъ vražedník; —итель zhoubce duší; —ительный dušehubný; —ица, —ница *f.* vražednice; —ный dušezhoubný; -ство vražda; —ствовать, vražditi, zabíjeti.

душёкъ, шка́ shnilotina, zápach z hniloby; 2. svědlavost.

душе́ніе *n.* dušení; 2. nakládání ryb.

ду́шенька, ду́шечка *f.* dušinka.

душе-па́губный dušehubný; —прика́щикъ vykonavatel poslední vůle; —сло́вие *n.*, психоло́гія dušesloví; —спаси́тельный spasitelný. [chnoucí.

души́стый voňavý, vonný, silně pá-

души́ть dusiti, škrtiti; д. ры́бу nakládati rybu; voňavkami napustiti.

душе́ное мя́со dušené maso.

души́ца *f.* dobrá mysl, voněkras, majoranka *Origanum* (rstl.); 2. voňavka *Anthoxantum* (rstl.).

ду́шка *f.* kolíček na houslích; 2. vidličná kost, vidlice (u ptáků); 3. мáткина д. halka, violka *Viola* (mateří douška богоро́дская трава́ *Thymus serpyllum*); *pl.* ду́шки, шекъ nášijky z liščích kožišin.

душн-и́къ, а dušník, průdušník, větrníček (v okně); 2. kohoutek, klapka (k zandání trouby od kamen); —и́ца *f.*, —ичѐкъ, чка́ lahvička s voňavkou, voněčka.

ду́шный, душнова́тый dušný (povětří); ду́шно je dušno.

ду́щатый z liščích kožišin udělaný.

дуэ́ль, и *f.*, поедѝнокъ souboj.

дуэ́тъ, а, ду́о *n.* (*indecl.*) duetto, duo.

дщанъ *v* чанъ.

дщерь (crk.) *v.* дочь.

дщи́ца *f.* (crk.) *v.* дощѐчка.

ды́ба *f.* přezmen, šibenice; 2. skřipec k mučení.

дыбо́ться vstávati, ježiti se (vlasy).

дыбо́кій; стоя́ть д. panáčkovati (o dětech, když se učí státi).

ды́бомъ стоя́ть *v.* дыбо́ться.

дыбы́; станови́ться на дыбы́ postaviti se na zadní nohy, vzepnouti se (kůň, medvěd atd.).

дымúстый dymnatý.

дымúть (-млю, -мúшь), на- dýmem n. kouřem naplniti; д.-ся (-млюсь), -мúшься) kouřiti se.

ды́мка *f.* krep (látka) *Crepe.*

дымлѐніе *n.* kouření, čadění.

ды́мникъ, а, ды́моволокъ dymník, sopouch, trouba dymovodná.

дымнова́тый začmoudlý.

ды́мный dymný, dymnatý; zadymněný, začudlý.

дымов-ни́къ, а dymovník, trouba od komína; —ы́й (-о́й) dymový; —о́е *n.* podymné (plat).

дымога́рный co pohlcuje dým n kouř.

дымча́тый sazavý, barvy sazové.

дымъ, а, *dem.* дымо́къ, мка́ dým, kouř; 2. ohniště — co obydlí jedné rodiny.

дымя́нка *f.*, дымъ земляно́й routička, dýmnivka, zemědým *Fumaria* (něm. *Erdrauch*) (rstl.).

ды́нн-икъ dynník, záhon dýní; —ый dýňový.

ды́ня *f.*, ды́нька dýně, meloun *Cucumis melo* (rstl.).

дыр-а́ *f.* díra *v.* дира́; —и́стый děravý; —и́ть что díry dělati do něčeho; ды́рка, ды́рочка dírka, dírčička; —я́вый děravý.

дыха́вица *f.* (star.), оды́шка, dýchavice *Asthma* (nemoc).

ды́хало *n.*, *dem.* ды́хальце průdušnice (v hrdle); 2. dychadlo (u velryb).

дых-а́нье *n.* dýchání; 2. dech; тяжёлое д. těžký dech, dýchavičnost; после́днее д. poslední dechnutí; —а́тельный dychací; -ое го́рло průdušnice; —а́ть (-а́ю, -а́ешь) dýchati; —ну́ть, дхну́тъ, дохнýть dechnouti; —лёцъ, а́ dýchavičník, dušný.

дыша́ть (дышу́, -ёшь) dýchati; д. мще́ніемъ soptěti pomstou.

ды́шло *n.* oj, voj (u vozu).

дьяволёнокъ, нка ďáblík, ďáblíček.

дья́волъ, дія́волъ, а ďábel.

дья́воль-скій ďábelský; -ски ďábelsky; —щина ďábelština, čertovina, ďábelství, ďábelská věc.

дья́кон-ица *f.* diakonka, jahenka; —скій diakonský, jahenský; —ство diakonství, jahenství; —ствовать jahnovati, býti jahnem.

дья́конъ, дія́конъ, а jahen.

дьякъ, а́ písař, sekretář; ду́мный д. *v.* ду́мный.

дьяч-ёкъ, чка́ kostelní sluha, kostelník, sakristián (ďáček); —и́ха *f.* žena ďáčkova.

дья́чій, ья, ье písařský.

дѣва *f.* (crk.) děva, panna; Пресвята́я Д. Panna Maria, Nejsvětější panna; д. panna (znamení nebeské).

дѣва́ть, дѣть (*futur.* дѣ́ну) díti něco někam; куда́ ты дѣва́лъ мою́ кни́гу? kam jsi děl n. dal mou knihu? д.-ся díti se kam; куда́ онъ дѣва́лся? kam se poděl? куда́ тепе́рь д.? kam se mám teď podíti?

дѣверь *v.* де́верь.

дѣви́ца *f.* dívka; panna; slečna.

дѣви́ч-ескій, ая, ое, —ій, ья, ье dívčí, děvičí, panenský; —ья не́мочь, бѣлизна́ blednice; —ья ко́жа těsto ajbišové, slezové; —ество děvictví, panenství; —никъ večer před svatbou, kdy se loučí s nevěstou její družky.

дѣвичья, -ьей *f.* světnice služebných holek.

дѣвій, ья, ье dívčí *v.* дѣви́чій.

дѣвка *f.* dívka, holka; 2. holka služebná, děvka, děvečka; она́ засиде́лась въ дѣвкахъ ona zůstala (starou) pannou (t. neprovdala se).

дѣвникъ, а sambaba Presl) *Parthenium* (rstl.).

дѣво-ма́терь, и *f.* Panna Maria.

дѣвоч-ка *f.* dívčička, dívčinka (děvečka, děvenka); —никъ holkář.

дѣвственн-икъ panic; —ица panna (zaslíbená); —ый (crk.) panický, panenský. [v panenství.

дѣвство (crk.) panenství; —вать žíti

дѣву́ля (prost.), дѣвчи́на, дѣвчи́ца, дѣвчо́нка (prost.), дѣвушка dívka, dívčina, dívčice, děvuška, holčina holčice.

дѣд-ина *f.* dědina, statek dědičný; —ичный dědičný; —ичъ, а (star.) dědic.

дѣдов-скій (star. дѣдный) dědovský; —ство vláda dědovská; —щина dědovština, dědictví po dědovi.

дѣдъ, а děd; *dem.* дѣдушка dědeček, dědoušek; *pl.* дѣды dědové, předkové.

дѣе-писáніе *n.* dějepis; —писáтель dějepisec; —писáтельный dějepisný; —причáстіе *n.* příčestí časoslovné.

дѣжá *f.* díže. [působící.

дѣйственный (crk.) účinlivý, vydatně

дѣйствúтель-ность skutečnost; 2. působnosť; činnosť; —ный skutečný; 2. působný, činný; д. глаголъ činné časoslovo; д. стáтскій совѣтникъ skutečný státní rada.

дѣйств-іе *n.*, —о působení; účinkování; dějství (v divadle); непріятельское д. nepřátelství, nepřátelská činnosť.

дѣйствов-аніе působení, účinkování; кругъ —анія obor působnosti; —атель působitel, účinkovatel, činitel; —ать působiti, účinkovati; дѣйствующая áрмія armáda činná, aktivní; дѣйствующія лúца činné osoby.

дѣл-аніе *n.* dělání; —атель dělník; —ать dělati; д.-ся dělati se; —ывать dělávati.

дѣл-ёжъ, á dělení, dělba; -жный *adj.*; —éніе *n.* dělení (též v počt.); —éцъ, льцá znalec práv; 2. účastník (nějakého skutku), spoluvinník; —úмость dělitelnosť; —úмый dělitelný; —úтель dělitel *Divisor* (v počt.); —úтельный dělící; dělivý; —úть (-ю, -úшь) děliti; д.-ся děliti se; —úшко nepatrná věc, věcička; maličkosť; *pl.* —úшки, шекъ drobnůstky.

дѣло *n.* dílo, práce, zaměstnání; řízení právní; spor; говорúть д. mluviti rozumně; за д., по дѣлáмъ právem; тебѣ что за д.? co je tobě do toho? въ сáмомъ дѣлѣ skutečně, opravdu; э́то д.! to je dobře; приложúть докумéнтъ къ дѣлáмъ přiložiti spis ke spisům; онъ безъ дѣла on je bez díla, bez práce; по своúмъ дѣлáмъ ve svých záležitostech; по дѣлáмъ слýжбы ve věcech služby; д. тóлько въ тóмъ jedná se toliko o to; д. вотъ въ чёмъ o to se jedná; э́то совсѣмъ другóе д. to je něco jiného.

дѣловúй (-óй) человѣкъ člověk svými věcmi zaměstnaný; д. дворъ dílna; -úе лю́ди dělníci.

дѣлопроизводúтель dílovedoucí, vedoucí (jeho *m.*); —вóдство řízení, jednání.

дѣльный spůsobilý, hodný, řádný, obratný, hbitý, dělný (člověk); -ость -osť.

дѣля́нка *f.* díl lesa, díl hájemství.

дѣтёныш, а mládě (ěte), mladé zvíře; 2. (star.) nejmladší posluha klášterní.

дѣти, *gen.* -éй *pl.*, *dem.* дѣтки, дѣточки, дѣтушки děti, dítky, dětičky.

дѣтúна *m.* výrostek, jonák, chlapík, šohaj.

дѣтúнецъ, нца (star.) vnitřek tvrze.

дѣто-водúтель vychovatel dětí; -ница -ka; —водúтельство, —вóдство vychovávání dětí; —вóдствовать děti vychovávati; —любúвый kdo děti miluje; —лю́біе *n.* láska k dětem; —рóдный удъ, д. членъ úd rodicí, úd stydký; —рождéніе *n.* rození dětí; —убíйство vražda dítěte; —убíйца *m.* vražedník dítěte; *f.* vražednice dítěte.

дѣтск-ая *f.* pokoj dětský; dětská světnice; —и *adv.*, по дѣтски dětsky, dětinsky; —ій, ая, ое dětský,

dětinský; д. *m. subst.* (star.) panoš, páže.
дѣ́тство *n.* dětství, dětinství.
дѣ́ть *v.* дѣва́ть.
дѣ́яніе *n.* působení; skutek, čin; дѣя́нія апо́столовъ skutkové apoštolů.
дѣя́тель činitel, působitel; (polit.) budič, pudič; —ность činnosť, působnosť; —ный, *adv.* -но činný, působný; praktický.
дѣ́ять (дѣю, дѣешь) (crk.) díti, činiti, působiti; д.-ся díti se.
дюж-е, дюжо́ *adv.* silně, tuze, mnoho; —есть, и *f.* síla, hmotnosť; —ина *f.* tucet (dvanáct kusů); —инный po tuctech; —ій, ая, ее silný, hmotný; —ѣть (-ѣю, -ѣешь) siliti, síly nabývati, hmotněti.
дюймо́в-ка *f.* coulové n. palcové prkno; —ый coulový, palcový.
дю́ймъ, a palec, coul z něm. *Daumen.*
дюкъ, a vojvoda (franc. *Duc.*)
дю́на *f.* pobřežní písčina *(Düne).*
дя́гиль, я *m.*, дяги́льникъ andělika *Angelica* (rstl.).
дягильный andělikový.
дя́глица *f.*, снить kozí noha *Aegopodium podagraria* (rstl.).
дя́д-енька, —юшка m. strejček, strejčínek; —инъ. а, о, —ній, яя, ее strejcův, ova, ovo.
дя́дька *m.* opatrovník chlapců.
дя́дя *m.* strejc, ujec.
дя́телъ, тла́ datel *Picus* (pták); зелёный д. datel zelený, žluna zelená *P. viridis*; д. пёстрый strakapoun *P. major;* д. чёрный d. černý *P. martius.*
дя́тель-никъ, дятло́вникъ, а jetel (n. dětel) lezavý *Trifolium repens*; —ный, дя́тловый datlový.
дя́тлина, дятло́вина *f.* jetel, dětel, jetelina, jetelka *Trifolium pratense* (rstl.).

Е.

е (есть) šesté písmeno v azbuce ruské; co číslo znamená 5.
евангел-и́стъ, а evangelista; —и́ческій evangelický. [evangelijský.
евáнгел-іе, я *n.* evangelium; —ьскій
евкла́зъ, а drahý kámen.
евну́хъ, а kleštěnec, eunuch.
евну́ш-ескій, ая, ое, —ій, ья, ье kleštěnský.
евра́шка *f.* pišťucha *Lepus dauricus.*
еврейскій židovský, hebrejský.
евхари́стія *f.* večeře Páně, přijímání.
ега́-баба, ягá-баба *f.* ježi baba (baba jedu) (v národ. pohádkách). P.
егда́ *adv.* (crk.), когда́ když.
еге́й, а *m.*, осёка ostřice *Carex* (rstl.).
егермейстеръ, а lovčí, ího *m. Jägermeister.*
éгерскій myslivecký, lovecký.
éгерь, я myslivec, lovec *Jäger.*
Егóва, Іегóва *m.* Jehova, Hospodin.
егóвъ (crk.), егó jeho *(srb.* njegov).
егоз-á, ы́ *m. et f.* neposeda; —и́ть (егожу́, егози́шь) dováděti, rozpustile se chovati.
едá *adv.* (crk.) což, zdaž.
едвá *adv.* jedva; e., e. ли sotva.
едéмъ *v.* эдéмъ.
единá-кій (crk.) *v.* одинáкій; —ко, —ково, —че *adv.*, та́кже takže, taktéž, rovněž; —чество *v.* одинáчество; —читися (-чуся, -чишися) (star.) jednotiti se, sjednotiti se.
един-éніе *v.* соединéніе; —и́тельный знакъ, —и́тная, ыя *f.* znak spojovací n. rozdělovací, rozdělovka; —и́ти (-ню, -ни́шь) (crk.) jediniti, sjednotiti; e.-ся sjednotiti se; —и́ца jednice, jednička, ednotka; —и́цею *(adv.)* jednou.
едино-бо́жіе *n.* víra v jednoho Boha, jedinobožství; —бо́рецъ, рца (crk.)

поединщикъ soubojník; —бóрство (crk.), поединокъ souboj; —брáчие *n.* jednomanželství, jednoženství; —брáчный jednomanželský; —вúдный, одноóбразный jednosobný, jednoobrazný; —влáствовать samovládně panovati; —влáстецъ, тца, —властúтель, я, — влáстникъ, a samovládce; —влáствие *n.* samovláda; —влáстный samovládný; —вóльникъ, a kacíř, jenž připisuje Ježíši Kristu jenom jednu vůli; —вóльный jednovolný, v jedné vůli; —временникъ, современникъ současník; —врéменный chvilkový, okamžitý; —временный současný; —вѣрецъ, —вѣръ spoluvěrec, stejnověrec; 2. jednověrec, starověrec; —вѣрие, —вѣрчество spoluvěrectví, stejnověrectví; —вѣрка stejnověrka; —вѣрный stejnověrý; —вѣрческій jednověrecký; —глáвый jednohlavý; —глáсие *n.* souhlas; —глáсный souhlasný, jednohlasný; -ое изобráние jednohlasná volba; —держáвie, —держáвство samovláda; —держáвный samovládný; —держáвствовать samovládně panovati; —дéржецъ samovládce, jednovládce; —дéржица samovládkyně; —дýшие jednomyslnost, svornost (jednoduší); —дýшный jednomyslný, svorný; -ое мнѣние souhlasné n. jednomyslné zdání; —естéственный jednobytný.

единóжды *num.* (crk.), однáжды jednou.

едино-жéнецъ jednoženec; —жéнный jednožený; —жéнство jednoženství; —жúтель (crk.) spoluobyvatel, spolužitel; —звýчие souzvuk; —звýчный stejnozvučný, jednozvučný; —зéмлецъ krajan, zemek; —зéмка krajanka; —зéмство krajanství; —имéние (crk.) stejnojmenost; jedno jméno; —имéнный, одноимéнный stejnojmený; —крóвие pokrevnost, příbuzenství pokrevné; —крóвникъ pokrevný; —крóвный pokrevný; —кýпно *adv.*, совокýпно společně; —лѣтие jednoletí, jeden rok; —лѣтный jednoletý, jednoroční; —мáтерный od tétěž matky (bratr n. sestra); —млéчный братъ (crk.) jednomléčný bratr, spolukojenec; —мóщный (crk.) stejnomocný, rovnomocný; —мýдренникъ (crk.) jednomyslník, kdo s někým stejně smýšlí; —мýдренный, —мýдрый (crk.) jednomyslný, svorný; —мýдрие svornost, jednota, jednomyslnost; —мúсленникъ jednomyslník; —мúсленница jednomyslnice; —мúсленный jednomyslný, stejné mysli; —мúслие, —мышлéние jednomyslnost; —мúшленникъ kdo má s někým týž úmysl; —нáчалие samovláda; —нáчальникъ samovládce; —нáчальный samovládný; —нáчальствовать samovládně panovati; —нрáвие *n.* stejnost mravů; —нрáвный stejnomravný, stejných mravův; —обрáзие *n.* stejnost, stejnota; —обрáзный stejný, stejnoobrazný; —óкій (crk.) jednooký; —племéнникъ jednoplemenník, stejnoplemenník; -племéнный stejnoplemený, jednoplemený; —пóясникъ (crk.) lehce ozbrojený vojín; —предéльный (crk.) spolumezující; —престóльный (crk.) s někým na témž trůně zasedající, spolutrůnící; —ревнúтель (crk.) spoluhorlitel; —рóгъ, a jednorožec; —рóдный jednorozený; e. сынъ j. syn, jedináček; -ная дочь jednorozená dcera; —рождéнный (crk.) stejnorozený; —рóжный jednorožcový; —сéльникъ, a (crk.) spolusoused, spoluobyvatel; —сúльный (crk.) kdo má s někým tutéž sílu; —слáвный stejně slavný s někým; —слóвнѣ

(crk.) souhlasně; -совѣтіе *n.* stejnosť rady; souhlas v smýšlení; —совѣтный stejně n. rovně smýšlející; —супружный jedinomanželský; —страдальный (crk.) stejně s někým trpící.

единость *f.* (crk.) jedinosť *v.* единство.

едино-существенный, —сущный, —сущность stejnobytný; —сущіе, —сущность stejnobytnosť, jednobytnosť; —трапезникъ, a spolustolovník; —умие *n. v.* единомыслие; —утробный jednoutrobný (z jedné matky); —художникъ (star.) spoluumělec, spoluřemeslník; —царственный samovládný, jednovládný; —чадный, —чадый (crk.) kdo má jedno dítě; 2. jednorozený; —честный (crk.) kdo s někým požívá téže cti; —численный stejného počtu.

единожди, единою *adv.* (crk.), единожды jednou.

единоязычный (crk.) téhož jazyka, stejnojazyčný.

едини-ственный jediný; -ое число (gram.) jednotný počet; —ство jedinosť; 2. (star.) jednomyslnosť, jednota, shoda; —ствовать (crk.) žíti n. býti v jednotě, v nedílnosti; —ый (star.) jediný; единъ (crk.) jeden.

ѣдм-а *f.* (star.) bahnitá země, bahno; —ище *n.* bahniště.

ежа *f.* řiznačka uzlitá, kluběnka uzlitá *Dactylis glomerata* (rstl.).

еже *cnj.* (crk.) jakož, aby, že by.

ежевѣтый (prost.) neústupný, pichlavý.

ежевая трава ježovec *Echium vulgare.*

ежевика *f.* ostružina *Rubus fruticosus.*

ежев-икъ, a lošák, jelenice (Presl) *Hydnum* (houba); —ина *f.* ježovina, ježčí kůže.

ежевременно *adv.*, —ый *adj.*, во всякое врѣмя každého času.

ежевый ježčí.

еже-годно, —годь (star.) *adv.*, каждый годъ každého roku, každý rok; —годный každoroční; —головка, —головникъ spargán, zervar (Presl) *Sparganium* (rstl.); —денно, —день, —днѣй (star.), —днѣвно *adv.* každodenně, každý den, každého dne; —днѣвный každodenní.

ежели *cnj.* jestli, jestliže.

еже-лѣтно, —лѣть *adv.* (star.), каждое лѣто každé leto, každého leta, každý rok; —минутно *adv.*, —минутный *adj.* každou minutu; —мѣсячно *adv.* každého měsíce; —мѣсячный každoměsíční; —недѣльникъ, a týdenník (spis, časopis); —недѣльно *adv.*, въ каждую недѣлю každou neděli; —недѣльный každonedělní; —ночей (star.), каждую ночь každou noc; —утръ *adv.* (star.), каждое утро každé jitro; —часно *adv.*, —часный, въ каждый часъ v každou hodinu.

ѣжикъ, a ježík *v.* ѣжъ.

ѣжить (ѣжу, ѣжишь) krčiti, křiviti ѣ.-ся k. se.

ежов-икъ *v.* ежевикъ; —ина *f. v.* ежевина; —ка *f.* planika *Arbutus* (rstl.); —никъ, a *Anabasis* (rstl.).

ѣжъ, a ježek (jež) *Erinaceus europaeus*; ѣ. морскій ježovka *Echinas.*

езеро (crk.) *v.* озеро.

езовище *n.* (star.) jezoviště, základy jezu (v řece).

езуитъ, iезуитъ jezuita; -тскій, ая, ое

езъ, á jez (v řece).

ей! ej, jej; aj; ей Господи aj Bože; ей Бóгу! Bůh ví; (crk.) ей! ей! ano, ano!

екклесіастъ, a kazatel, eklesiast (název jedné knihy v bibli).

екклисіархъ, a (crk.) kostelník; starší církevní.

ексамѣтръ, a hexametr, šestiměr.

ексáрхъ, экзáрхъ exarcha, arcibiskup.
ектенíя, и (ектенíй, ектéнія) *f.* modlitba říkaná knězem, na niž sbor odpovídá: Гóсподи помíлуй!
елатерíтъ, а elaterit, pružná smola horní. [(*Elbboot?*)
елбóгъ, ельботъ, а nevelká pramice
éле *adv.* sotva *v.* чуть.
éлевый, елóвый (лѣсъ) jedlový (les).
елéй, я (crk.) olej; —ный olejný, olejový.
елéн-ецъ, нца roháč *Lucanus cervus* (brouk); —ица *f.* jelenice, laňka (samice jelení); —ій, ья, ье, —скій jelení *v.* олéній.
елéнь, я *m.* (crk.) jelen *v.* олéнь.
елео-лúтъ olejokam, eleolith; —помáзаніе *n.* pomazání olejem; —помáзать, —помáзывать olejem pomazati; —рóдный газъ plyn olejoplodný; —свящáть poslední pomazání uděllovati; —свящéніе *n.* poslední pomazání.
елéцъ, льцá jelec, bělice *Cyprinus leuciscus.*
елúкій (crk.) který.
елúко *adv.* (crk.) pokud, jelikož.
ёлка *f.* malá jedle; 2. рождéственская ё. vánoční stromek.
елóвый jedlový.
ёлочка *f.* jedlička.
éль, и *f.* jedle *Pinus abies.*
ельмá *adv.* (star.) ačkoli, pokud.
éльникъ, а, —ичкъ, чка jedlový háj; 2. sekané větve jedlové.
емéцъ, мцá, взúточникъ úplatkář; poberto.
емкúй, óвъ kleště (kovářské).
ёмкій obsáhlý, prostranný; -ость -osť.
ёмство (star.) rukojemství; —вать býti rukojmím.
емурáночка *f.* svišť *Mus citellus.*
емь, и *f.* dráp, pařát. [s hubatkou.
ендовá, ендóвка *f.* hubatka, konev
енóтъ, а janotka *Viverra genetta*; 2. rákon, mýval *Procyon.*
епáкта *f.* epakty (počet kalendářský).
епанчá *f.* široký dlouhý plášť.
епáрхія *f.* osada biskupská, eparchie.
епáрхъ, а eparch, biskup.
епáршій, епáршескій biskupský.
епископíя *f.* biskupství, osada biskupská; sídlo biskupské.
епúскоп-скій biskupský; —ство biskupství, hodnosť biskupská; —ствовать, star. епúскупить biskupovati, býti biskupem.
епитимíя *f.* církevní pokání.
епитрахúль, и *f.* štola kněžská.
ёра, ёрникъ dobrý n. poctivý chlap.
ерáлáжничать (prost.) mluviti nesmyslně.
ерáлáжъ, а (prost.) nesmysl, tlachy.
ербóйзъ, а *v.* бабýкъ.
ергáкъ, а kožich kozáků a Tatarů.
ересеначáльникъ, а původce kacířství.
ерéсникъ (star.) *v.* еретúкъ.
ерéсь, и *f.* kacířství, bludařství, bludověrství.
ерет-úкъ, á kacíř, bludař, bludověrec; —úца, —úчка *f.* kacířka, bludařka, bludověrkyně; — úческій kacířský; —úчество kacířství; —úчествовать kacířsky sobě počínati.
ёрзать vrtěti sebou.
éрикъ jeřík, písmeno ruské ь.
ерихóн-иться (star.) vypínati se; —ка *f.* (star.) přílbice vojevodská.
ерлúкъ, á (star.) listina, svědectví.
ермáкъ, á žernov.
ермóлка, ермóлочка *f.* jermolka, jarmulka (čepička).
éрникъ, а nízký les, háj; 2. šicha *Empetrum* (rstl.).
ерóш-ить čeřiti, čechrati (srst, vlasy); é.-ся čechrati se, ježiti se (o vlasech); plašiti se (o koni); —ка *m. et f.* ježatec, rozježenec, kudrna.

ерофе́ичъ, a kořalka bylinami kořeněná. [stráž.
ертаўлъ, a (star.) přední voj; přední erunókъ, нка koutník, přístroj na úhel 45 stupňů. [odpírati.
ершíться zpěčovati se, zdráhati se, ёршъ, a ježdík, jerš *Perca cernua* (ryba); ершóвый ježdíkový.
еръ (ѣръ) jer, jmeno ruského písmena ъ. [smena ы.
еры́ (ѣры́) jery, jmeno ruského písmena ы.
еры́-га, еры́жка *f.* veliká síť rybářská; 2. e., —жникъ, a ochlasta; —жничать píti, chlastati, býti ochlastou.
ерь (ѣрь) jmeno ruského písmena ь.
есаўлъ, a jesaul, asavul, hejtman kozácký.
есаўльство hodnosť jesaula.
е́сень (crk.) *v.* о́сень.
е́сли *cnj.* jestli, pakli.
есмь jsem *v.* быть.
есмя́нникъ, a mařenka barvířská *Asperula tinctoria.*
естéственн-ость skutečnosť, přirozenosť; —ый skutečný, podstatný, přirozený; —ая истóрія přírodopis.
естéство *n.* příroda; 2. jsoucnosť, bytnosť.
естество-вѣдѣніе, —зна́ніе *n.* přírodoznalství; —испыта́ніе *n.* přírodozpyt; —испыта́тель přírodozpytec; о́бщество —испыта́телей spolek přírodozpytecký; -слóвецъ, вца, -слóвъ, a přírodoznalec; —слóвіе *n.* přírodoznalství, nauka o přírodě; —слóвный přírodoznalský.
есть jest *v.* быть. [*(Gefäsz).*
ефе́съ, a rukověť u šavle n. meče
ефи́мокъ, мка tolar stříbrný, zahraničný, stříbrný dvouzlatník.
ефре́йторъ, a svobodník vojenský (něm. *Gefreiter*).
ехи́д-на *f.* zmije *Vipera* (had jedovatý); -ный zlý, zlobný; -ство zloba.
ещё *adv.* ještě.
еѳимóны, овъ *pl. m.*, мёѳимонъ večerní služby boží.
еѳóйръ *v.* эѳóйръ.

Ж.

ж (же, живѣте), sedmé písmeno v azbuce.
жа́ба *f.* žába *Bufo*; 2. ж., žába, záškrt (nemoc); ж. плевúстая, перепóночная mázdřivka.
жа́берный žabrový.
жа́бикъ žabík, žabí kámen *Bufonit.*
жабúнецъ, нца pryskyřník bambuli natý *Ranunculus bulbosus.*
жа́бій, ья, ье žabí.
жа́бникъ, a pryskyřník *Ranunculus.*
жа́бный ка́мень *v.* жа́бикъ.
жабóвникъ mochna, pětiprstka *Potentilla.*
жабрéй, я květel, len Matky boží *Linaria* (*Antirrhinum linaria*) (rstl.).
жа́брица *f.* sesel, černohlav *Seseli* (rstl.).
жа́бры, еръ *pl. f.* žábry (*gen.* žaber).
жáворонникъ, я ostříž *Falco subbuteo* (něm. *Lerchenfalke*).
жáворонокъ, жáворонокъ, нка skřivan *Alauda*; ж. земляно́й, хохлáтый chocholouš *Al. cristata.*
жаворóн-окъ, —очекъ, чка skřiváněk.
жáвороночный skřiváněčí.
жáгра *f.* (star.) prostředek dřevěných hub, z něhož dělají hubku; 2. držadlo k luntu, palník. [zízniti.
жадáть (-áю, -áешь) (star.) žádati; 2.
жáдничанье *n.* silná žádosť; —ать silně n. vroucně žádati, prahnouti po čem.
жáдн-о *adv.* chtivě; —ость chtivosť; —ый chtivý (staroč. žádný). [něčem.
жáжда *f.* žízeň; ж. къ чемý touha po

жаждáть (жáжду, -ешь) žízniti, míti žízeň; ж. чего́ prahnouti po něčem.
жáждный (crk.), жаждýщій žíznivý.
жаконéтъ, а žakonet (látka).
жáлга *f.* rdest *Potamogeton* (rstl.).
жáл-ение *n.* bodání žihadlem; —истый s velikým žihadlem; —ить (-лю, -лишь) bodnouti n. píchnouti žihadlem, žáhnouti; —кій truchlivý, politování hodný; —ко *adv.* truchlivě, -vo; bolestně; ж. смотрѣть на него́ smutno je na něho se podívat.
жáло *n.* žihadlo; 2. ostří břitvy.
жáлоб-а (на . . .) *f.* žaloba (na . . .); —ный žalobný; 2. žalostný; —щикъ (star. —никъ) žalobník; — щица žalobnice.
жáлов-ание *n.* (чѣмъ) obdaření (něčím); propůjčení (čeho); —анье *n.* plat, služné; —ать (-ую, -уешь) (что) darovati; ж. кого́ přízeň komu prokazovati; ж. къ кому́ navštíviti někoho; ж.-ся на кого́ žalovati na někoho; 2. ж.-ся darovati se (býti darován).
жалонéръ, а voják který nosí praporeček k naznačení místa (francouz. *Jalonneur*).
жалóнъ, а ukazovací n. naznačovací praporeček (měřický) franc. *Jalon*.
жáлост-ливый útrpný, soucitný; —ный (*adv.* -но) žalostný; 2. hoden slitování.
жáлость žalost; 2. útrpnost, soucit.
жáль, и *f.* žal *v.* жáлость; *adv.* ж.! škoda; żel! мнѣ óчень ж. jest mi velice líto; ж. емý брáта jest mu líto bratra; —никъ (star.) náhrobek.
жáльный žihadlový.
жалѣть (ѣю) o чемъ litovati čeho, želeti; ж. дéнегъ litovati peněz t. šetřiti.
жандáрмъ, а žandarm, četník franc. *Gendarme*; -мскій, žandarmský, četnický.
жарá *f.* parno, vedro sluneční.
жарáтокъ, тка popelník (pod kamny).
жáрен-ie *n.* smažení, pečení; —ый smažený, pečený; —ое *n.* pečeně.
жарёху дать комý výtopek dáti komu.
жáрить, жáривать smažiti, péci; сóлнце жáритъ slunce praží, pálí, upaluje; 2. mrskati n. mlíti někoho; ж.-ся péci se; smažiti se.
жáрк-ій (*dem.* жáрконькій, жарковáтый) horký; ж. пóясъ horký pás (země); —о *adv.* horko.
жаркóе *n.* pečeně.
жáрница pec pod kotlem (u parních strojů), žarnice.
жарóв-никъ žarovník, výheň v lučebnických kamnech; —ня *f.* uhelník.
жáръ, а žár, veliké horko; žhavé uhlí; prudkosť, zápal.
жаръ-птúца žar, kasuár *Struthio casuarius* (pták).
жары, овъ *pl.* horké dni, letní horka.
жасмúнъ, ясмúнъ jasmín (keř).
жáтва *f.* žatva, žeň.
жáтіе *n.* žetí; 2. mačkání.
жáть (жну, жнешь), жинáть žíti (žnu).
жáть (жму, жмéшь), жимáть mačkati; (здíти n. здмouти, здму, здмеш, здímati prádlo); ж.-ся (жмусь) mačkati se, krčiti se, chouliti se.
жбáнъ, а, *dem.* жбáнецъ, нца, жбáнчикъ, а (žbán) dřevěná konev (žbán = krýžka, něm. *Krug*).
жвáка, жвáчка *f.* přežívání, přežvykování; жевáть жвáчку přežívati, přežvykovati.
жвáло *n.* dáseň; čelist, sáňka.
жвáчный přežívací.
жгáло *v.* жáло.
жгунъ, á, пéрецъ стручкóвый pepřika, paprika, turecký pepř *Capsicum*.
жгýтъ, á pešek, jelito (svinutý šátek při hře (něm. *Plumpsakk*).

жгу́ч-есть žíravosť, leptavosť; —ій, ая, ее žhoucí, palčivý; žíravý, leptavý; ж. ка́мень pekelný kamínek.
жда́ніе *et* жданьé *n.* čekání (staroč. ždaní).
ждать (жду, ждешь), жида́ть čekati (staroč. ždáti); ж.-ся čekati se (na slehnutí). [atd.); 2. *conj.* že.
же, жъ *part.* -že (tóže, tótže, dá-že
жев-áка *m. et f.* žvýkal; —áніе *n.* žvýkání; 2. přežívání, přežvykování; —áтельный žvykací; —áть, жёвывать, жевнýть žvýkati; 2. přežívati, přežvykovati.
жег-áвица *f.* (crk.), горáчка hořečka, horká zimnice; —áло, жигáло *n.* kadeřidlo, želízko na vlasy.
жезло-гадáніе *n.* hádání z holí n. z prutů (u Tatarů) *Rhabdomantia*; —нóсецъ, сца žezlonosec; berlonoš biskupský.
жезлъ, á žezlo panovnické скúпетръ; 2. hůl, berla.
жел-áніе *n.* přání, toužení; —áтельный žádoucí; *adv.* -но žádoucně; -ное наклоненіе žádací způsob (gram.) —áть (-áю, -áешь) čeho; мнѣ —áется přeju . . .
желв-áкъ, á boule (na těle); —áстый boulovatý. [boule.
желвь, и *f.* (crk.), черепáха želva; желдáкъ, а (star.) žoldnéř (žoldák).
желдь, и *f.* cesmina *Ilex aquifolium* (rstl.) *v.* вязожéлдь. [vocná *Gelée.*
желé *n.* (*indecl.*) rosolitá závara o-жёлкнуть, за- žloutnouti.
желна́ *f.* žluna, datel černý *v.* дя́тель чёрный.
желоб-и́на, -и́нка *f.* žlabina; 2. řečiště, koryto řeky; —и́стый, —чáтый žlábkovaný, žlábkovitý; —и́ть, вы- vyžlabiti; —овáтый žlábkovitý.
жёлобъ, жóлобъ, а, желобóкъ, бка, желобóчекъ, чка žlab, žlábek, žlábeček.
желт-изна́ *f.* žlutina, žluť, žlutá barva; —и́нникъ, жéлтикъ škumpina *Rhus* (rstl.); —и́ть (-лчý, -лти́шь), вы- žlutiti, vyžlutiti.
желтó *adv.* žlutě, na žluto.
желто-бóкій žlutoboký; —брю́хій žlutobřichý; —брю́хъ, а užovka *Coluber* (had); —брю́шка *f.* žlutobřiška *Motacilla (Sylvia) citreola* (pták); —вáтый nažloutlý, zažloutlý; —глáвъ, а blatouch, žluťák *Caltha* (rstl.); —древникъ žlutodřevník *Xanthoxylon* (rstl.); —кóрень, рня limonka, žlutokořen *Statice* (rstl.).
желтóкъ, тка žloutek (ve vejci).
желто-лéнъ, льна smldník, jelení kořen *Peucedanum officinale* (rstl.); —нýзикъ, —нýзъ, а *v.* желтобрю́хъ; —слúвникъ merunka *Armoniaca* (strom); —слúвъ, а merunka (ovoce); —смóлка *f.* žlutokap (Presl), žlutosmolka *Xantorrhoea* (rstl.).
жéлтость žlutosť.
желто-фíóль, я *m.* žlutá fiala *Cheiranthus cheiri* (rstl.); —цвéтникъ voňavka *Anthoxantum* (rstl.); —цвéтъ, а hlaváček jarní *Adonis vernalis* (rstl.).
желтý-ха žloutenka, žloutenice (nemoc); —шный žlouteničný.
жёлтый žlutý.
желть, и *f.* žluť, žlutá barva.
желт-éть žlutěti, žloutnouti; ж.-ся žlutiti se; —я́къ, á kurkuma, žlutý zázvor *Curcuma* (rstl.); —яница *f.* světlice *Carthamus tinctorius* (rstl.); 2. (crk.) žloutenice *v.* желтýха.
желудкóвый žaludkový.
желу́дникъ, а maďal, divoký n. planý kaštan *Aesculus* (strom).
желу́докъ, дка žaludek; u přežívavců: пéрвый ж., рукáвъ bachor; второ́й ж., рубéцъ čepec; трéтій ж., литóньй knihy; четвёртый ж., сыгýчъ slez.

желудóкъ, дкá malý žalud.
желудóч-екъ, чка žaloudeček, malý žaludek; —ный žaludkový, žaludeční; ж. кáмень žaludeční kámen; -ыя кáпли kapky pro žaludek.
жёлýдь, жóлудь, я *m.* žalud (plod z dubu); морскóй ж. mořský žalud *Balanus.*
желчинá *f. v.* желтизнá.
жёлчный žlučový, žlučný; ж. пузы́рь žl. měchýř.
жёлчь, и *f.* žluč *Bilis.*
желѣзá (*pl.* желѣзы) žláza; óпухоль желѣзъ otok žláz; воспалѣніе желѣзъ zánět n. zapálení žláz.
желѣз-а *pl.* železa, pouta; —ина *f.* truska n. škvára železná.
желѣзúст-никъ žlaznatka *Adenanthera* (rstl.); —ый žlaznatý.
желѣз-истый železitý, železnatý; —ко *n.* železko (v hoblíku atd.); —никъ hrachovík. čimišník *Caragana Arborescens* (rstl.) *v.* horóховникъ; —ница *f.* železnice, aleš *Clupea alosa* (ryba); —ный železný; -ая дорóга železná dráha, železnice; -ая рудá železná ruda.
желѣзнúкъ železňák, železovec (železná ruda); 2. na tvrdo vypálená cihla; 3. verbena, sporýš, železník (Presl) *Verbena* (rstl.).
желѣзо *n.* železo; *pl.* желѣза železa, okovy, pouta.
желѣзо-кова́тельный завóдъ hamry, samokov; —плавúльный завóдъ železné hutě; —рѣзныя нóжницы nůžky na železo.
желѣзце *n.* kousek železka; železko v hoblíku.
женá-истый upejpavý; —иться upejpati se; —ный (*adv.* -но) upejpavý; —ство upejpavost.
женанúха *f.* upejpalka.
женáнъ, а upejpal.
жемóкъ, мкá, жемýлька *f.* žmolek (kousek těsta atd. v ruce sežmolený).
жемчýгъ, жéмчугъ perle *pl.*
жемчýж-ина perla, perle; —инка *f.* perlička; —никъ perelník, obchodník v perlích; —ный perlový; -ая рáковина mušle perlová.
жёмъ, жóмъ. a pres, stiskadlo.
женá *f.*, *dem.* жёнка žena.
женáтый ženatý.
женúма *f.* (star.) ženima.
женúть (-ню, -нúшь) ženiti; ж. своегó сы́на на богáтой дѣвúцѣ oženiti svého syna s bohatou dívkou; ж.-ся ženiti se,ož. se; онъ женúлся на вдовѣ on se oženil s vdovou, vzal si vdovu.
женúтьба crk., женúтба *f.* ženitba (svatba, oddavky).
женúхъ, а, *dem.* женишёкъ, щкá, женишёнокъ ženich (*dem.* ženíšek).
жёнка *f.* ženka.
жено-любúвый ženám oddaný, ženomil; —любіе *n.* oddanosť n. láska k ženám; —мýжіе, —мýжество *n.* ženomužstvo *Gynandria* (bot.); —обрáзный ženskou tvář mající; —подóбный ženě podobný.
жéнскій ženský; ж. полъ ženské pohlaví; ж. родъ ženský rod (v mluvnici).
жёнушка *f.* ženuška.
женщúна *f.* ženština, ženská.
жерáвль *v.* журáвль.
жердевóй, жердянóй tyčkový, žerďový.
жердúло *n.* tyčka chmelová.
жердúна *f.*, *dem.* жердúнка, жёрдка tyčina, tyčka.
жёрдь, и, *dem.* жёрдочка žerď, tyč, жерёбая hřebná kobyla.
жéребей, ья *m.* los (staroč. hřeb, hřebí); osud, podíl.
жеребёнокъ, нка, *dem.* жеребёночекъ, чка hříbě, hříbátko.

жеребе́цъ, бца́, *dem.* жере́бчикъ hřebec.
жереби́ться, о- ohřebiti se (kobyla).
жеребьёвый losem určený.
жеребя́, я́ти *n.* (crk.) *v.* жеребёнокъ; —тница *f.* hřebná kobyla; —чій hříběcí.
жереви́ка *f.* *v.* клю́ква.
же́рехъ, а, конь-ры́ба koníček mořský, vrouban *Syngnatus hippocampus.* [(crk.) chřtán.
жерло́ *n.* otvor, hrdlo (děla atd.);
жерно́вки, во́къ *pl.*, ра́ковые ж. žernovky, rakoviny.
жерново́й ка́мень, жёрновъ, *dem.* жерново́къ, вка́ žernov, mlýnský kámen.
жерноко́въ, жерносѣ́къ, а žernosek, kdo seká mlýnský kámen.
жеро́вина *v.* клю́вка.
же́ртв-а *f.* oběť, staroč. a básn. žertva; —енный obětní; —енникъ obětní oltář, žertevný o., obětnice; —ованіе obětování; —овать obětovati; —оприноше́ніе *n.* (crk.) přinášení žertev n. obětí, obětování.
жеру́ха *f.* řeřicha (žeřicha) *Nasturtium* (rstl.) *v.* крессъ.
же́стеръ, а, круши́на колю́чая krušina *Rhamnus frangula.* [žovati.
жести́ть (жещу́, жести́шь) tužiti, ztu-
же́сткій (*comp.* же́стче) tvrdý, hrubý (hmota). [hrubnouti, hruběti.
же́сткнуть, жестѣ́ть drsněti, tvrdnouti,
жесткова́тый zatvrdlý, obhroubný.
жесткокры́лыя насѣко́мыя brouci (t. tvrdokřídlý hmyz).
же́сткость drsnosť, tvrdosť, hrubosť.
жесто́к-ій divoký, surový; prudký; —о *adv.*, *comp.* жесто́че divoce, surově.
жестоко-вы́йный tvrdošíjný, tvrdohlavý; —се́рдіе zatvrzelosť; —се́рдый zatvrzelý, tvrdého srdce.
жесто́кость, star. же́сточь, и divokosť, surovosť, prudkosť.

жесть, и *f.* plech, žesť.
жестян-и́къ, а́ plechař; —ы́й (-о́й) plechový. [bice.
жестя́нка *f.* plechovka, plechová kra-
жето́нъ, *dem.* жето́нчикъ pamětní n. početní penízek (franc. *Jeton).*
же́чь (жгу, жже́шь, *imper.* жжи)! žíci (žhu), páliti; сже́чь і соже́чь sžíci, spáliti; жига́ть žíhati, páliti; жигну́ть žáhnouti; со́лнце жжётъ slunce pálí; се́рдце жжётъ pálí mne žáha; же́чься (жгусь) žíci se, páliti se; páliti; крапи́ва жже́тся kopřiva pálí.
жже́ніе *n.* žžení, pálení.
жжёнка *f.* pálenka, kořalka (staroč. žžené víno); 2. nápoj vařený z rumu, vína, cukru a ovoce (na způsob punše).
жибе́цъ, бца́ kyčelnice, zubová bylina *Dentaria* (rstl.). [(rstl.)
живи́ка *f.* chlapina, hojník *Sideritis*
живи́тель živitel, oživovatel; -ница -ka; —ный oživující, obživný.
живи́ть živiti, oživovati; ж.-ся živiti se, oživovati se.
живи́ца *f.* živice, pryskyřice.
жи́вность drůbež.
жи́во *adv.* živo, živě, přirozeně.
живо-да́вецъ, вца, —да́тель, я (crk.) životodárce; —де́рня *f.*, —де́рный дворъ rasovna, pohodnice; —дёръ, а ras, pohodný.
живо́е, живо́й *v.* живы́й.
жи́вокость, живоко́сть, и ostrožka, stračí nožka *Delphinium consolida* (rstl.).
живо-му́жная вдова́ polouvdova, žena odloučená od svého žijícího muže; —но́сный životonosný, životodárný, oživující; —писа́ть líčiti, vyobrazovati, malovati; —пи́сецъ, сца malíř; —пи́сица malířka; —пи́сность malebnosť; —пи́сный malovaný; malířský, malebný.

жи́в̀опись, и *f.* malířství, malba; obraz (malovaný).
живо-разнима́ніе rozbírání n. pytvání živých tvorů; —ро́дный oživující; —роди́щій rodící živá mláďata, živorodný; —ры́бный са́докъ rybník n. sádka (s živými rybami).
жи́вость živost.
живо-творе́ніе *n.* oživování; —твóрецъ, рца, —творúтель, я životvorec, dárce života, oživovatel; —творúтельный, —твóрный oživující.
живóтикъ *v.* живóтъ.
животúна, -и́нка *f.* dobytek; hlupák, hňup, trulant.
живóтное, аго *n.* zvíře, živočich, živok.
животнорасте́ніе *n.* byložilec *Zoophyt.*
живóтн-ость zvířecí povaha, zvířeckost; —ый životní; 2. zvířecí.
живото-люби́вый rádoživý; —лю́біе láska k životu.
живóтъ, а život (lidský) *v.* жизнь; 2. život, břicho; *pl.* животы́, óвъ jmění, majetek.
живу́ч-есть, и živoucnost; —ій, ая, ее živoucí; dlouhověký; ж. пла́стырь hojivý přílep (flastr); —ая трава́, —ка *f. Ajuga v.* дубро́вка.
живу́щъ, á, é kdo má tuhý život.
жи́вчикъ, а švihlík (člověk); 2. rychlý puls; 3. křečovité mrkání (myška v oku).
живы́й (-óй), áя, óе živý; жи́въ, а, о živ, a, o; ж. язы́къ živý jazyk; ж. мостъ most živý, skladací, pohyblný; ж. забóръ, -áя изгоро́да samorostlý plot, živý p.; онъ ещё живъ on je ještě živ; -óе серебро́ živé stříbro, rtuť; живёмъ *adv.* na živě, na živu, za živa.
живѣ́те jmeno písmene ж.
жига́лка *f.* žihalka, piplík *Conops* (hmyz).
жига́ло *n. v.* жега́ло.
жигало́къ, лка́ *v.* береско́лъдъ.
жига́льница *f.* pražidlo na kávu.
жига́ть, жигнýть *v.* жечь.
жигуне́цъ, нца́ pertrám, kolotoč (trahok Presl.) *Anacycles Pyrethrum* (rstl.).
жигу́ч-есть palčivost; —ій, ая, ее žhoucí, palčivý *v.* жгу́чій.
жидúть (жижý, жидúшь), раз- řediti, rozřediti.
жи́дк-ій, ая, ое řídký, žídký, tekutý; —о *adv.* (*comp.* жи́же) řídce.
жидковáтый nařídlý. [*meter.*
жидкомѣ́ръ hustoměr, řídkoměr *Areo-*
жи́дкость řídkost, žídkost, tekutost.
жидóв-ка *f.* židovka; —никъ, а, —ское де́рево *Caragana pygmaea*; —скій židovský; —ство židovství; židovstvo; —ствовать židovsky si počínati.
жидомóръ, а skrblík, lakomec; жидомóрка *f.* skrblice, lakomkyně.
жидъ, а žid.
жидѣ́ть řídnouti.
жи́жа *f.*, *dem.* жи́жица břečka, jícha (svrchní řídká tekutina).
жи́зненн-ость síla životní, životnost; —ый životní; —ые припа́сы *pl.* potraviny, zásoby potravné; —ое де́рево zerav (Presl) *Thuja.*
жизнеопис-áніе *n.* životopis; —áтель životopisec; —áтельный životopisný.
жизнь, и *f.* život; родъ жи́зни spůsob života; при жи́зни прéжняго владѣ́льца za živobytí předešlého držitele; по жизнь на čas života.
жи́ла, *dem.* жи́лка, жи́лочка žíla, žilka, žilečka; крововозвра́тная ж. žíla, krevnice *Vena*; бíющія ж. tepna *Arteria*; чувстви́тельная ж. čiv *Nervus*; сухáя ж. suchá žíla, šlacha *Tendo*; бить жи́лу žílou pouštěti; 2. рудна́я жи́ла rudná žíla; золота́я ж. zlatá žíla.

жи́ленье *n.* namahání.
жиле́ть, а, *dem.* -éтець, тца, -éтикъ vesta franc. *Gilet*; *adj.* -éтный.
жиле́цъ, льца́ nájemník; онъ ужъ не ж. сего́ мі́ра on už není mezi živými.
жили́га *v.* жа́лга.
жи́листый žilnatý.
жи́лить osvojovati sobě něco neprávě; šiditi, šuliti ve hře; hádati se; ж.-ся namahati se.
жили́ще *n.* obydlí.
жи́лка *f.* žilka *v.* жи́ла.
жилковáтый žilkovatý.
жи́ло *n.* obydlí, příbytek; 2. poschodí, patro этáжъ.
жило́й, áя, óe obytný; obývaný; -óe строéніе stavení obytné, příbytečné.
жи́лоч-ка *f.* žilečka; -ный *v.* жи́льный.
жильé, я́ *n. v.* жи́ло.
жи́льный žilový, žilný.
жиля́ть -я́ю, -я́ешь), жильну́ть žáhnouti, žihadlem bodnouti (jako komár).
жимáть *v.* жать (жму).
жи́молость, и *f.* zimolez (zemolez, zimzelen) *Lonicera* (keř); -стный, -стяный zimolezový; -стина prut zimolezový; -стникъ keř zimolezový.
жинáть *v.* жать (жну).
жиразóль, жирасóль, и *f.* slunikam *Girasol* (drahokam). [*randol.*
жирандóль, я *m.* paprskový svícen *Giraffa, Camelopardalis.* [(rst.).
жирафъ, а *m.*, жирáффа *f.* žirafa *Giraffa, Camelopardalis.* [(rst.).
жирнолúстка *f.* tučnice *Pinguicula*
жи́рность žírnosť, tučnosť.
жи́рный žírný, tučný.
жировáть odpočívati po pastvě (o zvěři lesní); 2. zdržovati se v zaplavených místech (o rybách); 3. (star.) žíti v hojnosti. [*tes* (kámen).
жировúкъ, а tuček, mastnek *Steati-*
жировóй, (-óй) tučný (maso); -áя ры́ба ryba ze zaplaveného místa; -óe яйцó výdumek.
жиро-вóскъ tuk mrtvol; —тóпня *f.*, —тóпный дворъ lojárna, kde se přepouští tuk; —тóпъ, а lojař, přepouštěč tuku.
жирýха *f. v.* жерýха.
жи́ръ, а žír, tuk; китóвый ж. velrybí tuk; *pl.* жиры́ zaplavené místo, zaplavenina.
жирéть tučněti.
житáрь, я́ (crk.) obroční (-ího *m.*).
житéйскій životní; 2. světský.
житéль, я obyvatel, žitel; —ница obyvatelka; —скій obyvatelský; —ство obydlí; —ствовать obývati, žíti někde. [topis.
житіе́ *n.* žití, živobytí, život; 2. живо-
жи́тникъ, а chleb z ječné mouky; 2. ж., *dem.* жи́тничекъ, чка hraboš, myš polní *Mus agrarius*; 3. v starých klášteřích mnich, jenž dohlížel na sýpku.
жи́тница *f.* sýpka, žitnice, obilnice.
жи́тный žitný; ж. дворъ sýpka.
жить (живу́, -éшь) žíti; живётъ projde, tak tak; жи́ться: емý нигдѣ не живётся on nikde dlouho nevydrží.
житьё *n.* život, žití, živobytí; житья́ не стáло nebylo to už k vydržení.
желу́ди *pl.* (místo желу́ди žaludy) žaludy n. křížky ve francouzských kartách *(Trefle* z lat. *Trifolium).*
желудóвка karta žaludová n. křížková.
жмúнда *f.* žminda *Blitum* (rstl.).
жмýр-а *m. et f.* mžoural, -ka; —ить, —ивать, ж.-ся mžourati; —ки, рокъ *pl. f.* mžurky, mžik, slepá bába (hra); игрáть въ ж. hráti na mžik, na slepou bábu.
жмы́хи, ъ *pl. f.* výboje, mláto.
жмячóкъ, чка́ hruda sněhu.
жнéцъ, á žnec (*gen.* žence).
жнéя, и, жни́ца *f.* žnečka.
жни́во *n.* strniště.
жнитвó, á *n.* žatva, žeň.

жóгарка *f.* zvonek (pták) *v.* дубонóска.
жолнá, жóлобъ, жóлудь *v.* жел . . .
жóмъ, a lis, pres *v.* жёмъ.
жонглёръ, a kejklíř *Jongleur.*
жóнка, джóнка *f.* džonka (čínská loď vojenská).
жонкúль, я žonkyla (narcis) *Narcissus jonquilla.*
жóра *m. et f.* žrout, -ka.
жраньé *n.* žraní, žranice.
жрать (жру, жрёшь) žráti.
жрéбій, я los (staroč. hřebí); бросáть ж. los metati *v.* жéребей.
жрéцъ, á, жрúтель, я (star.) žrec, obětující kněz (pohanský).
жрéческій žrecký.
жрéчество *n.* žrectví.
жрúца *f.* obětující kněžka.
жрунъ, á *m.* žrout.
жрýнья *f.* žroutka.
жýжел-ица *f.* truska, škvár kovový, škvára; 2. ж., —ка, жýжель, и střevlec *Carabus* (hmyz).
жужж-áнье, —áніе *n.* bzučení; —áть bzučeti.
жýкнуть zabručeti; сидí, не жýкни (гýкни) seď ani necekej, nedutej.
жуковáтый sukovatý (dřevo).
жукъ, a brouk; 2. майскій ж. babka, chroust; 3. suk (ve dřevě).
жулáнъ, a ťuhýk *Lanius collurio* (pták); 2. nejlepší druh zeleného dehtu.
жупáнъ, a župan (oděv).
жýпелъ, a síra.
журавлёнокъ, нка mladý jeřáb.
журáвленникъ jeřábí n. čapí nůsek (nos), геранúй *Geranium* (rstl.).
журавлúн-а *f.* klikva *v.* клю́ква; —ый jeřábí; ж. носъ *v.* журáвленникъ.
журáвль, я jeřáb *Grus* (pták).
журáвъ, a jeřáb, zdvihák (u studně).
журúть hubovati na koho.
журналúстика *f.* žurnalistika.
журналúстъ, a žurnalista, časopisec; 2. zapisovatel (protokolu).
журнáлъ, a žurnál, denník (noviny); časopis; 2. protokol, zápisník; ж. корабля́ denník korábní n. plavební.
журч-áло *n.* bzučilka *Bombylius* (hmyz); —áнье *n.* hrčení (potoka); —áть hrčeti, bublati (jako potok).
журьбá *f.* hubování, plísnění koho.
жучёкъ, чкá brouček. [suku.
жучúна *f.* dutina ve dřevě; díra od
жýчка *f.* černý pes; *pl.* жýчки, екъ kostičky na kůži jesetra, běluhy, strledi i sevruhy; 2. kaňky (v písmě).

З.

з (земля́) osmé písmeno v ruské azbuce a devátě v kyrilské; co číslo značí v církevních knihách 7.
за *praep. c. acc. et instr.* za (jako v českém); за крúкомъ ничегó не слы́шно pro křik není nic slyšet; за неимѣніемъ денéгъ pro nedostatek peněz; что за шумъ co to za křik; за тó чтобъ proto, aby . . .
заамвóнный za kazatelnou.
заарендовáть pachtovati; 2. propachtovati.
заарестовáть zatknouti.
заáхать zalkati.
забáва *f.* zábava, kratochvíle.
забáвить baviti, zabaviti; забавля́ть zabavovati; з.-ся baviti se.
забавлéніе *n.* bavení.
забáв-никъ šprýmař, šprýmovník; —ница šprýmařka, šprýmovnice; —ный zábavný, šprýmovný.
забáливать *v.* заболéть.
забарабáнить zabubnovati. [menutý.
забвéн-іе *n.* zapomenutí; —ный zapo-

заберег-ный zábřežní, na onom břehu; —ье *n.* zábřeží, protější břeh.
забив-áніе *n.*, забúвка *f.* zatloukání; —áть, забúть zatlouci; zacpati; ztupiti (mysl); з.-ся schovati se, skrýti se, ukryti se; —нóй zatloukací.
забирáть *v.* забрáть.
забúрка *f.*, забирáніе *n.* vybrání (peněz) napřed.
забíйка *m.* zabiják, ráč, rváč.
забíяч-ество *n.* zabijáctví; rvačky, pračky; —ить svárů vyhledávati; —ливость náchylnosť ke rvačkám; —ливый kdo se rád pere.
заблаговрéменн-о *adv.* v pravý čas; —ый *adj.* včasný.
заблёк-лый svadlý, uvadlý; vybledlý (o barvách), vyrudlý; —нуть svadnouti, uvadnouti.
заблудúть, заблуждáть, з.-ся zblouditi; заблуждéніе *n.* zablouzení.
забобóны *pl. m.*, забобóнщина *f.* tlachy, nesmysl (poboňky).
забóй, я zatloukání; —ка *f.* zábojka, košatina v řece (na ryby), slup; —никъ nabiják (do ručnice); 2. palička (k zatloukání). [korou.
зáболонь, и *f.* blána, běl (dřeva pod
заболéть (отъ лихорáдки, отъ скóрби) rozstonati se, roznemoci se.
забóрка *f.* pažení, zapažení (dřevěné).
забормотáть zabručeti.
забóр-никъ, а plaňka; —ный k plotu se vztahující; 2. dlužní; -ая книга kniha dluhů (některých živnostníků); —щикъ kdo bere něco na srážku; —щица *f.* [(pole).
заборонúть, заборáнивать zavláčeti
забóръ, а braní n. vybírání napřed t. co dluh na srážku; 2. з., *dem.* забóрецъ, рца, забóрикъ, а plot, ohrada.
забóт-а *f.* starosť; жить безъ забóтъ žíti bez starostí; —ить (-бóчу, -бóтишь), о- кого dělati starosti komu; з.-ся (-бóчусь, -бóтишся) o чѣмъ starati se o něco; míti starost o něco; —ливость starostlivosť; —ливый starostlivý; —ный strastiplný, starostlivý, obtížný.
забрáживать *v.* забрестú; *v.* забродúть.
забраковáть, забракóвывать vybrakovati (zboží), vymísiti, vyloučiti; забракóвка *f.* vybrakování, vymísení.
забрáло *n.* hledí (u přilbice).
забрáсывать *v.* забрóсить.
забрáть (*fut.* заберý), забирáть zabrati, pobrati (všecko); 2. vzíti napřed, vzíti na srážku; 3. з. доскáми zapažiti; з. себѣ что либо въ гóлову vzíti si něco do hlavy; хмѣль его забирáетъ víno n. pivo mu vstupuje do hlavy, žertov.: dostává špičku; охóта его забирáетъ přichází mu chuť n. choutka; з.-ся skrýti se, ukryti se, schovati se někam; кудá онъ забрáлся? kam se poděl, kde vězí; з.-ся въ верхъ vystupovati vzhůru; з.-ся чѣмъ opatřiti se n. zásobiti se čím; з.-ся дѣлáми nabrati si příliš mnoho prací.
забрéжилось začalo svítati.
забрестú, забрéсть zajíti (prost. zabrousiti) k někomu.
забрúть, забривáть břitím n. holením vydělati; з. лобъ кому́ либо dáti koho vzíti n. odvesti na vojnu.
забрóсить, забрóсать забрáсывать zahoditi. [kati; з.-ся z. se.
забрúз-гать, —гивать, —нуть zastříзабýбён-ный (prost.) prostopášný, hejřivý; —щина *f.* prostopášný n. hejřivý život.
забулды́-га *m.* (prost.) darebák, prostopášník, hejřil; —жный darebácký.
забывáть zapomínati *v.* забы́ть.
забы́вчив-ость zapomněnlivosť; —ый zapomněnlivý, zapomínavý.

забы́ть (забу́ду) zapomenouti; совсѣмъ забы́лъ já jsem docela zapomněl; дѣло забы́то věc je zapomenuta; не забу́дь nezapomeň; з.-ся zapomenouti se (v řeči); sdřímnouti.

за́быть, и *f.*, забытьё *n.* dřímání, dřímota.

забѣга́ть, забѣжа́ть къ кому́-либо zaběhnouti n. zaskočiti k někomu; з. куда́ zaběhnouti někam (o zvířatech); з. кому́ въ глаза́ ocáskovati kolem koho, něčí přízně vyhledávati.

забѣ́лый zaběhlý (zvíře).

забѣгъ obrat.

забѣл-ивать, забѣли́ть zabíliti; —ина *f.* bílé místo n. znamení; —ка *f.* zábělka (přídavek mlíka do jídla, aby toto bylo bílé).

завáживать *v.* завожáть

зáвалень, льня (prost.) povaleč, zahaleč.

завáлецъ, льца krtičník *Scrophularia nodosa* (rstl.).

завáливать, завали́ть nasypati, zacpati; з. кого́ чѣмъ přecpati koho, příliš mnoho práce uložiti; онъ завáленъ рабóтою on je přemožen prací; *impers.* гóрло, грудь завали́ло krk, prsa jsou zašlemována; завали́ться zasypati se. [země.

завáлина *f.* násyp země, nasypaná завáлъ, a zácpa (med.).

зáваль, и, —щина *f.* přeleželé zboží; —ный přeležený, vetchý. [vláčeti se.

завали́ть zváleti, zamazati šaty; з.-ся

завари́ть, завáривать zavařiti; zvařiti.

завáрка *f.* závara, zavařené jídlo.

заварный zavařený.

завáстривать *v.* завостри́ть.

завáщивать *v.* завощи́ть.

заведéніе *n.* zařízení, zřízení, ustrojení; ústav; учéбное з. ústav učebný.

завéзть, завезти́ zavezti.

завели́ко *adv.* (prost.): ста́вить себя́ з. vypínati se, zveličovati se.

завёрстка *f.* náhrada, směna.

завёрстывать, заверстáть nahraditi, dáti náhradu; směniti něco.

завёртка *f.* obálka; 2. vývrtka, závrtka, vytahováček (na zátky); 3. závorka, západka.

завёртывать, завернýть zabaliti; zavinouti; zakroutiti; з. къ кому́-либо zajíti n. zaskočiti k někomu; на дворѣ завернýло venku přituhlo; завернýться zabaliti se, zahaliti se.

зáверть, и *f.* vír, vichřice.

завёрчивать, завертѣть zašroubovati, zakroutiti; з.-ся z. se.

завести́, завéсть zavesti.

заветша́лый zastaralý; zvetšelý.

завечерѣть poseděti pozdě do večera.

завива́льный, завивно́й zavinovací; —ые щипцы́ kadeřící kliště, kadeřidlo. [zavíjeti; з.-ся z. se.

завива́ть, завúть zaviti, zavinouti,

завúвка *f.* kadeření, frisura.

завúд-ный závidný, závidění hodný; 2. mrzutý; —овать, по- чему́ záviděti n. nepřáti čemu; —ѣть (-вúжу, -вúдишь) zdaleka viděti, zahlídnouti; 2. (завúжду, завúдишь) (crk.) záviděti *v.* завúдовать.

завинтúть, завúнчивать zašroubovati.

завир-áльный nechutný (tlach); —áться, заврúться sklepnouti si, poklepati si, tlachati; —óха, *m. et f.* tlachal, -ka; лhář; -ka; —ýшка, ольшáнка *f.* pěnice modrá *Accentor modularis* (pták). [závislý, odvislý.

зависúм-ость závislost, odvislost; —ый

завúст-ливость závistivosť; —ливый závistivý, závistný; никъ závistník; —ница závistnice; —ничать závistníkem býti, záviděti.

зáвисть, и *f.* závisť.

зависѣть (отъ чего́) záviseti od něčeho.

завитóкъ, тка́, *dem.* завитóчекъ, чка závitek (vlasů); závitek v uchu *He-*

lix; *pl.* завитки́, овъ *m.*, рече́ночникъ ре́пик *Agrimonia eupatoria* (rstl.).
завлад-ѣніе *n.* opanování; —ѣть чѣмъ opanovati něco, zavládnouti něčím.
заводи́тель по́водce; —ница по́водkyně.
заводи́ть, завести́ zavesti někam; z. что, ve skutek n. v život uvesti, zříditi; z. рѣчь o чёмъ zavesti řeč o něčem; z. часы́ natáhnouti hodiny; z.-ся zahnízditi se, uhnízditi se; z.-ся чѣмъ pořídíti si něco.
заво́дный zámožný, majetný; zásobený něčím; z. домъ zámožný dům; -ая ло́шадь náruční kůň.
заводо-владѣлецъ, льца držitel závodu; —хозя́инъ pán závodu.
заво́д-скій správitel správce závodu, sp. továrny; z. быкъ stádník; z. жеребе́цъ hřebec pušťák; —чикъ *v.* заводовладѣлецъ; 2. *v.* зачи́нщикъ.
заво́дъ, a závod (továrna, dílna); стекóльный z. sklárna; кожéвенный z. koželužna, jirchárna; мыловáренный z. mydlárna; кирпи́чный, черепи́чный z. cihlárna; винокурéнный z. vinopalna; гóрный z. horní n. hornický závod; желѣзный z. železárna, železné hutě; купоро́сный z. hutě na vitriol; кóнскій z. hřebčinec, hřebečníky; овчáрный z. ovčín; кри́чный z. hamry; 2. z. (v knihtisk.) náklad 1200 výtisků nějakého díla; по́лный z. náklad 2400 výtisků.
зáводь, и *f.* zátoka v řece, zákrutek.
завоев-áніе *n.* dobytí, vydobytí, vybojování, podmanění; —áтель podmanitel; —áть, завоёвывать dobyti, vydobyti, vybojovati, podmaniti (vojensky).
завóекъ, йка zátylek, zášijek, kůže s krku.
завозжáть, завáживать ло́шадь uzdu dáti koni.
завози́ть, завезти́ zavezti někam; z. письмо́ на по́чту dáti psaní na poštu; z. я́корь kotev někam zavezti k hození (do vody); z.-ся dáti se vléci lanem (o lodích).
завóз-ный я́корь házecí kotvice; -ая ло́дка vlečná loďka; —ня *f.* přívozný prám.
завóзъ, a vlečné lano s kotvicí; тянýть завóзомъ vleci n. táhnouti loď.
заволáкивать, заволо́чь zavleci; заволокло́ нéбо nebe se zatáhlo, zamračilo se.
заволновáться rozvlniti se.
зáволо-ка *f.* (chirurg.) závlaka, žíně, vlašina; —чный závlačný. [za vlakem.
заволо́чье, зáволочье *n.* závlačí, místo
завóра *f.* závora.
заворáживать *v.* заворожи́ть.
заворáчивать *v.* заворотúть.
заворковáть zavrkati.
завóрница *f.* dlouhý kůl.
заворожи́ть zaklínati, zaříkávati, očarovati.
зáворотень, тня *m.* sochor, drouh.
заворотúть obrátiti; 2. zahrnouti, ohrnouti; z. къ комý-либо zajeti k někomu; на дворѣ заворотúло venku se ochladilo. [na kabátě.
заворóтъ, а obrat; souvrať; výložek
завóръ, а latěmi zahražený průchod, brlení, šprlení.
завостри́ть zaostřiti.
завощи́ть zavoskovati, navoskovati.
завráться spustiti se do pleskání, do tlachání.
зáвсе (prost.), завсегдá *adv.* vždy, vždycky, pokaždé.
завсегдáшній vždycky užívaný.
зáвтра *adv.* zejtra.
зáвтракать snídati.
зáвтракъ, а snídaní (*n.*), snídaně (*f.*)
зáвтрашній, яя, ее zejtřejší.
завѣекъ, йка zátylek.

завы́ть, завывáть zaviti.
завьялый снѣгомъ zavátý sněhem.
завѣвáть, завѣять zaváti; з. снѣгомъ zaváti sněhem.
завѣд-ать что нибýдь poznati něco; —омо *adv.* vědomě, vědomky; —ывать чѣмъ spravovati něco, vésti n. říditi něco.
завѣрить, завѣря́ть ujistiti. [věsa).
завѣса, *dem.* завѣсочка *f.* opona (zá-
завѣсить zavěsiti; pokryti; з.-ся zavěsiti se.
завѣтный závětní, -ný.
завѣтренѣть vyschnouti (na větru).
завѣтъ, а závět, (u), závět (i *f.*), poslední pořízení, poslední vůle; вéтхій з. starý zákon (v bibli); нóвый з. nový zákon.
завѣшивать *v.* завѣсить.
завѣщ-áніе *n.* pořízení, nařízení; духóвное з. poslední pořízení, poslední vůle (kšaft); odkaz (legát); —áтель, я *m.* odkazatel, odkazující; —áтельница *f.* odkazatelka; —áтельный závětný: —áть pořídit; odkázati (v poslední vůli). [nouti.
завяда́ть, завя́нуть zvadnouti, uvad-
завязáть, завя́зывать zavázati; з.-ся z. se; 2. з., завя́знуть uvázнouti, uviznouti. [věziti).
завязи́ть učiniti aby něco uvázlo (за-
завя́зка, *dem.* завя́зочка *f.* úvazek (provázek); 2. překážka; klička, pleticha (v nějaké věci).
завязнóй vazací. (rstl.).
завя́зный кóрень nátržník *Tormentilla*
завя́зчив-ый hašteřivý; -ость -osť.
завязти́, завя́зывать pletením n. štykováním zaplatiti.
зáвязь, и *f.* překážka; 2. kel n. klíček zárodkový, pouček.
завя́лый zvadlý, uvadlý.
зáвяль, и *f.* zvadlé listí atd.
завя́нуть *v.* завя́дать.
загáвливаться *v.* заговéться.
загади́ть, загáживать umazati, zam., pomazati.
загáд-ка *f.* hádanka, hadačka (pohádka); —очный (*adv.* -но) záhadný (nerozhodnutý); hádankový; —чикъ hádankář; —чица hádankářka: —ывать hádanky dávati; 2. hádati; з. о чемъ přemýšleti, přemítati, rozjímati.
загáнивать *v.* загонáть. [slunce).
загáръ, а opálenosť, osmahlosť (od
загасáть, загáснуть zhasnouti; загáслый zhaslý.
загаси́ть, загашáть zhasiti. [zandati.
загати́ть, загáчивать zahatiti, hatěmi
загáщиваться *v.* загости́ться.
загвоздúть, загвáживать přibiti; zatlouci (hřebíky).
загвóздка *f.* hák; 2. rána (udeření, hybanec); 3. překážka.
загибáть *v.* загнýть. [hnutí.
загúбина *f.* záhybina, křivolaké zaгúбъ, а, загúбка *f.* záhyb, zahnutý list (oslí ucho, *pl.* varhánky).
загибнóй zahybací, zahnutý.
заглáв-ie *n.* záhlaví, titul (knihy); —ный titulní; з. листóкъ titulní list.
загля́дить, загля́живать zhladiti, vyhladiti, uhladiti, urovnati, vyrovnati něco; з.-ся uhladiti se.
заглазéться na kogó, na что zakoukati se na něco.
заглóх-нуть udusiti se (o rostlinách), pojíti, zpustnouti (o zahradě); —лый pošlý, zpustlý.
заглуш-áть, —úть ohlušiti; 2. udusiti (rostliny); 3. omámiti.
заглýшье *n.* odlehlé místo, poustka.
загля́дчивый zahlíživý.
загля́дывать, заглянýть во что pokukovati po něčem; з. въ книгу podívati se do knihy; з. къ кому́ podívati se k někomu; t. navštíviti jej;

заглядываться, заглядѣться на что zakoukati se na něco.
заглядѣніе *n.* zakoukání, zahledění.
загнáть zahnati *v.* загонáть.
загнúться, загнивáться zahnívati, nahnívati.
загнусúть zahuhňati.
загнýть zahnouti.
заговáривать, заговорúть začíti mluviti, promluviti; zamluviti něco (řeč jinam obrátiti); 2. zařikávati (bolení zubů atd.); з.-ся v řeči své daleko zabloudíti; tlachati; dlouho s někým mluviti. [2. zařikavač.
заговóрщикъ účastník spiknutí, spiklý; заговóръ, а spiknutí; 2. zaříkávání (nemoci atd.). [ní den masopustní.
зáговѣнье *n.*, зáговѣнный день posledзаговѣться, заговлúться, загáвливаться jísti před nastávajícím postním časem.
заголúть, заголúть odhaliti, obnažiti.
заголóвокъ, вка záhlaví, rubrika (na úředním spisu); *pl.* заголóвки sešívka na hřbetě knihy.
зáголовокъ, вка záhlavka, hlavice v přední části saní; 2. u postele část, kam se klade hlava (v hlavách postele).
загóн-ка *f.* přihánění dobytka (do chléva); —щикъ honák (dobytka); 2. nadhaněč, honec (na honbě); 3. kdo před někým jede a obstarává mu koně při cestování.
загóнъ přihnání dobytka; 2. přílišné hnaní koně; 3. pronásledování; 4. záhon (na poli); 5. овéчій з. lísa, rouh; 6. utlačování, utiskování.
загонúть přihnati dobytek (domů); 2. uhnati koně.
загорáживать *v.* загородúть.
загорáть, загорѣть zahořeti (od slunce); opáliti se, osmahnouti; з.-ся zapáliti se, zanítiti se; вдругъ домъ загорѣлся dům náhle se zanítil, se zapálil, chytil. [(na zádech).
загóрбокъ, óка místo mezi lopatkama
загордúться zhrdnouti.
загорéвать zasmušiti se, zarmoutiti se.
загóрный záhorský, záhorní.
зáгорода *f.* místo ohražené (ohrada, zahrada).
загородúть zahraditi (plotem atd.); з. свѣтъ, заслонúть zacláněti.
загорóдка, загорóдочка *f.* zapažení, přepažení.
зáгородный za městem, zábranský; з. домъ dům za městem. [stem.
зáгородье *n.* záměsti, místo za měзáгорье *n.* záhoří (místo za horou).
загорѣлый osmahlý, opálený (od slunce). [někoho.
загостúться dlouho pohostinu býti u
заготóвить, заготовлúть, заготáвливать přihotoviti, zhotoviti; з.-ся чѣмъ opatřiti se čím.
загрáбить, загрáбливать shrábnouti t. vzíti někomu.
заградúть, заграждáть (путь кому́) zahraditi komu cestu.
заграничный zahraničný.
загреб-áльный hrabací, veslovací; —áть, загрéсть shrabati; 2. zaveslovati, začíti veslovati; з.-ся shrabati se; —нóе весло́ první veslo; —нóй, áго *m.* první veslař, přední veslař.
загрéзить začíti mluvit ze spaní.
загремѣть zahřměti (-íti); з. чѣмъ zařehtati n. zachřestěti čím, zarachotiti.
загрúвокъ, вка záhřivek, kohoutek, hřebínek (zvýšenina za krkem u koní); 2. šíje (u zvířat). [siti.
загромоздúть, загромáживать zatarasзагруб-úть hrubě se k někomu zachovati; —лый, загрýблый zahrublý, zatvrzelý; —ѣть zatvrdíti se.

загрузи́ть, загружа́ть (телѣ́гу) příliš mnoho naložiti (na vůz); 2. з. су́дно pohroužiti, pohřížiti loď, potopiti.
загрусти́ть začíti teskniti, zatruchliti, zastesknouti si; з.-ся truchliti, teskniti. [smrti).
загрыза́ть, загры́зть zakousnouti (do
загрязни́ть, загрязня́ть zablátiti, blátem pomazati.
загу́ливать, загуля́ть začíti se procházeti; 2. zahejřiti si.
загу́льный hejřivý,
загуме́нный záhumenní.
загуст-ѣ́ть, загустѣва́ть zahustnouti, zhoustnouti; —ѣ́лый zahoustlý, zhoustlý.
зада́бривать *v.* задо́брить.
задава́ть, зада́ть (*praes.* задаю́, *fut.* зада́мъ) dáti napřed (způsobem zálohy); 2. podati, zadati, předložiti; з. тонъ udati ton (v hudbě); з.-ся vydati se někam; zdařiti se; задаётся udá se, přihodí se.
задави́ть, зада́вливать zadáviti, uškrtiti, zardousiti, umačkati, zašlapati; ло́шади чуть не задави́ли его́ koně div ho nezajeli.
зада́лбливать *v.* задолби́ть.
задари́ть, зада́ривать obdařiti koho; 2. dary někoho získati, uplatiti, podplatiti koho. [vdavek.
зада́токъ, тка, зада́точныя де́ньги zá-
зада́ч-а *f.* úloha; э́то для меня́ з. to mi hádankou n. pohádkou; 2. štěstí; —ливый šťastný, příznivý.
задве́рный za dveřmi jsoucí.
задвига́ть, задви́гать, задви́гивать, задви́нуть zastrčiti (závorku), zandati; 2. začíti pohybovati; я́щикъ тру́дно задвига́ется šuple se těžko zavírá.
задви́жка *f.*, *dem.* -жечка závorka.
задвижны́й (-о́й) zastrkovací, zandavací.
задво́рка *f.*, задво́рокъ, рка *m.*, задво́рье *n.* zádvoří, zádvorek, místo za dvorem.
задёргать začíti trhati, zatahati.
задёрнуть, задёргивать zatáhnouti, zastříti; задёрнуло не́бо облака́ми nebe se zatáhlo, zachmuřilo. [ztuhlý.
задеревянѣ́лый zdřevěnělý, ztrnulý,
задержа́ніе *n.* zadržení, uvězení.
заде́ржанн-икъ zatknutý, vězeň; —ица zatknutá, uvězněná.
задержа́ть, заде́рживать zadržeti, zdržeti; 2. zadržeti, zatknouti; з. иму́щество должника́ zabaviti jmění dlužníkovo; з. кора́бль koráb zadržeti, zabaviti, obstaviti.
заде́ржка *f.* zadržení, zádržka, zastavení; безъ заде́ржки bez přestání, bez ustání, nepřetržitě.
задернѣ́ть, задерновѣ́ть drnem zarůstati; задернѣ́лый drnem zarostlý.
задиви́ться чему́ podiviti se čemu.
зади́нка *f.* (за́ячья, бара́шковая) zadinka, zadek (zaječí, beránčí na pečeni).
задира́ть, задра́ть zatrhnouti, zatrhovati; 2. škádliti, popichovati koho; poštívati; з. за живо́е zabíjeti za živé (za nehty); někoho do živého dopáliti n. dobrati (příliš rozzlobiti); з. го́рло nadírati si chřtán (křičeti); з.-ся zadříti se (tříšťka).
зади́р-ка *f.* škádlení, popichování; —чивый škádlivý, pichlavý (v chování); —щикъ poštěvač, popichovač, škádlil; —щица poštěvačka, popichovačka, škádlilka.
задичи́ться státi se ostýchavým.
задне-прохо́дный zadkový, zadničný.
за́дн-икъ zadní čásť vozu; —ица *f.* zadnice; —ій, яя, ее zadní; з. прохо́дъ zadnice.
задобри́ть, задо́бривать, зада́бривать něčí přízně hledati (dary atd.).
задо́къ, дка́ zadek (nějaké věci).

задолбúть zadlabati. [žiti se.
задолж-áлый zadlužený; —áть zadluž-
задóмъ *adv.* zadem.
задóр-ина, —инка *f.* zádor, zadrhlina, zaštípenina (ve dřevě); —ить rozzlobiti; rozjitřiti (dopáliti); з.-ся rozzlobiti se, rozjitřiti se; —ный, —ливый rozzlobený, rozjitřený; svárlivý; (*adv.* -но).
задóръ, а horlivost; rozjařenosť.
задóхлый zdechlý.
задохнýться zalknouti se (zdechnouti).
задразнúть, задрáзнивать podrážděti, poškádliti.
задрáть *v.* задирáть.
задремáть zdřímnouti.
задрожáть zachvěti se; zatřásti se.
задувáть, задýть zadouti; з. свѣчу sfouknouti svíčku.
задýм-ать, —ывать umíniti si, předsevzíti sobě; 2. mysliti na něco; з.-ся zamysliti se, zadumati se; —чивый zádumčivý; -ость -osť.
задурáчиться, задурúть zašaškovati, začíti čtveračiti.
задуш-áть, —úть zadusiti; з.-ся z. se; —éнный srdečný; з. другъ nejmilejší přítel.
задýшина *f.* rána (udeřená) do slabin.
зáдхлый zatuchlý, stuchlý; -ость -osť, stuchlina; задхнýться zatuchnouti, stuchnouti.
задъ, а, *dem.* задóкъ, дкá zad, zadek (zadní část něčeho); зады́, óвъ *pl.* zadní kola (u vozu); opatek u bot; оглянúсь на задъ pamatuj na zadní kola (t. na budoucnost); поворотúться къ кому́ зáдомъ obrátiti se k někomu zády; лóшадь бьётъ зáдомъ кýй vyhazuje; зáдомъ *adv.* zadem, pozadu, od zadu.
задымúть, задымля́ть zadymniti, zakouřiti, з., задымúться zadýmniti se, zakouřiti se.
задыхáться zadýchati se.
задышáть začíti dýchati.
задѣвáть, задѣть za co zachytiti se za něco; з. кого́ либо dorážeti na koho, popichovati koho.
задѣл-ать, —ывать zadělati, zazditi, zandati něco; з.-ся zadělati se; —ка *f.*, —анie *n.* zadělání, zazdění, zandání.
задѣльная плáта plat za dílo.
заедúно *adv.* jednohlasně, jednosvorně, zajedno; 2. společně.
заём-ный půjčený; з. банкъ půjčovna; -ныя дéньги půjčené peníze; -ое письмó list dlužní; —щикъ půjčovatel; —щица půjčovatelka.
заёмъ, займá *m.* půjčení; půjčka; 2. záloha; брать въ з. dlužiti se, bráti na dluh; vypůjčiti se; дать въ з. půjčiti.
зáецъ, зáйца zajíc *v.* зáяцъ.
зажáрить, зажáривать upeci, usmažiti.
зажáть *v.* зажимáть, зажинáть.
зажелтѣть zažloutnouti, sežloutnouti; зажелтѣлый zažloutlý.
зажéчь, зажигáть zažíci, zapáliti.
зажжéнie *n.* zažžení, zapálení.
заживáть, зажúть hojiti se (o ranách); з. дóмомъ zaříditi si dům (t. domácnost); з. бáриномъ začíti pána dělati; з.-ся dlouho se někde zdržeti.
заживúть, заживля́ть zahojiti, zacelíti.
заживúха *f.* drbaténka *Conferva* (rstl.).
зáживо *adv.* za živa.
зажúга, зажóга *m. et f.* původce něčeho; podpalovač.
зажиг-áнie *n.* zapalování; —áтель žhář, palič; —áтельница žhářka, palička; —áтельный zápalný; zapalovací; -ное зéркало zápalné zrcadlo; -ная тóчка ohnisko; bod zápalný; -ная спúчка sirka, rozžehátko; -ное сýдно palicí loď; —áтельство paličství; —áть zapalovati, podpalovati.

зажи́лить, зажи́ливать upříti někomu něco.
зажилóй zasloužený (prací), vydělaný.
зажима́ть, зажа́ть (зажму́) přimačknouti, přitisknouti; з. ротъ zatíti komu hubu (aby mlčel).
зажина́ть, зажа́ть (зажну́) zažíti, zažínati; 2. vyžíti, (získati žetím).
зажи́нъ, а zážin, počátek žetí.
зажитóе *n.*, зажи́токъ, тка nabyté n. získané jmění.
зажи́точный zámožný, majetný.
зажму́рить, зажму́ривать zamhouřiti.
зажóга *f.* zážeha (nemoc u koní); 2. *v.* зажи́га.
зажóра, зажóрина *f.* průžer, protalinka (voda z roztálého sněhu).
зажужжа́ть zabzučeti.
зазва́нивать, зазвони́ть zazvoniti.
зазва́ть *v.* зазы́вать.
зазвенѣ́ть zavzníti.
зазво́н-чикъ зазво́нный, ко́локолъ zvonek, jímž se začne nejprvé zvonit, zázvonec; —щикъ zazvaněč; зазво́нъ zázvon, první zvonění.
зазвуча́ть zazvučeti.
заздра́вный ку́бокъ číše z níž se pije za něčí zdraví; з. моле́бень modlitba n. vzývání za něčí zdraví.
зазимова́ть přezimovati.
зази́мье *n.* první mrazy.
зазира́ть, зазрѣ́ть haněti, předhůzky
зазнава́ться, зазна́ться příliš mnoho si domýšleti, vypínati se, nos vysoko vynášeti.
зазна́емо *adv.* vědomě.
зазно́ба *f.* oznobenina, oznóба; 2. zápal lásky, oheň lásky.
зазнобѝть, зазноблѝть nechati ozábsti, oznobiti; 2. lásku vzbuditi, l. zanítiti.
зазо́рный podezřelý, potupný, hanlivý; pohoršlivý; -ая жизнь pohoršlivý život; -ыя лю́ди podezřelé osoby; -ыя де́ти nemanželské děti.
зазо́ръ hanba, ostuda; 2. objem koule v dělu; 3. prostora mezi zdmi, mezi zdí.
зазрѣ́ніе *n.* předhůzka; hana; безъ зазрѣ́нія со́вѣсти bez předhůzek svědomí, bez svědomí.
зазу́бр-ина *f.* štěrbina, zub; —истый štěrbivý, plný zubův; —ить, —ивать štěrbin n. zubů nadělati.
зазыва́ть, зазва́ть přivolati, zavolati, pozvati.
зазы́вный zvací.
зазы́въ, а pozvání.
зазя́бать *v.* зазя́бнуть.
зазя́б-лина *f.* ozeblina na stromě, t. omrzlá část stromu; —лый ozeblý, ozáblý; —нуть ozábnouti, ozábsti.
заигра́ть zahrati; з. кого́ obehrati někoho; зайгрывать съ кѣ́мъ zahrávati s někým; з.-ся dlouho hráti.
зайка *m. et f.* zajíkavý, zajíkavá.
за́йка *f.* (prost.) zajíček.
заика́ться zajíkati se; заикну́ться zajiknouti se.
зайкав-ость zajíkavosť; —ый zajíkavý.
зайкли́в-ость zajíkavosť; —ый
зая́ймище vyznačený kus země k pastvě atd.
зая́мка *f.* ujmutí (v držbu); 2. kus země k pastvě n. k užívání.
заимо-да́вецъ, вца, —да́тель věřitel, půjčovatel; —да́тельница půjčovatelka; —да́тельство půjčování (na zástavy); —обра́зный (*adv.* -но) způsobem půjčky; půjčkou.
займств-енный půjčený; —ованіе *n.* vypůjčení se; —овать vypůjčiti se.
займщикъ *v.* заёмщикъ.
зайндив-ѣлый jiním pokrytý, ojíněný; —ѣть jiním se pokryti, ojíněti.
заинтересова́ть кого́-либо чѣ́мъ zajímati koho čím; з.-ся účastenství projeviti.

зáинька *f.* zajíček.
зайскриться zajiskřiti se.
зайтú (зайдý) zajíti *v.* заходúть.
зайчёнокъ, нка mladý zajíček.
зáйчикъ, а zajíček; 2. zpěněná vlna; 3. paprsek sluneční skulinou pronikající (k. p. skrze okenice); *pl.* зáйчики, барáшки berušky (na obloze mráčky).
зáйчина, зáячина *f.* zaječina, zajecí spratek n. kůže; зайчúна veliký zajíc.
зáйчистый bohatý na zajíce.
зайчúха *f.* zaječice.
зáйчище *n.* veliký zajíc.
закабалúть, закабáливать udělati nevolníkem. [(*Quartier*).
закаблýчье *n.* opatek (na botě).
закадúчный upřímný, srdečný.
заказ-áніе *n.* zakázka, objednání; —áть, закáзывать zakázati něco, objednati.
закáзный zakázaný, zapovězený.
заказны́й (óй) zakázaný, objednaný.
закáз-икъ (закáзникъ) zákazník, objednavač; —ица zákaznice, objednavačka.
закáть, а zákaz, zápověď запрещéніе; 2. zakázka, objednávka, objednání; рабóтать по закáзу dělati na zakázku.
закáив-аніе *n.* zapřisáhnutí (že něco neudělá); —аться, закáяться zapřisáhnouti se (že něco neudělá); odříkati se čeho. [vici.
закáла *f.* nejtužší místo na podšvo-
закал-áніе *n.* zabíjení, poráženi (dobytka); —áтель kdo zabíjí n. poráží (dobytek); —áтельный zabíjecí; na porážku; з. ножъ nůž obětní; —áть, закáливать zabíjeti, poráženi (dobytek); *v.* заколóть.
закáливать *v.* закалúть. [čený kousek.
закáлина *f.* pucek (v chlebě), nevype-
закáлистый nedopečený, nevypečený.
закáлка *f.*, закáлъ zákal (železa), kalení.
закалякаться dlouho tlachati n. žvaniti, spustiti se do žvatlání.
закаменéлый, скаменéлый zkamenělý.
закáпать, закáпывать zakapati, pokapati; з.-ся z. se, p. se.
закáнчивать *v.* закóнчить.
закáпчивать *v.* закоптúть.
закáпывать *v.* закáпать; 2. *v.* закопáть.
закáрмливать *v.* закормúть.
закатáть, закáтывать zváleti (těsto); 2. з. во что zavinouti, zabaliti (do něčeho; з.-ся dlouho se zdržeti na procházce.
закатúть, закáтывать, закáчивать svaliti (sud do sklepa atd.); 2. з. къ кому́ zajeti k někomu; з.-ся svaliti se někam; zajíti (o hvězdách).
закáтникъ mandlovačka (plátno na zabalování prádla při mandlování.
закáтъ, а západ, zapadání (hvězd); сóлнце на закáтѣ slunce zapadá; на закáтѣ дней мóихъ na sklonku mého života; 2. з. lenoch, povaleč.
закáтывать *v.* закатáть; 2. *v.* закатúть.
закачáть, закáчивать zahoupati; rozhoupati; з.-ся rozhoupati se; vyhoupati se dosti.
закáшивать *v.* закосúть.
закáшлять zakašlati; з.-ся zakašlati se, dlouho kašlati.
закáщикъ *v.* закáзчикъ.
закáяться *v* закáиваться.
заквáса, заквáска *f.* zákvasa, zakvašení; 2. kvas, kvasidlo.
заквáсить, заквáшивать zakvasiti.
закúвать zakývati.
закидно́й zahrnovací.
закúдывать, закидáть zaházeti (kamením studni); з. кого-либо грязью poházeti koho blátem; з.-ся zaházeti se; 2. з., закúнуть zahoditi, za-

hazovati, odhoditi, odhazovati, hoditi (kotvici, provaz atd.); zahrnouti rukávy; zanedbati (zahradu atd.); з.-ся zahoditi se.

закипѣть, закипáть zakypěti, začíti vříti, začíti se vařiti; водá закипѣла voda začala se vařit; сражéніе закипѣло bitva začala.

закисáть, закúснуть zkysati, zakysati; закúсльій zákyslý; zkysalý. [*zyd.*

зáкись, и, *f.* oxydul *Oxydul, Proto-*

закладка *f.* kladení základního kamene; základ (stavby); 2. zazdění, zadělání (otvoru, okna atd.); 3. zapřahání koní; 4. з., закладочка základka, znamení do knih, až kam se dočtlo; 5. (v knihtisk.) з. kvadrátek (na vyplnění prázdných míst), čtvereček.

закладнóй (-óй) základní; з. кáмень základní kámen; 2. з. zastavený (k uhražení půjčky); -áя книга kniha zástav, kn. základů; -áя *f. subst.* zástavní list (*Pfandbrief*); долгъ по закладнóй dluh zástavní.

закладывать, заклáсть zadělati, zazditi; 2. закладывать, заложúть založiti, základní kámen položiti; 3. založiti si něco někam, zandati (že to nelze najíti); 4. zapřáhnouti; з. лошадéй въ карéту zapřáhnouti koně do kočáru; 5. з. въ книгѣ бумáжкою, лéнточкою založiti si v knize (papírkem, pentličkou), udělati si znamení, až kam dočetl; 6. з. что zastaviti něco, dáti do zástavy, dáti pod základ.

закláніе *n.* zaklání, zapíchnutí.

заклáть zaklati *v.* заколóть.

заклевáть, заклёвывать rozklobati (zobákem).

заклеéніе, заклéиваніе *n.*, заклéйка *f.* zalepení, zaklížení.

заклеймúть kolkovati; 2. vypáliti znamení.

заклеíть, заклéивать zalepiti, zaklížiti, sklížiti.

зеклéйщикъ lepič.

заклёпа *f.*, заклепáльный гвоздь nejtek

заклепáніе *n.*, заклёпка *f.*, заклёпъ, a zanejtování.

заклепáть, заклёпывать zanejtovati; 2. zatlouci dělo.

задликáть, заклúкивать, заклúкнуть zavolati.

заклин-áніе *n.* zaklínání (duchů); —áтель zaklínatel, zaklínač (duchů); —áтельница *f.* zaklínačka; —áтельный zaklínací; —áть, заклáсть zaklínati (duchy); zaklínati koho (snažně prositi); з.-ся zaklínati se; заклáтый врагъ úhlavní nepřítel.

заклинúть, заклúнивать zaklinovati.

заключ-áть, —úть zavříti, uzavříti, zamknouti; з. въ темнúцу, въ кáрцеръ, въ тюрьмý zamknouti do vězení; 2. з. миръ učiniti n. uzavříti mír; з. съ кѣмъ либо контрактъ učiniti n. uzavříti s někým smlouvu; з. uzavírati, vyvoditi, souditi; изъ сего мóжно з. z toho možno uzavírati n. souditi; з. въ себѣ obsahovati, držeti n. zavírati v sobě; з.-ся zavírati se; —éніе *n.* zavření, uzavření; 2. závěrek, vyvozování; з. мúра uzavření míru; —éнникъ zavřený (vězeň); —éнница zavřená, uvězněná; —úтельный závěrečný, konečný.

заклáсть, заклáтый *v.* заклинáть.

заковáть, закóвывать кого ukovati koho do pout; zakovati; 2. zanejtovati; 3. kováním získati.

зако́вка *f.* zanejtování, zatlučení hřeby.
зако́жный zákožní.
заколо́чивать *v.* zakolotíti.
заколдова́ть, заколдо́вывать začarovati, očarovati. [z. se.
заколеба́ть zakolíbati; zahýbati; з.-ся zakolóдило *(impers.)* zašla překážka, nahodila se překážka.
заколоси́ться, заколо́шиваться metati se (o klasích).
заколоти́ть zatlouci (něco do něčeho); 2. utlouci koho.
заколо́ть zapíchnouti *v.* закла́ть.
зако́лъ zákol, plůtek na ryby *v.* забо́йка.
заколыха́ть zahýbati něčím.
заколе́ть zmrznouti, ztuhnouti.
закомпле́ктный, сверхкомпле́ктный nadpočetní, přespočetní.
зако́нн-икъ zákonník, kdo zná zákony (psaná práva); —о *adv.* zákonně, spůsobem zákonním. [tech).
законнорожде́нный manželský (o dě-
зако́нн-ость zákonnost; —ый zákonní; -ыя де́ти manželské děti.
законо-блюсти́тель strážce zákona; —блюсти́тельный k plnění zákona se vztahující; —ве́децъ, дца, —ве́дъ, а znalec zákonů, právník; —ве́дство, -ве́дѣніе *n.* zákonoznalství; —да́вецъ, вца, —да́тель, я zákonodárce; —да́тельница zákonodárkyně; —да́тельный zákonodárný; -ое собра́ніе zákonodárný sbor; —да́тельство zákonodárství; —изъясне́ніе vykládání zákonů; —изъясни́тель vykladač zákonů; —иску́ство *v.* законове́дѣніе; —исполни́тель plnitel zákona.
законопа́тить, -па́чивать zakonopiti, konopím ucpati.
законо-положи́тель, —поло́жникъ (crk.) *v.* законода́тель; —преступле́ніе *n.*, —престу́пство přestoupení zákona.
законо-учéніе *n.* vyučování v náboženství; —учи́тель učitel náboženství, katecheta. [zavázati.
законтра́ктовать smlouvou k něčemu
зако́нчить, зака́нчивать zakončiti, ukončiti (účty).
зако́нъ, а zákon; з. приро́ды zákon přírody; по зако́ну dle zákona.
закоп-а́ніе *n.*, зако́пка *f.* zakopání; —а́ть zakopati.
закопти́ть, зака́пчивать zakoptiti, začuditi; з.-ся z. se; закопте́лый zakoptělý, začazený, začuzený; закопте́ніе, закопче́ніе *n.* zakoptění, začazení.
закорен-е́лость zakořenělost; —е́лый zakořenělý; —е́ть zakořeněti, zakořeniti se. [stvrdnouti, zatvrdnouti.
закоржáв-е́лый stvrdlý, zatvrdlý; —е́ть
закорми́ть, зака́рмливать vykrmiti; přecpati (pokrmem).
зако́ртышки, овъ *pl. m.* (prost.) lopatky (na hřbetě), plece, záda.
закорю́-ка, *dem.* —чка *f.* hák, háček; 2. záhyb, ohyb, zahnutina; 3. překážka, klička, smyčka, háček (v nějaké věci); —чивать, —чить zahnouti; překážky n. kličky v něčem dělati; —чистый pln záhybů; 2. úskočný, lstivý.
закосн-е́ть, —е́вать meškati, prodlévati; —е́лый zatvrzelý; -ость -ost; —е́ніе *n.* meškání; 2. zatvrzelost.
закостене́лый zkostlý, ztvrdlý.
закоу́л-истый pln křivolakých uliček; —окъ, лка křivolaká ulička; *pl.* —ки okolky (v nějaké věci).
закочева́ть začíti kočovati.
закочене́лый ztuhlý (zimou).
закра́дываться *v.* закра́сться.
закра́ивать *v.* закро́ить.
закра́ина *f.*, *dem.* закра́инка kraj; 2. led na kraji řeky.

закра́пать, закра́пывать zastříkati, postříkati; з.-ся zastř. se, postř. se.
закрас-а *f.* zdánlivá n. pokrytecká n. přetváření dobrota; —ить, закра́шивать zabarviti, přebarviti; 2. pláštíkem zakrývati, líčiti něco jinak.
закриви́ть, закрива́ть zakřiviti; zahnouti; з. душе́ю začíti se přetvařovati; з.-ся zaškaredíti se.
закрича́ть vzkřiknouti, vykřiknouti.
закро́й, я, *dem.* закро́ецъ, о́йца zakrojení, zákroj; 2. drážka u desky; 3. okenice.
закрои́ть, закра́ивать zakrojiti; 2. drážkovati, žlábkovati.
закро́йщикъ přikrajovač.
за́кромъ, а obilná truhla, špižírna.
закругли́ть, -и́ть zaokrouliti; zakulatiti.
закружи́ть zakroužiti, zatočiti; ε.-ся zatočiti se.
зару́тина kaz v nitěch, špatně sou[kané místo.
закрути́ть, закру́чивать zakroutiti; z. kníry; 2. vyhrnouti, vykasati (rukávy); з.-ся zakroutiti se.
закру́тъ, а ujímání, hryzení (v břiše).
закручи́ниться zarmoutiti se.
закрыв-а́ние *n.* zakrývání; —а́ть, закры́ть zakrývati, zakryti; zavříti (knihu); ukončiti n. uzavříti (schůzi, sezení); з. ла́вку zavříti krám; з. глаза́ zavříti oči; umříti.
закры́тие *n.* zakrytí; з. засѣда́нія ukončení n. uzavření schůze n. sezení.
закры́шка, *dem.* закры́шечка poklička.
закрѣп-а, —ка *f.* upevnění.
закрѣп-и́ть, —я́ть upevniti; 2. držbu nějaké věci soudně si pojistiti; з.-ся upevniti se; —ле́ніе *n.*, закрѣпка *f.* upevnění.
закрю́ч-ина *f.* zátočina, zákrut; —ить, —ивать zahnouti *v.* закорю́чить.
закули́сный zákulisní, co se děje za kulisami.
закуп-а́ніе *n.*, заку́пка *f.* zakoupení; —а́ть, —и́ть zakoupiti; 2. podplatiti; —но́й, а́я, о́е zakoupený, zatím koupený.
заку́порить, -ивать zacpati; zandati (sud n. láhev).
закупщи́къ, а zákupník, kupovač.
за́купъ, а zákup.
закури́ть, заку́ривать zakouřiti; zadýmniti; з.-ся z. se.
закуси́ть, заку́сывать zakousnouti do něčeho; з. чѣмъ zakousnouti něco (t. pro pochoutku sníst); zajísti; з. хлѣбомъ zajísti chlebem, doložiti chlebem; з. у́дило zakousnouti udidlo (o koni); з. язы́къ zamlčeti se.
заку́ска *f.* zákuska; *pl.* заку́ски zákusky; на заку́ску na zákusku, na konec, na závěrek.
заку́та *f.* psí bouda, psinec.
заку́тать, заку́тывать zahaliti, zakukliti; з.-ся во что z. se.
заку́тъ, а oddělená komora, výklenek; stáje, chlív.
заку́шать, —ивать zajísti.
за́ла *f.* sál *v.* залъ.
зала́вокъ, вка truhla, na níž se také sedá jako na lavici.
зала́дить, зала́живать zadělati; opakovati něco.
залакирова́ть nalakovati.
зала́мывать *v.* заломи́ть, -и́ть.
зала́щивать *v.* залощи́ть.
зала́ять zaštěkati.
залга́ть zalhati; з.-ся mnoho nalhati.
залег-а́ніе *n.* zaléhání (na prsou); —а́ть, зале́чь zalehnouti někam, do zálohy se položiti; 2. у меня́ носъ залёгъ nos se mi zacpal (při rýmě); грудь залегла́ na prsou mi zalehlo; залёглый zalehlý na prsou.
залеж-а́лый zaležený, přeležený, slehlý; —а́ться, зале́живаться přeležeti se, slehnouti se (ležením se pokaziti).

залёжка *f.* hromada n. houf tuleňů, kteří se usadili na ledě.
зáлежь, и *f.* sleželé n. přeležélé zbož́í; 2. úlehle, úhor, lado.
залетáть, залетéть zaletěti někam; залетéлый: -ая птúца přeletavý pták; -ая головá šumileb, ztřeštěnec.
залётъ, а přílet, přiletění.
залив-áльный zalivací; —áть zalívati; залúть zaliti; 2. potopiti, zatopiti (vodou); з.-ся zaliti se; zatopiti se; з.-ся слезáми zaliti se slzami; —нóй гóлосъ ohebný hlas; —нáя трубá stříkačka.
залúвъ, а záliv (mořský). [vyhojiti.
зализáть, залúзывать slízati; lízáním
залúш-екъ, шка nadbytek; —нúй, яя, ее nadbytečný, přílišný.
залóга *f.* podklad k upevnění kolu do země zaraženého; 2. ochranná stráž, ochranný list při průchodu vojska.
залогодáтель kdo půjčil na základ n. na zástavu; -ница *f.*
залóгъ, а základ, zástava; отдáть въ з. dáti v základ, (dáti pod základ), v zástavu; 2. (gram.) způsob.
залож-éніе *n.* založení; —úть, закláдывать založiti.
залóжникъ, а rukojmě.
залóй, óя místo zalité n. zatopené.
заломáть, заломúть, залáмывать zalomiti, ulomiti; заломúло гóлову mám píchání n. trhání v hlavě.
залóмный silný, opojný (nápoj).
залóмъ zálom, vylámané místo; 2. překážka při plavení dříví.
зáлпъ, а (*Salve*) společný výstřel.
залудúть, залýживать zaletovati.
залýпа *f.* zálupa *Praeputium.*
залупáть, залупля́ть, залупúть oloupati; з.-ся ol. se. [někam.
залучáть, залучúть přivábiti, vlouditi
залъ, а sál *v.* зáла.

залыгáться *v.* залгáться.
зальнýть zacpati se.
залѣзть, залѣзáть zalezti.
залѣнúться zlenošiti, zlenivěti.
залѣпúть, залѣпля́ть zalepiti.
залѣпка *f.* zalepení; 2. zalepenina.
залѣчúть, залѣчивать vyléčiti, zahojiti.
замáзать, замáзывать zamazati; з.-ся z. se.
замáзка *f.* zamázka, malta, cement.
заманúть, замáнивать přivábiti, přilouditi.
заманúха *f.*, селитрянка, селитрúнница *f.* šamanicha (Presl), sanitrovka *Nitraria* (rstl.).
замáнчивый vábivý, svůdný.
замарáть, замáрывать zamazati, umazati; з.-ся umazati se.
замарáха, *dem.* замарáшка *f.* coura, šmudla, špindíra.
замáривать *v.* заморúть.
замáрка *f.* umazané místo, kaňka.
замаскировáть škraboškou zakryti, zakukliti.
замáслить, замáсливать máslem n. olejem natříti; з.-ся máslem n. olejem se pomazati.
заматёр-éлый zastaralý, zakořenělý; -ость -ost; —éть zastarati, zakořeniti se.
замáтывать *v.* замотáть.
замахáть, замáхивать začíti máchati (vějířem), z. vrtěti (ocasem); замахнýться (рукóю) máchnouti rukou, rozpřahnouti se (rukou).
замáхъ, а zámach, rozpřahnutí.
замáчивать *v.* замочúть.
замáш-истый svárlivý; —ка *f.* obrat umělý; obyčej.
замáщивать *v.* замостúть.
замáяться unaviti se, zvondati se.
замедлéніе *n.* obmeškání, prodlení.
замéдлить, замéдливать, замéдлять obmeškati, prodlévati.

замере́ть padnouti do mdlob.
замерза́ніе *n.* zamrznutí; то́чка -нія bod mrazu.
замерза́ть zamrzati; замёрзнуть zamrznouti; замёрзлый zamrzlý.
замёрлый stuhlý, zdřevěnělý (odumřelý).
за́мертво *adv.* na polo mrtev, poloumrtev; упа́лъ з. padl jako mrtev.
замертвѣть zmrtvěti, ztuhnouti.
замести́, замета́ть zamesti, zametati; 2. zaváti, zanášeti (sněhem); снѣгъ замета́етъ дорóгу sníh zanáší cestu (sníh zavál cestu). [vod.
замётный невóдъ hazecí síť hazecí nezамётъ, a hození sítě; 2. síť; 3. závora na dveře (u krámu atd.) zevně; 4. závěj sněhu.
замётывать, замета́ть, замету́ть hoditi (síť); 2. přišiti; 3. zasypati (jámu); з. слóвами zasypati koho slovy, nedati komu k slovu.
за́мять, за́мять, и *f.* závěj (sněhu).
заме́шкать *v.* заме́шкать.
замина́ть *v.* замя́ть.
замúнка *f.* šlapaná n. pěchovaná hlína; лóшадь съ замúнкою кŭй jankovitý.
замира́ть *v.* замере́ть.
замир-éніе *n.* uzavření míru; —и́ть, —я́ть mír učiniti n. uzavříti.
замкну́ть zamknouti *v.* замыка́ть.
замогúльный za mohylou; za hrobem; 2. posmrtní.
замóк-лый namoklý, zamoklý, zmoklý; —нуть, замока́ть zamoknouti, zamokati; namoknouti.
за́мокъ, мка zámek, hrad; воздýшные за́мки povětrné zámky.
замóкъ, мка́ zámek (u dveří atd.); z. u ручнúце; держа́ть подъ (за) замкóмъ držeti pod zámkem; 2. з. doklenek, závěrek klenutí. [koho.
замóлвить за кого́ přimluviti se za
замóлкнуть umlknouti; замолка́ть umlkati.
замолоди́ть, замоля́живать zakvasiti, přivesti ke kvašení (pivo); з.-ся zakvasiti se; на нéбѣ замоля́живаетъ nebe se kaboní, mračí se.
замолоти́ть, замоля́чивать začíti mlátit; 2. umlátiti (dluh).
замолóтъ, а výmlatek, plat za mlácení.
замолóть začíti mlátiti; 2. vymlátiti si.
замолча́ть zamlčeti se.
заморёнышъ, замóрышъ zámorek, hladomřivec; 2. mrtvorozené dítě.
заморóзить, заморáживать zamraziti.
заморóзъ, я, *pl.* заморозы, заморозки, овъ zámraz (první mráz ; až do zámrazu).
замóрскій zámořský.
замóрье *n.* zámoří.
замости́ть, замáщивать vydlážditi.
замота́ть zamotati.
замотúга *m.* útrata, marnotratník.
замочéкъ, чка zámeček (u dveří atd.) *v.* замóкъ.
замочúть, замáчивать namočiti, smočiti, smáčeti, zmáčeti; з.-ся namočiti se, zmáčeti se.
замóчникъ, а zámečník.
замýж-ество, —ство, —ье *n.* provdanosť (o ženě); быть въ —ствѣ býti provdaná; —няя, ей *f.* provdaná (žena).
замура́вить, -а́вливать polívati, hladiti (nádobí, dávati polívání.
замурóвиться peciválkem býti, seděti za pecí.
замýслить, замýсливать posliniti, poslintati; з.-ся p. se. [roč. zamútiti.
замутúть zkaliti, zakaliti (vodu), sta-
замýчить, замýчивать umučiti; з.-ся umučiti se, mučením zahynouti; 2. utýrati se, ztahati se.
за́мш-а *f.* zámiš (kůže); —еный zámišový; —еникъ zámišník.

замыва́ть *v.* замы́ть.
замыка́ть zamykati *v.* замкну́ть; з.-ся zamykati se.
замы́лить, замы́ливать namydliti.
за́мыселъ, за́мыслъ, сла zámysl, úmysl *v.* намѣре́ніе.
замы́слить *v.* замышля́ть.
замысловатый vtipný, ostrovtipný; 2. úskočný; -ость -osť.
замыча́ть zabučeti. [(u dveří).
замы́чка *f.* zámyčka, klapka; 2. klika
замышля́ть zamýšleti (něco).
замѣ́лить, замѣ́ливать zakřídovati; 2. křídou naznačiti.
замѣна *f.*, замѣнъ а, *m.* náhrada (za něco); náhradek, surogát.
замѣн-е́ніе *n.* nahražení; —и́тельный náhradný; —и́ть, —я́ть что чѣмъ-либо nahraditi; з.-ся n. se.
замѣси́ть, замѣшивать zamísiti (těsto).
замѣска *f.* mísení (těsta).
замѣсъ, а vymísené těsto; 2. spařené žrádlo psům.
замѣт-а, *dem.* —ка, —очка *f.* známka, poznak; —ить, замѣчать poznamenati, nazn.; 2. spozorovati, připomenouti; з.-ся spozorovati se; —ливый pozorný, všímavý; -ость -osť; —ный spozorovatelný, patrný; —но *adv.* patrno, zřejmo, vidno.
замѣч-а́ніе *n.* poznamenání, poznámka, připomenutí; —а́тельный pozoruhodný, pamětihodný; -ость -osť; —а́ть *v.* замѣ́тить.
замѣш-а́тельство *n.* zmatek; 2. rozpaky, nesnáz; —а́ть, замѣ́шивать zmásti, splesti, spletichati; з.-ся zmásti se.
замѣ́шкать, замѣ́шкивать zameškati, obmeškati.
замѣща́ть, замѣсти́ть na místo dáti, umístiti; na místo něčeho dáti.
зама́ть (замну́), замина́ть (začíti mnouti) šlapati hlínu; 2. začíti len tříti; з. рѣчь přetrhnouti řeč; дѣло коé-какъ зама́яли věc tu nějak ututlali, udusili, potlačili.
за́мять, и *v.* за́мѣть.
занавѣсить, занавѣшивать zastříti, oponou zakryti; з.-ся zastříti se.
за́навѣсъ, а, занавѣска *f.* opona.
зана́шивать *v.* заноси́ть.
заné *conj.* (crk.) neboť.
занегодова́ть на кого́ zanevříti na koho.
заné́же *conj.* (crk.) poněvadž.
занемога́ть, занемо́чь roznemoci se, rozstonati se.
занес-е́ніе *n.* zanešení; —ти́, —ть zanesti *v.* заноси́ть; *impers.* кора́бль бу́рею занесло́ на мель koráb byl bouřkou zanešen na mělčinu; доро́гу занесло́ снѣго́мъ, метёлью занесло́ доро́гу cesta je zaváta (zanešena) sněhem; прудъ занесло́ и́ломъ rybník je zanešen bahnem. [(perle).
занизáть, занизывать navliknouti
занима́тельн-ый zajímavý *interessant*; —о *adv.* zajímavo; —ость zajímavosť.
занима́ть zanímati, zajímati; з. чѣмъ заме́стнávati něčím; з. до́лжность míti službu, důstojenství; з. мѣсто místo míti; э́то занимаетъ его́ to ho zajímá; занимаетъ духъ tají se mi duch; з.-ся чѣмъ obírati se čím.
за́ново *adv.* zánovní, po novu.
зано́гтица *f.*, ногтоѣда zánehtice, vidlák.
зано́з-а *f.* tříšťka zadřená do kůže, záděr; 2. bol srdce. [(do nohy).
занозúть (з. но́гу) tříšťku si zadříti
заноси́ть, занести́ zanesti, odnesti; з.-ся nos vysoko nositi n. vypínati.
зано́сный z jiné krajiny přinešený (žert. přes kořeny nešený).
зано́счивый nadutý, nafoukaný, vypínavý; -ость -ost.
зано́съ, а zásněť, kra *Molakterina*; 2. závěj (sněhu).
заночева́ть přenocovati.
заноше́ніе *n.* obnošení (šatů).

заны́ть, занывáть začíti tesklivěti (nýti).
занятіе *n.* (дéнегъ) vypůjčení-se peněz; 2. з. гóрода vzetí n. obsazení města; 3. zaměstnání, práce.
занятóй zaměstnaný; 2. vypůjčený.
заня́ть (займу́) zaníti, zaujmouti; 2. з. у кого-либо что (дéньги) vypůjčiti se (peníze); онъ зáнятъ on je zaměstnán; заря́ едвá на нéбѣ заня́лась sotva že se červánky (zoře) na nebi ukázaly.
заóблачный záoblačný, nad oblaky; 2. vysoko se vypínající.
заодно́, заедúно *adv.* zajedno t. jedzaозёрный zájezerní.
заокóнье *n.* záokní, místo za oknem.
заорáть zaorati.
заóстрить *v.* завóстрить.
заóхать zavzdychati.
заохóтить, заохóчивать vzbuditi chuť, chuti dodati k čemu; з.-ся къ чемý chuti k něčemu nabyti.
заóчн-о *adv.* za zády někomu, v něčí nepřítomnosti; po straně; —ость nepřítomnost; —ый nepřítomný; po straně udělaný.
западáть zapadati; запáсть zapadnouti (o hvězdách atd.); дорóга запáла снѣгомъ cesta zapadla sněhem; емý запáла къ намъ дорóга jemu zapadla k nám cesta; дѣло запáло věc zapadla, utuchla.
западнúй (-óй) do zálohy položený.
зáпади-ый západní; —икъ západník.
западня́ *f.* past, stlučka.
зáпадъ, а západ (slunce); z., západní
запáздывать *v.* запоздáть.
запáзушный (prost.) prsní; з. кармáнъ náprsní kapsa; з. другъ srdečný přítel.
запáивать, запаять sletovati; запáйка
запáкостить, запáкощивать pomazati, pokaňkati.
запáлзывать *v.* заползтú.
запалúть, запáливать zapáliti; 2. začíti střeleti.
запáлъ, а zápalný otvor, díra (u děla).
запáлывать *v.* заполóть.
запáлый zapadlý.
запáль-ный zápalný; —чивый prchlý, náhlý; -ость -ost. [nouti.
запáмятовать, запáмятывать zapomezапáрить, запáривать zapařiti; zpařiti; з.-ся zapařiti se.
запáрывать *v.* запорóть.
запасáть, запастú zásobiti, zaopatřiti něčím; з.-ся zásobiti se.
запасéніе *n.* zásobení.
запáс-ливый zásobný; —ная *f.* špižírna; komora zásob; —ный zásobný; -ное вóйско záložné vojsko, reserva; —чикъ dodavatel zásob.
запáсть *v.* западáть.
запáсъ, а, запáсецъ, сца zásoba; въ з., про з. do zásoby. [orati.
запахáть, запáхивать začíti orati, zaзапахнýть, запáхивать (кафтáнъ) přeložiti kabát přes sebe.
запáхнуть zapáchnouti.
зáпахъ, а zápach. [mazati.
запáчкать, запáчкивать zapackati, zaзапáш-ка *f.* zaorávka, zavláčení pole; —никъ zaoravač (pluh na osení).
запаять, запáивать zaletovati.
запек-áльная печь pec vypalovací; —áніе *n.* vypekání; —áнка *f.* zapekanka, kořalka na koření nalitá; —áть, запéчь vypékati, vypeci; з.-ся vypeci se; sraziti se, ssednouti o) krvi); запéклая кровь krev zapeklá, spečená, ssedlá.
запереть, запирáть zavříti (dveře); з. замкóмъ zamknouti.
запечáлиться zarmoutiti se.
запечáтать, запечáтывать zapečetiti.
запечатлѣть, запечатлѣвáть zapečetiti; 2. з. что въ пáмяти vtisknouti něco do paměti; з.-ся zapečetiti se.

запе́ч-екъ, чка místo za pecí; zápecí; 2. zápeklí; —ный za pecí.
запече́ніе *n.* vypečení. [opilec.
запив-а́ть *v.* запи́ть; —о́ха *m. et f.* zapilík.
запили́ть, запи́ливать začíti pilovati n. pilou řezati; 2. napilovati, nařezovati.
запин-а́ніе *n.* překážka; —а́ть, запя́ть, запну́ть кого́-либо podraziti komu nohu; з.-ся за что klopejtnouti, poklesnouti, vzíti pochop; koktati, zajíkati se (v řeči).
запи́нка *f.* zajiknutí (v řeči).
запир-а́ніе *n.* zavření, zavírání; —а́тельный zavěrací; -а́тельная мы́шка svěrací sval; —а́тельство *n.* zapírání; —а́ть, запере́ть zavříti, zavírati (dveře); zamknouti; з.-ся zavříti se; з.-ся въ чёмъ zapírati něco, upírati, popírati něčeho. [záporka.
запи́рка, запо́рка *f.* závorka (u dveří),
запировáть začíti hodovati; з.-ся dlouho hodovati.
запис-а́ніе, запи́сываніе *n.* zapsání; —а́ть, запи́сывать (въ кни́гу, въ протоко́лъ, въ матри́кулъ) zapsati (do knihy, do protokolu, do matriky); napsati; з. въ прихо́дъ zapsati do příjmů; з. въ разхо́дъ z. do výdeje; з. въ число́ студе́нтовъ z. mezi studenty (imatrikulovati); з.-ся zapsati se; з.-ся на слу́шаніе ле́кцій zapsati se mezi posluchače (o studentech).
запи́ска *f.* zapsání; 2. listek, psaníčko; докладна́я з. relace, zpráva úřední; 3. *pl.* запи́ски, сокъ *f.* zápisky, poznámky; paměti (psané), *Memoires*; истори́ческія з. letopisy, historické paměti.
записно́й zapsaný; вúбec známý, světuznámý; -а́я кни́жка zápisná knížka, zápiska; -о́й карте́жникъ, игро́къ zarytý karbaník, hráč.
запи́с-очка *f. v.* запи́ска; —чикъ zapisovatel; —ывать *v.* записа́ть.
за́пись, и *f.* zápis, revers; да́рственная з. darovací list, darování.
запи́ть, запива́ть zapiti; з. лекарство водо́ю z. lék vodou; 2. začíti píti; з.ся dlouho píti; з-ся до того́, что . . . píti až . . . .
запих-а́ніе *n.* vecpání, zacpání; —а́ть, запи́хивать, запихну́ть ucpati, zacpati. [rozpuštěným.
заплáвить, заплавля́ть zaliti (cínem
за́плавь, и *f.* záplav, česlice v řece proti tříští.
заплáкать zaplakati; з. глаза́ uplakati si oči; съ запла́канными глаза́ми s uplakanýma očima.
запла́та *f.* záplata, zaplacení; odplata; 2. з., запла́тка záplata, záplatka (na spravení šatu).
заплати́ть zaplatiti; 2. з., запла́чивать záplatovati (šat); з.-ся zaplatiti se.
заплáт-никъ otrhanec, záplatář, se záplatovaným šatem; —ница otrhaná ženština.
заплева́ть, заплёвывать zaplivati, poplivati; з.-ся z. se.
заплескáть рука́ми zatleskati rukama; 2. з., заплёскивать, заплесну́ть zapleskávati (voda -ává břeh); ло́дку заплесну́ло волно́ю vlny pokryly loďku. [od břehu.
за́плески, овъ *pl. m.* odražení-se vln
заплéсть, заплета́ть zaplesti, zapletati; з.-ся zaplesti se.
заплётка *f.* zápletka, stužka u vrkoče.
заплéч-ный záplecní; з. ма́стеръ popravný mistr, popravčí (kat); —ье *n.* záplecí.
заплóта *f.* hráz.
заплутовáться setrvati v darebáctví.
заплывáть, заплы́ть splývati kam, plouti někam; з. жи́ромъ příliš ztučněti;

заплыва́ть ѝломъ zaplaviti se bahnem, zanesti se bahnem; 2. з. splývati, rozplývati, roztékati se (o inkoustu), заплы́вчивыя черни́ла rozplývavý n. roztékavý inkoust. [splesnivěti.
заплѣснев-ѣлый splesnivělý; —ѣть
заплю́снье *n.* chodidlo u nohy *Tarsus.*
заплясáть, заплáсывать zatančiti, zatancovati, začíti tančiti; 2. vytancovati, tancem získati.
запнýть *v.* запинáть.
заповѣд-ательный rozkazovací; —ать, —ывать, —овать nařídíti, nařizovati, rozkázati, rozkazovati.
заповѣдны́й (-о́й) zapovězený, zakázaný; з. лѣсъ zahájený les (krátce: zápověď); з. лугъ zahájená louka; -ы́я дéньги pokutné peníze, peněžitá pokuta; -ыя товáры zapovězené zboží.
зáповѣдь, и, *f.* rozkaz, nařízení, (staroč. zápověď); дéсять зáповѣдей desatero přikázaní.
запóдлинно *adv.* zajisté, skutečně; authenticky, věrohodně, hodnověrně.
заподозрѣвáть podezřívati.
запóдчивать hojně častovati.
запозд-áлый opozdilý; —áние *n.* opozdění; —áть, опоздáть opozditi se.
запóй, я občasné opilství, chlast; пить запóемъ časem se opíjeti.
запóить, запáивать příliš napojiti.
запóйчивый k občasnému opilství náchylný.
запóлзать začíti lezti.
заползти́ zalezti. [zajmouti.
заполони́ть vzíti plenem (ve válce),
заполóть začíti pléti.
запóль-е *n.* zápolí, místo za polem; —ный zápolní.
запóмнить zapomenouti; 2. v paměti zachovati, vzpomenouti si.
зáпонка *f.*, запóночка záponka, knoflík u košile.
зáпонъ, а, *dem.* зáпонецъ zástěra.
зáпонь, и *f. v.* зáплавь.
запóрка *f.* závorka.
запорóжный za prahy se nacházející.
запорóжье *n.* zápraží, místo n. krajina za prahy t. za říčnými vodospády (tak slove jedna část Ukrajiny).
запорóть, запáрывать začíti párati.
запорошúть, запорáшивать zaprášiti.
зáпортокъ, тка (crk.) záprtek, jalové vejce.
запóръ zácpa (v těle); 2. závora; въ запóрѣ pod závorou, uzavřeně.
запостúться dlouho se postiti.
запот-ѣлый zapocený; —ѣть zapotiti se.
започúть, започúвать usnouti.
запошúвка *f.* zapošívka. [šívati.
запошúть, запошúвать zapošiti, zapo-
запрáв-а, —ка *f.* napravení něčeho, záprava; —ить, заправля́ть, запрáвливать napraviti (n. př. vymknutí údů); 2. zapraviti, připravití (jídlo); з. къ чемý připraviti, přichystati (k učení).
запрáшивать *v.* запросúть.
запредпослѣдний předpředposlední.
запрéстольный óбразъ oltářní obraz.
запрет-úтельный zapovědací, zápovědný; —úть, запрещáть zapověděti, zakázati.
запрéтный zapovězený, zakázaný.
запрещéніе *n.*, запрéтъ, а zákaz, zapovězení; 2. obstávka, sekvestrace; 3. sesazení s úřadu, *suspense;* 4. zastavení bohoslužby *interdict.*
запримѣтить upozorniti, pozornosť obrátiti.
запродáть, запродавáть zaprodati; 2. smluviti se n. shodnouti se o cenu věci.
запрокúнуть, запрокúдывать nazpět hoditi (hlavu).
запропасти́ться někam (do propasti) zmizeti, ztratiti se.

зáпросто *adv.* prostě, bez okolků.
запрóсчикъ, a kdo podává písemný dotaz k úřadu.
запрóсъ písemný dotaz, poptávka (u soudu); 2. předražení, přecenění (nějaké věci).
запротúвиться zprotiviti se.
запрýда *f.* hráz.
запрудúть, запрýживать hráz udělati.
запрýдный hrází opatřený.
запры́гать poskočiti; запры́гивать poskakovati; запрыгнýть zaskočiti někam.
запры́скать, запры́скивать postříkati, (zaprýskati); запры́снуть postříknouti, zastříknouti, zaprysknouti; з.-ся z. se. [hnouti.
запрягáть zapřahati; запрячь zapřáзапрáдывать, запрясть zapřísti; 2. vypříсти si, předením vydělati.
запря́жка *f.* zápřež. [s. se.
запря́тать, запря́тывать schovati; з.-ся
запугáть, запýгивать, запугнýть zaplašiti, zastrašiti.
запýдрить, запýдривать zapudrovati, napudrovati.
запускáть, запустúть, запущáть pustiti, vypustiti, ubírati (oka na punčoše); з. рýку въ карманъ strčiti ruku do kapsy; з. пúво dáti droždí do piva; з. садъ opustiti n. zanedbati zahradu; з. гвоздь zatlouci hřeb.
зáпускъ: бéгать въ зáпуски běhati o závod.
запуст-éть, запустѣвáть zpustnouti; —éлый zpustlý; —éніе *n.* zpustnutí.
запýтать, запýтывать zamotati, zaplesti; з.-ся z. se.
запýтникъ (v myslivectví) nadhaněč, klepač, *pl.* honci.
зупуш-áть, —úть prošiti.
запущéніе *n.* opuštění. [jákem.
запыжúть, запы́живать zatlouci nabi-
запылáть zaplápolati, zaplanouti.
запы́лить, -ивать zaprášiti; з.-ся z. se.
запылúть rozpáliti se, rozzlobiti se.
запы́тать, запы́тывать do smrtí umučiti.
запыхáться zadychtiti se.
запѣв-áльщикъ, —áло *m.* předzpěvovač; —áніе *n.* zazpívání *Intonation*; —áть, запѣть zazpívati. [*tion.*
запѣвъ zázpěv; udání tonu *Intona-*
запѣнить, запѣнивать zapěniti, zpěniti; з.-ся zp. se.
запя́стіе *n.* zápěstí *Carpus* (část ruky); 2. náruček, náramek *Braselet*; 3. kružinky okolo rukávu u košile.
запятáя *f.* čárka, *Komma*; тóчка съ запятóю středník, příbodec, čárka s puntíkem *Semikolon.*
запя́т-ить, запя́чивать postrčiti nazpět (vůz); з.-ся jíti zpět (o koních); —ки, токъ *pl. f.* stupínek n. stupátko (zadu za kočárem); —никъ, —очникъ, a sloužící, jenž stojí za kočárem na stupínku; —окъ, тка opatek (na obuvi) *Quartier.*
запятнáть, запя́тнывать zamazati, poskvrniti; 2. cejch n. znamení vypáliti; 3. očerniti koho.
заработ-áть, —ывать vydělati prací; з.-ся příliš dlouho pracovati, do práce se zabrati, zapracovati se; —ка *f.*, —ная плáта prací vydělané peníze, plat za práci, výdělek.
зарáвнивать *v.* заровня́ть.
заражáть *v.* заразúть.
зараждáть *v.* зародúть. [з. mor.
зарáза *f.* nákaza (morová); чýмная
зараз-úтель kdo někoho nakazil; —úтельница *f.*; —úтельность nakažlivost; —úтельный nakažlivý; —úть, заражáть nakaziti někoho (nemocí); з.-ся nakaziti se.
зарáзиха *f.* záraza, býková bylina, hubihrách *Orobanche* (rstl.).
зáразъ, зарáзъ *adv.* (pol. zaraz) najednou; hned.

зара́нивать *v.* зарони́ть.
зара́нье *adv.* ча́сно, вча́с.
зарасти́, зарости́, зараста́ть zarûsti, zarûstati.
зарде́л-ость zardělosť; —ый zardělý; зарде́ние *n.* zardění; зарде́ть, зарде́ться zardíti se. [tiněti.
зареба́читься státi se dětinským, zděsárево *n.* záře na nebi (od požáru), záplava.
за́ревъ, а (— září) star. měsíc srpen.
зарев'е́ть zařvati.
зарека́ться, заре́чься zařící se, zařícati se (že něčeho neučiní).
заржа́в-ина *f.* zarezavělé n. rezovaté místo, rezovatina; —ѣлый zarezavělý; —ѣть zarezovatěti.
заржа́ть zaržati, zařehtati (kůň).
за́ри, ей *pl.* silná žádosť, chtíč; 2. zlosť; его́ беру́тъ за́ри dostává chuť.
за́рить vzbuzovati chuť; 2. zlobiti koho; з.-ся na что zakousnouti se do něčeho t. velice po tom bažiti.
зарни́ца *f.* blýskavice, blýskání na časy. [nutí.
за́рный блескъ záblesk jitra, zasvitзаровня́ть, зара́внивать zarovnati.
зароди́ть, зарожда́ть, зарожда́ть zroditi; з.-ся zaroditi se, zroditi se.
зарóдъ (сѣна, хлѣба) stoh (sena, obilí); 2. *v.* зарóдышъ.
зарóдышъ zárodek, plod (člověčí) *Foetus*, *Embryo*; 2. zárodek rostliny, klík.
зарожде́н-ie *n.* zarození, vyklíčení, vzniknutí; —ный zarozený.
зарóкъ, а zařeknutí se.
зарони́ть, зара́нивать něco upustiti, že to někam zapadne.
зароптáть zareptati, začíti reptati.
зарóсл-ина *f.* zarostlina, porostlina, zarostlé n. porostlé místo; —ый zarostlý, porostlý.
зáросль, и *f.* bejlí, čmání.
зарост-й, зарастáть zarosti, zarůsti; —йть nechati zarůsti.
зарóт-ный položený za rotami (t. za vojenskými byty); —чикъ kdo se zařekl.
зартáчиться, зартáчиваться s místa se nehýbati (o koních), staviti se
зарубáть, зарубúть zaseknouti, zasekávati; naseknouti; 2. obroubiti (šátek atd.).
зарубéж-ный hraničný, pomezní; za hranicí položený; —ье *n.* krajina pohraničná, pomezní, kraj za hranicí.
зарýб-ина vyseknuté n. naseknuté místo; —ка *f.* zárubka, vrub.
зарýбъ, а, садóкъ sádka (na ryby).
аарyráть přezdívati n. vynadati komu; з.-ся povaditi se. [káví.
зарукáвье, *dem.* зарукáвьице *n.* záruзарумя́ниться zardíti se, začervenati se, zarumněniti se.
заруч-áть, —и́ть podepsati vlastní rukou; —éніе *n.* podpis vlastnoruční; —и́тель, я *m.*, —и́тельница *f.* kdo se podepsal, -a.
зарýч-ины *pl. f.* zasnoubení, smlouvy (t. svatební); —ный podepsaný.
зарушáть, зарушúть zasypati, zacpati.
зарывáть, зарыть zaryti, zahrabati; з.-ся z. se.
зарыдáть zařvati (jako lev).
зарúскаться zatoulati se, zaběhnouti někam.
зарычáть zařičeti.
зарѣзви́ться rozpustiti se t. býti rozpustilým.
зарѣз-ать, -ывать zařezati (do něčeho); z., zabiti (zvíře); з.-ся zařezati se; —ка *f.* zářezek.
зарѣзъ, а zářez, vřez.
зарѣч-ный zaříčný, za řekou, zářecký; —ье *n.* zaříčí, krajina za řekou.
зарю́мить zakňourati.

зарѧ́ *f.* záře (na nebi); ýтренняя з. ranní záře, ranní červánky; zoře; вечéрняя з. večerní červánky; večerní bubnování k návratu; *pl.* zári, ей chtíč *v.* zári.

зарядúть nabiti (ručnici); заряжáть nabíjeti.

зарядъ náboj (ručničný); nabití; з. пýлею nabití na ostro; холостóй з. nabití na slepo; вы́стрѣлить холостúмъ зарядомъ vystřeliti na slepo; 2. (star.) zápis věnný.

зарядье *n.* místo za budami.

засáда *f.* záloha k přepadnutí někoho.

засадúть, засáживать zasaditi (rostliny); osázeti (kus země); з. кого-либо за дѣло, за рабóту přinutiti někoho ku práci; з. въ тюрьмý vsaditi do vězení.

засáлить, засáливать zamastiti, pomastiti, mastnotou pomazati.

засáривать *v.* засорúть.

засáсывать *v.* засосáть.

засáхаритъ, -ивать pocukrovati; oc.; 2. s cukrem zadělati.

засвáтать, -ивать zasnoubiti.

засверкáть začíti se blýskati.

засверлúть, засвéрливать zavrtati, začíti vrtati.

засвидѣтельствов-аніе *n.* osvědčení; —ать osvědčovati; прошý, з. моé почтéніе prosím, račte vyříditi mou úctu.

засвист-áніе *n.* zahvízdání; —áть zahvízdati; 2. vyhvízdati (herce); —éть zahvízdnouti.

засвѣтúть, засвѣчáть rozsvítiti (svíčku); з.-ся z. se.

зáсвѣтло *adv.* za světla (t. denního).

засдáться, засдавáться zmýliti se v dávání karet; předati se.

засдóбить, засдóбливать přistrojiti (jídla). [baviti.

засеквестровáть sekvestrovati, za-

засел-éніе *n.* osazení se, usídlení se někde; —úть, —áть osaditi, usídliti; з.-ся osaditi se, usídliti se někde.

засéлокъ, лка nezdělané místo za vesnicí. [dlouho sedět.

засúдчивый kdo rád někde zůstane

засидéться poseděti si někde, dlouho seděti; з.-ся въ дéвкахъ zůstati sedět (nevdaná).

засúмъ *adv.* potom. [zmodrati.

засин-úть, засúнивать omodřiti; —éться

засúпнуть ochraptěti.

засiять zasvitnouti.

заскабливать, заскоблить zaškrabati.

заскак-áть začíti skákati; з., —нýть *v.* заскочúть.

заскверни́ть pomazati, poskvrniti.

засквозúть začíti profukovati.

заскобúть dáti do závorek (—).

заскóрб-лый scvrklý; —нуть scvrknouti se.

заскорбéть začíti churavěti.

заскочúть, заскокнýть zaskočiti za něco; з. кого-либо zaskočiti někoho.

заскребáть, заскрéсть, заскрёбывать zaškrabati. [zubami.

заскрежетáть zaskřípati, zaskřípěti

заскрипéть zaskřípěti, zaskřípati, zavrzati (o dveřích).

заскупúться začíti skoupým býti.

засластúть, засла́щивать osladiti.

засли́нить, засли́нить zasliniti, posliniti, poslintati; з.-ся poslintati se.

заслонúть, заслоня́ть, засла́нивать zastříti; з. свѣтъ zasloniti, zacloniti; з.-ся чѣмъ отъ чего́ zakryti se, zastírati se čím.

засло́нка, засло́ночка *f.* dvířka u kamen; 2. klapka *Valvula* (anat.).

засло́нъ, а dvířka (u ruských kamen); 2. klapka, kohoutek (u kamen).

заслýга *f.* zásluha.

заслужёный zasloužený, záslužný; з. профéссоръ vysloužilý profesor.

заслужи́ть, заслу́живать zasloužiti; з.-ся dlouho sloužiti.
заслу́шать, заслу́шивать poslouchati; з.-ся dlouho poslouchati; pozorně poslouchati.
заслѣпи́ть, заслѣпля́ть zaslepiti.
засмоли́ть, засма́ливать zasmoliti; з.-ся zasmoliti se.
засморка́ть, засма́ркивать zasmrkati.
засмотре́ть, засма́тривать ohledati; prohlednouti; з.-ся во что zakoukati se, zadívati se na něco.
засмѣя́ть кого vysmáti se komu; з.-ся zasmáti se. [rovati.
заснурова́ть, заснуро́вывать zašněsну́ть, засыпа́ть usnouti, zasnouti.
засова́ть, засо́вывать, засу́нуть zastrčiti, zasunouti; з.-ся, засу́нуться zastrčiti se; засова́ться přebíhati, těkati sem tam.
засоли́ть, засо́ливать zasoliti. [lák.
засо́лъ, а zasolení; 2. rosolná jícha,
засо́льный nasolený.
засопе́ть zasupěti.
засор-е́ніе *n.* zasypání; (med.) zácpa; —и́ть, засо́ривать, заса́ривать, засори́ть zasypati; zacpati; з. бечевою за что provazem zachytiti.
засоса́ть, заса́сывать vyssati; 2. zapadnouti do bahna (kola). [mlaská.
засо́съ, въ з. нѣловáть líbati až to
засо́х-лый zaschlý; —нуть zaschnouti.
засочи́ться začíti kapati.
заспа́ть zaspati; 2. з. младе́нца zalehnouti dítě. [hádku.
заспо́рить, заспо́ривать začíti spor n.
засро́чный mimo lhůtu.
заста́в-а *f.* zástava (šraňk) před městem; brána; —ить, заставля́ть, заста́вливать zastaviti, postaviti něco před něco; з. кого nutiti, přinutiti koho; —ица, —ка *f.* obrázek, vinětka *Vignette*; —ныя бу́квы písmo titulové.
заставáть *v.* заста́ть.
заста́в-никъ rukojmě, zástavník; -щикъ písař ve bráně, branný.
заста́въ, заста́вка *f.* záslona (k zastření něčeho).
заста́ивать, застоя́ть zastaviti koho (cestou) zdržeti; з.-ся nastáti se, dlouho státi. [(cestu vozem).
застанови́ть, застана́вливать zastaviti
застано́вка *f.*, застановле́ніе zastavení (cesty).
застар-е́лость zastaralosť (nemoci); -е́лый zastaralý (nemoc, rána); —е́ть, -е́ться zastarati, zastárnouti.
засто́ять кого́ при чемъ zastati (zastihnouti koho při čem).
застега́ть začíti štepovati; з. кого́ vymrskati komu, zmrskati koho.
застегну́ть, засте́гивать zapnouti na knoflík; з.-ся zapnouti se.
застёжка *f.* spona, skobka (na knize).
застена́ть zasténati.
застига́ть, засти́гнуть, засти́чь zastihnouti; бу́ря засти́гла насъ въ сте́пи bouře zastihla nás v stepi.
застила́ть, застла́ть zastlati, zakrývati, pokrývati (koberci atd.); ustlati postel; застила́етъ глаза́ о́чи se mi zakalujou, dělá se mi tma před očima; з.-ся pokryti se.
засти́ть (защу, засти́шь) komý zaclánětí komu, státi ve světle.
засто́й, бя *m.* zastávka, přestávka, stání *Stagnation*; з. молока́ sražení se n. zastavení se mléka (v prsou); 2. neprodané zboží; nedostatek od bytu; —ный stojatý (voda); 2. neprodaný (zboží).
засто́лица *f.* (prost.) spolu za stolem sedící osoby, spolustolovníci.
засто́ль-никъ spolustolovník; —ное *n.* zástolné (penize sloužícím na stravu); —ный zástolní; -ная пѣснь píseň při stole, p. zástolní.

застонáть zasténati, zastonati.
засторони́ть, -я́ть zacloniti, zastříti, zakryti.
застрахов-áніе *n.*, застрахóвка *f.* ujištění, pojištění *Assecurance;* —áть, застрахóвывать pojistiti, asekurovati; з.-ся pojistiti se; застрахóванный pojištěný.
застрáчивать *v.* застрочи́ть.
застращáть, застрáщивать zastrašiti.
застрекотáть začíti křičeti.
застри-гáть, застри́чь zastřihnouti, nastřihnouti; —жéніе *n.*, застри́жка *f.* zastřižení, nastřižení.
застрогáть zahoblovati.
застрóить, застрóивать začíti stavěti; 2. zastavěti (nějaké místo); z. vyhlídku; з.-ся zastavěti se.
застрочи́ть prošiti; застрóчка *f.* prošívka.
заструпѣ́ть strupem se potáhnouti.
застрѣ́жка *f.* palist, palístek *stipula* (bot.).
застрѣли́ть zastřeliti; з.-ся z. se.
застрѣ́льщикъ zástřelčík (různostřelec) *Tirailleur.*
застрѣ́ха, *dem.* застрѣ́шка *f.*, застрѣ́хъ, a přístřešek (střecha vyčnívající).
застрѣ́шина *f.* prkno pod přístřeškem.
застря́пать začíti vařit, začíti pokrm strojit.
застýда, простýда *f.* nastuzení, zastuzení.
застуди́ть, застужáть, застýживать zastuditi; з.-ся zastuditi se, nastuditi se.
застýпа *f.*, заступлéніе *n.* ochrana, přispění; (zastupování koho).
заступи́ть, заступáть что zastoupiti něco, postaviti se před něco; з. дорóгу zastoupiti cestu někomu; 2. з. когó zastoupiti koho t. přispěti mu ochranou; з. чьé-либо мѣ́сто zastoupiti něčí místo; з.-ся за когó zastupovati koho (vzíti do ochrany).
застýп-никъ zástupce (zástupník) něčí; —ница ochrankyně, zástupnice; —ничество zástupnictví, ochraňování; —чивый ochrančivý.
застýпъ rýč.
застучáть, застýкать zaklepati, zatlouci, zabouchati (na dveře).
застывáть, засты́нуть ustydnouti, vychladnouti; засты́лый ustydlý, vychladlý.
застыди́ться zastyděti se.
застѣни́ть, застѣня́ть, застѣ́нивать комý свѣтъ zasloniti, zasláněti, státi komu ve světle.
застѣ́н-окъ, нка okolek na polštáři; 2. mučírna; —чивый, *adv.* -во nesmělý; —чивость nesmělosť.
засуди́ть когó někoho přísně potrestati.
засусти́ться šukati sem tam; 2. nepokojně si počínati.
засýнуть, засóвывать zastrčiti.
засýслить, засýсливать posliniti, poslintati.
засýха *f.* zásucha, sucho, čas sucha (když dlouho neprší).
засучи́ть, засýчивать začíti soukati; 2. vyhrnouti (rukávy); з.-ся vyhrnouti se.
засýшина, засýшинка *f.* vyschlý kousek chleba, sýra atd.
засуши́ть, засýшивать sušiti, vysušiti; з.-ся sušiti se; засýшка *f.* sušení.
засылáть zasýlati, zasílati; заслáть zaslati.
засы́лка *f.*, засылáніе *n.* zásilka, zasílání.
засы́ль-ный zaslaný; —щикъ posílající.
засыпáть, заснýть usnouti, sdřímnouti.
засыпáть, засы́пать zasypati; з.-ся zasypati se.
засыпнóй zasypací, zásypný.
зáсыпь, и *f.* zasypaná jáma.
засыхáть zasýchati; засóхнуть zaschnouti.

засѣвáть, засѣ́ять zasíti; з.-ся z. se.
засѣ́въ, a osení.
засѣд-áніе *n.* zasedání, sezení, schůze; —áтель přísedící, zasedatel; —áть (въ сýдѣ, въ акадéміи) zasedati (v soudu, v akademii); *v.* засѣ́сть.
зáсѣка *f.* záseka (v lese).
засѣкáть, засѣ́чь zasekati, nasekati; 2. do smrti ubíčovati; з.-ся zasekati se, nasekati se.
зáсѣкъ pažení, přepážka (ve stodole).
засѣ́сть (*fut.* засáду) zasednouti; v záloze ležeti n. číhati; 2. uváznouti; з. дóма seděti doma (t. ustavičně); з. въ дѣ́вкахъ zůstati sedět (stará panna).
засѣ́чка narážka (na noze u koní).
засѣ́яніе *n.* zasetí (obilí).
затаúть, затаúвать zatajiti; з.-ся ukryti se, schovati se.
затáпливать *v.* затопúть.
затáптывать *v.* затоптáть.
затáскивать, затащúть zatáhnouti, zavleci; vtáhnouti (někam); затаскáть obnositi.
затáчивать, затачáть započíti; 2. zatočíti začíti soustružiti; 3. vybrousiti, zabrousiti (štěrbiny na noži).
затверд-éть, -ѣвáть zatvrdnouti; —éлость, —éніе *n.* zatvrdlosť; zatvrzení; —úть, затвéрживать nazpaměť se naučiti.
затвор-éніе *n.* zavření; —úть, —úть (двéрь, вóрота) zavříti (dveře, vrata); з.-ся zavříti se.
затвóр-ка, —очка *f.* závorka; —никъ poustevník, samotář; 2. v celi své zavřený mnich; —ничество poustevnictví. [závora.
затвóръ, a uzavřenosť, poustevna; 2.
затекáть, затéчь naběhnouti, oteci, zateci; затёкшій zateklý, oteklý, naběhlý, opuchlý.
зáтекъ, a otok, oteklina.
затемнúть, затемнúть zatemniti.
затéплить, затéплывать zapáliti, rozsvítiti (svítilnu před obrazem svatých). [bati.
затереóбить, затерéбливать začíti škузатерéть zatříti, potříti (barvou).
затерúть, затéривать ztratiti, zandati něco kam; з.-ся ztratiti se.
затесáть, затёсывать začíti tesati; з.-ся otesati se; 2. ostříleti se, smělosti při něčem nabyti.
затúнъ, a (star.) zátyň, hradba.
затир-áніе *n.*, затúрка *f.* vytření, vytírání, vymazání; —áть *v.* затерéть.
затúскать, затúскивать, затúснуть vtěsnati, vtlačiti do něčeho; з. ся v. se.
затихáть, затúхнуть utichnouti.
затúшье, и *f.*, затúшіе *n.* zátiší, závětří (místo před větrem chráněné).
заткáть, затыкáть začíti tkáti.
заткнýть, затыкáть zacpati, zatykati.
затмéніе *n.* zatmění; з. сóлнца, сóлнечное zatmění slunce; з. лунú, лýнное з. zatmění měsíce.
затмúть затмѣвáть zatmíti, zatemniti; з.-ся z. se. [tetřev).
затоковáть zatokovati, zatokati (jako
затóкъ, a útek (v přízi); 2. zátoka v řece.
затолкáть strkati n. šťouchati do koho.
затолковáться splesti se ve výkladech.
затолочúть, затолáчивать zadupati (trávu).
затолóчь zatlouci.
затóпать zadupati (nohama).
затопáть, затóпнуть zatopiti se.
затопúть, затáпливать zatopiti (v kamnech); 2. затопúть, затопля́ть zatopiti, potopiti (vodou); з.-ся zatopiti se, potopiti se.
затоптáть zašlapati, pošlapati (čistou podlahu atd.).
заторговáть začíti obchod, z. kupčiti; з.-ся dlouho se smlouvati (o cenu).

затóрникъ, затóрный чань kvasicí káď.
затóръ kvasidlo (v pivovárství); 2. tlačenice.
затосковáть zatesknìti, zasteskнouti si.
заточ-áть, —и́ть vypovědéti zločince na odlehlé místo; з. въ монастúрь zamknouti do kláštera; —éніе *n.* vypovězení; vypovězenství; uvěznění; —éнникъ vypovězený, uvězněný.
зáточь, затóчина vybroušené místo v ostří.
затрáва, затрáвка *f.* zátravka, zápalná dírka (u ručnice, děla).
затравúть, затравливать štváti, poštvati (zvěř); 2. zapáliti (prach).
затрáв-никъ, čistící jehla (u děla); —ный, —очный zápalný; з. пóрохъ z. prach.
затранéзъ, а dvojtkanina; затранéзный dvojtkaninový; *v.* застóльный.
затрáтить, затрáчивать utratiti peníze; з.-ся utratiti se.
затрепетáть zachvěti se.
затрещáть začíti praštěti. [nu, baňku.
затрéщина *f.*; дать -ну dáti komu rázatрогáть, затрóгивать, затрóнуть dotknouti se, dotýkati se.
затрубúть zatroubiti. [obtížiti.
затрудúть, затруждáть prací přetížiti, затрудн-éніе *n.* těžkost, překážka; —и́тельность obtížnost; —и́тельный obtížný; —и́ть, —я́ть obtížiti, ztížiti; з.-ся snažiti se; 2. těžkosti nacházeti, rozpakovati se.
затрýсить, затрýшивать zasypati.
затрястú zatřásti; з.-ся zatřásti, začíti se třásti. [mlhou pokryti.
затумáнить, затумáнивать zamlžiti,
затупúть, затупля́ть zatupiti, otupiti.
затýсклый naběhlý, opocený (sklo, okno).
затухáть, затýхнуть zatuchnouti, utuchnouti (oheň), vyhasnouti; 2. stuchnouti, zkaziti se.
затуш-áть, —и́ть zhasiti; з.-ся zh. se; —éніе *n.* vyhasnutí.
затхлый *v.* зáдхлый.
затыкáть začíti komu tykati.
затыкáть, заткáть zacpati; з.-ся z. se.
затúлокъ, затúлочекъ, чка zátylek, týl (zadní část šíje); почёсывать з. škrabati se za ušima. [lový.
затúлочный, затúльный zátylkový, týзатúльникъ zátylník (zadní část přilbice).
затúчка *f.* zátka, čep.
затѣвáть, затѣять stropiti, spůsobiti, spáchati něco; з. что на кого-нúбо vymysliti n. strčiti n. svaliti něco na někoho; что тамъ затѣвáется? co se tam tropí? [svévolné.
затѣи, й *pl. f.* kousky nepořádné n.
затѣй-ливость vymýšlivost, šprýmovnost; —ливый vymýšlivý; šprýmovný; prohnaný; —никъ šprýmovník; —ница šprýmovnice; —ничать šprýmy provozovati; šprýmovati; —ный vymyšlený; —щикъ průvodce; pachatel.
затѣмъ *adv.* zatím; potom; 2. з. что proto; protož, ježto.
затѣнúть, затѣня́ть zastíniti.
зáтѣнь, и *f.* zástinek.
затѣснúть, затѣсня́ть stísniti.
затя́вкать zaštěkati, zahafati.
затя́гивать zatahovati; затянýть zatáhnouti, stáhnouti; protahovati právní při; з.-ся stáhnouti se (rána).
затя́жка *f.* zátažka (sůra k zatahování); průtah, odkládání s něčím.
заýлокъ, лка postranní ulička.
заýмничать začíti mudrovati.
заунúв-ность těžkomyslnost; —ный těžkomyslný.
заупокóйный: -ая молúтва modlitba za upokojení duše zemřelého.
заупрáмиться začíti svéhlavým býti.

заурча́ть zavrčeti. [ník.
заусе́ница *f.* záděr (na nehtu), závistaусёнокъ, нка ostrá hrana na kameně.
заутóрникъ útorník (u bednáře).
заýтра *adv.* z rána, za rána, za jitra.
заýтреня *f.* jitřní mše.
заутю́жить, -ивать vyhladiti, vypiglovati (prádlo), [šijky dávati.
заушáть, заушúть pohlavkovati, záзаýш-екъ záušek, místo za uchem; —ина *f.* pohlavek, zášijek, záušek; —ница, —ница *f.* záušnice, boule n. žláza za ušima; —ный záušní.
захáивать *v.* захáять. [nouti.
захáпать, захáпывать uchopiti, popadзахáпъ, *dem.* захáпокъ, na náručí (něčeho). [chrchlati.
захáркать, захáркивать zachrkati, zaзахáять haněti, zhaněti.
захвалúть začíti chváliti, pochváliti.
захвáстать zachvastati, začíti chvastati.
захватáть popadnouti; 2. ochmatati něco, chmatáním umazati; з.-ся чѣмъ příliš mnoho na sebe nabrati.
захватúть, захвáтывать uchopiti, uchvátiti; přepadnouti koho; z nedopatření vzíti, přechmátnouti se.
захвáтливый kdo rád po cizím majetku sahá (dotýkavý, nenechavý).
захвáть rukověť; 2. záchvat (náruživosti).
захворáть rozstonati se; ochuravěti.
захилѣть oslábnouti, znedužívěti.
захламостúть, захламáщивать zasypati.
захлебáть začíti lžicí jísti.
захлебнýть, захлёбывать zapiti něco (t. nepříjemnou chuť); з.-ся zalknouti se (vodou).
захлестáть ubičovati (k smrti).
захлёст-ка *f.* uzel; —ивать, захлеснýть pošplíchati (vodou), zastříkati; 2. švihnouti bičem; 3. přišiti; з.-ся zauzliti se; pošplíchati se.
захлúпаться, -ываться zalkati, vzlykati.
захлúсть, и *f.* náplav, nános, naplavenina (staroč. náklí).
захлóп-ать zaklepati; začíti práskati bičem; з. въ ладóши zatleskati rukama; —ка *f.* záklopka, klapka; —нуть, —ывать přirazíti (dveře, okenice), bouchnouti (dveřmi); з.-ся s bouchnutím se zavříti (jako dveře).
захлопотáть začíti se starati; з.-ся mnoho se nastarati.
захлю́стать ucourati si šat; з.-ся ucourati se.
захмы́лина *f.* nerovnosť cihly.
заходúть, зайтú къ кому́ zajíti k někomu, zastaviti se u koho; зайдú ко мнѣ, когдá пойдёшь въ гóродъ zastav se u mne (zajdi ke mně) až půjdeš do města; з. въ тылъ непрiятелю vpadnouti do zad nepříteli; з. zajíti (do houští); z. (o hvězdách); з.-ся ztuhnouti zimou (ruka atd.).
захóд-никъ, —чикъ, a záchodník, čistič záchodů n. stok; —ный záchodový; —ная трýба trouba záchodová.
захóдъ záchod (v domě); 2. з. сóлнца západ (staroč. záchod).
захождéніе *n.* (сóлнца) západ slunce.
захолодúть, захолáживать zachladiti, zastuditi, nastuditi.
захóлодь, и *f.* chládek, stinné místo, kde je chládek.
захолýстье *n.* osamělé odlehlé místo.
захоронúть zastrčiti, zandati.
захотѣть, з.-ся zachtíti se; емý захотѣлось ѣсть jemu zachtělo se jíst.
захохотáть zachechtati se.
захрапѣть zachrápati, začíti chrápati.
захребéт-ный hřbetový, záhřbetní; —никъ podruh (kdo nemá svého statku a žije v nájmu — v podruží).
захромáть začíti kulhati.
захрустѣть zachrustěti.
захрю́кать začíti chroukati, rochati.

захря́с-лость zacpanosť; zácpa (med.) *Obstruction*; —лый zacpaný; —нуть zacpati se.
захуля́ть pohaněti.
захѣ́рить, -ивать что přeškrtnouti něco.
зацвѣ́лый zplesnivělý.
зацвѣ́стй, зацвѣта́ть prokvesti, prokvitati; 2. zplesnivěti.
зацыга́нить začíti koho škádliti.
зацѣ́па *f.* hák; 2. з. *m.* kdo se rád hádá, škorpil.
зацѣпи́ть, зацѣпля́ть zahakovati; з. кого́ špičkovati koho; з.-ся за что zahakovati se; přivěsiti se, zavěsiti se na něco.
зацѣпчивый škorpivý.
зацѣпъ, а hák; *pl.* зацѣпы řezáky, kusáky (zuby), kly; слоно́вые з. slonové kly.
зача́лить, -ивать lanem přitáhnouti.
зача́ло *n.* (crk.) začátek.
зачарова́ть, зачаро́вывать začarovati.
зачасти́ть къ кому́ často k někomu choditi.
зачасту́ю *adv.* začasté, často.
зача́т-ie *n.* začetí; 2. početí (matky) *Conception*; —окъ, тка začátek, počátek; 2. zárodek.
зача́х-лый souchotivý, vychřadlý, vyhublý; —нуть souchotiny dostati.
зачва́ниться začíti se chlubiti; pochlubiti se. [z. se.
зачерни́ть, зачёрнивать začerniti; з.-ся
зачеркну́ть, зачёркивать vyškrtnouti, zaškrtnouti (něco psaného).
зачерпну́ть, зачёрпывать nabrati, načerpati (vody).
зачерствѣ́лый zatvrdlý chleb.
зачерти́ть, зачёртивать zatrhnouti, čárkou vyznamenati. [kají).
зачертъ čára (až ku které tesaři sezasecáть, зачёсывать začesati, přičesati (vlasy); česati do zadu.
зачёска *f.* záčeska.
зачёсъ záčes, vlasy nad čelem zčesané; 2. třepení.
зачётный srážkový, na srážku.
зачётъ srážka; въ з. жа́лованья na srážku služného; безъ зачёта bez srážky.
зачина́ть začínati; зача́ть začíti; 2. počíti (v životě); з.-ся začíti se.
зачини́ть, зачи́нивать vypraviti, spraviti.
зачи́н-ка *f.* správka; —щикъ původce něčeho, strůjce; —щица *f.*
зачи́нъ začátek, počátek.
зачири́кать, зачирли́кать zacvrlikati, zašvitořinkati (o ptácích).
зачи́слить, зачисля́ть vpočítati, připočítati; з.-ся připočítati se.
за́чисто *adv.* za hotové peníze.
зачита́ть, зачёсть (*fut.* зачту́) připočítati; odpočítati; 2. začíti čísti; 3. čtením unaviti.
зачуми́ть, зачумля́ть morovinou nakaziti; з.-ся nakaziti se.
зачу́ять pocíti.
зачѣ́мъ? *adv.* proč?
зашали́ть, зашали́вать začíti dováděti; з.-ся rozdováděti se; hodně se nadováděti.
зашата́ть, зашáтывать začíti něčím třásti n. hýbati; з.-ся rozkolísati se.
зашви́ривать, зашвырну́ть, зашвыря́ть zahoditi.
зашевели́ть v pohnutí přivesti; з.-ся v pohnutí se dostati.
зашёекъ, ёйка zášejek, šíje, zadní část šíje.
зашёецъ, ёйца malý záliv, zátoka.
за́шей: въ за́шей *adv.* do týle, za šíji, do vazu.
зашёина *f.* vaz; 2. zášijek, rána do šíje.
зашёлецъ, льца přišlec, příchozí, cizinec.
зашелуди́вѣть oprašivěti.

зашепта́ть zašeptati; 2. з., зашёпты-вать zaříkávati, okouzliti.
зашиба́ть, зашиби́ть (нóгу) porouchati si nohu, naraziti si nohu; 2. (prost.) vydělati peníze; з.-ся porouchati se, přijíti k úrazu.
зашиби́на *f.*, зашиб, а zhmožděnina; nárazek, modřina.
зашива́ть zašívati; зашить zašiti, přišiti, vyšiti, šitím vydělati.
зашипе́ть zasičeti.
зашнурова́ть, зашнурóвывать, зашнуровáть zašněrovati.
зашпи́лить přišpendliti, zašpendliti.
заштáтный přespočetní; з. гóродъ město bez obvodu, bez podměstí.
заштóп-ать, -ивать zaštepovati; —ка *f.* zaštepování; zaštepované místo.
заштукатури́ть, -ту́ривать zaštukaturovati.
зашуме́ть začíti hřmotiti.
зашутúть zažertovati.
защебени́ть, защебёнивать vyštěrkovati, štěrkem vyplniti (vyšutrovati).
защеголя́ть začíti šviháka dělati.
защекота́ть zarepetati, zaštěhotati (jako straka); 2. ulehtati koho.
защёлка, защóлка *f.* klika (u dveří), západka.
защёлкать, защёлкивать (пáльцами) zalusknouti, zaluskati (prstami); 2. защелкнýть kliku spustiti u dveří.
защемúть, защемля́ть uskřípnouti; з.-ся uskř. se.
защéмъ uskřípnutí, uskřípnuté místo.
защéп-ина *f.* tříštka, zaštípenina; —истый rozštípený, štěrbivý.
защепúть, защéпливать naštípnouti, zaštípnouti (prkno).
защéпъ záštěp (na kopytě).
защипáть, защúпывать začíti štípati; uštipovati (kraje); 2. uštípati k smrti (zobákem, jako ptáci). [láče.
защúпка *f.*, защúпъ založený kraj ko-
защúта *f.* záštita.
защит-úтельный záštitný, ochranný; —úть, защищáть zaštítiti, ochraňovati, hájiti; з.-ся zaštítiti se.
защúтн-икъ záštitník; —ица záštitnice.
защищéніе *n.* zaštícení.
защýрить, -ýривать přimhouřiti oči.
заѣдáть, заѣсть ukousati (k smrti); zakousnouti; 2. leptati, vyžírati; 3. zajídati; з.-ся kousati se; vaditi se, hašteřiti se.
заѣдки, овъ *pl. m.* zájedky, zákusky.
заѣдчивый hašteřivý, škorpivý.
зáѣды *pl. m.* zájedy, bolavé koutky na pyskách.
заѣздъ, а přijetí, zájezd k někomu.
заѣзжáтый předjíždějící myslivec *Piqueur.*
заѣзжáть, заѣхать zajíždèti někam, k někomu; з. въ чужóй кармáнъ sahati do cizí kapsy, přivlastňovati si cizí majetek. (unaviti).
заѣзживать, заѣздить ujezditi koně
заѣзжій cestovní, pocestný.
заяви́тель svědek; —ница svědkyně.
заявúть, заявля́ть, заявливать svědčiti; svědectví vydati n. vyříknouti (u soudu); з. вéксель předložiti směnku (ku placení).
заявлéніе *n.*, заявка *f.* svědectví, seznání svědecké, výpověď svědků.
зайловéлая (корóва) zajalovělá (kráva, která se přestala telit).
зáяцъ, *gen.* зáйца *m.* zajíc *Lepus timidus.*
зáяч-ина *f.* zaječí maso, zaječina; —ій, ья, ье zaječí; —ья гýба zaječí pysk; з. щавéль zaječí jetel, štavel *Oxalis acetosella*; з. кóрень kopytník *Asarum.*
збúтень, сбúтень, тня nápoj z horké vody, medu, koření, vavřínového listí n. šalvěje, sbiteň; —щикъ kdo dělá a prodává sbiteň.

збру́я *f.* zbroj; 2. koňské náčiní, pochvy; 3. náčiní řemeslnické.

зва́ніе *n.* zvolání; zvaní; 2. stav, povolání; купе́ческое з. stav kupecký; духо́вное з. stav duchovní; жить по своему́ зва́нію žíti dle svého stavu.

зва́тельный паде́жъ pátý pád, volatel *Vocativ.*

зва́тый, (-о́й, -а́й) (star.) kdo zve.

зва́ть, (зову́, зове́шь) zváti; з.-ся zváti se; зва́ный zvaný; з. къ обѣ́ду, з. на обѣ́дъ zv. k obědu, na oběd; его́ зову́тъ Па́вломъ jeho zovou (nazývají) Pavlem.

звено́ *n.* (*pl.* звена́, ъ і зве́нья, ьевъ) článek v řetěze, ohniva; 2. veliký kus ryby.

зве́нчатый článkovitý.

звенѣ́ть zníti; у меня́ звени́тъ въ ушáхъ mně zní v uších; 2. з. въ колоко́льчикъ zvoniti na zvonec.

звиздáть (crk.) hvízdati; 2. posmívati se komu.

звиздъ, а hvizd.

звон-а́рь, я́ zvoník; —ари́ха *f.* zvoníkova žena; —а́рскій zvonařský; —е́ніе *n.* zvonění; —е́цъ, нца zvonec; —и́ть (въ ко́локолъ) zvoniti na zvon.

звóнк-ій zvučný; -ая моне́та ražená mince; —о *adv.* zvučně; —ость zvučnost.

звоно́къ, нка́ zvonek, zvonec, (na př. u dveří); *pl.* звонки́, колоко́льчики zvonky, zvonečky *Convolvulus* (rostlina).

звончáтый (star.) *v.* звóнкій, звýчный.

звонъ zvuk; колоко́льный з., з. колоко́въ znění zvonů; з. въ ушáхъ znění v uších; слы́шалъ звонъ, да гдѣ́ онъ? slyšel vyzvánět, ale neví komu.

звукозакóніе *n.*, акýстика zvukověda, zvukozpyt.

звуко-мѣ́ръ, а, —мѣ́рятель zvukoměr *Sonometer*; —подража́ніе *n.* napodobení zvuku, zvukopodobí, zvukopodobenství *Onomatopoeia*; —подража́тельный zvukopodobný.

звукъ, а zvuk.

звуч-а́ніе *n.* zvučení, znění; —а́ть zvučeti, zníti; vychvalovati, vynášeti.

звýч-ный zvučný; —но *adv.* zvučně; —ность zvučnost.

звѣзд-á, *dem.* звѣ́здка hvězda; 2. lysina (na čele koňském); мóрская з. mořská hvězda *v.* звѣ́здникъ; —и́стый hvězditý, hvězdnatý.

звѣзд-никъ hvězdejš, hvězda mořská *Asterias* (býložilec); —ный hvězdný.

звѣздо-ви́дный hvězdovitý; —ви́дъ, звѣздóвка *f.* hvězdovka *Astrantia* (rstl.); —ви́къ hvězdník *Aster* (rstl.); —вѣ́дѣніе *n.* hvězdářství; —гля́дъ hvězdohled *Uranoscopus* (ryba); —наблюда́лище *n.* hvězdárna *Observatorium*; —наблюда́тель hvězdář, pozorovatel hvězd; —обра́зный hvězdovitý; —сло́віе, —зако́ніе *n.* hvězdářství; —сло́вный hvězdoslovný; —сло́въ hvězdoslovec, hvězdář; —толкова́тель, я, —чёть, а hvězdopravec, vykladač hvězd; —цвѣ́тъ hvězdník *Aster* (rstl.); —чётство hvězdoprava *Astrologie.*

звѣздоч-ка *f.* hvězdička; —никъ hvězdoslovec *Asterit* (kámen); 2. *v.* звѣздоцвѣ́тъ; — ница hvězdnice *Stellaria* (rstl.); —ный hvězdný.

звѣздча́тый hvězdičkovatý; з. кора́ллъ hvězdice, hvězdový korál *Madrepora*; звѣзда́нка *f. v.* звѣздóвка.

звѣри́н-а *f.* zvěřina (maso divokých zvířat); —е́цъ, нца zvěřinec *Menagerie*; —ый zvířecí; з. ревъ řvaní zvířat; з. ловъ lov zvířat.

звѣри́стый bohatý na zvěř.

звѣро-бо́й, —бо́йникъ třezalka *Hypericum perforatum* (rstl.); —бо́йный třezalkový; —бо́рецъ, рца zápasník se zvířaty; —ва́ть loviti zvěř; —ви́дный, —обра́зный zvěrovitý; 2. zvířetský, surový; —вщи́къ dozorce nad zvířaty; 2. lovec zvěře; —ло́вный lovecký; —ло́вство lov n. hon na zvěř; —ло́въ lovec zvířat.

звѣр·скій zvířecí, zvířetský; surový; —ство *n.* zvířecí způsob, surovost; —ствовать surově jednati.

звѣрь, я zvíře; 2. surovec, hovado; кра́сный з. červená zvěř; звѣро́къ, рка́ zvířátko.

звя́к-ать (crk. звя́цать) břinkati; 2. žvaniti nesmysl; —и *pl. f.* tlachy nesmyslné; —нуть břinknouti.

зги не ви́дно, зги не видать tma jako v pytli, tma, že by mohl fackovat.

зда́ніе *n.* stavení.

зда́тель (crk.) stavitel; zakladatel.

зда́ть, зидать (*praes.* зи́жду) stavěti (zditi).

здо́ба *v.* сд . . . .

здоро́в-аться, по- съ кѣмъ pozdravovati se s kým; —о *adv.* zdravě, zdrávo; э́то для тебя́ зд. to je ti zdravé; з. ребя́та! pozdrav vás bůh, děti; —ость zdravost; —ый zdravý; здоро́въ, а, о zdráv, a, o; —ье *n.* zdraví; на зд.! na zdraví! (přípitek); дай Богъ ему́ —ья! dej mu Pán Bůh zdraví; пить чье (за чье) з. píti na (za) něčí zdraví.

здоров-ѣть, здоро́вѣть, по- pozdraviti se, vyzdravěti; —я́къ zdravý člověk.

здра́віе *n.* zdraví; *v.* здоро́вье; здра́вія желаемъ! sláva! *vivat!*

здраво-мы́сліе *n.* zdravá, jará mysl; —мы́слящій zdravomyslný, rozumný.

здра́вствовать zdrávu býti; здра́вствуй! pozdrav tě bůh! здра́вствуйте! pozdrav vás bůh! praví se při setkání; — čes. buďte zdráv (praví se při rozchodu).

здра́вый zdravý; з. разсу́докъ zdravý rozum.

здѣсь *adv.* zde, tady, tu; здѣшній, яя, ее zdejší.

зе́бра *f.* zebra *Equus zebra* (zvíře).

зе́бу *m.* (*indecl.*) tur indický *Bos indicus*.

зе́йгерный, зейгерова́льный scezovací; -ая печь huť scezovací.

зейгерова́ть scezovati.

зелвь, и *f.*, желвь, черепа́ха želva; зе́лвій, ья, ье želví.

зелёй-никъ bylinář, zelinář (znalec rostlin); 2. bylinář, herbář (kniha); —ница *f.* bylinářka, zelinářka; —ная ла́вка zelinářský krám.

зелен-и́ка, —и́ца *f.* plavuň *Lycopodium* (rstl.); —и́ть, за- nazeleniti, pozeleniti, na zeleno natříti; —и́чіе *n.* záhon zelný; 2. zelenec, zimostráz *Buxus sempervirens*; —и́чка *f.* konipásek *Motacilla flava* (pták).

зе́лено *adv.* zeleno, na z., zeleně.

зеленова́тый nazelenalý, zazelenalý; *adv.* -то do zelena.

зелёность zelenost.

зеленщи́къ zelenář, zelinář; —и́ца *f.* zelenářka.

зелёный zelený.

зе́лень, и *f.* zeleň, zelená barva; 2. zelenina, *coll.*, zeliny; *pl.* го́рная з. zeleň horní.

зеленѣть zeleněti, zelenati; з.-ся zeле́ніе *n.* jed; 2. střelný prach; 3. fučík, třeštidlo.

земе́ль-ка *f.* zemička; —ный zemský.

земле-ва́тый zemitý; —ви́къ chřestáč (kámen); —владѣлецъ, льца statkář; —во́зная та́чка kolečko na vožení země; —дѣлецъ, льца, —дѣлъ, а, —дѣльникъ rolník, sedlák, zemědělec.

земле-дѣ́діе, —дѣ́льство *n.* земědělství, rolnictví; —дѣ́льный, -дѣ́льческій zemědělný, zemědělský; —дѣ́льствовать zemi (role, pole) vzdělávat; —ко́пъ, а, —ко́пщикъ zákopník; —ко́пный zákopnický; —мѣ́рство zeměměrství; —мѣ́рка *f.* píďalka (housenka); —мѣ́рный zeměměrský; —мѣ́ръ, а zeměměr, měřič; —описа́ніе *n.* zeměpis *Geographie*; —описа́тель zeměpisec *Geograph*; —па́шество *v.* земледѣліе; —па́шецъ *v.* земледѣлецъ; —ро́йка *f.* rejsek *Sorex* (myš); —трясе́ніе *n.* zemětřesení; —удобре́ніе *n.* hnojení polí; —удобри́тельныя сре́дства hnojiva, hnojidla; —черпа́тельная маши́на hrabadlo, hlubidlo, stroj hrabací (k čistění řečiště) *Bagger*.

земли́стый zemnatý.

земли́ца *f.* zemička.

земля́ *f.* země; твёрдая п. matérá z. pevnina, suchá země; 2. jmeno písmene z.

земля́къ, á krajan, rodák.

земля́н-ика, —и́ца *f., dem.* —и́чка jahoda červená *Fragaria*; —и́ковка jahodovník, víno z jahod; —и́къ zákopník *v.* землекопъ; —и́чникъ jahodník, rostlina jahodová; —и́чный jahodový.

земля́нка *f.* zemní chýše, barák, chatrč; 2. з., земля́чка krajanka.

земляны́й, (-о́й) zemský, zemní.

земно́ *adv.* až k zemi.

земно-во́дный obojživelní; —во́дное (живо́тное) obojživelník; —рѣ́вностный náchylný k pozemským marnostem; —ро́дный (человѣкъ) pozemšťan.

земны́й (-о́й) zemní, zemský, pozemský; з. покло́нъ poklona až k zemi.

зе́мскій zemský; з. судъ z. soud; з. собо́ръ z. sněm, zemské shromáždění, zeměstí stavové; -ое ополче́ніе zemská obrana; з. *m.* vesnický písař.

зе́мство *n.* zemské shromáždění; земе́нитъ zenith, nadhlavník, nadtemenník.

зерéнчатый zrnatý.

зе́ркало, *dem.* зе́ркальце *n.* zrcadlo.

зе́ркаль-никъ, —щикъ zrcadlář.

зе́рликъ kapradí voňavé, osladič vonný *Polypodium fragans*.

зерневáя, -óй *f.* místo, kde se hraje v kostky.

зерн-éніе *n.* zrnění *Granulation*; —и́льный zrnicí; —и́стый zrnatý; —и́ть zrniti.

зерно́ *n.* zrno; пшени́чное, ячме́нное з. pšeničné, ječné zrno.

зерно-ва́тый, —ви́дный zrnitý, zrnatý; —ви́къ obplodí (Presl) *Pericarpium* (bot.).

зернóвка *f.* semenáček, zrnovka *Bruchus* (brouk).

зерновы́й (-óй) zrnový.

зерновщи́къ, зернщи́къ kostkář.

зерно-гры́з, а *v.* зернóвка; —но́сный zrnonosný, perlonosný; —подо́бный zrnovitý; —я́дныя пти́цы zrnožraví ptáci *Granivores*.

зернщи́къ kostkář; —щи́ца kostkářka.

зёрнышко *n.* zrnečko.

зернь, и *f.* kostka (ke hraní); hra v kostky.

зерца́ло *n.* zrcadlo *v.* зе́ркало.

зижди́тель stvořitel, tvůrce; zakladatel, původce; —ница tvůrkyně; zakladatelka.

зима́ *f.* zima, zimní počasí; зимо́ю зимнедво́рческій od zimního palácu (v Petrohradě).

зи́мній, яя, ее zimní; з. путь sanice, jízda na saních; -ее пла́тье zimní šat.

зимов-а́лый přes zimu zachovaný; —а́нье *n.* zimování.

зимовáть zimovati, zimu někde stráviti, přezimovati.
зимóв-ище *n.* zimoviště; —ка *f.* zimování, přezimování; —никъ zimní bouda; —ье *n.* zimní příbytek, zimní stan.
зимо-лѣтъ, а káně *Falco buteo;* —лю́бъ hruštička *Pyrola* (rstl.); —рóдокъ, дка lednáček, rybařiček *Alcedo ispida* (pták).
зинзивéй, я, проскурня́къ proskurník, slez vysoký *Althaea* (rstl.).
зи́нуть zívnouti.
зи́нька *f.* sýkora *Parus minor.*
зипýнъ, а, зипýнчикъ halena, kytle selská.
зія́ніе *n.* zívání, otvírání huby.
зіять zívati, hubu otvírati; зіяющая пасть zející n. otevřená tlama.
зла́къ, а (crk.) bylina potravná; tráva obilná; *pl.* зла́ки trávy.
злат-а́рь zlatník; —ени́ца *f.* žloutenice; —и́ть zlatiti; —ни́къ zlatý peníz; —ни́ца ponrava žlutá *Chrysalis.*
зла́то (crk.) zlato *v.* зóлото.
злато-брóвъ, а sazan zlatý *Sparus auratus*; —вéрхій *v.* златоглáвый; —ви́дный zlatu podobný; —влáска *f.*, —влáсъ, а zlatovlas *Chrysocoma* (rstl.); —влáсый zlatovlasý; —глáвъ, а, —голóвка *f.*, —голóвникъ mečík *Asphodelus* (rstl.); —глáвый, —вéрхій, ая, ое zlatohlavý, se zlatými báněmi (věže); —зáрный zlatoleský, zlatozářný; —кáмень zlatokamen *Chrysolith*; —клéй, я zlatoklej *Chrysocolla*; —кованный zlatokovaný, zlatem kovaný; —кри́лый zlatokřídlý; —лю́бецъ, бца milovník n. přítel zlata; —лю́біе *n.* láska k zlatu n. k penězům; —нóсный zlatonosný; —плáменникъ zlatoplamenník *Oriflamme* (válč. prapor st. Frankův).
злато-ри́зный zlatořízný; —рóгій zlatorohý; —рýнный zlatorouný; —селезéнникъ zlatoslezinník *Chrysosplenium* (rstl.); —струнный zlatostruný; —ткáнный zlatotkaný; —ýстый zlatoustý; Іоáннъ —ýстъ, —слóвъ Jan Zlatoustý *Chrysostomus*; —цвѣтный zlatobarevný; —цвѣтъ koprtina *Chrysanthemum*; —чешýйный zlatošupiný.
златы́й zlatý *v.* золоты́й.
златѣть zlatěti.
злáч-ность trvanlivost, bujnost trávy; —ный travnatý.
злить, о- rozezliti, rozzlobiti; з.-ся zlobiti se.
зло *n.* zlo, zlé; употребля́ть что во зло zle užiti něčeho, upotřebiti ke zlému, zneužiti čeho.
злóб-а *f.* zloba; —ить, о- zlobiti, rozzlobiti; з.-ся zlobiti se; —ный zlobný; —ствовать zlobu v sobě chovati.
зло-вóніе *n.* zlý zápach, smrad; —вóнный zapáchavý, smrdutý, smradlavý; —врéдный záhubný, škodlivý; —вѣщіе *n.* zlověstí, nešťastná zpráva; —вѣстникъ zlověstník; —вѣщій, ая, ее zlověstný; -ая пти́ца zlověstný pták.
злодѣй, я padouch, zlosyn, zločinec; —ка *f.* zločinkyně; —скій zločinský, zlosynský; —ство *n.* zločinství, zlosynství; —ствовать zločinsky žíti;
зло-дѣя́ніе *n.* zločin.
злóй, áго, áя, óе zlý; (skrác. золъ, зла, зло).
зло-кáчественность zlá vlastnost, zlá povaha; —кáчественный zlý (nemoc); —ключéніе *n.* nehoda, nešťastná příhoda; —ковáрный lstivý, zlolestný; —кóзненный, —кóзнивый úskočný; —мы́сленный zlomyslný; -ость -ost; —намѣреніе *n* zlý úmysl.

зло-намѣренный zlomyslný, se zlým úmyslem; —нра́віе *n.* zloba, nemravnosť; —нра́вный zlobný, zlý, nemravný; —ны́рливый, —ны́рный lstivý; -па́мятливый, -па́мятный mstivý, msty žádostivý, zlým pamatující; —па́мятство hněv, mstivosť; —па́мятствовать hněv proti někomu chovati, nevříti na koho, mstu chovati; —плóдный záhubný, zloplodný; —полýчіе *n.* neštěstí, nehoda; —полýчный nešťastný; —рáдливый, —рáдный zlorádný, škodolibý; —рáдство škodolibosť; —рѣчúвый, —слóвный pomluvačný, utrhačný; -ость -osť; —рѣчить pomlouvati koho, utrhati komu; —рѣчіе, —слóвіе *n.* pomlouvání, utrhání; —слóвъ pomluvač, utrhač; —сóвѣстный *v.* безсóвѣстный; —совѣтіе *n.* zlá rada.

злóстный zlostný.

злость, и *f.* zlosť, zloba.

зло-счáстіе *n.* neštěstí; —счáстный nešťastný; -ая звѣздá nešťastná hvězda; —твóрный zlotvorný; —умы́слить, —умышля́ть něco zlého vymýšleti; —умышлéніе *n.* zlý úmysl; —умы́шленникъ zlomyslník; —умы́шленница *f.* zlomyslnice; —умы́шленный zlomyslný; —употреби́ть, —употребля́ть zle užívati; —употребле́ніе *n.* zlé užívání; —хи́трый lstivý; —хýдьный pomluvačný; —чáстіе, —щáстіе *n.* neštěstí; —честúвый, —чéстный bezbožný; —язы́чіе *v.* злорѣчіе; —язычный *v.* злорѣчúвый

зміе-ви́дный hadovitý; —ви́къ protěž *Gnaphalium* (rstl.); 2. hadec *Serpentin* (kámen); —нóсецъ, сца hadonoš *Serpentarius* (shvězdění).

змѣев-и́къ *v.* зміеви́къ; —ни́къ zmijovník *Serpentaria* (rstl.).

змѣёкъ, йка hádek, malý had.

змѣёнокъ, нка hádě, mladý had.

змѣй, я *m.*, змѣя *f.* had; 2. drak (baječná potvora); 3. drak letací (dětská hra).

змѣйка *f.* hádek; 2. třeslice *Briza media* (tráva).

змѣйный hadí.

знава́ть znávati.

зна́емый známý, povědomý.

знай! *v.* знать.

знако́м-ецъ, мца známý (člověk); —ить seznámiti; з. ся s. se s kým; —ка *f.* známá; —ство známosť; имѣть съ кѣмъ з. míti s někým známosť; —ый známý. [čestná známka.

знакъ znak; з. отли́чія čestný znak,

знамен-áніе *n.* znamenání; з. крестóмъ zn. křížem; —áтель jmenovatel (v počtech) *Denominator*; —áтельный znamenací; 2. významný, význačný; —áть znamenati; з.-ся крестóмъ zn. se křížem; —йтость znamenitosť, proslulosť, slovutnosť; —йтый znamenitý, slovutný, proslulý; -ая побѣда skvělé vítězství.

зна́меніе *n.* znamení; úkaz (na nebi); zázračné znamení; з. крестá znamení kříže; *adj.* зна́менскій.

знаменов-áніе *n.*, значéніе význam, smysl (slova); —áть znamenati; з.-ся znamenati se křížem, křižovati se. [rečník.

зна́менщикъ, знаменоно́сецъ praporzна́мя, ени *n.* (*pl.* знамена́) praporec, korouhev; 2. znamení podpisu, křížky (místo podpisu).

зна́ніе *n.* znání, vědění; znalosť.

знат-но *adv.* znamenitě, skvěle, slavně; 2. з. jest patrno, zjevno; —ность znamenitosť, skvělosť; —ный znamenitý, skvělý.

знатóкъ, а znalec.

знать (зна́ю, зна́ешь) znáti něco; věděti; з.-ся (зна́юсь, зна́ешься) съ

кѣмъ знáти se s kým; з.-ся съ чѣмъ знáти něco, znáti se v čem; знай! pořekadlo ruské, asi jako české: víte! [chyby.
знать *adv.* snad, nepochybně, bezpo-
знать, и *f.* znať, značnější n. přednější lidé. [zelník.
знáхарь, знáхорь, я *m.* čaroděj, kou-
знач-ёкъ, чка́ znamínko; 2. praporeček; —éніе *n.* význam (slova); znak; —и́тельность důležitosť, významnosť; —и́тельный důležitý, významný.
знáчить značiti, znamenati; э́то мно́го знáчитъ to mnoho znamená; э́то ничего́ не знáчитъ to nic nedělá; онъ при дворѣ мно́го знáчитъ on u dvora mnoho platí.
знáющій znající, znalý.
знобúть, за- mraziti, znobiti (oznobiti); з.-ся oznobiti se.
зно́бкій ozábl'; -ость -osť.
знобь, и *f.* mrazení (v těle).
зно́й, я *m.* znoj, parno; —ный znojný, parný.
знойть páliti (o slunci).
знойха *f.* kozí pysk *Aethusa* (rstl.)
зобáніе *n.* zobání.
зобáстый, зобáтый volatý.
зобáть zobati (zobákem).
зобъ, *dem.* зобóкъ, зобóчекъ, чка vole (ptačí, člověčí).
зóвъ, а і зва pozvání.
зодіáкъ zvěrokruh, zvířetník, svor nebeský; зодіáчный, зодіáкальный zvěrokruhový; зóдіи *pl. m.* vyobrazení svoru.
зóд-ческій zednický, stavební; —чество stavitelství (zednictví); —чій, я, і аго *m.* stavitel (zedník).
зол-á *f.* popel; —и́стыи popelnatý; —и́ть popeliti, lužiti; зóльный popelový. [(mužova sestra); (st. zelva).
золóвка, *dem.* золóвушка švakrová
золот-áрникъ *v.* жидóвникъ; *v.* зóлотень; —áрь, я pozlacovač; 2. (posměš.) záchodník, čistič záchodů.
зóлотень, тня zlatík, zlatocelík *Solidago virga aurea.*
золот-и́льный pozlacovací; —и́льщикъ pozlacovač; —и́стый zlatitý; zlatonosný (ruda); —и́ть zlatiti, pozlacovati; —ни́къ (= zlatník), jedna třetina lotu.
зóлото *n.* zlato; кóшечье з., слю́да kočičí zlato, slída.
золото-би́тный zlatotepecký; —би́ть, —плющи́льникъ zlatotepec; —вóлосникъ *v.* златовлáсъ; —искáтель kdo hledá zlato, zlatokopec.
золотóй *v.* золотúй.
золото-лúстникъ, —лúстъ zlatolist *Chrysophyllum;* —нóсный zlatonosný; —обрѣзный (-ая бумáга) se zlatou ořízkou (papír); —плющи́льня *f.* dílna zlatotepecká; —промывáльный rýžovací, rýžovný; —промывáльня *f.* rýžovna zlata; —промывáльщикъ rýžovač, rýžovník zlata; —промы́шленникъ zlatokopec; —развóдная вóдка lučavka; —прядúльщикъ zlatopředec; —тáсячникъ zeměžluč *Erythraea centaurium* (rostlina); —цвѣтный zlatobarevný, zlatý; —швéй, я zlatošijec, brokátník; —швéйка zlatošiječka, brokátnice; —швéйный zlatošijecký.
золотýха *f.* krtice *scrophulae* (nemoc); 2. žlutucha *Thalictrum flavum* (rostlina). [čnatý.
золотýш-ливый, —ный krtičný, krtизолотúй (-óй), áя, óе zlatý; -úхъ дѣлъ мáстеръ zlatník; -óе прáвило zlaté pravidlo *Regula de tri*; обѣщáть -úя гóры slibovati komu zlaté hory. золочéніе *n.* zlacení.
зóль-никъ popelník (nádoba); 2. popelář (kdo prodává popel); 3. tříslo

koželužské; 4. popelnice *Cineraria* (rstl.); —ный popelný, popelový.
зóна *f.*, пóясъ pás (země) *Zone.*
зондъ, *dem.* зóндикъ hledadlo *Sonde* (chirurg.).
зóнтикъ (отъ дождя́) deštník; з. отъ сóлнца slunečník; глазнóй з. stříška na oči; лáмповый з. stříška na lampu; 2. okolek *Umbella* (bot.); зонти́чное растéніе okoličnatá rostlina.
зонтъ, а přístřešek (u domu).
зоолúтъ, а zvěrokam *zoolith.*
зоологíя *f.* zvěropis, náuka o živočišstvu; зоологúческій zoologický; зоолóгъ zoolog, zvěroznalec, živočichoznalec, živočichozpytec.
зоотóмія *f.* pytva zvířat.
зóрк-ій bystrozraký; —ость bystrozrakosť.
зоря́ *f.* líbeček *Ligusticum* (rstl.); вечéрняя з. večerní zoře, bubnování n. troubení k návratu domů (u vojska) *v.* заря́.
зракъ zrak; 2. podoba.
зрач-ёкъ, чка́ zornička, panenka (v oku) *Pupilla;* —кóвый zorničný.
зри́тель, я divák; —ница divákyně; —ный нервъ nerv zrakový; —ная трубá dalekohled.
зрѣлище *n.* jeviště; výjev.
зрѣл-о *adv.* zrale; —ость zralosť; —ый zralý; по —ому обсужде́нію, соображе́нію po zralém uvážení.
зрѣніе *n.* zraní, uzrávání; 2. zrak.
зрѣть (зрѣю), зрѣвáть zráti; 2. (зрю) зирáть zříti.
зрѣ́чій vidoucí.
зрѣ́чка *f.* muška (na ručnici) *Visir.*
зуб-áнъ, – áчъ zubáč; kdo má veliké zuby; —áрь zubatý hoblík; 2. *Odontites* (rstl.); —áстый, —áтый zubatý; —éцъ, бцá zubec, zub (na nástrojích, na zdi); —úло zubidlo, zubaté dláto; —нóй (—нúй) zubní; з. врачъ zubní lékař; —нáя бóль bolení zubů; —нúя бýквы zubní hlásky, zubnice *dentales;* —óкъ, бкá zoubek; на з. dar do vínku (šestinedělce); подня́ть на -кú vysmáti se, posmívati se komu.
зубо-вúдный, —обрáзный zubovitý; —прорѣзываніе *n.* řezání se zubů; —рвáчъ kdo trhá zuby; —рúвный ключъ klíč na trhání zubů; —скáлить posmívati se; —скáлъ posměvač; —скáльство posmívání-se; —чúстка, —тóчка štourátko, parátko do zubů; 2. kartáček na zuby; —чúстный zubočistný, na čistění zubů.
зубрéніе *n.* vysekávání n. vyřezávání zubů.
зубрúло *n. v.* зубúло; 2. *m.* kdo se naučil něčemu ze zkušenosti.
зýбрина *f.* zub, štěrbina.
зýбрить zoubkovati, zuby vyřezávati n. vysekávati (na pile); zuby dělati (na ostří); 2. cvikem se naučiti.
зубрь, я zubr *Bos urus.*
зубчáт-ка zubčatka *Dentalium* (mušle); —оклювыя птúцы zubozobci *Dentirostres* (ptáci); —ый zoubkovaný, zubatý.
зýбчикъ, а zoubek.
зубъ, а (*pl.* зýбы, óвъ) zub (*pl.* zuby) v ústech; *pl.* зýбья, ьевъ zuby (na pile, na hřebeně atd.).
зýбы боковы́е špičníky; з. корéнные stoličky, třenovní zuby; з. молóчные zuby mléčné; з. передніе, рѣзцы řezáky, přední zuby; з. мýдрости zuby moudrosti.
зудъ, а svrbění, svědění; зудѣть svrběti, svděti.
зуёкъ, йка́ kulík *Charadrius* (pták).
зуй, я jespák bojovný *Tringa squatarola.*
зыбáть (зы́блю, зы́блешь), зы́бнуть hýbati, kolíbati, kolísati něčím.

зыба́ться kolíbati se, kolísati se.
зы́б-ка *f.* visutá kolíbka; —кій kolísavý, kolíbavý; —кость, зыбу́честь kolísání, kolíbání; —лемость kolísavosť, proměnlivosť; з. сча́стія proměnlivosť štěstí; —лемый kolísavý, proměnlivý.
зыбу́чій kolísavý, kolíbavý; з. песо́къ nanešený písek, náplavný písek, sypčina.
зыбь, и *f.* rašeliniště, slatina, borka *pl.*; 2. vlnobití mořské.
зыкъ zvuk, hlahol.
зыча́ть zvučeti.
зы́чный zvučný.
зѣв-а́ка *m.* otevřhuba; —а́ніе, —а́нье *n.* zívání; lelkování; —а́ть (-а́ю, -а́ешь) zívati; 2. lelkovati; мнѣ -а́ется chce se mi zívat; —ну́ть zívnouti; —о́къ, вка́ zívnutí; —ота́ *f.* časté zívání, zívanice; —у́нъ zíval.
зѣв-никъ zívník (přístroj chirurgický); —ный jícnový.
зѣвъ jícen.
зѣло́ *adv.* (crk.) velmi; 2. jmeno církevního písmene ѕ.
зѣ́ница, зѣни́ца *f.* zenice, zornice (v oku) *v.* зрачёкъ.
зѣ́нки, нокъ *pl. n.* (prost.) oči.
зю́зя *m.* (prost.) chlastoun, zouzal.
зю́йдъ (na moři) jižní vítr, jih (něm. *Süd*).
зя́б-кій ozáblý, zimomřivý; —кость ozáblosť, zimomřivosť; —ликъ, *dem.* —личекъ pěnkava *Fringilla caelebs* (pták); —лица, зябло́вка *f.* pěnkavka (samice); —лина *v.* зазя́блина; —лый ozeblý, ozáblý; -ость -osť; —нуть zábnouti.
зять, я (*pl.* зятевья́, ьевъ і зятья́, е́й) zeť; (*dem.* зятёкъ, тька́, зя́тюшка *m.* zítek).

И.

и (и́же) deváté písmeno v azbuce ruské, desáté kyrilské; co číslo značí 8.
и *conj.* i, a.
и́бисъ, а, и́винъ, а ibis *Tantalus ibis* (pták).
и́бо *conj.* neboť.
ибу́нка водяня́я potočník *Veronica beccabunga* (rstl.).
и́ва *f.* jíva, vrba *Salix.*
Ива́новъ день den sv. Jana; и. цвѣтъ *v.* златоцвѣтъ; и. чай, кипре́й vrbka úzkolistá *Epilobium angustifolium* (rostlina).
Ива́нъ-да-ма́рья, марья́нихъ černejš *Melampyrum* (rstl.).
и́верень, рня tříšťka, odkolek, skolek; *dem.* и́верешекъ tříštička.
и́вина *f.* vrbový prut, prutina.
и́винъ (crk.) *v.* и́бисъ.
иви́шенье *n.* houba na dřevě vyrostlá.
и́вка *f.* vrbka.
ивни́къ, ивня́къ vrbový háj.
и́вовый vrbový, jívový.
и́волга *f.* brhel (vlha) *Oriolus galbula* (pták).
и́вушка *f.* vrbička.
игемо́нъ velitel města.
игла́, *dem.* иго́лка, иго́лочка *f.* jehla (jehlička); trn na rostlině; jehličí na stromě; съ иго́лки но́вый z brusu nový.
игли́ный, иго́льный jehelný, jehlový.
игли́стый jehelnatý.
игли́ца jehlice; иглица, мы́шій тернъ jehlice vlaská, listnatec kostrbatý *Ruscus aculeatus* (rstl.).
иглова́тый jehelnatý, trnatý.
иго *n.* jho, jiho.
иголь-никъ, —ничекъ jehelník, -íček (pouzdro na jehly); —чатый jehlovitý; —щикъ jehlář.
иго́рный домъ herný dům, herna.

и́готь, и *f.*, и́готка moždíř (na tlučení), hmoždíř.
игра́ *f.* hra; и. въ ка́рты hra v karty; и. словъ hra slov; одна́ и. картъ jedno sehrání v karty.
игра́лище *n.* hra, hříčka.
игра́льный hrací.
игра́ніе *n.* hraní, hra; и́граный hraný.
игра́тель hráč.
игра́ть (-а́ю, -а́ешь) hráti; и́грывать hrávati; и́. во что (въ ка́рты) hráti v něco (v karty); и. чѣмъ hráti něčím; и. на скри́пкѣ, на флéйтѣ hráti na housle, na fletnu; и. въ теа́трѣ hráti na divadle; и. кѣмъ zahrávati s někým; шампа́нское игра́етъ šampaňské (víno) se pění, hraje; и.-ся hráti se.
игре́ній ryzý; ryzák, ryzka (kůň).
игре́цкій herecký, mistrný.
игри́в-ость hravosť; —ый hravý.
игри́стый pěnivý.
и́грище *n.* hra (se zpěvy a tancem).
игро́къ, а́ (на скри́пкѣ) hráč (na housle).
игру́нъ, а́ *m.*, игру́нья *f.* kdo si rád hraje.
игру́ш-ечникъ hračkář; —ечный hračkový; —ка, —ечка *f.* hračka.
игуа́на *f.* leguan, padalec *iguana* (ještěrka).
игу́мен-скій opatský, převorský; —ство opatství, převorství; —ствовать důstojenství opatské zastávati.
игу́менъ, а і мна opat, převor (přednosta klášterní); игу́менья (игуме́нья) *f.* abatyše, převorka.
идеа́лъ, а ideál (vidina); идеа́льный ideální; -но -ně.
иди́ллія *f.* idylla, selanka; идилли́ческій idylický.
идоло-покло́нникъ, —служи́тель modlář, modloslužebník; — покло́нничать modlám se klaněti; —покло́нническій modlářský; —покло́нство, —служе́ніе *n.* modlářství.
и́долъ, а modla; и́дольный modlový.
идти́, итти́, ити́ (иду́, иде́шь) jíti (jdu, jdeš); и. за́ мужъ и. за кого́ vdáti se, jíti za muže *v.* ходи́ть.
идѣже *adv.* kde, kdež (staroč. ideže).
иждиве́ніе *n.* náklad, náklady, útraty.
и́же *pron.* (crk.) jenž; 2. jmeno písmene и.
и́жица *f.* jmeno písmene v.
изба́, избу́шка *f.* jizba, světnice.
избави́тель vysvoboditel, osvoboditel; -ница -ka; —ный vysvobozující, osvobozující.
изба́вить, избавля́ть vysvoboditi; osv.; и.-ся vysvoboditi se, osvoboditi se; изба́ви насъ отъ лука́ваго zbav nás od zlého (v modlitbě); избавле́ніе *n.* vysvobození, osv.; vybavení.
избалова́ть, избало́вывать rozmazliti, rozmazleně vychovati; и.-ся r. se.
избёнка *f.* bídná jizba.
избива́ть *v.* изби́ть.
избир-а́ніе *n.*, избра́ніе vyvolení, volba; —а́тель volič; —а́тельница volička; —а́тельный volicí, volební; —а́ть, избра́ть vybrati, vybírati, vyhledati; 2. voliti, vyvoliti; и.-ся vybírati se; voliti se.
изби́ть (*fut.* изобью́), избива́ть zabiti, pobiti, povražditi; 2. rozbiti.
избіе́ніе *n.* pobíjení.
изблева́ть, изблёвывать vyplivnouti, vyvrhnouti.
и́зблизи, и́зблизка *adv.* z blízka.
избна́я *f.* světničné (poplatek).
избо́йна *f.* výboje, matoliny.
изборозди́ть, избора́зживать vybrázditi.
избоче́ниться, -иваться ruce do boků si podepříti.
избра́ть vybrati, vyvoliti *v.* избира́ть; мно́го зва́нныхъ, да ма́ло и́збранныхъ mnoho je povolaných, ale málo vyvolených.

изброди́ть, избра́живать zchoditi, prochoditi (svět), zvandrovati; 2. rozšlapati.
избутѣлый (star.) shnilý. [nička.
избу́шка, избу́шечка selská jizba, svět-
избыва́ть, изби́ть чего́ zbyti něčeho, zbaviti se čeho; изби́тіе *n.* zbytí, zbavení se čeho.
изби́токъ, тка nadbytek.
изби́точ-ество *v.* изби́токъ; —ный nadbytečný.
избѣга́ть, избѣжа́ть, избѣгну́ть чего́ ujíti čemu, vyhnouti se čemu.
избѣга́ть proběhati; и.-ся vyběhati se, uběhati se.
избя́ной světničný.
изва́дить, изва́живать navyknouti, zvyknouti; и.-ся navyknouti si.
изва́ра *f.*, *pl.* изва́ры vývara, ssedlina, kal pivovárský.
извая́ніе *n.* vysekávání kamene; 2. socha, sochařské dílo; извая́ть (crk.) vysekávati z kamene, vytesati.
извергну́ть, извергну́ть vyvrhnouti; 2. potratiti (plod).
и́звергъ (рода человѣческаго) vývrhel; 2. и. (crk.) zmatek, potracený plod, nedochůdče *v.* вы́кидышъ.
изве́рженецъ, ница vyvrženec, vypovězenec; kdo je sesazen z úřadu.
изверже́ніе *n.* vyvržení; 2. výbuch (sopky); 3. potracení.
изверста́ть, извёрстывать namířiti (dělo); 2. rozpočítati, rozvrhnouti.
извёртывать, извернýть vytočiti; vyvrtati; и.-ся vytočiti se.
изве́рчивать, извертѣ́ть vyvrtati.
извест-кова́ть zavápniti, vápnem žíhati; —ко́вый vápnatý; —ня́къ, á vápeník; 2. podavač; —ня́къ, á vápenec (kámen).
и́звесть, и *f.*, извёстка *f.* vápno; и́звестный vápený.
изветша́лый zvetšelý.
извива́ть, извы́ть (*fut.* изовью) navinouti, natočiti; 2. из.-ся vinouti se.
извивно́й točený, točitý.
извива́ть, a zátočka, zákrut, křivolačina.
извя́л-ивать, извиля́ть zahnouti, zatočiti; —ина, —ника *f.* křivotina, křivolačina; —истый křivolaký, točitý.
извин-е́ніе *n.* vymluvení-se, vymlouvání, oml., omluva; —и́тельный omluvný; -ое письмо́ omluvný list; —и́ть, —я́ть omluviti něco; 2. prominouti něco někomu; прошу́, —и́ть račte prominouti, račte odpustiti, prosím za odpuštění; и.-ся пере́дъ кѣмъ omlouvati se.
извинти́ть, извя́нчивать šroubováním překroutiti.
извя́нь, и *f.*, алкого́ль líh (vinný).
извлек-а́ніе *n.* vytažení; —а́тельный vytahovací; —а́ть, извле́чь vytáhnouti; 2. dobývati kořene (v počtech); 3. и. у кого́ бѣльмо́ въ глаза́хъ sejmouti komu bělmo; 4. и. vybrati, (vybírati příklady ze spisovatelů).
извлече́ніе *n.* vytažení; 2. výtah (ze spisu).
извну́тръ *adv.* z vnitř, z vnitřka.
извнѣ *adv.* zevně.
изводи́ть, извести́ vyvoditi, vyvesti; 2. spotřebovati; 3. zahubiti; и.-ся sejíti, v úpadek přijíti; zahynouti.
изво́дъ vyhubení, zahubení, záhuba; útrata (peněz).
извоз-ни́къ povozník; —ничанье *n.* provozování živnosti povozníkové; —ничать živnosť povozníckou provozovati; изво́зъ, a povoznictví; изво́зчикъ *v.* изво́щикъ.
изволе́ніе *n.* ráčení.
изво́лить ráčiti; изво́ль! rač, račiž! изво́льте! račte! чего́ изво́лите? co ráčíte?

изволо́къ, а príkrá n. strmá hora.
изволочи́ть obnositi, opotřebovati; и.-ся obnositi se; 2. zhejrati.
изворотúть, изворáчивать obrátiti; и.-ся obrátiti se; vykroutiti se z čeho.
изворо́тлив-ость obratnosť; —ый obratný, hbitý.
изворо́тъ obrat; klička, vytáčka; на изворотъ na opak, na obrat, obráceně.
изворо́чать promíchati, přeházeti (nepořádně); 2. natřásti koho.
извóщикъ (извóзчикъ) nájemný vozka; povozník. [vrácení.
извращ-áть převraceti; —éніе *n.* přeизвéд-аніе *n.* vyzpytování; vysvědčení; —ать, —ивать zpytovati, zkoušeti, vyzvídati.
извéковать stráviti celý svůj věk neb život.
извéриться, извéриваться důvěru ztratiti, důvěry pozbyti.
извéстúтель zvěstovatel, posel; —ница zvěstovatelka; —ный návěstný.
извéстúть *v.* извéщáть.
извéст-іе *n.* návěští, zpráva; —ность povědomosť, známosť; —ный vědomý, povědomý, známý; *adv.* —но (есть) jest povědomo, známo.
извéтникъ, извéтчикъ udavač, donašeč; -ица -чка; извéтъ udání (koho), donášení (na koho).
извещ-áть, извéстúть (о чемъ) dáti zprávu, dáti návěští o něčem, zpraviti koho o čem; и. на кого udávati koho, donášeti na koho; и.-ся dověděti se; —éніе *n.* návěští, zpráva.
извядáть, извя́нуть zvadnouti.
изгáра, изжóга *f.* žáha, pálení žáhy.
изгáдить, изгáживать pomazati; 2. zkaziti, pokaziti.
изгáра *f.* sněť (žitná).
изгáрь, и, изгáрина *f.* vypálené nádobí, vypálená cihla.
изгáрина okuje, odpadky z kovaného železa, škváry.
изгибáть, изогнýть rozehnouti; ohnouti; и.-ся ohnouti se, zkřiviti se, kroutiti se.
изги́б-ина, —инка *f.* zahnutina, ohnutina, křivolačina; —истый zahnutý, ohnutý; 2. ohebný, obratný: 3. zakroucený, točitý; —нуть zahynouti; —чивый ohebný; -ость -osť; изги́бъ, а, výhyb, ohyb. [vyhladiti se.
изглáдить, изглáживать vyhladiti; и.-ся
изгнáн-іе *n.* vyhnání; vypovězení; vyhnanství; —никъ vyhnanec, vypovězenec; —ница vypovězenka, vyhnaná. [-nička.
изголóвье *n.*, изголóвокъ podhlavnice,
изгóня *f.* pronásledování; utiskování.
изгонáть, изгнáть zahnati, vyhnati, vypověděti.
и́згородь, и, изгорóда *f.* plot; сухáя и. suchý plot.
изгор-éлый vyhořelý; —éть vyhořeti, shořeti *v.* сгорéть.
изготóвить, изготовлáть, изготáвливать vyhotoviti, zhotoviti; и.-ся přihotoviti se; изготовлéніе *n.* přihotovení, přichystání. [sati.
изгрызáть, изгрúзть vyhryzti, rozkouизгрязнúть pomazati.
изгýлъ, а darebáctví, hejření; изгулáться zahálkou se zkaziti, zaháleti, hejřiti.
издавáть, издáть (*praes.* издáю, *fut.* издáмъ) vydávati, vydati; и.-ся v.-se.
издáвна *adv.* zdávna, odedávna.
издалóбливать *v.* издолóбить.
издалекá *adv.* zdaleka.
и́здали *adv.* z dáli, opodál.
издáніе *n.* vydání (spisu) *Emission*; *Edition.*
издáтель vydavatel *Editeur*; —ница vydavatelka; —ный vydávající; —скій vydavatelský.

издёргать, **издёргивать** vytrhati; roztrhati (šaty); и.-ся roztrhati se, odříti se (šaty).
издержа́ть, **издéрживать** spotřebovati, utratiti (peníze); vydati (peníze); и.-ся spotřebovati se, utratiti se; vydati se z peněz; и.-ся дéньгами utratiti mnoho peněz.
издéржка *f.* vydání, výdaj (na něco); *pl.* -ки útraty, náklad na něco, náklady.
издира́ть, **изодра́ть** zedrati, rozedrati, roztrhati.
издича́лый zdivočilý.
издóй, я čas kde krávy málo dojí; —ки, екъ *pl. f.* sdojky, mléko v ten čas vydojené; —ный málodojný.
издóх-лый zdechlý, zcepenělý; —нуть zdechnouti, zcepeněti.
издрéвле *adv.* od starodávna (z dřevních dob).
издых-áніе *n.* poslední tažení (umírajícího); —áть umírati, býti v tažení.
издѣ́ваться надъ кѣмъ posmívati se komu.
издѣв-ка *f.* posměšek; úštipek; —очникъ úštipkář, úštěpačník; —очный žertovný; —чивый uštěpačný, posměšný.
издѣ́лie *n.*, *dem.* **издѣ́лiйце** *n.* práce; 2. látka, tkanina.
издѣ́тска *adv.* dětinsky.
изжа́рить usmažiti.
изжева́ть, **изжёвывать** rozžvýkati.
и́зжелта *adv.* do žluta.
изжива́ть, **изжи́ть** prožiti (čas nějaký).
изжига́ть, **изжéчь** (*fut.* изожгу́) vypáliti (staroč. vyžíci, vyžehati); и.-ся popáliti se.
изжóга *f.* žáha, pálení žáhy.
и́ззелена *adv.* do zelena.
иззя́бать, **иззя́бнуть** promrznouti, prozábsti.
излáвливать *v.* изловúть.
излага́тельный vykladací, objasňovací.
излага́ть vykládati *v.* изложи́ть.
излáживать, **излáдить** upraviti.
излáзить prolezti (všecky kouty).
излáмывать rozlamovati *v.* изломáть.
излегка́ *adv.* zlehka.
излеж-áлый proleželý (zboží); —áться, **излéживаться** sleželi se, přeležeti se, proleželi se (o zboží).
излёт výlet; ukončení letu; пу́ля на излётѣ mdlá kulka.
излета́ть, **излетáть** vyletěti; 2. obletovati kolem.
излечи́ть *v.* излѣчи́ть.
изливáть vylívati; излúть vyliti; и. я́рость, гнѣвъ на кого vyliti si zlost na někom; и.-ся vyliti se.
излизáть, **излúзывать** vylizati.
излúтие *n.* vylití.
излúш-екъ nadbytek; —ество, —ность nadbytek; nadbytečnost (přílišnost); —ествовать v nadbytku žíti; —ній nadbytečný (přílišný); zbytečný; —не *adv.* přílišně, příliš; zbytečně.
излúяние *n.* vyliv.
изловúть vyloviti.
излóгъ prohlubina, prohlubeň.
излож-éние *n.* vyložení; —и́ть vyložiti, vykládati, objasniti.
излóж-ина *f.* rukojeť na pažbě, šikmé zahnutí pažby ručničné v úhlaví; —истый pln prohlubní; —ница kelímek, pánvička přepouštěcí.
изломúть zlomiti; изломáть zlámati; **излóмокъ** úlomek; **излóмъ**, а nalomenina, nálom.
излóпаться puknouti, prasknouti.
излýч-ина, —инка *f.* křivolačina, zahnutina, záhyb; —истый křivolaký, zahnutý.
излытáть, **излытáться** plahočiti se.
излѣ́ниться zlenivěti, zleněti.
излѣч-éние *n.* vyléčení; —и́ть vyléčiti; и.-ся vyléčiti se; —и́мый vyléčitelný.

измáзать, измáзывать zmazati, rozmazati, vymazati.
измáлывать *v.* измолóть.
измарáть, измáрывать zmazati, zamazati, umazati, pomazati; и.-ся -se.
измерзáть, измёрзнуть zmrznouti; измёрзлый zmrzlý.
изминáть *v.* измя́ть.
измождáть, —и́ть uhmožditi, oslabiti; —éние *n.* uhmoždění, oslabnutí.
измокáть, измóкнуть zmoknouti; измóклый zmoklý.
измолотúть, измолáчивать vymlátiti.
изморóзить, измораживать nechati zmrznouti. [mráz.
úморозь, и *f.* jíní, jinovatka, suchý
измочáлить, -ивать roztřepiti; и.-ся r. se.
измочúть vymočiti, rozmočiti.
измýслить, -ивать posliniti, poslintati.
измýчить, измýчивать unaviti, zondati; zmučiti; и.-ся unaviti se, zondati se.
измы́кать, измы́кивать vymykati, vyčesati len; 2. opotřebovati, obnositi (šat); и.-ся zahálkou zdarebačeti.
измы́лить, измы́ливать vymydliti.
измéна *f.* zrada.
измéн-éние *n.* změnění; změna; —и́ть, —и́ть что změniti; и. кому́ въ чёмъ zraditi; и.-ся změniti se.
измéн-ник ъ zrádce; —ница zrádkyně; —нический, —ничій, ья, ье zrádcovský, zrádný; —ный zrádný; 2. proměnlivý, nestálý; —чивый proměnlivý; -ость -osť.
измéн-я́емость proměnlivosť; —я́емый proměnlivý; —я́ть *v.* измéнить.
измéрение *n.* vyměření.
измéрить, измéривать, измéря́ть vyměřiti; измéри́мый změřitelný; измéри́тельный vyměřovací.
измя́к-лый změklý; —нуть změknouti.
измя́ть (изомну́) rozmačkati; rozemnouti.
изна́н-ка *f.* rub nějaké věci; на —ку na ruby, obráceně; —очный rubní.
изнасúл-иться, —иваться namoci se, namahánim sobě uškoditi: —ованіе *n.* násilí (ženštině); —овать, —ничать násilí učiniti (ženštině).
изна́шивать *v.* износúть.
изнемогáть, изнемóчь seslábnouti (star. nemáhati), ochabnouti; изнеможéние *n.* seslábnutí, ochabnutí.
изнизáть, изнúзывать posázeti perlami.
изникáть, изни́кнуть vzniknouti.
изнимáть, изня́ть (prost.) hnésti, utlačovati.
изнорови́ть, изнорáвливать čekati času, čekati příhodné chvíle; 2. mířiti do něčeho.
износúть, изна́шивать obnositi (šat).
изнóсокъ, ска obnošená věc, obnošený šat; сапоги́ изнóски obnošené boty.
изнóсъ, а obnošení; носúть плáтье до úносу nositi šat do roztrhání; изношéние *n.* obnošení (šatu).
изнур-éние vyčerpání sil, oslabení; unavení; —и́тельный oslabovací; unavující; -ая лихорáдка mze, úbytná zimnice; -ая рабóта těžká práce; —и́ть, —я́ть vyčerpati síly, oslabiti, zondati, uondati, unaviti, ztahati, utahati; и.-ся uondati se, utahati se, unaviti se.
изнутрú *adv.* z vnitř.
изнывáть, изны́ть unyti (hořem), utrápiti se.
изнéж-енность rozmazlenosť, (přílišná něžnosť); —ить, —ивать rozmazliti (příliš něžně s někým zacházeti); и.-ся rozmazliti se.
изó *praep.* (před mnoha souhláskami) z *v.* изъ; изó всѣхъ ze všech.
изобúл-ie, -ьство *n.* hojnosť, nadbytek.

изобйл-овать hojnosť míti, v hojnosti n. nadbytku žíti; —ьно *adv.* hojně, v nadbytku; —ьный hojný; и. хлѣбомъ bohatý obilím, b. na obilí.
изоблич-áть, —йть koho v čem usvědčiti koho; —éніе usvědčení; —йтель usvědčitel.
изображ-áтель, изобразйтель vyobrazitel, vyličovatel; —áть, изобразйть vyobraziti, zobraziti, vylíčiti; и.-ся vyobraziti se, představiti se; —éніе *n.* vyobrazení, vylíčení; —йтельный vyobrazující, zobrazující.
изобрѣсть, изобрѣтáть vynajíti, vynalezti; и.-ся v. se.
изобрѣт-áніе *n.* vynalezání; —áтель vynálezce; —áтельный vynalezavý; изобрѣтéніе *n.* vynález.
изогнýть *v.* изгибáть.
изодрáть, издирáть zedrati, rozedrati, roztrhati.
изойтй vyjíti *v.* исходйть.
изóкъ (star.) měsíc červen.
изорвáть rozervati, roztrhati; и.-ся roztrhati se.
изоржáвѣть zrezavěti.
изострйть, изощрйть naostřiti, nabrousiti; и.-ся n. se; изощрéніе *n.* naostření, nabroušení.
изработáться prací se unaviti, utahati
изрáвнивать *v.* выравнивать.
изрáда *f.* zrada.
изражáть, изразйть praviti, vysloviti; и.-ся vysloviti se.
изразéцъ, зцá, *dem.* изрáзчикъ kachlík u kamen; изразчáтая печь kachlová kamna.
изрáнить zraniti.
израс-хóдовать, —хóдывать vydati, изрекáть, изрéчь, изрещй vyříknouti; изречéніе *n.* vyříknutí, výrok.
изрубáть, изрубйть zrubati, rozsekati, rozštípati (na dříví).
изрывáть, изрйть vyryti.
изрыгáть, изрыгнýть vyhazovati (oheň); soptiti (jako sopka); soptiti zlostí.
изрыск-ать, -ивать proběhati, zběhati (celé město); и.-ся.
изрѣдйть, изрѣживать zříditi, prořediti (les).
изрѣдка *adv.* zřídka.
изрѣзать, изрѣзывать rozřezati; и.-ся
изрѣзвйться rozpustiti se, státi se rozpustilým.
изрѣшетйть na způsob řešeta proizрядный velmi dobrý; изрядно *adv.* velmi dobře, výborně.
изсáдъ mělčina, výspa, přístav.
изсáлить, -ивать sádlem pomazati, pomastiti.
изсáсывать *v.* изсосáть.
изсверлйть, изсвéрливать rozvrtati.
изсидéться, изсйживаться seděním zhuběněti.
йзсиня *adv.* do modra.
изслѣдйть zůstaviti stopu.
изслѣдов-аніе *n.* zpytování, vyzpyt., skoumání, vysk.; —атель skoumatel, zpytovatel; -ница -ka; —ать, изслѣдывать skoumati, vysk., zpytovati, vyzp., vypátrati; и.-ся vypátrati se.
изсорйть utratiti, promrhati (peníze).
изсосáть vyssati.
изсóх-лый vyschlý; —нуть vyschnouti.
изстáиваться, изстоя́ться odstáti se, zvětrati (nápoje).
йзстари *adv.* od starodávna.
изстегáть vystehovati, vyštepovati.
изстрѣлять, изстрѣливать vystřílet (prach, koule); 2. prostřílet, rozstřílet.
изступлéніе *n.* nadšení, vytržení.
изстýпленн-икъ blouznivec; ztřeštěnec; —ица blouznivka; изступлённый blouznivý, blouznící, vytržený.

изсушúть, изсуша́ть vysušiti, vytráviti.
изсых-а́ніе *n.* vysýchání; —а́ть vysýchati *v.* изсо́хнуть.
изсѣка́ть, изсѣ́чь rozsekati; rozštípati; vysekati; и.-ся třepiti se, třípiti se (o látkách); lámati se (o vousech).
и́зсѣра *adv.* do šera, do šediva.
изсыка́ть, изсы́кнуть sáknouti, vysýchati; изсы́клый vysáklý, vyschlý.
изубы́тчить, -ивать кого́ škodu n. útratu komu způsobiti; и.-ся škodu míti.
изувѣ́р-ка *f.* pověrčivá; —ный blouznivý; pověrečný; pověrčivý; —ство pověrčivosť; blouznivosť náboženská; —ствовать blouzniti; věřiti v pověry; изувѣ́ръ, a pověrčivec.
изувѣ́ч-еніе *n.* zmrzačení; —ить, —ивать zmrzačiti.
изукра́сить, изукра́шивать okrášliti.
изум-и́ть, —ля́ть v podivení uvesti; и.-ся podiviti se, užasnouti; —и́тельный podivný; —ле́ніе *n.* podivení, užasnutí.
изумру́дъ, a smaragd (drahý kámen).
изумру́дный, изумру́довый smaragdový.
изуро́дов-аніе *n.* zmrzačení, zohavení; —ать zmrzačiti, zohaviti.
изуро́чить, -ивать úrknouti koho.
изу́стный ústní; -ое приказа́ніе ústní rozkaz, ústní nařízení; изу́стно *adv.* ústně; наизу́сть *adv.* nazpaměť.
изуч-а́ть, —и́ть чему́ naučiti něčemu; и.-ся naučiti se; —е́ніе *n.* naučení se.
изцара́пать, -пывать rozškrabati.
изцѣл-е́ніе *n.* vyléčení, vyhojení; —и́мый zhojitelný; —и́ть, —я́ть vyléčiti, vyhojiti; и.-ся v. se.
изча́діе *n. coll.* děti; и. а́спидское hadí n. pekelné n. ďábelské plemeno.
изча́хлый *adj.* vyhublý, vyschlý, vychřadlý (vyčouchlý).
изчез-а́ніе, —нове́ніе *n.* zmizení; —а́ть, изчѣ́знуть zmizeti.
изчёрпать, изчёрпывать, изчерпну́ть vyčerpati, vyprázdniti; и.-ся v. se.
изчертѝть, изчёрчивать poškrabati něco, mnoho naškrabati.
изчисле́ніе *n.* vypočtení, vypočítání.
изчи́слить, изчисля́ть vypočísti, vypočítati; и.-ся v. se.
ишалúться rozpustiti se, darebačiti.
ишáркать, ишáркивать rozšlapati podlahu nohama; ušlapati n. rozšlapati podešve.
ишéствіе *n.* východ, vyjití.
ишúть (*fut.* изошью), ишивáть vyšiti (nítě atd.).
ищепáть rozštípati (dříví); roztříštiti.
ищипáть, ищúпывать vyškubati.
изъ *prp. c. genit.* z; изъ чúстаго зóлота z čistého zlata; смотрѣ́ть изъ окнá dívati se z okna; изъ подъ z- pod; изъ за ze- za; встáть изъ за столá vstáti ze- zastola; вытащúть изъ подъ столá vytáhnouti z pod stola.
изыскáть *v.* изыскáть.
изъѣ́дать, изъѣ́сть vyhlodati, vyžírati; prohlodati, rozežrati.
изъѣ́здить projezditi, zjezditi zemi; 2. ujezditi, zjezditi, jezděním opotřebovati.
изъяв-и́тельное наклоне́ніе ukazovací způsob *Indicativ*; —и́ть, —ля́ть prokazovati vážnosť, ochotnosť; projeviti (přání), vyjeviti; и.-ся vyjeviti se, projeviti se; —ле́ніе n. prokázání, projevení, vyjevení.
изъядéніе *n.* rozežrání, rozjedení.
изъя́звить, изъязвля́ть poraniti.
изъя́н-ить, объ- кого́ do útraty přivesti, škodu komu způsobiti; и.-ся škodu n. útraty si dělati; —ный škodlivý, drahý, s útratami spojený; изъя́нъ škoda, ztráta, útrata.

изъяснéніе *n.* vyjasnění, objasnění; и. въ любви vyznání lásky; и.-ся vysloviti se, osvědčiti se.
изъя́тіе n. výjimka *Exception*; 2. (gram.) vysutí, výsuvka *Synkope*.
изъя́ть, изымáть vyjmouti, vyníti.
изы́ск-áніе и, vyhledání, vypátrání; —áть, изы́скивать, изъ́искивать vyhledati, vypátrati; vyčkati času; и.-ся vyhledati se; изы́сканность hledanost; изы́сканный hledaný.
изъю́брь, я srnec *Cervus capreolus*; изъю́брій, ья, ье srnčí.
изю́мин-а *f.*, *dem.* —ка rozinka, hrozinka; —ный rozinkový; изю́мъ, а *coll.* rozinky *pl.*
изя́щ-ество *n.*, —ность vzácnost, výbornosť; —ествовать výborné vlastnosti míti, výborným býti; —ный vzácný, výborný; —ныя искýсства *pl.* krásná umění; —но *adv.* výborně, vzácně.
икáніе *n.* škytání; икáть škytati; štkáti; икнýть škytnouti; икáется мнѣ mám škytavku; икли́вый škytavý.
икóн-а *f.* socha (svatého); obraz svatého; —никъ prodavač obrázků svatých, obrázkář; —ный obrazový.
иконо-бóрецъ obrazoborec; —бóрный obrazoborný; —бóрство obrazoborství; —бóрщина nauka obrazoborců; —грáфія *f.* obrazopis; —лóгія *f.* obrazosloví; —писáніе *n.* malování obrazů svatých; —пи́сецъ malíř obrazů svatých; —пи́сная dílna malířova ob. sv.; —пи́сство *n.* malba obrazů svatých.
и́конопись, и *f.* kostelní obraz.
иконо-поклонéніе *n.*, —чтéніе ctění obrazů svatých; —поклóнникъ, -чтúтель ctitel obrazů svatých; —стáсъ, а stěna ozdobená obrazy svatých.
икóрка *f.* jikerka *v.* икрá.
икóр-никъ jikerník *v.* икряни́къ; —ный jikerný, jikrový.
икóт-а *f.*, —ка škytavka, štkavka; —ный škytavkový; —ная трава́, торúца tařice *Alyssum* (rstl.).
икр-á *f.*, *dem.* икóрка jikra (rybí); 2. kaviár; 3. lejtko (na noze); сýдорога въ —áхъ křeč v lejtkách; 4. balvan ledu, kra ledu; —и́нка *f.* jikřina, zrno jikrové; —и́стый jikrnatý; 2. lýtkatý; —и́ться jikřiti se, tříti se (o rybách); —яни́къ jikerník, kdo připravuje kaviár; 2. jikrovec *Oolith*; —яно́й jikerný, jikrový; —я́ный jikerný; —я́ная ры́ба jikrnáč, jikrnatá ryba.
и́лемъ, *gen.* и́льма *m.* jilm *Ulmus campestris*.
и́ли, илú *cnj.* čili, nebo, aneb; и́ли — и́ли buď — nebo.
и́листый jilovatý.
иллюмин-áція *f.* iluminace, osvětlení; —ова́ть iluminovati, osvítiti město; 2. vymalovati obrazy v knize; —óвка *f.* malba obrazu.
иловáт-ость jilovatosť, bahnitosť; —ый jilovatý, bahnitý.
и́лъ, а jíl; bažina.
иль *v.* и́ли.
ильмóвникъ jilmovník, les jilmový; и́льмовый jilmový.
и́малки, локъ *pl. f.* slepá bába, chytačka *v.* жмýрки.
имáло *n.* přísada ovsa do obroku koním, by se jim dodalo chuti; 2. ohlávka koňská.
имáти (ёмлю, ёмлеши n. имáю, и́маши) crk. jímati, bráti; 2. (*praes.* и́мамъ, и́маши) míti.
именúн-никъ jmenínník, kdo slaví svoje jmeniny; —ница *f.* jmenínnice; —ный jmenínný; —ы *pl. f.* jmeniny, jmenoviny.

имен-úтельный падéжъ jmenovatel; první pád *Nominativ*; —úтость znamenitosť; —úтый znamenitý, slovutný; и. гражданúнъ přednější n. čelnější měšťan.

úменно *adv.* jmenovitě, zejmena, výslovně; а ú. a zejmena, a jmenovitě.

именнóй, áя, óe jmenovitý; и. спúсокъ seznam jmen.

именов-áніе *n.* jmenování; pojmenování; —áтельный jmenovací; —áть jmenovati, pojmenovati; и.-ся jmenovati se, nazývati se; именóванное числó číslo soujmenné, obstižné; spřežité (math.).

имнъ, гимнъ hymna, chvalozpěv.

имовúтый, имýщій zámožný, majetný.

имовéр-іе *n.*, —ность hodnověrnosť, věrohodnosť; —ный hodnověrný, věrohodný.

императóръ, а císař; императóрскій císařský; императрúца císařovna.

императáлъ imperiál, zlatá mince ruská.

импéрія *f.* císařství, říše; импéрскій říšský (z německé říše); и. графъ říšský hrabě.

импровиз-áторъ improvisátor; —áція *f.* improvisace; —ировáть improvisovati.

имýщ-ество *n.* majetek, jmění; государственное и. říšský statek; —ій zámožný *v.* имовúтый.

имéніе *n.* jmění; движимое и. j. movité; недвúжимое и. nemovité j.; имéньце *n.* jměníčko.

имéть (имéю, имéешь) míti (staroč. jmíti); имéется na líně jest po ruce.

úмя, ени *n.* jmeno (staroč. imě); дóброе ú. dobré jmeno, dobrá pověsť; нажúть худóе ú. přijíti do špatné pověsti; (gram.) ú. jmeno; существúтельное, прилагáтельное и. v. t.

имянúнникъ, имянúны, úмянно *v.* имен . . .

имярéкъ, имрéкъ prázdné místo v listině, kam přijde podpis jména.

инáкій, инáковый jinaký, jinakový, jiný.

инáко, инáково, инáче (úначе) *adv.* jinak, jináče.

инáчествовать jinak se ukazovati, jinačiti se, děliti se.

инбúрь, я zázvor *Zingiber;* инбúрный zázvorový.

инвалúдъ, а vysloužilec, invalida; инвалúдный invalidský.

инвентáрь, я inventář.

индéй-ка *f. v.* индéйка; —скій indický; и. пéтýхъ *v.* индюкъ.

úндиго *n. indecl.*, úндигъ, а indych, indigo.

индúктъ, а indikt, římský počet.

индоссéментъ rubopis směnky *Endossement.*

úндѣ *adv.* jinde.

индéй-ка, индюшка *f.* krůta; —чій, чья, чье krůtí; индюкъ, á krocan, indian *Meleagris gallopavo.*

иневáтый jinovatý.

úней, я *m.* jíní, jinovatka.

инженéръ, а inženýr *Ingénieur;* инженéрскій inženýrský; инженéрное искýсство měřická náuka *Génie*; инженéрный кóрпусъ sbor měřický (vojenský) *Genie-Corps.*

инквиз-úторъ inkvisitor; —úторскій inkvisitorský; —úція *f.* inkvisice, věrosoud.

инкóгнито *adv. incognito*, na zapřenou.

иннáха *f.* jiněcha (ryba z Kamčatky).

ино-вúдный, —образный jinoobrazný.

иновéр-ецъ, рца, jinověrec *Dissident*; —іе *n.* jinověrství; —ка *f.* jinověrka; —ный jinověrný; —ческій jinověrecký.

иногдá *f.* někdy; mnohdy.

ино-горо́децъ jinoměšťák; —**горо́дный** jinoměstský; —**се́мецъ** jinozemec; —**се́мка** *f.* jinozemka; —**се́мный** jinozemský; —**значе́ніе** *n.* jiný n. přenešený smysl; —**зна́чущій**, —**зна́чащій** jinoznačný.

ино́й, а́я, о́е *v.* **ины́й**.

и́нокъ, a mnich; **и́нока, и́накиня, ино-ки́ня** *f.* mniška, jeptiška.

и́ноч-ескій mnišský; —**ество** mnišství *v.* **мона́шество**; —**ествовать** mnichem býti.

ино-обра́зный jinoobrazný; —**племе́нникъ**, —**ро́децъ** jinoplemenník, jinorodec; —**племе́нный**, —**ро́дный** jinoplemenný, jinorodný; —**сказа́ніе** *n.* jinotaj (f.), jinořečnosť, alegorie; —**сказа́тельность** jinotajný smysl; —**сказа́тельный** jinotajný, jinořečný, -**стра́нецъ, нца** cizozemec, jinozemec; —**стра́нка** *f.* cizozemka; —**стра́нный** cizozemský, jinozemský, cizostranný; -**ые това́ры** cizozemské zboží; —**хо́децъ, дца** mimochodník, jinochodník (kůň); —**хо́дный бѣгъ, и́ноходь**, и *f.* mimochod, jinochod (koňský); —**цвѣ́тный** jinobarevný.

ино́чимъ, a (star.) pastorek.

иноязы́чный jinojazyčný, cizojazyčný.

инспе́кторъ, a dozorce, inspektor; -**рскій** dozorský, inspektorský; -**рство** dozorství, inspektorství; -**рша** *f.* žena dozorcova, inspektorova; **инспектри́ца** *f.* dozorkyně, inspektorka.

инста́нція *f.* instance.

инсти́нктъ, a pud, instinkt; по -ту z pudu.

институ́тъ, a ústav (vychovavací) *Institut*; -**тка** *f.* chovanka některého ústavu; -**тскій** k ústavu se vztahující.

инстру́кція *f.* instrukce, navedení, návod, naučení.

инструме́нтъ, a nástroj, instrument.

инструме́нтъ музыка́льный hudební nástroj; **инструмента́льный** instrumentální, nástrojový.

инсурге́нтъ, a povstalec *Insurgent.*

интегр-а́лъ, a integrál, cel, docel (math.); —**а́льный** integrální, docelovací; -**ое счисле́ніе** počet docelný; p. docelovací; —**и́ровать** docelovati.

интенда́нтъ, a intendant; -**тскій** intendantský; -**тство** intendantství.

интерва́лъ, a mezera, interval.

интере́сный z jímavý *interessant*; *adv.* -**но** zajímavo.

интересова́ть, за- účastenství vzbuditi; **и.-ся, за-ся** účastenství jeviti.

интере́съ, a účastenství.

интер-ме́дія *f.* mezihří *intermezzo*; —**ну́нцій** vyslanec, internuncius; —**поли́ровать** interpolírovati.

интри́га *f.* intriga, pletka, pleticha.

интриг-а́нтъ, a pletichář; intrigant; —**а́нтка** pletichářka; —**ова́ть** pletichati, intrigovati.

иный, а́я, о́е jiný.

инфанте́рія *f.* pěchota, infanterie; **генера́лъ отъ инфанте́ріи** generál pěchoty; **инфантери́стъ**, a pěšák, pěší voják.

инфа́нтъ, a infant, bývalý princ španělský; **инфанти́на** *f.* bývalá princezna španělská.

ипа́тка *f.*, **тупи́къ** jipatka, tupík *Alca arctica* (pták).

ипо-ді́аконъ, a podjahen; —**хо́ндрикъ** hypochondrik, těžkomyslník; —**хондри́ческій** hypochondrický, těžkomyslný; —**хо́ндрія** *f.* hypochondrie, těžkomyslnosť.

ипра́съ, a sob (v Sibiři).

ирга́, и́ *f.* kysilník (Presl), mišpule jahodová *Mespilus cotoneaster*.

ири́дъ, ири́дій, я iridium.

иро́й, я *v.* **геро́й**.

ирони́ческій (*adv.* -**ски**) ironický.

ирóнія *f.* ironíe.
иррацiонáльный (math.) nedoplnitelný, neskončitý, nezměřitelný.
иррегулáрный nepravidelný, neřadový; -ыя войскá neřadové vojsko.
йрха *f.* jircha, vydělaná kozlovice n. skopovice; **йршеникъ** jirchář; **йршить** jiršiti, jirchu vydělávati.
ирь, и *f.*, **сáбельникъ**, **косáтникъ** kosatec *Iris* (rstl.).
ис- (v složených slovích) *v.* **из . . .**
исáпки, **покъ** *f. pl.*, **бáрхатка** aksamitník *Tagetes* (rstl.).
исказúть, **искажáть** zkaziti, zbaviti; и.-ся zk. se; **искажéніе** *v.* zkažení.
искáлывать *v.* **исколóть**.
искáніе *n.* hledání.
искáпывать *v.* **ископáть**.
искáтель kdo hledá, hledač; и. кладóвъ hledač pokladů, dobyvač pokladů; и. приключéній dobrodruh; —ница hledačka; —ный lísavý, lichotivý, podlízavý; -ость -osť; —ство *n.* snažení, bažení.
искáть (ищý, úщешь) чего́ hledati něčeho; 2. и. судéбнымъ порядкомъ žalovati (staroč. pohnati); и. чéсти, слáвы vyhledávati cti, slávy, bažiti po cti, po slávě; и.-ся hledati se.
искéпище *n.* oštěpiště, násada na oštěpy.
искúнуть, **искúдывать** *v.* **вы́кинуть**.
исклевáть, **исклёвывать**, **исклю́нуть** rozklobati; 2. vyklobati.
исключ-áть, —úть vyloučiti, vyjmouti, vyníti; и.-ся v. se; —áя vyjma; —áя немнóгіе слýчаи vyjímaje několik případů; никого́ не —áя nikoho nevyjímaje; —éніе *n.* vyloučení; vyjmutí; výjimka; —úтельный výjimečný; výhradný; *adv.* -но výhradně.
исковéркать, **-кивать** zprohybati.
исковóй žalobný.
исковыря́ть, **исковы́ривать** děr nadělati, rozbodati (stěnu).
исколесúть zjezditi mnoho míst.
исколотúть, **исколáчивать** rozbiti, roztlouci.
исколóть propíchnouti, probodnouti, rozpíchati; 2. rozštípnouti; и.-ся rozpíchati se; и.-ся отъ чего́ rozštípnouti se, prasknouti.
исколéть vymrznouti; 2. vymříti, pomříti; popadati (o dobytku).
искóмый hledaný.
исконúй *adv.* (crk.) na počátku; od nepaměti.
ископ-áемый co možná vykopati; vykopaný; —áемое *n.* věc vykopaná, kopanina; —áемыя *pl. n.*, —áемыя тéла kopaniny, kopaninstvo, nerosty; цáрство —áемыхъ říše nerostů; —áть vykopati.
ископтúть vykoptiti, zakoptiti.
ископы́титься, **ископы́чиваться** vymknouti si kopyto, v. si nohu (o koních); **и́скопыть**, и *f.* vymknutí nohy u koní.
искорен-éніе *n.* vykořenění, vyhlazení; vyhubení; —úтель vykořenitel, vyhubitel; -ница -ka; —úтельный vykořeňující, hubící, zhoubný; —úть, —я́ть vykořeniti, vyhubiti, vyhladiti; и.-ся v. se. [*Smíris rubra.*
и́скорникъ jiskrník (červený šmirgl)
и́скоса (глядéть) *adv.* se strany, křivě (hleděti).
искосúть (глазá) zakroutiti, zakřiviti (oči); и.-ся šilhati; и.-ся на кого́ na někoho škaredě hleděti.
и́скра, *dem.* **и́скорка** jiskra (*dem.* jiskerka); 2. lesk (sukna); jiskra, oheň (drahokamů); **алмáзная и.** špička diamantová.
искрáивать *v.* **искроúть**.
и́скрен-не, **-но** *adv.* upřímně, otevřeně, nelíčeně; čistosrdečně.

йскрен-ній, яя, ее upřímný, otevřený, nelíčený, čistosrdečný; *subst.* (crk.) bližní; —ость upřímnosť, nelíčenosť, otevřenosť, čistosrdečnosť.

искрести́ть что pokřižovati, překřižovati něco; 2. na kříž projezditi (město).

искри́вина *f.* křivina, zakřivenina.

искрив-и́ть, —я́ть zkřiviti, zahnouti; zkřiviti ústa; и.-ся zkřiviti se; —лéніе *n.* zkřivení.

йскр-истый jiskrnatý, jiskrný; —иться (-рюсь, -ришься) jiskřiti se; за- zajiskřiti se.

искрои́ть, искра́ивать rozkrájeti.

искро-мётный jiskrometný, jiskry sršící; —мѣръ, a jiskroměr *Spintherometer.*

искропа́ть záplatovati, zašívati.

искрош-éніе *n.* rozdrobení, roztrolení (zkrušení); —и́ть rozdrobiti, roztroliti (zkrušiti); и.-ся r. se.

искря́къ, a křesací kámen, křesák, křesavec.

искуп-и́тель vykupitel; —и́ть, —а́ть, —ля́ть vykoupiti; христо́съ —и́лъ насъ своéю кро́вію Kristus nás vykoupil svou krví; —лéніе *n.* vykoupení.

искýпъ, a (star.) výkup; 2. výkupné.

искури́ть, искýривать vykouřiti; и.-ся v.-se. [kousati.

искуса́ть, искýсывать zkousati, rozискуси́тель pokušitel; —ница pokušitelka; —ный pokoušivý, svůdný.

искуси́ть, искуша́ть zkusiti; zkoušeti; 2. pokoušeti, ku zlému nabádati; и.-ся zkoušeti se v čem.

искýс-никъ znatel, znalec, umělec, mistr v něčem; —ница znatelka, umělkyně, mistryně; —ный, *adv.* -но znalý něčeho, umělý, mistrný; —ственный umělecký; —ство umělosť, umění, znalosť, zběhlosť.

искýсъ, a zkušenosť; 2. врéмя искýса čas zkoušky; годъ искýса rok na zkušenou; 3. noviciát.

искушéніе *n.* pokušení; 2. zkouška, pokus.

искъ, a žaloba soudní (star. půhon), potahování někoho před soud.

исла́ндскій мохъ islandský mech, lišejník *Cetraria islandica.*

испази́ть nadělati mnoho drážek, vydrážkovati.

испа́костить pomazati; zkaziti.

испарéніе *n.* vypaření; испа́рить, испа́ривать, испаря́ть vypařiti; и.ся vypařiti se.

испа́рина *f.* mírný pot.

испахáть zorati, rozorati.

испа́чк-ать, —ивать umazati, pomazati; zpackati; и.-ся umazati se.

испепел-и́ть, —я́ть zpopeliti, vypopeliti; и.-ся v popel se obrátiti.

испестри́ть, испещря́ть strakatě obarviti, zkropenatiti, zpestřiti; испещрéнный цвѣтами kvitím okrášlený.

испéчь vypeci; и.-ся v. se.

испива́ть, испи́ть vypíti.

описа́ть, испи́сывать popsati (arch papíru); 2. vypsati, opsati, psaním spotřebovati (pero atd.); и.-ся popsati se; vypsati se, opsati se.

испитóй vyhublý, schřadlý, vyzáblý.

исплечи́ться vymknouti si hřbetní kosť (kůň).

исповѣд-аніе *n.* vyznání (náboženské); 2. zpověď, zpovídání; —áтель zpovědník; zpovídatel; —ать, —ывать (-овать) vyznávati (víru); vypovídati, uznávati, praviti; 2. zpovídati někoho; и., и.-ся zpovídati se; —ная *f.* zpovědnice, místo zpovědní; —никъ vyznavač víry; 2. kdo se zpovídá; —ница *f.* vyznavačka (víry); 2. která se zpovídá; йсповѣдь, и, *f.* zpověď.

исподни́ца *f.*, -ни́чка spodnička, ženská sukně.
испо́дній, яя, ее spodní; -ее пла́тье spodky, kalhoty.
и́сподоволь *adv.* zvolna, znenáhla.
испо́дтиха, исподтишка́ *adv.* zticha, ztichounka, tajně.
испо́дъ, а, испода́къ, дка́ spod, spodek něčeho; въ испода́ ve spod, dole; съ и́спода ze spodu, ze spodka.
испокóнъ *adv.* od nepaměti *v.* и́скони.
испола́ть тебѣ́! *intrj.* blaze tobě!
испо́линъ, а velikán, obr; -и́нскій obrovský.
исполн-е́ніе *n.* vyplnění; vykonání; —и́тель vyplnitel, vykonatel; —и́тельница vykonavatelka; —и́тельный vykonavací; —и́ть, испо́лнить vyplniti; vykonati; и.-ся v. se; и.-ся чего́ naplniti se čím; испо́лненный vyplněný; и. чего́ naplněný něčím; и. жи́зни syt života; и. чувствъ благода́рности naplněný citem vděčnosti.
исполосова́ть na proužky roztrhati.
испоро́ть rozpárati.
испо́ртить zkaziti, porušiti; и.-ся zkaziti se; porušiti se; испо́рченный zkažený, porušený; -остъ -osť.
испости́ться vypostiti se.
исправи́тель opravitel, -ovatel; -ница -ka; —ный opravný, opravovací.
испра́вить, исправля́ть spraviti, opraviti; и. до́лжность за кого́-либо zastupovati koho v úřadě; исправля́ющій до́лжность náměstný úředník *Substitut;* и.-ся spraviti se.
испра́в-никъ okresní správce policejní, okr. komisař (správník); —ничиха *f.* žena správníkova; —ничій, ья, ье správničí; —ность správnosť; —ный správný.
испра-жне́ніе *n.* vyprázdnění; —жня́ть, —здни́ть vyprázdniti.
испразднúться vyprázdniti se (život).
испразди́тельный vyprazdňovací.
испра́шивать *v.* испроси́ть.
испровер-га́ть, испрове́ргнуть převrhnouti; zničiti, zrušiti; —же́ніе *n.* převržení; 2. zničení, zrušení.
испроси́ть vyprositi; испроше́ніе *n.* vyprošení.
испря́скать postříkati; 2. rozstříkati; и.-ся postříkati se.
испря́сть zpřísti.
испуга́ть zastrašiti koho; и.-ся uleknouti se, ustrašiti se; испу́гъ, а *m.*, испу́га *f.* leknutí, zděšení, ustrašenosť.
испуск-а́ніе *n.* vypuštění; —а́ть, испусти́ть vypustiti; и. лучи́ vydávati paprsky od sebe; и. духъ, и. послѣ́днее вздыха́ніе ducha vypustiti.
испыт-а́ніе *n.* zkušení; zkouška; zpytování; и. приро́ды přírodozpyt; —а́тель zpytovatel, zkoušeč; —а́тельница zpytovatelka; —а́тельный zpytující, zkušebný; —а́ть, испы́тывать zpytovati, zkoušeti; zk., trpěti; и.-ся zpytovati se.
испя́тнать skvrn nadělati, poskvrniti.
иссо́пъ, а isop *Hyssopus officinalis* (rstl.); -повый isopový.
ита́птывать *v.* истопта́ть.
истаска́ть, истаскивать rozvleci; opotřebovati, obnositi (šatstvo); и.-ся utahati se.
ита́чивать *v.* исто́чить.
истаявать, истаева́ть, истая́ть roztáti; 2. seslábnouti.
исто́а *v.* изо́а.
истека́ть, исте́чь vyteci; 2. uplynouti (čas); и. кро́вью zakrváceti se, vykrváceti.
истеребúть roztrhati, rozškubati.
истере́ть (изотру́) *v.* истира́ть.
истерза́ть vytrhati, roztrhati, rozdrásati; и.-ся trápiti se v svědomí.

истéрика *f.* hysterie; истерúческій hysterický.
истесáть, истéсывать vytesati.
úстецъ, тца žalobník (staroč. jistec — poruka).
истечéніе *n.* vytečení; и. врéмени uplynutí času.
úстин-а *f.* pravda; —ный pravdivý; (*adv.* -но pravdivě, jistě).
истирáть, истерéть zetříti, rozetříti; и.-ся otříti se.
исткáть zetkati, utkati; исткáніе *n.* setkání. [*n.* zetlení.
истлѣть, истлѣвáть zetlíti; истлѣніе
истóдъ vytod (Presl.) *Polygala* (rstl.).
истóкъ, а výtok; 2. počátek, původ.
истолков-áніе *n.* vyložení, výklad, objasnění; —áтель vykladač, vykladatel; -ница -ka; —áть, истолкóвывать vyložiti, vykládati; и.-ся v. se.
истолóчь ztlouci, utlouci (na prach).
истóма *f.*, истомлéніе *n.* unavení, uondání.
истом-úть, —лáть unaviti, uondati, zondati; и.-ся unaviti se, uondati se, zondati se; —лость unavenosť, zondanosť; —лый unavený, uondaný, zondaný; —ѣть seslábnouti; unaviti se, zondati se.
истон-úть ztenčiti; —чáлый ztenčelý; —чáть ztenčeti, ztenknouti.
истопúть vytopiti (kamna); roztopiti (kov, vosk); и.-ся roztopiti se; 2. ztopiti se (v řece, o lidech).
истóпки, отóпки, овъ *pl. m.* ochozené střevíce.
úстоплево *n.*, úстопля *f.* dříví na vytopení jedněch kamen.
истоп-лéніе *n.*, истóпка *f.* vytopení; —нúкъ topič; —ничúха *f.* topičova žena; —ничáть topičem býti.
истóпый utonulý (loď).
истоптáть rozšlapati, udupati; sešlapati (střevíce), ušlapati.
истоптáться rozšlapati se, udupati se.
исторг-áніе *n.* vytrhání; —áть vytrhati; истóргнуть vytrhnouti; и.-ся vytrhnouti se někomu; исторжéніе *n.* vytržení.
истóрикъ, а historik; dějepisec; историческій historický, dějepisný; историографъ, а historiograf, dějepisec; истóрія *f.* historie, dějiny, dějepis.
истóрійка *f* historka.
úстость jistosť, určitosť.
источáть, источúть vytočiti (vodu, pivo); источéніе *n.* vytočení; 2. zbroušení, vybroušení.
источúть, истáчивать zbrousiti, vybrousiti; 2. roztočiti (od červů).
истóч-ина *f.* sluje; výmol, zmola; —никъ pramen, zřídlo, vřídlo (kde voda vytéká ze země); —ничекъ lísteček.
истощ-áть vychřadnouti, zhubeněti; —áлый vychřadlý, zhubenělý; —áть, —ивáть, —евáть vysiliti, síly vyčerpati, unaviti; 2. utratiti (peníze); и.-ся unaviti se; —éніе *n.* unavení, uondání; —úтельный unavující; oslabující, vysilující.
истрáт-а *f.* útrata; —ить, истрáчивать utratiti, vydati; и.-ся vydati se z peněz.
истреб-úтель vyhubitel; —úтельница vyhubitelka; —úть, —лáть vyhubiti; и.-ся v. se; —лéніе *n.* vyhubení.
истрéбовáть žádati.
истрезвúться, истрезвлúться vystřízliveti.
истрéскаться prasknouti.
истрясти́, истрясáть vytřásti; и.-ся vytřásti se.
истукáнъ, а socha modlářská, modla; истукáнщикъ kdo dělá modly.
иступúть, иступлúть vytupiti; и.-ся vytupiti se.
истцóвый žalobnický.

йстый тýж, тентýж; jistý (j. člověk — ve vypravování); pravý.
истыкать, истыкивать propíchati.
истяз-áніе *n.* výslech s mučením (útrpný výslech); —áтель kdo vyslýchal při mučení, mučitel; —áтельныя орýдія mučicí nástroje; —áть vyslýchati s mučením (tázati se n. ptáti právem útrpným).
исхáживать *v.* исходúть.
исхитúть, исхúтить, исхищáть vytrhnouti (z rukou), vyrvati.
исхлестáть, исхлёстывать vyšlehati, rozšlehati; и.-ся rozšlehati se.
исходáтайствовать vymoci něco, vychoditi něco.
исходúть zchoditi mnoho míst; 2. и., изойтú vyjíti, vypotřebovati se, zpotřebovati se; и. крóвью vykrváceti, zakrváceti se.
исхóдъ vyjití; 2. и. vyjití, druhá kniha Mojžíšova (v bibli) *Exodus*; и. дýши skonání, smrť; въ исхóдѣ гóда na sklonku roku, na konec roku.
исходя́щій vycházející; 2. (v kanceláři) k expedici určený, k vypravení určený; —щія бумáги vypravené spisy.
исхождéніе *n.* vyjití; и. парóвъ vypaření.
исхуд-áлый, —ѣлый vychudlý, vyhudlý, hubený; —áть, —ѣть vychudnouti, zhubněti.
исч-, исш-, исщ- *v.* изч-, изш-, изщ-.
итáкъ *cnj.* tedy, tak.
итóгъ, a suma úhrnková, úhrnek, suma celková.
иттú, итú (идý, идёшь) jíti *v.* идтú.
йттрій, я *m.* itřík *Ittrium* (kov).
ихнéвмонъ, a promyka *Ichneumon*.
ихтіолóгія *f.* ryboznalství; ихтіолóгъ, a ryboznalec, rybozpytec.
ишáкъ, á, мескъ, mezek.
ишáчка *f.* mezkyně; ишáчій, ья, ье, ишáковый mezčí, mezkovitý.
ишéйка, ишея *f.* slídník (pes).
йшикъ, a žalobník; йшица *f.* žalobnice.
йѳика, ѣтика éthika, mravověda.

I.

i (přichází v ruštině pouze před samohláskami).
іакúнѳъ, гіацúнтъ hyacint.
іануáрій (crk.) *v.* январь.
іезуúтъ, езуúтъ jesuita.
іерархúческій hierarchický; іерáрхія *f.* hierarchie; іерáрхъ, a hierarch.
іерéй, я kněz; кнéзь obětní; —скій kněžský; —ство kněžství.
іероглúфъ, a hieroglyf; -фúческій hieroglyfický.
іеро-діáконъ, a jahen řeholní; —монáхъ řeholní kněz.
Іисýсъ —христóсъ Ježíš Kristus.
іóдъ iod, jod.
іордáнь, и *f.* místo v řece připravené k slavnosti Jordanské.
іюль, я, (іýлій, я, crk.) červenec (měsíc); іюльскій červencový.
іюнь, я (іýній, я crk.) červen (měsíc); іюньскій červnový.

K.

к (кáко, ка) desáté písmeno v azbuce ruské, jedenácté v kyrilské.
кабáкъ, á, *dem.* кабачóкъ, чкá krčma; кабáцкій, кабáчный krčemní.
кабалá *f.* dlužní úpis; 2. list na držení nevolníka; кабалúть, за- nevolníkem udělati; к.-ся nevolníkem se státi; к.-ся на что zavázati se k něčemu.
кабалúстика, кáббала *f.* kabala, kabalistika, tajinověda.

кабалистíческій kabalistický.
кабáль-щина *f.* nevolnictví; —щикъ, а *m.*, —щица *f.* kdo dělá nevolníky.
кабáнъ, á divoký kanec; divoký vepř; кабáнчикъ, а kančík; кабанóкъ, икá vysekaný čtverhraný kus ledu; кабáнина *f.* zvěřina; кабáній, ья, ье kančí.
кабáргá *f.* pižmovec, pižmoň, pižmový srnec *Moschus moschiferus.*
кабáч-никъ, а krčmář; —ница krčmářka; —ничать hospůdkovati, po krčmách choditi.
кáбель, я, —товъ, а lano mořské; —ный lanový.
кабинéтъ, а, *dem.* кабинéтецъ, тца kabinet (1. psací pokoj; 2. psací stůl; 3. soukromý pokoj panovníkův; 4. vláda; tajná rada); кабинéтскій kabinetní, vládní.
каблýкъ, á, *dem.* каблучёкъ, чкá podpatek u boty; каблучéчить zastiňovati sokola, dávati mu kápi.
кáболка *f.* konopná příze na lano.
каботáжъ, а pobřežní plavba *Cabotage.*
кабріолéтъ, *dem.* кабріолéтка, кабріóлка *f.* kabriolet, kabrioletka.
кабýшки, шекъ *pl. f.* syrečky, homolky.
кабы́ *conj.* (prost.) kdyby.
кавалер-гáрдъ, а jízdný gardista; —йстъ, á jezdec, jízdný voják.
кавалéр-ія *f.* jízda (vojenská); —ійскій jízdný, u jízdy; —никъ mučenka *Passiflora* (rstl.); —скій rytířský; к. ордéнъ rytířský řád; —ство *n.* rytířství; —ственная дáма dáma řádu rytířského; кавалéръ, а kavalír; 2. rytíř řádový.
кавалькáда *f.* kavalkáda, vyjížďka.
кавати́на *f.* kavatina (mus.).
кáверз-ить, —ничать úskoky n. pletichy dělati.
кáверз-никъ pletichář, úskočník; —ница úskočnice, pletichářka; —ный úskočný, pletichářský; —ы, ъ *pl. f.* pletichy, úskoky.
кавéтъ, а výžlabek *Cavet.*
кавсáкъ, а, многонóгъ stonožka, mnohonoh *Julus terrestris.*
кавы́чка *f.* uvozovka, husí nožičky („“).
кагáлъ, а kahal, schůze n. porada starších židovských.
кáголка *f.* kaholka, kachna horská *Anas marila.*
кадансъ, а kadence, závěka hudební *Cadence.*
кадáстръ, а katastr, berničná výměra; кадáстровый katastrový, katastrální; кадастрóвка *f.* katastrování.
кадéтъ, а kadet; кадéтскій kadetský; к. кóрпусъ sbor kadetský.
кадúло *n.* kadidlo; кадúльный kadidelný, kadidlový; кадúльница kadidelnice.
кадúть (кажý, кадúшь) kaditi; к. кому kaditi komu t. lichotiti.
кáдка, кáдочка, кадýшка *f.* kadečka; кáдочникъ bednář.
кáдмій, я kadmík *kadmium* (kov).
кадрúль, и *f.* (я *m.*), kadrila (čtverilka) *Quadrille;* —ный kadrilový.
кáдръ, а kmen plukovní *Cadre.*
кадúкъ, á ohryzek (v hrdle).
кадь, и *f.* кáд. (*Cajeput.*
каепýтъ, а, чернобóлъ, kajaputník
каждéніе *n.* kadění.
каждоднéвный každodenní; -но *adv.* každodenně.
кáждый každý; к. день každý den, každého dne, každým dnem.
кáженикъ, а kleštěnec.
казакúнъ, а kazajka *Casaquin.*
казáкъ, козáкъ, á kozák (jízdný voják ruský).
казáнъ, а veliký kotel s překapovacími baňkami.

казáрка *f.* husa severní, brneška *Anas bernicla, A. erytropus.*
казáрма *f.* kasárna; казáрменный kasárnový.
казáть (кажý, кáжешь), кáзывать ukázati; (crk.) kárati; к.-ся (кажýсь, кáжешься) ukazovati se, jeviti se; zdáti se; кáжется zdá se; мнѣ кáжется mně se zdá, zdá se mi; это тебѣ такъ кáжется to se ti jen tak zdá.
казáцкій kozácký.
казачёкъ, чкá kozáček; 2. к. kozák (tanec); 3. srnec pižmovec; pižmový srnec (v Sibiři).
казáч-ина *f.* kozáčina; kozácká země; —ить nádeničiti; —ій, ья, ье kozáčí, kozácký; —ка *f.* kozačka, kozácká žena n. dívka.
каземáтъ, а kasemata.
казёнка *f.* lavice u kamen; 2. špižírna; 3. kajuta na barkách.
казённикъ šroub u zámku ručničného.
казён-нокóштный na útraty eráru (státní komory); —ный erární, komorní; -ая земля komorní statek.
казимíръ, а kazimír (látka soukenná).
казúстый čacký, slušný, hezký.
казúть (кажý, казúшь) kaziti *v.* портúть.
казнá *f.* pokladna státní, komora (královská); erár.
казначéй, я pokladník; —скій pokladnický; —ская *f.* pokladna, světnice, v níž pokladnice jest; —ство *n.* pokladnictví; казначéя *f.* pokladníková, ženština jež obstarává pokladnu.
казнúть (-ню, -нúшь) popraviti, smrtí trestati; kárati.
казно-дéй, я *m.* kazatel; —крáдство *n.* zpronevěření; —хранúлище *n.* pokladna; —хранúтель pokladník.
казнь, и *f.* poprava (na smrt).
казуáръ, а, жáръ-птúца kanár *Strutio casuarius.*
казýсъ, а neobyčejný případ *Casus.*
каймá, коймá *f.*, *pl.* каймы, каёмъ kraj, lem.
каймáнъ, а kajman, krokodil americký *Alligator.*
какадý *m. indecl.* kakadu, papuch chocholatý *Psittacus cristatus.*
какáо *n. indecl.* kakao; bohokrm; —вый kakaový; —вникъ kakaovník.
каковó *adv.* jak?
каковóй, какóй, áя, óе jaký; какóй-то jakýsi, nějaký; ни какóй nikdo.
кáкорва *f.* heřmánek pomořský *Matricaria maritima* (rstl.).
кáктусъ, а kaktus (nopal Presl) rstl.
кáкша *f.* lužení psím trusem.
какъ? jak? какъ бы jakoby; какъ ни бýдь, какъ ни есть nějak, jaksi; какъ скóро jak mile, hned jak; такъ какъ poněvadž; jakož. [*Calembour.*
каламбýръ, а, игрá словъ hra slov
каламéнокъ, нка kalamanka (látka).
каланкá *f.* strážná budka.
калáч-никъ, а koláčník; koláčkář; —ный koláčový; —ня *f.* pekárna na koláče.
калáчъ (колáчъ), а koláč (pečivo); тёртый к. prohnaná kopa, pálený kostelník (šibal).
калóбасá, колóбасá *f.* klobása; jitrnice, калóбас-никъ klobáskář, jelitář; -ница -ка; —ный klobásový.
калгáнъ, а galgan *Galanga* (rstl.).
калевáть vyžlabovati; калéвка *f.* výžlabek, žlabina.
календáрь, я kalendář; *dem.* календáрикъ, а kalendářík; календáрный kalendářový.
калéнды, день калéндъ kalendy *Calendae* první den každého měsíce.
калéніе *n.* kalení (železa); 2. sušení (ořechů atd.).
кáли *n.* (*indecl.*) kali.

калиберъ, калибръ, бра kalibr, výměra děl n. pušek; калиберный kalibrový.
калибровать kalibrovati.
калильный kalicí.
калин-а *f.*, *dem.* —ушка kalina *Viburnum opulus* (keř); —ка *f.* bèlička (ryba); —никъ kalinník, keř kalinový; 2. kalinník, pečivo s jahůdkami kalinovými; —овка *f.* kalinovka (kořalka); —овый kalinový.
калита *f.* taška, mošna, měšec.
калитка, *dem.* калиточка *f.* malá dvířka ve vratech.
калить (-лю, -лишь), каливать kaliti (železo); 2. rozpáliti; 3. sušiti v peci; к.-ся kaliti se.
калій, я kalík *Kalium.*
калкунъ, á krocan *v.* индюкъ; калкунка *f.* krůta *v.* индѣйка.
калли-графія kaligrafie, krasopis; —графъ, a krasopisec, kaligraf.
калогеръ *v.* калугеръ.
каломель, и *f.* kalomel sladká rtuť *Mercurius dulcis.*
калуга *f.*, калужина kaluže, kalužina; bahnitá krajina.
калугеръ, калуеръ, a mnich.
калужница *f.* blatouch *Caltha palustris* (rstl.).
калуферъ, a *Balsamita vulgaris.*
калъ, a kal, výmětek, výmetek z těla.
кальцин-ировать kalcinovati, zvápniti; —ированіе *n.*, —ація *f.* kalcinování, vápnění.
кальщикъ kalič, zakalovač ocele.
калья *f.* polívka z kaviáru, husího masa a okurek.
кальянъ, a nargil, dýmka ke kouření, v níž kouř z tabáku prochází vodou.
калѣ-ка *m. et f.* mrzák, -kyně; —чить mrzačiti; —чный mrzácký.
калякать žvatlati, tlachati, pleskati
каляк-анье *n.* tlachání; —и *pl. f.* tlachy, tlachanice.
камбала *f.* kambala, platejs, platýsek [(ryba).
камбузъ, a lodní kuchyně.
камедь, и *f.* klí, klovatina, guma; *Gummi;* аравійская к. guma arabská *Gummi arabicum.*
каме́жникъ kamenitá krajina.
каме́й, я kamej, kámen s rytinou.
камелёкъ, лка́ kamín (krb v pokoji).
камели, ей *pl. f.* kamelky (lodky, jimiž se pomahá lodím věčším přes mělčiny).
камелія *f.* kamelie *Camellia* (rstl.).
камелопардъ, a žirafa *v.* жирафъ.
каменика *f.*, костяника skalní ostružina *Rubus saxatilis.*
каменистый kamenitý.
каменіе *n. coll.* kamení.
каменка *f.*, аврипигментъ kamenka *Auripigment*; 2. čásť parní lázně, kde voda se rozpařuje na žhavých cihlách; 3. kamenník, bělohřib (pták).
каменный kamenný; к. домъ kamenný dům; к. мастеръ zednický mistr; к. уголь kamenný uhel; к. ленъ, аміантъ kamenný len, osinek; -ая ломка kamenný lom; -ая соль kamenná sůl; -ое сердце kamenné (zatvrzelé) srdce; -ая болѣзнь kámen (nemoc).
камено-ваніе, —біеніе *n.* kamenování; —вать (crk.) kamenovati; —видный kamenovitý; —дѣльный kamenický; —ломка *f.*, —ломъ, a lomikamen *Saxifraga*; —ломня *f.* kamenný lom; —ломъ, a, —ломщикъ lamač kamene, skalník; —мётъ, a kamenomet, moždíř na házení kamenů (prak); —печатаніе *n.* kamenotisk, litografování; —печатный kamenotiskový; —печатня *f.*, литографія kamenotiskárna, litografie; —сѣчецъ, чца, —тёсъ, a kamenník; —сѣчный, —тёсный kamennický.

ка́менщ-икъ, a kameník; —ичій, чья, чье kamenický.

ка́мень, мня *m.* (*pl.* ка́мни, ей i ка́менья, ьевъ) kámen; k. (nemoc); *dem.* ка́мешекъ, ка́мышекъ, шка kamínek; *coll.* ка́мéнье i ка́мéніе *n.* kamení; áдскій ка́мень pekelný kamínek.

каменѣть, o- zkameněti.

ка́мера *f.* komora; světnice.

камерали́стъ, a kameralista; камерáльный kamerální.

камер-гéръ, a komorník; komoří, ího *m.* (něm. *Kammerherr*); оберк. nejvyšší komorník (*Oberkammerherr*); —дúнеръ komorník (*Kammerdiener*); —казáкъ komorní kozák; —лакéй, я komorní služebník, komorní lokaj; —мéдхенъ komorná *Kammermädchen*; —пáжъ komorní páže *Kammerpage*; —тóнъ komorní ton (v hudbě) *Kammerton*; —тýхъ kambrejské plátno *Kammertuch*; —фрáу komorní paní *Kammerfrau*.

ка́меръ-фрéйлина *f.* komorní slečna *Kammerfräulein*; —цалмéйстеръ komorní výplatník *Kammerzahlmeister*; —юнгфера komorní panna *Kammerjungfer*; —юнкеръ komorní panoš *Kammerjunker*.

камзóлъ, a, *dem.* камзóлекъ, камзóлецъ, льца kamizola, kamizolka.

камилáвка *f.* kápě kněžská.

камúнъ, a kamín, italský krb.

камкá *f.* damašek; камчáтный damaškový. [srsti.

камлóтъ, a haras, látka z velbloudí

кáммеръ . . . *v.* ка́меръ . . .

камне-дроблéніе, —раздроблéніе *n* drobení kamene v měchýři močovém *Lithotritie* (chirurg.); —печáтаніе *n.* kamenotisk; —печáтникъ kamenotiskař; —печáтня *f.* kamenotiskárna; —растéніе *n.* kamenobýl.

камнесѣчéніе *n.* kamenořez, řezání kamene (chirurg.) *Lithotomie, Cystotomie.*

камнúстый kamenitý *v.* каменúстый.

кáмора *f.* komora (na prach v podkopu); k. v moždíři střelném; k. v stavidle u splavu.

камóра *f.* oblouček nad samohláskou v církevních knihách, (na př. â).

камóрка *f.* komůrka.

кампáнія *f.* polní n. vojenské tažení.

кампéшное дéрево, кампéшникъ kampešské dřevo, kampeška *Haematoxylon campechianum.*

камфарá *f.* kafr; камфáрный kafrový; к. лáвръ kafrovník *Laurus camphora.*

камфóрка *f.* přístroj, na němž vaří se nápoj zapáleným líhem; 2. vykuřovací n. kadicí pánvička, kuřidlo, vykuřovadlo; 3. uhelník.

камчáт-ка *f.* lněná látka podobná damašku; —ный damaškový.

кáмышекъ, шка kamínek.

камúшникъ, a rákosím porostlé místo, rákosiště; 2. sýkora rákosní *Parus biarmicus.*

камúшъ, á rákos *Arundo phragmites*; камúшевый rákosový.

канáва, *dem.* канáвка, канáвочка nehluboký příkop, strouha, škarpa.

канавáть, a kanafas (tkanina); канавáтный kanafasový.

канáлъ, a kanál, stoka; 2. průliv mořský. [*naille.*

канáлья *f.* kanálie (přezdívka) *Ca-*

канапé *indecl. n.* pohovka *Canapé.*

канарéйка *f.*, *dem.* канарéечка kanárek *Fringilla canarica*; -éечный kanárkový.

канáт-икъ, a provázek; сéменный k., сéменонóсный k. semenovod, chamovod; пупóчный k. šňůra pupeční —ный provazový.

канáт-ный мáстеръ provazník; к. дворъ provazniště, dráha provaznická; —ная фáбрика dílna provaznická; —чикъ provazník; канáтъ, a provaz, lano. [kanafasový.

канвá, ы kanafas (látka); канвéйный

кандалы́, ъ *pl. f.* (pol. kajdany) okovy, pouta.

канделáбръ, a kandelábr, svítilník.

кандея́ *f.*, ендовá hubatka, konev s hubičkou.

кандидáтъ, a kandidát; —тка kandidátka; -тскій kandidátský; -тство kandidátství.

кандúло *n.* (crk.) lampa, svítilna.

кандúтеръ, кандúторъ, a cukrář *Conditor.*

канды́къ, кандáкъ, a kandík (Presl) *Erythronium Deus canis.*

каникула *f.* psí hvězda *Sirius; pl.* каникулы *f.* psí dni; prázdniny v psí dni.

кани́тель, и *f.* zlatá n. stříbrná nit k vyšívání; —щикъ zlatopředec, prýmkář.

канифáсъ, a kanafas (látka); канифáсный, канифáсовый kanafasový.

канифóль, и *f.* kalafuna *Colophonium*; —ный kalafunový; —ница *f.* nádoba s kalafunou; канифóлить kalafunou natírati.

канон-áда *f.* kanonáda; —éръ, —úръ, a kanonýr, dělostřelec; —éрскій kanonýrský, dělostřelecký; -ская лóдка loďka dělostřelecká.

канонизáція *f.* kanonisace, vyhlášení za svatého.

канóникъ, a kanovník.

канон-úсса *f.* kanovnice; —úческій kanonický; 2. kanovnický; —úчество kanovnictví. [ních.

канóнникъ missál, kniha zpěvů mešканóнъ, a кáнон (církevní zpěv); k. církevní ustanovení.

кантáта *f.* kantáta.

кантовáть lemovati.

кантон-ировáть kantonovati, bydleti po domích (o vojsku); —úстъ, a kantonista.

кáнторъ, a kantor, předzpěvovač.

кантъ, a zpěv; 2. lem na šatech.

канýнъ, a předvečer svátku, svatvečer; на канýнѣ den (večer) před svátkem.

канýра, *dem.* канýрка *f.* psinek, psinec, psí bouda.

кáнуть kanouti *v.* кáпать; онъ тóчно въ вóду кáнулъ jako by byl do vody padl; опять годъ кáнулъ въ вѣчность opět klesl rok do věčnosti.

канýферъ *v.* калýферъ.

кáнфа *f.* čínský atlas.

канфóрка *f. v.* камфóрка.

канцелáрія *f.* kancelář; -áрскій kancelářský; -áрское сѣмя, червéцъ *Cochenille*; канцелярúстъ, a kancelista, kancelářský (*subst. m.*).

кáнцлеръ, a kancléř; -рскій kancléřský.

канюкъ, a výreček *Strix scops.*

канючить škemrati, žadoniti.

каолúнъ, a kaolín, čínská hlína, porcelánovka.

кáпаніе *n.* kapání.

кáпать kapati; кáпнуть kápnouti; кануть kanouti; крóвля кáплетъ střecha teče.

капéлина, капéльна *f.* kapelina, kapela, rozpouštěcí kelímek.

капéлла *f.* kapela (hudební).

капéль, и *f.* kapání; kapalice; okap; 2. *v.* капéлла.

капельдúнеръ sluha kapelní n. divadelní (něm. *Kapelldiener*).

кáпелька *f.* kapička, *pl.* кáпельки, кáпли kapky (na římsech sloupů dorických).

капельмéйстеръ, a kapelní mistr, kapelník (něm. *Kapellmeister*).
капельниковáтый krapníkový; krapníkovitý.
капéль-никъ krapník *Stalaktit* (kámen); —ный kapavý; kapající; -ная водá voda kapaličná, v. z okapu.
кáпельный malinký, malounký.
капелáнъ, a kaplan (kněz); -нскій kaplanský; -нство kaplanství.
кáперсъ, a kaparník *Capparis* (rstl.); *pl.* кáперсы kaparky, kaprlata; кáперсовый kaparový.
кáперъ, a kaper, lodilovec, korsar *Corsaire*; -рскій kaperský; -рство kaperství.
капиталúстъ, a kapitalista.
капитáлъ, a kapitál, jistina, hlavní suma peněz; капитáльный kapitální; jistinový.
капитáн-скій kapitánský; —ство kapitánství; —ша *f.* kapitánova žena, kapitánka; капитáнъ, a kapitán, setník ve vojště; к. корабля́ k. lodní.
капитéль, и *f.* hlavice sloupu.
капитýлъ, a kapitula řadová.
капитуля́ція *f.* kapitulace, úmluva o vzdání vojska.
капишóнъ, a ženská kápě, kapuc *Capuchon.* [na, božnice.
кáпище *n.* modlářský chrám, modlárkапкáнъ, a kapkan, železná past na chytání vlků a lišek. [zboží.
каплáкъ, a klobouk; 2. obálka na кáпли, ей *pl. f.* kapky *v.* кáпля.
каплоýхій klepouchý.
каплýнъ, a kapoun; каплýнить kapouniti; каплýній, ья, ье kapouní.
каплюж-никъ, a chlastoun, piják; —ница chlastounka.
кáпля *f.* kapka; krůpěj; *pl.* кáпли, éй kapky (v lékařství).
кáпнуть кáпnouti *v.* кáпать.
кáповый svalový, sukový, ze svalového dřeva. [*Caponnière.*
капонúръ, a krytá chodba (hradební)
капóръ, кáпаръ, a *v.* капишóнъ.
капóтъ, a svrchník, ženský kaput *Capote.*
капрáлъ, a desátník, kaprál *Caporal*; -льскій kapрálský, desátnický; -льство kaprálství, desátnictví.
капри́з-никъ svéhlavec, vrtošivec; —ница *f.* svéhlavá n. vrtošivá ženština; —ничать vrtochy své prováděti; —ный svéhlavý, vrtošivý; капри́зъ, a vrtoch, svéhlavost *Caprice.*
каприфóлій, я kozí list *Caprifolium* (rstl.).
кáпсюль, я *m.* R., капсю́ля *f.* P., пистóнъ kapsle, zápalka *Capsule.*
капýст-а *f.* kapusta *Brassica*; к. кудря́вая kapusta kadeřavá, kadeřávka *Br. crispa*; кра́сная к. kapusta hnědá (brukev) *Br. rubra*; зелёная к. zelená kapusta; цвѣтна́я к. kapusta květná, karfiol; —никъ kapustník, milovník kapusty; 2. kapustník (housenka); —ный kapustový.
капуцúнъ, a kapucín (mnich); 2. kapucínka (opice) *Simia capucina.*
капуцúнскій kapucínský; к. монастырь kapucínský klášter.
капцóунъ, a kabacoun *Caveçon.*
капъ, a sval ve dřevě, suk.
кáра *f.* kárání, kázeň (staroč. кáра).
карабинéръ, a karabinník, karabinér.
карабúнъ, a karabina; -úный karabinový.
карáбкаться *v.* вскарáбкаться.
каравáй, я bochník chleba; hruda n. bochník sýra; bába pečená; —ка *f.* kulík zelený *Totanus fascinellus.*
каравансéрай, я karavan-seraj, hostinec karavanský.

караванщикъ karavančík, kdo vede velbloudy při karavaně.

караванъ, а karavána; **караванный** karavanový.

каравинъ slaněnka *Salsola kali* (rstl.).

карагáнъ, а liška stepní *Canis corsac.*

карагáтка *f.* kachna zarudlá *Anas rutila.* [*Ulmus pumila.*

карагáчъ, а jilm nízký, vaz sibiřský

карагýшъ orel zlatý, orel královský *Falco chrysaëtos.*

карасéя *f.* plotice, černice *Sepia* (ryba).

карáковый tmavohnědý.

карáкула *f.*, **карáкулый конь** hnědouš strakatý, hnědý kůň s bílými místy na hubě a na bocích.

карáкуля *f.* krsek, karle (strom); *pl.* **-ли** muří noha; kliky háky.

карамбóль, я *m.* karambol, srážka kulí na biljáru *Carambolage.*

карандáшъ, á tužka (olůvko); **крáсный к.** červená tužka, rudka; **карандáшный** tužkový.

карантúнъ, а karanténa; stávka zdravotní. [tlustý člověk).

карапýзикъ, а cvalík, balík (malý

карáсь, *я* karas *Cyprinus carrasius*; *dem.* **карáсикъ** karásek; **карасёвый** karasový.

карáсникъ smotavač hedbáví.

карáтель karatel; **—ница** karatelka; **—ный** karací. [část hřivny.

карáтъ, а karát (váha zlatnická, 24.

карáть (-áю, -áешь) kárati; **покарáть** pokárati.

караýл-ить hlídati, na stráži býti, stráží choditi; **—ка** *f.* budka strážnická.

караýлъ, а stráž; **к.!** stráž! pomoc! **быть на караýлѣ** býti na stráži; **взять подъ караýлъ** vzíti pod stráž (prost.: sebrati koho); **ружьё на караýлъ!** vzdejte čest! (*présentez armes*!)

караýль-ный, -щикъ strážník, voják na stráži; **—ня** *f.* strážnice.

карафúнъ, и karafina *v.* **графúнъ.**

карбáсъ, а (R.), **кáрбасъ** (A.) karbasa (loď).

карбáчъ, а karabáč.

карбованецъ, нца stříbrný rubl.

карбýнкулъ, а karbunkul, karfunkul (kámen i vřed).

карбúшъ (R.), **кáрбышъ** (A.) křeček *Mus cricetus.* [*tadorna.*

каргáль, и *f.* kachna strakatá *Anas*

кáрда *f.* česačka na vlnu, krample, mykačka.

кардамóнъ, а kardamom *Amomum cardamomum.*

кардинáлъ, а kardinál; **-льскій** kardinálský; **-льство** kardinálství, důstojnosť kardinálská.

карé *n. indecl.* čtverec, čtverhran vojenský *Carré;* **карéйный** čtvercový.

карéт-а *f.* kočár *Carrosse;* **—ный** kočárový; **—никъ** kočárník; 2. kůlna na vozy.

карикатýр-а *f.* karikatura, pitvorný obraz; **—ный** karikaturní, pitvorný.

кариатúда *f.* kariatida.

кáрій, ая, ее kaštanový, kaštanové barvy; hnědý.

карканíе, крáканье *n.* krákání, krkání.

каркáсъ, а karkas, ohnivá koule; 2. limba *Celtis orientalis.*

кáркать, крáкать krákati, krkati (jako krkavec, havran).

кáрл-а *f.* bříza nízká, bříza zakrslá *Betula nana*; **—икъ, -о** *m.* trpaslík, zakrslík; **—ица** *f.* trpaslice, zákrslice.

карлýкъ, а rybí klej.

кармазúнъ, а karmazín; **-úный** karmazínový.

кармáнный kapesní; **к. словáрь** kapesní slovník; **-ые часы́** kapesní hodinky; **-ыя дéньги** příručné peníze.

карма́нъ, а kapsa; *dem.* карма́нчикъ, карма́шекъ kapsička.
карми́нъ, а karmín, barva růžová; -и́нный karmínový.
карнава́лъ, а karneval, masopust.
карни́зъ, а karnýs, hlavní římsa *Corniche.*
карона́да *f.* krátké dělo. [čoška.
карпе́тка, карпе́точка *f.* krátká punkарпъ, а, *dem.* ка́рпикъ, kapr *Cyprinus.*
ка́рта *f.* karta (ku hraní); 2. mapa zeměpisná; игра́ть въ ка́рты hra v karty.
карта́в-ить chrčeti (při mluvení); —ле́ніе *n.*, —ость chrčení.
картау́нъ kartouna, veliké dělo.
картёжникъ karbaník, hráč v karty; —ница karbanice; —ничать karbaniti; картёжъ, а karban, hra karty.
карте́ль, и *f.* smlouva o vydávání zběhů vojenských; 2. vyzvání na souboj.
карте́чь, и *f.* kartáč (do děla); карте́чная пу́ля kartáčová kule.
карти́н-а *f.* obraz; —ы приро́ды obrazy z přírody, pohledy na přírodu; —ка, *dem.* —очка obraz, obrázek; кни́га съ —ками kniha s obrázky; —ный obrázkový, malebný; —ная галере́я galerie obrazů; карти́шки, -шекъ *pl. f.* karty ke hraní.
картом-а́, кортома́ *f.* pacht, nájem; -и́ть propachtovati; -щи́къ pachtýř.
карто́н-ка *f.* kartánek, škatule z lepenky; —ный lepenkový; -ная рабо́та lepenková práce; —щикъ lepenkář; карто́нъ, а karton, lepenka, papír lepenkový; 2. kartán, škatule z lepenky; 3. karton, kresba malířská na tuhém papíře.
карто́фелина *f.* brambor, zemák.
карто́фель, и *f.* brambor, brambořina, lilek bobál *Solanum tuberosum*; разведе́ніе карто́фели sázení bramborů; —ный bramborový; —никъ trs bramborový; нать bramborová; 2. bramborář, milovník bramborů.
ка́рточ-ка *f.* lístek návštěvný, navštěvenka, visitka; —никъ kartář; —ный karetní.
картýзный co v balících se prodává; -ная бума́га obálkový papír.
картýзъ, а, *dem.* картýзецъ, зца, картýзикъ, а balík, paklík (v papíře zabalený); 2. čepice, kašket, *casquete*; 3. kartuš, patrona (střelná).
картýшка *f.* větrnice, větrníček (na kompasu).
карусе́ль, и *f.* rytířská jízda zábavná, turnaj *Carrousel.*
ка́рцеръ, а školské vězení *Carcer.*
ка́рша *f.* (R.), карша́ (A.) vodou vyvrácený strom a řekou splavený.
каршёвникъ, а (*coll.*) mnoho vyvrácených stromů v řece.
каря́читься rozkročiti se; 2. odporovati, vzdorovati; каря́ка *f.* razsocha, vidličné dřevo; 2. člověk s bočitýma nohama.
кас-а́ніе *n.* dotknutí; точка —а́нія bod styčný, bod dotyčný; —а́тельно *adv.* co se týče; к. исто́ріи co se dotýče dějepisu; —а́тельность vztažnost; —а́тельный vztažný; -ная ли́нія tečná (čára n. přímka), ча́ра styčná *Tangente*; —а́ться (-а́юсь, -а́ешься) чего́ dotknouti se, tknouti se čeho; к.-ся до чего́ týkati se, vztahovati se k čemu; э́то до васъ -а́ется to se vás týče.
ка́ска *f.* helm, přilbice.
каска́дъ, а vodoskok; vodopád *Cascade.*
ка́сса *f.* kasa, pokladnice; 2. kasa, skříně na písmo (v knihtiskárně).
кассаці́онный судъ soud kasační, s. zrušovací.
кассі́ръ, а kasír, pokladník *Cassier.*

кассíрскій kasírský.
кáссія *f.* *Cassia* (rstl.).
кáста *f.* kasta, odloučená třída lidu.
кастаньéты *pl. m.* kastaněty, taneční chřestačky.
кастелáн-скій kastelánský ; —ство kastelánství; —ша *f.* kastelánova žena, kastelánka; кастелáнъ, a kastelán.
кастраметáція *f.* umění tábornické.
кастрáтъ, a kastrát, kleštěnec.
кастрю́ля *f.*, *dem.* кастрю́лька kastrol, kastrůlek; кастрю́льница splachovačka, kuchynská (která myje kastroly).
катавáсія *f.* kostelní zpěv dvou sborů při mši.
катакóмбы *pl. f.* katakomby, podzemní pohřebiště.
каталéпсія *f.* ztrnulost údů. *Katalepsie*; каталептúческій kataleptický.
каталóгъ, a katalog, seznam knih, s. žáků.
катáль-ный mandlovací ; —щикъ mandlovač ; к. съ горъ svalovač dříví; —щица mandlovačka.
катáніе *n.* válení, mandlování ; projížďka, jízda pro zábavu ; jízda na saních, sanice.
кáтанцы, евъ *pl. m.*, кáтанки, нокъ *pl. f.* plstěné bačkory.
катапетáсма *f.* opona chrámová.
катаплáсма *f.* obkladek obměkčovací.
катарáктъ, a vodopád ; 2. к., катарáкта bělmo na oku.
катáть (-áю, -áешь) váleti (klády); mandlovati (prádlo) ; rozklepávati (kovy); váleti pilulky; voziti na (saňkách, v drožce); к.-ся váleti se; jezditi semotam, projížděti se ; к.-ся на конькáхъ jezditi po bruslích, po kluzťkách, po železkách, klouzati se; к.-ся сó смѣху smíchem se váleti.
катафáлкъ, a katafalk.
кате-горúческій kategorický; —гóрія kategorie.
кáтеръ, a veliká loď veselní; loď překatéter, a močevod *Cathéter.*
катéтъ, a odvěsnice (čára) *Cathete.*
катúпóле, перекатú-поле, катýнъ, a šater *Gypsophila paniculata* (rstl.).
катúть, (качý, катúшь) váleti něco ; jezditi *v.* катáть; катúться (качýсь, катúшься) váleti se, jezditi s vršku dolů.
катихизáторъ, a katecheta; катихúзисъ katechismus; катихизúческій katechetický.
кáтка *f.* válení; к. дровъ на тáчкахъ svalování n. vožení na táčkách; 2. výprask.
кáткій vrtký, otáčivý ; -ость -osť.
катóкъ, тка́ válec, hřídel k otáčení; 2. mandl (na prádlo); válec k mandlování; 2. skluziště, klouzačka na ledě.
катóл-икъ, a katolík; —ичка *f.* katolička ; католúческій katolický ; католúчество, католицúзмъ, a katolictví.
катóптрика *f.* katoptrika, průsvětelství; котоптрúческій katoptrický.
кáтор-га *f.* galeje, práce na galejích, nucená práce v kázni; 2. bídný stav; —жный galejní, kázničný; -жное дѣло práce na galejích; *subst.* —жный, аго, —жникъ galejní otrok.
катрáнъ, a katrán *Crambe* (rstl.).
катýнъ *v.* катúпóле.
катýшка *f.* váleček.
катъ, a kat, mistr popravčí; 2. trojstěžnový koráb.
катúшъ, a kulička (z vosku atd.); каýнъ *v.* арбýзъ.
каýрка *f.*, каýрый конь jasnohnědý kůň.
каутеризáція *f.*, прижúганіе přižíhání.
каучýкъ kaučuk, pružeť; каучýковый kaučukový.

ка́фля *f.* kachel; ка́фельный kachlový; -ая печь kachlová kamna.

кафта́нъ, a kaftan, ruský národní kabát mužský; *dem.* кафта́нецъ, кафта́нчикъ kaftánek; *augm.* кафта́нище *n.* špatný kaftan; кафта́нный kaftanový.

кафъ, a kaf (tkanina).

кацёй, ка́ція *f.* (star.) kadidelnice.

ка́ча *f.* veliká loď sibiřská.

кач-а́лка *f.*, *dem.* -а́лочка nosidla, nosítka (na nošení lidí); 2. houpací kolébka; houpačka; 3. táhlo, klika u pumpy; —а́лочникъ nosidlář; — а́льщикъ kdo točí klikou; —а́ніе *n.* houpání, kolébání, kolísání, máchání něčím; к. мя́тника kývání kyvadla; —а́рка *f.* mořská vlašťovka *Sterna*; —а́ть (-аю, -аешь), ка́чивать, качну́ть hýbati, kývati, kolébati, máchati něčím; pumpovati; к. голово́ю kývati n. třásti, potřásati hlavou; к.-ся (-аюсь, -аешься) kolísati se, kolébati se, kývati se; —а́й! jeď! ujížděj!

кача́ль, и *f.* houpačka; —ный houpačkový; —щикъ majetník houpačky, houpačkář.

ка́чество *n.* jakost, vlastnost něčeho; ка́чественный jakostný.

ка́ч-ка *f.* houpání, kolébání, kolísání; к. килева́я pěchování; заболѣть отъ ка́чки rozstonati se na mořskou nemoc; —кій houpavý, kolébavý; -ость -ost.

ка́ша *f.* kaše (pokrm z krupice); 2. směs, směsice; 3. řebříček *Achillea millefolium* (rstl.).

кашало́тъ, кашело́тъ vorvaň *Physeter macrocephalus, Cachalot.*

кашева́ръ, a stravovník pro dělníky; kuchař plukovní; кашева́рка *f.* stravovnice; kuchařka.

кашева́рить, кашева́рничать vésti ži vnosť stravovnickou n. kuchařskou.

ка́шель, шля kašel; сухо́й к. suchý kašel.

кашеми́ръ, a kašmír (vlněná tkanina); -и́ровый kašmírový.

ка́шица *f.* polívka z krupek; (kašička); пищева́я к. въ желу́дкѣ stravenina *Chymus.*

ка́шка *f.* kaška, kašička; 2. letkvař; 3. závěrečná okrasa knihtiskařská *Vignette, Fleuron*; 4. jetel luční *Trifolium pratense.*

кашкара́ *f.* růžovník sibiřský *Rhododendron chrysanthum.*

кашла́къ, a mladý bobr. [šlalka.

кашлю́нъ, a kašlal; кашлю́нья *f.* ka-

ка́шлять (-яю, -яешь) kašlati; ка́шлянуть zakašlati; ка́шляніе *n.* kašlání.

ка́шникъ, а, ка́шничекъ, чка kašník, hrnec na kaši; 2. kašičkář, milovník kaše; ка́шница *f.* kašičkářka; ка́шный kašový.

каштан-ка *f.* bodlanka *Mispa*; —никъ каштановый sad; —овый kaštanový; к. цвѣтъ каштановая barva; —оваго цвѣта kaštanové barvy, kaštanový.

каштанъ, a kaštan *Fagus castanea* (strom); к. ди́кій kaštan planý, divoký, mədal *Aesculus hippocastanum.*

кащёй, я *v.* кощёй.

каюръ, a holub lední *Columbus grille.*

каю́т-а *f.* kajuta (na lodích); —ный kajutový.

ка́яться (ка́юсь, ка́ешься) въ чемъ káti se z čeho.

каѳедра *f.* kathedra; каѳедра́льный собо́ръ katedrální chrám.

каѳисма *f.* dvacátá část žaltáře.

каѳоли́ческій katolický, všeobecný.

квадр-а́нтъ, a kvadrant, čtverník, čtvrtikruh; —а́нецъ kvadrátek, čtvereček (v knihtisk.) *Cadratin.*

квадр-а́тный čtverečný; к. ко́рень kořen druhý, k. čtvercový, k. stupně druhého; —атýра *f.* čtveroměrnosť; —а́ть, а čtverec *Quadrat.*

ква́ка *f.*, ква́ква, пёстрая ца́пля bukač prostřední *Ardea nyctícorax.*

ква́к-анье *n.* kvákání žab; káchání kachen; —ать, —нуть kvákati (žába); káchati (kachna).

ква́керъ, kvaker; ква́керша *f.* kvakerka.

ква́куша, ква́кушка, ква́кша *f.* kuňka (žába); 2. kačka, kačena (kachna).

ква́рта *f.* kvarta (v hudbě, v šermířství); 2. kvarta (míra).

кварта́лъ, а čtvrť městská; кварта́льный надзира́тель čtvrtní, ího *m.*, čtvrtník, okresní dozorce.

кварта́нтъ kvartant (kniha ve formátě čtvercovém).

кварте́тъ kvartet *quatuor.*

кварти́р-а, *dem.* —ка *f.* byt *Quartier*; гла́вная к. hlavní stan (vojenský); наня́ть у кого́ —у byt najmouti si u koho; —ный bytový.

квартирме́йстеръ ubytovatel vojenský.

квартирова́ть bydleti někde.

квартова́ть kvartovati (kovy), rozlučovati.

кварцъ křemen *Quarz.*

кваси́льный kvasicí.

ква́сить (ква́шу, ква́сишь) kvasiti; к.-ся (ква́шусь, ква́сишься) kvasiti se.

квасн-и́къ kvasník, kdo dělá nebo prodává kvas; 2. nádoba na kvas; *pl.* —ики́, о́въ kvasové pečivo; —ова́тый nakyslý; —о́й, а́я, о́е kvasový.

ква́с-нуть kvasiti se; —ный nakyslý.

квасна́ *f.* místo kde se připravuje kvas.

квасоме́ръ, зимоме́тръ kvasoměr.

ква́ссія *f.* kvasie *Quassia amara.*

ква́ссійная насто́йка nálev kvasijový.

квасцова́ніе *n.* kamencování.

касцов-а́тый kamencovatý; —а́ть kamencovati; —и́къ, а́ kamenec *Lapis aluminaris.*

квасцо́вый kamencový; kamenečný.

квасцы́, о́въ kamenec *Alumen.*

квасъ, а kvas, nápoj připravený ze žitné mouky a sladu; 2. kvas, zákvasa (do těsta); *pl.* квасы́, о́въ zákvasa na čistění věcí měděných; 2. luhovina, zákvasa z pšeničných otrub nebo z ovesné mouky se solí (na kůže).

кватéрнъ, а kvaterno (čtyři čísla vyšlá v loterii).

ква́ша *f.* kvas (do těsta); 2. droždí.

квашени́на *f.* kvašenina, zimní píce hovězímu dobytku z kapustných a jiných lupenů posypaných solí.

ква́шен-ie *n.* kvašení; —ый, —ный, kvašený.

Квашня́, и́, *dem.* кваше́нка díže na těsto; кваше́нникъ víko na díži.

Квéсторъ, а *Quaestor.*

Квúнта *f.* kvinta (v hudbě), pětice (mezera pěti tonů); kvinta, struna na houslích.

Квинтéтъ, а kvintet.

Квита́нція *f.* kvitance.

Квита́ться (рас-) съ кѣмъ kvitovati se, vyrovnati se s kým.

Квитъ, а kdoule *Cydonia.*

Квитъ, квúты *adv.* kvit; мы съ тобóю кв. jsme s tebou kvit, vyrovnáni.

Кéгель, гля kuželka (v knihtisk.); něm. *Kegel*; —ный kuželkový.

Кеглеобрáзный kuželkovitý.

Кéгля, и *f.* kuželka ke hraní (n. *Kegel*).

Кедрóв-ка ořešník *Corvus caryocatactes* (pták); —никъ cedrovník, cedrový háj; —ый cedrový.

Кедръ, а, *dem.* кéдрикъ cedr *Pinus cedrus*; к. сибúрскій cedr sibiřský, limba *Pinus cembra.*

келя́рство nadsklepnictví.

келáръ, я nadsklepní, ího *m.* (z něm. *Kellner*).
келéй-никъ bratr laik (v klášteře); —ница sestra řeholní; —ный celský; 2. tajný.
кéлья, кéллія *f.* cele klášterská.
кéмбрикъ kambrejské plátno *Kammertuch.*
кéникъ král (v horn.), něm. *König.*
кéньга *f.* zimní střevíce, bačkora.
кептýшка čejka sibiřská.
керáстъ, a užovka růžkovatá *Coluber cerastes.* [(rstl.).
кéрвель, я kerblík *Chaerophyllum*
керёжа, *dem.* керёжка *f.* malý povoz laponský.
кéркать, кéркнуть tíkati, tipati (jako pták); vřeštěti (jako zajíc).
кéрца *f.* štír *Scorpion.*
кéсарь *v.* цéсарь.
кибúтка, *dem.* кибúточка kibitka, povoz sibiřský. [vou.
кивáніе *n.* kývání; к. головóю k. hlakивáть, кивнýть (головóю) kývati, kývnouti (hlavou).
кúверъ, *dem.* кúверóкъ, рká čáko, čepice vojenská; улáнскій к. улáнка, čapka ulánská.
кивóтъ, a archa úmluvy; *dem.* кивóтецъ, тца, кивóтка *f.* skříně na sv. ostatky.
кидáніе *n.* házení.
кидáть házeti; кúнуть hoditi; к. метати (mladé); к. ружьёмъ cvičiti se ve zbrani; к. жрéбій metati los; к.-ся házeti se; к.-ся на что, на кого-либо vrhnouti se na něco; к.-ся házeti po sobě sněhovými hrudami; хрѣнъ кидáется въ носъ křen čpí do nosu; э́то кидáется въ глазá to bije n. padá do očí.
кúдкій k házení pohodlný; 2. hbitý, obratný; к. на что chtivý, žádostivý něčeho.
кизúль, я mišpule *Mespilus*; 2. dřín *Cornus mascula v.* дéренъ; —никъ, а, прá kysilník (Presl.) *Cotoneaster.*
кизлáнка *f.*, берескле́дъ brslen.
кизлáрка *f.* kizlarka, (kořalka kizlarova).
кúйка *f.* ženský přístroj na hlavu.
кикú *n.* indecl. kukuřice *v.* кукурýза.
кикúмора *f.* noční (lesní) obluda, strašidlo.
кил-á *f.* kýla, průtrž (v těle) *Hernia*; —úстый, —овáтый kýlovatý.
килевáть (-лю́ю, -лю́ешь) postaviti lod na bok.
килидáнъ, а síť na ryby (na jesetry) na řece Obi.
килосѣчéніе *n.* kylořez, řezání průtrže.
киль, я *m.* spodní dno u korábu (*Kiel*); на рóвный к. v téže dohlubnosti, v té samé hloubce.
кильвáтеръ proud vodní za plujícím korábem (*Kielwasser*).
кúлька *f.*, *dem.* кúлечка *f.* sleď baltická n. estonská, širáček *Clupea latula.*
кúльное *n.* právo stanične (*Kielrecht*).
кúльный kýlový, průtržní; кúльная трáва průtržník *Herniaria* (rstl.).
кильúкъ, á kdo má průtrž; 2. kanec.
кимвáлъ, а cymbál.
кимúнъ, а, кминъ kmín *Cuminum cyminum.*
кинжáлъ, а, *dem.* кинжалéцъ, льца kindžál; кинжáльный kindžálový.
кúноварь, и *f.* rumělka, cinobr *Cinnabaris*; кúноварный rumělkový.
киновія *f.* samota, poustenka, poustevna *Cénobie.*
кинсóнъ, а činže, poplatek, daň.
кúпа *f.* balík (papíru, plátna).
кипарúсъ, а cypřiš *Cupressus sempervirens.* [pramen, var.
кúпень, пня *m.* vařící voda; 2. horký

киповя́зъ, а balíkář, zabalovač *Emballeur*.
ки́поръ, а kepr (tkanina); ки́порный keprový. [—ный vrbkový.
кипре́й, я vrbka *Epilobium* (rstl.);
кипсе́й, я nádoba na čerň knihtiskařskou; 2. stůl natěrací n. roztěrací (v knihtiskárně).
кипу́чій, ая, ее vařící, vřící.
кип-ѣлка *f.* nehašené vápno; —ѣлый vařený, převařený; —ѣніе *n.* vaření, vření; —ѣть, (-плю́, -пи́шь) vříti, vařiti se; vlniti se (moře), bouřiti; к. чѣмъ hemžiti se (červy, lidmi atd.).
кипят-и́льникъ kamnovec, trouba na ohřívání vody; —и́ть (-ячу́, -яти́шь) do varu přivesti, zvařiti; —о́къ, тка́ vřící n. vařicí voda.
кираси́ръ, а kyrysník, kyrysar *Cuirassier*; -и́рскій kyrysnický.
кира́съ, а *m.*, кира́са *f.* kyrys. [zdi.
кирка́, и́ *f.* rýč; 2. železná skoba do
ки́рка *f.* protestantský kostel (z něm. *Kirche*).
кирказа́нъ, кирказо́нъ, а podražec *Aristolochia* (rstl.).
кирпи́ч-ный заво́дъ cihelna; —никъ, а cihlář. [(vypálená).
кирпи́чъ, á, *dem.* кирпи́чикъ cihla
кирхшпи́ль, я osada církevní protestantská (z něm. *Kirchspiel*).
кисá *f.* pytlík (k stahování šňůrkami).
ки́са, *dem.* ки́ска *f.* kočka, kočička.
киса́ть kysati *v.* ки́снуть.
кисе́ль, я́ *m.* kysel (pokrm z kvašené mouky); к. морско́й slimejš *Medusa*; —никъ kyselník, kdo dělá n. prodává kysel.
кисе́тъ, а pytlík na tabák.
кисея́, и́ *f.* kopřivina (tkanina).
ки́сл-ить (-лю́, -ли́шь) kysliti, kyseliti; —ица *f.*, щаве́ль šťavel *Oxalis Acetosella* (rstl.); —о *adv.* kysele; kyselo; *dem.* кисле́нько, кислова́то nakysle; кислова́тый nakyslý; —ость -osť.
кисло-ро́дный, -тво́рный kyslíkový, kysličný; —ро́дъ, —тво́ръ, а kyslík *Oxygen* (prvek); —сла́дкій kyselosladký; —та́, ы́ *f.* kyselosť, kyselina; 2. (lučebn.) kyselina *Acidum*.
ки́слость, и kyselosť.
кисл-о́тный kyselý; —у́шка *f.* pouchně, pouchle, plané jablko, planá jabloň.
ки́слый kyselý; ки́слая вода́ kyselka.
кисля́тина *f.* kyselé víno; kyselý nápoj.
ки́снуть (-ну, -нешь), кислѣть zkysati; 2. dlouho seděti na místě.
кисте́нь, я́ násada s kulí hřebovitou na řemeně.
кисть, и *f.*, *dem.* ки́стка, ки́сточка hrozen vinný, stopky vinného hroznu; виногра́дная к. hrozen vína; 2. třapec; 3. štětka; štětec malířský; кропи́льная к. kropáč; к. руки́ zápěstí; кисти́стый hroznatý.
кита́ечникъ halena z nankinu; кита́йка, *dem.* кита́ечка nankin (tkanina).
кито́вый velrybí.
кито-ло́вный velrybolovný; —ло́вство lov velryb; —ро́дный velrybovitý.
китъ, а velryba (kyt) *Balaena*.
киха́вецъ, вца persán *Achillea ptarmica*.
кич-е́ніе *n.* vypínání se, domýšlivosť; —и́ться (-у́сь, -и́шься) чѣмъ chlubiti se, vypínati se, nadýmati se; —ли́вость domýšlivosť, vypínavosť; —ли́вый domýšlivý, vypínavý, nadutý, chlubný.
киш-ёчка *f.* střívko; —е́чный střevní; —ка́ *f.* střevo; то́лстая к. střevo tlusté; то́нкая к. tenké střevo; онъ изъ кишёкъ лѣзетъ on chce z kůže vyskočit.

кишмишъ, a hrozinky bez peciček.
кишмя *adv.* u velikém počtu.
кишнéцъ, á koriandr *Coriandrum.*
кишѣть, (-шý, -шúшь) hemžiti se, hemzati se.
китáра *f.* kytara.
кій, я kyj (hůl); 2. kyj, tago (hůl při bíljáru). [*v.* кой.
кій, кáя, кóе (crk.) *pron.* ký, ká, ké
кіóскъ, á kiosk (altánek n. besídka ve východních zemích).
кіóта, *dem.* кіóтка *f.* skříňka na ostatky svatých. [níků).
кіюра *f.* špic (u dlaždičů a kamenníků).
кіянка *f.* kyjanka (palička).
клавикóрды, овъ *pl. m.* klavír.
клáвишъ, а, клáвиша *f.* kláves.
клавіатýра *f.* klaviatura.
клáда *f. v.* колóда.
кладóищ-е *n.* hřbitov; —енскій, —ный, hřbitovní.
кладенéцъ, нцá studnice; мечъ кладенéцъ meč kalenec.
кладéн-іе *n.* kladení; 2. vykleštění, vyřezání (zvířat); —ый kladený; 2. řezaný, vyřezaný, vykleštěný (o zvířatech).
клáдень, дня základní trám, břevno, kláda.
клáдка *f.* kladení; к. пéчи stavění pecí n. kamen; к. дровъ hranice dříví.
кладовóй, (-óй) skladový; кладовáя *f.* špižírna.
клáдчикъ vyrovnavač, skladač dříví.
кладъ, a poklad.
кладь, и *f.* náklad (zboží); břímě; 2. lávka přes potok; 3. počišťovací lék pro koně.
клáдязь *v.* колóдезь.
клáжа *f.* kladení; 2. vykleštění, vyřezání (zvířat); 3. náklad, břímě.
клáн-яніе *n.* klanění; —яться (-яюсь, -яешься) кому klaněti se komu; нúзко к. hluboko se pokloniti; dáti koho pozdravovati; и. и. вамъ -ается N. N. vás pozdravuje, dává se poručeti; к.-ся кому чѣмъ darovati komu něco.
клáпанъ, a *dem.* клáпанецъ, нца, клáпанчикъ klapka (na hudebních nástrojích).
кларнéтъ, a klarinet; кларнетúстъ, a klarinetista; кларнéтный klarinetový.
класс-úкъ, a klasik; —ицúзмъ, a klasicismus, klasičnost; —úческій klasický.
клáссный třídní (ve škole).
классъ, a třída (školní, společenská atd.), klasa; к. растéній třída rostlinstva; *pl.* —ы кóнчились školy se skončily (t. vyučování).
класть (кладý, кладéшь) klásti; к. дровá въ полѣнницу, въ клѣтки rovnati dříví do hranice; к. яйца, нести nesti vejce; к. дéньги въ банкъ ukládati peníze do banku; к. печь stavěti kamna; к. (барáновъ) řezati, vyřezávati, klestiti; к. крáску klásti barvu. [сúнóй.
класъ *v.* кóлосъ; клáсяный *v.* колоклев-áка *m. et f.* klubák, klubavý pták; —áніе *n.* klubání, klobání; —áть (клюю, клюéшь) klobati, klubati; клюнуть klubnouti; клéвывать klobávati; к.-ся klubati se.
клéверъ, a jetel *Trifolium* (rstl.); клéверный jetelový.
клевет-á *f.* kleveta, klepy *pl.*; —áть (клевещý, клевéщешь) na koho klevetati; klevetiti; —úвый klevetný; —нúкъ, á klevetník; pomluvač; —нúца *f.* klevetnice; —нúчать klevetničiti; —нúчій, ья, ье klevetnický.
клевéцъ, вцá špičaté kladivo, špic.
клеврéтъ, a tovaryš, společník, druh, soudruh; клеврéтство *n.* družství, společnictví.

клёвъ, а zakousnutí na udici; к. на ýду! na zdar! (pozdravení rybářů, t. aby ryby braly na udici).

клегт-áние *n.* klektání orlů; —áть (клегчý, клéгчешь) klektati (o orlích).

клéение *n.* lepení, klížení.

клеён-ка, *dem.* —очка *f.* klejenka, voskované plátno; —чатый z voskovaného plátna.

клéй, я lep, klej (klí); к. вúшневый višňové klí, višňová pryskyřice; к. птúчій lep na ptáky; к. рыбій rybí klí; к. шýбный klíh truhlářský; —ка *f.* klížení, lepení; —кій, ая, ое klihovatý, lepký.

клейков-áтый trochu lepký; klihovatý; —úна *f.* klejovina, klihovina.

клéйкость klihovatosť, lepkosť.

клейль-ный klihovací, lepicí; —щикъ lepič, klihovač.

клейм-éние *n.* kolkování, vypalování znaku, přižehání; —úльщикъ kolkovatel, přižehovač; —úть (-мю, -мúшь) kolkovati, vypalovati znak, přižehovati; —ó *n.* klejmo, kolek na něčem, znak vypálený; přížeh; 2. kolkovadlo, vypalovadlo.

клейнóды, овъ *pl. f.* klenoty říšské.

клéйстерить, (-рю, -ришь) lepem mazati; клéйстеръ, a maz, lep (*Kleister.*)

клейстый klejnatý, pryskyřičnatý.

клéить (клею, клéишь) lepiti, mazati, klejovati; klížiti; к. ся lepiti se.

клёкъ, а žabí jikra, potěr; 2. sběř.

клéнйна *f.* klenina, klenkové dřevo.

клéнникъ klenčí, klenkový les.

клéновый klenový, klenkový.

клёнъ, а, клéнокъ, нкá kleň, klenka *Acer platanoides.*

клеп-áло *n.* klepadlo; —áльный гвоздь nejtek; —áние *n.* pomlouvání, klepání, očerňování; —áть (клéплю, клéплешь) na koró pomlouvati, očerňovati koho, klepati; 2. к. (-паю, паешь) (crk.) klepati na něco; 3. kovati, sklepávati kovy.

клеровáть (-рýю, -рýешь) učistiti, přečistiti (olej atd.) (něm. *klären*).

клёстъ, а, клестóвка *f.* dlesk, dlask (křivka *Loxia curvirostra*).

клéтень, тня, клéтингъ obvití lana starou plachtovinou; клетневáть, (-нюю, -нюешь) obtočiti lano starou plachtovinou; клетнéвина *f.* stará plachtovina na obtočení neb ucpávání.

клетня́, и́ *f.* paveza n. štít korábní n. lodní, [*chen*).

клéцка *f.* knedlíček do polívky (*Klöss*-

клешня́, и́ *f.* klepeto (račí, štíří).

клещ-áкъ, а škvor *Forficula;* —евúна *f.* skočec *Ricinus* (rstl.); —енóгій klešťonohý, bočitý; —и́, е́й *pl. f.* kleště; 2. kleště do chomoutu; —инéцъ, нца, клéщикъ, а kleštinec, aron *Arum* (rstl.).

клещъ, á klíšť, klíště (na ovcích atd.) *Acarus.*

клúверъ, а tříhraná plachta v předku korábu.

клúк-аніе *n.* volání; —ать (клúчу, клúчешь) volati, křičeti; —нуть zvolati, vykřiknouti; —аться (клúчусь) volati na sebe.

кликýнъ, á ovce n. prase uvázané, k vábení a chytání šelem.

клику́ша ženština mající padoucí nemoc; ž. posedlá.

кликъ, а volání, křik.

климатéрическій годъ rok stupňový.

клúматъ, а podnebí *Klima;* климатúческій klimatický.

клúника *f.* klinika (lékařská); клúнúческій klinický.

клúнить (-нú, -нúшь) klinovati.

клúнокъ, нка čepel (u šavle, dýky, nože).

клúнчатый, клинообрáзный klínovitý.

клинъ, а (*pl.* клíнья, ьевъ) klín; *dem.* клíнчикъ, а, клíнишекъ, шка klínek, klíneček; клинъ клíномъ выбивáй klín klínem vytloukati.

клíпперъ, а kliperka (loď) (něm. *Klipper*).

клíрикъ, а klerk, kněz, duchovní, iho *m.*; клíрическій kněžský, klerikální.

клíросъ, а (prost. крúлосъ) kruchta, místo pro kostelní zpěváky, chor; 2. sbor zpěváků kostelních; клíросникъ, клиросúнникъ, а choralista, kostelní zpěvák.

клíръ, а kněžstvo *Clerus.*

клистúръ, а klystír; клистúрный klystírový; к. шприцъ klystírka.

клицáть (crk.) *v.* клúкать.

клúч-анникъ, а (star.) v mysliv., nadhaněč n. honec, jenž zvěř křikem odhání; —ій, аго *m.* (star.) hlasatel; —ка *f.* volání na psy jmenem *Appel.*

кличъ, а volání, křik *v.* крикъ; 2. hlásání, vyhlašování.

клiéнтъ, а klient, chráněnec něčí, stoupenec. [mnišský).

клобýкъ, á kápě, kapuce (klobouk

клобучёкъ *v.* каблучёкъ.

клокáстый klokastý, schumáčený.

клокотáть (клокочý, клокóчешь) klokotati, kloktati (při varu).

клóкъ, á chumáč, chomáč (klk, kluk); 2. kousek něčeho.

клонúть (-ню́, -нúшь) kloniti, skl., chýliti; к.-ся kloniti se, chýliti se; к.-ся къ чемý kloniti se n. směřovati k čemu; меня́ сонъ клóнитъ jde na mne spaní, chce se mi spat; день клóнится къ вéчеру den kloní se k večeru, chýlí se n. schyluje se k večeru.

клопёцъ, пцá, хлопéцъ kokrhel kokrháč *Rhinanthus major*, *Rh. crista galli*, *Alectorolophus crista galli* (rstl.).

клопóв-ій, ья, ье stěničí; —никъ, багýльникъ rojovník *Ledum palustre* (rstl.); —ница *f. Cimicifuga* клопогóнникъ, а, клопогóнная трава́ stěničník, plotičník (Presl.) (rstl.); —ное сéмя stěničné semeno *Corispermum.*

клопъ, á, *dem.* клóпикъ stěnice, stínka *Cimex* (hmyz).

клóсн-ость ochrnulost, schromlost; —ый ochrnulý, schromlý.

клотъ, а, *dem.* клóтикъ jablíčko n. baníčka u větrníčku (u povětrné korouhvičky).

клохт-áнье *n.* kvokání (slepic); —áть (клохчý, клóхчешь) kvokati (jako slepice); —ýнья *f.* kvočna (slepice, která vylíhla (kuřata).

клочёкъ, чкá kloček, chumáček (vlasů).

клочúстый splštěný, scuchaný (vlasy).

клочúть R., клóчить A. P., клóчивать plstiti, zplstiti vlasy; scuchati; к.-ся splstiti se.

клочковáтый kločkovatý.

клубúть (-блю́, -бúшь) ve způsobu kotouče n. klubka n. víru vzhůru hnáti; к.-ся (-блю́сь, -бúшься) v kotoučích n. ve způsobu klubka n. víru vzhůru se hnáti; дымъ клубúтся dým se kotoučí; valí se v kotoučích

клубнй-ка, *dem.* —чка *f.* červená jahoda zahradní *Fragaria elatior*, *Fr. hortensis*; —ковка *f.* kořalka (nálivka) jahodová; —чникъ jahodník (trs jahodový) zahradní; 2. víno jahodové, jahodník, jahodčák; —чный jahodový.

клуб-овáтый klubkovitý; —овúдъ, á —óчникъ kluběnka, koulenka *Globularia* (rstl.); —óкъ, бкá *m.* klubko; —óчекъ, чка klubíčko.

клубъ, а koule (mičová atd.); 2. к., клубóкъ klubko.

клубъ ды́ма kotouč dýmu; свернýться **клубо́мъ** svinouti se do klubka; 3. **клубъ** klub, odloučený spolek *Clubb*; мѣща́нскій к. klub měšťanský, měšťanská beseda. [*monedula* (pták).

клу́ша, *dem.* **клу́шка** *f.* kavka *Corvus*.

клуши́ца *f.* kavka skalní *Pyrrhocorax graculus*.

клы, овъ *pl. m.* ostruhy kohoutí.

клыка́стый kelnatý, s velikými kly (kančími).

клыкъ, а kel (kančí n. sloní), zub vyčnívající; *dem.* **клы́чёкъ**, чка́, **клычёчекъ** klík. **клѣвъ** *v.* **хлѣвъ**.

клѣтка, *dem.* **клѣточка** klec, klícka; 2. kostka v látce (na šatech); 3. hranice srovnaného dříví n. cihel; **клѣточникъ** klecař, kdo dělá klece.

клѣт-у́шка *f.* klícka, malá klec; 2. malý pokoj (jako klec); —**чата́я** kostkovaná tkanina; —**ча́тка** *f.* bunič̆ina, kůže bunič̆ná *Cellulosa*; —**ча́тый** (**клѣтчатый**) kostkovaný (o šatech); 2. buničný, buničnatý.

клѣть, и *f.* špižírna, komora; (crk.) pokoj, světnice.

клювъ, а zobák, zobec (klofec).

клюзъ, а, *pl.* **клю́зы**, овъ klouzy, okrouhlé otvory na lana ke kotvím.

клюка́ *f.* berla, berle (na podpírání); 2. pohrabáč (do kamen).

клю́ква *f.*, *dem.* **клю́ковка** klikva *Vaccinium oxycoccos*.

клюкова́тый berlovitý.

клю́ковникъ, а prodavač klikev; 2. víno (nálivka) z klikev (lesních jahod) 3. trs klikvový.

ключа́рь, я́ kostelník, sakristian; -а́рскій kostelnický; -а́рство kličnictví.

ключ-ева́тый, —**йстый** pramenitý; —**евя́на** *f.* úvar, temenec, pramenité (bahnité) místo; —**йца** *f.* kliční kost *Clavicula*.

ключ-никъ, а kličník; —**ница** kličnice; —**ническій** kličnický; —**ничество** kličnictví.

ключъ, а́ (*pl.* **ключи́**, е́й) klíč (*dem.* **ключи́къ** klíček); к. въ сво́дѣ klíč v klenutí, sluka, závěrečný kámen; к. для настро́йки klíč ladicí; дискáнтный к. (v hudbě) klíč diskantový, sopranový; 2. к. pramen (vody), vřídlo, zřídlo; **быть ключёмъ**, **кипѣть ключёмъ** prýštiti se, valiti se ze země; **ходи́ть въ ключа́хъ** dělati službu kličníka.

клю́ша *f.* řemínek k vázání střevíců.

кляп-ёнъ, пцá roubík; 2. *pl.* —**цы**, о́въ past, sklopec; —**йкъ**, а́ knejp, nůž ševcovský; —**оно́сый** kleponosý, se sokolím n. orlím nosem.

кляпъ, а, *dem.* **кля́пикъ** roubík (k utahování balíků atd.); 2. příčka na oštěpu mysliveckém (pod ostřím); 3. špaček (hra dětská).

кля́пышъ, а záponka, sklopec, osidlo.

клясть (**кляну́**, -нёшь) klíti, zaklínati; к.-ся klíti se, zaklínati se.

кля́тв-а (prost. **клятьбá**) přísaha; klatba, kletba; церко́вная к. církevní klatba; —**енный** přísežný.

клятво-преступле́ніе, —**нарушéніе** *n.* křivá přísaha; —**пре́ступникъ** křivopřísežník; —**преступница** křivopřísežnice; —**престу́пный** křivopřísežný; -**но**-**нѣ**; —**храни́тельный** přísahu držící n. plnící.

кля́уз-а *f.* úskok, pleticha; —**никъ** pletichář; tlučhuba; —**ница** pletichářka; —**ничать** (-аю, -аешь), —**ить** (**кля́ужу**, -зишь) pletichy dělati, pletichati, úskoků hleděti.

кля́ча, *dem.* **кля́чо́нка** *f.* herka, mrcha (špatný kůň).

кминъ, **тминъ**, а kmín *Cuminum v.* **тминъ**.

кмотръ, а (star.) kmotr *v.* **кумъ**.

кнáстеръ knastr, košový tabák.
кнáфликъ, а, **мóльникъ** divizina *Verbascum blattaria* (rstl.)
книга *f.* kniha; *dem.* **книжка** knížka.
книго-печáтаніе *n.* knihtiskařství; —**печáтня** *f.*, **типогрáфія** knihtiskárna; —**продáвецъ**, **вца** knihkupec; – **продáвческій**, ая, ое knihkupecký; —**хранúлище** *n.*, —**хранúльня** *f.* knihovna, bibliotéka; —**хранúтель** knihovní, ího *m.*, bibliotekář.
книжéнка *f.* kniha bez ceny.
книжечка *f.* knížečka, knížtička.
книж-ка *f.* knížka; 2. к., **литонья** knihy *pl.*, třetí žaludek zvířecí; —**никъ**, а člověk literně vzdělaný; 2. překupník knih, antikvář; —**ный** knižný, knihovní; 2. písemný, spisovní; к. **язúкъ** jazyk spisovní; —**ная лáвка** krám knihkupecký.
книса, **кница** *f.* dřevěné koleno ke spojení kraje lodního (bordu) s palubou.
кнопъ, **кнотъ**, а uzel na konci provazu (na korábě).
кнутъ, а knut; **кнутовúще** *n.* knutoviště, násada u knutu.
княгúня *f.* kněžna (staroč. knění skrác. z kněhyně); **великая к.** veliká kněžna.
княж-á, **áти** *n.* (star.) kníže (t. knížecí syn), kněžic; —**едвóрецъ**, **рца** (star.) kdo sloužil na knížecím dvoře; —**éкъ**, **жкá** větvina *Atragene* (rstl.); —**енúка**, —**енúца** *f.* malina severní *Rubus arcticus*; -**енúчный** *adj.*; —**енúчникъ** víno (nálivka) z malin severních; —**éніе** *n.* knížecí panování.
княж-ески *adv.* knížecky, po knížecku; —**ескій** knížecí, knížecký; —**ество** *n.* knížectví; —**ичъ**, а kněžic, syn (princ) knížecí; —**ій**, ая, ее knížecí.
княжнá *f.* kněžna, knížecí princezna, **великая к.** velkokněžna, princezna.
князёкъ, **зькá** knížátko, malý kníže; 2. modřinka *Parus coeruleus.*
кнáзь, я (*pl.* **князья**, **éй**, **ьáмъ**) kníže (star. kněz = князь; kníže — княжá, syn knížecí; knění — княгúня; kněžna = княжнá, knížecí princezna); **великій князь** veliký kníže, velkokníže.
ко *prp.* ke; **ко мнѣ** ke mně *v.* **къ**.
кобáльтъ, **кóбольтъ** kobalt (kov), ďasík; **кобáльтовый** kobaltový.
кобéль, я, *dem.* **кобелёкъ**, **лькá** pes (samec); **кобелúный**, ая, ое psí.
кобéн-еньe *n.* škubání v těle, trhání tělem; —**ить** (-ню, -нишь) škubati, trhati tělem; к.-**ся** škubati sebou, trhati sebou, míti trhání; pitvořiti se. [*rus.*
кобéцъ, **бца** včelojed *Falco apivo-*
кóбза *f.* kobza (ruský národní nástroj hudební).
кóбузъ, а pilich *Falco pygargus.*
кобúзъ, а *R.*, **кобúсъ** A. drnkačka (hudební nástroj).
кобúл-а *f.*, *dem.* —**ка**, **кобúлúца** kobyla; —**ій**, **ья**, **ье** kobylí *adj.*; —**ка** *f.* kobylka, malá n. mladá kobyla; 2. kobylka (na hudebních nástrojích); 3. kobylka (kosť ptačí); 4. kobylka, cvrček *Gryllus*; *Cicada* (hmyz); —**ятина** *f.* kobylina, kobylí n. koňské maso; —**ячій**, **ья**, **ье** kobylí.
ковáло *n.* veliké kladivo (kovadlo).
ковáль, я kovář *v.* **кузнéцъ**; —**ный** kovářský; —**ня** *f.* kovárna.
кóванецъ, **нца** hák rybářský.
кованіе *n.* kování.
кóвань, и *f.* kovaň, kovanina, práce kovářská.
ковáрникъ úskočník, pletichář, člověk lstivý, úskočný.

ковáр-ница úskočnice, pletichářka; —ность úskočnosť, lstivosť; —ный, —ственный úskočný, lstivý, pletichářský; —ство *n.* úskoky, pleti hy *pl.*, obmysl; —ствовать úskočně jednati, pletichati.

ковáть (кую, куéшь) kovati, kouti (kuju, kuješ); к. лóшадей kovati koně (podkovati); куй желѣзо, пока горячó kuj železo, pokud je horké.

ковáться (куюся, куéшься) kovati se.

ковáчество *n.* kovářství; ковáчъ, á kovář.

ковéрк-анье *n.* posuňkování; —ать (-аю, -аешь), ис- zmačkati (klobouk); 2. křeče n. škubání působiti; к.-ся (-аюсь, -аешься) posuňkovati, posuňky dělati.

ковéр-никъ, a koberečník; —ница koberečnice.

ковёръ, врá, *dem.* кóврикъ koberec.

кóв-ка *n.* kování (t. dílo z kovu) na něčem; —кій kovný, kovký; —кость kovnosť.

коври́-га *f.* bochník chleba, bochánek; —жка *f.* perník čtverhraný.

ковро́вый kobercový.

ковчéгъ, а, *dem.* ковчéжецъ, жца skříně, schránka; 2. archa Noelova.

ковшъ, á sběračka (lžíce); 2. zátoka mořská n. říčná.

ковъ, а zlý úmysl, obmysl; spiknutí.

ковы́ль, я́ *m.*, ковы́лие *n.* (*coll.*) kovyl, vousy sv. Ivana *Stipa pennata.*

ковыл-я́ние *n.* kulhání; —я́ть (-я́ю, -я́ешь) kulhati, koberhati se, belhati se.

ковыр-о́къ, рка́, —о́чекъ vybraný kousek; —я́ние *n.* vybírání; štourání; —я́ть, —ну́ть vybírati; 2. štourati, štárati v čem (v uchu); к. въ зубáхъ dloubati se v zubech; 3. spravovati, záplatovati; 4. hudlovati, bříditi.

когдá *adv.* kdy? 2. *conj.* když; въ то врéмя, когдá . . . v ten čas, když . . .; к. нибýдь, к. ни есть к. либо někdy.

кóготь, гтя pazour; pařát, spár; *pl.* кóгти pazoury.

когтúстый pazournatý.

кодрáнтъ, а (crk.) halíř (penízek).

кóе-гдѣ *adv.* někde; kdesi; —какъ *adv.* nějak, jaksi.

кóжа *f.* kůže; *dem.* кóжица kožka.

кожáнъ, а mužský kaftan z kůže; 2. netopýr *Vespertilio.*

кóжаный kožený.

кожéв-енный jirchářský; koželužský; к. завóдъ jirchárna; koželužna; —никъ jirchář; koželuh; —ничество jirchářství; koželužství; —ничій, ья, ье jirchářský; koželužský; —ня *f.* jirchárna; koželužna.

кожеѣдъ, а kožejed *Dermestes* (hmyz).

кóжица *f.* kožka, kožička; 2. pokožka *Epidermis.*

кожур-á, —йна, *dem.* кожýрка, —йнка *f.* kožka na ovoci, na plodech; —á морскáя mořská kůrka *Flustra* (polyp).

кожýристый s tvrdou kožní.

кожýхъ, á kožich; 2. plášť u komína; 3 nákolnice, polou okrouhlá pokryvka nad koly u parolodi.

коза́, ы́ *f.* koza (zvíře); 2. putýnka na maltu n. na cihly; 3. nevelký kus obilí, které v čas žně zůstalo ještě k žetí n. sekání (zůstal na koze).

козакúнъ, а kazajka *v.* казакúнъ.

козáкъ, á kozák *v.* казáкъ.

козáлка *f.* svišť lískový, plch zahradní *Myoxus nitela.*

козáчка *v.* казáчка.

козелéцъ, льцá hadímord nízký *Scorzonera humilis*; *pl.* козéлцы, евъ *v.* козлобородникъ.

козелóкъ, лкá kozlík, -íček; 2. ýšní к. *Tragus.*

козёлъ, злá kozel; *pl.* козлú, óвъ kozlík (k sušení atd.); *pl.* кóзлы, зелъ *m.* kozlík (u kočáru); пустúть козлá въ огóродъ pustiti kozla do zahrady (do zelí), udělati kozla zahradníkem (přísloví).

козéльи рóжки, двузýбецъ трилúстный dvouzubka trojdělená *Bidens tripartita* (rstl.)

козерóгъ, а kozorožec (shvězdění).

кóзій, ья, ье kozí; к. сыръ kozí sýr; козья борода́ kozí brada; (rstl.) *v.* козлобóродникъ; кóзій ростъ, кóзья мóрда, ибýнка мáлая potočník *Veronica beccabunga* (rstl.); козья ногá kozí noha; (rstl.), снить kozí noha *Aegopodium podagraria.*

кóзка *f.* kozka, kozička.

козлёнокъ, нка kozlíček, kůzle, etc.; 2. kozlovice, (kůže).

козлúна *f.* kozlina, kozlovice (kůže).

козлúный kozlí, kozlovský.

козлúть (-лю, -лúшь) mečeti, zpívati kozlím (břeštivým) hlasem; кóзлиться kozliti se, o- se.

кóзлій, я, ее (crk.) kozlecí.

козло-бóродникъ, —бóродъ, а kozí brada *Tragopogon* (rstl.); —глáвіе (crk.) kozmice; 2. odporný zpěv; —нóгій, ая, ое kozlonohý, kozonohý; —рóдъ *Spiraea aruncus* (rstl.).

козля́, я́ти *n.* (crk.) kůzle.

козля́къ, á, *dem.* козлячёкъ, чкá, мáсляникъ máselník (houba).

козля́т-ина *f.* kozlecina, kozlecí maso; —никъ kozí routa, jestřabina (štědřenec Presl.) *Galega* (rstl.).

кóзненный lstivý, úskočný.

кознь, и *f.* lest, úskok.

козодóй, óя *m.* lelek, kozodoj *Caprimulgus* (pták).

кóзонъ, зна spěnačka, kotník koňský; 2. kost z nohy zvířecí ke hře národní.

козýля *f.* srna, srnka *Cervus capreolus.*

козырёкъ, рькá stříška na čepici.

козы́р-истый kdo má mnoho trumfů (v kartách); —ка *f.* hra s trumfy, trumfování; —ный trumfový.

кóзырь, я trumf (v kartách); 2. nárt (na střevíci); 3. odvážlivec, smělý člověk.

козыря́тникъ pomocník medvědářův.

козыря́ть (-я́ю, -я́ешь), —нуть trumfovati, trumfem přebiti; 2. hubovati na koho.

козя́вка *f.* slunečko, pinka linka, pelesta *Coccinella.*

кой, кáя, кóе *pron.* ký, ká, ké; кой чёртъ! ký čert! kýho čerta! кой какóй nějaký, jakýsi.

кóйка *f.* visutá rohož, visuté lože (na lodích); 2. к., тáчка trakař, *pl.* táčky.

коймá *f.* lem, lemování.

коймúть, о- lemovati, olemovati.

кóка *f.* (prost.) vejce (čes. koko — vejce v řeči dětské).

кокáрда *f.* kokarda.

кóкать, кóкнуть fukati (vejce); к.-ся съ кѣмъ fukati s někým vejce (o velikonocích).

кокéт-ка *f.* koketka; —ливый koketný, koketský; —ничать, —ствовать koketovati; —ство koketství.

кóккалúнъ, а veverka strakatá *Sciurus variegatus*; *Coquallin.*

коклю́ха *f.*, *dem.* коклю́шка kuželka krajkářská.

коклю́шъ, а záducha, kašel záduživý *Coqueluche.* [vnické *Cocon.*

кокóнъ, а zámotek housenky hedbá-

кокóр-а *f.* kleče na lodích; —ина *f.* kus kleče lodní.

кóкоръ, а náboj nice, skřínka na náboj.

кóкосъ, а kokos, kokosový strom; 2. kokos, kokosový ořech; кóкосовый kokosový.

кокота́ть (кокочу́, кокочешь) kokotati (jako kohout a slepice, když se něčeho lekly).
кокóтки (R.), кокоткй, óвъ (A.) kotníky, kůtky, klouby na prstech.
кокóшить (-шу, -щишь), при- biti koho, vylupati komu.
кокóшникъ, а, *dem.* кокóшничекъ, чка kokošník, okrasa na hlavě ruských ženštin.
кóкошъ, а kvočna (čes. kokeš — пѣтýхъ) ; *adj.* кóкошій, ья, ье kohoutí, slepičí.
коксовáть (-сýю, -сýешь) koksovati, na koks vypáliti; кóксовый koksový.
коксýнъ, а koksun *Anas clypeata* (kachna).
коксъ, а koks (vypálené uhlí kamenné) *Coaks.*
кокýшка *v.* кукýшка.
колáчъ, á koláč (pečivo.)
колбá, ы́ *f.* *Cyprinus gobia* (ryba); 2. baňka přepouštěcí *Kolben.*
колдов-áть (-дýю, -дýешь), колдóвывать čarovati, kouzliti; —скій (-скóй), áя, óе kouzelný, kouzelnický; —ствó čarování, kouzlení, kouzla *pl.*
колдýнникъ, плавýнъ plavuň *Lycopodium clavatum.* [*pina* (rstl.)
колдунóва трава́ čarovník *Circaea alkolдýнъ*, á kouzelník, čaroděj ; колдýнья, колдóвка *f.* kouzelnice, čarodějnice.
колеб-áние *n.* kolébání; —áть (колéблю, колéблешь) kolébati; к.-ся (колéблюсь, колéблешься) kolébati se.
колéблемость kolébavosť; kolísavosť; kolísání.
колейстый kolejnatý, kolejitý.
коленкóръ, а kalikot (tkanina); *adj.* коленкóровый.
кóлеръ, а barvitosť těla *Couleur.*
колесúть (-ешý, -есúшь) daleko zajížděti.
колéсникъ, а kolář.
колесникъ, á koleje vozové na cestě.
колесний-ца *f.* vůz; —чный vozový.
колёсный kolový, kolesný ; к. мáстеръ kolář; -ая мазь kolomaz (*f.*).
колес-ó *n.* kolo; о двухъ колёсахъ o dvou kolech; —ováние *n.* lámání kolem; —ováть (-сýю, -сýешь) kolem lámati (zločince); —óвина *v.* колей; —овый (-овóй), áя, óе kolesový, kolový; —опровóдъ, а, *pl.* —опровóды koleje (šíny) železničné; —цó *n.* kolesko, kolíčko.
колéтъ, а kazajka jezdecká *Collet.*
колéч-ко *n.* prstýnek; —ный prstenní.
колей *f.* koleje v cestě od vozu.
колй? *adv.* kdy? v který čas? 2. jestliže; *conj.* když.
колíбри *f.* *indecl.* kolibri, kolibřík, medossav *Polythmus, Trochilius* (pták).
кóливо *n.* (crk.) vařená pšenice zadělaná medem a sladkými jahodami.
колúждо, колúжды *adv.* (crk.) kolikrát.
кóлика *f.* kolika, dna střevní.
колúкій, ая, ое kolikátý?
колúко *adv.* kolik?
колировáть (*oculiren*) očkovati stromy.
колúчеств-о *n.* mnohosť, množství; безчúсленное к. nesčíslné množství; —енный *adj.*
кóлк-ій co se dá štípati, rozštěpný; 2. štiplavý, pichlavý, špičatý; —о *adv.* pichlavě, štiplavě; —ость pichlavosť, štiplavosť.
коллéгія *f.* sbor, kollegium; коллегiáльный kollegiální; коллéжскій акцéссоръ přísedící sborový.
коллéкція *f.* sbírka, snůška *Collection.*
коло-брóдить (-брóжу, -брóдишь) nesmyslně jednati; —брóдъ, а nesmyslník; nezdvořák; —брóженье *n.* nesmyslné n. nezdvořilé jednání.

коло-вёртъ, и *f.*, —воротъ, а, —врáтъ, а kolovrat; —врáтность nestálosť, vrtkavosť; —врáтный kruhovitý, kolovratný; nestálý, proměnlivý, vrtkavý; —вращéніе *n.* kroužení, kruhochod; —грúвый dvojhřivý.

колóда, *dem.* колóдка *f.* kláda; žlab, koryto.

колóдезникъ, а studnář.

колóдезь, я, колóдецъ, дца studně, studánka.

колóдица *f.* past na soboly.

колóд-ка *f.*, *dem.* колóдочка kladka; dešťka do bot; kopyto ševcovské; kláda na vězně; —никъ, а vězeň (v kládě); —ница uvězněná (v kládě); —ническій, —ничій, ья, ье vězeňský; —ничья *f.* věznice.

колóдоч-ка *f.* špalíček; —никъ špalíčkář.

кóлоколъ, а, *dem.* колокóлецъ, льца zvon; -лецъ въ гóрлѣ smrtelný chrapot umírajícího.

колокóль-ный zvonový; к. звонъ znění zvonů; к. метáллъ, -ная мѣдь zvonovina; —ня *f.* zvonice; —чатый zvonovitý, zvonkovitý; —чикъ, а zvonek, zvonec; *pl.* —чики zvonky *Campanula* (rstl.); к., óрлики, orlíček *Aquileia* (rstl.); —щикъ, —никъ zvonař.

колóкъ, лкá kolík (na houslích) atd.

колóмазь, и *f.* kolomaz.

колóменка *f.* druh věčších lodí.

колонúст-ка *f.* osadnice, kolonistka; —скій osadnický, kolonistský; колонúстъ, а osadník, kolonista; колонiáльные товáры zboží osadní n. koloniální (zámořské); колóнія *f.* osada, kolonie.

колóнна *f.* kolona, sloupec; řada; zástup (vojska); колóннами zástupně.

колоннáда *f.* sloupení, sloupořadí, pořadí sloupů, kolonáda.

колонновожáтый (voj.) vůdce zástupu, zástupník.

колонóкъ, нкá kuna sibiřská *Mustela Sibirica*.

колонтáрь, я (star.) krunýř (brnění).

колор-úстъ, а kolorista, barvič; —úть, kolorit, barvitosť.

колос-úстый klasnatý; —úться, vymetati se (o obilí); —нúкъ, а vousatec, vousatka *Elymus arenarius* (rstl.); —нúца čistec *Stachis* (rstl.).

кóлосный, колосовóй klasový.

колоссáль-ность kolosálnosť, ohromnosť; —ный kolosální, ohromný; колóссъ, а kolos, ohromná socha; ohromné těleso.

кóлосъ, а klas; *dem.* колосóкъ, скá, колосóчекъ, чка klásek.

колот-úло *n.* klepadlo, klepačka, palička; —úть (-óчу, -óтишь) klepati, tlouci, mlátiti; к.-ся strkati se.

кóлоткій nerovný, hrbolatý (cesta).

колотóвка *f.*, мутóвка moutvice na máslo; 2. klepna.

колотóкъ, ткá rána (do zad), uhození.

колотýшка *f.* palička; 2. klepadlo, klepačka; 3. pěchovačka (na hlínu); 4. beran ruční, zatloukadlo; 5. pohlavek.

колотúр-ить (-рю, -ришь), —ничать klepati, tlachati, žvaniti; к. hokynařiti; —ка *f.* klepna, klepařka, klevetnice; —никъ, а, колотúрь, я klepař, klevetník; —ство klepařství, *pl.* klepy.

колóть (колю, кóлешь) чѣмъ píchati (kláti) něčím; 2. zapíchnouti, zabiti (vepře); 3. štípati, kálati (dříví); 4. к. комý глазá, к. кого́ въ глазá чѣмъ předhazovati n. vytýkati někomu něco; э́то емý глазá колетъ to je mu jako trn (sůl) v oku; кóлетъ въ грудú píchá mne na prsou; кóлетъ въ бокý píchá mne v boku; колóться

(колю́ся, кóлешься) píchati se; štípati se; заколóться zapíchnouti se, probodnouti se; расколóться rozpuknouti se.

колотьбá *f.* nouze, bída.

колóтье *n.* (въ животѣ) píchání, klání (v těle, v životě); к. въ бóкý píchání v boku; к. въ грудй píchání na prsou; 2. к. štípání dříví, kálání.

колочéніе *n.* klepání; tlučení.

колóшникъ, пламенникъ kychta, plamenník, ohniště u peci.

колпáкъ, á kalpák; noční čepice; skleněný příklop (na hodiny atd.); baňka přehaněcí; plášť u komína; botka na kolu.

колпáч-никъ, а čepičář; —ный, колпáшный čepičný.

кóлпикъ, а, кóлпица kolpík *Platalea leucorodia* (pták).

колрáби *indecl.* brukev *Brassica oleraca Kohlrabi.*

колтýнъ, а koltoun, splštění vlasů.

кóлты (колтй), овъ (prost.) nesnáze, obtíže. [*n.* vybírání.

колупáть (мёдъ) vybírati (med); -áніе

колýрій, я, колюръ, а krojník *Colur.*

кóлча, колченóжка *m. et f.*, колченóгій, ая, ое chromec, chromáček, chromý; kulhavý (kulhánek).

колчáнъ, а toul (na šípy).

колчеданъ, а kyz (nerost).

кóлчить, колченóжить kulhati, belhati se. [(zub).

колъ, á кýл (v plotě atd.); 2. kel

колыбéль, и *f.*, *dem.* колыбéлка kolíbka.

колымáга, колымáжка f. kolimaha; starý kodrcavý vůz (stará rachota).

колымóгъ, а (star.) stan vojenský.

колых-áніе *n.* kolísání; —áть (-áю, -áешь, колы́шу, -ешь) kolísati se, kolíbati se.

кóлышекъ, шка kolíček.

кóлышень, шня zdvíhání-se vln před bouřkou (na Bajkalu).

колы́шка *f.* záhyb; гнуть колы́шки dělati vtipy, vtipkovati.

коль *adv.* kolik? 2. jestli, jestliže, pakli; к. хóчешь знать chceš-li věděti, znáti; 3. jak; к. скóро онъ придётъ hned jak přijde, jak mile přijde.

кóлье *n.* kolí *coll.* [více.

кольмй пáче *adv.*, тѣмъ бóлѣе tím

кóльникъ колосйстый zerva klasnatá (Presl), planá řepka, kolník klasnatý *Phyteuma spicata* (rstl.).

кольнýть píchnouti *v.* колóть.

кольрáби *v.* колрáби.

кольцё (кольцó) *n.* prsten; kroužek; кольцевмй (-óй), -áя, -óе prstenový.

кольцеобрáзный prstenovitý, v podobě prstena.

кольчáтый z prstenů sestavený; -ыя живóтныя červi článkovaní n. kroužkovaní *Annelida, annulata.*

кольчý-га *f.* brnění s rukávy, udělané z železných kroužků; —жникъ kdo je oděn kroužkovým brněním.

кóльщикъ, а drvoštěp, dřevoštěp, kalač dříví. колѣнко *n.* kolínko.

колѣнный kolenní, kolenový.

колѣно (*n.* (*pl.* колѣни, ей) koleno (u nohy); (*pl.* колѣна, ъ) koleno, pokolení lidské; до седьмáго колѣна do sedmého kolena; *pl.* колѣнья, ьевъ kolínko (u stébla slámy); článek řetězu; стоять на колѣняхъ klečeti na kolenou (na kolenách); становйться, стать на колѣни kleknouti, pokleknouti.

колѣно-преклонéніе (-поклонéніе) klečení; молйть Бóга съ -емъ kleče se modliti Bohu; —преклóнный klečící; -ое прошéніе prosba na kolenou přednešená; -ое молéбствіе veřejná modlitba kleče odříkaná.

колѣн-це *n.* kolínko; —чатый kolínkovatý.
колѣть (-ѣю, -ѣешь) mrznouti, tuhnouti (zimou); hynouti, scepeněti.
кóлюка, колюха *f.*, колючникъ pupava *Carlina* (rstl.).
колюч-есть pichlavosť; —ій, ая, ее pichlavý, bodlavý; к. макъ mák bodlavý *Argemone mexicana*; —ка *f.* osten, trn, bodec; 2. *Carduus* bodlák (rstl.); —никъ *v.* колюка.
колюшка *f.* bodlobřich *Gasterosteus aculeatus*; 2. mačka *Eryngium* (rstl.).
колядá, ы (коляда) *f.* koleda.
колядовáть (-дýю, -дýешь), колядовать koledovati, koledy zpívati.
колѣска *f.* koleska.
комáнда *f.* velitelství, komando; odřad (vojenský atd.); пожáрная к. sbor hasičský.
командировáть komandovati koho někam, poslati; отк. — odesl'ati; командировка *f.* odeslání s rozkazem.
командúръ, a velitel *Commandeur*.
командов-áніе *n.* komandování, velení; —áть, командовать (чѣмъ, въ сраженіи, при развóдѣ) komandovati, veleti.
командóръ, a komandér, komtur (řádu); капитáнъ к. kapitán velící *Commodore*.
комáрникъ, a hnidák *Conyza squarosa*, *Baccharis* (rstl.).
комáръ, á komár *Culex* (hmyz); комáрій, ья, ье komáří.
комедіáнтъ, a komediant, herec divadelní; -ка *f.* komediantka, herečka; -тскій komediantský.
комéдія *f.* komédie; veselohra.
комéль, мля pata u břevna, oddeněk; 2. kořínek u vlasu; 3. násada koštěte.
комендáнтъ, a komandant, velitel; -тскій komandantský; velitelský; -тша *f.* žena komandantova n. velitelova.
комендóръ, a (орудія) zaměřovač děla (přední dělostřelec).
комéта *f.* kometa, vlasatice.
кóмикъ, a komik, veseloherec.
комитéтъ, a komitét, výbor *Comité*.
комúческій komický.
кóмкать muchlati (šaty), cuchati; váleti sníh.
комковáтый zmuchlaný, zcuchaný, zválený.
коммент-áрій, я komentář, výklad; —áторъ, a vykladač, objasňovač.
коммéрція *f.* tržba, obchod; коммéрческій tržební.
коммисс-аріáтъ, a komisariát, komisařství; *adj.* -аріáтскій; —áръ, a komisař; *adj.* —áрскій; —іонéръ, a komisionář, obstaravatel..
коммúссія *f.* komise, komisí; výbor.
коммуникáція *f.* komunikace, obchodní spojení.
кóмната, *dem.* кóмнатка komnata, světnice, pokoj.
комóдъ, a prádelník (skříň s několika šuplíky) *Commode*.
комóлый komolý, paličatý t. bez rohů; -ая корóва bezrohá kráva.
компáктный kompaktní, sražený, stlačený, stěsněný.
компан-éйщикъ, a společník obchodní *Compagnon*, *Associe*; —іóнъ, a společník, soudruh; —іóнка společnice *la demoiselle de compagnie*.
компáнія *f.* společnosť *Compagnie*.
компáсъ, a kompas, střelka magnetická.
компилáція *f.* kompilace, snůška, [sbírka.
комплектовáть, у- doplniti *compléter*; комплéктный úplný, v plném počtu.
комплимéнтъ, a kompliment, poklona.
композúторъ, a komponista, skladatel (hudební), komponista.

композúція *f.* komposice, skladba hudební; 2. komposice, směsice kovová.
компоновáть (-нýю, -нýешь) komponovati; skládati hudební kusy.
компóстъ, a kompost, míšený hnůj.
компрéсъ, a obinadlo, stužovadlo *Compresse.*
комшúть (-шýю, -шúешь), при- (prost.) zmalovati, ztlouci, zmlátiti koho.
комъ, a hrouda, balvan; chundel; к. снѣка hrouda sněhu; свернýть въ к. sbaliti; кóмомъ *adv.* hromadně.
комáра *f.* loďka z jednoho kmene stromového.
конáть, до- na nejkrajnější konec dovesti, k nejhoršímu to přivesti.
конвéнтъ, a konvent (v revoluci francouzské).
конвéнція *f.* konvence, úmluva; конвенціóнный курсъ měna konvenční (peněz).
конвéртъ, кувéртъ, a obálka (na psaní).
конвúктъ, a konvikt školský, společné žiliště žáků.
конвóй, я průvod vojenský, *Convoi*; конвоевáть (конвоюю, -юешь), конвойровать provázeti, doprovázeti.
конвýльсія *f.* křečovité škubání *Convulsion.*
конгрéсъ, a sjezd, kongres.
кондáкъ, a krátký chvalozpěv církevní.
кондúція *f.* podmínka *Condition.*
кондуúтный списóкъ konduitní list.
кондýкторъ, a konduktor (u vozů).
кóндырь, я (star.) výložek (u šatu ruského).
конéв-ина *f.* koňské maso, konina; —ій, ья, ье, —ый, ая, ое koňský; к. щавéль koňský štovík *Rumex acutus* (rstl.); —никъ (star.) koník, jezdec, koňák, voják koňmo.
коне-вóдство *n.* chov koní, konířství; —вóдъ, —вóдецъ, дца kdo chová koně, koníř.
конёкъ, нька koník; koníček na hůlce; у всякаго свой к. každý má svého koníčka (svou chuť); к., кузнéчикъ koníček luční, kobylka *Gryllus, Locusta*; морскóй к. vrouban, koník mořský; к. slemeno, štít střechy; бúгать, катáться на конькáхъ klouzati se, jezditi po želízkách, po kluzťkách, po bruslích.
конехвóстъ, a přeslička luční *Equisetum palustre* (rstl.).
конéцъ, нцá konec; к. шпáги špička meče; въ концѣ гóда na konec roku, na konci roku; при концѣ жúзни na konci života; до конца́ жúзни do konce života; подъ конéцъ na konec, ke konci; приходúть къ концý přicházeti ke konci, ke sklonku; спóру конца́ нѣтъ sporu n. hádky není konce; на какóй конéцъ э́то дѣлается? k jakému konci se to dělá? конéцъ дѣлу вѣнéцъ dobrý konec díla věnec.
конéч-но *adv.* zajisté, věru; —ность kraj něčeho; *pl.* —ности končiny, okončiny, končetiny (těla); skonání; —ный konečný, závěrečný; -ная бýква koncovní písmeno; —ная гúбель úplná záhuba.
кóникъ, a lavice v selských domích.
конúна *f.* konina, koňské maso; koňská kůže.
конúческій, ая, ое konický, kuželový, kuželovitý.
конклáвъ, a konklave kardinálů při volbě papeže.
конкордáтъ, a konkordát, smlouva s papežem.
конкýрсъ, a konkurs.
кóнная, -ой *f.* koňský trh.
кóнникъ, a jezdec, koňák.
кóнница jezdectvo; jízda *coll.*

конно-артиллерійскій jízdného dělostřelstva se týkající; —гвардéецъ gardista na koni, g. jízdný; —гвардéйскій jízdné gardy se týkající; —завóдство hřebčinec; konírny; —завóдчикъ hřebečník; —піонéръ jízdný pionér.

кóнный jízdný; *subst.* jezdec; кóнная стáтуя socha na koni.

конóбъ, а (crk.) kotel, hrnec.

коновáлъ, а koňský lékař, zvířecí lékař; коновáльное искýство zvěrolékařitelství, koňské lékařství.

коновáтка *f.* závoj z konovatu; коновáтъ, а perská látka hedbávná, tabis; *adj.* коновáтный.

коновóй, áя, óе přední, hlavní.

коновóдъ, а kdo řídí koně když táhnou lodě; 2. vůdce některé strany, náčelník.

кóновязь, и *f.* provaz, jímž vážou koním nohy na pastvě.

конойдъ, а kuželník, nepravý kužel *Conoid.*

конопáт-ить (-áчу, -áтишь) zakonopiti, ucpati loď; —ка *f.* ucpávka lodí; —ный ucpavací; —чикъ ucpavač.

конопáтый pihovatý. [atd.)

кóнопать, и ucpávka lodí (z konopí

конопéль, пля konopě *Cannabis*; водянóй к., —никъ konopěnec *Eupatorium cannabinum*; —ный konopný.

конопля́ *f.* konopě *v.* конопéль; —никъ konopiště, pole oseté konopím; —ника *f.* konopka *Fringilla cannabina* (pták); 2. dvojzubka trojdělená *Bidens tripartita* (rstl.); —ный konopný. [list plavební.

коносамéнтъ, а konosament, nákladní

консерватóрія *f.* konservatorium, konservatoř (ústav hudební). [chranné.

консéрвы *pl. f.* šetřice, brejle zá-

консúліумъ porada lékařská *Consilium.*

консистóрія *f.* konsistoř; консистóрскій, консисторіáльный konsistoriální.

кóнскій koňský (konský); -ая грúва koňská hříva; к. каштáнъ planý kaštan, mařadal; к. завóдъ hřebčinec.

конскрúпція *f.* konskripce, popis lidu.

консóль, и *f.* krakorec, záklenek, vypuštěný kámen *Console.*

констáпель (констáбель), я mistr dělostřelců námořsk.; *adj.* -скій; *subst.* —ская kajuta mistra dělostřeleckého.

конститýція *f.* konstituce, ústava, zřízení zemské n. státní.

конструкція *f.* konstrukce.

кóнсулъ, а konsul; генерáльный к. generální k. [sulství.

кóнсуль-скій konsulský; —ство кон-

консульт-áнтъ, а poradný lékař; —áція *f.* konsultace, porada (lékařská).

контáрь, я centnéř, cent, sto liber (půl třetího pudu); 2. rychlováha (na korábích); контáрное *n.* centové, poplatek dle centů.

континентáльная систéма soustava kontinentální.

контóр-а *f.* kontora, kupecká písárna *Comptoir*; —ка psací stolek, pult; —ный kontorní; —щикъ písař kupecký *Comptoirist.*

контрабáнда *f.* kontraband, podloudnictví, podloudnický obchod; 2. podloudnické n. pašované zboží; контрабандúстъ, а podloudník, pašer.

контрабáсъ, а kontrabas; контрабасúстъ, а kontrabasista.

контрáктъ, а smlouva, úmluva, kontrakt; контрактовáть (-тýю) smlouvou zavázati; к.-ся (-тýюсь) smlouvu n. kontrakt udělati n. uzavříti.

контра-пýнктъ, а kontrapunkt, nauka o skladbě hudební; —пунктúстъ, а kontrapunktista; —сигнированіе *n.* spolupodepsání.

контра-сигни́ровать spolu podepsati; —фаготúстъ, a kontrafagotista; —фагóтъ, a kontrafagot; —фáкція *f.* (поддѣлка) patisk.
контрибýція *f.* kontribuce, daň válečná, výpalné. [*mine.*
контрмúна *f.* protější podkop *Contre-*
контролёръ, a kontrolor; -рскій kontrolorský; контролúровать kontrolovati.
контрóль, я *m.* kontrola; —ный kontrolní.
контрфóрсы, овъ *pl.* podpory, podporné pilíře *Contre-forts.*
контръ-адмирáлъ, a podadmirál *Contreadmiral;* —áльтъ, a kontra-alt, hluboký alt; —эскáрпъ, a protější násyp.
контýзить, о- zhmožditi.
контýзія *f.* zhmožděnina *Contusion.*
конýра *f. v.* канýра.
кóнусъ kužel *Conus.*
конфедерáція *f.* konfederace.
конфéкта, *dem.* конфéкточка *f.* caltička cukrová, konfektka; *pl.* -ты cukroví.
конферéнція *f.* konference.
конфéтчикъ, a cukrář; -ица *f.* -ka.
конфирм-áція *f.* stvrzení; —овáть (-мýю, -мýешь) stvrditi.
конфиск-áція *f.* konfiskace; —овáть konfiskovati.
концевóдъ, a novinkář; klepař; -дка *f.* novinkářka; klepna.
концентрúческій koncentrický.
концéртъ, a koncert; концéртный koncertní.
концóвый kusový, po celých kusech prodaný; *subst.* loděvod, průvodce lodnický.
конча́е (star.), prost. кóнче *adv. (trsgrs.)* zajisté *v.* конéчно.
кончанúнъ, a (star.) obyvatel krajní části města.
кончáнъ, кончáръ; a (star.) končíř (meč).
кончáть (-áю, -áешь), кóнчить končiti, skončiti; к.-ся končiti se, skončiti; к.-ся končiti se, skončiti se; ск- skonati.
кончúна *f.* skonání, smrt.
конь, я řada kůtků (ve hře babky); 2. co se vsadí do hry.
конь, я кóй (*gen.* коне́) ; 2. koník, rytíř, jezdec (ve hře v šachy); вóдный к. vodní kůň, hroch *Hippopotamus;* конь-рыба mořský koník, vrouban *Singnatus hippocampus.*
конькóвый kluzťkový.
конья́къ, a koňák *Cognac.*
конюхъ, Р., кóнюхъ, a A. koňák, pacholek od koní. [konírna.
конюш-ій, аго *m.* podkoní; —ня *f.*
коняко́вка *f.* vikev, vika *Vicia*; 2. věnečenka *Coronilla.*
координáта *f.* souřadná *Coordinate.*
копá *f.* kupa (sena); 2. 60 snopů, kopa.
кóпа *m. et f.* ospalec, lenoch.
копáйникъ, копáево дéрево kopaivník *Copaifera.*
копалýха *f.* tetřevice.
копáлъ, a kopál, klí kopalové; копáловый kopalový.
копáль-ный kopací; —щикъ kopač.
кóпанецъ, ица malý příkop.
копáніе *n.*, кóпка *f.* kopání.
кóпань, и *f.* strouha, svodnice, jáma na vodu dešťovou; *pl.* кóпани, ьевъ plazy u saní.
копáть (-áю, -áешь) kopati; копнýть kopnouti; к.-ся kopati se.
копéйка *f. v.* копьйка.
копéйникъ, копéйщикъ kopiník.
копéйный kopinný. [sovač.
копéйстъ, копúстъ, a kopista, přepи-
копéйчатый kopinitý.
копённый kupkový.

копёрщикъ dohlížitel při zatloukání (beranění).
копёръ, пра kopr *Anethum graveolens*; 2. zatloukadlo, beranidlo.
кóпетень, тня *v.* копытень.
копирова́ніе *n.*, копиро́вка *f.* kopirování, přepisování; копирова́ть, с- kopirovati, přepsati.
копи́ть (коплю́, ко́пишь), с- kopiti, kupiti.
копіé *n. v.* копьё.
кóпія *f.* kopie, odlika, přepis.
кóпкій co se dá lehce kopati.
копле́ніе *n.* kopení, kupení, nakopení.
копн-á, копёнка *f.* kupa sena; —áть seno hrabati do kup.
кóпоткій, копóтный, копотли́вый neobratný, nemotorný; 2. klopotný, obtížný, namahavý; -ость -osť.
копоту́нъ, á louda, loudal, zdlouhavec; копоту́нья *f.* loudalka.
кóпоть, и *f.* kopt; 2. koptiště, dehtiště, jáma na dehet.
копоши́ть (-шу́, -ши́шь) cuchati, chumlati; zdlouha dělati; к.-ся nimrati se v čem; hemžiti se.
копри́ва *f.* (crk.) kopřiva *v.* крапи́ва.
копро́вый koprový.
копръ, á *v.* копёръ.
коптиль-ный udicí; —ня *f.* udírna; —щикъ, a uzenář; —щица uzenářka.
копти́ть (-плу́, -пти́шь) uditi (maso); за- začuditi; к.-ся, за- začuditi se.
коптѣл-ка *f. v.* копти́льня; —ый začuzený.
коптѣть (-плу́, -пти́шь) začudnouti; к. надъ чѣмъ zahloubán býti do něčeho (do knih atd.).
копу́нъ, á *v.* копоту́нъ; копу́нья *f. v.* копоту́нья.
копу́шка *f.* kupka trávy n. sena.
копчёни-ie *n.* uzení, udění; —ый uzený.
копъ; кластъ въ к. dě́ньги peníze na hromádku skládati.
копы́лъ, á (*pl.* копы́лы і копы́лья) sloupek u saní.
копы́т-ень, тня, —пикъ kopytník *Asarum* (rstl.); —истый kopytnatý; —ить (-пы́чу, -пы́тишь), с- кого́ съ мѣста vypíchnouti koho z místa; —ный kopytný; —ныя живо́тныя kopytníci.
копы́то *n.* kopyto; *dem.* копы́тце *n.* kopýtko; копы́тчатый kopytovitý.
копы́шиться *v.* копошиться.
копь, и *f.*, ру́дникъ rudný důl, rudník; каменноу́гольная к. důl kamenouhelný.
копьё *n.* kopí.
копье-ви́дный kopinitý; —но́сецъ, сца kopiník, oštěpník.
копѣ́йка *f.*, *dem.* копѣ́чка kopejka (měděný peníz, jichž jde 100 do ruble); копѣ́чный kopejkový.
корá *f.* kůra (na stromě); берёзовая к. březová k.
кораблѐль-ный korábový, lodní; —щикъ pán korábu.
кораблe-крушѐніе *n.* rozbití korábu; —обра́зный korábovitý; —пла́ваніе *n.* plavba korábu; —строéніе *n.* stavba korábu; —стройтель stavitel korábu, lodistrůjce; —хозя́инъ, а pán korábu.
кора́бликъ, а korábek; 2. spratovka (čepice); 3. přínavek *Nautilus* (mušle).
кора́бль, я koráb.
кора́ллъ, а korál; кора́лловый korálový, коралькій, овъ *pl. m.* korálky (navlečené na šňůrce); коралько́вый korálkový. [vá (*Corbona*).
корва́на *f.* (crk.) pokladnice chrámo-
корвéтъ, а korveta (loď).
коргá *f.* vrána *v.* ворóна; 2. stará žena, bába; 3. píščina, mělčina; úskalí.

кóрда *f.* provaz od ohlávky k uvazování koní.
кордебалéтъ baletní sbor, balet (v divadle) *Corps de ballet.*
кордебатáлія *f.* střed loďstva *Corps de bataille.* [*garde.*
кордегáрдія *f.* strážnice *Corps de*
кордóнъ, а obstávka vojenská.
корен-áстый kořenatý; 2. zavalitý (člověk), hranatý; —евúкъ, а košík upletený z kořenů; —евóй, корневóй kořenový; —úстый kořenatý; —нóй základní, prvotní, prvopočátečný; původní; к. закóнъ základní zákon; к. зубъ stolička, třenovní zub; коренны́я жúтели původní obyvatelé, praobyvatelé; коренно́й, áго *m.* lodník najatý na celou cestu.
корéнчатый z kořínků, kořínkovitý.
корен-щúкъ, а kořínkář; —щúца kořínkářka.
кóрень, рня kořen; к. книги hřbet knihy; к. горы́ pata hory; *pl.* кóрни, ей kořeny; *pl.* корéнья, ьевъ koření, kořání; пря́ныя корéнья koření kuchyňské; пускáть кóрни pustiti kořeny; съ кóрнемъ вонъ z kořene vyhubiti, vypleniti.
корéцъ, рцá naběračka, sběračka; 2. (ve mlýně) korčák; 3. (star.) míra obilná, korec. [knihy.
корешóкъ, шкá kořínek; 2. hřbet
коржáв-ина *f.* drsnatina; —ить (-влю, -вишь) zdrsnátiti; —ый drsnatý; —ѣть (-ѣю, -ѣешь) zdrsnatěti, ztvrdnouti.
коржáнъ, а, многонóгъ mnohonoh, tisícenoh *Julus terrestris.*
корзúн-а *f.* koš, košík; --ка, --очка košíček; --щикъ košikář; --щица košikářka.
кóрзно *n.* (star.) krzno (staroč.).
корúзна *f.* (star.) příkoří, úkor.
корúнка *f.* korintka (rozinka).
корúстый kornatý.
корúть (-рю́, -рúшь) кого́ чѣмъ dělati komu příkoří (kořiti někoho); к.-ся (-рю́сь, -рúшься) pokorně se chovati.
корифéй, éя koryfej.
корúц-а *f.* skořice *Cinnamomum*; —чневый skořicový, skořičný; к. цвѣтъ skořicová barva; —чневое дéрево skořičník *Laurus cinnamomum*; —чный skořičný.
кóрка *f.* kůrka (chlebová); 2. kůra (na citronech, pomerančích).
кормá *f.* zadek korábu.
кормёжный видъ list výživný, (l. daný od pána poddanému, aby si mohl hledati výživy).
кормúл-ецъ, льца živitel, opatrovník; pěstoun; 2. dobrodinec; —ица *f.* kojná; 2. živitelka, pěstounka; 3. dobrodějka.
кормúло *n* kotrč (na lodích), opačina (na pramenech), (nesprávně z ruského přečeštěno: kormidlo).
кормúть (-млю, -мишь) krmiti; živiti; к. младéнца грýдью kojiti; к.-ся (-млю́сь, -мишься) чѣмъ živiti se.
кóрмка *f.* krmení dobytka.
кормлéніе *n.* krmení; 2. (star.) statek propůjčený na užívání důchodů; кóрмленый krmený.
кóрмля *f.* krmě.
кóрмный krmný, vykrmený.
кормов-úще *n.* pastviště; —óе *n.* stravné; —óй (ы́й), áя, óе krmný; к. горóшекъ vikev pro krmení; 2. к. k zadní části korábu náležitý; к. *subst. v.* кóрмчій; —щúкъ, á (star.) picovník.
корморáнъ *v.* бакланъ.
кóрмчая книга kniha pravidel církevních *Nomokanon.*
кóрмчій, аго, кормщикъ, а kotrčník (na lodích), vrátný (na pramenech), (nesprávně kormidelník).

кормъ, а obrok, píce (— krmě).
корнáкъ, а vůdce slonů.
корнáть (-áю, -áешь), о- krátce přistřihati n. přiřezati.
корнев-áтикъ košíček z kořenů upletený; —áтый kořenatý, kořenovatý; —йще *n.*, —йкъ, —йца kořen klínový, kolový, hlavní; —ой kořenový *v.* кореневóй.
корне-плóдный kořenonosný; —слóвіе *n.* slovozpyt; —слóвъ, а slovozpytec.
корнéтъ, а poručík při jízdě.
корноýхій s přistřihanýma ušima.
кóрный obyrkový *v.* корь.
коробéйка *f.* krabička.
коробúть (-блю, -бишь) křiviti; křečovitě koho svírati; к.-ся křiviti se, krčiti se, svírati se (krabatiti se).
коробóч-ка *f.*, *dem.* —очка krabice; škatule; 2. schránka per (v hodinách); obložení u oken a dveří; —очникъ krabičník, škatulář.
коробле́ніе *n.* křivení; krčení; svírání.
кóробъ, а koš *Korb.*
коробчáтый košovitý, na spůsob koše.
корóва *f.* kráva.
коровáй, áя *m.* bochník chleba.
коровúкъ, á hřib kravský, kravák *Boletus bovinus.*
корóвій, вья, вье *adj.* kraví, kravský; к. цвѣтъ blatouch *Caltha palustris* (rstl.).
корóвка *f.* kravička, kravka; бóжья к. slunečko, pinkalinka *Coccinella.*
корóв-никъ kravín; —ница děvečka od krav; skotopaska.
коровúкъ, коровьякъ, á divizna *Verbascum thapsus* (rstl.).
корол-éва, *f.* královna, králová; —éвичъ, а kralevic; královský princ; —éвна královská princezna; —éвскій královský; —éвство království.
королёкъ, лькá králíček *Sylvia regulus* (pták); 2. к., крóликъ králík *Lepus cuniculns*; 3. král (kovu) *Regulus.*
корóль, лá *m.* král.
коромúсло *n.*, *dem.* коромúслецо *n.* vážky (na nošení vody atd.); 2. hřídel, na němž zvon zavěšen; 3. vážky, vodní šídlo *Libellula* (hmyz).
корóн-а *f.* koruna; пáпская к. koruna papežská *tiara;* —ка korunka; —ный korunní, korunový.
корон-ováніе *n.*, —áція *f.* korunování, korunovace; —овáть (-нýю, -нýешь) korunovati.
корóст-а *f.* chrásta, svrab; —авикъ chrastavec *Scabiosa* (rstl.).
корóстель, я chřástal *Rallus crex* (pták).
корóст-овый chrástavý; —овѣть, —ѣть chrástu n. svrab dostati, oprašiveti.
коротáть (-áю, -áешь), с-, у- ukrátiti čas.
корóтенькій, ая, ое, коротёхонекъ, нька, нько *adj.* kratinký, kratounký, kratičký, kratoučký.
коротизнá *f.* krátkosť.
коротúть (-очý, -отúшь) krátiti.
корóткій (корóтокъ, ткá, ткó) krátký; к. путь krátká cesta; -ое знакóмство krátká známosť.
корóтко, коротко́ *adv.* krátce, zkrátka; к. знать кого krátce (nedávno) koho znáti; к. обращáться съ кѣмъ bez okolků s někým nakládati.
коротко-вáтый přikrácený; —грúвый krátkohřívý; —крúлый krátkokřídlý; —нóгій krátkonohý; —рóгъ, а, —рóжка krátkorožka *Brachycerus* (hmyz); —хвóстый krátkoocasý; —шéрстный krátkosrstný; krátkorouný; —шéя *m. et f.* krátkokrčka, krátkošijka; 2. krasec *Buprestis* (hmyz).

коро́ткость krátkosť.
короты́шка *f.* krátký šat; 2. к., короты́шъ, á mrně, škvrně, malý cvrček, malé poupě (přezdívka malým dětem).
коро́тье *n.* krátká polena (k přiklá- [dání).
коро́че *comp.* kratčeji; к. сказа́ть krátce řečeno.
ко́рочка *f.* kůrčička.
корочу́нъ; дать к., дать -на někoho doraziti z milosti.
короѣдъ, а korojed (kožejed), korovec *Bostrichus.*
ко́рпія *f.* cupanina, třepenka *Charpie.*
ко́рпусъ, а sbor (vojenský) *Corps*; 2. křídlo nějakého stavení; 3. komůrka hodin.
корпѣ́нье *n.* pilné n. bedlivé hledění čeho, pilná práce; корпѣ́ть надъ чѣмъ pilně n. bedlivě něčeho hleděti, nad něčím pořád seděti (dřepěti).
корре́кторъ, а korektor (v tiskárně), opravovatel.
корректу́ра *f.* korektura, oprávka [tisku.
корреспонд-е́нтъ, а dopisovatel *Correspondent*; —е́нція *f.* dopisování.
корридо́ръ, а, *dem.* корридо́рецъ, корридо́рчикъ chodba.
корса́къ, á liška stepní.
корса́ръ, корсе́ръ, а mořský loupežník, korsar.
корсе́тъ, а, *dem.* корсе́тикъ živůtek.
корте́жъ, а průvod *Cortége.*
ко́ртикъ, а záraz, myslivecký nůž, tesáček.
ко́рточки *pl.*; сидѣ́ть на ко́рточкахъ seděti na bobku.
ко́рча *f.* křeč; корчево́й *adj.* křečový.
корча́га, *dem.* корча́жка (crk. корча́гъ, а) hrnec hliněný.
корчева́ть, вы́- (чу́ю, чу́ешь) stromy ze země trhati, klučiti, krčiti.
корче́м-никъ, а krčmář; 2. pokoutní prodavač kořalky; —ница krčmářka; —ничать, —ствовать krčmařiti; —ническій krčmářský; —ничество, —ство krčmářství; —ный krčemní, -ný; -ная прода́жа вина́ pokoutní prodej kořalky.
ко́рч-еніе *n.* krčení (tváře); 2. křečovité stahování; —ить (-у, -ишь), ис- krčiti, skrčiti, křiviti; křečovitě stahovati; к. лицо́ krčiti tvář; онъ ко́рчитъ изъ себя́ скро́мника on si hraje na skromného; онъ ко́рчитъ изъ себя́ зна́тнаго господи́на dělá pána, hraje na velikého pána; к.-ся (-чусь, -чишься) krčiti se.
корчма́ *f.* krčma.
корчма́рь, я krčmář; корчма́рка krčmářka.
ко́ршунъ, а sup *Vultur*; ко́ршуній, [ья, ье supí.
коры́ст-никъ úžitkář, zištný člověk; —ница úžitkářka, zištná osoba; —ный zištný, ziskuchtivý; 2. prospěšný; —оваться (-стуюсь, -стуешься) чѣмъ prospěchu n. zisku svého si hleděti; osvojovati si něco.
корысто-лю́бецъ, бца ziskuchtivec; —лю́бица ziskuchtivá osoba; —люби́вый ziskuchtivý; —лю́біе *n.* ziskuchtivosť.
коры́стъ, и *f.* úžitek, prospěch; zisk; 2. (crk.) kořisť; 3. zištnosť.
коры́т-никъ neckář, korytář; —ничій, аго *m.* psovod, opatrovník psů mysliveckých.
коры́то *n.* koryto.
корь, и *f.* osypky, spála *Morbilli* (nemoc).
ко́рюха, ко́рюшка *f.* koracha, řepacha *Salmo eperlanus* (ryba).
коря́вый křivorostlý (strom); 2. dolíčkovatý, zďobaný od neštovic.
коря́къ *v.* коре́цъ.
коряно́й (-ы́й), а́я, о́е korový, z kůry.

корáчиться *v.* карáчиться.
косá, ú *f.* kosa (na sekání trávy atd.); нашлá косá на кáмень přišla kosa na kámen; 2. pletenec vlasů, cop, vrkoč; 3. ploutev rybí; 4. kosa, klín zemský, výběžek země do moře.
косáкъ, á, косáрь, я́ kosíř, žabka (nůž na řezání větví).
косáрь, я́ žnec, kosič.
косáт-икъ, а vlaštovčí kámen *Lapis chelidonius*; 2. к., —никъ kosatec *Iris* (rstl.); —ка *f.* rorejs *Hirundo apis*; бáбочка косáтка motýl vlaštovčí, otakárek *Papilio machaon*; —очка *f.* malý rorejs; (něžné:) milenka, hubička, cukroušek; —ый se zahrnutými pery.
косáчка *f.* tetřevice *v.* тетёрка; косáчъ, á, тéтеревъ tetřev, tetřívek *Tetrao tetrix*.
кóсвенн-ость křivost, šikmost, šikosť; —ый křivý, zakřivený; šikmý, kosý; —ые пáдежи kosé pády (v mluvnici).
косéкансъ dosečka, sečka doplňková *Cosecans* (math.).
косéцъ, сцá, косáрь kosič, žnec.
косúна *v.* кóсость.
косúнусъ dostava, přístava doplňková *Cosinus* (math.).
косúть (кошý, косúшь) kositi, kosou sekati; 2. к. глазá odvraceti (tvář svou), křiviti, křičiti (tvář), kaboniti (zrak); к.-ся (кошýся, кóсишься) kositi se; křiviti se; к.-ся на кого postraně na někoho hleděti.
коси-á *f.* kosma, chumáč vlasů; —áтость kosmatosť; —áтый kosmatý; —áтая трава́, дубро́вка, zběhovec *Ajuga*; —áтить, о- kosmatěti; —áчъ, а kosmáč, chlupáč, huňáč (rozcuchaný člověk).
космéтика *f.* náuka o líčení těla.
косметúческій líčitelský.
космúческій světový, kosmický.
космо-грáфія *f.* kosmografie, světopis; —графúческій kosmografický, světopisný; —лóгія světoznalství; —полúтъ kosmopolita, světoobčan; —рáма světozor, kosmorama.
космонóжка *f.* rousnatý holub bucharský.
косни́къ, á závazka, mašlička na konci vrkoče; 2. kosník, prodavač kos.
коснúть (-нý, -нешь) meškati, otáleti; коснúтельный meškavý, otálivý.
коснóй, áя, óе kosní, kosový; 2. vlasový.
косно-язы́чіе *n.*, —язы́чность blblání, blbotání, jektání; —язы́чный blblavý, jektavý.
коснýться чегó чéмъ dotknouti se *v.* каса́ться.
кóсный zdlouhavý, meškavý, otálivý.
коснéть (-éю, -éешь) въ чемъ trvati, setrvati v čem; коснéніе *n.* setrvávání v čem; meškání, prodlévání.
кóсо, косовáто *adv.* na příč, na pokos.
косови́ще *n.* kosiště, násada u kosy.
косо-глáзіе *n.* šilhání, postranní pohled; —глáзый šilhavý; zahlížívý; —гóрный srázný; —гóръ, а *m.* sráz, příkrá stráň hory, svah; —лáпый, —нóгій, ая, ое bočitý, křivonohý; —плéтина, —плéтка *f.* závazka, mašle u vrkoče; —рýкій křivoruký; —угóльникъ kosoúhelník *Rhombus*; —угóльный kosoúhelný.
косóй, áя, óе, косовáтый kosý, příčný, šikmý, křivý; 2. šilhavý; 3. (o písmě) ležatý.
кóсость, кось, и *f.* kososť, příčnosť, šikmosť; křivosť; к. глазъ šilhavosť.
костáрь, я́ (star.), зéрнщикъ kostkář.
костёлъ, а kostel (katolický).

костенéцъ, нцá A., **костéнецъ, нца** (R.) rožec polní *Holosteum* (rstl.).

костен-ѣніе *n.* ztuhnutí; —**ѣть**, o-zkostnouti, ztuhnouti.

костерá, костéръ, а kostera (hustera), druh jesetra (ryba).

костéръ, трá hranice dříví.

костéрь, я svěřepec *Bromus secalinus* (rstl.).

костеря́, костря́ка *f.* pazdeří, mědliny (odpadky z lenu).

костúстый, костля́вый kostnatý; ostnatý; **костля́вость** kostnatost; ostnatost. [kostroun.

костля́вый kostlivý, jen kost a kůže, **кóстникъ** kostnice (komora na kosti).

косто-вáрка *f.* kostivárna; —**вáтый** trochu ostnatý; —**глóдъ, а** kostihryz; —**лóмный** kostilomný; **к. кáмень** kostikam; —**лóмъ, а** kostilom, suché lámání v kostech, loupání; 2. bělozářka, bílá záře, *Anthericum ossifragum* (rstl.); —**прáвный** k napravení kostí; —**прáвство** napravování kostí; —**прáвъ, а** napravovač kostí.

кóсточка *f.* kostička, kůstka; 2. pecka (v ovoci); **слúвная к.** pecka švestková.

костоѣда, костоѣдица kostijed, kostižer (nemoc).

кострá *f.* hranice dříví. [stromů).

кострéлъ, а jehličí, špendličí (lesních

кострéцъ, á kostřec, chustřice (u ptáků).

кострúка *v.* **костеря́**.

костриковáтый pazdernatý.

кострю́ля *v.* каст . . .

костúга *f.* slepenec *Conglomerat* (v hornictví).

костúгъ, а, široké zahrnuté šídlo.

костúль, я, костылёкъ, лькá berla; 2. druh řebříku; **костúльникъ** kdo dělá berly.

костыля́ть (-я́ю, -я́ешь) tlouci koho; 2. kulhati.

кость, и *f.* (*pl.* кóсти, ей) kost; **рыбья к.** rybí kost, osť, kostice; **слонóвая к.** slonová kosť; **игрáльныя кóсти кóстки** (ke hraní); **игрáть въ кóсти, бросáть, метáть костьми́** hráti v kostky; **промóкнуть до костéй** promoknouti do kostí.

костюм-ёръ, а divadelní krejčí, kostumník, *Costumier*; —**ѝровать** kostumovati; **костю́мъ, а** kostum, šat n. kroj časový, š. divadelní *Costume*.

костя́къ, а kostroun, kostra.

костян-éцъ, нцá *v.* **костенéцъ**; —**йка, —йца** *f.* malina skalní *Rubus saxatilis*; —**йкъ, я** kostinář, kostěník (kdo soustruje věci z kostí); —**йчникъ** malinník skalní; 2. vino (šťáva) ze skalních malin.

костя́нка *f.* ovoce, které má v sobě mnoho tvrdých (kamenitých) částek, jako na př. některé hrušky; 2. kostěný knoflík.

костянóй (-я́й), **а́я, óе** kostěný.

косу́ля *f.* ruský pluh (há).

косъ, а (star.) kos (pták) *v.* **скворéцъ**.

косы́нка *f.*, *dem.* **косы́ночка** kružinky okolo krku, okruží; 2. nákrčník *Cravate*.

косы́рь kosíř (nůž) *v.* **косáрь**.

косьбá *f.* kosení, kosba.

косьё *n.* kosiště, násada u kosy.

косѣть (-ѣю, -ѣешь) křiveti; začíti šilhati.

кося́къ, я příčka; záruba u okna a dveří, dveřeje; ramenák (u okna); 2. příčná cihla; 3. loukoť u kola.

косяно́й vrkočový.

котáнгенсъ dotyčná *Cotangente*.

кóтв-а (crk.) kotva, kotev *v.* **я́корь**; —**енный, я́корный** kotvový.

котводѣля *m.* kotvář, kotevník, kovář kotví.

котелóкъ, лкá kotýlek; **котелóчекъ, чка** kotlíček.
котёлъ, тлá kotel.
котёль-никъ, а kotlář; —**ничать** kotlařiti; —**ный** kotlový; к. **сводъ** klenutí poloukruhové, okrouhlé; -**ная мастéрская** kotlárna.
котёнокъ, нка (*pl.* **котáта, -тъ**) kotě (*pl.* kotata). [tuleně.
кóтикъ, а mladý kocour; 2. kůže z
котúться, о- (**кочýся, котúшься**) kotiti se, o-
котко́нния *f.* podenka (Presl.) *Tradescantia virginiana* (rstl.).
котлéта *f.* kotletka *Cotelette.*
котловúна *f.* kotlina (zemská) *Bassin*; 2. kotlina sopky, otvor sopky *Krater*; 3. otvor kotle, hrdlo, kotlovina.
котовúкъ, á, мáта кошéчья máta kočičí, marulka *Nepeta cataria* (rstl.).
котóвникъ *v.* **бýдрá** *Glechoma.*
котóвый kocouří.
котомá *f.*, *dem.* **котóмка, котóмочка** vak, tlumok.
котóрый, ая, ое který; к. **часъ?** kolik je hodin? к. **нибýдь** kdokoli, kterýkoli.
кóттеръ, кýттеръ, а korveta (loď) *Cutter.* [truchlohrách.
котýрнъ, а koturn *Kothurn* (obuv v
котъ, а kocour, kot; к. **морскóй** tuleň medvědí *Phoca ursina*; *pl.* **котú** jistá obuv selská.
котя́, я́ти *n.* kotě *v.* **котёнокъ.**
котяни́къ, á *v.* **бýдрá** *Glechoma.*
котя́чій, ья, ье kotěcí.
коýрка *f. v.* **каýрка.**
кóфе *m. indecl.*, **кóфей, я** *m.* káva, kafe; **мóкскій к.** káva z Mokky, mokka.
кофéй-никъ, а kafičkář, milovník kávy; 2. konvička na kávu; kotlík na kávu.
кофéй-ница *f.* skřínka na tlučenou n. mletou kávu; 2. kafičkářka, milovnice kávy; —**ный** kávový; к. **зáпахъ** vůně z kávy; -**ное дéрево** kavovník, strom kávový *Coffea*; —**ня** *f.* kavárna (kafírna).
кофешéнкъ, а dvorský kavárník *Kaffeeschenk.*
кóфта *f.*, *dem.* **кóфточка** *f.* ženská kazajka, živůtek s rukávy.
кóхра *f.* tiplice *Tipula* (hmyz).
коцебéйка *f.* kacabajka, kazabajka.
кочáниться, завивáться, вúться v**идкáми** nasazovati hlávky, hnáti do hlávek (salát).
кочáнный салáтъ hlávkový salát; -**ая капýста** hlávková kapusta.
кочáнъ, а hlávka (zelí, kapusty).
кочев-áніе *n.*, **кочёвка** *f.* kočování; —**áть** (-**чýю, -чýешь**) kočovati, vésti život stěhovavý; **кочýющіе нарóды** kočující národové; —**óй** kočovný, kočovnický; к. **нарóдъ** národ kočovný.
кочéвье, кочевьё *n.* kočování, život kočovný; 2. к., **кочевúще** *n.* země kočovnická.
кочегáръ, а topič (u kamen, u strojů).
кочегýры *pl. m.* písečné kopce.
кочеды́жникъ kapradí *v.* **папорóтникъ.**
кочеды́къ, á zahnuté šídlo *v.* **косты́гъ.**
кóчень, чня *v.* **кочáнъ.**
кочене́ть, о- *v.* **костене́ть.**
кочергá, *dem.* **кочерёжка** *f.* pohrabáč (do kamen).
кочерúга *f.*, *dem.* **кочерúжка кошта́л** (zelný); **кочерúжный кошта́лový.**
кочéтъ, а, *dem.* **кочетóкъ, тка** kohout *v.* **пѣтýхъ.**
кóчка *f.*, **кýчка** kupka země, hromádka.
кочковáтый kupkovatý.
кóшачій R., **кошáчій** (A.), **ья, ье, кóшечій, ья, ье кочíчí**; к. **глазъ кочíчí око** *Silex catophthalmos* (ká-

men); к. хвостъ laskavec *Amaranthus caudatus*; -ье зóлото kočičí zlato, slída; -ьи лáпки protěž *Gnaphalium dioicum*; -ья мáта marulka kočičí, k. máta *Nepeta cataria* (rstl.).

кошевóй, áro *m.* košový, náčelník tábora (Síče) kozáků zaporožských *v.* кошъ.

кошел-ёкъ, лькá váček, sáček (na peníze); tobolka; —éчникъ tobolník, tobolář (vačkář); —éчница tobolnice, tobolářka; —éчный tobolkový.

кошéль, я pytlík (na chleb; na mouku); 2. košík (z lýčí, z kůry březové atd.); 3. košina, košatina (na vůz); —ный košíkový, pytlíkový.

кошемáръ, а, удýшье ночнóе můra, noční dušení.

кошенúль, и *f.* červec *Cochenille*; —ный, кошенúлевый červcový.

кошéніе *n.* košení, sečení kosou.

кóшечій *v.* кóшачій.

кóшка *f.* kočka; кóшкѣ игрýшки a мúшкѣ слёзки kočka skáče, myška pláče; кóшки дóма нѣтъ, мúшкамъ вóля když kocoura doma není, mají myši posvícení, když kocour doma není, mají myši pré; 2. k., čtyrzubá kotev; 3. *pl.* кóшки *f.* kočka, bič o několika nasmolených provazích; písčiny, mělčiny. [кашлáкъ.

кошлóкъ, á mladý bobr kamčatský *v.*

кошмá *f.* tenká plst (na chatrčích kočovnických).

кошнúца *f.* koš, košík *v.* кошъ.

коштъ, а peníze na výživu něm. *Kosten pl.*; онъ живётъ на чужóй к. on je živ na cizí útraty.

кошýля *f.* krátký kožíšek (košile = рубáшка).

кошъ, а koš; 2. zavazadla (vojenská); ležení, tábor (kozáků zaporožských). [livec.

кощéй, я kostroun, kostěnec, kost-

кощéй, я lakomec, skrblík, stuchlík (držgrešle, houžvička).

кощýн-никъ, а, кощýнъ, а posměvač (náboženský), ruhač; —ница posměvačka, ruhačka; —ство posměvačství, rouhání; —ствовать posmívati se, rouhati se (náboženství).

коэффиціéнтъ součinitel *Coefficient* (math.).

крáва *f.* (crk.) kráva *v.* корóва.

крáвчій, крáйчій, аго *m.* (star.) kraječ (dvorský, dědičný) (někdejší dvořenín carský).

крагýй, я (A.) krahuj, krahujec, krahulík *Falco nisus*.

крáгштейнъ, а krajní kámen, krajník ramenáč, ležina (něm. *Kragstein*) *Console*.

крадéніе *n.* kradení; крáденое *n.* kradená věc; kradené zboží.

крадýнъ, á, *crk.* крáдца *m.* krádce, zloděj; крадýнья *f.* krádkyně, zlodějka.

краевóй (-ы́й), áя, óе krajní; к. кáмень nárožní kémen, úhelní kámen; krajník, nárožník.

краёкъ, айкá *v.* край.

крáеръ, а trojstěžňový nákladní koráb s ploským dnem *Craier*.

крае-стúшіе, —строчіе, —гранéсіе *n.* krajeveršĺ *Akrostichon*; —угóльный nárožní; к. кáмень nárožní kámen, nárožník.

крáешекъ, шка *v.* край.

крáжа *f.* krádež.

край, я, *dem.* краёкъ, айкá, крáешекъ, шка kraj, okraj; 2. lem; обжáть черézъ край kupěti (při vaření); течь черézъ край přetékati; на краю грóба na kraji n. na pokraji hrobu; 3. kraj, krajina; роднóй к. rodný kraj; ѣхать, отправиться въ чужóе край odejeti do cizích krajin; путешéствовать по чужúмъ крáямъ puto-

vati n. cestovati po cizích krajích, cizích zemích.

крáй-не *adv.* krajně, přílišně; —ній, яя, ее krajní; poslední, nejposlednější; přílišný; důvěrný; по крáйней мѣрѣ aspoň, alespoň; —ность krajnost, nejvyšší n. největší nouze; přílišnost; до —ности až k nejhoršímu, když bude nejhůře.

крáйчій, аго *m.* (star.) kraječ (dvorský).

крáкать krákati *v.* кáркать.

краковя́къ, а krakovák (krakowiak — polský tanec).

крáля *f.* královna, dáma v kartách; 2. krásná ženština.

крáмбалъ, крамбáлкъ, а (*něm. Krahnbalken*).

крамóла *f.* kramola, vzbouření, pozdvižení.

крамóль-никъ buřič; —ница buřička; —ничать, —ствовать vzbouřiti se, povstati proti komu, buřičsky si počínati; —ничество, —ство *n.* vzbouření, povstání; —ничій, ья, ье buřičský, bouřlivý.

крампов-áльный kramplovací; —áть (-пýю, -пýешь) kramplovati (vlnu).

крáнцы, цевъ *pl. m.* příhrádky na koule dělostřelecké, aby se nekutálely; 2. polštářky (z provazů atd., které se kladou mezi přístavní můstek a koráb, aby tento se neporouchal).

кранъ, а kohoutek (k točení piva ze sudu), pípa; 2. jeřáb, zdvihák (něm. *Krahn*).

крáпать (-аю, -аешь, крáплю, крáплешь) krapati, kapati.

крапúва *f.* kopřiva *Urtica*; жгýчая к. žahavka *Urtica urens*; глухáя к. hluchá kopřiva, hluchavka *Lamium*; кабы на крапúву не морóзы, kopřivy mráz nespálí.

крапúвистый kopřivnatý.

крапúв-ка *f.* kopřivka; —никъ, а střízlík *Motacilla troglodytes*; —ница, —ная лихорáдка kopřivnice; —ный kopřivný.

крапúн-а, *dem.* —ка *f.* krapěje, krůpěj, kapěje, kapka; 2. kropenec, krapinka (puntíček na něčem).

краплéніе *n.* krapání, kapání; 2. pokapování, postřikování.

крáпля *f.* (star.) kapka, kapěje *v.* крапúна. [holub.

крапчáтка *f.* kropenatý n. peřestý

крáпчатый kropenatý, puntíkovaný, plný puntíčků.

крапъ, а kropenatá (spodní) strana karet; 2. mořena barvířská *Rubia tinctorum* (rstl.), něm. *Krapp*.

красá, ú *f.* krása, okrasa, ozdoba; к. нарóда okrasa (chlouba) národu; онъ к. своегó семéйства on je okrasou (chloubou) své rodiny.

красáв-ецъ, вца, *dem.* —чикъ krasavec, krásníček (krásný člověk); —ица *f.* krasavice, kráska, krásenka, krasotinka (krásná ženština); к., бéлладóнна rulík zlomocný *Atropa belladonna* (rstl.).

красúв-ость krása, hezkost, pěknost; —ый krásný (hezký, pěkný).

красúль-никъ, а, —щикъ barvíř, krasobarvíř; -ница, -щица barvířka; —ный krašlicí, barvířský; —ня *f.* barvírna.

крáсить (крáшу, крáсишь), крáшивать barviti (sukno, látky); barvou natírati (stěnu atd.); 2. zdobiti, krášliti; к.-ся (крáшусь, крáсишься) krášliti se.

крáска *f.* barva; мáсленая к. olejová b.; 2. červenost ve tváři, rumělnec, zardělost; вогнáть, вводúть, привéсть кого́ въ крáску rumělnec komu do tváře vehnati (zahanbiti koho); съ крáскою на лицѣ s uzarděním.

краско-тёрная, ой *f.* komna·a kde se roztírají barvy; —тёръ, а roztěrač barev, barvotěr. [ký.

крáсненькій červeňoučký, červeňoun-

краснúна *f.* (A.), краснúна (R.) červená skvrna (pupenec) na tváři.

красно *adv.* krásně; dobře; červeně; к. писáть krásně psáti; к. говорúть pěkně řečniti; на дворé к. venku je pěkně, hezky, krásně.

красно-бáй, я *m.* krasořečník; —бáйка *f.* krasořečnice; —бáйство *n.* výmluvnosť, krasořečnictví; —бородка *f.* (ryba) *v.* барвена́; (pták) *v.* краснoшéйка; —бýрый červenohnědý, barvy liščí; —вáтый přičervenalý, načervenalý; —глаго́ливый výmluvný, krasořečný; —голóвникъ toten, krvavé koření, mateří líčko *Sanguisorba officinalis*; —гýбый červenopyský; —дерéвецъ, вца, —дерéвщикъ kdo pracuje věci z mahagonového dřeva; —зóбка, —шéйка *f. Sylvia rubecula* červenka; —калúльный žižavý, žhavý, do červena rozpálený (železo); —крúлъ, а, гусь krásný plameňák; —лúцый, ая, ое červených n. růžových tváří; —молóчникъ červenomlečník *Bocconia* (rstl.); —пёрка, плотвá červenoperka *Cyprinus erythrophthalmus*; —пúсецъ, сца krasopisec *Kalligraf*; —рѣчúвый, —слóвный výmluvný, krasořečný; —рѣчie, —слóвie *n.* výmluvnosť, krasořečí; —слóвъ, а řečník, krasořečník; —тá *f.* červenosť; —хвóстка *f.* čermák (pták), řeháček, rehek *Sylvia phoenicurus*; —цвéтный červenobarevný; —шéйка červenka *Sylvia rubecula*; —шéкій, ая, ое červených tváří.

крáсный (*comp.* краснѣе) červený; 2. krásný; к. день krásný den; крáсные дня krásné (šťastné, blažené) dni; -ая дѣвúца krásná dívka; -ое дéрево dřevo mahagonové; -ое слóво n. словцó krásné n. pěkné slovíčko.

краснéть (-éю, -éешь) zčervenati, začervenati se; к. отъ стыдá hanbou se zardíti, začervenati se; 2. к. do červena se rozpáliti, žižavěti; к.-ся červenati se.

краснúнка *f.* zeměžluč золототúсячникъ *Erythraea centaurium*.

красовáться (красýюсь) чѣмъ chlubiti se, vychloubati se něčím.

красовúтый krásný, hezký; *adv.* красовúто krásně, hezky.

красовýля, я, красоýля *f.* číše na víno (v klášteře).

красотá *f.* krása; krasota; к. тúсячная laskavec *Amaranthus caudatus* (rstl.).

красóт-ка *f. v.* красáвица; —ный krásný, krasotný.

крáсочный barevný, barvový.

крáсписы, овъ *m.*, крáспицы, ъ *pl. f.* příčné trámy *Crosspieces*.

крáста *f.* (crk.) chrásta *v.* kopřsta.

крастéль, я *m.* (crk.) *v.* korostél.

красть (крáду, крáдешь) krásti; к.-ся (крáдуся, крáдешься) krásti se někam (tajně n. tiše jíti).

красýха *f.* spála; šarlat.

красъ полевóй kostival *Symphytum* (rstl.).

крáта *f.* karat (váha); 2. к. (crk.) krát; конь крáты? kolikkrát?

крáткій, ая, ое krátký *v.* koróткій; крáткая, ой znak krátkosti nad samohláskami (⏑); и съ крáткой jméno písmene й.

кратко-врéменность krátké trvání; —врéменный krátce trvající, krátkotrvanlivý; —жúзненный krátkověký; —слóвie *n.* krátkoslovnosť *Lakonismus*.

кратко-слóвный krátkoslovný, lakonický; —срóчный na krátkou lhůtu.
крáткость, и krátkost (času, slov, slohu).
крахмáл-ение *n.* škrobení; —ить (-лю, -лишь) škrobiti; крахмáлъ, а škrob (něm. *Kraftmehl*).
крахмáль-ный škrobový; —щикъ, а škrobař —щица škrobařka.
крашенúн-а *f.* barevné lesklé plátno (krašenina); —никъ šat z krašeniny; —ный krašeninový, z barevného a lesklého plátna.
крáшение *n.* barvení.
краю́ха, *dem.* краю́шка, краю́шечка skrojek chleba.
кредúтúвъ, а, **кредитúвная грáмота** list věřicí *Creditiv.*
кредитный úверні; к. **билéтъ úверні** list, dlužní úpis (státní); -ное учрежде́ніе úvěrní ústav, úvěrna *Creditbank.*
кредитóръ, а věřitel *Creditor*; кредитóрка *f.* věřitelka; кредитóрскій věřitelský.
крейсерова́ть křižovati, kroužiti (jako koráby na moři) *croiser.*
крéйсерство *n.* křižová n. okružná plavba *Croisiére.*
крéйсеръ, а koráb na okružnou plavbu vyslaný (něm. *Kreuzer* franc. *Croisieur*).
кремéнь, мня *m.* křemen (křesací kámen, křesák) *Silex pyromachus*; *dem.* кремешёкъ, шка křemínek.
кремль, я *m.* tvrz (ve městě), *Citadella*; kreml (carský hrad) v Moskvě; кремлéвскій kremlovský.
кремневáтый křemenovitý, křemenu podobný.
кремнéвый křemenový.
кремнезёмъ, а křemitá země.
кремнúкъ, á *v.* кремль.
кремнúстый křemenitý.
крéмній, я křemík *Silicium.*
кремнякъ, á křemen, křemel (kámen).
кремортáртаръ, винный кáмень vinný kámen *Cremor tartari.*
кренговáть (корáбль) překlopiti, naklopiti koráb (franc. *caréner*).
крéндель, я preclík (něm. *Kringel, Brezel*); крендéльщикъ preclíkář.
крéнзель, я diamant sklenářský (na řezání skla).
крепúть (-ню, -нúшь) nachýliti, nakloniti koráb; к.-ся nachýliti se (koráb).
кренъ, а nachýlení se korábu.
крéпъ, а flor, tenká řídká látka (pavučník) *Crépe*; крéповый krepový.
крéсиво *n.* (star.) křesivo, křesadlo.
кресúть (крешу́, кресúшь) křesati (oheň); 2. *v.* крѣсúть.
крéсло *n.*, obyč. *pl.* крéсла, селъ křeslo (lenoška) *Fauteuil*; крéсельный křeselný.
крессъ, кресъ, а řeřicha *Lepidium sativum*, *Nasturtium* (něm. *Kresse*).
крестéцъ, тцá kupa 25ti snopů křížem položených (v Čechách: mandel t. 15 snopů); 2. kříž (v těle).
крéстикъ, а křížek.
крест-úльница křtitelnice; —úны *pl. f.* křtiny; —úтель, я křtitel; Іоаннъ к. Jan Křtitel; —úть (крещу́, крести́шь) кого́ křtíti; окрести́ть pokřtiti; к.-ся (крещу́ся, крéстишься) pokřtíti se; 2 křížem se požehnati n. přežehnati.
крéсти-икъ, крéстный сынъ kmotřenek, křestný syn; —ица, —ая дочь kmotřenka; —ый křestní; křížový; к. ходъ processí, prosebný průvod; к. отéцъ kmotr; к. сынъ *v.* крéстникъ; —ая мать kmotra; —ая дочь *v.* крéстница; —ое úмя křestné (křestní) jmeno, křticí jmeno.
крестовúдный křížovitý.

крестóв-икъ, а křížový rubl; *pl.* —ики řeřichovité rostliny *Cruciferae*; —ка *f.* liška křížovka, křižák, liška sibiřská *Canis vulpes decussatus*; *cruciges*; 2. к., трефóвка křížková karta (ve franc. kartách); —никъ starček, přímětné koření, přímětník *Senecio* (rstl.); —ый křížový; křestový, křestní (-ný); křížkový (o kartách); к. сводъ křížové klenutí; к. похóдъ křižácké tažení (ve středověku); -ая цéрковь (krátce: — ая) domácí kaple (v domě biskupově).

кресто-водружéніе *n.* pozdvižení sv. kříže; —нóсецъ, сца křižák; křižovník; —нóски *pl. f. v.* крестóвики; —нóсный kříž nosící; -ая недѣля křížový týden; —óбразный křížovitý, křížovi podobný; —поклóнное воскресéнье třetí neděle postní, neděle kýchavná (lat. *Oculi*); —престýпникъ křivopříseženík; —престýпный křivopříšežný.

крестцóвый křížem položený; -ая кость křížová kost, svatá kost.

крестчáтый křížovitý; křížkovaný; к. паýкъ, крыжáкъ křižák (pavouk).

крестъ, á kříž (co znak víry i znak řádový); kříž, bída, svízel; *pl.* крести, óвъ křížky v kartách franc.; крестъ на крестъ křížem (položený).

крестья́н-инъ, а (*pl.* —е) sedlák; изъ крестьянъ ze stavu selského; —ка *f.* selka; —скій selský; -ски *adv.* selsky; —ство selský stav, sedláci *pl.*

кресъ, а vzkříšení, znovu obživení; 2. *v.* крессъ.

крéчетникъ, а sokolník, sokolař.

крéчетъ, а bílý sokol islandský (bělozor) *Falco gyrfalco, Hierofalco*; *adj.* кречáтій i кречáчій, ья, ье sokolí.

крещéніе *n.* křest; 2. den sv. tří králů, den zjevení Páně (6. ledna); крещéнскій tříkrálový; -ая водá voda tříkrálová.

крúвда *f.* křivda, nepravda, bezpráví.

крúвенькій, ая, ое nakřivený, zakřivený.

кривéцъ, вцá *v.* кривóкъ.

кривизнá *f.* křivotina, křivost, křivolačina, křivina.

кривúна (crk.) *v.* крúвда.

кривúть (-влю́, -вúшь) křiviti; ohnouti; к. ротъ křiviti hubu (pysky), ošklíbati se; к. душéю přetvařovat se; falešně n. pokrytecky jednati; к.-ся (-влю́сь, -вúшься) křiviti se; кривля́ться ošklíbati se, posuňky dělati.

кривля́ніе *n.* křivení, ohýbání.

кривл-я́льщикъ posuňkář; —я́льщица posuňkářka; —я́ніе *n.* ošklíbání se; posuňky; —я́ться (-я́юсь, -я́ешься) ošklíbati se; posuňky dělati.

крúво *adv.* křivě, na křivo; к. судúть křivě souditi; к. *n.* (star.) *v.* крúвда.

криво-бóкій křivoboký; —вáтость zakřivenost; —вáтый zakřivený, nakřivený; —вúріе *n.*, — вúрство křivověrnost, křivověrství; —вúрный křivověrný; —вúръ, а křivověrec; —глáзый jednooký; —дýшество, —дýшіе *n.* nesvědomitost, faleš; —дýшный nesvědomitý, falešný; —зýбый křivozubý.

кривóй (-úй) křivý; 2. jednooký; 3. nesvědomitý, falešný; nepravý, nepravdivý; к. толкъ křivý výklad; кривáя (лúнія) křivá (čára), křivka *Curve*.

кривóкъ, вкá ústřičník, mořská straka *Haematopus ostralegus*.

криво-клювыя пти́цы *pl.* křivozobci *Curvirostres* (ptáci); —лáпый křivotlapý; —линéйный křivočarý; —нóгій křivonohý.

кривонóжный (столъ) křivonohý n. křivonožný (stůl); —**нóсикъ**, а, —**нóска** *f.* křivonoska, křivozobka *Recurvirostra avocetta* (pták); —**нóсый** křivonosý, křivozobý; —**рóтый** křivohubý, křivoústý.

крúвость křivost.

криво-сýдіе *n.* křivosoudnost; nespravedlivost; —**сýдъ**, а křivosoud.

кривотá *f.* jednookost; 2. *v.* **крúвда**.

криво-тóлкъ, а křivý n. nepravý vykladač; —**ýстый** křivoustý; —**шéйный** křivošejný, křivohrdlý; —**шéя** *m. et f.* křivošíjek, křivokrčka.

кривýлина, **кривýля** *f.* ohnutá část stromu.

крив-úй *v.* **кривóй**; —**éть**, о- jednookým se státi.

крúзисъ, а, **перелóмъ болéзни** přechod nemoci *Crisis.*

криклúв-ость křiklavost; —**ый** křiklavý; к. **ребёнокъ** křikloun (dítě).

крúкнуть vzkřiknouti; к. **на кого** křiknouti na koho.

крикýнъ, **á** křikloun; **крикýнья**, **крикýша** křiklounka.

крикъ, а křik; **дéтскій к.** dětský křik; **перепелúный к.** tlučení křepelky; **крúку мнóго а дéла мáло** křiku mnoho a díla málo, mnoho pisku, málo zisku.

криló *n.* (crk.) křídlo *v.* **крыló**.

крúза *f.* kremza, bílý vitriol.

криминáль-ность, hrdelní záležitost; —**ный**, **уголóвный** hrdelní, kriminální.

крúнка, *dem.* **крúночка** hliněný hrnec (o- křín).

кринъ, а (crk.), **лилéя** lilie *Lilium candidum.*

кристалл-изáція *f.* krystalisace; —**изовáть**, —**изировáть** krystalisovati; —**йческій** krystalový, křišťálový.

кристалло-вúдный krystalovitý (hranitý); —**графúческій** krystalografický, hranipisný; —**графія** *f.* krystalografie, hranipis (hlatipis).

кристáллъ, а, krystal, hráň (hlať) *Crystallus*; **кристáльный** krystalový.

крúтика *f.* kritika; úvaha, posudek o něčem.

критиковáть kritikovati, kritisovati.

крúтикъ, а kritik, posuzovatel.

критúческій kritický; **к. день** kritický den, rozhodný d. (v nemoci); **критúческое положéніе** kritický n. nesnadný n. choulostivý stav.

крúца *f.* surové hrudové železo (něm. *Kritze, Kritzeisen*).

крич-áніе *n.* křičení; —**áть** (-чý, -чúшь) křičeti; к. **на кого** křičeti na koho (též křičeti se, vaditi se s kým); **дéти мнóго** —**áть** děti mnoho (tuze) křičí.

кровавúкъ, а krvavec *Haematites* (kámen); 2. persán *Achillea ptarmica.*

кровáв-ить (-лю, -ишь), о- okrvaviti; —**ый** krvavý; —**éть**, о- okrvavěti.

кровáть, и *f.*, *dem.* **кровáтка** postel (dřevěný podklad o 4 nohách).

кровельщикъ, а pokryvač.

кров-úнка *f.* krůpěj n. kapka krve; —**úстый** krevnatý.

крóвля *f.* střecha (krov); *dem.* **крóвелька** stříška.

крóв-ность krevnost, pokrevnost; —**ный** krevný, pokrevný; —**ная лóшадь** plnokrevný n. čistokrevný kůň; —**ная нуждá** svrchovaná bída.

кровo-возврáтная жúла žíla krevná, krevnice; —**доéніе** *n.* dojení krve, krvavé d.; —**жáдность** krvežíznivost; —**жáдный**, —**жáждущій** krvežíznivý; —**излúяніе** *n.* vylití krve; —**мстúтель** mstitel krve; —**щéніе** *n* msta krve, msta pokrevenská, msta rodinná, krvina (*srb.*); —**нóсный** krvonosný; **-ые сосýды** *pl.* krevnice.

крово-обращéніе oběh krve; —очищéніе *n.* čištění krve; —пíйство *n.* krvežíznivosť; —пíйца *n.* krvežíznivec; —плевáніе *n.* plivání krve; —пролúтіе *n.* krveprolití; —пролúтный krvavý; —пускáніе *n.* pouštění krve, p. žilou; —пускáтель kdo pouští žilou (lazebník); —пускáтельный pouštěcí; -ыя орýдія přístroje pouštěcí; к. рожóкъ baňka; —разлúтіе *n.* (star.) *v.* кровопролúтіе; —смѣсúтель, -смѣсникъ prznitel krve, krvosmilník, krvohánce; —смѣсúтельный krvohanný; —смѣшéніе *n.* krvosmilnost, prznění krve; —сóска *f.* klíšť koňský *Hippobosca equina;* —сóсный krev ssající (krvososný), krvostřebný; к. рожёкъ, -ная бáнка baňka (na pouštění krve); —сóсъ, a upír; —творéніе *n.* tvoření krve; —течéніе *n.* tečení krve, krvotok; к. úзъ носу krvácení nosu; к. изъ лёгкихъ chrlení krve; —точúвый krvotočný; —хáрканіе *n.* chrkání n. kašlání krve; —хлёбка *v.* красноголóвникъ; —цвѣтникъ, —цвѣтъ, a krvokvět *Haemanthus* (rstl.); —чистúтельный krvočistný, krev čistící; -ая травá, —чúстъ, a tromín (Presl), smyrna, petržel macedonská *Smyrnium* (rst.).

кровъ, a střecha, krov *v.* крóвля; ochrana, záštita; звѣздный к. obloha hvězdnatá (hvězdný krov).

кровь, и *f.* krev (*gen.* krve *f.*); у негó úзъ носу к. идётъ и. течётъ teče mu krev z nosu; пускáть (пустúть) к. pouštěti krev, p. žilou.

кровянúстый krevnatý.

кровянúй (-óй) krevný

крóеніе *n.* krojení, krájení.

кроúль-ница, —ная доскá přikrajovačka, skrajovačka (prkno u ševců); —щикъ přikrajovač (u krejčů a ševců), krojič; —щица přikrajovačka.

кроúть (крою́, кроúшь), крáивать krojiti, krájeti.

крóка, *pl.* крóки *f.*, утóкъ útek tkalcovský.

крокодúлъ, a krokodil *Crocodilus* (*Lacerta cr.*).

крóликъ, a (pol. królik), králík *Lepus cuniculus*; крóликовый, ая, ое, крóличій, ья, ье králičí.

кромá *f.* kus (chleba atd.); к., *dem.* крóмка, крóмочка krajina (u sukna).

кромсáть (-áю, -áешь), кромшúть (-шý, -шúшь), troliti, roztroliti, drobiti, rozdrobiti, krušiti.

крóмѣ, кромѣ *prp. c. gen.* kromě; к. тогó kromě toho, mimo to; к. егó krom něho.

кромѣшный, крóмѣшный, ая, ое vnější, zevnější.

крóна *f.* koruna (stromu) (n. *Krone).*

крóнверкъ, a (něm. *Kronwerk*) korunitá hradba.

крóнгласъ (něm. *Kronenglas*, angl. *Crown-glass*) korunová sklenice.

кроп-áніе *n.* hudlaření (krpání); —áтель hudlař (krpal); —áть (-áю, -áешь), c- hudlovati, zhudlovati, hudlařiti (krpati), hudlařsky sešiti.

кропúло, *dem.* кропúльце *n.* kropidlo, kropáč; 3. komonka *Melilotus* (rstl.).

кропúльница kropenka.

кропúть (-плю́, -пúшь), o- kropiti, pokropiti, skropiti; к. -ся (-плю́ся, -пúшься) skropiti se.

крóпкій, хрýпкій, křuplavý, chruplavý; -ость -osť.

кроплéніе *n.* kropení.

крóпля *f.* (star.) *v.* кáпля.

кропотáть bručeti, broukati, bublati na koho.

крóпоткій, кропотлúвый broukavý, bručivý, bublavý (člověk).

кропотли́вость broukavost, bručivost, bublavost.
кропот-у́нъ, á broukal, bručil, bublal; —у́нья *f.* broukalka, bručilka. [lání.
кро́потъ, a broukání, bručení, bub-
кросна́, ы́, *pl.* кро́сны, сенъ stav tkalcovský (čes. krosna крошня́).
кротёнокъ, нка mladý krtek.
кро́ткій jemný, jemnocitný, něžnocitný, něžný, něžnomyslný (krotký); *adv.* кро́тко krotce.
кротко-ду́шіе, —нра́віе *n.* něžnomyslnosť; —ду́шный, —нра́вный něžnomyslný.
кротови́къ, (крото́викъ) openec *Glechoma hederacea* (rstl.).
кротов-ина *f.* krtinec, hromádka krtkova; —ый krtčí.
крото-ло́вка *f.* krtolovka, pasť na krtky; —ло́въ, a krtkář, lovec krtků.
кро́тость něžnomyslnosť, něžnosť.
кротъ, á, *dem.* кро́тикъ, a krtek (krt) *Talpa.*
кроха́, *dem.* кро́шка, кро́шечка kousek, drobet; к. хлѣба střída, střídka.
кроха́ль, я morčák velký *Mergus merganser* (pták).
крохо-бо́рка *f.* skrblice, držgrešle *f.*; —бо́рникъ, —бо́ръ, a skrblík, držgrešle, grešlička *m.*; —бо́рничать skrbliti.
кро́хот-ка *f.* červíček, malé pouzdro (o malých dětech); 2. drobítek, trošinka; —ный malinký, malounký.
кро́че *cp.* jemněji, něžněji *v.* кро́ткій.
кро́ш-ево *n.* sekaná kapusta; —ечка *f.* trošinka; —ечку *(adv.)* trošku, trošinku, drobet; —ечный *v.* кро́хотный.
кроши́ть (-шу́, -ши́шь), кро́шивать drobiti, kouskovati; к.-ся drobiti se.
кро́шица *f.* pstruh (ryba) (форе́ль *Forelle*).
крошня́, и́ *f.* krosna (košina z proutí upletená, na kuřata atd.).
кругл-ина́ *f.* okrouhlina; —и́ть (-лю́, -ли́шь), о-, okrouhliti; —о́ *adv., dem.* кругле́нько okrouhle.
кругло-ва́тый zaokrouhlený, přikrouhlený; —гу́бцы *pl. m.* oštěpačky (kleště); —ли́стникъ zvonec okrouhlolistý *Campanula rotundifolia*; —ли́цый okrouhlých nebo kulatých tváří, boubelatý; —продолгова́тый vejčitý, vejčitookrouhlý, obdélný; —ро́тый kruhoústý, kruhohubý; *pl.* —ро́тыя ры́бы mihulovité (ryby) *Cyclostomi.*
кру́глость, кругло́та okrouhlosť.
кругло́тка́ная свѣти́льня okrouhlý knot; —у́сть, а, —ро́тка kruhoustka *Cyclostoma*; —шля́пный okrouhlohlavý (pták); —щи́тникъ kruhoštítník *Clypeta* (rstl.).
кру́глый okrouhlý; к. годъ celý rok; к. сирота́ zcela opuštěný sirotek (bez otce i bez matky).
кругля́шъ, á útinek (se stromu); vršková n. kopové dříví; 2. к., кругля́къ okrouhlý kámen, oblásek.
кругля́ть (-ю, -ешь), по- zaokrouhliti se. [*Cyclidium.*
кругля́чёкъ, -чка́ kulitka, terčovka
круго-вёртка *f.* kruhovrtka; —ви́дный kruhovitý.
кругови́на, *dem.* круговёнька okrouhlina, okrouhlosť.
круговы́й (-о́й) kruhový, okrouhlý; -а́я ча́ша společná číše (při hostině); -а́я пору́ка vzájemné n. vespolné rukojemství.
круго-враще́ніе *n. v.* кругообраще́ніе; —зо́ръ obzor *Horizont.*
кругомъ *adv.* kolem, do kola, okolo; 2. zúplna, zcela, docela; кру́гомъ *v.* кругъ.

круго-обра́зный kruhovitý; —обраще́ніе *n.* otáčení, (kolotání) *Rotation*; —свѣ́тное путеше́ствіе cesta n. plavba kolem světa.

кругъ, а, *dem.* кружо́къ, жка́ kruh; dráha (oběžnic); kolo n. dvůr (okolo slunce, měsíce atd.); kruh n. plást medu n. vosku; семе́йный к. kruh rodinný; дома́шній к. kruh domácí, domácnost; к. чита́телей kruh čtenářský; к. дѣ́ятельности obor působnosti, působnosť; въ своёмъ кругу́ mezi svými, v kruhu svých; кру́гомъ kolem, do kola; у меня́ голова́ идётъ (пошла́) кру́гомъ hlava se mi zatočila, hlava jde se mnou kolem, přišla na mne závrať.

кружа́ло *n.* zkruží; výkruží; kružidlo; kuloměr *Ball-caliber*; perloměr *Pearl-measure.*

кру́жев-никъ, а krajkář; —ница krajkářka; —ный krajkový; —о *n.* krajky *pl.*

кружёкъ, жка́ *v.* кругъ. [závrať.

круж-е́ніе, *n.* kroužení; к. головы́

кру́жечный konvičný; к. дворъ sklad kořalečný, vinopalna.

кружи́лка *f.* kroužilka *Volvox.*

кру́жило *n.* (crk.) *v.* кру́жево.

кружи́ть (-жу́, -жи́шь) kroužiti, kolem točiti; 2. zajíti si, zacházeti si (po postranních cestách); к. го́лову závrať spůsobiti; к.-ся kroužiti se; točiti se; у меня́ голова́ кружи́тся hlava se mi točí, mám závrať.

кру́жка *f.* čbán, žbán; konvice; 2. pokladnička kostelní, chudinská, p. almuženská; де́нежная к. pokladnička, spořitelnička, schránka na peníze.

крупа́ (я́чная) *f.* kroupa (ječná, z ječmene); *dem.* кру́пка krupka; крупяно́й krupný.

крупени́къ, крупяни́къ, а́, крупе́ня *f.* krupník, pečená kaše z krup.

кру́пина, *dem.* кру́пинка krupka, krupina, zrno krupné.

крупи́-ца *f.* drobeček z chleba; —чатый krupičný; —чатая мука́ krupičná mouka (ze pšenice); к. кола́чъ (кала́чъ) koláč z krupičné (pš.) mouky.

кру́пка *f.* krupka; 2. hladověnka, muchoplaška *Draba verna* (rstl.).

кру́п-ность hmotnosť, tloušťka; —ный, *dem.* кру́пенькій hmotný, tlustý, zrnatý; к. песо́къ hrubý písek; к. лѣсъ vysoký les.

круп-нѣ́ть hmotněti, zvěčšovati se, zrnatěti; —ня́къ, а́, ка́мень к. balvan (kámen), veliký kámen; лѣсъ к. veliký les; —ча́тка *f.* krupičník (mlýn na krupičnou mouku); 2. krupičná mouka; —ча́тный z krupičné mouky; —ча́тый krupný, krupkovatý. [moc) *Croup.*

крупъ, а mázdřivka, záškrt, žába (ne-

крупяно́й krupný, krupový.

крута́, ы́ *f.* (star.) ozdoba na sochách svatých. [kotouč větrný.

кру́тень, тня *m.* vír vodní, vzdušný,

крутиголо́вка *f.* krutihlav, vijohlav *Yunx torquilla* (pták).

крутизна́ *f.*, круть, и *f.* svah, sráz, spaditosť, strmina.

крути́къ, а indych, indigo *Indigofera* (rstl.); 2. příkrý břeh, strmý břeh; 3. к., крутене́цъ skopec.

крути́ло *n.* krutidlo, kolo provaznické.

крути́льня *f.* provazniště, dráha provaznická.

крути́ть (кручу́, кру́тишь) kroutiti (provazy), soukati; к. ни́тки soukati nítě; 2. kroutiti se, vířiti (jako vítr); 3. pevně uvázati; к.-ся (кручу́сь, кру́тишься) kroutiti se (jako nitě); kroutiti se, vinouti se, křiviti se, točiti se, zatáčeti se.

крýто *adv.* dosti ukrouceně; 2. náhle; 3. přísně, krutě; к. сварúть na husto zavařiti (kaši); на дворѣ стоúть к. venku je tuhý mráz; крýто нá круто velmi z tuha.

круто-берéгій, —и́рый příkrých břehů; —пóгій krutorohý, křivorohý; —и́ръ, а křivý břeh.

крутóй (-ы́й), -áя, -óе pevně kroucený; 2. příkrý (к. бéрегъ); 3. hustý, hustě zavařený; -áя кáша hustá kaše; 4. к. морóзъ krutý mráz; к. нравъ krutý mrav, obyčej.

крýтость příkrost (hory, břehu); krutost (zimy), krutost (povahy).

круть, и *f. v.* крутизнá.

крухмáлъ *v.* крахмáлъ.

крýче *adv. comp.* pevněji skrouceno; 2. krutěji.

круче́ніе *n.* kroucení.

кручúн-а, *dem.* —ушка hoře, trápení, zármutek; чёрная к. zádumčivost *Melancholie*; —ить (-ню, -нишь) rmoutiti, zarmoutiti, kormoutiti; к.-ся rmoutiti se, zarmoutiti se, korm. se, trápiti se, soužiti se; —ный zarmoucený, zkormoucený.

крушéніе *n.* rozlámání (z-krušení); к. корабля́ rozbití korábu.

крушúн-а *f.* krušina *Rhamnus frangula* (rstl.); —никъ háj krušinový; —ный krušinový.

крушúть (-шý, -шúшь) rozbiti, roztlouci (*st.* krušiti); zarmoutiti; к.-ся (-шýсь, -шúшься) rmoutiti se, soužiti se, trápiti se.

крушнáкъ, á *v.* крушúнникъ.

крыжáкъ, á křižák (pavouk); 2. křižák (rytíř se znamením kříže); 3. liška křížovka.

крыжáтикъ, а křížek, hvězdička (do knížky).

крыжóвникъ, а angrešt, srstka, *Ribes grossularia* (keř); angreśt (ovoce); крыжóвниковый angrešťový; крыжóвниковка angreštka (kořalka).

крыжъ, а kříž (katolický); *dem.* крúжикъ křížek.

крыл-áстый křídlatý, s velikými křídly; —áтый křídlatý, okřídlený; —áтѣть (-ѣю, -ѣешь) křídlatěti.

крыло́ (крилó) *n.* křídlo; střecha u klobouku; *dem.* крúлышко křídelko; крúльный křídelný, křídlový.

крыло-ви́дный, —обрáзный křídlitý, křídlovitý; —нóгія живóтныя křídlonozí *Pteropoda*; —плóдъ křídloplod *Pterocarpus* (rstl.).

крúлосъ *v.* клúросъ.

крúльце *n.* lopatka (ve hřbetě zvířecím); крúльцевый lopatkový.

крыльцó *n.*, *dem.* крылéчко přístřešek, schůdky před vchodem do domu.

крúльщикъ křídelník, krajník (voják na kraji stojící) *Flanqueur*.

крúса *f.* krysa, německá myš *Mus rattus*. [myš německá.

крысёнокъ, нка mladá krysa, mladá

крúситься (крúшусь, крúсишься), о-(на кого) zlobiti se na koho (potřásati se nad kým).

крúтіе *n.* krytí.

крыть (крóю, крóешь), крывáть kryti; bíti, přebíti (ve hře v karty); schovati, ukryti; к.-ся (крóюсь, крóешься) kryti se, ukryti se, schovati se.

крúша *f.* střecha.

крúшка *f.* střecha, stříška; víko, víčko (u nádob); příklop, -ec; poklice, -čka; povlečení na kožichu.

крѣпи́тельный posilující, silící.

крѣпи́ть (-плю, -пúшь) siliti, posilniti, posilovati; 2. pevniti, upevniti (provaz); 3. roztáhnouti plachty; 4. stvrditi, utvrditi něco úřadně podpisem *v.* скрѣпи́ть, укрѣпи́ть; к.-ся (-плю́ся, -пúшься) siliti se, pos. se; tvrditi se, utvrditi se, upevniti se v čem.

крѣпка *f.* deňatka *Hemerobius* (hmyz).
крѣпкій (*comp.* крѣпче) silný, pevný (staroč. křepký); к. кáмень tvrdý kámen; к. напúтокъ silný nápoj; -ая вóдка lučavka; к. морóзъ silný mráz; к. на языкъ mlčelivý; к. нá ухо nedoslýchavý; к. на ногáхъ silný na nohy; к. дýхомъ silný duchem.
крѣпко, *adv.* (*comp.* крѣпче) silně, pevně.
крѣпко-вáтый trochu silný, při síle; —голóвый, —ýздый tvrdohubý (kůň); —нóгій silných nohou.
крѣплéніе *n.* upevnění, utvrzení.
крѣпнуть sesilněti, sesiliti se; posiliti se; vzpamatovati se (k sobě přijíti), přituhnouti (o mrazích).
крѣпостнóй pevnostenský, pevnostní; 2. nevolný, nevolnický; к. (*subst.*), к. человѣкъ nevolník; -óe состоя́ніе stav nevolnický, nevolnictví; —óй актъ zápis nevolnický, list na koupeného nevolníka.
крѣпостцá *f.* pevnůstka.
крѣпость síla, pevnota, trvalosť; 2. pevnosť (hradbami obehnaná); 3. кýпчая к. kupní list, trhová smlouva.
крѣпти́на *f.* konopný provaz.
крѣпчáть zmáhati se (o větru).
крѣпче *comp. adj.* silnější, pevnější; *adv.* silněji, pevněji.
крѣпы́шъ, а silák, silný člověk; 2. lakomec, houžvička.
крѣпь, и *f.* síla, pevnosť, trvanlivosť; 2. tvrz, pevnůstka; 3. skoba.
крюйсель, я křížová plachta (něm. *Kreuzsegel)* na korábě.
крюйсъ-тéнга *f.* křížové bidlo (něm. *Kreuzstange)* na korábě.
крюйткáмера *f.* prachárna (německy *Krautkammer = Pulverkammer*) na korábě.
крюковáтый hákovitý, zakřivený.
крюкъ, á (*pl.* крю́чья, евъ) hák; дверно́й к. stěžeje ve dveřích, kuželka; к. затáчка cesty, oklika; въ к., крю́комъ zakřiveně, na způsob háku; согнýть въ крюкъ koho vehnati koho do úzkých; *pl.* крюки́, óвъ starobylé známky hudebních not; *dem.* крючёкъ, чкá háček; 2. fig. háček, klička, pleticha, úskok; 3. kličkář, pletichář.
крючи́ть R., крю́чить (-чу, -чишь) ohybati na způsob háku; 2. trápiti, sužovati koho.
крючко-вáтый háčkovitý, zahnutý; —твóрецъ pletichář, kličkář; —твóрство pletichářství; —твóрствовать pletichati, pletichy n. kličky dělati.
крю́чникъ nakladač, nosič, posluha, který má háček.
кряжéвина sukovaté n. svalovaté dřevo.
кряжъ, а, *dem.* кря́жикъ suk, sval v dřevě; mosor; pařez; pohoří, pásmo hor; vrstva země, písku; země, prsť; онъ кряжъ кря́жемъ zavalitý člověk, buclík.
кря́к-анье *n.* kachání kachen; —ать, —путь kachati (jako kachna).
кря́ква *f.*, кряку́ша *f.* kachna, čírek.
кряхтѣть hekati.
кстáти *adv.* v čas, právě v čas, vhod; не к. nevhod, nevčas.
ктúторъ, а zakladatel kostela; 2. starší církevní, přednosta kostelní; -рскій, -ство.
кто *pron.* kdo? (staroč. kto); к. ни бýдь, к. ни есть, к. лúбо někdo; кто-то пришёлъ někdo přišel; к. бы ни былъ kdo koli; к. тамъ? kdo je tam? kdo je to?
ктырь, я *m.* roup *Asilus* (hmyz).
кубáрь, я, *dem.* кубáрикъ vlk (hra dětská); кубарёмъ стремглáвъ, o překot.

кубíческій, кубíчный kostečný, kubíkový. [pouklý (nádoba).
кубовáтый, кубовáстый baňatý, vykýбовый alembíkový; -вая крáска indych, indigo.
кýбокъ, бка číše, pohár, pokál.
кýбрикъ, а podpalubí, mezipalubí (n. *Kuhbrücke*). [alembík.
кубъ, а kostka (měřická) *Cubus*; 2.
кубы́шка *f.*, *dem.* кубы́шечка baňatka, baňatá nádoba; 2. oblenice *Holothuria*.
кувáлда *f.* kovadlo.
кувéртъ, а obálka *Couvert*.
кувшúнъ, а čbán (džbán, žbán); *dem.* кувшúнекъ, кувшúнчикъ čbánek, čbáneček; *pl.* кувшúнчики, кубы́шечки *f.* vodní růže; к. бѣлыя leknín bílý, lekuta *Nymphaea alba*; к. жёлтыя stulík žlutý *Nymphaea lutea*.
кувы́р-канье *n.* dělání kotrmelců; —кать, кувыркнýть, кувырнýть převrátiti, převrhnouti; к.-ся udělati kotrmelec, převrhnouti kozelec, kotrlčiti.
кувырóкъ, ркá kotrmelec, kozelec.
кудá? *adv.* kam? к. либó, к. нибýдь, к. ни есть někam.
кудáхт-анье *n.* kdákání, kodkodákání slepic; —ать (-аю, -аешь і кудáхчу, -чешь) kdákati, kodkodákati.
кудéль, и *f.* koudel; 2. kužel (z něhož se přede); *v.* кýжель; к.-барáшка petrklíč *Primula veris*; —ный koudelný; кудéля *f. v.* кудéль.
кýдерь, дря, *pl.* кýдри, ей *m.* kadeř, *pl.* kadeře (*f.*), kučera; *dem.* кудéрька malá kadeř.
кудéс-ить (-сю, -сишь) čarovati, zaklínati, všeliké kousky provozovati; —никъ čaroděj, kouzelník; 2. šibal; —ница čarodějnice, kouzelnice; 2. šibalka; —ы *pl. f.* kouzla, čáry, kejkle, kousky čtverácké neb umělé.
кудревáт-ость hledanosť, nucenosť (v slohu); —ый trochu kudrnatý; 2. nucený, hledaný (v slohu); кудрúй, ей *pl. m.* kadeře *v.* кýдерь.
кудрúв-ецъ, вца merlík hroznový, hroznová bylina, lebedník *Chenopodium botrys*; —ить (-влю, -вишь) kadeřaviti; —ка *f.* řebčík *Fritillaria* (rstl.); —ость kudrnatosť, kadeřavosť; —ый kudrnatý, kadeřavý; 2. košatý; —ая лúпа košatá lípa; —ѣть (-ѣю, -ѣешь) kadeřavěti, kudrnatěti.
кудрúжка *m. et f.* kudrna, kadeřávek, kučera.
кýжель, я kužel (lnu).
кузнéцъ, á kovář; кузнéцкій, кузнéческій kovářský.
кузнéч-ество kovářství; —икъ, а kobylka luční, koníček luční.
кузнечúха *f.* kovářka, žena kovářova.
кýзница, кýзня *f.* kovárna; кýзничный, кузнéчный z kovárny, kovářský; к. мѣхъ měch kovářský.
кузовóкъ, вкá košíček *v.* кýзовъ; 2. skořepáč, ostrcoun *Ostration* (ryba).
кýзовъ, а, *dem.* кузовóкъ, вкá, кузовéнька *f.* košík z březové kůry; 2. korba (u vozu); рыбáчій к. vrše na ryby, košatka.
кузовьё *n.* pletený úl, jenž se pověsí na strom, visutý úl. [držák.
кýка *f.* klika u presu tiskařského,
кукáнъ, а provázek, na nějž navlíkají ryby; 2. řada navlíknutých ryb.
кýкать, кýкнуть cekati, mukati; сидúй, да не кýкни seď ani necekej, ani nemukej, ani muk!
кýкишъ показáть fík komu ukazovati (palec podstrčený pod ukazovák, na důkaz potupy).
кýкла *f.*, *dem.* кýколка loutka (ke hraní); 2. kukla, kukelka (hmyzu), ponrava.

куклева́нецъ, нца semena z hořké tykve, ježto se berou za vnadu rybám.
ку́клина paličky lněné, které se vydrhnou na hřebenu neb drhlenu.
кукля́нка *f.* kožich sibiřský.
кукова́ть (куку́ю, -у́ешь) kukati, (jako kukačka).
ку́коль, я koukol *Agrostemma githago* (rstl.); vůbec: škodlivé rostliny v obilí.
ку́коль-никъ loutkář; —ница loutkářka.
кукоре́вать kokrhati (jako kohout).
ку́кс-а *m.* kdo si mne oči; —ить, (-кшу, -ксишь), —иться (-кшусь, -ксишься) tříti si oči, mnouti si oči.
ку́куль, я kukle n. kápě mnišská.
кукуру́за *f.* kukuřice *Zea.*
куку́шка *f.*, коку́шка kukačka, žežhulka *Cuculus canorus*; куку́шкинъ, а, о, куку́шечій, ья, ье kukaččí, žežhulčí; —ины сапожки́ střevičník *Cypripedium* (rstl.).
ку́кша *f.* havran červený; skalní drozd *Corvus infaustus.*
кула́га *f.* žitné těsto slazené.
кула́къ, а́ pěsť; 2. kladivo zednické neb kamenické; 3. lapač (kůl u břehu, k němuž se vážou lodi); 4. palec (u kola); 5. překupník, překupovač.
кула́чки *pl. m.*, кула́чный бой zápas pěstmi, rohování.
кулга́нъ, а konev, konvice (kovová); кулга́нный konvičný.
кулебя́ка, *dem.* кулебя́чка kulebjaka, piroh (paštika) se zadělávanou rybou.
кулево́й, а́я, о́е pytlový; -а́я прода́жа овса́ prodej ovsa na pytle; -а́я мука́ mouka v pytlích.
кулёкъ, лька́ pytlík z rohožiny.
кулема́ *f.* pasť na soboly (v Sibiři); pasť na lišky, liščí pádlo.
кули́га *f.* klučenina, kopanina, krč (v lese), novina (v hospodářství); 2. к. koliha, sluka sibiřská n. kamčatská *Scolopax foedoa.*
кулик-а́ло *m.* chlastoun, ochlasta; —а́ніе chlastání; —а́ть (-а́ю, -а́ешь), куликну́ть chlastati.
кули́къ, а́, *dem.* куличёкъ, чка́ sluka *Scolopax* srovn. кули́га (čes. kulík = зуе́къ *Charadrius*); степно́й к. sluka stepní *Bécassine.*
кули́с-а *f.* kulisa, divadelní zástěna *Coulisse*; —ный kulisový.
кули́чъ, а́, *dem.* кули́чикъ, а mazanec velikonoční.
култу́къ, а rameno řeky рука́въ; 2. zátoka, záhyb řeky; 3. strž vodní, rokle.
куль, я́, *dem.* кулёкъ, лька́ pytel z rohožiny (obyčejně na 10 pudů žitné mouky).
кульба́ба, одува́нчикъ smetanka, pampalíšek *Leontodon Taraxacum.*
кульмина́ція *f.* vrcholení *Culmination.*
культя́ *f.* pahejl, ruka neb noha bez prstů; 2. к. *m. et f.*, культя́вый *adj.* pahejlatý, kdo má ruku neb nohu bez prstů.
кума́, *dem.* ку́мушка *f.* kmotra.
куманёкъ, нька́ kmotříček.
куман-и́ка, —и́ха *f.* ostružina *Rubus caesius;* —и́чникъ ostružník, ostružinový keř; —и́чный ostružinový.
кума́чъ, а́ kumáč, bucharská tkanina bavlněná červené barvy; кума́чный kumáčový; кума́чникъ, а kumáčník, sarafan (ženský šat) z kumáče.
куми́р-ница, —ня *f.* modlárna; —ный modlový.
кумиро-поклоне́ніе, —служе́ніе *n.* modlářství, modloslužba; —служи́тель modloslužebník, modlář.
куми́ръ, а modla.

кумúться (-млю́сь, -мúшься), по- kmotřiti se, skmotřiti se s kým.
кумовствó, á *n.* kmotrovství.
кýмовъ, а, о kmotrův, ova, ovo.
кýмушка kmotřička.
кумъ, а *(pl.* кумовья́, е́й) kmotr.
кумы́съ, а kumys, vykvašené kobylí mléko (nápoj Tatarů).
кýна, *dem.* куни́ца (к. лѣсна́я) kúna (k. lesní) *Mustela martes;* к. ка́менная kuna skalní *M. foina*; 2. к., куни́ца kuna, kunina, kuní kožišina, která se dávala co poplatek (na př. ženich za nevěstu svému pánovi).
кýнжа *f.* kunža, pstruh severní *Salmo cundsha* (ryba). [rstl.
кунжýтъ, а sesam, sazam *Sesamum*
куни́ца *f.* kuna *v.* кýна.
кýній, ья, ье kuní.
кунсткамéра *f.*, музéй сíй sbírek uměleckých (něm. *Kunstkammer*).
кýнтушъ, а kontuš (pol. kontusz), polský oděv.
кунчýкъ, á *v.* кунжýтъ.
кýпша *f.* sojka *Corvus glandarius* (pták).
кýпщикъ, а výběrčí kunin (co platu) *v.* кýна. [lidí).
кýпа *f.* kupa, hromada (k. věcí, k.
купáло *n.*, купáльница, pryskyřník lítý *Ranunculus acris* A. R.; 2. к. oměj *Aconitum* P.; 3. upolín *Trollius* A. P.; 4. svatojanský oheň, slavnost sv. Jana Křtitele.
купáль-ный koupací; —ня *f.* koupelna, koupel, koupadlo, lázeň na řece.
куп-áніе *n.* koupání; —áть, (—áю, -áешь) koupati; —áться (-áюсь, -áешься) koupati se.
купелировáть přeháněti, překapovati (v lučbě) *coupeller.*
купéль, и (crk.) koupel, vodojem; 2. křtitelnice.
купеля́ція *f.* přeházení, překapování *Coupellation.* [*lygonatum* (rstl.).
купéна *f.* kokořík *Convallaria Po-*
купéцкій *v.* купéческій. [chodník.
купéцъ, пца́ kupec, kupovač; к., об-
купéч-ескій kupecký; —ественный гóродъ kupecké město; —ество kupectvo, sbor kupecký; —ествовать kupčiti.
купéя *f.*, базáновецъ hlazenec *Cuphea* (rstl.). [ních myší.
купинá *f.* keř, křoví; 2. hnízdo polkупúть (-плю́, -пишь) koupiti *v.* покупáть; куплéніе *n.* koupení.
куплéтъ kuplet, slohy v písni *Couplet.*
кýпля *f.* koupě.
кýпный společný; кýпно, совокýпно *adv.* společně, vespolek.
кýполъ, а, *dem.* кýполецъ, льца, кýполокъ, лка kuple, báně (na věži).
купóнъ, а kupon, ústřižek n. úřezek úročný *Coupon.*
кýпорить (-рю, -ришь), за- cpáti, zacpati, ucpati.
купорóсъ, а vitriol, skalice; желѣзный к. vitriol železný, skalice železná; мѣдный к., сúній к. modrý vitriol; бѣлый, цúнковый skalice bílá; купорóсный vitriolový, skalicový.
кýпоръ, кýпорщикъ, а bečvář, bečkář, zandavač nádob (něm. *Küfer*, angl. *Cooper*).
кýпчая, ей *f.* kupní list, kupní smlouva, trhová smlouva.
купчúна *m. v.* купéцъ.
купчúха *f.* kupcová (kupcova žena).
купэ́ль *v.* купéль.
кýра *f.* kura, slepice *v.* кýрица.
курá, ы́ *v.* куровникъ.
курáнтъ, а roztěradlo (na barvy); прейсъ-курáнтъ, póспись цѣнáмъ ceník *Preis-Courrant)*; *pl.* курáнты, овъ hrací stroj v hodinách.

кура́торъ, a kurator, opatrovník *Curator*; -скій -ský, opatrovnický; -ство -ství, opatrovnictví.

ку́рва *f.* kurva; ку́рвинъ сынъ kurvy syn (přezdívka).

курвя́ж-ка, —ница *f.* kurva; —никъ kurevník; —ный kurevský.

курга́н-чикъ, a donka *Trochus*; —щикъ kdo kopá kurhany, hledaje pokladů.

курга́нъ, a kurhan, náhrobek (nasypaný), Tatarská mohyla.

кургу́з-ить (-у́жу, -у́зишь), o- švábovati, přiříznouti ocas zvířeti; přistřihnouti, skrátiti; —ый krátkoocasý, ošvábený, přistřižený.

курдю́къ, á tučný ocas stepních ovcí.

ку́рево *n.* kouřidlo, kadidlo; 2. kouř, kuřava.

курера́ *f.* merunka *Armeniaca vulgaris.* [*decandrum.*

куреле́пъ, a rožec *Cerastium semi-*

куре́ніе *n.* kouření, kadění; 2. pálení kořalky.

куре́нный kuřenní.

куре́нокъ, нка kuře *v.* цыпле́нокъ.

куре́нь, я́ kuřeň, jistá část táboru zaporožských Kozáků (Síč — tábor Záporožců — dělila se v 18 kuření); 2. obecná kuchyně dělníků n. živnostníků.

кури́лка kouřilka (národní hra: hořící louč dává jeden hráč druhému, říkaje určená slova; komu louč shasne, dá zástavu, kterou pak musí vyplatit).

кури́ло *m.* hejřil, veselík.

кури́ль-ница *f.* kadidelnice; —ный kadicí.

кури́мскій чай mochna ležatá, kouřimský čaj *Potentilla supina.*

кури́ный slepičí; к. моръ, мокри́ца kuří mor, hvězdnice *Stellaria* (rstl.).

кури́тель vykuřovatel; 2. kuřák; —ница vykuřovačka; 2. kuřákyně; —ный kouřicí, vykuřovací; -ная тру́бка dýmka (fajfka).

кури́ть (-рю́, -ри́шь), ку́ривать чѣмъ kouřiti něčím, kaditi; к. табакъ kouřiti tabák; к. вино́ páliti kořalku; к. (prost.) chmeliti, často popíjeti; к.-ся (-рю́сь, -ришься) kouřiti se, kouřiti, čaditi; páliti se (jako kořalka), přepalovati se.

ку́рица *f.* (*pl.* ку́ры) slepice; *dem.* ку́рочка slepička.

ку́ричій, ья, ье slepičí; -чья слѣпота́ slepičí mhla, vlčí mhla (když nevidí po západu slunce); pryskyřník polní *Ranunculus arvensis*; blatouch *Caltha palustris*; vlastovičník, celidon *Chelidonium majus.*

ку́рій, ья, ье *v.* ку́ричій.

куріо́зный zvláštní, podivínský *curiosus.*

ку́рка *f.* slepička.

ку́ркум-а *f.*, желтя́къ kurkuma *Curcuma*; —овый kurkumový.

курлу́къ, a pohanka planá, pohanka sibiřská, tatarka *Polygonum tataricum*; *Fagopyrum A.*

курлы́к-анье *n.* křik jeřábí; —ать, —нуть křičeti jako jeřáb, klekotati.

курма́, ы́ *f.* datle (strom i ovoce).

ку́рникъ, a kurník (místo na slepice); 2. kdo prodává kuřata a slepice, drůbežník; 3. paštika kuří.

курно́с-ка *f.* piknoska, ženština s vyhrnutým nosem; —ый piknosý, s vyhrnutým nosem. [čazený.

курны́й (-о́й), -а́я, о́е zakouřený, za-

куры́кать písničku si bručeti.

куро́вникъ, a pryšec polní *Euphorbia segetalis.*

куро-во́дство *n.* chov slepic; —глаше́ніе kokrhání kohoutí.

куро́къ, рка́ kohoutek u ručnice; 2. zákolník, záosek (hřeb).

куролéс-ить (-лéшу, -лéсишь), —ничать dováděti, žertovné kousky provozovati; —ка posada (klec) na ptáky; —никъ, куролéсъ, а dovádílek, svévolník, čtveračil; —ница dovádilka, čtveračka, svévolnice.

куропáтка kuroptev (korotev) *Tetrao perdrix*; *dem.* —пáточка kuroptvička.

кýропать А., куропáть, и R. *v.* куропáтка.

куро-пáчій, ья, ье kuroptví; —слѣпникъ, дéренъ крáсный dřín *Cornus sanguinea*; —слѣпъ, а kuří střevle, drchnička *Anagallis*; —цáпъ, а kdo krade slepice a kuřata, lapikura; 2. kdo se dává upláceti, úplatkář, pomazankář.

кýрочка *f.* kuřátko.

курсúвъ, а, курсúвный шрифтъ kursiva, písmo kursivní, běžné, ležaté.

курсъ, kurs, měna peněz; 2. к. учéнія, учéбный к. běh učební; курсовóй (-ы́й), -áя, -óе kursovní, měnný; -áя зaпúска lístek kursovní.

кýрта *v.* кýртка.

куртáжъ, a dohodné *Courtage*.

куртúна *f.* mezihradbí *Courtine*; 2. sad osázený stromovím.

кýртка, *dem.* кýрточка kurtka, kamizola s rukávy.

кýрфирстъ, a kurfirst (něm. *Kurfürst*), kníže volebný v něm. říši; кýрфирстина *f.* kurfirstka; кýрфирстскій, кýрфиршескій kurfirstský; кýрфиршество kurfirstství.

курчáв-ость kudrnatosť, kučeravosť; —ый, курчáтый kudrnatý, kadeřavý, kučeravý; —ѣть kudrnatěti, kadeřavěti.

курчёнокъ, нка kuřátko.

кýршея *f.* průchod mezi lavicemi galejních veslářů *Coursier*.

куръ, а (star.) kohout, kur; *pl.* кýры *v.* кýра, кýрица.

курьéръ, a kurýr, rychlík, honec *Courrier*; -рскій kurýrský; -рство kurýrství.

кура́, áти *n.* kuře.

курáт-ина, *dem.* —инка kuřetina, kuře (pečené, smažené); —никъ kurník, kuří n. slepičí posada; 2. drůbežník; 3. konopice, pitulník *Galeopsis*; —ный рядъ kuří trh; —ня *f.* kurník.

курáчій, ья, ье kuřecí; курáчьи черéвы kuří střevle *Stellaria* (rstl.); —áчья слѣпотá hluchavka, hluchá kopřiva *Lamium purpureum* (rstl.).

кусáка *m. et f.* kousavec, kousák, kousavé zvíře; 2. *Mordella* (hmyz).

кусáніе *n.* kousání.

кусáть (-áю, -áешь) kousati (zuboma); к., štípati (jako pepř); к.-ся (-áюсь, -áешься) kousati se, hrýzti se.

кускóвый kouskový.

кусóкъ, ска́ kousek; к. хлѣба kousek chleba; к. холстá kus plátna, stůčka plátna; *dem.* кусóчекъ, чка kousíček, kouštíček.

кустáр-никъ, a keř, křoví; *dem.* —ничекъ keříček, kříček, křovíčko; --ный keřový.

кýстикъ, a keřík, křík.

кусти́стый křovnatý.

кусти́ться (кущýсь, кусти́шься) trsnatěti, keřnatěti, hnáti do stebla.

кустóвка *f.* žito trsnaté n. křovnaté.

кустовóй (-óй), áя, óе keřový.

кустодíя (кустóдія) *f.* nálepek papírový na pečeti; 2. stráž.

кустóкъ, ткá, *dem.* кустóчекъ, чка křovíčko, keřík.

кустъ, á keř, křoví.

кусъ, а, *dem.* кусóкъ, ска́ kus, kousek.

кýт-аніе *n.* zahalení, zabalení; —ать (-аю, -аешь) zahaliti, zabaliti; к.-ся z. se.

кутáсъ, а ššůra na čaku (na vojenské čepici).

кутёжъ, a hody, kvas, hejření.
кутéйникъ (posměš.) kostelník.
кутерма́ *f.*, метéль metelice, chumelice; 2. směsice, zmatek; 3. pstruh rybničný *Salmo lacustris.*
кути́ло *m.* hejřil, hodovník.
кути́ть (кучу́, кути́шь) hejřiti, hodovati; 2. řáditi (vítr), kotoučiti se.
кутья́, кутья́ *f.* kutě, rejže vařená s masem, rozinkami nadívaná (na památku zemřelých).
ку́тные зу́бы *pl.* stoličky, třenovní zuby.
кутня́ *f.* bucharská látka pruhovaná; 2. síť na ptáky.
кутóкъ, тка́ koutek oční, hluzek.
ку́ттеръ, ко́ттеръ korveta *Cutter* (loď)
кутъ, a kout (v světnici atd.).
ку́фа *f.* bečka veliká.
кухáр-ить (-ю, -ишь), —ничать kuchařiti; —ка *f.* kuchařka; кухáрь, я́ (crk.) kuchař *v.* по́варъ.
кухми́стръ (кухмéйстеръ), a kuchmistr (němec. *Küchenmeister*); -стерскій kuchmistrovský.
ку́хня *f.* kuchyně; *dem.* ку́хонка kuchynka.
ку́ча, *dem.* ку́чка *f.* hromada, hromádka; к. людéй hromada lidí, houf lidí, zástup lidí; ку́чами hromadně, houfně, houfem.
ку́черъ, a kočí (-ího *m.*) něm. *Kutscher;* ку́черскій, кучерскій (-óй), áя, óe kočovský; кучерскáя *f.* světnice kočích.
ку́чить (-чу, -чишь), c- hromaditi, nahromaditi, nakupiti; к.-ся hromaditi se, kupiti se; к.-ся кому́ snažně koho prositi.
ку́ша *f.*, молотóкъ рýба kladivoun *Zygaena.* [lem těla.
кушáкъ, á, *dem.* кушачёкъ pásek kokушáньe *n.* jídlo. [jídle) seděti.
ку́шать (-аю, -аешь) jísti, u stolu (při
кушéтка *f.* lehátko *Couchette.*
ку́шуръ, a sítina, skřípina *Scirpus* (rstl.)
ку́ща, *dem.* ку́щица (crk.) stan, stánek, st. pod zelenou.
ку́щникъ, a stanovník.
къ (ko) *prp. c. dat* k (ke); къ гóроду k městu; къ востóку k východu.

Л.

л (лю́ди, též эль) dvanácté písmě v azbuce ruské, třináctě v církevní, co číslo značí 30.
лабáзн-икъ, a mukař, krupař, obilník; 2. тавóлга илéмная tavolník jilmovitý *Spiraea ulmaria* (rstl.); —ица mukařka, krupařka.
лабáзъ, a sklad obilný, krám krupařský n. mukařský; *adj.* лабáзный.
лабардáнъ, a labrdan, nasolená treska.
лáбзиться (-жусь, -зишься) óколо кóго lísati se ke komu, ocáskovati kolem někoho.
лабири́нтъ, a labyrint, bludiště; лабири́нтовый labyrintový.
лабор-áнтъ, —áторъ, a laborant, lučebnický n. lékárnický dělník; —аторúстъ, a lékárnický dělník; —атóрія *f.* laboratorium (lékárnické, lučebnické, dělostřeleckém; —атóрія *f.* laboratorium (lékárnické, lučebnické, dělostřelecké atd.); —атóрный laboratorní; —атóрныя издéлія ohněstrojské věci (vojenské).
лабрадóръ, a labradorec (kámen).
лáва *f.* láva (ze sopky); 2. lávka (přes potok); skladací most, skladací lávka, živý most; 3. průčelí n. čelo řady kozácké; удáрить лáвой въ непрiя́теля udeřiti čelem na nepřítele.

лава́нда, лаве́нда *f.* lavendule, levandule *Lavendula* (rstl.); лаве́ндовый levandulový.

лавѝна *f.* lavina, svalina sněhu.

лавирѝнъ *v.* лабирѝнтъ.

лавир-ова́ніе *n.*, —о́вка lavirování; —ова́ть lavirovati, kroužiti po větru (koráb).

ла́вка *f.* (star. ла́вица) lavice, lávka (k sezení); сѣсть на ла́вку sednouti na lavici; 2. ла́вка krám (obchodnický).

ла́вникъ, а pán z lavic, přísedící soudu.

ла́воч-ка *dem. v.* ла́вка; —никъ kramář, kdo prodává v krámě, prodavač, ochodník; —ница kramářka, krámská (*subst.*); —ный krámský, krámecký.

ла́вра *f.* lavra (jmeno 4 slavných klášterů v Rusku); 2. nejlepší druh indychu. [лаврýша.

ла́врикъ, а *v.* лавръ; л. вóлчій *v.*

лавро́вый vavřínový; л. вѣнéцъ věnec vavřínový; -ая вѝшня, лавровѝшневое дéрево, лавролѝстная слѝва, лавро́вка-вѝшня višně bobková *Prunus laurocerasus.*

лавролѝстный vavřínolistý; -ая слѝва *v.* лавро́вая вѝшня.

ла́врскій lavrovský, z lavry (kláštera).

лаврýша *f.* lýkovec, vlčí lýko *Daphne laureola.*

лавръ, а vavřín (lavřín) *Laurus*; пожина́ть ла́вры sbírati vavřínv; почива́ть на ла́врахъ odpočívati na vavřínech.

ла́гвица *f.* (crk.) láhvice.

ла́герь, я ležení, tábor vojenský (něm. *Lager*); разположѝться ла́ремъ положiти se táborem; ла́герный táborový.

ла́глинь, я *m.* lano plavoměrné *Log-leine v.* лагъ.

ла́годный (crk.) lahodný.

лагýна *f.* laguna, bahnina (v Benátkách); лагýнный lagunový, lagunský.

лагýнка *f.*, лагýнъ, а, *dem.* лагýнчикъ nádoba se dvéma dnoma, na maz n. sádlo; 2. sud na vodu (na korábech).

лагъ, а plavoměr, plavboměr (na korábech) *Log*; 2. celá řada děl na korábě; налѝть всѣмъ ла́гомъ páliti celou řadou.

ла́данъ *v.* ла́донъ. [lodník.

ладéй-ный lodní *v.* ладья́; —щикъ, а

ла́дить (ла́жу, ла́дишь), ла́живать laditi (hudební nástroj); налáдить naladiti; прилáдить přispůsobiti něco k čemu; с- съ кѣмъ-либо srovnávati se s kým, s někým ve shodě n. ve svornosti žíti; л.-ся shodovati se, dařiti se; какъ-тр не ла́дится nějak se to nedaří, nevede se to.

ладія *v.* ладья́.

ла́дный, *dem.* ла́денькій shodný, souhlasný, ladný; *adv.* ла́дне shodně, souhlasně, ladně, pěkně, hezky, dobře.

ла́дон-ка *f.* kadidelnička, skříňka na kadidlo; —никъ *Cistus ladaniferus*; —ница skříňka n. nádobka na kadidlo; —ный kadidlový.

ладо́нный dlaňový.

ладо́нчатый dlanitý.

ла́донъ, а kadidlo; росно́й л. benzoe; морско́й л. jantar; земно́й, земляно́й л. kozlík *Valeriana.*

ладо́нь, и, ладо́ша *f.* dlaň; (*pl.* ладо́ши); бить въ ладо́ши tleskati rukama.

ла́дунка *f.* prachovka, tobolka na patrony (u vojáků); 2. (u ševců) schránka (košík) na ševcovské náčiní.

ладъ, а lad, shoda hudebních nástrojů a zpěváckých hlasů; 2. shoda, svornost, souhlas.

ладье-вúдный, —обрáзный člunkovitý.
ладья́ *f.* loď, lodí, člun; 2. věž (ve hře šachovní).
лáженіе *n.* ladění.
лажъ, а, áжio láže (*f.*), ážio *l'agio*; лáжный lážový. [pétný lazaretský.
лазарéтъ, а lazaret, nemocnice; лазалазея́, *dem.* лазéйка *f.* otvor k lezení.
лáзить (лáжу, лáзишь), лáзать lezti *v.* лѣзть.
лазна́ *f.* prkno s prodělanými dírkami k lezení, leznice.
лазóрев-ка *f.* modřinka (sýkora) *Parus coeruleus*; —ый lazurový, modrý, blankytný.
лазу́нъ, a lezec, lezoun (kdo rád leze); лазу́нья *f.* lezkyně, lezounka.
лазу́рикъ, a lazurový kámen, lazurec *Lapis lazuli.*
лазу́рь, и lazur, blankyt (barva); šmolka (na prádlo).
лазу́тч-ество *n.* vyzvědačství, špehounství; —икъ, a vyzvědač, zvěd, špehoun; —ица vyzvědačka, špehounka; —ить (-у, -ишь) zvídati, vyzvídati, špehovati.
лазъ, а (v myslivectví) laz, kudy zvěř prochází.
лазья́, й *f.*, летóкъ výlet (v oule).
лáй, я štěkot psí; 2. (star.) л., лайбá lání, hubování na koho. [stěžni.
лáйба *f.* čuchonská loďka s dvěmi
лáйда *f.* louže (vody).
лáйка *f.* štěkavý pes; 2. psí kůže vydělaná (bez srsti).
лакéй, я lokaj, sloužící; —ничать (-аю, -аешь) lokajovati; —ская, ой *f.* lokajna, světnice lokajů; —скій lokajský.
лакир-овáльный lakýrovací, lakýrnický; —овáльщикъ, —óвщикъ, a lakýrník; —ованіе *n.*, —óвка *f.* lakýrování; —óванный lakýrovaný; —овáть (-ýю, -ýешь) lakýrovati, lakovati.
лáкмусъ, a lakmus; лáкмусовая бумáга lakmusovaný papír.
лáковый lakový.
лáком-ецъ, мца mlsoun, mlsač, mlsal; —ить кого́ dávati komu mlsky; л.-ся (-млюсь, мишься) mlsati; —ка *m. et f.* mlsoun, mlsal; mlsalka; —ство mlsnost, mlsavost; 2. mlsnota, mlsky *pl.*; —ый mlsný; л. кусóчекъ mlsek, pamlsek; л. до чего́ chtivý něčeho, lakotný.
лакон-úзмъ, a lakonismus, lakonickost; —úческій lakonický.
лаконóска *f.*, лаконóсъ, a ličidlo *Phytolacca* (rstl.).
лáкоть, ктя (crk.) *v.* лóкоть.
лакри́ца *f.* lekořice, šťáva lekořičná; л., лакри́чникъ lekořice, lekořičník *Glycirrhiza* (rstl.).
лаксофóрель, и červenuška *Salmo trutta* (ryba) něm. *Lachsforelle.* [kový.
лакъ, а lak (na barvy); лáковый lalалъ, а rubín (drahý kámen); лáловый rubínový.
лáма *f.* lama, lamice *Auchenia lama* (zvíře); 2. л. *m.* lama, kněz tatarský; далáй-лáма dalaj-lama, veliký lama, nejvyšší kněz.
лáмпа *f.* lampa; *dem.* лáмпочка lampička; лáмповый lampový.
лампáда, *dem.* лампáдка lampička před obrazem svatých a světic; *adj.* лампáдный.
лампáдчикъ, a lamponosec v kostele při slavných službách božích.
лампáсъ, лаппáсъ, a široký pruh na vojenských kalhotách.
лáмповщикъ, a lampář, kdo dělá lampy.
ланд-грáфство *n.* lantkrabství; —грáфъ, a lantkrabě (ěte) *m.*, lantkrabí ('ího) *m.* něm. *Landgraf*; —грáфиня *f.* lantkraběnka němec. *Landgrafin*; —кáрта mapa zeměpisná, zeměvid, něm. *Landkarte*; —рáтъ, a krajský

rada, něm. *Landrath*; —ша́фтъ krajina (vyobrazená), krajinomalba, n. *Landschaft*; —ша́фтный живопи́сецъ malíř krajin.

ла́ндышъ, a konvalinka *Convallaria majalis* (rstl.); ла́ндышевый, ла́ндышный konvalinkový.

ланѝта *f.* (crk.), щека́ tvář, líce; *adj.* ланѝтный.

ланцéтъ, a pušťátko, pušťadlo, kopíčko *Lancette*; ланцетообра́зный kopíčkovitý. [*adj.* laní.

лань, и *f.* laň, laňka; ла́ній, ія, ie

ла́па, *dem.* ла́пка, ла́почка tlapa (medvědí), lapa, tápa, pazour; 2. hák (železný); lopatka n. hák na kotvici, pazour; 3. veliké kleště; 4. (u tesařů) rybina, zádlab (spojení dvou dřev); л. медвѣ́жья, л. льви́ная, л. льво́ва kontryhel, husí nůžka *Alchemilla* (rstl.).

ла́пистый tlapatý, pazouratý.

ла́писъ pekelný kamínek *Lapis infernalis* прижига́тельный ка́мень.

ла́пища *f.* veliký pazour.

ла́пка *f.* tlapka, pazourek.

ла́пот-никъ kdo dělá lyčáky n. lýkové střevíce; kdo nosí lyčáky; —ница *f.* ла́поть, птя *m.* bačkora; лы́ковый л., лычáкъ lyčák, lyčený n. lýkový střevíc.

лапоу́хій klepouchý.

ла́почка *f.* pazourek. [v míč.

лапта́, ы́ *f.*, лопта́ lopta, národní hra

лапу́хъ, лапу́шникъ lopuch, lopoun *Arctium lappa* (rstl.).

лапчáтка *f.* mochna, pětiprstka *Potentilla* (rstl.).

лапчатоно́гій ploskonohý; -ія пти́цы *pl.* čapatí.

ла́пчатый, лапчáтый pazourkovatý; -ое колесо́ hřebenáč, kolo hřebenové, líční, paleční, líčník, lícník, palečník.

лапша́ *f.* nudle na másle.

ларéцъ, рца́, *dem.* ла́рчикъ skříně se zámkem, almárka; kufr.

ларь, я́ almara; truhla na mouku moučnice (ve mlýně); truhla na solný rosol (v solivárně).

ла́са, ла́сина, *dem.* ла́синка *f.* pruh, pruha.

ла́сить (ла́шу, ла́сишь), за- poskvrniti.

ла́сица, ла́стка, *dem.* ла́сочка lasice *Mustela nivalis.*

ла́ска *f.* přívětivost (láska = любо́вь).

ласка́ніе *n.* lichocení.

ласка́тель, я lichotil; —ница lichotilka; —ный lichotivý; —ство lichocení; —ствовать lichotiti, pochlebovati komu.

ласка́ть (-а́ю, -а́ешь) кого́ lichotiti komu; л. ребёнка hejčkati dítě, miliskovati; л. себя́ надéждою kojiti se nadějí, těšiti se nadějí: л.-ся (-ка́юсь, -ка́ешься) чѣмъ lichotiti sobě; л.-ся къ ко́му, о́коло кого́ lísati se ke komu, připochlebiti se k někomu.

ла́сков-ость přívětivost, zdvořilost, dvornost; —ый přívětivý, zdvořilý, dvorný.

ла́ститься (ла́щусь, ла́стишься) *v.* ласка́ться.

ла́стов-ень, вня tolita *Asclepias Vincetoxicum* (rstl.); —икъ vlastovík, vlastovčí kámen; —ица vkladka (cviklík) na rameně u košile; 2. *v.* ла́сточка; —ичный ко́рень *v.* ла́стовень; -ая трава́ vlastovičník větší *Chelidonium majus* (rstl.); —ка *v.* ла́стовица 1). [loď.

ла́стовое су́дно dovozná n. přepravná

ла́сточ-ка *f.* vlastovka, vlastovice (prostonárodně lašťovka) *Hirundo;* л. обыкновéнная, домáшняя, трýбная vl. domácí *H. rustica;* л. морска́я *v.* качáрка; л. день начинáетъ а соловéй вéчеръ кончáетъ den začíná vla-

štovička, večer končí zpěv slavíčka; одна́ л. весны́ не дѣлаетъ jedna vlastovka jara nedělá; —никъ (ка́мень) vlastovčí kámen; 2. *v.* ла́стовень.

ла́стушка *f.* (proston.) holubička, kočička (= ženština, lichotivě).

ластъ, a míra držící 12 četvertí; 2. váha = 120 pudů, tuna, last.

латвина́, ы́ příčná lať v plotě atd.

ла́тина *f.* lať.

латин-и́смъ, a latinismus; —и́стъ, a, латы́нщикъ latinář, latiník, znatel latiny; лати́нскій latinský.

ла́тка *f.* pekáč.

ла́тникъ, a obrněnec.

лату́къ, a locika, hlávkový salát *Lactuca.*

лату́нь, и *f.* směs mědi s zinkem, žlutá měď; měděný plech; *adj.* лату́нный.

ла́ты *pl. f.* brnění, kyrys; *adj.* ла́тный.

латы́нь, и *f.*, лати́нскій язы́къ latina, latinský jazyk.

лафа́, ы́ *f.* (prost.) prospěch, zisk.

лафе́тъ, a lože n. podstavec u děla, lafeta *Laffete*; *adj.* лафе́тный.

ла́хта *f.* zátoka mořská.

лахта́къ (лафта́къ) tuleň kamčatský; *adj.* лахта́чный.

ла́цканъ, a límec n. výložek u šatu.

лачу́га, *dem.* лачу́жка bídná chalupa, chatrč, barák; *adj.* лачу́жный.

ла́яніе *n.* štěkání, štěkot, lání.

ла́ятель křikloun, hubař, pomluvač; —ница křiklounka, hubařka, pomluvačka.

ла́ять, (ла́ю, ла́ешь) štěkati; соба́ка ла́етъ pes štěká; 2. л. кого́ láti, hubovati na koho; 3. (crk.) pomlouvati; л.-ся (ла́юсь, ла́ешься) vaditi se, hubovati se s kým.

лбо́ина *f.*, лобови́на čelo; лбо́вый, лбо́ный čelový.

лга́ніе, лга́нье *n.* lhaní; 2. гла́нье lži *pl.*

лгать (лгу, лжешь) lháti (lhu, lžeš); кто лжетъ, тотъ и крáдетъ kdo lže, ten i krade.

лгунъ, á lhář; лгу́нья *f.* lhářka.

лебедá, ы́ *f.* lebeda *Atriplex* (rstl.).

лебедúн-а *f.* labutí maso, labutina; —ый labutí; л. крикъ l. křik.

лебёдка *f.*, *dem.* лебёдочка labuť (samice), labutka; 2. л., лебёдушка lichotný název ženštin; 3. přístroj na vytahování těžkých věcí, jeřáb (na lodích). [*Cygnus.*

лéбедь, и *f.*, л., я *m.* labuť (*m. et f.*)

лебя́жій, ья, ье *adj.* labutí *v.* лебединый.

левáда *f.* kobylí pole, hřebčinec; 2. (jihorus.) štěpnice, sad ovocný (*srb.* ливада = louka).

левантúнъ, a levantin (látka hedbávná); *adj.* левантúновый, левантúнный.

левáнтскій levantský, levantinský, z Levantu (Malé Asie).

левáшникъ, a, левáшъ, a koláč s jahodami.

левúтъ, a levít, kněz někdejších Židů; левúтскій levítský; -скія книги knihy levítů (v bibli). [bibli).

левіаѳáнъ, a leviathan (potvora, v

левкáсить (-кáшу, -кáсишь) půdu (na obraze) malovati, dávati základní barvu.

левкáсъ, a půda (na obraze), pole, základní barva.

левкáщикъ (u starých malířův) kdo maloval půdu.

левкóй, я blednivka, leukoje *Leucoium* (rstl.); *adj.* левкóйный.

левъ, льва lev (lva) *Felis leo*; морскóй л. mořský lev, tuleň lví *Phoca leonina*; л. lev (shvězdění); *dem.* лéвикъ lvík; львúца *f.* lvice; львúный lví *adj.*

легáт-скій legátský; —ство legátství; легáтъ, a legát, papežský vyslanec, papežský plnomocník.

легáція *f.* legace, kraj; легаціóнный legační, krajský.

лéгвандъ A., легвáнтъ, a R. kotouč konopný (na korábě, k spuštění a k ochraně rahen atd. *Leguan*).

лéгель, я *m.* krokev (v krovu).

легéнда *f.* legenda (o svatých).

легиров-áніе *n.* legirování (kovů); —áть (-рýю, -рýешь) legirovati (přiměsovati kovy sprosté ke kovům vzácným).

легіóнъ (легеóнъ), a legie (sbor vojenský u Římanů atd.); почётный л. čestná legie (řád francouzský); *adj.* легіóнный.

лёгкій (skrác. лéгокъ і легóкъ, гкá, гкó) lehký; л. простýпокъ lehký přestupek.

легкó, *comp.* лéгче *adv.* lehce, lehko, zlehka, snadně (*comp.* lehčeji).

легковáтый trochu lehký.

легковóй извóщикъ nájemný vozka (na lehké věci).

легко-вéріе *n.*, —вéрность lehkověrnost; —вéрный lehkověrný; —вéсный lehké váhy.

лёгкое *n.*, *pl.* лёгкія plíce (*gen.* plic) *pl.*; воспалéніе лёгкихъ zapálení plic.

легко-кóнный lehkokonný, k lehké jízdě se vztahující; —мы́сленность, —мы́слие *n.* lehkomyslnost; —мы́сленный lehkomyslný; —нóгій lehkonohý; —плáвкій snadně n. lehce tavitelný.

лёгкость lehkost.

легкотá *f.* (crk.) lehkomyslnost.

легкóтный plicní; -ая чахóтка souchotiny plic, úbytě plic.

легкоýміе *n. v.* легкомы́слие.

лёгонькій lehoučký, lehounký.

легóнько *adv.* lehounce, zlehka, zvolna.

лёгоч-ница *f.* plicník *Pulmonaria* (rstl.); —ный plicní.

лéгцѣ *adv.* (crk.) lehce.

легчáть (-áю, -áешь) lehčeti, zlehčiti se, zmírniti se, umírniti se.

лéгче *adv.* (*comp.*) lehčeji v. легкó.

легч-éніе *n.* kleštění; —úть (-ý, -úшь), odlehčiti, u-, ob-; 2. klestiti, vyřezávati (zvířata).

лéда, ледáщій, лéдвенецъ, ледúна *v.* лáда atd.

леденéцъ, нцá, *dem.* леденчикъ cukrkand, kandyscukr; *adj.* леденчёвый.

леден-úть, о- mraziti, udělati zmrzlým; —éть (-éю, -éешь), о-, ledem se pokryti, zledovatěti, zmrznouti, ztuhnouti.

ледéшникъ, a lednáček *Alcedo ispida* (pták).

лéдникъ, a lednice (sklep na led), lednik; 2. ledovec, ledník (hora ledem pokrytá) *Glacier*.

лéдница *f.* nádoba na led; lednice.

ледовúт-ка *f.* ledovitka (překot, Presl) *Chiococca*; —ое мóре moře ledné, ledové, ledovité.

ледо-кóлъ, a, —кóльщикъ ledař, kdo seká led; —кóльный k sekání ledu; —кóльня *f.* místo, kde se led seká; —рéзъ, a koza n. kobyla proti ledu; —хóдъ, a dřenice ledu, čas, kdy led jde.

ледъ, льда led (-u).

ледúнка *f.* kus ledu, na němž se s vršku dolů klouzají; 2. *v.* ледовúтка; 3. кáменная л. kamená sůl.

ледянóй (-áя, -óе) ledový; -áя глы́ба kra ledu, kus ledu.

лéеръ, a provaz n. lano vytahovací (na korábech).

лéеч-ка *f.* konvička *v.* лéйка; —ный konviční.

лежáкъ, á brť (lesní úl) v ležícím kmeně stromovém.

лежáлый sležely, přeležely.

лежáніе *n.* ležení.

лежáнка *f.* ležanka, lavice u kamen, na níž se líhá, pekýlec; 2. sluka lesní бекáсъ лѣсно́й *Scolopax rusticola.*

лежáть (-жý, -жúшь) ležeti; л. въ постéлѣ ležeti v posteli, l. nemocen.

лежáчій, ая, ее ležící, v zásobě, přichystaný, pohotově.

лежáчка *f.* ležení; въ -ку leže; 2. л. rozrazil lékařský *Veronica officinalis* (rstl.).

лéжбище *n.* ložiště (obojživelníků).

лежебóкъ, а, лéженка *m.* (star.), лéжень, жня pecivál, lenoch.

лéжень, жня práh, pražec, podkladný trám, krokev.

лёжка *f.* ležení; 2. oddech, odpočinek po práci; напúться въ лёжку napiti se až se hory zelenají.

лéжмя *adv.* leže, ležíc; л. лежáть pořád ležeti.

лезвеё, я́, лéзо, лезьё, я́ ostří u železných a ocelových nástrojů (u břitvy, nože, sekery).

лейбъ-гвардéецъ, éйца voják u dvorské stráže císařské (něm. *Leibgardist*); —гвáрдія *f.* dvorská (životní) stráž *(Leibgarde)*; —éгерь, я dvorský myslivec *Leibjäger*; —кýчеръ, а dvorský kočí *Leibkutscher*; —мéдикъ osobní lékař císařský, dvorský lékař c.; —пóта císařská setnina (první setnina č. rota v pluku).

лéйка *f.* konvice; 2. lopata (k vylívání vody z lodě); *adj.* лéечный.

лейтенáнтъ, а poručík, lajtnant *Lieutenant*; капитáнъ-л. první nadporučík; *adj.* -тскій poručíkovský, lajtnantský.

лекáло *n.* kadlub (na rozličné vzorce); 2. děloměr, kuloměr, kalibr.

лéкарь, я, лéкарскій, лекáрство, лéкарша *v.* лѣкарь atd.

лексико-грáфія slovníkopisectví, lexikografie; —графúческій slovníkopisecký, lexikografický; —грáфъ, а slovníkopisec, slovníkář, lexikograf; —лóгія *f.* slovoznalství *Lexikologie.*

лексикóнъ, а slovník *Lexikon; dem.* лексикóнчикъ slovníček.

лéкторъ, а lektor, veřejný učitel (na universitě); *adj.* лéкторскій.

лéкція *f.* čtení (veřejné o něčem).

лéлекъ, а lelek *Caprimulgus europaeus* pták (= kozodoj козодóй).

лелѣяніе *n.* hejčkání, laskání, mazlení-se s kým; лелѣять (-ѣю, -ѣешь) hejčkati, laskati, mazliti se s kým.

лéмехъ, а, лéметъ, а lemech, lemeš (u pluhu).

лéмма *f.* (filos.) odbor, *Lemma.*

лемнискáта *f.* čára kličkovitá *Lemniskata* (8).

лéна *f.*, ленъ, а léno, manství *Feudum.*

лéнникъ, а lenník, man; 2. květel, len matky boží *Linaria* (rstl.).

лéнный lenní, manský; -ое имѣніе manský statek, manství, léno.

ленóкъ, нка línek sibiřský, losos sibiřský *Salmo lenoc.*

лено-лúстникъ, —лúстъ, а lenolist *Thelénta* *f.* stužka (pentle); óрденская л. stužka řádová.

лéнтіе *n.*, лéнтій, я (crk.) ručník, [ubrus.

лéнточ-ка *f.* stužka, pentlička; —никъ stužkář, kalounkář; —ный stužkový, kalounkový.

лéнчикъ, а luk u sedla (pol. łęk, łęczyk).

лёнъ, льна len *Linum*; л. сибúрскій len sibiřský *L. perenne;* л. пронóсный, слабúтельный len počistivý *L. catharticum*; гóрный л., кáменный л. len horní, l. kamenný *Amianth.*

лéнъ, а *v.* лéна.

леопáрдъ, а levhart *Felis leopardus*; *adj.* леопáрдовый levhartí, levhartový.

лéпестъ, а, *dem.* лепестóкъ, тká hadr, cour, car, utržený kus z nějaké tkané látky; 2. lupen; lupen květový; лепестковый lupínkový.

лепес(т)чáтый z hadrů n. courů sestavený; hadrovitý.

лепет-áніе, —áнье *n.* žvatlání (ž. dětské; ž. vůbec); breptání, bleptání, koktání; —áть (-плю́, -плешь) žvatlati; breptati, bleptati, koktati; —ли́вый žvatlavý; breptavý, koktavý; —ýнъ, а žvatlal; breptal, bleptal, koktal; —ýнья *f.* -lka.

лепёха *f.* svítek; lívanec; 2. tlustá ženština, machna.

лепёш-ечка, —ка *f.* lívaneček; медовáя л. pokroutka; —никъ kosatec vodní *Iris pseudacorus*; лепёщатый v podobě lívance.

лéпта *f.* penízek, halíř, trojník; л. вдовы (v bibli) penízek vdovin (skrovný ale ochotný příspěvek).

лесá, лѣсá *f.* šňůra n. nit k udici.

лестéць *v.* льстецъ.

лéстный pochlebný, lichotivý; svůdný; (crk.) lstivý, lestný; *adv.* -но.

лéстовка *f.* růženec (u rozkolníků).

лесть, *gen.* лéсти i льстú pochlebenství; 2. lest, lstivost; въ нёмъ лéсти нѣтъ v něm není lsti.

лéта *f.* Lethe, řeka zapomenutí (v bajesloví).

летáніе *n.* lítání.

летарг-и́ческій letargický; —ія *f.* letargie.

летáть (-áю, -áешь) lítati.

летóкъ, тка́ výlet, česno (otvor do úle); 2. pýřitý míč, pírník *Volant*; летóмъ *adv.* letem, v letu, honem, spěšně.

летýнъ, á letoun; běhoun.

летýч-есть zběžnost; těkavost; —ій, ая, ее lítavý, poletavý, letací; zběžný; těkavý; л. отрáдъ odřad přecházející (vojska); —ее мáсло těkavý olej; л. огóнь růže (nemoc) летýчая мышь netopýr *Vespertilio*; л. олéнь roháč (hmyz).

лётъ, а let, polet, letění; на летý v letu; лётомъ, летóмъ letem, v letu, honem.

летѣть (лечý, летúшь) letěti; орёлъ летúтъ высокó orel letí vysoko; врéмя летúтъ čas letí, utíká (t. rychle míjí).

летяга *f.*, бѣлка летýчая poletucha *Sciurus volans*.

лечóба, лечёбный, лечúть *v.* лѣчóба, лѣчёбный, лѣчúть.

лечь (*fut.* лягу, ля́жешь) lehnouti *v.*

лéщa *f.* líska *v.* лещúна.

лещáдникъ křidlice.

лéщадь, и, *dem.* лещáдка deska nebo plotna kamená; *adj.* лещáдный.

лещевúна *f.* maso z parmy (ryby).

лещёвый *v.* лещóвый.

лещéдка *f.* skřipec (na ptáky).

лéщедь, и bidlo na klácení ovoce.

лещúн-а, —никъ líska, leština, *coll.* líští, lískový keř; —ный lískový; л. орѣхъ lískový ořech.

лещóвый parmový (z ryby parmy).

лещъ, á, *dem.* лéщикъ parma, lešť *Cyprinus brama* (ryba).

лжа *f.* (crk.) *v.* ложь.

лже-апóстолъ, а lživý n. nepravý apoštol; —вѣрецъ, рца lževěrec, bludověrec; —вѣрie *n.* bludověrství; —вѣрка *f.* bludověrka; —именецъ, нца lžejmenec, kdo se skrývá pod nepravým jmenem *Pseudonym*; —именúтый, —именный lžejmenný; —любецъ, бца přítel n. milovník lži; —прорóкъ, а lživý prorok, falešný n. nepravý n. lichý prorok; —свидѣтель křivý svědek; —свидѣтельство křivé svědectví; —свидѣтельствовать (на кого́) křivě svědčiti na někoho; —ученіе *n.* lživé n. nepravé učení.

лже-учёный pa-učený; —учúтель nepravý učitel; —христіáнинъ nepravý n. falešný křesťan; —хрúстъ, a (crk.) nepravý Kristus, falešný Mesiáš; —цáрь, я proticísař, nepravý císař.
лжецъ, á, лжúвецъ, вца (crk.) lhář *v.* лгунъ.
лжúв-ость lživost; —ый lživý.
лжúца *f.* (crk.) lžíce *v.* лóжка.
ли, skrác. ль -li; тóчно ли такъ? je (je-li) tomu v skutku tak? знáешь ли что я тебѣ скажý? víš-li co ti povím? угóдно ли Вамъ? libo-li Vám? jest-li Vám libo? не знáю, прáвда ли э́то, úли нѣтъ nevím, je-li to pravda čili není; хóчешь ли илú нѣтъ? chceš nebo nechceš?
либерáлъ, a liberál, svobodomyslník; либерáльный liberální; либерáльность liberálnosť.
лúбо *cnj.* buď, buďto; лúбо — лúбо buď — nebo; лúбо побѣдúть, лúбо умерéть buďto zvítězit, nebo umřít; (po místojmenech:) кто-лúбо někdo, kdosi.
либрáція *f.* kolísání *Libration.*
ливáнъ (crk.) kadidlo *v.* лáдонъ; ливáновый kadidlový.
лúвень, вня liják, lijavec.
лúверъ, a osrdí, okruží (u řezníků); 2. kohoutek na vytáčení vína.
лúвмя *adv.*; дождь л. льётъ prší jen se lije, prší jako by z konve lil.
лúвный proudem se valící; -ая тýча, -ое óблако těžký mrak (z kterého pak silně prší).
ливрéя *f.* livrej, oděv sloužících *Livrée*; ливрéйный livrejový; л. служúтель lokaj, služebník v livreji.
лúга *f.* liga, jednota; 2. liga *Lieue* (francouzská míle).
лигатýра *f.* ligatura, příměs kovu; 2. obvazadlo ranhojičské.
лигúстъ, a ligista, člen ligy, člen některé jednoty.
лидúйскій кáмень kámen zkusný, k. zlatnický.
лизáніе *n.* lízání.
лизáть (лижý, лúзешь) lízati; лизнýть líznouti; лúзывать lízávati.
лизунéцъ, нцá liz *Linctus* (medic.).
лизýнъ, á lízal; лизýнья *f.* lízalka.
ликвидáція *f.* likvidace, průkaz účetní.
ликёръ, a likér *Liqueur*; ликёрный likérový.
ликов-áніе *n.* plesání, vejskání; —áть (-кýю, -кýешь) plesati, vejskati.
лúкторъ, a liktor (u star. Římanů); *adj.* лúкторскій.
ликъ, a vejsknutí, pokřik radostný; 2. obraz (svatého); 3. sbor zpěváckých (v kostele).
лилéйный liliový.
лилéкъ, a *v.* лéлекъ.
лилéя *f.* lilie *Lilium candidum* (rstl.).
лúликъ, a, лилúкъ, a, нырóкъ morčák bílý *Mergus albellus.*
лúлія *f. v.* лилéя. [státi se lilovým.
лилóв-ый lilový, fialový *lilas*; —ѣть limáně, a rozliv *Liman.*
лúмберсъ žlab k pumpě v korábu.
лимонáд-ный limonádový; —чикъ limonádník; —чица limonádnice; лимонáдъ, a limonáda; шипýчій л. limonáda pěnivá *Limonade gazeuse.*
лимóн-никъ nádoba na limony, na citrony; —нокúслый citronokyselý; —ный limonový, citronový; —ная кислотá kyselina citronová.
лимóнъ, a, *dem.* лимóнчикъ limon, citron.
лингвúстика *f.* jazykoznalství, linkvistika; лингвúстическій linkvistický; лингвúстъ, a linkvista, jazykoznalec.
линев-áніе linování; —áть (-нюю, -нюешь) linovati, dělati čáry dle pravítka.

линéй-ка *f.*, *dem.* **линéечка** pravítko *Lineal*; 2. drožka o dvou sedadlech; —**ный** čarový; řadový; **л. корáбль** řadový koráb; **-ыя войскá** řadové vojsko.

линёкъ, нькá provaz (k trestání plavců).

линéя *f. v.* **лúнія**; *v.* **линéйка**.

лúнія *f.* čára, linie; čára hraničná, č. pomezní; **прямáя л.** č. přímá, přímka; **кривáя л.** č. křivá, křivka.

лúнный vylínalý, opelichaný, vypelichaný.

линовúще *n.* svleky *pl.* (hadí).

линь, я lín *Cyprinus tinea*; 2. tenký provaz lodní (franc. *Ligne*, něm. *Lien, Leine*).

лúнька *f.* línání, pelichání ptáků.

линю́ч-есть prchavosť barev; —**ий, ая, ее** prchavý, nestálý (o barvách).

линя́лый vylínalý, olínalý, opelichaný; 2. vyrudlý (o barvách).

линя́ние *n.* línání.

линя́ть (**-я́ю, -я́ешь**) línati, pelichati; 2. vyrudnouti, pouštěti (o barvách).

лúпа, *dem.* **лúпка** *f.* lípa, *dem.* lipka *Tilia* (strom).

лúпецъ, пца lipec, med z lipového květu; 2. nápoj z lipového medu; 3. (star.) lipen, červenec (měsíc).

лúпина, *dem.* **лúпинка** lipina, lipovina dřevo lipové.

лúпкій, липýчій, ая, ее lepký, lípavý; **лúпкость** lepkosť, lípavosť.

лúпнуть (**къ чему́**) lepiti se (k něčemu, na něco).

липня́къ, á lipový les.

лúпов-ица *f.* lipovice, míza n. šťáva lipová (z jara); —**ка** *f.* nádoba vydlabaná z lipového dřeva; —**ый** lipový.

лúра *f.* lyra (hudební stroj).

лúрикъ, а lyrik (básník).

лирúческій lyrický.

лúрный lyrový.

лúса, лисá *f.* liška *v.* **лисúца**; 2. liška, lišák (chytrý, lstivý člověk).

лúсель, я *m.* boční plachta *Leisegel*.

лисёнокъ, нка mládě liščí, liščátko.

лисúца *f.*, *dem.* **лисúчка** liška *Canis vulpes*; *pl.* **лисúцы, ъ** příčky v plotě, lísky.

лисúчій, ья, ье, лúсій, ья, ье liščí; **лúсій хвостъ, лисохвóстъ** ocáskovec, liščí ocas *Alopecurus* (rstl.).

лúственн-ица *f.*, **лúственъ**, и modřín *Larix* (strom); —**ичный** modřínový; —**ый** listnatý; lupenatý.

лиственн-éть (**-éю, -éешь**) (crk.) listnatěti; —**я́къ** les modřínový.

лúствie *n. coll.* (crk.) listí.

листвя́къ, á *v.* **лиственя́къ**.

лúствяница *v.* **лúственница**.

лúстель, я *m.* lištvina *listel* (archit.).

лúстень, тня listové pečivo.

листúстый listitý, listovitý.

листо-бúтъ, а platnýř; plechař; —**бóйня** *f.* dílna platnířská, plechařská; —**вёртка** listovrtka *Tortrix* (hmyz); **л. кольчáтая** prstenice (housenka); —**вóй, áя, óе** listový, lístkový; **л. табáкъ** tabák listový n. listnatý; —**грúзъ, а** listohryz *Tentredo* (hmyz); —**кóсъ, а** mšice na listí, veš na listí n. rostlinách.

листóкъ, тка lístek; **л. l.**, časopis; **л. еженедéльный** týdenník, list (časopis) týdenní.

листо-обрáзный listovitý, listu podobný; **--падéніе** *n.* padání listí; **--пáдъ, а** (star.) listopad (měsíc); —**цвéтъ, а** listokvět, květolist *Phyllanthus*.

листóч-екъ, чка lísteček; —**ный** lístkový.

листо-éдъ, а mandelinka *Chrysomela* (hmyz); —**я́дный** listožravý.

листъ, á (*pl.* **лúстья, ьевъ**) list (na rostlinách, stromích), *pl.* (*coll.*) listí; **рóзовый л. рóжовый** list; 2. **л.**

(*pl.* листы́, листо́въ) list; листъ бума́ги arch papíru (list); л. стекла́ tabule skla; загла́вный л. list titulní; кни́га въ л. kniha ve folio; въ листа́хъ v arších, nevázaná (kniha); похва́льный л. pochvalný list; откры́тый л. odkrytý list *Carte blanche*; игра́ть съ листа́ hráti s listu (v hudbě); 3. л. plát, plotna (kovová); желѣ́зный л. železná plotna.

ли́стье *n. coll.* listí.

лисъ, а (crk) lišák (liška); лиса́чій, ья, ье liščí.

лита́вра *f.* kotel, vlaský buben; лита́врщикъ, а kdo tluče na vlaský buben.

литанія *f.* litanie (v katolické církvi).

литѣ́й-ный licí, slevací; л. заво́дъ, *subst.* —ная *f.* slevárna; —щикъ, а slevač.

ли́тера *f.* litera, písmeno.

литера́льный slovní; *adv.* -но slovně.

литера́торъ, а spisovatel, literát; *adj.* -рскій spisovatelský.

литерату́р-а *f.* literatura; —ный literární, spisovní; л. язы́къ jazyk spisovní; -ая газе́та časopis literární.

лите́цъ, тца litec, slevač *v.* лите́йщикъ.

ли́тикъ, а litík, falešný drahokam.

ли́тій, я japík *Lithium.*

литія́ *f.* modlitba v předsíni chrámu; 2. krátká modlitba za zemřelé.

лито-графи́ровать (-ру́ю, -ру́ешь) litografovati; —графи́ческій litografický, kamenopisný; —гра́фія *f.* litografie, kamenoryjectví; —гра́фъ, а litograf, kamenopisec; —хро́мія *f.* barvotisk *lithochromie.*

литóнія *f.* knihy (zhý žaludek u přežívavců).

литровáть (-рую, -руешь) čistiti, přečišťovati (síru, sanitr).

литургíческій liturgický; литургія *f.* veliká (zpívaná) mše; bohoslužba.

лить (лью, льешь) líti (liju, liješ); л. водý въ стакáнъ líti vodu do sklenice; л. колоколá l. zvony; дождь льётъ prší jen se lije; льётъ ведрóмъ, какъ изъ ведрá льётъ prší jako by z konve lil; у негó потъ льётъ съ лицá pot se mu lije s tváře; л.-ся (льюсь, льёшься) líti se.

литьё, я́, лúтіе *n.* lití; tavení.

лифъ, а život na oděvu; *adj.* лúфный.

лихáчъ, á (prost.) opovážlivec, smělý člověk; 2. obratný vozka.

лúхв-а *f.* lichva (nedovolený zisk z peněz půjčených); 2. (star.) zisk, úžitek; —енный lichevní.

лúхо *n.* zlo, zlé (*n.*), neštěstí; л. *adv.* zle, zlobně; 2. opovážlivě, směle.

лихова́ть (лихýю, -ýешь) (star.) nařknouti koho.

лиходáтель úplatkář, kdo hledí koho upiatiti; —ница *f.* -ка; —ство *n.* uplácení koho.

лиходѣ́й, я kdo někomu ubližuje, křivditel; zlomyslník; —ка křivditelka; zlomyslnice; —ный křivdící; zlomyslný; -ство zlomyslnost; -ствовать zlomyslně s někým nakládati.

лихóй, áя, óе obratný, hbitý, zručný, mrštný; 2. zlý; -áя болѣ́знь padoucí nemoc, padoucnice.

лихо-имáніе *n.* lichvářství; —и́мецъ, мца lichvář; —и́мный, —и́мственный lichvářský, vylichvený; —и́мство *n.* lichva, lichvářství; —мáнка) *f.* zimnice; —рáдочный zimničný; -ная корá china.

лúхость, и zloba, zlomyslnosť.

лицѣ́ (лицó), á, *dem.* лúчко *n.* tvář (líce); 2. osoba; знáтное л. znamenitá osoba; духóвное л. duchovní osoba, duchovní (-ího *m.*); представля́ть рáзныя лицá představovati rozličné osoby (na divadle); 3. líc (svrchní strana), svrchek nějaké věci;

4. průčelí (domu), čelo, fasáda; лицёмъ къ лицý tváří v tvář; на лицё skutečně, opravdu; поставúть винóвнаго и свидѣтелей съ лицá на лицó postaviti vinníka vůči svědkům, sčeliti; изчéзнуть съ лицá землú zmizeti s tváře země.
лицевáть (-цýю, -цýешь), об- okrášliti zevně; ovrhnouti (zeď).
лицевóй, áя, óе lícní; -áя сторонá lícní strana, líc.
лицедѣй, я herec divadelní; —ка herečka; —ный herecký; —ственный divadelní; —ствіе *n.* divadlo, divadelní hra.
лицезрѣніе *n.* pohledění, popatření na koho, pohled na koho.
лицéй, я lyceum, vyšší učiliště; —скій lycejský; лицеúстъ, a lyceista, žák lycejní.
лицемѣр-ить (-рю, -ришь), —ствовать (crk. —овать) licoměrně n. pokrytecky se chovati, přetvařovati se; —ie, —ство *n.* licoměrnosť, pokryteckosť; —ка *f.* licoměrnice, licoměrka; —но *adv.* licoměrně, pokrytsky; —ный licoměrný, pokrytský, přetvářivý; лицемѣръ, a licoměrník, pokrytec.
лиценціáтъ, a licenciat.
лице-пріятіе *n.* strannictví (staroč. přijímání osob); —пріятный, —пріёмный stranný, strannický; *adv.* -но; —пріятствовать strannicky jednati, strannicky si počínati (star. přijímati osoby).
лицóвка *f.* hlazení, vyhlazování.
личúна *f.* přetvářka; maškara; škraboška; zástěrka, záminka.
лúчн-о *adv.* osobně; —ость osobnosť; —ый osobní.
лишáй, я́, *dem.* лишаéкъ, айкá lišej (na kůži); 2. lišejník (mech) *Lichen;* л. исла́ндскій lišejník islandský *Lichen islandicus;* лишáй лéгочный, л. груднóй plicník *Lichen pulmonaris.* [шáй.
лишáйникъ, a lišejník *Lichen v.* ли-
лишáистый lišejovitý. [visko.
лишáрь, я́ slatina, rašeliniště, houpa-
лишáть (-áю, -áешь), лишúть (-ý, -úшь), когó чегó zbaviti koho čeho, připraviti koho oč; л.-ся чегó zbaviti se čeho.
лúше *adv.* (star.) leč, leda; 2. (star.) *v.* лишь.
лишéвникъ (crk.) lichvář.
лúшекъ, шка nadbytek.
лиш-éніе *n.* zbavení čeho; —úть когó чегó *v.* лишáть.
лúшній, яя, ее nadbytečný; zbytečný; přespočetní, lichý; -не *adv.* zbytečně; marně; 2. příliš.
лишь, едвá *adv.* jedva; sotva; онъ лишь вошёлъ sotva vešel; 2. л. jen, jenom; лишь бы jenom když; л. бы получúть своё jenom když dostanu svoje.
ліáсовая формáція (geol.) liasový útvar.
ліяло *n.* kadlub (forma, dle které se něco slévá), slevadlo.
ліятель *v.* литéйщикъ.
лоб-áнъ, a, *dem.* лобáнчикъ čeláč, čelák (kdo má veliké čelo); —áнья *f.* která má veliké čelo; —áстый čelatý, širokočelý.
лобз-áніе *n.* líbání, celování, hubičkování; —áть (-áю, -áешь i лобжý, -жешь) когó líbati, celovati, hubičkovati koho; л.-ся objímati se, milovati se.
лóбикъ, a *dem.* čelíčko.
лобúще *n.* veliké široké čelo.
лоб-кú, кóвъ *pl. m. v.* лобóкъ; —кóвая кость stydká kosť, tříselní kosť, hanbykosť.
лóбный čelní; -ое мѣсто popraviště.
лобов-úна, лбúна *f.* čelo, čelní kosť; —óй, лбóвый čelní.

лободá *f.* (star.) *v.* лебедá.

лобóкъ, бкá *dem.* čelíčko; 2. hrma, podbřišek *Mons veneris*; 3. *pl.* лобки́, óвъ uřezané hlavy ze spratků.

лобъ, лба čelo; лбомъ stěnú ne probьёшь hlavou (čelem) zdi neprorazíš; у негó мéдный лобъ má železné, tvrdé čelo (= jest nestydatý).

лобыз-áніе, —áть *v.* лобзáніе, лобзáть.

ловéцъ, вцá lovec; ptáčník, čihař; ловéцкій lovecký.

ловúтельный, ловúльный lovební, lovecký; chytací, lapací.

ловúть (ловлю́, лóвишь) (звѣрéй, птицъ, ры́бу) loviti (zvířata, ptáky, ryby); лáвливать lovívati; ловúться, (ловлю́сь, лóвишься) loviti se.

ловúще *n.* (star.) loviště, místo, kde se loví.

лóвк-ій pohodlný (k vzetí), příhodný; 2. obratný, hbitý (šikovný); —о *adv.* pohodlně, příhodně; obratně, hbitě; —ость pohodlnosť, příhodnosť; obratnosť, hbitosť.

ловлéніе *n.* lovení.

лóвля *f.* lov; ры́бная л. lov ryb, lovení ryb; л. сельдéй lov sledí; звѣри́ная л. lov zvěře.

ловýга *m. et f.* úžitkář, výdělkář; -ка.

ловýшка, *dem.* ловýшечка pasť, stlučka; л. на мышéй pasť na myši.

ловчúвый lovivý, lapavý, chytavý.

лóвчій, ая, ее *adj.* lovčí; -ая собáка honicí pes; -ія пти́цы lovčí ptáci, honční ptáci; лóвчій путь (star.) hájemství knížecí; л., аго *m.* (star.) lovčí (čího *m.*).

логарúемъ, а logaritm.

лóгика *f.* logika; лóгикъ, а logik; логúческій logický; логúчески *adv.* logicky.

логовúна, *dem.* логовúнка *f.* úval, úvoz.

лóговище, лóгово *n.* brloh, doupě, lože (divokého zvířete).

логъ, а dolina, údolí, úžlabí; 2. lože řeky, řečiště; 3. lado, úhor, úlehle; 4. kámen kladený do zdi na podél; класть кáмень лóгомъ, ложкóмъ klásti kámen na podél (na šířku).

лодéй-никъ (star.) lodník; -ный lodní.

лодецъ, дца (star.) správce lodí.

лодія *f.* loď (bez paluby), prám.

лóдка *f.* loďka.

лóдоч-ка *f.* lodička; —никъ přívozník, lodník; — ный loďkový.

лодчéнка *f.* lodička.

лодъ, а (v plavbě) *v.* лотъ.

лодья́га *f.* kotník (na noze), hlezno.

лоды́ж-ка *f.* kotníček; —ный, —ечный kotníkový.

лодья *v.* ладья.

лóжа *f.* pažba (u ručnice), lože, lůžko; 2. lože v divadle *Loge*; 3. lože svobodných zedníků.

ложбúн-а *f.* hlubina, prohlubeň; *dem.* —ка hlubinka, jamka nad hořejším pyskem; ложбúноватый prohlubený, vyhlubený.

ложбúстый dolíčkovatý.

лóже, а *n.* lože (postel); l. zvěře; l. řeky, řečiště.

ложевóй (-ы́й), áя, óе pažební; л. мáстеръ *v.* лóжникъ.

ложéвье *n.* zimní ložisko ryb.

ложёкъ, жкá *v.* лóжка (stav.)

ложемéнтъ, а zákop krytý fašinami *Logement*.

ложесна́, нъ *pl. n.* (crk.) materník.

лóжеч-ка *f.* lžička; 2. důlek prsní n. srdeční; —никъ lžičkář, kdo dělá lžíce; 2. —никь, —ная трáва, lžičník *Cochlearia* (rstl.); —ница odlevák, nádobka na odlévání roztaveného kovu (u stříbrníka); slevací lžíce, slevačka; —ный lžičný, lžicový.

ложж-úна *v.* ложбúна; —úть (-ý, -úшь) vyhloubiti, vydloubati.

ложи́ться (-ýсь, -и́шься), лечь (*fut.* ля́гу) ulehnouti, uložiti se; л.-ся на посте́лю, л.-ся спать jíti spat, lehnouti si (do postele); пыль ложи́тся на ме́бель prach sedá na nábytek; тума́нъ ложи́тся mlha padá; л.-ся зо̀стати na kotvici stát (koráb).

ло́жка (*dem.* ло́жечка) *f.* lžíce, lžička; l. slevačská; 2. kleště na rozpálené koule do děla; *pl.* ло́жки žlábky, žlábkování na sloupech *Cannelures*; hud. nástroj dřevěný s kovovými rolničkami.

ложкови́дный lžičkovitý.

ложкомо́й, я splachovač (kdo myje lžíce); —ка *f.* splachovačka, kuchyňská.

ло́жникъ, а lůžkář, pažebník (kdo dělá pažby k ručnicím).

ло́ж-ность lživost, nepravost; —ный lživý, nepravý; —но *adv.* lživě, nepravě.

ло́жчатый lžičkovitý.

ложь, лжи *f.* lež (*gen.* lži); э́то а́вная л. to je patrná lež.

лоза́ *f.*, *dem.* ло́зочка prut, mláz, ratolest, letorost, větvička; виногра́дная л. réva vinná.

ло́занъ, а šlehnutí prutem, švihnutí.

ло́зунгъ, а heslo, něm. *Losung.*

лок-а́ние *n.* lokání, chlemtání (u zvířat); —а́ть, —ну́ть lokati, chlemtati.

локомоти́въ, а parovoz, parní vůz, ло́конъ, а kadeř, lokna, něm. *Lokke.*

локот-ни́къ, а́ lenoch (u sesle); —но́й, а́я, о́е loketní; -а́я кость loketní kost; *pl.* -ны́е това́ры loketní zboží (které se prodává na lokte).

ло́коть, ктя loket (na ruce); l. (míra); *dem.* локото́къ, тка́ lokýtek.

локсодро́мія *f.* čára šikmého směru.

локтево́й (-ны́й), а́я, о́е loketní.

лома́ніе *n.* lámání.

ло́маный, ая, ое lámaný, zlámaný, rozbitý; —ая посу́да rozbité nádobí; —ыя числа́ lomená čísla; ло́маная *subst.* osmina, osmička, (jednou)vázaná nota.

лома́ть (-а́ю, -а́ешь) lámati, zl., bourati; л домъ bourati, strhnouti dům; л. коно́плю klapati (lámati, trdliti) konopí; л. надъ чѣмъ го́лову hlavu si nad něčím lámati; л. медъ podřezávati med; л. ка́мень lámati kámen; меня́ лома́етъ lихора́дка zima mne láme, mám zimnici; л.-ся (-а́юсь, -а́ешься) lámati se; л.-ся передъ кѣмъ vypínati se, nadýmati se, pitvořiti se.

ломба́рдъ, а půjčovna, zástavna (kde se půjčuje na zástavy); *adj.* -дный; -дскій.

ло́мберъ, а lombr (franc. *lhombre*), spůsob hry v karty; ло́мберный столъ stůl ke hře v lombr.

ломика́мень, мня lomikamen *Saxifraga* (rstl.).

ломи́ть (-млю, -мишь) lomiti; сл- zlomiti; перел. přelomiti; обл. oblomiti; л.-ся lomiti se; вл.-ся въ домъ vlámati se, vloupati se do domu.

ло́мка *f.* lámání; л. ка́мня lámání kamene; ка́менная л. lom kamenný; л. таба́ку sbírka tabáku; л. со́ли dobývání soli.

ло́мкій křehký, co se lehce láme; -ость křehkost.

ломли́вый vypínavý, nadutý.

ломов-и́къ, а́, —а́я ло́шадь nákladní kůň, břemenný kůň (soumar); —о́й (-ы́й), а́я, о́е lámací; -а́я пе́шня pačidlo; -ы́й извозчикъ vozka nákladu, forman; -а́я рабо́та těžká práce.

ломоно́съ, а barvínek, plamínek *Clematis* (rstl.).

ломо́т-а *f.* lámání (suché) v údech, trhání, pakostnice; --ный pakostničný.

ломóть, мтá kus (chleba), krajíc; *dem.* ломотóкъ, тká, лóмтикъ, a skyvka, krajíček.

лóмщикъ, a lamač.

ломъ, a úlomky, střepy; 2. pačidlo; 3. výpratky v lese; 4. suché lámání; *v.* ломóта; въ л. do těžké práce; do nákladu (o koních).

лонги-мéтрія délkoměrství; —метри́ческій délkoměrný. [шлаго гóда).

лонí, лонúсь *adv.* loni (obyč. прóлóно (crk.) *n.* lůno, klín.

лóнскій (star.), прошлогóдный lonský.

лончáкъ, лонщáкъ, á (star.) lončák, ročák, roční býček.

лóпан-ецъ, нца pukavý n. praskavý hrnec; 2. praskavá n. třaskavá kulička, praskavé sklo; 3. pukající karafiát; —ie *n.* pukání, praskání.

лóпарь, я návlačné lano.

лóпасть, лóпость, и *f.* křídlo (u čepce); široká stužka (na čepci); lopatka (u vesla); příčka; třapec u šavle.

лопáт-а *f.* lopata; —ень, тня proděvák, probiják, proražec, průboj (železo na pr bíjení direk); —ка *f.*, *dem.* —очка lopatka, malá lopata (lopatička); lopatka na hřbetě (půl plece); pilíř; —никъ zákopník, lopatník.

лóпать (-аю, -аешь), л.-ся (-аюсь, -аешься) pukati, praskati; 2. (prost.) chleptati, žráti; лóпнуть puknouti, prasknouti.

лóпость, и *v.* лóпасть.

лóпоть, и *f.*, лóпотье *n. coll.* oděv.

лопотúя *f.* pukání, praskání, praskot (rachejtlí) atd.

лопýга *f.* mořská kapusta *Crambe.*

лопухá *f.* větrné n. vodné neštovice.

лопштáгъ, лопъ-штáгъ, a provazová chodbička (na korábě) něm. *Laufstag.*

лорнéтъ, a, *dem.* лорнéтецъ, тца kukátko *Lorgnete.*

лосúна *f.* losina, losí maso; *adj.* лосúнный.

лóсій, ья, ье losí.

лóскнуть lesknouti se.

лосковóй leštící, lesklý; л. úголь lesklé uhlí.

лоскýт-икъ, a hadřík, záplatka; --никъ, a hadrář, hadrník, záplatkář, vetešník; —ница hadrářka, hadrnice, záplatkářka, vetešnice; 2. chrpa *Centaurea* (rstl.); —ный hadrový; л. рядъ vetešnický trh.

лóскутъ, a hadr, záplata; *dem.* лоскутóкъ, тка, лоскутóчекъ, чка hadřík, záplatka.

лоскýтье *n. coll.* hadry, záplaty, veteš.

лоскъ, a lesk; лежáть лóскомъ ležeti jako zabitý, l. polomrtev.

лосн-йстость lesklosť, blýskavosť; --йстый lesklý, blýskavý; —йться (-юсь, -йшься) lesknouti se, blýskati se; —ѣть lesk dostávati.

лососúна *f.* lososina.

лосóсій, ья, ье lososí.

лóсось, я losos *Salmo salar* (ryba); *dem.* лосóсюкъ, ська losůsek.

лось, я los *Cervus alces;* 2. veliký vůz, veliký medvěd (souhvězdí).

лось-штáгъ lano k držení stěžně (n. *das Lose Stag*).

лотерéя, лоттерéя *f.* loterie; лотерéйный loterní.

лотó *n. indecl.* loto, loterní hra.

лóтовый lotový.

лотóкъ, тка ošatka, ošitka, košatka; 2. žlab; 3. lopatka (na mouku atd.); *adj.* лотóковый, лотóчный.

лотъ, a lot (váha); 2. necky; 3. závažnice, olovnice, hloubkoměr (něm. *Loth*); 4. ledenec *Lotus* (rstl.); л. рогáтый panny Marie pantoflíčky, štírovník *Lotus corniculatus.*

лóтъ-линь, я provaz závažničný *Lothleine.*

лохань, и *f.*, *dem.* лоханка, лоханочка kbelík, štandlík; 2. umyvadlo; *adj.* лоханный, лоханочный.

лохмóт-никъ, a otrhanec, ošklubanec, hadroplet; —ница *f.* otrhaná; лохмóтье *n.* hadry, kloce, coury.

лоховúна *f.* maso jezerního lososa.

лохъ, a hlošina, oliva česká, planá, bílá, stříbrná, voňavá *Elaeagnus*; 2. vrba babylonská, v. smuteční *Salix Babylonica*; 3. jezerní losos.

лóцманъ, a loděvod, průvodčí korábu (něm. *Lootsmann*); *adj.* лóцманскій.

лошад-ёночка *f. dem.* koníček; —úный koňský; л. хвостъ koňský ocas; —úща *f.* veliký kůň.

лошáд-ка *f.* koník; —очка, —ушка *f.* koníček.

лóшадь, и *f.* kůň; л. водянáя kůň vodní, kůň nilský, hroch *Hippopotamus.*

лошáкъ, á mezek; *dem.* лошачёкъ, чкá mezeček; лошачúха *f.* mezkyně; лошáчій, ья, ье, лошакóвый mezčí, mezkovský; лошáчникъ, a mezkář.

лóшая собáка ovčácký pes.

лощ-éніе *n.* leštění; —ёнка leštěné, voskované plátno; —ёный leštěný, hlazený; —úлка *f.*, —úло *n.* leštilka, leštidlo, hladidlo; —úльникъ, —úльщикъ leštič, uhlazovač, hladič; —úльный lešticí, uhlazovací, hladicí; л. прессъ uhlazovací; —úльня leštilna, hladírna; —úть (-ý, -úшь) leštiti, hladiti, ohlazovati; 2. vznášeti se, kroužiti (o ptácích, když lítají, nemáchajíce křidloma).

лошúна *f. v.* ложбúна.

луб-овóй z kůry stromové; —óкъ, бкá kus kůry stromové; 2. deštka, deštička (na zlomenou kost); обвáзывать нóги лубкáми dáti nohu do deštek; —óчный korový; —óчныя картúнки špatně řezané dřevotisky.

лубъ, a kůra stromová, lýko; лубъ лýбомъ pevný jako prkno.

лубúнка *f.* krabice (škatule) z kůry stromové.

лубян óй, áя, óе *v.* лубóчный; —úть (-лю, -лешь) zkorovatěti, zkornatěti (jako pole po dešti při velikém parnu slunečním).

лугá *f.* louhovina (u koželuhů).

лугов-úкъ, á metlice *Aira* (rstl.); —úна úhor starý, lado, *pl.* draha; —úща, лýговка čejka *Tringa vanellus* (pták).

луговóдство *n.* lukařství, lučnictví, vzdělávání luk [lužní.

луговóй (úй), áя, óе luční, luhový,

луговщúкъ, á lukař, kdo rozumí lukám.

лугъ, a louka, luh; *pl.* лугá luka, louky; *dem.* лужёкъ, жка, лужéчекъ, чка.

лудá *f.* kámen z vody vyčnívající; úskalí (ve vodě).

лýда *f.* (star.) svrchní oděv, plášť.

лудáнъ, a (star.), kamká damašek.

лудúль-ный pocinovací; —щикъ pocinovač.

лудúть (лужý, лýдишь) cinovati, pocinovati. [лýжный.

лýжа *f.*, *dem.* лýжица louže; *adj.* лужáйникъ, a vrbina, penízek, penízková bylina, bazanovec *Lysimachia nummularia* (rstl.).

лужéніе *n.* pocinování.

лузáнъ, a hořejší šat sobolářů.

лузгá *f.* šev (u pytle).

лузгъ, a *v.* глузгъ.

лукá *f.* záhyb, křivolačina řeky; 2. luk na sedle; 3. (star.) *v.* лукáвство.

лукáв-ецъ, вца zlomyslník, obmyslník, lstivý člověk; —ить (влю, -вишь) zlomysleně n. lstivě jednati; —ица

f. zlomyslnice, lstivá osoba; —о *adv.* zlomyslně, lstivě; —ство (crk. —ствіе) *n.* zlomyslnosť, lstivosť; —ый, —ный zlomyslný, obmyslný, lstivý; —ое *n.* zlé, zlo; —ый *m. subst.* zlý duch, ďábel, pokušitel.

лукáть házeti; лукнýть hoditi (staroč. lučiti).

лукнó *v.* лукóшко.

луковáтый nakřivený, zakřivlý.

лýковица, лýковка *f.* cibule, c. rostlin, bobule; лýковичныя растéнія rostliny cibulonosné, r. cibulnaté.

лýковице-вúдный cibulovitý; —нóсный cibulonosný *bulbiferus.*

лýков-ка *f. v.* лýковица; —никъ nádívka s česnekem (jídlo).

лукóвчатый cibulovitý.

лукомóрье *n.* lukomoří, břeh mořský s mnoha zátokami.

луконóсецъ, сца lukonosec, lučišťník.

лýковый cibulový.

лукóшко *n., dem.* лукóшечко košík z hůlčiček (šinek) a kůry stromové (na obilí).

лукъ, а luk (ke střílení), kuše; 2. oblouk, luk; 3. л. luk, česnek *Allium*; л. рѣзанецъ řezanec *A. schoenoprasum*; л. кáменный česnek skalní *A. altaïcum.*

лумпъ, а lumpový cukr.

луна́ *f.* měsíc (na nebi), luna; пóлная л. úplněk; четвéрть луны́ čtvrť měsíce; затмéніе луны́, лýнное затмéніе zatmění měsíce.

лунáтикъ, а náměsičník; лунати́змъ náměsičnictví.

луна́ція *f.* přechod měsíce.

лýнка *f.* jamka (okrouhlá), důlek; игрá въ лýнки hra na důlky.

лýн-никъ kruh měsíčný; 2. lunatěnka *Lunaria* (rstl.); —ный lunný, měsíčný; л. годъ rok měsíční.

лýноч-ка *f.* jamka; зубна́я л. jamka zubní, lůžko zubní, zubina; dásně; sánka; —ный sánkový.

лунь, и *f.* луńак (?) *Falco rusticolus*; онъ бѣлъ какъ л. šedivý jako bříza (člověk), má vlasy jako mléko.

лупéжникъ oloupané dřevo (kláda, břevno).

лупúнъ, а lupín, vlčí hrách *Lupinus.*

лупи́ть (-плю́, -пишь), лýпливать (об-) dérево loupati, oloupati (strom); 2. (star.) loupiti; л. глазá vyloupati komu oči; л.-ся loupati se; цыпля́та лупя́тся kuřata se klubají.

луплéніе *n.* loupání.

луск-á skořápka, skořepina; kožíšek (na ořechu); —áчъ, а tolita *Cynanchum* (rstl.).

лутáрь, я (star.) kapsa.

лутóкъ, ткá morčák prostřední *Mergus serrator* (pták); лутóчекъ, чка morčák bílý *Mergus albellus.*

лутóшка oloupaná mladá lipka.

лучевóй (-и́й), áя, óе paprskový.

луче-зáрность paprsková záře; —зáрный zářící v paprscích; —нéръ, а paprskoměr *Radiometer.*

лучéкъ, чкá malý luk (střelný), oblouk.

лучéніе *n.* (рыбы) lovení ryb při hořící louči.

луче-нóсный paprsky metající; —обрáзный paprskovitý; —отраже́ніе *n.* odrážení paprsků; —отражáтельный paprsky odrážející, odrazný; —преломлéніе *n.* lámání paprsků; —преломля́ющій paprsky lámající, paprskolomný.

лучúн-а *f., dem.* —ка louč (k svícení), dračka; —ный loučový, dračkový.

лучúстый paprskovitý, -ovatý; -ыя живóтныя hvězdyši, pramenatky *Radiata.*

лучúть (-ý, -и́шь) рыбу ryby v noci při hořící louči loviti.

лучи́ца porost (Presl) *Ulva* (rstl.).
лучко́вый lučkový; -ая пила́ obloučková pila, obloučnice.
лу́чникъ, а (star.) lučník, lučištník, lukostřelec.
лучо́къ, чка́ *v.* лучёкъ.
лу́чш-е *adv.* lépe; л. всего́ nejlépe, nade všecko; —ій, ая, ее nejlepší.
лучъ, а paprsek; 2. louč k lovení ryb.
лущ-а́ *v.* луска́; —е́ніе luštění, vylupování; —и́ло luštidlo, vylušťovadlo; —и́на *v.* луска́; —и́ть (-ý, -и́шь), вы́лущить vyluštiti, vyloupnouti; л.-ся vyloupnouti se.
лы́ва *f.* hustý les na slatině.
лы́ж-а *f.* střevíc do sněhu, kůsle, sněžnice; навостри́ть —и prásknouti do bot (uteci); —ва *f.* bárka na Dněpru; —никъ myslivec, jenž chodí sněhem v kůslích; —ница stopa ve sněhu po kůslích.
лызну́ть, дать лызка́ vykrásti se, vyklouznouti.
лы́ко, *dem.* лы́чко *n.* lýko; лы́ковый, лы́чный lýkový, lyčený.
лы́син-а, *dem.* —ка lysina, lysé (holé) místo; lysina na čele koňském.
лысу́нъ, á roční tuleň; 2. kůže ročního tuleně.
лысу́ха *f.* lyska (pták) *Fulica atra.*
лы́сый, ая, ое lysý, holý, holohlavý; -ая ло́шадь lysý kůň, k. s lysinkou.
лысѣ́ть (-е́ю, -е́ешь), об- oblyseti.
лыта́ть (-а́ю, -а́ешь) létati, sem tam běhati, plahočiti; пролыта́лъ цѣлый день prolítal (proběhal) celý den.
лы́тки, токъ *pl. f.* (prost.) lýtko, *pl.* lýtka.
лыту́нъ, á plahočil; -у́нья *f.* plahočilka.
лы́ч-ко *n. v.* лы́ко; —ный lyčený.
ль *v.* ли.
львёнокъ, нка lvíče.
львиный lví; -ая ла́па, -ое копи́то kontrhel *Alchemilla vulgaris* (rstl.).
львица *f.* lvice.
льго́та *f.* lhota (staroč.), výsadní list na dočasné osvobození od platů (do jisté lhůty; lhota = lhůta. Odtud slove v Čechách velmi mnoho vesnic Lhota).
льго́тить (-о́чу, -о́тишь) lhotu (výsadu na osvobození od platů) propůjčovati.
льго́тный; -ая гра́мота výsadní list.
льди́на, льди́нка ledina, kra, kus (balvan) ledu.
льди́стый lednatý, plný balvanů ledových.
льдяно́й, ледяно́й ledný, ledový.
льзя (есть) lze (jest); не льзя nelze.
льняца *f.* (crk.) lněný šat.
льня́ще *n. v.* льняни́ще.
льнопрядиль-ный lnopřádelný; -ная ма́шина stroj na předení lnu; —ня *f.* přádelna na len.
льнуть къ чему́ lnouti k čemu; л. къ кому́-либо lnouti k někomu, k někomu se lichotiti.
льня́н-ица *v.* льняца; —ище *n.* lniště, pole lenem porostlé; —ка *f.* květel, len matky boží *Linaria;* —ый (льняно́й R.) lněný.
льстецъ, á pochlebník vn.
льсти́в-ецъ, вца pochlebník; —ица pochlebnice; —но, —о *adv.* pochlebně; —ность, —ость pochlebnost; —ный, —ый pochlebný.
льсти́тель pochlebník; —ница -nice; —ный pochlebný.
льстить (льщу, льстишь) кому́ pochlebovati komu; льсти́ться (льщусь, льсти́шься) lichotiti se.
льще́ніе *n.* pochlebování, pochlebenství.
льяло *n.* kadlub, forma slevačská.
льяма *f.* lama, lamice *Llama.*

лѣво *adv.*, въ л., на л. v levo, na levo.
лѣвшá *f.* levice, levá ruka; л. *m.*, лѣвшáкъ, á levák, levičák, kršňák; лѣвшá *f.* levačka, kršňačka.
лѣвый levý; -ая рукá levá ruka.
лѣзть (-зу, -зешь) lezti; л. на дéрево lezti na strom; л. кому на глазá na někoho lézti, na někoho dotírati; къ нему всякій лѣзетъ každý na něho leze; не лѣзетъ емý въ гóлову neleze mu to do hlavy; онъ изъ кóжи лѣзетъ chce z kůže vyskočit; вóлосы лѣзутъ pócлѣ болѣзни vlasy lezou po nemoci.
лѣкáрка *f.* lékařka.
лѣкарскій lékařský.
лѣкáр-ственный lékařský; lékárnický; —ство lék, (star.) lékařství.
лѣкарство lékařství, umění lékařovo.
лѣкарь, я lékař.
лѣнúв-енькій líňoučký; —ецъ, вца lenivec, lenoch; 2. lenochod *Bradypus*; —ица líná ženština; —о *adv.* lenivě; —ость lenivosť; —ство lenosť; —чикъ domácí čepec, noční čepec (ženský); —ый, лѣнúвъ, а, о lenivý, leniv, a, o.
лѣнúть (-ню, -нúшь) leniti; л. кого nabádati koho k lenosti; л.-ся (-нюсь, -нúшься) leniti, lenošiti (leniti se).
лѣность, и lenosť; лѣностный líný.
лѣнтяй, яя lenoch; —ка lenochyně.
лѣпúльщикъ lepič, lípač (kdo lepí vzorky).
лѣпúть (-плю, -пúшь) lepiti; l. vzorky; л.-ся lepiti se.
лѣпка *f.*, лѣплéніе *n.* lepení, l. vzorků.
лѣпкій lepký, lípavý.
лѣпнóй lípací; -нóе изображéніе vzorek lepený; -нóе искýсство lípačské umění, lepitelství.
лѣпотá *f.* lepota, leposť, krása; лѣпотный krásný, krášlicí.
лѣпый lepý, krásný.
лѣса *f.* lísa *v.* лѣса.
лѣсúна *f.* kmen stromový.
лѣсúстый lesnatý.
лѣсмóтръ, а (prost.) *v.* лѣсомѣръ.
лѣсн-úкъ, á lesník; —úчество lesnictví; 2. lesnický ústav; —úчій, аго *m.* lesní, ího *m.*
лѣснóй (-нúй), áя, óе lesní; lesný, lesnatý; -óе хозя́йство lesnictví, lesní hospodářství; -óй дворъ skladiště lesního dříví; -óй горóхъ lesní hrášek *Vicia sylvatica*; *Orobus*; -óй хвощъ přeslička lesní *Equisetum sylvaticum*; -áя мышь lesní myš *Mus sylvaticus*.
лѣсоботáника *f.* lesní rostlinářství.
лѣсов-áть (-сýю, -сýешь) lesovati, v lesích se zdržovati; zvěř honiti v lese; —нúкъ, á (star.) lesní lovec.
лѣсо-вóдецъ, дца, —вóдъ, а lesník, znalec lesů, lesní hospodář; —вóдство lesnictví, lesní hospodářství; —вщúкъ, á hajný (ého) *m.*; —вóй (ый), áя, óе lesní; —изобúльный lesnatý.
лѣсóкъ, скá lesík, lesíček.
лѣсо-мѣръ, а dřevoměr, deskoměr; —обúльный lesnatý; —пúльный завóдъ, —пúльня pila (lesní), mlýn s pilou; —порóслый porostlý lesem; —промы́шленникъ dřevař, obchodník ve dříví; —разведéніе *n.* lesnictví; zdělávání lesů; —спýскъ (star.) plaz (místo, kde se spouští dříví s hůry dolů); —сѣкъ, а A., —сѣка *f.* Ř. paseka mýtina; —сѣчное хозя́йство pasečení; —хозя́йство lesní hospodářství.
лѣсóчекъ, чка lesíček.
лѣствица *f.* (crk.) řebřík; 2. schody *pl.*; *dem.* лѣсенка schůdka *pl.*; —чный schodový; -ыя ступéни stupně u schodů.

лѣстовка *f.*, *pl.* чётки růženec *v.* ле́стовка.
лѣсъ, а les; dříví; строево́й л. stavební dříví; подвязно́й л. lešení (stavební).
лѣтній, яя, ее letní.
лѣто *n.* leto (letní čas); лѣтомъ v letě; 2. л. rok, leto; ему́ со́рокъ лѣтъ jest mu čtyřicet let; онъ сре́днихъ лѣтъ on je v prostředních letech; онъ уже́ въ лѣта́хъ on je již při letech; войти́ въ лѣта́ dojíti let, státi se zletilým; въ лѣто по рождествѣ Христо́вѣ leta po narození Kristovu.
лѣтов-а́ть (-ту́ю, -ту́ешь) letovati, leto někde ztráviti; —и́ще *n.* letoviště, letní stanoviště (kočovníků); —щи́къ řemeslník, jenž přes leto někde pracuje.
лѣтовье *n. v.* лѣтови́ще.
лѣто-лѣтенски *adv.* (prost.) celé leto; —писа́ніе *n.* letopisectví; —писа́тель, я, —пи́сецъ, сца letopisec; —пи́сный letopisný.
лѣтопись, и *f.* letopis.
лѣтопровожде́ніе *n.* (star.) nový rok, jenž někdy počínal 1. září.
лѣторасль, и letorost, ratolesť.
лѣто-сло́вецъ, вца, —сло́въ, а *v.* лѣтопи́сецъ; —счисле́ніе *n.* letopočet; —счисли́тель letopočtář, chronolog; —счисли́тельный letočetný.
лѣтось *adv.* (prost.) letos; лѣтошній, яя, ее letošní.
лѣть *adv.* (*partic.*) (crk.) možno; 2. [leda, jedva.
лѣтѣ *adv.* (star.) v letě (staroč. letě).
лѣха *f.* (crk.) lícha (v poli).
лѣчба́ (star.) lečba.
лѣче́б-никъ kniha lékařská; —ница léčebnice, nemocnice; —ный léčebný.
лѣч-е́ніе *n.* léčení; —е́ный léčený; —е́цъ, чца́ (star.), —и́тель, я léčitel, lékař; —и́тельница lékařka; —и́тельный léčivý, léčebný; —и́ть (у́, ишь) léčiti; л.-ся (-чу́сь, -чишься) léčiti se; —у́ха *f.* tolice, vojtěška, lucinka *Medicago.*
лѣши́ть (-у́, -и́шь), лощи́ть dělati v poli líchy (široké brázdy).
лѣшій, ая, ее (star.) lesní; л., аго *m.* lesní duch, lesní strašidlo, lesoň *Satyr.*
любви́, е́й *pl. f.* večeře lásky, hody lásky (u st. křesťanů) *Agapy*, *Charité.*
любе́з-нивъ, а, о, чему́ (star.) (л. зла́ту, л. питію́) milovný něčeho (m. zlata, m. pití); —ничать (-аю, -аешь) lásku prokazovati, líbezným se prokazovati, kořiti se, dvořiti se komu; —но *adv.* laskavě, líbezně; —ность laskavosť; líbeznosť; láskyhodnosť; —ный laskavý; líbezný; rozmilý; láskyhodný.
люби́м-ецъ, мца (—ичъ star.), —чикъ, а oblíbenec, miláček, milostník, milec; —ица oblíbenka, favoritka; —ый oblíbený.
любисто́къ, стка́ libeček *Levisticum* (*Ligusticum*) (rstl.), n. *Liebstökkel.*
люби́тель, я milovník něčeho; л. му́зыки milovník hudby; —ница milovnice něčeho; л. цвѣто́въ milovnice květin; —ный laskavý; —ная гра́мота (star.) přátelský list; —ство (star.) přátelství.
люби́ть (-блю́, лю́бишь) кого́ milovati koho; rád míti; л.-ся (-блю́сь, -бишься) milovati se.
любки́, ко́въ prázné místo ve hře v dámu *Lunette.*
любле́ніе *n.* milování.
лю́бо *adv.* milo, mile, libě; 2. (crk.) [nebo, čili.
любова́ться (-бу́юсь, -бу́ешься) чѣмъ libovati si v čem; онъ не мо́жетъ на него́ налюбова́ться on se ho nemůže nabažiti, on nemůže se dost na něho nadívati.

любови́на libovina, libové maso.
любóв-ишка *f.* milostná pletka, zamilovaný příběh; —никъ, a milovník; —ница milovnice; —ничій, ья, ье milovničí; —ный laskavý, láskyplný; zamilovaný; л. взглядъ laskavý pohled, zamilovaný pohled; 2. л., полюбóвный přátelský; po dobrém.
любóвь, бви́ láska; л. къ бли́жнему, къ роди́телямъ, къ дѣтя́мъ, къ отéчеству láska k bližnímu, k rodičům k dětem, k vlasti.
любодѣ́й, —ный, —ство, —ствовать *v.* прелюбодѣ́й atd.
любо-знáніе *n.*, —знáтельность vědochtivosť, učelivosť; —знáтельный vědochtivý, učelivý.
любóй, áя, óе dle libosti, po libosti, po chuti; kterýkoli.
любому́др-ецъ, a libomudrc, filosof; —ie *n.*, —ство libomudrctví; —ственный, —енный libomudrcký, filosofický; —ствовать filosofovati, libomudrcky rozjímati; —ый mudrcký, filosofický.
любопы́т-но *adv.* zajímavo, -vě, zvědavě; —ность zvědavosť; —ствовать býti zvědavým.
любо-слóвіе *n.* slovozpyt; filologie; —слóвный slovozpytný, filologický; —слóвъ, a slovozpytec, filolog; —стрáстіе *n.* chlipnosť, smilství, -stvo; —стрáстный (*adv.* -но) chlipný, smilný; —стяжáніе *n.* ziskuchtivosť, zištnosť; —стяжáтельный ziskuchtivý, zištný; —чéстіе, —чести́вый *v.* честолю́біе, честолюби́вый.
любы́й *v.* любóй.
лю́геръ, a lukr (třístěžňový koráb) *Lugger*; *adj.* лю́герный.
лю́ди, *gen.* людéй *m.* lidé (*gen.* lidí); l., čeleď, čeládka, chasa; молоды́е л. mladí lidé; воéнные л. osoby vojenské; чёрные л. sedláci; 2. л. jmeno písmene л.
лю́дный lidný, lidnatý.
людо-убíйца *m.* lidobojce; —ѣдка *f.* lidojedka; —ѣдство lidojedství; —ѣдъ, a lidojed, lidožrout; 2. lidožrout, žralok *Squalus.* [sku.
лю́дски, полю́дски *adv.* lidsky po lid-
людскíй (-óй), áя, óе lidský; čelední; -íя рѣчи lidské řeči; -áя *subst. f.* čeledník (světnice pro čeleď).
лю́дскость lidskosť.
лю́дство *n.* (star.) lidstvo.
людъ, a (crk.) lid. [*Luke.*
люкъ, a průchod v palubě na korábě
лю́лька, *dem.* лю́лечка *f.* kolíbka.
люлю́кать hejčkati, kolíbati dítě, uspávati.
люнéтъ, a luneta *Lunette.*
люпи́нъ, a lupín, vlčí hrách *Lupinus* *v.* лупи́нъ.
лю́стра *f.* lustr.
люстр-áція *f.* lustrace, přehlídka příjmů na pachtovaném statku *Lustration*; —и́нъ, a lustrin (látka hedbávná); —овáть lustrovati; přehlížeti příjmy z pachtovaného statku.
лю́тен-ный loutnový; л. мáстеръ loutenista; —щикъ loutnář.
лютерáн-инъ, a luterán; —ка luteránka; —скій luteránský.
лю́тикъ, a voměj, psí mor, vlčí mor *Aconitum lycoctonum*; л. голубóй voměj šalomounek *Aconitum napellus.*
лютни́стъ, a loutnista.
лю́тня *f.* loutna.
лю́то *adv.* lítě (staroč. ljuto).
лю́тость lítosť, divokosť.
лю́тый lítý, divoký, krutý; 2. л. *subst.* měsíc únor.
лютя́къ, á *v.* лю́тикъ голубóй.
люцéрна *f.* lucinka *v.* лѣчу́ха.
лягáвая собáка stavěcí pes.

ляг-а́ніе *n.* vyhazování (zadními nohami); —а́ть (-а́ю, -а́ешь), л.-ся (-а́юсь, -а́ешься) kopati, vyhazovati zadními nohami (jako kůň).

ля́гва *f.* mořský daš, smunec *Lophius piscatorius.*

ляг-ли́вый kopavý; -ая ло́шадь kopavý kůň, k., který vyhazuje; --ну́ть kopnouti *v.* лягать. [spat.

лягомо *n.* (star.) čas, kdy se chodí

лягу́ха *v.* лягу́шка.

лягуше́нокъ, нка mladá žabka.

лягу́ш-ечій, ья, ье žabí; —ка, *dem.* —ечка *f.* žába (vodní), skokan *Rana*; —никъ, —ечникъ vodanka (Presl) *Hydrocharis* (rstl.).

ля́да A., ля́дя R., ы *f.* lado, prázné pole. [zerný.

ляда́щій, ая, ее špatný, bídný, mi-

ляд-вя́ный ledvinný.

ля́двенецъ *Lotus corniculatus v.* лотъ.

ля́двея *f.* ledví.

ля́дина *v.* ля́да.

ляду́нка *v.* ладу́нка.

лядъ (prost.) nehoda, neštěstí; ну те къ ля́ду! jdi k čertu!

ля́мка *f.* popruh (k nošení), šanda; ля́мочникъ kdo tahá n. vleče lodi.

ля́п-анье *n.* hudlování; —ать, —нуть plácati, pleskati (dlaní); 2. hudlovati (práci); —нуть кого plácnouti koho; —нуться sraziti se, obraziti se (při pádu).

ляс-го́вина *f. v.* лещи́на.

ля́шка *f.* ledví *v.* ля́двея.

ля́ща *f.* (crk.) čočka *v.* чечеви́ца.

М.

м (мысле́те, эмъ), písmě v azbuce ruské; co číslo v knihách církevních značí 40.

мавзоле́й, я mausoleum, náhrobek královský.

магази́н-ный skladní, magacínový; -ная по́шлина skladiště, -ého *n.*; —щи́къ majetník skladu; —щица majetnice skladu.

магази́нъ, а sklad, skladiště, magacín.

магазинъ-ва́хтеръ, а strážce n. správce skladu, skladiště, skladník (něm. *Magazinwächter.*

магары́чъ, á závdavek; litkup; *adj.* -ры́чный; *v.* могары́чъ.

ма́гикъ, а magik, kouzelník.

магистер-скій magisterský; —ство magisterství; 2. velmistrovství.

магистра́тъ, а magistrát; *adj.* магистра́тскій magistrátní.

магистръ, а magister (hodnost universitní), mistr svobodných umění atd.; velmistr (řádu).

магическій magický, kouzelný.

ма́гія *f.* magie, kouzelnictví, kouzlostrojství.

магна́тъ, а magnát, velmož (v Uhřích); магна́тскій magnátský. [ный.

магне́зія *f.* magnesie; *adj.* магнезіа́ль-

магнетиз-ёръ, а magnetisator *Magnetiseur*; *adj.* -ёрскій; —и́ровать magnetisovati.

магнет-и́змъ, а, —и́смъ magnetismus; —и́ческій magnetický.

магни́т-ить (-и́чу, -и́тишь), на- magnetovati, om-, nam.; —ный magnetový, magnetický; -ная си́ла magnetická síla; -ная стрѣлка magnetická střelka; -ный желѣзнякъ magnetovec, magnetový železovec.

магни́тъ, а magnet.

ма́гній, я magnium, magnesium.

магометан-инъ, а mahomedán; —ка mahomedánka; -скій mahomedánský.

магъ, а mag, kouzelník, kouzlostrojce.

мадрепо́ръ, а hvězdice *Madrepora.*

мадрига́лъ, а madrigal (báseň).

маерáнъ, а *v.* маіорáнъ.
маестáтъ, а (star.) majestát, carský trůn.
мáетникъ, а *v.* мáятникъ. [tek.
мáетность, а majetnosť, nemovitý sta-
мажóръ, а tvrdý způsob hudební, dur (franc. *majeur*).
мáзаніе *n.* mazání.
мáзанка, мáзаница mazanka, hlínovka, chalupa z hlíny ulepená.
мáзать (мáжу, мáжешь) mazati (olejem, kolomazí atd.); м.-ся (мáжусь, мáжешься) чѣмъ mazati se
мазúлка *f.* štětka natěrací, natěračka; 2. м. *m.* mazal, kaňhal.
мазúльщикъ, а natěrač; mazač.
мáзка *f.* mazání.
мазýрка *f.* mazurka, mazur (polský tanec). [*Masse.*
мазь, а (v biljáru) kyj, štuchadlo
мазь, и *f.* maz, mazadlo, mast; kolomaz, kolomasť.
мáй, я, мáій, я máj (měsíc), květen.
майдáнъ, а továrna, závod; smolárna; 2. hra o penize v karty n. v kostky; 3. herna.
мáйка *f.* majka, chroust, babka, (brouk) *Scarabaeus melolontha.*
мáйна *f.* (prost.) dřenice ledu.
мáйникъ, а A. pstroček (Presl), jednolístek, přestupnice dvoulistá *Majanthemum bifolium* (rstl.) (*Convallaria bifolia*); 2. R. oman *Inula Helenium.*
мáйскій májový; м. жукъ babka *v.* мáйка.
мáисъ, а, пшеница турéцкая kukuřice, turecká pšenice *Zea Mays.*
маіорáнъ, а majoránka, marjánka *Origanum maiorana* (rstl.).
маіорáтъ, а majorát, staršinství.
маіóр-скій majorský; —ство majorství.
маіóръ, а major, praporník (velitel jednoho praporu vojska); маіóръ-отъ-воротъ velitel bran (*l'aide-major de place*); маіóрша *f.* žena majorova, majorka.
мак-áльный mačecí; —áніе *n.* mákání, máčení.
макарóн-ы *pl. m.* makarony, kaštany vlaské; *adj.* —ный; —щикъ kaštanář.
макáть, мáкивать mákati, máčeti; м. свѣчи máčeti svíčky (do loje); мáканая свѣчá má·ená (tažená) svíčka.
мáклеръ, а dohazovač (něm. *Mäkler*); *adj.* -рскій; мáклерство dohazovačství.
мáков-ица *f.* makovice (hlavička se semeny makovými); 2. makovice, vrch lebky člověčí; 3. m., vrch domu n. věže; —ичный makovičný; —ка *f. v.* мáковица; —никъ, *dem.* —ничекъ makovník, makový koláč; —ый makový.
макрéль, и *f.* makrela, -lka *Scomber scombrus* (ryba).
макулатýр-а *f.* makulatura; —ный makulaturový.
макýша, *dem.* макýшка, макýшечка *f.* makovice, vrch lebky.
макъ, а mák *Papaver* (rstl.).
малáга *f.* malaga (víno).
малакія *f.*, рукоблúдіе samosmilnosť, onanie.
малахáй, я, *dem.* малахáйчикъ špratovka, špratková čepice s ušima.
малахúтъ, а malachit (kámen); —йтовый malachitový.
малев-áльный malovací, malířský; —áніе, малёвка *f.* malování; —áть (-лю́, лю́ешь), на- malovati, namalovati.
мáленькій, ая, ое, малёхонекъ, нька, нько malounký, malinký, maličký; мале́нько *adv.* malinko.
мáлецъ, льца (*dem.* мáлечекъ, чка star.) *v.* мáльчикъ.
мализнá *f. v.* мáлость.

малúкъ, á (v myslivectví), зáячій слéдъ zaječí stopa.

малúн-а *f.* malina (keř i ovoce) *Rubus idaeus*; м. кáменная m. kamenná, m. skalní *R. saxatilis*; —никъ maliuník (keř); —ный malinový; —овка *f.* malinovka, nálivka malinová; —овый malinový, barvy malinové, karmazínový.

мáлить (-лю, -лишь), у- maliti, umaliti, menšiti; м.-ся (-люся, -лишься) maliti se, menšiti se.

мáлка *f.* skladací úhelnice (u truhlářů), úhlovec; 2. mladší sestra.

мáло *adv.* málo; слúшкомъ м., м. мáльски velmi málo, tuze málo, pramálo; мáло по мáлу znenáhla, pomalu; мáло ли чегó a co ještě! (pořekadlo).

мало-вáжность málovážnosť, nepatrnosť; —вáжный málovážný, nepatrný; —вáтый trochu malý; zakrslý, zakrnělý; -ость -osť; —вéдрie *n.* nečas, nepohoda; —вúдный malého vzrostu, malý; —вóдie, —вóдье *n.* malovodí, malá voda; —вóдный malovodný; —волóсый kdo má málo vlasů; —врéдный málo škodlivý; —врéменность malé n. krátké trvání; —врéменный krátce trvající; *adv.* —врéменно krátký čas, krátce; —вéрie *n.*, —вéрство malověrství, malá víra; —вéрный malé víry; —вéсный lehké váhy; —вéтрie *n.* malovětří, malý vítr; —глáзый malooký; —гóдный nespůsobilý, nehodící se; —голóвый malohlavý; —дохóдный co málo nese; —дýмie *n.*, —дýшество malomyslnosť; —дýшничать, —дýшествовать malomyslně si počínati, zmalomyslněti; —дýшный malomyslný; *adv.* —дýшно malomyslně; —дéльный bez namahání; —забóтливый nepečlivý, kdo se málo stará; —зéрный málozrný; —знáчащій, —знáчущій málo značící; —значúтельный nepatrný, bezvýznamný.

мáлой, аго *m.* sluha, hoch, pacholík; дóбрый мáлой dobrá duše, dobrák *v.* мáлый.

мало-извéстный málo známý; —имýщій málo mající, nemajetný; —крóвie *n.* chudokrevnosť; —крóвный chudokrevný; —лéсúстый, —лéсный málo lesů mající; —лéтie *n.*, —лéтность, —лéтство *n.* nezletilosť, maloletí; —лéтный nezletilý, maloletný; —лéтокъ, тка nezletilá osoba; —лю́дie, —лю́дство *n.*, —лю́дность malolidnosť, malá lidnatosť; —лю́дный malolidný, málo lidnatý; —мóчie *n.*, —мóчность, —мóщie, —мóщность malomocnosť, slabosť; —мóчный, —мóщный malomocný; —населéнность málo obyvatelstva; —населéнный málo obývaný; —óкій, ая, ое malooký; —óпытность nezkušenosť; —óпытный nezkušený; —плóдie *n.*, —плóдность maloplodnosť; —плóдный máloplodný; —помéстный málo statků mající; —прúбыльный málo vynášející; —разсýдный nepředložený; —рóслость malý vzrůst; —рóслый malého vzrostu; —рыбный málorybný; —свéдущій neznalý něčeho, malých vědomostí; —сúлie *n.*, —сúльность malosilí; —сúльный slabý, malé síly; —снéжье *n.* nedostatek sněhu; —сóчный málošťavný; —способность nedostatek způsobilosti; —способный málo způsobilý, málo způsobný.

мáлость malosť, maličkosť.

мало-ýмie *n.* slabosť n. nedostatek rozumu; —ýмный slabého rozumu; —употрéбительный málo ku potřebě; —цéнность málocennosť; —цéнный málocenný; —чúсленность nepatrný

почет; —чи́сленный malý na počet, m. počtem, nečetný; —ѣзженный málo ujezděný (cesta; vůz).

ма́лочникъ, a *v.* ма́лка 1).

малу́ха *f.* menší sestra.

ма́лый malý (*comp.* ме́ньшій menší).

малы́шъ, á malý člověk, maloch; 2. menší bratr; mladší syn.

мальха́нъ, a špatný lék, dryák; мальха́нщикъ, a mastičkář, dryáčník.

ма́льчикъ, a, мальчу́га *m.* chlapec, hoch; ма́льчикъ съ па́льчикъ paleček (chlapeček jako paleček); мальчи́шка *m.* kluk.

малѣйшій, ая, ее nejmenší.

малю́тка, *dem.* малю́точка *f.* malý chlapeček, malá holčička.

маля́нка *f.* malá ryba.

маляри́ха *f.* žena malířova.

маля́р-скій malířský; —ство malířství.

маля́ръ, á malíř.

ма́ма, *dem.* ма́мка *f.*, ма́мушка máma (matka); 2. kojná.

ма́мантъ, a, ма́ммутъ, a mamut (předpotopní slon).

ма́менька *f.* (мама́ша) maminka, matička.

мамере́нецъ, мамери́нецъ, нца troubel kožený k odvádění vody na korábech.

ма́мзель, и *f.* slečna (*mademoiselle*).

мамо́на *f.* mamona (nahromaděné bohatství). [pandero.

мамо́нъ, a (prost.) břicho, žaludek, мамы́ль, и *f.* divoká kočka.

мамы́ра *f. v.* княжени́ца.

мана́, ы́ vnada.

манатій *f. v.* ма́нтія. [-и́нскій.

мандари́нъ, a mandarin (čínský); *adj.*

мандоли́на *f.* mandolina (hud. nástroj).

мандрагóръ, a mandragora (rstl.); *adj.* -óровый.

маневри́ровать (-рую) manevrovati, manevrirovati.

манéвръ, a manévr, cvičebný boj *Manoeuvre.*

манéжъ, a *m.* jízdárna, jezdiště, škola jezdecká *Manége*; манéженье *n.* cvičení koně; манéжить (-y, -ишь) koně jízdě učiti, cvičiti; манéжный obježděný; -ая лóшадь obježděný kůň, cvičený kůň.

манекéнъ, я dřevěný panák s pohyblivými údy *Mannequin.*

манéр-иться (-рюсь, -ришься) upejpati se *v.* жемáниться; —ка *f.*, *dem.* —очка polní lahvice, vojenská l.; —ный, —истый upejpavý; nucený, škrobený (o chování).

манéръ, a způsob chování, mrav, obyčej (sprost. манýра) *Manière.*

манжéт-а *f.*, *pl.* —ы manšeta, manžeta, *pl.* manšety, okruží, náručky; —ка *v.* манжéта; 2. náprsní kraječky; 3. kontryhel *Alchemilla* (rstl.); —ница manšetnice, která dělá manšety.

манúть (-ню, мáнишь) lákati, vábiti, louditi koho; м. кого рукóю kývati na někoho rukou.

манифéстъ, a manifest, provolání panovníkovo.

маниха *f.* přítok vody ke břehu před nastávajícím přílivem (v moři).

манúшка *f.* košilka náprsní z jemného plátna *Chemisette*; *adj.* манúшечный.

мáнье, мановéніе *n.* kývání na koho, kývnutí rukou.

мáнна *f.* mana, manna (pokrm).

маннонóсный manonosný.

мáнный manový; мáнная трава́, мáнникъ odemka, zblochan (Presl) *Glyceria* (rstl.).

мановéніе *n. v.* мáнье.

маномéтръ, маноскóпъ, a hustoměr *Manometer.*

мантелёть, a pláština (štít, jímž se zakrývají zákopníci při kopání průkopů).

мантúлія, *dem.* мантúлійка, мантúлійца *f.* mantila, mantilka, pláštík ženský.

мáнтія *f.* plášť biskupský, knížecí atd.; герóóвая м. pokryvadla, fafrnochy (staroč.).

мáнтыль, я krátký provaz s železným háčkem.

манускрúптъ, a rukopis *Manuscript*; *adj.* -úптный.

мануфактýра *f.* továrna, rukodílna; *adj.* -úрный; мануфактурúстъ, a manufakturista.

манценúло *n.*, манценúллъ, a mancinela, mankanila *Mancenillum*, *Hippomane* (jedovatý strom).

мáнька *f.* ženský náruček z kožišiny, štuclík.

мáньщикъ, a volavec, vábník (pták na čihadle k vábení jiných).

марáзмъ, a chřadnutí, sešlost stářím.

марáкушка *f.*, рябчикъ kuroptev stepní.

марáлъ, a jelen sibiřský.

мар-áльщикъ, —áтель mazač, kaňhal; —áніе, —áнье *n.* mazání, kaňhání; —áтельница mazačka, kaňhalka; —áть (-áю, -áешь) mazati, kaňhati (м. фигýры, м. бумáгу); м. стихú klepati verše, smoliti verše; м. кого предъ кѣмъ černiti, očerňovati koho; м. пouстѣти (o barvách), barviti; м.-ся (-áюсь, -áешься) mazati se, špiniti se.

мáрганецъ, нца burel *Mangan*; *adj.* марганцóвый.

маргарúт-а *f.*, маргарúтъ, a perla; —ка *f.* chudobka, sedmikráska *Bellis perennis* (rstl.); —ный perlový.

мáрево *n.* přelud vzdušný (na moři) *Fata morgana.*

марéна *f.* mařena, mořena barvířská *Rubia tinctorum* (rstl.); *adj.* марéнный mařenový.

маринúстъ, a malíř výjevů námořských.

мариновáть (-нýю, -нýешь), маринúровать marinovati (rybu); маринóванный marinovaný.

маріонéтка *f.* loutka, marionetka.

мáрка *f.* mazání; 2. marka, známka (m. na věci dané do správky; m. při hře); m., váha 8 uncí.

марказúтъ, a markasit, kyz sirnatý.

маркгрáфъ, a markrabě(-ěte), markrabí(-ího), něm. *Markgraf*; маркгрáфиня *f.* markraběnka; маркгрáфскій markrabský; маркгрáфство markrabství.

маркéръ, a markér, sklepník; *adj.* маркéрскій.

маркúза *f.* markýzka; маркúзъ, a markýz; маркúзы *pl.* opony v oknech, záclony.

маркúровать vyznačovati.

маркúтантъ, a markytán; маркитáнтша *f.* markytánka; маркитáнтскій markytánský.

мáркій, ая, ое mazavý; co se dá lehko zamazati; co pouští (látka), pouštivý; мáркость pouštivosť.

маркшéйдеръ, a horní měřič, horymír něm. *Markscheider; adj.* -рскій; -рское искýсство horoměrství.

марлúнь, я tenký provázek o dvou pramenech.

мармóрки, овъ *v.* мамерúнецъ.

мáрморъ, мáрморный *v.* мрáморъ, мрáморный.

мародёръ, a mrzák, churavec vojenský (záškodník) *Maraudeur; adj.* мародёрскій; мародёрство; мародёрствовать co marodér za vojskem jíti.

мáрсель, я druhá plachta od spodu, něm. *Marssegel.*

марсъ, a košatka, košina na stěžni; 2. Mars, Smrtonoš (planeta); *adj.* мáрсовый.

мартъ, a měsíc březen *Martius.*

мартышка *f.*, *dem.* мартышечка vřeštan, mořská kočka (opice) *Cercopithecus*; 2. качáрка mořská vlaštovka *Sterna*. [moruška.

марýшка *f.* znamení na těle mrtvém, марципáнъ, а marcipán (pečivo).

марціáльныя вóды železité lázně.

мáршалъ, а maršal; мáршальскій maršalský.

маршировáть (-рýю, -рýешь) mašírovati, pochodem táhnouti; маршировка *f.* marš, pochod, tažení.

маршрýтъ, а vykázaná cesta, donucovací list cestovní *Marschroute*.

маршъ, а marš, pochod.

марь, и *f.* merlík, husí nožka *Chenopodium*. [(rstl.).

марьянникъ, а černýš *Melampyrum*

мáска *f.* maska; přestroj; škraboška.

маскарáдъ, а maškaráda, maškara; *adj.* маскарáдный. [strojiti, zakukliti.

маскировáть (-рýю) zamaskovati, přemáслен-икъ, а *v.* мáсляникъ; —ица *v.* мáсляница; —ie *n.* namazání n. pomazání n. natření olejem, olejování; —ка, маслёнка *f.* oliva (ovoce); —ый máslem namazaný; máselný; olejný, -natý, olejovatý; —ая кáша kaše máslem maštěná; —ые глáзки ohnivé oči; —ая *f. subst. v.* мáсляница.

мáслин-а *f.* oliva (strom) *Olea europaea*; oliva (ovoce); дúкая м. planá oliva, hlošina *Eleagnus*; —ный olivový.

маслúстый olejnatý.

мáслить (-лю, -лишь) mazati máslem n. olejem, mastiti; м.-ся (-люсь, лишься) mazati se (olejem n. máslem).

мáсли-ца *v.* мáслина; —це *n.* máslíčko; —чина *v.* мáслина; —чie *n.* (crk.) zahrada; —чный olivový; м. садъ, м. вертогрáдъ olivová zahrada, olivový sad; -чная вѣтвь olivová větev.

мáсло *n.* (корóвье) máslo; деревáнное м. olej (dřevěný, olivový); льняно́е м. lněný olej; конопля́ное м. konopný olej; кáменное м., гóрное м., чёрное м. kamenný olej, nafta, petrolej; хлѣбъ съ мáсломъ chleb s máslem, pomazanka; мáсломъ заливáть пожáръ přilívati oleje do ohně.

маслобóй, я, —щикъ máslař, máselník, kdo tluče máslo; —ка, —щица máselnice, máslařka; —ничать maslařiti, máslo vrtěti, máslo tlouci; —ный стáнокъ čeřen na mačkání oleje; —ная колотýшка moutvice na máslo; —ня *f.* olejna.

масло-продавéцъ, вщá máselník, obchodník v másle; —ródный газъ plyn olejorodný; —сáхаръ, элеосáхаръ cukr olejnatý.

мáслян-ая, ой *f. subst.* masopustní týden *v.* мáсляница; —икъ máselnice, nádoba na vrcení másla; 2. máselník, -íček, klouzek (houba) *Boletus viscidus*; —ица masopustní týden; 2. máselnice, nádoba na máslo; —ичный masopustní.

мáслянка *f.* majka *Melοë proscarabaeus*.

масóнъ, а svobodný zedník *le franc-maçon*; *adj.* масóнскій, масóнство.

мáсса *f.* masa, hmota ke spracování, podstata; papírovina, kaše papírová; конкýрсная м. podstata konkursní.

массúв-ный masivní, hmotný; —ность masivnost.

мастáкъ, а (prost.) mistr nějaké věci; мастáчить (-у, -ишь) prost. *v.* мастери́ть.

мастер-и́ть (-рю́, -ри́шь) mistrovati; dělati řemeslo; 2. (mysliv.) zaskočiti zajíce se strany (o psech mysliveckých); —и́ца *f.* mistryně; —óвать, а, о mistrný, mistrovský v čem; —óвой, áя, óе řemeslnický; и. *subst.*

řemeslník; —скóй, áя, óe mistrovský; *subst.* —скáя dílna řemeslnická; —ствó mistrovství, řemeslo.

мáстеръ, a mistr (řemeslnický), řemeslník; золотúхъ дѣлъ м. zlatník; токáрныхъ дѣлъ м. soustružník; костяни́хъ дѣлъ м. kostinář; оружéйный м. továrník zbraní, zbrojíř; онъ мáстеръ лгать umí znamenitě lhát; umí lhát jen se práší; дѣло мáстера бóится po díle se pozná mistr, dílo samo mistra chválí.

мастúка *f.* mastyks (pryskyřice); tmel, kyt; мастúчное дéрево, фúстáшка tryšla (Presl), lentyšek, strom lentyškový n. mastyksový *Pistacia lentiscus.*

мастúтый olejnatý; -ая стáрость pokročilé stáří.

масть, и barva koní; b. (v kartách); 2. (crk.) balšám.

масштáбъ, a měřidlo, měřítko něm. *Massstab.*

мáтежъ, a příhy těhotných. [koráb.

мателóтъ, a průvodčí koráb, podružný

математúка *f.* matematika; математúкъ, a matematik; математúческій matematický.

матереубíй-ство *n.* matkobojství, matkovražda; —ка *m. et f.* matkobojce, matkovrah.

матерúкъ, á původní země; 2. pevnina *Continent.*

матерúнка *f.* dobrámysl, voněkras, majoránka (marjánka) *Origanum majorana* (rstl.) *v.* душúца.

мáтер-ински *adv.* mateřsky; —инскíй, ая, ое mateřský; —инъ, я, о matčin.

матеріал-úсмъ, a materialismus; —истúческій materialistický; —úстъ, a materialista.

матеріáлъ, a materiál, látka; *pl.* —лы materiálie, hmoty.

матеріáль-но *adv.* materiálně; —ность materiálnost; —ный materiální, hmotný, podstatný.

матéрія *f.* materie, hmota; 2. materie, hnis (ve vředu), talov; 3. předmět; 4. látka (soukená).

мáтерній, яя, ее mateřský *v.* мáтеринскій.

мáтерный silný, vysoký; м. ленъ vysoký len; 2. м. hanlivý, potupný; -ыя слова hanlivá slova.

матерня́ *f.* vysoký len.

матерóй (-ы́й), áя, óe vysoký, vzrostlý, urostlý; silný, pevný; м. грунтъ, -áя земля́ pevná země, celina.

матёрость nadobyčejná výška; dospělost.

мáтер-скій mateřský *v.* мáтеринскій; —ство *n.* mateřství.

матерщúна *f.* nadávky, přezdívky.

мáтерь, и *f.* (crk.) *v.* мáть.

матерéть (-éю, -éешь) dospěti, vyrosti, vzrosti (děti); 2. tvrdnouti, stvrdnouti.

матúкъ, á (star.) mladý sokol.

мáтица *f.* trám pod stropem; 2. (v soliválství) matečná trouba.

мáтка *f.* matka *v.* мать; 2. samice (u zvířat), která rodila; вчелúная м. matka včel, královna; 3. matka, děloha *Uterus*; 4. matice (nerostů); 5. lůžko, pestík, blizna (v rostl.); 6. matice, matka (v octářství), kvas, zákvas; 7. kompas, střelka magnetická.

мáткина дýшка *v.* дýшка.

матня́ *f.* prostředek sítě rybářské.

мáтовый, ая, ое mdlý (neblýskavý o pozlacení).

матерéть *v.* матерéть.

мáточ-ка *f.* samička *v.* мáтка; —никъ matečník, buňka královny včel; 2. matečník, vaječník (v rostl.); 3. medunka, matečník, včelník *Melissa*

(rstl.); —ница heřmánek *Matricaria* (rstl.); 2. matečnice *Hysterie* (nemoc); —ный matečný, děložný; hysterický; —ная болѣзнь *v.* máточница.

матра́цъ, a matrace, žíněnka, žíňovka; *adj.* матра́цный; матра́цникъ matracník, kdo dělá matrace; -ница *f.* матри́кула *f.* matrika šlechtická.

матри́кулъ, a matrika universitní.

матри́ца *f.* matrice na písmo.

матро́съ, матро́зъ, a námořník, plavec námořský; матро́сскій, матро́зскій plavecký, námořnický.

матýха *f.* medvědice (která má mladé).

мáтушка *f.* maminka, matinka; мáтушкинъ сынóкъ maminčin mazlíček.

матъ (ve hře šachovní) mat; м. (u pozlacovače) nehlazený, neblýskavý.

мать, ери *f.* máti (*gen.* máteře), matka; посажéная м. svatbí; крéстная м. kmotra; м.-и-мáчиха podkovka, podběl *Tussilago* (rstl.). [*adj.* маýнный.

маýнъ, a kozlík *Valeriana* (rstl.);

махáлка *f.* ohářka na mouchy.

махáло *n.*, *dem.* махáльце *n.* vějíř.

махáль-ный *m. subst.*, —щикъ, a návěštník (voják, jenž dává návěští).

махáніе *n.* máchání; opálání, převívání.

махáть (-áю, -áешь i машý, мáшешь) чѣмъ máchati něčím; vrtěti (ocasem); м. опахáломъ máchati n. váti vějířem; м. (махнýть) рукóю kývati (kynouti) rukou, rukou znamení dávati; махнýть рукóю máchnouti rukou (aby udeřil); онъ махнýлъ на то рукóю on nad tím udělal kříž, nechce o tom nic věděti, nechce o tom ani slyšet; махáться (-áюсь, -áешься i машýсь, мáшешься) váti na sebe vějířem; třepetati se (na větru).

мáхина (махúна), махинúстъ *v.* машúна, машинúстъ.

махов-úкъ, a, —óе kolecó přemítací kolo; —úй (óй), áя, óе machací, přemítací; —úя пéрья peruti (u ptáků); —áя сáжень sáh rozpřaženýma rukama; —óй *m. subst.* návěštný strážník (jenž dává znamení rukou).

махóтка *v.* малю́тка.

махровúй цвѣтъ plný květ.

махъ, a mach, máchnutí, rozpřáhnutí; 2. křídlo n. lopatka větrného mlýna; мáхомъ, одни́мъ мáхомъ *adv.* rázem, jedním rázem.

мáца *f.* natěrací válec v knihtiskárně.

мáчиха (crk. мáчеха) *f.* macecha.

мáчта *f.* stěžeň, stožár na korábě *Mast*; мачтовóй, мачтóвый stěžňový, stožárový; мачтóвникъ, мачтовóй лѣсъ stěžně, stožáry na korábě; мачтовщúкъ, á stožárník.

машúна mašina, stroj; паровáя м. parní stroj, parostroj; машúнка *f.* mašinka.

машинáльный strojový.

машинúстъ, a mašinista, strojník.

машúнный strojový.

машúстый kolísavý v chůzi (kůň), klesavý; 2. mrhavý, útratný; *adv.* машúсто útratně.

маштáбъ *v.* масштáбъ.

маякъ, á světlárna přímořská, maják.

мáяніе *n.* unavení, uondání.

маятá, маетá *f.* těžká práce, rasování, dření, dřenice.

мáят-никъ, a kyvadlo (u hodin); —ничій, ья, ье *adj.* kyvadlový, kyvadelní; —ность unavenost, uondanost, zemdlenost; —ный unavený, uondaný, zemdlený.

мáять (мáю, мáешь), из- prost. unaviti, uondati, zemdliti; м.-ся (мáюсь, мáешься) prost. unaviti se; trápiti se, soužiti se.

маѣчить (-чу, -чишь), про- (п. годъ) nuzovati se; 2. м. vyměřovati hloubku vody.

маѣчный k světlárně náležitý.

маѳема́тика *v.* математика.

мгла *f.* mhla, mlha *v.* тума́нъ.

мглистый mlhavý.

мгновѣ́-ніе *n.* (óka) mihnutí oka, okamžik; —но *adv.* okamžitě; —ность okamžitosť; —ный okamžitý.

мѣбель, и *f.* nábytek, svršky *pl. les meubles*; —ный nábytkový; --щикъ obchodník v nábytku, prodavač nábytku; zhotovovatel nábytku; *adj.* —щичій, ья, ье.

меблиров-а́ніе *n.*, меблиро́вка *f.* opatření pokoje nábytkem; —а́ть (меблиро́вать R.) nábytkem opatřiti; меблиро́вщикъ, a kdo nábytkem opatřuje. [mětný peníz; *adj.* —ный.

медаль, и *f.*, *dem.* —ка medalie, pamedальёръ, меда́льщикъ, a medalník, ryjec medalií.

медальо́нъ, медаліо́нъ, a, *dem.* —о́нчикъ medalion.

ме́двен-икъ, a moucha bavlněná *Bombylius*; —ица mednice, komora na med; —ый medový.

медвѣ́д-ина, медвѣ́жина, медвѣ́жа́тина *f.* medvědina, maso medvědí; —ица *f.* medvědice; бо́льша́я и ма́лая м. velká i malá medvědice, velký a malý medvěd, vůz (shvězdění); —ка *f.* veliký hoblík; 2. vozík na vození klád atd.; 3. koprník štětinolistý *Meum athamanticum* (rstl.); —окъ, дка štír krtonohý *Gryllotalpa*; 2. myš krtkovitá *Mus talpinus*.

медвѣдь, я медvěd; м. ма́лый, чёрный, муравѣ́йникъ medvěd černý, brtník *Ursus arctos*; м. бѣлый m. bílý, lední *Ursus maritimus*; 2. medvěd, brumlal; 3. medvěd, nápoj z kávy a rumu.

медвѣ́ж-а́тина *f. v.* медвѣ́дина; —а́тникъ, a medvědář; —ёнокъ, нка medvídě.

медвѣ́ж-ина *f. v.* медвѣ́дина; —ій, ья, ье medvědí (staroč. medvězí); —ьи я́годы *pl.*, толокня́нка medvědice *Arbutus uva ursi* (rstl.).

ме́двяникъ *v.* ме́двеникъ.

медвя́ный medový *v.* ме́двеный; -ая роса́ medová rosa, medovice.

медели́н-ка, —ская соба́ка hafan, věžník (pes).

ме́дико-полице́йскій lékařský a policejní; —суде́бный lékařský a soudní.

ме́дикъ, a medik.

медйстый mednatý.

медици́н-а *f.* medicina; —скій medicinský.

ме́длен-іе *n.* meškání; —но *adv.* zvolna, zdlouha, váhavě; —ность, медли́тельность váhavosť; —ный, медли́тельный váhavý, meškavý, loudavý.

медли́тель loudal, váhavec.

ме́длить (-лю, -лишь) meškati, váhati; не ме́для nemeškaje, bez meškání.

медо-варе́ніе *n.* medaření; —ва́ренный, —ва́рный medovárný; м. заво́дъ, —ва́рня *f.* medovárna; —ва́рскій medovarský; —ва́ръ, a medovar, medař, medovinář (kdo dělá medovinu).

медов-а́тый medovitý; —и́къ, a perník (medem zadělávaný); 2. medník, medovík, medový kámen *Mellith*; —ина *f.* medovina.

медо́вка, мелисса апте́чная medovka, melisa *Melissa officinalis* (rstl.).

медо́вникъ, a medovník *Nectarium* (v květu rostlin, kde med se nachází).

медовока́менная кислота́ kyselina medokamenná.

медовщи́къ, a medař, medovinář.

медóвый, медовы́й (-óй), áя, óе medový; м. кáмень *Mellith v.* медови́къ; м. мѣсяцъ medový měsíc, líbánky; -áя росá medová rosa *Melligo.*

медóкъ, дкá *v.* медъ; medek, druh vína francouzského.

медо-лúстникъ medovník, dubravník (dobronika Presl) *Melittis melissophyllum* (rstl.); —нóсный medonosný; —сóсъ, a medosos, medossav, kolibřík *Trochilus* (ptáček); —цвѣтъ, a medokvět *Melianthus* (rstl.); --ѣдка medojedka, medožrout *Gulo capensis* (zvíře).

медун-íца *f.*, лёгочница *Pulmonaria* (rstl.); —íчникъ, лабáзникъ tavolník jilmovitý *Spiraea Ulmaria* (rstl.).

медýнка *f.* tolice *Medicago* (rstl.).

мёдъ, a med; слáдкій какъ м. sladký jako med; на языкѣ мёдъ, а подъ языкóмъ лёдъ na jazyku med a pod jazykem jed; 2. м. *Meth v.* медовúна.

межá *f.* meze, mez; mezník.

межгóрье *n.* mezihoří (jako v Čechách); межгóрный mezihorský.

междо-мéтіе *n.* citoslovce, citovka *Interjectio*; —мѣсячіе *n.* nový měsíc (když není měsíce viděti); —рѣчіе *n.* meziříčí; —усóбица *f.*, —усóбіе *n.* vnitřní svár, domácí různice, nesvornost; —усóбный nesvorný; —усóбствовать v různici n. v nesváru žíti; —цáрствіе *n.* mezivládí *Interregnum.*

мéжду *præp. c. gen. et inst.* mezi *(c. gen. et acc.)*; дорóга извивáется м. горъ cesta vine se mezi horami; жить м. дóбрыми людьмй žíti mezi dobrými lidmi; м. тѣмъ mezi tím, zatím; м. прóчимъ mezi jiným; м. нáми скáзано mezi námi řečeno.

между-брóвіе *n.* mezibrví, rozbrví; —врéменіе *n.* mezičasí, mezera časová; —гóрie, —гóрье *n.*, —гóрный *v.* межгóрье, межгóрный; —дѣйствіе *n.* mezidějství, mezihří *l'entr'acte*; —зубіе *n.* mezizubí; —колѣніе *n.* mezikolení (na stéble); —кóстный mezikostní, mezi kostmi se nacházející; —рёберный mezižeberní; —стóлбіе *n.* mezisloupí; —стрóчіе *n.* prostora mezi řádky; —стрóчный mezířádkový; —úмокъ, мка člověk, jenž není k žádnému stavu zapsán, čl. bez zaměstnání; —цáрствіе *n. v.* междоцáрствіе.

межев-áніе *n.*, межёвка *f.* mezování; vyměřování polí; —áть (-жýю, -жýешь) vyměřovati pole, luka, hranice rozměřovati, vyhraniti; —óй, áя, óе hraničný, měřický; —щúкъ, á měřič polí, vymezovač.

межéнь, и *f.* středoletí, prostředek leta; *adj.* межённый, ая, ое A. R., межéнній, яя, ее středoletní; межéнúна *f.* sucho v letě.

межеумóкъ, мка člověk bez zaměstnání; 2. бáрка, veliký člun k vožení soli na řece Kamě; —усóбный *v.* междоусóбный.

межúна *f.* mezina, souhrada, prostora mezi dvěma domy.

межникъ, a meze (mezi dvěma poli).

межъ *v.* мéжду. [нúнный.

мезанúнъ, a poloupatro; *adj.* мезамезгá *f.* měkká část rozetřené řípy neb bramborů; *v.* болóнь. [dělník.

мéздникъ, a (crk.) mezdník, najatý

мездр-á *v.* маздрá; —úть *v.* маздрúть.

мекáть (-áю, -áешь) (prost.) domnívati se, hádati.

меланх-óликъ, a melancholik; —óлическій melancholický; —óлія *f.* melancholie, těžkomyslnost, zádumčivost.

мéлево *n. v.* мéливо.
мелед-á *f.* (prost.) váhavosť, obmeškání, odklad; 2. piplačka, párачka (práce piplavá n. nimravá); 3. hra v kroužky; —úть (мележý, меледи́шь), мéдлить meškati, otáleti.
мелéніе *n.* mletí, mlení.
мéленка *f.* mlýnek *v.* мéльница.
мéленъ, a klika, rukověť, držadlo (u ručního mlýna, u žernovu); 2. kopist na roztírání tabáku.
мéливо *n.* melivo (mlynářské výrobky).
мелина *f.* mělčina.
мéлкій, ая, ое drobný; м. песóкъ drobný písek; м. дождь dr. dešť; -ое письмó drobné písmo; -ое дворя́нство drobná šlechta; -ія дéньги drobné peníze; 2. mělký (řeka); m. (talíř).
мелковáтый trochu drobný, přidrobnělý; trochu mělký; -ость.
мелко-борóздый mělkobrázdý; —вóдіе *n.*, —вóдность mělčina, mělkosť; —вóдный mělký; —дóнный s mělkým dnem; —зерни́стый drobnozrnný; —зýбка hladicí pilník; —зýбый drobnozubý; —лúственный drobnolistý; —лéсокъ, ска, —лéсье *n.* mlází, místo mlázím porostlé, háj; —помéстный dvoraninův zeman s malou usedlostí (zemánek).
мéлкость, мелкотá *f.* drobnosť.
мелко-трáвный, —трáвчатый s drobnými kvítky (látka); — чешуйчатый drobnošupinný; —шéрстный drobnosrstný, jemnosrstný.
мелли́тъ, a medek *Mellith*; *adj.* мелли́товый.
мелоди́ческій melodický, zpěvný.
мело́дія *f.* nápěv, zpěv, melodie.
мелодрáма *f.* melodrama.
мелочнóй (-нóй), áя, óе nepatrný; м. человéкъ nepatrný člověk; malicherník, malichernůstkář, titěrkář; -ыe счёты drobné účty; -áя лáвка krámec; -áя продáжа drobný n. kramářský prodej.
мéлочь, и *f.* nepatrné věci, drobotiny.
мелузгá, мелюзгá *f.* drobné rybičky, ovesničky.
мель, и *f.* mělčina, jesep.
мельзи́ть (-зю́, -зи́шь) (crk.) dojiti (srv. mleziva).
мельк-áніе *n.* blikání, kmitání, míhání; —áть, —нýть kmitati se, míhati se (oheň, světlo).
мéлькомъ *adv.* mžikem, okamžikem, mihem; 2. povrchně, zběžně, ledabylo; м. прочитáть zběžně pročísti.
мéльн-икъ, a mlynář; —ица *f.* mlýn; —ичиха *f.* mlynářka; —ичій, ья, ье, —ическій, ая, ое mlynářský; —ичный mlýnský; —ичное колесó mlýnské kolo.
мéльче *comp.* mělčeji, drobněji.
мелéть (-éю, -éешь), об- změlčeti; 2. zůstati na mělčině vězeti.
мéлюсъ, a melis.
мемóрія *f.* pamětný spis.
мéнзула *f.* stolek měřický.
менсýра *f.* mensura, výměra (strun, píšťal ve varhanech).
мéнтикъ doloman, pláštík husarský.
мень, *gen.* меня́ *i* мня, *dem* менéкъ, нькá мник, мик *Gadus lota* (ryba).
меньшáкъ, a (prost.) menší (mladší) syn n. bratr.
мéньш-е *comp.* méně; —икъ, á (star.) menší, mladší.
меньшинствó *n.* menšina.
мéньшій, ая, ее menší.
меньшóй, áя, óе mladší (menší).
мéньше *comp.* méně *v.* мéньше.
мéргель, я slín *Mergel*; *adj.* мéргельный. [—ный.
мерёж-а *f.* síť rybářská, nevod; *adj.*
мереть (мру, мрешь) mříti; умереть umříti.

мере́щиться (-щусь, -щишься) míhati se, kmitati se (mrcati se) před očima.
мерея *f.* zrnko (dolíček) v kůži; *adj.* мере́йный.
мерза́в-ецъ, вца hanebník; —ица, —ка hanebnice.
мерз-и́тельный *v.* ме́рзкій; —и́ть (-зю́, -зи́шь), о- (кому́) ošklivost vzbuzovati, o. dělati komu, nechuť působiti, hnusiti.
ме́рзк-ій, ая, ое mrzký, hnusný; —о *adv.* mrzce, hnusně.
мёрзл-ость zmrzlost, mrazovitosť; —ый zmrzlý, mrazovitý.
мерзл-я́къ, я́ (prost.) zmrzlík, člověk zimomřivý; 2. zmrazek, zmrzlá hruda; —я́тина vymrzlé jídlo.
мёрзнуть mrznouti.
ме́рз-остный *v.* ме́рзкій; —ость ošklivost, ohavnost, hnusnost; м. запусті́нія ohavnost zpuštění.
мерзѣ́ть (-ѣю, -ѣешь) o- mrzeti; omrzeti.
мерид-іа́нъ, а poledník, meridián; —іона́льный poledníkový, polední, jižní.
мерино́съ merinka, ovce merinová; *adj.* мерино́совый merinový.
ме́ринъ, а, *dem.* мерено́къ, нка valach (kůň).
ме́ркнуть, по- setmíti se, smrknouti se.
мерку́рій, я Dobropán (Merkur) (oběžnice).
меркуріа́льный rtuťový, merkuriální.
мерла́нъ, а merlan *Merlangus* (druh tresky).
мерли́ца *f.* spratek z padlého jehněte.
мерлу́ха, *dem.* мерлу́шка *f.* vydělaná jehnětina, beránek; *adj.* мерлу́шачій, мерлу́шечій, ья, ье, мерлу́шій, ья, ье, мерлу́щатый beránkový.
мёртвенн-ость zsinalost, mrtvina; —ый zsinalý, umrlčí barvy; -ая блѣдность smrtelná bledost, umrlčí bledost.
мертвѣ́цки пьянъ na mol opilý.
мертвѣ́цъ, á umrlec, nebožtík; mrtvola.
мертвечи́на *f.* mrcha; umrlina, mrtvé tělo; *adj.* мертвечи́нный.
мертв-и́тельный smrtelný, smrtící, usmrcující; —и́ть (-влю́, -ви́шь) mrtviti, u-, usmrtiti.
мертво́ *adv.* mrtvě.
мертворождённый mrtvorozený.
мёртвый (мертвъ, á, о́) mrtvý; м. язы́къ mrtvý jazyk; —ая вода́ mrtvá voda (netekoucí); мёртвый я́корь hlavní (přístavní) kotev. [zmrtvěti.
мертвѣ́ть (-ѣю, -ѣешь), о-, по- mrtvěti,
мерц-а́ніе *n.* mrkání, blikání, kmitání (světla); —а́ть mrkati, mrcati, blikati, kmitati (světlo).
мескъ, мска (crk.) mezek.
Мессі́я *m.* Mesiáš (spasitel); Мессі́инъ, а, о Mesiášův.
мести́, месть (мету́, метёшь) mesti (metu, meteš); мета́ть metati.
мести́ца *m. et f.* mestic.
месть, *gen.* мсти mst.
металли́ческій, ая, ое kovový.
металло-ви́дный kovovitý; —но́сный kovonosný; —рѣзныя но́жницы nůžky kovostřižné n. plechařské.
металлу́ргія *f.* kovoznalství, kovověda; металлурги́ческій kovoznalský; металлу́ргъ, а kovoznalec, kovozpytec.
мета́ллъ, а kov *Metallum.*
мета́ніе *n.* metání, házení.
мета́тельный házecí, metací.
мета́ть (мечу́, ме́чешь) (мётывать, метну́ть) metati, házeti (kamení); м. жре́бій metati los; м. котя́ть metati kotata, kotiti se; м. икру́ třiti se, potírati se (o rybách); м. кровь pouštěti žilou; м.-ся (мечу́сь, ме́чешься) házeti se; м.-ся въ глаза́ býti n. padati do očí; м.-ся на кого́-либо přepadnouti koho.

метафи́зика *f.* metafysika; метафизи́ческій metafysický.

метафо́ра *f.* metafora, přenos, přenůška, podobenství; метафори́ческій metaforický, přenešený, přenosný.

метацéнтръ, а nadstředí, mimostředí *Metacentrum.*

метéлица *f.*, метéль, и *f.* metelice *v.* мятéлица, мятéль.

метёлка *f.* metelka, metýlka, metlička.

метéльникъ násada u koštěte; мéтельный metlový.

метéльный meteličný.

метéль-щикъ, а zametač; —щица zametačka.

метéніе *n.* metení.

метеоро-лóгія *f.* meteorologie, nauka o povětroních; —логи́ческій meteorologický; —лóгъ, а meteorolog.

метеóръ, а meteor, povětroň.

мéткій jistý, pevný.

метлá *f.* koště, metla; 2. metla, ocas, chon komety; 3. м., метли́ка, метли́ца metlice (tráva) *Bromus secalinus.*

метловúще *n.* násada u koštěte.

метóда *f.*, метóдъ, а metoda, návod, navedení, naučení; методи́ческій návodný; *adv.* -ски.

метонимія *f.* přejmenování; метонимúческій metonymický.

мéтрика *f.* matrika (kniha narozených, křtěných, zemřelých).

метри́ческій metrický, časoměrný; м. перевóдъ metrický překlad; -ая книга *v.* мéтрика; -ое свидѣтельство vysvědčení matriční.

метро-лóгія *f.* metrologie, měroznalství; —логи́ческій měroznalský; —нóмъ, а metronom, časoměr.

метръ, а metr *Mètre*; časomíra *Metrum.*

мéтчикъ, а šroubový vrták, výkrutka.

метúль, я jepice *Ephemera* (hmyz).

мéть, и *f.* cval koňský (kalup) *Galopp.*

мефитúческій mefitický, zloparný, morný.

механ-ика *f.* mechanika, strojnictví; —икъ, а mechanik, strojník.

механ-úзмъ mechanismus, stroj; —úческій mechanický.

мече-бóецъ, бóйца mečebojec, šermíř, zápasník *Gladiator*; —вúдный, —обрáзный mečovitý; —нóсецъ, сца mečenosec, mečník; —нóсный mečenosný.

мечéть, и *f.* mešita *Mosquée* (mohamedánský chrám); *adj.* мечéтный mešitový.

мéчка *f.* medvědice (macek = medvěd).

мéчникъ (star.) mečník; 2. mečík *Gladiolus* (rstl.).

мечт-á *f.* domněnka, přelud; —áніе *n.* domnívání, obrazotvornost; —áтельность blouznivost; 2. domýšlivost; —áтельный blouznivý, obrazotvorný; 2. domněvačný, domýšlivý; —áть blouzniti; м. о себѣ domnívati se, domýšleti se (o sobě); м.-ся zdáti se (ve snu).

мечъ, á, *dem.* мéчикъ, а meč; мечъ-рыбá mečoun *Xiphias* (ryba); ognëmъ и мечëмъ ohněm i mečem; мечевóй mečový.

мзгнуть, про- nahniti, zkaziti se.

мзда *f.* mzda.

мздоим-ецъ, мца, взя́точникъ úplatkář, prodajný člověk; —ный úplatný, prodajný; —ство úplatnost, prodajnost; —ствовать, —ничать dáti se uplácet.

мздо-лю́бецъ, бца ziskuchtivec; —лю́бивый ziskuchtivý, zištný.

миг-áніе *n.* míhání, mrkání (očima); —áть, —нýть míhati, mrkati, blikati očima; —овóй, áя, óе okamžitý.

мигрéнь, я *m.*, м., и *f.*, мигрéна *f.* poloustranné píchání v hlavě *Migraine*.
мигýнъ, á blíkal, mrkal; мигýнья *f.* blíkalka, mrkalka.
мигъ, a mih, mihnutí oka, mžik, okamžik; мúгомъ *adv.* mžikem.
мúдель, я střed korábu (něm. *Mittel*).
мизантрóпъ, а nevlídník, lidonenávistník; мизантрóпка *f.* nevlídnice; мизантропúческій misantropický, nevlídnický, nevlídný.
мизгúрь, я *m.* tarantule *Aranea tarantula*. [zerně.
мизéрный mizerný; *adv.* мизéрно mizé-
мизéръ, а, *dem.* мизéрчикъ hra v boston, kde ani jednou se nepřebíjí *Misére*.
мизúнецъ, ица mezinec, prostřední prst.
микроскóпъ, а mikroskop, drobnohled; *adj.* микроскóпный, микроскопúческій drobnohledový, drobnohledný.
микстýр-а *f.* směs, směsenina; *adj.* —ный.
микъ, а klika u lodní pumpy.
мúленькій, ая, ое miloučký, milounký *v.* мúлый; *adv.* мúленько.
милúція *f.* zemská obrana *Militia*.
милліóнъ, а milion; *adj.* милліóнный; милліóнщикъ milionář; милліóнщица milionářka.
мúло *adv.* milo.
мúлов-аніе *n.* udělení milosti; —ать, по- milost uděliti, smilovati se nad kým.
милов-áние *n.* milování; —áть (-лýю, -лýешь) milovati; м.-ся milovati se.
миловúдн-ость spanilost, lepotvárnost, milovidnost; —ый spanilý, lepotvárný, milovidný.
милосéрд-іе *n.* milosrdenství, milosrdí; безъ —ія bez milosrdenství, nemilosrdně; сёстры —ія milosrdné sestry; —ованіе *n.* slitování; —овать, —ствовать o комъ slitovati se nad kým, milosrdenství míti s někým; —ый milosrdný; *adv.* —о milosrdně.
мúлостив-ецъ, вца příznivec, dobroděj; —ица příznivkyně, dobrodějka; —ый къ кому milostivý k někomu, vlídný, příznivý; —ый Государь! Velectěný pane! (co radpis v listech).
мúлостникъ, а milostník *v.* любúмецъ.
милостыне-раздавáтель udělovatel almužny; —собирáтель almužník, sběratel almužny.
мúлостын-никъ, а almužník, udělovatel almužny; sběratel almužny; —ный almužnový; —я *f.* almužna; жить —ею žíti almužnou, žíti z milosti.
мúлость, и *f.* milost; *grace, faveur;* просúть -ти prositi milosti, pr. za milost; быть въ -ти у кого-либо býti u někoho v milosti; сдéлайте мúлость! račte býti tak laskav! мúлости прóсимъ! prosím, račte! buďte vítáni! Бóжіею мúлостію boží milostí, z boží milosti.
мúлоть, и *f.* (crk.) oděv z ovčí kůže; милотáрь, я kožich z beránku; 2. jirchář.
мúлый milý.
мúлышъ, а miloušek. [milník.
мúльный mílový; м. столóъ, м. знакъ
милѣть (-лѣю, -лѣешь), по- zmileti, milým se státi.
мúля, и *f.* míle (na měření vzdálenosti).
миляга *m.* (prost.) *v.* мúлышъ.
мúмика *f.* mimika, tvářitelství, tvářehyb; мúмикъ, а mimik; мимúческій mimický.
мúмо *adv. et praep. c. gen.* mimo, kolem; м. твоегó двора пройтú нельзя kolem tvého dvora nelze projíti.
мимóза *f.*, недотрóга citlivka *Mimosa* (rstl.).

мимо-лётный mimoletný, pomíjející; —хо́домъ *adv.* mimochodem; —ѣздомъ *adv.* jeda kolem; —ѣжій mimo jedoucí, kolem jedoucí.

ми́на *f.* podkop *Mine*; *adj.* ми́нный.

минаре́тъ, а minaret (vysoká věž mahomedánská); *adj.* минаре́тный.

миндалеви́дный mandlovitý.

минда́лина, *dem.* минда́линка mandlové jádro, mandle; 2. mandle v krku.

минда́ль, я *m.* mandlovník, mandle, mandlový strom *Amygdalus communis*; 2. mandle (ovoce); —ный mandlový; м. ка́мень mandlovec.

минера-ло́гія *f.* mineralogie, nerostoznalství; nerostopis; —логи́ческій mineralogický; —ло́гъ, а mineralog, nerostoznalec.

минера́лъ, а nerost *Mineral.*

минера́льный nerostový; м. кабине́тъ sbírka nerostů; -ая вода́ minerální voda.

минёръ, а podkopník, zákopník; *adj.* минёрный; -ое иску́сство podkopnictví.

мине́я, мине́и *f.* kniha obřadů náboženských; kniha mešní (misál); м. че́тья legenda svatých.

министе́р-скій ministerský; —ство ministerstvo.

мини́стръ, а ministr.

миніатю́ра *f.* miniatura; *adj.* миніатю́рный.

миніатю́ристъ, а miniaturista, malíř miniatur.

минов-а́ніе *n.* chůze mimo, chůze kolem; 2. minutí, konec; —а́ть (-ну́ю, -ну́ешь), мину́ть чего́ minouti, jíti mimo, jíti kolem; срокъ мину́лъ lhůta minula, l. prošla; зима́ ещё не минова́ла zima ještě neminula; ему́ мину́ло два́дцать лѣтъ jemu minulo dvacet let; чему́ быть того́ не минова́ть osudu se nikdo neubrání; м. что minouti něco, pominouti čeho, zanechati; м., м.-ся skončiti se, ukončiti se; мину́вшій, ая, ее minulý.

мино́га *f.* minoha *Petromizon* (ryba).

ми́нусъ, а menšítko, znamení počtářské (—) *Minus.*

мину́т-а, —очка *f.* minuta, minutka; на —очку на minutku, na okamžik; —ный minutní.

минц-ме́йстеръ, а mincmistr (něm. *Münzmeister*); -скій mincmistrský; —пробе́ръ mincíř, zkoušeč mincí (něm. *Münzprobirer*); *adj.* -ское.

минцъ-кабине́тъ kabinet mincí, sbírka mincí.

мира́жъ, а *m. v.* ма́рево.

мирво́лить кому́ rozmazliti koho, mazliti se s kým.

мире́ніе *n.* míření.

ми́рика *f.* zdla, břesna (Presl) *Myrica gale* (rstl.).

мири́тель, я mířitel, smírce.

мири́ть (-рю́, -ри́шь), по- mířiti, smířiti; м.-ся mířiti se, smířiti se.

миріа́да *f.* miriáda, deset tisíc.

ми́рный mírný, smírný; *adv.* ми́рно mírně.

миров-а́ніе *n.* (star.) míření, sjednávání míru; —а́ть (-ру́ю, -ру́ешь) (star.) žíti v míru; —о́й (-о́й), а́я, о́е mírový, smírný; -а́я *f. subst.* smír, narovnání; smírný list; —щи́къ, а́ smírce, prostředník; —щи́ца mířitelka, prostřednice.

миро-да́вецъ, вца, —да́тель, я mírodárce (Bůh); —лю́бецъ, бца míromil; —люби́вый mírumilovný, mírný; —наруши́тель kazimír; —но́сный míronosný; —тво́рецъ, рца mírotvorec; —твори́тельный, —тво́рный mírotvorný, smiřující, míroplodný.

мирóнъ, а, *dem.* мирóнчикъ, чебáкъ *Cyprinus barbus* (ryba).

мúрра *f.* myrha.
мирсúна, мúрта *f.*, миртъ, а myrta *Myrtus* (rstl.); *adj.* мúртовый myrtový.
миръ, а мír, pokoj; м. вамъ! pokoj vám! м. прáху твоемý! pokoj tvému popeli! идúте съ мúромъ jděte s pokojem! (jděte s Pánem Bohem!)
мúса, *dem.* мúска mísa na polívku; *adj.* мúсочный miskový.
миссіонéръ, а misionář; -рскій misionářský.
мúссія *f.* mise (sbor kněží poslaných, aby nevěřící na víru obraceli).
мúстика *f.* mystika, tajnověda; мúстикъ, а mystik, tajnoslovec; мистицúзмъ mysticismus; мистúческій mystický.
мисю́рка *f.* (star.) čepice s železným svrškem.
мúтель, я *m.* střední písmo (německy *Mittel*).
миткáль, я mitkal (látka bavlněná, hrubé kaliko); *adj.* миткáлевый, миткáльный.
мúтра *f.* mitra, biskupská čepice.
митро-полúтъ, а metropolita; *adj.* —полúтскій, —полúчій, ья, ье metropolitský; —пóлія *f.* metropole.
мúчманъ, а nejmladší důstojník námořský *Midshipmann*; *adj.* мичмáнскій.
мишéнь, и *f.* měřidlo dělostřelecké; 2. cíl, terč; *adj.* мишéнный.
мишурá *f.* šumicha, pozlátko; *adj.* мишýрный.
миθúческій baječný, mythický.
миθо-логúя *f.* bajeslovi, mythologie; —логúческій bajeslovný, mythologický; —лóгъ, а bajeslovec, mytholog.
миθъ, а báje.
мiáсма *f.* zlopar, výpar morový, miasma.
миолóгія *f.* nauka o svalech, svalozpyt *Myologie*; *adj.* -логúческій.
мiро-óбтіе *n.* stvoření světa; 2. trvání světa; —держáвіе *n.* světovláda; —дéрженъ, жца světovládce, udržovatel světa; —здáніе, —создáніе *n.* stvoření světa; —описáніе *n.* světopis *Kosmografie*; —описáтель světopisec; —описáтельный světopisný; —правúтель vládce světa, světovládce; —ѣдъ, а fatkář, darmojed, darmožrout.
мірскóй (-íй), áя, óе světský; 2. s tohoto světa, marný; 3. obecní, vesnický; -óе óбщество obec vesnická; -óе собráніе shromáždění obecní, hromada vesnická; -áя головá představený obecní, představený vesnický (rychtář).
мірщúна *f.* robota na celou obec uložená.
міръ, а svět, ves-mír; 2. obec vesnická, hromada vesnická, shromáždění selské; прáвда пó міру хóдитъ pravda chodí žebrotou.
мірянúнъ, а světský, laik; 2. obyvatel vesnický, vesničan; мірянка *f.* vesničanka.
младéн-ецъ, нца dítě, nemluvně, pacholátko; грудно́й м. kojenec, kojenče; —ческій dětský; —ческая *f.* křeče šestinedělek; —чество dětství; —чествовать dítětem býti; —чица *f.* bezostrožka *Ophrys* (rstl.).
мла́дость mladost.
младóй *v.* молодóй.
мла́дшій, ая, ее mladší, nejmladší.
млéко *n.* (crk.) mléko *v.* молокó.
млеко-вúдный, —óбразный mlékovitý, mléčný; —гóнный mlékopudný (lék); —нóсный mlékonosný; —питáющее живóтное ssavec.
млéчный mléčný; м. путь mléčná dráha, mléčná cesta (na nebi).
млинъ, а млýн *v.* мéльница; *dem.* млинóкъ, нкá млýnek.

млѣть (млѣю, -ѣешь), изомлѣть, замлѣть, обомлѣть strnouti, ustrnouti (zděšením).
мнемóника *f.* mnemonika, pamětiuma; мнемонúческій mnemonický.
мнúмый domnělý.
мнúтельн-ость podezřívavost; —ый podezřívavý, podezřívající, nedůvěrčivý.
мнить (мню, мнишь) mníti, domnívati se; мнúтся zdá se, zdá se mi.
мнóгіе *pl.* mnozí; мнóгая лѣта! (crk.) mnohá leta! dlouhý věk! dlouho buď zdráv!
мнóго *adv.* mnoho.
много-бóжіе *n.* mnohobožství; —бóжникъ, —бóжный mnohobožník, kdo věří v mnoho bohů *polytheista*; —брáтство mnohobratrství *polyadelphia*; —брáчіе *n.* mnohomanželství *polygamie*; —брáчный mnohomanželný; —бѣдственный přežalostný, velmi bídný; —вóдіе *n.* mnohovodí, hojnost vod; —вóдный mnohovodný; —глáсіе *n.* mnohohlasí; —глáсный mnohohlasný; —голóвникъ, а, рýта кáменная, рýта стѣнная routa kamenná *Ruta muraria* (rstl.); —грáнникъ, а mnohohraník *Polyedron*; —грáнный mnohohranný; —желáнный veležádoucí; — жéлчіе *n.*, —жéлчность mnohožlučí, mnohožlučnost; —жéнецъ, нца, —жéнный mnohoženec, mnohožený; —жéнство mnohoženství; —забóтливый starostlivý; -ость -ost; —знаменáтельный, —значúтельный, —знáчащій mnohoznačný; mnohovýznamný; —знáніе *n.*, —знáтельность mnohoznání, mnohovědnost; —зýбецъ, бца mnohozubec *Polyodon* (ryba); —имéнный mnohojmenný; —испытанный velmi zkušený, mnohozkušený; —колѣнный, —колѣнчатый mnohokolínký, kolínkatý; —крáтно *adv.* mnohokrát; —крáтность mnohokrátnost; —крáтный mnohokrátný; м. видъ způsob opakovací (gramat.); —крóвіе *n.*, —крóвность krevnatost, mnohokrevnost; —крóвный mnohokrevný, krevnatý; —лепéстный mnoholupenný, o mnoho listenech (květ); —лúственный mnoholistý, listnatý, lupenatý; —лóпастный mnohochlopenný; —лѣтіе *n.* mnoholeti, dlouhé živobytí; 2. zpěv po mši za dlouhý život panovníkův; —лѣтность mnoholetost; —лѣтный mnoholetý; —лѣтствовать dlouho žíti; м. кому přáti komu dlouhého věku; —людіе *n.*, —людность, —людство lidnatost; —людный mnoholidný, lidnatý; —млéчникъ vítod, křížek (Presl) *Polygala* (rstl.); —мóщный (crk.) velemocný; —мýдрый (crk.) velemoudrý; —мýжіе *n.*, —мýжство mnohomužstvo *Polyandria*; —нарóдный mnoholidný; —начáлие, —начáльство mnohovláda *Polyarchie*; —нóгій, ая, ое mnohonohý; —нóгъ, а, —нóжица mnohonoh, tisícenoh *Julus*; stonožka *Scolopendra*; —обрáзіе *n.*, —обрáзность rozličnost, rozmanitost; —обрáзный rozličný, rozmanitý; —объ-ятный velmi obsáhlý, rozsáhlý; -ость -ost; —óкій, —очúтый mnohooký; —племéнный mnohoplemenný; —плóдіе *n.*, —плóдность plodnost; —плóдный plodný; —пóльный mnohostraný, čtyrstraný (hospodářství); —разлúчіе *n.*, —разлúчность rozličný; —рóгій mnohorohý; —рѣчúвость, —рѣчіе *n.* mnohomluvnost, tlachavost, žvavost; —рѣчúвый mluvný, mnohomluvný, tlachavý, žvavý; —свѣдущій mnohovědoucí; —семéйный četnou rodinu mající; —скóрóный velmi

zkormoucený; —сло́вie *n.* mnohosloví; —сло́вный mnohoslovný; *v.* многорѣчie, многорѣчи́вый; —сло́жный složitý *compliqué*; 2. mnohoslabičný; —снѣжный mnohosněžný; —соста́вный z mnoha částí sestavený; složitý *compliqué*; —со́чный šťavnatý; —створчатый mnohoskořepný (mušle); —стебе́льный mnohostebelný; —сторо́нній, яя, ее mnohostraný (vědomosti); —сторо́нность mnohostranost; —страда́лецъ, лица, —страда́льный kdo mnoho přetrpěl; —стру́нный mnohostrunný; —сѣмéнный mnohosemenný; —терпѣли́вый velmi trpělivý; —то́мный mnohodílný (kniha); —тру́дie *n.* mnoho práce; —тру́дность namáhavost; —тру́дный namáhavý; —уго́льникъ, a mnohoúhelník *Polygon*; —уго́льный mnohoúhelný; —цвѣтный mnohokvětý; —цѣнный mnohocený, drahocený; —ча́дie *n.* četná rodina, mnoho dětí; —ча́дный mnohodětný; —чи́сленный četný, mnohočíslný; -ость -ost; —чле́нный mnohočlený; -ая величина́, —чле́нъ mnohočlená veličina, mnohočlen *Polynom*; —чу́дный velmi zázračný, mnoho zázračný; —ядѣнie *n.* mnohojedení; —язы́чникъ mnohojazyčník, znalec mnoha jazyků; —язы́чный mnohojazyčný; м. слова́рь mn. slovník *polyglotta*.

множа́е *adv. comp.* (мно́го) více; множа́йшій množší.

мно́ж-еніе *n.* množení; —ественность množnost; —ественный množný; -ое число́ množný počet, množník *Plural*; —ество množství; —имость množitelnost; —имый množitelný; -ое число́ násobenec (množenec) *Multiplicandus*; —итель množitel, násobitel *Multiplicator*; —ить (-у, -ишь) množiti, násobiti *multiplier*; м.-ся (-усь, -ишься) množiti se; —ицею *adv.* (crk.) mnohokrát.

мнѣніе *n.* mnění, mínění; zdání, dobré zdání, smýšlení; óбщее м. veřejné mínění; по моемý мнѣнію jak se domnívám, jak se domýšlím; м. государ́ственнаго совѣта uzavření n. usnešení n. nález říšské rady.

мнѣть *v.* мнить.

мóв-никъ, а (star.) myč; —ница myčka, pradlena; 2. м., —ня (star.) lázeň, koupelna.

могúл-а, *dem.* —ка *f.* mohyla, náhrobek, hrob (v Čechách jsou mohylám podobné násypy nazvané *homole*).

могило-копáніе *n.* kopání hrobu; —копáтель *v.* могильщикъ.

могúль-никъ *v.* могильщикъ; 2. м. mohylník, orel křiklavý *Aquila naevia*; —ница (star.) náhrobek; 2. м., барвенóкъ barvínek, brčál *Vinca* (franc. *Pervenche*); —ный mohylový, náhrobní; —щикъ hrobník, hrobař; —щичій, ья, ье hrobnický.

могилякъ, á *v.* могильщикъ; 2. мрšник, hrobařík *Silpha* (hmyz).

могорéцъ, рцá (star.) mzda.

могорúчь, á úplatek, pomazanka (star. koláč); могорúчникъ úplatkář.

могý mohu *v.* mocь.

могутá (prost.), могýтство (star.) mohutnost, síla; могýтный mohutný, mocný.

могýч-есть mohutnost; —ій, ая, ее mohutný, mocný; —никъ mochna, pětiprstka *Potentilla* (rstl.); м. пятилúстный pětiprstka, pětilístek; м. серебрúный mochna stříbrná, stříbrník; м. гусúный mochna husí, husí mýdlo.

могýщ-ественность mocnost, mohutnost; —ественный mocný, mohutný; —ество mohutnost, mocnost, moc.

могу́щ-икъ, —никъ *v.* могу́чникъ; —ій, ая, ее mohutný, mocný.
мо́да *f.* moda; тепе́рь э́то въ мо́дѣ teď je to v módě; э́то вы́шло изъ мо́ды to vyšlo z módy.
моде́ль, и *f.*, *dem.* —ка model, vzor; —щикъ modelník, vzorkář; —ный modelový, vzorkový.
моди́стка *f.* modistka.
мо́дн-икъ, а modník; —ица modnice; —ичанье *n.* modění; —ичать modit, dle mody se strojiti; —ый modní.
мо́дулъ, а (math.) měřítko *Modulus*.
мо́дуль, я sloupoměr, sloupomíra.
можа́рская ку́рица bažant *v.* фаза́нъ.
можжеве́льникъ *v.* можжеве́льникъ.
може́ніе *n.* (star.) možení.
мо́жется může se *v.* мочь.
можжа́ра *f.* (star.) moždíř (ke střelbě).
можжеве́л-ина *f.* větvička jalovcová; 2. zrnko jalovcové; —овикъ, а kvíčala; —овый jalovcový.
можжеве́ль-никъ, *dem.* —ничекъ, чка jalovec *Juniperus*; м. каза́цкій, донско́й *v.* можжу́ха; —ный jalovcový.
можжее́льникъ *v.* можжеве́льникъ.
можжёръ, можжи́ръ, а (star.) moždíř, hmoždíř (na tlučení).
можжу́ха *f.* jalovcové zrno uzralé přes zimu; м. каза́цкая chvojka klášterská *Juniperus Sabina*; м. жидо́вская židovská višně, židovské jahody, mechynka, boborolka.
мо́жно *adv.* (м. есть) možno, možná.
моза́ика *f.* mosaika, kaménkomalba; мозайческій, мозайчный mosaikový.
мозги́ *v.* мозгъ.
мо́зглый zapáchlý, načichlý, nahnilý; -ость -osť; мозгло́ватый trochu nahnilý.
мозгля́вый churavý, neduživý, nedomrlý; мозгля́къ, á churavec, neduživec; мозгля́тина *f.* nahnilé ovoce.

мо́згнуть nahniti, natuchnouti; 2. vychřadnouti, zhubeněti.
мозгов-а́тый morkovatý; —и́къ, á motolice *Coenurus cerebralis*; м., —и́на morkovina, morek (v kostech); dřeň (v rostlinách); —о́й (-и́й), а́я, о́е mozkový, morkový.
мозго-лóмный hlavolomný, těžký, nesnadný k pochopení; —лóмъ, а silně opojný nápoj.
мозгъ, а mozek (v hlavě) *Cerebrum*; morek (v kostech) *Medulla*; *pl.* мозги́, о́въ mozeček, moreček (jídlo).
мозжечёкъ, чка mozeček *Cerebellum*.
мозжи́ть (-у́, -и́шь) roztříštiti, roztlouci (zhmožditi); мозжи́ть го́лову píchá mě v hlavě, div se mi hlava nerozskočí.
мозолева́тый mozolovatý.
мозо́л-икъ, а mozolík, mozůlek; —ина mozolina, místo na těle po kuřím oku; —истость mozolnatost; —истый mozolnatý; -ая ко́жа rohovka; —ить (-ю, -ишь) mozoliti, dělati mozoly; м. язы́къ žvaniti, tlachati.
мозо́ль, и *f.* (м., я *m.*) mozol, kuří oko (zatvrdlina v kůži); мозо́лями наживáть что-нибýдь mozolně nabyti něčeho; —ный mozolný, mozolový; м. ко́рень kořen kuřího oka; -ныя де́ньги peníze mozolně nebo těžce vydělané.
мой můj (*m.*), моя́ moje (*f.*), má, моё moje *n.*, mé; по моему́ мнѣнію *v.* мнѣніе; дѣлай по мо́ему dělej jako já, dělej jak to já chci mít; по мо́ему, хоть и не приходи́ pro mne, třebas nechoď.
мо́йка *f. v.* мытьё.
мокла́къ, á skrblík, stuchlík, houževička; мокла́чить skrbliti.
мокло́къ, á hlavička kosti, hlavička kloubu; моклочи́стый kostnatý, s vysedlými kostmi.

мóклый zmoklý, promoklý.
мóкнуть moknouti.
мокóй, я žralok, žravoch *Squalus.*
мокредúна *f.*, мóкредь, мóкреть, и *f.* mokřaď, bahniště; мóкредь mokré počasí.
мóкренькій mokroučký.
мокрёхонекъ, нька, нько zcela promoklý.
мокрéцъ, á mokřec, mokrý lišej, mušky, prchly (u koní).
мокрúца, *dem.* мокрúчка svinka *Oniscus asellus*; 2. ptačinec, kuří mor, kuří střevle *Stellaria, Alsine.*
мóкро, мокрó *adv.* mokro, mokře; мóкро *n.* mokro, mokré počasí.
мокровáтый trochu mokrý, přimokřelý.
мокро-волóсый mokro-vlasý; —нóгій mokronohý.
мокротá *f.* mokrota.
мокрóт-а *f.* šlem, sliz; —ина *f.* šlem, chrkel; —истый, —ный šlemovatý, slizнatý; -ыя желёзы žlázy slizné.
мокротогóнный slizopudný.
мóкрый mokrý, vlhký.
мокрéть mokřeti.
молвá *f.*, молвь, и pověst (jak se o kom mluví); 2. (crk.) vzbouření; мóлвить (-влю, -вишь) mluviti, praviti.
молéб-енъ, бна krátká veřejná modlitba v kostele; заздрáвный м. modlitba za něčí zdraví; блогодáрственный м. modlitba děkovací, poděkování; напýтственный м. modlitba za šťastnou cestu; —никъ (crk.) modlitel; —ница (crk.) modlitebnice; —ный modlitebný; —ня modlitebna, -nice; —ствіе, —ство veřejné modlení; м. о ниспосláніи дождя́ modlitba za déšť; м. за побéду modlitba za vítězství *Te deum laudamus*; —ствовать v modlitbách Bohu děkovati (zpívati Te deum); —щикъ, молéльщикъ modlič, modlitel, poutník; —щица modlitelka, poutnice.
молéніе *n.* modlení.
молéнная, ой *f. v.* молéльня.
молетóчина, *dem.* -нка *f.* molotočina, červotoč, červotočina.
молибдéна *f.* молибдéнъ, а olovec *Molybdaen* (kov).
молúтва *f.* modlitba; м. Господня m. Páně, otčenáš; давáть -ву žehnati, uváděti (šestinedělku); брать -ву jíti k úvodu (o šestinedělkách).
молúтвенн-икъ kniha modlitební, kniha modlicí (krátce: modlitby, knížky); 2. (crk.) modlič; —ица modlitebnice; 2. modlička; -ный modlitební.
молúтвить, молúтвовать (star.), молитвослóвить modliti se.
молитво-приношéніе, —слóвіе *n.* konání modlitby, obětování modlitby; —слóвъ kniha modlitební.
молúть (молю́, мóлишь) кого́ (Бóга) о чемъ (star. м.-ся кому́) prositi koho zač; м.-ся (молю́сь, мóлишься) modliti se; м.-ся Бóгу m. se k Bohu.
мóлица (star.) červotoč.
мóліе *n.* (crk.) *v.* моль, и.
мóлка *f.* (star.) obvinění koho; 2. *v.* молóтье.
мóлкнуть, см- umlknouti.
мóлкомъ *adv.* mlčky.
моллю́скъ, а měkkýš *Molluscus.*
молнє-вéржецъ, —нóсный *v.* молніевéржецъ, молніенóсный.
молніе-вéржецъ, жца hromatel; —вúдный bleskový; —нóсный bleskonosný.
мóлнія *f.* blesk; м. блистáетъ blýská se.
молодёжь, и *f.* mládež.
молод-éцкій, —éческій mládenecký, hodný, statečný, udatný; —éцъ, дцá mladík, mládec, mládenec; 2. chlapík, statečný jonák, junák; —éче-

ство statečnost, udatnost; —éчествовать statečně si počínati.
молодизна *f.* mladinka, pěna na mladém pivě.
молодúкъ, á mladík, mladý holub; 2. nový měsíc.
молодúло *n.*, **молодúлъ**, a rozchodník, tučný mužík *Sedum* (rstl.); м. большóе, кровельное netřesk *Sempervivum tectorum*.
молодúстый pěnící se, čeřící se (pivo).
молодúть (-ожý, -одúшь) mladiti, o-; pěniti, čeřiti (pivo); м.-ся (-ожýсь, -одúшься) mladiti se, pěniti se, čeřiti se.
молодúца, **молóдка**, **молодýха**, **молóдушка** *f.* mladá žena.
молодовáтый trochu mladý.
молодóй (-óй), -áя, -óe mladý; м. человѣкъ mladý člověk; м. мѣсяцъ nový měsíc; **молодóй** *subst.* mladý (muž); **молодáя** *f.* mladá (žena); *pl.* **молоды́е** mladí manželé, novomanželé.
мóлодость mladost.
молодцовáтый statečný (statečné postavy); hodný, smělý; -ость -osť.
молодчúна *m.* chlapík, statný jonák.
мóлодь, и *v.* **молодизна**; 2. mládě, mladé včely; mladý lid, mladé vojsko.
молодѣть (-ѣю, -ѣешь), по- mládnouti.
молодóйкъ, а mladý holub; 2. mladý dobytek, mladý kůň.
молóжа *f.* mlází březové.
моложáв-ость mladistvé vzezření; —ый mladistvý na pohled.
молóже *adv. comp.* mladší; м. всѣхъ mladší všech, mladší než všickni.
моложевáтый trochu mladý.
молóзиво *n.* mlezivo, mleziva (první mléko) *Colostrum*.
молóки, ъ *pl. n.* mlíčí (rybí).
молокó *n.* mleko (mléko); миндáльное м. mandlové mléko; м. у птицъ ozobí *Cera*; вóлчье м., бѣсово, ослúно м. *v.* **молочáй**.
молокосóсъ, а cucák, holobrádek (přemolot-йлка *f.* mlatidlo, mlátící stroj; —йло biják, válec u cepu; —иловѣйка, —иловѣялка stroj mláticí a vějecí; —йльникъ *v.* **молотúло**; —йльный цѣпъ cep; —йльня *f.* mlat; 2. mlatidlo; —йть (-очý, -óтишь) mlátiti; м.-ся (-очýсь, -óтишься) mlátiti se; **молáчивать** mlátívati.
молотов-áя *f.* hamr; samokov; —йще *n.* násada u kladiva; —óй (-ый), **молотковый**, **молотóчный** kladívkový; -тковыя кáрты nejjemnější karty.
молотóкъ, ткá kladívko (na dveřích); klepačka, klepadlo; м. (рыба) kladivoun *Squalus zygaena;* купúть съ молоткá koupiti ve dražbě.
молотóч-екъ, чка kladívko; k. v uchu; kladívko (ve fortepianě); —никъ kladivník *Cestrum* (rstl.).
мóлотъ, а mlat, kladivo.
молóть (мелю, мéлешь) mlíti; 2. hrubou mlíti, tlachati; м.-ся (мелюся, мéлешься) mlíti se.
молóтье *n.* mletí (mlení). [cení.
молотьбá *f.*, **молочéние** mlatba, mlá-
молочáй, я *m.* mlíčí (hadí, vlčí), pryšec *Euphorbia* (rst.); 2. vlastovičník, celidon *Chelidonium;* —никъ kozí brada *Tragopogon* (rstl.); —ный pryšcový.
молочáнка *f.* klapané konopí.
молóчистый mléčnatý (ryba).
молочкó *n.* mlíčko.
молóч-никъ, а mlíčník, krajáč, ucháč (hrnec na mléko); 2. mlíkař; 3. cucavé mládě; —ница mlíkařka; 2. bedly, houby (v ústech) *Aphthae*; —ничекъ, чка konvička na mléko; —ный mléčný; м. братъ spolukojenec; м. зубъ mléčný zub, špičák; м. сáхаръ mléčný cukr; -ная лихо-

рáдка mléčnice, mléčná zimnice (u šestinedělek); —ня *f.* mlékárna, mléčná komora.

молчалúв-ость mlčelivost, mlčenlivost; —ый mlčelivý, mlčenlivý.

молчáль-никъ, а kdo se zavázal k mlčení, kdo slíbil, že bude mlčeti; —ница která se zavázala k mlčení; 2. sínka, určená k nemluvnému životu; —ный mlčecí.

молч-áніе *n.* mlčení; —áнка mlčenka, hra, při níž se nesmí promluviti; —áнъ, а mlčán (pes, který na honbě neštěká); —áть (-ý, -íшь) mlčeti —и́! mlč! мóлча (*tsgr.*), молчкóмъ *adv.* mlče, mlčky; —ýнъ, а kdo mlčí.

молъ *partic.* (skrác. z молю́ = prosim); скажи́ молъ, что не вéлѣно пускáть řekni jen, že není dovoleno pouštět.

моль, и *f.* mol, *Tinea* (hmyz); м., я moll (v hudbě), měkký zvuk, měkký způsob tónu.

мольб-á *f.* modlitba; 2. prosba; —йще *n.* modlitebnice.

мóльникъ, а, мóльная трава́ divizna červíková *Verbascum blattaria.*

моме́нтъ, а okamžik *Moment.*

монáрхиня *f.* panovnice, mocnářka.

монархúческій, ая, ое panovnický, mocnářský; *adv.* -ски; монáрхія *f.* mocnářství; монáрхъ, а mocnář, panovník, monarch; монáршескій, ая, ое, монáршій, ая, ее mocnářský, panovnický.

монастырёкъ, рькá vn.

монасты́р-ецъ, рца klášterec, malý klášter; —ка *f.* klášternice; 2. dívka v klášteře vychovaná; —скій klášterský, klášterní; —щина statek klášteru náležící.

монастырь, я (převrác. намастырь) klášter.

монáхиня *f.* mniška, jeptiška, řeholnice, klášternice.

монáхъ, а mnich, řeholník, klášterník.

монáш-екъ, шка františek, františkán (ke kadění); —ескій mnišský; —ество mnišství, řeholnictví, klášternictví; —ествовать jako mnich žíti.

моне́т-а *f.* peníz, mince (*pl.* peníze dĕ́ньги); —ный дворъ mincovna; —чикъ, монетодѣлатель mincíř.

монúсто *n.* (převrác. намúсто) šňůra perel n. korálků na krk.

моно-грáмма *f.* monogram; —грáфія *f.* monografie; —лóгъ, а monolog, samomluva; —полúстъ, а monopolista, samotržec; —полія *f.* monopol, samotržba; —тóнія *f.* monotonie, jednotvárnost zvuků; —тóнный jednotvárný, jednozvučný; —хóрдъ, а monochord, jednostrunec (nástroj hudební).

монумéнтъ, а monument, památník, pomník; монумéнтальный monumentální; монумéнтный pomníkový, památníkový; монумéнтщикъ hotovitel pomníků.

мóпсъ, а, мóпсикъ, а mops, mopslík.

морáль, и *f.* morálka, mravouka, mravověda; —ный morální, mravní; *adv.* —но; моралúстъ, а moralista, mravokárce.

морг-áніе *n.* mrkání (očima); —áть, —нуть (глазáми) mrkati (očima); —ýнъ, а mrkal; —ýнья *f.* mrkalka.

мóрда, *dem.* мóрдка *f.* morda (tlama, ňuchna); *pl.* мóрдки, zvířecí kože, jichž se za starodávna užívalo místo peněz.

мордáстый tlamatý.

мордáшка *f.* hafan.

мордóвникъ *v.* лю́тикъ.

мóре, я *n.* moře; мóремъ po moři, mořem. [(rstl.).

морéль, и *f.*, —ка morelka, višňovka

морéніе *n.* moření.

море-плáваніе *n.*, —хóдство plavba pomořská; —плáватель, —хóдецъ, дца mořeplavec; —плáвательный, —хóдный mořeplavný.

моржóв-ина *f.* mržovina, kůže mrží; —ка *f.* druh dýně n. melounu; 2. ručnice na mrže; —ый mrží.

моржъ, а mrž (mrož) *Trichecus rosmarus.*

морúльщикъ, а hubitel hmyzu, hmyzohubec; 2. mořitel, trapič.

морúстый vzdálený od břehu (na moři).

морúть (-рю́, -ри́шь), мáривать mořiti (hmyz atd.); м. ízвесть hasiti vápno.

морко́в-ина *f.* mrkvina, nať z mrkve; —ка *f.* mrkvička, malá mrkev; --никъ *v.* морко́вина; 2. pokrm z mrkve; —ный mrkvový; —ня pokrm z mrkve.

морко́вь, и *f.* mrkev (*gen.* mrkve) *Daucus carota.*

морко́тать (-очу́, -о́чешь) mručeti, bručeti *v.* мурлы́кать.

морко́т-но *adv.* (prost.) teskno; м. мнѣ je mi teskno, stýská se mi; —ный (prost.) teskný, tesklivý.

моровóй (-во́й), -áя, -óе morový; -áя язва morová rána.

мóровый mórový, z móru udělaný.

морóж-еница А., морожéница R., mraženice, forma na mražené; —ie, морожéніе *n.* mražení.

морóженое *n.* mražené, mraženina, zmrzlina.

морóзить (-ожу́, -о́зишь) mraziti (dávati na mráz; hubiti mrazem); на дворѣ морóзитъ venku mrzne; м.-ся mraziti, mrznouti.

морóзный mrazivý; морóзно je mráz, mrazivo.

морозобóй, морозбóй, я puklina mrazová na stromě *v.* зазя́блина.

морóзъ, а mráz; *dem.* морóзецъ mrazík.

мороковáть (-кýю, -кýешь) что (prost.) trochu znáti něco.

мóрокъ, а (prost.) mrak, temno, temnota.

моросúть (-ошу́, -оси́шь) mrholiti; дождь -осúтъ mrholí.

морóч-еніе, морочéніе *n.* šizení, šidba; —ило *m.* šidař, šidič; —ить (-у, -ишь) šiditi, klamati koho; —но *adv.* (star.) mračno.

морóш-ка *f.* moroška, horská ostružina, malinník nízký *Rubus chamaemorus* (rstl.); —никъ morošník, keř moroškový; 2. morošník, víno z morošek.

морскóй (-ско́й), áя, óe mořský; -áя водá mořská voda; -áя рыбa mořská ryba.

морсъ, а vytlačená šťáva ovocná.

мортúр-а *f.*, *dem.* —ка moždíř k hrubé střelbě; —ный moždířový; —ца *f.* prachoměr (měděná nádoba ke zkoušení prachu).

мóртусъ, а hrobař (v čas moru).

мóрфинъ, а, мóрфій, я morfin, morfium.

морхъ, а třásně, třepení; *v.* мохóръ; 2. (star.) aksamit.

морщúн-а *f.*, *dem.* —ка vráska, vrásek, záhyb; —истый záhybnatý, vráskovatý, -ítý; —ный vráskový; —овáтый vráskovatý.

мóрщить (-у, -ишь), мóрщивать vrašťiti, vráskovati; смóрщить svraštiti; м.-ся vraštiti se.

моръ, а mor, morová rána; куpи́ный м. kuří mor (rstl.); *v.* мокрúца; 2. мóр *moire* (látka).

моря́къ, á námořník, plavec námořský, моря́на *f.* mořský vítr; 2. příliv mořský.

моряни́нъ, а pomořan, obyvatel přímořský.

моря́нка *f.* mořská sůl; 2. kachna mořská *Anas marina.*

мóсеч-ій, ья, ье mopsličí; —ка *f.* mopslík, mopslíček *v.* мóська.

москúтъ, а moskit, americká muška štiplavá *Mosquito.*

москóвка *f.* uhelníček, sýkora černá *Parus ater*; 2. moskevský peníz.

мóскоть, и *f.* zboží kořenné, zboží lékárnické *Droguerie*; *adj.* москотúльный kořenný; м. рядъ boudy n. krámce kořenářské.

мослóкъ, á křídelný kloub u ptáků.

мосóлъ, слá hnát, kloub na veliké kosti.

мосолúга *f.* (u řezníků) hovězí noha (na prodej).

мóстикъ, а můstek.

мостúль-ный dlažební; м. кáмень dl. kámen; —щикъ dlaždič.

мостúть (мощý, мостúшь), мáщивать dláždíti; м.-ся (мощýсь, мостúшься) dláždíti se.

мостки́, óвъ *pl.* kladená prkna ku přecházení; 2. můstek, chodba na lešení; 3. můstek k nabírání vody a ke praní v řece, lávka.

мóстникъ, а mostník, mostař, stavitel mostů.

мостов-áя, óй dlažba; —икúй, óвъ podepěry, trámy podpěrací (v štole); —úна mostnice, mostiny; —óе *n.* mostné (-ého), plat s mostu; —óй (-úй), áя, óе mostní, mostecký; 2. dlažební; м. кáмень dlažební kámen; —щúкъ, á dozorce mostu; —щúна mostné; —ьé, я́ nevydělané kůže u koželuhů.

мостъ, а most (*dem.* мóстикъ, а, мостóкъ, тка́ můstek, мостóчекъ, чка můstéček); кáменный мостъ kamenný most; цѣпнóй м. řetězový m., železný m.; подъёмный м. zdvihací most.

мóська, *dem.* мóсечка mops, mopslík.

мотáль-ница *f.* moták, motovidlo; —ный motací, namotavací; —щикъ, а motač, namotavač; —щица -čka.

мотáніе *n.* motání; 2. м. головóю třesení hlavou, potřásání hlavou; 3. м. утрáцені peněz, mrhání peněz.

мотáть (-áю, -áешь) motati; мáтывать motávati; 2. м. головóю třásti nebo potřásati hlavou; 3. м., промотáть (имѣніе) utratiti, promrhati (jmění, peníze); м.-ся (-áюсь, -áешься) motati se, houpati se; м.-ся по свѣту potloukati se, tlouci se světem.

мотúшка, мотúще *m.* útrata, mrhač.

мотня́ *f. v.* матня́.

мотовáтый k utrácení náchylný.

мотовúло, *dem.* мотовúльце *n.* motovidlo.

мотóвка *f.* útratnice, mrhačka.

мотов-скóй (-íй), áя, óе útratný, mrhavý; —ствó útratnost, mrhavost.

мотовя́зъ, а, *dem.* -зокъ, зка motouz, motovouz, špagát, šňůrka.

мотодúлъ, а *v.* молодúло.

мотóкъ, тка́ motek, námotek, smotek příze.

мотóрный lehkomyslný, větroplašský.

мотóря *f.* podvijáček, podvínka (na klubko); 2. parma (ryba).

мотýшка *f.* motáček; 2. přadeno; м. *m.* větroplach, motýl.

мотчáть (-áю, -áешь) (star.) meškati, prodlévati.

мотъ, а přadeno; 2. м., мотúга *m.* útrata *m.*, mrhač.

моты́ка *f.* motyka.

мотылёкъ, лькá motýl, motýlek (hmyz).

моты́личникъ, а vlasovec, vlasový červ.

моты́ль, я motýl(e) *v.* бáбочка; 2. ruka n. klika u pumpy; 3. otáčka, zatáčka (u strojů).

моты́льковыя растéнія *pl.* motýlokvěté, šešulinaté (rostliny) *Papilionaceae.*

мотыля́ть (-я́ю, -я́ешь) poletovati semotam, tř. petati se.
мóха *f.* miškonoh *Thrips* (hmyz).
мохна́ *f.* rousy (na nohou čtvernožců a ptáků); 2. м., пятилúстникъ mochna, pětiprstka *Potentilla* (rstl.).
мохнáт-ка, —очка *f. v.* мохнонóжка; —ость rousnatost; —ый rousnatý, mechnatý; м. гóлубь rousnatý holub, rousnáč; —ѣть rousnatěti.
мохно-нóгій, ая, ое rousnatý; —нóжка *f.* rousnatý pták, rousnáč, rousňák; 2. rousnačka (včela); —нóма *f.* coura, ucouraná ženština; —хвóстка mochnochvostka (vačice) *Dasyurus.*
моховáтый mechovatý, omšelý.
моховúдный mechovitý.
мохов-úкъ, á kravák *Boletus bovinus* (houba); 2. mechokam, stromokam *Dendrachates*; —úще *n.* mechoviště, místo mechem porostlé; —нúкъ, *v.* моховúкъ; —óй (-úй), áя, óe mechový.
мохóръ, хрá, *dem.* мохорóкъ nitka v třepení; třepení.
мохровáтый třepenatý, třásnatý.
мохрóвый třásnitý; 2. plný, dvojnásobný (o květinách) *double.*
мохрáкъ, á špinavý n. umazaný člověk.
мохъ, *gen.* мóха i мха, *dem.* мошéкъ, шкá mech (-u); mech na bradě, chmýří, čmýří; islándský, grudnóй м. *Cetraria islandica, Lichen islandicus v.* лишáй.
мочá *f.* moč *Urin.*
мочáгъ, á, мочáжина *f.*, мочáкъ, á, мочажúн-никъ, a kus močálovité půdy; —ный, мочáжный močálový.
мочáл-ина, *dem.* —инка vlákna stromová pod korou, vlákna lýková; —ить vlákniti, rozvlákniti; —ка *f.* lýko lipové; 2. věchet z lýka lipového; —о *n.* lýko lipové; мочáльный lýkový, lýčený, z lipového lýka.
мочевúн-а *f.* močovina *Urea*; 2. močál, kalužina; —ный močovinový.
мочевокúслый močokyselý.
моче-гонúтельный močepudný *Diuretique*; —испускáніе *n.* močení, poušténí moče; —испускáтельный канáлъ močová trubice; —нúкъ konopí.
мочéніе *n.* močení, máčení; мочёный močený, máčený.
моче-нóсный močenosný, močevodný; —отдѣлéніе *n.* vyměšování moče; —отдѣлúтельный moč vyměšovací; —пузы́рный močeměchýřový; —рѣзъ, а řezavka *Nephritis*; —течéніе *n.* močotok, močivka; —тóчникъ, а močevod *Urethra*; —тóчный močevodný.
мочечный třepenitý.
мочúло *n.* močidlo, močírna (na len).
мочúль-ный máčecí, namáčecí; —ня *f.* močírna, máčírna, močidelna.
мочúть (мочý, мóчишь), мáчивать močiti, máčeti, namáčeti; м.-ся (мочýсь, мóчишься) močiti se, máčeti se; м.-ся močiti, pouštěti moč.
мóчка *f.* vlákna, vlášení *Fibra*; korneváя м. mrcas; 2. laloušek ušní; 3. м. máčení, močení.
мочковáтый vláknatý.
мóч-ность mocnost; —ный mocný.
мочь, и moc; что есть мóчи ze všech sil, vší mocí; кричáть что есть мóчи křičeti plným hrdlem.
мочь (могý, мóжешь) moci (mohu, můžeš); скóлько могý co mohu, pokud mohu; мóжетъ быть může býti.
мошéн-ка *f.* mošnička; 2. šourek, moudí; —никъ, а taškář, padouch, darebák; —ница taškářka, dar... nice; —ничать taškařiti, t... provozovati; —нический taš... darebácký; —ничество taš... darebáctví; —очка *f.* mošn...

мóшка *f.* muška, tiplička *v.* móxa.
мошкарá *f.* roj (chumáč) malých mušek.
мошкáть *v.* muškáť.
мошколóвъ *v.* muxolóvka.
мошнá *f.* mošna (torba); 2. šourek, moudí.
мóшникъ, a měchýřník, janofit *Colutea* (rstl.).
мощéніе *n.* mostění; 2. dláždění, kladení dlažby.
мощехранúлище *n.* skříňka na posvátné ostatky (relikviář). [likvie).
мóщи, ей *pl. f.* ostatky svatých (remощй (crk.) *v.* močь.
мóщный mocný *v.* móčný.
мощь, и moc *v.* močь, síla.
мравúй, я (crk.) *v.* muravéj.
мраволéвъ, львá mravkolev (-lva) *Myrmelion.*
мрáзный, мразъ, a (crk.) *v.* morózný, morózъ.
мракъ, a mrak, temnota.
мрáмор-никъ, —щикъ, a mramorník; —ный mramorový.
мрáморъ, a mramor.
мрачúть (-чý, -чúшь) mračiti, zamr., zatemniti; м.-ся mračiti se, zatemniti se.
мрáч-ность mračnost, temnost, zatemnělost; —ный mračný, zamračený (vzhled), zatemnělý.
мрачнéть (-éю, -éешь), по- zamračiti se, zatemniti se.
мрéж-а, —ный *v.* merežа, -žný.
мстúтель, я mstitel; —ница mstitelka; —ность mstivost, mstyžádost; —ный mstivý, mstyžádostivý.
мстить (мщу, мстишь) mstíti; м. кому ся что, м. за обúды mstíti se; м.-ся чýся, мстúшься) nad kým mstíti kým; м.-ся на дѣтáхъ mstíti dětech.
, по- (prost.) zdáti se *v.* мекаэáться).
мсто *n.* (crk.) nevykvašené sladké víno, mest.
мтúна *f.* dvanáct svázaných candátů u rybářů na Volze.
мудренó *adv.* moudře, chytře; 2. těžko, obtížně; 3. podivně, podivno, divno; не м., что онъ . . . není divu, že on . . . [obtížný.
мудрёный umělý, obratný; 2. těžký,
мудрéцъ, á mudrc.
мудрúть (-рю́, -рúшь), мудровáть (-рýю, -рýешь) mudrovati.
мýдро *adv.* moudře.
мудровáтый přímoudřelý, mudrácký.
мудролю́б-ецъ, ца, любомýдрецъ libomudrc, filosof; —ie *n.*, любомýдрie libomudrctví, filosofie; —ный libomudrcký, filosofický.
мýдростный (crk.) moudrý.
мýдрость, и moudrost.
мýдрствов-аніе *n.* mudrování; —ать mudrovati, filosofovati.
мýдрый moudrý.
мужáт-ая, ой *f.* (crk.), -ая женá, —ица *f.* vdaná (žena), (mužatka, bibl.).
мужáть (-áю, -áешь), воз- zmužeti, mužských let dojíti; м.-ся (-áюсь, -áешься) zmužeti se.
муже-гýбецъ, ца mužebojec, mužehubec; —лóжникъ, a muželožník, samcoložník; —лóжство muželožství, samcoložství, sodomský hřích sodómský grěxъ; —нéкъ, нька mužíček *v.* мужъ; —обрáзный, —подóбный muži podobný.
мýж-ески *adv.* mužský; —ескій mužský; —ественно, —ественнѣ *adv.* mužně; —ественность mužnost; —ественный mužný; —ество *n.* mužnost, zmužilost; 2. mužství; —ествовать mužně si počínati.
мужеубíй-ство *n.* mužebojství; —ца *f.* mužebijka, mužebojka; м. *m.* mužebojec.

мужиковáтый selský; 2. chrapounský. hulvátský, hrubý.
мужúкъ, á, *dem.* мужичёкъ, чкá sedlák; 2. chrapoun, hulvát, hrubián.
мужúцкій, ая, ое, мужúчій, ья, ье selský.
мужúчка *f.* selka; 2. chrapounka, hrubiánka.
мужлáнъ, a (prost.) hrubý sedlák, chrapoun.
мýжній, яя, ее mužův, -ova, -ovo.
мужскóй (-óй), áя, óе mužský.
мужчúн-а *m.* mužský *m.*; —ы *pl.* mužští, mužové; —скій *v.* мужскóй.
мужъ a (*pl.* мужú, éй) muž (vůbec); (*pl.* muži, muží, mužové, *gen.* mužů), великій м. veliký muž; ученный м. učený muž; м. (*pl.* мужья, ьéвъ) muž (m. co manžel); выходúть зá-мужъ vdáti se (za muže); выдавáть зá-мужъ vdáti (za muže).
мýза *f.*, банáнъ banan *Musa paradisiaca*; 2. musa (bohyně umění), umka; храмъ музъ chrám mus.
музéй, я, музéумъ, a museum.
мýзыка *f.* musika, hudba.
музык-áльный hudební, musikální; —áнтскій musikantský, hudebnický; —áнтъ, a musikant, hudebník.
мýка *f.* muka, trápení, trýzeň.
мука́ *f.* mouka.
муко-мóлъ, a mlynář (co mele mouku); —мóльный mlýnský; —мóльня *f.* mlýn; —сéй, я podsívač mouky; —сéя *f.* podsívačka mouky; —сéйня *f.* podsívárna.
муксýнъ, a muksun (ryba sibiřská).
мýла *f. v.* мóла.
мулáттъ, a mulat; -тка mulatka.
мулёнокъ, нка mezče (-ete), mulče (-ete), mladý mul.
мулъ, a mul (moula); mezek *Mulus*.
мулáвка *f. v.* пискозóбъ.
мýмія *f.* mumie.
мундúрный mundurový, uniformový.
мундировáть (-рýю) mundurem opatřiti.
мундúръ, a, *dem.* мундúрчикъ mundur, uniforma.
мундкóхъ, a dvorský kuchař (něm. *Mundkoch*).
мýндшенкъ, a dvorský číšník (*Mundschenk*).
мундштýкъ, a nátrubek, přítrubek (prost. *mundštuk* něm. *Mundstükk*).
муниція *f. v.* аммуниція.
муравá *f.* mladá zelená tráva, pažit.
мурáва *f.* polívání, polev (na hrncích), glasura.
муравéй, вья mravenec *Formica*; м. рыжій, лѣсной mravenec ryšavý, m. lesní; м. бродячій, стрáнствующій m. stěhovavý, m. tažný; м. кровáвый mr. krvavý; м. бѣлый m. bílý *Termes*; —никъ mraveniště; 2. medvěd mravenčík, mravenečník, brtník; —ный mravenčí *v.* муравьйный.
мурáв-ить (-влю, -вишь), за- polívati (hrnce); —ленiе *n.*, —ка *f.* polívání; —чатый kropenatý; —щикъ, a polivač.
муравьеѣдъ, a mravencojed *Myrmecophaga*.
муравьйный, ая, ое mravenčí; м. спиртъ mravenčí líh; —ыя яйца mravenčí vajíčka.
муравьйстый mravenčatý.
мурáшъ, á, *dem.* мурáшекъ, шка, мурáшa *f.*, *dem.* мурáшка mraveneček, malý černý mravenec; *pl.* мурáшки sušená mravenčí vajíčka.
мурáшникъ, a mravkokam *Myrmicit.*
мурéна *f.* mařenka *Muraena* (ryba).
мурзá *m.* mirza, murza, perský kníže.
мýринъ, a (crk.) mouřenín, muřín; мýринская трава́ šalvěj mouřenínská *Salvia Aethiops* (rstl.).

мурлы́к-анье, мурны́к-анье *n.* předení (koček), vrčení; —ать, —нуть přísti (o kočkách), vrčeti; 2. bručeti, mumlati (o lidech).

мýровый přizelenalý.

мурýгій, ая, ое tmavohnědý.

мурч-áніе *n.* bručení, mumlání (medvěda); —áть (-ý, -íшь) bručeti, mumlati (медвéдь —úть).

муръ, а látka na polívání hrnců *v.* мурáва.

мусáт-икъ, а ocílka na broušení; —ить (-áчу, -áтишь), на- brousiti na ocílce; —ный ocílkový, brouskový.

мусáтъ, а, *dem.* мусáтикъ ocelový brousek, ocílka k broušení.

мусúвный *v.* mozaikový.

мусикія *f.* (crk.) musika *v.* мýзыка; мусикíйный, мусикíйскій hudební.

мусія *f. v.* mozaika.

мускатéль, я muškatel (víno).

мускáтъ atd. *v.* мушкáтъ.

мýскулъ, а, мы́шца (star. myška, myšice) sval *Musculus*; мýскулистый, мускулóватый svalovitý, svalnatý.

мýскусъ, а pížmo *Moschus;* мýскусный, мýскусовый pížmový; мýскусовая крысá rejsek pížmový *Sorex moschatus.*

мýсл-еніе *n.* slintání; —ить, мусóлить (-лю, -лишь) slintati; мусля́къ, а slintal.

мусóла *f.* hlína hrnčířská, mazadlo hrnčířské.

мýсоръ, а rum, suť; мýсорный rumový; мýсорщикъ, а rumař; -щичій, ья, ье rumařský.

муссóнъ, а vítr pásmový *Mousson.*

мустъ, а mest, nekvašené víno.

мусульмáнинъ, а musulman *v.* magometánin.

мутúть (мучý, мутúшь), мýчивать (м. вóду) kaliti vodu (star. mútiti vodu); м. кого́ popuzovati, podněcovati koho; мутúть въ глазáхъ oči se kalí; менí стáло мутúть je mi špatně, přišlo mi na nic; м.-ся kaliti se, moutiti se.

мутнúкъ, á malá síť rybářská.

мýт-но *adv.* kalně; —ность kalnost, (mutnost); —ный kalný (mutný); мутновáтый trochu kalný; мутновóдный kalnovodý, kalný; мутнúть (-ѣю, -ѣешь) kalněti, kalným se státi.

мутóв-ка, *dem.* —очка *f.* moutvice, moutvička; kopisť; měchačka, kvedlačka; 2. žvatlalka. [товáзъ.

муто-вáзъ, а, —ýзъ, а motouz *v.* момутóчникъ, а mladý les lipový.

муть, и *f.* kalné místo v řece, v jezeře, muť, mutina; 2. šlem, kal.

мýфель, я mufle *Muffel*; —ный muflový.

мýфт-а, *dem.* —очка *f.* rukávec, štuclík (*Muff*); 2. nátrubek železný (*Muff*).

мýфтій, я mufti (nejvyšší kněz turecký).

мýха, *dem.* мýшка moucha *Musca.*

мухамедáнство mohamedánství.

мухо-вúдный muchovitý; —гóнка plácačka na mouchy; —клёвъ, а, —лóвка mucholapka, mucholovka, lejsek *Muscicapa* (pták); 2. —лóвка síťka na motýle atd.; —лóвъ, а lapač n. lovec much; —мóрникъ, а, —мóрье *n.* chřest, hromek spárga, kořen gromovój *Asparagus* (rstl.); —мóръ, а muchomůrka *Agaricus muscarius;* —трáвъ, а svícník *Ceropegia* (rstl.).

мухóрт-икъ, а vyzáblík, hubený člověk; —ый hnědý (kůň).

мученикослóвіе *n.* dějiny mučednické *Martyrologium.*

мýчен-икъ, а mučeník; —ица mučenice; —иченъ, чна (crk.) verš ke cti svatého mučeníka; —ическій, —ичій, ья, ье, —ичный mučenický; —ичество mučenictví; —ie *n.* mučení.

мучéніе *n.* muka, trápení, trýzeň.
мучúлище *n.* mučírna.
мучúтель, я mučitel, trapič; —ница mučitelka; —ный mučící; —скій mučitelský, mučivý (*adv.* —ски); —ство mučitelství; —ствовать jako mučitel si počínati.
мýчить (-у, -ишь) кого́ mučiti, trápiti koho; м.-ся (-усь, -ишься) mučiti se; м.-ся надъ чѣмъ trápiti se.
муч-ни́къ, а mukař (krupař), obchodník v mouce; —ни́стый moučnatý; —ни́ть (-ню́, -ни́шь), за- pomoučiti, zamoučiti; —но́й (-ны́й) moučný.
мýшій, ья, ье muší.
мýшка *f.* muška; 2. zpryštidlo *Vesicatorium;* 3. přílepek, nálepek (na (tvář); 4. м. muška (na ručnici).
мушкатéль *v.* мускатéль.
мушкáт-ница *f.* pížmovka *Adoxa moschatellina* (rstl.); —ный muškátový; м. орѣхъ muškátový ořech; -ная грýша muškatelka (hruška).
мушкáтъ, а muškát (ořech); m. (víno).
мушкетéръ, а mušketýr; *adj.* -рскій mušketýrský.
мушкéтъ, а mušket, mušketa (ručnice); *adj.* мушкéтный mušketový.
муштáбель, я podkladek n. podložek malířský (pod ruku).
муштровáть (-рýю, -рýешь) zkrátka koho držeti, cepovati koho.
муштýкъ *v.* мундштýкъ.
мушчáтый kolíčkovaný, kvítkovaný (látka).
мущúна *v.* мужчúна.
мховáтый mechovatý.
мхóв-ина *f.* mechovina, mechoviště; —ый mechový.
мхо звѣздникъ mešík (Presl.) *Mnium* (rstl.); —образный mechovitý.
мчáніе *n.* rychlý pohyb.
мчать (мчу, мчишь) rychle odvážeti; лóшади мчатъ каре́ту koně uhánějí s kočárem; мчить гóнчая slídník honí zvěř; мчаться (мчусь, мчишься) uháněti, ujížděti, ubíhati.
мшанúкъ, а *v.* мшенúкъ.
мшáный mšený, mechový *v.* мхóвый.
мшáр-ина *f.*, мшарь, я *m.* mechoviště, močál mechem zarostlý; —истый čmýřitý, drsný; —ить (-рю, -ришь), за- zdrsniti, udělati drsným, draslavým; м.-ся, за- zdrsnatěti, drsným se státi; —никъ mnoho mechu pohromadě rostoucího.
мшелъ, а, мшель, и *f.* (crk.) lichva.
мшéникъ, а chalupa vycpaná mechem ve štěrbinách.
мшúна *f.* mechoviště; 2. drsné místo na látkách.
мшúстый mechem porostlý.
мшить (мшу, мшишь), (омшúть, вы́мшить, обомшúть) mechem vycpati; замшúть zdrsnatiti; мшúться (мшусь) zdrsnatěti.
мшúца *f* (crk.) mšice (muška).
мща, *gen.* мщáти *n.* (crk.) mezče, mladý mezek.
мщать *v.* мстúть.
мщéніе *n.* msta, pomsta.
мы *pron.* my (*gen.* насъ nás).
мы́за *f.* letní dům, letní dvůr, letohrádek.
мы́зг-аніе *n.* přebíhání (semotam); —ать (-аю, -аешь) přebíhati, sem tam běhati; 2. м. micati, šat trhati.
мы́зникъ, а pán n. držitel n. správce v letohrádku.
мы́к-аница, —алка česačka, mykačka (vochle, vochlice); —аніе *n.* mykání, česání (vlny); —ать (-аю, -аешь і мы́чу, мы́чешь) mykati, česati (vlnu); 2. из- splašiti se (o koních); м. го́ре hoře snášeti; м.-ся (-аюсь, -аешься) sem tam běhati, přebíhati.
мыкúзъ, а losos kamčatský.

мы́л-еніе *n.* mydlení; —истый, мыловáтый mýdlatý, mnoho mýdla v sobě držící; —ить (-лю, -лишь) mydliti; м.-ся mydliti se; —кій rozplývavý, rozpustný; mýdlovitý; —кость rozplývavost, rozpustnost.

мы́ло *n* mýdlo; 2. pěna na koních.

мыло-варéніе *n.* mydlářství; —вáрный, —вáрскій mydlářský; —вáрня *f.* mydlárna; —вáрство *n.* mydlářství; —вáръ, а mydlář; —вúдный mýdlovitý.

мы́лов-ка *f.* mydlák, mastnek, lojník, tučkovec (kámen); —никъ mydlovník *Sapindus* (rstl.).

мыложúръ, а tukovosk, mýdlotuk, tuk z mrtvol *Adipocire.*

мы́ль-никъ, а mydlář; 2. mydlice *Saponaria* (rstl.); —ница mýdlovka, mydelnice (krabička na mýdlo); —ный mydelný, mýdlový; —ная водá mydliny *pl.*; —ная трава *v.* мыльнянка; —ня *f.* lázeň, koupelna.

мыльнянка *f.* mydlice *Saponaria* (rstl.).

мы́ль-це *n.* kousek mýdla; —щикъ umyvač v lázni, lázeňský; —щица umyvačka, lázeňská.

мыля́къ, á mydlák (kámen), tučkovec *Steatites.*

мы́рды *pl. f.* vrásky na patru koňském.

мы́сецъ, сца, мы́сикъ, а malé předhoří *v.* мысъ.

мы́сленн-о *adv.* v myšlenkách; —ый myslivý, přemýšlivý; 2. domněly, myšlený.

мыслеотдѣлúтельный знакъ pomlčka (*Pausa*).

мысле́те jmeno písmene м (v azbuce).

мысли́тель myslitel; —ный přemýšlivý.

мы́слить (-лю, -лишь) o чёмъ mysliti (o něčem); онъ о себѣ мнóго мы́слитъ on o sobě mnoho myslí; мы́слится myslí se, zdá se.

мысль, и *f.* mysl, myšlenka; э́то емý по мы́сли to se mu líbí.

мысъ, а mys, předhoří; м. до́брой надéжды předhoří Dobré Naděje.

мытáр-ить (-рю, -ришь), —ничать podvádětí, podvodně jednati; 2. hýřiti, marniti; —ка podvodnice; 2. hýřilka, marnotratnice; —ный podvodný; —ство podvod.

мытáрь, я (crk.) mýtník, mýtný, celný, ého *m.*; 2. chytrák, zchytralec, podvodník.

мы́тенный *v.* мы́тный.

мытея *f.* myčka.

мыти́ться (-чу́сь, -тúшься) průjem míti (o zvířatech).

мы́т-никъ, —чикъ, а mýtník, mýtný, ého *m.*; —ница, —ня *f.*, —ный дворъ mýtnice; —ный mýtní.

мы́то *n.* mýto.

мытъ, а průjem (u zvířat).

мы́тый mytý; м. полъ mytá podlaha.

мыть, и *f.* pelichání (ptáků).

мыть (мóю, мóешь) mýti (myju, myješ i meju, meješ); мывáть mývati; м.-ся (мóюсь, мóешься) mýti se.

мытьё, мы́тіе *n.* mytí.

мычагáтка *f.* alka papuchovitá *Alca cyrrhata.*

мыч-áніе *n.* mučení, bučení; —áть (-чý, -чúшь) mučeti, bučeti (jako dobytek).

мы́чка *f.* chumáč česaného lenu n. konopí ku předení, kytka lenu.

мышáстый myší barvy.

мыше-лóвка *f.* past na myši; —лóвный na lovení myší; —лóвъ, а myšelov, lovec myší; 2. *Falco buteo* káně, myšelov.

мышёнокъ, нка (*pl.* мышáта) mladá myš.

мыше-я́дина *f.*, —я́діе *n.*, —я́дъ, а *m.* co myši ohryzly.

мышúный, ая, ое, мышáчій, ья, ье, мы́шій, ья, ье myší.

мы́шка *f.* myška, malá myš; 2. myška, sval *Musculus*; 3. důlek podpaždní.
мы́шлен-ie *n.* myšlení; —ый myšlený.
мы́шца *f.* myška, sval *Musculus*; 2. podpaždní důlek *v.* мы́шка; мышцесло́вie *n.* svalověda. [polní.
мышь, и *f.* myš *Mus*; м. полева́я m.
мышьяков-а́тый, —и́стый otrušíkovitý.
мышьяко́вый, мышья́чный otrušíkový.
мышья́къ, á otrušík, myšák *Arsenic.*
мыщело́къ, лка́ hlavička na kosti.
мѣди-ковáтельная фáбрика kotlárna; —ковáчъ, á kotlář; —плавúленный завóдъ, —плавúльня slevárna na měď; -ая печь továrna na měď; —плавúльщикъ slevač mědi.
мѣдистый mědnatý.
мѣдúть (-дю́, -дúшь), мѣдни́ть (-ню́, -ни́шь), покрывáть мѣдью pokrývati mědí.
мѣдн-икъ kotlář; —ица *f.* měděnice, měděná nádoba; 2. měděné peníze; 3. měděné nádobí.
мѣдяни́стый mědnatý.
мѣдяница *f.* slepýš *Anguis fragilis*; 2. *v.* мѣдница.
мѣдѣнка *f.* měděnka, rez na mědi; 2. krasec *Buprestis* (hmyz).
мѣдяный (crk.) měděný.
мѣл-éние *n.* křidování; —и́ть (-лю́, -ли́шь) křidovati, pokř.; м.-ся pokřidovati se; —ова́тый křidovatý; —ови́дный křidovitý; —овóй (-ы́й) křídový; —ова́я формáція útvar křídový; —óкъ, лка́ kousek křídy; брать на м. bráti na dluh, na úvěr, na křídu.
мѣлъ, а křída *Creta.*
мѣна *f.* měna, výměna, směna.
мѣнный, мѣновúый, мѣновы́й (-óй), áя, óe měnný, vyměněný, směněný.
мѣновщ-и́къ, а směňovatel, vyměňovatel; —и́ца -ka.
мѣня́ло *m.* peněžoměnec.
мѣня́ль-ный peněžoměnecký; —щикъ *v.* мѣновщи́къ.
мѣня́ние *n.* měnění.
мѣня́ть (-я́ю, -я́ешь) měniti; м. ассигна́ции на моне́ту měniti papíry na peníze; м.-ся měniti se.
мѣра *f.* míra, časoměra *Metrum*; какóю мѣрою мѣришь, такóю и тебѣ отмѣрится jakou měrou měříš, takovou ti bude naměřeno; сверхъ мѣры, чрезъ мѣру nad míru; по мѣрѣ приимѣренѣ, помѣрнѣ; по мѣрѣ того́ какъ dle toho jak . . .; по кра́йней мѣрѣ alespoň.
мѣр-ило *n.* měřidlo, měřítko; —ильный, —ительный měřicí; —итель měřič; —ить (-рю, -ришь) měřiti; м.-ся (-рюсь, -ришься) měřiti se; мѣривать měřívati; —ка *f.* míra (na boty, na šaty); —никъ (star.) měřice; —но *adv.* mírně; —ность mírnost; —ный míru jistou držící; —очка *f.* mírčička; —щикъ, —яльщикъ, а měřič, zeměměřič; —яние *n.* měření; —яный měřený; —ять (-яю, -яешь) *v.* мѣрить.
мѣсиво *n.* míšenice (ke krmení dobytka); *adj.* мѣсивный.
мѣси́лка *f.*, мѣси́льная лопа́та kopist.
мѣсте́чко *n.* městečko.
мѣсти́ть (мещу́, мѣсти́шь), по- umístiti; м.-ся (мещу́сь, мѣсти́шься) umístiti se.
мѣстн-икъ, а (star.) kdo přísně dbal na to, aby sedalo se podle hodnosti; —ичаться (-аюсь, -аешься) hádati se o přední místo; —ичество právo sedati podle hodnosti; —ость místnost, místo; —ый místní.
мѣсто *n.* místo (m. = dědina; služba; m. v knize atd.); balík zboží; здѣсь мáло мѣста zde je málo místa;

мѣстáми místy (*instr.*), sem tam, zde onde, leckdes; по мѣстáмъ! na svoje místa! не у мѣста na nepravém místě.
мѣсто-блюстúтель náměstek biskupský, vikář biskupský (střídník); —блюстúтельство náměstkovství biskupské, vikářství; —имéніе *n.* místojmeno, zájmeno, náměstka *Pronomen*; —имéнный místojmenný; —начáльникъ, a (star.) náměstník; —описáніе *n.* místopis *Topographie*; —описáтель místopis; —описáтельный místopisný; —положéніе *n.* poloha místa; —пребывáніе *n.* bydliště, místo, kde někdo bydlí, kde se zdržuje; —рождéніе *n.* rodiště; 2. sloj, ložisko (rudy, kamenného uhlí atd.).
мѣсятка, мѣсúтка šlejšky ke krmení kapounův; 2. otruby do okalu, okal (ke krmení dobytka).
мѣсяцесловъ, a kalendář (měsíčník); *adj.* мѣсяцесловный.
мѣсяцъ, a měsíc (na nebi) luná; нóвый м., молодóй м. nový měsíc; 2. м. měsíc (dvanáctá část roku); кáждый м. každý měsíc; въ м. za měsíc.
мѣсяч-ная *f.* (star.) měsíční deputát; 2. м., —ie *n.*, —ное *n.* měsíčné, *pl.* měsíčky *Menstruation*; —никъ, a zvíře měsíc staré; 2. (rstl.) *v.* lunátikъ, лýнникъ; —но *adv.* měsíčně; —ный měsíční, -ný; м. свѣтъ světlo měsíčné; -ная ночь měsíčná noc; -ное жáлованье měsíční plat.
мѣтá *f.* cíl, meta; *v.* цѣль.
мѣтить (мѣчу, мѣтишь) что znamenati něco; м. во что mířiti do něčeho; směřovati k čemu; м. на кого naráželi na koho; někoho si za terč zvoliti; м.-ся (мѣчусь) znamenati se.
мѣтка *f.*, *dem.* мѣточка známka.
мѣтк-ій trefný, strefný; м. стрѣлóкъ jistý střelec, trefný střelec; —о *adv.* strefně; —ость trefnost, strefnost.
мѣточный známkový.
мѣхов-óй, áя, óе kožichový; —щúкъ, a kožešník; —щúца kožešnice.
мѣхо-дýй, я měchošlap; —нóша *f.* nosič, břemenář.
мѣхýнка *f.* měchunka, židovská višně *Physalis alkekengi* (rstl.).
мѣхъ, a (*pl.* мѣхи, овъ) měch; кузнéчій м. m. kovářský; 2. м. (*pl.* мѣхá, óвъ) kožišina.
мѣченіе *n.* znamenání; 2. míření.
мѣш-áлка *f.* kopist; karbovačka (u zedníků); 2. vyzí ocas; —áнина *f.* míšenina; —áніе *n.* míšení, míchání; —áть (-áю, -áешь) что съ чѣмъ (м. винó съ водóю) mísiti, míchati něco s čím (m. víno s vodou); м. (по-) кому překážeti komu, býti komu na závadu; м.-ся míchati se; м.-ся во что míchati se do něčeho; м.-ся въ умé zmásti se na rozumu.
мѣшóкъ, a мѣшóкъ pytlík (kožený neb plátěný; 2. (přezdívka) pytlík, hlupák.
мѣшéніе *n.* mísení.
мѣшень, и *f.* mísení, druhé orání.
мѣшéчтатый miškovitý.
мѣшéцъ, щá (crk) měšec.
мѣшéч-екъ, чка мѣшéчек, pytlíček; —ница *Ulva* (rstl.); —ный měšečný.
мѣшк-аніе *n.* meškání; —ать (-аю, -аешь) meškati; за- za-.
мѣшковáтый pytlovatý (šat); 2. neohrabaný.
мѣшкот-ность zdlouhavost, meškavost; —ный zdlouhavý, meškavý.
мѣщанúнъ, a měšťan, měšťénín.
мѣщáн-ка *f.* měšťanka; —скій měšťanský; —ство měšťanství.
мáгкій, ая, ое měkký; м. хлѣбъ měkký chleb; -ое сéрдце měkké srdce; *dem.* мáконькій měkounký.
мáгко *adv.* (*comp.* мáгче) měkce, měkko; мягковáтый přiměklý.

мягко-кóжій, ая, ее měkkokoží, měkké kůže; —нрáвіе *n.* jemná povaha; —нрáвный jemné povahy; —сéрдіе *n.* jemnosrdečnost; —сéрдый, —сердéчный jemnosrdečný, jemného neb měkkého srdce, útrpný; —тѣлый jemného těla; —шéрстный jemné n. měkké srsti.

мя́гкость měkkost; m. (citu), jemnost; útrpnost.

мягкотá (star.) měkkota, *v.* мя́гкость.

мягч-éніе *n.* měkčení; —и́тельный změkčovací, obm.; —и́ть (-ý, -и́шь) měkčiti; м.-ся (-у́сь, -и́шься) m. se.

мязг-á (мезгá), болóнь blána ve dřevě; —овы́й blánový.

мяздр-á *f.* (мездрá) mázdra; 2. rub kůže; —и́ный mázdrový; м. клей klih truhlářský; —и́ть mízdřiti (maso s kůže seškrábati).

мякúн-а *f.* plevy *pl.*; úhrabky *pl.*; —никъ plevník (nádoba — truhlík na plevy); úhrabník; —ный plevový, úhrabkový.

мя́кишъ, а, *dem.* мя́кишекъ, шка střídka (u chleba); 2. dužnina, maso (u ovoce).

мя́клый obměklý, změklý.

мя́кнуть měknouti.

мя́конькій (*adv.* -ко) měkounký.

мя́коть, и měkoť, měkčina; 2. prach (moučný); *adj.* мя́котный.

мякýшка *f.* hnilička; nahnilé ovoce.

мя́ло, мя́лица, мя́лка *f.* mědlice (na len a konopí).

мя́ль-ный mědlicí; —ня *f.* pazderna, sušárna (na len); —щикъ mědlič; —щица mědlička, klapačka, třelka.

мя́млить (-лю, -лишь) zdlouha žvýkati; 2. šmuňhati, mumlati.

мясúстый masitý.

мясúшко *n.* masíčko (na bláně rohové).

мясн-и́къ, а řezník; —и́ца *f.* dužnivost, tučnivost přílišná (nemoc koní); —и́чанье *n.* řezničení; —и́чать řezničiti; —и́ческій řeznický; —и́чество řeznictví; —ичи́ха *f.* řeznice, žena řezníkova.

мясно́е *n*, masité pokrmy.

мясны́й (ó́й), áя, óе masný; м. цвѣтъ masová barva.

мя́со *n.* maso.

мясо-крáсный masobarevný; —пу́стъ, а, —пу́стіе *n.* masopust; —пу́стный masopustní; -ная недѣля masopustní neděle; —ѣдный masojedný; —ѣдъ, а, —я́стіе *n.* čas, kdy dovoleno jísti maso.

мясти́ (мятý, мятёшь) másti; м.-ся m. se.

мя́та *f.* (crk. мя́тва) máta *Mentha*

мятéж-ливость, —ничество buřičství; —никъ, а buřič; —ница buřička; —ничать buřičsky si počínati.

мятéжъ, а vzbouření, povstání, bouře (lidu).

мятéль, и, мятéлица metelice *v.* метéль.

мя́тіе *n.* mnutí, tření.

мя́тликъ, а, метли́ка metlice (tráva).

мять (мну, мнешь) mnouti; м. ленъ tříti (len), mědliti; м.-ся (мнусь, мнёшься) mnouti se, tříti se.

мяýк-ать můkati (kočka); —анье můkání; —нуть můknouti.

мяхýнка *v.* мѣхýнка.

мячь, а, *dem.* мя́чикъ míč; мячевóй míčový.

мýрница *f.* křižmovka.

мýро *n.* křižmo; balšam; *adj.* мýрный.

муро-вáреніе *n.* připravování křižma; —вáръ, а připravovač křižma; *adj.* —вáрный; —нóсица balšamnice (která tělo P. Krista chtěla pomazati vonnými mastmi); —носúцкая недѣля druhá neděle po velikonoci; —помáзаніе *n.* pomazání křižmem; бѣ-

mování; —помáзанникъ, a pomazaný Páně (panovník); —помáзанница pomazaná Páně (panovnice); —помáзать, —помáзывать křižmem pomazati, biřmovati; — продáвецъ olejkář; —точúвый balsamoplodný; —храни́тельница, —храни́тельный сосýдъ křižmovka.

II.

на *prp. c. acc.* na; сѣсть на стулъ sednouti na židli; повѣсить на стѣну pověsiti na stěnu, na zeď; вы́йти на у́лицу vyjíti na ulici; взбѣжáть на́ гору vyběhnouti na horu; звать на свáдьбу zváti na svatbu; итú на караýлъ jíti na stráž; на два гóда na dva roky, na dvě leta; на слѣдующій годъ na budoucí rok; онъ пришёлъ на другóй день on přišel druhého dne; уѣхать кудá на́ зиму odjeti někam na zimu; недѣли на́ двѣ asi na dvě neděle; закупúть хлѣба на пять рублéй koupiti chleba za pět rublů; покупáть на вѣсъ kupovati na váhu; походúть на отцá, на мать býti podoben otci, matce; 2. *c. abl.* сидѣть на стýлѣ seděti na židli; стоúть на мостý státi na mostě; быть на свáдьбѣ, на крестúнахъ býti na svadbě, na křtinách; быть на слýжбѣ býti na službě, ve službě; на бýдущей недѣлѣ budoucí nebo příští neděli; на дняхъ tyto dni.

на *int.* na! на возьмú! na vezmi!

набáв-ить, —ка *v.* надб. . .

набалдáшникъ, a knoflík na holi.

набалóваться vyvztekati se.

набáлтывать *v.* наболтáть.

набальзамировáть, -óвывать nabalsamovati.

набарúшничать nalichvařiti.

набáт-ить (-áчу, -áтишь) rozhlásiti; —ный návěstný; н. кóлоколъ zvon na poplach; н. звонъ zvonění na poplach; —чикъ kdo bije na poplach, hlásný; набáтъ, a poplach, bubnování nebo zvonění na poplach; бить, удáрить въ н. bíti na poplach.

набáять mnóho o чемъ nabájeti mnoho o čem.

набдѣти, набдѣвáти (crk.) opatrovati.

набедéрникъ, a nábedrník, čapraka kozácká.

набéдренникъ, a nábedrník (kněží při slavných službách božích *Epigonate*).

набережный nábřežní; -ая *f. subst.* nábřeží *Quai*.

набивáль-никъ vycpavačka, -adlo (u sedlářů); —щикъ, набивáтель vycpavač; 2. přeceňovač.

набивáть *v.* набúть.

набúвка *f.* nacpávání; 2. tištění (látek).

набивнóй (-ńй), áя, óе tištěný (o látkách), tiskací; -áя цѣна přehnaná cena.

набúлки, локъ *pl. f.* nábidelka, rámy [na brdo tkalcovské.

набúрать (-áю, -áешь) nabírati, sbírati; 2. najímati, verbovati (vojsko); 3. sázeti (písmo v knihtiskárně); 4. н. въ долгъ bráti na dluh.

набúрка *f.* nabírání, sbírání; 2. košíček (na sbírané jahody, houby atd.).

набúть (-бью) natlouci, nacpati, vycpati; н. цѣну přehnati cenu, přeceniti; н. оскóмину udělati laskominu; н.-ся nacpati se, vycpati se; nahromaditi se, nachumeliti se (o lidu); набúтый дурáкъ učiněný blázen.

наблюд-áтель pozorovatel; —áтельница pozorovatelka; —áтельный pozorovací; —áть (-áю, -áешь), наблюстú pozorovati; н. постъ zachovávati

пúст; наблюдáть правосýдіе ruku držeti nad spravedlností; н. за кѣмъ pozorovati koho, dávati pozor na koho; н. за порáдкомъ pečovati o pořádek, dbáti o pořádek; —éніе *n.* pozorování.

наблю́дникъ, a poklička, pokrývka.

нáбож-ничать nábožným se stavěti, n. se dělati; —ничество, —ность nábožnost; —ный nábožný; *adv.* —но nábožně.

набóй, я, *pl.* -óи náboj, deska k nastavení okraje u malých lodí; —ка *f.* tištěné plátno, tištěný kartoun; 2. kůže na opatku; 3. nábojka (při šroubování); 4. (u kloboučníků) shaněčka; —ливый drzý, opovážlivý; —никъ, a nábojník (u dělostřelců, nástroj k nandavání prachu do náboje); 2. palice na tlučení štěrku; —ница loď na náklad 500—600 pudů; —щикъ tiskař plátna n. kartounu.

набóкій (домъ), ая, ое (строéніе) nachýlený, k jedné straně.

нáболотный bahenní.

наболтáть, набáлтывать na koho (na svojíchъ знакóмыхъ) natlachati, naklevetiti (na své známé).

нáбольшій, аго *m.* přední, starší (v domě).

нáборзѣ *adv.* brzo, rychle.

набóр-истый záhybovatý, faldovatý; —ная *f.* sázírna; —щикъ sazeč (v tiskárně); 2. (рéкрутъ) najímač, verbíř.

набóръ, a sazba (v tiskárně); 2. najímání, verbování vojáků; odvod, odvádění vojáků.

набра́живать *v.* набрéсть.

набрáсывать *v.* набрóсить.

набрáть (корзúнку земляни́ки) nabrati (košík jahod); н. на столъ přistrojiti na stůl.

набрéсть, набра́живать (на кáмень) naraziti (na kámen), vraziti do něčeho, naraziti se na něco, o něco; 2. набродúть nahrnouti se, shluknouti se; набрéло мнóго народа nahrnulo se mnoho lidu.

набрóдный zbloudilý, zaběhlý, zatoulaný; -ая скотúна z. dobytek.

набрóдъ, a sběř.

набросáть, набрáсывать naházeti.

набрóсить nahoditi.

набрызгáть, набры́згивать чѣмъ nastříkati. [(plné uši).

набрюзжáть, набрю́жить (по́лны у́ши) nahučeti

набрю́шникъ нáбřišník (řemen); нáбřišek (obkladek na břicho pro teplo).

набрянчáть nabřinčeti.

набутúть, набу́чивать štěrkem naplniti.

набѣгáть, набѣжáть naběhnouti na něco; н. на мель vběhnouti na měl'činu; 2. přiběhnouti; вдругъ набѣжáла тьма náhle se zatmělo.

набѣгать (простýду, лихорáдку) uběhati si, uhoniti si (nastuzení, zimnici); 2. н. лóшадь koně učiti běhat; н.-ся (вдóволь) naběhati se (do syta).

набѣ́глый sběhlý, shluklý.

набѣ́гъ, a náběh, útok; набѣгомъ náhle, prudce.

набѣдокýрить *v.* бѣдокýрить.

набѣли́ть, набѣливать obíliti (stěny); 2. bílým líčidlem natříti; н.-ся obíliti se, nalíčiti se. [(přepsati).

набѣлó *adv.* (переписáть) na čisto

нáбѣль, и *f.* bílý pruh mlhavý na obzoru, jenž je znamením blížících se ledů na severním moři, náběl.

набѣсúться navztekati se.

навáга *f.* dorec *Gadus callarias* (ryba).

навáд-а *f.*, наважде́ніе *n.* navádění, zavádění koho; —ить, наважда́ть naváděti, zaváděti koho; —никъ, a navaděč *v.* клеветни́къ.

навáживать *v.* навéзть.
навáксить, навáкшивать navoskovati, naviksovati (boty).
навалúть, навáливать navaliti, naložiti (na vůz); н. на кого́ uvaliti na koho práci, starost; н.-ся navaliti se, nachýliti se, nakloniti se k jedné straně.
навáлка *f.* druh hry v karty.
навáлъ, а, навáльщина *f.* hromada, kupa; 2. náhodou nabytá věc.
навáльщикъ, a nakladač, nandavač.
навалúть navalchovati, dovalchovati; 2. naházeti na sebe, nahromaditi; н.-ся naváleti se (v posteli).
навáра *f.* pěna; 2. tuk po vrchu splývající (na polívce atd.); 3. žrádlo pro psy.
наварúть, навáривать navařiti (piva); 2. navařiti, přivařiti, svařiti (železo); н. стáлью zaceliti.
навáрка *f.* navaření, přivaření.
наварнóй navařený, přivařený; 2. s tukem po vrchu splývajícím.
навáстривать *v.* навострúть.
навáщивать *v.* навощúть.
наведéніе *n.* navedení; nandavání (barev); kladení mostu; zaměření díla, dalekohledu; н. справóвокъ pátrání; по наведéніи справóвокъ po zavedeném pátrání.
навезéніе *n.* navežení.
навéзть, навезтú, навозúть, навáживать navezti (mnoho na sebe); н.-ся n. se.
навербовáть (полкъ) naverbovati (pluk).
наверга́ть *v.* набро́сить.
навернýть *v.* навертéть.
наверстáть, навéрстывать (убы́тки) nahraditi, dáti náhradu; наверстáніе *n.*, навéрстка *f.* náhrada.
навёртка *f.* natočení, navinutí, navíjení.
навертéть, навéрчивать navrtati (na několika místech).
навéршье *n.* špička u přílbice.
навеселúться naveseliti se (hodně).
нáвеселѣ *adv.* rozveselen (se špičkou, s opičkou).
навестú, наводúть navesti; mnoho (lidu) přivesti; namíříti (dělo); 4. мостъ most klásti.
навечéріе *n.* svatvečer; н. Рождествá Христóва štědrý večer.
нáвзничь *adv.* naznak.
навзры́дъ *adv.* zlykavě.
навзрѣзъ *adv.* až na samý kraj.
навзя́чь *adv.* na první pohled.
навивáль-ный navíjecí; —ня *f.* motovidlo; —щикъ naviječ; —щица naviječka.
навивáть *v.* навúть.
навúвка *f.*, навиваніе *n.* navíjení.
навивнóй navijecí.
навигáція *f.* plavba, navigace; навигаціóнный navigační, plavební.
навúнтить, навúнчивать našroubovati.
навúс-лый svislý; nahnutý, nachýlený k jedné straně; —нуть viseti k jedné straně, nahnouti se, nachýliti se.
навúть, навивáть navíti, navíjeti, navinouti.
навлекáть, навлéчь přivábiti; н. что на себя́ přitáhnouti si něco (nemoc, trest).
наводúть (навéсть, навестú) navoditi; н. на кого́-либо страхъ nahnati někomu strachu; н. на кого́-либо скýку dlouhou chvíli komu dělati, nuditi koho.
наводка *f.* namíření (díla, dalekohledu); н. крáсокъ nandání barev; н. ртýти на зеркалáхъ podklad rtuťový na zrcadlech, vrstva rtuťová.
наводи-éніе *n.*, наводокъ, дка povodeň, rozvodnění; —úть, —áть potopiti (vodou); н.-ся zatopiti se, rozvodniti se. [—чикъ мóста mostař.
навóд-ный мостъ skladací most;

навози́ть, нава́живать navoziti (mnoho); н.-ся vydováděti se.
наво́зить pohnojiti (pole); н.-ся p. se.
наво́з-ка *f.* navežení; —никъ hnojař; н., жукъ наво́зный hnojník *Aphodius* (hmyz); —ный hnojný; -ная ку́ча kupa hnoje; 2. н. snešený, svežený; —ня *f.* hnojiště.
наво́зъ, а hnůj.
наво́й, я vratidlo, návoj (u stavu tkalcovského); —никъ nábojník; *v.* набо́йникъ; —ничекъ, чка svlačec *Convolvulus* (rstl.); —ня *f.* cívka (k navíjení).
на́волока, *dem.* на́волочка povlačka.
на́волокъ a louka n. pole, které při vystoupení vody se zaplaví; 2. vysoký břeh mořský.
наволо́чь, навола́кивать navleci (mnoho dohromady); наволокло́ на не́бѣ nebe se zatáhlo, potáhlo.
наволо́чная сѣть rukávec, rukávník (síť).
навоня́ть nasmrděti.
наворова́ть nakrásti.
наворожи́ть, навора́живать přičarovati, přikouzliti; 2. vyčarovati, vykouzliti.
навороти́ть, навора́чивать navaliti (kamení); 2. nakládati; 3. někomu něco na krk uvaliti. [(obilí).
наворoши́ть nasypati na hromady
наво́рсить načechrati (sukno).
навостри́ть, навостря́ть, нава́стривать naostřiti.
навощи́ть navoštiti, navoskovati.
навра́ть, навира́ть nalhati.
навреди́ть naškoditi.
навря́дъ *adv.* s těží, sotva; н. ли такъ? kdo ví, je-li tomu tak.
навсегда́ *adv.* navždycky.
навстрѣ́чу *adv.* na potkání.
навык-а́ніе *n.* navykání; —а́ть navykati; навы́кнуть navyknouti; навы́клый navyklý.
на́выкъ, навы́чка návyk, zvyk; 2. н. (въ дѣла́хъ) zběhlost, obratnost (v něčem).
навь, и *f.*, на́вье *n.* (star.) nebožtík, umrlec.
навью́чить, навью́чивать naložiti, nakládati (na soumara); навью́чка *f.* nakládání.
навѣва́ть, навѣ́ять naváti; навѣ́яло мно́го снѣ́гу naválo se mnoho sněhu.
навѣ́даться, навѣ́дываться о чемъ doptávati se po čem.
навѣ́рно *adv.* zajisté, s jistotou, určitě; н. приду́ zajisté přijdu.
навѣ́рную, навѣрняка́ *adv.* nejjistějším spůsobem.
навѣ́с-ить *v.* навѣ́шать; —ка *v.* навѣ́шенье; —ный návěsný, závěsný, zavěšený; н. вы́стрѣлъ výstřel obloukový, odražený. [вѣща́ть.
навѣсти́ть кого́ navštíviti koho *v.* на-
навѣ́съ, а přístřešek, kůlna; baldachin, nebesa (nad trůnem).
навѣ́т-ки, токъ *pl. f.* kývání prstem; 2. narážky (na někoho); —ливый, —ный pomlouvačný, utrhačný; —никъ, —чикъ pomlouvač, utrhač; —ница, —чица pomlouvačka, utrhačka.
навѣ́тъ, а pomlouvání, utrhání.
навѣ́чно *adv.* na věky, navždy.
навѣ́ш-ать, —ивать navěšeti; н.-ся navěšeti se.
навѣщ-а́ніе *n.* navštěvování; —а́тель navštěvovatel; —а́тельница navštěvovatelka; —а́ть navštěvovati; н.-ся n. se.
навѣ́ять *v.* навѣва́ть.
навяз-а́ніе *n.* navázání, přivázání; —а́ть, навя́зывать navázati, přivázati; mnoho navázati; uvaliti na sebe něco (starosti atd.), na krk si něco pověsiti; přištrykovati; 2. —а́ть, навя́знуть uváznouti.

навя́зка *f.* přívěsek; co přištrykováno.
навя́зный (-óй), á́я, óе přištrykovaný.
навя́зчивый dotíravý, dotěrný; -ость -osť.
на́вязь, и *f. v.* навя́зка.
нага́дить pomazati, namazati (mnoho).
нага́йка, *dem.* нага́ечка *f.* (казáцкая) nahajka, kozácký krátký bič.
нага́лище *n.* pouzdro na ručnici.
нага́нивать *v.* нагоня́ть.
нага́рный napálený.
нага́рь, а napálený kus, oharek; н. на языкѣ šlem na jazyku.
нагати́ть, нага́чивать hatěmi naplniti.
нагóён-ie *n.* (crk.), нагнýтie nahnutí; —ный nahnutý.
нагвозди́ть (prost.) natlouci komu; pobádati koho k čemu, ponoukati.
на́гель, я dřevěný klínek (něm. *Nagel*).
нагиб-а́ние *n.*, нагúбка *f.* nahybání; —а́ть nahýbati; н.-ся n. se.
нагибнóй nahnutý, nakřivený.
нагúбъ, а náhyb, přehyb.
нагúшка *m. et f.*, нагúшъ, á nahák; нагишóмъ (*adv.*) nahý, nahatý.
нагíй (-óй), á́я, óе (нагъ, á, ó) nahý; раздѣться дó-нага svlíci se do naha.
нагла́вникъ, а *v.* наголóвье.
нагла́з-никъ, а klapky na oči (u koní atd.); 2. sítka na oči (proti slunci), náočník; —ный na oči.
наглéцъ, á opovážlivec, nestydatý, drzý člověk; наглéцки *adv.* opovážlivě.
нáгл-о *adv.* náhle; 2. opovážlivě; -ость náhlost; 2. opovážlivost.
наглотáться nalykati se (prachu).
нáглухо *adv.*, герметúчески hermeticky. [nestydatý.
нáглый náhlý; 2. opovážlivý, drzý,
нагля́д-ка *f.* učení od oka; уч. přihlídkou; —ный názorný; přihlížením (od oka) nabytý; —ное учéнie názorné učení.
нагляде́ться на что nahleděti se na něco (do syta).
нагнéсть, нагнетáть nahnísti, namačkati.
нагнúть, нагнúвать nahniti.
нагно-éние *n.* zjitření, zhnojení; —и́ть zhnojiti, zjitřiti; н.-ся z. se.
нагнýтie *n.* nahnutí; нагнýть, нагибáть nahnouti.
наговорúть, наговáривать čeró namluviti čeho mnoho; н. на кого́-либо кому́ namluviti komu čeho na koho, pomlouvati koho; н.-ся namluviti se; н.-ся къ кому́-либо на обѣдъ pozvati se k někomu na oběd, domluviti se k někomu na oběd (dovoliti se).
наговóр-ка, наговóръ, а pomluva, pomlouvání; 2. zaklínání, čarování; —ный pomluvačný; —щикъ pomluvač, poštěvač; —щица -čka.
нагóй *v.* нагíй.
наголó *adv.* naholo, zhola, obnažen; 2. docela, zcela; сéло вы́горѣло н. vesnice vyhořela načisto, docela, zcela.
наголóвье *n.* (star.) náhlavník (pokrývka na hlavu v starobylém odění).
нагóльный bez povlečení, na holo.
нагóн-ка *f.* pobíjení (obruči); —ный, пригóнный přihnaný, připlavený.
нагóнъ, а sehnání, náhon; 2. dostih.
нагоня́й, я domluva, výtopek.
нагоня́ть, нагна́ть dohoniti, dostihnouti; 2. nahnati, sehnati (dohromady); 3. pobiti, pobíjeti (sudy); 4. přehánětі (kořalku); н. кого́-либо domluviti, vyhubovati, vypeskovati komu, dáti komu výtopek; н. страхъ nahnati komu strachu; н.-ся uhnati se.
нагóрный horní, hořejší.
нагороди́ть, нагора́живать nadělati příhrádek, přihrádkovati; н. вздóру natropiti nesmyslu.

нагóрье *n.* vysočina (náhoří).
нагорѣлый napálený; нагорѣть, нагорáть napáliti se, ohořeti.
нагостéбельникъ hlivenec (Presl) *Cynomorium* (rstl.).
нагостúться u koró dlouho pohostinu býti u někoho.
нáгость, и, наготá nahost, nahota.
нагосѣменный nahosemenný (o rostl.) *Gymnospermæ*.
наготóвить, наготовлáть, наготáвливать nahotoviti (mnoho); н.-ся n. se.
награбúть nahrabati, nabrati, naloupiti (peněz atd.).
награ́да *f.* odměna, náhrada.
наградúтель odměnitel; —ница —ка.
наградúть, награждáть (заслýги) odměniti (zásluhy); н. кого чѣмъ odměniti koho čím; н.-ся odm. se.
награ́дный odměnný.
награждéніе *n.* odměna, náhrada.
нагребáть, нагрéсть nahrabati, shrabati.
нагрёбщикъ (v horn.) nandavač, přeběrač (rudy).
нагромоздúть nahromaditi.
нагрубúть komý udělati komu hrubost.
нагрýд-никъ náprsník; —ный náprsní.
нагрузúть, нагружáть naložiti, nakládati náklad (na něco); н.-ся n. se.
нагрýз-ка *f.* náklad; —чикъ nakladač.
нагрúзть, нагрызáть nahrýzti.
нагрѣв-áльникъ zahřívadlo (do postele); —áльный zahřívací; —áть nahřívati, zahřívati; нагрéть nahřáti, zahříti; н. себé рýки namastiti si kapsy, nařezati si peněz; н. комý бокá namazati komu hřbet, natlouci komu.
нагрѣшúть nahřešiti mnoho.
нагрязнúть pomazati, umazati.
нагрянуть къ комý přepadnouti koho, přijíti komu na krk.
нагýбникъ náhubník, náhubek.
нагуля́ться naprocházeti se, vyprocházeti se (dosyta).
нáда *adv. v.* нáдо, нáдобно.
надавáть комý подáрковъ nadati komu darů.
надавúть, надáвливать namačkati (štávy atd.); 2. tisknouti, tlačiti; н.-ся namačkati.
надáивать *v.* надоúть.
надáбливать *v.* надолбúть.
надарúть комý чегó někoho hojně obdařiti, darů nanesti.
надбáв-ить, —ливать přidati; н. на товáръ přidati na zboží, přiraziti (na ceně); —ка *f.*, —окъ, вка přídavek, přirážka; —очныя дéньги závdavek.
надбóй, я nádavek (200 kusů cihel na tisíc, kdyby se některé rozlámaly).
надбрóвный nad brvami.
надбрóсить, надбрáсывать přihoditi.
надбрю́ш-ie *n.* nadbřišek; —ный nadbřišný.
надбурáвить, -вливать navrtati; н.-ся n. se.
надвигáть, надвúгивать, надвúнуть nastrčiti, vyzdvihnouti.
надвóдный nad vodou, nadvodní.
надвóрный nádvorní, dvorní, dvorský; н. судъ dvorský soud; н. совѣтникъ dvorní rada.
надвóрье *n.* nádvoří.
над-вы́сить, —вышáть cenu zvýšit; —глáвная тóчка nadhlavník *Zenith*; —глóтка, —глóтникъ, —гортáнникъ čípek *Epiglottis*; —глáдчикъ dohlížitel; —глáдчица dohlížitelka; —глáдывать dohlížeti; —грóбie *n.* náhrobní nápis *Epitaphium*; —грóбница *f.* (star.) náhrobek; —грóбный nadhrobní, náhrobní; н. кáмень náhrobní kámen; -ая нáдпись náhrobní nápis; -ая рѣчь, -ое

слóво řeč nad hrobem; —грызáть, —грúзть nahryzti (svrchu); —давáние *n.* přeceňování, přidávání; —давáть, —дáть přeceňovati, přidávati, přihazovati (při koupi); —дáтокъ, тка, —дáча *f.* nádavek (při měnění peněz); —дáточный nádavkový; —дáтчикъ přeceňovatel, dražitel, přihazovač (při koupi); —двéрie *n.* nadveří; —двéрный nadedveřní; —дирáть, наддрáть, надодрáть natrhnouti něco; —дúрка *f.* natržení; 2. natržené místo, natrženina, nátržek; —долбúть, —дáлбливать svrchu nadlabati.

надéж-да (prost. —a) *f.* naděje (náděje); Богъ моя́ н.! Bůh moje naděje; нѣтъ —ды на спасéнье! není žádné naděje na zachování; —но *adv.* nadějně, důvěrně; —ность nadějnost; —ный nadějný.

надéргать, надёргивать, надёрнуть vytrhati; 2. natáhnouti, hoditi na sebe šat.

над-жéчь, —жигáть napáliti (svrchu); —звéздный nadhvězdný.

нáдзелень *adv.* nedozralé obilí.

надзир-áние *n.* dohlížení *v.* надзóръ; —áтель dohlížitel, dozorce; —áтельница dohlížitelka, dozorkyně; —áтельскій dohlížitelský, dozorský; —áтельство dohlížitelství, dozorství, -stvo; —áть надъ чѣмъ, за чѣмъ dohlížeti na něco, k něčemu.

надзóр-щикъ, —щица *v.* надзирáтель, -ница.

надзóръ, a dozor, dohlídka; полицéйскій н. policejní dohlídka.

надивúться чемý nadiviti se čemu (dosyta).

надирáть, надрáть natrhati (drnu); н. кому́ у́ши natrásti komu uši, vytahati komu za uši.

надúръ, a podnožník *Nadir* (astr.).

над-кáлывать *v.* надколóть; —кúдывать, —кúнуть *v.* надбáвить; —клáдывать, —клáсть, —ложúть přiložiti, přikládati; —колóть naštípnouti (dřevo); napíchnouti (jehlou); —колóть naštípnuti; —колѣнный nadkolenní; —копы́тный nadkopytní; —кóстный nadkostní; -ая плева́ okostice, blána na kosti; —крúлie *n.* rohové krovky (u hmyzu); *adj.* —крúльный; —кусúть, —кýсывать nakousnouti (svrchu).

надлеж-áть náležeti; *3. pers.* —úть náleží; тебѣ —áло о томъ позабóтиться tobě náleželo o to se postarati; —áщій náležící, náležitý, příslušný; н. судъ příslušný soud (kompetentní); -ее почтéніе náležitá úcta; въ -емъ порáдкѣ v náležitém pořádku; -имъ óбразомъ, по -щему náležitým způsobem.

над-лóбie, —лóбье *n.* nadčelí; —ломúть, —лáмывать nalomiti; н.-ся n. se; —лóмка f. nalomení; —лóмъ, a nalomenina; —лопáточный nadlopateční, nad lopatkami (na zádech).

надмевáться, надмúться (чѣмъ) nadýmati se, nadmouti se.

надмéн-ie *n.* nadýmání; н., —ность nadutost; —ный nadutý (člověk); *adv.* —но nadutě.

надмогúльный nadhrobní, nad mohylou.

надмóру *adv.* nad míru, příliš.

над-нестú, —носúть (мечъ надъ главóю) povznesti, pozdvihnouti.

нáдо *prp.* nade; надо мнóю nade mnou *v.* надъ.

нáдо *adv.* (skrác. z нáдобно) potřeba, třeba.

нáдоб-но *adv.* potřeba, třeba; такъ н. tak je třeba, tak to má být; мнѣ э́то н. mně je toho třeba, potřeba; мнѣ э́того не н. mně toho není třeba, já toho nepotřebuju; мнѣ н.

итй musím jíti; не надобно кричать není třeba křičet; что тебѣ н.? co chceš? čeho potřebuješ? такъ ему и н. dobře se mu tak stalo; —ность potřebnost, potřeba; —ный potřebný.

надойть nadojiti.

надокучить, надокучать кому obtěžovati koho.

надолба *f.*, надолбня *f.* zádlab, zadlabaný trám.

надолбить, надалбливать nadlabati; надолбленный nadlabaný.

надолго *adv.* na dlouho; это не н. to nebude dlouho trvati.

надоразумить, надоумить кому-либо что poraditi komu něco; vštípiti komu něco do hlavy.

надорвать, надрывать natrhnouti něco; н. себя, н. живот strhnouti se, polámati se; н. живо́тики, н.-ся отъ смѣху strhati se smíchem, puknouti (div nepuknouti) smíchem.

надосадить, надосаждать кому nazlobiti se koho.

надоѣдать, надоѣсть кому omrzeti koho; онъ всѣмъ надоѣлъ on všecky omrzel.

надпилить, надпиливать napilovati; нарезати (pilou); н.-ся p. se; надпилка *f.*, надпиливание *n.* napilování; нарезání (pilou).

надпис-а́ние *n.* nadepsání, nadpis; —а́тель, надписчикъ nadpisník; н. вѣкселя rubopisník; —а́ть, надписывать nadepsati; н. письмо napsati nadpis (adresu) na psaní; н. на оборотѣ вѣкселя směnku rubopisem převesti; н.-ся nadepsati se.

на́дпись, и *f.* nadpis; nápis (na mincích atd.); надгро́бная н. nápis náhrobní; н. на оборотѣ вѣкселя, перево́дная н. rubopis (na směnce).

над-престо́льный nadoltářní; —ра́менie *v.* нара́мникъ; —расти́ть, —пости́ přerůstati, přerůsti; —ро́слый přerostlý; —ро́стокъ, тка výrost, nárost (na kosti).

надра́ть *v.* надира́ть.

над-руба́ть nasekati; —руби́ть naseknouti; н.-ся p. se; —ру́бка *f.*, —рубле́ние *n.* naseknutí; —ру́бка *f.*, —ру́бъ násek, naseknuté místo.

над-рыва́ть *v.* надорва́ть; —ры́вчивый kdo se lehce strhne (v kříži); —ры́въ, а стрѣнеи (v kříži), strženina; —рѣзать, —рѣзывать naříznouti, nařezati; —рѣзъ nářez, vřez, zaříznutí; —са́да *f.* stržení; смѣя́ться до —са́ды smáti se do strhání; —сади́ть, —сажа́ть, —саждать (до́ждь) porouchati, strhnouti (koně atd.); н. живо́тъ, н.-ся strhnouti se; —са́дный тѣ́жкий (práce, při níž možno se strhnouti); —сверли́ть, —сверливать navrtati (nebozezem).

надсмо́трщ-икъ dohlížitel, dozorce; —ица dohlížitelka, dozorkyně; —и́ческій, ая, ое, —ичій, ья, ье dozorský, dohlížitelský.

над-смо́тръ, а dozor, dohlídka; —смотрѣть, —сма́тривать за чѣмъ, надъ чѣмъ, надъ кѣмъ dohlížeti na něco.

надсмѣха́ться, надсмѣя́ться *v.* насм...

надста́в-ить, надставля́ть postaviti nad něco, nastaviti; —ка *f.* nastavení, nástavek, nástavka; (na svícnu) hospodářík.

надстро́ить, надстро́ивать vystavěti výše, vyst. nad něčím; н. домъ dům zvýšiti (o poschodí); надстро́йка *f.* přístavek (nad domem).

надстро́чный nadřádkový; н. перево́дъ překlad položený nad řádkami; -ное двоето́чіе (..) dvoutečka nad řádkami.

надсыпа́ть, надсы́пать nasypati (svrchu), přisypati.

надсѣдать, надсѣсть ssaditi se (o stavbách); 2. natrhnouti se (o provaze);

puknouti, rozštípnouti se (o dřevě); н.-ся strhnouti se, namoci se; н.-ся со смѣху, смѣя́ться до надсѣ́ду smíchem se strhati, smíchem div nepuknouti.

над-сѣка́ть, —сѣ́чь naseknouti; —сѣче́ніе *n.* naseknutí; —сѣ́чка naseknuté místo, násek.

надув-а́ло *m.*, —а́льщикъ podvodník; —а́льщица podvodnice; —а́ть, наду́ть nadouti, nadýmati, nafoukati; вѣтръ —а́етъ parusá vítr nadýmá plachty; 2. н. кого podvesti, napáliti koho; н. кому́ либо у́ши, въ у́ши nahučeti komu do uší, ležeti komu v uších (poštívati koho); н. гу́бы našpouliti pysky; наду́ло снѣгу naválo se sněhu; н.-ся nadýmati se; наду́лось бре́хо nadmulo se břicho; онъ слиш комъ —а́ется on se tuze nadýmá, vypíná.

наду́маться namysliti si, napřemýšleti se (dlouho); usmysliti si.

надура́читься hloupostí nadělati.

наду́т-ость nadutost (slohu); —ый nadutý, nafoukaný (pyšný); —ышъ, a bucek, buclatec *v.* ду́тышъ.

надуша́ть, —и́ть vůní naplniti; nakouřiti (kadidlem); namazati voňavkou; н.-ся namazati se n. napustiti se voňavkou.

над-черёвный nadbřiškový; —черёпный nad lebkou, nadlebečný.

надъ *prp. c. inst.* nad; н. столо́мъ nad stolem.

надъизбина *f.* (prost.) hůra, ponebí.

надыма́ться *v.* надмева́ться.

надым-и́ть, —ля́ть nadýmiti, nakouřiti; н.-ся n. se.

надыша́ть nadýchati.

надышельникъ, а návojník (u vozu); kování na voji.

надѣва́ть nadívati, oblíkati; надѣ́ть nadíti, oblíci; н. пе́рстень на па́лецъ navleci prsten na prst; н.-ся nadíti se, oblíci se; сапоги́ лёгко надѣва́ются boty lehce se obouvají.

надѣлать чего́ nadělati čeho; н. хлопо́тъ nadělati starostí, trampot.

надѣл-е́ніе *n.* nadělení; —и́ть, —я́ть кого́ чѣмъ opatřiti koho čím; naděliti komu čeho; надѣлъ, a (star.) darovaná část statku, náděl; (дать въ н.).

надѣ-яніе *n. v.* наде́жда; —янность důvěra, důvěrnost; —яться (надѣюсь, надѣешься) na což nadíti se čeho; н.-ся на кого́ s důvěrou neb nadějí na někoho se spoléhati; н.-ся на Бо́га spoléhati na Boha.

наединѣ, наединѣ *adv.* mezi čtyrma očima, o samotě.

наёжиться naježiti se, rozježiti se; mračiti se, kaboniti se.

наём-ка *f.* nájem; —никъ nájemník, nájemný dělník, nádeník; —ница nádennice; —нический, ая, ое, —ничій, ья, ье nádenický; -ая пла́та nádenický plat nádenická mzda; —ный nájemný; -ныя де́ньги nájemné (-ého *n.*); -ная каре́та nájemný kočár; —щикъ nájemník; —щица nájemnice; —щичій, ья, ье nájemnický.

наёмъ, наймá *m.* nájem; 2. н., пла́та за н. nájemné (-ého) *n.*; отдава́ть въ н. pronajmouti; брать, взять въ н. najmouti; жить въ наймáхъ, по наймáмъ žíti (bydleti) v nájmu; домъ хо́дитъ въ наймáхъ dům je nájat, pronajat.

нажа́ловать (кому́ де́негъ) nadarovati, mnoho darovati (peněz); 2. н. чино́вниковъ mnoho úřadníků povýšiti; н.-ся на кого́ nažalovati se na koho.

нажа́рить napeci (pečeně); н. дичи n. zvěřiny; 2. н. печь rozpáliti pec.

нажа́тіе *n.* namačkání; 2. nažetí.
нажа́ть, нажима́ть namačkati (mnoho); vymačkati, smačkati; нажа́ло но́гу noha se namačkala, omačkala.
нажа́ть, нажина́ть (мно́го хлѣба) nažíti, nažínati (mnoho obilí).
наждакъ, a hladivec, šmirgl; *adj.* наждако́вый, наждачный hladivcový, šmirglový.
нажёчь, нажига́ть napáliti, rozpáliti, hodně zatopiti.
нажже́ніе *n.* napálení.
нажи́ва *f.* výdělek, výtěžek, zisk; 2. vnada (na udici).
наживáть, нажи́ть vydělati, vytěžiti, nabyti něčeho; н. мно́го де́негъ vydělati mnoho peněz; н. долги́ dluhů nadělati; н.-ся zbohatnouti; н.-ся у кого́ dlouho u někoho pobyti.
наживи́ть, наживля́ть obohatiti; н. у́ду dáti vnadu na udici; н. слабѣ přišiti, přiflastrykovati.
нажи́вный vydělaný; -ыя де́ньги vydělané peníze; 2. н. výnosný, prospěšný.
нажда́ть чего́ čekati čeho; н. на себя́ непрія́теля očekávati na sebe nepřítele.
нажим-а́ть *v.* нажа́ть; —а́тельный, нажи́мный stlačovací; нажи́мка *f.* stlačení; нажи́мъ, a stiskadlo.
нажина́ть *v.* нажа́ть.
нажи́токъ, тка výtěžek, výdělek.
нажра́ться nažrati se.
нажужжа́ть у́ши nabzučeti do uší.
назáвтра *adv.* nazejtří, zejtra.
назадѝ *adv.* vzadu, naposled.
назáдъ *adv.* nazad.
назв-а́ніе *n.* nazvání, název, pojmenování, jmeno; —а́ть nazvati *v.* называ́ть; его́ —а́ли Андре́емъ jeho nazvali Ondřejem; н.-ся nazvati se *v.* называ́ться; 2. онъ —а́лся ко мнѣ обѣда́ть on pozval se ke mně k obědu.
назе́мный pozemský; 2. hnojný.
назёмъ a hnůj.
на́земъ *adv.* na zem.
назе́рка *f.* za звѣремъ pátrání za zvěří.
назид-а́ніе *n.* vzdělávání ducha; —а́тельный vzdělavací; —а́ть vzdělávati; 2. н. что pečovati o něco (o něčí blaho); 3. (crk.) *v.* созида́ть; н.-ся v. se.
назло́ *adv.* k zlosti, navzdory.
назнач-а́ть, —и́ть naznačiti; н. кого́ чѣмъ ustanoviti koho (za úřadníka atd.); —а́ніе *n.* naznačení; н. опеку́на ustanovení poručníka.
назноби́ться ozábsti.
назо́йлив-ость dotíravost, drzost; —ый dotíravý, drzý; человѣкъ н. dotíravec.
назо́ла *f.* zlost, mrzutost; въ назо́лу na vzdory, k zlosti, pro zlost.
назрѣва́ть, назрѣть začíti zráti, uzrávati; назрѣлый trochu zralý, nazralý.
назу́б-ица *f.* divé maso na zubích; —окъ, бка zoubkovadlo, přístroj k vysekávání zoubků na pile; назу́брить, назу́бривать zoubkovati, zoubky vysekávati.
назыв-а́ніе *n.* nazývání; —а́ть nazývati; н. кого́-либо по и́мени jmenovati koho jmenem, zavolati na někoho jmenem; н. го́нчихъ svolávati hončí psy; н.-ся nazývati se; какъ э́то называ́ется? jak se to nazývá? jak se to jmenuje?
назы́вчивый dotíravý (kdo sám se k někomu zve); н. гость nezvaný host.
назы́въ, а (гостей) pozvání, sezvání hostí.
наи- (třetí stupeň u přídavných jmen) nej- *(Superlativ)*; наилу́чшій nejlepší.
наи-бо́льшій nejvěčší; —бо́лѣе *adv.* nejvíce; —величáйшій.

наймн-ость naivnost; —ый naivní; *adv.* —но naivně.
наигра́ть, наи́грывать vyhrati (ve hře); 2. zahrati (píseň); н.-ся dosyta se nahrati, vyhrati se; наи́гранный vyhraný.
на́йденный nalezený.
найде́нышъ, а nalezenec.
наидолжа́йшій nejdelší.
наизворотъ, навы́воротъ *adv.* nazpátek, naruby.
наизна́нку *adv.* naruby, nazpátek; надѣть плáтье н. vzíti šaty naruby.
наизу́стъ *adv.* (на пáмять) nazpaměť, z paměti; учúться н. učiti se nazpaměť; говорúть н. mluviti nazpaměť.
наилегча́йшій nejlehčí.
наилу́ч-ше *adv.* nejlépe; —шій, ая, ее nejlepší.
наименов-а́ніе *n.* pojmenování; —áть, наименóвывать pojmenovati.
наи-ме́ньшій, ая, ее nejmenší; —ме́ньше *adv.* nejméně.
на́ймовать (prost.) *v.* нанимáть.
на́имъ (crk.) *v.* наёмъ.
наипа́че *adv.* nejspíše, tím spíše.
наискáть, найскивать nahledati (mnoho); н.-ся n. se.
наискор-ѣе *adv.* nejrychleji, co n.; —ѣйшій nejrychlejší.
наискóсъ, наискóсь *adv.* napříč, napokos.
найти (найдý) najíti *v.* находúть.
найтіе *n.* příchod; н. Святáго Дýха seslání Ducha svatého.
найтóвить, об- obšiti lanem; найтóвъ, а, найтóвная верёвка obšívací lano.
накадúть nakaditi.
наказ-а́ніе *n.* pokárání, potrestání; 2. (crk.) naučení; —áтельный kárající, káravý; —áть, нака́зывать (кого за простýпокъ) pokárati, potrestati koho za přestupek; н. кому-либо прúсно komu poručiti, jak se má zachovati.
наказ́ный poučný; -ый атама́нъ náměstný ataman; -ая грáмота, -ая пáмять, наказъ a instrukce, navedení, návod, naučení, návodný list, návodný spis.
накали́ть, нака́ливать zakaliti, rozžhaviti; нака́лка *f.*, накале́ніе *n.* rozžhavení; нака́лъ, а rozžhavenost.
нака́лыв-аніе propichování; н. тѣла (pr. těla) tétovování; н. napichování, nastrkování; —ать propichovati, napichovati; н. тѣло propichovati tělo, tétovati.
нака́лякать nažvaniti, natlachati; н.-ся nažvaniti se, natlachati se.
накану́нѣ *adv.* v svatvečer; н. сва́дьбы den před svatbou. [вать nakapati.
нака́п-аніе *n.* nakapání; —ать, —ы-
нака́пливать *v.* накопúть.
нака́пчивать *v.* накоптúть.
нака́пывать *v.* нака́пать; *v.* накопáть.
нака́рмливать *v.* накормúть.
накатáть кого-либо vyvoziti koho dosyta ve voze n. v lodi; н. vyvaliti, vykotaliti; н. мнóго бѣлья namandlovati mnoho prádla; н.-ся vyvoziti se.
накатúть, нака́чивать navaliti, přivaliti; н.-ся přivaliti se; naraziti se; dosyta se vyhoupati.
нака́т-ка *f.* válec k mandlování; —никъ mandlovačka (plátno, do něhož se zabaluje plátno při mandlování). [z pouhých trámů.
нака́тъ, накатнóй потолóкъ strop
нака́шивать *v.* накосúть.
наквас-а *f.* kvas, nákvasa; —ить, наква́шивать nakvasiti.
наквасцовáть kamencem vymořiti.
накидáть, накúдывать nahoditi, nahážeti (na hromadu); vhoditi na něco.
накúдка *f.* naházení; 2. coulník, palcová míra (na měření vody); 3. přístroj hlavy ženštin sibiřských.

накидно́й лѣсъ splavené dříví (splavený les).

наки́нуть přiložiti dříví (do peci); 2. н. плащъ nahoditi, přehoditi (plášť přes sebe); н.-ся на кого́-либо přepadnouti koho, obořiti se na koho.

накип-а́ть —ѣть navařiti se, usaditi se při vaření; —ѣлый navařený.

на́кипь, и *f.* pěna při vaření; 2. kal, usedlina; 3. krapník (kámen).

накипяти́ть navařiti, zvařiti.

накиса́ть, наки́снуть nakysati; **наки́слый, наки́сшій, ая, ее** nakyslý.

на́кись, и *f.* zbytek kvasu na dně n. na kraji nádoby.

накла́денный nakladený.

накла́дка *f.* nakládání; co naloženo, přiloženo; příškok (na ceně) *v.* надба́вка; podsádka, obsádka (na košili atd.)

накладна́я *subst. f.* nákladní list.

накла́дный nákladný, mnoho nákladu vyžadující; *adv.* -но nákladně.

накладно́й (-о́й), а́я, о́е, **накла́дочный** přidaný; přídatkový, nádavkový; 2. obložený; -а́я рабо́та vykládané dílo; -о́е де́рево dyha, furnýr.

накла́дъ, а, *dem.* **накла́децъ**, дца úbytek, újma.

накла́дыв-альный nakladací, nandavací; —аніе *n.* nakládání; —атель nandavač; —ать, **накла́сть** nakládati; 2. (о slepicích) nesti; н. бре́мя на ло́шадь nakládati břemeno na koně.

накла́нятся naklaněti se mnoho.

наклева́ть (наклю́ю), **наклёвывать** naklobati; н.-ся naklobati se mnoho.

наклеи́ть, наклеи́вать nalepiti, přiklížiti; н.-ся nalepiti se, přiklížiti se.

наклеи́ка *f.* přílepek, nálepek.

наклейми́ть znamení vypáliti.

наклейна́я рабо́та práce vykládaná, dílo vykládané (u truhláře).

наклепа́ть, наклёпывать pobiti kováním; 2. sklepati, přetřepati, pomluviti koho.

наклёпка *f.* kování (na truhlách atd.).

наклёпъ, а pomluva, klepy *pl.*; **наклёпный** pomluvačný, klepavý.

накрика́ть, накли́кать svolati; н. на себя́ бѣду́ bídu n. nehodu na sebe přitáhnouti.

наклобу́ч-ить, —ивать klobouk na čelo vtlačiti, naraziti klobouk; —ка *f.* naražení klobouku; výtopek.

наклон-е́ніе *n.* naklonění, sklonění; н. на́ бокъ naklonění na bok, naklopení (korábu); sklonění (hlavy); úklon, odklon, inklinace (střelky magnetické); (gram.) způsob; изъявительное н. ukazovací způsob; повели́тельное н. rozkazovací způsob; —и́ть, —я́ть nakloniti; н. го́лову skloniti hlavu; н. кора́бль на́ бокъ nakloniti koráb na bok, naklopiti *v.* килева́ть.

наклóн-ка *f.* naklonění; —ность nachýlení, svah; 2. н. (къ му́зыкѣ) náklonnost (k hudbě); —ный nakloněný, nachýlený; 2. н. (къ добру́) nakloněný, příchylný, náchylný k němu (k dobrému).

наклóнъ, а svah.

наклю́нуть naklofnouti *v.* наклева́ть.

на́ковальня *f.* kovadlina, kovadlo, nakovadlo; *adj.* на́кованный kovadlinový.

нако́вать, нако́вывать nakovati; н.-ся n. se.

наковыря́ть, наковы́ривать mnoho vybrati; 2. nadělati mnoho lyčáků.

нако́жный nákožní.

наколдова́ть, наколдо́вывать přičarovati, uřknouti koho.

нако́лка *f.* nádčepek, úprava hlavy (u ženštin) *Coiffure.*

наколоти́ть, наколо́чивать natlouci (mnoho); pobíjeti (sudy); н.-ся natlouci se, natrápiti se.
наколупа́ть, наколу́пывать navybírati.
наколѣ́н-никъ, а nákolenník (část starodávného odění k zakrytí kolena); 2. kopna (u boty); —окъ, нка (star.) nákolenek (plechová přikrývka na koleno); okrasa na kolenách kožských.
наконе́цъ *adv.* nakonec, konečně, posléze. [atd.
наконе́чникъ kování na hůlce, pošvě
на́конъ, а (star.) ráz; въ три на́коны třikráte.
накопа́ть, нака́пывать nakopati; н.-ся n. se.
накоп-и́ть, —ля́ть, нака́пливать nakopiti, nakupiti, nahromaditi; н.-ся n. se; —ле́ніе *n.* nakopení, nakupení.
накопти́ть, нака́пчивать nakoptiti, nauditi.
накорми́ть, нака́рмливать nakrmiti; н. (гру́дью) nakojiti, napojiti (dítě).
нако́рникъ odnož (u rstl.).
накоси́ть nakositi.
нако́ст-ница *f.* vřed na kosti; —окъ, тка nákostek, navní kost, vlaská kost.
на́кось *adv.* nakoso, kosem.
накоче́тникъ, а rukávec, svrchní rukáv (u myslivců). [ho).
накра́сть, накра́дывать nakrásti (mno-
накра́ивать *v.* накроить.
накра́пать, накра́пывать nakapati, pokapati (nakrápati, pokrápati); kropenatým udělati; накра́пываетъ krápá, skrápá, poprchává.
накра́сить, накра́шивать barviti (vejce, látky atd.), nabarviti mnoho věcí.
накрахма́лить, -а́ливать naškrobiti prádlo.
накре́н-ить, —ивать na bok položiti koráb.
на́крестъ *adv.* na kříž, křížem; шовъ н. šev křížový.
накрив-и́ть, —ля́ть nakřiviti; н.-ся n. se.
на́кривѣ *adv.* (star.) křivě, lživě.
накрича́ть nakřičeti (mnoho); n. komu plné uši; н.-ся n. se (dosyta).
накрои́ть, накра́ивать nakrojiti.
накропа́ть slátati, shudlovati.
накропи́ть nakropiti.
накроши́ть nadrobiti; н. хлѣба въ супъ n. chleba do polívky.
накрути́ть, накру́чивать nakroutiti, naviti; прíлишný náklad na něco naložiti.
накручи́ниться natrápiti se.
накрыв-а́ніе (на столъ) prostírání (na stůl); —а́ть (на столъ) prostírati na stůl *v.* накры́ть.
накрывно́й (о́й), а́я, о́е pokryvací; -а́я сѣть pomeč, hazecí síť na ptáky.
накры́т-ie *n.* nakrytí, pokrytí; —ый nakrytý, pokrytý.
накры́ть nakryti, pokryti; н. го́лову шля́пою dáti klobouk na hlavu, pokryti hlavu kloboukem; н. ча́шку poklopiti číšku (šálek od kávy na znamení, že se nebude už píti); н. на столъ prostříti na stůl, přistrojiti na stůl; н.-ся pokryti se, dáti na hlavu; пожа́луйста, накро́йтесь račte dáti na hlavu (klobouk).
накры́шка *f.* pokrývka, poklička.
на́крѣпко *adv.* velmi přísně, velmi pevně, velmi silně.
нактоу́зъ, а kompasnice, schránka (budka) na kompas (na korábech).
накула́чникъ rukavičky bez prstů.
накупа́ть, накупи́ть nakoupiti (mnoho); накупа́ться na brань, на побо́и, на ссо́ру dáti příčinu k vádě, k pranici, k hádce.
накупа́ться (вдо́воль) nakoupati se, vykoupati se (dosyta).

накýп-ка *f.* nakoupení; —леный (—ленный) nakoupený.
нáкупъ, а (star.) podkoupení koho úplatkem; úplatek.
накурúть, накýривать nakouřiti; 2 napáliti (mnoho kořalky); 3. н. кого napáliti koho, ošidíti; н.-ся nakouřiti se.
накýтать, накýтывать zabaliti, zahaliti; н.-ся z. se.
накутúть nadováděti se, mnoho kousků natropiti.
налáвливать *v.* наловúть.
налагáть *v.* наложúть; н. úго, ярéмъ на кого vzložiti na někoho jho, jarmo; н. пошлúну (на варéніе пúва) uložiti poplatek (na vaření piva).
налáдить, налáживать naladiti (hudební nástroj).
налакировáть, налакирóвывать nalakovati (nalakyrovati).
надакóмиться dosyta se namlsati.
налакóтникъ, а (star.) náloketník (část oděni na loket); 2. kožený rukávec (u rybářů nebo myslivců).
налáмывать nalamovati *v.* наломáть.
налáщивать *v.* налощúть.
налáять mnoho štěkati, mnoho láti; н.-ся dosyta se naštěkati.
налгáть nalhati; н.-ся nalhati se (dosyta).
налег-áніе *n.* (на кого) nalehání (na koho); —áть, налéчь (на что-либо грýдью) opříti se o něco, nalehnouti na něco; н. на кого nalehati na koho; н. на рабóту namáhati se při práci; (geolog.) н. на чѣмъ ležeti na čem (jedna vrstva na druhé).
налегкѣ (star. налегцѣ) *adv.* lehce; lehce oděn.
налéдица *f.*, náledь, и náledí.
належáть (бокá) proležeti si (boky atd.); (star.) *v.* принадлежáть; н.-ся naležeti se (dosyta).
налет-áть, —éть přiletěti (v množství), nalítati; пыль —éла на столъ prach nalítal na stůl; сóколъ —éлъ на голубéй sokol vletěl na holuby.
наливáть nalívati; н. ягóды nakládati jahody, dělati nálivku na jahody; наливáйте! nalívejte! н.-ся nalívati se; н.-ся водóю bráti vodu (k pití, o korábech); óспа наливáется neštovice se nalívají (začínají se hnojit); *v.* налúть.
налúв-ка *f.* nálivka (na jahody nebo ovoce, která se nechá ustáti a pak se pije); —никъ nálevník, polevník *Infusorium*.
налив-нóй (-нóй) šťavnatý (o ovoci); -нáя водá svrchní voda (ve mlýně); -нóе колесó kolo korečné, korečník, kolo na svrchní vodu; -нáя мéльница korečný mlýn, korečník, mlýn na svrchní vodu; —нáкъ, á, налúвочнее живóтное *v.* налúвникъ.
налúвчатый *v.* наливнóй.
налúвъ, á nalívání-se zrn obilných a ovoce (před zráním); 2. náliv, nálev (na ovoce atd.); 3. šťáva v ovoci, šť. ovocná.
налúмъ, а meň, mník, mík *Gadus lota* (ryba) *v.* мень; налúмій, ья, ье mníkový.
налиневáть, налинéвывать nalinovati.
налипáть, налúпнуть, нальнýть nalcpiti se, nasaditi se.
налúстникъ, а obpírčí (Presl) *Coleophyllum* (bot.).
налúтие *n.* nalití.
налитографúровать dolitografovati.
налúть naliti; н.-ся naliti se; п. se (o ovoci); жúлы налúлись крóвью žíly nalily se krví, naběhly krví.
налúч-іе *n.*, —ность hotovost, hotové peníze; въ —ности имéется тепéрь пять тúсячь рублéй na hotovosti je teď pět tisíc rublů; —никъ obložení

(u dveří, oken); 2. štítek plechový na dveřích, v němž je otvor klíční dírky; 3. hledí (u přílbice); —ный přední (strana); 2. skutečný, hotový; -ныя дéньги hotové peníze.

налйш-екъ, шка, —ній *v.* **лйшекъ, лйшній.**

налóб-никъ, а, —окъ, бка náčelek (okrasa na čelo); řemen na čelo; —ный na čele.

наловúть, налáвливать naloviti (mnoho).

налóвъ, а nálov (mnoho-li rybář najednou sítí vyloví).

налóга *f.* (star.) tíseň, útisk.

налóгъ, а daň (uložená), poplatek.

наложúть (налагáть, накладывать) naložiti; н. трýбку nacpati dýmku; н. въ сундýкъ всáкой всячины naložiti všeličeho do truhly; н. цѣнý на товáры ustanoviti stálou cenu na zboží; н. окóвы na prestýpníka dáti někomu okovy, pouta, dáti koho do okovů (do železa); н. запрещéніе na имѣніе dáti obstávku na něčí majetek, obstaviti něčí jmění; н. на себя рýку ruku na sebe položiti, zavražditi se, o život se připraviti.

налóж-ница *f.* souložnice, kuběna; —ническій, ая, ое, —ничій, ья, ье souložnický, kuběnský; —ничество souložnictví.

налóжно *adv.* (star.) s útiskem.

налóй, я (skrác. z аналóгій) pult n. podstavec v kostele, na nějž možno položiti modlitební knížky atd.

налокáться (водú) nalokati se, nachlemtati se (vody).

налокóтникъ *v.* **налакóтникъ.**

наломáть, налáмывать nalámati.

наломúть, надломúть nalomiti.

налóмъ, а nálom *v.* **надлóмъ.**

налóпаться (prost.) nalupati se, nažrati se.

налощúть, налáщивать vyleštiti, vyhladiti.

налýбъ, а patoky cukrovárské.

налудúть mnoho pocinovati.

налупúть mnoho naloupati.

налýчіе *n.*, **налýчь, и** *f.* (налýшенъ, шна) (star.) pouzdro na luk, náluč(-i).

налущúть, налýщивать naluštiti, vyloupati (mnoho hráchu).

нальнýть *v.* **налúпнуть.**

нальстúть nalichotiti.

налытáться nacourati se (mnoho).

налѣво *adv.* nalevo.

налѣзть, налѣзáть nalezti; **налѣзло** mnóго мухъ въ бутáлку nalezlo mnoho much do lahvice.

налѣпúть, налѣпля́ть, налѣпливать nalepiti; н.-ся n. se; **налѣпокъ, пка** nálepek.

налюбовáться чѣмъ, кѣмъ dosyta se něčím pobaviti; онъ имъ не налюбýется on se ho nemůže nabažiti.

намагнúтить omagnetiti.

намáз-аніе, —ываніе *n.*, **—ка** *f.* namazání; —анный namazaný; —ать, намáзывать чѣмъ namazati (něčím); н.-ся n. se.

намазнóй namazaný.

намак-áніе *n.* намáчені; —áть, намáкивать намáčeti; н.-ся n. se.

намалевáть, намалёвывать namalovati; н.-ся n. se; **намалевáніе** *n.* namalování; намалёванный namalovaný.

намáлѣ *adv.* (crk.) na mále, málo, nemnoho.

наманúть, намáнивать přivábiti.

наманýтися (crk.), **придтú на мысль** namanouti se na mysl, přijíti na mysl.

намарáть, намáрывать namazati, zamazati, pomazati, umazati; н. лицё сáжею pomazati tvář sazemi; namazati, načmárati, naškrábati (špatně napsati, špatně namalovati).

намáслить, -ивать namazati neb omastiti máslem neb olejem.

намастúть, намащáть mastí namazati, namastiti.
намáтывать *v.* намотáть.
намáчивать *v.* намочúть.
намащéніе *n.* namastění, namazání mastí.
намáщивать *v.* намостúть.
намéдни *adv.* nedávno, před několika dni.
намежевáть, намежёвывать vymeziti, meze vytknouti.
намек-áніе *n.* narážení na něco (v řeči); —áть, —нýть na což naráželi na něco (slovy); н. kynouti, pokynouti komu.
намéкъ, а pokynutí (prstem), kývnutí (prstem); 2. narážka (slovy).
намерзáть, намёрзнуть přimrznouti; намéрзло мнóго льда namrzlo mnoho ledu; намéрзлый namrzlý, přimrzlý.
намести́, наметáть namesti (na hromadu); на дворé намéло сугрóбъ снѣга na dvoře (venku) nanesla se n. navála se hromada sněhu.
наметáть *v.* намести́; 2. н., намётывать, наметнýть naházeti, nametati; slabě přišiti; н. срокъ ustanoviti n. určiti lhůtu, položiti den, položiti rok; н.-ся nametati se, naházeti se, obučiti se, ostříleti se (při čem).
наметéніе *n.* nametení, přimetení.
намётка *f.* košilka (náprsní atd.) *Chemisette*; 2. záplatka (na šat atd.); 3. západka (ke skobě, kde zámek se přivěsí na dveře).
намётный naházený; -ая сѣть pomeč, házecí síť na ptáky.
намётъ, а střecha nad stanem, stan; 2. pomeč, házecí síť na ptáky; 3. pokryvadla, fafrnochy (na erbu); н. цвѣтнóй obkvětí.
намётывать *v.* наметáть.
наминáніе *n.* mísení, mačkání, prodělávání (hlíny); 2. tření, klapání (lenu); наминáть, намúть (*fut.* намнý) mnouti, mačkati, mísiti, prodělávati hlínu; 2. tříti, klapati (len); н. пáлецъ namačkati prst.
намúнка *f.* mačkání, otlačení, omačkání (prstů, nohou); н. глúны со намíсено hlíny.
намнóзѣ *adv.* (crk.) namnoze, dlouho.
намнúсь *adv.* (prost.) *v.* намéдни.
намозóлить, -óливать namačkati mozolů.
намóй, я náplav, nános písku; —ный песóкъ naplavený písek.
намокáть namokati; намóкнуть namoknouti; намóклый namoklý.
намолотúть, намолáчивать namlátiti (mnoho); н.-ся n. se; намóлотъ, а co vymláceno, výmlatek.
намолóть namleti; н.-ся namlíti se hubou, nažvaniti se; намóлотый namletý, namlený.
намóлъ, а co se semele.
наморóзить, намораживать namraziti.
намóрд-никъ, а náhubek (všelikých zvířat: koní, psů atd.); —ный náhubní; н. ремéнь náhubní řemen, náhubník.
намóрщить, намóрщивать svraštiti, nakrčiti (čelo, tvář); н.-ся svraštiti se, nakrčiti se.
намостúть vydlážditi, podlážditi (dvůr, ulici).
намот-áніе *n.* namotání, navití; —áть, намáтывать namotati, naviti.
намоч-éніе *n.* namočení; —úть, намáчивать namočiti.
намошéнничать nataškařiti, nakrásti.
намощéніе *n.* vydláždění.
намýсл-ить, -ивать, намусóлить naslíniti, poslintati.
намутúть, намучáть zkaliti; н. кому на кого́ nadělati klepů nebo klevet na někoho, pomlouvati koho; намýтки, токъ *pl.* klepy, klevety, pomluva.

намýчиться namučiti se, natrápiti se.
намучúть pomučiti.
намыв-áніе *n.* vyprání; 2. vyplákнutí; —áть, намы́ть namyti; н. бѣлья naprati n. vyprati mnoho prádla; 2. připláknouti, připláchnouti, nanesti (písek); —ный, (-нóй) nanešený; -нóе зóлото říčné zlato, rýžovné zlato.
намы́каться, намы́згаться naplahočiti se.
намы́лить, -ивать namydliti; н. комý-либо гóлову vyčesati komu, vydrchati komu.
намы́чка *f.* vyčesaný len (žemlička; kytka lenu).
намѣли́ть, намѣливать nakřídovati, pokřídovati; н.-ся pokřídovati se.
намѣня́ть, намѣнивать naměniti, vyměniti (mnoho věcí); н.-ся n. se.
намѣрева́ться míti v úmyslu, míti záměr.
намѣр-еніе *n.* záměr, zámysl, předsevzetí; имѣть н. míti v úmyslu *v.* намѣрева́ться; безъ всякаго намѣренія beze všeho záměru; съ намѣреніемъ úmyslně, zúmyslně; —ить, —ять, —ивать naměřiti, odměřiti, vyměřiti; —яніе *n.* naměření, odměření, vyměření.
намѣси́ть, намѣшивать namísiti (píce), udělati míšenici dobytku; намѣша́ть namíchati. [2. dáti náhradu.
намѣстить, намѣща́ть umístiti kam;
намѣст-никъ, а náměstník, místodržící (místokrál); 2. (v klášteře) převor; —ница (v klášteře) převorka; —ническій, ая, ое, —ничій, ья, ье náměstnický, místodržitelský; —ничество náměstnictví; —ный (crk.) zdejší.
намѣт-ить, намѣча́ть naznamenati; 2. namířiti (do terče); —ка *f.* známka.
намѣч-áтельный znamenací; —áть *v.* намѣтить.
намя́ть (намну́) namnouti *v.* намина́ть.
нанесéніе *n.* nanešení.
нанести́, нанéсть nanesti *v.* наноси́ть; вѣтромъ нанесло́ мнóго снѣгу vítr nanesl mnoho sněhu; корáбль нанесло́ на мель koráb přišel na měl'činu; н. обúду uraziti koho; н. рýку на кого́-либо ruku proti komu pozdvihnouti.
нанизáть, нанизывать navleci, navleknouti (perle); нанúзка *f.*, нанúзь, и *f.* návlečka, šňůrka navlečených perlí atd.
наним-áніе *n.* najímání; —áть najímati *v.* наня́ть.
нáнка *f.*, нанки́нъ, а nankin (látka); нáнковый nankinový.
наноси́ть (нанéсть, нанести́) nanositi (mnoho); н., нанáшивать snášeti, přinášeti.
нанóсный nanešený, nánosný; н. лѣсъ, нанóсникъ nanešené dříví; 2. н. pomluvačný.
нанóсъ, а nános, co vodou n. větrem naneseno; náplav, naplavenina *Alluvium*; 2. н. pomluva, klevety, očernění koho.
нанóсье *n.*, нанóсникъ nánosník, řemen na nos.
наношéніе *n.* nanošení.
нанюхáться našňupati se.
наня́тіе *n.* najmutí.
наня́ть (найму́) najmouti; н. квартúру najmouti byt, n. obydlí.
наобýмъ *adv.* nazdařbůh, nabožezdař, bez předložení.
нáопакъ, наóпакъ, наóпако *adv.* (crk.) naopak.
наорáть naorati *v.* напахáть; 2. (prost.) nakřičeti.
наостри́ть *v.* навостри́ть.
нáоткось *adv.* napříč, stranou.
нáотмашь *adv.* pozpátku, nazpátek (rukou uhoditi).

наотрѣзъ *adv.* rozhodně, zkrátka, zhola, zcela (odbyti koho); (н. отказáть просúтелю).
наóхаться navzdychati se.
наохóтиться nahoniti se, naloviti se (mnoho).
напад-áніе *n.* napadání, přepadání, činění útoku; —áтель přepadatel; —áтельный, наступáтельный přepadavý, napadavý; —áть на когó, на что napadati, přepadati; всѣ на негó —áютъ všickni na něho dotírají.
напáдать, напáдывать napadati (mnoho) *v.* напáсть. [útok.
нападéніе *n.* napadení, přepadení,
напáд-ки, докъ *pl. f.* útisky, utiskování, pronásledování; —чивый utiskující, pronásledovavý; —чикъ utiskovatel, pronásledovník; —чица utiskovatelka, pronásledovnice.
напáивать *v.* напоúть; 2. н., напаять přiletovati. [věc.
напáйка *f.* přiletování; 2. přiletovaná
напáкост-ить, —ничать neplechy natropiti; 2. umazati, pomazati.
напáлзывать *v.* наползтú.
напáлокъ, лка palec (u rukavice).
напáлый napadlý; -ая пыль napadlý prach.
напáмят-овать, —ывать napomínati, připomínati *v.* напóмнить, напоминáть; —ованіе, —ываніе *v.* напоминáніе.
напáрить, -ивать nadusiti (ve vaření); napařiti (tělo v lázni); н. рýку n. ruku; н. спúну комý namazati (natlouci) komu záda nebo hřbet; н.-ся napařiti se.
напáрье *n.* nebozez, vrták (hrubý).
напастú, напасáть (скотúну) napásti (dobytek); 2. nadělati (zásob).
напáстный nešťastný.
напáсть, и neštěstí, nehoda.
напáсть на когó, на что padnouti na koho; přepadnouti, napadnouti koho; н. на непріятеля vraziti na nepřítele, přepadnouti nepřítele, učiniti útok na nepřítele; (ястребъ напáлъ на гóлубя; волкъ напáлъ на стáдо овéцъ; на меня́ напáла собáка); страхъ напáлъ на меня́ přišel (připadl) na mne strach; сонъ напáлъ přišlo na mne spaní; заблудя́сь напáлъ на дóбраго человѣка zabloudiv, napadl (potkal) dobrého člověka; н. на счастлúвую мысль přijíti n. připadnouti n. napadnouti na šťastnou myšlenku; 2. нóчью напáло мнóго снѣгу v noci napadlo mnoho sněhu.
напахáть, напáхивать naorati (mnoho), zorati.
напáхтать navrtěti (mnoho másla).
напáчкать namazati, nakaňhati.
напая́ть přiletovati.
напекáть *v.* напéчь.
напеня́ть mnoho předhůzek nadělati, napředhazovati se.
напередú (star. напередѣ) *adv.* zpředu, u předu, napřed.
наперёдъ *adv.* napřed, ku předu; н. сегó před tím; н. егó před ním, dříve jeho.
наперекóръ *adv.* na příkoř.
наперерывъ, наперехвáтъ *adv.* o závod.
наперéть *v.* напирáть.
напéрникъ, а, -ичекъ, чка náperník, pírník, pouzdro na pera *Pennal.*
напéрс-никъ, а důvěrník, miláček něčí; 2. (crk.) náprsník; —ница důvěrnice; —ный náprsní.
напéрст-никъ, а, *dem.* —ничекъ náprstník, kroužek krejčovský, aby se chránil prst před jehlou, náprstek (bez dna); —окъ, тка, *dem.* —очекъ náprstek; —очная травá, —янка náprstník *Digitalis* (rstl.); —очникъ náprstkář.

напе́ртый opřený. [lati.
напестри́ти, напещря́ти pestrým uděnapeча́т-аніе *n.* vytištění (knihy); де́ньги за н. въ вѣдомостяхъ, въ газе́тахъ otištné, poplatek insertní; —анный vytištěný; —ать vytisknouti (knihu).
напечатлѣ́ть, -ѣ́вать vtisknouti nebo vštípiti do paměti; н.-ся vtisknouti se, vštípiti se (do paměti).
напече́ніе *n.* napečení.
напе́чь (н. пирóговъ) napeci něčeho (mnoho).
напива́ться *v.* напи́ться.
напили́ть, напи́ливать pilou mnoho nařezati.
напи́л-окъ, лка, напи́льникъ pilník hladící, pilník vyhlazovací; —очекъ, чка pilníček; —очный pilníkový.
напина́ться, напну́ться (на ка́мень) zakopnouti (o kámen), potknouti se.
напир-а́ніе *n.* dorážení; —а́ть dorážeti; ледъ —а́етъ на мостъ led doráží na most, vráží do mostu; н. пе́чать přitlačiti pečeť na něco.
напис-а́ніе *n.* napsání; —а́ть napsati, sepsati; 2. namalovati; напи́санный napsaný.
напита́ть, напи́тывать nakrmiti; napojiti (olejem); (chem.) naplniti, nasytiti (kyselinami); н.-ся nakrmiti se.
напи́токъ, тка nápoj; кре́пкіе напи́тки silné (lihové) nápoje.
напи́ться napiti se (н.-ся воды́; н.-ся до пья́на). [cpati.
напихáть, напи́хивать, напихнýть napнаплáвить, наплавля́ть, наплáвливать naplaviti, připlaviti (dříví); roztaviti, roztopiti (kovy),
наплавно́й мостъ plovoucí n. splývavý most, skládací most; н. садо́къ splývavý sádek, sádka (na ryby); -ныя две́ри dveře obložené (pro udržení tepla).
наплáвъ, a kolíbání se lodi, když veslovati už se přestalo; 2. nákap (v jeskyních, kde stále se stropu kape), krapníkový náplav; 3. klika, splávka u sítě rybářské; 4. rdest *Potamogeton* (rstl.).
наплáкать глазá oči si vyplakati (častým pláčem); н.-ся naplakati se (mnoho).
напластать, напластáть nadělati pláství.
напластовáть, -óвывать navrstviti.
наплевáть, наплёвывать (на полъ) naplivati (na podlahu); н. на что napliti na něco (t. pohrdati něčím).
наплёкій (o ptácích) bílý s přimodralým perem n. krkem.
наплескáть, наплéскивать nastříkati (vody do loďky).
нáплески *pl. m.* nastříkaná voda do loďky od vln.
наплéсть, наплетáть naplesti (mnoho); 2. natlachati, napleskati.
наплéч-іе *n.*, —ки, овъ *pl. m.*, —никъ (star.) náplecník (část oděni na plece); —ный náplecní.
наплодúть naplodíti.
наплутáться nablouditi se.
наплутовáть nataškařiti, nadarebačiti.
наплывáть, наплы́ть připlouti (někam); v plutí na něco naraziti.
наплы́въ, а, нáплывь, и náplav (co se naplavilo).
наплы́лой, наплывно́й naplavený.
наплѣснѣвѣлый naplesnivělý.
наплясáться natancovati se (dosyta).
напнýться *v.* напинáться.
напогрéбица *f.* trám nad sklepem.
наподдáть, наподдавáть teplo v lázni rozmnožovati.
наподóбіе *adv.* podobně.
наподрáдъ *adv.* dle úmluvy.
наподхвáть *adv.* na dračku (o zboží).
напоéніе *n.* napojení.
напоить, напоевáть кого napojiti koho.

напо́й, я (star.) nápoj *v.* напи́токъ.
напо́йка *f.* šňupec tabáku.
наползти́, наползáть, напáлзывать nalezti (o množství).
наполне́ніе *n.* naplnění.
напо́лнить, наполня́ть, напо́лнивать (н. бо́чку водо́ю) naplniti (sud vodou); н.-ся n. se.
напо́лоть napleti (mnoho).
на́полъ, на́полы *adv.* (star.) napolo, napoly.
напо́лье *n.* řada polí; напо́льный polní.
напома́дить, напома́живать napomáditi.
напомин-а́ніе *n.* napomenutí, připomenutí; —а́тель napominatel, upominač; —а́тельница napominatelka, napominačka; —а́тельный napominací, upominací; —а́ть, напомя́нуть, напо́мнить кому́-либо о чёмъ připomenouti komu něco.
напо́р-ливый dotíravý, vtíravý; -ость -ost; —ный doráživý, vzpírající se.
напорожнѣ *adv.* naprázdno, s prázdnem.
напо́ръ, а tlak, nátlak na něco, nával; 2. náraz.
напослѣ́дй, напослѣ́докъ *adv.* naposledy, naposled.
напотѣ́ться zpotiti se; напотѣ́лый zpocený.
напра́вить, напра́вливать zařídit, dáti směr něčemu, upraviti; н. путь vykázati cestu; н. кого́ къ чему́ vésti koho k čemu; н. бра́тву břitvu přetáhnouti, obtáhnouti (na řemeně); н.-ся (къ го́роду) obrátiti se (k městu), vzíti směr (k městu).
направле́ніе *n.* směr.
направля́ющая (ли́нія) ředitelka (čára).
напра́во *adv.* napravo.
напра́с-лина *f.* nepravé obvinění koho; —ливый, —ливый (crk.) prchlý, prchlivý, náhlý; —но *adv.* nadarmo, marně; 2. bez příčiny, nespravedlivě; 3. (crk.) nenadále; —ность (star.) prchlost, náhlost; —ный marný, neúžitečný; 2. nespravedlivý; 3. nenadálý.
напра́шивать *v.* напроси́ть.
напре́дки *adv.* budoucně *v.* впредь.
напре́дь *adv.* dříve, někdy, před tím, prve.
напресто́ліе *n.*, антимѝнсъ pokrývka na oltář, rouška mešní; *adj.* напресто́льный oltářní.
напримѣ́ръ, наприка́дъ *adv.* na příklad, ku příkladu.
напрока́зить, напрока́зничать nadovádět se, nadokazovati se.
напрока́тъ *adv. v.* прока́тъ.
напролётъ *adv.* veskrz, naskrz.
напроло́мъ *adv.*: пройти́ н. ряды́ непрія́тельскіе prolomiti řady nepřátelské.
напропалу́ю *adv.* na mizinu; онъ мота́етъ н. utrácí naposled.
напроси́ть, напра́шивать naprositi; н.-ся къ кому́ на что (на рабо́ту) nabídnouti se (ku práci); н.-ся на го́сти pozvati se k někomu (co host); я напроси́лся къ нему́ на лѣто въ дере́вню já se pozval k němu na leto, na venek (do vesnice).
напро́сливый dotíravý, vtíravý; -ость -ost.
напроти́въ *praep. c. gen.* proti, naproti; н. це́ркви naproti kostelu; онъ живётъ н. меня́ on bydlí naproti mně; н. того́ naproti tomu.
напру́жить, напру́живать napnouti, napínati; н.-ся naběhnouti (o žilách); кровь напру́жила жи́лы, жи́лы напру́жились žíly naběhly.
напры́гаться (вдо́воль) naskákati se (dosyta); напры́гнуть (на ка́мень) naskočiti (na kámen).
напри́скать, напри́скивать nakropiti, pokropiti, nastříkati, postříkati;

напрѝскаться postříkati se; напрѝснуть postříknouti.
напрѝскъ (напрыскъ) nástřik (na př. barevná ořízka u knihy).
напрѣть (-ѣю, -ѣешь), напрѣвать vyvařiti se, připáliti se (v hrnci); 2. zapařiti se; 3. vypařiti se (z těla); напрѣлый vyvařený, připálený; напрѣль, и *f.* návara, připálenina.
напряг-а́й, я (prost.) výtopek *v.* нагоня́й; —а́ть napřahati *v.* напря́чь.
напряда́ть *v.* напря́сть.
напряже́н-ie *n.* napřažení, napnutí (sil, svalů); —ность napnutost; —ный napřažený, napnutý.
напря́жить чего́ napražiti čeho; напря́женный napražený.
напрями́къ, напрямки́ *adv.*, безъ оби́някóвъ přímo, z přímа, bez obalu.
напря́сть napřísti (mnoho).
напря́т-ать, —ывать (въ карма́нъ) nastrkati do kapsy.
напуг-а́ние *n.* postrašení, polekání; —а́ть кого́ postrašiti, polekati koho, strachu komu nahnati; н.-ся postrašiti se, polekati se.
напу́дрить, -ивать (кому́-либо го́лову) napudrovati.
напужа́ть *v.* напуга́ть.
напуска́ть, напуща́ть, напусти́ть napustiti, napouštěti; н. ды́му въ ко́мнату napustiti dýmu nebo kouře do komnaty (do pokoje); 2. н. соба́къ на звѣря pustiti n. poštvati psy na zvíře; н. на кого́-либо, н.-ся на кого́ obořiti se na koho, osopiti se na koho, spustiti se do koho; н. на что, н.-ся на что (на плоды́) pustiti se do čeho (do jídla); н.-ся на непріятеля obořiti se na nepřítele.
напускно́й, а́я, о́е napuštěný, upuštěný; —ы́е сапоги́ boty s vysokými holénkami.
на́пускъ, а napuštění, vpuštění; 2. puštění psů, vyštvání psů (u mysl.); 3. prudký útok; 4. ostrá domluva, výtopek; 5. vysoká holínka u bot.
напу́тать, напу́тывать naplesti, napletichati.
напу́т-ie, —ствie *n.* peníze na cestu; 2. poslední pomazání (nemocnému před smrtí); —ственный na cestu příhodný; -ая моли́тва modlitba za šťastnou cestu; --ствованie *n.* udělování posledního pomazání; —ствовать (съѣстными припа́сами) opatřiti na cestu (potravou); н. желáніемъ счастли́ваго пу́ти přáti komu šťastné cesty; н. кого́ уде́лити komu posledního pomazání.
напу́хнуть, напухáть opuchnouti, zpuchnouti, naběhnouti, oteci; напу́хлый napuchlý, opuchlý, zpuchlý.
напу́чить, -ивать udělati opuchlým; н.-ся opuchnouti, naběhnouti, oteci.
напуще́ние *n.* napuštění, vpuštění.
напыли́ть, напы́ливать naprášiti, poprášiti; н.-ся naprášiti se.
напыщ-а́ть, напы́щить pyšným udělati, zpyšniti; —е́нность zpýchlost, nadutost; —е́нный zpýchlý, nadutý (člověk n. sloh).
напѣ́вный zpívaný, zpívaným hlasem
напѣ́въ, а nápěv, melodie.
напѣ́нить, -ивать napěniti; н.-ся n. se.
напѣть, напѣ́вать zapěti, zazpívati; н. пѣсенку z. písničku; 2. vyzpívati si, zpěvem vydělati; 3. pomluviti koho.
напя́лить, -ивать napnouti; н.-ся n. se.
напя́лъ, а látka v rámci napnutá (k vyšívání atd.).
напя́тить, напя́чивать na что naraziti
нарабо́т-ать, —ывать (н. чего́, н. сапого́въ) nadělati čeho (n. bot); 2. н. мно́го де́негъ vydělati mnoho peněz, nadělati si peněz.

наравнѣ *adv.* зáроveй, rovně; н. съ другíми зáроveй s druhými.
нарáдоваться naradovati se.
нараждáть, н.-ся *v.* народúть, н.-ся; мѣсяцъ нараждáется měsíce přibývá.
нарáм-ки, овъ (star.) náramky (část star. odění); —никъ, а, омофóръ pláštík biskupský; —ный нáраменní; —окъ, мка, *pl.* —ки *v.* нарáмки.
нараст-áть *v.* нарóстú; —úть, наращáть narostiti (ke vzrostu přivesti).
нáрва *f.* příčka k prkýnkům (u měchu).
нарвáлъ, а narval, jednozub, mořský jednorožec *Monodon* (ryba).
нарвáть (нарвý), нарывáть natrhati (čeho); н. цвѣтóвъ natrhati kvítí n. květin; 2. н. zjitřiti se, zhnojiti se (o ranách).
нардъ, а nard *Nardostachys* (rstl.); нáрдный, нáрдовый nardový.
нардѣть, нардѣвáть uzráti (o vředu); нардѣлый zralý, uzrálý (vřed).
нарекáть *v.* нарéчь.
наречéн-ie *n.* pojmenování, nazvání; н. въ епископы jmenování koho biskupem; —ный jmenovaný, pojm.; въ н. день v řečený den, v určený den; 2. н. jmenovaný, povýšený (na hodnost); 3. н. (pol. narzeczony) zasnoubený (ženich).
нарéчь (-реку, -речéшь) jmenovati, pojmenovati; н. на кого нařknouti koho; н.-ся jmenovati se.
нарисовáть, нарисóвывать narýsovati.
нариц-áтельное úмя (gram.) jmeno nazývací, jm. obecné *nomen appellativum*; —áтельная цѣнá cena n. hodnota jmenovitá; —áть *v.* нарéчь, нарекáть.
наркот-úзмъ narkotismus, omámenosť; —úнъ, а narkotin, opium; —úческій narkotický, omamující, uspávavý.
нáровень, наровнѣ *adv.* зáроveň, na rovni.
народúть, нараждáть (н. дѣтéй) naroditi (mnoho), n. (dětí); н.-ся uroditi se (zvesti se); народúлось мнóго хлѣба urodilo se mnoho obilí; мѣсяцъ народúлся měsíce přibývá, začíná nový měsíc.
народ-ность národnost; —ный národní; -ное прáво právo mezinárodní; -ная пéрепись sečítání lidu, popis obyvatelstva, konskripce.
народо-вѣдѣние *n.* národoznalství, národopis *ethnografie*; —держáвие, —правлéние *n.* demokratie; —населéние *n.* obyvatelstvo *population*; —нача́льникъ vůdce nebo náčelník lidu; —счисле́ние *n.* sečítání lidu.
нарóдъ, а národ, lid; простóй н. obecný lid; собралóсь мнóго нарóда sebralo se (sešlo se) mnoho lidu, mnoho lidstva.
нарождéние мѣсяца, новолýние nový měsíc.
нарóжникъ, а nárožník, železné kování na rohu.
нарóзно, нарóзнь *adv.* na různo, různě.
нарóкъ, а lhůta (star. rok, srok) *termín*; нарóкомъ *adv. v.* нарóчно.
нарони́ть, нарони́ть mnoho pouštěti (na př. jako ptáci peří).
нарóслый narostlý.
нáросль, и *f.* nárost (narostlina na stromě atd.).
нарастáть narůstati; нарости́ narůsti.
нáростень, тня *Agaricus caespitosus.*
нарости́ть *v.* нарастúть.
нарóстовать množiti se, ploditi se (o zvířatech).
нарóстъ, а nárost, narostlina; 2. očko ve vejci; násed *v.* насéдъ.
нарóч-истый značný, znamenitý; —но *adv.* úmyslně, schvalně; —ный úmyslný, schvalní; *subst.* schvalní posel *expresse.*

нáрта *f.* sáňky kamčatské; *adj.* nártenný.

нартýтить, нартýчивать portutiti; нартýченіе *n.*, нартýчка *f.* portutění.

наруб-áть, —úть (н. дровъ) nasekati (dříví), nakálati (dříví); 2. vyřezati (na dřevě); 3. narubnouti, naseknouti.

нарýбка *f.*, нарýбъ, а naseknutí; naseknuté místo, vrub.

нарубнóй naseknutý, navrubený.

наругáться кому posmívati se komu, rouhati se komu; н.-ся съ кѣмъ nazlobiti se s kým.

нарýж-и *adv.* zevně, povrchně, na povrchu; —ность zevnějšek, povrch, povrchnosť; судúть съ —ности souditi dle zevnějšku; —ный zevnější, povrchní; н. видъ *v.* нарýжность; —у, —ѣ *adv.* zevně, na zevnějšek; обмáнъ егó вы́шелъ —у podvod jeho vyšel na jevo.

нарукáвникъ, а rukávník, nárukávník.

нарумя́нить, -ивать naruměniti, naličiti (tvář na červeno); н.-ся líčiti se, nalíčiti se.

нáручень, чня náruček *bracelet*; *pl.* нáручни, ей *m.* ruční pouta.

нáручи, ей *pl. m.* (star.) náruční odění.

наруш-éніе *n.* rušení (veřejného pokoje); rušení, zrušení (smlouvy); н. присúги zrušení přísahy; н. прáва porušení práva; —úтель rušitel, porušitel; н. спокóйства rušitel pokoje, kazimír; —úтельница rušitelka, porušitelka.

нарýшить, нарушáть rušiti (veřejný pokoj), porušiti (smlouvu, mír, přátelství); н. присúгу zrušiti přísahu; н.-ся rušiti se, poruš. se, zruš. se.

нарцúссъ, а narcis *Narcissus* (rstl.); -ссовый narcisový.

нáры, ъ *pl. m.* palanda vojenská ke spaní (pryčna).

нарыв-áть *v.* нарвáть; 2. н. *v.* нары́ть; —нóй zpryštovací; н. плáстырь zpryštovací přílep, zpryštidlo, zpryštovadlo *Vesicator.*

нары́льникъ, а náhubek (zvířatům) *v.* намóрдникъ.

нарúскаться naběhati se, naplahočiti se; нарúскать (себѣ́) болѣзнь uběhati si nemoc.

нарúскъ, а (mysl.) stopa liščí.

на рѣ́дкость *adv.* zřídka.

нарѣ́зать, -зывать nařezati (mnoho); 2. nařezati, naříznouti, nařezávati (dřevo), navrubiti; н. зубцы́ на колесѣ́ nařezávati zoubky na kolečku; н.-ся nařezati se, napařiti se (ochmeliti se).

нарѣ́звиться nadováděti se, načtveračiti se.

нарѣ́зка *f.*, нарѣ́зъ, а naříznutí, vrub (do něčeho); винтовáя н. žlábek šroubový.

нарѣ́чіе *n.* nářečí *dialekt*; 2. gram. příslovka, příslovce *adverbium.*

нарю́миться (prost.) nabřečeti se (naplakati se).

нарядúть, нарúжать určiti, ustanoviti; н. слѣ́дствіе vyšetřování zařídití n. zavesti; н. караýлъ postaviti stráž; zavesti na stráž; н. людéй на рабóту ustanoviti lidi ku práci; 2. vystrojiti (nevěstu); н.-ся vystrojiti se (vyfintiti se).

нарúд-ливый strojivý, fintivý; -ость -ost; —никъ, —чикъ dozorce při práci (šafář); —чица dozorkyně (šafářka); —ный nařízený, zařízený, určený, ustanovený.

нарядý *adv.* zároveň; н. съ нúмъ шелъ zároveň s ním šel.

нарúдъ, а nařízení; н. въ караýлъ určení na stráž; нарúдъ на бáрщину

poručení na robotu; 2. vystrojení, ustrojení, šat; въ по́лномъ наря́дѣ v úplném ustrojení *in galla*; 3. náboj do raket (u dělostřelců); 4. (star.) dělostřelectvo; 5. pořádek jídel u stolu, jídelní list.

наряж-а́ніе *n.* strojení (fintění); —а́ть *v.* наряди́ть.

насади́ть, насажда́ть nasaditi, nasázeti (rostlin); н. виногра́дъ saditi vinici, štípiti vinici; н. ры́бы въ садо́къ nasaditi ryby do sádku; н. топо́ръ на топори́ще nasaditi sekeru na topůrko, nastrčiti; н. че́ренъ на ножъ nasaditi střenku na nůž; 2. н. přišiti knoflíky, háčky na kabát; н.-ся nasaditi se.

наса́дка *f.* nasazení, nastrčení; 2. násadka, nástavka.

наса́жде́ніе *n.* nasazení.

наса́л-ить, —ивать sádlem namazati; н.-ся namazati se.

наса́ндалить sandálovým dřevem obarviti; н. носъ (— načerveniti nos) píti opojné nápoje až nos zčervená.

наса́ривать *v.* насори́ть.

наса́сывать *v.* насоса́ть.

наса́харить, наса́харивать pocukrovati, cukrem posypati.

насверли́ть, насве́рливать navrtati (mnoho).

насвиста́ть, насви́стывать zahvízdati (písničku); н.-ся nahvízdati se.

наслда́ть, наслдава́ть předati karet.

насел-е́ніе *n.* nasídlení, zasídlení (osazení obyvatelstvem); 2. obyvatelstvo; —и́ть, —я́ть nasídliti, zasídliti (obyvatelstvo někam usaditi); 2. обы́вати někde; н.-ся usaditi se.

насердечникъ srdeční oteklina u hověziho dobytka.

наса́рдка *f.* (prost.) zlost.

насиде́ть *v.* наси́дѣть.

наси́дѣть, наси́живать přepalovati, přehánětí (kořalku); 2. naseděti vejce (aby z něho se vylíhlo mladé); 3. н. боле́знь vyseděti si nemoc; н.-ся (до́лго) naseděti se (dlouho).

наси́л-иться, —иваться namáhati se, usilovati.

наси́лі́е *n.*, наси́льство násilí.

наси́ловать, наси́льствовать násilí činiti.

насилу *adv.* sotva, z těžka, s těží.

наси́ль-никъ, а násilník; —ничать násilnictví provozovati; —но *adv.* násilně; —ный, —ственный násilný, násilnický; умере́ть —ственною сме́ртію umříti násilnou smrtí.

насини́ть, наси́нивать namodřiti, omodřiti.

наска́бливать *v.* наскобли́ть.

насказа́ть, наска́зывать (н. но́востей) napovídati, nažvatlati, naštěbetati; н. на кого́ pomlouvati koho, klepů neb klevet nadělati, očerňovati koho.

наска́зъ, а pomluva.

наскака́ть, наска́кивать, наскокну́ть, наскочи́ть (на забо́ръ) naskákati (sem se všech stran), naskočiti na něco, při jízdě na koni do něčeho vraziti; наскочи́ть на бе́ду upadnouti do nehody.

наскверни́ть pomazati, umazati.

наскво́зь *adv.* naskrz.

наскита́ться (по све́ту) naplahočiti se (po světě).

наскобли́ть, наска́бливать nastrouhati, naškrabati, nahoblovati.

наскокну́ть *v.* наскака́ть.

наско́къ, а náskok, skočení na něco.

на́скоро *adv.* na rychlo; ско́ро-на́скоро ve vší rychlosti, co nejrychleji.

наскочи́ть naskočiti *v.* наскака́ть.

наскреба́ть, наскре́сть naškrabati; н.-ся n. se.

наскуча́ть, наску́чить кому́-либо чѣмъ obtěžovati koho čím, nud ti koho čím; э́то мнѣ наску́чило to mne omrzelo.
наслади́ть, наслажда́ть чѣмъ blažiti něčím; н.-ся чѣмъ požívati neb užívati čeho (rozkoše); kochati se v čem, těšiti se s čím.
наслажде́ніе *n.* potěšení, rozkoš.
насласти́ть, насла́щивать (пиро́жное) osladiti, ocukrovati.
насла́ть (нашлю́) poslati; насыла́ть naposílati.
насле́гъ, насле́жникъ (star.) *v.* ночле́гъ, ночле́жникъ.
наслое́ніе *n.* navrstvení.
наслоня́ться (вокру́гъ чего́) potloukati se (kolem čeho).
наслу́дъ, a voda vystouplá nad led (při tání).
наслу́ш-аться, —иваться чего́ (дово́льно) naposlouchati se (čeho); 2. sluchem, slyšením pochopiti, od slyšení se naučiti.
наслы́ш-аться (мно́го о комъ) mnoho se naslyšeti (o kom); —ка *f.* co se slyšelo; —кою, по —кѣ od sluchu, dle sluchu; то́лько по —кѣ toliko od slyšení.
наслѣди́ть zůstaviti po sobě sled neb stopu; н. звѣря přijíti na stopu zvířeti.
наслѣд-іе *n.* dědictví; —никъ dědic, následník; —ница dědička; —ническій, ая, ое, —ничій, ья, ье dědický, následnický; —ный dědičný; —ованіе *n.* dědění; н. престо́ла nástupnictví trůnu; пра́во —ованія právo nástupnické; —овать кого́-либо děditi po kom; —ственносгь dědičnosť, zděděnosť; —ственный dědičný, zděděný; -ая не́нависть dědičná nenávisť; -ая болѣзнь dědičná nemoc; -ое добро́, -ое имѣніе dědičný statek; —ство *n.* dědictví, pozůstalosť; лиши́ть, —ства vyděditi; лишённый —ства vyděděný; —ствовать (crk.) *v.* наслѣдовать.
насма́ливать *v.* насмоли́ть.
насма́триваться *v.* насмотрѣться.
насме́ртникъ (crk.) odsouzenec (k smrti).
на́смерть *adv.* do smrti.
насмоли́ть, насма́ливать nasmoliti, posmoliti, smolou pomazati (dratev).
насморка́ть vysmrkati se.
на́сморкъ, a rýma, smrkavka.
насмотрѣться на что nahleděti se na něco, nadívati se na něco, díváním se přiučiti.
насмѣх-а́тельный posměšný; —а́ться, насмѣя́ться надъ кѣмъ posmívati se, vysmívati se komu.
насмѣши́ть кого́ rozesmáti koho.
насмѣш-ка *f.* posměch, posměšek, úsměšek; —ливость posměvačnosť; —ливый posměvačný, posmívavý, posměšný; —никъ posměvač; —ница posměvačka; —ничать *v.* насмѣха́ться; —ничество *n.* posměvačnosť.
насмѣя́ться nasmáti se; 2. *v.* насмѣха́ться.
насно́сѣ, насно́сяхъ *adv.* na slehnutí (o těhotných); (nízce: na rozvalení, na rozboření).
наснѣжи́ть nasněžiti.
насова́ніе, насо́вываніе *n.* nacpání.
насова́ть, насо́вывать nacpati, nastrkati; н. въ карма́нъ n. do kapsy; 2. н., насу́нуть naraziti na něco; н. на себя́ сапоги́ natáhnouti, navlíknouti na sebe (boty), t. rychle obléci n. obouti; н.-ся на что naraziti se na něco, o něco.
насоли́ть nasoliti; н. кому́ zasoliti komu.
насори́ть, наса́ривать nadělati smetí nebo prachu, naprášiti.

насосáть, насáсывать nassáti, nacucati; napumpovati.

насóсецъ, сца *Siphunculus* (červ).

насóсъ, а, *dem.* **насóсецъ, сца, насóсикъ, а** pumpa, čerpadlo (na vodu); **воздýшный н.** vývěva; 2. **грудно́й, молóчный н.** násosec, cucáček (sklená nádobka s mlékem pro kojení nemluvňat); **вúнный н.** kohoutek na vytáčení vína; 3. žába (nemoc v hubě u koní).

насóх-лый naschlý; **—нуть, насыхáть** naschnouti.

наспáться naspati se (mnoho), vyspati se (dosyta).

нáспѣхъ, наспѣхъ *adv.* na spěch.

насредú *adv.* uprostřed.

наставáть, настáть nastávati, nastati (blížiti se, přiblížiti se); **настаётъ весна́** nastává jaro, jaro se blíží.

настав-úтель, настáвникъ učitel; **—úтельный** poučný, vzdělavací.

настáвить, наставля́ть, настáвливать nastaviti (mnoho); n. (šaty), t. přidati k nim; 2. zamířiti (dalekohled, dělo); 3. **н. въ чёмъ** poučiti, -ovati, vzdělávati; **н. на что (на до́брое), н. кого́ на путь** vesti koho k čemu (k dobrému, na dobrou cestu).

настáвка, *dem.* **настáвочка** *f.* nastavení, nástavek, nástavka.

наставлéніе *n.* naučení, poučení, navedení, návod, instrukce.

настáвливать, наставля́ть *v.* **наставúть.**

настáв-никъ učitel; (**домáшній н.**) vychovatel; **—ница** učitelka, vychovatelka; **—ническій, ая, ое, —ничій, ья, ье** učitelský, vychovatelský; **—ничество** učitelství, vychovatelství.

наставно́й (-но́й), áя, óе, **настáвочный** nastavený, nastavovaný.

настáвъ, а dělostřelecké zaměřovadlo *Visir*; 2. (star.) nádavek za půjčený med.

настáивать *v.* **настоя́ть.**

настáл-ить, -ивать zoceliti.

настáніе *n.* nastání.

настановúть, настанáвливать mnoho nastavěti.

настегáть, настёгивать nadělati stehů; 2. **н. кому́ спину́** namrskati komu, vyprášiti n. namazati komu hřbet.

нáстежъ, настéжъ *adv.* dokořán (otevřené dveře).

настигáть, настúчь, настúгнуть zastihnouti, dostihnouti; **настижéніе** *n.* zastižení, dostižení.

настилáть *v.* **настлáть.**

настúл-ка *f.* rozložení, obložení, kladení, nakladení něčeho na něco; **н. по́ла** kladení podlahy; **—очный** podlažný.

настлáть nastlati; 2. klásti podlahu.

нáстовикъ, а (mysliv.) zajíc, který se ukáže hned po roztání sněhu.

настóй, я, настóйка nálivka vína n. kořalky na ovoci, která se nechá ustáti; **—чивость** vytrvanlivosť, vytrvalosť; **—чивый** vytrvalý.

настóль-никъ, а (crk.) dědic trůnu, následník; **—ный** nástolní, stolní.

насторожúть, настора́живать nastražiti, nastrčiti; **н. западню́** nalíčiti n. nastražiti past; **н. у́ши** nastražiti uši; **настóро́жка** *f.* nalíčení pasti.

настоя́ніе *n.* trvání na čem.

настоя́тель převor, představený kláštera; **—ность** nutnosť, naléhavosť; **—ный** nutný, naléhavý, vytrvalý; **—ство** *n.* hodnosť představeného klášterního.

настоя́ть (-стою́, -стои́шь) nastati, nastávati, blížiti se; 2. (crk.) býti přítomen; **н.-ся** nastáti se (dlouho).

настоя́щій přítomný, nynější; 2. skutečný; **-ее врéмя** (gram.) přítomný čas; **н. алма́зъ** skutečný diamant, pravý diamant.

настра́чивать *v.* настрочи́ть.
настраши́ть кого́, настраща́ть strašiti koho, postr., zastr., strachu komu nahnati.
настрига́ть nastřihati; настри́чь nastřihnouti.
настрога́ть nastrouhati.
на́строго *adv.* přísně z přísna.
настрое́ніе *n.*, настро́й, я *m.* naladění (hudebního nástroje).
настрои́ть, настро́ивать nastavěti (mnoho); 2. laditi, naladiti hudební nástroj; 3. н. кого́ nastrojiti koho k čemu, navesti koho k čemu; н.-ся nastrojiti se, naladiti se.
настро́й-ка *f.* vystavění; 2. naladění hudebního nástroje; —щикъ ladič.
настружи́ть tříšťkami (hoblovačkami) naplniti.
настрѣ́ливать, настрѣля́ть nastříleti (mnoho).
настря́пать, настря́пывать nastrojiti n. nachystati jídel; 2. nastrojiti čeho.
настуди́ть, настужа́ть vychladiti; н.-ся v. se.
наступ-а́ніе *n.* dotírání, dorážení, nalehání; —а́тельный doráživý, dotíravý; (*adv.* -но); н. сою́зъ spolek výbojný; н. и оборони́тельный сою́зъ spolek obranný a výbojný; —а́ть, —и́ть (на пла́тье) stoupiti neb šlápnouti (komu na šat); н. на ка́мень vstoupiti n. šlápnouti na kámen; 2. н. на непрія́теля udeřiti na nepřítele, dorážeti n. dotírati na nepřítele; заимода́вцы —а́ютъ на него́ věřitelé na něho nalehají; —а́етъ зима́ blíží se zima, nastává zima; —а́етъ весна́ blíží se jaro, nastává jaro; —и́ла зима́ nastala zima; ему́ —и́лъ деся́тый годъ jde mu na desátý rok; —ле́ніе *n.* přiblížení-se; útok nepřátelský.
насту́пчивый dotíravý, drzý; -ость -osť.
на́ступъ, а útok; ити́ на́ступомъ на непрія́теля udeřiti na nepřítele, útokem hnáti na nepřítele.
насту́рціи, я řeřicha *Nasturcium* (rstl.).
на́стъ, а, на́стыль, и *f.* svršek rozpuštěného a pak umrzlého sněhu (škraloup, kůra sněhová).
насты́нуть, насты́ть, настыва́ть vystydnouti, vychladnouti (o světnicích atd.); насты́лый vystydlý, vychladlý.
настѣ́нный nástěnný; н. жёлобъ žlab podkrovní.
насуди́ться nasouditi se (dlouho).
насуети́ться našukati se (sem tam).
насули́ть naslibovati.
насу́нуть, насо́вывать naraziti na něco.
насу́пить, насу́пливать (бро́ви), н.-ся nachmuřiti brvy, zamračiti se, zaškarediti se; на не́бѣ насу́пилось zamračilo se (nebe).
насупроти́въ, насу́противъ *adv.* naproti *vis-à-vis.*
насурьми́ть, насу́рьмливать načerniti (brvy).
насу́слиться, насу́сливаться nachmeliti se, ochmeliti se.
на́сухо *adv.* na sucho.
насучи́ть, насу́чивать nasoukati; насу́чка *f.*, насуче́ніе, насу́чиваніе *n.* nasoukání.
насу́чникъ, а roket *Hypnum* (mech).
насуши́ть, насу́шивать nasušiti (mnoho); н.-ся n. se; насу́шка *f.*, насуше́ніе *n.* nasušení.
насу́щій, ая, ее budoucí, příští, nastávající.
насу́щный vezdejší; хлѣбъ нашъ н. даждь намъ днесь chleb náš vezdejší dej nám dnes.
насчита́ть, насчи́тывать napočítati; н.-ся n. se.
насыла́ть posílati, naposílati (mnoho).
насыпа́ть, насы́пать (н. чего́) nasypati čeho (mnoho); н.-ся n. se.

насы́пка *f.* násypka, nasypání.
насыпно́й, а́я, о́е nasypaný.
на́сыпъ, а násypka (ve mlýně).
на́сыпь, и *f.* násyp (země n. kamení); 2. cetky stříbrné n. zlaté na nějakou látku přišité.
насыти́тельный sytivý.
насы́тить nasytiti; насыща́ть nasycovati; n. (v lučbě); н.-ся n. se.
насых-а́ніе *n.* nasychání; —а́ть, насо́хнуть nasychati, naschnouti.
на̀сыще́ніе *n.* nasycení.
насѣва́ть, насѣ́ять (хлѣ́ба) nasíti (obilí atd.); н.-ся n. se.
насѣ́въ, а osení; 2. (u mysliv.) přepážka v psinci pro psa.
насѣда́ть, насѣ́сть nasedati; насѣ́ло мно́го пы́ли на стѣна́хъ nasedalo mnoho prachu na stěnách; въ ло́дку насѣ́ло мно́го люде́й do loďky nasedalo mnoho lidí.
насѣ́дка *f.* kvočna (kvokavá slepice); 2. kuřátka (shvězdění).
насѣ́дъ, а násed (očko na vejci).
насѣ́ка *f.* berla velitelská.
насѣк-а́льный nasekavací; —а́ть nasekati; насѣ́чь naseknouti; н. зо́лотомъ damasovati, násečky dělati.
насѣко́мое *n.* hmyz *Insectum.*
насѣкомоя́дный hmyzožravý.
насѣ́лый nasedlý; -ая пыль nasedlý prach.
насѣ́р-ить, —ивать nasířiti, nasirkovati, sírou napustiti.
на́сѣсть, и *f.*, насѣ́стъ, а, *dem.* насѣ́стокъ, тка bidlo slepičí, hřada (hambalky).
насѣ́ч-ка *f.* násek, násečka; 2. damasovaná práce; —никъ oškrd, dláto sochařské; 2. hladidlo (v sklených hutích).
ната́ивать, ната́ять nataviti (mnoho).
ната́лкивать *v.* натолка́ть.
ната́пливать *v.* натопи́ть.
ната́птывать *v.* натопта́ть.
ната́ривать *v.* натори́ть.
натаска́ть, ната́скивать, натащи́ть navleci (mnoho), navláčeti, přivleci; н.-ся navláčeti se, naplahočiti se.
ната́чивать *v.* наточи́ть.
натверди́ть, натве́рживать кому́ důtklivě připamatovati, naostřiti komu; н. ру́ку ruku něčemu naučiti, vycvičiti, nazpaměť se naučiti.
натвори́ть rozmíchati (vápno), karbovati; mísiti chleb; 2. н. па́костей nadělati n. natropiti mrzutostí, hloupých kousků.
натёка *f.*, нате́чка (mysliv.) pronásledování zvěře.
натек-а́ніе *n.* natékání; —а́ть, нате́чь nateci (mnoho); натекло́ воды́ въ ло́дку nateklo vody do loďky; 2. н. на звѣ́ря pronásledovati zvíře (o psech).
натёкъ, а natečení (vody); 2. krapník *v.* ка́пельникъ.
натереби́ть, натере́бливать (н. льну) natrhati, naškubati (lenu).
натере́ть natříti (něčím) *v.* натира́ть.
натерпѣ́ться natrpěti (mnoho).
натеса́ть, натёсывать natesati; н.-ся n. se; натёска, натёсываніе, натеса́ніе *n.* natesání.
натече́ніе *n.* natečení.
нате́чливый (mysliv.) rychlý při pronásledování (chrt).
нате́чь *v.* натека́ть.
натира́ть чѣмъ natírati něčím; н.-ся n. se; нати́рка *f.*, натира́ніе *n.* natírání.
нати́скать, нати́скивать, нати́снуть natisknouti; 2. natlačiti, nacpati; н.-ся natlačiti se, nacpati se.
на́тискъ, а otisk (v hlíně, v písku); 2. úprk, prudký útok, nával.
натисн-и́ть, —я́ть natisknouti (vzorců na šátky atd.).

наткáть (мнóго) natkati mnoho.
наткнýть nastrčiti; натыкáть nastrkati.
натолкáть natloukati; натолкнýть naraziti na něco; н.-ся naraziti se.
натолковáть, натолкóвывать komu namluviti komu; н.-ся namluviti se.
натолóчь (-толкý, -толчéшь) natlouci.
натомúться natrápiti se.
натопúть, натáпливать silně zatopiti; 2. mnoho roztopiti, roztaviti; н.-ся natopiti se mnoho.
натоптáть, натáптывать našlapati, ošl., udupati.
натопúрить, -ивать rozčeřýřiti; н.-ся r. se.
наторговáть, наторгóвывать vykupčiti, nakupčiti.
натор-и́ть, натáривать (лóшадь) cvičiti, vycv. (koně); —ёлый vycvičený, naučený, zvyklý; —ёть zvyknouti něčemu, vycvičiti se v čem.
наточúть nabrousiti (mnoho); nasoustružiti (mnoho); натóчка *f.*, наточéние *n.* nabroušení; 2. nasoustružení.
натощáкъ *adv.* (— на тощáкъ) natšt'trobu (— na tšt'trobu), na lačný žaludek.
натравúть, натрáвливать naštvati, poštvati, seštvati.
натрепáть (льну) namědliti lenu.
натрéскаться natřískati se, nacpati se (žaludek).
нáтрій, я sodík (*natrium, sodium*).
натрýбокъ, бка nátrubek.
натрýс-ить natrousiti; н.-ся nastrachovati se; —ка *f.* prachovka; класть въ —ку natrousiti.
натръ, нáтронъ, а natron, sodík.
натряс-ти́, —áть, натрáсывать natřásti; н. я́блокъ съ я́блони natřásti jablek s jabloně; н.-ся n. se; —éние *n.*, натрáска *f.* natřesení.
натý-га *f.* napnutí, napjatosť; —жéние *n.* napnutí; —жить, —живать napnouti, namáhati; н.-ся napnouti se, namáhati se; —жливый, —жный namáhavý; -ая рабóта namahavá práce.
натужúться natruchliti se (truchliti dlouho).
натýр-а *f.* příroda *natura*; рисовáть съ —ы kresliti dle přírody; постáвить въ —ѣ dodávati v hotovosti *in natura*; постáвить —у postaviti co vzor.
натур-алúстъ, а naturalista, přírodozpytec; —áльный přirozený, přírodní; -ая истóрія přírodopis.
натýр-ный přírodní; н. классъ třída, kde se kreslí dle přírody, dle přirozených vzorů (u malířů); —щикъ, а, —щица *f.* živý vzor (u malířů).
натушевáть, натушёвывать natušovati.
натыкáть, натúкать nastrkati (n. mnoho kolíků do země); n., nacpati (natykati) konopí atd. někam; 2. натыкáть, наткнýть napíchnouti, nabodnouti (na vidličku); натыкáться, наткнýться на что napíchnouti se, nabodnouti se na něco, naraziti na něco.
натѣшить кого́-либо natěšiti koho, dlouho těšiti; н.-ся natěšiti se.
натя́г-а *f.* útorník; —иваніе natahování, napínání; —ивать natahovati, napínati *v.* натянýть.
натя́гъ, а potahač (kleště bednářské na obruče); útorník (u bednáře); 2. potěh (u ševce); 3. žabka (na smyčci k houslím).
натя́жка *f.* natažení, napnutí; плáтье въ натя́жку šat jak by ulil; 2. н. přílepek, přípln̆ěk (slovo vyplňovací jako na př. česky „tento“); 3. н. klička právnická, výkrut; 4. napínačka (na bubnu).

натянýть natáhnouti, napnouti (nat. struny, provaz); natáhnouti boty (na nohy); n. на чью-либо стóрону k něčí straně se nakloniti n. přichýliti; n.-ся natáhnouti se, napnouti se, namazati se, nachmeliti se.

наугáдъ *adv.* nazdařbůh *v.* наудáчу.

наугóлокъ, лка, наугóльникъ, a nárožník (kování na úhlu); 2. úhelnice (míra úhelná), koutnice, koutník.

наугóльный nárožní, úhelní; n. домъ nárožní dům. [na slepo.

наудáчу *adv.* nazdařbůh, naboženzdař,

наýдить mnoho na udici nachytati.

наузъ, a (star.) návěšek, přívěšek; 2. libátko, talisman.

наýка *f.* náuka, věda; врачéбная, медицúнская n. věda lékařská, lékařství; 2. n. učení (řemeslo); отдáть мáльчика въ наýку dáti chlapce na učení, aby se učil řemeslu; вперёдъ тебé наýка! to ti buď na výstrahu! to si pamatuj!

наустúтель poštěvač; —ница -ka; наустúть, наущáть poštívati na koho.

наутёкъ (на утёкъ) *adv.* utíkaje; пустúться n. pustiti se na útěk, dáti se na útěk. [učiti koho čemu.

научúть, научáть кого-либо чему́ наýш-ина *f.*, —никъ laloušek ušní; —никъ poštěvač, pošeptavač; —ница poštěvačka; —ничать poštívati na koho, posazovati na koho; —ничество poštěvačství.

наущ-áть poštívati *v.* наустúть; —éние *n.* poštívání.

нафáбрить, -ивать načerniti (vousy).

нáфта *f. v.* нефть.

нахáлъ, a nestyda *m.*, nestydatec; нахáлка *f.* nestyda *f.*

нахáль-ничать nestydatě si počínati, nestydatě jednati; —ный, нахáйливый nestydatý, drzý; —ство nestydatost, drzost.

нахáрк-ать, —ивать nachrkati (mnoho).

нахвалúть, нахвáливать koho vychváliti, vychvalovati koho; n.-ся nachváliti se.

нахвáстать, нахвáстывать nachvastati, nachlubiti se.

нахватáть, нахвáтывать nachytati; n. мухъ n. much, schytati (zloděje); n. дóлгу nadělati dluhů, nasekati dluhů.

нахлебáться nachlemtati se.

нахлестáть našlehati, našvihati; n. ся n. se.

нахлёстка *f.* kožená záplata (flek); 2. výtopek, domluva.

нахлобýчить *v.* наклобýчить.

нахлопотáться nastarati se.

нахлúнуть přivaliti se, navaliti se, nahrnouti se (o vodě, když je příval, o lidech); нахлúнули гóсти nahrnulo se hostí.

нахлёб-никъ stravník; —ница stravnice.

нахлю́статься nachlastati se.

нахмýрить, -ивать nakrčiti, nachmuřiti (čelo), stáhnouti obočí; n. лицó, n.-ся svraštiti se, zamračiti se, kyseliti se; на нéбѣ нахмýрилось nebe se zatáhlo; n.-ся rozčepýřiti se (o ptácích).

нахнúкаться nafňukati se.

находúть nacházeti, nalezati; найтú najíti, nalezti něco; n. на что naraziti na něco; n. на кого-либо vraziti na koho, t. potkati někoho; всё найдено въ лýчшемъ порáдкѣ vše nalezeno v nejlepším pořádku; въ лóдку нáшло мнóго водú do loďky nateklo mnoho vody; нашёлъ тумáнъ rozestřela se mlha, přišla mlha; егó никогдá не найдёшь дóма jeho nikdy nenajdeš doma; ты не на того нашёлъ to jsi nepřišel na pravého; находúться nacházeti se, na-

lezati se; найти́сь najíti se; н.-ся за грани́цею nacházeti se za hranicí, v cizině; н.-ся въ опа́сности nacházeti se n. nalezati se v nebezpečí; н.-ся въ до́бромъ здоро́вьѣ dobře se míti, býti zdráv; въ землѣ нахо́дятся мета́ллы v zemi nacházejí se kovy; нашли́сь ли твои́ ве́щи? našly se tvé věci? найду́тся всѣ ony se najdou.

находи́ться (нахожу́сь, нахо́дишься) nachoditi se (mnoho).

нахо́д-ка, *dem.* —очка *f.* nalezená věc, nález; —ный nalezený; —чивый obratný (kdo se umí do všeho vpraviti); —чикъ nálezce, nalezatel; пра́во —чика právo nálezcovo, právo nálezné; —чица nálezkyně.

нахо́дъ, а (star.) vpád (nepřátelský) *v.* наше́ствіе.

нахожде́ніе *n.* nalezení, nacházení, stav, jak se kdo má; *v.* наше́ствіе.

нахолоди́ть, нахоло́живать vychladiti, nachladiti.

нахо́хлиться, -иваться rozčepýřiti se.

нахохота́ться nachechtati se.

нахрапо́къ, нахра́помъ násilně, násilím.

нацара́п-ать, -ывать naškrábati (mnoho); 2. rozškrábati, rozdrásati.

нацвѣ́тить, нацвѣ́чивать kropenatiti.

нацвѣ́тка *f.* kropenatost, květnatost.

на́цвѣтъ, а špatná vlna, která po stříži s ovcí se liná.

націона́ль-ность národnost; —ный náнація *f.* národ *nation v.* народъ.

нацѣ́дить, нацѣ́живать naceditи; н. вѣдро́ пи́ва naplniti vědro piva; нацѣ́женіе *n.* nacezení; нацѣ́женный, нацѣ́же́нный nacezený.

нацѣл-ить, —ивать (н. ружьё) namířiti (n. ручници). [bati se.

нацѣлова́ться nacelovati se, nalí-

нацѣпи́ть, нацѣпля́ть zahákovati.

начади́ть načaditi.

нача́ло *n.* počátek, začátek; пе́рвыя нача́ла první počátky (při vyučování); осно́вныя нача́ла *pl.* základy, zásady; нача́ла жи́зни počátky života; вотъ нача́ло всему́ злу в tom je počátek všeho zlého; вса́кая вещь име́етъ своё нача́ло každá věc má svůj začátek; въ са́момъ нача́лѣ hned z počátku; съ са́маго нача́ла hned od počátku; въ нача́лѣ пя́таго hned po čtvrté (t. hodině); въ нача́лѣ шеста́го hned po páté; быть подъ нача́ломъ býti v kázni (o duchovních, když pro nějaký přestupek jdou do kláštera pod přísnou dohlídku); *pl.* нача́ла книжата (jeden ze sborů čili kůrů angelských).

начало-бы́тный prvopočáteční, věčný (o Bohu); —счисле́ніе *n.* letopočet, časořadí *aera.*

нача́ль-никъ náčelník, velitel, představený; —ница náčelnice, velitelka, představená; —ническій, ая, ое, —ничій, ья, ье náčelnický, velitelský, představenský; —ный počáteční, začáteční; —ныя бу́квы počáteční písmena, začáteční písmena; -ныя пра́вила základní pravidla; —ство *n.* moc, vláda; гла́вное н. надъ во́йскомъ vrchní vláda, vrchní velitelství (nad vojskem); —ствовать býti představeným, býti velitelem, míti vrchní velení.

нача́тіе *n.* začetí, začátek, počátek; до -ія войны́ do začátku vojny.

нача́токъ, тка začátek, počátek; *pl.* нача́тки první počátky (v učení), prvotiny.

нача́ть (начну́, -нёшь) začíti; (čes. načíti chleb, t. poprvé nakrojiti; načíti sud s pivem — почáть, починáть); на́чало моро́зить, на́чались моро́зы začalo mrznouti, začaly mrazy *v.* начина́ть.

начека́н-ить, —ивать mnoho raziti.
начёлокъ, лка, начёльникъ, a náčelek, páska na čelo.
начерн-е́ние *n.*, начёрниваніе načernění; —и́ть, начёрнивать načerniti; 2. nakaňhati, namazati.
начернó *adv.* v konceptu, v nástinu, v rozvrhu.
начёрп-ать, —ывать načerpati.
начерт-а́ние *n.* rozvrh, nástin, náčrtek, plán; —а́ть, начёртывать načrtati, nastíniti, rozvrhnouti, koncipovati; н.-ся rozvrhnouti se; —и́ть, начёрчивать načrtati, rozvrhnouti, plán navrhnouti.
начес-а́ние *n.* načesání; —а́ть, начёсывать načesati (mnoho), rozčesati, rozškrábati.
начёсть, начи́тывать (на кого́) dopočítati se schodku; на него́ при свидѣтельствованіи казны́ начли́ сто рублёй při prohlídce pokladny shledali, že mu schází sto rublů.
начёсъ, на́чесъ, a (н. пенькй) načesané konopě, náčes; 2. rozškrábané místo na těle.
на́четверо *adv.* (на четы́ре ча́сти) na čtvero.
начёт-ный scházející, nedostávající se; —чикъ, a čtenář (kdo mnoho už četl); —чица čtenářka.
начётъ, a *i* y schodek (v pokladnici); на немъ оказа́лось начёту сто рублёй schází mu sto rublů, ukázal se schodek sto rublů
начин-а́ние *n.* počínání; 2. podniknutí; —а́тель počínatel, podnikatel; -ница -ka; —а́тельный počínavý, počínací; н. глаго́лъ počínavé časoslovo *verbum inchoativum*; —а́ть počínati, začínati, podnikati; н. перегово́ры začínati vyjednávání; н. сле́дствіе zavesti vyšetřování; н.-ся začínati se, počínati se; —аетъ смеркáться začíná soumrak; —ается день svítá.
начини́ть, начи́нивать naplniti, nacpati; н. перо́ opraviti pero, přiříznouti, seříznouti pero (ku psaní); н.-ся naplniti se; начине́ніе, начи́ниваніе *n.* naplnění, nacpání; начи́ненный, начине́нный naplněný, nacpaný.
начи́нка, *dem.* начи́ночка *f.* nadívanina, nadívka.
начи́нщ-икъ, a podněcovatel, pobuřovatel; —ица -ka *v.* зачи́нщикъ.
начи́нъ, a začátek, počátek; сдѣлать н. строе́нію začíti stavět; н. дѣло кра́сить s chutí do toho, půl je hotovo.
начи́стить načistiti (mnoho).
на́чисто *adv.* na čisto; 2. dočista, zcela; переписа́ть бума́гу н. přepsati list na čisto.
начи́тан-ость pročetlost, sečtelost; —ый pročetlý, sečtelý.
начита́ть (что нибу́дь у кого́) ve čtení najíti, ve čtení spozorovati; н.-ся načísti se (mnoho).
начиха́ться nakýchati se.
начу́диться nadiviti se.
нашали́ть mnoho kousků svévolných nadělati, natropiti; н.-ся nadováděti se, načtveračiti se (dosti).
нашата́ться nachoditi se, uchoditi se, unaviti se chozením; 2. nalenošiti se, napovalovati se.
нашатырь, я salmiak, sůl čpavková *Sal ammoniacum*; *adj.* нашаты́рный.
на́ше *n.* naše *v.* нашъ.
нашезе́мецъ, мца našinec, krajan, rodák.
нашёйникъ, a, *dem.* -ничекъ, чка nášejník.
нашепта́ть, нашёптывать (кому́-либо въ у́хо) našeptati (komu něco do ucha); н. на что (на́ воду) říkati

nad vodou, zařikávati vodu (černokněžnicky); нашептáніе *n.*, нашёпотъ, пта našeptávání.

нашéствіе *n.* (н. непріятеля) vpád (nepřátelský), útok; н. святáго Дýха seslání Ducha svatého.

нáшивать nosívati *v.* носи́ть, nesti.

нашивáть našívati *v.* нашúть.

нашúвка *f.* nášívka, vyšívanina, vyšívání; мундúръ съ золотúми нашúвками oděv se zlatým vyšíváním.

нашивнóй, áя, óe našitý, našívaný, vyšitý, vyšívaný.

нашúльникъ, a podocasník (řemen u koní).

нашúть našiti, vyšiti.

нашкóл-ить, —ивать vycvičiti; н.-ся vycv. se.

нашлéмникъ, a okrasa na přílbici (v heraldice) *cimier.*

нашлёпать naplácati (н. ребёнку спúну).

нашпиковáть našpikovati.

нашпúл-ить, —ивать napíchnouti špendlíkem.

нашпóрникъ, a řemínek k ostruze.

нашумéть našuměti, nahlučeti, hluku nebo šumu nadělati.

нашутúть nažertovati.

нашъ *pron. m.* náš; нáша *f.* naše; нáше *n.* naše; *pl.* нáши naši; по нáшему dle našeho obyčeje; нашъ jmeno písmene и v azbuce.

нащéка, нащóка *f.* příštipek (na obuvi).

нащепáть naštípati (dříví).

нащéчина *f.* okovec, kování na dřevěné části některého stroje.

нащечúть дéнегъ nahrabati peněz.

нащéчникъ ohlávka koňská.

нащипáть, нащúпывать naštípati, natrhati mnoho.

наѣдáть, наѣсть nakousnouti, -sati; 2. bráti na dluh věci k jídlu.

наѣзд-ить, наѣзживать objezditi (koně); н.-ся najezditi se (mnoho); —ка *f.* cvičení (koní), objíždění, cv. psů; —никъ, а nájezdník, kořistník; морскóй н. mořský loupežník; 2. н. *Ichneumon*; —ница nájeznice, kořistnice; —ничать nájezdy činiti; —ническій, ая, ое, —ничій, ья, ье nájezdnický; —ничество nájezdnictví.

наѣздъ, а nájezd, útok, vpád.

наѣзж áть, наѣхать (н. на кáмень) v jízdě na něco naraziti (na kámen atd.); 2. sjeti se (o mnohých).

наѣзживать *v.* наѣздить.

наѣзжій, аа, ее kdo přijel, příchozí.

наѣсть *v.* наѣдáть.

наѣхать *v.* наѣзжáть.

наэлектризовáть selektrisovati.

най бе́дничать na koho-libo nakleveti ti na koho, pomlouvati koho.

на явý *adv.* bdíc, v bdění (na jevě).

найдр-ѣть, —ивать zjitřiti se, zhnojiti se (o vředu).

найн-иться (prost.) vtírati se ke komu; —ка *f.* vtíralka; —ливость vtíravost; —ливый vtíravý, drzý; —ство vtírání-se, dotírání-se; найнъ, а (prost.) vtíravec, dotíravec, opovážlivec.

наятіе *n. v.* нанятіе.

не *adv.* ne; не чýвствовать хóлода necítiti zimy; (не se spojuje v slovo jedno pouze s podstatnými, přídavnými, příslovkami; s časoslovy se neslučuje, zůstávajíc o sobě); 2. né (— není): не чѣмъ стерéть пыль není čím utříti prach; né на что купúть není zač koupiti; né къ чему, né за чѣмъ ходúть tudá není třeba tam choditi; né у кого спросúть není koho se zeptat; né куда поста́вить není kam postaviti.

небезвы́годный nebezvýhodný, neprospěšný.

небезспóрный ne bez sporu.
небесá *pl.* nebesa *v.* нéбо.
небéсный nebeský; Царь н. otec nebeský; цáрство, цáрствіе -oe království nebeské; -ыя тѣлá nebeská tělesa; н. прóмыслъ prozřetelnosť božská; *pl.* небéсныя, ыхъ *n.* věci nebeské, království nebeské.
неблаго-врéменный nevčasný; *adv.* -но ne včas; —дáрность nevděčnosť; —дáрный nevděčný; - надёжный nespolehlivý; -ость -osť; —нрáвіе *n.* nemravnosť; —нрáвный nemravný; —пристóйный nepřístojný, neslušný; -ость -osť; —разýміе *n.* nerozum, nerozumnosť; —разýмный nerozumný; —рóдный neurozený (nešlechtický); 2. neušlechtilý; —чúнный nepořádný, nenáležitý.
нéбо *n.* nebe; *pl.* небесá, ъ nebesa; возноси́ть кого́ до небéсъ vynášeti koho do nebes (vychvalovati); возводи́ть óчи на небесá pozdvihnouti oči k nebesům; орёлъ парúть подъ небесáми orel se vznáší pod nebesami (v oblacích); какъ угóдно небесáмъ jak je vůle Páně; хвалúте Гóспода въ небесáхъ chvalte Hospodina v nebesích; 2. нéбо patro, ponebí v ústech.
небо-жúтель, я nebeštan, obyvatel nebes; —зóръ, а, звѣздоглáдъ, а nebehled, hvězdohled *Uranoscopus;* —крáй, я obzor nebeský (kraj nebes) *Horizont.*
небольшóй, áя, óе veliký; три минýты съ небольшúмъ нéсо přes tři minuty, tři minuty a něco.
небо-мýдренный nebeskou moudrostí obdařený; —описáніе *n.* nebepis, popis nebes *Uranographie;* —описáтель nebepisec; —склóнъ obzor nebeský *Horizont.*
небоязненный nebázlivý; -ость -osť.
небрáчіе *n.* bezmanželství.
небреженіе *n.* nevšímání, nevšímavosť, nedbalosť.
небрéж-ливый, —ный nevšímavý, nedbalý, nepozorný, netečný; -ость -osť.
небывáлый nebývalý; 2. nezkušený; слýчай н. neslýchaný případ; онъ человѣкъ н. on je nezkušený.
небывáльщина *f.* neslýchaná věc; небылúца *f.* bajka, báchorka; взводи́ть небылúцу на кого́ nadělati na koho klevet, nadělati klepů.
небытіе *n.* nebytí.
небúтность nepřítomnosť.
невáжный nedůležitý, nepatrný.
неварéніе желýдка nezažívání, nezáživnosť žaludku.
невдалекѣ *adv.* nedaleko.
невелúчекъ, чка, чко; рóстомъ н. vzrůstu nevelkého.
невечéрній, яя, ее nesoumračný, bez soumraku; н. свѣтъ světlo nesoumračné; —ie дни dni nesoumračné (u severního polu). [-ость -osť.
невещéственный nehmotný (nevěcný);
невзгóда *f.* nehoda; невзгóды жúзни nehody života. [взира́ть.
невзирáя *adv. (transgr.)* nehledě *v.*
невзначáй *adv.* z nenadání, nenadále, nepozorovaně.
невзрáчный nenadálý; -ость, -osť.
невзыскáтельный nezištný, skromný.
нéвидаль! вотъ н.! *adv.* nevídáno!
невидáльщина *f.* nevídaná věc.
невидúмка *f.* neviditelná věc; *m. et f.* neviditelný, -ná.
невúдим-о *adv.* neviditelně; —ость neviditelnosť; —ый neviditelný.
невидѣніе *n.* (crk.) neviděnί, slepota.
невúнн-ость nevinnosť; дѣтская н. dětská n.; —ый nevinný.
невкýсный nechutný.
невлáстный nepříslušný, neoprávněný.
невмѣняемость nepříčetnosť.

невмѣст-и́мый co se nedá umístiti; —и́тельный kde není dost místa.
невмѣстн-ый nemístný, nevhodný; -ость, -osť.
невним-а́ніе *n.* nevšímání, nechápání; —а́тельность nevšímavosť, nepozornosť; —а́тельный nevšímavý, nepozorný.
невня́тный nesrozumitelný, nepochopitelný.
не́водъ, а, *dem.* неводо́къ nevod (u rybářů); *adj.* не́водный.
нево́дьба *f.* lovení nevodem.
невоз-бра́нный nezabráněný, povolený; —вра́тный nenahraditelný; -ость, -osť; —держа́ніе *n.*, —де́ржность nezdrželivosť; —де́ржный nezdrželivý; —дѣланный nevzdělaný; —мо́жно *adv.* nemožno, není možno, není možná; —мо́жность nemožnosť; —мо́жный nemožný.
нево́лить (-лю, -лишь) кого́ къ чему́ nutiti koho k čemu; при- přinutiti.
нево́ль-никъ, а nevolník (otrok, parob); —ница nevolnice; —ническій, ая, ое, —ничій, ья, ье nevolnický; —ничество nevolnictví, poroba (staroč. člověčenství); —ный nevolný, otrocký, nucený; *adv.* —но nevolně, bezděky, nuceně.
нево́ля *f.* (*dem.* нево́люшка) nevolnosť, otroctví; nouze, nutnosť; нево́лею, по нево́лѣ nevolně, bezvolně, bezděky, nechtě, proti vůli; во́лею нево́лею vol nevol, volky nevolky, chtě nechtě, buď libo nebo žel.
невообрази́мый čeho si nelze pomysliti nebo představiti.
не́вороть, и *f.* neobrácené sukno, neobrácený šat.
невпопа́дъ *adv.* nevčas, v nečas.
невразуми́тельн-ый nesrozumitelný; -ость -osť.
невреди́м-ый neporušený, nepoškozený, celistvý; -ость -osť.
невре́дный neškodný.
невсту́п-но *adv.* neúplně; —ный лу́нный мѣсяцъ neúplný měsíc (29 dní).
невсхо́ж-есть nedozralosť; —ій, ая, ее nedozralý.
невтерпе́жъ *adv.* k nevydržení, nesnesitelný, -ně.
невы́год-а *f.* nevýhoda, nevýhodnosť; —ный nevýhodný.
невыноси́мо *adv.* k nesnešení, nesnesitelný, -ně.
невырази́м-ый nevyslovitelný, nevýslovný; -ость -osť.
невысо́кій, ая, ое nevysoký.
невѣгла́сіе *n.*, невѣгла́съ, а (crk.), невѣголосъ, а (star.) nevěhlas, nevěhlasnosť.
невѣдом-о *adv.* nevědomě, neznámě; —ый nevědomý, neznámý.
невѣдь *adv.* Bůh ví; объ э́томъ невѣдь, что поду́маютъ o tom Bůh ví, co si pomyslí; у него́ невѣдь, какъ мно́го де́негъ Bůh ví (kdo ví, nikdo neví), jak mnoho peněz on má.
невѣдѣніе *n.* nevědění, nevědomosť.
невѣж-а, —да *m.* nevěda, nevědomec, -mý; 2. neotesek, sprosťák *m.*, sprosťačka *f.*; —ественный nevědomý, sprostý; —ество nevědomosť, sprostota, hrubosť; —ливый neskromný, nezdvořilý, neuctivý; -ость, -osť; -о *adv.*; —ничать sprosťácky si počínati, sprostačiti.
невѣй-ка *f.*, —ница neváté n. neopálané obilí.
невѣр-іе *n.* nevěra, bezvěří; —ка *f.* nevěřící; —но *adv.* nevěrně; 2. nesprávně, neprávě, nepravdivě; —ность nevěrnosť; 2. nesprávnosť, nepravdivosť; —ный nevěrný; 2. nevěřící; 3. nesprávný, nepravý, nepravdivý.
невѣроя́тный k víře nepodobný, k pravdě nepodobný, k neuvěření; -ость.

невѣр-ствіе, —ство *n.* (crk.) *v.* невѣрie; —ствовать v nevěře trvati.
невѣръ, а nevěřící (*m.*).
невѣсóм-ость nevažitelnosť; —ый nevažitelný; —ыя вещества *pl.* nevažitelniny *Imponderabilia.*
невѣста *f.* nevěsta; н. п. (dospělá dcera); у него дочь уже н. má už nevěstu (t. dceru na vdaní); невѣстинъ, я, о nevěstin, a, o.
невѣст-ка *f.*, *dem.* —ушка snacha (synova žena; prostonár. nevěsta); 2. švakrová (bratrova žena).
невѣсто-вóдецъ, дца, —водúтель (crk.) družba.
невѣсть *adv.* (prost.) *v.* невѣдь.
невѣ́янный nevátý (obilí).
негáрный slabý (o kořalce), nedopálený, málo líhu držící.
негáрь, и tráva od předešlého roku.
негасáющій, ая, ее, негасúмый, неугасúмый neuhasitelný; негáшеная úзвесть nehašené vápno.
нéгдѣ *adv.* není kde, není kam, není místa.
негúбельный, негúблемый, ая, ое, негúблющій, ая, ее nehynoucí.
негúбкій neohebný.
негáдкій nehladký.
нéгли *adv.* (crk.) snad.
негнію́чій, негніющій, ая, ее nehnijící; негніючка *f.* zerav (?) *Thuja* (rstl.).
негóд-никъ, а ničemník *v.* негодáй; —ница ničemnice; —ный ničemný; н. человѣкъ *v.* негодáй; н. въ пúщу nezáživný, nestravitelný.
негодов-áніе *n.* nelibosť, nechuť; —áть (-дýю, -дýешь), воз- на что nevříti, zanevříti na něco, s nelibostí nebo s nechutí na něco hleděti.
негóдъ, а (prost.) nehoda.
негодáй, я ničema *m.*, ničemník; —ка ničema *f.*, ničemnice.
негорáздо *adv.* (star.) nedobře, nechvalně.
негостепрiúмный nehostinský.
негоц-iáнтъ, а obchodník *Negociant*; —iáція *f.* vyjednávání diplomatické.
негрёнокъ, нка mouřenínský chlapec; негрúтянка *f.* mouřenínka, černoška, negerka; нéгръ, а mouřenín, černoch, negr.
недáв-ній, яя, ее nedávní, nedávný; —но *adv.* nedávno; —ность nedávnosť.
недалёк-ій, ая, ое nedaleký; —о (*dem.* недалéчко) *adv.* nedaleko.
недáльній, яя, ее nedaleký, nevzdálený; н. рóдственникъ blízký příbuzný; онъ человѣкъ недáльняго умá on je obmezeného rozumu.
недальновúдный krátkozraký.
недвúж-имость nepohybnosť, nepohyblivosť; 2. nemovitosť, nemovitý statek; —имый nepohybný, nepohyblivý; 2. nemovitý; —ный nehybný.
нéдгесы, овъ *m. pl.* (na korábech) trámy na předku korábu.
недегúль, я *m.* sluka bahništná.
недéржкій, ая, ое co nedrží, slabý.
недобóръ, а nedoběrek.
недоброжелáтель, я nepříznivec (závistník); —ница nepříznivkyně; —ный nepříznivý (závistivý); —ство nepříznivosť (závisť).
недобросóвѣстн-ость nesvědomitosť; —ый, безсóвѣстный nesvědomitý.
недоброхóт-ка *f.*, —ный, —ство, недоброхóтъ, а *m.*, *v.* недоброжелáтельница, —желáтельный, —желáтельство, —желáтель.
недóбрый nedobrý.
недо-варéніе *n.* nedovaření; —вáренный nedovařený; —вáръ nedovarek, věc nedovařená; —вúдѣть nedohlídati, špatně viděti.

недово́льный, ая, ое (-ленъ, -льна, -льно) nespokojený, -n, -na, -no, онъ тѣмъ недово́ленъ on s tím není spokojen.

недовы́ручка со nebylo přijato, schodek v příjmu n. u výtěžku.

недовѣр-ение і —ie *n.* nedůvěra; —чивость nedůvěřivost; —чивый (*adv.* -во) nedůvěřivý.

недовѣс-ить, недовѣшивать nedovažovati, scházeti na váze; —окъ, ска, **недовѣсъ**, а nedovažek, co schází na váze.

недогáд-ка *f.* neuhodnutí; —ливость nedostatek bystrého ducha; —ливый nedostatečného ducha, nepozorný.

недогáръ, а nedostatek líhoviny v nápojích.

недо-глáдка *f.*, —глáдѣние *n.* nedopatření; —глáдѣть, —глáдывать чего nedopatřiti; —дáча *f.* nedodávka, co schází v dodávání; —дѣлка *f.* nedodělka; —зрѣлый nedozralý; —йка, *dem.* —йочка *f.* nedojímka, nedoběrek; —йочный nevybraný; —йщикъ, а kdo nedoplatil, nedoplatník.

нéдокись, и nedokys *Deutoxyd v.* втóрокись.

недо-кóрмъ, а, —кóрмка *f.* nedostatek krmě; —лéжка *f.* nedostatečné vyležení; —лúсокъ, ска, нéдолись, и *f.* liška s krátkou srstí; —лѣтокъ, тка nezletilý; —лѣть, и *f.* nezletilá; —могáть býti nemocen, stonati (star. nemáhati); —мóлвка *f.* co nedomluveno (zamlčeno), zámlka; —мóлъ, а co nedomleto.

недомѣр-иваніе *n.*, —ка *f.* nedoměrka, co nedoměřeno; —ивать, —ять nedoměřiti; н.-ся n. se; —окъ, рка ryba, která nemá ještě své pravé míry, totiž pravé velikosti.

недо-мѣска *f.*, —мѣсъ, а nedoměska, těsto ne dosti vymísené; **недонáшиваніе** nedonošení, -nášení; —нóсокъ, ска nedochůdče, zmetek (dítě nedonošené); —нóсъ, а potracení, zmetání, nedochození, nedonošení (o těhotných); —печáтка *f.* nevyšlé písmo (v knihtisku); —пúска, —пúсь, и *f.* nedopiska, co nedopsáno; —плáта *f.* nedoplatek; —пóй, я nedostatečné napojení dobytka; —принáть nedobrati; —продáть, —продавáть nedoprodati; —продáжа *f.* neúplný prodej; —рабóтка *f.* nedodělání, nedodělaná práce; —разумѣвáть, —разумѣть nedorozuměti; —разумѣніе *n.* nedorozumění; —рѣлый nedozralý (nežit); —родúть, —рождáть neuroditi (o půdě rolní); н.-ся neuroditi se (o obilí a t. d.); —рóдъ, а neurodění (neúroda); —рóслый nedorostlý, nevyrostlý, nedospělý, nezletilý.

нéдорость, я *m.* nedorostlý, nedospělý, nezletilý; н., и *f.* -лá; н. mazlíček (o dětech).

недо-рóстокъ, тка nedorostek, nedorůstě (ěte), dítě nedorostlé; *pl.* —рóстки kůže n. spratky nedorostlých zvířat; —сúдокъ, дка kuře před časem vylíhnuté, nedosedek; —сидѣть, —сúживать nedoseděti (na vejcích); —сúлокъ, лка kdo dosti neselílil, nedosílek; —слúшать nedoslýchati; —слúшка *f.* nedoslýchání; —смотрѣніе *n.*, —смóтръ, а nedopatření; —смотрѣть nedopatřiti.

нéдособоль, и *f.* nedospělý sobol, sobol s krátkou srstí.

недо-сóлъ, а nedostatek soli, neslanost (jídla); —сóхлый nedoschlý, nevyschlý; —спѣлый nedospělý, nedozralý; —стáвать, —стáть nedostávati se.

недостáт-окъ, тка, *dem.* —очекъ, чка

(въ чемъ) nedostatek, vada; —очно *adv.* nedostatečně; —очность nedostatečnosť; —очный nedostatečný; н. глаголъ neúplné časoslovo *verbum defectivum.*

недо-стижúмость nedostižitelnosť; -стижúмый nedostižitelný; —стовéрный nevěrohodný; -ость -osť; —стóинство *n.* nedůstojnosť, nehodnosť; —стóйный (-стóинъ) чего́ nedůstojný, nehodný něčeho; —стóйно *adv.* nedůstojně, nehodně; —стýпность nedostupnosť; —стýпный nedostupný; —сýгъ nedostatek času; мнѣ н. (мнѣ —сýжно) nemám kdy, nemám pokdy, nemám času; за —сýгомъ pro nedostatek času, že nebylo kdy nebo pokdy; —сýжно *adv.*; емý н. nemá kdy; мнѣ н. *v.* недосýгъ; —считáться, —счúтываться чего́ nedopočítati se čeho; —сѣвка *f.*, —сѣвъ, а nedostatečnosť osení; —тóчный къ чемý kdo není spoluvinníkem; —трóга *m. et f.* nedůtklivý, -vá; nedůtklivec, choulostivec; 2. н. citlivka *Mimosa sensitiva* (rstl.); —тúка *m. et f. v.* недотрóга; —ýздокъ, дка ohlávka (na koně); —умѣние *n.* rozpaky *pl.*, pochybnosť; быть въ —умѣніи býti v rozpacích, v pochybnostech; придтй въ н. přijíti do rozpaků; привéсть кого́-либо въ н. přivesti koho do rozpaků; —ýчь, а R., —ýчь, и A. (*m. et f.*) nedouk (kdo se nedoučil); —чéсться, —читáться, —чúтываться nedopočítati se *v.* недосчитáться; —чéтъ, а nedostatek, v účtu, schodek *deficit*; *adj.* —чéтный nedostávající se.

недóшлый nedopečený; 2. (prost.) nevycvičený, nezkušený; 2. nevyspělý, polousrstný (o srstnatých čtvernožcích, když nemají náležité srsti); -ая лисúца; -ый сóболь *v.* нéдособоль.

недоѣдки, овъ *pl. m.* nedojedky, zbytky jídla (poprsky, poprstky).

недрéменный, star. недремáтельный nedřímající, bdící; *adv.* -но.

нéдругъ, а nepřítel (vrah).

недрýж-ба *f.* nepřátelství; —ній, яя, ее (star.) nepřátelský. [churavěti.

недýговать (-ýгую, -уешь) (crk.)

нéдугъ, а neduh (nemoc).

недýж-ливый, —ный, ая, ое neduživý.

недѣйствúтель-ность neplatnosť (listiny, směnky), neúčinlivosť (léku); (mechan.) nečinnosť, neúčinnosť, nedostatek samočinnosti *Inertia*; —ный neplatný (list, směnka atd.), neúčinlivý, neprospěšný. [dělitelný.

недѣлúм-ость nedělitelnosť; —ый не-

нéдѣль, и *f.* (star.) statek nedílný.

недѣль-ка *f. dem. v.* недѣля; —но *adv.* marně, nedůvodně; —ный nedělní, týdenní; 2. marný, jalový, planý, nedůvodný; прóсьба его́ —на prosba jeho je marná; недѣлю —ски *adv.* celou boží neděli, celý boží týden; —щина *f.* týdenní mzda, týdenní plat, týdenné, ého *n.*

недѣля *f.* týden, neděle; двѣ недѣли dvě neděle (— 14 dní); 2. н. (crk.) neděle (sedmý den v témdni, rusky обыч. воскресéнье). (činný, neúčinný.

недѣятель-ность nečinnosť; —ный не-

нежда́н-но *adv.* neočekávaně; —ый, —ный neočekávaný.

нéжели *adv.* (crk. нéже) nežli.

незабéнный nezapomenutelný.

незабýд-ка, *dem.* —очка *f.* (незабýдь меня́) nezabudka, pomněnka *Myosotis* (rstl.).

неза-вúдный nezávidný, čehó němu netřeba záviděti; —вúсимость nezávislosť, neodvislosť; —вúсимый nezávislý, neodvislý; —вúстно *adv.*, —вúстный bez závisti; —гладúмый

nezahladitelný, nevyhl. (nezapomenutelný); —да́ча *f.*, неуда́ча nezdar, nehoda, protivenství; —да́чливый nezdařilý; (*adv.* -во -le); —до́лго *adv.* za nedlouho; п. до прибы́тія его́ nedlouho (krátce) před jeho příchodem; —до́рный (prost.) nevynikající, obyčejný; —зо́рный bez hany, bez úhony, neúhonný; -ость neúhonnosť; —ко́нно *adv.* nezákonně.

незаконно-прижи́тый, —рожде́нный (-ыя дѣтй) nemanželský (-é děti).

неза-ко́нность nezákonnosť; —ко́нный nezákonní; п. бракъ divoké manželství; -ая жена́ *v.* нало́жница; —лу́па, —лу́пка *f.* kukla, sklíčení žaludu přední *Phimosis* (med.).

незамай! (prost.) nedotýkej se! -те! nedotýkejte se!

неза-медли́тельно *adv.* bez meškání, bez průtahu; —мѣни́мость nenahraditelnosť; —мѣни́мый nenahraditelný; —па́мятный nepamětný; съ -ныхъ временъ od nepamětných časů.

незна́ин-о *adv.* nenadále; —ость nenadálosť; —ый nenadálý, neočekávaný; *v.* внеза́пно, -ость, -ый.

незго́да, незго́дье *v.* несго́да, несго́дье.

нездоров-и́ться nebyti zdráv, churavěti; емý -ится není zdráv; —ость nezdravosť; —ый nezdravý; нездоро́въ, -ва, -во nezdráv, a, o; —ье *n.* nezdraví, nemoc; —ѣть (-ѣю, -ѣешь) nezdravěti, churavěti.

нездра́віе *n.* (crk.) *v.* нездоро́вье.

неземно́й nadzemský, nadpozemský (nebeský).

незло́б-а *f.* (crk.), —ie *n.*, —ность nezlobnosť, dobrosrdečnosť; —ный, —ивый nezlobný, dobrosrdečný; —ствовать, —овать (crk.) bez zloby (dobrosrdečně) jednati.

незна́ем-о *adv.* neznámě, nejistě; —ость neznámosť, nepovědomosť, neznalosť; —ый neznámý, neznalý.

незна́ніе *n.* neznání.

незрѣл-ость nezralosť; —ый nezralý.

незы́блем-о *adv.* nezvratně; —ость nezvratnosť; —ый nezvratný.

неиз-бы́тный (crk.) nezbytný *v.* неизбѣжный; —бѣжи́мый, —бѣжный nevyhnutelný; —бѣжи́мость, —бѣжность nevyhnutelnosť; —бѣжно *adv.* nevyhnutelně; э́то н. to je nevyhnutelné; —вѣданный nevyzpytovaný, nevypátraný; —вѣстіе *n.* (crk.), —вѣстность neznámosť, nepovědomosť; —вѣстный neznámý, nepovědomý; —вѣстно *adv.* neznámo, nepovědomo; н., гдѣ онъ живётъ není povědomo, kde bydlí; —гла́димый nevyhladitelný; -ость -ost; —лечи́мый nevyléčitelný, nezhojitelný; -ость -osť; —мѣнный nezměnitelný; -ость -osť; —мѣри́мый nezměřitelný (nesmírný); -ость -osť; —образи́мый nevyobrazitelný, co se nedá popsati; —рече́нный (*adv.* -но) nevyslovitelný; —слѣди́мый, —слѣдный nevyzpytatelný, nevystižitelný; —ска́емый nevysychající.

неизъясни́мый (*adv.* -мо) čeho nelze objasniti n. vysvětliti.

не́йма, ы *f.* necháp (domácí zvíře, které se nedá snadno chytit).

неимовѣр-ность neuvěřitelnosť; —ный neuvěřitelný. [ая, ее nemajetný.

неиму́щ-ество *n.* nemajetnosť; —ій,

неиме́ніе *n.* чего́-либо nedostatek (nejmění); по -ію, за -іемъ pro nedostatek, proto že není, proto že se nedostává.

неис-ку́сный nezkušený, nezběhlý; —ку́ство -osť; —повѣди́мость nevyzpytatelnosť; —повѣдимый nevyzpytatelný; —полне́ніе nevyplnění; —полни́мый nesplnitelný; —по́рчен-

ность nezkaženosť, neporušenosť; —пóрченный nezkažený, neporušený; —прáва *f.* nemožnosť placení; —правúмый nenapravitelný; -ость -osť; —правлéние *n.* neplnění, nekonání (povinností); —прáвность nesprávnosť, nepořádnosť; —прáвный nesprávný, nepořádný; —пúтанный nevyzpytovaný, nevyzpytatelný; --тлéнный neporušitelný (co nikdy netlí); -ость -osť.

нейстов-о *adv.* vztekle, prchlivě; —ство *n.* vzteklosť, prchlivosť, prchlosť, prudkosť (bouře, větru, vln); —ствовать vztekati se, prchle jednati; —ый vzteklý, prchlý, prchlivý, prudký; (н. человéкъ; -ая бýря).

неис-тóмный neunavný; —тощúмый nevyčerpatelný; -ость -osť; —ходúмый kalendář věčný kalendář; —цѣлúмый nevyléčitelný, nezhojitelný; -ость -osť; —черпáемый nevyčerpatelný; -ость -osť; —чéтный, —числúмый nesčíslný. [*v.* итй.

нейти́ (нейдý, нейдéшь), неидти́ nejíti

нéйтрализовать *v.* неутр. . . .

нéкленъ, а, пáкленъ, кленъ татáрскій javor habrolistý, paklen, neklen (Presl) *Acer tataricum.* [třebný.

неключúмый (crk.) ničemný, neponekнúжный neučený. [kdy.

нéкогда *adv.* není kdy; мнѣ н. немáм

некомплéктный neúplný; некомплéктъ, а neúplné číslo, neúplný počet.

неконч*а*éмый nekonečný. [prospěšný.

некорúстный (prost.) neúžitečný, nenекóсненно *adv.* (crk.) bez odkladu.

некощнóй, (ый), áя, óе hubený, vyzáblý, ničemný, špatný.

некрасúвый nehezký, nepěkný.

нéкресть, и *m. et f.* nekřtěnec, -ný, -ná.

некро-лóгія *f.* nekrolog, zpráva o zemřelém; —логúческій nekrologický; —мáнтія *f.* nekromancie, zaklínání duchů.

нектáр-никъ, а (bot.) *v.* медóвникъ *Nectarium*; —ница *f. v.* медосóсъ; —ный nektarový; нéктаръ, а nektar, nápoj božský.

нéкто *pron.* někdo P.; 2. не-кто nikdo A.; нектó его спрáшивалъ (— никтó его не спрáшивалъ) nikdo se ho netázal.

нéкуда *adv.* není kam, není místa; н. постáвить není kam postavit.

нелёгкая *subst. f.* (prost.); н. тебя́ принеслá ďas (drak, čert) tě přinesl; чтобъ тебя́ н. взялá aby tě ďas (drak, čert) vzal! jdi k rasu!

нелицe-прiéмно *adv.* nestranně; —прiéмный, —прiáтный nestranný.

нелóвк-ій nepohodlný, nepřihodný; 2. neobratný (nešikovný), nemotorný; —о *adv.* nepohodlně, nepřihodně; емý здѣсь какъ-то н. jemu je zde nevolně; —ость neobratnosť, nepohodlnosť, nepříhodnosť.

нелóжн-ый neklamný; -ость -osť.

не льзя́ nelze *v.* льзя; до-нéльзя do samé krajnosti; хвалúть до-нéльзя chváliti n. vynášeti do nebes; ругáть до-нéльзя vymluviti komu až hřůza; пить до-нéльзя píti do němoty, až se hory doly zelenají.

нéльма *f.* nelma *Salmo nelma* (lososs sibiřský).

нелѣп-ица *f.*, —ость neslušná věc, neslušnosť; —о *adv.* neohrabaně, neobratně, neslušně; —ый neslušný (star. nelepý), nehezký, neobratný.

нелюбóвь, бви *f.*, нелю́бie, нелю́бье *n.* къ чемý (star.) neláska.

нéлюдъ, а, о *adj.* nelibý, nemilý.

нелюдúм-ка *f.* nevlídnice; —ость, —ство nevlídnosť; нелюдúмъ, а nevlídník.

немáло *adv.* nemálo.

немалова́жный nenepatrný.
нема́лый *adj.* nemalý.
неме́дленн-о *adv.*, —ый *adj.* bez meškání, neprodleně, ihned.
немерца́-ющій, ая, ее, —емый nehynoucí (v lesku), vždy skvělý.
немилосе́рд-ie *n.* nemilosrdnosť; —ый nemilosrdný.
неми́лость, и nemilosť.
немину́-емо *adv.* neodvratně; —емость nezbytnosť, neodvratnosť; —емый, ая, ое, —чій, ая, ее nevyhnutelný (co koho nemine); nezbytný, neodvratný.
немно́гій, *pl.* -ie nemnozí.
немно́го *adj.* (немно́жко, немно́жечко) nemnoho, trochu, drobet (trošinku, drobátko); подожди́ н. počkej trochu, počkej chvilku.
немо́лч-ный *adv.*, —но *adv.* neumlkávající.
немо́чь (немогу́, немо́жешь) чѣмъ stonati (star. nemáhati); немо́жетъ лихора́дкою stůně na zimnici; немо́жется, занемогло́сь jde to špatně se zdravím.
не́мочь, не́мощь, и *f.*, болѣ́знь nemoc; чёрная, паду́чая н. padoucí nemoc; блѣ́дная, дѣ́вичья н. blednice; со́нная н., спя́чка ospalosť, spavice; впасть въ н. upadnouti do nemoci.
немощно́й (ы́й), а́я, о́е nemocný (chorý, churavý). [бо́та -á práce.
нему́дрый (prost.) nepatrný; -ая ра-
ненави́дѣть (-ви́жу, -ви́дишь) кого́ nenáviděti koho.
ненави́ст-вовать (-вую, -вуешь) проти́въ кого́, —ничать (-аю, -аешь) nenávisť neb nepřátelství proti komu chovati, nevražiti na koho; —ливый nenávistný, nevraživý; —никъ, а nenávistník; н. люде́й n. lidí; —ница nenávistnice; —ный nenávistný.
не́нависть, и nenávisť; (н. къ кому́, н. къ ду́рнымъ дѣла́мъ); пита́ть къ кому́-либо н. chovati nenávisť k někomu; придти́ въ н. státi se nenáviděným.
нена-вѣ́тный (crk.) bez pomluvy, nepomluvačný; —гля́дный (-ое дитя́тко) nač se nelze dosti nahleděti; —гради́мый nenahraditelný; -ая поте́ря -ná ztráta; —дёжный nespolehlivý, nejistý; -ость -osť.
нена́доб-ность nepotřebnosť; —ный nepotřebný; по -ности продаётся каре́та prodá se kočár, poněvadž se ho nepotřebuje.
нена-ка́занность netrestanosť, nekázanosť, nekáranosť; —ка́занный netrestaný, nekázaný, nekáraný; —ро́комъ, —ро́чно *adv.* ne naschvál, neúmyslně, bez úmyslu; —руши́мый neporušitelný; -ость -osť.
нена́ст-ливый, —ный deštivý; -ая пого́да, —ье *n.* nečas, nepohoda, deštivý n. sněživý čas.
ненасы́т-имость, —ность, —ство nenasytnosť; —имый, —ный nenasytný.
ненаѣ́д-а *m. et f.* nenasyta (kdo nemá nikdy dost); —ный, —чивый nenasytný (kdo nikdy dost se nenají). [ный nepředložený.
необ-гони́мый nedostižný; —ду́ман-
необезпе́ченный neubezpečený.
необинове́н-ный *adj.*, —но *adv.* bez obalu, otevřeně, upřímně, přímo.
необита́емый neobyvatelný.
необмо́ка *f.* netík, vlas ženský *Adianthum* (rstl.). [značený.
необозна́ченный nevyznačený, nena-
необозри́м-ость nepřehlednosť; —ый nepřehledný, nedohledný (star. nedozíramý). [-osť.
необори́м-ый nepřemožitelný; -ость
необу́здан-ный nevázaný, bezuzdný; -ность -nosť.

необход-и́мый nevyhnutelný, nevyhnutelně potřebný; —и́мость nevyhnutelnosť; —и́тельность nespolečenství, nedruživosť; —и́тельный nespolečenský, nedruživý.
необъ-е́млемость, —я́тность neobstižitelnosť, neobsáhlosť; —е́млемый, —я́тный neobsáhlý, neobstižitelný.
необыкнове́нно, необыча́йно *adv.* neobyčejně, neobvykle; необыкнове́нность, необыча́йность neobyčejnosť, neobvyklosť; необыкнове́нный, необыча́йный, необы́чный neobyčejný, neobvyklý. [ohlížeje se.
неогля́дкою *adv.* bez ohlednutí, ne-
неограни́чен-но *adv.* neohraničeně, neobmezeně; —ность neohraničenosť, neobmezenosť; —ный neohraničený, neobmezený.
неоднокра́т-но *adv.*, —ный *adj.* nejednou, (nejedenkrát).
неодобр-е́ніе *n.* neschválení; —и́тельный neschvalující. [-osť.
неодолжи́тельн-ый neochotný; -ость
неодоли́мый nepřemožitelný (neodolatelný). [dušný.
неодушевле́нный neoduševněný (bez-
неожида́емый, неожи́данный neočekávaný; -ость -osť; неожи́данно *adv.* neočekávaně.
неоконча́тельный видъ, -ное наклоне́ніе neurčitý spůsob *Infinitivum.*
неологи́змъ, а novotářství *Neologismus*; неоло́гія novomluv.
неопали́мый, неопа́льный (crk.) nespalný.
неопи́санный co se nedá popsati (nevýslovný, nevýmluvný).
неопла́т-но *adv.* nesplatně, čeho nelze zaplatiti; н. задолжа́ть zadlužiti až po krk, po uši; —ность nesplatnosť; н. должника́ nemožnosť placení (dlužníka); —ный nesplatný; н. должни́къ dlužník, kdo nemůže platiti; н. долгъ dluh, jehož nelze nazpět vymoci.
неопредѣл-е́нность neurčitosť; —е́нный neurčitý; н. видъ, -ое наклоне́ніе *v.* неоконча́тельный; —и́мость, —и́тельность neurčitosť; —и́мый, —и́тельный neurčitý.
неопровер-га́емый, —жи́мый nezvratný; —жи́мость nezvratnosť. [osť.
неопря́тный nečistý (neopřátaný); -ость
нео́пытный nezkušený; -ость -osť.
неоргани́ч-ескій neorganický; -ія тѣла́ neorganická těla; —ность neorganičnosť.
неоскудѣ́емый (crk.) nevyčerpatelný.
неосла́б-но *adv.* bez ustání, ustavičně (neochabujíc, neslábnouc); —ность ustavičnosť, neosláblosť; —ный ustavičný. [osť.
неосмотри́тельный neprozřetelný; -ость
неоснова́тельный nedůvodný, bez základu, povrchní; -ость -osť.
неоспо́рим-о *adv.* nevývratně; —ость nevývratnosť, nezvratnosť (důvodu); —ый nevývratný, nezvratný; -ыя доказа́тельства nezvratné n. nevývratné důvody. [člověk.
неоста́рокъ, рка (prost.) neobstárlý
неосторо́жный neostražitý, neopatrný; -ость -osť. [zený, kočovný.
неосѣ́длый, кочево́й neosedlý, neusa-
неосяза́емый, (crk.) неося́зный neochmatný; -ость -osť.
неот-врати́мый neodvratný (osud); —вя́зчивый, —вя́зный neodbytný, dotíravý; —ло́жный neodkladný; *adv.* —ло́жно neodkladně, bez odkladu; —лу́па *f.* (med.) palice *Paraphimosis*; —лу́чно *adv.* neodlučně; —лу́чность neodlučnosť; —лу́чный neodlučný; —мѣ́нно, —мѣ́нный *v.* непремѣ́нно, -ный; —мѣня́емый nezměnitelný; -ость -osť; —рица́емый *v.* неоспо́римый.

неотсту́пн-о *adv.* неу́ступně, dotíravě; проси́ть н. prositi neodbytně, dotíravě; -ость neústupnosť; —ый neústupný; н. проси́тель neodbytný prosebník.

неот-хо́дный neodlučný; н., —чужда́емый neodcizitelný, nezcizitelný (statek); —чужда́емость (н. имѣнія) nezcizitelnosť jmění.

неотъ-е́млемый, —е́мный čeho nelze odníti, neodnímavý; -ость -osť.

неохо́т-а *f.* neochota, neochotnosť; —но *adv.* neochotně.

неоцѣне́нный neoceněný, neocenitelný (н. человѣкъ; -ая вещь).

неощути́тельный nepozorovaný.

непа́мятк̀ій (prost.), сла́бый па́мятью nepamětlivý, slabé paměti.

неплáвкій neroztopitelný, neroztavný.

неплате́жъ, á neplacení.

непло́д-ie *n.*, —ность (crk. —ствіе, —ство) neplodnosť; —ный neplodný; -ая земля́ -ná země.

непло́тный nehustý.

непо-бори́мый, —бо́рный, —бѣди́мый nepřemožitelný; —бѣди́мость nepřemožitelnosť; —ва́дно *adv.* bez příčiny, bez důvodu, nedůvodně; —ви́нно, —ви́нně *adv.* nevinně; —ви́нный nevinný; —виновéніе *n.* neposlušenství, -šnosť; —ворóтливый nemotorný, neohrabaný; -ость -osť; —гíбъ, а vždyživ (Presl) *Aizoon* (rstl.); —гóда, —гóдь, и *f.*, —гóдье *n.* nepohoda, nečas; —гóдливый, —гóдный, —гóжій, ая, ее nepohodný *v.* ненáстливый; —грѣши́тельный (*adv.* -но) neomylný, neklamný *infallibilis*; -ость -osť; —далéку *adv.*, недалéко nedaleko; —датнóй neoplatný; —двíжность nehybnosť, nepohybnosť; —двíжный nehybný, nepohybný; -ыя звѣзды stálice.

неподвѣдомственный nepříslušný (k úřadu); —дѣльный nefalšovaný; -ость -osť; —кýпный nepodkupný, neporušitelný; -ость -osť; —лежáніе *n.* nepodlehání (soudu), nepříslušnosť (k soudu).

неподража́емый nenapodobitelný; -ость -osť.

неподступный nepřístupný.

непо-дѣльчивый nesdílný (k přátelům); —зволи́тельный čeho nelze dovoliti, nedovolený; —колеби́мый (въ вѣрѣ) nezvratný, pevný (u víře); -ость -osť.

непокóр-ность, —ство *n.* nepokornosť, neposlušnosť; —ный nepokorný, neposlušný; —ствовать býti nepokorným, neposlušným.

непокровéнный, съ -ною главóю s nepřikrytou hlavou, s odkrytou hlavou, maje smeknuto.

неполнотá *f.* neúplnosť.

непóлный neúplný.

непомѣр-но *adv.* neměrně; —ность neměrnosť; —ный neměrný.

непонят-ливость nechápavosť (nejetnosť); —ливый nechápavý (nejetný); —но *adv.* nesrozumitelně; н.! to je nepochopitelné; —ность nepochopitelnosť; —ный nepochopitelný.

непорóчный neúhonný, bez úhony; -ость -osť.

непоряд-окъ, дка nepořádek; *v.* безпоря́докъ; —очный nepořádný.

непослу́ш-ливость, непослуша́ніе *n.* neposlušenství, neposlušnosť; —ливый, —ный neposlušný; —никъ, а neposlušník, neposlucha *m.*; —ница neposlušnice.

непо-слѣдовательный nedůsledný; -ость -osť; —срéдственно *adv.* neprostředně, bezprostředně; —срéдственность bezprostřednosť; —срéдственный bezprostřední, přímý; —стиже́ніе *n.*, —стижи́мость nedostižnosť, nevyzpytatelnosť; —стижи́мо *adv.* ne-

vyzpytatelně, nepochopitelně; —стижи́мый, —сти́жный nedostižný, nevystihlý, nevyzpytatelný, nepochopitelný; -ость -osť.
непостоя́н-никъ, а nestálý člověk; —ница nestálá; —ничать, —ствовать býti nestálým; —ный nestálý (těkavý, nedůsledný); —ство nestálosť (těkavosť, nedůslednosť).
непосты́д-но *adv.* nestydatě; —ный nestydatý.
непосѣ́дка *f.* neposeda *f.*, neposedná; непосѣ́дъ, а neposeda *m.*
непотре́б-никъ, а, —ный человѣ́къ darebák; —ница, —ная же́нщина prázdná n. obecná ženka, veřejná holka; —но *adv.* darebně; —ный nepotřebný; 2. darebný, ničemný; —ство darebnosť, darebáctví; —ствовать darebačiti, darebácký život vésti.
непочёмъ *adv.* nic nedělá; ему́ э́то н. to mu není ničím, to je mu maličkosť.
непо-чте́ніе *n.* neúcta, nevážnosť; —чти́тельный neuctivý, nevážný; -ость -osť. [není pravda.
непра́вда *f.* nepravda (lež); н.! to
неправди́вый nepravdivý.
непра́ведн-ый nespravedlivý; -ость -osť.
непра́вильн-о *adv.* nepravidelně; --ость nepravidelnosť; —ый nepravidelný.
непра́в-ость nepravosť, faleš; —ый nepravý, falešný; онъ непра́въ on není práv, je v neprávu.
непра́здн-ость nedostatek prázdného času; 2. neprázdnosť, těhotenství; —ый neprázdnící, zaměstnaný; —ая těhotná (neprázdná).
непрекло́нный nesklonný; -ость -osť.
непрело́жность, -ный, -но *v.* непремѣ́нность, -ный, -но.
непремѣ́нн-о *adv.* zajisté, beze vší pochybnosti, jistě, určitě; н. сдѣ́лаю э́то já to zajisté udělám; —ость nezměnitelnosť, jistota, určitosť (nějaké věci); —ый nezměnitelný, stálý, určitý, trvalý; н. секрета́рь stálý sekretář; -ое коли́чество stálá veličina *Constante.*
непре-обори́мый nepřemožitelný, nezvratný (nezbořitelný); -ость -osť; —одоли́мый nepřemožitelný; -ость -osť; —пя́тственный nezávadný (bez překážek); —ры́вно *adv.* nepřetržitě, -ženě, bez přestání; н. дохо́дный co nese stálý důchod; —ры́вный nepřetržitý, -žený; -ые проце́нты stálé úroky. [преста́нный.
непреста́нный bez přestání *v.* без-
непри-вы́клый, —вы́чный nepřivyklý, nezvyklý; —вы́чка *f.* nezvyklosť; —го́же *adv.* nepříhodně, neslušně; —го́жество *n* nepříhodnosť, neslušnosť; —го́жій nepříhodný, neslušný; —кла́дка *f. v.* безъимя́нка; —кла́дный bezpříkladný, nepříkladný; —коснове́нный nedotknutelný; -ость -osť.
неприли́ч-іе *n.*, —ность neslušnosť, nespůsobnosť; —но *adv.* neslušně, nespůsobně; э́то н. to se nesluší, to je neslušné; --ный neslušný, nespůsobný.
непри-мири́мый (—мири́тельный) nesmířitelný; -ость -osť; —мѣ́тно *adv.* nepozorovaně, nespozorovaně; -мѣ́тный nepozorovaný; —нужде́нный nepřinucený; (-но, -ость); —сто́йный nepřístojný, neslušný; -ость -osť; —сту́пный nepřístupný; -ость -osť; —су́тственный день den soudních prázdnin; —су́тствіе *n.* nepřítomnosť; —тво́рный, *adv.* -но nelíčený, upřímný; —ча́стный чему́ (дѣ́лу) neúčastný, kdo se neúčastní.
непрі-е́млемый čeho nelze přijmouti; —я́зненность nepříznivosť; —я́знен-

ный nepříznivý, nepřátelský; непріязнь, и *f.* nepřízeň, nepřátelství.
непріятель, я nepřítel; —ница nepřítelkyně; —скій nepřátelský.
непріят-но *adv.* nepříjemně; —ность nepříjemnost; —ный nepříjemný.
непро-бýдный neprobudný, koho nelze probuditi; н. сонъ tvrdý sen, z něhož se nelze probuditi; —должúтельный neprodlužný, nedlouhý; въ -номъ врéмени v krátkém čase, za krátký čas; —зрáчный neprůzračný, neprůhledný; -ость -ost; —извóльный bezděčný, bezvolný.
непрóмахъ *(indecl.)*, не прóмахъ, онъ н. on je chytrák, kos.
непро-мокáемый nepromokavý; -ость -ost; —ницáемый nepronikavý; -ость -ost; —стúтельный neodpustitelný, k neodpuštění; —тёка *f.* papír nepijavý, neprožíravý; —ходúмый, —хóдный neprůchodný, neschůdný (cesta), neproniknutelný (les).
непрóчный netrvanlivý; -ость -ost.
непро-ѣздный, —ѣзжій, ая, ее nesjezdný.
нептун-úзмъ, а neptunismus (geol.); —úстъ, а neptunista; —úческій neptunický.
нещевáть (-щýю, -щýешь), воз- (crk.) mysliti, domnívati se, domýšleti se *v.* дýмать.
нерáвенство *n.* nerovnost.
неравнó *adv.* z nenadání, neočekávaně; онъ н. спросúтъ on se z nenadání zeptá.
неравносторóнній nerovnostranný (trojneráвный *v.* нерóвный.
нерадúв-ецъ, вца nedbalec, lenoch; —ица nedbalkyně; —ость lenost; —ый nedbalý, líný, nepracovitý.
нерад-ѣніе *n.* nedbalost; —ѣтель, я *v.* нерадúвецъ; —ѣтельный *v.* нерадúвый; —ѣть (-ѣю, -ѣешь), воз- (о чемъ) nedbati nač n. čeho, nevšímati si čeho.
нераз-бóрчивый nevybíravý; онъ --бóрчивъ on není vybíravý, vyběračný; 2. н. nesrozumitelný, nečitelný (písmo); -ость -ost; —вáзный nemotorný, neohrabaný; -ость -ost; —вáзчивый (человѣкъ) neodbytný (člověk); —говóрчивый nemluvný; —дѣлúмый, —дѣльный nerozdílný, nedílný; -ость -ost.
неразлýч-ка *f.* nerozlučka, přítulníček (papoušek) *Inseparable*; —ки *pl.* nerozdílní přátelé; —но *adv.* nerozlučně, nerozdílně; —ность nerozlučnost; —ный nerozlučný, nerozdílný.
нераз-рушúмый nezrušitelný; -ость -ost; —рúвный nerozryvný, nerozlučný; -ость -ost; —рѣшúмый nerozhodnutelný, nerozhodný, nerozřešitelný; -ость -ost; —стáяние *f. v.* неразлýка; —судúтельный nerozsudný *v.* безразсýдный; -ость -ost; —ýміе *n.* nerozum, nerozumnost; —ýмный nerozumný.
неразъ *adv.*, неоднáжда nejednou.
нерас-кáянный nekající, nekajicný; -ость nekajicnost; —положéніе *n.* nerozpoložení, mrzutost, nechuť k něčemu; —положённый mrzutý, neochotný k něčemu; —творимый nerozlučný (chem.); -ость -ost; —торóпный neohrabaný, nemotorný; -ость -ost.
нерач-éніе *n.* nedbalost, lenivost; —úвый (*adv.* -во) nedbalý, lenivý *v.* нерадúвый.
нервúческій nervosní *nerveux*.
нéрв-никъ, а nervník, nervovnice *Neurata* (rstl.); —ный nervový, nervovní.
нерво-крѣпúтельный ku posile nervů, nervy posilňující; —лóгія nervozpyt, nervologie.

нервъ, a nerv, čiva. [ryby).
нереró *n.* vrše z vrbového proutí (na
нери́та *f. Nerita.*
нерóбкій nebázlivý, nestrachující se.
нерóв-ность nerovnosť; —ный nerovný; —ня *f.* osoba nerovná jiné; ты ему н. ty jemu nejsi roveň.
нéрпа *f. (dem.* нéрпушка) nerpa *Phoca vitulina*; нéрповый, нéрпячій, ья, ье nerpový; нерпя́тина *f.* maso z nerpy.
нерукотворéнный rukou nedělaný.
нерушúм-ость nezrušitelnosť; —ый nezrušitelný.
нерѣдко *adv.* nezřídka.
нерѣш-úмость, —и́тельность neodhodlanosť, nerozhodnosť; быть въ ·сти rozpakovati se; —и́мый, —и́тельный neodhodlaný, nerozhodný, váhavý; 2. nerozřešitelný.
неря́-ха *m. et f.* umazaný, špinavý člověk, špindíra, coura (sviňák, nepořád člověk); —шество, —шливость umazanosť, nečistota; —шливый umazaný, špinavý, nečistý (člověk).
несбы́точный nemožný; э́то дѣло ·ое to je věc nemožná.
несвоевре́мен-но *adv.* v nečas, nevčas, nevhod; —ность nevčasnosť; —ный nevčasný.
несвóйственный nevlastní; чéстному человéку несвóйственно самохвáльство čestnému člověku nesluší samochvála.
несвя́з-ица *f.* nesmysl, nesouvislá řeč; —но *adv.* nesouvisle, nesmyslně; —ность nesouvislosť; —ный nesouvislý.
несгора́емый nespalný; ·ость ·осѣ.
несговóрчивый nesnášelivý; ·ость ·осѣ.
несго́д-а *f.*, —ie, —ье *n.* (prost.) nehoda; несгодова́ть míti nehodu.
несéніе *n.* nešení; несéнный nešený; несéнъ, á, ó nešen, a, o.
несúльный nesilný.
несказа́нн-о *adv.* nevýslovně; —ый nevýslovný. [zina, -no, -ný.
нескла́д-ица, —но, —ный *v.* nesvěnесклоня́емый (gram.) nesklonný; ·ость ·осѣ. [spěšně).
нескóро *adv.* zvolna, zdlouha (ne
нескрóмный neskromný; ·ость ·осѣ.
нéслухъ, a neposlucha, neposlušný člověk. [to je neslýchaná věc.
неслы́ханный neslýchaný; э́то ·ое дѣло
неслы́шный neslyšný.
несмы́сленный nesmyslný, hloupý, bezsmyslný, bez smyslů; ·ость ·осѣ.
несмѣтный nesčíslný; ·ость ·осѣ.
несно́сный nesnesitelný; *adv.* ·но nesnesitelně.
несня́дникъ *Abroma* (rstl.).
несоблюдéніе *n.* nešetření, neplnění, nezachovávání (zákonů).
несовершеннолѣ́тній, я, ее nezletilý.
несовершéнный neúplný.
несовмѣ́стный nesměstnatelný, nemístný; ·ость ·осѣ.
несогла́с-ица *f.* (prost.), —ie *n.* nesouhlas, nelibozvuk *disharmonie* (mus.); různice, rozdílnosť ve smýšlení; —ность nesouhlasnosť; —ный nesouhlasný, různý n. rozdílný v náhledech; они́ между собóю —ны во мнѣ́ніяхъ oni v mínění spolu nesouhlasí; э́то —но со здра́вымъ разсу́дкомъ to se neshoduje se zdravým rozumem; онъ —енъ на э́то jon s tím není spokojen.
несо-глашéніе *n.* nesouhlasení; —измѣри́мый nezměřitelný (math.); ·ость ·осѣ; —круши́мый nezničitelný, nezhubitelný; —мни́тельно, —мнѣнно *adv.* bezpochyby, nepochybně; ·мни́тельность, —мнѣнность nepochybnosť; —мни́тельный, —мнѣнный nepochybný; —размѣ́рный nesouměrný; —стоя́ніе, —стоя́тельность nespůsobilosť, nemožnosť placení; —стоя́-

тельный (должни́къ) dlužník, jenž nemůže platiti, nespůsobilý (k placení); объяви́ть себя́ —стоя́тельнымъ oznámiti, že nemůže platiti.
несподру́чный nepříručný.
неспори́ть, н.-ся nedařiti se; торго́вля неспори́тся obchod se nedaří.
неспо́рый, неспо́ръ, а, о nezdařilý.
неспосо́бный (къ чему́) nespůsobný, nespůsobilý (k něčemu); -ость -osť.
несправедли́в-о *adv.* nespravedlivě; —ость nespravedlivosť; —ый nespravedlivý.
неспѣлый nezralý (nedospělý).
неспя́чекъ, чка *Andrachne* (rstl.).
несравне́нный (*adv.* -но) nevyrovnaný, neporovnatelný *incomparable.*
несро́дный nepřírozený.
нестерпи́м-о *adv.*, —ый *adj.* k nevystání, nesnesitelný; -ость nesnesitelnosť.
нести́ (несу́, несе́шь) nesti; (носи́ть nositi); н. мѣшо́къ mukú nesti pytel mouky; н. я́йца, нести́ся nesti vejce (o slepicích); онъ мно́го несётъ на се́рдцѣ on mnoho nese na srdci; куда́ несётъ тебя́ Богъ? kam tě drak (čert) nese? онъ несётъ ра́зныя до́лжности on má rozličné hodnosti; *impers.* здѣсь несётъ zde táhne, čiší, je průvan; несётъ паръ изъ ба́ни pára z jde z lázně; отъ него́ несётъ вино́мъ on páchne vínem; ребёнка несётъ ни́зомъ dítě má průjem, běhavku; ло́шади несу́тъ коне́й se splašili; нести́ вздоръ, дичь, чепуху́ nesmysl tlachati; кора́бль несётся по вѣтру koráb jde po větru; молва́ несётся, слу́хи несу́тся praví se, proslýchá se; ку́ры ещё не несу́тся slepice ještě nenesou.
нестроево́й (-о́й), а́я, о́е nepravidelný, neřadový (o vojsku).
нестро́йный nesouhlasný, nelibozvučný, nestrojný, nepořádný; -ость -osť; *adv.* нестро́йно zmateně, nepořádně.
нестяжа́тельный (crk.) nezištný; -ость -osť.
несудимая гра́мота (star.) výsadní list na to, že někdo podroben nebyl jisté soudní pravomocnosti.
несумне́нный *v.* несомне́нный.
несу́шка *f.* slepice, která nese vejce.
несхо́д-ный nepodobný, nestejný; —ность, —ство nepodobnosť, nestejnosť.
несча́ст-ie, —ье *n.* neštěstí; по —ію pro neštěstí, nešťastnou náhodou; —ливый, —ный nešťastný; —но, —ливо *adv.* nešťastně.
несчётный nesčetný, nesčíslný.
несъѣдо́мый, ая, ое nejedlý.
несы́тый nesytý.
несъѣда́ленъ, льна (crk.) *v.* акаѳи́стъ.
нетёка *f.* shustlá n. usedlá tekutina v nádobě, usedlina (která neteče), kal.
нетёль, и *f.* jalovice.
нетерп-и́мость nesnášelivosť; —и́мый nesnášelivý; —ѣли́во netrpělivě; —ѣли́вость, —ѣніе netrpělivosť; —ѣли́вый netrpělivý.
нетёсъ, а netesaný kámen, neotesek; купи́лъ нетёсу де́сять са́женъ koupil netesaného kamene deset sáhů.
не́тій, я *m.* (star.), сестре́ничъ, племя́нникъ sestřenec (sestřin syn) (sr. česk net — племя́нница).
нетлѣн-ie *n.*, —ность nepráchnivosť, netrouchnivosť; —ный nepráchnivý, netrouchnivý, netlící, nepomíjející.
нето́кмо, нето́лько *conj.* netoliko, nejen, nejenom.
нетопы́рь, я́ netopýr *Vespertilio.*
нетре́зв-ый (*adv.* —о) nestřízlivý; —ость nestřízlivosť.
нетро́нь-меня́ *v.* недотро́га.
неуваж-е́ніе *n.* nevážení, nevážnosť; —и́тельный nevážný; 2. nepatrný.

неувядáемый (вѣнéцъ) nevadnoucí (věnec).
неугасáемый neuhasitelný.
неугомóнн-ость neukrotitelnosť; —ый neukrotitelný, neúkrotný, nepokojný, neunavený, -vný; н. человѣкъ, неýгомонь, и *m. et f.* nepokojný člověk.
неудáлый neobratný, neohrabaný, nemotorný; 2. nezdařilý; неýдаль, и *m. et f.* nemotora, neohrabaný člověk.
неудáч-а *f.* nehoda, nezdar; —ливый, —ный nezdařilý; —ность nezdařilosť.
неудержúмый, ая, ое nezdrželivý, nevázaný, nekáraný. [nepohodlný.
неудóб-ность nepohodlnosť; —ный
неудобо-варúмый těžko záživný, nezáživný; —понятный nepochopitelný, nesrozumitelný; -ость -osť; —постижúмый nevystižitelný; —проходúмый neprůchodný, neschůdný; —рѣшúмый těžký k rozřešení; —терпúмый nesnesitelný. [nosť.
неудóбство *n.* nepohodlí, nepohodlnеудовóльствіе *n.* nespokojenosť.
неýжели, неужéли (prost. неужлú, неýжто) *adv.* není možná! možno-li? skutečně?
неужúвчивый neužilý; -ость -osť.
неукло́н-ный, —чивый nesklonný, neústupný.
неуклю́ж-е *adv.* neobratně (nešikovně); —есть neobratnosť; —ій, ая, ее neobratný (nešikovný), neohrabaný. [bez vady.
неукорúзненный (*adv.* -но) bez hany,
неукоснúтельный bez prodlení (-ность).
неукротúм-ость neukrotitelnosť; —ый neukrotitelný, neskrotitelný.
неýкъ, а nedouk, nevěda *m.*; 2. mladý vůl, jehož ku práci ještě se neužilo.
неуловúмый nepochopitelný; неулóвъ, а nedostatek lovu.
неумóйка *f. v.* неумы́вка.
неумоли́м-ость neuprositelnosť; —ый neuprositelný, neúprosný.
неумóлкно, неумóлчно *adv.*, —ный *adj.* bez přestání, bez ustání.
неумы́в-ка *m. et f.* nemytý (nečesaný) člověk; —кою (*adv.*) nemytý.
неумы́тный nepodkupný, nepodplatitelný.
неумы́шленный neúmyslný.
неумѣнье *n.* neumělosť.
неумѣрен-но *adv.* nemírně; —ность nemírnosť; —ный nemírný, nesmírný.
неумѣст-но *adv.* nemístně, nepříhodně, nevhodně; —ный nemístný, nepříhodný, nevhodný; -ность -osť.
неупла́та *f.* neplacení.
неупотреб-и́тельный nepotřebný, neupotřebitelný; -ость -osť; —éніе *n.* neupotřebení.
неупроси́мый neuprositelný; -ость -osť.
неуравни́тельный nerovně rozdělený; —ость nerovné rozdělení.
неурожáй, я neúroda; —ный neúrodný; н. годъ neúrodný rok.
неуря́д-ица *f.*, безпоря́докъ nepořádek; —ливый nečistý (o šatstvu), nepořádný; -ость -osť.
неусúдчивый nestálý, neposedný; онъ неусúдчивъ on je neposeda; -ость neposednosť.
неуспѣшный neúspěšný, neprospěšný.
неустóй, я, —ка *f.* neplnění neb nezdržení daného slova (když někdo nestojí v slovu); —чивый kdo nestojí v slovu.
неустрашúм-ый neohrožený; —о *adv.* neohroženě; —ость neohroženosť.
неустро́енный nespořádaný, nesestavený; неустро́йство *n.* nepořádek, nespořádanosť.
неусту́пчив-ый neústupný; —о *adv.* neústupně; —ость neústupnosť.

неусы́пный (kdo neusne), **неутоми́мый** neunavný; **-ость -osť**; **неутоли́мый** neukrotitelný.

неутрализа́ція *f.*, **—ова́ніе** *n.* neutralisování; **—ова́ть** neutralisovati; **неутрали́тетъ**, а *Neutralitaet v.* **неутра́льность.**

неутра́ль-ность neutrálnosť (nestrannosť); **—ный** neutrální. [v práci.

неутруди́мый (*adv.* **-мо**) neunavný

неутѣши́мый, неутѣшный neútěšný; **-ость -osť.**

неучёный neučený; **-ность -nosť.**

неучти́в-ецъ, вца neskromný člověk; **—ица** neskromná; **—ость, —ство** neskromnosť, nezdvořilosť; **—ый** neskromný, nezdvořilý.

нéучъ, а *v.* **нéукъ.** [telný.

неуязви́мый, неуязвля́емый neporanitelný.

нефо́рменный proti formě, proti předpisu. [divek *Artemisia pontica.*

нéфорощь, и *f.* pelyněk pontský, **нефри́тъ**, а ledvinec *Nefrit.*

нéфть, и *f.* nafta, kamenný olej.

нефтяно́й, а́я, óе naftový. [tomnosť.

нехожде́ніе *n.* nechození, dlouhá nepřítomnosť; **—ный** neočekávaný.

нéхотя *adv.* nechtě. [křtěnec.

нéхристь, и *m. et f.* nekřesťan, **неча́янно** *adv.* neočekávaně; **—ность** neočekávanosť; **—ный** neočekávaný.

нéчего *(gen.)*, **нéчему** *(dat.)* není čeho, není čemu; **тебѣ́ нéчего** báti se; **его́ нéчего жалѣть** není ho co litovati; **нéчего терять врéмени** není času k maření; **нéчего говори́ть, нéчего мно́го говори́ть** není třeba dlouhých řečí! k čemu mnoho slov! nelze upírati! **тутъ нéчему удивля́ться** tu není se čemu diviti.

нечёса *m. et f.* nečesaný člověk.

нечести́в-ецъ, вца bezbožník; **—ица** bezbožnice; **—ый** bezbožný; **нечести́е** *n.* bezbožnosť.

нечёткій nečitelný.

нéчетъ (нечётъ), а licha (lichý počet); **чётъ и́ли н.?** suda nebo licha? (též hra). [mravní.

нечистота́ *f.* nečistota (hmotná i

нечи́стый, ая, ое, нечи́стъ, а, о nečistý, špinavý; **-ое бѣльё** špinavé prádlo; **-ый духъ**, zlý duch; **онъ нечи́стъ на́ руку** nemá čistých rukou (t. bere).

нéчисть, и (zevnější nemoc), prašivina, chrásta; 2. venerická nemoc.

нечувстви́тельный (*adv.* **-но**) necitelný, necitný, bezcitný; 2. nepozorovaný; **-ость -osť.**

нечу́ть; **на́шихъ ещё н.** o našich není ještě slechu, není o nich ani čouť.

нéшто (— нéчто) což; **н. ты объ э́томъ не слыха́лъ?** což ty's o tom neslyšel?

нешто́ (— нечто́); **довóленъ ли ты э́тою пла́тою?** nештó, kolí bólše ne daéšь jsi spokojen s tím platem? což, když více nedáš.

нещáд-но *adv.* nešetrně, nemilosrdně; **—ный** nešetrný, nemilosrdný.

неяв-ка *f.*, **неявле́ніе** *n.* nepřijití; **н. къ суду́** nestání k soudu, nepřijití k soudu; **осуди́ть за —ку къ суду́** odsouditi pro nestání k soudu *in contumaciam*; **—очный** nepředložený, neukázaný.

неясыть, и *f.* (crk.) nesyt, nejesyt, pelikán *Pelicanus onocrotalus.*

ни *conj.* ni, ani; **ни тотъ ни другóй** ani jeden ani druhý (ni ten ni druhý); **ни такъ ни сякъ** ani tak ani jinak (onak); **ни то ни сё** ani teplé ani studené; **ни одинъ, ни котóрый** ani jeden, nikdo; **ни какóй** žádný (nijaký); **ни мáло** pranic; **ни за что** za nic; **ни зá что ни про что** pro nic za nic; kto бы ни былъ buď kdo

ни́ва *f.* niva; нивáрь, я́ (crk.) rolník.
нивелир-ова́ніе *n.*, —о́вка *f.* nivelování, měření svahu; —ова́ть nivelovati, měřiti svah; н.-ся nivelovati se; —о́вщикъ svahoměřič; нивели́рный nivelovací, svahoměrný; нивели́ръ, a svahoměřič; 2. svahoměr, nivelir.
ни́вникъ *v.* ни́вяникъ. [*Graminea.*
ни́вросль, и *f.*, ни́вяное растеніе tráva
ни́вѣсть *adv.* nepovědomo, nikdo neví; онъ н. пріѣхалъ kdo ví, jest-li přijel; н. тамъ остáлся kdo ví, zda-li tam zůstal.
ни́вян-икъ bylice oseniština, nivník květ sv. Ivana (Presl) *Chrysanthemum segetum*; —ный nivní, polní; -ое растéніе *v.* ни́вросль.
ни́гва *f.* blecha zemská, písečná *Pulex penetrans.*
нигдѣ *adv.* nikde.
нижáйшій, ая, ее nejnižší, nejponíženější; н. слугá nejponíženější služebník.
ни́же *adv.* (*comp.*) níže; о чёмъ скáзано ни́же o čem pověděno (řečeno) níže; смотри́ ни́же viz níže; ни́же всего́ co nejníže, níže než všecko ostatní.
ниже́ *conj.* ni, ani, aniž (не . . . ниже́; ни . . . ниже́ ani . . . ani . . .).
ниже-изло́женный, —изъ ясне́нный níže (n. dále) objasněný n. vysvětlený; —именóванный, —означенный, —поименóванный, —приведе́нный, —прописанный, —речённый, —скáзанный níže jmenovaný, dále naznačený; —подписáвшійся nížepsaný, nížepodepsaný; —слѣдующій následovní, následující; —помя́нутый níže nebo dále připomenutý.
ни́жникъ, a podval.
ни́жній, яя, ее nižní, dolejší; -яя кварти́ра dolejší obydlí; -ее пла́тье spodní šaty, spodní oděv; -ie чины́ nižší hodnosti, poddůstojníci (ve vojště).
низ-а́льный navlekací; —áніе *n.* navlíkání (perel); —áньe *n.* řada nebo šňůra perlí; —áть (нижý, ни́жешь) navlíkati perle (std.); н.-ся (нижýсь, ни́жешься) navlíkati se.
низ-веде́ніе *n.* svedení (s hůry dolů); н. съ престóла svržení s trůnu; —верга́ніе, —ве́ргнутіе, —верже́ніе *n.* svržení; —верга́ть, —ве́ргнуть svrhnouti; н. въ прахъ ponížiti do prachu; н. бре́мя, и́го svrhnouti břemeno, jho; н. (chem.) sraziti; н.-ся svrhnouti se, sraziti se; ни́звергъ, a (chem.) sraženina.
низ-вести́, —води́ть svesti dolů, sesaditi (s úřadu), svrhnouti; н.-ся svesti se; —влéчь, —влекáть svléci (dolů); —влеченіе *n.* svlečení (s hůry); —врати́ть, —вращáть (crk.) zkaziti, vyvrátiti, v záhubu uvesti; —вращéніе *n.* zkáza, záhuba.
ни́зенькій, ая, ое nizoučký, nizounký; низёхонько *adv.* nizounce.
низи́на *f.* nízkost; 2. nížina, nízko položená krajina.
ни́зить (ни́жу, ни́зишь) nížiti; н.-ся nížiti se, padati, opadávati, klesati (o vodě).
ни́зкій, ая, ое nízký (*comp.* ни́же нижéй); н. забóръ nízký plot; человѣкъ ни́зкаго póста člověk nízkého (malého) vzrůstu; н. гóлосъ nízký (hluboký) hlas; н. поклóнъ nízká (hluboká) poklona; -ое зóлото, серебрó nízké n. špatné zlato, stříbro; н. постýпокъ podlé jednání; н. человѣкъ podlý člověk; -ая душá nízká n. podlá duše; -ое выраже́ніе nízký n. sprostý výraz; изъ ни́зкаго происхожде́нія z nízkého rodu.
ни́зко *adv.* nízko, nízce.

низковáтый trochu nízký.
низко-поклóнливый, —поклóнный hluboko n. nízko se klanící; —поклóнникъ podlezač, plazič; —ствóльный nízkokmenný, s nízkým kmenem.
нúзкость, и nízkosť (hmotná i mravní); н. происхождéнія.
низлагáть, низложúть složiti dolů; (н. съ престóла) svrhnouti, složiti (s trůnu); přemoci, překonati koho (svými důvody); н.-ся složiti se.
низливáть, низлúть, низлúть slíti, slívati (dolů); Богъ низлúлъ благодáть свою на апóстоловъ bůh seslal (vylil) požehnání svoje na apoštoly.
низложéніе *n.* složení, svržení, překonání koho.
нúзмен-ность nízká poloha, nížina; —ный nízký, nízko položený; —ныя мѣстá *pl.* nížiny.
нúзов-ый nízko (u vtoku řeky) položený; —ье, низовьé *n.* nížina u vtoku řeky.
низойтú sejíti *v.* нисходúть.
нúзомъ *adv.* (v hudbě) klesajícím hlasem; 2. (medic.) dolem.
нúзость, и nízkosť *v.* нúзкость.
низрúнуть, низрѣвáть svrhnouti, shoditi; н.-ся (въ бéздну) svrhnouti se (do propasti).
нúзу *adv.* (crk.) dole, dolů.
низшéствіе, нисшéствіе *n.* sejití (dolů), sestoupení.
нúзъ, а dolejšek, spodek; н. строéнія, н. дóма přízemí; н. горы́ spodek hory, pata hory; смотрѣть съ нúзу въ верхъ dívati se zdola nahoru; жить въ низу́ bydleti v přízemí *(parterre)*; сойтú въ низъ къ кому́-либо sejíti dolů k někomu; 2. н. *v.* нúзовье; 3. позúвъ на низъ nucení na stolici (medic.).
низь, и *f.* nízké místo, nížina.
никáко, никáкоже *adv.* (crk.) *v.* никáкъ.
никакóй, áя, óе *pron.* žádný, nikdo; э́той обúды н. человѣкъ не снéсетъ takové urážky žádný člověk nesnese; никакúмъ óбразомъ *v.* никáкъ.
никáкъ *adv.* nijak, nikterak, na žádný způsob; 2. nějak, jaksi, jak se zdá; н никáкъ онъ забы́лъ zdá se, že zapomněl; никáкъ нѣтъ *adv.* dokonce ne, zcela nic. [*v.* никýда.
никáмо, никáможе *adv.* (crk.) nikam, нúкель, нúккель, я nikl *(Nikkel, Nicolum)*, kov; нúкелевый niklový.
никíй, áя, óе, никúйже, áяжа, óеже (crk.) *v.* никакóй.
нúкнуть (-ну, -нешь) skloniti se tváří k zemi (niknouti), padati, klesati.
никогдá (prost. николú) *adv.* nikdy; н. не забýду nikdy nezapomenu (prost. николú не вúдано nikdy nevídáno). [*v.* никáкъ.
никоúмъ óбразомъ na žádný způsob
нúкомъ *adv.* (prost.) nicí.
никотóрый nižádný, nikdo. [nikoho.
никтó, *gen.* никогó *pron.* nikdo, *gen.*
никудá *adv.* nikam; онъ н. не хóдитъ on nikam nechodí; э́то н. не рóдúться to k ničemu se nehodí.
нимáло *adv.*, нимáлый *adj.* ani dost málo *v.* ни; *v.* никáкъ.
нúмфа *f.* nymfa, rusalka, víla.
ниоткóлѣ, ниоткýда *adv.* od nikud.
нис-падáть, —пáсть spadnouti (s hůry); —паде́ніе *n.* spadnutí; —посла́ніе *n.* seslání; н. бóжéственныхъ дарóвъ Дýха святáго seslání ducha svatého; просúть о -іи дождя́ prositi za seslání deště; —пóсланный seslaný; —послáть seslati; —посылáть sesílati; Богъ —послáлъ на негó болѣзнь bůh seslal na něho nemoc; —провергáть, —провéргнуть svrhnouti *v.* низвергáть; —пускáніе, —пущéніе *n.* spuštění; —пускáть,

—пустúть, —пущáть spustiti, spouštěti; —ходúть, низойтú sejíti, sestoupiti; —ходя́щій, ая, ее sestupující, sestupný; родствó въ —ходя́щей лúніи příbuzenstvo v pokolení sestupujícím; рóдственникъ въ -ей лúніи příbuzný z pokolení sestupujícího, sestupník *descendent*; —хожде́ніе *n.* sestoupení, sestupování *(descension)*; zacházení hvězd; —ше́ствіе *v.* низше́ствіе.

нитáкъ, нисáкъ *adv. v.* ни.

нитáмъ ни сáмъ *adv.* ani tam ani sem.

ните-вúдный, —обрáзный nitkovitý.

нúтка *f.* nitka; *pl.* нúтки nitě.

нúточ-ка *f.* nitka; висéть на —кѣ viseti na nitce; —никъ, а niťař; —ница niťařka; —ный nitkový.

нúтч-анка, —атка *f.* žabinec (Presl) *Conferva* (rstl.); —атый nitěný, nitkovitý.

нитчéнка *v.* нúточка.

нúть, и niť.

нúтян-икъ, а plátěná (nitěná) kytle; —ицы *pl. v.* нúченицы; —ый nitěný; -ые чулки́ nitěné punčochy.

ницъ, ничы *adv.* nici (s tváří k zemi skloněnou).

ничáти (ничý, нúчиши) (star.) niceti (tváří k zemi ležeti).

нúчен-ицы, ъ *pl.*, —ки, нокъ *f.* nitěnice, nitelnice, nicení.

ничкóмъ *adv. v.* ницъ.

ничтó, *gen.* ничегó *pron.* nic (*gen.* ničeho); ничтó егó не утѣшáетъ nic ho netěší; ничегó не слúшно není nic slyšeti; ни о чемъ не забóтиться o nic se nestarati; ни за что za nic; ни съ чѣмъ остáлся nic mu nezůstalo; ни во что не стáвить nikam to nestaví; въ ничтó обратúться obrátiti se v nic.

ничтóж-ество *n.* nicota; придтú въ н. přijíti v nic, př. k zničení; —ить (-у, -ишь), у- ničiti, zničiti; —ность ničemnosť (věci), nicota; —ный, ая, ое (-енъ, -на, -но) ničemný, nicotný, pomíjející, nepatrný, bezcený.

ничьй, éй *f. subst.* na rovni, roveň, ničí (když nikdo nevyhrál ve hře v karty) *Remis.*

нúша *f.* výklenek ve zdi *Nische.*

нишкнýть (-ý, -éшь) neceknouti, nepšknouti (t. mlčeti).

нúшто (ничтó) емý! vem ho nešť! (t. dobře tak se mu stalo!)

нищáть (-áю, -áешь) schudnouti; н.-ся (-áюсь, -áешься) stavěti se chudým.

нúщая, ей *f.* žebračka *v.* нúщій.

нище-брóдничать potloukati se po žebrotě, choditi sem tam a žebrati; —брóдъ, а žebronil; —кóрмство *n.* (crk.) krmení chudých; —лю́бецъ, бца (crk.) přítel chudých; —любúвый laskavý k chudým; —лю́бица přítelkyně chudých; —лю́біе *n.* láska k chudým.

нúщен-ка *f.* žebračka; —скій *(adv.* —ски) žebrácký; —ство žebráctví; —ствовать žebrati, býti žebrákem.

нище-обрáзно *adv.* (crk.) žebrácky; —питáтель, я (crk.) kdo krmí chudé; —тá *f.* chudoba; нищéтный chudobný; нищетовáть, нищéствовать *v.* нúщенствовать.

нúщить (-у, -ишь), приводúть въ нищетý přivesti do chudoby, ožebračiti.

нúщій, ая, ее (нúщъ, а, о) chudý; н., аго *m.* žebrák; нúщая *f.* žebračka; нúщая трава́ barvínek *Clematis vitalba v.* ломонóсъ.

ніóбій, я (kov) *Niobium.*

но *conj.* ale; вы мóжете приступúть къ э́тому, но берегúтесь, чтобъ . . . vy můžete k tomu přistoupiti, ale chraňte se, aby . . .; онъ не тóлько богáтъ, но и умéнъ on není jenom bohatý, ale i rozumný.

нóвенькій, ая, ое novičký (zcela nový); что нóвенькаго? co nového?
новéхонекъ, новéшенекъ, нька, нько novičký.
новизнá, ы́ *f.* novota; э́та вещь по -нé достóйна замѣча́нія ta věc po novotě (po novu, t. pokud je nová) zasluhuje povšimnutí; 2. н. novinka; услы́шать -ну́. [nik novinek.
новизнолю́бецъ, бца novinkář, milov-
новúкъ, á nováček v něčem, začátečník; 2. (star.) novík, panoš *Page.*
новúна, ы́ *f.*, *dem.* новúнка novina (poprvá vzdělaná role); 2. nové plátno, režné a nebílené; 3. novina, novinka (nové ovoce); *adj.* новúнный.
новúть (-влю́, -вúшь), об- obnoviti.
новúца *f.* novicka (v klášteře).
новúчёкъ, чка́ nováček *v.* новúкъ.
нóво *adv.* (crk.) nově, v nově, nedávno.
ново-брáнецъ, нца branec, nováček *Rekrut*; — брáный (—брáнный) nově braný; —брáные солдáты *pl.* nováčkové, branci; —брáчный, ая nově zasnoubený, á; *pl.* -ные, ыхъ novozasnoubenci, novomanželé; —введéніе *n.* novota; —вводúмый, —вводúмый nově uvedený; —взя́тый *v.* ново-брáный; —вы́бранный nověvolený; —вы́строенный novévystavený; —вы́ходецъ, дца (star.) přestěhovalec; — вѣрецъ, рца novověrec; —вѣрка novověrka; —вѣрный novověrný; —гóдный novoroční; —горóдка *f.* novogorodka (peniz Novgorodský); —дѣль, и *f.* (star.) nová brť (úl); —дѣтель, я (crk.) spasitel, vykupitel; —жéнецъ, нца, prost. —жéня *m.* novoženec (kdo se nedávno oženil); —жúлъ, а nový obyvatel, nový nájemník; —завѣтный novozákonní (bibl.); —закóніе *n.* (star.) nové zákony; —здáнный хрáмъ nově vystavený chrám; —зéмецъ, мца novozemec, přistěhovalec; —úзбранный nově volený; —úзданный nově vydaný; —изобрѣтенный nově vynalezený; —крещéнецъ, нца novokřtěnec; —крещéнка *f.* novokřtěnka; —крещённый, —крещёный novokřtěný; —лýніе, —мѣсячіе *n.* nový měsíc; —лѣтіе *n.* nové leto, nový rok; —мóдный (*adv.* -но) novomodní; —набранный полкъ nově najatý (naverbovaný) pluk; —насажде́нный nově nasázený (rostliny); —населённый nově osazený, nově osídlený (krajina); —обращённый nově obrácený (na víru); —обрѣтенный nově vynalezený; —откры́тый nově odkrytý, n. vynalezený (ostrov); —плóдіе *n.* (crk.) čas nových plodův; —посвящённый nově posvěcený, n. vysvěcený; —поселéнецъ, нца nový osadník; —поселённый nově osazený (lidem); —построенный nově vystavěný; — престáвленный nedávno zemřelý, nedávno zesnulý; —приш́елецъ, льца, —прúшлый nový příchozí; —прúѣзжій, ая, ее kdo nově přijel; —просвѣщáнный nedávno na víru obrácený; —рождённый novorozený; —рóйныя пчелы́ novorojné včely; —рóсчисть *v.* нóвочисть; —рукоположéнный епúскопъ novosvěcený biskup; —селéнецъ, нца, —сéлъ, я nový osadník; —селéнка, —сéлка nová osadnice; —сéлье *n.* nové bydliště, nové sídlo.
нóвость, и novosť; н. предмéта novosť předmětu, novosť věci; 2. н. novina, novinka (nová zpráva).
ново-твóрный novotvorný; —тéлъ, а čas, kdy kráva zase na novo dojí; —тéльный; -ая корóва kráva novotelná; —устрóенный nově spořádaný; —я́вленный nově objevený.

нóвочистъ, и *f.* (star.) země nově očištěná pro role nebo louku.
нóвщикъ, а novotář.
нóвый, ая, ое (нóвъ, новá, нóво) nový; н. домъ n. dům; н. годъ nový rok; н. мѣсяцъ nový měsíc *v.* поволýніе; н. завѣтъ nový zákon.
новь, и *f.* novina (role) *v.* новинá; вновь na novo, znova.
новѣть (-ѣю, -ѣешь), по- obnoviti se.
ногá, и́ *f.* noha; (*dem.* нóжка nožka; нóженька nožička); прáвая н. pravá n.; лѣвая н. levá n.; передняя н. přední n.; зáдняя н. zadní n.; деревя́нная н. dřevěná n.; н. (у сапóжниковъ) deška do bot; слáбый ногáми slabý na nohy, slabých nohou; лёгкій нá ногу stejným krokem; ногá зá ногу krok za krokem, co noha nohu mine; ни ногóю ко мнѣ, ноги своéй ко мнѣ не кладú! ať ke mně ani nevkročíš! чуть свѣтъ ужъ на ногáхъ jak svítá už je na nohách (t. už vstal); бѣжáть со всѣхъ ногъ běžeti co nohy stačí.
ногáвка, *dem.* ногáвочка poutka na nohu slepicím.
ного-бóлие *n.* (crk.) *v.* подáгра; —лóмъ, а lámání n. trhání v nohách.
ногот-кúй, óвъ *pl. m.* měsíček *Calendula* (rstl.); —óкъ, ткá, —óчекъ, чка nehýtek (na prstu).
нóготь, гтя *m.* nehet (na prstu u ruky a u nohy); 2. ostruha (na noze kohoutí); прижáть подъ нóготь, къ нóгтю pod palec něco schovati (t. odciziti komu něco).
ногте-вúдный, —óбразный nehtovitý.
ногтúще *n.* veliký nehet.
ногтоѣда, ногтоѣдúца *f.* zánehtice, přímět, vidlák, pajeď.
ножевúще *n.* střenka u nože.
ножёв-ка *f.* ruční pilka; 2. sumanka *Ascidia*; —никъ, —щúкъ, а ножíй; —щина *f.* (prost.) pranice až do krve (až na nože); дошлó до —щины došlo to až do pranice.
нóжка *f.* nožka u živočichů (u všelikých věcí); 2. stopka (u rostlin) *Pedicellus.*
нóжницы, ъ *pl. f.* нýжky; *dem.* нóженки ножнóвка *f.* krovka (na křídla hmyzu).
ножны́, жёнъ *pl. f.* pochva, pošva (star. ножны); *adj.* ножневóй, áя, óе.
нóжный nožní; -ая мéльница samotížný mlýn, mlýn pěší, ruční.
ножъ, а нýж; костянóй н. нýж kostěný, hladidlo, hladěčka; *dem.* нóжикъ, а, ножík; нóжичекъ, чка nožíček.
ноздревáт-ость dírkovatost; —ый dírkovatý; —ѣть dírkovatěti.
ноздри́на, ноздри́нка *f.* dírka.
ноздря́, и́ nozdra (díra nosová); *pl.* ноздри́ nozdry; *adj.* ноздряно́й, áя, óе.
ноздря́къ, а pejchavka, kuřavka (houba) *Bovista.*
нóкъ, а konec rahna.
нóли (star.) asi, skoro.
ноль, я́, *dem.* нóликъ *v.* нуль.
нóмеръ, а, числó *v.* нýмеръ.
нóна *f.* nona, devítice (devátý ton od základního).
нонéтъ, а devítihlasný sbor hudební
нонпарéль, и *f. Nompareille* (písmo drobňoučké).
нóнѣ (star.), нóнче (prost.) *adv.* dnes
норá, ы́ *f.* doupě, brloh (podzemní), nora, jáma (liščí, jezevčí atd.).
нордъ, а sever (půlnoc) v námořství *Nord*; —вестъ severozápad, severozápadní vítr *Nordwest*; —остъ severovýchod, severovýchodní vítr *Nordost.*
норúстый doupnatý, plný děr podnорúца *f.* nořice, rána na zátylku koňském.

норѝчникъ, а krtičník *Scrophularia* (rstl.).

норѝца *f.* veliké doupě.

но́рка *f.* norka, malé doupě; 2. н. norka, malá vydra *Mustela lutreola.*

но́рма *f.* norma, pravidlo.

норма́льный normální, pravidelný; -ая шко́ла normální škola, normálka; -ная *subst.* normál.

но́рникъ, а mladá liška, která svoje doupě ještě neopustila a v něm byla chycena.

но́ровистый svéhlavý.

норови́ть (-влю́, -ви́шь), по-кому́ pečlivě schraňovati pro někoho; 2. příznivého okamžiku čekati; такъ и норови́ть, какъ бы . . . . čeká, jak by . . .; н.-ся (-влю́сь, -ви́шься) usmysliti si.

но́ровъ, а (prost.), нравъ mrav (star. nrav); ло́шадь съ но́ровомъ kůň stavný. [*Mustela nivalis.*

норо́къ, рка́ kolčava, lasice, norek

носа́стый, носа́тый nosatý.

носа́тикъ, а, носа́чъ, а́ nosáč, nosatec.

но́сикъ, а nosík, nosejček.

носи́лки, локъ *pl. f.*, (носи́ла *pl. n.* crk.) nosidla (*gen.*-del), nosítka *pl.*; *adj.* носи́лочный. [šaty.

носи́льный nosicí; -ое пла́тье všední

носи́льщикъ nosidlář, nosítkář.

носи́тель, я nosič; —ница nosička.

носи́ть (ношу́, но́сишь) nositi (ve všech významech jako v českém); н.-ся (ношу́ся, но́сишься) nositi se, vznášeti se.

носи́ще *n.* veliký nos.

но́ска *f.* nošení.

но́скій, ая, ое trvanlivý, pevný; (-ое сукно́); 2. nosný; -ая ку́рица nosná slepice; но́скость trvanlivost, nosnost.

носово́й (-о́й), а́я, о́е nosový; н. плато́къ šátek na nos, smrkací šátek; -ое весло́ přední veslo, veslo v předu korábu.

носо́къ, ска́ nosík; 2. hubička (u konvice atd.); 3. špička (u boty, u střevíce, u punčochy).

носоло́гія *f.* choroboskum *nosologia.*

носоро́гъ, а nosorožec *Rhinoceros*; носоро́говый nosorožcový.

носъ, а nos; 2. (у птицъ) zobák; 3. н. у корабля́ nos, předek korábu; 4. nos, výběžek země do moře, předhoří, mys *Cap*; заруби́ на носу́ napiš si to na nos (t. pamatuj si to dobře).

нося́чій, яго *m.* podomník, obchodník podomovní, hausírník.

но́та *f.* nota (hudební, diplomatická); но́ты *pl.* noty; игра́ть по но́тамъ hráti z not.

нотаріа́льный notářský.

нота́рій, я, нота́ріусъ, а notář.

но́тный notový.

но́чвы (crk. но́щвы), ъ *pl. f.* perutě.

ночева́ть (-чу́ю, -чу́ешь) nocovati, přenocovati, noclehovati.

ночёвка *f.*, ночева́ніе *n.* nocování, noclehování.

ночёвки, вокъ *pl. f. v.* но́чвы.

ночёвъ, а, ночевьё, я́ *n.* nocleh, místo, kde se přenocuje.

ночёсь *adv.* (prost.), въ про́шлую ночь předešlé noci (staroč. nocis).

но́чка *f. (dem.)* nocka (slovác.) *v.* ночь.

ноч-лёгъ, а nocleh; мы останови́лись на н. въ дерёвнѣ my jsme zůstali na noc ve vesnici, my noclehovali ve vesnici; —лёжникъ, а, ночева́льщикъ nocležník; —лёжница nocležnice; —лёжный nocležný, noclehový; —лёжное *n.* nocležné, plat za nocleh.

ночни́къ, а́ noční svítilna (nočnice); 2. schránka na lunt (u dělostřelců); 3. noční vozka; —ица *f.* netopýr

Vespertilio; 2. noční posluhovačka; —ы́й (-о́й), -а́я, о́е noční; -а́я темнота́ noční temnota.
ночь, и *f.* noc; лѣтняя н. letní noc; 2. н. (star.) půlnoc, sever; но́чью v noc; во всю ночь, (prost.) ночь но́ченски celou noc, po celou noc; ночь-и-де́нь, день-и-но́чь den a noc, drnavec *Parietaria* (rstl.).
но́ша *f.*; н. дровъ náručí dříví (čes. nůše кошъ, кошни́ца).
ноша́къ, а́, ноша́той, аго *m.* podavač (při stavbách), nosič.
ноше́ніе *n.* nošení.
но́шеный, ая, ое, -ъ, а, о nošený.
но́щно *adv.* celou noc; де́нно и н. ve dne v noci. [ночь.
нощны́й (crk.), но́щь, и *v.* ночны́й,
ноя́брь, я měsíc listopad *November*; ноя́брскій listopadový.
пра́виться (-влюсь, -вишься), по- (кому́) líbiti se komu; мнѣ это не нра́вится mně se to nelíbí.
нра́вный svéhlavý, podivínský; 2. нра́вно ли это тебѣ? líbí se ti to?
нраво-описа́ніе *n.* mravopis; —описа́тельный mravopisný; —уче́ніе *n.* mravoučení, mravouka; —учи́тель mravoučitel, mravokárce; —учи́тельный mravoučný.
нра́вствен-но *adv.* mravně; —ность mravnosť; —ный mravný.
нра́въ, а mrav (staroč. nrav); *pl.* нра́вы mravy; придти́ по нра́ву líbiti se, zalíbiti se.
ну́, ну́же! *int.* nu! nuže! ну такъ что же? nu tak což? ну ихъ! nech jich!
ну́да *f.* (star.) chrásta.
ну́дительный, по- nuticí, donucovací.
ну́дить (ну́жу, ну́дишь) nutiti *v.* принужда́ть.
ну́жда, нужда́ (star. ну́жа) *f.* nouze (bída, nedostatek), potřeba; быть въ нуждѣ, терпѣть ну́жду trpěti nouzi; имѣть ну́жду míti na pilno, míti pilnou věc; нѣтъ нужды́! nic nedělá, nic neškodí! въ слу́чаѣ нужды́ v čas potřeby. [*garzetta.*
ну́жда *f.* volavka stříbřitá *Ardea*
ну́ждарь, я čistič záchodů.
нужда́ться (-а́юсь, -а́ешься) въ чемъ potřebovati čeho, míti nouzi n. nedostatek v něčem; н. въ де́ньгахъ potřebovati peněz, míti nouzi o peníze. [záchod.
ну́жникъ, а, *dem.* ну́жничекъ, чка
ну́жный, ая, ве nuzný, potřebný; -ыя ве́щи potřebné věci; ну́жно (есть) je třeba, jest zapotřebí; мнѣ ну́жно potřebuju, mám zapotřebí.
ну́ка, ну́ко *int.* nuž, nuže.
ну́канье *n.* ponoukání; ну́кать ponoukati; ну́кнуть ponuknouti.
нуль, я́ (*dem.* ну́ликъ) nula, nicka.
нумера́ція *f.* číslování; 2. (arithm.) číslení, čtení a psaní čísel, numerace.
ну́мерить (-рю, -ришь), нумерова́ть (-ру́ю, -ру́ешь) číslovati, numerovati; нумеро́вка *f.* číslování.
ну́меръ, а číslo *Numero.*
нумисма́тика *f.* numismatika, penězoznalství; нумисма́тикъ, а numismatik, penězoznalec; нумисмати́ческій numismatický, penězoznalský.
нунціату́ра *f.* nunciatura, vyslanectví; ну́нцій, я vyslanec papežský *Nuncius.*
нута́ція *f.* chvění osy zemské *Nutation.*
ну́те, ну́тко *int.* nuže.
ну́тникъ, а nutič, pobadač; ну́тница nutička, pobadačka. [ній.
ну́тренній, яя, ее (prost.) *v.* вну́трен-
нутре́цъ, а́ mačkanec (kůň).
нутро́, а́ *n.* nitro *v.* ну́тръ.
нутро-живо́тное *n.* *Entozoon*; —зе́мный nitrozemní; —ро́дники, —ро́дныя расте́нія *Endogenites.*

нýтръ, а vnitřek; н. дóма vnitřek domu; изъ нутрá z vnitřka; по нутрý vhod, vděk; емý мой слова́ пришлú не по нутрý moje slova mu nepřišla vhod, vděk.

нутряно́й, нутрено́й, áя, óе vnitřní.

нúньче, нúнѣ (prost. нúнѣча) nyní, (nyníčko, nyníčko); 2. dnes; нúнѣшній, яя, ее nynější; въ -ія временá v nynějším čase.

нырóкъ, ркá potápka, morčák (— морчáк, морец) *Mergus albellus* (pták); *adj.* нырко́вый.

нырáніе *n.* potápění, noření; нырáть (-я́ю, -я́ешь) въ вóду potápěti se, nořiti se (do vody); нырáть по всѣмъ домáмъ běhati po všech domech.

нúть (нóю, нóешь), crk. нúти (нúю, нúеши) nýti, chřadnouti; зýбы нóютъ zuby trnou (bolestí); сéрдце нóетъ srdce nyje.

нытьё *n.* nytí; trnutí bolestné.

нѣга *f.* něha, něžnosť; 2. rozkoš.

нѣгдѣ *adv.* někde.

нѣдро *n.* vnitřek; въ нѣдрахъ землú ve vnitřku země; н. Авраáмле lůno Abrahamovo *v.* лóно; 2. н., грудь prs (*pl.* ňádra).

нѣженіе *n.* mazlení.

нѣженка *m. et. f.* mazlíček, mazánek.

нѣжить (-у, -ишь), (н. дѣтéй своúхъ) rozmazliti (své děti); н.-ся (-усь, -ишься) (въ постéлѣ) hověti si (v posteli).

нѣженькій, ая, ое, (*adv.*) нѣжнéнько něžňounký.

нѣжничать съ кѣмъ něžně s někým jednati; -анье *n.*

нѣжн-о *adv.* něžně; —ость něžnosť; —ый něžný; н. вкусъ jemný vkus; —ое нѣніе dojemný zpěv; —ое дитá útlé dítě; —ое сéрдце něžné srdce.

нѣкакій, нѣкій, ая, ое nějaký, jakýsi; нѣкакъ *adv.* (crk.) nějak.

нѣкаться (-аюсь, -аешься) nesvolovati, odporovati; -анье *n.*

нѣкогда *adv.* někdy.

нѣкоторый nějaký, (některý), jakýsi, jistý; н. человѣкъ jakýsi člověk.

нѣкто *pron.* někdo.

нѣкуда *adv.* někam.

нѣмка *f. Mutella.*

нѣмкó, á *m.* (star.) němý člověk.

нѣмо *adv.* němě, nejasně (v řeči).

нѣмовáть, нѣмотовáть, нѣмотствовáть (crk.) němým býti.

нѣмóй (-ы́й), áя, óе němý; -áя *f. subst.* (нѣмтúрка) němá. [(němorozený.

нѣморождéнный od narození němý

нѣмотá *f.* němota.

нѣмтúрь, я (prost.) němý *v.* нѣмóй.

нѣмѣть, о- (-ѣю, -ѣешь) oněměti.

нѣсколькій *adj.* mnohý; *pl.* нѣсколькихъ, нѣсколькимъ mnohých, mnohým; нѣсколько *adv.* trochu (něco), drobet; н. упрáмъ trochu tvrdohlavý.

нѣсмь, нѣси, нѣсть, нѣсмы, нѣстé, ne suť (crk.) nejsem, nejsi, není, nejsme, nejste, nejsou.

нѣтчикъ, а (star.) nepřítomný; нѣты *pl.* (star.) seznam nepřítomných.

нѣтъ (нéту, нéтутъ) *adv.* ne, není; у менá нѣтъ занáтія nemám co dělat; у менá нѣтъ врéмени nemám času; нѣтъ его́ дóма on není doma; нѣтъ ли у тебя́ дéнегъ? nemáš peněz? уже́ всѣ собрали́сь а его́ нѣтъ kakъ нѣтъ (нѣтъ да нѣтъ) už všichni přišli, ale on tu není a není; гдѣ тóлько его́ нѣтъ! kde pak by on nebyl n. scházel (t. všude jest); бýдешь ли ты сегóдня у негó? нѣтъ! budeš dnes u něho? nebudu (ne!)

нѣчто *pron.* něco.

нѣшто *adv.* což, zdaž; а мы́ н. лю́ди? což my nejsme lidé?

нюх-альный, —ательный табáкъ šňupavý tabák; —ало *n.* povětrník

(nos v mysliv. mluvě); —аніе *n.* čichání, šňupání; —ать (-аю, -аешь) čuchati, čichati, čenichati; н. табáкъ šňupati tabák; н.-ся čuchati na sebe; нюхнусь (нюхнýть) čuchnouti, šňupnouti.
ня́нчить (-у, -ишь), н. дитя́ chovati dítě; н.-ся съ дѣтми́ chovati se s dětmi. [vička.
ня́ня, ня́нька *f.* chůva; ня́нюшка chů-
ня́рка *f.* ňarka (druh lososů).
ня́тіе *n.*, ня́тва, ня́тство (star.) zajetí.
нять *v.* взять.

О.

о (онъ) písmeno o.
о (объ, též обо) *prp. c. arc.* о удáриться о кáмень, óбъ стѣну udeřiti se o kámen, o zeď; объ э́гу сáмую порý v tentýž čas, okolo toho samého času; оперéться объ столъ opříti se o stůl; 2. ob (o jedno dále); жить óбъ дворъ bydleti ob dvůr (o jeden dvůr dále); объ домъ ob dům; я живý съ нимъ óбъ стѣну já ostávám s ním ob jednu zeď; II. *c. loc.* о чемъ вы говори́те? o čem vy mluvíte? говори́ть о свои́хъ дѣлáхъ mluviti o svých záležitostech; не дýмай объ э́томъ бóлѣе nemysli víc na to; столъ о трёхъ нóжкахъ stůl o třech nohách; цéрковь о пяти́ главáхъ kostel o pěti báních; э́то случи́лось о Пáсхѣ, о Трóицѣ to se stalo o velikonocích, o sv. Trojici.
о! *int.* o!
оáзъ, а, оáзисъ, а oasa.
оба, *gen.* обóихъ *num. m. et n.*, óбѣ, обѣихъ oba *m.*, obě *f. et n.* (*gen.* obou); óбѣ сёстры obě sestry; обóего пóла obojího pohlaví.
обагри́ть, обагря́ть (о. крóвію) zbrotiti krví, potřísniti krví; о.-ся крóвію zbrotiti se krví.
обáд-а *f.* pomluva, hana; —ать, обаждáть, обажáть pomlouvati, haněti.
обáй, я, обáйщикъ, а šalič, mamič, podvodník; —щица šalička, mamička, podvodnice.
обакýл-а *m. et f.* podvodník, -nice; —ить, —ивать podváděti, klamati, obalamutiti.
обáлтывать *v.* оболтáть.
обанáдесять *num.* (crk.) dvanáct.
обанкрýт-ить k bankrotu n. k úpadku přivesti; об.-ся, —ѣть bankrot udělati.
обапóлъ, обапóлы *adv.* (crk.) obapolně.
обáче *adv.* (crk.) ostatně.
обая́ть (crk.) očarovati, okouzliti; обая́ніе *n.* očarování, okouzlení; обая́тельный čarovný, okouzlující.
обвали́ть, обвáливать převaliti, převrhnouti; 2. zasypati, zaházeti (zemí); об.-ся zasypati se, zaházeti se; 3. о., обваля́ть ováleti, vyváleti (těsto).
обвáлъ, а zasypané místo; 2. hromada sněhu n. ledu svalená s hor, lavina.
обвари́ть, обвáривать ovařiti, opařiti; о. рýку opařiti si ruku; 2. о. dratev nasmoliti; о.-ся о. se; обвáрка *f.*, обварéніе *n.* ovaření, opaření.
обвáстривать *v.* обвостри́ть.
обвáщивать *v.* обвощи́ть.
обведéніе *n.* vedení kolem.
обвёртка, обёртка *f.* obálka (na knize) *Couverture*; о. (na papíry atd.) *Enveloppe, Emballage*; (bot.) pokryvka (Presl) *Involucrum;* обвёрточный obálkový; -ая бумáга obálkový papír.

обвёртывать, обвёрчивать, обверте́ть, обверну́ть чѣмъ zabaliti, obaliti do něčeho, něčím; o.-ся чѣмъ zabaliti se, obaliti se něčím.
обвеселя́ть, -ля́ть (crk.) obveseliti.
обвести́, обве́сть *v.* обводи́ть.
обветш-а́ть, —ава́ть schatrněti, zvetšeti; зда́ніе —а́ло dům sešel; —а́лый sešlý, chatrný; —а́лое сло́во zastaralé slovo; —а́лость sešlost, chatrnost.
обвива́ть *v.* обви́ть.
обви́вка *f.* obvinutí; 2. obvínka, obviječka (páska).
обвивно́й ovíjecí.
обвин-е́ніе *n.* obvinění; —ённый obviněný, obžalovaný; —и́тель obviňovatel, žalobník; —и́тельница obviňovatelka, žalobnice; —и́тельный obviňovací; —и́ть, —я́ть кого́ въ чемъ obviňovati koho z čeho, viniti koho čím, z čeho.
обви́с-лый svislý; —нуть viseti dolů.
обви́ть obvinouti, ovinouti.
обводи́ть (-вожу́, -во́дишь) voditi kolem; (о. во́йско око́льными доро́гами); 2. (д. го́родъ ва́ломъ) obvesti, obehnati (město náspem); o.-ся vesti se kolem; 2. obehnati se (náspem).
обво́дъ, а obvedení, obehnání (plotem atd.), ohražení; 2. (geom.) obvod *Perimeter*; обво́дный kolem jdoucí; o. ровъ příkop kolem do kola; -ая стѣна zeď ohradná.
обвози́ть, обвезти́ voziti kolem, voz. oklikami.
обвой́никъ, а svidina (Presl) *Periploca* (rstl.).
обволо́чь, обволака́ивать (чѣмъ) potáhnouti, zahaliti něčím; o.-ся potáhnouti se, zahaliti se; не́бо оболо́клось облака́ми nebe se potáhlo, zatáhlo oblakami.
обворова́ть, обворо́вывать okrásti; *v.* обкра́дывать. [okouzliti.
обворожи́ть, обвора́живать očarovati,
обвостри́ть naostřiti.
обвощи́ть navoskovati. [vyknouti.
обвыка́ть, обвы́кнуть obvyknouti, při-
обвѣва́ть, обвѣять vyváti (obilí).
обвѣнча́ть, обвѣнчивать oddati (zasnoubence); o.-ся oddati se.
обвѣсить, обвѣшать, обвѣшивать чѣмъ obvěsiti něčím, pověsiti kolem; o.-ся obvěsiti se; II. o. кого́ при váze koho ošiditi, provážiti; o.-ся ošiditi se při váze.
обвѣсти́ть, обвѣща́ть (кого́ о чемъ) ohlásiti, oznámiti někomu něco *v.* извѣсти́ть.
обвѣсъ, а ošizení při váze.
обвѣще́ніе *n.* ohlášení, oznámení.
обвя́зать, обвя́зывать obvázati, ovázati, obaliti; o.-ся o.-se.
обвя́зка *f.* obvazek, úvazek *Bandage*; обвя́зочный obvazkový; o. снуро́къ špakát, šňůrka.
обга́дить, обга́живать zamazati.
обга́нивать *v.* обгна́ть.
обгиба́ть, обогну́ть ohnouti, ohýbati; 2. zahnouti kolem čeho (v jízdě n. v plavbě); обогну́ть мысъ zahnouti kolem předhoří; o.-ся ohnouti se, zahnouti se.
обги́бъ, а ohyb, záhyb, zátoka v moři.
обгла́дить, обгла́живать ohladiti.
обглода́ть, обгла́дывать ohlodati.
обгляде́ть, обгля́дывать (crk. обгляда́ть) ohlednouti se kolem.
обгни́ть, обгнива́ть obhniti.
обговори́ть, обгова́ривать pomlouvati koho; обгово́ръ, а pomluva.
обго́нка honění se, honcování (pojímání se zvířat).
обгоня́ть, обогна́ть přestihnouti (dohoniti), předčiti koho; o.-ся honiti se (o zvířatech).

обгóнъ, a průhon, výhon (pro dobytek).
обгорáть, обгорѣть ohořeti kolem do kola; обгорѣлый ohořelý.
обгрызáть, обгрúзть obhryzti, ohryzti.
обдавáть, обдáть (водóю) politi vodou (kolem do kola), obliti; o. вáромъ opařiti, vařící vodou politi; *impers.* обдаётъ хóлодомъ přebíhá mne zima, probíhá ve mně zima, mrazí mne; обдáло менá хóлодомъ; обдáться politi se.
обдарúть, обдáривать (crk. обдáровать) obdařiti, obdarovati.
обдёргать, обдёргивать, обдёрнуть oškubati kolem do kola; oponu kolem do kola zastříti, obestříti, stáhnouti, popotáhnouti (šosy u kabátu); o.-ся popotáhnouti se; špatnou kartu si vytáhnouti; -ганіе *n.*
обдержáть, обдéрживать potřebováním něco upraviti, způsobilejším udělati (čes. obdržeti — получúть).
обдирáть, ободрáть strhati kolem do kola, otrhati, sedrati; 2. vypleniti, obrati; морóзомъ всё лицó ободрáло mrazem celá tvář se mi rozpukala; обдирáться, ободрáться плáтьемъ otrhati se, rozedrati si šaty; обдирáніе *n.*, обдúрка *f.* otrhání.
обдолж-áть (чѣмъ) zadlužiti; —éніе *n.* zadlužení.
обдув-áло *m.* (prost.) podvodník, šulič, šalič; —áть, обдýть (prost.) ofouknouti koho, napáliti, ošiditi, podvesti.
обдýм-аніе *n.* promyšlení, rozvážení; —анный, —анъ, а, о promyšlený; —ать, —ывать (что нибýдь) promysliti, rozvážiti něco.
обдѣл-ать, —ывать vzpracovati, vzdělati; o. драгоцéнные каменья зóлотомъ йли серебрóмъ zasaditi n. vsaditi (zadělati) drahé kamení do zlata n. do stříbra.
обдѣл-и́ть, —я́ть ošiditi koho při dělení; o.-ся ošiditi se při dělení.
обéж-ка *f.* (star.) dílec role *v.* óбжа; —ныя дéньги (star.) plat s obž.
обез-вéршить, —вéршивать sekati vršky se stromů; —ви́нить, —вини́ть *v.* оправдáть; —глáвить (престýпника) stíti, —глáвливать stínati koho, stínati komu hlavu; —глáвленіе *n.* stětí; —дéнежѣть nemíti peněz; —забóтить, —забóчивать starostí zbaviti; —зýбѣть zuby ztratiti; —лиственѣть listí ztratiti; —лúстить listí zbaviti, listí otrhati; —лю́дить lidu zbaviti; —лю́дѣть lid ztratiti; —надёженіе *n.* odejmutí naděje, zbavení naděje; —надёжить, —надёживать odníti naději, zbaviti naděje; o.-ся naději ztratiti; —напóдить lidu zbaviti; —нóжить o nohy připraviti; —обрáженіе *n.* zohavení, zohyzdění; —обрáзить, —обрáживать zohaviti, zohyzditi; o.-ся z.-se; —опáсить (гóродъ отъ нападéній) v bezpečnost uvesti, zabezpečiti, ujistiti; —оружéніе *n.* odzbrojení; —орýжить, —орýживать odzbrojiti; —печéніе *n.* ubezpečení; —пéчить, —пéчивать (что-либо чѣмъ) ubezpečiti, ujistiti; o.-ся ubezpečiti se, ujistiti se; —покóить, —покóивать znepokojiti; o.-ся znepokojiti se.
обезсúл-еніе *n.* oslabení; —енный oslabený; —ить, —ивать oslabiti, síly zbaviti; —ѣть oslábnouti, seslábnouti, sílu ztratiti.
обез-слáвить, —слáвливать rozkřičeti koho, do zlé pověsti přivesti; o.-ся do zlé pověsti přijíti; —смéртить nesmrtelným učiniti; o.-ся nesmrtelným se státi; —ýмить, —ýмлять o rozum připraviti; o.-ся, —ýмѣть o rozum přijíti; —чéстить, —чéщивать zneuctiti, zhanobiti; o. и́мя своéхъ

прéдковъ poskvrniti, zhanobiti jmeno svojích předků.

обезьян-а (обезъян-а) *f.* opice *Simia; dem.* —ка opička; онъ сýщая —а on je pravá opice; о. долгорýкая opice dlouhoruká *Gibbon*; о. долгохвóстая opice dlouhoocasá *Cebus, Sapagon*; о. безхвóстая opice bezocasá *Orangutang;* о. толстобрюхая opice tlustobřichá *Gastrimargus*; о. зелёная kočkodan, opice zelená *Cercopithecus sabaeus;* о. турéцкая opice turecká Magótъ; —ничанье *n.* opičení; —ничать, —ствовать opičiti se; —ный, – скій opičí; —ство *n.* opičáctví, opičení.

обелúскъ, а obelisk; *adj.* обелúсковый.

обереr-áніе *n.* ostříhání, opatrování; —áтель hlídač, opatrovník, ochránce; —áтельница hlídačka, opatrovnice, ochránkyně; —áтельный hlídací, opatrovný, ochranný; —áтельство ochrana, záštita; —áть (домъ отъ вóровъ) hlídati, ostříhati, opatrovati; о.-ся (-áюсь, -áешься) отъ чегó ostříhati se, vystříhati se.

обережéн-іе *n. v.* обереráніе; —ный, ая, ое, – нъ, á, ó hlídaný, opatrovaný.

оберéмен-ить obtěžkati; —ѣть otěhoоберéчь (оберегý), о.-ся *v.* оберегáть, о.-ся.

обернýть, обёртывать *v.* обвёртывать; о.-ся obraceti se; обёртка *v.* обвёртка; 2. о. листы̀ въ книгѣ obraceti n. převraceti listy v knize; переворáчивать.

оберъ- vrchní (přichází ve mnoha slovích z němčiny přijatých, jako: —áмтъ, аудитóръ, —гофмéйстеръ, —егермéйстеръ, —полицмéйстеръ, —шталмéйстеръ); —священникъ vrchní kněz vojenský.

обетшáлый *v.* обветшáлый.

обечáйка *f.* oblouk u síta, buben; *adj.* обечáйковый.

обживáть, обжúть (въ нóвомъ строéніи) začíti někde přebývati n. ostávati (v novém domě); о.-ся zvyknouti někde delším přebýváním (vžíti se).

обжиг-áльный, —áтельный vypalovací; -ая печь pec pražící (v hut.); —áльня *f.* pražírna (hut.); —áльщикъ, —áтель pražič (hut.), vypalovač; —áніе *n.* vypalování, pražení (hut.); —áть, обжéчь páliti, vypáliti, vypalovati (cihly, nádobí, vápno); 2. opáliti (o. деревáнные столбы̀); 3. pražiti (rudy); о.-ся opáliti se, napáliti se (vlastně i obrazně); кто на молокé обжёгся, дýетъ и на воду kdo se spálil na mlíce, fouká i navodu.

обжúгъ, а opálení, opal; 2. spálenina, připálenina (na těle); 3. výpal, jedno naložení do peci (cihel, tašek atd.).

обжидáть, обождáть (prost.) *v.* ожидáть.

обжимáть, обжáть (водý изъ бѣлья) vyždímati (vodu z prádla); 2. vymačkati, vytlačiti; обжúмка *f.*, обжúмъ, а vyždímání.

обжинáть, обжáть obžínati, ožínati, obžíti; о.-ся dožínati, žeň končiti; обжúнка *f.*, обжúнъ, а obžetí, dožetí, vyžaté místo (čes. obžínky *pl.* prázdnikъ жáтвы).

обжираться, обожраться obžírati se, obežrati se (přílišně se nažrati).

обжúть *v.* обживáть.

обжóга, ожóга *f.* spálenina (na těle).

обжóр-а *m. et f.* obžerný člověk, žrout; —ливый obžerný; —ный рядъ vaječný a kuří trh (trh na potraviny); —ство obžerství.

обзаведéніе *n.*, обзавóдство *n.* opatření vším potřebným; о. дóмомъ,

дома́шнее о. zařízení domu (opatření nábytkem atd.).
обзавести́, обзаводи́ть zavesti, zaříditi něco, opatřiti něco něčím; о.-ся свои́мъ хозя́йствомъ zaříditi si, spořádati si svoje hospodářství.
обзира́ть obzírati; обозрѣ́ть obezříti; о.-ся obzírati se, ohlížeti se.
обзо́ръ, a přehled, obzor; обзо́рная ба́шня, обзо́рище *n.* pozorovací věž, *Observatorium.*
обив-а́льщикъ, a pobíječ; —а́ніе *n.* pobíjení; —а́ть чѣмъ pobíjeti nebo obíjeti něčím; о. обо́ями, о. шпале́рами čalounami ověsiti, vyčalouniti; о.-ся trhati se (o šatech).
оби́вка *f.* kování (na dřevěných věcech); 2. pokládání n. vykládání prknami; *pl.* оби́вки, окъ *f.* zbytky rybích jiker a mázder, z nichž se dělá rybí tuk.
обивно́й pobijecí.
оби́д-а *f.* urážka; не дава́ть себя́ въ —у nedávati se urážeti; причини́ть кому́ —у *v.* оби́дѣть; э́то не бу́детъ тебѣ́ въ —у to ti nebude na škodu, na újmu; —ливый, —чивый choulostivý, citlivý, nedůtklivý; 2. о., —ный urážlivý, škodlivý; —чикъ urážlivý člověk; *f.* —чица; —ѣть (оби́жу, оби́дишь), обижа́ть кого́ uraziti někoho; 2. na škodu nebo na újmu býti; о.-ся urážeti se něčím.
оби́л-іе *n.* hojnosť; о. плодо́въ hojn. ovoce; о. мы́слей h. myšlenek; —овать чѣмъ hojností oplývati, míti hojnosť něčeho.
оби́ль-ность *v.* оби́ліе; —ный чѣмъ hojný na něco, hojný něčím; о. зо́лотомъ hojný zlatem; о. исто́чникъ bohatý pramen; *v.* изоби́льный; —ство *v.* оби́ліе.
обинова́ться (обину́юсь, -у́ешься), обину́ться rozpakovati se, pochybovati; 2. strachovati se; 3. skrývati, tajiti; обинове́ніе *n.* pochybnosť, rozpaky *pl.*; 2. strannosť (v jednání).
обиня́ки (обиняки́), овъ *pl. m.* okolky (i v řeči), vytáčky; говори́ть обиня́ками mluviti s okolky (okolkovati), vytáček hleděti.
обир-а́ло *m.* poberto; —а́ніе *n.* obírání, loupení; 2. sbírání; —а́тель sběratel, česač (ovoce); —а́ть, обобра́ть obírati, sbírati, česati (ovoce); 2. о. кого́ obrati koho, obírati, oloupiti. [(ovoce).
оби́рка *f.* obírání, sbírání, česání
обиро́ха *m. v.* обира́ло.
обит-а́емость obyvatelnosť; —а́емый obyvatelný, k obývání n. přebývání spůsobilý; —а́лище *n.* (crk.) příbytek; —а́ніе *n.* obývání, přebývání; 2. příbytek; —а́тель obyvatel (о. за́падныхъ, восто́чныхъ, сѣверныхъ странъ; о. лѣсо́въ); —а́тельница obyvatelka; —а́тельный obyvatelný; —а́ть (-а́ю, -а́ешь), (о. въ жили́щи) obývati, přebývati někde.
оби́тель, и *f.*, оби́телище *n.* (crk.), жили́ще příbytek; 2. klášter.
оби́тіе *n.* obití; оби́тый obitý; оби́ть (обью́) *v.* обива́ть. [хо́дный.
обихо́дъ, a domácí potřeby; *adj.* оби-
обка́лывать *v.* обколо́ть.
обката́ть, обка́тывать objezditi (sáňky atd.); 2. ováleti, prováleti.
обкида́ть, обки́дывать obházeti, poházeti; о.-ся poházeti se.
обкла́дка *f.* obložení; о. моги́лы obl. hrobu; о. берего́въ obložení břehu, vydláždění, taras. [dati *v.* обложи́ть.
обкла́сть obklásti; обкла́дывать obklá-
обклеи́ть, обкле́ивать oblepiti, polepiti; о. обо́ями polepiti čalouny, vyčalouniti; обклее́ніе *n.*, обкле́йка *f.* oblepení, polepení.

обкóлокъ, лка, *dem.* обкóлочекъ, чка odkolek. [kola otlouci.
обколóтить, обколáчивать kolem do
обкопáть, обкáпывать okopati, -ávati (do kola). [okrásti koho.
обкрáсть, обокрáсть, обкрáдывать koró
обкусáть, обкýсывать okousati; обкусáніе, обкýсываніе okousání.
облáва *f.* nadháňka *v.* облóва.
облагáть obkládati; o. крѣпость obléhati pevnost; *v.* облóжить.
облагодѣтельствовать dobrodiním zasýpati.
облагорóдить, —óживать (людéй) ušlechtiti, zešlechtiti; облагорóженіе *n.* ušlechtění.
облад-áніе *n.* ovládání; —áтель vládce, vladař; *v.* владѣлецъ; —áтельница vládkyně; —áть (-áю, -áешь) что, чѣмъ vládnouti něčím, ovládati něco.
облáдить, облáживать upraviti něco.
облáзить, облáживать oblezti, kolem něčeho lezti.
óблако *n.* (crk. óблакъ, a *m.*) oblak.
облáмъ, a (star.) cimbuří na hradbách.
облáмывать olamovati *v.* обломáть, обломúть. [*rum europaeum* (rstl.).
облáпа *f.*, подлѣсникъ korytník *Asa*-
облапóшить, -óшивать ošiditi (otaškařiti, oblafnouti) koho.
облáса *f.* oblasa (lod na severní Dvině); *adj.* облáсный.
обласкáть, облáскивать laskavě s někým nakládati (laskati se s někým); обласкáніе *n.* laskavé nakládání.
областеначáльникъ, óбластникъ, a (crk.) správce nebo přednosta krajinský.
областнóй (-áй), áя, óe krajinský; o. словáрь slovník krajemluvů; -ыя рѣчéнія *pl.* krajemluvy.
óбласть, и vladařství, krajina zvláště spravovaná; 2. vláda, moc; 3. въ óбласти наýки v oboru věd; въ óбласти знáній v oboru vědomostí.
облáт-ка, *dem.* облáточка oplatek (na pečetění); —очный oplatkový.
облач-áть, —úть obláčeti, obleci koho; o. архіерéя biskupa v ornát obleci; —éніе *n.* обláченí, odívání; 2. ornát (oblek) kněžský.
óблач-ко *n.* obláček; —ный oblačný, oblakový; -ное нéбо zatažené nebe, pošmourné nebe; —но (есть) je pošmourno, zataženo.
облáять, облáивать štěkati na někoho.
облег-áніе *n.* oblehání (vojskem); —áть, облéчь (гóродъ) oblehati, oblehnouti (město vojskem), obkličiti, obkličovati; э́то селéніе —аютъ съ одной стороны гóры, съ другóй лѣса tu dědinu obkličujou s jedné strany hory, s druhé lesy.
облегч-áть, —úть что-либо oblehčiti něco, polehčiti čeho, ulehčiti; o. корáбль oblehčiti koráb; o. пóдати uleviti daní; o. своё сéрдце odlehčiti svému srdci; —éніе *n.* oblehčení, odlehčení, ulehčení; —úтельный ulehčovací, pol., odl.; -ое срéдство prostředek nebo lék odlehčovací.
обледен-ѣлый zledovatělý; —ѣть zledovatěti.
облеж-áніе *n.* obležení; (десятилѣтнее о. Трóи); —áтель oblehatel; —áтельный, осáдный oblehací; —áть (-ý, -úшь) *v.* oblegáti.
облек-áніе *n.* oblékání; —áтель oblekatel; —áть, облéчь, облекýй oblékati, obleci; o.-ся o. se.
облет-áніе *n.* obletání; —áть (вкругъ óзера) oblétati, obletovati (kolem jezera); лúстья съ дерéвъ —аютъ listí se stromů padá, lítá; —éніе *n.* obletění; —éть obletěti.
облеч-éніе *n.* oblečení; —éнный (во что) oblečený (do něčeho); o. знакъ, —éнная *f.* průtažný znak, průtažný přízvuk *Circumflexus.*

облéчь, облещй obleci; **о.-ся** o. se *v.* **облекáть.**

облив-áнецъ, нца *m.*, —**áнка** *f.* oblívanec, -nka, kdo při křtu nebyl do vody ponořen, nýbrž pouze polit; —**áние** *n.* oblívání, polívání; —**áть, облúть** obliti, politi, -lívati; **о.-ся** obliti se, politi se; **обливáться слезáми** hořké slze prolévati, slze roniti, usedavě plakati; **сéрдце —áется крóвью** srdce krvácí.

облúв-ина *f.* zaokrouhlený kraj prkna; —**úстый** s zaokrouhleným krajem; —**ка** *f.* polití, oblívka.

обливнóй (úй), áя, óе polevací; 2. omáčkou politý. [*adj.* -**аціóнный.**

облигáція *f.* obligace, dlužní úpis;

облиз-áние *n.* oblízání; —**áть** oblízati; **облúзывать** oblizovati; **о.-ся о. se.**

óбликъ, а *v.* **облúчие.** [kolem.

облипáть, облúпнуть oblepiti, polepiti

облистве́н-ѣлый olistěný; —**ѣние** *n.* olistění; —**ѣть** olistiti se, listí dostati (o stromích).

облúтие *n.* oblití, polití; **облúть** obliti, politi *v.* **обливáть.**

облищевáть ovrhnouti (dům maltou); **облицóвка** *f.* ovrhnutí (maltou), ovrh.

облич-áть, —úть koró-libo въ чѣмъ (въ преступлéніи) překonati koho čím, v čem usvědčiti (v přestupku); 2. o. что prokázati, osvědčiti; **пéрвый óпытъ —áетъ дарováние молодáго человѣка** první pokus jeví nadání mladého člověka; —**éние** *n.* překonání, usvědčení koho; 2. prokázání, osvědčení; —**úтель** kdo koho v čem překonal, usvědčil; *f.* -**ительница**; —**úтельный** překonávavý, usvědčující; 2. sporný.

облúч-ie *n.*, **óбликъ** obličej, tahy n. rysy tváře; —**никъ** *v.* **обличúтель**; —**нѣ** *adv.* tváří v tvář.

облобызáть líbati *v.* **лобызáть, лобзáть.**

облóва *f.* oblova, nadháňka (lov neb honba s nadháněním zvěře); *adj.* **облóвный.**

облож-éние *n.* obložení; **облóженный** obložený; —**úть** obložiti.

облóй, я náledí.

облокотúться, облокáчиваться loktem n. o loket se podpírati. [hnouti.

обломáть, облáмывать oblomiti, str-

облóм-окъ, мка, *dem.* —**очекъ, чка** úlomek; *pl.* —**ки** odlomky, úlomky.

облóмъ, а úlom, nálomek, nalomenina; 2. průměr, průřez (římsu); 3. (prost.) klacek, halama, hulvát.

óблукъ, а, *dem.* **облучёкъ, чкá** kozlík (na saních).

облýпа *f.* oloupané místo, oblupa; 2. (v horn.) hromada uhlí, milíř.

облуп-áло *m.* (prost.) poberto *m.*, šalič, podvodník; —**áние** *n.* oloupání; —**áть,** —**úть** oloupati; —**úть** koró oloupiti koho (t. obehrati, v karty); **о.-ся** oloupati se.

облыгáть, оболгáть obelhati koho; **облы́жный** vylhaný, vymyšlený.

óблый, ая, ое oblý; 2. nemotorný.

облысéть oblyseti, olyseti; -**ѣлый** olyselý, lysý.

облѣзáть, облѣзть oblezati kolem do kola; 2. olyseti, vypadati (o vlasech); **вóлосы облѣзли** vlasy vylezly, vypadaly; **облѣзлый** olezlý (o vlasech).

облѣнúться zlenivěti.

облѣпúть, облѣплять oblepiti, polepiti kolem; **облѣпка** *f.*, **облѣплéние** *n.* oblepení, polepení; **облѣпúха** *f.*, **тернóвникъ песóчный** rakytník úzkolistý (Presl) *Hippophaë rhamnoides.*

облѣпнóй polepovací.

обмáз-ание *n.* obmazání; —**ать,** —**ывать** obmazati, pomazati kolem; **о.-ся** pomazati se; —**ка** *f.* pomazání; 2. ovrhnutí, ovrh; **о. глúною** lepenice, lepenka.

обмакну́ть, обма́кивать namočiti, (mo-čiti; o.-ся omočiti se.
обма́лывать *v.* обмолоть.
обма́н-ка *f.* цйнковая peřestky (m'ner.) *Blende*; роговáя o. jinoraz *Amfibol*; у́гольная o. ublovec *Anthracit*; —ный, —чивый klamný; -ость -ost; —ство *n.* klam *v.* обма́нъ.
обману́ть, обма́нывать koró oklamati, ošiditi, podvesti koho; o.-ся omýliti se, oklamati se, ošiditi se.
обма́нщ-икъ, a podvodník; —ица podvodnice; —ичій, ья, ье podvodnický.
обма́нъ, a klam, podvod.
обмара́ть, обма́рывать pomazati (kolem); o.-ся p. se. [n. máslem.
обма́слить, -ливать pomazati olejem
обма́тывать *v.* обмота́ть.
обмахну́ть, обма́хивать máchnutím zahnati; o. мухъ zahnati mouchy; o. пыль со столо́въ setříti, sklepati prach se stolův; o.-ся ovívati se, pochybiti.
обма́чивать *v.* обмочи́ть.
обмачтова́ть, обмачто́вывать stěžněmi opatřiti (koráb); обма́чтованіе *n.* opatření stěžněmi.
обма́щивать *v.* обмости́ть.
обмежева́ть, обмежёвывать mezníky opatřiti, obmeziti, omeziti.
обмелѣ́ть změlčiti; -ѣніе *n.* změlčení.
обмере́ть (обомру́) обмира́ть omdleti, padnouti do mdlob, do mrákot; 2. velice se uleknouti.
обмерз-а́ніе *n.* omrzání; —а́ть omrzati; обмёрзнуть omrznouti; обмёрзлый omrzlý.
обмести́, обмета́ть omesti, odmesti, ometati; обмета́ніе *n.* ometání.
обмета́ть, обмётывать poházeti, potáhnouti; o., обста́вить tenétami obstaviti tenaty; o. стѣны poházeti stěny; o. обши́ті dírky na knoflíky.
обмете́ніе *n.* ometení.
обме́тица *f.*, обмётки, овъ *pl. m.* prach mlýnský, opraš.
обмётъ, a obšití direk; 2. obmet, veliké teneto na soboly; o. кобáльтовый broskovinka, obmět kobaltový.
обмина́ть, обмя́ть omnouti, omínati, omačkati, ováleti; objezditi koně trochu, když dlouho stáli; обмина́ться, обмя́ться omnouti se, omačkati se.
обмир-а́ніе *n.* mdloba, mdlota, *pl.* mdloby, mrákoty; — а́ть omdlévati, padati do mdlob *v.* обмере́ть.
обмишéниться, -иваться chybiti se (cíle, terče), pochybiti, omýliti se.
обмірщи́ться, обмірща́ться přestoupiti pravidla rozkolnická.
обмог-а́ніе *n.* uzdravování-se; —а́ться (-аюсь, -аешься), обмо́чься uzdravovati se, pozdravovati se, okřívati po nemoci.
обмока́ть, обмо́кнуть zmoknouti; пла́тье -о́кло; *adj.* обмо́клый.
обмо́лвиться, -вливаться podřeknouti se (chybiti v řeči); обмо́лвка *f.* podřeknutí-se.
обмоло́тить, обмола́чивать (хлѣбъ на гумнѣ) vymlátiti; o.-ся vymlátiti se.
обмоло́ть, обма́лывать omlíti kámen mlýnský; 2. (o. рожь) semlíti (žito); обмоло́ченіе *n.* semletí; обмоло́тъ, a výmlatek.
обморо́зить, -о́живать omraziti, dáti na mráz.
о́бморокъ, a mrákoty, mdloby, mdloty *pl.*; впада́ть въ o., упа́сть въ в. padnouti n. upadnouti do mdlob; лежа́ть въ -кѣ ležeti v mrákotách, ve mdlobách; на него́ ча́сто находи́тъ o., его́ ча́сто ошиба́етъ о́бморокомъ na něho často přicházejí mdloby, mrákoty.
обморо́чить, -о́чивать koró zaslepiti n ěkoho; обмороче́ніе *n.* zaslepení.

обмости́ть, обмáщивать vydlážditi kolem do kola; обмóстка *f.* vydláždění.
обмот-áние *n.* obmotání; —áть, обмáтывать obmotati, namotati kolem něčeho; обмóтка *f.* obmotání.
обмочи́ть, обмáчивать namočiti, smočiti; обмóчка *f.* namočení, smočení.
обмóчься *v.* obmogáti se.
обмундирова́ть (-рýю, -рýешь), обмундиро́вывать uniformovati, vojsko oděvem opatřiti, ošatiti vojsko; обмундиро́вка *f.*, обмундирова́ние *n.* uniformování.
обмыв-áние *n.* obmývání, omývání; —áть obmývati, omývati; обмы́ть obmyti, omyti; o.-ся o. se.
обмы́вка *f.* obmyvka, omytí; *pl.* обмы́вки, вокъ pomyje [obstaviti.
обмыкáть, обомкнýть чѣмъ obemknouti,
обмыкáть (ленъ) omykati, odrhnouti (len).
обмы́локъ, лка, *dem.* обмы́лочекъ, чка spěrek (zbytek mýdla po prádle); *pl.* обмы́лки, овъ mydliny.
обмѣна *f.* obměna, směna, výměna.
обмѣн-éние *n.* směnění, vyměnění; —и́ть, обмѣнивать, обмѣня́ть (зóлото на серебрó, звóнкую монéту на ассигна́ціи) směniti, vyměniti; o.-ся směniti se, vyměniti se; o.-ся обручáльными кольцáми vyměniti si svatební prsteny.
обмѣн-ный výměnný; -ная лáвочка směnárna; —щикъ měnič peněz, směnárník; обмѣнъ, а výměna.
обмѣр-ить, —ивать, обмѣря́ть změřiti, vyměřiti kolem do kola; 2. při měření ošidit; o.-ся změřiti se, vyměřiti se, při měření se zmýliti; —ка *f.*, обмѣръ, а šidba při měření; 2. обмѣръ obměr (geom.); обмѣрокъ, рка nepravá míra, podměrek.
обмяк-лость obměklost; —лый obměklý; —нуть obměknouti.

обнадёжить, -живать koho-libo těšiti koho čím, naději komu dělati, naději povzbuzovati; o.-ся naději si na něco dělati.
обнаж-éние *n.* obnažení; —и́ть, —áть obnažiti (tělo); o. шпáру obn. meč, vytasiti meč, o. na světlo vynesti, objeviti, vyjeviti něco; o.-ся obnažiti se; vyjeviti se, na světlo přijíti.
обнарóдов-ание *n.* vyhlášení něčeho do veřejnosti, uveřejnění; toržéственное o. provolání veřejné (slavné) *Proclamation*; —ать, обнарóдывать prohlásiti, vyhlásiti veřejně, uveřejniti; торжéственно o. provolati; o.-ся vyhlásiti se, provolati se, uveřejniti se.
обнарýж-ить, —ивать na světlo n. na veřejnost přivesti, odkryti něco, uveřejniti; vyzraditi; -ение *n.*
обнáсцы, евъ *pl. m* dlužec, poutko (na nohy lovčích sokolův).
обнáшивать *v.* обносúть.
обнизáть, обни́зывать posázeti (perlemi), kolem do kola nasázeti (perel). [*n.* snížení.
обни́зить, обнижáть snížiti; обниже́ние
обнимáть, обня́ть objímati někoho; (мать обнимáетъ свойхъ дѣтéй); o. pojímati něco, chápati, pochopovati; pojímati do sebe, obsahovati; плáмя óбняло кры́шу plamen zasáhl střechu, střecha se vzňala, střecha chytila; o.-ся objímati se.
обнищ-áлый schudlý; —áние *n.* schudnutí; —áть, —ава́ть, —ева́ть schudnouti, ožebračeti, na mizinu přijíti.
обнóва *f.*, *dem.* обнóвка nová věc, nové šaty.
обнов-и́тель, я obnovitel; —и́ть, —ля́ть obnoviti (dům, kostel); o. плáтье nový šat ponejprv na sebe vzíti; o. каре́ту poprvé jeti v novém ko-

čáře; весно́ю со́лнце —ля́етъ приро́ду z jara slunce obnovuje přírodu; o.-ся obnoviti se.

обноси́ть, обна́шивать (пла́тье, о́бувь) nošením udělati příhodnějším (šat, obuv); 2. обноси́ть, обне́сть, обнести́ nositi n. roznášeti kolem; o. жарко́е nositi n. roznášeti pečeni, podávati pečeni (kolem stolu); o. ohraditi; o. забо́ромъ ohraditi plotem; o. кого́ minouti koho (při roznášení jídel); o. кого́ pomlouvati, černiti koho.

обно́сокъ, ска obnošené šaty, obnosky *pl.*

обно́щь *adv.* (crk.) celou noc.

обню́х-ать, —ивать očuchati, očenichati něco, přičichnouti k něčemu.

обня́ть obejmouti *v.* обнима́ть.

о́бо, объ ob *v.* o. [оббо́ранный obraný.

обобра́ть (оберу́) obrati *v.* обира́ть; обобро́ч-ить, —ивать uložiti obrok (plat); —ка *f.* uložení obroku (platu).

обобща́ть, обобщи́ть zobecniti, obecným učiniti; o.-ся obecným se státi.

обогат-и́тель, я obohatitel; -льница -lka; —и́тельный obohacovací; —и́ть, обогаща́ть obohatiti; o.-ся o. se; обогаще́ніе *n.* obohacení.

обогна́ть, обгони́ть dostihnouti (dohoniti) koho.

обогну́ть, обгиба́ть ohnouti, zahnouti (v plavbě) kolem skály atd.

обоготвор-е́ніе *n.* zbožnění, vpočtení mezi bohy; —и́ть, —я́ть zbožniti, mezi bohy vpočísti, zbožňovati koho; o.-ся zbožniti se.

обогрѣть, обогрѣва́ть (согрѣть) ohřáti, ohříti, ohřívati; o.-ся o. se.

ободве́рина *f.* obdveří, dveřeje *v.* притолóка.

ободво́ръ *adv.* vedle sebe (totiž ob двýр); жить съ кѣмъ o. sousediti s někým, vedle někoho (t. ob двýр) bydleti.

ободесноручный (crk.) obou rukou užívající.

ободно́й (-ы́й), а́я, о́е šínový, obručový; -о́е желѣзо železo šínové.

ободо́къ, дка́, ободо́чекъ, чка obroučeк; *adj.* ободко́вый, ободо́чный; -о́чная кишка́ střevo denné, tračni.

ободра́ть *v.* обдира́ть.

ободр-е́ніе *n.* zbodření, zbystření, povzbuzení; —и́тель bystřitel, povzbuzovatel; —и́тельный povzbuzovací; —и́ть, —я́ть povzbuditi, povzbuzovati, zbystřovati, podněcovati, zmužiti; o.-ся povzbuditi se, podněcovati se, zmužiti se. [obruč.

о́бодъ, а kruh na kolo, nákolec (ráf), о́бое, обои *pron. (num.)* oboje *v.* о́ба.

обое-де́сный, —ручный obouruční *v.* ободесноручный; —по́лый obojího pohlaví *v.* двупо́лый; —сторо́нній, яя, ее oboustraný.

обож-а́ніе *n.* zbožňování; —а́тель zbožňovatel; —а́тельница zbožňovatelka; —а́ть zbožňovati (božskou úctu prokazovati; přílišně milovati); o.-ся zbožňovati se.

обожд-а́ніе *n.* čekání, vyčkání (příležitosti); —а́ть čekati, vyčkati *v.* ожида́ть.

обож-е́ніе *n.* zbožnění, udělení darů božských; —и́ть zbožniti *v.* обожа́ть.

обознач-а́ть, обозна́чить что-либо na čem vyznačiti, ozn., nazn.; —е́ніе *n.* vyznačení, ozn., nazn.; подро́бное o. podrobné udání, podrobné naznačení; обозна́ченный vyznačený, označený, nazn.

обо́з-ничій, —ничей, аго, —ной, аго *m.* ředitel vozů vojenských, obozničí,ího *m.*; —ный *adj.* povozní.

обозрѣніе *n.* přehled, obzor *Revue* (co časopis).

обозрѣть, обозрѣва́ть что-либо prohlednouti něco, obzírati (obezříti);

обозрѣться ohlídnouti se (za sebe, kolem sebe); о. se v čem (t. po delším čase seznati); онъ человѣкъ новóй, дáйте емý обозрѣться on je nováček, nechte ho se ohlédnouti; о.-ся přehlídnouti se (t. nedopatřiti); (v mysliv.) stopu ztratiti.

обóзъ, а (*pl.* обóзы) mnoho vozů spolu jedoucích, oboz, povoz *Train*; vojenské vozy na zavazadla; hradby vozové (jako u českých Táboritův).

обóй, я větrem stlučené ovoce; 2. padanky (spadlé ovoce).

обóи, евъ *pl. m.* čalouny (tapety) přibité na stěny; бумáжные о. čalouny papírové,

óбои, обóихъ *v.* óба.

обойдéніе *n.* obejití.

обóйма *f.* zděř (kruh na kraji kola atd. přikovaný); 2. skoba na spojení puklých částí. [mati.

обонмáти (-áю, -áеши) (star.) odní-

обóймица *f.* hnízdo n. výkružka, na němž se otáčí beranidlo; 2. zděř *v.* обóйма. [ské).

обóины *pl. f.* okuje (odpadky kovář-

обóйный čalounový.

обойтú (обойдý) obejíti *v.* обходúть.

обóйщикъ, а čalouník *Tapissier*; —ица čalounice; —ичій, ья, ье čalounický.

оболáкивать *v.* оболóчь; *v.* облекáть.

оболвáнить, -ивать z hruba otesati, na hrubo ot. (u tesařů, kameníků).

оболг-áніе *n.* obelhání; —áтель obelhatel; —áть, облыгáть obelhati.

óболоко *n. v.* óблако.

оболóн-ка, *dem.* —очка *f.* pokožka (*Epidermis*); 2. blána ve dřevě, jádro; *adj.* —очный.

оболóчка *f.* obálka *Enveloppe*; 2. blána, mázdra (v těle); роговáя о. rohovka; радýжная о. duhovka (v oku).

оболóчь (облéку, облéчешь) obleci; о.-ся о. se; *v.* облекáть.

оболтáть, обáлтывать pomlouvati koho.

обольнýть zůstati viset kolem něčeho.

обольстúтель, я svůdce (obelstitel); —ница svůdnice; —ный svůdný; *adv.* —но.

обольстúть, обольщáть кого obelstiti, přelstiti koho; 2. svesti, zavesti koho (děvče); о.-ся svesti se, dáti se svesti; обольщéніе *n.* obelstění, svedení.

обомкнýть ohraditi *v.* обмыкáть.

обо-млѣлый omdlelý, ztuhlý; —млѣніе *n.* omdlení, ztuhnutí; —млѣть omdleti, ztuhnouti.

обоннóлъ *adv.* (crk.) s druhé strany, na druhé straně.

обоняніе *n.* čichání; čich (smysl); тóнкое о. jemný čich; обонятельный čichací; обонять čichati.

обопрѣлость zpruzenost, spařenost; обопрѣлый zpruzený, spařený.

обóра *f.*, *pl.* обóры, ъ podvazky k lýčákům neb k jiné selské obuvi, ježto se ovazujou kolem lýtek.

оборáть *v.* оборóть; 2. oborati.

оборáчивать *v.* оборóтить.

обóрван-ецъ, ца, —икъ, а otrhanec, otrhánek; —ица *f.* otrhaná.

оборвáніе *n.* otrhání; оборвáть otrhati *v.* обрывáть.

обóрка *f.* lem, lemování, obruba nabíraná.

оборóна *f.* obrana.

оборон-éніе *n.* obránění, obraňování, hájení; —úтель obrance; —úтельница obrankyně; —úтельный obranný; о. úголъ ob. úhel; о. сóюзъ o. spolek; наступáтельный и о. сóюзъ o. spolek výbojný i obranný; -ое положéніе stav obranný; —úть, —ять obrániti, obraňovati; о.-ся o. se.

óборотень, тня vlkodlak (člověk po smrti ve zvíře obrácený).
оборотúть, оборáчивать obrátiti, obraceti (vůz, kočár); o. na druhou stranu (prkno, list papíru); 2. o., proměniti (člověka v zvíře); o.-ся obrátiti se; o.-ся къ комý-либо спинóю obrátiti se k někomu zády; o.-ся obrátiti se, proměniti se (jinou postavu n. jiné tělo na se přijmouti).
оборóтлив-о *adv.* obratně; —ость obratnosť; —ый obratný, hbitý.
оборóтный návratný, zpáteční; -ная сторонá медáли rub, strana rubní (obratek) na penízi *Revers.*
оборóтъ, а obrat (těla); o. řečnický; o., oběh (peněz); 2. rub, rubní strana; на o. obráceně, na vzájem *vice-versa*; дѣлать всё на o. dělati všecko na ruby, obráceně, nazpátek; печь о шестú -тахъ дыма kamna se šesti průtahy.
оборóть, оборáть přemoci, překonati koho, zvítěziti nad kým.
обóрочка *f.* obrubka.
оборýчный obouručný.
обóръ, а, обóрышъ, а brak, vývrhel, výmětek (vyloučené špatné věci); обóрышный vybrakovaný, vyloučený, vyvržený, přebraný.
обослáть obeslati *v.* обсылáть.
обострóжить ohraditi ostrohem.
обоюд-но, —о, —у *adv.* oboustraně, s obou stran; —ность oboustrannosť; 2. dvojsmyslnosť; —ный oboustraný; 2. dvojsmyslný.
обоюду-вогнýтый dvojpoddutý *biconcav*; —вы́пуклый dvojvypuklý *biconvex*; —óстрый s obou stran ostrý; o. мечъ meč s obou stran ostrý, m. dvousečný.
обрабóт-аніе *n.*, —ка *f.* zpracování, vzdělání; —ать, —ывать zpracovati, vzdělati (pole, zahradu); o. рѣчь vypracovati řeč; o. opraviti.
обрáвнивать, обравня́ть *v.* обровня́ть.
обрáдов-аніе *n.* obradování; —ать когó obradovati koho, radosť komu spůsobiti; o.-ся чемý radovati se čemu, z čeho.
обрáза *f.* (star.) hanba.
образ-éцъ, зцá obrazec, vzorec; příklad (k následování); *adj.* —цóвый; —и́на *f.* pitvorný obličej, pitvora; —кú, óвъ aron *v.* клещинéцъ; —ная *f. subst.* světnice, v níž jsou obrazy svatých.
обрáзный obrazný, nevlastní, přenešený (smysl).
образовáніе *n.* uspůsobení, tvoření, utvoření (státu), zařízení; 2. vzdělání, vzdělanosť (člověka).
образóванн-ость vzdělanosť; —ый vzdělaný.
образов-áтель tvořitel, vzdělavatel, pèstoun; -ница *f.*; —áтельный tvořivý, výtvarný, plastický, obrazný, symbolický; —áть (-зýю, -зýешь), образóвывать tvořiti, utvořiti; 2. vzdělati, -ávati (duchovně) *civiliser*; 3. žehnati snoubence (před oddavkami); o.-ся vzdělati se; гдѣ онъ —áлся? kde se vzdělal?
образýм-ить, —ливать когó k rozumu přivesti někoho, poučiti někoho, vyložiti, vysvětliti něco někomu; o.-ся vzpamatovati se, upamatovati se; —леніе (образумлéніе) *n.* přivedení k rozumu.
образцóвый obrazcový, vzorcový; 2. vzorný; -ое сéльское хозя́йство vzorné hospodářství.
обрáзчикъ, а vzorec, -eček.
óбразъ, а (*pl.* óбразы, овъ) obraz, postava, forma, vzor; (*pl.* образá, óвъ) obraz (svatý); áнгельскій ó. andělský obraz; o. жи́зни obr. ži-

vota; ó. мы́слей o. mysli; такúмъ óбразомъ takovým spůsobem; рáвнымъ óбразомъ rovným spůsobem, stejnou měrou; слѣдующимъ óбразомъ následujícím spůsobem; нѣкоторымъ óбразомъ jistým spůsobem, jaksi, poněkud; úнымъ óбразомъ jiným spůsobem; наилýчшимъ óбразомъ nejlepším spůsobem; прúлúчнымъ óбразомъ soukromě, v soukromí.

обрáм-ить, —ливать do rámu dáti, zasaditi, vsaditi.

обрáнивать *v.* обронúть.

обрáнный zvolený.

обрастнúца *f. v.* каркáсъ.

обратúть obrátiti; обращáть obraceti; o. тылъ непрiя́телю obrátiti záda k nepříteli (t. uteci); o. непрiя́теля въ бѣгство obrátiti nepřítele na útěk (zahnati); o. внимáние на что obrátiti pozornost na něco; онъ ни на кого́ не обращáетъ внимáния on nikoho si nevšímá, na nikoho nedbá; o. въ христiáнство obrátiti na křesťanství; o. гóродъ въ пéпелъ obrátiti město v popel; o.-ся obrátiti se; o.-ся въ бѣгство obrátiti se na útěk, dáti se na útěk; o.-ся въ христiáнство obrátiti se na víru křesťanskou.

обрáт-но *adv.* nazpět, nazpátek, zpátky (staroč. vratno); итú o. jíti nazpět; —ный zpátečný, -ní; o. путь zpáteční cesta; -ная сторонá вéщи, медáли rub, rubní strana; -ное предложéние (stilist.) souvrací.

обрáть obrati *v.* обúрать.

обращáтель kdo obrací (na víru); —ница *f.*; —ный k obrácení na víru příhodný.

обращáть (-áю, -áешь) obraceti *v.* обратúть; o.-ся obraceti se; лунá обращáется óколо земли́ мѣсíц obrací se (otáčí se) okolo země; осторóжно съ кѣмъ o.-ся ostražitě s někým zacházeti; онъ не умѣетъ o.-ся въ óбществѣ on neumí ve společnosti se pohybovati.

обращéн-ie *n.* obrácení, otáčení (kolem slunce), oběh; oběh n. obrat peněz; o. zacházení n. jednání s někým; пустúть въ o. dáti do oběhu; o. въ христiáнство obrácení na víru křesťanskou; —ный, ая, ое, обращéнъ, á, ó obrácený.

обревиз-овáть, —óвывать zrevidovati (účty), přehlídnouti; —ováние *n.*, —óвка *f.* přehlídka účtů.

обрéжие *n.* (crk.) břeh, pobřeží.

обрекáть *v.* обрéчь.

обремен-éние *n.* přetížení; —úтель obtěžovatel; —úтельница obtěžovatelka; —úтельный obtížný; —úть, —ять obtěžovati koho, přetížiti koho pracemi; o.-ся obtěžovati se.

обречéн-ie *n.* zaslíbení; —ный zaslíbený.

обрéчь, обрещú, обрекáть slíbiti, zaslíbiti, obětovati, věnovati; o. на смерть smrti oddati.

обрисовáть, обрисóвывать orýsovati, rozvrhnouti, rozvrh n. nákres udělati; o.-ся rozvrhnouti se; обрисóвка *f.*, обрисовáние *n.* rozvržení, nákres.

обрúть, обривáть obříti, oholiti (vousy); дó чиста o. кого́ někoho do hola obrati; o.-ся obříti se, oholiti se; обрúтие *n.* obření, oholení.

обродúть státi se nesmělým.

обровнúть vyrovnati (se všech stran), urovnati; o.-ся vyrovnati se.

обрóкъ, a roční plat, jenž platil sedlák (nevolník) své vrchnosti (obrok); 2. (crk.) služné, roční plat.

обронúть, обрáнивать ztratiti (обрáн. дéньги).

обрóнная рабóта čekaněná práce.

обро́сить кого́ (prost.) opustiti koho (s pohrdáním).
обро́слый obrostlý.
обросн-е́ніе *n.* (crk.) lysina, pleš na hlavě; о. главы́ свяще́нника postřížka (*tonsura*); —и́ти, —я́ти (crk.) ostříhati, oholiti; о.-ся o. se.
оброста́ть obrůstati; обрости́ obrosti, obrůsti.
о́бротъ, и *f.* ohlávka (oprať); оброта́ть, оброти́ть dáti ohlávku; о́бротный ohlávkový.
обро́ч-ить, обообро́чить uložiti plat, obrok (*v.* обро́къ); —ка *f.* uložení platu (obroku); —никъ, а obročník, sedlák, jenž platí obrok; —ный obroční, obrokový, poplatný.
обруб-а́ніе *n.* osekání; —а́ть, —и́ть osekati (kolem do kola); о. су́чья у дере́влевъ; 2. о. плато́къ obroubiti šátek; о.-ся osekati se kolem, obroubiti se; —ле́ніе *n.*, обру́бка *f.* osekání; 2. obroubení; обру́бленный oseknutý; 2. obroubený.
обру́бныя де́ньги (star.) jistinné peníze.
обру́бокъ, бка odtinek, odkolek (od dřeva).
обру́бъ, а, срубъ srub (ze dřeva); о. для коло́дца, коло́дезный о. roubení u studně; 2. žalář, vězení; въ обру́бъ zevrubně, zevrub.
обруг-а́ніе *n.* vyplísnění koho; —а́ть кого́ vyplísniti komu, pohaněti koho; —а́тельство (star.) pohanění koho; обруга́нный pohaněný.
обруси́ть (o-брусѝть) otesati kládu n. trám do čtyrhranu; 2. о. (об-русѝть) poruštiti, ruským udělati; обрусѣ́ть poruštiti se.
обру́ска *f.* otesání (klády).
обруч-а́льный snubný; о. обря́дъ obřad při zasnoubení; -ое кольцо́ snubný prsten; —а́ть, —и́ть zasnoubiti; о.-ся z. se; —е́ніе *n.* zasnoubení; —е́нникъ, а zasnoubenec; —е́нница *f.* zasnoubenka.
обру́ч-икъ, а obroučeк; —никъ bednář, bečvář (obručník); 2. о. *v.* обручѐнникъ; —ница *v.* обручѐнница.
о́бручъ, а, *dem.* о́бручикъ obruč (na sud); 2. (crk.) náruček *Bracelet*; *adj.* обру́чный; -ное желѣ́зо železo na obruče.
обру́шина *f.* sesutí, ssutina.
обру́шить, обру́шивать shoditi, sházeti, rozháziti; о.-ся svaliti se, padnouti, sesouti se (o stavbě).
обрыва́ть, обры́ть obryti, okopati.
обрыва́ть, оборва́ть utrhnouti, urvati, otrhati (listí, ovoce); о. ли́стья у де́рева, съ дере́вьевъ otrhati listí se stromů; о.-ся otrhati se, ztrhati se (o provaze); propadnouti (na ledě); spadnouti (při lezení).
обры́вокъ, вка útržek, úryvek, utržený kus (provazu).
обры́въ, а zřícenina, zřícené místo, úrva.
обры́зг-ать, —ивать, обры́знуть postříkati, pocákati; о.-ся postříkati se.
обрѣз-анецъ, нца obřezanec; —аніе *n.* obřezání; —ать, —ивать ořezati, ořezati; obřezati (židovského hocha); о. зе́млю obmeziti, meze vyměřiti.
обрѣзно́й, а́я, о́е ořezaný, obřezaný; -а́я земля́ odměřený, vymezený, vyhraněný kus země.
обрѣзокъ, зка úřezek, ústřižek; *pl.* обрѣ́зки бума́жные ostřižky papírové.
обрѣзъ, а ořízka (na knize); золото́й о. zlatá ořízka; 2. hoblík ořezávací, h. knihařský; 3. střez, škop, škopík; 4. výžlabek ve stěně (odkud počíná zeď slabší); 5. drnovačka, rýč na vysekávání drnu; въ обрѣ́зъ zevrubně, důkladně, na vlas.

обрѣстй, обрѣсть, обрѣтáть najíti, nalezti, nacházeti (o. счáстіе, спокóйствіе).
обрѣт-áтель nálezce; —áтельница nálezkyně; —áть *v.* обрѣстй; обрѣтéніе *n.* nalezení, najití.
обрѣшётить, обрѣшетúть, обрѣшёчивать latmi ohraditi, brlení udělati.
обрю́зг-лость opuchlost, oduřelost, naduřelost; —лый opuchlý, oduřelý, naduřelý; —нуть opuchnouti, oduřeti, naduřeti.
обрю́токъ, тка pes s tlustými prackami.
обрюхáт-ить obřichatiti, obtěžkati; —ѣть obřichatěti, otěhotněti.
обрядúть, обряжáть (u řezníků) očistiti zabité dobytče.
обря́д-ливый obřadů milovný; —никъ, a obřadník, kniha obřadů *Ceremonial*; —ный obřadný; обря́дъ, a obřad.
обсáда *f.* stromy a rostliny, jimiž se místo některé vysazuje, sadí *n.*
обсадúть, обсáживать posázeti (rostlinami).
обсáд-ка *f.* posázení (rostlinami); —ныя трýбы *pl.* dřevěné trouby v solivárství.
обсáл-ить, —ивать sádlem namazati.
обсáсывать *v.* обсосáть.
обсáхар-ить, —ивать pocukrovati, cukrem posypati; о.-ся pocukrovati se.
обселúть, обселя́ть *v.* населúть.
обсерватóрія *f.* pozorovna, hvězdárna *Observatorium*; обсерваціóнный pozorovací, observační; о. кóрпусъ pozorovací sbor (vojenský).
обсидіáнъ, a obsidian, sklo sopečné.
обскакáть, обскáкивать objeti, jeti kolem, předjeti někoho.
обсосáть, обсáсывать ocucati (prsty).
обсóх-лый oschlý; —нуть oschnouti.
обставáть, обстáть кого-либо obstoupiti někoho, postaviti se kolem někoho.
обстáв-ить, обставля́ть, обстáвливать, обстановúть, обстановливать obstaviti; о. кóмнату мéбелью opatřiti pokoj (komnatu) nábytkem; о. театрáльную піéсу upraviti divadelní kus ke hře, obsaditi divadelní kus.
обстáивать *v.* обстоя́ть.
обстановка *f.* obstavení (kolem do kola), upravení, úprava; о. óперы upravení zpěvohry; сценическая о. scenická úprava.
обстоя́ніе *n.* (crk.) obležení; 2. tíseň, nátisk, svízel.
обстоя́тель-но *adv.* podrobně, obšírně; о. разсказáть; —ность podrobnost, obšírnost; —ный podrobný, obšírný; -ное описáніе; 2. онъ человѣкъ о. on je člověk správný, důkladný; —ство *n.* okolnost; домáшнія, семéйныя —ства domácí, rodinné okolnosti; смотря́ по —ствамъ hledě na okolnosti.
обстоя́ть (обстою́, -стоúшь) státi kolem čeho; *v.* состоя́ть.
обстриг-áніе, обстрижéніе *n.* ostříhání (vlasů); —áть, обстри́чь ostříhati (vlasy); о.-ся о. se.
обстрогáть, обстрáгивать ostrouhati, обстрóить, обстрáивать stavěti kolem čeho, zastavěti; о. плóщадь домáми; о.-ся zastavěti se.
обстрочúть, обстрáчивать obšiti, olemovati.
обстру́кція *f*, завáлъ zácpa *Obstruction* (med.).
обстрѣля́ть, обстрéливать (ружьё) obstříleti, ostříleti (ručnici).
обступáть, обступúть obstoupiti, obklíčiti (město); о.-ся chybně šlápnouti, poklesnouti; обступáніе, обступлéніе obstoupení.

обсуди́ть, обсужда́ть, обсу́живать posouditi, posuzovati; обсужде́ніе *n.* posouzení.

обсуши́ть, обсу́шивать osušiti, vysušiti (bahniště); o.-ся osušiti se, vysušiti se.

обсчита́ть, обсчи́тывать, обче́сть v počtu ošidit; o.-ся přepočítati se, v počtu chybiti.

обсыла́ть (обосла́ть) obsílati; o.-ся другъ съ дру́гомъ vzájemně k sobě posílati; o.-ся чѣмъ posílati si obapolně dary.

обсы́лка *f.* obsílka.

обсыпа́ть, обсы́пать obsypati, kolem sypati.

обсыха́ть osychati; обсо́хнуть oschnouti.

обсѣва́ть, обсѣять osíti (kolem).

обсѣ́вка *f.*, обсѣ́въ, а osetí; 2. *pl.* obsevky, odpadky při přesívání.

обсѣ́вокъ, вка neoseté místo.

обсѣда́ть, обсѣ́сть obsednouti, sednouti kolem; 2. (crk.) oblehnouti.

обсѣде́ніе *n. v.* облега́ніе.

обсѣк-а́ніе *n.* obsekání, osekání; —а́ть, обсѣчь obsekati, osekati, (kámen, větve); o.-ся rozštípiti se (jako vlas); selhati (o ručnici s křemenem).

обсѣмен-и́ть, —я́ть osíti semeny.

обта́ивать, обта́ять roztáti kolem.

обтача́ть, обта́чивать *v.* обточи́ть.

обтека́ть, обте́чь obtékati, téci kolem.

обтере́ть, обтира́ть otříti; o.-ся o. se.

обтеса́ть, обтёсывать otesati (kameny; trámy).

обтёска *f.* otesání.

обти́рка *f.* otření.

обтовщи́къ, а velkokupec, velkoobchodník; обтово́й торгъ velkoobchod, velkokupectví, obchod ve velkém.

обточи́ть, обта́чивать osoustružiti; o.-ся o. se; обточе́ніе *n.*; обто́ченный *adj.*

о́бтъ, а: прода́ть това́ръ о́бтомъ, о́птомъ prodávati zboží ve velikém.

обтыка́ть, обты́кать obtykati, kolem nastrkati; o. кольями огоро́дъ; o.-ся цвѣтами nastrkati kolem sebe květin.

обтя́гивать, обтяну́ть obtáhnouti, potáhnouti, povleci (koží atd.); o.-ся potáhnouti se, obtáhnouti se.

обтя́жка *f.* potažení; въ обтя́жку z tuha natažen; пла́тье сши́то въ обтя́жку šat přilehá ztuha, těsně.

обтя́жно́й (ы́й), а́я, о́е potažený; -ы́я пу́говицы potažené n. povlečené knoflíky.

обув-а́льникъ, а obouváček (ozubec k obouvání botek); —а́льный obouvací; —а́ніе *n.* obouvání; —а́ть obouvati; обу́ть obouti; o.-ся obouvati se.

о́бувь, и *f.* obuv (, i *et* u).

обу́гл-ить, —ивать zuhliti, zuhelniti, v uhlí proměniti; o.-ся zuhliti se.

обу́ж-еніе *n.* zúžení (šatu); —ивать *v.* обу́зить.

обу́за *f.* břemeno (povinností).

обузд-а́ніе *n.* ukrocení (na uzdě držení); —а́тель krotitel; —а́ть, обу́здывать ukrotiti, na uzdě držeti; o. гнѣвъ, стра́сти, свой язы́къ; o. своево́льныхъ дѣте́й; o.-ся ukrotiti se.

обу́зить, обу́живать zúžiti (šat).

обуима́ти (star.) *v.* объима́ть, обнима́ть.

обурев-а́ніе *n.* bouření; o. страсте́й bouře náruživostí; —а́ть bouřiti, bouřlivě nalehati; стра́сти его́ —а́ютъ náruživosti v něm bouří.

обу́ть obouti; o.-ся o. se; *v.* обува́ть; обу́тый, ая, ое obutý.

обу́хъ, а, *dem.* обу́шекъ, шка obuch, obušek (týl u sekery), čepec; 2. (zbraň), obuch, mlat; 3. (přezdívka), klacek; плѣтью обу́ха не перебьёшь (bičem obušku nepřebiješ), hlavou zdi neprorazíš.

обуч-а́ть, —и́ть кого́-либо чему́ učiti, vyučovati koho čemu, v čem; (o. чтéнію, мýзыкѣ); o-ся učiti se čemu; (o-ся мýзыкѣ, языкáмъ; o.-ся правовѣдéнію); o-ся ремеслý у мáстера učiti se řemeslu u mistra; o-ся въ гимнáзіи, въ университéтѣ); —éніе *n.* učení; vyučování; učení-se.

обýшникъ kovářský nástroj na opravování sekyr.

обуя́ть (crk.) zblázniti koho; 2. zbláznìti se, státi se potrhlým; 3. sílu ztratiti.

обхáживать obcházeti *v.* обходи́ть.

обхáрк-ать, —ивать poplivati něco.

обхвати́ть, обхвáтывать obejmouti, obsáhnouti (strom rukama); 2. uchopiti; zachvátiti; плáмя обхватúло всё строéніе plamen zachvátil celý dům.

обходи́тель-ность družnost; —ный družný, společenský (k jiným lidem).

обходи́ть, обойти́ (o. дворъ, o. крѣпость) obejíti něco, o. dvůr, o. pevnost; 2. o. кого́-либо předejíti koho, předstihnouti koho; 3. obejíti, přejíti, přeskočiti koho t. předstihnouti jej v úředním postupování; o.ся obejíti se; безъ пúщи нельзя́ обойти́сь bez potravy nelze se obejíti; o.-ся съ кѣмъ jednati n. zacházeti n. obcovati s někým; корóва обходúлась kráva je březí (stelná).

обхóдный obcházející; —ая стрáжа *v.* дозóръ; —ое движéніе postranní pohyb vojska.

обхóдъ, a obchůzka; дозóрный o. vojenská obchůzka *v.* дозóръ; 2. o. zacházka.

обхожде́ніе *n.* obejití; obcházení; 2. zacházení n. obcování s někým.

обчес-áніе *n.*, обчёска *f.* učesání; —áть, обчёсывать učesati koho; o.-ся u. se.

обчéсть (обочтý) *v.* обсчúтывать.

обчётъ, a chyba v počtech, přepočítání.

обчúстить, обчищáть očistiti; o.ся оч. se; обчищéніе (отъ чегó) *n.* očištění; обчúщенный očištěný.

обшáрить, обшáривать prošťourati všecko.

обшибáть, обшибúть otlouci.

обшúвать, обшúть (обошью) obšívati, obšiti; o. кого́-либо opatřiti koho oděvem, šatem a prádlem; o. zapažiti, obložiti (prkny); o. потолóкъ obiti strop; o. ся obšiti se.

обшúвка *f.* obšití; obšívka; 2. obložení, zapažení (prkny).

óбшивни, пóшивни, ей *f. pl.* široké obložené saně.

обшúвнóй, áя, óе, обшúвочный obšívací; vykladací; obložený.

обшúвъ, a pramice sbitá dřevěnými kolíky.

обшúр-но *adv.* obšírně; —ность obšírnost; —ный obšírný.

обшúтіе *n.* obšití; обшúтый obšitý.

обшлáгъ výložek (něm. Aufschlag).

óбще *adv.* obecně, společně.

общеармéйскій celé armádě společný.

общежúтель, я mnich ve společném klášteře; —но *adv.* družně; —ность společné živobytí; družnost; —ный družný, společenský; -ная обúтель konvikt; —ство *n.*, общежúтіе společné živobytí.

обще-извѣстность obecná známost, rozhlášenost; —извѣстный obecně n. vůbec známý, prohlášený; —нарóдный celému národu n. všem národům obecný; -ое прáво právo mezinárodní.

общéніе *n.* obecnost; 2. dar, almužna; 3. večeře Páně, přijímání.

обще-полéзность všeužitečnost; —полéзный všeužitečný, obecně užitečný.

обще-понáтный вúбec n. všem srozumitelný; —славя́нскій všeslovanský.
общéственн-ость obecnosť; —ый obecný; —ое бла́го obecné blaho; —ая жизнь *v.* общежи́тіе.
о́бщество *n.* spolek, jednota; о. для чтéнія čtenářský spolek; о. учёныхъ, учёное о. učená společnosť, spolek učených; благотвори́тельное о., о. для призрѣнія бѣдныхъ dobročinný spolek, jednota ku podpoře chudých; 2. о. společnosť; блестя́щее о. skvělá společnosť; 3. о. obec; городскóе о. obec městská.
общеупотреби́тельный вúбec potřebný.
о́бщина *f.* občina, obecní statek; 2. obec; 3. о. сестёръ милосéрдія řád milosrdných sester.
общипáть, общи́пывать, oštípati, oškubati; о. кого-либо oškubati koho t. obehrati v karty; о-ся oštípati se.
общи́тель, я účastník; —ность obecnomyslnosť; —ный sdílný, obecnomyslný.
общи́ть *v.* сообщи́ть.
о́бщій, ая, ее obecný, všeobecný; -ее бла́го obecné dobro, о. blaho; -ее мнѣніе obecné mínění; вéрejné mínění; о́бщій столъ společný stůl (v hostinci) *Table d'hote*; о́бщаго рóда (gram.) obojího rodu n. pohlaví; о́бщими си́лами spojenými silami.
о́бщн-икъ, а společník, účastník *v.* соучáстникъ, сотру́дникъ; —ица *f.* společnice; účastnice *v.* соучáстница, сотру́дница; —ость obecnosť, všeobecnosť, povšechnosť.
об, о́бо *pop.* ob, o *v.* о.
объектúвъ, а sklo předmětové, objektiv (v optice).
объёмистый objemný; 2. obsáhlý, rozsáhlý.
объéмлющій, ая, ее obsáhlý.
объёмъ, а objem (těla atd.); о. spisu.
объигрáть, объи́грывать obehrati (hudební nástroj); 2. о. кого-либо obehrati koho (o peníze atd.); объигрáніе, объи́грываніе *n.* obehraní.
объизвестнёлый zvápnělý.
объизъяни́ть кого-либо přivesti koho do škody n. útraty; о.-ся škodu n. útratu si udělati.
объима́ть, объя́ть *v.* обнима́ть, обня́ть.
объиноземиться přijmouti mrav jiné (cizí) země.
объиска́ть, объи́скивать prohledati, ohledati; о.-ся о. se.
объи́скъ, а prohlídka; о. дóма prohlídka domu; 2. о. vyšetření soudní; 3. vysvědčení, že není ženich s nevěstou spříbuzněn.
объуслóв-ить, —ливать что-либо чѣмъ položiti něco za výminku, vymíniti.
объѣд-ала, —ало *m. et f.* fatkář, břichopásek; —áніе *n.* ohryzení, ohlodání (kostí); 2. fatkářství; —áть, объѣсть ohryzti, ohlodati (kosti); rozežrati, rozjídati (o kyselinách, o lučavce atd.); 3. о. кого-либо vyjídati, vyžírati koho (žíti na jeho útraty); о.ся přejísti se, přežrati se; о.ся плодóвъ přejísti se ovoce.
о́бъѣди, ей *pl. f.*, объѣдья, ьевъ *pl. n.* zbytky po krmení dobytka.
объѣдки, овъ *pl. m.* zbytky po jídle.
объѣзд-ить *v.* объѣзжáть; —ка *f.* objížďka koně; —никъ, а, объѣздно́й, а́го *m.* jízdný ponocný, objezdník; —ный objezdný; —чикъ, а jízdný četník; о. таможенный, погранúчный hraničník, hraničák, strážce hraniční (celní); береговóй о. pobřežný (ého *m.*).
объѣздъ, а objezd, objížďka; 2. zajížďka, zacházka.
объѣзж-áніе *n.* objíždění; *v.* объѣздка; —áть, объѣхать objeti, objížděti; о. на кораблѣ objížděti na korábě;

ко́нница объѣхала непріятельскую пѣхо́ту jízda obklíčila nepřátelskou pěchotu; o. кого́ předejeti koho; онъ объѣхалъ мно́гія зе́мли on objel, projel mnohé země; 2. —а́ть, объѣ́здить objezditi koně.

объѣзж-еніе, —иваніе *n.* objezdění (koně); —ивать *v.* объѣзжа́ть; —ій, ая, ее objezdný; o., аго *m. v.* объѣ́здчикъ.

объѣсть *v.* объѣдать.

объявѝтель, я oznamovatel, ohlašovatel; o. сего́ ukazatel toho (u. toho listu); —ница —ка; —ный.

объяв-и́ть, объявля́ть oznámiti, ohlásiti; projeviti; o.ся zjeviti se; —лéніе *n.* ohlášení, oznámení; vyhláška.

объя́гниться obahniti se.

объѣдéніе *n.* pochoutka (v jídle); объѣ́дникъ, а (star.) *v.* объѣдала.

объясáч-ить, —ивать platiti jasak (t. poplatek kožišinami).

объясн-éніе *n.* objasnění; —éнный objasněný; —и́тель objasnitel; -ница —ка; —и́тельный objasňovací, vykladací, vysvětlovací; —и́ть, объясня́ть objasniti; vyložiti, vysvětliti; —и́ мнѣ э́то дѣло objasni n. vysvětli mně tu věc; o.ся osvědčiti se, prohlásiti se.

объя́т-ie *n.* objetí, obejmutí; держа́ть въ —іяхъ držeti v náručí; —ность pochopitelnost, pojemnost; —ный pochopitelný.

объя́ть, обня́ть *v.* обнима́ть.

обыва́тель obyvatel (města); držitel domu (domácí pán); —ница obyvatelka; —скій obyvatelský.

обыгра́ть *v.* объиграть.

обыдéн-но, —кою, —ками *adv.* mezi dnem, za dne, ve dne; —ный co se mezi dnem stalo.

обыка́ть, обы́кнуть zvyknouti, obvyknouti čemu; обы́кный obvyklý, zvyklý.

обыкновéн-ie *n.* zvyk, obyčej; входи́ть въ o. přijíti do zvyku; здѣсь уже́ тако́е o. zde je takový zvyk; —ный obyčejný.

обыска́ть *v.* объискать.

обы́чай, я obyčej, zvyk; тако́въ o., такъ при́нято обы́чаемъ takový je obyčej, tak je to obyčejem; обы́чаи свѣта, свѣтскіе обы́чаи obyčeje (mravy) světské; по стари́нному обы́чаю dle starodávného obyčeje; во всѣ́кой землѣ свой обы́чаи každá země má své zvyky, tak i hraj, jak je kraj.

обычáй-но *adv.* obyčejně; —ный obyčejný.

обы́ч-ливый svéhlavý; —но *v.* обычáйно; —ный užívaný, obyčejný; —ное пра́во právo obyčejové.

обы́щикъ, а (сы́щикъ) vyšetřující komisař, vyš. soudce.

о́бьярь, и *f.* mór (látka) *moire*; *adj.* обьяри́нный.

о́бѣ *f.* obě *v.* о́ба.

обѣж-а́ніе *n.* oběhání; —а́ть, обѣжа́ть oběhati, oběhnouti kolem něčeho: 2. varovati se (zlých společností).

обѣгать, обѣгивать (весь гости́нный дворъ) zběhati (celý dům), proběhati; o.ся oběhati se, běhání zvyknouti; o. se (zůstati březí).

обѣд-аніе *n.* obědvání; —ать (-аю, -аешь), отобѣдать obědvati; —енный obědní; o. столъ obědní stůl; -ое врéмя čas k obědu; 2. o. мешні; причастѝть кого́ —енными дарáми podati komu tělo Páně; —ецъ, дца obídek *v.* обѣдъ; —ница služby boží místo mše; —ній, яя, ее obědní; o. часъ hodina obědní, hodina k obědu *v.* обѣденный; —ня *f.* mše (denní služby boží); —ть —ню zpívati mši.

обѣдн-я́лый, —ѣ́лый schudlý; —я́ть, —ѣ́ть schudnouti.
обѣ́дъ, а oběd; hostina; проща́льный о. hostina na rozloučenou; пе́редъ обѣ́домъ před obědem, před polednem, dopoledne; по́слѣ обѣ́да po obědě, po poledni, odpoledne; въ са́мый обѣ́дъ v poledne; за обѣ́домъ při obědě, u oběda; звать, проси́ть, приглаша́ть къ обѣ́ду zváti, pozvati k obědu.
обѣли́ть, обѣ́ливать obíliti; 2. (star.) osvoboditi od platů; обѣ́лка *f.*, обѣле́ніе, обѣ́ливаніе *n.* obílení.
обѣ́лъ, а (star.) osvobození od platů; *adj.* обѣ́льный; о. крестьяни́нъ svobodník; -ое помѣ́стье svobodný statek, nepoplatný statek.
обѣ́сить, обѣ́шивать (crk.) oběsiti.
обѣ́т-никъ, а (crk.) kdo slibem se zavázal, zaslíbenec; —ница *f.* slibem zavázaná, zaslíbená; —ный slibem zavázaný, zaslíbený.
обѣтов-а́ніе *n.* (crk.) zaslíbení; —а́нный zaslíbený; —а́нная земля́ zaslíbená země; —а́ть (обѣту́ю, -у́ешь) (crk.) zaslíbiti (obětovati) *v.* обѣща́ть.
обѣ́тъ, а slib, přislíbení, zaslíbení; торже́ственный о. slavný slib; даръ по обѣ́ту slibný dar, slíbený dar.
обѣ́шен-іе *n.* (crk.) oběšení; —ный oběšený.
обѣща́ніе *n.* slíbení, zasl., přisl., slib.
обѣ́щан-никъ, а, —ница *f.* *v.* обѣ́тникъ.
обѣща́тель, я slibce, slibovatel; —ница *f.*
обѣща́ть (-а́ю, -а́ешь), обѣщава́ть slíbiti, slibovati, zaslíbiti, přislíbiti; торже́ственно о. slavně slíbiti; кля́твенно о. pod přísahou slíbiti, slib přísahou stvrditi; о.ся (обѣща́юсь, -а́ешься) slíbiti; обѣща́юсь и кляну́сь Всемогу́щимъ Бо́гомъ slibuju a přísahám Bohu Všemohoucímu.
обяза́ніе *n.* zavázání.
обя́зан-ность zavázanosť, závaznosť, povinnosť; —ный zavázaný, povinný.
обяза́тель-ность závaznosť *v.* обяза́тельство; —ный závazný; 2. k díkům zavazující, laskavý, přívětivý; о. пріёмъ laskavé přijmutí n. uvítaní; —ство závaznosť, závazek; пи́сьменное о. písemný závazek; долгово́е о. dlužní úpis, obligace.
обяза́ть, обя́зывать кого́ чѣмъ zavázati koho (ku povinnosti atd.); о. кого́ благода́рностью zavázati někoho k díkům; я ему́ весьма́ обя́занъ jsem mu velmi zavázán, k díkům povinován; Вы меня́ тѣмъ о́чень обя́жете Vy mne tím velice si zavážete (t. k díkům); о.ся zavázati se; я обяза́лся заплати́ть за него́ já se zavázal, že za něho zaplatím.
ова́лъ, а čára vejčitá, ovál.
ова́ль-ность oválnosť, vejčitosť; —ный ovální, vejčitý.
овдов-ѣ́лый ovdovělý; —ѣ́лая *f.* ovdovělá; —ѣ́ть ovdověti.
ове́нъ, овна́ *m.* (crk.) beran (oven).
оверши́ть, ове́ршивать svršiti, vršek zakulatiti (na stohu); ове́ршье *n.* vršek stohu.
ове́сецъ, -сца ovsina, ovsice, ovsiha (stoklasa, sveřepec) *Bromus* (rstl.).
овёсъ, овса́ *m.* oves *Avena*; глухо́й о. oves hluchý *Avena fatua*; (*adj.* овся́ный).
ове́чій, ья, ье ovčí; о. хлѣвъ ovčí chlív, ovčín; ове́чье ста́до ovčí stádo; ове́чья трава́ kostřava ovčí (Presl) *Festuca ovina.*
ове́чка *f.* (*dem.*) ovečka.
ови́нъ, а, *dem.* ови́нецъ, -нца odr na sušení obilí; *adj.* ови́нный.
овладѣ́ть, овладѣва́ть чѣмъ ovládnouti něčím, zmocniti se něčeho; овладѣ́ніе *n.* ovládnutí.

óвній, -яя, -ее (crk.) beraní.
овогдá *adv.* (crk.) někdy.
óводъ, a ovad, střeček (hovadnice) *Oestrus* (hmyz); оводúстый (óводистый) ovadnatý.
овóщ-ная, -ой *f.* ovocnice, komora na ovoce; —никъ, -а ovocník, ovocnář; —ница ovocnice, ovocnářka; —ный ovocný, zelný.
óвощъ, -а, *pl.* óвощи ovoce; 2. zelenina, zeliny.
овráгъ, -а, *dem.* овражекъ, -жка rokle, roklina, výmol, zmola.
овраж-истый roklinatý, plný roklin; —никъ, -а svinízel (Presl) *Hyoseris*; —ный roklinový.
овсúн-икъ, -а chleb z ovesné mouky, chleb ovesný, ovsenák; —ица, —ичникъ (—ишникъ), -а kostřava (Presl), ovesnice *Festuca* (tráva); —ка *f.* jola, strnad zahradní *Emberiza hortulana*; —ый ovesný; —ая кáшица ovesná kaše.
овцá, -ú *f.* ovce; *dem.* овéчка ovečka, овчúчка; чтобъ вóлки бúли сúты и óвцы цѣлы aby se vlci nažrali a ovce celé zůstaly (*v.* волкъ).
овцевóд-ецъ, -дца, овцевóдъ, -а ovčář, chovatel ovcí; —ство ovčářství, ovčáctví, chov ovcí.
овцеобрáзный ovci podobný.
овчá, -áти *n.* (crk.) jehně.
овчáр-ка *f.* ovčácký pes; —никъ, -а, —ня *f.* ovčín, ovčárna, ovčí chlív; —ный ovčínový; овчáръ, -а ovčák, pastýř ovcí.
овчúн-а, *dem.* —ка *f.* ovčina, ovčí kůže, ovčí spratek; —никъ kdo vydělává ovčí kůže, jirchář; —ный z ovčin.
óвчій, -ая, -ее (crk.) ovčí *v.* овéчій.
овшúвѣть ovšivěti.
огáдить, огáживать umazati, pomazati; o.-ся um. se, pom. se.
огáрокъ, -рка (*dem.* огáрочекъ, чка) oharek (dohořívající kousek svíčky atd.); *pl.* огáрки škváry (kovářské), trusky; *adj.* огáрочный.
огáръ, a opálenost (snědá barva) těla spůsobená horkem slunečním.
оглáвить, оглавлáть obsah krátce naznačiti.
оглавлéніе *n.* obsah, rejstřík *index*.
оглáвь, и *f.* ohlávka (řemeny koni na hlavu).
оглáдить, оглáживать ohladiti, hladiti kolem do kola (o. лóшадь); o. кого́ někoho do hola obrati; o.-ся uhladiti si hlavu (t. vlasy).
оглáдывать *v.* оглодáть.
оглáженіе, оглаждéніе *n.* uhlazení.
огласи́тель ohlašovatel; —ный ohlašovací, katechetický, výpravný (učení).
огласи́ть, оглашáть ohlásiti; o. желáющихъ вступúть въ брáкъ ohlásiti zasnoubence (s kazatelny); o. вóздухъ стенáніемъ, вóплями naplniti vzduch stenáním, nářkem (úpěním); ликовáнія оглашáютъ вóздухъ povětří ozývá se výkřiky radostnými; o. кого́-либо чѣмъ poučiti koho; o.-ся ohlásiti se.
оглáска *f.* hlas, pověst; войтú въ оглáску přijíti do řeči (do hlasu); пустúть въ оглáску pustiti hlas.
оглашéніе *n.* ohlášení; 2. ohlášky (zasnoubenců); 3. katechisace; —ный ohlášený (též o zasnoubených); o. *m. subst.* (—ная *f.*) katechumen, věroučeň.
оглóбля *f.*, *dem.* оглóбелька stožár (na vůz sena), pavuza; *adj.* оглóбельный.
оглод-áніе *n.* ohlodání; —áть, оглáдывать ohlodati; оглóдокъ, -дка, оглóдышъ, a ohlodek, ohryzek.
оглóх-лый ohluchlý; —нуть ohluchnouti; оглохновéніе *n.* ohluchnutí.
оглупѣть zhloupěti.

оглуш-áть, —úть ohlušiti; —éніе *n.* ohlušení.

огля́д-ка *f.* ohlednutí-se; opatrnosť, obezřelosť; безъ —ки ani se neohlídnuv, rázem, bez zastávky; —ливый opatrný, prozřetelný, obezřelý; —ывать, огляде́ть ohledati n. prohlídnouti něco; o. кого́ съ головы́ до ногъ prohlížeti si někoho od hlavy do paty; —ываться ohlížeti se; огляну́ться (на кого́) ohlídnouti se (na někoho); огляни́сь! ohlídni se! огляде́ться okoukati se (t. díváním n. koukáním něco seznati).

огне-боя́знь, и štítivosť ohně; —ви́дный ohni podobný; —ви́къ, á křesací kámen (pazourek, křemen); 2. ohnivý nežit, karbunkul (карбу́нкулъ); —ви́ца *f.* horečka (horká zimnice); 2. o., слиногóнъ pertrám, peltrám, trahok (?), kolotoč (Presl) *Anthemis Pyrethrum* (*Anacyclus Pyrethrum*).

огнёвка *f.* liška uhlířka (liška pálená, l. ohnivá); kůže (spratek) z takové lišky.

огневóй (-ни́й), а́я, óe ohnivý; -áя болéзнь *v.* огневи́ца.

огневолшéб-никъ, a ohněpravec; —ство *n.* ohněprava, hádání z ohně; —ствовать hádati n. věštiti z ohně.

огне-гада́ніе *n. v.* огневолшéбство; —гада́тель *v.* огневолщéбникъ; —гаси́тельный hasicí; o. насóсъ stříkačka; -ыя орýдія hasicí náčiní; —дыха́тельный, —ды́шащій ohnědýšný; -щая гора́ sopka *v.* волка́нъ; —мётница *f.*, —мётное орýдіе ohněmet (válečný stroj na házení žhavých smolných věnců); —мѣръ, a ohněměr (пирометръ *Pyrometer*).

óгнен-никъ, a (star.) svítilník, zapalovač svíček; —ный ohnivý; o. дождь ohnivý déšť; o. змѣй ohnivý drak; o. шаръ ohnivý míč; ó. вéредъ ohnivý vřed *v.* огневи́къ; o. недýгъ oh. nežit *v.* огневи́ца.

огне-нóсный ohněnosný; —образный ohni podobný; —поклонéніе, —служéніе *n.* ctění ohně, ohněslužba, *Pyrolatrie;* —поклóнникъ, —служи́тель ctitel ohně, ohněslužebník; *adj.* —поклóнническій, ая, ое; —постоя́нный v ohni stálý, ohni vzdorný.

огнести́, огнетáть ohnésti, omačkati; огнетéніе *n.* ohnětení, omačkání.

огне-стрѣльное орýжіе střelná zbraň, ručnice; —упóрный ohnivzdorný *v.* огнепостоя́нный; —цвѣтникъ, a černejš *Melampyrum* (rstl.).

огни́вица *f.*, трутни́ца troudník, prachnička (skřínka na troud).

огни́во *n.*, *dem.* огни́вцо ocílka křesací, křesadlo; 2. víčko na pánvici u ručnice; *adj.* огни́вный.

огни́стый ohnivý.

огнищáнинъ, a (star.) zámožný měšťan, usedlý měšťan.

огни́щ-е *n.* ohniště; —ный тíунъ (star.) sudí nad svobodnými (usedlými) občany.

огнусúть, огнушáть (crk.) zhnusiti; огнуше́ніе *n.* zhnusení; огнуше́нный zhnusený.

огнь, я (crk.) *v.* огóнь.

огня́нка *f. v.* огнёвка; 2. ohnivá střela.

оговорúть, оговáривать omluviti něco; o. ошúбку oml. chybu; 2. o. рѣчи objasniti; o. цѣль своегó сочинéнія; 3. o. кого́ (за нескрóмность) pomluviti koho; 4. udati koho, naříknouti (co vinníka neb účastníka); онъ оговорúлъ мнóгихъ невúнныхъ udal, naříkl mnoho nevinných; o.-ся omluviti se; оговорéнный, ая, ое, оговорéнъ, á, ó.

оговóр-ка *f.* omluva k čtenáři, předmluva, připomenutí (ve spise); 2. doložka vyhražovací; ograničить что —кою vyhraditi si něco; —ный udavací, udavačský, obviňovací; —щикъ udavač *v.* доносчикъ; —щица udavačka.

оговóръ, а obvinění (staroč. nářek).

оголúть, оголя́ть oholiti; o. бóроду o. bradu; o.-ся o. se.

оголоди́ть, оголожа́ть vyhladověti; 2. způsobiti hlad.

оголѣть holým se státi.

огонёкъ, нька́ ohníček; *pl.* воздýшные, летýчие, блудя́щие огонькú světýlka (bludná), bludičky; огонёчекъ, чка ohníček.

огóнка *f.* oháňka (ocas některých zvířat); 2. *pl.* огóнки mláto; вúнныя o. vinné mláto, matoliny, patěsky.

огонóкъ, нка́ malý ohon.

огóнь, гня́ *m.* oheň; непріятельскій o. nepřátelský oheň (t. střelba); бы́стрый o. střídavá střelba; онъ огóнь огнёмъ on je samý oheň; (med.) Антóновъ o. oheň sv. Antonína; летýчій o. růže (nemoc); *pl.* летýчие, блуждáющие огни *v.* огонёкъ; увеселúтельные, потѣшные огни radostné ohně; грéческій огóнь řecký oheň; мышáчій, мы́шій o. slepý oheň (když nahnilé dřevo ve tmě svítí); какъ бы малъ огóнь ни былъ, всегдá отъ негó дымъ kde hoří, tam se kouří.

огóркнуть zhořknouti, zahořknouti; огóрклый zahořklý.

огороди́ть, огора́живать ohraditi; o. забóромъ plotem ohraditi, plotem obehnati; o.-ся ohraditi se (plotem).

огород-никъ, а zelinář (košťálník), zahradník zelinářský; —ничество zelinářství, zahradnictví; —ничій, ья, ье zahradnický; —ный zahradní.

огорóдъ, а, *dem.* огорóдецъ, дца, *augm.* огорóдишко, огорóдище zahrada (zelinářská), zelniště.

огорожéніе, огора́живаніе *n.* ohražení.

огорóшить zaraziti koho, zaleknouti.

огорч-áть, —и́ть rozhořčiti koho; zarmoutiti; o. чью-либо жизнь ztrpčiti n. zhořčiti komu život; —éніе *n.* rozhořčení, ztrpčení (života), zármutek; —и́тельный rmoutivý, zarmucující.

огóрьклый *v.* огóрклый.

огорѣлышъ, а ohořelé dřevo, oharek; 2. opálený (na slunci) člověk.

ограбить oloupiti.

ограда *f.* ohrada; монасты́рская o. zeď klášterní; *v.* оплóтъ.

оградúть, ограждáть ohraditi; o. оплóтомъ o. plotem; 2. (o. беззащúтнаго силóю закóновъ) hájiti (bezbranného silou zákonů).

огрáдникъ, огрáдъ *v.* огородникъ, огородъ.

огран-éніе *n.* ohranění kamenů; —и́ть, огрáнивать ohraniti, hrany udělati (na kamenech drahých atd.).

ограни́ч-еніе *n.* ohraničení, vyhr., vyhranění, vymezení; —енность ohraničenost; obmezenost; —енный ohraničený; obmezený; o. умъ obm. rozum; —ить, —ивать ohraničiti, vyhr., vyhraniti; 2. (o. желáніе) meze položiti, obmeziti; o.-ся чѣмъ obmeziti se něčím.

огребáть, огрéсть shrabati (o. сѣно; o. со двора́ снѣгъ); o. дéньги shrabati n. nahrabati mnoho peněz; shrábnouti peníze.

огрéбки, овъ *pl. m.* úhrabky, ohrabky.

огромúть ohromiti koho.

огром-ность ohromnost; -ный ohromný.

огруб-éть, —ѣвáть zhruběti; —éлый zhrubělý.

огружáть, огрузúть příliš mnoho naložiti na loď, tak že hlouběji se potápí; огружéніе *n.* přílišný náklad (na loď); огрузáть, огрýзнуть pro veliký náklad hlouběji jíti (o lodi); *adj.* огрýзлый.

огрúза *m. et f.*, óгрызень, зня svárlivec, škorpil, štěkavec *m.*, štěkule *f.*

огрызáть, огрúзть ohryzti; огрызáться hrýzti se, kousati se s kým.

огрúз-ливый svárlivý, štěkavý; —окъ, зка ohryzek.

огрѣв-áніе *n.* ohřívání; —áть ohřívati; огрѣть ohřáti; о. дубúною přetáhnouti koho klackem.

óгрѣхъ, а neorané pole, celina.

огрѣшúться (star.) shřešiti.

огрязнúть zablátiti; о. ся z. se.

огýдина *f.* nať z okurek a melounů.

огýз-окъ, зка kýta; (u řezníků) maso od ocasu; (u kožišníků) kůže od ocasu, přířitek; —чатый sešitý z kůže přiocasní; —ье *n.*, подхвóстникъ podocasník (řemen).

огуменникъ *v.* гуменникъ 1).

огур-éцъ, рцá okurka *Cucumis sativus*; о. ослúный, лошáковъ oslí okurka *Momordica elatinum*; о. гóрькій, пéсій, собáчій, ядовúтый psí okurka, kolokvintida, kopva *Cucumis colocynthis*; —éчникъ, а borák, brutnák *Borrago* (rostl.); —éчный okurkový; о. салáтъ, салáтъ изъ огурцóвъ salát okurkový.

огýр-ливость, —ство svéhlavost, tvrdohlavost; —ливый svéhlavý, tvrdohlavý; —никъ, —щикъ, а, óгурь, я svéhlavec, tvrdohlavec.

огýрчикъ, а malá okurka.

огурáться hlavu si postaviti, svéhlavým býti.

огустúть, огущáть zhustiti; огустѣть огустѣвáть zhustnouti; огустѣлый zhustlý.

óда *f.* oda (velezpěv).

одóбривать *v.* одобрúть.

одавúть, одáвливать smačknouti, stlačiti (dolů).

одалúска, одалúка *f.* odaliska.

óдаль, пóдаль *adv.* podál, opodál (стоялъ о. егó).

одарúть, одарáть, одáривать koho čímъ obdařiti koho něčím; o.-ся obdařiti se; одарéніе *n.* obdaření.

одéжда (prost. одёжа *f.*, *dem.* одёжка) одěв; о. на престóлѣ, напрестóльная о. pokryvka oltářní; 2. о. obložení; кáменная о. kamenný taras na břehu; о. кирпичёмъ obložení cihlami (v peci atd.).

одеколóнь *m.* kolínská voda *l'eau de Cologne.*

одёрг-ать, —ивать, одёрнуть oškubati, otrhati *v.* обдёргать.

одеревян-éлость zdřevěnělost, strnulost, strnutí (údů); —éлый zdřevěnělý, strnulý, ztuhlý (úd); —éть zdřevěněti, strnouti, ztuhnouti.

одерж-áніе *n.* obdržení; —áть, одéрживать obdržeti; о. верхъ obdržeti vrch t. nadvládu, zvítěziti; о. побѣду надъ врагáми obdržeti vítězství nad vrahy; о. (crk.) zmocniti se čeho; —úмый čímъ trpící na nemoc; о. водянóю болѣзнію kdo trpí na vodnatost.

одéржка *f.* zdržení-se kde, pobyt.

одерн-éлый drnem porostlý; —éть drnem obrosti, odrněti; —úть, —áть odrniti, drnem obložiti.

одéръ, одрá *m.* sedřený n. utahaný dobytek.

одеснúю *adv.* (crk.) po pravici, napravo.

одесятствовать (crk.) desátek platiti, desátek vybírati.

одинáк-ій, ая, ое, —овый stejný, totožný; —аго póста stejného vzrůstu;

—ая кровáть postel pro jednoho; о. нóжичекъ nožíček (perořízek) o jednom želízku; —о, —ово *adv.* stejně; —ость, —овость stejnosť, stejnota, totožnosť.
одинáч-ество *n.* stejnosť myšlenek; —ка *f.* jednotlivá věc; зáпонки —ки jednotlivé záponky (knoflíčky); сражáться по —кѣ bojovati jednotlivě, muž proti muži; вынимáть по —кѣ vybírati kus po kuse; вызывáть по —кѣ volati jednoho po druhém.
одинёхонекъ, нька, нько samotinký, docela sám.
одинéцъ, нцá (star.) osamělý svobodný člověk; 2. kámen o samotě z řeky vyčnívající.
оди́ннадцать *num.* jedenáct; оди́ннадцатый jedenáctý; одиннадцатиугóльникъ, a jedenáctiúhelník.
оди́ножды *v.* однáжды.
одинóкій, ая, ое osamělý (člověk), sám žijící (bez rodiny).
одинóч ество *n.* osamělosť, odloučenosť (v životě); —ествовать žíti osaměle, žíti sám (bez rodiny); —ка *m. et f.* osoba osaměle žijící; —ный osamělý, jednotlivý.
одинцóвый z jednoho kusu látky udělaný (šat).
оди́нъ *num.* jeden; однá jedna; однó jedno; они́ живýтъ въ однóмъ дóмѣ oni žijou (bydlí) v jednom domě; оди́нъ за други́мъ, оди́нъ по одномý jeden za druhým, jeden po druhém.
одир-áть odírati; —áніе *n.*, оди́рка *f.* odírání.
одич-áлость zdivočilosť; —áлый zdivočilý; —áть zdivočeti.
однáжды *adv.* jednou, kdysi.
однáко, однáкоже *conj.* (*adv.*) jednak, avšak, leč.
одно-бóртный s jednou řadou knoflíků; —брáтство jednobratrstvo *Monadelphia* (bot.); —брю́шникъ, a blíženec, spolče, (ete).
одновá *adv.* (star.) jednou *v.* однáжды.
одно-весéльный (челнъ) jednoveselný (člun); —врéменность současnosť, jednočasnosť; —врéменный současný, jednočasný; —вѣрецъ, рца jednověrec; —вѣрка jednověrka; —вя́зный jednouvázaný; -ая нóта jednouvázaná nota, osmina; —глáвый (орёлъ) jednohlavý (orel); -ая цéрковь kostel s jednou bání; —глáзый jednooký; —гóдокъ, дка ročák, jednoročák, roční hříbě; дѣти —гóдки děti z téhož roku; —гóрбый (верблю́дъ) jednohrbý (velbloud); —горóдный z jednoho (z téhož) města; —гýбка zběhovec *Ajuga* (rstl.); —двóрецъ, рца jednodvorec (sedlák); —двóрческій, ая, ое jednodvorecký; —дерéвка *f.* kocábka z jednoho kmene udělaná; —днéвный jednodenní; —дóльное растéніе jednoděložná rostlina; —дóмный jednodomý; —дóмство jednodomstvo *Monoecia* (bot.); —жéнство jednoženstvo *Monogynia* (bot.); —звýчіе *n.* jednozvučí, jednozvučnosť; —зéмецъ jednozemec; —зéрникъ a pšenice jednozrná *Triticum monococcum*; —знаменáтельство, тóждество totožnosť; —знáчащее слóво slovo souznačné, stejnoznačné *Synonymum*; —имéнный jednojmený, stejnojmený; —кали́берный jednoho (stejného) kalibru; —кáшникъ spolustravník; —колёска, —кóлка *f.* dvoukolka, kabriolet; —колёсный, —кóлый jednokolý; -ая телѣжка trakař, kolečko; —колѣнный jednokolený, z téhož pokolení; —колѣнчатый jednokolínký (o rostlinách); —конéчный o jedné špičce; —кóнный jednokonný, o jednom koni; о. возъ jednospřežný vůz, jedno-

спрежник; —копы́тный jednokopytný; -ыя живо́тныя *pl.* jednokopytníci (jednopaznehtníci) *Solidungula*; —коры́тникъ, а (prost.) spolustravník (kdo s někým stejné stravy byl účasten); —коры́тный (-ая соба́ка) z téhož koryta krmený; —ко́сный jednokosný, jednosečný (louka); —кра́тно *adv.* jedenkrát; —кра́тный jedenkrátný; о. видъ tvar jednokrátný (o časoslovích, na př. uhoditi, zakopnouti atd.); —кро́вный z jedné krve (o. ро́дственникъ); 2. (о. домъ) jednoposchodní, jednopatrový; —ле́нестный jednolistý; —ли́чный na jednu osobu, jednoosobní *unipersonnel*; —ле́тній, яя, ее jednoletý, jednoroční; -нія расте́нія jednoroční rostliny; —ле́токъ, тка ročák, jednoročák; *v.* одного́локъ; —ма́чтовый (-ое суднó) o jednom stěžni, o jednom stožáru; —ме́сячникъ, а větrnice, větrníček, větrná růžička, zavilec *Anemone nemorosa*, *A. sylvestris v.* ве́треница; —ногій, ая, ое jednonohý; —обра́зный jednotvárný; *adv.* —обра́зно jednotvárně; —о́сный jednoosý; —племе́нный jednoplemený; -ность -nost; —пло́дники, овъ *pl. m.*, —пло́дныя расте́нія jednoplodné rostliny; —полва́нинъ, а soudruh u téhož pluku; —по́лый o jedné půli (kabát), na jednu stranu k zapínání; —поле́нный jednopolený; —по́рій, ая, ое jednorohý; —по́ръ, а jednorožec; —ро́децъ jednorodec, z téhož rodu; —ро́дность stejnotvárnost; —ро́дный stejnotvárný; —рубе́жка *f.* pryskyřice čistá, tekutá; —ру́кій jednoruký; —ру́чный jednoruční, na jednu ruku (pila atd.); —ря́дка *f.*, —ря́докъ, дка svrchník bez límce; —се́лецъ, льца občan z téže vesnice; —ска́тный (-ая кро́вля) jednosvislá, jednostraná střecha; —сло́жный jednoslabičný; —спа́льная крова́ть postel na jednu osobu; —ство́льный (-ое ружьё) o jedné hlavni (ručnice); —ство́рочный o jednom křídle (dveře); —ство́рчатый jednoskořepný (mušle); 2. *v.* —ство́рочный; —сторо́нній, яя, ее jednostranný; —сторо́нность jednostrannost; —сѣменный jednosemenný; — тёсъ, а prkeňák (hřeb); —ýхій, ая, ое jednouchý; —ýшка *m.* kdo má jen jedno ucho; 2. kdo slyší jen na jedno ucho; —фами́лецъ, льца jmenovec, stejnojmenec, kdo má s někým stejné jmeno; —фами́лица *f.* jmenovkyně; —фами́льный kdo má s někým stejné jmeno (t. příjmení); —цвѣтный jednobarevný; —чéльный s jedním otvorem (ruská pec); —черéнный jednoskořepný; —чле́нный jednočlený; -ая величина veličina jednočlená *Mono(no)m*; —ше́рстный stejné srsti, stejné barvy (kůň); —шки́вный s jednou kladkou; —этáжный jednoposchodní, jednopatrový; —я́годникъ, а vraní oko, vranovec *Paris quadrifolia* (rstl.).

одобр-е́ніе *n.*, одо́бриваніе schválení, pochvala; изъявле́ніе -ія projevení pochvaly; —и́ть, —а́ть, одо́бривать (что́-либо) schváliti něco; pochváliti; —и́тель schvalovatel; —и́тельный schvalovací; pochvalný; -ое свидѣ́тельство pochvalné vysvědčení.

одождѝть, одождя́ть deštěm pokropiti.

одолéй, я pryšec chlupatý *Euphorbia pilosa* (rstl.).

одоле́нь, я leknín *Nymphaea alba* (čes. odolen *Valeriana* балдырьянъ).

одолж-а́ть zadlužiti se; mnoho dlužů nadělati; zadlužiti *v.* одолжи́ть: —е́ніе *n.* půjčení (komu); 2. libost; сдѣлайте о. ра́чте..., buďte tak la-

skav; —и́тель kdo nějakou libost někomu prokáže; —и́тельность ochotnost, úslužnost; —и́тельный ochotný, úslužný; —и́ть, —а́ть кого́ чѣмъ (о. деньга́ми) půjčiti komu (peníze); 2. о. кого́ службу nějakou někomu prokázati; Вы меня́ э́тимъ весьма́ —и́те Vy mně tím velkou službu prokážete, Vy se mně tím velmi zavděčíte; о.ся кому́ zavázati se komu.

одол-ѣва́ть, —ѣть кого́ (о. проти́вника) přemoci koho; ста́рость (дря́хлость) начина́етъ одолѣва́ть его́ starost ho začíná přemáhati; (čes. odolati komu, о. непріятели выде́ржать нападе́ніе, устоя́ть проти́въ непрія́теля); —ѣніе *n.* přemožení; —ѣтель přemožitel; -ница -ка; —ѣтельный vítězný.

одома́шн-ить, -ивать ochočiti (zvíře), zdomácniti; —еніе *n.* ochočení.

одоме́тръ, путемѣръ cestoměr.

одонто-ли́тъ, а zubokam *Odontolith*; —ло́гія *f.* zuboznalství *Odontologie.*

одо́нье, *dem.* одо́ньице *n.* malý stoh.

одра́ніе *n.* odraní; о́дранный odraný; одра́ть *v.* одира́ть; о́дрань, и *f. v.* одёръ.

одръ, а (crk.) postel; о. сме́рти smrtelná postel, smrtelné lože; 2. о. мáры.

одря́хлый, одряхлѣлый (стари́къ) věkem sešlý (stařec; je sešlý; už je chatrný).

одряхлѣ́ть, одря́хнуть věkem n. starostí seslábnouti, sejíti; одряхлѣ́ніе *n.* seslábnutí, sejití.

одува́нчикъ, а pampalíšek, pampeliška, smetanka *Leontodon Taraxacum.*

одува́ть, оду́ть sfouknouti, odfouknouti; о.ся sf. se, odf. se; одува́ніе *n.* sfouknutí, odfouknutí.

оду́м-аться, -ываться jináče se rozmysliti; —чивый nestálé mysli.

одура́чить кого́ někoho za blázna míti, z někoho si blázny dělati; о.ся blázna ze sebe dělati.

одýрникъ, а rulík *v.* белладо́нна *Atropa.*

о́дурь, и *f.* potrhlost, ztřeštěnost; о. со́нная *v.* оду́рникъ, белладо́нна.

одур-ѣлый potrhlý, ztřeštěný, pomatený; —ѣніе *n.* pomatení (smyslů); —ѣть státi se potrhlým, ztřeštěným, pomateným.

оду́тл-оватый (одутлова́тый) trochu buclatý, boubelatý; —овый, —ый buclatý, boubelatý; oduřelý v tváři; —ость buclatost, boubelatost.

оду́тышъ, а ježanec *Diodon orbicularis* (ryba).

оду́ть *v.* одува́ть.

одушев-и́ть, -ля́ть oduševniti; oživiti; о.ся о. se; —ле́ніе *n.* oduševnění, oživení.

одыш-ка *f.* dušnost, záducha, záduchavost, dýchavičnost *Asthma;* —ливый dýchavičný, záduchavý.

одѣв-а́ніе *n.* odívání, oblékání; —а́ть, одѣть odívati, odíti, obleci; obložiti (břeh kamením); о.ся odíti se, obleci se.

одѣли́ть, одѣля́ть poděliti (každého zvláště), obdarovati; о.ся poděliti se.

одѣя́ло, *dem.* одѣя́льце *n.* pokryvka (na postel).

одѣя́ніе *n.* (crk.) oděv; одѣя́ть *v.* одѣва́ть.

ожа́рить *v.* обж...

ожа́ть *v.* ожима́ть; (ожну́) *v.* ожина́ть.

о́же (star.) jenž; protože.

ожёга *f.* spálenina (na těle).

о́жегъ, а pohrabáč (do peci).

ожени́ться (crk.) oženiti se *v.* жени́ться.

ожереби́ться ohřebiti se (o klisnách).

ожере́локъ, лка, *dem.* —е́лочекъ, чка nákrčník z kožišiny; 2. obojek (na psy); *adj.* ожере́лочный.

ожерéлье *n.*, *dem.* ожерéльице *n.* náhrdlek (šperk); 2. stojatý límec.

ожёстк-лый zatvrdlý; —нуть zatvrdnouti.

ожесточ-úть, —áть rozvzteklití; 2. zatvrditi (srdce); o.ся rozvzteklití se; zatvrditi se; —éние *n.* rozvzteklení; 2. zatvrzení.

ожест-éть, ожествáть ztvrdnouti; zkoravěti (o kůži); —éлый ztvrdlý; zkoravělý.

ожéчь opáliti, ožíci.

ожив-áть *v.* ожúть; —úтель oživitel; osvoboditel, spasitel; -ница -kyně; —úтельный obživující; —úть, —лúть oživiti, obživiti, k životu přivesti, vzkřísiti; o.ся oživiti se; —лéние *n.* oživení.

оживотвор-úтельный *v.* оживúтельный; —úть *v.* оживúть.

ожигáть *v.* ожéчь.

ожид-áние *n.* očekávání; —áть (кого, чего) očekávati, čekati; o.ся očekávati se.

ожимáть smačknouti, stlačiti.

ожúна *f.* ostružina *v.* ежевúка.

ожинáть, ожáть (ожну) ožínati, obžínati.

озабóтить, озабóчивать starostí nadělati; znepokojiti; o.ся (чѣмъ) starati se, znepokojiti se.

озадáч-ить, —ивать кого-либо dáti někomu hádanku nějakou; překvapiti koho, do nesnází přivesti.

óзадь *adv.* (prost.), озадú od zadu; итú óзадь.

озар-éние *n.* ozáření, osvětlení; —úть, —áть ozářiti; osvětliti; osvítiti; o.ся oz. se; o. умú людéй osvítiti rozum lidský; сóлнце —яетъ землю slunce osvěcuje zemi.

óзда *f.* příčný trám (břevno) na loďce.

оздоровéть, оздорáвливать (оздрáвѣть) ozdravěti, pozdraviti se.

озéмствовать (star.) vypověděti na venek (do kraje).

óземь *adv.* o zem; удáрить ó. uhoditi o zem (něčím).

озер-úстый jezernatý; —úще *n.* jezeřiště (místo kde bývalo jezero).

озёрный jezerní; -ая соль jezerní sůl.

озеркó *n.* jezírko.

óзеро *n.* jezero.

озúмный хлѣбъ, озúмый x. ozimé obilí, ozimní obilí.

óзимь, и *f.*, *dem.* озúмица ozim (i, *f.*), ozimní osení, ozimní obilí.

озимовáть (crk. озимѣть) přezimovati *v.* зимовáть.

озúмовый *v.* озúмный.

озирáть, озрѣть přehlížeti kolem do kola; o.ся ohlížeti se kolem.

озлатúть, озлащáть ozlatiti, pozlatiti; озлащéние *n.* pozlacení.

озлúть rozezliti; o.ся r. se.

озлóбить, озлобля́ть rozzlobiti; 2. zlé dělati; озлоблéние *n.* rozzlobení; озлóбленный rozzlobený.

ознакóм-ить, —ливать кого съ чѣмъ sezuámiti koho s něčím (o. съ обычаями, съ учёными мужáми, съ свѣтскимъ обращéніемъ).

ознаменов-áние *n.* poznamenání; o. крестóмъ poznamenání křížem; —áть, ознаменóвывать poznamenati; vyznamenati; o. крестóмъ pozn. křížem; o.ся poznamenati se; o-ся крестóмъ poznam. se křížem, přežehnati se křížem.

означéние *n.* označení, naznačení.

означúть, означáть označiti, naznačiti; o.ся ozn. se, nazn. se.

ознóба *f.* oznobenina, oznoba.

озноб-úть, —лáть (ýми) oznobiti si (uši atd.); —лéние *n.* oznobení.

ознóбъ, a mražení (v těle), zima v těle.

озолотúть ozlatiti, obohatiti.

озо́р-никъ, а (озорни́къ, а) opovážlivec, smělec; 2. práč; —ница (озорни́ца) opovážlivá; —ничать (озорни́чать) opovážlivě jednati; —ническій opovážlivecký; —ничество opovážlivosť, smělosť; —ный opovážlivý, smělý, drzý; hašteřivý.
озорочёкъ, чка́ *v.* зрачёкъ.
о́зорь, и *m. et f. v.* озо́рникъ, -ница.
озрѣ́ть *v.* озира́ть.
озяба́ть (-а́ю, -а́ешь), озя́бнуть ozábsti, ozábnouti; озя́блый ozáblý.
ой *intr.* oj! ой-ли? zdaž je to možno?
оказ-а́ніе *n.* okázání, prokázání; —а́ть, ока́зывать okázati, prokázati; о.ся okázati se; изъ дѣлъ —а́лось ze spisů předních se ukázalo; въ нали́чности —а́лось у него́ сто рубле́й hotově nalezlo se u něho sto rublů.
окайми́ть lemovati.
ока́лина *f.* truska železná atd., škvár.
ока́лывать *v.* около́ть.
окаля́ть (star.) pokáleti, poskvrniti.
окамен-е́ніе *n.* zkamenění; —и́ть, —я́ть zkameniti, v kámen obrátiti; —ѣ́лость zkamenělosť; 2. zkamenělina *Petrefact*; —ѣ́лый zkamenělý; —ѣ́ть zkameněti.
ока́нчивать *v.* око́нчить.
ока́пать pokapati.
ока́пчивать *v.* окопти́ть.
ока́пывать *v.* окопа́ть.
ока́рмливать *v.* окорми́ть.
оката́ть, ока́тывать (u tesařů) hrany zaokrouhliti.
ока́т-ецъ, тца *v.* ока́тъ; —истый zaokrouhlený, zakulacený (о. жемчу́гъ).
окати́ть, ока́чивать (о. водо́ю) politi (vodou); о.ся politi se vodou.
ока́т-ка *f.* (*pl.* -ки, *gen.* ока́токъ) nejlepší štětina na hřbetě sviňském; 2. oblívka sudu smolou (uvnitř); —никъ, a kůl se zakrouhlenou hlavou.
ока́ять, окаява́ть zatratiti.
окая́н-никъ, а zatracenec; —ница zatracená; —ный zatracený; —ство zatracenství, zatracenosť.
океа́нъ, а oceán; океа́нскій oceánský.
окида́ть, оки́дывать, оки́нуть (чѣмъ) poházeti něčím (о. земле́ю); пла́мя оки́нуло домъ plamen zachvátil dům; всё лицо́ окида́ло celá tvář se osypala (vyraženinou); оки́нуло гу́бы pysky se osypaly; оки́нуть глаза́ми zběžně přehlednouti; его́ всѣ оки́нули všickni ho opustili; о.ся плащёмъ zahaliti se pláštěm, hoditi na sebe plášť; о.ся ли́стьемъ obaliti se listím (o stromích).
окис-а́ніе *n.* zkysání; 2. okysličení; —а́ть, оки́снуть zkysati; вино́ оки́сло víno zkysalo.
о́киселъ, сла kysličník *Oxyd* (chem.).
окисле́н-іе *n.* okysličení; —ный okysličený.
оки́сл-ить, окисля́ть okysličiti; о.ся o. se; zkysati; —ость kyselosť, zkysalosť; —ый zkysalý.
о́кись, и *f. v.* о́киселъ *Oxyd.*
окла́д-енный obložený; —истая борода́ hustá dlouhá brada (vousy); —ка *f.* kování; obložení; —чикъ, a rámkář, kdo dělá rámky na obrazy svatých.
окладны́й (-о́й), а́я, о́е obkladací; obložený; do rámu zasazený.
окла́дъ, а rám na obraz svatých; 2. о. лица́ obličej, tvar obličeje; 3. vyměřený plat; deputát; хлѣ́бный о. deputát obilný; поду́шный о. daň z hlav; годово́й о. roční plat.
окла́дывать, окла́сть *v.* обкл...
оклева́ть, оклёвывать oklobati (kolem do kola); о.ся o. se.
оклевет-а́тель klevetník, očerňovatel, pomluvač; -ница *f.*; —а́тельный pomluvačský; —а́ть, оклеве́тывать oklevetiti, očerniti koho, pomluviti koho.

оклеить, оклéивать чѣмъ olepiti, polepiti něco něčím; 2. obkládati, vykládati dřevo, desky (u truhlářů), furnýrovati; оклеéніе, оклéиваніе *n.*, оклéйка *f.* olepení, polepení; truhlářské obkládání, furnýrování; оклéйщикъ, a polepovač; furnýrovač; o. обóями čalouník.

оклика́ть, оклика́ть, оклúкивать, оклúкнуть volati na koho, povolávati na koho (o stráži, když volá na mimojdoucí); 2. o., оглашáть ohlásiti n. oznámiti zasnoubence, ohlášky udělati.

óкликъ, a volání stráže; vyvolání zejmena.

оклúчка *f.* *v.* óкликъ; *v.* оглашéніе.

окнó *n.* okno; крáсное o. hlavní okno (u prostřed selského stavení); волоковóе, выдвижнóе o. šoupací okno, postrkovací o. (v selských domech).

óко *n.* (*dual.* óчи, *gen.* очéй; очесá, очéсъ) oko, *dual.* oči; бычáчье, волóвье ó. volské oko *v.* золотоцвѣтъ; сонъ покúнулъ мой óчи sen opustil moje oči.

окоболѣніе *n.* bolení očí.

окóва, окóвка *f.* okování (železem); 2. kování (na nějaké věci).

оков-áніе *n.* okování (železem); —áть, окóвывать okovati (železem); 2. ukovati, do okovů n. do želez dáti; окóванный okovaný.

окóвщикъ, a kdo dělá okovy.

окóвъ, a okov (železnými obruči okovaná dřevěná nádoba).

окóвы *pl.* *f.* (*m.*) okovy; посадúть въ окóвы někoho dáti do okovů; освободúть изъ окóвъ osvoboditi z okovů.

околáчивать *v.* околотúть.

околдовáть, околдóвывать očarovati; околдовáніе *n.* očarování.

околесúть что kolem dokola objez-

околéсица, околёсная, ой *f.* tlachy, žvasty, žvanění; нестú околёсную tlachati, žvastati, žvaniti nesmysl.

окóлица *f.* okolí; okruh; гóродъ съ окóлицею město s okolím; 2. ohražené pastviště; 3. zajížďka, zacházka; ѣхать окóлицею zajeti si; говорúть окóлицу, окóлицею mluviti s okolky, s oklikami.

околúч-но *adv.* s okolky; —ность okolí; 2. okolní předměty vedle předmětu hlavního (na obraze); говорúть безъ —ностей mluviti bez okolků, bez obalu; —ный okolní; —ные предмéты okolní předměty *v.* околúчность 2).

окóличный okolní, kolem ležící.

óколо *praep.* *c.* *gen.* okolo, kolem; обойтú ó. дóма obejíti okolo domu, kolem domu; 2. ó., почтú okolo, asi; онъ жилъ óколо ста лѣтъ on žil okolo sta let.

около-жéнникъ, a obpestičí (Presl.) *Perigynium*; —колóсникъ *Peristachium*; —кóстный okolo kosti; -ая оболóчка okostice; —плóдіе *n.*, —плóдникъ *v.* зерновúкъ; —пóлюсный obtočnový; —сердéчіе, —сéрдіе *n.* osrdec *Pericardium*.

околóсникъ, a *v.* околоколóсникъ.

óколотень, тня otlučený člověk (který na rány nedbá).

околотúть, околáчивать otlouci; 2. natlouci (kolíků) kolem něčeho.

околóтокъ, тка předměstí; 2. okolní sousedstvo.

околóть, окáлывать *v.* обк . . .

около-ýшный okolo uší; -ная желѣзá žláza příušní; —цвѣтіе *n.*, —цвѣтникъ, a květokryt (Presl) *Perianthium*; —цéнтренный kolstředový; —ядренникъ, a jadrník.

окóлъ, а, окóлышъ, а, *dem.* окóлышекъ, шка lemovka (na čepici), okolek.

окóльничій, аго *m.* úředník vysokého stupně v staré Rusi; окóльническій; окóльничество *n.*

окóль-ность okolí; —ный okolní, sousední.

околѣть, околѣвáть pojíti, scípnouti, scepenéti, zdechnouti; птáчка околѣла ptáček pošel; околѣлый zdechlý, scíplý.

окомгновéніе (crk.) okamžik *v.* мгновéніе.

окомéл-ина *f.* tlustý konec břevna; —истый s tlustým koncem; —окъ, лка ometené koště.

окомлевáтый; -ая бородá přistřihaná, rozježená brada.

оконéчность, и konec, kraj; *pl.* оконéчности, ей okončiny (těla).

окóнни-ца *f.* okenice; 2. rám v okně; —чникъ, a kdo dělá okenice; —чный, ая, ое okeničný.

окóнный okenní; о. косякъ okenník, okenní sloupec (dřevěný prostředek okna).

оконопáтить, оконопáчивать okonopiti, konopím zacpati; о.ся ok. se; -пáченіе *n.*

оконтýзить zhmožditi; —ýженіе *n.*

окóнце *n.* okýnko (staroč. okénce).

оконч-áніе *n.* ukončení; závěrek, závěrka; 2. koncovka (v mluvnici); —áтельно *adv.* konečně; —áтельный končicí, konečný, závěrečný; о. счетъ závěrečný účet, účetní závěrka; о. приговóръ konečný rozsudek; -ое рѣшéніе konečné rozhodnutí; -ое повелѣніе konečný rozkaz; —áть, окóнчить, окáнчивать ukončiti (о. дѣло, строéніе); о. курсъ учéнія ukončiti běh učebný; о.ся ukončiti se; лѣто окáнчивается leto se končí.

окóнчина *v.* окóнница.

окоп-áніе *n.* okopání; —áть, окáпывать okopati; о.ся o. se.

окóп-никъ, а svalník, kostival *Symphytum* (rostl.); —ный okopní.

окопт-и́ть, окáпчивать okoptiti, začuditi, oč.; —ѣлый okoptěný, začuzený; —ѣть okoptiti se, začuditi se.

окóпщикъ, а okopník, zákopník.

окóпъ, а okop, zákop (násyp s příkopem).

окорен-éніе *n.* zakořenění; —ѣлый zakořenělý, chycený (o rostlinách); —ѣть kořeny pustiti, zakořeniti se, ujmouti se, chytiti se (o rostlinách); —и́ть, —áть utvrditi v něčem; о.ся *v.* окоренѣть.

окорм-и́тель travič; 2. (crk.) *v.* кóрмчій; —и́тельница *f.*; —и́ть, окóрмлять, окáрмливать otráviti (jídlem); 2. (crk.) vesti, říditi; о.ся чѣмъ (star.) říditi se něčím; —лéніе *n.*, окóрмка *f.* otrávení (jídlem).

окорнáть krátce přistřihati n. přiřezati; -áніе *n.*

окорокъ, а kýta (vepřová, mevědí, uzená atd.); šunka.

окоростѣть chrástu dostati, ochrastavěti; -ѣлый ochrastavělý.

окоротúть, окорáчивать (о. плáтье) udělati kratším; skrátiti (šat).

окосúть, окáшивать kosou kolem do kola osekati; 2. kosým udělati.

окосмáт-ѣть okosmatěti; —ѣлый okosmatělý.

окостен-ѣть, окостенѣвáть zkostnouti, jako kost stvrdnouti; 2. stuhnouti (zimou); —ѣлый zkostlý; 2. stuhlý (zimou); -ость -ost.

окóстокъ, тка kus hovězího masa od ledviny.

окотúться okotiti se.

окочен-ѣлость ztuhlost; —ѣлый ztuhlý; —ѣть ztuhnouti.

окóшко, *dem.* окóшечко *n.* окýнко; *adj.* окóшечный.
окрáдывать okrádati.
окрáивать okrajovati *v.* окроúть.
окрáина *f.* okrajina, pohraničný kraj, pomezí (odtud jmena malých zemí: Krajina, Ukrajina).
окрáпать, окрáпывать postříkati, kropenatým udělati.
окрáсить, окрáшивать barvou natříti, obarviti; o.-ся obarviti se.
окрестúть (о. младéнца) pokřtiti; o.-ся p. se.
окрéст-ность (crk. —ie *n.*) okolí; o. гóрода; —ный okolní.
óкрестъ *adv.*, óколо, вокрýгъ okolo; o. престóла kolem trůnu.
окрив-éлый na jedno oko oslepl'; jednooký; —éние *n.* oslepnutí na jedno oko; —éть na jedno oko oslepnouti.
окрúкнуть, окрúкивать кого-лúбо okřiknouti koho, t. domlouvati komu; 2. pokřikovati na koho; óкрикъ, a domluva.
окрилúть, окрилáть okřídliti; 2. ducha komu dodati; o.ся okřídliti se; vzmužiti se.
окрúнъ, a (crk.) číše (čes. okřín = veliká dřevěná mísa).
окристалл-изовáть, —изóвывать, —овáть, — óвывать skrystalisovati; o.ся skr. se.
окритиковáть skritisovati.
окровáвить, окровавлúть, окровенúть okrvaviti; o.ся okr. se.
окрóй-ки, овъ *pl. m.* odkrojky, odřezky; —ница (crk.) zástěra ženská.
окрóить okrojiti, kolem ukrojiti.
окрóмѣ *v.* крóмѣ.
окропúть, окроплáть pokropiti; o.ся p. se.
окрóшка *n. f.* okroška, sekané maso n. ryba s kvasem, okurkami atd.
окрýга *f. v.* óкругъ.
округл-éние *n.* okrouhlení; —úть, —ять okrouhliti; o.ся o. se. [hlý.
окрýгл-ость okrouhlost; —ый okrouокрýгъ, a okres, okruh; лѣснóй о. lesní okruh, hajemství, revír.
окруж-áть, —úть (о. гóродъ войскáми) obklíčiti; лѣсá —áютъ долúну lesy obklíčejou dolinu; o.ся obkl. se; —éние *n.* obklíčení; —éнный obklíčený.
окрýж-истый rozsáhlý, obsáhlý; —ie *n.* okruh; —ность objem; 2. obvod, okoloměr *Peripherie*; 3. *pl.* —ности (гóрода) okolí; —ный okolní; 2. okružný; —ное письмó oběžník; 3. okresní; o. начáльникъ okresní přednosta.
окрýта *f.* okruta, přístroj na hlavu ženštin v Permské gubernii.
окрутúть, окручáть (star.) oděvem opatřiti, odíti.
окрýтн-икъ, a kdo o. svátcích přistrojí se pro obecné veselí; —ица *f.*
окрывáть, окрúть чѣмъ pokryti něčím; o.ся p. se.
окрылáтѣть okřídlatěti.
окрúситься на кого *v.* крúситься.
окрѣпа *f.* opevnění.
окрѣп-úть, —лúть opevniti; o. землю упěchovati zemi; o.ся opevniti se.
окрѣп-лость stvrdlost, stuhlost; —лый stvrdlý, stuhlý; zakyslý; —нуть stvrdnouti; o. дýхомъ utužiti se duchem.
оксамúтъ, a (star.) aksamít *v.* бáрхатъ; *adj.* оксамúтный.
оксимéль, я *m.*, уксусомёдъ octomed.
óксофтъ, a oxhoft (míra 18 věder).
октáва *f.* oktava, osmice (v hudbě).
октáнтъ, a oktant, osmikruh.
октаэдръ, a, осмигрáнникъ osmihran *oktaëder*.
октойхъ, a, осмогласникъ osmihlasník.

октя́брь, я říjen (měsíc), *October*; *adj.* октя́брскій.
окулирова́ть (-ру́ю, -ру́ешь) očkovati (strom); —а́ніе *n.*; —о́ванный.
окули́стъ, а lékař očí.
окуну́ть, окуна́ть potopiti n. pohřížiti do vody a vytáhnouti; о.ся potopiti se (окуну́лся ра́за два a вы́скочилъ и́зъ воды).
о́кунь, я, *dem.* окунёкъ, нька *m.* okoun *Perca* (ryba); окунёвый okounový.
окупа́ть, окупи́ть (star.) vykoupiti; о.ся v. se; окупленный vykoupený.
окупникъ, а kdo se vykoupil (z nevolnictví).
о́купъ, а výkup, výkupné (-ého *n.*), suma výkupná.
окури́ть, окуривать vykouřiti, vykuřovati; о. покои v. pokoje; о.ся v. se; окуре́ніе, окуриваніе *n.*, окурка vykuřování; окуривальщикъ, окуриватель vykuřovatel; окуривальщица, окуривательница *f.* -lka.
окуса́ть, окусывать okousati (о. кость); о.ся ok. se.
окусокъ, ска okusek.
окут-ать, —ывать zabaliti, zabaliti; о. больна́го; о. де́рево на́ зиму; о.ся zabaliti se, zahaliti se; —аніе, —ываніе *n.*, —ка *f.* zabalení, zahalení.
олáдья *f.*, *dem.* олáдейка lívanec; svítek.
олачу́га *f. v.* лачу́га.
óле! *int.* (crk.) o! ale!
олеáндръ, а oleandr *Nerium oleander* (rstl.).
оледен-и́ть, —я́ть v led proměniti; —е́лый zledovatělý, v led proměněný; ledem pokrytý; —е́ть zledovatěti; v led se proměniti, ledem se pokryti.
óлей, я olej *v.* елéй.
олéинъ, а olein.
óлекъ, а (star.), остáтокъ ost!atek, zbytek.
олéн-ецъ, ица (star.) jelínek; —ина *f.* jelenina, jelení maso; 2. jelenina, jelenice, jelení kůže; —ій, ья, ье jelení; о. рогъ jelení roh; —ья шерсть jelení srst; —ьи перчáтки jelení rukavice.
олéнь, я *m.* jelen *Cervus elaphus*; о. сѣверный sob, ren *Cervus tarandus*; о. летýчій roháč *Lucanus cervus* (hmyz).
олéшникъ, а, олешня́къ, а olešník, mladý olšový les.
олúва *f.*, мáслина oliva.
оливúнъ, а oliyin (nerost).
олúв-ка *f.* olívka; 2. oliva, hlavička na zámku při dveřích; —ковый olivový; о. цвѣтъ olivová barva; — ковато цвѣта barvy olivové, olivový; -ое дéрево *v.* мáслина; —ный olivový; -ная вѣтвь větev olivová.
оли-гархúческій oligarchický; —гáрхія oligarchie; —гáрхъ, а oligarch.
олимпиáда *f.* olympiada (čtyrletí mezi olympickými hrami).
олúфа *v.* алúфа.
олицевúть, -вля́ть, олицетвори́ть, -ря́ть zosobniti; о.ся z. se; олицевлéніе, олицетворéніе *n.* zosobnění.
оличúть, -áть *v.* обл...
óлна, óлны *conj.* (star.) když; óлни, óлны *conj.* (star.) jestliže.
оловúна (crk.) pivo kořenné.
оловúръ, а (star.) purpur.
óлово *n.* cín *Stannum* (čes. olovo svinéčь).
олово-лéй, я, —лiя́тель, я kdo slévá cín (olovo) pro hádání.
оловя́н-икъ, —ичекъ, чка, —никъ, а cínovka, cínová nádoba.
оловяни́чникъ, а cínař.
оловя́нный cínový.
олтáрь, я *v.* алтáрь.

охуховáтый tulpaský, přihloupl'ý; óлухъ, a tulpas, hlupák, trulant.
óльстра bambitnice, pouzdro na bambitky *Holster* (angl.).
óльха *f.* olše *Alnus.*
ольхóв-ина *f.* olšovina, olšové dřevo; —никъ olešník, olšový les; 2. olšák *Agaricus alneus* (houba); —ый olšový; o. лѣсъ olšový les; o. грибъ *v.* ольхóвникъ 2.
ольшáнка pěnice *Accentor modularis.*
ольшнякъ, á *v.* олешнякъ.
оляденѣть zarůsti bylím.
олáпка *f.* skorec *Sturnus cinclus.*
олáповатый neohrabaný, nemotorný; neohrabaně udělaný.
омáнъ, a oman *Inula Helenium.*
омáчивать *v.* омочúть.
омéга *f.* o-mega (v řečtině).
омéгъ, a rozpuk *Cicuta virosa* (rstl.); o. пёстрый, пятнúстый, большóй bolehlav *Conium maculatum*; омéговый rozpukový.
омéжникъ, a, укрóпъ водянóй, кóнскій kmín vodní, kobylí kopr, tužebník *Phellandrium aquaticum (Oenanthe).*
омéла *f.* jmelí *Viscum.*
омéнь, и *f.* oman *v.* омáнъ, девятисúлъ.
омерз-úтельный protivný; ošklivý, nechutný, hnusný; -ость -ost'; —úть, —áть nechuť n. ošklivost vzbuzovati; —ѣлый co se zošklivilo, znechutilo; —ѣніе *n.* nechuť; omrzení; —ѣть zprotiviti se, zoškliviti se (omrzeti).
омертв-ѣлость zmrtvělost, strnulost; —ѣлый zmrtvělý, strnulý; —ѣніе *n.* zmrtvění, strnutí; —ѣть zmrtvěti, strnouti.
ометáть, омётывать (чѣмъ) naházeti kolem do kola, ometati.
омётъ, a (crk.) lem, obruba.
óмнибусъ, a omnibus, vůz společenský.
омовéніе *n.* omytí.
омогáться, омóчься (star.) z nemocí povstati.
óморкъ *v.* óморокъ.
омофóръ, a *v.* нарáмникъ.
омочáть, омочúть omočiti; o.ся o. se; глазá омочúлись слезáми oči zalily se slzami; омочéніе *n.* omočení.
омрач-áть, —úть zatemniti; o. óчи zat. oči; zaslepiti; —éніе *n.* zatemnění; zaslepení; —úтельный zaslepovací, zatemňovací.
óмуль, я omul, losos podzimní *Salmo autumnalis*; омулéвый omulový; омулéвина omulovina, maso z omule.
óмутъ, a, *dem.* омутóкъ, ткá prohlubeň pod vodou, hlubočina.
омыв-áльница *f.* (crk.) umyvadlo; 2. o., —áтельница umyvačka, myčka; —áніе *n.* omývání; —áтель, я omyvač, myč; —áтельный (crk.) omyvací; —áть (-áю, -áешь), омы́ть omývati, omyti; океáнъ —áетъ берегá Сúбири oceán omývá, oplachuje, zavodňuje, svlažuje břehy Sibiřské; o.ся omývati se, omyti se.
омы́локъ, лка *v.* обмы́локъ.
онáгръ, а, дúкій осёлъ divoký osel *Onager.*
онáмо *adv.* (crk.), тудá onamo, tam.
онан-úстъ, а, рукоблýдникъ onanista; —ія *f.*, рукоблýдіе onanie.
óндѣ *adv.* (crk.) onde.
óниксъ, а, онúхій, я onyx (drahý kámen); *adj.* óниксовый.
óникъ jméno písmene *o* (онъ, on); 2. (star.) název spojených písmen *oy.*
óно . . . óно . . . (star.) buď . . . buď . . .
оно-гдáсь(prost.),—мéдни,—мнúсь *adv.* nedávno (onehdá); —гдáшній, —мéднишій, —мнúшній, яя, ее nedávný.
óполъ *adv.* (star.) na druhé straně (řeky), na druhém břehu.

онтолóгія *f.* ontologie, bytosloví.
онýч-а *f.* onuce; —ина *f.* kus onuce.
онъ *pron. m.* on; онá *f.* ona; онó *n.* ono; *pl.* онú (*m. n.*) oni (*m.*, ona *n.*), онѣ *f.* ony; 2. онъ, *dem.* óникъ jmeno písmene *o* v církevní azbuce.
óный, ая, ое onen, ona, ono.
онѣм-íть, —лáть oněmiti, němým udělati; —ѣлость oněmělost; omámenost;—ѣлый oněmělý; omámený, zmámený; zbrněly (o údech); —ѣніе *n.* oněmění; zbrnění (údu); —ѣть oněměti; 2. omámiti se; 3. zbrněti (o údech).
оолúтъ jikerec *Oolith*; *adj.* оолúтовый.
опад-áніе *n.* opadání; o. водú, o. лúстьевъ; —áть opadati; опáсть opadnouti; опáдывать (star.) opadávati; —áютъ лúстья съ дерéвъ listí padá se stromů; óпухоль опáла otekllna n. opuchlina opadla, splaskla; водá въ рѣкѣ начинáетъ —áть voda v řece začíná opadávati, padati; —éніе *n.* opaопáздывать *v.* опоздáть. [dnutí.
опáивать *v.* опоúть; 2. *v.* опоúть.
опáй-ка *f.* přiletování něčeho kolem do kola, obletování; —щикъ *v.* паúльщикъ.
óпакій, ая, ое (star.) obrácený, opačný; óпако, óпакъ *adv.* (star.) nazpátek.
опáла *f.* (star.) nemilost (carská); 2. vypovězenství, vyhnanství; подвергáть кого-либо опáлѣ, наложúть на кого-либо опáлу dáti někoho do klatby.
опалéніе *n.* opálení.
опáлзывать *v.* оползтú.
опалúть, опалáть opáliti; o.ся op. se.
опáлов-икъ, a labradorec, opalovík (kámen); —ый opalový; опáлъ, a opal (drahokam).
опáлывать *v.* ополóть.
опáлый opadlý, spadlý; -ые плодú spadlé ovoce, padavky *pl.*; -ыя щёки vpadlé tváře n. líce.
óпаль, и *f.* spadlé ovoce n. listí se stromů; pádel.
опáль-ный v nemilosť přišlý, do klatby daný (o. дворянúнъ); 2. zabavený (-ое имѣніе); 3. zanedbaný, schátralý (o. домъ); —ство hněv (dopálenosť); *v.* опáла; —чивый (star.) prchlivý (dopálený).
опáмят-оваться, —ываться vzpamatovati se.
опáр-а *f.* těsto zadělané kvasnicemi, zadělání; zákvas; —éніе *n.* zapaření v lázni parní; —ить, —ивать horko v parní lázni první koupelí umírniti; —никъ nádoba (misa, skříň, necky), do níž se zadělává těsto.
опаршúв-ѣлый opražívělý, prašivý; —ѣть opražívěti.
опáрывать *v.* опорóть.
опас áться, —тúся čeho strachovati se, báti se (—áюсь нóчью ѣхать въ дорóгу); o.ся míti se na pozoru; —áть, —тú (star.) chrániti, ochraňovati; —éніе *n.* pozor, opatrnosť; strach; подъ —éніемъ наказáнія pod trestem.
опáс-ливость opatrnosť, prozřetelnosť; —ливый opatrný, prozřetelný, obezřelý; —ность nebezpečnosť, nebezpečí; —ный nebezpečný; -ная грáмота průvodní list (glejt); *adv.* —но nebezpečně.
опáсъ, а stráž průvodčí, průvod *Sauvegarde.*
опах-áло *n.*, *dem.* —áльце vějíř; —áльщикъ, а vějířník; —áльный vějířový; —áть, опáхивать přeorati kolem do kola.
опахнýть, опáхивать vějířem odehnati; prach otříti, oprášiti; o.ся отъ чего ohnati se něčím (vějířem), zahnati mouchy.

óпахъ, а, óпашь, и *f.* oháňka, ocas některých zvířat.
óпашень, шня (star.)letní plášť mužský.
опáшка; надѣть на опáшку obleci šaty na sebe, ale nedati rukou do rukávů.
опашны́й (óй), áя, ое šat, jenž se nosí bez rukávů.
опая́ть opájeti, oletovati kolem.
опéка *f.* poručnictví, opatrovnictví; дворя́нская о. šlechtický úřad opatrovnický (nad vdovami a sirotky šlechtickými); отдáть имѣніе подъ опéку dáti jmění pod opatrovnictví; быть подъ опéкою býti pod opatrovnictvím.
опеку́н-скій poručnický; —ство poručnictví; —ствовать poručníkovati, býti poručníkem; —ша *f.* poručnice; opatrovnice; опеку́нъ, а poručník; opatrovník.
опёнокъ, нка liška (stroček) *Agaricus cantharellus* (houba).
опепел-éніе *n.* obrácení v popel; —и́ть obrátiti v popel; опеплéніе *n.* zpopelení *Incineration.*
óпера *f.* opera, zpěvohra; *adj.* óперный.
опер-áторъ, а operator *Operateur;* —аціóнный operační; о. планъ op. plán; —áція *f.* operace (chirurgická).
опереди́ть, оперéживать когó-либо въ чемъ předstihnouti koho; оперéженіе, оперéживаніе *n.* předstižení.
оперéніе *n.* opeření (ptačí).
оперéть opříti *v.* опирáть.
опери́ть, оперя́ть opeřiti; о.ся op. se (o ptácích), dostati peří; polepšiti si svoje poměry.
опечáл-ить, —ивать когó чѣмъ (непріятною вѣстью) zarmoutiti, zkormoutiti někoho něčím; о.ся z. se; —еніе, —иваніе *n.* zkormoucení, zarmoucení.
опечáт-ать, —ывать soudně zapečetiti, zpečetiti, pečeť soudní přiložiti; о.ся udělati chybu v tisku; —ка *f.* chyba tisku, omyl tiskový.
опéч-екъ, чка základ položený pod pecí, pod kamny; —ина stará v peci (v kamnech) vypálená hlína.
опечен-ѣлый zjaternělý; —ѣніе *n.* zjaternění.
опéчье *n.*, опéчище *n.* zbytky staré peci (starých kamen); místo kde stála pec.
опив-áло *m.*, —áльщикъ, а kdo pije na cizí útraty; —áніе *n.* pití na cizí útraty; —áть, опи́ть когó píti na cizí útraty; о.ся upiti se (do smrti); —óха *m. et f.* kdo pije na cizí útraty.
опи́вки, вокъ *pl. m.* zbytek nápoje (ve sklenici).
опил-éніе, опи́ливаніе *n.* opilování; 2. ořezání pilou; —и́ть, опи́ливать opilovati (pilníkem); 2. ořezati pilou.
опи́л-ка *f.* opilování; —окъ, лка *m.* kousek upilovaný, n. pilou uřezaný; —ки, овъ *pl. m.* odpilky, piliny; желѣзные о. železné odpilky.
опирáть opírati; о.ся óбо что, на что opírati se o něco, na něco; опирáніе *n.* opírání.
опис-áніе *n.* popsání, popis; —áтель popisovatel; —áтельница popisovatelka; —áтельный popisovací; -ая анатóмія pytva popisná, anatomie deskriptivní; -ая поэ́зія básnictví popisné; —áть, опи́сывать popsati, popisovati (о. произшéствія); 2. (о. имѣніе), popsati (jmění) udělati popis n. inventář (pozůstalosti); 3. (math.) opsati, popsati, táhnouti čáru; 4. zabaviti, konfiskovati; о ся přepsati se, udělati chybu ve psaní, omýliti se ve psaní; 2. о.ся съ кѣмъ либо о дѣлѣ dopisovati si s někým; 3. zapsati se na statek (star.).
опи́ска *f.* chyba n. omyl ve psaní.

описны́й (о́й), а́я, о́е zabavený, konfiskovaný; -о́е имѣ́ніе.
опи́сч-икъ (опи́щикъ), a kdo popisuje pozůstalé jmění *Inventator*; 2. *Confiscator*; —ес, аго *n.* (star.) plat písařský, plat od psaní.
опи́сывать *v.* описа́ть.
о́пись, и *f.* popis, seznam majetku, inventář; 2. konfiskace, zabavení; его́ имѣ́ніе состо́итъ подъ о́писью jeho jmění je zabaveno.
опи́ть *v.* опива́ть.
опій, я, о́піумъ, a opium.
опи́йство *n.* (crk.) opilství.
опла́в-ить, —ливать tavením očistiti, roztopiti; —ка *f.* očištění tavením, roztopení; —ки, овъ *pl. m.* usedlina z roztopené věci.
опла́зивый (crk.) příliš zvědavý; опла́зиство *n.* přílišná zvědavost.
опла́к-ать, —ивать oplakati, oplakávati; о. смерть своихъ родителей o. smrť svojich rodičů; о.ся opl. se.
опла́та *f.* (о. долго́въ) oplata, oplacení, upl., splacení (dluhův).
оплати́ть, опла́чивать oplatiti, upl., spl.; о.ся dluhy oplatiti, upl., spl.
опла́тный co lze oplatiti, oplatný, splatný.
опла́чéніе, опла́чиваніе *n.* oplacení.
оплев-а́ніе, оплёвываніе *n.* poplivání; —а́ть, оплёвывать poplivati (o. ко́мнату); 2. о. кого́ plivati na někoho t. pohrdati jím.
оплеска́ть, оплёскивать, оплеснýть poplískati, pocákati, postříkati; о.ся p. se.
оплéсть, оплести́, оплета́ть (что-либо чѣмъ) oplesti, oplítati; 2. (prost.) šiditi, podváděti; 3. (prost.) polykati, hltati, hltavě jísti; shltnouti; о.ся oplítati se.
оплетéніе *n.* opletení.
оплéтка *f.* poplítka u biče atd.
оплеу́ха, *dem.* оплеу́шина *f.* pohlavek, záhlavek, zášijek.
оплéч-ки, овъ *pl. m.*, —никъ, а, —ье *n.* náramník u roucha, mešník, náplecník; 2. (star.) —ье, *n. v.* оплóтъ.
оплодотвор-éніе *n.* zúrodnění; —éнный zúrodněný; —и́тельный zúrodňovací; —и́ть, —я́ть zúrodniti, zúrodňovati; о.ся zúr. se.
оплóтъ, a plot, ohrada kolem něčeho; 2. ochrana, záštita.
оплóхъ, a nedopatření; и на молодца́ быва́етъ оплóхъ i bystrozraký někdy se přehlídne.
оплош-а́лость nedbalost, nepozornosť; —а́лый nedbalý, kdo pronedbal příhodný čas; —а́ніе *n.* promeškání, obmeškání; —а́ть promeškati, zameškati, obmeškati.
оплóш-ливость, —ность, (star. —ство) nedbalosť, netečnosť; obmeškalosť; —ливый, —ный nedbalý, netečný; obmeškalý.
оплыв-а́ніе *n.* oplutí, obplutí (kolem do kola); —а́ть, опла́ть (о. весь о́стровъ) oplouti (o. celý ostrov); 2. rozplývati se; свѣча́ опла́ла svíčka roztekla, splákla; гли́на отъ дождей —а́етъ hlína od dešťů se rozmočila.
опла́в-ина *f.* balvan sněhový svalený s hůry (v Sibiři), lavina; —чивый rozplývavý.
опла́тіе *n.* oplutí; опла́ть *v.* оплыва́ть.
оплѣснев-ѣлый splesnivělý; —ѣть splesnivěti.
оплѣшив-ѣлый oplechalý; —ѣніе oplešivění, oplechatění; —ѣть oplešiveti, oplechatěti, olyseti.
опога́н-еніе, —иваніе *n.* znečištění; —ить, —ивать znečistiti; о.ся zn. se.
оподе́льдокъ, a opodeldok, mast pakostničná.
оподозрѣва́ть *v.* подозрѣва́ть.
опо́екъ, о́йка *m.* vydělaná teletina.

опозд-áлый opozdilý; —áние *n.* opoždění; —áть, опáздывать opoździti se.
опознáть, опознавáть poznati (o. крáденую вещь); o.ся při poznávání (při ohledávání) se omýliti.
опознáчить (u mysliv.) přezvěděti zvíře.
опозóр-ение, —иваніе *n.* pohanění, zostuzení; —ить, —ивать koho pohaněti koho; zostuditi koho; ostudu komu udělati; o.ся ostudu si způsobiti.
опóить, опáивать příliš napojiti (o. лóшадь); 2. otrávіti; o.ся otr. se.
опóка *f.* opuka (kámen); 2. kadlub slévačský.
опóлзти, оползáть, опáлзывать oblezti, plaziti se kolem; 2. slezti, oblezti (глúна оползлá).
опóлóвня *f.* komora na otruby, otrubárna.
опóлоскáть, опóлоснýть, опóлáскивать opláchnouti, spl.; o.ся opláchnouti se.
опóлóть, опáлывать opliti kolem do kola.
опóлч-áть, —úть ozbrojiti; válečně vypraviti; o.ся ozbrojiti se, vypraviti se válečně; —éнець, нца zemský obrance; —éніе *n.* ozbrojení, válečné vypravení; земскóе o., нарóдное o. zemská obrana (vojsko svolané k obraně země); 2. o. (star.) bitva.
опомёлокъ, лка opotřebované pometlo; опомéлье *n.* násada u pometla.
опóмниться, опóмниваться vzpamatovati se; k sobě přijíti.
опóна *f.* (crk.) opona; *adj.* опóнный.
опончá *f. v.* епанчá.
опóра, *dem.* опóрка *f.* opora; podpěra, podpírka; тóчка опóры опéра, bod podpěrný; сынъ o. стáрости моéй syn je podporou mé starosti, мého стáрí; быть опóрою чегó-либо býti podporou něčeho, podporovati něco.
опóрникъ, a oporník *Hernas* (rstl.).
опóрный podporný, podpěrací; o. пунктъ bod podpěrný.
опорóзнить, опорáжнивать (o. кóмнату) vyprázdniti; o.ся vypr. se; опорожнéніе, опорознéніе *n.* vyprázdnění.
опоросúться oprasiti se.
опорóть, опáрывать odpárati kolem do kola.
опорóч-ить, —ивать (o. своё звáніе) znectiti, zhanobiti (svoje povolání); 2. ztupiti, pohaněti; опорóченный судóмъ soudem naříknutý; —éніе, —иваніе *n.* znectění, zhanobení; 2. ztupení.
опóръ, а *v.* опóра; лóшадь скáчетъ во весь опóръ кŭй uhání plným cvalem.
опостúл-ый, —ѣлый omrzelý; —ѣть omrzeti se, omrzelým se státi; свѣтъ емý —ѣлъ svět ho omrzel.
опохмѣл-éніе *n.* posilnění (napití) po opici; —úть, —áть dáti něco na posilněnou po opici; o.ся po opici něčím (líhovým nápojem) se posilniti.
опочив-áльня *f.* ložnice, odpočívárna; —áніе *n.* odpočívání; spánek; —áть, опочúть odpočívati.
опóчистый opukovatý.
опоя́с-ать, —ывать opásati; o.ся op. se; —ка, опоясь, и *f.* opáska, pásek.
оппозúція *f.* oposice, strana odpůrčí, str. odporná.
опрáва *f.* obruba, kování (na dýmce)
оправд-áніе *n.* ospravedlnění; —áтель ospravedlňovatel; -ница -ka; —áтельный ospravedlňovací; —áть, оправдывать ospravedlniti, -ňovati; o.ся ospr. se; 2. splniti se, vyplniti se, uskutečniti se (o nadějích); мой сонъ —áлся můj sen se vyplnil.

опра́в-ить, оправля́ть, опра́вливать upraviti, opr.; spořádati (šaty, vlasy); 2. okovati, kováním opatřiti; zasaditi do zlata atd.; 3. ospravedlniti; o.ся upraviti se; ospravedlniti se; zotaviti se (больно́й оправля́ется); —ка *f.* okování.

оправно́й (о. пе́рстень) kamínkem (obrubou) opatřený.

опра́в-очный obrubovací, zasazovací; (-ая пи́лка); —щикъ, а okovavač.

опра́стывать *v.* опроста́ть.

опра́шивать *v.* опроси́ть.

опредѣл-е́ніе *n.* určení, ustanovení; 2. úřední výměr, výnos, vynešení, vynáška; nález; rozhodnutí; o. сена́та nález senátu, rozhodnutí senátu; суде́йское o. rozsudek, soudní nález, výrok; —е́нія Всевы́шняго dopuštění boží, boží uložení, boží řízení, boží soudy; 3. o. ustanovení (do služby); —е́нность, —и́тельность určitost; —е́нный určitý; —и́тельный určitý; určovací; —и́ть, — я́ть určiti; ustanoviti; o. де́ньги на поку́пку ustanoviti peníze ke koupi; o. къ до́лжности, къ ме́сту ustanoviti v hodnosti, ve službě.

опри́ч-нина, —нина, опри́шнина, опри́шня *f.* (star.) vyhražený majetek, výsadní statek (zvl. vyhražená část Ruska za cáře Ivana Hrozného); 2. jízdná družina Ivana Hrozného; —никъ jízdný strážník, člen jízdné družiny *v.* опри́чнина 2); —ность zvláštnost; —ный, ая, ое, опри́шній, яя, ее (star.) zvláštní; vedlejší.

опри́чь того́ *prp.*, кро́мѣ того́ kromě toho (pol. oprócz tego).

опро́бовать zkusiti, zkoušeti.

опрова́дить (star.) provoditi.

опроверг-а́ніе *n.* vyvrácení; —а́тель vyvracovatel; -ница -ка; —а́тельный vyvracující; —а́тельство *n.* vyvrácení; —а́ть (ло́жныя мнѣ́нія) vyvraceti; опрове́ргнуть vyvrátiti; 2. převrhnouti; o.ся vyvr. se; опроверже́ніе *n.* vyvrácení; опрове́рженный, опрове́ргнутый vyvrácený; превръ́женý.

опро-кида́ть, —ки́дывать, —ки́нуть (горшо́къ, каре́ту) převrhnouti (hrnec, kočár); o. на кого́ непра́вды и клеветы́ svaliti n. uvrhnouti na někoho nepravdy a klevety; o.ся převrhnouti se; o.ся на кого́ obořiti se na někoho; —ки́нулась ло́дка, коля́ска převrhla se lodka, koleska.

опрокидь, и *f.*: поста́вить ка́дку опрокидью káď poklopiti.

опро-метну́ться, —мётываться přenáhliti se, překvapiti se; —мётчивость přenáhlenost; —мётчивый přenáhlený.

опрометью *adv.* v největším spěchu; онъ бро́сился о. бѣжелъ jako když mu hlava hoří.

опроси́ть, опра́шивать o komž (o женихѣ, o невѣстѣ) vyptávati se; опро́сный vyptavací, dotazovací.

опроста́ть, опра́стывать (сосу́дъ, домъ) vyprázdniti; o.ся vypr. se; (star.) vyprostiti se, osvoboditi se.

опрости́ть, опрощать zjednodušiti.

опростоволо́сить, —о́шивать rozprostovlasiti; o.ся r. se; 2. hloupý kousek dokázati.

опростѣть (star.) na rozumu sejíti.

опро́счикъ, а, опро́щикъ vyptavač, dotazovač.

опро́съ, а vyptávání, dotazování; 2. výslech.

опротивѣть zprotiviti se; -ѣло лѣка́рство lék se zprotivil.

опро́чь, опро́чѣ (star.) *v.* опри́чь.

опру́дить, опру́живать (посте́лю) poscati postel; o.ся (во снѣ) poscati se (ve spaní). [(vůz).

опру́жить, опру́живать (возъ) zvrátiti

опры́ск-аніе, —иваніе *n.* poprýskání, postřikání; —ать, —ивать, опры́снуть poprýskati, postříkati; о.ся p. se.

опрѣва́ть, опрѣть zvlhnouti zplesnivěti.

опрѣл-ина vlhkem a plesnivinou pokažené místo; —ый zvlhlý, zplesnivělý.

опрѣсно́къ, а (crk.) přesnice, přesný chleb (u židův); опрѣсно́чный přesničný; о. день den přesnic.

опря́дки, овъ *pl. m.* nedopřádky.

опря́сть všecko sepřísti, vypřísti; 2. (prost.) všecko sníst, shltati, sežrati.

опря́т-ать, —ывать čistoty hleděti, uklízeti (pol. uprzątać); —ливость, —ность, —ство čistotnost; —ливый, —ный čistotný, čistoty milovný.

опсова́ніе *n.* (crk.), руга́тельство nadávka, přezdívka.

о́птика *f.* optika, světloznalství, světlozpyt; о́птикъ, а optik, světloznalec; světlozpytec; опти́ческій optický, světloznalský.

оптим-и́змъ, а optimismus; —и́стъ, а optimista, zdarovidec.

оптово́й, опто́вщикъ, о́птомъ *v.* обт...

опуска́ніе *n.* spuštění.

опуска́ть, опуща́ть, опусти́ть spustiti (most zdvihací, okno u kočáru); о. гробъ въ могилу spustiti rakev do hrobu; о. pohroužiti do vody; о. пти́цу pustiti ptáka (na svobodu, z klece); о. струны́ на скри́пкѣ spustiti struny na housliích; о. по́водъ у ло́шади popustiti uzdy koni; о. ру́ки ruce spustiti (takže sklesnou); о. кри́лья křídla svěsiti (ducha pozbyti); о. vynechati (ve psaní, ve spise); о. вре́мя čas (příhodný) ztratiti, nechati minouti.

опускны́й (-о́й), а́я, о́е spouštěcí; -ая рѣшётка spouštěcí mříž.

о́пускъ, а spuštění; 2. spouštěcí dveře, padací dv.; spouštěcí okna, postrkovací o. (v kočáře atd.).

опустош-а́ть, —и́ть zpustošiti; —е́ніе *n.* zpustošení; —и́тель zpustošitel; —и́тельный zpustošovací.

опуст-ѣлый zpustlý; —ѣть, —ѣва́ть zpustnouti.

опу́т-аніе *n.* opletení; spl.; zapl.; —ать, опу́тывать oplesti kolem do kola; о. кого́ splesti, zaplesti koho; —ина, —инка *f.*, —никъ, а poutka na nohou lovčích ptáků *v.* обна́сцы; —чикъ tenetář, kdo loviště zatáhne tenaty.

опу́х-нуть, опуха́ть opuchnouti, spuchnouti, otéci; —лый opuchlý, spuchlý, oteklý; о́пухоль, и *f.*, опухле́ніе *n.* opuchlina, oteklina; о́пухоль опада́етъ oteklina opadává, splaskla.

опуш-а́ть, —и́ть obložiti, olemovati; о.ся opeřiti se (o ptácích); лѣсъ —и́лся les pokryl se listím.

опу́шка *f.*, о́пушь, и *f.* lem, lemování; 2. kraj lesa obrostlý houštím (hustým křovím).

опущ-а́ть, —е́ніе *n. v.* опуска́ть, -а́ніе.

опыта́ть, опы́тывать (опыту́ю) (star.) ptáti se, tázati se; 2. ptáti se právem útrpným (mučiti); 3. zkoušky dělati, zkoušeti.

о́пыт-ность zkušenost; —ный zkušený; о. человѣкъ zk. člověk; -ая фи́зика slozpyt zkušebný (fysika experimentální); -ая психоло́гія dušesloví zkušebné (psychologie empirická).

о́пытъ, а zkouška, pokus *experiment*; хими́ческіе о́пыты zkoušky lučební; о. въ стихахъ и про́зѣ pokus ve verších i próse; на о́пытѣ dle zkušenosti, ze zkušenosti.

опьяне́ть opiti se; опьяне́лый opilý.

опѣва́ть, опѣть (prost.) zhaněti.

опѣшить opěšeti (koně ztratiti a po-

tom jíti pěšky); 2. strnouti, zaraziti se (o člověku).
опáть *adv.* opět.
орáва *f. v.* арáва.
орáкулъ, a věštba, *oraculum.*
орáло *n.* rádlo (oradlo).
орáльный orací.
орáм-ица *f.* (star.) orná země, orná půda; —ый (star.) orný.
орангутáнгъ, a orangutang *v.* обезьяна.
оранжерéя *f.* pomorančovna *Orangerie*; *adj.* оранжерéйный; оранжерéйщикъ, a hospodář pomorančovny.
óранина *f.*, орань, и oranina, zoraná země.
орáніе *n.* orání.
óранный, ая, ое oraný, á, é; **óранъ**, а, о orán, a, o.
орáрій, я, **орáрь**, я stola kněžská.
орáтай, я **оráч**; rataj (orataj).
орáтель, я *v.* орáтай; 2. křikloun; —ный orací, orný; —ныя орýдія orné náčiní.
оратóрія *f.* oratorium (hudební skladba); 2. řečnictví. [nický.
оráторъ, a řečník; **ораторскій** řeč-
орáть (орю, óрешь) orati (zemi, pole); о.ся o. se; 2. орáть (орý, орéшь) křičeti, křiklavě zpívati, hulákati; о. во всё гóрло z plného hrdla křičeti.
орáчъ, a (crk.) *v.* орáтай.
орбúта *f.* oběžniště, dráha oběžnic *Orbita*; *adj.* орбúтный.
орган-изáція *f.* organisace; —úзмъ, a organismus; —úстъ, a varhaník (kdo hraje na varhany); 2. varhanář (kdo staví varhany); —úческій organický.
оргáн-ка *f.* padací mříž (v branách městských); —никъ, a *Tubipora*; —ный varhanní; о. пунктъ postup varhanní *(Orgelpunkt)*; о. мѣхъ měch u varhan; —щикъ, а *v.* органúстъ; оргáнъ, a varhany *pl.*
óрганъ, a organ, ústroj, nástroj.
ордá, ы orda, horda (plemeno tatarské); 2. horda, tlupa mnohočetná.
óрденъ, a (něm. *Orden*) řád (rytířský, mnišský); кавалéръ óрдена св. Влади́мира rytíř řádu sv. Vladimíra; о. iезуúтскій řád jezuitský; о. řád sloupů, sloh sloupů.
ординáр-ецъ, ца ordonanční voják, о. дóстойник; —ный řádný; о. профéссоръ ř. profesor; о. академúкъ ř. akademik; 2. o. obyčejný, pořadovní; о. чай obyč. čaj.
ординáта, ордонáта *f.* (math.) pořadnice.
ордонансъ-гаузъ, а (něm. *Ordonance-Haus)* dům vojenského velitelstva.
ордúн-ецъ, ца člen hordy tatarské; —скій, ая, ое hordovní.
орёлъ, орлá *m.* orel *Aquila*; *dem.* óрликъ, a orlík.
оржáвѣть zrezavěti; -ѣлый zrezavělý.
оржáной *v.* ржáной.
оржáтъ, а nápoj z mandlového mléka a cukru *Orgeade.*
оригинáлъ, а, *dem.* оригинáлецъ, льца originál, původní kus; původní spis, prvopis; (v knihtisk.) originál, rukopis.
оригинáльн-ость originálnost, původnost; —ый originální, původní.
орикто-гнóзія, —лóгія náuka o kopaninách, oryktognosie, oryktologie; —логúческій oryktologický.
оріóнъ, а orion (shvězdění), proluky.
оркéстръ, а orchestr, hudební sbor; оркéстровый orchestrový; оркестровáть pro orchestr zařídit.
óркишъ, а špalda, samopše *Triticum spelta.* [*albicilla.*
орлáнъ, а orel vodní, říční *Haliaëtos*
орлеáнъ, а orlean (barvivo; látka); 2. orleaník *Bixa orellana.*
орлéйщикъ, а kostelní sluha, jenž při modlitbě biskupovi klade pod nohy koberec (*v.* орлéцъ). [(znakem).
орлéніе *n.* pečetění říšským orlem

орлёнокъ, нка orle, ete, orlíček.
орлéцъ, á okrouhlý koberec, na němž vyšit orel, jenž se klade biskupovi pod nohy při službách božích; 2. jinoraz *Corneus spatosus (Feldspath)*; орлéшникъ *v.* орлéйщикъ.
óрликъ, a orlík; *pl.* óрлики, овъ *pl. m.* orlíček *Aquilegia* (rstl.).
орли́ный, ая, ее orlí; orličí; o. клювъ orlí zobák; o. ка́мень kámen orličí; -ое крыло́, орли́чникъ, орли́шникъ, a, папоро́тникъ крыла́тый orličník *Pteris aquilina.*
орли́ть pečetiti říšským orlem(znakem).
орли́ца *f.* orlice.
óрлій, яя, ее orlí *adj. v.* орли́ный.
орло́пъ, a (na korábech) podpalubí, mezipalubí *Oberloof* (*v.* кýбрикъ *Kuhbrücke*).
орля́къ, a sup skalní *Vultur alpinus*; 2. *v.* орли́чникъ.
орля́нка *f.* (hra dětská) hlava nebo slova, orel nebo slova (když házejí měděný peníz do povětří, aby dle toho, na kterou stranu padne, i výhra připadla); игра́ть въ орля́нку.
орнито-ло́гія *f.* ptakoznalství *ornithologie*; —логи́ческій ornithologický, ptakoznalský; —ло́гъ, a ptakoznalec, ornitholog; —ма́нтія *f.* ptakověštba птицегада́ніе.
оробе́нецъ, нца orobinec *Typha* (rstl.).
оробѣ́ть zoufati; strachem býti přepaden; -ѣ́ніе *n.*; -ѣ́лый.
оросúть, орошáть orositi, zarositi; svlažiti; o.ся orositi se; орошéніе *n.* orošení; svlažení.
орпиме́нтъ, a, мышья́къ жёлтый kamenka *Auripigment.*
орто-гра́фія *f.* pravopis *v.* орѳогра́фія; —ла́нъ, а *v.* овся́нка; —педи́ческій, ая, ое ortopedický; —пе́дія *f.* napravování n. narovnávání těla.
оруден-ѣ́лый, оруде́лый v rudu obrácený; —ѣ́ніе *n.* obrácení v rudu; —ѣ́ть, оруде́ть v rudu se proměniti.
ору́діе (ору́дье) *n.* nástroj; земледе́льческія -ія orné n. orací náčiní; служи́ть ору́діемъ sloužiti za nástroj; 2. o. dělo; полевое o. polní dělo; тяжёлое o. těžké dělo.
ору́дный, органи́ческій organický.
оруже-бо́рецъ, рца (crk.) ozbrojený bojovník; —бо́рный ozbrojený; bojovný.
оружéй-никъ, a, —ный ма́стеръ zbrojíř; —ничій, аго *m.* dozorce nad zbrojnicí; —ный zbrojný; o. дворъ, -ная пала́та, —ня *f.* zbrojnice; o. завóдъ továrna na zbraně.
оруженóсецъ, сца zbrojnoš.
орýж-іе *n.* zbraň; поднáть o. zbraně se chopiti; положúть o. zbraň složiti; —никъ (crk.) zbrojnoš; —ница (crk.) zbrojnice.
оруми́нить oruměniti, očerveniti.
орѣхов-ка *f.*, кедро́вка ořešník *Corvus caryocatactes*; —никъ, а (crk.) cvrčala *Turdus iliacus*; —ый ořechový; o. дроздъ *v.* орѣховникъ; -ое дéрево ořechový strom, ořech; -ое мáсло ořechový olej.
орѣхо-ро́дка *f.* podzemnice olejná (Presl) *Arachis hypogaea*; —тво́рка žlabatka *Cynips.*
орѣхъ, a ořech; лѣсно́й o. ořech lískový (o. lišný); гре́цкій, во́лошскій o. vlaský ořech; водяно́й, чёртовъ o. kotvice *Trapa.*
орѣш-екъ, шка oříšek; черни́льный o. duběnka; —ина *f.* líska *Corylus*; o. гре́цкая, во́лошская (ořešák) *Juglans regia*; —ковый duběnkový; —никъ lískový keř, líska.
орясина *f.* klacek, sochor.
орѳо-гра́фія *f.* pravopis, orthografie; —графи́ческій pravopisný (orthografický).

осá *f.* vosa *Vespa.*
осáд-а *f.* obležení; держáть гóродъ въ осáдѣ oblehati město; —истый (конь) co se dá lehce zastaviti, zadržeti.
осади́ть, осаждáть (гóродъ) oblehnouti, -hati; 2. o., осáживать dále n. níže postrčiti (obruč na bečce atd.); 3. (star.) usaditi, nasaditi obyvatelstvo; o.ся postrčiti se; zastaviti se (o voze).
осáдка *f.* postrčení; 2. usedlina na dně; sraženina *Praecipitat.*
осáднить, осáднивать (себѣ рýку) odříti n. otlačiti si ruku.
осáдный oblehací; -ыя пýшки oblehací děla; 2. o. obležený; -ые лю́ди obležení lidé.
осáд-окъ, дка sraženina *v.* осáдка; —очный sražecí (chem.).
осажáть, обсажáть osázeti.
осажд-áтель oblehatel; —áть oblehati *v.* осади́ть; —éніе *n.* obležení; 2. (chem.) sražení.
осажéніе *n.* postrčení, odstrčení; zastavení. [*v.* осади́ть.
осáживать odstrkovati; 2. srážeti (chem.)
осáлить, осáливать sádlem namazati; o.ся sádlem se namazati.
осáн-истый pěkně rostlý; leporostlý; pěkné postavy; —ка *f.* pěkná postava; slušné důstojné chování-se; вои́нская o. vojenské držení (těla).
осáнна! *int.* hosanna!
осáчивать, осочи́ть doupě zvířete vyhledati a obklíčiti; 2. vypáliti (sklo, škváry atd.).
освáивать *v.* освóить. [-анный.
освидѣтельствовать osvědčiti; -аніе,
освистáть, осви́стывать vypískati, vyhvízdati (herce); -áніе *n.*; осви́станный vypískaný.
освобод-и́тель osvoboditel; —и́тельница osvoboditelka; —и́ть, освобождáть когó osvoboditi; o. отъ пóдатей o. od platů; o.ся o. se; освобождéніе *n.* osvobození; освобождéнный osvobozený.
освóить, освóивать (освáивать) osvojiti si něco; aklimatisovati rostlinu; o.ся osv. se.
освѣдомиться, освѣдомля́ться о чемъ doptávati se, poptávati se po čem, dotazovati se na něco; освѣдомлéніе *n.* poptávání, dotazování.
освѣжи́ть, освѣжáть občerstviti, ochladiti; o.ся občerstviti se; ochladiti se.
освѣни́тися, освѣня́тися star. vzdáliti
освѣтáть, освѣнýть (crk.) svitati. [se.
освѣт-и́тельный osvěcovací; —и́ть, освѣщáть osvítiti, osvěcovati; o.ся o. se.
освѣщ-áтельный osvětlovací; o. газъ plyn svítící, svítiplyn; —áть osvěcovati *v.* освѣти́ть; —éніе *n.* osvícení, osvětlení.
освят-и́тель posvětitel; -ница -ka; —и́тельный posvěcovací; —и́ть, освящáть posvětiti; vysvětiti; o. водý posv. vodu; o. нóвое здáніе vysv. nový dům; o.ся posv. se, vysv. se; освящéніе *n.* posvěcení; vysvěcení; освящéнный posvěcený; vysvěcený.
óсе! (star.) hle!
осевы́й (-óй), áя, óе osní.
осéл-ина *f.* rozvora u vozu *v.* дрогá; —іе *n.* neorané pole.
осёл-окъ, лка, —очекъ, чка brus, kámen ke broušení; 2. kámen zlatnický, k. průbířský; 3. *v.* осéліе.
осёлъ, ослá *m.* (*dem.* óсликъ) osel *Asinus* (zvíře; též přezdívka hloupému člověku); ди́кій, ди́вій o. osel divoký *Onager v.* осля́къ; осёлъ ослóмъ и остáнется osel zůstane oslem (z osla koně neuděláš).
осеневáть (-ню́ю, -ню́ешь), осеновáть podzimek někde tráviti.
óсенесь *adv.* (prost.), óсенью tento podzimek, na podzim.

осе́н-никъ, a ocun, naháč *Colchicum autumnale* (rstl.); —ній, яя, ее podzimní; o. день p. den; o. цвѣтъ *v.* осе́нникъ.

осенчáкъ, a sokol na podzim chycený.

о́сень, и *f.* podzim, podzimek, jeseň; о́сенью *(instr.)*, въ о́сень na podzim.

осердúть rozzlobiti, rozhněvati; o.ся r. se; осержéніе *n.*; осéрженный, осержéный.

осéрдье *n.* (star.) osrdí.

осеребр-úть, —я́ть postříbřiti; o.ся p. se; —éніе *n.* postříbření.

осерч-áть *v.* осердúть; —áніе *n.*; —áлый rozhněvaný, rozzlobený.

осетрúн-а *f.* jesetřina, maso z jesetra; —ный, ая, ое, z jesetřího masa.

осéтрій, яя, ее, осетрóвый, ая, ое jesetří, jesetrový; -ій жиръ jesetří tuk; -óвая икрá jikry jesetří.

осётръ, á jesetr *Accipenser sturio* (ryba).

осéтъ, a oset *v.* осóтъ.

осúл-ить, —ивать (соперника) přemoci, překonati (soupeře); —éніе *n.* přemožení; —енный přemožený.

о́силъ, a osidlo; удáвленный о́силомъ uškrcený osidlem.

осúн-а *f.*, *dem.* —ка osyka, osina (strom) *Populus tremula*; —никъ osykový les; osykové dříví; —овикъ hřib červený *Boletus aurantiacus*; —овый osykový, osinový; o. листъ osykový list; o. столъ stůl osykový.

осинúть, осинáть omodřiti.

осúный vosí *adj.*; -ое жáло vosí žíhadlo.

осип-áніе *n.* ochraptění; —áть, осúпнуть ochraptěti, sípavým se státi; осúплый sípavý, ochraptělý; -ость -ost; осúпло *adv.* chraptivým hlasem, sípavě, chraptivě.

осирот-úть sirotkem udělati; —ѣлый osiřelý; —ѣніе *n.* osiření; —ѣть (crk. о сирѣти) osiřeti.

осúстый (мѣхъ) s hustou a dlouhou srstí.

о́сій, ья, ье vosí *v.* осúный.

осияв-áніе *n.* ozařování; —áть, осіять ozařovati, ozářiti; o.ся o. se; осія́ніе *n.* ozáření; осія́нный ozářený.

оскáбливать *v.* оскобли́ть.

оскáл-ить, —ивать (зýбы), o.ся vyceniti, vyšklebiti zuby; (—éніе *n.*; —енный;) —ина *f.* místo na prkně, kde se tříška odštěpila.

оскверн-éніе *n.* znečištění, poškvrnění; —éнный poškvrněný; —úтель poskvrnitel; -ница -ka; —úтельный poskvrňovací; —úть, —я́ть (рýки крóвію невúннаго) poskvrniti (ruce krví nevinného); znečistiti; o.ся poskv. se.

осклабúться, осклабля́ться ušklebovati se, šklebiti se.

оскобли́ть, оскáбливать ostrouhati, oškrabati; o.ся o. se; оскобле́ніе *n.* ostrouhání, oškrabání.

оскóлокъ, лка, *dem.* оскóлочекъ, чка, откóлокъ skolek, odkolek (od dřeva).

óскользень, зня *m.* sklouznutí, výkluzek (ve hře na biják).

оскóм-а, —ина *f.* laskomina, *pl.* laskominy; набúть —ину (crk. оскоминя́тися, оскоменя́тися, оскоменúтися) dostati laskominy.

оскопúть oskopiti, vyřezati.

оскоро-úтель kdo koho urazil; -ница *f.*; —úтельный urážlivý; —úть, —ля́ть кого uraziti koho; —лéніе *n.* uražení koho, urážka; o. чéсти uražení na cti, urážka; o. на словáхъ, o. словáми uražení slovy.

оскóрдъ, a (crk.) oškrd; sekyra.

оскорóмить dáti někomu v postní den maso; půst porušiti; o.ся v postní den maso jísti; půst porušiti.

оскотúниться zdobytčeti.

оскреб-áніе *n.* oškrabání; — áть,

оскре́сть oškrabati; оскрёбокъ, бка, *pl.* оскрёбки, овъ, оскро́бины, ъ *pl. f.* (star.) oškrabky.
оскры́льцы, евъ *pl. m.* (star.) druh čepic. [šiti.
оскуди́ть, оскужда́ть uskrovniti, umen-
оску́дный (crk.) máloznačný.
оскуд-ѣва́ть, —ѣть schudnouti; 2. seslábnouti; —ѣлый schudlý; —ѣніе schudnutí; 2. seslábnutí.
осла́б-а *f.* ulehčení, obl., polehčení; —ить, ослабля́ть oslabiti, seslabiti; 2. popustiti, uleviti; 3. odpustiti (hříchy); —нуть, ослабѣть, ослабѣва́ть oslábnouti, sesl.; 2. uleviti; ослабѣлый osláblý.
осла́в-ить, ославля́ть кого́ do zlé pověsti přivesti, rozkřičeti koho; о.ся do zlé pověsti se uvesti; —ка *f.*, —леніе *n.* rozkřičení; —ленный rozkřičený.
осладить, ослажда́ть (crk.), осласти́ть, ослаща́ть osladiti; о.ся о. se; ослаще́ніе *n.* oslazení; ослаще́нный oslazený.
ослёнокъ, нка oslátko. [nouti.
осли́з-лый oslizlý; —нуть, —ѣть oslizóсликъ, a oslík *v.* осёлъ; 2. stonožka *Centipeda.*
осли́ный, ая, ое oslí, osličí; -ыя у́ши oslí uši.
осли́ца *f.* oslice; осли́цынъ, а, о osličí.
о́слій, яя, ее (crk.) oslí *v.* осли́ный.
осло-бѣсникъ, эспарце́тъ vičenec, ligrus *Onobrychis sativa, Esparsette;* —во́нникъ, a ruměnice *Onosma* (rstl.); —па́съ, a oslopas, pasák oslů.
ослони́ть, ослоня́ть (star.) osloniti; о. лѣсомъ lesem osázeti.
осло́пина *f.*, осло́пъ, a klacek (dřevěný, i co přezdívka hloupého neohrabaného člověka); осло́пный neohrabaný, klackovitý.
о́слухъ, a neposlucha *m*, neposlušný.
ослуш-а́ніе, —а́тельство neposlušnosť, neposlušenství; осуди́ть за —а́ніе суду́ odsouditi pro nepřítomnosť *in contumaciam;* —а́ться, ослу́шаться, ослу́шиваться (чего́) býti neposlušným, neposlouchati.
ослу́ш-ливый, —ный neposlušný; —никъ neposlušník, neposlušný člověk, neposlucha *m.*; —ница neposlušnice, neposlušná, neposlucha *f.*; —ность, —ство neposlušnosť, neposlušenství.
ослы́ш-аться přeslechnouti se; извини́те, я —ался odpusťte, já se přeslechl; —ка *f.* přeslechnutí.
ослѣди́ть (медвѣдя) vyslíditi (medvěda).
ослѣп-и́тельный oslepovací, zasl.; —и́ть, —ля́ть oslepiti; zasl. koho něčím; о.ся oslepiti se; zaslepiti se; —ле́ніе *n.* oslepení; zasl.; —ле́нный oslepený; zasl.; ослѣпнуть oslepnouti.
осля́, я́ти *n.* (crk.) osle, ete *v.* ослёнокъ.
осля́къ, á divoký osel *Onager.*
осля́тникъ, a oslář, oslohonec.
осля́чій, ья, ье osličí *v.* осли́ный.
осма́къ, a osmá čásť pytle mouky.
осма́ливать *v.* осмоли́ть.
осма́тривать *v.* осмотрѣть.
осмер-и́къ, a osma, osmička (osm kusů dohromady); свѣчи о. svíčky osmičky (osm na libru); куль муки́ о. pytel mouky osm pudů; снуро́къ о. šňůra osmipramená; —и́ть na osm dílů rozděliti; —и́ца *f.* osmerka; —и́цею, —и́чно *adv.* osmkrát; —и́чный, осмерны́й (о́й), а́я, о́е osmeronásobný.
осмёрка *f.* osmerka, osmička (v kartách).
осмерня́ *f.* osmero spřežení.
осмётокъ, тка obnošený lyčák.
осми-гра́нникъ, a osmihraník, osmihran *oktaeder*; —гра́нный osmihraný; —деся́тый, ая, ое osmdesátý; —коне́чный (крестъ) osmihraný (kříž);

osmikonečný, osmihrotý; —лѣтній, ая, ее osmiletý.
осми́н-а *f.* osmina (míra obilná); —ка *f.* osminka; о. земли́ (осма́я часть деся́тины) osminka země; —никъ, —ная мѣра osminník, osminná míra, do níž se vejde osmina; —ный osminný.
осми-сторо́нникъ, а osmistranník, osmistran, osmistěn; —сторо́нный osmistranný; —уго́льникъ osmiúhelník; —уго́льный osmiúhelný.
осми́-ца osmice *v.* осмери́ца; —чее, аго *n.* osmina.
осмна́дцать *num.* osmnáct; осмнадцатый osmnáctý.
осмогла́с-ie *n.* osmihlas; —никъ osmihlasník (zpěvník s osmihlasnými sbory); —ный osmihlasný.
осмоднѣвно *adv.* osmého dne.
осмо́й *v.* восьмо́й.
осмокра́тно *adv.* osmkrát; осмократный osmkrátný.
осмол-е́ние *n.*, осмо́лка *f.* osmolení; posm.; —и́ть, —я́ть osmoliti, posmoliti.
осмотр-и́тельный prozíravý, obezřelý, opatrný; -ость -ost; —е́ть, осма́тривать что podívati se, popatřiti na něco; 2. prohlídnouti si něco, prohlížeti, přehlížeti; 3. prohledati (dům); о.ся ohlídnouti se (kolem); 2. přehlídnouti se (nedopatřiti).
осмо́трщ-икъ, а dozorce; *adj.* —ичій, ья, ье, —ическій dozorský.
осмо́тръ, а dozor, dohlídka, prohlídka, přehlídka.
осму́шка *f.* osmina; о. листа́ osmerec, osmerka (arch na osm lístků složený); кни́га въ осму́шку kniha v osmerce.
осмый *v.* восьмы́й.
осмы́к-ать, —ивать (třením ohladiti) osmykati, otříti; о.ся о. se.
осмь, й *num. v.* во́семь; осмью *v.* восемью.
осмѣив-атель vysměvač; posm.; —ательница vysměvačka, posm.; —ать, осмѣя́ть что-либо vysmívati se, posmívati se čemu; осмѣя́ние *n.* posmívání, vysmívání; осмѣя́тельный posměvací, vysměvací.
осмѣлиться, осмѣливаться osměliti se; opovážiti se.
осмѣшникъ, -ница *v.* осмѣиватель, -ница.
оснасти́ть, оснащивать olaniti, lany opatřiti (koráb); о.ся о. se; оснáстка *f.* olanění, opatření lany; оснáстный мáстеръ, оснáщикъ, а dozorce nad lanovím (na korábě).
осно́ва *f.* osnova (tkalcovská); (набра́ть, положи́ть, сдѣлать осно́ву); 2. о. základ, počátek něčeho; нóтная о. součáří, liniová soustava (v hudbě); *v.* основа́ние.
основ-а́ние *n.* založení; položení základu; základ domu, z. sloupu; z. vědy; о. кислóтъ prvek kyselinný, p. kyslotvorný *Radical*; пéрвыя —а́нія první počátky (učení atd.), prvopočátky; на —а́нии toho na základě toho; —а́тель zakladatel; -ница -ka; —а́тельность důkladnost; podstatnost (důvodu); —а́тельный důkladný; человѣкъ о. člověk důkladný; -ыя причи́ны podstatné příčiny n. důvody; —а́ть, осно́вывать založiti, zříditi něco; (о. учи́лище); о. что на чéмъ-либо založiti n. zakládati něco na něčem; о.ся založiti se, zakládati se; основанный на и́стинѣ založený na pravdě.
основ-ный základní, hlavní; podstatný; о. капита́лъ základní jistina, z. jmění; -ыя числа́ základní číslovky (gram.); -ая кость kost klínová n. kolková; -ыя вещества́ prvky *pl.*; -ыя ча́сти základní části;

-ыя причи́ны hlavní příčiny; 2. —ыя ни́ти nitěnice.

осо́б-а *f.* osoba; зна́тныя —ы znamenité osoby; —енно *adv.* zvláště; —енность zvláštnost; —енный zvláštní; -ая кварти́ра zvláštní byt; o. вкусъ zvl. vkus; -ое полномо́чіе zvl. plnomocenství; —иться (-блюсь, -бишься) vzdáliti se do osamělosti.

особли́в-о, —ость, —ый *v.* осо́бенно, —ость, —ый.

осо́б-никъ, а osamělec; 2. o samotě ležící pole; —ность zvláštnost, oddělenost; —ный zvláštní, oddělený.

особня́къ, а *v.* осо́бникъ; 2. o. samota (hospodářství o samotě); жить особня́комъ žíti o samotě; ходи́ть особня́комъ choditi samoten, sám.

осо́бо *adv.* zvlášť, o sobě, sám; сидѣть o. seděti samoten.

особо́ров-ать dáti poslední pomazání; —аніе *n.* poslední pomazání.

осо́бый, ая, ое *adj.* zvláštní; oddělený; осо́бь *adv.* (crk.) zvlášť *v.* осо́бо.

осо́ка *f.* místo, kde zvíře je obstaveno tenaty (mysliv.); 2. ostřice, ostřís *Carex* (rstl.); o. песча́ная o. písečná *Carex arenaria*; осоковáтое сѣно seno ostřičné (s. v němž je mnoho ostřice).

осоко́р-евый topolový; —ина dřevo topolové; —никъ les topolový.

о́сокорь, и *f.*, то́поль чёрный topol černý *Populus nigra.*

осо́къ, а *v.* осо́ка 1).

осол-е́ніе *n.* osolení; —е́нный osolený; —и́ть, —и́ть (o. ры́бу) osoliti; o.ся os. se; —е́мость osolnost.

осоплив̀ѣть osoplivěti.

осо́сокъ, ска, *dem.* осо́сочекъ, чка sele, podsvinče (čunče).

осо́тъ, а oset (*Cirsium; Sonchus*).

осо́хнуть oschnouti.

осоч-е́ніе *n.* sesklenění; —и́ть, оса́чивать brloh zvířete tenaty obklíčiti; 2. roztaviti, rozpustiti (v tekutinu skelnou), sesklenitи.

осо́ч-ка *f. v.* осо́ка; —никъ, а kdo vystupuje zvěř; 2. ostřice *v.* осо́ка 2); —ный ostřicový.

о́сп-а *f.* neštovice, ospa; коро́вья о. kravská neštovice; привива́ть —у očkovati; —енный neštovičný; —ина *f.* neštovice; —инка *f.* neštovička.

оспопривива́ніе *n.* očkování (neštovic); —а́тель očkovatel; —а́тельный očkovací; -ое заведе́ніе očkovací ústav.

оспо́р-еніе, —иваніе *n.* popírání; —имый sporný; —ить, —ивать popírati; o. счётъ pop. účet.

осрам-и́ть, —ля́ть koho pohaněti, do hanby n. ostudy přivesti; o.ся do hanby n. ostudy přijíti; —ле́ніе *n.* pohanění.

остав-а́ніе *n.* ostávání; —а́ться, остáться ostati; zůstati; гдѣ онъ такъ до́лго остаётся? kde tak dlouho ostává n. zůstává? остáться въ сты́ду ostati v hanbě, v ostudě; o.ся въ руба́шкѣ přijíti na mizinu; o.ся съ но́сомъ odejíti s dlouhým nosem; o.ся въ дѣви́цахъ, въ дѣвкахъ zůstati seděti (zůstati na ocet), zůstati (starou) pannou, z. svobodna.

остави́тельный odpouštějící (hříchy).

оста́вить, оставля́ть что-либо zůstaviti, nechati; o. дѣло, какъ оно́ есть nechati věc jak jest; o. слу́жбу vystoupiti ze služby; o. свѣтъ světa se odříci; ze světa sejíti (umříti); o. ключъ въ дверя́хъ nechati klíč ve dveřích; o. бѣднаго безъ по́мощи zůstaviti n. zanechati ubohého bez pomoci; o. имѣніе, до́брое и́мя своему сы́ну zůstaviti (zanechati) jmění, dobré jmeno svému synu; o. дур-

ны́я привы́чки nechati zlých obyčejů; онъ и слѣда́ не оста́вилъ ani památky, ani pohádky, ani stopy po něm nezůstalo; оста́вимъ э́то nechme toho! оста́вь э́то nech toho! оста́вь его́ nech ho na pokoji; оста́вь забо́ты и печа́ль nech starostí a zármutku; о.ся zůstaviti se.

оставле́ніе *n.* zůstavení; opuštění; nechání, zanechání; о. слу́жбы vystoupení ze služby; о. грѣхо́въ odpuštění hříchův; лѣто -ія rok odpočinku (u židův); съ -іемъ въ до́лжности s ponecháním v hodnosti.

о́ставъ, а (человѣческій) kostlivec (sestavení kostí z člověka).

оста́лый zůstalý, pozůstalý.

о́сталь, и *f.* zbytek, ostatek *v.* оста́токъ.

остально́й, а́я, о́е zbylý, pozůstalý.

останови́ть, остана́вливать, остановля́ть zastaviti, zadržeti, zdržeti; о. кровотече́ніе zastaviti tečení krve; о. рабо́ту zastaviti práci; о. вы́дачу жа́лованья zastaviti výplatu služného; о.ся zastaviti se; zadržeti se; лёдъ останови́лся у мо́ста led zastavil se u mostu; о.ся у кого́-либо u někoho se zastaviti, k někomu zajíti (на ночле́гъ na nocleh).

остано́вка *f.* zastavení, z. se; zdržení, překážka; безъ -ки bez průtahu, bez odkladu, bez překážky; за нимъ то́лько о. jenom na něho se čeká.

остановле́ніе *n.* zastavení, zadržení, zdržení.

оста́нокъ, нка (crk.) ostatek *v.* оста́токъ.

оста́рокъ, рка ostarek (kdo stárne).

остар-ѣлый sestárlý; —ѣніе *n.* sestárnutí; —ѣть sestárnouti.

оста́т-окъ, тка ostatek, zůstatek, zbytek; о. жи́зни posledek života; оста́тки сла́дки co zbylo to milo; —очекъ, чка zbyteček; —очный zbylý, pozůstalý; -ая су́мма suma pozůstalá, zbytek.

остега́ть, остёгивать, остегну́ть (о. ло́шадь) šlehati, mrskati bičem(koně); 2. obšiti.

осте́гнъ, а (crk.) kalhoty.

осте́гъ, а (crk.) šat, oděv.

остёжка *f.* límeček u rukávu (u košile), kde se zapíná.

остеклова́ть oskliti, seskleniti; polívati; —а́ніе *n.*

остео-ко́ллъ, а, костоло́мный ка́мень kámen kostilom; —ло́гія *f.* kostiznalství, kostipis; —то́мія *f.* náuka o pytvání kostí.

остепени́ть, -ня́ть кого́ (вѣтренаго человѣка) přivesti koho k vážnému chování; о.ся vážné mravy přijmouti.

остервен-и́ть, —я́ть rozvzteklіti; о.ся r. se; —ѣлый rozvzteklený, vzteklý; —ѣніе *n.* rozvzteklení.

остерег-а́ніе *n.* ostříhání; 2. vystříhání, výstraha; —а́тель ostříhatel; vystř.; —а́тельный výstražný; -ое письмо́ výstražné psaní; —а́ть, остере́чь ostříhati, opatrovati; 2. vystříhati; о.ся чего́, отъ чего́ vystříhati se něčeho.

ости́стый ostnatý.

о́стіе *n.* (*coll.*) ostí.

о́стовый východní (*ost-*).

осто́йчив-ый vytrvalý; -ость, -osť.

остолбен-ѣть strnouti (leknutím, strachem, úžasem), zkameněti; —ѣніе *n.*; —ѣлый *adj.*

остоло́пина *m.*, остоло́пъ, а blb, ťulpas.

осто́лпіе *n.*, капите́ль hlavice sloupu (oslupí).

осторо́ж-но *adv.* ostražitě; —ность ostražitosť; —ный ostražitý.

остра́гивать *v.* острога́ть.

острасти́ть, остра́щивать strachu komu nahnati, hroziti komu; остра́стка *f.* nahnání strachu, hrožení.

острашúть, —áть *v.* устр . . .
óстрая, ой *f.* ostrý přízvuk.
остреé, я *n. v.* острié.
остре́ние *n.* ostření.
óстренькій, ая, ое, óстренекъ, нька, нько, отрéхонекъ, нька, нько ostroučký, velmi ostrý.
остригáть, остри́чь ostřihati; о.ся o. se; -гáние *n.*; óстригъ, а (crk.) ostřihaná srst.
остриже́ние *n.*, остри́жка *f.* ostřižení, ostřihnutí; остри́женный ostřihnutý.
остри́жки, жекъ, *pl. f.* ostřižky (-ků *pl. m.*).
остри́льщикъ, а ostřič, brusič.
остри́ть, востри́ть (-рю́, -ри́шь) ostřiti; 2. vtipkovati; o.ся ostřiti se; o.ся надъ кѣмъ vtípy si z někoho dělati.
остри́ца *f.* ostřice (rstl.); 2. ostrolist *Asperugo* (rstl.).
остри́чь *v.* остригáть.
остро *adv.* ostře; сказáть o. ostře povědĕti; отвѣчáть o. ostře odpovědĕti; держáть ýхо o. pozor dávati (uši napínati).
островáт-ый přiostřelý; —ость -ost.
остро-вéрхій, ая, ое ostrovrchý; —ви́дъ, а, рысь ostrovid, rys.
остров-úстый ostrovnatý; —итáнинъ, а ostrovan; —итáнка ostrovanka.
острóвка *f.* ostrovka (loď ku plavbě mezi ostrovy).
острóвный ostrovový.
остров-óкъ, вка́, —óчекъ, чка ostrůvek; —скóй, áя, óе ostrovní, ostrovský; o. жúтель *v.* островитáнинъ.
óстровъ, а ostrov; (2. o., lesík uprostřed polí).
острóвье, я *n.* ostrev (*f.*), ostrví *n.*
острогá *f.* vidlice rybářská; 2. (star.), шпóра ostroha, ostruha *(Sporn)*.
остроráть, остро́гивать, остра́гивать ohoblovati (ostrouhati); o.ся o. se; -аніе *n.*
остро-глáзый ostrozraký; bystrozraký; —глáсный (crk.) ostrohlasný; —голóвый se špičatou hlavou; —гýбцы, овъ *pl. m.* štipačky (kleště).
остро́гъ, а ostroh (kolím ohražené místo); 2. srub; 3. žalář, vězení.
остро́ж-иться (-усь), об- ostrohem se ohraditi; —никъ, а vězeň; 2. žalářník; —ный žalářní.
остро-зрѣ́ние *n.* (crk.) ostrozrakost; —зря́щій, ая, ее ostrozraký; —кúслый silně kyselý; —конéчіе *n.* ostrý konec, špička; —конéчный špičatý; —кровъ, а, —лúстникъ, —лúстъ, а cesmina, vodolist *Ilex aquifolium* (rstl.); —нóсъ, а ostronos, velryba ostronosá *Balaena rostrata;* —нóсый ostronosý; o. корáбль o. korábˇ; —óкій *v.* остроглáзый; —пахýчій, ая, ее ostře páchnoucí; —пестрó, á *n.*, —пёстръ, а ostropestr (rstl.).
о-стропúлить, -ивать, о-стропúть trámy opatřiti strop, ostropiti.
остро-понáтный ostrovtipný; —рóжка *f.* ostrorožka *Oxycera* (rstl.); —рылъ, а *v.* мечъ-ры́ба; —слóвъ, а vtipáček.
óстрость, и ostrosť.
острота́ *f.* ostrota, ostří; 2. vtip.
остро-угóльный ostroúhelný; —ýмецъ, мца ostrovtipný člověk; —ýміе *n.* ostrovtip; —ýмный ostrovtipný, ostroumný; —хвóстка *v.* сáвка; —хвóстъ, а ostrochvost *Cepola.*
острочúть, остра́чивать, обстр . . . obšiti.
остругáть *v.* остроráть.
остружúть, остру́живать ohoblovati; o.ся o. se; остру́жины, ъ *pl. f.* hoblovačky; остру́жка *f.* ohoblování.
оструп-ѣлый ostrupělý, strupem potažený (rána); —ѣть ostrupěti; strupem se pokryti.
óстрый, ая, ое (óстръ і остéръ, остра́, óстро) ostrý; o. ножъ ostrý (nůž;

о. у́голъ, о. úhel atd.); о. умъ ostrý n. bystrý rozum; -ое зрѣ́ніе ostrý n. bystrý zrak; о. напи́токъ ostrý nápoj; о. звукъ ostrý zvuk; о. человѣ́къ ostrý n. štiplavý člověk.

остре́ть ostřeti.

остря́къ, á vtipáček.

осту́да *f.* chladnosť, chladné chování k někomu.

остуди́ть, осту́жать prostuditi; dáti vychladnouti; о.ся ochladiti se.

оступи́ться, оступа́ться chybně stoupnouti n. šlápnouti; о́ступь, и, осту́пка *f.* chybné šlápnutí.

о́сть, а, востóкъ východ (v námořské plavbě), něm. *Ost.*

остыва́ть, осты́нуть, осты́ть stydnouti; vystydnouti, vychladnouti.

остыди́ть, остыжа́ть (о. себя́) hanbu si způsobiti, zostuditi se; о.ся zahanbiti se.

осты́лый ochladlý; vystydlý.

ость, и osť, ostina, vous na klasu *Arista*; шипóвая о. trn; 2. о. пате́ръ (на хрѣбетѣ).

остѣни́ть, остѣня́ть (crk.) stěnou n. zdí obehnati, ohraditi.

осуд-и́тель, я odsouditel, odsuzovatel; —и́тельница odsuzovatelka; —и́тельный odsuzovací; —и́ть, осужда́ть odsouditi, odsuzovati koho.

осужд-а́ть *v.* осуди́ть; —е́ніе *n.* odsouzení; —е́нникъ, осу́женикъ odsouzenec; —е́нный odsouzený; о. въ отсу́тствіи, о. за неявку odsouzený pro nepřítomnosť *in contumaciam.*

осу́нуться; осу́нулся въ лицѣ zhubněl, spadl se v tváři.

осуш-и́ть, —а́ть, осу́шивать osušiti, vysušiti; о.ся osušiti se, vysušiti se; —е́ніе *n.*, осу́шка *f.* osušení, vysušení; подпóчвенная о., дренáжъ vysušování polí.

осуществ-и́ть, —ля́ть uskutečniti; —е́ніе *n.* uskutečnění.

осчастли́вить šťastným učiniti.

осып-а́ло *n.* osýpka (chmel, pšenice a malé penízky stříbrné, jimiž se novozasnoubenci osýpají); —а́ніе, оси́панie *n.* osypání, posypání; —а́ть оси́пать osypati, osýpati; 2. posázeti (perlami, briljanty).

о́сыпь, и *f.* násyp, okop; 2. sesypání se břehu; 3. zasazení, obložení (drahých kamenů na prstenech, hodinkách atd.).

осыр-е́лый zvlhlý; —е́ть zvlhnouti.

ось, и *f.* osa (u kola); о. земли́ osa země; 2. dlouhá lesknavá srsť na kožišině; 3. obratel (na šíji).

осьмери́къ *v.* осмери́къ.

осьмо́й, а́я, о́е osmý.

о́сьмь *v.* осмь, во́семь; о́сьмьдесятъ *v.* во́семьдесятъ.

осѣд-а́ніе *n.* usedání-se (domu); —а́ть, осѣ́сть ssednouti se, slehnouti se (o zdi, o zemi atd.); 2. ssednouti se, usaditi se (na dně nádoby).

осѣдл-а́ніе *n.* osedlání; —анный osedlaný; —а́ть, осѣ́длывать (о. ло́шадь) osedlati (o. koně).

осѣдл-о *n.* osada; *adv.* oни́ живу́тъ о. oni jsou usedlí (t. mají někde nemovitosť); —ость osedlosť, usedlosť (stálé usazení-se v nemovitosti); имѣ́ть о. míti usedlosť někde; —ый osedlý, usedlý; о. жи́тель usedlý obyvatel; -ая пти́ца stálý pták. [na ručnici.

осѣка́ться, осѣ́чься selhati (o křemenu

осѣ́къ, а (star.) osek (v lese) *v.* засѣ́ка.

осѣ́лый ssedlý, slehlý.

осѣмени́ть, осѣменя́ть osíti, zasíti semenem; о.ся osíti se, zasíti se; 2. v semena se proměniti; цвѣ́ты осѣмени́лись.

осѣн-е́ніе *n.* ostínění, zast.; 2. požehnání; —е́нный ostíněný; —и́ть,

—я́ть ostíniti, zast.; дере́вья —я́ютъ насъ вѣтвя́ми stromy nás stíní větvemi; 2. o. (крестóмъ) žehnati, pož., přež. (křížem); o.ся žehnati se, křižovati se; 2. ostíniti se, zast. se; —я́льникъ, —я́льная свѣча́ posvěcená svíce (v kostele). [namočiti.

осѣр-ить, —ивать osirkovati, do síry

осѣсть *v.* осѣда́ть.

осѣтить (звѣря) sítmi n. tenaty obstaviti (zvíře).

осѣчка *f.* selhání (na zámku u ručnice).

осяз-а́емость ochmatnosť; čitelnosť; —а́емый ochmatný; čitelný, citelný; —а́ніе *n.* ochmatání; 2. chmat, čit; —а́тельный chmatací; -ые рожки́ *pl.* tykadla; —а́ть (-а́ю, -а́ешь) chmatati, ochm. (o. стѣны́).

ота́бориться utábořiti se.

ота́в-а *f.* otava (tráva po senoseči vyrostlá); —никъ, а lví stopa *Leontice* (rstl.).

о́тай *adv.* (star.) tajně. [rábu.

отакела́жить dáti lanoví na stěžně ko-

ота́нивать *v.* отони́ть.

ота́пливать *v.* отопи́ть.

ота́птывать *v.* отопта́ть.

отáр-а *f.*, ста́до ста́до; —щикъ, а, пастýх pastucha, pastýř.

отархáнить (star.) dáti výsadní list.

ота́чивать *v.* оточи́ть.

отбáв-ить, —ливать, отбавля́ть ubrati, undati, zmenšiti (o. изли́шекъ въ вѣсѣ, въ мѣрѣ); —ка *f.*, —ливаніе *n.* ubrání, undání, zmenšení.

отбáживаться *v.* отбожи́ться.

отбарабáнить dobubnovati.

отбива́ть, отби́ть odraziti (o. мячь рукóю); o. непріятеля отъ гóрода odraziti n. zahnati nepřítele od města; uraziti (o. замóкъ отъ двéри); rozraziti (o. воротá); o. мосí vzíti n. odejmouti, odníti; o. плѣнниковъ mocí vyprostiti zajaté; o. покупщика́ odraziti si kupce; онъ отби́лъ отъ меня́ многúхъ знакóмыхъ on odvrátil ode mne mnoho známých; э́то срéдство отбива́етъ дурнóй вкусъ, зáпахъ tento prostředek odvrací n. zahání špatnou chuť, zápach; o. лáнію, чертý naznačiti čáru šňůrou (u tesařů); отби́ли зорю́ odbubnovali večerní zoři; o. челóмъ (star.) vzíti odpuštění a odejíti; отбива́етъ ручнúце n. dělo odskakuje (při výstřelu); o.ся отъ чегó odraziti se, mocí něčeho se sprostiti (отъ нападéнія непріятеля); o.ся отъ рукъ býti rozpustilým, nevázaným.

отби́вка *f.* odražení.

отби́вной, áя, óе odráživý, odvratný; o. огóнь o. oheň; o. вѣтеръ protivný n. odráživý vítr (na moři).

отбир-áльщикъ, а, —áтель, я přeběrač, proběrač, vyběrač; —áльщица, —áтельница -чка; —áніе *n.* přebírání, probír., vybír.; —áть, отобрáть у когó что odnímati, odejmouti někomu něco (o. у плѣнныхъ орýжіе); 2. probírati, přebír., vybír., dávati stranou; o. мнѣніе, отвѣтъ přijímati mínění, odpověď (t. od hlasujících), sbírati hlasy.

отби́тіе *n.* odražení; отби́ть *v.* отбива́ть.

отблаговѣстить dozvoniti (v kostele).

отблагодари́ть за что poděkovati za něco; o. когó-либо чѣмъ нибýдь odměniti se někomu něčím, býti uznalým.

отблескъ, а odlesk, odražené světlo; отблеснýть odraziti se (o světle).

отбожи́ться (отъ чегó, отъ когó) odpřisáhnouti se.

отбóй, я odražení (nepřítele); 2. бить o. bíti na poplach; troubiti k ústupu; идти́ на o. ustoupiti v pořádku vojenském; нѣтъ отбóя отъ негó není možná se ho zbýti, se ho zbaviti; —никъ, а plácačka n. třepačka na

míč, liskačka, palestra; sítka na odrážení míče; —ный odhánivý, odráživý; о. вѣтеръ vítr protivný, odhánivý; о. шнуръ šňůra tesařská na vyznačování čar; -ная лопáтка *v.* отбóйникъ. [pole branami.

отборáнивать, отборонúть dovláčeti

отбóр-ка *f.* odejmutí, odnětí, ondání (podstavců, lešení); 2. žlábek, výžlabek (do dřeva vyřezaný); —ный vybraný (-ое вóйско; -ыя словá); —щикъ vyběrač; —щица vyběračka; отбóръ, a výbor (vybrané věci).

отбóтать кому́ бокá natlouci komu, namazati komu.

отбоя́р-ить, —ивать кого́ odbyti někoho (zdvořile); о.ся отъ чего́, отъ кого́ zdvořile se něčeho n. někoho

отбрáживать dohejřiti. [zbaviti.

отбрáниваться odpovídati na vádu.

отброс-áние *n.*, отбрóска *f.* odhození; —áть, отбрóсить (кáмень, о. что́-либо отъ себя́) odhoditi; odmrštiti, odmítnouti; отбрáсывать odhazovati; отбрóсокъ, ска odhozený kousek, odvržek; отбрóшенный odhozený, odvržený.

отбыв-áтель pletichář; —áтельство (отъ чего́) *n.* vzdálení-se; vzdání-se čeho; —áть, отбы́ть (изъ столи́цы) vzdáliti se, vyjeti (ze sídelního města); о. отъ чего́ zbaviti se něčeho; (star.) о. кого́ ztratiti.

отбѣгáть, отбѣжáть odběhnouti.

отбѣгать doběhati; о. нóги uběhati si nohy.

отбѣли́ть, отбѣливать dobíliti (plátno); vybíliti (světnici); 2. do běla rozpáliti (železo); о.ся dobíliti se; отбѣлка *f.* dobílení, vybílení.

отвáга *f.* odvaha, odvážlivosť; о. *m.* odvážlivec.

отвáд-ить, отвáживать кого́ отъ чего́ odučiti n. odnaučiti koho, odvyknouti; о. дитя́ отъ грýди odstaviti dítě od prsu; о.ся odnaučiti se čemu, odvyknouti; —ка *f.* odučení, odnaučení, odvyknutí.

отвáж-ить, -ивать (свою́ жизнь) odvážiti svůj život; о.ся на станъ непріáтельскій odvážiti se na tábor (stan) nepřátelský; —но *adv.* odvážně; —ность odvážnosť, odvážlivosť; —ный odvážný, odvážlivý.

отвалúть, отвáливать odvaliti; о. кáмень отъ гróба odv. kámen od hrobu; 2. о. odraziti od břehu (loď), odstrčiti (loď); отвáлина *f.*, *pl.* —ины odvalina, to co se odvalilo, svalený balvan; отвáлка *f.*, отвáленіе, отвáливаніе *n.* odvalení; 2. odražení od břehu (s lodí).

отвáлъ, а úrva, místo na hoře atd., kde se odvalily kusy; 2. krojidlo (na pluhu); 3. odražení n. odstrčení od břehu; идтú, брать на отвáлъ odraziti od břehu; ѣсть до отвáлу jísti do syta; nacpati si břicho; кормúть до отвáлу krmiti do syta.

отвáльный odvalovací; -ая лопáтка deška u pluhu; отвáльное *n.* přístavné (plat z lodě při vyplutí).

отвалáть, vyvalchovati, dovalchovati; о. кому́ бокá natlouci, namazati komu.

отварúть, отвáривать dovařiti; vyvařiti; zvařiti; отвáрка *f.* dovaření; vyvaření, zvaření; отвáрный vařený; отвáръ, а odvar *Decoct*; мясно́й о. masný odvar *Bouillon*.

отведéніе *n.* odvedení (о. пѣшку; о. воды); odvrácení n. odražení (rány); kus pole, padělek.

отвезéніе *n.* odvežení; отвезтú, отвéзть odvezti.

отверг-áтель zavrhovatel; —áтельный zavrhovací; —áть, отвéргнуть что́-либо odvrhnouti; zavrhnouti, zamítnouti; о.ся отъ чего́ zapírati něco,

odmítati něco od sebe; o.ся себé (crk.) zapříti sebe samého.

отверд-ѣть, —ѣвать ztvrdnouti, zatvrdnouti; —ѣлый zatvrdlý; -ость -ost; —ѣние ztvrdnutí.

отвéржен-ец, ица, —никъ, а zavrženec; —ница *f.* zavržená.

отверженіе *n.* odvržení; zavržení, zamítnutí; o. присяги z. přísahy.

отверз-áние *n.* otevření; —áть, отвéрзть (отвéрсть) (двéри, устá) otevříti (dvéře, ústa); o. пасть ot. tlamu; o.ся otevříti se.

отвéрзт-ie, отвéрст-ie *n.* otvor; —о *adv.* otevřeně; —ый otevřený.

отвернýть, отвертéть, отвёртывать odtočiti, utočiti, ukroutiti (šroub, hlavu kuřeti atd.); o. лицé odvrátiti tvář; o.ся utočiti se, ukroutiti se; odvrátiti se (tváří od někoho); o.ся отъ чего odvrátiti se od něčeho.

отвёрт-ка *f.* vývrtka, výkrutka, vrtáček; —очный бородóкъ klíček (k vytahování šroubů); —ывать *v.* отвернýть.

отвестú (отведý) odvesti *v.* отводúть.

отвив-áние *n.*, отвúвка *f.* dovití; —áть, отвúть doviti.

отвúливать, отвилáть, отвильнýть vytáčeti se z čeho, vytáček hledati.

отвинтúть, отвúнчивать odšroubovati, rozšr.; o.ся odšr. se; отвинчéніе, отвúнчиваніе *n.* odšroubování.

отвисáть, отвúснуть viseti dolů; отвúслый svislý; -ыя щёки svislé n. spadlé tváře.

отвúть *v.* отвивáть. [sprostiti.

отвлáж-ить, —ивать (v lučbě) vody

отвлек-áние *n.* odvrácení; —áтельный odvracovací; odvlekací; -ое нападéніе postranní útok, vedlejší útok (ve vojenství); —áть, отвлéчь odvleci; o. отъ чего odvrátiti od něčeho; o.ся odvleci se.

отвлечéн-ie *n.* odvlečení; 2. odvrácení; (filos.) abstrakce; — ность odloučenost; o. понятій odtažitost pojmů, abstrakce; —ный odtažitý, abstraktní; -ое понáтие odtažitý pojem.

отводúть, отвестú, отвéсть odvésti; o. въ стóрону odv. na stranu, stranou; 2. o. водý odváděti n. sváděti vodu; o. черенкú rozváděti, dělati rozvody n. hříženice; o. кого отъ грѣхá odvesti n. odvrátiti koho od hříchu; o. солдáтамъ квартúры vykázati vojákům byty; o. свидѣтелей odvesti svědky, t. že co závadní nemohou svědčiti.

отвóд-ка *f.* odvedení; —ный odvodný, odvaděcí, svaděcí; o. ровъ sv. příkop; o. канáлъ stoka svaděcí, svodnice; -ыя квартúры vykázané byty; -ыя зéмли vykázané pozemky; o. карaýлъ přední stráž, přední hlídka (před nepřítelem); —окъ, дка odvod, rozvod, hříženice; —чикъ, а poukazovač, vykazovatel; отвóдъ, а odvedení; громовóй o. hromosvod; ледорѣзный o. *v.* ледорѣзъ; 2. o. (star.) odvod (t. odvrácení důvodů n. svědků druhé strany).

отвождéніе *n.* odvození, odvedení.

отвозúть, отвезтú, отвéзть odvézti; o.ся o. se; отвóзка *f.*, отвóзъ, а odvežení, odvoz.

отвóлг-нуть odvlhnouti; —лый odvlhlý.

отволочúть, отволáкивать odvleci, odvláčeti; o.ся o. se.

отвор-éние *n.* otevření; —úть, —áть (окнó, воротá) otevříti, otvírati; o. глазá o. oči; o.ся ot. se.

отворожúть, отворáживать odčarovati, rozč.; 2. syřiti (mléko); o.ся syřiti se, sraziti se (mléko).

отворотúть, отворáчивать odvrátiti; o. въ стóрону o. na stranu; 2. odvaliti (kamení, břevna); 3. vyhr-

nouti, zahrnouti (rukávy, límec); o.ся odvrátiti se; odvaliti se.
отворо́тный zahrnovací, vyhrnovací; -ые сапоги́ boty vyhrnovací, b. s koleny; -ый ко́рень, мандрагóръ mandragora.
отворо́тъ, а zahrnutí (na shrnovacích botách); сапоги́ съ отворо́тами shrnovací boty.
отврат-и́тель, я odvracovatel; — и́тельный (запáхъ) nechutný, protivný (zápach); -ость -ost; —и́ть, отвращáть odvrátiti, odvraceti; o. взоръ, слухъ odvr. zrak, sluch; o. отъ кого́-либо бѣдý, несчáстіе odvr. od někoho bídu, neštěstí; o. отъ себя́ людéй odvr. od sebe lidi; o.ся odvrátiti se.
отвращéніе *n.* odvrácení; o. отъ чего́ nechuť, znechucení, zoškliveni; съ —іемъ смотрѣть на... s nechutí n. s ošklivostí hleděti na...
отвсю́ду *adv.* odevšad.
отвык-áніе *n.* odvykání; — áть odvykati; отвы́кнуть отъ чего́ odvyknouti něčemu, o. od něčeho; отвы́клый odvyklý; отвы́чка *f.* odvyknutí.
отвѣва́ть, отвѣять odváti, odfoukati, odfouknouti; o.ся o. se.
отвѣд-аніе, —ываніе *n.* ochutnávání; 2. vyhledávání; —ать, —ывать (виná) ochutnávati; 2. o. счáстья hledati n. vyhledávati štěstí.
отвѣнчáть oddati (novomanžely); ихъ ужé отвѣнчáли už je spolu oddali.
отвѣсить, отвѣшивать odvážiti, zvážiti (na váze); olovnicí změřiti; отвѣсить кому́-либо удáръ ránu někomu dáti n. zasaditi; отвѣшивать поклóны sekati poklony.
отвѣс-ность svislost, kolmota; —ный svislý, kolmý; —окъ, ска, отвѣсъ, a olovnice; шнýра tesařská.
отвѣт-ить, отвѣчáть (кому́ на вопрóсъ) odpověděti (někomu na otázku); -чáть за что odpovídati za něco, z něčeho (býti odpovědným); —ный odpovídací; -ное письмó písemná odpověď, psaní s odpovědí; -ые лю́ди (star.) osoby určené k vyjednávání s cizími vyslanci; -ая палáта dům ustanovený k vyjednávání s cizími vyslanci; —ственный odpovědný; —ствіе *n.*, —ственность odpovědnost; —ствовать (на вопрóсъ) odpovídati (na otázku); я за него —ствую já za něho odpovídám, ručím, stojím; на вáши вопрóсы симъ —ствуется na vaše otázky tímto se odpovídá; —чикъ kdo má u soudu odpovídati (obžalovaný); 2. (я за него о.) rukojmí, jistec; —чица *f.*; —чій, ья, ье *adj.*
отвѣтъ, а odpověď; какóвъ вопрóсъ, такóвъ и o. jak se kdo ptá, tak se i odpoví; дать, сдѣлать, написáть, послáть o. dáti, napsati, poslati odpověď; 2. o. odpovědnost; 3. počet z něčeho (o. o чемъ), účet.
отвѣчáть (crk. отвѣщáть) *v.* отвѣтить.
отвѣять *v.* отвѣвáть.
отвяз-áніе *n.* odvázání; —áть, отвя́зывать odvázati, odvazovati; o.ся o. se; o ся отъ кого́ zbaviti se někoho, zprostiti se někoho.
отгáвливать *v.* отговѣть.
отгад-áніе *n.* uhodnutí; —áть, отга́дывать (задáчу) uhodnouti, uhádnouti (hádanku).
отгáд-ка *f.* uhodnutí, rozluštění hádanky; —чикъ, а kdo uhodl; —чица *f.*; отгáдъ, а uhodnutí; дать что на o. dáti něco hádati; сдѣлать на o. udělati na zdařbůh; отгáдывать *v.* отгадáть.
отгáнивать *v.* отгонять.
отгибáть, отогнýть ohnouti nazpátek; 2. ohrnouti, zahrnouti (rukávy); **отги́бка** *f.* ohnutí; **отгибно́й**, áя, óe

ohybací; ohrnovací; отги́бъ, a ohnutí; zahrnutí.
отглаго́льный od časoslova odvozený; -ое и́мя jmeno (podstatné) časoslovné *nomen verbale.*
отгни́ть, отгнива́ть odhniti, uhniti.
отговори́ть, отгова́ривать кого́ отъ чего́ rozmluviti n. vymluviti někomu něco; 2. domluviti, dohovořiti; 3. rozčarovati, kouzlů zprostiti; о.ся rozmluviti se.
отгово́р-ка, *dem.* —очка *f.* výmluva; —очный vyhýbavý (v řeči).
отговѣ́ть, отга́вливать skončiti pokání.
отголо́сокъ, ска, *dem.* отголо́сочекъ, чка ohlas *Echo.*
отгони́тельный odhánivý.
отго́н-ка *f.*, отго́нъ, a odehnání, odhánění; 2. kořalka z kalů n. usedliny vypálená; —ный přehnaný (-ná kořalka -ное вино́); —щикъ, a odhaněč.
отгоня́ть, отогна́ть odháněti, odehnati; о.ся o. se.
отгора́ть, отгорѣ́ть ohořeti, odh., hořením odpadnouti; 2. dohořeti.
отгоро́да *f.* ohrada.
отгороди́ть, отгора́живать ohraditi, přehr., zahr.; о.ся ohr. se; отгороже́ніе, отгора́живаніе *n.* ohražení, přehr. [pažení.
отгоро́дка *f.* ohražení, přehražení; 2.
отгорѣ́лый dohořelý. [skončiti.
отгости́ть, отга́щивать návštěvu svou
отгреба́ть, отгре́сть odhrabati, odveslovati; о.ся veslováním se vzdalovati.
отгрыза́ть, отгры́зть odhrýzti, uhr.; о.ся отъ кого́ hryzením se osvoboditi; о.ся отъ кого́ nesnášelivostí se od koho odlučovati.
отгуля́ть, отгу́ливать (отъ до́лжности) odbíhati (z úřadu); о.ся doprocházeti se; отгу́лъ, a, отгу́ливаніе *n.* odbíhání; zameškávání úřadu.
отдав-а́льный spouštěcí, popouštěcí о. кана́тъ pop. provaz; —а́ніе *n.* popouštění, povolování; —а́ть, отда́ть (де́ньги на сохране́ніе, въ долгъ, въ ростъ, на проце́нты, на поку́пку) dáti (peníze ke schování, na dluh, na úroky, na koupi); о. въ наёмъ, въ наймы́ dáti do nájmu, pronajmouti; о. сы́на въ учи́лище dáti syna do škol; о. въ солда́ты dáti n. odevzdati na vojnu; 2. dáti nazpět; отда́й ему́, что ты у него́ отня́лъ navrať mu, co jsi mu vzal n. odňal; я э́то отда́ю на ва́шу во́лю já to nechám n. zůstavím na vaší vůli; о. povoliti, popustiti (provaz); о. паруса́ rozepnouti n. napnouti plachty; о. я́корь hoditi kotvici do vody; о. честь (кому́-либо) vzdáti česť (někomu); о. покло́нъ učiniti někomu poklonu, t. vzkázati někoho pozdraviti, vzk. někomu svou úctu; о. кому́ справедли́вость spravedlnosť někomu prokázati; о. Бо́гу ду́шу duši Bohu odevzdati n. poručiti; о. послѣ́дній долгъ приро́дѣ dluh svůj přírodě zaplatiti (t. zemříti); ружьё отдаётъ ručnice odskakuje; на дворѣ́ о́тдало venku ulevilo, povolilo (t. mráz); о.ся vzdáti se (непрія́тели отда́лись); povoliti, popustiti (o provaze); rozléhati se (o střelbě, ozvěně atd.); —е́цъ, вца́ poplatník.
отдави́ть, отда́вливать vymačkati; domačkati; rozmačkati na př. nohu.
отдал-е́ніе *n.* oddálení, vzdálení; —е́нно *adv.* vzdáleně, daleko; жить о. отъ го́рода žíti daleko (vzdálen) od města; —е́нность oddálenosť, vzdálenosť; —е́нный oddálený, vzdálený; —е́че *adv.* (star.) od daleka, zdaleka; —и́тельный vzdalovací; -ыя стекла́ dalekohledná skla; —и́ть, —я́ть (отъ чего́) oddáliti, vzdáliti; о.ся odd. se, vzd. se.

отдáніе *n.* дáні; vzdání; o. прáздника послéдні den sváteční, poslední svátek (o. Пáхси, o. Рождествá).

отдáнный oddaný; odevzdaný.

отдарáть, отдáривать koró либо někomu něco na vzájem darovati.

отдáрокъ, рка dar na vzájem.

отдáт-окъ, тка co se dá nazpátek; —очный домъ nájemný dům; o. дворъ dvůr, z něhož se lidem erární zásoby prodávají; -очные лю́ди lidé k odvodu (na vojnu) ustanovení; —чикъ, a kdo staví lidi na vojnu; 2. správce zásob.

отдáть *v.* отдавáть.

отдáча *f.* odevzdání, dodání, doručení; o. дóлга splacení dluhu; o. въ наéмъ pronajmutí; o. на óткупъ propachtování; o. въ рéкруты odevzdání na vojnu.

отдвиг-áть, отдви́нуть, отдви́гивать odstrčiti, odšoupnouti, odsunouti, odundati; o.ся odstrčiti se, odundati se; —áніе *n.*, отдви́жка *f.* odstrčení, odšoupnutí; отдвижнóй, áя, óe odstrkavací.

отдёргивать, отдёрнуть (занавéсы) odtáhnouti (záclony); o. отъ чегó odtrhnouti od něčeho; отдёрганіе, отдёргиваніе *n.*, отдёржка *f.* odtažení, odtrhnutí.

отдира́ть, отодра́ть (отдеру́) odtrhnouti; o.ся o. se.

отдúр-окъ, рка útržek, odtržek, odtržený kus; —чивый; -ая соба́ка zabíhavý pes (který od jiných psů zabíhá a sám zvěř hledá).

отдневáть skončiti denní odpočinek; skončiti denní hlídku.

отднéсь *adv.* ode dneška.

отдóить, отдáивать dodojiti, dojení skončiti; (crk.) odstaviti od prsu (dítě).

отдохн-овéніе *n.* oddech, oddechnutí; odpočinek; день —овéнія den odpočinku; —ýть, отдыхáть oddechnouti si, odpočívati.

отдувáть, отдýть, отдýнуть odfoukati, -knouti; 2. dýcháním oživiti, vzkřísiti; 3. o. koró vypráskati komu, zmalovati koho.

отдýм-ать, —ывать rozmysliti se jináč, úmysl svůj změniti.

óтдухъ, а, отдýшина, *dem.* отдýшинка *f.* sopouch; průduch; průdušník, průvětrník *Ventilator.*

отдýш-ie *n.* odpočinek; —никъ *v.* дýшникъ.

отдых-áніе *n.* oddýchání; 2. odpočívání; —áть, odpočívati; o. пóслѣ обѣда o. po obědě (t. spáti); óтдухъ, a oddech, odpočinek; часъ óтдыха hodina odpočinku; безъ óтдыха bez oddechu.

отдышáть dodýchati.

отды́шка *f.* oddech.

отдѣл-áніе *n.* dodělání; —ать, —ывать dodělati; o. строéніе dodělati stavbu, dostavěti; o. вчернѣ z hruba vyvesti (sochu, plán atd.); o. покóи vyzdobiti pokoje; o. плáтье zkaziti šat; o.ся dodělati se; o.ся отъ чегó, отъ коró zbaviti se něčeho, někoho.

отдѣл-éніе *n.* oddělení; —éнно *adv.* odděleně; —éнность oddělenost; —éнный oddělený; —и́мый oddělitelný; —и́тельный oddělovací; —и́ть, —я́ть (негóдныя вéщи отъ хорóшихъ) odděliti (špatné věci od dobrých); o.ся o. se.

отдѣлка *f.* práce; хорóшей, простóй -ки dobré, prosté práce (*gen.*), dobře, prostě pracovaný.

отдѣлъ, а, *dem.* отдѣленъ, льца oddíl, -ek, -ec; podíl dědičný.

отдѣлывать *v.* отдѣлать.

отдѣльный oddílný; oddělený, zvlášní; -но *adv.* odděleně, zvlášť.

отдѣлѧть *v.* отдѣлѧть.
отек-áніе *n.* otékání (vodnatého); 2. tečení, pláknutí (svíčky); —áть otékati; otéчь oteci (o. vodnatém); 2. pláknouti, téci (o svíčkách); отёклость oteklosť; отёклый oteklý; отёкъ, a otok. [a otelení.
отелѧться oteliti se (o kravách); отёлъ, отéль, и *f.* hostinec veliký *hôtel.*
отемн-ѧть, —áть zatemniti; o.ся z. se; —éніе *n.* zatemnění; —ѣлый zatemnělý; -ость -osť; —ѣть, —ѣвáть zatemněti.
отереб́ить, отерéбливать oškubati; —блéніе, отерéбливаніе; отерéбокъ, бка, *pl.* отерéбки, овъ (льняны́е) отéцкій *v.* отцóвскій. [otřebky, pazdeří.
отéцъ, отцá otec; духóвный o. otec duchovní; крéстный o., воспріéмникъ kmotr, otec křestný; *pl.* святы́е, преподóбные отцы́ svatí otcové; óтче нашъ otče náš (modlitba Páně).
отéч-ескій otcovský; —ественный vlastenský, vlasti n. otčiny se týkající; o. гóродъ otcovské město; —ество *n.* vlasť; любóвь къ —еству láska k vlasti; —никъ, патерńкъ kniha s životopisy svatých otců.
отéчь *v.* отекáть.
отживáть, отжúть (срокъ) přežiti jistý čas a někoho; 2. o. свой вѣкъ dožiti n. přežiti svůj věk; онъ отживáетъ свой вѣкъ je s ním na kahánku (doklepává).
отживúть, отживлѧть oživiti, světlo naznačiti (na obraze); отжúвка *f.* oživení, světlo (na obraze).
отжиг-áльница, —áльный sosúdy *v.* виномѣръ; —áніе *n.* odžíhání; —áть, отжéчь odžíhati; o. винó kořalku zkoušeti zažehnutím (zapálením); óтжигъ, отжúгъ, a zkoušení kořalky zažehnutím. [nouti, zřednouti.
отжид-ѣлый rozředlý; —ѣть rozřed-
отжúл-ить, —ивать у кого-либо что na někom něco vynutiti; —окъ, лка (v horn.) vedlejší žíla, odžilek.
отжимáть, отжáть vyždímati (prádlo); o.ся v. se; —áніе.
отжинáть, отжáть dožínati, dožíti; —áніе *n.*, отжúнъ, a dožetí.
отжирéть ztučněti; -ѣлый -ělý.
отжúть *v.* отживáть.
отзáвтракать posnídati, dosnídati.
отзвонúть, отзвáнивать dozvoniti.
óтзвукъ, a *v.* отголóсокъ; отзвучáть dozvučeti, dozníti.
отзúмие *n.* pozimek (sněhové přeháňky po skončené zimě).
отзнобúть, отзнóбливать *v.* озн . . .
отзолотúть, отзолáчивать, позол . . . pozlatiti.
отзыв-áніе *n.* odvolání (nazpět); —áть, отозвáть (отзовý) кого (министра изъ . . .) odvolati koho nazpět; o. въ стóрону zavolati na stranu, stranou; менá уже отозвáли, я уже отóзванъ já jsem už pozván (t. dříve, jinam); o.ся ozvati se; o.ся o комъ-либо dáti komu svědectví; pronesti se o někom; o.ся чѣмъ míti příchuť od něčeho.
отзы́в-ный odvolací, -avací; -ая грáмота list odvolací (vyslanci); —чивый rozléhavý, ohlasný, ozvučný; óтзывъ, a odvolání (nazpět); 2. ohled, ozvuk, ozvěna *Echo;* 3. výpověď o někom, svědectví; похвáльный o. o комъ pochvalná připomínka.
отзябáть, отзябнуть ozábnouti; zmrznouti; отзяблый ozáblý; zmrzlý.
отипунѣть dostati tipec (o ptácích).
отир-áльникъ, ут . . . utěrák, ručník; —áніе *n.* otírání, utír.; —áть otírati, utírati.
отúскать, отúскивать, отúснуть zmačkati, stisknouti.
отúшие *n.* (crk.) tiché přístaviště.

отказа́ть, отка́зывать кому́ въ чёмъ (въ по́мощи) odepříti někomu něco; o. себѣ въ чёмъ odříci se něčeho, vzdáti se čeho; o. кому́ отъ чего́, o. рабо́тнику отъ рабо́ты vypověděti někomu něco; o. отъ до́лжности propustiti někoho (ze služby); o. кому́ что въ наслѣ́дство odkázati někomu něco (v poslední vůli); o. за кого́ что (имѣ́ніе, дере́вню, землю) uvesti někoho do statku (soudně); o.ся отъ чего́ odříci se něčeho, vzdáti se něčeho; nepřijmouti něčeho; o.ся отъ свои́хъ тре́бованій vzdáti se svých pohledávek, svých požadavků; o.ся отъ мѣ́ста nepřijmouti místa nějakého; o.ся отъ слу́жбы у кого́ vypověděti službu někomu; o.ся отъ престо́ла vzdáti se n. zříci se panování, složiti korunu; o.ся отъ платежа́ по ве́кселю nepřijmouti směnky ku placení.

отказно́й v závětu odkázaný.

отка́з-ный odpěrací, odmítavý; —чикъ odpíratel; 2. kdo někoho soudně uvádí v držbu.

отка́зъ, а odepření něčeho, zpěčování-se; o. въ прися́гѣ odepření přísahy; получи́ть o. dostati zápornou odpověď (na žádost); dostati košíčkem (od ženštiny).

откали́ть, отка́ливать odkaliti (železo n. ocel); o.ся o. se.

отка́лывать *v.* отколо́ть.

отка́пывать *v.* откопа́ть.

откарау́лить skončiti stráž.

отка́рмливать *v.* откорми́ть.

открата́ть, отка́тывать dováleti, domandlovati (prádlo); 2. o. кого́ zmlátiti, zmalovati někoho, vyčesati n. vydrbati někomu.

откати́ть, отка́тывать (o. бревно́ отъ забо́ра) odvaliti (kládu); 2. na kolečku odvezti.

откача́ть, отка́чивать (воду́) vypumpovati (vodu), dopumpovati; o. уто́пшаго třepáním vzkřísiti (utonulého); o.ся vypumpovati se; откачну́ться (отъ стѣны́) odskočiti, odraziti se (od čeho); o.ся отъ кого́ odraziti se od koho (nenavštěvovati).

отка́шивать *v.* откоси́ть.

отка́шлять, отка́шлянуть, отка́шливать odkašlati; o.ся o. si; dokašlati.

отка́щикъ *v.* отка́зчикъ.

откида́ть, отки́нуть, отки́дывать odhoditi, odhazovati; o. въ сто́рону hoditi stranou, odh. na stranu; 2. o. odklopiti (kočár, stůl, límec); 3. o. непрія́теля odraziti nepřítele; o. отъ мѣ́ста propustiti, zbaviti místa; o.ся odhoditi se, odraziti se; откида́ніе *n.*, отки́дка *f.* odhození; odklopení.

откидно́й odhrnovací, odklopovací; (-а́я коля́ска; -ы́е рука́ви).

откипа́ть, откипѣ́ть dovařiti se.

откла́дъ, а odklad, protahování něčeho; волочи́ть дѣ́ло откла́дами со дня на день protahovati věc odklady ode dne ke dni.

откла́дывать, откла́сть *v.* отложи́ть.

откла́няться, откла́ниваться (посо́лъ откла́нялся Госуда́рю) rozloučiti se, vzíti odpuštění. [cko sklobati.

отклева́ть, отклёвывать odklobati; vše-

отклеи́ть, откле́ивать odlepiti; 2. dolepiti; o.ся odlepiti se; откле́еніе *n.*, откле́йка *f.* odlepení.

отклика́ться, откли́кнуться ozvati se na něčí volání; о́ткликъ, а, откли́чка *f.* ozvání-se.

отклон-е́ніе *n.* odklonění, odchýlení; odvrácení; —и́ть, —я́ть кого́-либо отъ чего́ odvrátiti, odchýliti koho od čeho; o. что́-либо отъ себя́ odvrátiti něco od sebe; o.ся odkloniti se, odchýliti se; o.ся отъ чего́ odvrátiti se od něčeho; odmítnouti od sebe.

откло́нъ, a svah, spád hory, úboč; sklonitosť.
откова́ть, отко́вывать dokovati.
отковыря́ть, отковы́ривать, отковырну́ть odloupnouti, odrýpnouti (kousek másla).
откозыря́ть, откозы́ривать (ve hře v karty) poslední trumf vyhoditi.
отколдова́ть, отколдо́вывать rozčarovati, odkouzliti, čar n. kouzla se zbaviti.
откол-ка *f.* odštípnutí; —окъ, лка [odkolek, odštěpek
отко́л-ть, отколо́чивать odraziti, odtlouci; 2. dotlouci; ночно́й стражъ отколоти́лъ свой часы́ ponocný odtloukl (na klepadlo) svoje hodiny; 3. о. кому́ бока́ naklepati n. natlouci komu; о.ся odtlouci se.
отколо́ть, отка́лывать odštípnouti, odseknouti; 2. odšpendliti, odepnouti (stužku).
отколочéніе, отколáчиваніе *n.* odtlučení, odražení.
отколупа́ть, отколу́пывать, отколупну́ть vybírání n. přebírání skončiti.
отко́ль, отко́лѣ? *adv.* odkud, odkad?
откомандирова́ть, -по́вывать vyslati, poslati (od představenstva) koho kam; откомандирова́ніе *n.*, откомандиро́вка *f.* odeslání.
отконоп-áтить, —áчивать ucpávání konopím skončiti; —áченіе, —áчиваніе *n.*
откоп-áніе *n.* odkopání; dokopání; —áть, отка́пывать odkopati; dokopati.
откорм-и́ть, отка́рмливать dokrmiti; о. скоти́ну pokrmiti dobytek; о. dokojiti (dítě); о.ся dokrmiti se; —лéніе *n.*, отко́рмка *f.* dokrmení; отко́рмленный; отко́рмщикъ, a kdo krmí dobytek.
откоси́ть, отка́шивать (о. лугá) dokositi (luka).
отко́сный kosý; отко́съ, a svah, sklonitosť.
откочева́ть, откочёвывать odkočovati, odtáhnouti (o kočovnících); откочёвка *f.*, откочёвываніе *n.* odkočování.
открáивать *v.* откро́ить.
откра́сить, откра́шивать barvení n. natírání skončiti; откра́шеніе *n.*, откра́ска *f.* nátěr.
открича́ть, откри́кивать dokřičeti; (o psech) ztratiti hlas, vyštěkati se.
откровéн-іе *n.* odkrytí; objevení, zjevení; о. св. Іоáнна zjevení sv. Jana; вѣра въ о. víra v zjevení; —но *adv.* otevřeně, přímě, upřímně; —ность otevřenosť, přímosť, upřímnosť; —ный otevřený, přímý, upřímný; 2. (star.), откры́тый odkrytý.
откро́ить, откра́ивать odkrojiti.
открути́ть, откру́чивать odkroutiti, ukroutiti.
открыв-áніе *n.* odkrývání; —áтель objevitel; —áть, откры́ть odkryti, odkrývati; 2. otevříti (okno, skříni); отевр. oči; 3. objeviti, odkryti (nový svět); odkryti, objeviti, odhaliti tajemství; otevříti n. zahájiti (sezení, schůzi, školu, bál); о.ся odkryti; objeviti se; otevříti se; открывáется случáй naskytuje se příležitost; окно́ не —áется okno se neotvírá.
откры́локъ, лка průvodník, sputník žíly (v hornictví), vedlejší chodba.
откры́т-іе *n.* odkrytí; 2. objevení (nového světa); 3. otevření, zahájení (schůze, sezení atd.); —о *adv.* odkrytě, zjevně, veřejně; —ый, ая, ое, откры́тъ, а, о odkrytý; zjevný; otevřený.
отку́да? (prost. отку́дова?) (crk. отку́ду) *adv.* odkud, odkad?
откупáть dokoupati; о.ся d. se.
откупáть, отку́пить pachtovati; о.ся p. se; о.ся отъ чего́ vykoupiti se.
откупно́й, áя, óе pachtovaný; pachtovní; -áя мéльница pachtovaný

mlýn; —ьe дохóды pachtovní důchody.

откýпор-ить, —ивать vytáhnouti zátku z láhvice, v. čep ze sudu (odšpuntovati); —ка *f.*, —иваніе *n.* odšpuntování.

откупщ-úкъ, a pachtýř, pachtovník; —úца *f.* pachtýřka; óткупъ, a pacht; брать на ó. pachtovati; отдавáть на ó. propachtovati; держáть на óткупу míti pachtováno.

откурúть dokouřiti.

откус-áть, —úть, откýсывать odkousnouti, -sati, odkusovati; o.ся o. se; откýски, овъ *pl. m.* odkusky, odhryzky.

откýт-ать, —ывать odhaliti; o. окнó отевříти okno; o.ся odh. se; —аніе, —иваніе *n.*

откýш-ать dojísti, doobědvati; —ивать обéд skončiti; 2. (o. винá, плодóвъ) ochutnati, -ávati.

отлаг-áніе *n.* odkládání; —áтельный odkládavý; —áтельство odklad, průtah; —áть odkládati, protahovati (věc); o.ся odkládati se, protahovati se *v.* отложúть.

отлáмыв-аніе *n.* odlamování; —ать odlamovati *v.* отломáть.

отлегáть, отлéчь ustáti se, usaditi se (o tekutinách); отлеглó на сéрдцѣ odlehlo mu (t. ulehčilo se mu); отлеглó на грýди odlehlo na prsou (ulevila bolesť, ulevil kašel).

отлёглый ustálý, usedlý, usazený (o tekutinách).

отлежáть, отлéживать odležeti se, proležeti se (v nemoci); отлежáлъ бокъ proležel si bok (nemocný); o.ся ležením se zotaviti; odležeti, uležeti se (o ovoci atd.); o.ся отъ дѣла ležením díla se zprostiti.

отлежь, и *f.* usedlina, usazenina, co ulehlo n. přilehlo ke dnu.

отлет-áніе, —ѣніе *n.* odletění; —áть, —ѣть odletěti, odletati; птúцы начинáютъ —áть ptáci začínají odletovati; —ѣлый odletělý; отлётныя птúцы tažní ptáci; отлётъ, a odlet.

отлив-áльный odlivací; —áть, отлúть (отолью) odlívati, odliti; o. водóю кого́ někoho vodou politi; vodou křísiti; o. бýквы líti n. slívati n. odlívati písmo atd.; сукнó —áетъ sukno se mění, má měňavé barvy; o.ся odlívati se.

отлúв-ина *f.*, отливнáя доскá okapné n. odkapné prkno (pod okny); —истый měňavý (o látkách); —ка *f.* odlívka, odlívání, slévání.

отливнóй, áя, óе odlivný; ulitý; -ой жóлобъ žlab odlivný; vylevadlo; -áя доскá *v.* отлúвина.

отлúв-окъ, вка, *dem.* —очекъ, чка odlivek; гúпсовый o. sádrový odlivek; —щикъ odlivkář, slevač; отлúвъ, а, *dem.* отлúвецъ, вца odliv, ulití něčeho, slévání; 2. odliv mořský; прилúвъ и отлúвъ příliv i odliv; 3. měňavosť barev; съ отлúвомъ měňavě.

отлизáть, отлúзывать ulízati.

отлúк-а *f.* (prost.) rozdíl; —ій, ая, ое rozdílný, rozličný; —о *adv.* rozdílně.

отлич-áть, —úть (добрó отъ зла) rozeznávati, rozličovati; o. кого́-либо vyznamenati někoho; o.ся rozeznávati se; o.ся, o. себя́ чѣмъ vyznamenati se něčím (o.ся хрáбростью, учéностью, заслýгами); —ніе *n.* rozeznávání; vyznamenání někoho.

отлúчествовать, отличáться rozeznávati se.

отличúтель-но *adv.* zvláště; —ность zvláštnosť; —ный zvláštní; rozličný, rozeznavací.

отлúч-іе *n.*, —ность rozdíl; 2. výbornosť; 3. vyznamenání; o. по слýжбѣ

vyzn. ve službě; знакъ —ія znak rozdělovací; —но *adv.* výborně; —ный výborný, výtečný.

отлóгій, ая, ое, отлóжистый k jedné straně nachýlený n. nakloněný, sklonitý, svahovitý. [břehem.

отлогоберéгій, ая, ое se svahovitým

отлóгость, и *f.*, отлóгъ, а svah, sklonitosť.

отлож-éніе *n.* odložení; —и́ть (отклáдывать), odložiti (o. stranou, o. na delší n. pozdější čas); o. до другáго дня odl. do druhého dne, na druhý den; 2. o. лóшадей vypřáhnouti koně; o.ся odložiti se; vypřáhnouti se; отлóженный odložený.

отложнóй, áя, óе (воротникъ) ohrnovací n. zahrnovací (límec).

отлом-áніе *n.* odlomení; —áть, —и́ть, отлáмывать odlomiti.

отлóм-ка *f.*, отломлéніе *n.* odlomení; —окъ, мка, *dem.* —очекъ, чка odlomek, úlomek, zlomek; отлóмъ, а odlomenina, ulomenina, zlomenina.

отлуч-áть, —и́ть (что-либо отъ чегó) odloučiti od něčeho; o. отъ цéркви vyloučiti n. vyobcovati z církve; o.ся odloučiti se; vyloučiti se; o.ся отъ чегó vystříhati se něčeho; —éніе *n.* odloučení, vzdálení; o. отъ цéркви, церкóвное o. vyloučení z církve.

отлýчка *f.* odloučenosť, vzdálenosť; непрíтомность; находúться въ —кѣ býti nepřítomen, nebyti přítomen.

отлыг-áтельство *n.*, отлы́жка *f.* vylhávání, lež; —áться, отолгáться vylhati se, lží si pomáhati.

отлы́нивать, отлынúть отъ чегó vyhýbati se práci.

отлѣзáть, отлѣзть odlezti.

отлѣп-и́ть, —лáть, отлѣпливать odlepiti; 2. vzorky lepiti; o.ся odlepiti se.

отмáз-ать, —ывать domazati.

о тмáливать *v.* отмолúть.

отмáлчиваться *v.* отмолчáться.

отмáлывать *v.* отмолóть.

отманúть, отмáнивать odlouditi; отмáнка *f.* odlouzení.

отмáтывать *v.* отмотáть.

отмахáть, отмáхивать, отмахнýть máchánim odehnati (mouchy); o.ся отъ чегó máchánim něčeho se zbaviti; отмáхъ, а, отмáшка *f.* máchnutí; zahnání (much) máchnutím.

отмáчивать *v.* отмочúть.

óтмашь; на ó. obrácenou rukou (udáriть кого на ó.).

отмежевáть, отмежёвывать vymeziti, odměřiti, meze n. hranice položiti.

отмéл-ина *f.*, óтмель, и *f.* mělčina u břehu; písčina; —истый mělčinatý, písčitý; —ый mělký.

отмерзáть, отмёрзнуть odmrznouti; odjihnouti; отмёрзлый odmrzlý.

отмести́, отметáть odmesti, odmetati.

отмет-áтель odmítatel; zavrhovatel; —áтельница -lka; —áтельный zamítavý, zavrhující; —áть, —нýть, отмётывать odmítati, zahazovati; zavrhovati; o.ся odmítati se; zamítati se.

отмéт-никъ, а odpadlík; —ница odpadlice; —ническій odpadlický; —ничество odpadlictví; —ный odmítavý; 2. odpadlý; 3. vybraný, výborný; отмéтъ, а odmítnutí; 2. kotlík u žlabu podstřešního, kudy voda do trouby odvaděcí stéká.

отминáть *v.* отмя́ть.

отмóина *f.* nános, náplav (co voda s sebou odnesla); отмóйный nanešený, naplavený.

отмок-áніе odmokání; —áть, отмóкнуть odmoknouti; отмóклый odmoklý.

отмóлвить rozmluviti někomu něco.

отмолúть, отмáливать odmodliti, modlitbou od sebe odvrátiti; o.ся do-

modliti se; o.ся чего́ modlitbou se něčeho zbaviti.

отмолоди́ть, отмола́живать změkčiti (alabastr); o.ся zm. se; отмоло́дка *f.*, отмола́живание *n.* změkčení (alabastru).

отмолоти́ть, отмола́чивать domlátiti, vyml.; отмолоче́ние *n.* domlácení, vymlácení.

отмоло́тъ, а výmlatek.

отмоло́ть, отма́лывать domlíti.

отмолча́ться, отма́лчиваться smlčeti něco.

отморо́зить, отмора́живать; отморо́зилъ но́гу, па́лецъ ozábl na nohu, na palec, omrzla mu noha.

отмости́ть, отма́щивать dodlážditi; отмо́стка *f.* dlážděné n. klenuté místo.

отмота́ть, отма́тывать odmotati, smotati; —а́ние *n.*; отмо́танный; отмо́токъ, тка smotek, co smotáno n. odmotáno.

отмочи́ть, отма́чивать odmočiti, rozmočiti.

отмсти́тель mstitel; —ница mstitelka; —ный mstivý.

отмсти́ть, отмща́ть, отмщева́ть za koho mstíti někoho; o. кому́ за что mstíti se někomu; отмще́ние *n.* pomsta.

отмыва́ть, отмы́ть omyti, smýti; domyti; o.ся smýti se, omyti se; отмы́вка *f.* omytí, omývka.

отмыка́ть odmykati; отомкну́ть odemknouti; o.ся o. se.

отмыка́ть přestati česati n. vochlovati.

отмы́чка *f.* odmykač, rozpérák, zlodějský n. falešný klíč.

отмѣл-ина, —ый, о́тмель *v.* отме́лина.

отмѣна *f.* změna; 2. zrušení, odstranění; въ отмѣну э́того . . . . na místo toho.

отмѣн-е́ние *n.* změnění; 2. zrušení, odvolání něčeho; —и́тельный změňovací; zrušovací; —и́ть, —я́ть změniti; 2. zrušiti, odvolati; o. да́нное предписа́ние změniti n. odvolati vydané nařízení.

отмѣн-но *adv.* zvláště; 2. výtečně, výborně; —ность výtečnosť; výbornosť; —ный výtečný, výborný.

отмѣр-ить, —ивать, —ять odměřiti; o.ся o. se; отмѣръ, а, отмѣряние *n.* odměření.

отмѣт-а *f.*, *dem.* —ка, —очка *f.*, —ина známka; 2. —ка poznámka; —ить, отмѣча́ть poznamenati, zazn.

отмѣч-а́ние *n.* poznamenání; —а́ть poznamenati.

отмя́к-лость odměklosť, změklosť; —лый odměklý, změklý; - нуть odměknouti, změknouti.

отмя́ть (отомну́), отмина́ть domnouti; 2. mnutím změkčiti. [doby.

отне́ liže, отне́лѣже *adv.* (crk.) od té

отна́шивать *v.* относи́ть.

отнес-е́ние *n.* odnešení; —ти́, отне́сть odnesti

отнима́ть odnímati *v.* отня́ть.

о́тній, яя, ее, о́тень, ня, не *adj.* (star.) otcovský, (staroč. otuí, oteň, tňa, tně).

отно́рокъ, рка vedlejší brloh liščí, vedlejší nora, odnorek.

относ-и́тельно къ . . . . *adv.* hledíc k . . . , vztahujíc se k . . . , pokud se týče . . . ; —и́тельный vztažný, relativní; o. вѣсъ váha potažná; —и́тельность vztažnosť, relativnosť; —и́ть, отна́шивать odnášeti; 2. donositi, přestati nosit; o.ся къ чему́ vztahovati se k něčemu, na něco.

отно́с-ка *f.* odnešení; —ный co se může odnesti, odnosný; —чикъ *v.* отно́щикъ; отно́съ, а odnešení.

отночева́ть přenocovati.

отноше́ние *n.* (o. къ . . .) vztah, vztažitosť, vztažnosť; (math.) poměr.

отно́щ-икъ, а nosič; —ица *f.* nosička.

отны́нѣ *adv.* od nynějška.

отни́ривать, отныря́ть zbaviti se, vybaviti se od čeho. [říkati se čeho.
отнѣк-аться, —иваться otř čeró od-
отнѣкуду *adv.* (crk.) odněkud.
отнюдъ, отнюдь *adv.* (crk.) nijak, nikterak.
отня́тие *n.* odnětí, odejmutí; o. члена (chirurg.) odnětí n. uříznutí údu, *Amputation.*
отня́ть (отниму́) y koró čto odníti, odejmouti; o. послѣднюю надѣжду od. poslední naději.
óто (отъ) před více souhláskami; óto всегó ode všeho; óto дня на день ode dne ke dni.
отобра́ть, отбира́ть odebrati.
отобѣдать obědvati; прошу́ ko мнѣ o. račte ke mně přijíti k obědu, na oběd; 2. o. doobědvati.
отовсю́ду *v.* отвсю́ду.
ото-гна́ние *n.* odehnání; —гна́ть odehnati; —гну́тие *n.* ohnutí; —гну́ть, отгиба́ть ohnouti; —грѣва́ние *n.* ohřívání; —грѣва́ть, —гре́ть ohřívati, ohříti; —двига́ть, —дви́нуть odstrčiti; —дра́ние *n.* odrání; —дра́ть, отдира́ть odrati, odírati; —жже́ние *n.* opálení, sežžení; —зва́ние *n.* odvolání; —зва́ть, отзыва́ть odvolati.
отойти́ odejíti.
отóкъ, a ostrov; 2. во́дный o. všeobecná vodnatosť těla, stok podkožní *Anasarca.* [лыгáться.
отолга́ться vylhati se z čeho *v.* от-
отолст-е́лый ztloustlý; —е́ние *n.* ztloustnutí; —е́ть, —е́вать ztloustnouti. [mykati.
отомкну́ть, отмыка́ть odemknouti, od-
отомсти́ть, отмсти́ть odemstiti, pomstiti se. [ztenčiti; o.ся zt. se.
отон-е́ние *n.* ztenčení; —и́ть, —я́ть отопи́ть, ота́пливать zatopiti, vytopiti (v kamnech).
отóп-ка *f.* zatopení, vytopení; —ки, овъ *m. pl.*, zbytky z rozpuštěného loje; —окъ, пка ošlapek, ošlapaný střevíc, -ná bota (křám).
отопт-а́ние *n.* sešlapání, sešmathání (obuvi); —а́ть sešlapati, sešmathati (střevíc, botu); отóптанный sešlapaný, sešmathaný.
оторв-а́ть, отрыва́ть odervati; —а́ние *n.* odervání; отóрванный odervaný.
оторжáв-ѣть rzí odpadnouti; —ѣлый rzí odpadlý.
отороп-е́лость ostýchavosť; nesměloť; —е́лый ostýchavý, nesmělý; —е́ть státi se ostýchavým, nesmělým.
отороч-и́ть olemovati, zalemovati; —е́ние *n.*, оторóчка *f.* olemování, zalemování; оторóчка lemovka.
отосл-а́ние *n.* odeslání; —а́ть, отсыла́ть odeslati, odesílati.
ототкну́ть, оттыка́ть zátku vyndati (odšpuntovati).
от-охóтить кого́-либо отъ чего́ odejmouti někomu chuť od něčeho.
отощ-а́лость vyschlosť, vyzáblosť; —а́лый vyzáblý, vyschlý; —а́ние *n.* vyschnutí, vychřadnutí; —а́ть, —е́вать vyschnouti, vychřadnouti.
отпад-а́ть, отпа́сть, отпа́дывать odpadnouti od čeho; o. отъ це́ркви odp. od církve; отпа́ла охóта odpadla chuť; —е́ние *n.* odpadnutí; —а́ние *n.* odpadání; отпа́дышъ, a spadlé ovoce (se stromu), padavče, padanka; 2. odpadlík.
отпа́ивать *v.* отпа́ять; 2. *v.* отпо́ить.
отпа́лзывать *v.* отползти́.
отпа́л-ивать, отпали́ть palbou n. střelbou hájiti; 2. palbu n. střelbu skončiti; o.ся palbou n. střelbou se hájiti; —ина *f.*, о́тпаль, и *f.* zbytek bílku neb žloutku, jenž se ve vejci usadil; —ка *f.* střelba na obranu; —ый, ая, ое odpadlý.

отпáрить, отпáривать odpařiti; o. кого́ někoho zmrskati, sešlehati.
отпáрывать *v.* отпорóть.
отпáсть *v.* отпадáть.
отпахáть, отпáхивать, o.ся doorati.
отпахну́ть, отпáхивать (мухъ отъ ди́тяти) máchnutím odehnati (mouchy od dítěte); o.ся (отъ комаро́въ) máchánim odehnati od sebe (komáry).
отпáчкать umazati.
отпáшка *f.* doorání; 2. odehnání (much).
отпаять, отпáивать odletovati.
отпере́ть (отопру́), отпира́ть (дверь) odemknouti (otevříti); отопри́! odemkni! o.ся odemknouti se; otevříti; отпéртие *n.* odemknutí; отпéртый odemknutý.
отпечáт-ать, —ывать otisknouti; 2. dotisknouti (knihu); o.ся otisknouti se; dotisknouti se.
отпивáть *v.* отпи́ть.
отпилúть, отпúливать odpilovati, pilou uřezati; o.ся odp. se; отпúлка *f.*, отпилéние *n.* odpilování; отпúлокъ, лка odpilovaný kus.
отпир-áние *n.* otvírání, odmykání; —áтельство odpírání, zapírání; —áть otvírati *v.* отпере́ть; o.ся отъ чего́ odpírati, zapírati; отпúрка *f.* klika (u dveří).
отпировáть hostinu skončiti.
отпис-áние *n.* odepsání (někomu na dopis); 2. písemná zpráva; 3. zabavení, konfiskace jmění; —áть (отпишу́), отпúсывать кому́ odepsati někomu, dáti písemnou odpověď n. písemnou zprávu; o.ся (на указы) písemně odpovídati; o.ся чего́ písemně se vzdáti něčeho.
отписно́й, áя, óе имéние (star.) zabavený, konfiskovaný (-né jmění).
о́тпись, и, *dem.* отпúска *f.* (star.) odpis, písemná odpověď; písemná zpráva; 2. kvitance, přijímací list; 3. konfiskace.
отпúть (отопью́) upiti (z čeho); 2. dopiti; они́ отпúли чай oni dopili čaj.
отпихáть, отпúхивать, отпихну́ть odraziti, odstrčiti; o.ся od. se; о́тпихъ, а odražení.
отплáта *f.* odplata.
отплатúть, отплáчивать (кому́) odplatiti někomu; o.ся (отъ чего́) vykoupiti se (z něčeho).
отплáт-ный odplacovací, splacovací; —чикъ, а kdo se rovným odplacuje za něco; отплачéние, отплáчиваніе *n.* odplacení.
отплевáть, отплёвывать, отплю́нуть odplivnouti, odplivovati.
отплескáть, отплёскивать, отплеснýть vybrati vodu odněkud; o.ся odrážeti se (o vlnách vodních).
отплéсть, отплестú, отплетáть doplesti; 2. vyplesti odněkud; o.ся vyplesti se; отплетéние, отплетáние *n.* dopletení; 2. vypletení.
отплывáть, отплы́ть odplovati; отплы́тие *n.* odplutí.
отплясáть, отпля́сывать dotancovati; o. себя́ но́ги utancovati si nohy.
отповéдный, ая, ое, отповéдный (-о́й), áя, óе odpovědný *v.* отвéтный; о́тповѣдь, и *f.* odpověď *v.* отвéтъ.
отпóй, я krmení telete mlíkem.
отпоить, отпáивать mlékem vykrmiti (telátko).
отползти́ odlezti.
отполóснуть sudu ubrati.
отполнúть, отполня́ть odplniti sud, ze
отполоскáть, отполáскивать, отполоснýть vypláchnouti, opláchnouti; o.ся vypl. se, opl. se.
отпóр-ка *f.* odpárání; 2. klika u dveří; —ный odporný, odporující; odpíravý; —окъ, рка odparek, odpáraný kus. [o. se.
отпорóть, отпáрывать odpárati; o.ся

отпóръ, а odpor; 2. zápora, podepěra *Contrefort*; 3. kobyla n. koza v řece (proti ledu).
отпостúться dopostiti se. [koho.
отпóтчивать, отпóдчивать vyčastovati
отпотѣть dopotiti se.
отпрáва *f.* odpravení, vypravení něčeho.
отправúтель vypravitel, odsílatel.
отпрáвить, отправлять odpraviti něco, odeslati; o. на корáблѣ odpraviti na korábě; o. кого-лúбо на тотъ свѣтъ sprovoditi n. skliditi se světa, odpraviti ze světa; o. дóлжность zastávati službu, konati službu; o. бáрщину robotovati, robotu dělati; o.ся въ путь, въ дорóгу vydati se na cestu; o.ся въ мóре vypraviti se n. vydati se na moře; o.ся въ похóдъ vytáhnouti, dáti se napochod; o.ся на тотъ свѣтъ s tohoto světa sejíti.
отправлéніе *n.*, отпрáвка *f.* odpravení, vypravení něčeho, odeslání; 2. konání n. zastávání služby.
отпрáздновать slavnosť skončiti, doslaviti.
отпросúть, отпрáшивать uprositi koho; 2. vyprositi (o. дѣтéй домóй); o.ся (въ отпускъ) vyprositi si dovolenou n. odpuštění; o.ся домóй vyprositi se domů, dovoliti se domů; отпрошéніе, отпрáшиваніе *n.* vyprošení.
отпры́гать doskákati; отпры́гивать odskakovati; отпры́гнуть odskočiti; отпры́гъ, а, отпры́жка *f.* odskok.
отпры́скивать, отпры́снуть odstřikovati, odstříknouti; 2. odnože vypouštěti; отпрыскъ, а odnož, výstřelek, přírostek. [v. se.
отпрягáть, отпрячь vypřáhnouti; o.ся
отпрядáть, отпрясть dopřísti, dopřádati; 2. odpřísti (předením splatiti).
отпры́дывать, отпры́нуть odskočiti, odraziti se.
отпугáть, отпýгивать, отпугнýть zaplašiti, splašiti (o. птицъ отъ плодóвъ); отпýгъ, а zaplašení, splašení.
отпýдр-ить, —ивать dopudrovati; o. кого́ порядочно рáдно komu vydrbati, vytřepati.
отпускáть, отпустúть, отпущáть odpustiti koho, propustiti; o. на вóлю propustiti na svobodu (nevolníka); o. дáти dovolenou komu, dovoliti koho; o. на прáздникъ домóй pustiti na svátky domů; o. кому́ на счётъ дáти komu na účet, na úvěr o. odpustiti hříchy; o. бородý nechati si růst bradu (vousy).
отпускны́й (-óй), áя, óе propouštěcí; propuštěný; o. дворóвый человѣкъ propuštěný (z nevolnictví) dvorský čeledín; o. билéтъ propouštěcí list; -áя аудiéнція audience na rozloučenou; -ы́е товáры vývozné zboží; -áя *f.* (*subst.*) list propustný (z nevolnictví).
отпускъ, а odpuštěná, dovolená; взять о. на нѣсколько дней vziti dovolenou na několik dní; 2. (о. товáровъ за границу) vývoz (zboží za hranici); vydávka zboží; výplata peněz na poukázku; 3. koncept spisu úřadního.
отпустúтельный odpustitelný; -ая молúтва, отпустъ зáвѣрчная modlitba knězova při službách božích; отпустъ, а odpuštění hříchů.
отпýт-ать, —ывать rozmotati, rozplesti; o.ся r. se.
отпущ-áть odpouštěti; —éніе *n.* odpuštění; o. грѣхóвъ odp. hříchův; o. на вóлю propuštění z nevolnictví; козлъ —éнія (bibl.) kozel za hřích.
отпѣв-áльный обрáдъ zádušní n. pohřební obřad; —áніе *n.* zádušní mše; —áть, отпѣть dozpívati, do-

pěti; 2. zádušní mši sloužiti; 3. отпѣть комý vycinkati někomu.
отпѣвъ, a konec zpěvu při službách božích; обѣдня на o. mše bude hned u konce; 2. o., отпѣтіе (покóйника) zádušní mše.
отпя́тить, отпя́чивать odraziti, odstrčiti nazpět; o.ся od. se.
отрабóт-аніе *n.*, —ка *f.* dodělání, dodělávka; 2. práce (vzpracování); —ать, —ывать dodělati, dopracovati; 2. udělati, vzpracovati; 3. oddělati, prací uplatiti.
отрáва *f.* otrava, jed; 2. o., кутрá toješť (Presl) *Apocynum* (rstl.).
отрав-и́тель travič; —и́тельница travička; —и́ть когó otráviti koho; o.ся o. se; —лéніе *n.* otrávení; отрáвливать otravovati.
отрáв-никъ, a (crk.), —щикъ travič; —ница (crk.), —щица travička; —ный otravný.
отрáд-а *f.* úleva, útěcha; o. очéй rozkoš očí; o. въ гóрести útěcha v hoři; o. сéрдца моегó rozkoš mého srdce; э́то слýжитъ мнѣ отрáдою въ страдáніяхъ to mně bude útěchou v utrpeních; —ный útěšný, potěšný, radostný; —ство (crk.) *v.* отрáда.
отраж-áемость odráživosť; —áтель odražeč *Reflektor* (opt.); —áтельный odráživý; -ая печь pernice, pec reverberovací; —áть odrážeti; отрази́ть odraziti (ránu, paprsky); (o. доказáтельства) odmítnouti, vyvrátiti (důvody); o.ся o. se; —éніе *n.* odražení.
отраждáться *v.* отроди́ться.
отраз-и́тельный odráživý; -ая си́ла síla odráživá, odpuzovací; —и́ть *v.* отражáть.
отрáивать *v.* отрои́ть.
отрапортовáть podati zprávu n. návěští, p. raport.
óтрасль, и *f.* větev, odnož, výstřelek, výpustek; o. горъ odnoží hor; o. знáнія odbor vědy, odvětví.
отрастáть *v.* отростáть.
отрáщивать *v.* отрости́ть, отрощáть.
отреби́ть, отребля́ть vytříbiti, vyčistiti; o.ся v. se; отрéбіе *n.*, отрéбъ, a výhor, vývrhel; o. óбщества vývrhel společnosti.
отрезв-и́ть, —ля́ть střízlivým učiniti; o.ся vystřízlivěti; —лéніе *n.* vystřízlivění.
отрекáть *v.* отрéчь, отрицáть.
отрекомендовáть odporučiti.
отрепáть, отрéпливать vyčesati, vyvochlovati; otřepati, vytř.; o.ся v. se; отрёпки, овъ *pl. m.*, отрéпье *n.* otřepky, pazdeří; 2. отрéпье spotřebovaný oděv, hadry.
отречéн-іе *n.* odřeknutí; vzdání (o. отъ дóлжности); —ный omluvený; -ная грáмота odříkací list; отрéчь odříci *v.* отрицáть; o.ся отъ чегó odříci se čeho, vzdáti se něčeho.
отриновéн-іе *n.* zavržení, odmítnutí; —ный (crk.) zavržený.
отри́нуть, отрѣвáть (crk.) odmítnouti, zavrhnouti.
отриц-áніе *n.* zapření; o. сатаны́ z. satanáše; —áтель zapíratel; —áтельница zapíratelka; —áтельно *adv.* zapíravě, záporně; —áтельный zapíravý, záporný, popíravý; —áть (o. бытіé чегó-либо) zapírati, popírati; o.ся отъ чегó odříkati se čeho.
отрóгъ, a odhoří, odvětví hor.
отроди́ть, отрождáть, отраждáть odnože vypouštěti (o rostl.); o.ся vyrážeti (o rostl.).
отрóд-іе, —ье *n.* druh; odrůda; 2. zvrhel; —окъ, дка výstřelek, odnož; odrodek.
отрóекъ, óйка *m.* odrojek, vedlejší roj.

отройть, отрáивать odrojiti ; o.ся dorojiti se (o včelách).

отроко-вúца *f.* děvče 7—15 let; —любúвый dětí milovný.

óтрокъ, a chlapec 7—15 let; 2. (crk.) otrok, rab (sluha); седмь спúщихъ óтроковъ sedm spících bratří (v kalendáři).

отростáть odrůstati; отрости́ odrůsti.

отростúть, отрощáть odrostiti, k vzrůstu přivesti.

отрóстокъ, тка odnož, výstřelek, výpustek (z kořene stromu).

отрочá, áти *n.* (crk.) chlapec.

óтроч-ескій, ая, ое chlapecký, chlapčí, dětský; —ество chlapectví, chlapecký věk.

отруб-áть, —úть odsekati, usekati, urubati; o.ся ods. se.

отруб-евáтый, —úстый otrubovatý; —éйный, —яной, áя, óе otrubový.

óтруб-и, ей *pl. f.* otruby; —ный otrubný, otrubový; o. хлѣбъ otr. chleb, chleb z otrub.

отрýб-ка *f.*, отрублéніе *n.* odseknutí; —окъ, бка od-rubek, odkolek, odtinek, útinek (useknutý kus dřeva).

отрýбъ, a místo (plocha), kde strom je přesekán.

отрывáть, оторвáть отъ чего́ odervati, odtrhnouti, odtrhati; o.ся o. se; 2. отрывáть, отрúть odrývati, odryti; отрóйте! odrejte! o. кладъ vykopati poklad; отрúлись стари́нныя монéты vykopaly se staré peníze.

отрúв-исто, —чиво *adv.* přervaně, přetrhovaně; —истый, —чивый přetrhovaný; -ая рѣчь -ná řeč; -ость -osť; —ка *f.* přestávka v práci, přerušení práce; —окъ, вка, *dem.* —очекъ, чка odryvek, úryvek, zlomek *Fragment;* —очный přestávkový, s přestávkami; отрúвъ, a přetržené místo; 2. *v.* отрúвка.

отрыг-áніе *n.* říhání (žaludku); —áть, —нуть říhati (z žaludku); o. жвáчку žvejkati, přežívati, přežvykovati (o zvířatech); —нýть слóво (crk.) vyraziti slovo ze sebe; —áться vrátiti se (o nemoci); мнѣ —áется říhá se mi (ze žaludku).

отрúжка *f.* říhání (ze žaludka); 2. návrat nemoci.

отрúть *v.* отрывáть.

отрѣвáть, отрѣ́ять *v.* отрúнуть.

отрѣ́з-ать, —ывать odřezati, odříznouti, odřezávati; o.ся o. se; —ка *f.*, —аніе *n.* odřezání.

отрѣзнóй, áя, óе odříznutý, uř.; usekotрѣзокъ, зка odřezek; 2. (geom.) úseček, útinek *Segment.*

отрѣ́зъ, a odřez; místo, kde dřevo je odříznuto; отказáть на отрѣзъ docela někoho odbyti.

отрѣш-áть, —úть (отъ дóлжности) zbaviti (hodnosti), sesaditi, odstraniti (ze služby); o. что́-либо отъ чего́ odstraniti; o.ся чего́ odloučiti se od něčeho; —éніе *n.* sesazení (s úřadu); —éнный odstraněný; (filos.) o., самостоя́тельный (-ое поня́тіе) samosobný, nepodmíněný, nepostřední *absolut.*

отрядъ, а, *dem.* отря́децъ, дца odřad *détachement; adj.* отря́дный.

отрядúть, отряжáть (куда́-нибýдь) odeslati někam.

отрясáть отрáсати; отрясти́ отрáсти; отрáсывать отрáсávati; o.ся o. se; отрясéніе *n.* otřesení.

отряхивать, отряхнýть otřepati, setřásti (prach); o.ся otřásati se, otřepati se (jako husa).

отсадúть, отсáживать rozsaditi, rozsazovati, přesaditi, přesazovati (rostliny).

отсáд-ка *f.* rozsazování, přesazování rostlin; 2. sázení rudy (Vysoký);

—окъ, дка přesazená rostlina, sazenice; —очно́е рѣшето sazecí sejto, sejto k sázení rudy (Vysoký); отсаже́ніе, отса́живаніе *n.* přesazení, rozsazování (rostlin).

отса́сывать *v.* отсоса́ть.

о́тсвѣтъ, а odlesk, odražené světlo.

отсвѣ́чивать odrážeti se (o světle); о.ся odrážeti se (ve vodě); třpytiti se; —аніе *n.*

отсел-е́нецъ, нца přestěhovanec, přesídlený sedlák; —е́ніе *n.* odstěhování, přest., přesídlení (sedláků na jiný statek); —и́ть, —я́ть přestěhovati, přesídliti; о.ся př. se.

отсиде́ть, отси́живать proseděti (čas); 2. о. въ тюрьмѣ odseděti ve vězení; 3. о. но́ги přeseděti si nohy; 4. skončiti přehánění kořalky.

отсини́ть (о́бѣлё) omodřiti, ošmolkovati prádlo.

отскака́ть, отска́кивать ujeti (kus [cesty) na koni.

отскобли́ть, отска́бливать oškrabati, ostrouhati.

отскокну́ть, отскочи́ть, отска́кивать odskočiti, odskakovati.

отско́къ, а odskok.

отскоче́ніе *n.* odskočení.

отскреб-а́ніе *n.* odškrabání; —а́ть, отскрести́, отскре́сть odškrabati; отскрёбокъ, бка, *pl.* отскре́бки odškrabek, odškrabky.

отслое́ніе *n.*, отсло́йка *f.* odloupání [se kosti.

отсло́ив-ательный odlupovací; —аться, отсло́иться odloupati se.

отслони́ть, отслоня́ть, отсла́нивать odsloniti, stříšku ondati.

отслу́га *f.* odsluha.

отслуж-е́ніе, отслу́живаніе *n.* dosloužení (mše); 2. odsloužení; —и́ть, отслу́живать dosloužiti; d. мši; о. кому́ odsloužiti se komu; о. вѣкъ (vysloužiti, dosl.) spotřebovati se (o šatstvu atd.).

отслу́шать, отслу́шивать vyslechnouti do konce.

отсо́вывать, отсу́нуть odstrčiti, odšoupnouti, odsunouti.

отсовѣт-овать, —ывать srazovati koho, sr. někomu něco, odraditi.

отсосáть, отсáсывать dossati, vyssati.

отсо́х-лый uschlý, seschlý (-ая рукá); —нуть, отсыха́ть uschnouti, seschnouti; uschnouti a odpadnouti.

отсо́чить, отса́чивать (prost.) najíti *v.* отыскáть.

отсро́ч-икъ (отсро́тчикъ, отсро́ччикъ), а kdo na další lhůtu něco odložil; -ица *f.*; —ить, —ивать odročiti, odložiti na další lhůtu, lhůtu položiti; о.ся odročiti se, odložiti se; —ка *f.* odročení, odklad; lhůta; —ный odkladací; odložený, odročený.

отставáть, отстáть отъ чего́ opozdovati se, zůstávati pozadu (v chůzi, v běhu, v jízdě, v učení; též o hodinách); о. отъ кого́ (въ нау́кахъ) zůstati za někým pozadu (v naukách); о. отъ чего́ opustiti od něčeho; odvyknouti; отстáнь ты отъ менá dej mi pokoj, nech mne s pokojem.

отста́вить, отставля́ть, отста́вливать odstaviti; о. стулъ о. židli n. stolici; о. кого́ propustiti ze služby, dáti do výslužby, d. na odpočinek; о.ся odstaviti se.

отста́вка *f.* výslužba, odpočinek (úředníků; онъ вы́шелъ въ —ку on šel do pense, na výslužbu, vysloužil.

отстав-ле́ніе *n.* odstavení něčeho; —но́й (офице́ръ, солда́тъ) propuštěný, vysloužilý.

отстáивать *v.* отстоя́ть.

отста́лый opozdilý; odpadlý.

отстáніе *n.* opozdění.

отстановúть, отстана́вливать odstaviti od něčeho (ode zdi).

отстáть *v.* отставáть.

отстегáть, отстёгивать dostehovati, (doštepovati); отстегнýть, отстёгивать odepnouti, rozepnouti (knoflík); о.ся odepnouti se.
отстóй, я útočiště korábu v tiché zátoce v čas bouře; 2. о., *pl.* —ки, óекъ *f.* usedlina na dně, co na dně se ustálo n. se usadilo; —ный odstálý, ustálý; —чивый kde je možno se udržeti. [отстрани́ть.
отсторон-и́ть, —я́ть, отсторáнивать *v.*
отстоя́лый odstálý, ustálý; отстоя́ніе *n.* vzdálenosť (о. луны́ отъ земли́).
отстоя́ть (отстою́, отстои́шь) býti vzdálen (Москвá -и́тъ отъ С. Петербýрга на 674 вёрсты); 2. о., отстáивать státi do konce (na stráži atd.); о. нóги ustáti si nohy, stáním se unaviti; о. винó nechat ustáti víno; о. домъ, дѣло ochrániti; о.ся (отъ бýри) uchrániti se, zachr. se (od bouřky, o korábech); ustáti se (o nápojích).
отстрадáть dotrpěti.
отстрáивать *v.* отстрóить.
отстран-éніе *n.* odstranění; —и́ть, —я́ть odstraniti. [cizích zemích.
отстрáнствовать přestat jezditi po
отстрáчивать *v.* отстрочи́ть.
отстригáть, отстри́чь odstřihati, -hnouti; отстригáніе, отстрижéніе *n.* odstřihání, -žení.
отстрогáть ohoblovati; -гáніе *n.*
отстрóйка *f.* dokončení stavby, dostavění; отстрóить, отстрáивать dostavěti, stavbu ukončiti.
отстрочи́ть, отстрáчивать prošívání skončiti.
отстрѣли́ть, отстрѣливать odstřeliti; отстрѣливать, отстрѣля́ть dostříleti; střelbou se ubrániti (nepříteli), odstřelovati.
отстря́п-ать, —ывать, о.ся ukončiti strůji (t. vaření v kuchyni); 2. umazati se.
отступ-áть, —и́ть (отъ гóрода, отъ поря́дка, отъ цéркви) odstoupiti; о.ся (отъ наслѣдства, отъ своегó мнѣнія) ustoupiti (od dědictví, od svého mínění); —лéніе *n.* odstoupení.
отстýп-ка *f.* doplňování svátků (v nedělním a svátečním čtení sv. písma, na př. když je méně neděl po třech králích, je více neděl po sv. duchu); —никъ, a odpadlík, odstupník *Apostat;* —ница odpadlice; —ный odstupný; ústupný; 2. odpadlý; -ная грáмота odstupný list.
óтступъ, a odstup, ústup *Retraite*; 2. vzdálenosť, mezera.
отсуди́ть, отсуждáть, отсýживать soudem n. rozsudkem odejmouti; 2. srazovati *v.* отсовѣтовать; -ждéніе *n.*
отсули́ть, отсýливать slíbiti *v.* обѣщáть.
отсýнуть, отсóвывать odstrčiti, odsunouti.
отсýтств-енный, ая, ое, —ующій, ая, ее nepřítomný; —іе *n.* nepřítomnosť; 2. nedostatek; —овать nebyti přítomen, býti nepřítomen.
отсучи́ть, отсýчивать рукавá shrnouti (rukávy); 2. rozsoukati; dosoukati; о.ся shrnouti se (o rukávech); отсýчка *f.*, отсучéніе *n.* dosoukání.
отсуш-áть, —и́ть dosušiti; —éніе *n.*, отсýшка *f.* dosušení.
отсчит-áніе *n.* odčítání, odpočítání; —áть, отсчи́тывать odčítati, odpočítati; о.ся о. se; отсчи́танный odpočítaný. [lati, odeslati; о.ся о. se.
отсылáть, отослáть (отошлю́) odesí-
отсы́лка *f.* posílka; отсы́льный odeslaný, poslaný.
отсыпáть, отсы́пать odsypati; odměřiti (obilí, mouku); о.ся о. se; о.ся (деньгáми) отъ чегó vykoupiti se, vybaviti se.
отсыпáться, отоспáться vyspati se.
отсы́пка *f.*, отсыпáніе *n.* odsypání.

отсыпно́й odsypaný, odsutý; о. хлѣбъ odměřené n. vyměřené obilí, deputátní obilí.
отсыр-ѣлый zvlhlý, odvlhlý; —ѣть zvlhnouti, odvlhnouti. [schnouti.
отсыха́ть, отсо́хнуть oschnouti, ode-
отсѣва́ть, отсѣять, о.ся dosíti, síji skončiti; отсѣвъ, a dosetí, skončení síje.
отсѣда́ть, отсѣсть odsednouti, dále posednouti; отся́дь отъ него́! odsedni od něho! 2. odpadnouti, odsednouti od čeho (kus zdi -dlo); 3. usednouti se (ke dnu) *v.* отстоя́ть.
отсѣдина *f.* místo kde malta odpadla se zdi.
отсѣдъ, a usedlina (na dně).
отсѣк-а́ніе *n.* odsekání; —а́ть, отсѣчь odsekati, odseknouti; о.ся o. se; отсѣкъ, a odsek, odseček.
отсѣлый odsedlý; usedlý (na dně).
отсѣче́ніе *n.*, отсѣчка *f.* odsečení.
отсѣять *v.* отсѣва́ть. [odsad.
отсю́да, отсю́ду *adv.* odtud, odsud,
отта́ивать, оттая́ть roztáti; 2. nechat roztáti; отта́иваніе *n.*, отта́йка *f.* roztání. [(ve sněhu).
отта́лин-а, —ка *f.* protalinka, průžer
отта́лкивать *v.* оттолкну́ть.
отта́мо *adv.* (crk.), отту́да odtud.
отта́пливать *v.* оттопи́ть.
отта́птывать *v.* оттопта́ть.
оттаска́ть, отта́скивать, оттащи́ть odtáhnouti, odvleci; о. за́ волосы vytahati za vlasy.
отта́чивать *v.* отточи́ть.
отта́ять *v.* отта́ивать.
о́ттепель, и *f.* obleva (v povětří); наста́ла о. nastala obleva, oteplilo se.
оттереби́ть, оттере́бливать dotřepati, dočesati (bavlnu, konopí).
оттере́ть (ототру́), оттира́ть otříti, otírati; 2. omnouti; mnutím n. třením zahřáti (ruce); о. отъ мѣста zapuditi, zahnati od města; о.ся otříti se.
отте́ртіе *n.* otření.
оттес-а́ніе *n.*, оттёска *f.* otesání; —а́ть, оттёсывать otesati.
оттира́ніе *n.*, отти́рка *f.* otírání.
отти́ск-ать, —ивать, отти́снуть otisknouti; otlačiti, omačkati; nazpět odtisknouti, zpátky zatlačiti; о.ся otisknouti se.
о́ттискъ, a otisk (mincí atd.).
отти́снивать, оттисня́ть otiskovati *v.* отти́скать.
оттогда́ *adv.* (crk.) od toho času, od té doby (od tehdejška).
оттого́ *adv.* pro to; о. что . . . *conj.* proto že.
отто́къ, a žlab na odvádění vody, odtok.
оттолка́ть, отта́лкивать, оттолкну́ть (отъ чего́) odraziti, odstrčiti; о.ся o. se; оттолкнове́ніе *n.* odstrčení, odražení.
отто́ль, отто́лѣ *adv.* odtud; odtamtud, odonud; 2. od té doby.
оттопи́ть, отта́пливать roztopiti (máslo, tuk atd.), rozehřáti.
отто́пки, овъ *pl. m.* kal, usedlina (při rozpouštění sádla atd.).
оттопта́ть, отта́птывать ušlapati, odšlapati, oddupati; 2. došlapati.
оттопы́рить, оттопы́ривать rozestříti šat; о. гу́бы našpuliti hubu (pysky); о.ся rozestříti se; odstávati (o šatu).
отторга́ть, отто́ргнуть odtrhati, odtrhnouti; о.ся o. se.
отто́рженецъ, нца odtrženec, odloučenec (od rodiny, od spolku atd.).
отторже́ніе *n.* odtržení.
отто́чить, отто́чивать vytečkovati, tečkami naznačiti.
отточи́ть, отта́чивать ubrousiti; usoustružiti; 2. dotočiti, dobrousiti, dosoustružiti.
оттрепа́ть, оттрёпывать dotřepati, doklepati (len); оттрёпки, овъ *pl. m.* otřepky (zbytky z klapání lenu).

оттряс-áть, —тй (прахъ, пыль) отřásti, setřásti; o.ся o. se; —éніе *n.*, —áніе *n.* setřesení.
оттря́хивать, оттряхнýть setřásti; 2. prohazovati, sítovati (rudu).
оттýги, ъ *pl. f.* řemínky k sněhovým střevícům (*v.* лы́жи).
оттýда, оттýду *adv.* odtud.
оттушевáть, оттушёвывать vytušovati, tuší vyznačiti, tuší vystíniti; оттушёвка *f.* vytušování.
оттыкáть, ототкнýть zátku vytáhnouti (odšpuntovati).
оттѣня́ть, оттѣнивать, оттѣня́ть vystíniti, vystinovati; o.ся v. se.
оттѣн-ка *f.* vystínění, vystinování; 2. jemný rozdíl, jemnost rozdílu *(Nuance)*; 3. o., —окъ, нка odstín (na obraze).
óттѣнь, и *f.* stín, odstín; ó. земли́ stín země při zatmění měsíce.
оттѣсн-и́ть, —я́ть zpátky zatlačiti, vytisknouti; vymačkati.
оттягáть, оття́гивать у кого-либо что právní rozepři na někom získati; оттянýть, оття́гивать odtáhnouti, odvleci; odložiti, odkládati (věc nějakou).
оття́жка *f.* odtažení, odtahování; 2. odkládání, odklad (věci).
оття́п-ать, —ывать, —нуть utíti, useknouti sekyrou.
отýжинать večeřeti; povečeřeti; отýжинай съ на́ми зýстанй u nás na večeři.
отумáни-ть, —ивать mlhou pokryti; 2. zakaliti (oči); 3. omámiti, splesti koho; o.ся mlhou se pokryti.
отурúть, отýривать zadem v před obrátiti (jako proud loďku); 2. o. кого́ omámiti; отýрка *f.* obrácení loďi.
от-утю́жить vyžehliti (vypiglovati).
отуч-úть, —áть (o. дѣтéй) doučiti děti; (o. урóкъ) naučiti se úloze; (o. отъ пья́нства) odučiti od čeho, od jistého zvyku odvrátiti; o.ся odučiti se; doučiti se; —éніе, отýчиваніе *n.*, отýчка *f.* odučení.
отучн-éлость ztučnělost; —éлый ztučnělý; —éть ztučněti.
отхáживать dochoditi *v.* отходúть.
отхáрк-ать, —ивать, —нуть odchrknouti, odkašlati; o.ся odkašlati si.
отхлеб-áть, —нýть, отхлёбывать uchlemtati, usrknouti (polívky atd.).
отхлестáть кого́ zmrskati, zbičovati.
отхлóп-ать, —ывать, —нуть uklepati, klepáním spotřebovati. [skály).
отхлы́пнуть odraziti se (jako vlny od
отходúть, отойтú odejíti; o. отъ кого́ odejíti od někoho (t. ze služby); отойдú! odejdi! oná ne отхóдитъ отъ негó ona ho neopouští (ani na chvílku); o. отъ зла zlého se varovati; я вы́шлю дéньги съ отходя́щею пóчтою já pošlu peníze s první poštou; o. въ вѣчность odejíti na věčnost (zemříti); обѣдня отошлá už je po mši; o. rozmrznouti (o vodě, o zamrzlých oknech); 2. o. dochoditi.
отхóд-ная *f. subst.* (молúтва) modlitba za umírajícího; —ный ústranní, odlehlý; —ное мѣсто záchod *v.* отхóдъ; -ная кóмната postranní komnata; —чивый ústupný (člověk), povolný.
отхóдъ, а odchod, odjezd (pošty); konec služeb božích; обѣдня на отхóдѣ mše jde ke konci; 2. o. záchod.
отхóжій, ая, ее postranní; -ее мѣсто záchod *v.* отхóдъ; -ее пóле pole odlehlé, vzdálené (za vsí).
отхотѣть; хотѣлъ купúть домъ, да отхотѣлъ chtěl koupiti dům, ale už nechce; o.ся; мнѣ отхотѣлось быть въ теáтрѣ mně se odechtělo býti v divadle.
отцвѣлый odkvětlý.
отцвѣстй, отцвѣсть, отцвѣтáть odkvě-

sti, odkvítati; отцвѣтáніе, отцвѣтéніе *n.*, óтцвѣтъ, a odkvětení *Defloration.*

отцвѣтúть, отцвѣчáть, отцвѣчивать natřením barev zvýšiti dojem.

отцёвскій *v.* отцóвскій.

отце-имéнный dle otce jmenovaný (Андрéевичъ; Петрóвна); —начáльникъ, a (crk.) praotec; —убíйство otcobijstvo, otcovražda; —убíйца *m.* otcobijec, otcovrah.

отцóв-скій, ая, ое otcovský; —щина *f.* dědictví po otci. [pivo.

отцѣдúть, отцѣживать oceditі; stočiti

отцѣловáться přestati se líbati; 2. očistiti se z naříknutí políbením kříže.

отцѣпúть, отцѣплять odhákovati; odvázati z řetězu; o.ся odhákovati se; pustiti něco; отцѣпúсь ты отъ менá pusť mě!

отчáл-ить, —ивать odvázati loďku a odraziti n. odstrčiti od břehu; měřidlo sejmouti; —ка *f.*, отчáлъ, a odstrčení n. odražení loďky od břehu.

отчáсти *adv.* z části.

отчáяніе *n.* zoufání; zoufalství; онъ въ —іи on si zoufá.

отчáянн-о *adv.* zoufale; —ость zoufalost; —ый zoufalý; o. мáлый, -ая головá zoufalý chlapec; o. пьянúца arci-chlastoun.

отчáять, отчаявáть (приводúть въ отчáяніе) přivesti v zoufalství; o.ся zoufati si.

отчеимéнный *v.* отцеимéнный.

отчекáн-ить, —ивать ražení skončiti.

отчёркивать, отчеркнýть natříti, pruhem naznačiti; óтчеркъ, a nátěr; pruh.

отчерпáть, отчёрпывать, отчерпнýть ubrati (vody), odčerpati; отчерпáніе, отчёрпываніе *n.*, отчёрпка *f.* ubrání (vody).

отчертúть, отчёрчивать dočrtati, náčrtek n. nákres skončiti.

отчес-áніе *n.* dočesání; —áть, отчёсывать dočesati.

óтческій *v.* отéческій.

óтчеств-о *n.*, —енное úмя pojmenování dle otce (Óсиповичъ, Ивáновичъ).

отчéсть *v.* отсчúтывать.

отчёт-исто, —иво *adv.* zevrubně, dokonale (vypočítaně); —истый, —ивый zevrubný, dokonalý (vypočítaný); 2. rozmyslný; —ность povinnost skládati účty; —ный povinný ke skládání účtů.

отчётъ, a odčet; účet, počet z něčeho; годовóй o. roční zpráva, roční účet.

отчúзна *f.* otčina, (vlast); toská po —нѣ touha po domovu, domácí nemoc.

óтчимъ, a (вóтчимъ) otčím.

óтчин-а *f.*, —никъ, —ный *v.* вóтчина, -никъ, -ный.

отчúслить, отчисля́ть odčítati, odpočítati; o.ся o. se; отчисле́ніе *n.*; отчúсленный.

отчúстить, отчищáть očistiti; dočistiti.

отчитáть, отчúтывать dočísti (do konce); 2. čtením modliteb uzdraviti.

óтчій, ая, ее (crk.) otcovský.

отчужд-áть, —úть odciziti; 2. vzdáliti; odstrčiti od sebe; 3. vyvlastniti; o.ся отъ чегó odciziti se; vzdáliti se; —éніе *n.* odcizení; 2. vyvlastnění *Expropriation.*

отшагáть, отшáгивать, отшагнýть odkročiti (nazpět); 2. kroky *(instr.)* vyměřiti; 3. (o. двáдцать вёрстъ) ujíti.

отшатáть, отшáтывать, отшатнýть odviklati; o.ся o. se.

отшвырáть, отшвúривать, отшвырнýть mrštiti nazpět n. stranou; o.ся o. se.

отшéль-никъ, a poustevník (kdo odešel na samotu); —ница poustevnice; —ничать poustevničiti; —ническій, ая, ое, —ничій, ья, ье poustevnický;

—ничество, —ствіе, —ство *n.* poustevnictví.

отшéствіе *n.* odchod, odejití.

отшиб-áть, —и́ть odraziti, uraziti (od něčeho); o.ся odraziti se; o.ся отъ кого́ odraziti se n. oddéliti se od jiných. [o.ся d. se.

отшивáть, отши́ть došiti, došívati; отшлёп-ать, —ывать kohó naplácati komu (dlaní), našlehati komu (bičem); 2. o. что zamazati, zaplácati něco. [siti.

отшлифовáть, отшлифóвывать dobrouотштукатýр-ить, —ивать obmítati zeď; —ка *f.* obmítka.

отшути́ть, отшу́чивать (кому́ за что) vzájemně žertovati, žertem odplatiti; o.ся žertem se z něčeho vytáčeti.

отщебетáть doštěbetati.

отщёлкать dotlouci (o slavíku); соловéй -алъ slavík přestal tlouci.

отщелкáть domlaskati; 2. (o. кого́ порядочно) pořádně komu naklepati, natlouci.

отщёлкивать, отщелкну́ть otevříti (klikou) dveře; 2. odražením šňůry udělati čáru (jako tesaří na dřevě).

отщемúть, отщéмливать (себя́ пáлецъ) uskřípnouti sobě prst.

отщеп-éнецъ, нца odštěpenec; —éнка *f.* odštěpenka; —éнство odštěpenství; —и́ть, —ля́ть, отщёпывать odštěpiti, odštípnouti, odštěpovati; o.ся o. se; —лéніе *n.* odštěpení; —лéнный odštěpený.

отщéп-окъ, пка, —очекъ, чка odštěpek, odkolek, skolek.

отщетевáть, отщети́ть (ду́шу) (crk.) zahubiti, ztratiti (duši); o.ся kohó odříci se koho. [пéнецъ.

отщетéнецъ, нца odpadlík *v.* отщеотщипáть, отщи́пывать, отщипну́ть odštípati, uštípati; o.ся o. se.

отъ (před mnoha souhláskami ото) *praep. c. gen.* od; отъ негó od něho; отъ (ото) всегó od (ode) všeho; ото дня на день ode dne ke dni; отъ у́тра до́ ночи od rána do noci; лекáрство отъ лихорáдки lék pro (proti) zimnici.

отъéмлемый odvolatelný; zcizitelný *alienable*; -ость -ost.

отъём-ный odňatý (násilně); 2. odňatelný, odnímatelný; —щикъ, а odnimatel; отъёмъ, а násilné odnětí, odejmutí; 2. odňatá věc; отъёмомъ násilně.

отыгрáть, отыгрáть, отъи́грывать (отъи́грывать) dohrati (divadlo); 2. hrou nazpět dostati (prohru); o.ся hleděti, aby prohra zase se vyhrála; o.ся отъ кого́ lstí se někoho zbaviti.

о́тыгрышъ, а co se hrou nazpět dostalo; о́тыгрышная пáртія partie (hra) návratná, odvetná *Revanche*.

отыкри́ться dotříti se (o rybách).

отъим-áлка *f.* hadr, jímž se vyndavá hrnec z kamen atd.; umazaný oděv; umazaný člověk, umouněnec; —áніе, —áть *v.* отнимáть.

отъименный od jmena podstatného odvozený *nominal*.

отъ и́ныды *adv.* od jinud.

отъискáть, отъи́скивать чтó-либо hledati, vyhledati; najíti; o.ся najíti se.

о́тъискъ, а vyhledání, nalezení.

отъѣдáть, отъѣсть dojísti; 2. ukousati; o.ся vyjísti se (od jídla ztloustnouti); 2. prokousati se; отъѣденный *adj.*; отъѣдокъ, дка ohryzek.

отъѣзд-ить dojezditi; přestat jezditi; 2. ujezditi, jezděním opotřebovati; —ка *f.*, отъѣздъ, а *m.* odjezd; —ный день den odjezdu.

отъѣзжáть (-áю, -áешь), отъѣхать odjeti; o. отъ чегó vyplesti se z čeho, zbaviti se čeho.

отъѣзжій, ая, ее odjíždějící; -ія поля́ odlehlá pole (za vsí). [žáků.
отъэкзаменова́ть skončiti zkoušku
отъяв-и́ть, —ля́ть oznámiti; 2. přihlásiti se k vyclení (v celnici), ohlásiti zboží; —дѣ́ніе *n.*, отъя́вка *f.* oznámení; 2. ohlášení celného zboží *Declaration*; отъя́вленный, отъя́вный ohlášený; вѹ́бвес знámý, pověstný.
отыгра́ть, отыска́ть *v.* отъиграть, отъискать.
отяготи́тель utlačovatel; —ница *f.* -ka; —ность obtížnost; —ный obtížný.
отягот-и́ть, отягоща́ть, отягчи́ть, отягча́ть чѣмъ obtížiti něčím; —ѣлый umdlený, unavený; —ѣніе *n.* umdlení, unavení; —ѣть obtížným se státi; отягоще́ніе, отягче́ніе *n.* obtížení, přílišné uložení tíže. [зміевйкъ.
офи́ть, а hadec (kámen) *Ophit v.*
офице́р-скій důstojnický (oficírský); —ство důstojnictví (oficírství); —ша *f.* žena důstojníkova (oficírka).
офице́ръ, a důstojník (oficír) *Officier*; (о́беръ-о. naddůstojník; штабъ-о. štábní důstojník).
офиціа́лъ (оффиціа́лъ), a oficiál.
офиціа́ль-но *adv.* úředně (oficielně); —ность úřední povaha věci; —ный úřední (oficielní).
офиціа́нтъ, a kdo koná domácí přísluhu při stole atd. *Officiant.*
офранцу́зить кого pofrančiti koho.
о́хабень, бня (охабе́нь, бня) svrchní šat s rozevřenými rukávy; 2. (star.) předměstí. [(star.) vzd. se čeho.
охо́бить (star.) vzdáliti; о.ся чего́ о́ханіе *n.* vzdychání.
охва́-ать, —ивать, —нуть obemknouti; 2. о. кого́ obrati n. otaškařiti koho; —ка *f.* (о́хапень, пня *m.*) náručí (о. дровъ, сѣна); взять, схвати́ть кого́ въ —ку vzíti n. popadnouti někoho do náručí.
о́хать vzdychati; о́хнуть vzdychnouti.
охвати́ть, охва́тывать *v.* обхв . . .
охлажде́ніе *f.* ochlazení.
охлад-и́тельный ochlazovací; -ая печь ochl. pec, chladnice; —и́ть, охлажда́ть ochladiti; о.ся о. se; —ѣть, —ѣва́ть ochladnouti; —ѣлый ochladlý; охлажде́ніе *n.* ochlazení.
охлестну́ть, охлёстывать, охлыстну́ть, охлы́стывать ošlehati (bič).
охло́покъ, пка kluk, cucek; охло́пье *n. coll.* cucky, klky; снѣжныя охло́пья chumáče sněhové.
охмел-и́ть, —я́ть *v.* опохм . . .; —ѣлый ochmelený (opilý); —ѣть ochmeliti se.
о́хнуть vzdychnouti.
обходи́ть *v.* обходи́ть.
о́ходъ, а (prost.) břicho, žaludek.
охолоди́ть *v.* охлади́ть.
охолости́ть, охола́щивать vyřezati, vyklestiti (zvíře); въ про́шлую ночь весь его́ домъ —ли minulé noci celý jeho dům vykradli; охолоще́ніе *n.*; охолоще́нный.
охомута́ть dáti chomout koni.
охора́шивать okrášliti, vystrojiti; о.ся vystr. se.
охо́т-а *f.* chuť (о. къ уче́нію, къ рукоде́лію, къ живопи́си); дѣлать что́-либо съ —ою dělati něco s chutí, rád; 2. о. honba, lov; о. за медвѣдями, о. на медвѣдя́ honba na medvědy; итй на —у jíti na honbu; —иться chuť míti, chuť ukazovati; 2. honiti, loviti; —ливо, —ливый *v.* охо́тно, -ный; —никъ (о. до книгъ, до рѣдкостей atd.) milovník něčeho; 2. о. myslivec, lovec; 3. dobrovolník (kdo se dobrovolně k něčemu hlásí); —ница *f.* (до му́зыки) milovnice (hudby); —ническій, ая, ое, —ничій, ья, ье myslivecký; -чій рогъ lesní roh, myslivecký roh; —но *adv.* ochotně; —ность ochot-

nosť; —ный ochotný; о. рядъ ptačí trh, kuří trh.
охо́чій, ая, ее, охо́чъ, а, е ochotný *v.* охо́тный; *pl.* -ie dobrovolníci (vojenští).
о́хра *f.* *v.* во́хра. [zm. se.
охрабр-и́ть, —я́ть кого́ zmužiti; о.ся
охра́къ, а (star.) chrkel, výplivek.
охран-е́ніе *n.* ochrana; hájení práv; —и́тель ochranitel, ochránce; —и́тельница ochranitelka; —и́тельный ochranný, ochraňovací; -ая стра́жа *f.* stráž ochranná, str. bezpečenská; —и́ть, —я́ть (госуда́рство отъ нападе́ній) ochraňovati (říši od útoků); о.ся отъ чего́ chrániti se čeho; охра́нный ochranný (-ое во́йско) *v.* охрани́тельный.
охрея́нъ, а (prost.) chrapoun, hrubián.
охрипа́ть, охри́пнуть ochraptěti; охри́плый ochraptělý; -ость -osť.
о́христый ochrovatý (*v.* о́хра, во́хра); о́хрить *v.* во́хрить. [měti.
охром-ѣ́лый ochromělý; —ѣ́ть ochro-
о́хряный *v.* во́хряный. [ocas).
охря́пка *f.* (u tesařů) rybina (vlašťovčí
охуди́ть *v.* охужда́ть.
охужд-а́тель pomluvač, hánce; -а́тельница *f.*; —а́ть кого́ pomluviti, pomlouvati, zhaněti koho; —е́ніе *n.* pomluva, hana.
охули́ть, оху́ливать что haněti; оху́лка *f.*, охуле́ніе *n.* hana.
охъ! *intrj.* ach! och!
оцара́п-ать, —ить, —ливать, —ывать škrabati, oškr.; (-ить ру́ку škrábnouti do ruky); о.ся škr. se; —ка *f.* škráb, škrábnutí.
оцвѣта́ть *v.* отцв . . .
о́цетъ, о́цта *m.* (crk.) ocet *v.* у́ксусъ; о́цтяный (crk.) octěný.
оцѣди́ть, оцѣжда́ть ocediti *v.* проц...
оцѣн-е́ніе *n.* ocenění; —и́ть, оцѣнивать что́-либо oceniti něco; odhadnouti něco; о.ся o. se.
оцѣн-ка *f.* ocenění; odhad; о. лѣса odhad lesa; —щикъ, а cenič, -itel; 2. odhadce *Taxator*; *adj.* —щичій, ья, ье.
оцѣпен-ѣ́лый zcepenělý, ztrnulý; -ость -osť; —ѣ́ніе *n.* zcepenění; ztrnutí; —ѣ́ть, —ѣва́ть (отъ сту́жи) zcepeněti, ztrnouti.
оцѣп-и́ть, —ля́ть (чѣмъ) otočiti n. obtočiti řetězem, provazem, šňůrkou atd.; о. го́родъ obklíčiti, obklopiti město; о.ся (чѣмъ) otočiti se, obklíčiti se; —ле́ніе *n.* obtočení, obklí-
о́цѣпъ, а *v.* о́чепъ. [čení.
оча́гъ, а, *dem.* очажёкъ, жка́ ohniště; *adj.* очаго́вый, оча́жный.
оча́нка *f.* světlík, okotěška *Euphrasia* (rstl.); 2. *Teucrium* *v.* дубро́вникъ.
очаров-а́ніе *n.* očarování, okouzlení; —а́тельный okouzlující (о. видъ; -ая красота́); —а́ть, очаро́вывать očarovati, okouzliti; о. кого́ чѣмъ ok. koho čím; о.ся oč. se, ok. se; очаро́ванный očarovaný.
очеви́д-ецъ, дца očitý svědek; —но, очеви́сто *adv.* očevidně, patrně; zřejmě; —ность očevidnosť, patrnosť, zřejmosť; —ный očevidný, patrný, zřejmý; -ая опа́сность patrné nebezpečí; и́стина —на pravda je patrna, zjevna, očevidna.
очека́н-ить, —ивать (что́) odlabati.
очёлокъ, лка sopouch u kamen.
о́чень *adv.* velmi, velice; о́. хорошо́ velmi dobře; о́. по́здно velmi pozdě.
о́чепъ, а očep, píst u pumpy atd.; vážky na vodu. [červivý.
очерви́вѣть očervivěti; zčerv.; -ѣ́лый
очервлен-и́ть, —я́ть očervaniti; purpurem obarviti; —е́ніе *n.*
очеред-но́й (ы́й), а́я, о́е dle třídy na

řady za sebou jdoucí, řadový; —ова́ться (-у́юсь, -у́ешься) střídati se.
óчередь, и řad, řada, pořádek v stří-dání; чья о. стерéчь садъ? na kom je řada, aby hlídal zahradu? тепéрь мой ó. teď je řada na mně; всё въ свою́ ó. všecko v svůj čas; по óчереди dle řady. [*v.* камы́шъ.
óчеретъ, а (A.), óчереть *f.* (R.) rákos
очеретя́нка *f.* strnad rákosní *Emberiza schoeniclus.*
очеркну́ть, очёркивать nastíniti, naznačiti (čarami), načrtati.
óчеркъ, а nástin, obrys; геогностúческій ó. берегóвъ zeměznalecký přehled břehů; ó. истóріи přehled historie.
очерн-éніе *n.* očernění; —и́ть, —я́ть, очéрнивать očerniti; о.ся o. se.
очерств-éлый (хлѣ́бъ) zatvrdlý (chleb); —éніе *n.* zatvrdnutí; —éть zatvrdnouti (o chlebě).
очерт-áніе *n. v.* óчеркъ; —áть, очёртывать nastíniti, naznačiti; —и́ть, очёрчивать čarou naznačiti; —я́ голову nazdařbůh.
очесá *dual.* (crk.) *v.* óчи.
очесáть, очёсывать očesati; о.ся o. se.
очéски, овъ *pl. m.* očesky.
очéстлив-ый uctivý; —ость -osť; —о *adv.* uctivě. [brejlový.
очéчн-икъ, а pouzdro na brejle; —ый óчи *dual.* oči *v.* óко.
очин-и́ть, очи́нивать přiříznouti, zašpičatiti, opraviti pero; —éніе *n.*, очи́нка *f.* přiříznutí, opravení pera; очи́нщикъ, а opravovač per; очи́нъ, а špička n. skřipec pera; 2. *v.* очи́нка.
очист-и́лище *n.* (crk.) slitovnice; —и́тельный očišťovací; -ая прися́га oč. přísaha, vývodná přísaha; -ая жéртва obět smírná.
очи́ст-ить, очища́ть očistiti; о. отъ до́лговъ o. od dluhů, dluhy zaplatiti; 2. oloupati (jablka, okurky atd.); 3. o. квартúру vyprázdniti byt; 4. o. кого́ obrati, oloupiti koho; 5. o. дѣ́ло spraviti (právn.); о. отъ грѣ́хá zprostiti n. očistiti od hříchů; о. прися́гою očistiti n. vyvesti přísahou; о.ся očistiti se; —ка *f.* očištění; zaplacení dluhů; spravení, ospravedlnění; о. квартúры vyprázdnění bytu; тамóженная о. zapravení cla *Declaration;* карантúнная о. očistka na stávce. [*tectorum.*
очи́токъ, тка netřesk *Sempervivum*
очищ-áть *v.* очи́стить; —éніе *n.* očištění.
очки́, óвъ *pl. m.* brejle.
очко́ *n.* očko (na rostlinách); oko na kostce; oko na provaze.
очков-áніе *n.* očkování (rostlin); —áть očkovati rostliny.
очко́вая змѣ́я brejlák (had).
очно́й, áя, óе oční; о. врачъ lékař očí; -áя ста́вка postavení svědků; -áя (óчная) трава́ *v.* очáнка.
очну́ться, очну́ться, очунáться procitnouti (ze spaní).
очрев-áтить obtěžkati; —атѣ́лая тěхотná *f.*; —áтѣть, —атѣ́ть otěhotněti.
очу́вств-ованіе *n.* vzpamatování-se; —оваться, —ываться vzpamatovati se, k sobě přijíti.
очуждáться *v.* отчуждáться.
очути́ться (въ Москвѣ́) octnouti se, ocítiti se někde (v Moskvě, v Praze).
ошал-ѣ́лый zpitomělý, spletený, zaražený; —ѣть zpitoměti, splesti se, zaraziti se.
ошáрить, -ивать (всѣ́ карма́ны) prohledati (všecky kapsy).
ошáяться, ошаяваться отъ чего́ (crk.) vzdalovati se čeho.
ошéекъ, -éйка *m.* (u řezníků) maso z šíje, z krku.
ошéйникъ, а, -ничекъ, чка obojek (na psa).

ошелóмить, ошеломля́ть кого́ omráčiti koho. [prašivěti.
ошелудúв-ѣлый oprašivělý; —ѣть o-
ошелуш-и́ть, —áть oloupati, vyloupati (zrna).
ошиб-áть, ошиб-и́ть что́ odraziti, uraziti, sraziti; o. смрáдомъ zapáchati, smrděti; его́ ошиб-áетъ óбморокомъ jdou na něho mrákoty, padá do mdlob; o.ся chybiti, poch., chybu udělati.
ошиб-ка chyba; *dem.* —очка *f.* chybička; —очный chybný; —очно *adv.* chybně. (вóлчій ó.).
óшибъ, а oháňka, ocas u zvířat
ошúкать vypískati koho, vysyčeti.
óшкуй, я *m.* bílý medvěd.
ошлаковáть, ошлакóвывать v trusky obrátiti, struskovati (v horn.).
оштрафовáть, оштрафóвывать кого́-либо дéньгами pokutu uložiti komu, pokutovati koho.
оштукатýрить, вы́штукатурить ovrhnouti zeď, obmítku nahoditi.
ошýрки, овъ *pl. m.* zbytky.
ошýю *adv.* (crk.) na levo, po levé
ощастли́вить *v.* ocsact . . . [straně.
ощени́ться oštěniti se; сýка -илась čubka se oštěnila.
ощепóкъ, пка odštěpek, štěpina.
ощетúниться zježiti se (o vlasích); o.ся на кого́ rozzlobiti se na koho.
ощýп-аніе, ощýпываніе *n.* ochmatání; —ать, ощýпывать (дверь) ochmatati, omakati.
óщупь, и *f.* chmatání, ochm., chmatačka; ходúть óщупью tápati po tmě; узнавáть óщупью poznati po chmatu; на óщупь na ohledání, na chmat, na ochmátku.
ощут-и́тельный citelný; -ость -osť; —и́ть, ощущáть (зáпахъ, бóль, рáдость) cítiti; o.ся c. se; ощуще́ніе *n.* cítění, cit.

П.

п (покóй, пе) *p*, sedmnácté písmeno v azbuce kyrilské, šestnácté v ruské.
пáва *f.* pavice (páva slovc.).
пáвечер-ница, —ня *f.*, повечéріе *n.* krátké nešpory. [*v.* повилúка.
павилúна, павилúца kokotice *Cuscuta*
павилiónъ, а pavláčka *Pavillon.*
павiáнъ, а pavian *Simia pavianus.*
павлúн-иться jako páv se pyšniti; —ій, ья, ье, —ый, ая, ое, —овый paví; —ый хвостъ paví ocas; —ыя очкú, óрлики orlíček *Aquilegia* (rstl.); —чикъ, а pávek, pavík.
павлúнъ, а páv *Pavo cristatus.*
павлýха *f.* solená a sušená treska (ryba).
пáвозокъ, зка loďka spojená s lodí věčší k ubrání nákladu.
пáволока *f.* (star.) pavlaka, bavlněná n. hedbávná látka; 2. povlaka (na přikrytí); *adj.* пáволочный, пáволочитый.
пáволочникъ, а pouzdro.
пáворозъ, а, *dem.* пáворозокъ, зка (= povraz) provaz, provázek.
пáвочка, пáвушка *f. v.* пáва.
пáвъ, а *v.* павлúнъ.
пáвѣтеръ, тра příznivý vítr (plavbě).
пáголенокъ, нка punčocha bez chodidla.
пáгуб-а *f.* záhuba, zhouba (staroč. pahuba); —никъ, а zhoubce, hubitel; —ница zhoubkyně, hubitelka; —ность záhubnosť, zhoubnosť; —ный záhubný, zhoubný; пагубоно́сный zhoubonosný.
пáдал-ина, —ица *f.* padanka, padavče, pádel; —ище *n.*, пáдаль, и *f.* scíplina, mrcha, padlý dobytek.
пáданіе *n.* padání.
пáдать padati (o listí, o vlasech, o dobytku) *v.* пасть.

падéжъ, а pád (v mluvnici), sklon (1. именúтельный, 2. родúтельный, 3. дáтельный, 4. винúтельный, 5. звáтельный, 6. предлóжный praepositional, 7. творúтельный); 2. п. скóтскій pád dobytka.

падéніе *n.* padnutí, upadnutí; úpadek (státu); п. лúстьевъ padání listí; п. водú padání vody; úhel dopadu.

пáдера *f.*, пáдорога (star.) silná bouře, vichřice. [(pá-dolina).

пáдина *f.*, падь, и *f.* hluboké údolí

пáдкій, ая, ое (на что: на дéньги) chtivý něčeho; пáдкость chtivost.

пáдласы, овъ *pl. m.* řemínky u sněžných chůd.

пáдло *n. v.* пáдалище.

пáдная болéзнь *v.* падýчая б . . .

пáдубъ, а jasan *v.* ясень.

падýнъ, á *v.* водопáдъ.

падýчій, ая, ее padavý, padoucí; -ая болéзнь padoucí nemoc, padoucnice *Epilepsie.* [vlastní dcera.

пáдчерица *f.* pastorka, padcerka, nepadь, и *f. v.* пáдина.

паёкъ, пайкá *m.* měsíční porce mouky vojákovi; *adj.* паевóй, áя, óе.

пажéніе *n.* drážkování, žlábkování.

пáжескій кóрпусъ pážecí sbor, sbor pážat (*v.* пажъ).

пáжит-никъ, а, сѣно грéческое senění, řecké seno *Trigonella foenum graecum*; —ный pažitní, pastvištný.

пáжить, и pažit, pastvina, pastviště; п. гусúная, лапчáтка mocha husí *Potentilla anserina.*

пажъ, а páže (, ete) *Page.*

пáзанки, овъ *pl. m.* (mysl.) zaječí stopa.

пáздерникъ, а (star.) říjen (měsíc), pol. pázdziernik.

пáздеръ, а, пáздерье *n.* (crk.) jazdeří.

пáзикъ, а drážka.

пазúло *n.*, пазнúкъ, а drážkovec, výžlabník.

пазúть (пажý, пазúшь) drážkovati, žlábkovati (dřevo, sloup).

пáзланка *f.* hromada nasolených běluh.

пáзноготь, гтя *m.* (пáзнокть, и *f.*) paznehet (, htu); *pl.* пáзнокти, ей paznehty.

пазóвка *f.* drážkování, žlábkování.

пáзолки, окъ *pl. f.* vylužený popel.

пазýрникъ, а, петрýшечникъ *Caucalis.*

пазýръ, а *v.* трескýчникъ.

пáзуха *f.* ňádra; положúть за пазýху položiti n. dáti za ňádra; за пáзухой za ňadry; 2. důlek v hrdle, v nose; 3. п. подпаждí; подъ пáзухою pod paždím.

пáзуш-ина *f.* dutinka; hlubina (v ráně), zátočka; —истый dutinovatý *cavernosus.* [lají truhláři v prkně).

пазъ, а drážka, žlabinka (jak je dělají, я podíl (v jmění spolkovém);

пáйва *f.* košík lýkový. [*v.* áкція.

пáйка *f.* pajka, letování, letovadlo; *adj.* пайкóвый.

пáйщ-икъ, а podílník, účastník *v.* акціонéръ; —ица *f.* podílnice, účastnice; —ина, пайщúна *f.* společné jmění; podíl.

пáка *f.* paka (druh morčat) *Cavia paca.*

пакгáузъ, а skladiště na zboží; něm. *Packhaus; adj.* пакгáузный.

пакетбóтъ, а poštovský koráb, něm. *Packetboot; adj.* пакетбóтный.

пакéтъ, а, *dem.* пакéтецъ, тца paklík; *adj.* пакéтный.

пáки *adv.* (crk.), опáть opět.

паки-бúтіе *n.*, —рождéніе *n.* vzkříšení z mrtvých, znovuzrození.

пáкленъ, а paklen, neklen, javor habrolistý *Acer tataricum v.* нéклесть.

пáклина *f.* zpředená koudel.

паклýнъ, пахлýнъ *v.* дубрóвникъ.

пáкля *f.* koudel, cucky; —ный kou-

delný, koudelový; -ная верёвка provaz z koudele. [zabalovati.

паковáть (пакýю, -ýешь) pakovati, пáколокъ, лка kolík, roubík (na přibíjení drnu).

пáкост-ить (-ощу, -остишь) kaziti; 2. hudlovati, hudlařiti, břiditi; kaňhati; 3. (star.) п. кому překážeti komu; —никъ kazič, kazisvět; 2. hudlař, břidil; 3. (star.) poštěvač; —ница kazitelka; —ный oškliv, šeredný; *adv.* —но.

пáкость, и (star. пáкощь, и) škoda; zlo; neplecha; 2. urážka.

палáнка *f.* kolím ohražené místo.

палáт-а *f.*, *pl.* —ы palác (veliký, kamenný dům) *Palais;* oruжéйная п. zbrojnice; чёрная п. (star.) státní vězení (černý palác); 2. п. komora (název nejvyšších úřadů říšských); казённая п. účetní komora; уголóвная п. hrdelní komora (soud); п. государственныхъ имýществъ komora státních statků; гражданская п. soudní komora (civilní); п. пéровъ komora pérův (někdy ve Francii); п. депутáтовъ komora poslanců; —ка *f.* stan; пробúрная п. průbovna (Vys.); —очка *f.* stánek; —скій komorní; —цы, тецъ *pl. f.* malý palác.

палáчъ, á, катъ kat.

палáш-икъ, а palášek, malý palaš; —никъ, а palašník; палáшъ, а palaš (sečná zbraň). [*paille.*

пáлевый blědožlutý, slaměné barvy

палéжъ, á (crk.) hranice dříví *v.* костéръ.

палéнúна čoud, čmoud, zápach z kouře.

палéніе *n.* pálení; палёный pálený.

палео-грáфія *f.* staropisectví *Palaeographie*; —графúческій paleografický; —тéрій, я, —тéръ, а starozvěr *Palaeotherium.*

палеонтолóгія *f.* náuka o zkamenělinách *Palaeontologie.*

палестúна *f.* (star.), степь step, pláň, rovina. [st. Řekův.

палéстра zápasiště, kolbiště *Palaestra*

палéтка *f.* paletka malířská *Palette v.* палúтра.

палéтъ, а hazecí kámen, k. prakový.

пáлецъ, льца prst (u ruky; u nohy), palec u nohy; ostroha u ptáků; бóльшóй п. palec; указáтельный п. ukazováček; колёсные пáльцы palce u kola; смотрéть сквозь пáльцы hleděti skrze prsty.

пáлечное колесó paleční kolo, palečník.

палимпсéстъ, а palimpsest, rukopis povtřený (povterník, druhopis).

палисáд-ина *f.* kůl palisádový, tyčka ohradná; —никъ ohrada z tyček n. z kolí, palisáda; 2. zahrádka před domem ohražená tyčkami; —ный palisádový; палисáдъ, а palisáda *(Palissade).*

палúтель, я palič; zažigátel; —ный zapalovací; -ная свéча zapalovadlo dělostřelecké.

палúтра *f.* paleta, barevnička malířská.

палúть (-лю, -лúшь) páliti; střílet; п. изъ пýшекъ páliti n. střílet z děl; пали! pal! střel! *feu!*

пáлица *f.* palice; palcát.

пáлич-никъ, а (crk.) paličník (strážník ozbrojený palicí) *Huissier;* —ный paličný, palicový.

пáлка *f.* hůl, hůlka; п. сургучý тычинка vosku (pečetního); барабáнная п. palička na buben; *pl.* пáлки, локъ *f.* zavíření na buben.

палладá *f.* Pallas, Mudřena (oběžnice); —ій, я *m.* (palladium) paladik (kov); —іумъ zázračný ochranný obraz, palladium. [bené.

палóмникъ, а poutník do země zaslí-

пáлоч-ка *f.* hůlčička; palička; —никъ, а orobinec (Presl), paličky (st.) *Typha* (rstl.); —ный hůlkový; -ные

удáры, побóи bití holí, výprask holí; —ье *n. v.* batožbé.

пáлтус-ина *f.* paltusina, maso z paltusa; —овый paltusový; пáлтусъ, a paltus *Pleuronectes hypoglossus* (ryba).

пáлуб-а *f.* paluba (na korábě); 2. (u dělostřelců) vůz na náboj; 3. půda (v stavení); 4. obloukové lešení; zkruží; —ить, о- obloukové lešení udělati; zkruží udělati; —ный palubový; -ное суднó loď s palubou.

палъ, a zátyčka (na špilce); 2. vypalování staré trávy na lukách.

пальбá *f.* palba, střelba; ружéйная п. p. z ručnic; пýшечная п. p. z děl.

пáльм-а *f.* palma; —овый palmový; -ая вѣтвь palmová větev.

пальни́къ, á palník, hůl zapalovací u dělostřelců.

пальто́ *n. indecl.* svrchník *Paletot.*

пальцевóе колесó palečné kolo, palečník.

пальцеобрáзный prstovitý.

пáльцы, евъ *pl. m.* podpory při lešení (do zdi zadělané).

пáльчикъ, a prsteček; мáльчикъ-съпáльчикъ chlapeček — paleček.

пáльщикъ, a zapalovač, podpalovač (kdo zapaluje prach při trhání skal).

пáлья *f.* pstruh horský *Salmo alpinus*; пáльевый *adj.*

пáморокъ, a pošmourno (je pod mrakem); пáморочный pošmourný, zamračený.

пáмят-ливость pamětlivosť; —ливый pamětlivý; —никъ, a památník, pomník; 2. pamětné zápisy, pamětná kniha; — ный památný, pamětný; -ная книжка pamětná kniha; —но мнѣ pomatuju se; —ованіе *n.* pamatování; —овать (-тую, -туешь) pamatovati; п.ся p. se; —уется мнѣ pamatuju se.

памятозлóб-ивый, —ный zlopamětný, zlobný; —ie, —ство *n.* zlopamětnosť, zlobnosť, zloba; —ствовать zlé pamatovati.

памятопúс-ецъ, ца (crk.) pamětipisec, letopisec; —ный pamětipisný.

пáмят-ствовать pamatovati, v paměti míti; —ухъ, памятýхъ, a (п. чемý) (prost.) pamětník něčeho (kdo se na jistou udalost pamatuje); —ká *f.* seznam zemřelých, jichž památka se při mši připomíná.

пáмять, и paměť; слáбая п. slabá p.; приводúть на п. uvésti na paměť; безъ -ти bez paměti; bez sebe; совсѣмъ изъ -ти вонъ docela jsem na to zapomněl, vyšlo to z paměti; 2. p., památka, připomínka; на п. na památku; блажéнныя -ти slavné paměti (když se mluví o někom zemřelém); блажéнныя -ти императóръ Петръ slavné paměti císař Petr; оставúть по себѣ дóбрую п. zůstaviti po sobě dobrou památku; я дамъ емý о себѣ п. ten bude na mě pamatovati; онъ безъ пáмяти влюблёнъ on je zamilován až po uši.

панагіáръ, а (A.), панагіáрь (Ř.) miska obětní *(patena).*

панагія, панагія *f.* obraz P. Ježíše n. P. Marie, jejž nosí na prsou biskupové; 2. posvěcený chleb obětní; *adj.* панагíйный. [práv římských.

пандéкты *pl. m.* pandekty, sbírka

пане-гúрикъ, а chvalořeč *Panegyrik*; —гúристъ chvalořečník; —гúрическій chvalořečný.

панéлина *f.* část opražiny; панéль, и *f.* opražina, špaleta, pažení na stěně kolem podlahy; *adj.* панéльный.

панибрáтъ, а důvěrný přítel, dův. společník (= pane bratře = panie brat); быть за -та съ кѣмъ s někým důvěrně zacházeti (jako s bratrem);

панибра́тство důvěrné obcování; tovaryšnosť. [паникади́льный.
паникади́ло *n.* svítilník kostelní; *adj.*
панихи́д-а *f.* mše za mrtvé, mše záduší (rekviem); *adj.* —ный. [šení.
пани́ческій страхъ děsivý strach, zděпа́нна *f.* (pol. panna) panna.
пано-ра́ма *f.* panorama; *adj.* —рами́пансіо́нъ *v.* пенсіо́нъ. [ческій.
па́нсырь *v.* па́нцырь.
панталóны *pl. f.* pantalony, dlouhé kalhoty; *adj.* панталóнный.
панте-и́змъ, а pantheismus, všebožnictví; —и́стъ, а všebožník, pantheista; —о́нъ, а pantheon, slavín.
панто-гра́фъ, а jeřábek, všepis *panthograf;* —ми́ма *f.* pantomima; *adj.* —ми́мный; —ми́мъ, а pantomimik.
панфи́рь, я panther *v.* rys.
па́нцыр-никъ, а panceřník, obrněnec; —ный panceřový; па́нцырь, я pancíř.
па́нщина *f.* (pol. pańszczyzna) robota *v.* ба́рщина.
панъ, а па́н (v Čechách a v Polsku); жить панъ па́номъ žíti velkopansky.
па́нья *f.* paní (českopolsky).
панѳи́рь, я *v.* rys.
па́орокъ, рка pohůnek.
па́па *m.* (star. папе́жъ, а) papež.
папа́, па́пенька *m.* tatínek.
па́пероть, и *f.* (star.) náprsník (řemen koňský).
па́перть, и *f.*, предхра́міе předchrámí, předsíň před chrámem; *adj.* па́пертный.
папилiо́тка *f.* papírové kotoučky do vlasů na dělání kudrlinek *Papillotte.*
папи́росъ, а *m.*, папиро́са, *dem.* папиро́ска *f.* papírové cigarko *Cigarette.*
папи́ръ, а papírák, šachor papírový *Cyperus papyrus* (papír — бума́га).
папи́стъ, а papeženec, papista; папи́стка *f.* papeženka. [*adj.* па́пковый.
па́пка *f.* lepenka; mapa z lepenky; папли́нъ, а papelina (látka) *Papeline*; *adj.* папли́новый.
па́порот-никъ, а kapradí, papratka, papratník *Filix;* п. мужескій kapraď samec (Presl) *Polypodium Filix mas (Aspidium Filix mas, Nephrodium Filix mas);* п. же́нскій, п. водяно́й, крылатый *v.* па́поротница; п. солодко́вый osladič *Polypodium vulgare;* —ница *f.* kapraď samičí, kapradí samice (hasivka Presl) *Polypodium Filix femina, Pteris aquilina;* —ный kapraďový; -ныя расте́нія rostliny kapraditě.
па́поротокъ, тка, па́пороть, и *f.* (slovác. paprček) kost křídelní u ptáků; 2. plovací blána (u husí, kachen atd.); 3. kapradí, paprutí, papratka (pupradlí); *adj.* па́поротный.
па́почная трава́ medunka *Melissa.*
па́п-скій papežský; —ство papežství; —ствовать papežovati, co papež panovati.
папуга́й, я, попуга́й, папу́гъ, а (crk.) papuch, papoušek *Psittacus, Papagei*; —чикъ, а papoušek.
папу́ш-а *f.* svazek listí tabákového; —ный таба́къ tabák v listí, t. listnatý.
па́пушн-икъ, —ичекъ, чка bílý domácí chleb.
па́ра *f.* pár, dvé; п. перча́токъ pár rukaviček; ѣздить па́рою jezditi párem (koní).
пара́бола *f.* parabola, stejnice, kuželnice (math.); 2. п. подобенства; параболи́ческій, пара́больный параграфъ, а paragraf. [bolický.
парадѝровать paradirovati.
пара́дный parádní; -ое пла́тье parádní šat, slavnostenský šat.
пара́дъ, а paráda; oslava; slavná přehlídka vojska; на п. na parádu; въ по́лномъ пара́дѣ v plné parádě.

паразитъ, а příživník, cizopasník чужеядное животное, ч. растéніе.
пара-екклисіáрхъ (crk.) kostelník; —клитъ, а (crk.), утѣшитель utěšitel (příjmí sv. ducha); —липомéнонъ, а kniha Paralipomenon (čásť starého zákona); —литикъ, а mrtvicí raněný (šlakem poražený); —личный mrtvičný; п. припáдокъ nával mrtvice, záchvat mrtvice; —личъ, á mrtvice *Paralysis*; разбитый —личёмъ mrtvicí raněný.
параллáксъ, а mimohled *Parallaxe*; параллактическій mimohledný.
параллело-грáмъ, а rovnoběžník *Parallelogramm*; —пипедъ rovnoběžnostěn *Parallelepipedum*.
параллéль, я *m.*, п., и *f.* paralela, čára rovnoběžná, rovnoběžka, rovnoběžnice; 2. paralela, zákop oblehací; —ность rovnoběžnosť, paralelnosť; —ный rovnoběžný, paralelní; *adv.* —но.
пара-мáндъ, —мáнъ, а, аналáвъ (crk.) parament, řeholnický náprsník; —пéтъ, а zábradlí; poprsní hradba *Parapete*; *adj.* —пéтный; —сóль, и *f.*, п., я *m.* slunečník *Parasol*; *adj.* —сóльный; —шютъ, chranidlo *Parachute* (při raketách).
пардалéй, я, пардáль, я, рысь, барсъ pardál *Felix pardus*.
пáрдва *f.* sluka otavní, otavník, kozlík *Scolopax gallinago* *v.* бекáсъ.
пардýнъ, а *m.* řebřík provazový na korábě. [барсъ.
пáрдусъ, а, пардъ, а pard *v.* пардáль,
паре-мéйникъ, а sbírka průpovědí biblických; —мія *f.* biblická průpověď.
паренина *f.* úhor, úlehlé, lado.
парéніе *n.* vznášení-se v povětří.
пáрен-іе *n.* pařeni; p.-se; pařeni (otrub dobytku); —ый pařený.
пáрень, рня, *dem.* паренёкъ, нькá (prost.) jonák, výrostek; hoch; онъ дóбрый п. je to dobrý hoch.
пари *n. indecl.* sázka.
парикмáхеръ, а vlásenkář, něm. *Perükkenmacher*; *adj.* -рскій.
парикъ, á vlásenka *Perruque*.
пáриль-ный pařící; lázeňský; п. вѣникъ chvost lázeňský; —ня *f.* pařilna v lázni, kde se paří; —щикъ, а lázeňský (sluha v parní lázni).
пáристыя лóшади koně do páru (sobě podobné).
пáрить (-рю, -ришь) pařiti (obrok; prádlo atd.); p. koho v lázni, tříti chvostem v parní lázni; mrskati koho; 2. п. úhořiti, nechati ladem ležeti; п.ся pařiti se (v lázni); 2. pářiti se (o ptácích).
парить (-рю, -ришь) vznášeti se vysoko v povětří (орёлъ парилъ подъ небесáми); п. воображéніемъ horovati (obrazností).
паричёкъ, чкá malá vlásenka.
паркéтъ, а parket *Parquet*; паркéтный parketovaný; п. полъ *v.* паркéтъ; паркéтчикъ, я parketník, hotovitel parket. [dlouho drží.
пáркій, ая, ое vřelý, co horkosť
паркъ, а park, anglický sad; артиллерійскій п. park dělostřelecký.
парламентёръ, а vyjednavatel *Parlamentaire*; *adj.* парламентёрный.
парлáментъ, а parlament, sněmovna (v Anglicku); вéрхній п. hořejší sněmovna; нижній п. dolejší sn.; членъ -та člen parlamentu; *adj.* парлáментскій.
пáрма *f.* parma (ryba) *v.* барвенá.
пармазáнъ, а, пáрмскій сыръ parmazán, parmský sýr.
парнáссія, парнáсска *f.* tolije *Parnassia* (rstl.); 2. lumírek (motýl) *Parnassus Apollo*.
Парнáссъ, а Parnas (hora mus).

парни́къ, á, *dem.* парничёкъ, чкá pařeniště, (v zahradách); *adj.* парникóвый.
пáрн-икъ, a věc, jenž se hodí s jinou do páru; —ый párový, do páru.
парны́й (-óй), áя, óе teplý; -áя бáня teplá lázeň; -óе молокó teplé mlíko.
пáробокъ, бка (star.) parobek, mladík, hoch.
паро-ви́къ, á parní kotel; 2. parník, parní loď *v.* парохóдъ; —вóзъ, a parovoz, parní vůz; *adj.* —вóзный; —вóй, áя, óе parní; п. котёлъ parní kotel; -áя мáшина parní stroj; 2. п. v pařeništi vypěstovaný; 3. na vzduchu sušený; -óе пóле úhor, lado, úlehle, příloh.
парод-и́ровать parodirovati, posměšně napodobiti; —и́стъ, a parodista; —и́ческій parodický; парóдія *f.* parodie, posměšné napodobení.
пáродокъ, дка (crk.) parodek, nedozralý plod. [zených živočichů.
пáрожа *f.* (prost.) první kal novoro-
пароиспускáтель, я eolipila, parovod.
парокси́змъ, a záchvat; třeštivosť *Paroxysmus.*
парóль, я *m.* heslo (vojenské) *Parole; adj.* парóльный.
парóм-ный prámový; -ныя дéньги *pl.* přívozné; —щикъ přívozník; парóмъ, a prám (přívozný), pramice.
пáростникъ, a mláz, mladý les.
паро-хóдный paroplavební; —хóдство *n.* paroplavba; —хóдъ, a parochod, parník, paroloď (parní loď).
партéръ, a přízemí, přízemek *Parterre; adj.* партéрный.
партéсъ, a (star.) partesy *pl.*, partitura; *adj.* партéсный.
партизáн-ить partyzániti; -novati; —скій partyzánský; -ская войнá -ská vojna; —ство partyzánství; партизáнъ, a partyzán, stranník válečný.
партикуля́рный partikulární, soukromý; -ное плáтье oděv občanský, civilní.
партитýр-а *f.* partitura; *adj.* —ный.
пáртія *f.* strana (politická atd.); 2. partie (ve hře); p. (při svatbě); 3. jistá část zboží; 4. družstvo (rybářů, zlatokopců atd.); družina vojska; духъ пáртіи duch strannictví.
паруси́н-а *f.* plachtovina; —никъ, a halena z plachtoviny; —ный z plachtoviny.
пáрус-ить větru podlehati (v plavbě); —никъ, a plachetník, kdo dělá plachty; —ный plachtový; -ное сýдно plachetní loď, plachetní koráb.
пáрусъ, a, *dem.* парусóкъ, скá plachta; *pl.* парусá plachty; koráby; флотъ изъ дéсяти парусóвъ loďstvo záležící z desíti korábů; идти́ на всѣхъ парусáхъ plouti všemi plachtami.
парфóрсъ, a obojek (pro psy při cvičení).
парч-á, и́ *f.*, *dem.* —и́ца zlatohlav, stříbrohlav, brokát; —евóй, áя, óе zlatohlavový, ze zlatohlavu, brokátový.
парши́в-ецъ, вца prašivec; —ить (-влю, -вишь), o- oprašiviti; —ица *f.* prašivá; —ость prašivosť; —ый prašivý; —ѣть (, o-) prašivěti (o-); паршъ, a, *pl.* парши́, éй prašivina; lupy.
паръ, a pára (z vody atd.); výpar; густы́й п. hustá pára; 2. úhor, lado, příloh, úlehle; остáвить зéмлю (пóле) подъ паръ, въ парý nechati pole ladem ležeti; лежáщій въ парý, остáвленный подъ паръ ladem ležící.
пасéніе *n.* pasení.
пáсерб-ица, —ка *f.* pastorka *v.* пáдчерица; —окъ, бка, пáсербъ, a pastorek *v.* пáсынокъ.
пáсквиль, я hanopis *Pasquill;* —ный hanopisný; -ное письмó hanopis; hanlivé psaní.

пáсленъ, паслёнъ, а (послéнъ, пóслень) potměchuť, lilek sladkohořký, psí víno *Solanum dulcamara.*

пáсмо *n.*, *dem.* пáсмецо pásmo (nití); *adj.* пáсменый.

пáсмур-но *adv.* pošmourno, -ně; —ность pošmournosť; —ный pošmourný (o nebi i o lidech); пáсмурѣть šmouřiti se; день начинáетъ п. den začíná se šmouřiti, kaboniti se, kaliti se. [hře v karty).

пасовáть (-сýю, -сýешь) pasovati (ve

пáсока *f.* míza (v těle) *Lympha*; *adj.* пáсочный; -чные сосýды *pl.* míznice (anat.). [břitvy.

пасóкъ, скá řemen na potahování

паспóртъ, а (пáспортъ) pas, průvodní list *Passe-port*; паспóртный.

пассажúръ, а cestující, pocestný; *adj.* -úрскій; -úрный пóѣздъ osobní vlak (na železnici).

пассáжъ, а pasáže *Passage.*

пассáтный вѣтеръ vítr pasátní, stálý východní vítr. [vištný.

пáстбищ-е *n.* pastviště; —ный past-

пáств-а *f.* pastva; 2. stádo; п Христóва st. Kristovo; духóвная п. pastva duchovní; попечéніе о духóвной пáствѣ péče o správu duchovní; —енный pastevný; —ина (crk.) stádo dobytka; —ити (crk.) *v.* пасти́.

пастéль, и *f.* pastel, malba pastelová; *adj.* —ный. [*Pastinaca* (rstl.).

пастернáкъ, а pastinák, paštrnák

пасти́ (пасý, пасéшь), пасáть pásti, pásati (dobytek); 2. пасти́ что, кого́ pečovati o něco; п.ся pásti se.

пасторáтъ, а pastorát.

пастóр-ка *f.* pastorka; —скій pastorský; —ство pastorství; —ша *f.* žena pastorova; пастóръ, а pastor.

пáстрижки, жекъ *pl. f.* ostřižky *v.* остри́жки.

пастýхъ, á pastucha *m.*, pasák, *dem.* пастушóкъ, шкá pasáček, pastýřík.

пастýш-ескій, ая, ое, —ій, ья, ье pastuší; п. пóсохъ hůl pastýřská; —еская жизнь život pastýřský; —еская поэ́ма, —ескóе стихотворéніе, идúллія selanka; —ья сýмка (*pl.* -ьи сýмки), ярýтка пастýшья kokoška, pastuší tobolka *Thlaspi (Capsella) bursa pastoris* (rstl.); —ка *f.* pastýřka, pasačka.

пастыренáчальникъ, а (crk.) arcikněz, nejvyšší kněz.

пáстыр-скій pastýřský, pastorální, kněžský; -ское послáніе pastýřský list (biskupův); —ство pastýřství, kněžství; —ствовать pastýřský (kněžský) úřad zastávati.

пáстырь, я pastýř; п. духóвный pastýř duchovní.

пасть (падý) *v.* пáдать. [pasť; tlama.

пасть, и *f.* pasť (na chytání); 2. pro-

пастьбá, ы pasení dobytka, pastva.

пáсха *f.* velikonoce; 2. beránek velikonoční.

пасхáлія *f.* tabulka velikonoční, obrazec, dle něhož se uhodne, kdy připadnou velikonoce.

пасхáльный velikonoční.

пасъ, а řemen kočárový; 2. (ve hře) pas, kdo čeká t. nehraje.

пáсын-ковать trhati květ tabákový; —окъ, нка pastorek, pasynek.

пáсѣка *f.* úl, brť. [úlový.

пáсѣч-никъ, а úlař, včelař; —ный

пасю́къ, а krysa lesní *Mus decumanus.*

пататýйка *v.* потатýйка.

патáтъ *v.* батáтъ.

патéнтный patentový.

патентов-áніе *n.* patentování; —áть patentovati; 2. znamenati pečetidlem n. kolkem, kolkovati zboží; патентóванный patentovaný.

патéнтъ, а patent.

патер-и́къ, á, отéчникъ legenda o svatém; —и́ца *f.* biskupská berla.
патети́ческій patetický.
пáтока *f.* nejlepší med, panenský med, porojkový med; 2. syrop; (сáхарная п. syrop cukrový, patoky cukrové); *adj.* пáточный syrobový.
пато-лóгія *f.* pathologie, choroboskum; —логи́ческій pathologický.
патри́цій, я *m.* patricij, měšťanský šlechtic, vladyka.
патрі-архáльный patriarchální; —áрхія *f.* patriarchie, obvod (osada) patriarchovský; —áрхъ, а patriarcha.
патріáрш-ескій, ая, ое, —ій, ья, ье patriarchovský; —ество patriarchovství; —ествовать býti patriarchou.
патріот-и́змъ, а patriotismus, vlastenectví; —и́ческій patriotický, vlastenecký; патріóтка *f.* patriotka, vlastenka; патріóтъ, а patriot, vlastenec.
патрóн-никъ, а patronník, palička na dělání patron; —ница, —ная сумá, патронтáшъ prachovka, prachovnice tobolka na patrony (něm. *Patrontasche*) *v.* лáдунка; —ный patronový; —щикъ, а kdo dělá patrony.
патрóнъ, а patron, ochránce; 2. patrona, náboj.
патрýль, я patrola, stráž obchozí, obchůzka *Patrouille*; *adj.* —ный.
патья́, и́ uhelná suť, drobné uhlí.
пáужин-а *f.*, —окъ, нка (prost.) svačina; —ать (-аю, -аешь) svačiti; —ный svačinový.
пáуз-а *f.* pausa, pomlčka; —овать pausovati (v hudbě).
пáузокъ, зка (star.) *v.* пáвозокъ.
паукóвый pavoukový.
паукообрáзный pavoukovitý; -ыя насѣкóмыя *pl.* pavoukovití *Arachnida*.
пау́къ, á pavouk *Aranea*.
паутúн-а *f.* pavučina; —никъ, а tořič pavoukový (Presl), pavučinník *Ophrys arachnites*; —ный pavučinový, pavučinný; -ая оболóчка pavučnice, mázdřice pavučinná.
паучёкъ, чка́ pavouček; —úна *f.* (crk.) *v.* паутúна.
пауч-ій, ья, ье pavoučí *v.* паукóвый; —никъ, а pavoučnice, bělozářka *Anthericum* (rstl.).
пахáніе *n.* orání; пáханный, пáханый oraný.
пáхарь, я oráč; *adj.* пáхарскій.
пахáть (пашý, пáшешь) orati (staroč. pachati).
пахвú (похвú), éй *pl. f.* podocasník (u koní) (— pochvy); сбить кого́ съ пахвéй někoho splesti, zmásti.
пахлýнъ *v.* паклýнъ, дубрóвникъ.
пахнýть *v.* пахáть.
пáхнуть чѣмъ páchnouti něčím; п. горѣлымъ, пригорѣлымъ, гáрью páchnouti čoudem; цвѣтóкъ прекрáсно пáхнетъ kvítek krásně voní.
пахов-и́къ, á dyměje, vřed v slabinách *Bubo*; —и́на *f.* část břicha od pupku až do tříse, podbřišek, slabiny, slabizny *pl.*; —óй, áя, óе slabiznový, tříselní; -áя гры́жа průtrž tříselní, pr. v slabině; пахомошёночная гры́жа průtrž v slabině a v šourku.
пáхолокъ, лка (star.) pacholek *v.* пáпахотá *f.* zápach odporný (smrad); 2. orba.
пáхот-никъ, а oráč; —ный orný; orací; -ныя орýдія orací náčiní; —ные солдáты vojáci usedlí na po-
пáхта *f.* skála. [zemcích.
пáхталь-ный vrticí; -ая колотýшка moutvice (na vrtění másla); —щикъ, а vrtič másla; —щица *f.*, пáхтанье *n.* vrtění n. tlučení másla.
пáхтать (-аю, -аешь) vrtěti máslo, tlouci máslo.
пахýч-есть *f.* vonnosť; —ій, ая, ее vonný (páchnoucí); п. кáмень, apo-

малúть vonný kámen *Aromalith*; —ка *f.* macizeň (Presl), muškát *Myristica aromatica.*

пахъ, а slabina, *pl.* slabiny, slabizny, třísla; 2. п. *v.* зáпахъ.

пáче *adv.* více; п. чáянія nad očekávání.

пáчеси, ей *pl. f.* pačes (, u), *pl.* pačesky.

пáчка *f.* paklík, balík.

пáчк-альщикъ, а, пачкýнъ, а kaňhal, mazač; -альщица, пачкýнья -čka; —анье *n.* kaňhání, mazání; —ать (-аю, -аешь) kaňhati, mazati; п.ся kaňhati se, mazati se.

пашá *m.* paša, paše (turecký); *adj.* пашúнскій; пашалы́къ, а pašalik, země pašeti podřízená.

пáшен-ка *f. v.* пашнá; —никъ, а oráč *v.* paxář; —ный rolní.

пашúн-а *f.* slabé místo v kůži vydělané; *adj.* —ный, —оватый.

пáшня, и *f.* role, zorané pole.

пáшпортъ, а *v.* пáспортъ.

паштéтъ, а paštika; *adj.* паштéтный.

пáщеки, ъ *pl. f.* čelist zvířecí.

пáюсъ, а měchýřek jikerný; пáюсная икрá jikry (kaviár), neočištěné od žilek a mazder.

паяло *n.*, *dem.* паяльце pojidlo, spajedlo, pájka, letovadlo.

паяль-никъ, а *v.* пáяло; —ница letovačka, nádoba na pajku; —ный, паятельный pájecí, letovací; -ая трýбка trubka letovací; —щикъ, а паяніе *n.* letování, pájení. [letovač.

пáясень, сня pajesen (zimnář Presl) *Ornus* (rsil.).

паять (паяю, -éешь), сп . . . , пáивать letovati, pájeti; п.ся letovati se, pájeti se.

паяцъ, а paňác *Bajazzo.*

певгъ, а smrčina sibiřská *Abies sibirica v.* пúхта; *adj.* пéвговый.

пегáнка *f. v.* атáйка.

пегáсъ, а pegas, okřídlený kůň (básnický); 2. letoun, letací ryba *Pegasus.*

педа-гóгія *f.* pedagogie, vychovatelství; —гическій pedagogický; —гóгъ, а pedagog, vychovatel mládeže. [u harfy).

педáль, и *f.* pedál (u varhan, u piana,

педант-úзмъ, —йсмъ, а pedantství.

педáнт-ка *f.* pedantka; —скій pedantský; —ство pedantství; —ствовать pedantsky si počínati; педáнтъ, а pedant.

педéль, я pedell, sluha universitní.

пейзажúстъ, а malíř krajin *Paysagiste*; пейзáжъ, а krajina (na obraze) *Paysage*; *adj.* пейзáжный.

пекáль-ница, —ня *f. v.* пекáрня.

пекáр-ное ремéсло pekařské řemeslo; —ня *f.* pekárna; —скій pekařský; п. хлѣбъ pekařský chleb; —ство pekařství; пéкарь, я pekař.

пеклевáн-ка *f.* podsívaná žitná mouka; —ный хлѣбъ chleb z podsívané žitné mouky. [(варъ).

пéкло *n.* peklo; 2. rozpuštěná smola

пеко-варéніе *n.* kolomaznictví, vaření kolomazi; варéнный kolomaznický.

пекъ, а kolomaz; dehet; 2. (crk.) žar, znoj.

пелá *f.* (star.) plevy obilné.

пелен-á *f.* plena, plínka (na dítě); 2. ubrus na stůl; 3. pokryvka na oltář; 4. rubáš (na nebožtíka); —áльная тесьмá povijan; —áніе *n.* zavíjení, zavinování dětí do plen; —áть (-áю, -áешь) zavíjeti, zavinovati do plen; п.ся z. se.

пеленговáть (-гýю, -гýешь) kompasem vyměřiti; пéленгъ, а pozorování předmětu dle čáry kompasové.

пелёнка, *dem.* пелёночка *f.* plínka.

пелерúн-а, *dem.* —ка *f.* spůsob límce *Pelerine.*

пелéс-ина *f.*, *dem.* —инка skvrna n.

pruh jiné barvy na kůži (srsti) zvířat; —истый, пелесовáтый skvrnatý; пелéсый kropenatý, strakatý (o zvířatech).

пеликáнъ, a pelikán, nesyt *Pelicanus onocrotalus*; 2. pelikán (na trhání zubův).

пелóвый хлѣбъ chleb z plev.

пелúнь, пелúнный *v.* полúнь, полúнный.

пель-компáсъ, a kompas na měření okolních předmětů (na moři).

пельмéнь, я, *pl.* пельмéни, ей *f.* knedlíčky se sekaným masem (do polívky).

пéмза *f.* pemza; *adj.* пéмзовый; пемзовáть pemzou třiti; пемзóвка *f.* tření pemzou; пемзовúдный pemzovitý.

пенáты, овъ *pl. m.* ochranní bůžkové domácí u st. Římanů; 2. (obrazně) domov.

пенёкъ, нькá, *dem.* пенёчекъ, чка пník, пníček (malý peň); 2. třeň, hloubek (u hub) *Stipes*; ospenec (u ptáků).

пéнный pokutný; -ыя дéньги pokutné peníze.

пенсіонéрка *f.* pensistka, paní, která žije z pense (z výslužného); 2. schovanka některého ústavu učebného.

пенсіонéръ, a pensista, kdo žije v pensi (na výslužbě); 2. chovanec ústavu učebného.

пенсіóнъ, a, пансіóнъ ústav učebný a vychovavací; 2. пенсіóнъ, пéнсія *f.* pense, výslužné; дать кому пéнсію dáti někomu pensi, dáti koho do pense; получáть пéнсію dostávati pensi.

пентáметръ, a pentametr, pětiměr.

пенти-костáрій, я, —костáріонъ, трióдь цвѣтнáя rituál na čas od velikonoc do letnic; —кóстія *f.*, пятидесáтница letnice, svátky svatodušní.

пéнтюхъ, a klacek, hulvát, mařas.

пень, пня *m.* peň; pařez; 2. (především) pařez, klacek; сталъ въ пень zůstal jako pařez.

пенькá, и *f.* konopě; —óвый konopný; пеньковáзъ, a kdo sbírá a váže konopí. [domluva; výčitky *pl.*

пéня *f.* pokuta (peněžná) *Poena*; 2. пенять (-яю, -яешь) кому výčitky komu dělati, domlouvati komu; -яніе *n.* [popelavý.

пепел-éніе *n.* popelení; —истый popelnatý; —ить (-ю, -ишь), ис—(селéніе) popeliti, v popel obrátiti; п.ся v popel se obrátiti; —ище *n.* žaroviště, popeliště.

пепело-вúдный popelovitý; —цвéтный пéпелъ, a popel.

пéпель-никъ *v.* зóльникъ; —ница popelnice; —ный popelový; 2. popelavý; -ная трава popelnice *Cineraria v.* зóльникъ.

пеплопритягáтель, турмалúнъ turmalín.

пепля́нка *f.* popel chemický.

первáчъ, a první druh podsívané žitné mouky, výražka.

пéрвен-ецъ, нца prvenec (staroč.), prvorozenec; 2. prvotiny (plodů); —ственный соборъ přední hlavní chrám; —ство, первенствó *n.* přednost (před někým); 2. prvenství; —ствовать, первенствовáть na předním místě býti, přednost (před jiným) míti; первенствующій přední *Primarius*.

пéрвенькій *dem. v.* пéрвый.

пéрвин-а, *dem.* —ка *f.* prvotina; —ка, скороспѣлка prvosenka, petrklíč *Primula*.

перво-áнгелъ, a archanděl; —брáчіе *n.* první manželství; —брáчный z prvního manželství; —бытность prvobytnost; —бытный prvobytný; prvopočáteční; п. міръ prasvět; -ые жúтели praobyvatelé; —верхóвный (апóстолъ) nejpředn.jší.

пéрвое *n.* první *v.* пéрвый.

перво-зва́нный (святы́й апо́столъ Андре́й) prvopovolaný; —зда́нный prvé stvořený; -ыя го́ры prahory *pl.*; —кла́ссный první třídy; —му́ченикъ, а (святы́й Стефа́нъ) prvomučeník; —му́ченица prvomučenice; —нача́лие *n.* nadvládí; —нача́льникъ, а nejvyšší velitel; —нача́льный prvopočáteční; -ыя пра́вила prvopočáteční pravidla; —обра́зіе *n.*, —обра́зность původní tvar, pratvar; —обра́зный prvopočáteční, původní, pratvarový; —о́бразъ, а pratvar, prvotní tvar; —оте́цъ, тца́ arciotec, patriarcha; 2. arcikněz; —па́стырь, я první pastýř; —печа́тный poprvé tištěný; prvotiskový; -ыя кни́ги prvotisky Inkunabule; —престо́льникъ primas; —престо́льный градъ Москва́ první stoličné město Moskva; —пропове́дникъ první kazatel; —пу́тіе *n.* první cesta zimní (ve sněhu); —пе́тій, я (star.) měsíc říjen; —ро́дный (сынъ) prvorozený (syn); п. грѣхъ hřích prvopočáteční, dědičný hřích; —ро́дство, —рожде́ніе *n.* prvorozenství; —рожде́нный prvorozený.

первосвяти́тель primas (, nejpřednější z biskupů); —ство primát; —ствовать primasem být.

первосвяще́н-никъ, а nejvyšší kněz; *adj.* —ническій, ая, ое; —ничество důstojenství nejvyššího kněze.

перво-сло́віе *n. v.* předsloví; —служи́тель nejstarší jáhen; —со́нie *n.*, —со́нки, овъ *pl. m.* první usnutí; první sen; —стате́йный (купе́цъ) první třídy; —степе́нный prvního stupně, první třídy; —страда́лецъ, льца *v.* первому́ченикъ; —страда́лица *v.* первому́ченица; —стриже́ніе *n.* první stříž (ovcí); —сѣда́лище *n.* první místo (v zasedání), předsednictví; —сѣда́льникъ, —сѣда́тель předseda, předsední (-ího *m.*); —у́чина *f.* první pokus; —у́чка *m. et f.* začátečník, -ice; —цвѣтъ, а, скороспѣлка prvosenka, petrklíč *Primula v.* pérvinka.

пе́рвый, ая, ое první, prvý; -ое мѣсто první místo; п. часъ jde na jednu (o hodinách); въ нача́лѣ пе́рваго часа hned po dvanácté; че́тверть -аго čtvrť na jednu; сего́дня -ое число́ dnes prvního (t. první den v měsíci); -аго числа́ prvního; -аго ма́я prvního máje; во-пе́рвыхъ předně; кто первѣе тотъ и правѣе, пе́рвому го́стю пе́рвое и мѣсто kdo dřív přijde, ten dřív mele.

первый-на́десять (crk.), одиннадцатый

перна́ *f. v.* uzá. [jedenáctý.

перга́мент-ный pergamenový; —щикъ pergamentník, staroč. blanař.

перга́ментъ, а, перга́минъ pergament.

перга́мин-ный, —щикъ *v.* перга́мен . . .

пердѣть (пержу́, пердишь) prděti; пердунъ, а prdoch; -у́нья *f.*

пере-ба́вить, —бавля́ть, —ба́вливать předati; —ба́вка *f.* předání; —ба́вочный předaný; —ба́лтывать, —болта́ть přetřásati, znova něčím hýbati; 2. vyžvatlati něco; —би́вать, —би́ть rozbiti (nádoby, sklo); 2. ubiti, pobiti (mnoho); всѣхъ до одного —би́ли všecky do jednoho pobili; 3. ztlouci koho; 4. překlepati něco; 5. п. рѣчь vskočiti komu do řeči; п. това́ръ přeplatiti zboží; п. мѣсто uzmouti komu místo (službu); п. у кого́ невѣсту odlouditi komu nevěstu; 6. п. hokynařiti, překupničiti; 7. rozháželi, do nepořádku přivesti; п. язы́къ příliš čerstvě mluviti a proto nezřetelně (jakoby jazyk přeskakoval); часы́ перебива́ютъ hodiny přeskakujou (jdou nestejně); п.ся roztlouci se, rozbiti se; 2. rozháželi

se (do nepořádku přijíti); 3. protloukati se v životě; онъ кóе-какъ съ семéйствомъ своимъ —бивáется.
перебив-ка *f.* překlepávání; 2. přeplácení (při koupi); —щикъ, —щица *v.* перебóйщикъ, -щица. [chaný.
перебивный (óй) rozházený, rozcu-
перебир-áніе *n.* přebírání; prohlížení; —áтель přebíratel, prohlížitel; —áтельница -ka; —áть (-áю, -áешь), перебрáть чтó-либо přebírati; probírati, probrati, prohlížeti; онъ перебрáлъ у прія́теля до ты́сячи рублéй on vybral u přítele do tisíce rublů; п. листы́ въ кни́гѣ přebírati listy v knize; п. когó někomu naklepati; п.ся въ нóвую кварти́ру přestěhovati se do nového obydlí.
перебить *v.* перебивáть.
перебóй, я nestejný kyv (kyvadla u hodin); 2. vstříčné proudění, proud protiběžný; 3. zvýšení ceny, připlacení; přecenění; —ка *f.* jízek n. plůtek na ryby; —щикъ přeceňovač; 2. překupník; —щица přeceňovačka; 2. překupnice.
пере-борáть, —борóть přeprati, přemoci koho; —бóрка *f.*, *dem.* —бóрочка přestěhování; 2. přepažení, zátyň; 3. výčitka; *adj.* —бóрочный; —бóрный přebraný (přes míru); —борозди́ть, —борáзживать přebrázditi; —борони́ть, —борáнивать převláčeti (branami); —бóръ, а přebytek; 2. přebírání; 3. *pl.* —бóры, овъ úskalí, kameny v řece; —брани́ть всѣхъ se všemi se vyvaditi; п.ся dlouho se vaditi (mezi sebou); —брáнка *f.* hádka, váda; —брáть *v.* перебирáть; —брести́, —брéсть (чрезъ кóмнату) přeplížiti se (přes pokoj; 2. přebřísti (řeku); —бри́ть, —бривáть přeholiti koho; п.ся př. se; —броди́ть, —брáживатъ prolezti (vyšmejkati n. vytlouci všecky kouty); 2. překysati, překvasiti; —бросáть přeházeti; —брóсить přehoditi; —брáсывать přehazovati; —брóска *f.*, —брóшеніе *n.* přehození; —бры́згивать (плáтье гря́зью) postříkati, zastříkati (blátem); —бры́знуть чрезъ лóдку přestříknouti; —буди́ть (всѣхъ) zbuditi (všecky); —бывáть, —бы́ть (въ Лóндонѣ, въ Пари́жѣ) přebývati, pobývati někde; у насъ сегóдня мнóго гостéй —бы́ло u nás zůstalo dnes mnoho hostí; —бѣгáть, —бѣжáть (чрезъ дорóгу) přeběhnouti, přebíhati (přes cestu); п. къ непрія́телю přeběhnouti, přebíhati k nepříteli; п. на бѣгу předběhnouti koho; —бѣгать (всѣ у́лицы) přeběhati n. sběhati všecky ulice; —бѣгаться, —бѣгиваться uběhati se, běhání uvyknouti; —бѣгъ, а, —бѣжка *f.* přeběhnutí; 2. —бѣжка vzdálenosť k přeběhnutí vyměřená (při dostihách); —бѣжчикъ, а přeběhlík, zběh; —бѣлéнный přebílený; —бѣли́ть, —бѣливать přebíliti, znovu obíliti; 2. na čisto přepsati; —вáжживать *v.* перевожжáть; —валéніе *n.*, —вáлка *f.* převalení, převržení; —вали́ть, —вáливать převaliti, převrhnouti; 2. přepraviti přes řeku; емý ужé зá семьдесятъ — вали́ло už je mu přes sedmdesát; п.ся převaliti se, převrhnouti se; kolísati se; —вáлъ, а přepravení n. převežení přes řeku; ити́ на п. převezti, přepraviti (přes řeku); —валя́ть převalchovati; п.ся převalovati se (v blátě); —варéніе, —вáриваніе *n.*, —вáрка *f.* převaření, převařování; —вари́ть, —вáривать převařiti, -ovati; —вáрный převařený; —ведéнецъ, нца přestěhovanec; osadník; —ведéніе *n.* převedení; *v.* перевóдъ;

—ведёнка *f.* osadnice; —везéніе *n.* převeženi; —везтй, —вéзть převezti *v.* перевозйть; —вернýть, —вёртывать převrátiti; překroutiti (slova), obrátiti; —верстáть, —вёрстывать přelamovati (sazbu v tiskárně); —вёрстка *f.* přelamování; —вéртень kozí list otáčivý *Lonicera Periclymenum (Caprifolium Periclymenum).*

перевёрт-ка *f.*, —ываніе *n.* překroucení (klíče); —ывать *v.* перевернýть; 2. п. *v.* перевертѣть; —ышъ, а рáна (tak že se po ní obrátí).

пере-вертѣть, —вёртывать, — вéрчивать překroutiti (zámek); přešroubovati; — вершáть, — вершйть, —вéршивать дѣло věc (řízení) znovu přehlednouti a nový úsudek vydati; —вестй, —вéсть převesti *v.* переводйть; —взнуздáть, —взнýздывать dáti koni jinou uzdu; —вивáть, —вйть převiti, převinouti; 2. proplesti (vlasy stužkami); 3. složiti seno s jednoho vozu na druhý; —вйвка *f.*, —вйвъ, a převinutí; 2. propletení; —вивнóй překroucený; obtočený; —вирáть, —врáть lži opakovati; 2. lživě vypravovati; 3. п. всѣхъ ve lži přestihnouti; — вйры, овъ *pl. m.* lži; —висáть, —вйснуть viseti přes něco; —вйслый převislý; —вóдина, *dem.* —вóдинка *f.* příčka, příčný trám; 2. spěnka, trám vazný.

перевод-йтель převodce (směnky); 2. hubitel (hmyzu); —йть, перевестй, перевéсть převáděti, převesti (pčšky); 2. přendati, přeložiti, přesaditi (na jiné místo); 3. přeložiti (do jiného jazyka); п. на рýсскій, на латйнскій язы́къ přeložiti do ruského, do latinského; 4. п. вéкселъ převesti směnku; п. имéніе на и́мя своéй женй převesti n. postoupiti jmění na jmeno své ženy; 5. п. (всѣхъ крысъ) vyhubiti (všecky kryby); не дáсть дýху перевéсть nedá ani oddechu; п.ся převesti se; přeložiti se.

перевóд-ный přenesený; -ное имéніе postoupené jmění; -ная статья́ přeložený článek; -ныя рѣчи klepy *pl.*; —ческій překladatelský; —чикъ, а překladatel; 2. klepař; —чица překladatelka; 2. klepařka, klepna.

перевóдъ, а převedení, přesazení (úředníků), přestěhování (sedláků); 2. překlad (spisu); 3. vyhubení (hmyzu); 4. převod, převedení, přenešení n. postoupení majetku; *pl.* перевóды, овъ výhybka (na železnici); klepy, tlachy.

пере-вóжжать, —важивать uzdu jinak uvázati; —возйть, —везтй převážeti (přes řeku); zboží převezti; п.ся převezti se.

перевоз-ка *f.* převežení; —ное *n.* přívozné, plat za přívoz; —чикъ, перевóщикъ, а přívozník; перевóзъ, а přívoz (přes řeku); přívozné,ého *n.*

пере-волóка *f.*, —волóкъ, а *m. v.* волокъ 1); —волóчь, —водáкивать převleci, vláčeti s místa na místo; —воротйть, —ворáчивать převrátiti; obrátiti; п.ся př. se, obr. se; —воротъ, а převrat; —ворóчать převraceti všecko; —ворошйть, —ворáшивать rozhazovati kupy sena; roztřásati; —врáть *v.* перевирáть; —вéвать, —вéять znova převívati; —вéваться, —вéдываться съ кѣмъ s někým o něco jednati, vyjednati; počítati se s kým (pohnati ho k odpovědnosti); —вѣнчáть, —вѣнчивать znova oddati; 2. mnoho (párů) oddati; —вѣсить *v.* перевѣшивать; —вѣсище *n.*, —вѣсіе *n.* (star.) stan; 2. věšadlo (na síti, na prádlo atd.); —вѣсный мостъ váha můstková; —вѣсъ, а převaha; ружьё на п.!

перевѣт-никъ, а (star.) zrádce, donašeč; —ница zrádkyně; —ный zrádný; перевѣтъ, а zrada.
перевѣш-агь zvěšeti (mnohé); —ивать, перевѣсить jináč pověsiti; 2. znova vážiti (na váze); 3. převažovati, kloniti se (o váze); podržeti vrch nad něk̆ym; п.ся př. se.
перевяз-ка *f.* převazování (slámy); př. (rány); 2. obvazek, úvazek; —ный obvazkový; obvazovací; —очная palata obvazovna (v nemocnici); —ываніе *n.* převazování; —ывать, перевязáть převázati, převazovati (otýpky slámy atd.); 2. př., obvázati, zavázati hlavu, ránu; 3. vázati (při stavbách); п.ся převázati se; перевязь, и *f.* přepáska *Bandelier; Echarpe;* перевáсло *n.* (crk.) svazek (fíků).
пере-гáдить, —гáживать všecko zamazati, zkaziti; —гáнивать *v.* перегонáть; —гáръ, а přepálení něčeho; věc přepálená; nadbytek líhoviny (v nápoji); *adj.* —гáрный; —гатúть, —гáчивать zahatiti, hatěmi zahraditi; —гибáть, —гнýть přehnouti; п.ся př. se; —гибнóй, áя, óe přehnutý; —гúбнуть zahynouti; всѣ —гúбли všickni zahynuli; —гúбъ, а přehyb, záhyb; —глáдить, —глáживать znovu hladiti, přehl.; všecko vyhladiti; —глóхнуть ohluchnouti (o mnohých); 2. udusiti se (o rostlinách); —глушáть ohlušiti všecky; —глáдка *f.*, —глáды *pl. m.* tiché pohlížení na někoho; —глядѣть přehlídnouti; —глáдывать (—глянýться) přehlížeti; п.ся mezi sobou vzájemně na sebe pohlížeti, pohledy mezi sebou střídati; —гнáть přehnati *v.* перегонáть; —гнúть, —гнивáть přehniti; — гнóить, —гнáивать přehnojiti; —гнóй, я hnůj zetlelý; —гнýть *v.* перегибáть; —говорúть, —говáривать o čem̆ rozmlouvati o něčem; vyjednávati o něčem; opakovati něco pověděného; jiné překřičeti; pomlouvati koho; п.ся o čem̆ vyjednávati s něk̆ym o něčem.
переговóр-ка *f.* rozmluva o něčem; —ная трубá mluvidlo, rozpravná trubice; —ныя статьи pojednání, pojednavací články; —щикъ vyjednavač; sudílek, přetřepavač; переговóръ, а, *pl.* —говóры vyjednávání s něk̆ym, rozprava; людскíе -ы lidské řeči, klepy.
пере-годúть vyčkati času, počkati; —годовáть rok někde přebývati.
перегóн-ка *f.* přehánění; př., přepalování (lučeb.); —ный přehaněcí; -ная шерсть čištěná vlna; —щикъ přehaněč, destilátor; перегонáть přehoniti, přeháněti; předhoniti koho, předstihnouti; п.ся předstihovati se.
пере-горáть, —горѣть shořeti (na popel); 2. zetlíti (o hnoji); —гóрклый zahořklý (olej, máslo), prožluklý; —гóркнуть, —гóрькнуть zhořknouti; —городúть, —гораживать přehraditi; п.ся př. se; —горóдка, —горóдочка *f.* příhrádka, přehrada; 2. španělská stěna; —горѣлый shořelý; —гранúть, —грáнивать přebrousiti, znovu brousiti (kámen); —граничить, —граничивать znova ohraničiti, vymeziti; —гружáть, —грýживать, —грузúть přendati zboží na jinou loď; 2. příliš mnoho uložiti; —грýзка *f.* přendání, překládání (na jinou loď); —грузнóй товáръ zboží překladací; —грызáть, —грúзть přehryzti, rozhryzti; п.ся kousati se n. vaditi se s kým; —грѣвáть, —грѣть přehřívati, ohřívati; —грѣтіе, —грѣваніе *n.* ohřívání; —грязнúть zamazati; п.ся z. se; —губúть zahubiti;

—гузня́, и́ *f.* tchoř ruský, kuna tchořovitá *Mustela sarmatica*; —гу́лъ, а hejření; —гуля́ть hejřiti; —густи́ть, —гущáть přehustiti, příliš zhustiti.

передав-áніе *n.* odevzdávání, dodávání; přinášení (rozkazů); —áтель dodavatel; п. вéкселя rubopisec; —áть, передáть odevzdati; dodati (rozkaz, psaní atd.); п. вéксель převesti směnku rubopisem; postoupiti (dluhu, peněz); п.ся непріятелю vzdáti se nepříteli.

пере-давúть, —дáвливать (всѣхъ) rozmačkati, pomačkati (mnoho); —дáвка *f.* pomačkání; —дарúть, —дáривать (всѣхъ гостéй) obdarovati, podarovati (všecky hosti); п. невѣстъ своéй всѣ вéщи darovati nevěstě své všecky věci; п.ся vzájemně se obdarovati; — дáтокъ, тка co se předalo; *adj.* — дáточный; —дáтчикъ, a zběh, přeběhlec; -дáтчица *f.*; —дáть (*praes.* —дáю, *fut.* —дáмъ) odevzdati *v.* передавáть; —дáча *f.* odevzdání; dodání; vzdání, postoupení (majetku); 2. chladič, chladící čber (na lahvice s vínem).

передбáнн-икъ, а, *dem.* —ичекъ, чка předsíň u lázně; —ый před lázní se nalezající.

пере-двигáть, —двúгать, —двúгивать, —двúнуть přendati; přestrčiti; п.ся hýbati se sem tam; едвá —двигáться на ногáхъ sotva nohama hýbati; —двúжка *f.* přestrčení; —движнóй, áя, óе přestrkavací, přendavací; — двоéніе *n.*, —двóйка *f.* přehánění, přečišťování (lučeb.); —двóить, —двáивать přeháněti, přečišťovati (lučeb.); —дéргать, —дéргивать, —дéрнуть provlíknouti (šňůru); 2. omylně jinou kartu odkryti (ve hře v karty); —держáніе *n.* přechovávání; —держанный přechovaný.

передержúтель, я přechovavač; — ница *f.* -čka; — ство přechovávání (podezřelých lidí).

пере-держáть, —дéрживать předržeti, -žovati; 2. přechovávati (podezřelé lidi); 3. příliš mnoho vydávati (peněz); —дёржка *f. v.* передержáніе; — дирáть, —дрáть roztrhati, rozedrati (všecko); 2. zmrskati mnoho lidí; п.ся rozedrati se, roztrhati se.

передúть (пережý, передúшь) въ запáсъ starati se pro budoucnost, zásobiti se pro budoucí čas.

передк-ú, óвъ *pl. m. v.* передóкъ; — óвый předkový; -ыя колёса přední kola.

передневáть den někde býti.

перéд-никъ, а, *dem.* — ничекъ, чка zástěra; кóжаный п. kožená z.; — ній, яя, ее přední; -няя *f.* přední pokoj, předpokoj, předsíň; -ніе мýжи přední mužové.

передов-óй, áя, óе přední, předový; п. рядъ přední řad (vojska); -áя стрáжа přední stráž (před vojskem); -óе вóйско přední voj *v.* авангáрдъ; -áя сцéна předjeviští *v.* авансцéна; -óй бáранъ přední n. náčelní beran; —щúкъ, á předák, (přední lovec sobolů, přední dělník atd.).

пере-докладывать, —доложúть znova přednášeti (záležitost).

передóкъ, дка předek (přední část zabitého dobytka); nárt (na střevíci); předek saní, př. vozu; *pl.* передки, óвъ přední vozík dělový.

передóмъ *adv.* předem.

пере-дóхнуть zdechnouti (o dobytku); —дохнýть oddychnouti si; —дрáжнивать, —дразнúть posmívati se komu, posměšek si z koho dělati; —дрáть *v.* передирáть; —дробúть,

—дроблять, раздр . . . rozdrobiti; —дро́глый zkřehlý; —дро́гнуть zkřehnouti (na těle od mrazu); —дря́блый scvrklý, seschlý; —дря́бнуть scvrknouti se, seschnouti; —дря́га *f.* veliký nepokoj, zmatek; —ду́мать, —ду́мывать přemysliti si něco; rozmysliti se, rozmýšleti; —души́ть zadusiti, zaškrtiti, zadáviti (волкъ —души́лъ всѣхъ овѣцъ). **пере́дъ**, передо (передо мно́й) *praep.* před; п. судъ před soud; п. су́домъ před soudem *v.* предъ. **перёдъ**, á přední strana, přední část, předek; 2. budoucnost; взять п. předstihnouti; впередъ ku předu; budoucně. **переды́шка** *f.* krátký oddech. **передѣл-ать**, —ывать předělati; 2. dodělati; п.ся předělati se; —ка *f.* předělání, předělávka. **пере-дѣли́ть**, —дѣливать znovu rozděliti; —дѣлъ, a nové rozdělení; předělání, změna; razírna (v mincovně); —дѣльный předělaný; -ая монета mince k předělání; —е́мный zachycený; —ёмщикъ kdo zachycuje psaní atd.; —ёмъ, a zachycování (psaní, sběhů atd.); 2. plat od zachycování; —жа́рить, —жа́ривать znovu peci, znovu smažiti; příliš peci, přepeci; —жа́ть, —жима́ть znovu vymačkati, znovu vyždímati; stáhnouti žíly; —жа́ть, —жина́ть všecko požíti; —жда́ть, —жида́ть přečkati; п. грозу́ př. bouřku; пережданный přečkaný; —жева́ть, —жёвывать přežívati, přežvykovati; —жёвка *f.* přežívání, přežvykování; —жёгъ лѣсу́ zapálení lesa; —жени́ть всѣхъ сыновей свои́хъ oženiti všecky své syny; п.ся oženiti se; —же́чь, —жига́ть všecko spáliti, sžíci; propáliti; přepáliti (nit); п. ко́фей spáliti, t. příliš upražiti kávu; п.ся spáliti se; —жи́вка *f.*, —жи́въ, a pobyt u někoho po jistý čas; —жида́ть, —жижа́ть příliš zřediti; —жи́тие *n.* přežití, přečkání; —жи́ть, —живать koho přežiti, přečkati koho; —жра́ть, —жира́ть všecko sežrati; —зва́нивать vyzváněti (na zvony); п. къ водосвяще́нію vyzv. na svěcení vody; —зва́ть, —зывать odlouditi koho; перёзванный odlouzený; —звонъ, a vyzvánění; —зимова́ть přezimovati někde; —знобить всѣхъ oznobiti; —зрѣлый přezrálý; —зрѣть, —зрѣва́ть přezráti; —зя́бать, —зя́бнуть všecek ozábsti, všecek zkřehnouti; —игра́ть, —и́грывать přehrati ještě jednou; —има́ть *v.* перенима́ть; —именова́ніе *n.* přejmenování, změna jmena; —именова́ть, —именовывать přejmenovati, jinak pojmenovati; п.ся př. se; —и́мка *f.* chytání zběhů; —и́мчивый učelivý, chápavý; -ость -osť; —и́мчикъ *v.* переёмщикъ; —ина́чить, —ина́чивать přejinačiti, zjinačiti, změniti; -а́ченіе, -а́чиваніе *n.*; —иска́ть, —и́скивать všecko přehledati, prohledati; —казать ука́зати (mnoho, všecko); —кали́ть, —ка́ливать rozžhaviti, rozpáliti ještě jednou; 2. příliš rozpáliti, příliš kaliti; —ка́лъ, a přílišné kalení n. rozpálení; —ка́лывать *v.* переколо́ть; —ка́льная печь pec rozpalovací; —ка́пчивать *v.* перекопти́ть; —ка́пывать *v.* перекопа́ть; —ка́тать, —ка́тывать z nova navinouti, převinouti; přemandlovati (prádlo); п.ся přev. se; —ката́ть, —ка́тывать, —ка́чивать, —кати́ть převaliti s místa na místo; п.ся převaliti se; —кати-поле *n.*, синеголо́вникъ šater *Gypsophila* (rstl.); —ка́тный převalovací; -ыя каме́нья bludné balvany; голь —ка́т-

ная (posměš.) holý jako kůl; —кáтъ грóма rachocení hromu, hřmění, hřímání; 2. víření bubnu; —квáсить, —квáшивать překvasiti; —квáска *f.* překvašení; —кидáть, —кúдывать přehoditi, přehazovati; —кúнуть кáмень чрезъ рѣку přehoditi kámen přes řeku; —кúдываться мя́чемъ pohazovati sobě (vzájemně) míčem; онъ —кúнулся къ непріятелямъ on přeběhl k nepřátelům; —кипáть, —кипѣть převařiti se; —кипѣлый převařený; —кисáть, —кúснуть překysati; —кúслый překyslý.

пéрекись, и nadkysličník *Peroxyd.*

пере-клáдина, *dem.* —клáдинка *f.* příčka, příčný trám; 2. lávka (přes potok atd.); —клáдка *f.* přeložení něčeho s jednoho místa na druhé, přendání; přestavění kamen; —кладнóй, áя, óе přendavací; —кладнáя *f.* poštovský vůz (jenž se na každé stanici střídá); ѣхать на —кладны́хъ jeti s podloženými koňmi; —клáдъ *v.* переклáдина; —клáдывать, —клáсть překládati s místa na místo; přendavati; přestavěti kamna; 2. —клáдывать, —ложúть proložiti, mezi něco vložiti; п. кáменную посýду сѣномъ položiti seno mezi kamenné nádobí; п. přepočítati, znovu počítati; —клеúть, —клéивать přelepiti; п.ся př. se; —клéйка *f.*, —клеéніе *n.* přelepení; —киикáть, —клúкать, —клúкнуть zejmena volati, vyvolávati; п.ся volati na sebe; —клúчка *f.* vyvolávání dle jmen; —ковáть, —кóвывать překouti, překovati; —ковéркать, —ковéркивать překroutiti něco; п. по своéму př. dle svého; —колотúть, —колáчивать natlouci mnoho (hřebíků); vyklepati (více kožichů); všecko roztlouci; všecky ztlouci; všem natlouci п.ся roztlouci se; —колóть, —кáлывать pobiti (kuřata, husy, mnoho lidí); rozštípati všecko dříví; п. себѣ рýки rozpíchati sobě ruce; п.ся rozštípati se; —копáть, —кáпывать překopati, znova kopati; zkopati všecko; —коптúть, —кáпчивать přeuditi, znova uditi; přeuditi, příliš uditi; —коптѣть příliš se vyuditi; —кóпъ, а příkop, strouha překopáním udělaná; 2. п., перекóпь, и *f.* průplav (ke spojení řek); —кóрный hašteřivý; vzdorný (příkořivý); —корóбить zkřiviti (mnohé věci); п.ся zkř. se; zbortiti se (o prknech); —кóрщикъ, а hašteřil; -щица *f.*; —кóръ, а, *pl.* —кóры hašteření, hádka; емý на —кóръ jemu na příkoř; —корúться hašteřiti se; —косúть, —кáшивать (всѣ лугá) zkositi (všecky luka); —кóсый zborcený, křivý (o prknech).

пéрекось, и *f.*, перекóсина *f.* křivina.

пере-кочевáть, —кочёвывать kočovati do jiného místa; —крáсить —крáшивать přebarviti; příliš barvami natříti; —крáска *f.* přebarvení; —крáсокъ, ска přebarvená látka; —крестúть, —крéщивать křížem znamenati, přežehnati; п.ся křížem se znamenati, přežehnati se křížem, křižovati se; přejíti na jinou víru; znova se pokřtiti; —крёстный вы́стрѣлъ křížová střelba; —крёстокъ, тка křižovatka, rozcestí.

пéрекресть, я *m.* pokřtěnec, pokřtěný žid.

перекрещéн-ецъ, нца novokřtěnec; —ка *f.* -nka; —іе *n.* překřtění, novokřtění.

пере-кривúть zkřiviti (mnoho věcí); —кричáть, —крúкивать překřičeti koho; —крóй, я мѣсяца (star.) čtvrt měsíčná; —крóйка *f.* nové přikrojení; —кроúть, —крáивать znova

přikrojiti; —кропи́ть skropiti (mnoho); —крошить, —кро́шивать rozdrobiti, roztroliti; —крути́ть, —кру́чивать překroutiti, všecko skroutiti; п.ся skroutiti se; —кры́ть, —крыва́ть nově potáhnouti (kožich, nábytek); 2. dům z novu pokryti; 3. přebiti (v kartách); —кры́шка *f.*, —кры́тіе, —крыва́ніе *n.* nové pokrytí domu; 2. přebití (v kartách); —крѣпи́ть, —крѣпля́ть nově upevniti; 2. právním spůsobem postoupiti (п. дере́вню за сы́на); —кувы́ркать, —кувы́ркивать, —кувырну́ть převrhnouti; —куми́ться съ кѣмъ skmotřiti se s kým; —купа́ть všecky vykoupati; п.ся vykoupati se ještě jednou; —купа́ть, —купи́ть odkupovati, překupovati; 2. přeplatiti něco; —ку́пка *f.* odkoupení, překupování; —купно́й, а́я, о́е odkoupený; —купня́ *f.* skoupené zboží; —ку́порить, —ку́поривать lahvici jinak zacpati; —купщи́къ, а́ překupník; —купщи́ца *f.* překupnice; —кури́ть, —ку́ривать nově překouřiti; —куса́ть pokousati; соба́ка —куса́ла прохо́жихъ pes pokousal mimojdoucí; —куси́ть, —ку́сывать rozkousati, překousati; něco na rychlo zakousnouti (t. snísti); —лага́ть *v.* переложи́ть; —лади́ть, —ла́живать jinak spořádati; 2. přeladiti, jinak laditi (hudební nástroj); —ла́зить, —ла́живать přelezti, zlezti (všecky střechy); —ла́зъ, a přelezení; 2. přeběhnutí zajíce přes pole; —ла́мывать *v.* переломи́ть; —лега́ть, —ле́чь přelehnouti, jinak lehnouti; jinam lehnouti; доро́га —лега́етъ че́резъ степь dráha (n. cesta) vede přes step; —лежа́лый přeležely; —лежа́ть, —ле́живать, п.ся přeležeti se (ležením se zkaziti); —лежа́ть бока́ proležiti si boky; —лета́ніе *n.* přeletání; —лета́ть, —летѣ́ть přeletěti, přeletovati; —лётный přeletavý; —лётныя пти́цы přeletaví ptáci; —лётъ, a přelet, přeletění; tažení (ptactva); на п. стрѣлы́ na dostřel, co by šipkou dostřelil; —лива́ть, —ли́ть přelívati, přeliti (př. přes míru; př. z jedné nádoby do druhé; z novu př.); п.ся přelívati se; rozplývati se písněmi (o slavíku); měniti se barvami; —ли́вка *f.*, —лива́ніе *n.* přelívání, přelívka; —ливно́й, а́я, о́е přelívaný; —ли́вчатый měňavý (o látkách, barvách); —ли́вщикъ, a přelivač; —ли́въ, a měnění-se barev, měňavosť; 2. přebížka (v hudbě) *Roulade;* 3. *v.* перели́вка; —лиза́ть, —ли́зывать všecko oblízati; —линева́ть nalinovati (čáry); ли́нка *f.*, —линя́ніе *n.* línání (ptáků, zvířat); —линя́лый vylínalý; —линя́ть línati; —листова́ть, —ли́стывать přehazovati listy v knize.

перели́фть, перели́вть, и *f.* chalcedon; *adj.* перели́фтевый.

пере-лови́ть (всю ры́бу) vyloviti všecky ryby; п. во́ровъ schytati zloděje; —ло́гъ, a příloh, úhor, lado; —ложе́ніе *n.* přeložení; —ложи́ть, —лага́ть přeložiti (jinam); př. do jiného jazyka; přenesti na jiný nástroj hudební; —ло́й, я kapačka *Gonorrhoea (Tripper)*; *adj.* —ло́йный; —ло́йная трава́ tolije *Parnassia* (rstl.); —ломи́ть, —ла́мывать přelomiti, přelamovati; zlomiti, zlámati; —лома́ть mnoho rozlámati; —ло́мка *f.*, —ломле́ніе *n.* přelomení, zlomení; —ломле́ніе луче́й lámání paprskův; —ло́мъ, a přelomení, zlomení; zlomenina; п. ко́сти zlámání kosti; п. odstávka schodův, odpočivadlo; п. болѣ́зни rozhodná změna

nemoci *Krisis;* дѣлать что на п. dělati něco na vzdory; —лóпаться, —лóпываться rozpukati se (na mnoha místech); —лощúть přeleštiti, znova leštiti; —лýда *f.*, —лужéние *n.* přecinování; —лудúть, —лýживать přecinovati, znovu pocinovati; —лукáвить кого́ přelstiti koho; —лукáть, —лукнýть (каменья чéрезъ рѣку) přehoditi; —лѣзть, —лѣзáть přelezti, přelízati; —лѣсокъ, ска mladý les, mlází; —лѣсье *n.* světlé místo uprostřed lesa; —лúка *f.* pes s prohnutou pateří.

перемáз-анецъ, нца kdo přestoupil na jinou víru a byl znovu pomazán; —ание *n.*, —ка *f.* přemazání, opětné pomazání; —ать, —ывать přemazati, znova pomazati.

пере-малевáть, —малёвывать přemalovati; —малывáть *v.* перемолóть; —манúть, —мáнивать (къ себѣ кого́) přilouditi k sobě někoho, odlouditi koho; -мáненный, -манéный; —мáнщикъ loudil, vábil; -ица *f.*; -ичій, ья, ье *adj.*; —марáть, —мáрывать všecko pomazati, zmazati; přeškrtati (písmo); п.ся zmazati se; přeškrtati se; —мáслить, —мáсливать přemastiti, příliš máslem n. olejem namazati; pomastiti; п.ся p. se; —мáтывать *v.* перемотáть; —махáть, —мáхивать, —махнýть přeskočiti; přemrštiti se (na druhou stranu), přehoupnouti se; п.ся dávati si znamení rukama; —мáчивать *v.* перемочúть; —мащивать *v.* перемостúть; —медлéние *n.* sečkání; prodlení; —мéдлить, —мéдливать sečkati, vyčkati, počkati; prodlíti.

перемеж-áемость střídavé následování slojí za sebou (v horn.); 2. přestávka v nemoci; —áть, —úть přestávky dělati; п.ся přestati na chvilku (-úлся дождь); střídati se (o slojích hornických); —áющійся истóчникъ pramen, který časem vysychá.

перемéж-ка *f.* přestávka; п. въ лихорáдкѣ př. v zimnici; —ливый, —ный s přestávkou; střídavý; -ливая лихорáдка střídavá zimnice, střídavka.

пере-мерзáть, —мéрзнуть přemrznouti; promrznouti; vymrznouti; mrazem chuť zkaziti; —мёрзлый promrzlý, přemrzlý; —мести́, —мéсть, —метáть přemesti, znova mesti; —метáть, —мётывать přehoditi, přeházeti; 2. přiflastrkovati, lehce přišiti; п. чѣмъ pohazovati něčím (míčem); —мётка *f. v.* перекúдка; —мётникъ, —мéтчикъ zběh, přeběhlík *v.* перебѣжчикъ; —мётный nestálý, vrtkavý, vrtkavé mysli; -ая сумá vrtkavec, vrtohlavec, větroplach, pudivítr; žvanil; *pl.* -ыя сýмки přesýpací pytel (bisah = *bisaccium*); —мéтчивый vrtkavý; zrádný; —мётъ, а přehození; 2. přeběhnutí (k nepříteli); 3. čeřen, smyk (házení sítě rybářská); —мúги, овъ *pl. m.* vzájemné mrkání na sebe, řeč posuňkami; —мúгиваться, —мигнýться mrkati na sebe (vzájemně); —минáть, —мять přemnouti, znova mnouti, znova třít; п.ся stavěti se rozpačitým; —мирáть smiřiti všecky; п.ся sm. se; —мúріе *n.* příměří; *adj.* —мúрный; —мкнýть *v.* перемыкáть; —мóга *f.* přemožení; —могáть, —мóчь přemáhati, přemoci; п.ся př. se; —мóклый promoklý; —мóкнуть, —мокáть promoknouti; —мóлвить съ кѣмъ promluviti s někým; —мóлвка *f.* krátká rozmluva, rozprávka; —молотúть, —молáчивать přemlátiti (znova); všecko vymlátiti; п.ся přeml. se; —молóть, а

přemlácení (znova); —молóть, —мáлывать přemlíti (znova); všecko semlíti; —мóлъ, a přemletí; —морúть vymořiti; vyhubiti (hmyz); —морóзить nechati vymrznouti; —мостúть, —мáщивать předlážditi; —мóстка *f.*, —мощéніе, —мáщиваніе *n.* předláždění; —мотáніе *n.*, —мóтка *f.* přemotání na jiné klubko, převinutí; —мотáть, —мáтывать přemotati, převinouti; —мочéніе *n.*, —мóчка *f.* promočení, namočení; —мочúть, —мáчивать promočiti; znovu namočiti; máčeti sukno, kropiti sukno; —мóчь *v.* перемогáть; —мудрúть, —мудрять přemudrovati; přelstiti koho; —мутúть zkaliti (vodu); 2. seštvati lidi dohromady; —мýтъ, a nepokoj, potržka (mezi lidem); —мýчить všecko zmučiti; 2. unaviti, zemdlíti; п.ся unaviti se; —мывáть, —мы́ть přemyti (znova); všecko přemyti; п.ся př. se; —мыкáть dělati hráze v řece; pažiti; —мы́кать, —мы́кивать znova česati (len); všecko vyčesati; 2. mnoho vytrpěti, vystáti; —мы́слить přemysliti si něco, rozmysliti se; —мы́чка *f.* hráz; 2. klenutí obloukové; —мѣ́на *f.* přeměna, proměna, změna; —мѣнéніе *n.* přeměnění, prom., zm.; —мѣнúть, —мѣня́ть přeměniti, prom., změniti; п.ся přeměniti se, prom. se, změniti se; vyměniti se; —мѣ́нность proměnnosť, proměnlivosť; —мѣ́нный proměnný, proměnlivý; -ыя лóшади podložené koně; —мѣ́нчивый proměnlivý; vrtkavý, nestálý v mysli; -ость; —мѣня́емость *v.* перемѣ́нность, перемѣ́нчивость; —мѣ́рить, —мѣ́рять, —мѣря́ть, —мѣ́ривать přeměřiti (znova); všecko změřiti; —мѣсúть, —мѣ́шивать přemísiti (znova); —мѣ́ска *f.* přemísení; —мѣшáть, —мѣ́шивать promíchati, promísiti; п.ся pr. se; —мѣщáть, —мѣстúть přendati, přemístiti; п.ся př. se; —мѣщéніе *n.* přendání, přemístění; —мя́клый přeměklý, příliš změklý; —мя́кнуть přeměknouti, příliš změknouti; —мя́ть (—мнý) *v.* переминáть; —несéніе *n.* přenešení; —нестú, —носúть, —нáшивать přenesti; př. n. snesti něco (t. vytrpěti); п. дѣ́ло изъ нúжняго судá въ вы́сшій odvolati se od nižšího soudu k vyššímu; п.ся př. se; —низáть, —нúзывать jinak navlíknouti; —нимáть, —ня́ть (перейму́) přejmouti, přejímati; zatýkati, chytati zloděje; п. у когó что pochytiti něco od někoho, přiučiti; п.ся přiučiti se.

перéніе *n.* *v.* оперéніе.

пере-носúть *v.* перенестú; —нóсица *f.*, —нóсье *n.* kořen nosový (nejhořejší čásť nosu); —нóска *f.* přenešení; —нóсный přenešený; přenosný; п. смыслъ přenešený smysl; въ -омъ смы́слѣ v přenešeném smyslu, obrazně; -ое дѣ́ло odvolací spis; -ое прáво odvolací soud; -ыя камéнья bludné balvany; —нóсъ, a přenešení; přenos, přenáška (v účtech) »přenešeno« *Transport; pl.* —нóсы klepy; —ночевáть, —ночёвывать přenocovati; —ночёвка *f.*, —ночевáніе *n.* přenocování; —ношéніе *n.* přenošení; —нóщикъ, a nosič, přenašeč; klepař, tlachal; —нóщица *f.* nosička; 2. klepna, tlachalka; —нýздывать *v.* перевзнýздывать; —нюхать, —нюхивать očenichati všecko; п.ся čmuchati na sebe vespolek; п.ся съ кѣмъ sčuchnouti se (t. srozuměti se) s někým; —ня́тіе *n.* schytání, zatknutí zlodějů; —ня́ть *v.* перенимáть; —обрóчить, —обрóчивать когó uložiti jiný obrok (roční

plat); —обувáть, —обýть přezouti; п.ся př. se; —одѣть, —одѣвáть převleknouti, přeodíti; п.ся převleknouti se; —орáть přeorati; —падáть, —пáсть chvilkami padati (jako sníh); poprchávati (o dešti); —падáютъ дождú poprchává; на э́томъ емý мнóго —падáетъ to mu mnoho vynáší (úžitek přináší); —пáдчивый chatrný, křehký (ve zdraví); —пáивать *v.* перепая́ть; —пáивать *v.* перепои́ть; —пали́ть, —пáливать postříleti všecko; п.ся stříleti na sebe vespolek; —пáлка *f.* střelba vzájemná proti sobě; —пáлнивать *v.* перепóлнить; —пáлывать *v.* переполóть; —пáльный огóнь střelba (proti sobě), dělostřelba; —пáрить, —пáривать přepařiti; všecko spařiti, znova vypařiti; —пáрхивать přeletovati; пти́чка —пáрхиваетъ съ вѣтки на вѣтку; —пáрывать *v.* перепорóть; —пахáть, —пáхивать přeorati; —пáчкать, —пáчкивать zamazati, pom., pošpiniti; п.ся zamazati se, pom. se; —пáшка *f.* přeorávka; —пая́ть, —пáивать znova letovati; —пеленáть, —пелёнывать převinouti dítě do plínek.

перепелéсый pihovatý.

перепели́ный, ая, ое křepelčí.

перепёл-ка *f.* křepelka (samice); —очная травá, синеголóвникъ полевóй mačka *Eryngium campestre.*

пéрепелъ, а křepel, křepelka *Coturnix.*

перепел-я́стый strakatý; —я́тникъ, а ostříž (co chytá křepelky), jestřáb, křepelář.

пере-пёча *f.* rozpek (tlustý koláč); —печáтать, —печáтывать přetisknouti; —печáтка *f.*, —печáтаніе *n.* přetisknutí; —пéчь, —пекáть přepeci (příliš dlouho peci); všecko vypeci; —пивáть *v.* перепи́ть; —пили́ть, —пи́ливать přepilovati, pilou přeřezati; —писáть, —пи́сывать přepsati, př. na jmeno jiného; opsati; přemalovati; —пи́сываться съ кѣмъ dopisovati sobě s kým; —пи́ска *f.* přepisování; dopisování-sobě; —пи́счикъ, —пи́щикъ přepisovač; sepisovač; -ица *f.* -čka.

пéрепись, и *f.* (óпись вещáмъ) seznam, výkaz; 2. (рóспись людéй) popis obyvatelstva, konskripce.

пере-пи́ть, —пивáть, п.ся přepiti se, opiti se; —пихáть, —пи́хивать, —пихнýть (лóдку чéрезъ рѣкý) odstrčiti, odraziti; —плáвить, —плавля́ть rozpustiti, roztaviti, přetaviti; 2. п. (весь лѣсъ) přeplaviti (všecko dříví); —плати́ть, —плáчивать přeplatiti (příliš mnoho); 2. splatiti, spláceti; п.ся spl. se; —плéсть, —плести́, —плетáть přeplesti, jinak plesti; 2. proplesti; 3. zavázati (knihu), dáti vazbu; п.ся zaplesti se; —плетáніе, —плетéніе *n.* propletení; 2. zavázání (knihy).

переплёт-ный knihařský; -ое ремеслó knihařství, knihařské řemeslo; —ная *f. subst.* knihařská dílna; —чикъ knihař; п. стýльевъ pletač seslí; переплётъ, а vazba (knihy).

пере-плывáть, —плы́ть přeplaviti se, přeplouti; —плясáть tančiti znova; п. со всѣми tančiti se všemi; п. всѣхъ přetancovati koho, déle tančiti než druzí; —пóй, я opilství; —пои́ть, —пáивать zpíti někoho; п.ся zpíti se; —ползти́, —ползáть přelezti; —полнéніе *n.* přeplnění; —пóлнить, —пáлнивать přeplniti, přeplňovati; —полоскáть, —полáскивать přepláchnouti, propl.; všecko spláchnouti; п.ся přepl. se; spl. se; —полóть, —пáлывать přeplíti, všecko proplíti; —полóхъ, а

poplach *Alarm*; —полоши́ть poplach udělati.

перепо́н-а, *dem.* —ка, —очка *f.* přepona; mázdra; blána *Membrana*; пла́вательная п. blána plavací; —очный blanková; —чатый blanatý; —чатокры́лыя (насѣко́мыя) blanokřídlí (hmyz); —чатопа́лый *v.* лапчатоно́гій.

пере-поро́ть, —па́рывать přepárati, rozpárati (znova, všecko); —порти́ть zkaziti všecko; п.ся zk. se; —порха́ть, —порхну́ть *v.* перепа́рхивать; —по́рченіе *n.* zkažení; —поя́сать, —поя́сывать přepásati, opásati.

перепра́в-а *f.* přeprava n. přechod přes řeku; —ить, переправля́ть přepraviti (přes řeku); 2. přepraviti, opraviti; п.ся přepraviti se (přes řeku); —ка *f.* oprava, oprávka; správka; переправле́ніе *n.* přepravení (přes řeku).

пере-про́бовать přezkoušeti všecko; —продава́ть, —прода́ть znova prodati; —прода́вецъ překupník; —прода́вица překupnice; —прода́жа *f.* opětný prodej; *adj.* —прода́жный; —пру́да *f.* hráz; jez (v řece); —пруди́ть, —пружа́ть hráz n. jez postaviti (v řece); —пры́гивать přeskakovati; —пры́гнуть přeskočiti; —пры́скать, —пры́скивать postříkati (všecko); п.ся celý se postříkati; —пры́снуть přestříknouti, vystříknouti (o vodě); —пря́ть, —пря́вать příliš vypeci, přepeci (pečeni); 2. příliš se potiti; —пряга́ть, —пря́чь přepřahnouti (koně); —пря́жка *f.* přepřažení; —пуга́ть, —пу́гивать přestrašiti, ustr. koho; п.ся př. se, ustrašiti se; —пуска́ніе *n.* spuštění, vypuštění (vody z rybníka); п. кро́ви převedení, přelití krve *Transfusion*; —пуска́ть, —пусти́ть (п. водý изъ ве́рхняго пру́да въ ни́жній) přepustiti, spustiti, vypustiti (vodu z rybníka); п. кровь převesti n. přeliti krev; п. propustiti; —пу́скъ, а přepuštění (piva ze sudu); —пу́таніе *n.* spletení, zmotání; —пу́тать, —пу́тывать splesti, zmásti koho; п.ся splesti se, zmásti se; —пу́тіе, —пу́тье *n.* dům u cesty; —пуща́ть *v.* перепуска́ть; —пѣ́ть, —пѣ́вать přezpívati něco; př. koho, ve zpěvu předstihnouti; п.ся ve zpěvu se střídati; —пя́лить, —пя́ливать napnouti na šicí rámec; —пя́лъ cestička, to co na rámci už vyšito; —пятна́ть, —пя́тнывать mnoho pomazati; п.ся pom. se.

переработ-ать, —ывать předělati, přepracovati; п.ся př. se; —ка *f.*, —аніе, —ываніе *n.* předělání, předělávka; přepracování.

пере-ра́нить poraniti mnohé, zraniti; —расти́ть *v.* перерости́.

пере́рва *f.* (star.) přerva, strouha.

пере-рва́ть, —рывать přetrhnouti, roztrhnouti; п.ся přetrh. se, roztrh. se; пере́рванный přetržený; —ржа́вѣлый zrezavělý, od rezu sežraný; —ржа́вѣть zrezavěti; —роди́ть, —рожда́ть přetvořiti; п.ся přeroditi se; zvrhnouti se; —рожде́ніе *n.* přerození; zvrhnutí; —ро́слый přerostlý; —расти́, —ро́сть, —расти́ть кого́ пре́расти koho (она́ —росла́ свою́ мать); —руба́ть, —руби́ть přeseknouti; rozseknouti; sesekati, rozsekati (mnohé); —ру́бленный; —ру́бка *f.* přeseknutí; —руга́ть vyvaditi se s jedním po druhém; —рыва́ніе *n.* přerývání, překopání; 2. roztrhání; —рывать *v.* перери́ть; 2. *v.* перерва́ть; —ри́вка *f.* překopání; —ри́вчатый překopaný; rozbrázděný; —ри́въ, а roztrženina, roztržené místo (v kůži); на п. o závod; —ри-

тіе *n.* překopání, rozk., rozrytí; —рыть přeryti, rozryti, překopati, rozkopati; —рѣзаніе, —рѣзываніе *n.* přeřezání; —рѣзать, —рѣзывать přeřezati; prořezati; 2. п. дорóгу zahraditi, zatáhnouti cestu; 3. п. телятъ pobiti telata; п.ся přeřezati se; —рѣзъ, а přeříznutí; 2. přeříznutina; —рядить, —ряжáть přestrojiti (do jiných šatů); п.ся př. se; —ряжéніе *n.* přestrojení; —садить, —сáживать (дерéвья и цвѣты) přesaditi (rostliny, stromy); п. ребятъ черéзъ забóръ vysaditi děti přes plot; —сáдный přesaditelný; —сажéніе *n.*, —сáдка *f.* přesazení; —сáженный přesazený; —сáживаться přesazovati se *v.* пересѣсть.

пересел-éнецъ, нца přestěhovanec; vystěhovalec; —éніе *n.* přesídlení, přestěhování; п. нарóдовъ stěhování národův; п. душъ stěhování duší; свобóда —éніа svobodné stěhování; —ить, —ять přesídliti, přestěhovati; п.ся př. se; п.ся въ вѣчность odejíti na věčnosť.

пере-сидѣть нóгу přeseděti si nohu (že zbrní); 2. п. překynouti; —сидѣлый překynulý; —силить, —силивать (сопéрника) zmoci, přemoci (soupeře); —скáбливать *v.* перескоблить; —сказáть, —скáзывать dále povídati; —сказныя рѣчи, —скáзы, овъ *pl. m.* klepy, pomluvy; —скáзчикъ pomluvač, klepař; —скакáть, —скáкивать někoho v jízdě (na koni) předstihnouti, předejeti koho; 2. —скáкивать, —скочить, —скокнýть (чéрезъ ровъ) přeskočiti (přes příkop); př. ve čtení; —скоблить, —скáбливать znova ohoblovati; 2. všecko (psané) vyškrabati; —скóкъ, а přeskočení; —сластить, —слáщивать (вóдку, палúвки) přesladiti; —слáть (перешлю), —сылáть (дéньги комý по пóчтѣ) poslati; перéсланный; —слýшать, —слýшивать znovu vyslechnouti, přeslechnouti; —слѣдовать, —слѣдывать znova vyšetřovati; —смолить, —смáливать přesmoliti; —смóтрщикъ, а přehlížitel; -ица -lka; —смóтръ, а přehlídka; —смотрѣть, —смáтривать (чтó-либо) prohlížeti znova; —смѣивать, —смѣять, —смѣхáть когó smáti se komu; п.ся usmívati se na sebe vespolek; —смѣшить rozesmáti koho.

пересмѣш-ка *f.* posmívání; —ливый posměšný; -ость -osť; —никъ, а posměvač; —ница posměvačka.

пере-смѣяніе *n.* posmívání; —смѣять *v.* пересмѣивать; —смяглый rozpukaný (pysky); —смягнуть rozpukati se (o pyskách); —снастить, —снáщивать (корáбль) lana nově přendati; —снáстка *f.* opatření novými lany; —солить, —сáливать přesoliti; —солодить, —солáживать (тѣсто) přesladiti; —сóлъ, а přesolení; —сóхлый přeschlý; —сóхнуть, —сыхáть přeschnouti; —спáть, —сыпáть příliš dlouho spáti, zaspati; —спóрить, —спóривать přehádati někoho, v hádce zvítěziti; —спросить, —спрáшивать přeptávati se, znovu se tázati, znovu se ptáti; —спрóсъ, а opětné ptaní; —спѣвáть, —спѣть přezráti; —спѣлый přezralý; -ость -osť.

пересрóч-ить, —ивать odročiti, lhůtu odložiti; —енный; —ка *f.* odročení; prodloužení lhůty; —ный odročovací.

перессóр-ить, —ивать (всѣхъ сосѣдей) svaditi (všecky sousedy), do vády n. do hádky přivesti; п.ся съ кѣмъ svaditi se; —щикъ, а původce hádky; -щица *f.*

пере-ставáть přestávati; *v.* перестáть;

—стáвить, —ставлять, —стáвливать přestaviti, přendati něco; п.ся př. se; —стáвка *f.*, —ставлéніе *n.* přestavení, přendání; —стáивать *v.* перестоять; —станóвить, —станáвливать přestaviti *v.* перестáвить; —станóвка *f.* přestavení; —старѣлый přestárlý; —стегáть, —стёгивать přestehovati, přeštepovati; zmrskati (mnohé); —стегнýть jinak zapnouti; —стигáть, —стúгнуть, —стúчь (бѣгýщаго) přestihnouti koho (běžícího); —стижéніе *n.* přestižení; —стилáть *v.* перестлáть; —стúлка *f.* přestlání; 2. položení jiné podlahy; —стирáть, —стúрывать znova odeprati, odpírati (prádlo); znova práti; — стúрка *f.* odpírání; —стлáть, —стилáть přestlati (postel); novou podlahu dáti; перестланный; —стóй, я příliš dlouhé stání; přestálost (nápoje); —стоíлый přestálý; —стоять, —стáивать přestáti, příliš dlouho státi; —стращáть přestrašiti (mnohé); —стригáть, —стрúчь přestříhati, přestříhnouti něco; —стрижéніе *n.*, —стрúжка *f.* přestřižení; —строгáть, —стрáгивать přehoblovati, znova ohoblovati; —стрóй, я přeladění (housli); —стрóйка *f.* přestavění (domu); —стрóить, —стрáивать přestavěti (dům); 2. přeladiti, jinak naladiti (housle atd.); —строчúть, —стрáчивать přešiti, znova šíti; všecko sšíti; —стружúть, —стружúвать přehoblovati; —стрѣливать, —стрѣлять postřílеti (mnohé); 2. vystřílеti (všecky patrony); п.ся vzájemně na sebe střílеti; —стрѣлка *f.* střelba (na sebe); —стрѣлъ, а dostřel, dálka dostřelná; —стрѣлъщикъ, а harcovník, různostřelec *Tirailleur*; —ступáть, —ступúть překročiti, přestoupiti (práh); п. ногáми nohy za sebou vláčeti, sotva nohama plesti; —ступéнь, пни *f.* posed *Bryonia*; п. бѣлая posed bílý *Br. alba*; —стýпный překročitelný, přestupný; -ые стихú křížové rýmy, křižovce; —судáчить, —судáчивать *v.* пересудúть; —судúть, —суждáть, —сýживать přetřepávati koho (sudílkovati); 2. soud n. právní rozepři znova přehlídnouti; —сýдчикъ, а přetřepavač, sudílek; -чица *f.*; —сýдъ opětná přehlídka soudu t. právní rozepře; —сýды, овъ *pl. m.* klepy, přetřepávání; —сужéніе, —сýживаніе *n.* přetřepávání, sudílkování; —сужéнный, —сýженный; —сулúть přeplatiti něco; —сучúть, —сýчивать přesoukati (nitě); —сýчка *f.* přesoukání; —сушúть, —сýшивать přesušiti; příliš vysušiti; znova vysušiti; п.ся př. se; —сýшка *f.* přesušení; —считáть, —счúтывать přepočítati; п.ся př. se; —сылáніе *n.* posílání; —сылáтель posílatel; -ница *f.* -lka; —сылáть posílati; —сúлка *f.* posílka; —сúлочный, —сúльный poslaný; —сыпáніе, —сúпаніе *n.* přesypání; — сыпáть, —сúпать přesypati; posypati; п.ся p. se; —сúпка *f.* posypání; —сúпъ, а přílišné sprání; —сúтить, —сышáть přesytiti; п.ся př. se; — сыхáть přesychati; —сóхнуть přeschnouti; —сыщéніе *n.* přesycení; —сѣвáть, —сѣять přesívati; п.ся př. se; —сѣдáть, —сѣсть přesedati, přesednouti; —сѣдлáніе *n.* přesedlání; —сѣдлáть, —сѣдлывать přesedlati; п.ся př. se; —сѣкáніе *n.* přesekání; —сѣкáть, —сѣчь přesekati, přeseknouti, přeříznouti, odříznouti (zpáteční cestu nepříteli); zmrskati (mnohé); п.ся přesekati se; —сѣкъ, а půl sudu, půlsud; —сѣсть

v. пересѣдáть; —сѣчéніе *n.*, —сѣчка *f.* přeseknutí; proseknutí; (math.) průsek; tóčka —сѣчéнія bod průsečný, bod průseku; —тáлкивать *v.* peretolkáti; —тáпливать *v.* peretopíti; —тáптывать *v.* peretoptáti; —таскáть, —тáскивать, —тащúть přetáhnouti (na druhou stranu); odvleci někam, zavleci; п.ся odvleci se; —тачáть, —тáчивать obníčkem šíti; —тáчивать *v.* peretočíti; —текáть, —тéчь přetékati, přeteci; —теребúть, —теребливать znova škubati; vyškubati všecko; —терéть, —тирáть přetříti znova; všecko rozetříti; п.ся přetříti se, rozetříti se; —терпѣть, —тéрпливать (гóлодъ, несчáстія) přetrpěti; —тесáть, —тёсывать přetesati, všecko ztesati; —ткáть, —тыкáть protkati, protkávati; —ткнýть *v.* peretykáti; —тлѣть, —тлѣвáть setlíti; na popel shořeti; —тлѣлый setlelý; —толкáть, —толкнýть, —тáлкивать přestrkovati; п.ся př. se; —тóлки, овъ *pl. m.* nepravý výklad; —толковáть, —толкóвывать jinak vykládati, nepravě vykl.; п.ся; —толкóвщикъ, а pravokrut, nepravý vykladač; —толóчь přetlouci, znova roztlouci; příliš utlouci; —тонúть, —тóнивать přeteniti, příliš ztenčiti; 2. přemudrovati; —топúть, —тáпливать přepustiti, znova rozpustiti; 2. znova vytopiti; všecky kamna vytopiti; 3. mnoho lidí utopiti; —тóпки, овъ *pl. m.* zbytky po rozpuštění; —топтáть, —тáптывать znova ušlapati; 2. přešlapati (střevice, boty); —торговáть, —торговывать což y kogó přepláceti koho; п. чѣмъ znova prodati; —торгóвщикъ, а dražebník; —тóржка *f.* nová dražba; —травúть uštvati k smrti; —трепáть, —трéпывать znova klapati len, překlapati; všecko vyklapati; —трéскаться, —трéскиваться puknouti, prasknouti na mnoha místech; —трусúть, —трýшивать přetřásti, znova zatřásti něčím; п.ся zastrašiti se, přestrašiti se; —трясéніе *n.*, —тряска *f.* přetřesení; přetřes; —трястú, —трясáть, —трясывать přetřásti, protřásti; —тряхнýть; —тряхивать zamíchati něčím; zatřásti něčím (nádobou); —тыкáть *v.* peretkáti; —ты́кать, —ты́кивать přendati kolíky; 2. všecko zacpati, vš. ucpati.

перéть (пру, прешь) cpáti se někam; что ты прешь? i без тебя тѣсно co se cpeš? i bez tebe je těsno; ледъ претъ led se cpe.

пере-тя́га *f.* příčka; příčný trám; —тягáть vyhrati v právní rozepři; —тя́гивать, —тянýть přetáhnouti (na jiné místo); 2. znova natáhnouti; 3. převažovati, více vážiti; п.ся silně se stáhnouti; —тя́жка *f.* přílišné stažení; *pl.* —тя́жки, жекъ podrážka (nové podešve u bot n. střevíců); —тя́жникъ široký pás; nábřišník, podbřišník (řemen); —тяжнóе сапогú podražené boty; —ýглить, —ýгливать zuhliti, na uhel spáliti; п.ся zuhliti se; —ýлокъ, лка, —ýлочекъ, чка příčná ulice; глухóй п. slepá ulice; —ýмничать přemudrovati; —упрáмить, —упрáмливать svéhlavce překonati; —утю́жить, —утю́живать znova žehliti n. piglovati; přepiglovati; —учúть, —учáть, —ýчивать koгó znova někoho učiti; п. что znova se učiti něčemu; —хвалúть, —хвáливать přechváliti; —хватáніе *n.* schytání, zachycení; —хватáть, —хватúть, —хвáтывать schytati, zachytiti (psaní atd.); chytati

(zloděje, koráby); 2. na krátko půjčiti; 3. kus něčeho zakousnouti; —хва́тываетъ mívám bolení v kříži; —хва́тка *f.* zachycení; 2. zakousnutí (nějakého jídla); —хва́тчикъ zachycovač; —хва́тъ, a zachycení; на п. o závod pracovati; na dračku prodávati; *pl.* —хва́ты bolesti porodní; —хвора́ть; всѣ —хвора́ли všickni onemocněli; —хитри́ть, —хитря́ть obelstiti, přelstiti koho; —ходи́ть přechoditi, schoditi (krajinu); 2. п., перейти́ přejíti; přecházeti; —ходя́щій глаго́лъ přechodné časoslovo; —хо́дный přechodný; -ыя го́ры hory přechodní, třetihory; —хо́дчивый nestálý, přecházivý; —хо́дъ, a přechod; 2. průchod, pochod (vojska); въ два —хо́да na dva pochody; дѣлать большіе —хо́ды dělati veliké pochody; *pl.* —хо́ды, овъ průchody, chodby (v stavení); —хожде́ніе *n.* přecházení, přechod; —цара́пать, -пывать rozškrabati.

пе́рецъ, рца pepř *Piper;* п. стручко́вый, туре́цкій, испа́нскій, астраха́нскій pepř turecký n. španělský, paprika; п. ди́кій, во́лчій vlčí býko *Daphne mezereum.*

пере-цыга́нить, -нивать posmívati se komu; —цѣди́ть, —цѣживать přecediti; 2. přetočiti (pivo do jiné nádoby); —цѣни́ть, —цѣнивать přeceniti; 2. proceniti; —цѣнка *f.* přecenění; —чека́нить, -нивать znova raziti.

пере́ченіе *n.* odporování něčemu (přímé jednání).

пе́речень, чня *m.* přehled něčeho, krátký výtah, suma; výtah n. výpis soudní, extrakt.

пере-черка́ть, —че́ркивать, —черкну́ть přetrhnouti, přeškrtnouti, škrtnouti; —черни́ть, —че́рнивать znovu začerniti; všecko umazati; 2. *v.* перечерка́ть; —черти́ть, —че́рчивать znova rozvrhnouti n. narýsovati něco; —чеса́ть, —чёсывать znova česati, přečesati; п.ся p. se; —че́сть (—чту́) *v.* пересчита́ть; —чётъ, a přepočítání něčeho; 2. přepočítání-se, chyba v počtech; на п. úhrnkem, se vším všudy; я всѣхъ зна́ю на п. já všecky znám zejmena; —чини́ть, —чи́нивать znova spraviti (šaty, prádlo); opraviti pero, přiříznouti pero; —чи́нка *f.*, —чине́ніе, —чи́ниваніе *n.* oprava; správka (šatu); přiříznutí pera, sříznutí pera; —числе́ніе *n.* přepočítání; —чи́слить, —числя́ть přepočítati; 2. připočísti, připočítati; —чи́стить, —чища́ть přečistiti (znova, všecko); —чита́ть, —чи́тывать přečísti ještě jednou; 2. mnoho přečísti; п.ся př. se.

пере́чить (-чу, -чишь), по- odporovati komu, napříč n. na odpor jednati.

перечнево́й sumární, úhrnečný.

пе́реч-никъ pepř betela (Presl.) *Piper betle;* 2. stěničník *Iberis;* —ница *f.* pepřovka, schránka na pepř; —ный pepřový; п. за́пахъ pepřový zápach.

пере-шага́ть, —ша́гивать prochoditi, přechoditi (mnoho míst); —шагну́ть, —ша́гивать překročiti něco; —ша́рить, —ша́ривать prošťourati něco, prohledati; —ше́екъ, е́йка, *dem.* —ше́ечекъ, чка okřídlí země *Isthmus;* —шепта́ть, —шёптывать, —шепну́ть přešeptávati, znova šeptati; někomu šeptati; п.ся о чемъ šeptati sobě o něčem; —шёпты, овъ *pl. m.* šepty, šepot; —шиба́ть, —шиби́ть přeraziti, rozraziti, rozbiti; п.ся př. se, r. se; —шибе́ніе *n.*, —ши́бъ, a přeražení, rozražení, rozbití; 2. zlomenina; —ши́вка *f.* přešití; —шивно́й, а́я, о́е přešivací; přešitý; —ши́-

тый přešitý; —шйть, —шивáть přešiti, přešívati; п.ся př. se; —щипáть, —щйпывать peří znovu dráti; znova škubati, znova přeškubati; všecko rozškubati; —щýпать, —щýпывать znova ohledati, omakati, ochmatati; —ѣдáть, —ѣсть rozežrati (na dvé); 2. všecko sníst; 3. rozežírati, rozjídati; —ѣздить zjezditi, přejezditi, projezditi (všecky země); —ѣздка *f.* projížďka; objížďka; —ѣздъ, а jízda na druhou stranu; *v.* переѣздка; —ѣзжáть, —ѣхать přejeti (přes řeku); п. пóле př. pole; п. на другýю квартúру přestěhovati se do jiného obydlí; —экзаминовáть, —экзаминóвывать přezkoušeti, znova zkoušeti; —ять *v.* перенять.

пери-рéй, я *m.*, —рéя, —рíя *f.* (astr.) blízkozemí *Perigaeum*; —рéлій, я (astr.) blízkosluní, přísluní *Perihelium*.

перúла *pl. n.* zábradlí; *adj.* перúльный; -ый стóлбикъ sloupek v zábradlí, kuželka v zábradlí; перúльца, перúльцы, *gen.* -лецъ *pl. n.* zábradlíčko.

перúн-а *f.* peřina; *adj.* —ный.

перúскіи *pl. m.* kruhostinci *Periskii*.

перистúль, я sloupení.

перúстый peřitý.

перúться, о- peřiti se, op. se. [*rie.*

периферія *f.* obvod, kruhoměr *Periphe-*

періодúческій (*adv.* -ки) periodický, občasný; періóдъ, а perioda, občasí; (gram.) perioda, souvětí.

періóки, овъ *pl. m.* vedledomci *Perioeci*.

пéрка *f.* ostří n. špička nebozezu.

перкáль, и *f.* perkál (látka); *adj.* перкáлевый.

пéрла *f.*, пéрло *n.* perla, perle *f.*

перламýтъ, перломýтръ, а perlovina, perlet *Perlmutter*; *adj.* перламýтовый.

пéрлинь, я malé lano kotvičné.

перлóв-ка *f.* perlovka *Avicula* (mušle); —никъ, а perlovník *Melica*.

пéрловый perlový; п. цвѣтъ perlová barva; п. кáмень perlovec.

перлóвый z perlových krupek; п. супъ krupovka, polívka z krup; -ая крупá perlová kroupa.

пермéнь *v.* пельмéнь.

пернáт-а *f.* (star.) velitelská hůl s hlávkou s peřím; —ка *f.*, морскóе перó pernatka, pernatuška *Pennatula*; —ый pernatý; *pl.* -ыя, ыхъ opeřenci, pernatí (ptáci).

перó, á *n.* pero; гусúное п. husí p.; пúсчее п. psací p.; чертúльное п. rýsovací p.; 2. ploutev (u ryb); 3. морскóе п. *v.* пернáтка; 4. lopatka (u kola mlýnského).

перóвникъ, а perovník, pírník (pouzdro na pera).

перовóй lopatkový (u větrného mlýna).

перо-нóгій, ая, ое rousný, rousnatý, peronohý; -ая пчелá včela rousnatá; —чúнный нóжикъ perořízek, nůž na pera.

перпендикулáрность svislost, prostopadnost; —ный svislý, prostopadný; kolmý; перпендикулáръ, а svislice, kolmice, čára svislá, prostopadná.

персéй, я Perseus (shvězdění).

пéрси, ей *pl. f.* prsa *v.* грудь; *adj.* пéрсный prsní.

пéрсикъ, а broskev *Amygdalus persica*; пéрсиковый broskvový.

перспектúв-а *f.* perspektiva; —ный perspektivní.

пéрстень, тня *m.* prsten; *dem.* перстенёкъ, нька prstýnek.

пéрстикъ, а prstík, -íček.

перстúще *n.* veliký prst.

перстнев-йкъ, á skřínka na prsteny; —óй prstenový; п. пáлецъ prstenník, prstenní prst.

пе́рстный prstový; 2. pozemský (prstový).
перстъ, a prst; указа́тельный п. ukazovák; одѣ́нъ какъ перстъ opuštěn
персть, и *f.* prst (země). [jako kůl.
пертýлинь, пертýлень, я lano n. řetěz ke kotvi.
пертъ, а, *pl.* пе́рты, овъ provazové sedliště plavců (na korábě).
перýнъ, a blesk, hromová střela; П. Perun, bůh hromu; перýнный, перýновый, громовóй hromový; перунонóсный, громонóсный hromonosný.
перх-áть, —нýть chrchlati, pokašlávati; —óта *f.* pokašlávání, šimrání v krku; —óтина *f.* chrkel, výplivek; —отýнъ, а chrchloun, -lal; —отýнья *f.* chrchlalka.
перце-я́децъ, дца perňák, perňovec, perřežrout, tukan (pták), *Rhamphastos;* —я́дныя пти́цы ptáci perřežraví.
перчáт-ка *f.*, *dem.* —очка rukavice, -ička; онъ въ — кахъ má rukavice; —очникъ rukavičkář; —очница rukavičkářka; —очный rukavičkový.
першúть chraptěti; chrkati; въ гóрлѣ першúть škrábe v krku. [*Pair.*
перъ, а pér (francouzský n. anglický)
пёршико *n.* pírko, pírečko.
перян-úкъ, а obchodník v peří; —óй, áя, óе peřím nacpaný, z peří udělaný; п. рядъ krámy s peřím; -áя подýшка peřinka, poduška s peřím.
песéцъ, сцá pesec, liška severní *Canis lagopus.*
песúка *f.* tmavý pruh v kůži širokých zvířat; 2. lilek černý *Solanum*
пéсикъ, а psík. [*nigrum.*
пéсій, ья, ье psí *adj.*; п. хвостъ psí ocas; пéсья мýха psí moucha; пéсья звѣздá psí hvězda, *Sirius;* пéсьи дни, канúкулы psí dni.
пескáрь *v.* пискáрь.
песковáтый pískovatý.
песко-зýбъ *v.* пискозýбъ; —лю́бъ, а omej (Presl) *Ammi* (rstl.); —пóй, я smaček *Ammodytes* (ryba); —пóйка *f.* kutilka *Sphex sabulosa.*
песобóй, я ocun, *v.* осéнникъ.
песóкъ, скá písek; золотоно́сный п. písek zlatonosný; *pl.* пески́, óвъ písčitá krajina, *pl.* písky (na pískách).
песóч-ница *f.* nádoba na písek, na posypátko; —ный písečný; -ые часы́ přesýpací hodiny. [*Pessarium.*
пессáрій, я věneček, čípek mateřní
пестерá, и́ *f.* krabička z březové kůry *v.* берéстенникъ.
пéстикъ, а palička do hmoždíře; 2. pestík *Pistillum* (bot.); *adj.* пести́пестовóй, áя, óе paličkový. [ковый.
пестредúна, пéстредь, и *f.* pestře pruhované plátno; *adj.* пестредúнный.
пестрéніе *n.* pestření. [пестрý.
пéстренькій, ая, ое pestroučký, velmi
пестр-éнъ, á pestřec *Polyporus squammosus;* —úна, —иná *f.* pestrota; —úть (-ю, -úшь) pestřiti, pestrým n. strakatým dělati; okrášliti; —úть въ глазáхъ dělají se mžitky před očima, pstro před očima; —отá *f.* pestrota; —ýха, *dem.* —ýшка *f.* pstruh (ryba); 2. lumík *Muslemmus.*
пёстрый pestrý, strakatý; *adv.* пестрó pstro.
пестрѣ́ть pestřeti; hemžiti se.
пестря́къ, á *v.* пестрéнъ.
пестъ, а palice, palička do moždíře; пúст; *adj.* пестовóй.
песцóвый pescový.
песчáн-икъ, а pískovec, pískový kámen; —ка *f.* hlína pískovitá; 2. písečenka *Arenaria* (rstl.); 3. strnad uralský *Emberiza passerina;* —ый pískový, písečný; п. кáмень *v.* песчáникъ; -ая трава́ písečenka *v.* песчáнка.

песчи́н-а, *dem.* —ка *f.* zrnko písku, z. písečné, písčinka.
пёсъ, пса pes *v.* соба́ка; п. pes (shvězdění); *adj.* пёсій, псо́вый.
петáрд-а *f.* petarda, bořivka, třeskavka; *adj.* —овый; —щикъ, а kdo dělá petardy.
петúтъ, а petit, drobné písmo.
петли́ца *f.* petlice; 2. zlaté neb stříbrné vyšívání na uniformě.
пéтля, *dem.* пéтелька páska; mašle, klička; dírka k zapínání, d. ke knoflíku; petlice (na dveřích); всѣ въ одну петлю všecko do jednoho koše házeti (t. všecko stejně posuzovati); *adj.* пéтельный.
петро́вки, вокъ *pl. f.* petrovky (půst před svátkem sv. Petra a Pavla).
петру́ш-ечникъ, а dejvorec *Caucalis*; —ечный petrželový; —ка *f.* petržel *Apium petroselinum* (rstl.).
печáлить, о- zarmoutiti; п.сармоutiti se pro něco.
печáль, и *f.* zármutek, smutek, hoře; —ный smutný, zarmoucený; —ное плáтье smuteční šat, smutek; —но *adv.* smutně, zarmouceně.
печáт-альщикъ, а tiskař; —аніе *n.* pečetění; 2. tištění; —ать, —ывать pečetiti; tisknouti; п.ся tisknouti se; —никъ, а pečetník; 2. tiskař; *adj.* —ничій, ья, ье; —ный tiskový; tištěný; pečetěný, kolkovaný; п. станъ lis tiskařský; п. дворъ *v.* печáтня; -ная глúна, -ная земля hlinka pečetní, smurka; —ня *f.* tiskárna; —очникъ pečetítkář; —очный pečetítkový.
печáть, и *f. dem.* печáтка, печáточка pečeť; 2. tisk.
печéніе *n.* pečení; 2. pečivo.
печён-ка *f.* játra *pl.*; —ковая трава́ podlíška *Anemone hepatica*; —ковая рудá červenek (ruda); —очникъ řepík lékařský *Agrimonia eupatoria* (rstl.); —очный jaterní.
печёный pečený.
пéчень, и *f.* játra *pl.*
печéнье *n. v.* печéніе.
печенъё (пéченье) *n.* sražená krev, sraženina krve.
печéр-а, *dem.* —ка *f.* jeskyně *v.* пещéра; —ица *f.* pečárka, pečírka (houba); —скій jeskyňový; п. монастúрь, -ская лáвра klášter jeskyňový (v Kyjevě).
печей *f.* pekařka.
пéчиво *n.* pečivo.
печúна *f.* vypálená hlína.
печúще *n.* peciště, místo kde pec stála.
пéчка *f.* pec; 2. *pl.* пéчки, екъ *v.* дудá 2).
печн-úкъ, á kamnář, kdo dělá pece; —óй, áя, óе pecní.
печýр-а, *dem.* —ка *f.* malý výklenek v kamnech; 2. *v.* пáзуха; —истый plný výklenků; buničnatý.
печь, и *f.* pec; kamna.
печь (пекý, печёшь) péci (peci); сóлнце печётъ slunce praží, sl. pálí; п.ся (пекýсь, печёшься) o чемъ starati se o něco.
пешня́, и́ pačidlo.
пещéр-а *f.* pecera, jeskyně; —никъ, а jeskyník; —ница jeskynice; —ный jeskyňový.
пещúся о чемъ *v.* пéчься.
пив-úшко *n.* špatné pivo; —ни́ца *f.* pivnice, sklep na pivo; —нóй, áя, óе pivný.
пúво *n.*, *dem.* пивцó pivo.
пиво-варéніе *n.* vaření piva; pivovárství; —вáренный, —вáрный pivovárský; п. завóдъ, —вáрня, *dem.* —вáренка pivovár; —вáрничать pivovárství provozovati; —вáръ, а sládek.
пúгалица, пúгалка *f.* čejka *Tringa vanellus v.* луговúца; п. глухáя pihalice *Charadrius gregarius.*

пиганъ, a routa *Ruta graveolens (Peganum).*
пúгв-а *f.*, квитъ kdoule *Cydonia;* —овый kdoulový.
пигмéй, a trpaslík.
пúгусъ, a kyselá polívka s okurkami.
пúжм-а *f.* vrátič *Tanacetum vulgare* (rstl.); —овый vrátičový.
пизáнъ, a banan *Pisang v.* банáнъ.
пúка *f.* pika, kopí; казáцкая п.
пúк-аніе *n.* tíkání (ptačí); —ать, —нуть tíkati, pískati (jako ptáci); ни —нуть ani nepípnouti, ani nepisknouti; сидúть не —ни sedě ani nemukej. [пикенéрный.
пикенéръ, a kopiník *Pikenier; adj.*
пикéтъ, a piketa, polní stráž *Piquet;* 2. piket (hra); *adj.* пикéтный.
пúки, ъ *pl. f.* piky, lopaty (barva v kartách).
пикникъ, a piknik, společenská zábava.
пúкнуть *v.* пúкать.
пикóвка *f.* pikový karta.
пúковый pikový (v kart.); п. тузъ pikový touš. [ná *Pikromel.*
пикромéль, я žlučovina, sladkosť žlučпикъ, a pik, špičatá hora, *Pic.*
пила́, и́, *dem.* пúлка *f.* pila; 2. pilník; пила́-рúба piloun *Squalus pristis; adj.* пúльный.
пилáвъ, a pilav, vařená rýže se skopovinou, mlékem a máslem (pokrm
пилéніе *n.* řezání pilou. [turecký).
пилигрúм-ка *f.* pelhřímka, poutnice; —скій pelhřímský, poutnický; —ство pelhřímství, poutnictví; пилигрúмъ, a pelhřím, poutník.
пилик-áло *m.*, —áльщикъ šumař (špatný hudec); —áніе fidlování, vrzání (špatná hra na hudební nástroj); —áть, пилúкать šumařiti, fidlovati, vrzati, špatně hráti (na hud. nástroj).
пилúльщикъ, a kdo řeže pilou, dřevoštěp; 2. pilucha, pilatka (hmyz).
пилúть, (-лю́, -лúшь) pilou řezati; 2. pilovati(pilníkem); п.ся pilou se řezati.
пúлка *f.* pilka; 2. pilník; 3. п. pilování.
пилóвать *v.* пилúть.
пило-клю́выя пти́цы, —нóсыя пт. pilozobci *Serrirostres* (ptáci); —обрáзный pilovitý; —рóжникъ, a pilorožník, hřebenonos *Ctenophorus* (hmyz); —úсыя жесткокры́лыя насѣкóмыя pilorožci, pilorozí brouci *Serricornes, Serricornia;* —хвóстъ, a pilochvost *Uroprestus* (hmyz).
пúлочка *f.* pilníček.
пúль-ный pilový; -ная мéльница mlýn s pilou, pila; -ные зýбья zuby u pily; -ная трава́, серпýха srpek *Serratula* (rstl.); —шикъ, a pilař.
пилю́къ, a *v.* капю́къ; *adj.* пилюкóвый.
пилю́ль-никъ, a pilulkář; 2. mičovka (Presl) *Pilularia* (rstl.); —ный pilulkový. [pilule, pilulka.
пилю́ля, *dem.* пилю́лька, пилю́лечка *f.*
пиля́стра *f.* pilíř sloupový *Pilaster.*
пúмы, ъ *pl. f.* boty ze sobí kůže, srstí do vnitř.
пинáсъ, a nákladová loď holandská.
пинáть (-áю, -áешь), пнуть kopati nohama.
пингвúнъ, a tučnice *Pinguin.*
пúнка *f.* trojstěžnový koráb nákladový.
пúногорь, я oplejtvec, břichal *Cyclopterus lumpus.*
пинóкъ, нкá kopnutí (nohou).
пипермéнтъ, а, мáта пéречная máta peprná *Mentha piperita.*
пúпка *f.* dýmka, fajfka.
пúра *f.* (crk.) kapsa; 2. (star.) žito.
пирамúд-а, *dem.* —ка *f.* pyramida; —ный pyramidový; пирамидáльный pyramidální.
пирáтъ, a pirat, mořský loupežník.
пúрный hostinový.
пиров-áніе *n.* hodování; —áтель hodovník; —áть hodovati.

пирóгъ, а, *dem.* пирожёкъ, жка́ piroh (druh pečiva).
пирóж-никъ, а pirožník; —ница pirožnice; —ный pirohový; —ное *n.* pečivo; —ня *f.* pekárna; krám pekařský.
пиро-лóгія *f.* ohnězpyt, ohněskum; —мéтръ, а ohněměr *Pyrometer.*
пирóпъ, а pyrop, kruchlík, ohnioko, český granát (drahokam).
пиро-стáтика *f.* statika ohně; —тéхнія *f.* ohněstrojství; —фóръ, а пиру́шка *f.* hostinka. [ohněnoš.
пируáтъ, а otočení (v tanci) *Pirouette.*
пи́ршество, пиршествó hostina, hody *pl.*
пиршествов-áніе, —áтель, —áть *v.* пированíе, -áтель, -áть.
пиръ, а hostina, hody *pl.*, kvas; свáдебный п. svatební hostina; давáть пиры́ dávati hostiny.
писáка, *dem.* писáчка *m.* písák, škrabák; krasopisec; dobrý písař.
писáло *n.* písadlo, písátko; (star.) rákosové pero (starých); *adj.* писáльный. [písmo.
писáніе *n.* psaní; свящéнное п. svaté
пи́санный psaný.
пи́санный malovaný (staroč. písaný).
пи́сарскій písařský; -ская *f. subst.* písárna; пи́сарь, я písař.
писáтель spisovatel; 2. п., живопи́сецъ malíř; —ница spisovatelka; — ный psací.
писáть (пишý, пи́шешь) psáti; 2. malovati; п.ся (пишýсь, пи́шешься) psáti se; podpisovati se.
писéцъ, цá písec; letopisec; *adj.* писцóвый.
писей, й *f.* písařka; písmařka.
пи́сканіе *n.* pískání.
пискáрь, я piskoř (ryba); 2. mřínek (ryba); *adj.* пискарёвый.
пи́скать (-каю, -каешь) pískati; пи́скнуть písknouti.
пискли́в-ый (*adv.* —о) pískavý, pisklavý; pronikavý (hlas); -ость -osť.
пискозóбъ, а střevlec *Cyprinus phoxinus.*
пискотня́ *f.* pískanice, pískot.
пискýлька *f.* píšťalka; trestinka.
пискýнъ, á pisklák; křikloun; пискýнья *f.* křiklounka.
пискъ, а pískot.
пистолéт-ецъ, тца, —икъ, а pistolka; —никъ, а pouzdro na bambitku, bambitnice; —ный pistolový; пистолéтъ, а pistole, bambitka.
пистóль, и *f.* pistole (mince); *adj.* —ный.
пистóнъ, а piston, pístek; 2. klobouček zápalný, šešulka zápalná, zápalka.
писýлька *f.* malý lístek, cedulka.
писцóвый písařský; -ая книга, *pl.* -ыя книги kniha pozemková, kn. gruntovní.
пи́счій; -ая бумáга psací papír; писчебумáжная фáбрика papírna, továrna na psací papír.
пи́сьмен-никъ písař, písmař; —ница písmařka; —но *adv.* písemně; —ность písemnosť, psané paměti; —ный psaný; písemný; psací; п. столъ psací stůl; п. слогъ sloh dopisný, sl. listovní; -ныя дѣлá úřední spisy; -ныя принадлéжности psací potřeby; -ная рудá písmovek.
письм-ó, *dem.* письмецó písmo; 2. psaní, dopis, list (někomu); 3. rukopis; —óвникъ, а dopisovatel, listář (kniha dopisů).
письмо-вóдецъ, —водúтель, я zapisovatel; —водúтельство. — вóдство zapisovatelství; —нóсецъ, цa listonoš; рóлубь п. holubice poslice, poslička; —подáтель dodatel dopisu.
пи́сьмя, ени *n.* (crk.) písmě, písmeno; —ница *f.* lístek abecední, abeceda (ku předpisu); —нный *v.* грáмотный.

питáніе *n.* krmení; пи́танный krmený.
питáтель krmitel, živitel; —ница krmitelka, živitelka; —ность krmnosť, obživnosť; —ный krmný, živný, obživný; -ная сúла síla obživná, krmná, krmnosť.
питáть (-áю, -áешь) krmiti, živiti koho; п. надéжду chovati naději; п.ся krmiti se, živiti se.
питéйный picí; -ая посýда picí nádoba; п. домъ pijárna.
питіé *n.* pití; 2. nápoj.
питóм-ецъ, мца vychovanec, schovanec, odchovanec; —ица *f.* vychovanka, schovanka, odchovanka; —никъ školka na rostliny; —ство vychovatelství, pěstounství.
питýльникъ, а pitulník *Galeopsis* (rstl.).
питýхъ, á piják, chlastoun.
пить (пью, пьешь) píti; пивáть pívati; п. табáкъ (prost.) šňupati tabák.
питьё *v.* pitié.
пих-áніе *n.* strkání, kopání koho; —áть, пи́хивать, пихнýть koho strčiti, kopnouti koho.
пи́хт-а *f.* jedle sibiřská *Abies Sibirica*; —овый jedlový; —óвникъ, а píчкать, на- nacpati. [jedlový les.
пичýга *f.* (prost.) ptáček.
пи́шка *f.*, пи́ска podlíška, třasořítka, konipásek *Motacilla* (pol. pliszka, srb. pliska). [= кормъ).
пи́ща *f.* pokrm, potrava, strava (píce
пищáль, и *f.* píšťala, píšťalka; 2. (star.) dělo, puška, staroč. píštěl; —никъ, а (star.) píšťalník, kdo střílel z píšťal; 2. bez hroznový *Sambucus racemosa*; —ный píšťalový.
пищáть (-щý, -щúшь) pištěti; мышь пищúтъ myš piští.
пище-варéніе *n.* zažívání, trávení; —варúтельный zažívací; —дáтель (crk.) živitel; —пріёмникъ, а otvor žaludkový vrchní, vchodiště žaludkové, česlo *Cardia*; —пріёмное гóрло chřtán, jícen, požerák.
пищóкъ, щка volavec, vábník (pták na čihadle).
пищýха *f.* pišťucha *Lagomys*.
пи́эникъ, а kočkodan *Cercopithecus* (opice). [jemněji.
піанúссимо *adv. pianissimo* co nejпіанúстка *f.* pianistka; піанúстъ, а pianista. [2. piano, fortepiano.
піáно *adv.* piano, jemně (v hudbě); піéса *f.* piesa *(piéce)* kus hudební n. taneční.
пи́тика *f.* náuka básnická, poetika; пи́тическій básnický; пи́тъ *m.* básník *v.* поэтъ.
піонéръ, а pionér; *adj.* піонéрный.
пи́ав-ица, —ка, *dem.* —очка *f.* pijavice, pijavka *Hirudo*; —ичій, ья, ье, —очный pijavičí, pijavkový.
пи́йство *v.* пьйство. [tiskařském.
пи́йъ, пи́мъ, а poklop na lisu knih-
плáв-аніе *n.* plavání; —атель, я plavec; —ательный plavací, plovací; -ыя пéрья plovací pera; -ыя нóги veslovací nohy, čapaté n.; —ать (-аю, -аешь) plavati, plovati; plouti, plaviti se; п. въ крóви v krvi se broditi; п. на вóздухъ ve vzduchu n. v povětří se vznášeti; —ень, вня výspa; 2. plavidlo, tavidlo.
плавúкъ, á, плавикóвый špatz kazivec (kámen) *Fluor-spath (Fluss-spath)*.
плавúленный *v.* плавúльный.
плавúло *n.* ploutev (rybí).
плавúль-никъ, а kelímek; —ный tavicí; п. завóдъ, —ня *f.* tavírna; —щикъ tavíř.
плáв-ить (-влю, -вишь) plaviti, taviti, rozpouštěti; п.ся rozpouštěti se; —ка *f.* plavení, tavení, rozpouštění kovů; 2. plavení dříví; —кій tavný, rozpustný (kov); -ость -ost; —леніе *n.* tavení, rozpouštění;

—ность plynnosť (řeči); —ный plynný; п. слогъ plynný sloh; -ая рѣчь plynná řeč.

плавнóй, áя, óе plavený, připlavený; п. путь splavná dráha (v řece); -áя ловля lovení ryb z lodí; -áя рать poříčné vojsko.

плáвня *f.* lov ryb z lodí.

плавóкъ, вкá *v.* поплавóкъ.

плавýнникъ, а *Tringa lobata.*

плавýнъ, а plavuň, jelení růžek, jelení skok, mech zemský, vidlák, čertův spár, vlaštěna, medvědí lapa, můří noha, sv. Jana pás (Presl) *Lycopodium clavatum; adj.* плавýнный. [rybář poříčný a jezerní.

плавщúкъ, а plavec dříví, vorník; 2.

плáвый (crk.) plavý (bledožlutý).

плавь, и *f.* bělořeřavé železo.

плáк-альщикъ, —атель plačící (*m.*), naříkač; —альщица *f.*, —ательница plačna; —аніе *n.* plakání; —ать (плáчу, плáчешь) plakati; п. горько hořce pl.; п. о чьей смéрти pl. něčí smrti; п. по комъ pl. koho (staroč.).

плакáтъ, а plakát, veřejná vyhláška; *adj.* плакáтный.

плакиров-áльня *f.* platnérna; —áльщикъ, а, плакировщикъ platnéř; —áніе *n.* platnerování; —áть platovati, potáhnouti kovem; плакировка *f.* platování.

плаклúвый, плаксúвый plačtivý.

плáкса *m. et f.* plačka, plačtivec.

плакýнъ, а vrbka *Epilobium;* vrbice *Lythrum salicaria.*

плакýн-чúй, ая, ее plačící (берёза, ивá плакýчая); —ша *f.* plačna.

пламенúстый plamenitý, -natý.

плáмен-никъ, а pochodně; 2. plamenník, otvor v peci, kudy jde plamen; 3. plamenka *Phlox* (rstl.); —ный plamenný; -ая любóвь plamenná láska; -ый цвѣтъ *v.* плáменникъ 3).

плáмень, и *f.* plamen (, е *m.*).

пламенѣть plameněti, plápolati; п. чѣмъ (п. любóвью къ отéчеству) plápolati (láskou k vlasti).

плáмя, ени *n.* plamen; *dem.* плáмечко *n.* plamínek.

планéт-а *f.* planeta, oběžnice; —никъ, а planetostroj *Planetarium;* —ный planetový; -ое круговращéніе обíхáнí planet; планетолóгія *f.*, планетомéръ, а planetoměr *Planetolabium.*

плани-метрúческій planimetrický; —метрія *f.* plochoměrství, *Planimetrie;* —сфéра *f.* koule na plocho kreslená *Planiglobium, Planisphaerium.*

планúров-ать planirovati, planiti (půdu), vyrovnávati; —аніе *n.*, планировка *f.* planirování, planění, vyrovnávání půdy.

плáнка, *dem.* плáночка *f.* plánka.

плант-áторъ, а osadník, držitel plantáže; —áція *f.* rostba *Plantage.*

планшéтъ, а planšet *Planchette.*

планъ, а plán (města atd.).

плáст-аніе (пластáніе) *n.* rozpůlení, rozštípení; —анный, —аный rozpůlený; —ань, и *f.* tržená, rozpůlená treska; —ать (пластáть) (-áю, -áешь) rozpůliti, rozštípiti, rozpárati; trhnouti rybu; п.ся rozpůliti se; rozpárati se; п.ся про- (за чѣмъ) hmožditi se s něčím.

плáстика *f.* plastika.

пластúн-а, *dem.* —ка *f.* plocha; plát (železa); fošna dřevěná; соболья п. sobolí hřbet (kožišina); —никъ rozštípané n. přeřezané fošny; —ный rozštípený, rozpůlený; —очникъ, а ryzec *Agaricus;* —чатый мѣхъ kožich z hřbetů sešitý.

пластúческій plastický.

пластовáть (-тýю, -тýешь) na podél rozštěpiti, rozpoliti; 2. v plásty n. v sloje děliti.

пластъ, а, *dem.* плáстикъ plást (medu); 2. sloj (v horn.); рýдный п. sloj rudy; 3. půl rozpolené ryby.

плáстырь, я přílep, flastr; плáстырникъ, a flastrovník (kdo dělá flastry); плáстырный flastrový.

плáта *f.* plat; п. за рабóту plat za práci; п. за помóлъ měřičné (plat mlynáři).

платёжъ, a platba, placení; платёжный platební; -ная книга (star.) kniha berničná, kn. platův.

платéльщикъ, a platič, poplatník; -ица *f.* platička.

платúна, плáтина *f.* platina.

платинир-овáть, —óвка *f. v.* плакировáть, плакирóвка.

платúнный, платúновый platinový.

платúть (плачý, плáтишь), запл . . . кому́ platiti komu; п. за книги pl. za knihy; п. впередъ pl. napřed, předplatiti; 2. п. (плачý, плáтишь) plátovati, záplatovati.

платнó *n.* (crk.) plátno *v.* полотнó.

платóкъ, ткá šátek (na krk, do kapsy).

платóч-екъ, чка šáteček *v.* платóкъ; —никъ, а šátkář; —ный šátkový.

платъ, а šátek *v.* платóкъ; 2. záplata; 3. náhrbetník, pohřbetník (na koně).

плáтье *n.*, *dem.* плáтьеце šat, oděv; платянóй, áя, óе šatní; -óе *n.* mšsíčné (ženština).

платьемóйный plotr věšadlo

плафóнъ, a strop malovaný *Plafond; adj.* плафóнный. [řez, špalek.

плáха, *dem.* плáшка, плáшечка *f.* paplaць, а, плóщадь místo, náměstí *Place.*

плацъ-адъютáнтъ, a místní poručník; —дарнъ cvičiště, zbrojiště vojenské; —маióръ, a pomocník místního velitele *Platzmajor;* —парáдъ, a parádní plac, kde jsou vojenské přehlídky.

плачéв-ница *f.* (crk.) plačna *v.* плакальщица; —но *adv.* plačtivě; —ный plačtivý.

плачéніе *n.* placení.

плачлúвый plačtivý.

плачъ, а pláč.

плашкóть, плашкóутъ, а plochá loď užívaná ke skládání zboží.

плашмя *adv.*, плашмянóй, áя, óе plochou položen.

плащ-аница *f.* rubáš (umrlčí roucho); —евóй, áя, óе plášťový.

плащъ, а plášť.

плев-á, ú *f.* pleva; mázdra; —áка *m.* plivač, blivoň; —áльникъ, а, —áльница *f.*, —áльный áщикъ plivátko; —áніе *n.* plivání; —áть (плюю, плюешь) plivati; плюнуть plivnouti; плюю на всё э́то plivám na to všecko; п.ся plivati na sebe.

плéвелъ, а, плéвелие *n.* jilek, pominulka *Lolium temulentum, L. perenne;* 2. п. plevel; plevy *pl.*; 3. nepravé n. bludné učení (= kukol); плéвельный plevelný.

плев-úстый plevnatý; blanatý; -ое вещество́ blanovina; —нúкъ, а, —нúца pleveň, plevnice, plevník, úhrabník, komora na plevy; —óкъ, вкá výplivek, chrkel; 2. červ v mase (z much), strus; —ýнъ, а *v.* кашалóтъ.

плéвый (prost.) nepatrný, malicherný; -ое дéло. [rodině); -ость ost.

племенúтый plodný; mnohočetný (o племеноначáльникъ, а náčelník plemene n. rodiny.

плéмя, ени *n.* (*pl.* племена́) plémě (*gen.* plemene), plemeno; rod, pokolení; остáвить на п. nechati na plemeno (dobytek).

племя́нн-икъ, a bratranec; —ица, *dem.* племя́ненка sestřenice; net (*gen.* neteře); *adj.* —ичій, ья, ье; —ый plemenný, na plemeno určený.

плена́, *dem.* плёнка, плёночка *f.* pleň *(f.)*, plenka, kaz v železe; 2. plíšek, plenka (tenký kousek plechu).

плен-и́стый plenivý (železo); —и́ца (crk.) náhrdlek, náramek; 2. sít na ptáky; pomeč; 3. pletený košík.
плёнчатый (ка́мень, желе́зо) loupavý (kámen, železo); plenivý.
плеонази́мъ, a nadplněk, přeplněk *Pleonasmus.*
плерёзы, ъ *pl. f.* bílé kraječky u smutkového roucha *Pleureuses.*
плёсень *v.* плёсень.
плеск-а́ние *n.* pleskání, plácání (ve vodě); 2. tleskání (rukama); —а́ть (плещу́, пле́щешь) pleskati, plácati (ve vodě); 2. tleskati rukama; п. водо́ю vodou pošplíchati; п.ся въ водѣ pleskati se ve vodě, plácati se, šplíchati se, šplouchati se ve vodě.
плёскъ, a rybí ocas; rybí zadek; 2. *v.* плеска́ние.
плесн-а́ *f.* nárt *Metatarsus; adj.* —евóй, а́я, óе; —и́ца *f.* obuv podobná pantoflu.
плесну́ть *v.* плеска́ть.
плёсо *n.*, плесъ, a *m.* veliký kus řeky, podobný jezeru, pleso.
плести́, плесть (плету́, плетёшь) plesti (košíky, vlasy atd.); п. вирши klepati n. smoliti verše (špatné); п.ся (плету́сь, плетёшься) plesti se.
плет-ёйныя и́голки jehly n. dráty k pletení, jehly roubicí; —ёльщикъ, a pletač; košíkář, košinář; pletník; -и́ца *f.* pletačka; krajkářka; —ева́ница, —ёнка *f.* pletenice, pleteníčko, zápletka (ve vlasích); 2. pletiva, košík pletený; —ёнь (плетёнь), тня plot (pletená ohrada); 2. pleteň, plot (vojen.), kolí, propletené proutím; —ешёкъ, шка́ pletenec (z vlasů); —ей, й *f.* krajkářka (která plete krajky); —у́шка *f.* košík (pletený).
плётка, *dem.* плёточка *f.* bičík.
плетнёвый plotní.
плеть, и *f.* bič; высѣчь плетьми vyšlehati bičem; 2. п. у́понка rostlinná.
плёха *f.* nevěstka, smilnice.
плехъ, a vedlejší kotvice (na korábě).
плеч-евóй, а́я, óе; —нóй, а́я, óе hřbetní, lopatkový; —евая кость kost lopatková; —и́стый ramenatý, s širokýma plecema.
плечó, á, *dem.* плéчико *n.* plece (záda, hřbet); ружьё на п.! na rámě zbraň! пожима́ть плечáми pokrčiti rameny.
плейды, ъ *pl. f.* deštnice, plejady.
плй! *v.* палúть.
плúнтусъ podslupí, pata sloupu *Plinth.*
плúнва *f.* (crk.) cihla.
плúска *f.* pliska *v.* пúшка. [*cula.*
плúстовка *f.* červenka *Motacilla rubecula*; polouaksamít *Pluche*; *adj.* плúсовый. [železná.
плúта, плита́ *f.* plotna kamenná n. плúт-ка *f.*, плúточка železko (do cihličky k žehlení); 2. tabulka čokolády, čaje atd.; —ный ка́мень, плитня́къ, а́ kusový kámen, žernov.
плитолóмня *f.* lom kusového kamene.
плúца *f.* lopata (na vyhazování vody).
плов-е́цъ, вца́ plovec *v.* плáватель; —у́чій, ая, ее plovoucí; п. мостъ plovoucí most.
пловъ, а (star.) plavidlo (člun, lodka atd.); 2. *v.* пилáвъ. [п.ся pl. se.
плоди́ть (пложу́, плоди́шь) plodit; плóдный (crk.) plodný.
плодов-и́къ, а *v.* зáвязь; —и́тка *f.* plodná jabloň; —и́тость plodnost; п. словъ mnohoslovnost; —и́тый (*adv.* —и́то) plodný; —ой, плодóвый plodový; -ыя дерéвья *pl.* ovocné stromy.
плодо-гóнныя и. —гоня́щія срéдства (med.) prostředky potracovací *Abortiva*; —нóсный plodonosný; —перемéнность, —смéнность střídavost

v hospodářství; —перем'ённое и —сме́нное се́льское хозя́йство, -ое полево́дство стри́дavé polní hospodářství; —по́дный plodný; výhodný; —твореніе *n.* zúrodnění; —твори́ть, о . . . zúrodniti; —тво́рный zúrodňovací; —я́дный ovoceţravý.

плоду́шій, ая, ее plodný (o zvířatech).

плодъ, á plod (rostlinný i živočišný); *pl.* плоды́ ovoce.

плоéніе *n.*, плóйка *f.* nabírání záhybů.

плоéніе *n.* plození.

плóй, я záhyb, násběrka (fald); плои́ть (плою́, плои́шь) nabírati záhyby n. faldy, nasběrovati.

плóмба *f.* olověná pečeť, olověná známka *Plomb.*

пломби́р-овать, пломбирова́ть olovem pečetiti, olověnou známkou opatřiti, plombirovati; —ованіе, пломбированіе *n.*, пломби́ро́вка *f.* přivěšení olověné známky; пломби́рованный *adj.*; пломби́ро́вщикъ, пломби́рщикъ, а kdo přivěšuje olověné známky.

плóскій, ая, ое plošký, plochý; плóско *adv.* plosko, plocho; плосковáтый připlesklý, trochu plošký; -о *adv.*; -ость.

плоско-гу́бцы, — зу́бцы, евъ *pl. m.* kleště s plochými zuby n. štípáky; —до́нный s plochým dnem; —клю́выя пти́цы ploskozobí ptáci, krátkozobci *Pressirostres*; —ли́цый s plochou tváří, plocholící; —мѣріе *n.* plochoměrství *v.* планиме́трія; —но́сый ploskonosý; —ро́жка *f.* ploskorožka *Platycerus.*

плóскость ploskosť; (geom.) plocha; 2. nízkosť, všednosť, sprostota, sprosťáctví (v řeči).

плоскошля́почный s plochým kloboučkem n. s plochou hlavičkou (hřebík).

плости́ль-ня, площи́льня *f.* rozklepavačka (přístroj); —и́ть (площу́, плости́шь) plošiti, rozklepávati.

плото́ище *n.* A. plotbiště (v horn., v plavbě a solivárství).

плотва́ *f.*, *dem.* плотви́ца plotice. *Cyprinus idus.*

плóтикъ, a malý pramen (na řece); 2. (v hutn.) propíradlo (kde rudy propírají). [*adj.* —ный.

плотйн-а, *dem.* —ка *f.* hráz (u vody); плоти́ть (плочу́, плоти́шь), с- spojovati, jedno s druhým skládati.

плóти-икъ, a tesař; —ичать tesařiti, tesati; —ическій, ая, ое, —ичій, ья, ье tesařský; —ичество tesařství; —ичная рабóта roubení; srub.

плотни́ть (-ню́, -нишь), у- upevniti, pevně spojiti.

плóтн-о *adv.* pevně, z tuha; п. наѣ́сться hodně se najísti, nacpati se, naprati se; —ость pevnosť, tuhosť; —ый pevný, tuhý, z tuha přilehající; 2. hmotný, hmotného těla, tlustý.

плотнѣ́ть (-ѣю, -ѣешь) tloustnouti, hmotněti, dužněti (o člověku).

плотовóе, áro *n.* přívozné, pramičné (plat za převežení na pramici); 2. prádelné, běličné (plat za sušení prádla).

плото-любецъ, бца (crk.) chlípník; smyslník; —любивый chlipný, smyslný; —любица chlipnice, smyslnice; —любіе *n.* chlipnosť, smyslnosť; —нóсецъ, сца člověk (vtělený); —нóсный vtělený; —уродіе *n.* rozkoš smyslná, libosť tělesná, l. smyslná *v.* любострáстіе; —уродникъ rozkošník, smilník; -ица -ice; —уродный smilný, tělesný; —ядецъ, дца, —ядный masožravý, masožravec.

плотскій (бй), áя, óе masový; 2. tělesný, smyslný; (*adv.* -ски); -áя пóхоть tělesná žádosť, chtíč; -óе совокупленіе tělesné obcování.

плотъ, а vor (na řece), pramen (slv. plť); гнать п. plaviti pramen (po řece).
плоть, и *f.* maso; tělo (staroč. pleť); крáйняя п., конéчная п. předpona, zálupa *Praeputium v.* залýпа.
плóтяный, плотянóй tělesný.
плóха *f.* průsek v lese na lov zvěře.
плóхо *adv.* špatně; дѣло п. věc jde špatně. [—ость.
плоховáт-ый trochu špatný; *adv.* —о;
плохóвецъ, вца lýkovec *Daphne* (rstl.).
плоховѣсоватый přihlouplý.
плох-óй, áя, óе špatný; п. рабóтникъ; -óе утѣшéніе; —óнекъ, нька, нько přišpatnělý, trochu špatný.
плóхость špatnosť, -ota.
плочéніе *n.* zapouštění prken.
плошáть (-áю, -áешь), о- býti nedbalým; 2. zhoršiti se (zdraví); не плошáй buď opatrný, dávej pozor.
плóше *adv. comp.* hůře, špatněji.
плошúться (-шýсь, -шúшься) hlouposti dělati; 2. býti nedbalým, neopatrným.
плóш-ка, *dem.* —ечка *f.* šálek (plochá mistička); 2. kahan, kahánek; *adj.* —ечный.
площáдка *f.* malé náměstí; místo k odpočinku, besídka.
площаднóй na veřejném náměstí k dostání n. k slyšení, pouliční, tržní; п. товáръ tržní zboží; п. стáроста tržní správce; -ы́я нóвости noviny pouliční; -ы́я рѣчи uličnické řeči; п. врачъ dryáčník, mastičkář.
плóщадь, и *f.* náměstí, tržiště, trh; топтáть пл. dlažbu marně šlapati; 2. п. (geom.) plocha, prostranství.
плóще *adv. comp.* plošeji.
площéніе *n.* plošení, ploštění, rozklepávání (kovů).
площúль-ный rozklepavací; —ня *f. v.* плостúльня; —щикъ, а platnéř.
площúца *f.* muňka *Pediculus pubis.*
плугъ, а pluh; 2. plužina, země poplužná; плуговóй, áя, óе pluhový; плугодéржка *f.* jehlice, babí hněv *Ononis spinosa* (rstl.).
плýжка *f.* krk (u houslí).
плужнúкъ, á radlice u pluhu (plužně).
плутáть (-áю, -áешь) (въ лѣсý) blouditi (po lese), plahočiti se; 2. darebačiti; п.ся, за- plahočiti se, blouditi semo tam.
плýтиво *n.*, плýтива *f.*, плутивьё *n.* ploutviny (u sítě rybářské).
плýтни, ей *pl. f.* čtveráctví, šelmovství, taškářství.
плутов-áтый čtverácký; —áть (плутýю, -ýешь) čtveračiti, čtverácké n. šelmovské kousky provozovati, taškařiti; —скóй (*adv.* -скú) taškářský, šelmovský; —ствó taškářství, šelmovství; плутóвка *f.* taškářka, šelmička.
плутóнгъ, а oddílek vojáků, zvod *Peloton v.* взводъ; *adj.* плутóнговый.
плутон-úзмъ, а plutonismus; —úстъ, а plutonista; —úческій plutonický.
плутонóсъ, а, широконóсъ ploskozobka *Anas clypeata.*
плýтость, и, плутствó *n. v.* плутовствó.
плутъ, а taškář, šelma, šíbal; не всякій п., кто вúдомъ худъ neklaď všecko za chyby, když se ti cos nelíbí.
плутя́га *m. v.* плутъ.
плыв-ýнъ, а (v horn.), пловýнъ plovoun (rozplývavý kámen); —ýчесть roztopitelnosť; —ýчій, ая, ее roztopitelný [(jako hlína atd.).
плы́тіе *n.* plutí.
плыть (плывý і пловý, -вешь) plouti; мы плы́ли на парохóдѣ my pluli na parolodi; ры́ба плы́ветъ ryba plove n. pluje; 2. п. téci (o svíčkách); молокó плы́ветъ изъ горшкá mlíko teče z hrnku.
плѣн-éніе *n.* jímání, poutání koho (půvabností atd.); 2. zajímání, zajetí; —úть (-ю́, -úшь), —я́ть (-я́ю, -я́ешь) чѣмъ jímati, poutati (п. кра-

сотóю p. krásou); п. кого srdce n. lásku něčí získati; 2. zajmouti, do zajetí vzíti; п.ся чѣмъ dáti se čím uchvátiti n. unesti; п.ся красотóю unášeti se krásou, napájeti se krásou něčí.

плѣни́тель jímatel, zajímač; 2. kdo koho něčím poutá; —ница jímatelka, zajímačka; 2. poutající n. okouzlující (svou krásou atd.); —ность jímavosť; poutavosť; —ный jímavý; poutavý.

плѣнн-икъ, а jatý, zajatý (ve válce); 2. ctitel, otrok své milenky; о. нáруживостí; —ица *f.* jatá, zajatá; 2. otrokyně (náruživostí); —ическій *adj.*; —ичій; -ическое состоя́ніе, —ичество zajetí.

плѣнный *(adj. et subst.)* zajatý.

плѣновáти (star.) jmouti, zajmouti.

плѣнъ, а zajetí (válečné); взять кого́ въ п. zajmouti koho; взя́тіе въ п. zajmutí; быть въ плѣну́ страстéй býti otrokem náruživostí.

плѣсень, сни, плѣснь, и *f.* plíseň, plesnivina.

плѣснев-ѣлый zplesnivělý; —ѣть, плѣснѣть plesnivěti. [lysohlavec.

плѣшáкъ, á plešák, plešatý člověk, плѣшáнка *f.* (pták) *v.* плúска *(Motacilla leucomella).*

плѣшúв-ецъ, вца plešivec, holohlavec; —ица *f.* plešatá, holohlavá; —ый plešivý, plešatý, holohlavý; -ость -osť; —ѣть plešivěti, opl.

плѣшúн-а, *dem.* —ка *f.* pleš *v.* плѣшь; 2. holina, nezarostlé světlé místo v lese.

плѣшь, и *f.* pleš (na hlavě).

плювáти (crk.) *v.* плевáть.

плюгáв-ецъ, вца darebák, padouch; —ица, —ка *f.* padouchyně; —ство *n.* darebáctví; —ый darebácký, padoušský.

плюмáжъ, а chochol (na klobouce) *Plumage.*

плюновéніе *n.* (crk.) plivnutí.

плю́нуть plivnouti *v.* плевáть.

плюска́ *f.* mistička (žaludová), kalíšek (žaludový). [*náris.*

плюсни́къ, а plicník *Lichen pulmo-*

плюсъ plus (math.).

плю́х-аться, —нуться plácati se, brodíti se (ve blátě).

плющ-éніе *n.* rozklepávání; plošení; —и́льный rozklepavací; —и́льня *f. v.* площи́льня; —и́льщикъ rozklepavač, platnéř; -ица *f.* -ka.

плющить (-ý, -и́шь), плющивать, плю́снуть rozklepávati, platovati; п.ся. плющь *v.* блющъ.

плясáль-ный tancovací; —щикъ, а tanečník; —щица tanečnice.

пляс-áніе *n.* tančení; plesání; —áть (пляшý, пля́шешь) tancovati, tančiti; 2. plesati.

пля́ска *f.* tančení, tanec.

плясовóй, áя, óе taneční.

плясу́нъ, á tanečník, přítel tance; плясу́нья *f.* tanečnice.

пневмáтика *f.* plynopud *Pneumatica; adj.* пневмати́ческій.

пневматолóгія *f. Pneumatologie.*

пнýть *v.* пинáть

по *prp. c. dat.* po; гуля́ть пó полю, пó городу procházeti se poli, po městě; бéгать по у́лицѣ běhati po ulici; плыть по рѣкѣ plouti po řece; по рублю́ съ кáждаго po rubli od každého; по пяти́ фýнтовъ po pěti librách; по пáтницамъ každý pátek, vždycky v pátek; по воскресéньямъ každou neděli; онъ одѣвáется по мóдѣ on se šatí dle mody; игрáть по нóтамъ, по наслúшкѣ hráti z not, dle sluchu; узнáть кого́ по гóлосу poznati někoho po hlase (почемý? потомý . . . proč? proto . . .);

2. *c. accus.* стоя́ть по ше́ю, по колѣно въ водѣ státi po krk, po kolena ve vodě; онъ по́ уши въ долга́хъ on je po uši v dluzích, on je zadlužen až po uši; по сіе вре́мя po tu dobu; по э́то мѣсто až po to místo; она́ пошла́ по́ воду, по дрова́ (за водо́ю, за дрова́ми) šla pro vodu, pro dříví; 3. *c. loc.* пла́кать по комъ plakati pro někoho (staroč. po kom); тоскова́ть по комъ truchliti pro někoho; по проше́ствіи го́да po projití roku; по оконча́ніи рабо́ты po skončení práce; онъ вы́стрѣлилъ по нёмъ on po něm střelil.

поалѣть, побагровѣть zčervenati.

поба́иваться кого́, чего́ trochu se obávati.

побалагу́рить trochu si poklepnouti.

поба́ливать pobolívati; грудь начина́етъ поба́ливать prsa počínají pobolívati.

поба́лтывать častěji něčím míchati; 2. начина́ть п. začíti žvatlati (o dětech).

поба́рски (жить) *adv.* po pansku (žíti).

побасёнка *f.*, *dem.* побасёночка povídačka.

побаталіо́нно *adv.* po batalionech, po praporech (o vojsku).

поберега́ть, побере́чь что šetrně chovati, opatrovati.

побере́ж-никъ, а pobřežný (hlídač); 2. vítr od břehu vanoucí; —ный pobřežní; —ное *n.* (star.) pobřežné (, ého *n.*), plat pobřežní; —ье *n.* pobřeží.

побива́ть, поби́ть (всѣхъ) pobiti (všecky), potlouci; п.ся p. se.

побира́ть, побра́ть pobrati; п. въ плѣнъ pobrati v plen, zabaviti; чортъ тебя́ побери́! čert tě vem! чортъ бы тебя́ побра́лъ aby tě čert vzal!

побиро́ха *m. et f.* žebrák, žebračka (poberto).

поби́рчій, аго *m* (star.) výběrčí (, ího *m.*).

поби́ть *v.* побива́ть; п.ся объ закла́дъ vsaditi se o něco; побьёмся объ закла́дъ vsaďme se!

побіе́ніе *n.* младе́нцевъ pobití, povraždění mlaďátek (v Betlémě).

поблагодари́ть кого́ poděkovati někomu.

поблаж-а́ть кому́ (дѣтя́мъ) shovívati, poshověti komu, promíjeti komu; —и́ть, побла́живать zadováděti si; побла́жка *f.* shovění, posh., shovívání, promíjení.

побле́кнуть svadnouti, uvadnouti; поблёклый svadlý, uvadlý.

поблестѣть, поблиста́ть chvíli se blýskati.

побли́зку *adv.* (star.) poblízku.

поблѣднѣть zblednouti; -ѣлый.

побогатѣть zbohatnouti.

побожи́ться zapřisahati se.

побо́й, я (star.) krvavá bitva; *pl.* побо́и, евъ výprask, bití.

побо́ище *n.* bojiště.

поболта́ть съ кѣмъ požvatlati, sklepnouti si s kým *v.* поба́лтывань.

побор-а́ть, —о́ть (свои́хъ проти́вниковъ) přemoci, překonati; п. по комъ hájiti, chrániti koho; побоpе́ніе *n.* porážka; —и́тель, я, побо́рникъ, а obhájce, ochrance, záštitník; -ница *f.*; побо́рствовать за что bojovati za něco.

побо́ръ, а berně, daň.

побо́чный poboční; vedlejší; -ая ли́нія poboční n. vedlejší linie (rodiny); 2. poboční, nemanželský; -ыя дѣти.

побрани́ть, побра́нивать кого́ vyhubovati komu, vyvaditi se s kým; побра́нка *f.* vyhubování, váda.

побрата́нецъ, нца pobratřenec, srb. pobratím.

побра́тски *adv.* po bratrsku.

побра́ть (поберу́) pobrati *v.* побира́ть.

побродúть, пображúвать chvíli sem tam se potloukati; 2. začíti kvasiti; побродя́га *m.* poběhlík, tulák.

побросáть, побрáсывать pohazovati; všecko odházeti.

побрызгáть, побрúзгивать postříkati, pocákati; п.ся p. se.

побряки́вать břinkati, pobřinkávati; побряку́шка *f.* rolnička; řehtačka dětská; chřestačka *Castagnette.*

побуд-úтель povzbuzovatel; pobadatel; -ница -ка; —úтельный pobouřivý, pobádavý, povzbuzovací; —úть, побуждáть (кого́ къ чему́) povzbuditi, povzbuzovati koho k čemu, pobádati, ponoukati; п.ся p. se.

побýдка *f.* ranní n. jitřní zabubnování *Réveil.*

побужде́ніе *n.* povzbuzení, pobudka, pobídka, podnět, ponuknutí; по со́бственному —ію z vlastního ponuknutí.

побурéлый přihnědlý, zahnědlý. [nutí.

побывáть, побы́ть y koho-libo pobyti u koho; bývati u někoho, navštěvovati koho.

пóбыль, и *f. v.* волчéцъ.

побѣгáть trochu si poběhati; побѣгъ, а útěk (od vojska), zběhnutí *Desertion*; 2. odnož (od stromu).

побѣда *f.* vítězství; одержáть -ду надъ кѣмъ.

побѣдúтель vítěz; -ница vítězka; —ный vítězný; —ная *f. (subst.)* známka vítězoslavná; —ство (crk.) *v.* побѣда.

побѣдúть, побѣждáть (nepřiješící otéčestva, n. strásti) přemoci (koho, něco), zvítěziti nad kým.

побѣдоно́сный vítězoslavný, vítězství

побѣжáть běžeti. [přinášející.

побѣжде́ніе *n.* přemožení, zvítězení.

побѣж-ка *f.* běh koňský; —никъ, а poběžník, dlouhý řemen u saní kamčatských psy tažených (místo voje).

побѣлúть, побѣливать obíliti; побѣлѣть zbělet.

побѣсúть rozvztekliti; п.ся r. se.

повáд-ить, повáживать koho naučiti n. navykati koho čemu, zvykati koho; п.ся zvyknouti, navyknouti; —ка *f.* zvykání, přivykání; —ливый kdo čemu zvykl; —ный zvyklý; —чикъ kdo koho čemu zvyká.

повáживать *v.* повáдить; 2. п., поводúть sem tam voditi (chvíli); 3. п., повозúть sem tam voziti.

повалúть, повáливать povaliti; п.ся p. se; въ повáлку спать spáti v jedné řadě jeden vedle druhého.

повáлъ, а nákaza; п. на скотъ mor dobytčí; 2. п. svalení, povalení; п. снѣга svalina, lavina; положúть всѣхъ на п. všecky sesekati; poraziti nepřítele.

повáльный valný, všeobecný; п. объ́искъ všeobecné n. hlavní vyšetřování; -ая болѣзнь nakažlivá nemoc.

повалять pováleti; п.ся p. se.

повáрен-ка *f.* kuchyňka; —ный kuchyňský; -ая соль sůl kuchyňská; -ое искýсство kuchařské umění; —ная *f. subst. v.* повáрня.

поварёнокъ, нка kuchtík.

повари́ть, повáривать povařiti chvíli.

повари́ха *f.*,(crk.) повáриница kuchařka.

повáр-ничать kuchařiti; —ня *f.* kuchyně. [k. нýж.

поварскóй, áя, óe kuchařský; к. ножъ

пóваръ, а kuchař; 2. *v.* поворóкъ.

повáщивать *v.* повощúть.

поведéніе *n.* chování; свидѣтельство о -ии vysvědčení zachovalosti.

повезтú, повéзть povezti; емý повезлó jemu se povedlo, štěstí mu přeje.

повелúтель, я velitel (pán); —ница velitelka; —но *adv.* velitelsky; —ный velitelský, rozkazovací, poroučivý; —ное наклоне́ніе (gram.) rozkazo-

vací s působ *Imperativ;* —ство velitelství.

повел-е́ніе *n.* velení, poručení, nařízení; —е́ть, —е́вать veleti, poveleti, nařídíti, poručiti; п. чѣмъ veleti čemu; п. во́йскомъ veleti vojsku; зако́ны —е́ваютъ zákony nařizujou; —е́вается nařizuje se, poroučí se.

повергáть, повéргнуть hoditi; vrhnouti, povrhnouti; п. къ стопáмъ hoditi n. položiti k nohám; расточи́тельность пове́ргла его́ въ нищету́ marnotratnosť uvrhla ho do nouze; п.ся пéредъ кѣмъ vrhnouti se před někým na kolena.

повержéніе *n.* svržení.

повернýть, повёртывать obrátiti, obraceti; п. впрáво o. v pravo (na cestě); *n.* по свóему o. dle svého úmyslu; п.ся o. se.

повернстáть, повёрстывать (одного́ съ другúмъ) srovnati, vyrovnati, na týž stupeň postaviti; п.ся съ кѣмъ vyrovnati se komu; повёрстка *f.* vyrovnání-se komu, roveň (*f.*).

повёрстный dle verst.

повéрх-ность povrch; povrchnosť; п. земли́ povrch země; —ностный povrchní; —ностно *adv.* povrchně.

повéрхъ *adv.* povrchu, navrchu, svrchu; п. воды́ nad vodou.

повершúть dovršiti, dokončiti.

повеселúть obveseliti, rozv.; п.ся obv. se, rozv. se.

повестú, пове́сть vesti, povesti (pěšky).

повечéр-ie *n.* nešpory, večerní služby boží (požehnání); —ній, яя, ее nešporní.

повечеря́ть svečeřívati se.

повечеря́ть povečeřeti *v.* použínati.

повзво́дно *adv.* (vojen.) po vzvodech (pelotonech).

повивáль-ный babičský; п. домъ, -ное заведéніе porodnice; -ныя орýдія nástroje porodní; -ная бáбка, —щица babička (porodní); —щикъ, a babič *Accoucheur.*

повив-áніе *n.* babení, povíjení; —áть, повúть babiti, póviti (dítě); —ная плáта, —нóе *n.* plat babičce.

повидáться съ кѣмъ s někým se viděti, se shledati.

повúдимому *adv.* jak viděti, jak patrno.

повили́-ка, —на *f.* kokotice *Cuscuta;* —чный, —шный kokotičný.

повúнить vinným uznati; п.ся vinným se činiti, vinu svou vyznati.

повúн-никъ, а (crk.) vinník; —ность povinnosť; p. platební, náležitosť; земскія —ности zemské dávky; 2. přiznání, vyznání (viny); —ный povinný; 2. vinný; 3. pokorný, poddaný komu.

повинов-áть (-нýю, -нýешь) k poslušenství přivesti; п.ся кому́ (-нýюсь, -нýешься) poddati se poslušně (rodičům atd.); —éніе *n.* poslušenství, poslušnosť.

повирáть, повpáть někdy trochu lháti.

повúслый svislý.

повитýха, *dem.* повитýшка *f.* (prost.) [babička.

пових-áть, —нýть (себé нóгу) vymknouti n. vyvrtnouti (sobě nohu); п.ся uchýliti se s pravé cesty; повúхнутый vymknutý, vyvrtnutý.

повладéть чѣмъ krátký čas něčím vládnouti.

повлéчь за собóю vleci za sebou; п.ся за кѣмъ vléci se za někým.

пóводень, дня pomeč, sít na ptáky.

поводúть *v.* повáживать; п., повестú чѣмъ pohnouti čím; zkřiviti; п.ся съ кѣмъ obcovati s někým.

повóдіе *n.* (star.) povodeň.

поводлúвый (человѣкъ, -ая лóшадь) povolný (člověk, kůň).

пóводъ, а povodec, otěž; 2. п. (къ чему́) původ k něčemu, příčina;

дать п. къ чемý dáti původ n. podnět k něčemu.
пóводь, и (star.) povodeň.
повоевáть (зéмлю) vojnou spustošiti.
повóень, óйня *m.* svlačec *Convolvulus.*
повози́ть povoziti (chvíli); п.ся съ кѣмъ utahati se s kým.
повóз-ка *f.* povoz; vůz cestovní; —никъ, —чикъ, a povozník, vozataj; —ничій, ья, ье povozničí.
повóй, я babení, pomoc při porodu; —никъ, a povojník, šátek ovázaný kolem hlavy; 2. п., проскурня́къ proskurník *Althaea officinalis.*
поволóка *f.* koulení očima.
поволочи́ть, поволáкивать sem tam tahati n. vláčeti; п.ся за кѣмъ vláčeti se za kým (za ženštinou).
повóльный volný; povolný; dobrovolný; libovolný.
повóнка *f.* kukuřice *Zea Mais.*
повóрина *f.* trám vazací, spínka.
поворовáть, поворóвывать nějaký čas krásti (pokrásti).
поворóкъ, ркá racek loupežný (chaluha) *Larus parasiticus.*
поворoти́ть, поворóчать, поворáчивать obrátiti, zvrátiti.
поворóт-ливость obratnosť; —ливый obratný; —ный otáčecí, otočný; п. кругъ obratník *Tropicus.*
поворóтъ, a obrat; замóкъ въ два поворóта zámek na dva západy.
пóворъ, a *v.* поворóкъ.
повред-и́тель škůdce, kazisvět; —и́тельница *f.*; —и́ть, повреждáть чтó-либо pokaziti; п. комý въ чемъ uškoditi; п.ся pokaziti se.
поврежде́ніе *n.* pokažení; 2. uškození.
повремени́ть комý počkati, sečk. komu.
повре́мен-ный (*adv.* — но) časový; 2. počasný, dočasný, periodický, chronický; -ное издáніе časopis.
повсе-гóдный každoroční; —гóдно *adv.* každoročně, každý rok, co rok; - днéвный každodenní; —днéвно *adv.* každodenně, každého dne; - мѣ́стно *adv.* všude; —мѣ́стный všeobecný, na všech místech; п. гóлодъ hlad všeobecný; п. дождь dešť celozemský; —мѣ́сячный (—но *adv.*) coměsíční; —чáсный (-но *adv.*) každou hodinu.
повсéмственный (-но *adv.*) všeobecný.
повстрѣчáться съ кѣмъ potkati se s kým.
повсю́ду *adv.* všude; *adj.* повсю́дный.
повтор-éніе *n.* opakování; —и́тель opakovatel *Repetitor*; —и́тельный opakovací; -ая лéкція opakovací čtení (na universitě); п. прикáзъ opakovaný n. zostřený rozkaz; —и́ть, —я́ть (чтó-либо) opakovati něco.
повы́-везти povyvezti; —вести povyvesti; vyhubiti (hmyz); п.ся vyhubiti se (o hmyzu); znenáhla vzcházeti (o osení); —дергать vyškubati (znenáhla); —нести povynesti; - рубить vysekati, vyrubati všecko.
повыкáть, повы́кнуть *v.* привыкáть.
повы́скакать povyskákati.
повы́т-ный (*adv.* -но) podílný, částečný, po částech; —окъ, тка (—ie *n.*) díl, podíl; —чикъ, a (star.) správce kanceláře; —ье *n.* odbor kancelářský.
повы́чка *f.* (prost.) *v.* привы́чка.
повыш-áть, повыси́ть povýšiti něco; p. koho (v úřadě); п.ся p. se; —éніе *n.* povýšení.
повѣвáть, повѣ́ять povívati.
повѣ́въ, a (вѣ́тра) pověv větru.
повѣ́д-аніе *n.* povídání; —атель povídatel, vypravovatel; -ница -ka; —ать чтó-либо povídati něco; vypravovati; п.ся povídati se.
повѣ́р-еніе, повѣрéніе *n.* svěření; pověření; opravení; —енный pověřený; (п. въ дѣлáхъ) zplnomocněný, plno-

mocník; —ить кому́ důvěřovati komu; 2. п., повѣря́ть svěřiti; porovnávati (spisy); pověřiti; п.ся кому́ въ чемъ svěřiti se, spolehnouti se na koho.
повѣ́с-а, —ка *m.* větroplach; nezbeda, šibeničník; —ить pověsiti; п. го́лову svěsiti hlavu; —ничать nezbedné kousky provozovati; —ничество nezbedáctví.
повѣствов-а́ніе *n.* vypravování; —а́тель vypravovatel, vypravěč; -ница -ka; —а́тельный vypravovací; —а́ть vypravovati, povídati; п.ся vypravovati se.
повѣсти́ть, повѣща́ть кого́ о чемъ oznámiti, ohlásiti.
повѣ́стка *f.* návěští, vyhláška.
по́вѣсть, и pověsť, vypravování; povídka (novela). [větrem.
по́вѣтеръ *adv.* po větru, s příznivým
повѣ́тр-енный morový; -ая зара́за morová rána, morová nákaza; —ie *n.* (морово́е) morové povětří.
повѣ́тъ, а okres, povět.
повѣ́ть, и *f.*, повѣ́тье *n.* kůlna.
повѣщ-а́тельный návěštný, oznamovací; —а́ть *v.* повѣсти́ть; —е́ніе *n.* oznámení, ohlášení. [nouti.
повяда́ть, повя́нуть uvadnouti, svad-
повяза́ть, повя́зывать (плато́къ на ше́ю) uvázati (šátek na krk); п.ся ovázati se.
повя́зка *f.*, по́вязь, и, *dem.* повя́зочка páska; п. на головѣ́ náčelek ruských děvčat; гры́жная п. pás průtržní.
повя́-лить trochu sušiti na vzduchu (ryby); —лый uvadlý; —нуть *v.*
погада́ть hádati čas. [повяда́ть.
пога́нецъ, нца pohan; 2. nečistý člověk.
пога́нивать poháněti (koně).
пога́нинъ, а (crk.) pohan.
пога́нить znečistiti; п.ся z. se.
пога́н-ка *f.* pohanka (nevěřící); 2. nečistá ženština; 3. п. набо́зная hnojník *Agaricus fimetarius*; 4. п., гага́ра боло́тная roháč malý (pták) *Colymbus auritus, Podiceps auritus*; —скій pohanský; —ство pohanství.
пога́н-ый nečistý, nešvarný; 2. pohanský; —ышъ, а nečistý člověk.
пога́нь, и *f.* nečistota.
погаса́ть, пога́снуть zhasnouti, vyhasnouti, pohasnouti; ого́нь пога́съ oheň vyhasl; пога́слый vyhaslý.
погаси́ть, погаша́ть zhasiti, pohasiti; 2. zkrotiti náruživosti; погаше́ніе *n.* zhašení (zhasnutí); п. долго́въ umoření dluhů *Amortisation.*
поги́бель, и *f.* záhuba, zkáza; —никъ, а (star.) zatracenec; —ный záhubný.
поги́б-лый zahynulý; —нуть (star. поги́нуть), погиба́ть zahynouti.
по́гибь, и *f.* záhyb.
погла́вно *v.* поголо́вно.
погладить, погла́живать pohladiti; 2. žehliti, hladiti (prádlo).
погла́дывать *v.* поглода́ть.
поглазѣ́ть на что zevlovati na něco.
поглода́ть, погла́дывать ohlodati.
поглоти́ть, поглоща́ть pohltiti; п.ся p.se.
погло́хнуть zakrněti, udusiti se (o
поглоще́ніе *n.* pohlcení. [rostlinách).
поглядѣ́ть pohleděti; погля́дывать pohlížeti; п.ся (въ зерка́ло) vzhlížeti se v zrcadle.
погна́ть pohnati; п.ся за кѣмъ rozehnati se za kým, honiti n. stíhati koho *v.* погоня́ть.
погни́ть, погнива́ть shníti.
погнои́ть pohnojiti.
погну́ть pohnouti; п.ся p. se; по́гнутый.
погнуша́ться чѣмъ zhnusiti si něco, zošklivovati si něco.
погнѣ́ваться pohněvati se.
погнѣ́здно (пона́рно) *adv.* po dvou.

поговори́ть съ кѣмъ pohovořiti s někým; porozprávěti; погова́риваютъ что бу́детъ война́ povídají (povídá se), že bude vojna.
поговóрка *f.* (о комъ) řeč, pověsť; о немъ идётъ худа́я п. o něm se špatně mluví; 2. spůsob mluvení; pořekadlo.
поговѣ́ть nějaký čas se postiti.
погóд-а *f.* počasí, povětrnosť; дурна́я п. nečas, nepohoda; —ишка *f.* špatné počasí; —ка *f.* povětříčko; —ки, овъ *pl.* děti stejných let, vrstevníci; —ливый pršlavý; —но *adv.* ročně, každoročně, každého roku, co rok; —ный roční, každoroční.
погодо-вѣ́стникъ, a buřňák, bouřliváček *Procellaria* (pták); —мѣ́ръ, a tlakoměr *Barometer v.* бароме́тръ.
погóдье *n. v.* погóда.
погóжій, ая, ее jasný (o povětrnosti).
поголóв-но *adv.* hlava za hlavou, jeden po druhém; —ный; -ная пóдать daň z hlav; -ное ополче́ніе, —щина všeobecné ozbrojení.
погóн-ка *f.* domluva, důtka, výtopek; —ный na podél, podélný; -ная са́жень sáh na podél; -ная гра́мота (star.) zatykač, zatykací list; půhonný list; —чикъ šňůrka na rameně; —щикъ, a honec; pohaněč.
погóнъ, a stíhání, honění někoho; 2. šňůra na ramenou; 3. mláto, výhnětky, matoliny.
погóня *f.* stíhání, honění, pronásledování koho; брóситься и. пусти́ться въ погóню за кѣмъ někoho pronásledovati, stíhati; 2. п. stíhající osoby, honci *pl.*
погон-я́й, я rybářská síť na běluhy; —я́лка *f.* bič; 2. *v.* непосѣ́дъ; —я́ть poháněti; 2. п. когó domluviti n. vymluviti komu; п.ся за кѣмъ, за чѣмъ stíhati koho, honiti se za kým, za něčím; o závod jezditi.
погора́ть *v.* погорѣ́ть.
погорева́ть potruchliti nějaký čas.
погóр-іе *n.* pohoří, vesnice na stráni položená; —ный pohorský.
погородски́ *adv.* (жить, одѣва́ться) po městsku žíti, se šatiti.
погор-ѣ́лый pohořelý; —ѣ́ть pohořeti (požárem škodu vzíti).
погорячи́ться rozhorliti se.
погоспóдски *adv.* po pansku, pansky, vznešeně.
погости́ть co host někde pobyti.
погóстъ, a kostel s hřbitovem; 2. (star.) osada; *adj.* погóстный.
пóготову (prost.) ještě více.
погóщанинъ, a osadník.
погра́бить pobrati; 2. *v.* огра́бить.
пограни́ч-іе *n.* pohraničné místo; —ный pohraničný; п. ка́мень hraničný kámen; mezník; -ая стра́жа pohraničná stráž; -ая крѣ́пость pohraničná pevnosť.
погреб-а́льный pohřební; -ое ше́ствіе pohřební průvod; -ыя моли́твы p. modlitby; —а́ть, —сти́ pohřbiti (pohrobiti); п.ся p. se; —е́ніе *n.* (п. тѣ́ла, п. мёртвыхъ) pohřbení; pohřeb; мѣ́сто — е́нія hřbitov *v.* кладби́ще; —е́цъ, бца́ cestovní skřínka.
погре́бица *f.* nadsklepí.
погреб-нóй, —óвый sklepovní; п. вóздухъ vzduch sklepovní; —óкъ, бка́ sklípek; —сти́ *v.* погреба́ть; —щи́къ, á nadsklepní (, ího *m.*); držitel sklepa vinného.
пóгребъ, a sklep; ви́нный п. vinný sklep.
погре́зиться zdáti se ve snu (мнѣ погрезилось во снѣ).
погрести́, погре́сть chvíli veslovati; 2. *v.* погребсти́.
погрози́ть кому́ pohroziti komu.
погром-и́ть, —ля́ть vojnou zpustošiti; 2. na hlavu poraziti; погрóмъ, a zpustošení, pohroma.

погруб-ить кому́ hrubství komu udělati; —ѣлый zhrubělý; —ѣть zhruběti.
погру́дно *adv.* (продава́ть) po hromadách (prodávati n. př. brambory).
по́грудь, и *f.* poprsí *Büste.*
погруж-а́льный крестъ kříž pohroužený při svěcení vody; —а́ть, погрузи́ть что́-либо, кого́ pohroužiti, pohřížiti, potopiti; п.ся p. se; п.ся въ размышле́ніе pohroužiti se v přemýšlení, v rozjímání; —е́ніе *n.*, погру́зка *f.* pohroužení, pohřížení.
погру́знуть potopiti se, pohroužiti se; -злый. [teskniti.
погрусти́ть nějaký čas truchliti n.
погрѣва́ть, погрѣ́ть trochu ohřáti; п.ся o. se.
погрѣш-а́ть, —и́ть zhřešiti; prohřešiti se; —е́ніе *n.* prohřešení, zhřešení; —и́тельный (*adv.* -но) chybný; -ость -osť.
погрѣ́шность omylnosť, vadnosť.
погря́дно *adv.* po hřádkách, po záhonech, líhami.
погряза́ть, погря́знуть uváznouti v blátě; uv. v dluzích; п. въ поро́кахъ uv. v nepravostech; погря́злый
погрязнѣ́ть zablátiti se. [uvázlý.
погуб-и́тель hubitel; -ница -ka; —и́тельный záhubný; —и́ть, —ля́ть pohubiti, zahubiti; п. вре́мя zmařiti čas; —ле́ніе *n.* zahubení.
погуда́ло *m.* houdek, šumař.
погу́дка *f.* hudení (na špatném nástroji), skřípání, vrzání; 2. žert, šprým; 3. nápěv.
погуля́ть (въ саду́) procházeti se chvíli; chvíli se veseliti; погу́ливать procházívati se; časem se opíjeti.
погустѣ́ть zhustnouti.
подав-а́ніе *n.* podávání; —а́тель podavatel; odevzdatel (psaní atd.); —а́тельская кни́га kniha podavací, kn. posílek (na poště); —а́ть, пода́ть podávati, podati; п. ру́ку p. ruku; п. го́лосъ hlas ze sebe vydati; п. го́лосъ dáti hlas, hlasovati (při volbách); п. ку́шанье podávati jídla (při stole); п. чай podávati čaj; п. про́сьбу podati prosbu; п. искъ, жа́лобу на кого́-либо podati žalobu na někoho; п. утѣше́ніе, отра́ду podati n. poskytnouti útěchu; Богъ пода́стъ! naděl Pán Bůh (žebrákovi); п.ся podati se; п.ся вперёдъ postoupiti ku předu; п.ся на за́дъ ustoupiti do zadu.
подави́ть, подавля́ть, пода́вливать trochu mačkati, pomačkati; 2. utlačiti, umačkati; п.ся umačkati se.
пода́вно *adv.* tím více.
пода́гр-а *f.* dna, podagra; —икъ, a podagrik, podagrista; —ичникъ kozínoha *Aegopodium podagraria;* подагри́ческій podagrický.
пода́ніе *n.* (рукъ) podání.
подар-е́ніе *n.* obdaření, obdarování; —е́ньице *n.* dáreček; —и́ть кому́ что́-либо darovati někomu něco.
пода́р-окъ, рка (*dem.* —очекъ, чка) dar, dárek; п. кре́стнику vázané (dítěti do vínku od kmotra); п. въ день рожде́нія dar k narozeninám; получи́ть что въ п. obdržeti něco darem; дать кому́ что въ п. dáti někomu něco darem; —очный darovaný.
пода́тель dárce, darovatel; 2. podatel *v.* подава́тель; -ница *f.*
пода́т-ливый, —ный povolný, ústupný, kdo se podá; -ость -osť.
по́дать, и daň (berně); плати́ть по́дати platiti n. odváděti daně; податно́й, а́я, о́е berničný.
пода́ть (*praes.* подаю́, *fut.* пода́мъ) podati *v.* подава́ть.
пода́ч-а *f.* podání; 2. п., *dem.* —ка darované jídlo (z přátelství poslané).

подаяніе *n.*, подава́ніе **podávání**; 2. п., мíлостыня **almužna.**

под-бáвить, —бавля́ть **připojiti**, **přidati**; —бáвка *f.* **připojení**; **přídavek**; —багóрщикъ **tovaryš rybáře s hákem** (*v.* багрúльщикъ); —бáгреникъ, а **malý hák rybářský**; —бáлочникъ **podpor**, **břevno podporné.**

под-бивáть, —бúть (*fut.* подобью) **podraziti** (spodem); 2. **podšívkou opatřiti**; 3. **podkládati prkny**; 4. **poštívati**, **štváti proti komu**; п.ся къ кому́ **cpáti se n. dráti se n. dotírati se k někomu**; —бúваніе *n.* **podšívání šatů**; **podkládání prken**; **štvaní**, **poštívání**; —бúвка *f.* **podšívka u šatů**; —бúвной **podšívkový.**

подбир-áльщикъ, а, —áтель **sběratel**; — áніе *n.* **sbírání**; sb. záhybů, **nasbírání**; **podmítání** n. **podbírání karet** (ve falešné hře); —áть, **podobráti sbírati něco**; 2. **obrnouti**, **vyh.**, **vykasati šaty**; 3. **shrnouti** n. **stáhnouti plachty**; 4. **podbírati** n. **podmítati karty** (ve falešné hře); п.ся къ кому́, къ чему́ **plížiti se ke komu**, **k čemu**; — óха *m. et f.* **poberto.**

подблю́д-никъ, а **podmisník**; —ный **pod mísou**; -ая пѣсня **píseň podmisečná.**

подбóй, я **podšívka k šatu**; 2. **podrážení bot**; 3. **podkládání**, **pobíjení prkny**; —ка *f.* **kovadlinka**; 2. **podkládané prkno**; —ный **podkladací**; —щикъ, а **kdo podráží boty.**

под-болтáть, — бáлтывать **přimíchati něčeho**; —бóлтка *f.*

подбóр-а *f.* **provázky na kraji nevodu rybářského**; —ка *f.* **stropnice** (trámy); —ный **podkladný**; -ыя кáрты **podmítané** (falešně **podložené**) **karty.**

подборóд-никъ, а podbradník (u koní); —окъ, дка, *dem.* —очекъ, чка **podbradek.**

подбóрщ-икъ **shledavatel**; **rozdělovatel**, **rozvrhovatel**; -ица *f.* -ka.

подбóръ, а **sbírání**, **shledávání**; 2. **stropnice**; 3. **podpatek u bot**; 4. **podmítání** (falešné **podkládání**) **karet.**

под-бочéниться, —иваться **podložiti si boky**; —брéжіе *n.* (crk.) **podbřeží**, **pobřeží**; —бривáть, —брúть **podholiti** (vousy); (prost.) **okrásti**; —брóсить, —брáсывать **podvrhnouti**, **podhoditi**; п.ся р .se.

подбрю́ш-ина *f.* **podbřišek**, **podbřiší**; —никъ, а, —ный рéмень **podbřišník**; —ный **podbřišný.**

под-бутылочникъ, а **podkladek pod lahvici**; —бѣгáть, —бѣжáть **přiběhnouti**; —бѣлúть, — бѣливать **podbíliti**, **přebíliti**, **částečně obíliti**; п. **сметáною podliti smetanou**; —бѣлка *f.*, —бѣлéніе, —бѣливаніе *n.*; —бѣлъ, а **podběl**, **podkovka** *Tussilago*; —валúть, —вáливать **podvaliti**; п.ся р. se; —вáлъ, а **podval domu**, **přízemek**, **přízemí**; 2. **sklepení domovní**, **klenutina sklepová**; —вáльный этáжъ *v.* подвáлъ; п. вóздухъ **vzduch sklepový**; —варúть, —вáривать **ovařiti** (znova); 2. **svařiti** (železo); — везтú (—везý) *v.* **podvozíti**; —вергáть, —вéргнуть (чему́) **podvrhnouti**, **podrobiti něčemu**; п.ся р. se; п. кого́ пúткѣ, **истязáнію vzíti koho na skřipec**, **do mučírny**; —вéрженный **podvržený**, **podrobený**; —вернýть, —вёртывать **podložiti**, **podstrčiti.**

пóдвесель, подвеселькóмъ *adv.* **podnapilý**, **načuknutý** (má špičku).

под-веселúть, —веселя́ть **koho trochu opojiti**; п.ся **podnapiti se**; —вестú, —вéсть (—ведý) *v.* **подводúть**; —вздóхи, овъ *pl. m.* **slabiny**, **tříslo**;

adj. —вздóшный; —вива́ть, —ви́ть podvinouti, podvíjeti; kudrlinky n. kučery dělati (ve vlasích); п.ся къ комý lichotiti se n. lízati se k někomu; —ви́вка *f.*, —вива́ніе *n.* podvíjení.

подвиг-а́ніе, подви́гиваніе *n.* pomknutí, postrkávání; —а́ть, подви́нуть pohnouti, pomknouti, postrčiti něčím.

пóдвигъ, a pohyb, hnutí; skutek; ри́царскій п. rytířský skutek n. čin.

подвиж-никъ bojovník, zápasník (za něco); horlitel, zastánce něčeho; —ность pohybnosť, pohyblivosť; 2. (star.) horlivosť, ochotnosť; —ный horlivý.

подвижны́й (-óй), áя, óe pohybný, pohyblivý; п. мостъ skladací most; -ы́е прáздники nestálé svátky; -áя войскá pohybné vojsko.

подвиз-áлище *n.* (star.) zápasiště; —áніе *n.* zápas, půtka; —а́ть hnouti, pohnouti čím; 2. povzbuditi k čemu; п.ся pohnouti se; п.ся проти́въ чегó zápasiti s čím, bojovati proti něčemu.

подви́нуть *v.* подвигáть.

под-ви́ть *v.* подвивáть; —вла́стіе *n.*, —вла́стность poddanství, poddanosť, podrobenosť; —вла́стный poddaný, podrobený; —вóда *f.* přípřež (ku potřebě vojenské); 2. povoz selský, fůra; —води́ть, —вести́, —вéсть předvesti n. přivesti koně jezdeckého; 2. tajně přivesti (zloděje); 3. podložiti (trám); podezditi; п. домъ подъ крáшу přivesti dům pod střechu; п. подъ что přivesti (pod stejné pravidlo atd.); připodobniti čemu.

подвóд-ка ртýти *v.* навóдка; п. строкъ vyrovnání řádků; —ный podvodní (pod vodou); п. кáмень podvodní kámen; -ая часть корабля́ podvodní část korábu; 2. -ая лóшадь кůй formanský; кůй припрéжный; -ая повúнность povinnosť ku přípřeži; —чикъ, a forman; držitel přípřeže, přípřežník.

подвóдъ, a tajné přivádění; 2. подпóдвое *adv.* po dvou. [val (trám).

под-возúть, —везти́, —вéзть přivážeti. dovážeti; п.ся пр. se, dov. se; —вóзный привéженый, довéженый; —вóзчикъ dovažeč; —вóзъ dovoz (potravy); —вóй, я podvoje (u dveří); —волóка, пóдволока *f.* půda, podkroví; *adj.* пóдволочный; —волóчь, —волáкивать přivleci pod něco; п.ся пр. se; podlezti.

подвóрное *n.* (star.) podvorné, daň domovní.

под-воротить, —ворáчивать podvaliti; п.ся p. se; —воротня *f.* podvrateň, podvoj (pod vraty).

подвóрье *n.* podvoří, dvůr klášterský (dvůr klášteru náležící).

под-вóхъ, a tajný, zlý úmysl; —ви́сить, —вышáть trochu zvýšiti; —вéвать, —вéять váti, převívati, opálati (obilí); —вéдомственный podřízený; -ость -osť; —вéнéчный svatební, oddavkový; -ое плáтье svatební roucho, sv. šaty; -ое кольцó svatební prsten; п. вуáль závoj svatební; —вéсить, —вéшивать podvěsiti, přivěsiti spodem; —вéска, *dem.* —вéсочка, пóдвéсъ, и *f.* přívěsek; —вéтренный podvětrní; —вязáніе *n.* podvázání; —вязáть, —вя́зывать podvázati, podvazovati; п.ся чéмъ ovázati se něčím.

пóдвязи, ей *pl. f.* trámy k lešení; stěníře.

подвя́з-ка *f.* podvázání; 2. п., *dem.* —очка podvazek (k punčoše); 3. podvázka *Suspensorium*; —никъ trám k lešení; —очный podvazkový; —нвать *v.* подвязáть.

под-га́дить pokaziti něco; —га́лстучникъ pásek pod nákrčníkem; —гиба́ть, подогну́ть podehnouti; п. подъ себя́ но́ги podložiti si nohy; п. zahnouti, zahrnouti, ohrnouti (kraj sukně); п.ся zahrnouti se, vyhrnouti se; —гибно́й, а́я, о́е ohrnutý, za-, vy-; —гла́зный podoční; —гла́зье *n.* podočí; —глода́ть, —гла́дывать podhlodati, spodem ohlodati; —гля́дчикъ, а číhal; *f.* -чица; —гля́дывать, —глядѣ́ть за чѣмъ, за кѣмъ podhlížeti; číhati na něco; —гни́ть, —гнива́ть podhnívati; —гнѣ́та *f.*, —гнѣ́тъ, а podpal (do kamen); 2. podnět k něčemu; —гнѣти́ть, —гнѣща́ть podpáliti, podnítiti, povzbuditi; —говори́ть, —гова́ривать къ чему́ přemlouvati koho k něčemu; —гово́рщикъ přemlouvač (*f.* -щица); —гово́ръ, а přemlouvání koho, nabádání, poštívání; —голо́вокъ, вка podhlavek, skřínka pod podušku (pod podhlavničku); —голо́вье *m.* (star.) pomocník celníka; —го́нка *f.* přihnání n. příhon dobytka; —гоня́ть, подогна́ть podehnati, podháněti pod něco; 2. přihnati; 3. (u krejčů, tesařů) přiměřiti k čemu, přispůsobiti; —гора́ть, —горѣ́ть podhořívati, podhořeti; —го́рный podhorský, podhorní; —горо́дный pod (t. před) městem položený; —го́рье *n.* podhoří; —горѣ́лый podhořelý; —горю́ниться, —горю́ниваться seděti zamyšlen s podepřenýma rukama; —гото́вить, —готовля́ть přichystati, připraviti, přihotoviti; —греба́ть, —грести́, —гре́сть shrabati, -ávati; 2. přiveslovati; —гру́дный podhrudní, podprsní; —гру́докъ, дка podprsí; 2. lalok (volský); —гу́зокъ, зка podřitek, plínka pod dětskou řiť; —гуля́ть, —гу́ливать, —гульну́ть podnapiti se; —густи́ть, —гуща́ть zhustiti, zahustiti; п.ся z. se; —гуще́ніе *n.* zhuštění.

поддав-а́льщикъ, а kdo v parní lázni polévá horké kameny vodou, aby páry přibývalo; —а́ніе *n.* poddávání; 2. polévání horkých kamenů vodou (v parní lázni); —а́ть, подда́ть poddati, poddávati; 2. polévati horké kameny vodou (v parní lázni); 3. dáti k přebití (ve hře v karty n. v dámu); —ки́, о́въ *pl. m.*; игра́ въ п. hra na vytloukanou (ve hře v dámu); игра́ть въ п. hráti vytloukanou; подда́вочная ша́шка dáma vytloukavá.

под-да́кивать *v.* подта́кивать; —да́лбливать *v.* поддолби́ть.

подда́н-никъ, а (crk.) poddaný člověk; —ническій poddanský; —ничество, —ство poddanství.

по́дданный poddaný *(adj. et subst.)*.

по́ддатень, тня *m.* (star.) pomocník, příručí.

под-да́ть *v.* поддава́ть; —да́ча *f. v.* поддава́ніе; —двига́ть, —дви́нуть podstrčiti; п.ся p. se; —дерга́й, а́я kacafírek (kdo má kabátek s krátkými šosy); —дёргать, —дёргивать podhrnouti; ohrnouti n. vyhrnouti šaty; п.ся ohrnouti se (-аніе *n.*); —держа́ніе *n.* podporování někoho; zachovávání n. udržování něčeho (zdraví); —держа́ть, —де́рживать (больна́го) podporovati; 2. zachovávati, udržovati (zdraví atd.); 3. přispívati komu, pomáhati komu; п.ся podporovati se; —доброхота́ть (prost.) pod rouškou ochotnosti někomu uškoditi; —долби́ть, —да́лбливать poddloubati, spodem vydloubati; —до́нникъ, —до́нокъ, нка, —до́нъ, а poddenek (tácek pode

dno nádob); —дувáло, *dem.* —дувáльце *n.* dmuchadlo, dmychací přístroj; dmuchárna; —дувáть, —дýть poddouti, spodem dmuchati; 2. poštívati; —дýжный *v.* подключичный; —дýмки, овъ *pl. m.*, —дýмье *n.* čas topení (kdy se ve světnicích topí); —дьяконъ, —дьякъ, а (vподiáконъ) podjahen; —дьвáло *m.* poberto (zloděj); —дьвáние *n.* okrádání koho; —дьвáть, —дѣть подъ что poddívati (vzíti pod oděv); 2. п. у кого что vyfouknouti (t. vzíti) někomu něco; —дѣвка *f.* spodní oděv; 2. kamizola, kazajka.

поддѣл-ать, —ывать podstrčiti spodem; 2. falšovati, po někom dílo napodobiti, padělati; п.ся под кому lichotiti se k někomu; —ка *f.*, —ание *n.* falšování, padělání něčeho.

поддѣль-ный falšovaný, padělaný; —щикъ, а falšovatel, padělatel; —щица -lka.

поденка *f.* jepice *Ephemera* (hmyz).

поденникъ, а denník, denní zápisky.

подён-но *adv.* denně, každodenně; —ный denní, každodenní; -ая рабóта denní práce; -ая плáта denní plat; —щикъ, а nádeník; —щина *f.* denní práce, denní úkol; —щица nádennice.

подёрг-ание, —иваніе škubání, trhání; п. членовъ škubání n. trhání v údech; —ать, —ивать что škubati, trhati; меня —иваетъ škubá mi v těle, mám trhání v údech; подёрнуть potáhnouti se (škraloupem, ledem atd.).

подерж-áние *n.* užívání (t. delší podržení) něčeho; —áть что-либо (нѣсколько дней) podržeti něco (několik dní); п.ся р. se; подéржанный opotřebovaný; obnošený; -ое плáтье obnošený oděv.

подéст-но (покупáть бумáгу) po knihách (kupovati papír); *adj.* —ный.

подешев-ѣлый oblacinělý; —ѣть oblaciněti.

поджáр-ение *n.* osmažení; —истый osmažený, opečený; —ить, —ивать osmažiti, opeci (na hnědo); п.ся o. se; —ый zhubenělý, zhublý (v těle).

под-жáть *v.* поджимáть; —желýдочный podžaludeční; -ая желѣзá žláza p., slinice *Pankreas*; —жéчь, —жигáть, podpáliti, zap., zažíci, podnítiti; 2. poštívati, podněcovati; —живóтникъ podbřišník (řemen u koní); 2. rána do břicha; —живóтье *n.* podživotí, podbřiší; —жúга *m. et f.* podněcovatel, poštěvač; -ka; —жúгание *n.* podpalování; podněcování, poštívání; —жигáтель *v.* поджúга; 2. žhář, palič; -ница -ka; —жигáтельство žhářství, paličství; —жиданіе *n.* očekávání; —жидáть (кого къ себѣ) očekávati k sobě někoho; — жимáть, —жáть нóги skrčiti nohy pod sebe; п. хвостъ svinouti ocas; —жóга *f.* podpal (do kamen); 2. žhářství; 3. poštěvač, podněcovač; —завóдскій k závodu (k továrně) připojený; —задóрить, —задóривать poštívati; —закóнный zákonu podrobený; —затúлокъ, лка šíje (místo pod týlem); —затúльникъ, а vrkoč, drdol (v zadu na šíji); 2. zášíjek (rána); —земéлье *n.* podzemí, podzemní chodba, jeskyně; —земéльный, —зéмный podzemní; —зирáть koho (star.) podzírati, podezřívati koho; —зóрный pozorovací; -ая трубá dalekohled *Teleskop*; -ая бáшня pozorovací věž, strážná věž, hlídka, hláska; —зóрщикъ, а vyzvědač; —зóръ, а pozorování; vy-

звíдání nepřátel; —зрѣть *v.* подзирáть; —зывáть, подозвáть (*fut.* —зовý) zavolati; přivolati koho; vyzvati koho.

подивизíйно *adv.* (vojen.) po divisích.

подивíться (подивовáться) чемý podiviti se.

подирáть, подрáть (зá волосы) poškubávati, popotahovati; мená по кóжѣ подирáетъ, морóзъ по кóжѣ подирáетъ mrazí mě; отъ жáры подрáло дóску horkem prkno puklo.

подúръ, а (crk.) dlouhá říza starozákonních kněží.

под-кáлывать *v.* подколóть; —канцелярúстъ, а podkancelářský; —кáпокъ, пка kápě ženská *Capuchon*; 2. n., —кáпъ, а *v.* камилáвка; —кáпывать *v.* подкопáть; —кáрмливать *v.* подкормúть; —катáть, —кáтывать, —катúть, —кáчивать spodem přivaliti, podvaliti; —кáшивать *v.* подкосúть; —квáсить, —квáшивать podkvasiti; —кидáть, —кúдывать, —кúнуть podhoditi, podvrhnouti; п. кому младéнца podvrhnouti komu dítě; п. подмётку подъ сапогú podraziti (boty); —кúдка, —кúдываніе *n.* podhození; —кидновáя, áя, óе (-óе письмó) podhozený, podvržený (-é psaní); —кúдышъ, а, *dem.* —кúдышекъ podmetek, podvržené n. podložené n. podstrčené dítě.

пóдкладень, дня, подклáдышъ, а vejce do cizího hnízda zanešené.

подклáд-ина *f.* podložek, podkladek; —ка *f.* podšívka (do šatu); —очный podšívkový; -ая матéрія látka podšívková; —ывать *v.* подложúть; подклáдъ, а podložení; podklad, -ek; *v.* подклáдина, пóдкладень.

под-клáсть *v.* подложúть; —клевáть, —клёвывать sezobati (co bylo nasypáno); —клéить, —клéивать podlepiti; —клéйка *f.*, —клéиваніе *n.* podlepení; —клонúть, —клонúть (головý подъ мечъ) položiti hlavu pod meč; п. главý (crk.) položiti hlavu kam; —клѣть, а přízemek, přízemí (v domě); 2. špižírna; —ключúчный pod klíční kostí; —ключникъ, а podklíčník; —кóва *f.* podkova; —кованіе *n.* podkování (koní); —ковáть, —кóвывать podkovati (koně).

подкóв-ка *f.* podkovka, podkůvka; 2. podkování koní; —никъ, а podkovka *Hippocrepis* (rstl.); —ный podkovní; п. гвоздь podkovák; —очка *f.* (*dem.*) podkůvka; —ывать *v.* подковáть.

подково-обрáзный podkovovitý; —нóсъ, а podkovník, podkovonos *Rhinolopus* (netopýr).

под-ковырять, —ковырúвать, —ковырнýть spodem obrati; —кóжный podkožní; -ая водáнка podkožní vodnatost; —колотúть, —колáчивать podraziti něco; п.ся p. se; —колóть, —кáлывать spodem štípati n. kláti; —колѣнный podkolenní; —колѣнокъ, нка podkolenek, obyb pod kolenem; —копáть, —кáпывать podkopati, podkopávati; —кóпный podkopní; —кóпщикъ podkopník; —кóпъ, а podkop; дѣлать —кóпы dělati podkopy; —корéнный podkořenní; —кормúть, —кáрмливать krmiti (drůbež); —косúть, —кáшивать podkositi; —кóсокъ, ска podvlasek; falešný vrkoč; —кóсъ, а pokosená n. posečená louka; 2. (u tesařů) podpěra, trám podpěrný; —крáдкою *adv.* pokradmu, kradí; —крáдываться, —крáсться přikrásti se někam; —крапúвница *f. v.* korodějka (pták); —крáсить, —крáшивать trochu obarviti; natříti barvou; —крáшиватель potěrač; —крéстная зáпись, присяжный листъ příseżný list.

под-крути́ть,--кру́чивать pevněji skroutiti, ukr.; —кры́ліе *n.*, —кры́лище *n.* podkřídlí; п. горы́ podpatí hory; 2. ochrana, záštita; —кры́льный podkřídelní; —крѣ́па *f.* podpěra, podstavec; —крѣпи́ть podepříti; upevniti; sesiliti (armádu); —крѣпле́ніе *n.* podepření; upevnění; sesilení (vojska), podpora (armádě); —кулика́ть podnapiti se; —купа́ніе *n.* podkoupení někoho; —купа́ть, —купи́ть podkoupiti někoho, podplatiti; п.ся podkoupením n. podplacením chtíti něčeho dosáhnouti; —купно́й, а́я, о́е podkupný, podplatitelný; (-а́я душа́ -ná duše).

по́дкупъ, а podkup, podplacení.

под-ку́стная трава́ *v.* мушка́тница; —лага́ніе, —кла́дываніе *n.* podkládání; —лага́ть,—кла́дывать podkládati *v.* подложи́ть; —ла́дить, —лаживать laditi (dle jiného nástroje hudebního), podladiti; п. кому́, п.ся къ кому́ říditi se dle někoho; někomu k libosti něco činiti; —ла́за *m. et f.* podleza *m. et f.*, podlízavec *m.*; —avá *f.*, podlízalka;—ла́зникъ,а(star.) honec zvěře; —ла́зъ, а *v.* подла́за; 2. (star.) *v.* лазея́; —ла́мывать *v.* подломи́ть; —ласка́ться, —ла́скиваться къ кому́ lichotiti se k někomu; —лёдный pod ledem.

подлеж-а́ніе *n.* příslušnost; —а́тельный podmětný, subjektivní; -ость -osť; —ать podlehati; э́то не —и́тъ сомнѣ́нію to nepodlehá pochybnosti; п. како́му-либо вѣ́домству podlehati nějaké pravomocnosti; —а́щій, ая, ее (чему́) podlehající; podrobený něčemu; п. отвѣ́ту odpovědný; въ дополне́ніе —а́щей статьи́ k doplnění příslušného článku.

под-ле́карь *v.* подлѣ́карь; —лести́ться *v.* подольсти́ться; —лета́ніе *n.* přilétání; —лета́ть přiletati; —летѣ́ть přiletěti, přilítnouti.

подле́цъ, á podlec, podlý člověk, padouch, ničema.

под-ле́чь (подъ мостъ) lehnouti pod něco (pod most); —леща́ться *v.* подольсти́ться; —лива́ніе *n.* podlívání; —лива́ть, —ли́ть (*fut.* подолью́) podlívati, podliti; přiliti; п.ся p. se; —ли́вка *f.* podlití, podlívka; 2. omáčka pod masem; 3. malta (karb); —ливно́е колесо́ kolo mlýnské na spodní vodu, spodák (kolo podlivné); —ли́вочникъ, а omáčník, nádoba na omáčku; —лиза́ть, —ли́зывать slízati, olízati.

по́длин-никъ, а originál něčeho; prvopis; původní kus; —ность originálnosť, prvotnosť, původnosť, pravosť; —ный (*adv.* —но) originální, prvotní, původní, pravý.

под-липа́ла *m. et f.* úlisník, lichotník, pochlebník; -nice; —липа́льство úlisnosť, lichocení, pochlebenství; —липа́ть, —ли́пнуть podlepiti, podlípnouti; 2. п. къ кому́ lichotiti se, lízati se ke komu, pochlebovati komu; —ли́тіе *n.* podlití, přilití; —ли́ть *v.* подлива́ть.

по́дличать podle jednati, podle si počínati.

под-ло́бный pod čelem jsoucí; —ло́бье *n.* podčelí, místo pod čelem; смотрѣ́ть изъ —ло́бья mračiti se, škarediti se; —ло́гъ, а, обма́нъ podvod; —ложе́ніе *n.* podložení; —ло́женный podložený; —ложи́ть podložiti.

подло́ж-ница *f.* souložnice *v.* нало́жница; —ническій, ая, ое, —ничій, ья, ье podvodnický, podvodný; —но *adv.* podvodně, lživě; —ность podvodnosť, lživosť; —ный podvodný, lživý.

под-лóкотникъ, a podloktí, loktík, ohyb loketní; 2. nášivka na loket (na šatech), podloketník; —ломи́ть, —ла́мывать podlomiti, podlamovati; spodem ulomiti; п.ся podlomiti se; ледъ —ломи́лся подъ нимъ led se pod ním prolomil; —лопа́точный podlopatečný.

по́длость podlost.

подлу́нный pod lunou n. pod měsícem jsoucí.

по́длый, ая, oe podlý.

по́длѣ *prp. c. gen.* dle, podle; онъ живётъ п. меня́ (во́здѣ меня́) on žije vedle mne (blízko mne).

под-лѣзáть, —лѣзть podlézti; п. къ кому́ podlízati k někomu; —лѣка́рь, я podlékař; *adj.*—лѣкарскій;—лѣпи́ть, —лѣпля́ть podlepiti; —лѣсникъ, a kopytník, *Asarum* (rstl.) *v.* копы́тень, -тникъ; —лѣсничій, аго, *m.* podlesničí,ího *m.*; —лѣсокъ, ска mladý les; 2. violka psí n. lesní (podliska) *Viola canina*; —лѣсье *n.* podlesí.

подля́нка *f.* podlá ženština.

подмáз-аніе *n.* podmazání; —ать, —ывать podmazati, spodem namazati; п. колёса namazati kola; какъ подмáжешь, такъ и всё гла́же пойдётъ kdo maže ten jede.

под-малевáть, —малёвывать přemalovati, přebíliti; —маня́ть, —ма́нивать přivábiti, přilouditi; 2. п. къ чему́ přemluviti n. svesti n. zavesti koho k čemu; —ма́нка *f.*, —ма́нъ, a svedení; —ма́нщикъ, a svůdce; —ма́нщица svůdkyně; —марéнникъ, a svízel, syřiště *Galium* (rstl.); —ма́слить, —ма́сливать máslem n. olejem potříti n. namazati; 2. п. кого́ либо podmazati někomu, podplatiti n. uplatiti koho; —мастéрье *m.* továryš řemeslnický; —махну́ть, —ма́хивать odfouknouti n. smesti prach, oprášiti; —мáчивать *v.* podmočíti; —мáщивать *v.* podmostíti; —мерзáніе *n.* přímrazek, mrazík; —мерзáть, —мёрзнуть začíti trochu mrznouti; —мёрзлый podmrzlý;—мести́, —мéсть, —метáть odmesti, podmesti; 2. smesti dohromady; 3. —метáть, —мётывать podvrhnouti; podložiti (dítě atd.); —метáльщикъ, a zametač; -ица *f.* -ка; —мётка *f.* podrážka (pod boty); —мётный podvržený; -ое дитя́ *v.* подки́дышъ, подмётышъ; -ое письмо́ hanopis, hanlivý n. potupný spis (běhlý list); —мётчикъ (письмá) pisatel hanopisu; -ица *f.*; —мётышъ a podložené n. podvržené dítě *v.* подки́дышъ; —мигивать, —мигну́ть míhati n. mžikati n. mrkati očima; —минáть, —мя́ть rozšlapati nohama; —мóга *f.* podpora, pomoc (до́брый сынъ п. отцу́); —могáть, —мóчь pomáhati komu, podporovati koho; —можéніе *n.* pomoc; —мóжный podporný, podporovací; -ое вóйско pomocné vojsko, posilky *pl.*; -ыя дéньги peníze na podporu; —мокáть, —мóкнуть podmokati; —мóклый podmoklý; —молодúть, —моля́живать trochu zmladiti; 2. do kvašení přivesti; —морóзить, —моражívать dáti na mráz; 2. začíti mrznouti; на дворѣ —мора́живаетъ venku začíná mrznouti; —москóвная, ой *f.* statek pod Moskvou; —мостúть, —мащивать lešením podepříti; п.ся po lešení vylezti nahoru; —мостки́, óвъ lešení; 2. nástavek k lavici, kde se spí; —мóстье *n.* podmostí; —мочúть, —мáчивать podmočiti; п.ся p. se; —мывáть, —мы́ть podmývati, podmyti; umyti podlahu; 2. spodem spláchnouti; —мы́вка *f.*, —мы́въ, a, —мываніе *n.* podmývání; umytí po-

dlahy; 2. spláchnutí; —мы́зокъ, зка dvůr nedaleko letního sídla (*v.* мы́за); —мы́ле *n.* mydliny *pl.*; —мы́шка *f.* podpaždí; —мы́шковый podpaždní; —мѣна *f.*, —мѣнѣ́ніе, —мѣ́ниваніе *n.*, —мѣнъ, а podstrčení, tajné vyměnění; —мѣня́ть, —мѣня́ть, —мѣ́нивать podstrčiti, tajně vyměniti; п.ся podstrčiti se; —мѣнный podstrčený; —мѣнщикъ, а podstrkovač; -ица *f.* -чка; —мѣси́ть podmísiti, přimísiti (mouky do těsta); —мѣска *f.*, —мѣсъ, а přiměsek (mouky).

подмѣсь, и *f.* přísada (nepravé látky do pravé); чай съ подмѣсью čaj s přísadou (t. falšovaný); 2. ligatura, přísada n. příměs kovu.

под-мѣ́тить, —мѣча́ть что spozorovati něco tajně; п. у кого что pochytiti něco od někoho; —мѣ́шáть, —мѣ́шивать (водú въ винó) přimíchati, přimě̌sovati (vody do vína); п.ся př. se; —мя́ть *v.* подминáть; —нáрье *n.* místo pod palandou n. pod pryčnou (*v.* нáры); —карáдъ, а, —нарáдье *n.* podsázka; —наслѣ́дникъ, а poddědic; —начáлie, —начáльство podřízenosť; —начáльный podřízený; —небéсная, ой *f.* svět (celý svět pod nebesy); —небéсный podnebesní; —небéсье *n.* podnebesí, parokruh, atmosféra; —нéбье *n.* podnebí, patro (v ústech); — нéбныя бýквы hlásky podnební *Palatales*; —несéніе *n.* přednešení n. podání něčeho; —нести́, —нéсть (что-либо) přednesti, podati něco (čaj, víno, хлѣбъ, сóль); —нимáть, —ня́ть pozdvihnouti, vyzdv.; —ня́ть шумъ, крикъ, смѣхъ zdvihnouti šum, křik, smích; п.ся zdvihnouti se, pozdv. se; —нялся вѣтеръ zdvihl se vítr; —новúть, —новля́ть obnoviti; -влéніе *n.*; -влéнный; —ногóтная, ой *f.* veliká tajnost, tajemství (= pod nehtem); —нóжie *n.* podnoží; —нóжка *f.* podnožka (stolička; stupátko; podnožní koberec při oddavkách); —нóжный podnožní; п. кормъ píce na které se dobytek sám pase na louce; -ая тóчка podnožník *Nadir v.* надúръ; —носúть *v.* поднести́; —нóсъ, а, *dem.* —нóсецъ, сца tác pod čaj; *adj.* —нóсный; —нóщикъ, (—нóсчикъ) a přinášeč, pomocník sklepníkův; —ня́ть (—нимý) *v.* поднимáть.

нóдо *praep.* (*v.* подъ) pode (pod); нóдо мною pode mnou; нóдо лóдомъ pod ledem.

подобáть; —áетъ намъ sluší n. náleží nám; —áло.

подóб-енъ, бна (crk.) první verš, dle něhož zpívají se i druhé; —иться (—люсь, —ишься) кому́ připodobiti se komu; —ie *n.* podobnosť; по —ію Бóжію k podobenství božímu; —никъ, а (crk.) napodobitel; —но *adv.* podobně; —ный, ая, ое (—енъ; —на, —но) кому́ podobný (—бен, —бна, —бно) komu (сынъ п. отцý); 2. (crk.) náležitý.

подоблачный podoblačný.

подобостráст-ie *n.* podlízavosť, patolízalství; —ный, *adv.* —но podlízavý.

подобрáть sebrati *v.* подбирáть.

подов-йкъ, á podkladek (kámen položený co zák ad pod kamna); —óй, áя, óе nístějový (*v.* подъ).

подо-г нáть přihnati, podehn., *v.* подгонáть; —гнýть *v.* подгибáть; —грѣвáть, —грѣ́ть přihřáti.

пододѣ́яльникъ, а prostěradlo (pod přikrývkou).

подо-ждáть počkati chvilku; —жжéніе *n.* zapálení, zažžení; —звáніе *n.* zavolání; —звáть *v.* подзывáть; —зрúтельный podezřelý; —зрѣ́ваніе *n.* podezřívání; —зрѣвáть кого́ въ чемъ

подезрѣ́вати koho; —**зрѣ́ніе** *n.* **podezření**; —**зрѣ́ть, подзира́ть** (u myslivců) **spatřiti zvíře v brlohu.**

подо́й, я, удо́й výdoj, výtěžek z dojení; —**никъ, а,** *dem.* —**ничекъ** dížka k dojení, dojačka; —**ный** dojicí.

подойти́ *v.* подходи́ть.

подок о́н-никъ, а, —ница *f.*, —**окъ, ика podokennice**; —**ный podokenní.**

подо́лье *n.*, **подо́лъ, а podolí, podol** (pata hory).

подо́локъ, лка, подо́лъ, а podolek (dolní kraj šatu).

подо́ль-никъ, а lem u roucha mešního; —**ній, яя, ее, —ный, ая, ое, подго́рный podhorský.**

подо-льсти́ться, —льща́ться къ кому́ lichotiti se k někomu.

подома́шнему *adv.* po domácku.

подоме́трь, а krokoměr, stopoměr.

подо́н-ки, овъ *pl. m.* kvasnice; **usedlina na dně**; —**ный, —очный kvasničný.**

подопле́-ка *f.*, —**чье** *n.* podoplecí (bavlněná podšívka u selské košile).

подо-прѣ́ть, —прѣва́ть spařiti se (potem se zkaziti); —**прѣ́лый spařený**; —**рва́ть do povětří vyhoditi** *v.* **подрыва́ть.**

подора́льное, аго *n.* (star.) **poplužné** *v.* **поплу́жное.**

подоро́ж-ная, ой *f.* **cestovní list**; —**никъ, а strnad** *Emberiza* (pták); 2. **jitrocel** *Plantago*; —**ный cestovní.**

под-орѣ́шникъ kopytník *v.* **подлѣ́сникъ**; —**о́са, —о́сь,** и *f.* **krátká srst na kožichu**; —**о́сина, —о́ска kování pod nápravou**; —**оси́новикъ** *v.* **оси́новикъ.**

подо́слан-ецъ, нца tajné poslaný člověk, zvěd, špehýř; —**ный** *adj.*

подо-сла́ть, подсыла́ть tajně vyslati; —**спѣ́ть, —спѣва́т v pravý čas přispěti**; —**стла́ть, подстила́ть podestlati, podstýlati, podložiti**; —**ткáть, —ткну́ть** *v.* **подтыка́ть.**

подотвѣ́тный odpovědný.

подо́х-лый (скотъ) **zdechlý**; —**нуть zdechnouti, pojíti** (o dobytku).

подо́шв-а *f.* **podešva, podšev**; п. горы́ **pata hory**; —**енный podešvový**; **-ая ко́жа podešvice**; **-ое колесо́ spodák, kolo na spodní vodu.**

под-пада́ть, —па́сть къ кому́ padnouti na někoho, (přivinouti se k někomu); п. **подъ чей-либо гнѣвъ něčí hněv na sebe uvaliti**; —**па́ивать** *v.* **подпои́ть**; *v.* **подпои́ть**; —**пали́ть, —па́ливать spodem připáliti**; —**па́лка** *f.* **jíška, pražená mouka** (do polívky); —**па́рина** *f.* **odřenina u koní**; **sadmo**; —**па́рить, —па́ривать dusiti maso**; —**па́рный dušený**; —**па́рывать** *v.* **подпоро́ть**; —**паха́ть, —па́хивать podorati**; —**пахну́ть, —па́хивать vysmejčiti** (pokoj); —**пёка** *f.* **spodní kůrka**; —**пека́ть, —пе́чь spodem opeci**; —**пере́ть podepříti** *v.* **подпира́ть**; —**пёрка** *f.* **lopatka** (na mlýnském kolu), **svorec**; —**пе́стиковый podpestíkový** (v rostl.); —**печа́тать, —печа́тывать dotisknouti, tiskem doplniti**; —**пе́чекъ, чка podpecek, místo pod pecí**; —**пива́ть, —пи́ть trochu se podnapiti** (онъ по́рядочно —**пи́лъ**); —**пили́ть, —пи́ливать spodem opilovati**; —**пи́локъ, лка,** *dem.* —**пи́лочекъ, чка piliník, -íček**; —**пира́льный, —пира́тельный podpírací**; —**пира́ніе** *n.* **podpírání**; —**пира́ть** (—**пере́ть**) **podpírati**; —**писа́ніе** *n.* **podepsání**; **podpis**; —**писа́тель podpisatel**; —**писа́ть, —пи́сывать что-либо**, п.ся на чёмъ **podepsati něco, podepsati se na něčem**; п.ся на что **podepsati se, subskribovati**; —**пи́ска** *f.* **podpis**; 2. **podpiska, subskripce**; **předpla-**

cení, *Abonnement*; —писнóй, áя, óe podepsaný; —пúсчикъ (—пúщикъ) podpisatel (subskribent, abonnent).

пóдпись, и *f.* podpis.

под-плавúльщикъ, a záškodník, pomahač tavířský; —платúть, —плáчивать spodem záplatovati; —плéта, —плетáло *m.* pletichář, podvodník; —плестáть, —плéсть podplítati; 2. podraziti komu nohu; 3. pletichy dělati; někoho podváděti; —плывáть, —плы́ть (подъ мостъ) podplouti, plouti n. př. pod most; —плясáть, —плáсывать (подъ мýзыку) dle hudby tancovati; —пóйть кого́ trochu opojiti někoho; —ползти́, —пáлзывать podlezti; podlízati; —полкóвникъ, a podplukovník (-ица *f.*; -ничий, ья, ье *adj.*); —полнéние *n.* doplnění; —пóлокъ, лка podšívka v šosech u kabátu; —пóлье *n.* místo (sklep) pod podlahou; *adj.* —пóльный; —пóра *f.* podpora; 2. podpěra; *adj.* —пóрный; —пóрка *f.* podpírka; —порóжье *n.* podpraží, místo pod prahem říčným; —порóть, —пáрывать rozpárati; —порýчикъ, a podporučík; *adj.* —порýчичій, ья, ье; —пóчва spodek půdy, spodina; —пóчвенный spodní; spodozemský; -ая трубá svodnice; —поя́сать, —пояcывать podpásati; —поя́ть, —пáивать spodem letovati; —прáвить, —правля́ть opraviti, vypr. něco; 2. vpraviti pod něco; —прáвщикъ, a správkář, kdo dělá správky n. opravy na něčem; прáпорщикъ, a podkorouhevník; —прýга *f.* popruh; 2. podbřišník; *adj.* —прýжный; —прыгнýть, —прáгивать podskočiti, skočiti pod něco; 2. přiskočiti; —прягáть, —прáчь připřáhnouti k zapřaženým koním ještě jednoho; —пýпье *n.* podpupí; —пускáть, —пущáть, —пустúть blíže připustiti; п.ся p. se.

пóдпускъ, a, подпускáние *n.* připuštění.

под-пушúть, —пушáть, —пýшивать kožišinou podšiti; —пýшка *f.* podšívka z kožišiny; —пѣвáть, —пéть spoluzpívati, zpěvem provázeti; —пáтка *f.* hnízdo matice (šroubu); —пáтникъ, a, —пáтокъ, тка podpatek (na punčoše atd.); —пáтный podpatní; —равня́ть, —рáвнивать spodem přirovnati; —радѣть z ochoty n. z lásky něco komu udělati; 2. ze zlosti něco udělati.

подраж-áние *n.* nápodobení; —áтель napodobitel; -ница -ка; —áтельный nápodobivý; —áть komý, čemý nápodobiti něco po někom.

подрáживать, подразни́ть časem dráždíti.

подраздѣл-éние *n.* pododdělení, vedlejší oddělení; —и́ть, —я́ть что podrobně rozděliti.

под-разумѣвать domysliti se, rozumem dohodnouti; —растáть, —расти́ podrůstati, podrůsti.

подрáть *v.* подирáть.

под-рéберный podžeberní; —рúзникъ, a podřizník, oděv pod řízou kněžskou.

подрóб-но *adv.* podrobně; —ность podrobnost; —ный podrobný.

под-ростáть *v.* подрастáть; —рóстокъ, тка, *dem.* —рóсточекъ, чка podrostek, člověk odrostlý; —рубáть, —рубúть spodem osekati; 2. nové trámy podložiti; —рýбъ, a spodem přisekané místo; 2. podložený trám.

подрýга *f.*, *dem.* подрýжка, подрýженка, подрýжие přítelkyně, družka, společnice.

пóдругъ, a (crk.) druh, přítel, společník.

подружи́ть sdružiti; п.ся s. še.
под-рука́вный podrukávní; —руми́нить, —руми́нивать naličiti (tváře); п.ся n. se.
подру́ч-никъ, a podavač; 2. podrobený (někomu); —но *adv.* příručně; —ный příručný, područný; pohodlný; -ная ло́шадь náruční kůň.
под-рывáть, —ры́ть podrývati; podryti; 2. n., подорва́ть do povětří vyhoditi (prachem); —ры́вный trhací (na trhání prachem); —ры́въ, a vyhození prachem, výbuch; 2. škoda, újma; —ре́зать, —ре́зывать přiřezati (spodem), podřezati; п. кры́лья přistříhati křídla; —ре́зка *f.*, —ре́зание, —ре́зáние *n.* přiřezání, přistřihání; —ре́зно́й, áя, óe přiřezaný; —ре́зъ, a přiříznuté místo.
по́дрѣзь, и zářez, zařízuté (z neopatrnosti) místo; 2. železné kování pod sanicemi (u saní).
подрѣ́шетина *f.* spodní latě při brlení.
подря́б-лый, —нуть *v.* дря́блый, дря́бнуть.
под-ряди́ть, —ряжáть najmouti; 2. dodávky někomu svěřiti; п.ся dodávání něčeho n. dodávky na sebe vzíti; —ря́дный dodavací; -ныя це́ны ceny dodavací, c. při dodávkách; —ря́дчикъ, a dodavatel *Lieferant*; —ря́дъ, a dodávka, smlouva dodavací; —ря́сникъ, a kabát kněžský pod rouchem mešním *v.* подря́зникъ; —са́да *f.* záloha (nástraha); 2. krátká spodní srst (u sobolů); *v.* подсе́дъ; —сади́ть, —са́живать (на ко́ня) posaditi (na koně); 2. dáti zálohu (vojenskou); 3. zasaditi rostliny (místo uschlých); —са́лить, —са́ливать podmazati sádlem; —са́сывать *v.* подсоса́ть; —свиснýть, —сви́стывать přihvizdovati; —свѣ́чникъ, a, *dem.* —свѣ́чничекъ svícen; podsvícník; —сиде́ть, —си́живать seděti n. číhati v záloze; —ска́зать, —ска́зывать komu šeptati komu; —ска́зчикъ, a šeptač; —скака́ть, —ска́кивать къ кому́ přijeti na koni; —ско́къ, a podskok; —скочи́ть, —ска́кивать къ кому́ přiskočiti k někomu; —скреба́ть, —скре́сть seškrabovati; —сласти́ть, —сла́щивать что́-либо чѣмъ osladiti něco něčím; —слу́га *f.* služba někomu prokázaná; —служи́ть, —слу́живать, п.ся prokazovati služby; —слу́живый úslužný.
подслу́ш-ать, —ивать poslouchati tajně, býti na poslouchách; —ивальщикъ, a, —ивáтель, —никъ, poslouchálek, číhal; —ивальщица, —ница, —ивательница *f.*
под-сло́повáтый, —сло́пый přisleplý (krátkozraký); —смáтривать, —смотре́ть *v.* подгля́дывать; —смáтривальщикъ, —смо́тршикъ číhal; —смо́тръ, a, —смáтриваніе *n.* číhání; —смѣ́ивать кого́, —смѣ́иваться надъ кѣмъ posmívati se komu; —снѣ́жникъ netřesk *Sempervivum*; —снѣ́жный podsněžný; —со́ба *f.* pomoc; —собѝть, —собля́ть pomáhati *v.* pomoci; —совáть, —со́вывать, —сýнуть podstrčiti, podsunouti; —со́въ, a podstrčená věc; —сокóльничей, аго *m.* podsokolničí; —солúть (похлёбку) přisoliti (polívky); п. кому́ zasoliti komu; —со́лнечная, ой *f.* svět (podslunečný t. země); —со́лнечникъ, a slunečnice *Helianthus* (rstl.); —сосáть, —са́сывать vtáhnouti na vodě pod něco (водá —сосáла ло́дку подъ мостъ); —со́хлый podeschlý; —со́хнуть, —сыха́ть podeschnouti; —спа́ривать, —спори́ть кому́ чѣмъ въ чемъ pomáhati, přispívati komu; п. кормъ чѣмъ přimísiti, přimnožiti; —спо́рье *n.* pomoc, příměsek; —ста́ва *f.* podlo-

žené koně (na poště); stanice kde jsou podložené koně; 2. (star.) užití nepravého jmena před soudem; —ста́вить, —ставля́ть podstaviti pod něco; n. komý víno postaviti před někoho víno; —ста́вка *f.*, *dem.* —ста́вочка podstavec; podstávka; 2. kobylka na houslich, podstavek; —ставно́й, а́я, о́е podstrčený; n. свидѣтель uplacený n. podplacený svědek; n. наслѣдникъ poddědic; -ая каре́та přívozek; -ыя ло́шади podložené koně; —ста́вочный podstavovací; —ста́роста *m.* podstarosta; —стѣ́га *f.* poběhlice, flamendřice; —стега́ть, —стёгивать что-либо чѣмъ podšiti; 2. —стегну́ть (ло́шадь) poháněti, pošvihovati koně; —стерега́тельство *n.* záloha na někoho, nástraha, číhaná; —стерега́ть, —стере́чь koho číhati na někoho; —стила́ть, подостла́ть (ковёръ подъ столъ) podestlati n. podestříti koberec pod stůl; n. солому подъ ло́шадей podestlati slámu pod koně; —сти́лка *f.* podstýlka; —сто́жникъ, а podstožník, spodek stohu (čeviště, kopiště); —сто́й, я, —сто́йный лѣсъ souš, uschlé stromy.

подстрек-а́тель poštěvač, nabádač; -ница -чка; —а́тельный poštívavý, nabádavý; —а́тельство poštívání, nabádání; —а́ть, —ну́ть poštívati, nabádati.

под-стрига́ть, —стри́чь (волосá, дерéвья) podstřihati, přistřihati; п.ся p. se; —стро́пка *f.* krov (ve střeše); —стро́чный podřádkový —стрѣлина *f.* podeměra (do zdi); pilíř; —стрѣли́ть, —стрѣливать (пти́цу) postřeliti (ptáka); —стрѣлъ, а nástřel, postřelenina; —стрѣха *f.* podstřeška; —ступа́ть, —ступи́ть (подъ кре́пость) přistoupiti blíže (k pevnosti).

по́дступъ, а přistupování; 2. útok *v.* приступъ.

под-стывать, —сты́ть vychladnouti, vystydnouti (o jídle); рѣка́ —стыла řeka se potáhla, dělá se tříšť; —сты́лый vystydlý, vychladlý; —стѣнокъ, нка podstěnek, zeď podpěrací; —стигну́ть *v.* прист—; —судимость obžalovanost; —суди́мый obžalovaný, soudu podrobený; —су́дный soudní pravomocnosti podrobený; —су́мокъ, мка malý vak vojenský (pod tlumokem); —су́нуть *v.* подсовать; —сурми́ть, —су́рмливать načerniti obočí; —сусѣ́диться къ кому́ usaditi se vedle někoho; lichotiti se k někomu; —сушить, — су́шивать trochu osušiti; —сыла́ть, подосла́ть tajně posílati; — сы́лка *f.*, —сы́лъ, а tajné poslání; —сы́льный tajně poslaný; —сы́льщикъ, а kdo tajně posílá; — сыпать, —сы́пать podsypati, přisypati (sypaje přimísiti); п. овсá ло́шадямъ nasypati n. zasypati ovsa koním; —сы́пка *f.*, по́дсыпь, и podsýpka, podsyp; —сытить, —сы́чивать medem osladiti; — сыха́ть, —со́хнуть trochu oschnouti; —сѣва́ть, —сѣ́ять podsíti, podsívati; 2. dodatečně síti; přísíti; —сѣ́въ, а co bylo přiseto; —сѣда́ть, —сѣсть (—сяду) къ кому́ přisednouti k někomu; —сѣдѣ́льникъ, а podsedelník (řemen); —сѣдѣ́льный podsedelní; -ая ло́шадь p. (podsední kůň; —сѣдина *f.* nálevky (nemoc koní); — сѣдъ, а šedivá srst (ve spodu v kožešině) *v.* подса́да; — сѣка *f.* paseka; —сѣка́ть, —сѣчь podsekávati, podseknouti; —сѣкъ nosák, špičák (špic) (ke kopání); —та́ивать, —та́ять spodem táti; —така́ла *m.*, —така́ивальщикъ potakovač, kýval, svědčil; —та́кивать, —такну́ть potakovati, svědčiti komu.

под-та́лкивать *v.* подтолкну́ть; —та́пливать *v.* подтопи́ть; —та́скивать, —тащи́ть spodem přivleci; —та́чивать *v.* подточи́ть; —тверди́тельный (*adv.* -но) utvrzovací, stvrzovací; —тверди́ть, —тверждáть utvrditi, potv., stv.; п.ся utvrd. se, stvrd. se; —твержде́ніе *n.* potvrzení, stvrzení, utvrzení; —текáть, —те́чь podtékati, spodem přitékati; —тёкъ, a oteklina, otok zalitý n. podešlý krví; —тёлокъ, лка jalovice, -ička; —тере́ть *v.* подтирáть; —тесáть, —тёсывать podtesati, spodem přitesati; —ти́брить, —ти́бривать ukrásti (štípnouti) něco; —тирáть, —тере́ть (подотру́) utříti, utírati, stírati, setříti; otříti; п.ся -se; —ти́рка *f.* otření, setření, utření; 2. utěrák (hadr); —ти́скивать, —ти́снуть tlačiti pod něco; —то́къ, a podtékání (spodem); 2. žlutý neb přičervenalý med; 3. železné kování na oštěpu; —толкну́ть naraziti pod něco, n. spodem; 2. přistrčiti, přiraziti (na př. pijícímu sklenici); —толо́чь (са́хару) utlouci trochu (cukru); —топи́ть, —та́пливать přihřáti; п.ся př. se; —то́пка *f.* podpal; —трави́ть, —тра́вливать štváti; poštvati; —труни́ть надъ кѣмъ někoho za blázna míti, blázny si z někoho dělati; —тыкáть, подоткáть přitkati; 2. п., —ты́кать, подоткну́ть spodem zastrčiti; —тя́гивать, —тяну́ть přitáhnouti; popotáhnouti; 2. přizvukovati ve zpěvu; п.ся къ бе́рету přiblížiti se ke břehu.

подтя́ж-ка *f.* popruh (k nošení); 2. *pl.* —ки šle, kšandy; —никъ, a srdeň (u vozu).

подтя́пать, —тя́пнуть čapnouti, chapnouti (t. ukrásti) něco.

подувáть, поду́ть douti; подувáетъ холо́дный вѣтеръ duje n. fouká studený vítr.

подуди́ть trochu si zapískati.

поду́м-ать о чемъ pomysliti o něčem; —ывать о чемъ často mysliti na něco, přemýšleti o něčem.

подурáцки *adv.* bláznovsky.

подурáчить za blázna míti někoho.

подур-и́ть chvíli čtveračiti; —нѣть zeškareděti; —нѣлый.

подуст-и́тель poštěvač, pošeptavač; -ница -čka; —и́тельный poštívavý; —и́ть, подущáть poštívati.

поду́стъ, a podoustev *Cyprinus nasus* (ryba).

под-утю́жникъ, a podžehličník; —учи́ть, —учáть, —у́чивать poučovati, přiučovati; —уче́ніе *n.* poučení.

подуше́вный (*adv.* -но) přátelský, mírný (п. раздѣлъ наслѣдства).

поду́ш-ка, *dem.* —ечка poduška, poduštička (polštář); *adj.* —ечный poduškový; -ая нáволочка povlačka; —ный сбо́ръ, оклáдъ daň z hlav, daň osobní; -ное *n.*, -ныя де́ньги zhlavné.

подущ-áтель, —áть *v.* подусти́тель, -и́ть; —е́ніе *n.* poštívání, nabádání.

под-хвати́ть, —хвáтывать podchytiti (míč); 2. chytiti, chopiti, uchopiti něco; гдѣ э́то онъ —хвати́лъ? kde to popadl? kde to chytil? п. кого́ по́дъ руку chytiti (padajícího) pod paží; 2. п. doložiti (řečí svou řeč jiného); —хвáченный; —хвáтцы, евъ *pl. m.* kleště sklenářské; на —хвáть na dračku (prodávati zboží), na lapačku; —хво́стникъ podocasník (řemen); —ходи́ть, подойти́ къ кому́ blíže přijíti k někomu, přistoupiti, přiblížiti se k někomu; подойди́ побли́же! pojď blíže, přistup blíže; —хо́дка *f.* mízdřidlo, škrabačka jirchářská, postruh jirchářský; —хо́дчивый přítulný, lichotivý (k něko-

mu); —хóдъ, a přistoupení (k někomu); —хомýтникъ, a podchomoutník; —цáпать, —цáпнуть uzmouti něco, chňapnouti něco; —цвѣтúть, —цвѣчáть, —цвѣчивать barviti; —цѣпúть, —цѣплять spodem přikovati; 2. popadnouti n. uloviti sobě něco; 3. uzmouti; —цáпка *f.* hák; —чáлить, —чáливать olovnicí změřiti; —чáлокъ, лка přílčlunek; —чáсокъ, ска stráž v čas potřeby k vystřídání určená; —чáсъ *adv.* časem, někdy; —чáшій, аго *m.*, —чáшникъ, a podčešník, podčeší (iho *m.*); —чéлюстный podčelistný; —чéркивать, —черкнýть (слова) podtrhnouti (slova čarou); —чернúть, —чéрнивать načerniti; počerniti.

пóдчив-аніе *n.* uhostění; poh.; —ать (кого чѣмъ) uhostiti; pohostiti koho čím.

подчин-éніе *n.* podřízení koho někomu; —éнность podřízenosť; —éнный podřízený; —úть, —ять кого кому podříditi koho někomu; п.ся p. se.

под-чúстить, —чищáть čistiti; č. n. přiřezati (strom); —чúстка *f.* očištění; přiřezání (stromu).

подчóсъ, a chřest *v.* спáржа.

под-чрéвіе *n.* podbřiší; podbřišek; *adj.* —чрéвный; —шéйникъ, a podšejník, podkrčník (řemen pod krkem); —шёрстокъ, тка podsrstek, krátká srsť; —шибáть, —шибúть, podraziti; —шивáть, —шúть (подошью) podšiti; 2. deskami n. prkny obložiti; —шúвка *f.* podšívka; 2. prkenné obložení; —шивнóй, áя, óе obkladací; —шúпникъ, a hnízdo čepu, pánev; —штáники, овъ podvlíkačky; —шутúть, —шýчивать nadъ кѣмъ smáti se komu; žerty (n. blázny) si z koho dělati; —щéчина *f.* dolíček pod lícem koňským.

подъ, a nístěj; ohniště; *adj.* подóвый. подъ *prp. c. acc. et instr.* pod (подо pode).

подъём-истый (-ая лóдка) mnohonosná loďka; —ный zdvihací, zdvihutý; п. мостъ zdvihací most; -ная лóшадь nákladní n. břemenný kůň; -ныя дéньги peníze na cestu; -ное орýдіе zdvihák, zvedák; —щикъ zdvihač; 2. sběratel; подъёмъ, a zdvižení; zdvíž.

подъ-ѣзбица *f.* špižírna; —имáнщикъ prokurovník; —искáться *v.* podskáčet; —ѣдáть, —ѣсть podjídati, podžírati; 2. ujímati, újmu činiti; —ѣздъ, a, —ѣздное крыльцó podjezd, předschodí ke kterému se přijíždí; —ѣзжáть, —ѣхать přijeti (ke schodům); —ѣзжій, ая, ее podjezdný; —язы́чный podjazyčný; -ая уздéчка -ná uzdička; -ая жúла -ná žíla; -ая кость -ná kosť; —ярéмныя живóтныя zvířata tažná n. přípřežná (koně, osli, voli).

подыгрáть, подыгрывать кому provázeti koho hrou (hudební), pr. ve hře.

подымáть, подъять (*praes.* подъéмлю, *fut.* подымý) *v.* поднимáть, поднять.

подым-но *adv.*, —ный *adj.* z každého domu (t. z každého ohniště); —ное *n.* (star.), —ная пóдать, —щина podymné, ého *n.*

подыскáться, подыскиваться dočíhati se koho; п.ся подъ кого dostati se komu na kůži; подыскъ, a číhání; подыщикъ, a číhal, čihák; -щица *f.*

подѣвáть, подѣть podíti kam; kudá онъ подѣвáлъ всѣ свой дéньги? kam poděl všecky svoje peníze? п.ся podíti se; kudá подѣвáлись всѣ мой вéщи? kam se poděly všecky moje věci?

подѣл-ать podělati mnoho práce; —ie *n.* vedlejší dílo; —ка *f.* podělka,

malé dílo; 2. správka; —ывать podělkovati; что ты —ываешь? co děláš?

подѣли́ться, по́дѣляться съ кѣмъ podělíti se n. rozdělíti se s kým.

подѣтски *adv.* dětsky.

поеди́н-окъ, нка souboj; *adj.* —очный; —щикъ, а soubojník.

поелику́ *conj.* jelikož, (pokud).

поём-истый časem zatopující vodou; —ный časem vodou zatopený; (-ая луга́); поёмъ, *gen.* поймá *m.* zatopení vodou.

поéние *n.* napájení vodou.

пожада́ть požádati *v.* жадáть.

пожа́ловать чѣмъ obdařiti čím, věnovati komu co; п. во что povýšiti (k vyšší hodnosti), jmenovati; п.ся кому́ žalovati (požalovati) někomu; пожа́луйста! račte! пожа́луй! (-уйте!) prosím! 2. třebas, pro mne.

пожале́ть о комъ litovati, politovati koho.

пожа́р-ить trochu peci; —ище, пожари́ще *n.* požáriště, spáleniště; —ный požární; п. *m.* hasič; -ная кома́нда hasičský sbor; -ная трубá stříkačka; пожа́ръ, а požár, oheň.

пожа́тие *n.* smačknutí.

пожа́ть (пожму́), пожима́ть trochu smačknouti, stisknouti; п. плечáми pokrčiti rameny; п.ся smačknouti se; 2. п. (пожну́), пожина́ть požíti, požínati (obilí atd.).

пождáлый čekaný; пожда́ніе, пожданьé *n.* počkání, očekávání; пожда́ть počkati, seč., očekávati.

пожевать, пожёвывать sežvýkati.

пожёлклый, пожелтѣлый zažloutlý; пожёлкнуть, пожелтѣть zažloutnouti.

пожени́ть (всѣхъ) všecky oženiti, пожени́ться; п.ся p. se.

пóжен-ка *f. v.* пóжня; —ный žatevný.

пожéртвовать obětovati.

пожéчь, пожига́ть popáliti (všecko).

пожи́ва *f.* výtěžek.

пожив-áть žíti; каковó ты —áешь? jak se máš? как Вы —áете? jak se máte? [svého hledětí.

пожив-и́ться, —ля́ться чѣмъ prospěchu

пожи́зненный doživotní.

пожил-óе, áго *n.*, —ыя дéньги nájemné; —óй, áя, óе letitý, v letech.

пожима́ть *v.* пожáть.

пожина́ть *v.* пожáть.

пожира́ть požírati: п.ся p. se.

пожи́тки, овъ movité jmění, svrchky.

пожи́ть (поживу́, —ёшь) съ кѣмъ žíti s někým některý čas.

пожи́тьё *n.* dočasný život v některém místě.

пóжниво *n. v.* жни́во.

пóжня *f.* luh, lesní louka.

пожóга *f.* klučenina.

пожóгъ, а *v.* зажига́тельство.

пожра́ть *v.* пожира́ть.

пожури́ть *v.* журúть.

позабы́ть, позабы́вать pozapomenouti.

поза- časoslova s těmito předložkami spojená v. pod předložkou за-; позабóтиться, позабáвить *v.* забáвить, забóпозáвтракать posnídati. [титься.

позавчерá *adv.* (prost.), трéтьяго дня předevčírem.

позавя́лый trochu vyschlý.

позади́ *adv.* pozadu.

позва́ть, позывáть (въ судъ) pozvati n. obeslati před soud, na soud.

позвол-éние *n.* povolení, dovolení; съ -ія сказáть říci s dovolením; —и́тельный dovolovací; —я́ть, позволи́ть komý dovoliti někomu; —я́ется dovoluje se.

позвон-и́ть trochu zvoniti, pozv.; —óкъ, нкá obratel (anat.); páteřní kost; 2. zvonec na krku pasoucího se dobytka; —óчныя живóтныя páteřnatci *pl.*

пóздній, яя, ее (пóздный), *dem.* пóздненькій pozdní; позднѣйшій nejpozdnější.
пóздн-о *adv.* pozdě; *comp.* пóзже později; —ость pozdnosť. [zdilý.
позднова́тый trochu opozděný, připo-
поздня́къ, á pozdní ovoce; 2. pozdní mládě, pozdníče (, ete).
пóздо *adv. v.* пóздно.
поздорóв-у *adv.*: каково пожива́ешь? подобрý —у jak se máš? dobře, dobře; —иться съ кѣмъ pozdraviti někoho, p. se s kým.
поздрав-и́тель, я gratulant, blahopřejec; -ница *f.*; —и́тельное письмó list blahopřejný, list gratulační; —ля́ть, поздра́вить когó (съ нóвымъ гóдомъ, съ рождéніемъ младéнца, съ чи́номъ) přáti někomu, gratulovati (k novému roku, k narození syna, k hodnosti); —лéніе *n.* blahopřání, gratulace.
позелен-и́ть pozeleniti; —ѣлый sezelenalý; —ѣть sezelenati.
поземéль-ный pozemkový, pozemečný; —ныя мѣры míry polní; -ныя дéньги, —ное, аго *n.* pozemková daň.
позéм-истый, —ный (-ое растéніе) při zemi. [hnůj.
позёмъ, а venkovský statek; 2. (навóзъ)
пози́ц-ія *f.* posice; *adj.* —іóнный.
позлати́ть, позлаща́ть pozlatiti; позлащéніе *n.* pozlacení.
познакóмить seznámiti; п.ся съ кѣмъ, съ чѣмъ seznámiti se s někým,
позна́ніе *n.* poznání. [s něčím.
позна́ть, познава́ть что poznati něco; п.ся p. se; п. самагó себя́ p. sebe samého.
позноб-и́ть, —ля́ть poznobiti, dáti n. nechati zmrznouti; —лéніе *n.*, познóбъ, а poznobení.
позоба́ть sezobati.
позóв-ка *f.* (star.) obsílka k soudu, (staroč. půhon); —никъ (star.) obsílatel, soudní posel.
позовóкъ, вка́ (v hodinách) opakováček *Crémaillère.*
позолóт-а *f.* pozlacení; наводи́ть —у, позолоти́ть pozlatiti.
позóр-ить когó zostuditi koho, ostudu n. hanbu komu udělati; —ище *n.* jeviště; 2. podívaná, kus na podívanou; —никъ, а ostudník, nestyda, ostuda *m.*; —ница ostuda *f.*, nestyda; —ный ostudný, hanebný; позóръ, а jeviště (зрѣлище); 2. ostuda, hanba.
позумéнтщикъ, а posamentýr, prýmkář, zlatopředec; позумéнтъ, а posament; *adj.* -товый.
позыва́ть *v.* позва́ть. [obsílací.
позы́в-истый poslušný (pes); —ный
пóзывъ, а (на что, п. на пи́щу) chuť na něco, k něčemu, ch. k jídlu; п. на рвóту nucení k vrhnutí (chce se mu blit); п. на низъ nucení na stolici; п. въ судъ obsílka k soudu.
позѣв-а́ть zívati chvíli; —óта *f.* zívanice, stálé zívání; позѣвывать pozivovati.
позяба́ть, позя́бнуть pozábsti, ozábsti (o mnohých), pomrznouti; поза́блый
пóиво *n.* okal (pro dobytek). [pozáblý.
поигра́ть pohrati (chvíli); п. когó obehrati koho; пои́грывать pohrávati; пои́грышъ, а (ve hře v karty) výhra.
поизсóхнуть povyschnouti.
пóйка *f.* napájení dobytka.
пóйло *n.* nápoj pro dobytek.
пои́льный napajecí; -ое коры́то žlab napajecí.
пóйма *f.* zaplavená krajina n. louka.
пойм-а́ніе *n.* chycení; —а́ть chytati, sch. (zloděje); п. въ сѣти ch. do síti (ptáky), lapati.
поимéнный dle jmena, ze jmena, jmenovitý; п. спи́сокъ seznam jmen.

поименов-а́ніе pojmenování; —а́ть pojmenovati, ze jmena vyjmenovati.
пойм-ка *f.* chycení, polapení (zlodějů); въ слу́чаѣ поймки bude-li zloděj chycen; —щикъ chytač (zlodějů).
поимя́нно *adv.* dle jmena, zejmena.
поиска́ть hledati chvíli; Богъ его́ поискалъ Bůh ho navštívil (neštěstím); пойскивать чего́-либо pohledávati.
по́искъ, а vyptávání, popt.; 2. výzvědy vojenské.
пойстинѣ *adv.* v pravdě, skutečně.
пойти́ jíti (někam); пойдý půjdu; пошёлъ! kliď se! táhni! hýbej!
пойть (пою́, по́ишь) pojiti, napojiti, napájeti.
пока́ *adv.* pokud, dokud; куй желѣзо п. горячо́ kuj železo dokud je horké.
показ-а́ніе *n.* ukázání; подро́бное п. podrobné udání (důvodů atd.); п. свидѣтелей výpověď svědků, seznání; —а́тель ukazovatel (spisu atd.); 2. kdo něco seznal u soudu, seznatel, svědek *Deponent;* 3. (math.) udavatel, vykladatel *Exponent;* —а́ть (покажу́) ukázati; пока́зывать ukazovati; 2. п. seznati u soudu, vyříkouti, vypověděti; п.ся ukázati se.
пока́зъ, а (п. това́ровъ) ukázání; на п. na ukázku. [pak?
пакако́вски? *adv.* (prost.) jak? jak
пока́лъ, а *v.* бока́лъ.
пока́лывать popichovati *v.* поколо́ть.
пока́мѣстъ, пока́мѣста, пока́мѣсто *adv.* do toho času, dokud; 2. mezitím.
пока́пать pokapati.
пока́тать, пока́тывать trochu váleti, pováleti; пока́тить povaliti.
пока́т-истый, —ый (*adv.* -о) srázovitý, svahovitý, na svah; —ая ры́ба ryba (jesetr) z Volhy do moře Chvalinského se vracející; —ость *f.*, пока́тъ, а svahovitosť, srázovitosť, svah, sráz.
пока́тунъ, а šater *Gypsophila* (rstl.), перекати-по́ле.
пока́чать, пока́чивать trochu kolíbati, pokolíbati; п.ся kolíbati se.
пока́шл-ять, —ивать pokašlávati.
пока́яніе *n.* pokání; п. во грѣха́хъ vyznání hříchův; день -ія kající den; безъ -ія bez pokání.
пока́ян-никъ, а kajicník; —ница kajicnice; —ный kající; —ная *f.* kajicnice (jizba odsouzených těžkých zločinců).
пока́яться pokáti se *v.* ка́яться.
покива́ть pokývati *v.* кива́ть.
покида́ть pohoditi, pohazovati; поки́дывать pohazovati; поки́дышъ, а po hozenec; pohozené (mládě).
поки́пно *adv.* po balících.
покла́жа *f.* položení; 2. náklad (na vůz); 3. zavazadla.
покла́ссно *adv.* dle tříd, po třídách.
покла́сть klásti.
поклева́ть, поклёвывать poklobati.
поклепа́ть на кого́ klepů na koho nadělati.
покле́п-ный klepavý, pomluvačný; —щикъ, а klepař, pomluvač; —щица klepařka, pomluvačka; покле́пъ, а klep, pomluva.
покли́к-ать, —ивать pokřikovati.
поклон-е́ніе *n.* poklonění, ctění; —и́ться komu, klaněti se; 2. ctíti, vzývati.
покло́н-ливый, —чивый zdvořilý, kdo se klaní, úklonlivý; —никъ, а ctitel; —ница ctitelka; —ный vzývavý, kdo koho ctí n. vzývá; —ное *n.* dobrovolný dar; —щикъ, а kdo někomu činí poklonu; покло́нъ, а poklona; ни́зкій п. hluboká (nízká) p.
покля́пый нос piknos.
покля́сться zaklíti se, zapřisahati se; онъ покля́лся on se zapřisáhl.
покня́жески *adv.* knížetsky.

поковáть pokovati.
покóевый domácí (pokojový).
покóецъ, óйца pokojík.
покóй, я pokoj (světnice); 2. pokoj (mír); жить въ покóѣ žíti v pokoji; ž. na odpočinku; не давáть кому покóя nedati komu pokoje; 3. jmeno písmeno П.; —никъ, а nebožtík; —ница, —ная nebožka; —ный pokojný; 2. pohodlný; 3. nebožtík, zesnulý, zvěčnělý. [p. se.
покóить кого pokojiti, up. koho; п.ся
поколебáть pokolíbati; zatřásti něčím; п.ся kolísati se.
поколи́ку *conj.* jelikož.
поколотúть zklepati; ztlouci; поколáчивать poklepávati.
поколóть, покáлывать popichovati (jehlou); 2. pokálati (všecko dříví).
поколѣн-ie *n.* pokolení (lidské); —ный co dosahuje až ke kolenoum; -ная póспись rodopis.
поколѣть pojíti, zdechnouti(o dobytku).
покóнчить skončiti.
покопáть pokopati.
покор-éніе *n.* pokoření; —и́тель pokořitel; -ница -ка; —и́ть, —я́ть pokořiti; п.ся p. se. [-ost.
покóрливый pokorný; poslušný; -ость
покорм-ёжная *f. (subst.)*, —ёжный видъ povolení výdělkové (pov. nevolníkovi, aby chodil za svým výdělkem); —и́ть pokrmiti (dobytek); покóрмка *f.* výtěžek z něčeho, obživa; покóрмъ, а krmení, pokrmení (dobytka).
покóрн-о *adv.* pokorně; uctivě; —ость pokornost, uctivost; —ый pokorný; uctivý; Вашъ п. (—ѣйшій) služá Váš oddaný (nejoddanější) služebník (v dopisech); покóрство *v.* покóрность; покóрствовать poslušen býti, poslouchati.
покóрчить křečovitě stahovati.
покосúть (луга́) pokositi (luka); 2. п. на кри́во postaviti, nakříviti; п.ся nakříviti se.
покóсъ, а kosení sena, senoseč; 2. svah, sklonitost; nakřivenost; *adj.* покóсный. [nitý.
покóсый nakřivený, nachýlený; склонокра́жа *f.* krádež; 2. kradená věc.
покра́п-ать, —ывать pokapávati.
покра́сить, покра́шивать něco natříti; omalovati.
покрасн-ѣлый zčervenalý; —ѣть zčervenati; začervenati se.
покра́сть pokrásti.
покриви́ть pokřiviti, nakř.; п.ся n. se.
покрича́ть chvíli křičeti; покри́кивать pokřikovati. [kalich.
покро́вецъ, вца pokrovec, rouško na
покрови́тель ochrance *Protector*; —ница ochránkyně; —ственный ochranný; —ство ochrana; —ствовать ochraňovati, býti ochrancem.
покро́въ, а (*dem.* покро́вецъ) rouška, pokryvka; 2. ochrana, přístřeší, útočiště; П. Пресвята́я Богороди́цы slavnost Panny Marie Pomocné; —вскій.
покро́й, я kroj (šatu); на одинъ п. na jedno kopyto, na jedno brdo.
по́кромь, и, покро́ма, покро́мка *f.* krajna u sukna (šlak), okrajek; *adj.* покро́мочный.
покропи́ть pokropiti.
покрошúть rozdrobiti; п. хлѣба на похлёбку nadrobiti chleba na polívku.
покругл-и́ть zaokrouhliti, zakulatiti; —ѣть zaokrouhliti se, zakulatiti se.
покрути́ть trochu zkroutiti; zatočiti.
покру́ченикъ, а najatý lovec sobolů (v Sibiři).
покрыв-а́ло, *dem.* —а́льце *n.* pokrývadlo, přikr.; pokryka; *adj.* -а́льный.

покрыв-а́ть pokrývati, přikr.; покры́ть pokryti, přikr.; 2. něco zatajiti; 3. přebiti v kartách; п.ся pokryti se, přikryti se.
покры́шка *f.* pokryvka, povlečení (na posteli); 2. pokryvka na zápalný
поку́да, поку́дова pokud. [otvor u děla.
покуми́ться съ кѣмъ skmotřiti se s někým.
покуп-а́ніе *n.* nakoupení; —а́тель, —щи́къ, a kupovatel, kupec; —а́тельница, —щица kupovačka; —а́ть kupovati; 2. chvíli koupati; —но́й, а́я, о́е koupený.
покура́житься osměliti se, odvážiti se.
поку́ривать pokuřovati; 2. opíjeti se.
покури́ть trochu kouřiti, pokouřiti si.
покуса́ть pokousati; п.ся p. se.
покуси́ться, покуша́ться на что pokusiti se o něco; п.ся на чью-либо жизнь o něčí život státi.
поку́шать pojísti (chvíli).
покуше́ніе *n.* pokoušení-se o něco.
пола́ *f.* půla (šatu); 2. klopna u skladacího stolu; 3. poloukůže.
пола́вочное, аго *n.* plat z krámů, z bud.
полага́ть pokládati; p., domnívati se *v.* положи́тъ; я полага́лъ, что . . . . já se domníval, že . . . .
пола́дить dohodnouti se s kým.
пола́зчивый (v mysliv.) lehký, obratný.
полаке́йски *adv.* lokajsky.
полакирова́ть polakovati.
пола́комить кого́ někoho namlsati.
поласка́ть polaskati.
пола́ти, ей *pl. f.* pelesť postele; palanda (na spaní).
полаты́ни *adv.* latinsky.
по́лба *f.* špalda *Triticum spelta*; *adj.* по́лбенный, ая, ое, полбено́й, а́я, о́е.
полго́да, *gen.* полуго́да půl roku; půlletí.
полго́лоса, въ п. na půl hlasu.
полдевята́, *gen.* полудевята́ půl deváta.
по́лдень, *gen.* полу́дня poledne; въ п. v poledne; до полу́дня dopoledne; по полу́дни, за по́лдень po poledni; 2. p., polední strana, jih; на п. na poledne, k jihu.
по́лдесть (полде́сти), *gen.* полуде́сти *f.* půl knihy (papíru).
полдесята́, *gen.* полудесята́ půl desáta.
полдне́вный polední.
по́лдникъ, a svačina; по́лдничать svačiti.
полдю́жина *f.* půl tuctu.
по́ле, я *n.* pole; *pl.* поля́ pole; на откры́томъ по́лѣ, въ чи́стомъ по́лѣ v širém poli; 2. п. pole (ve znaku); 3. bílý kraj v knihách, okrajek.
полева́ть (полю́ю, -ю́ешь) v poli honiti (polovati).
полево́дство *n.* vzdělávání polí.
полево́й, а́я, о́е polní; -а́я артилле́рія polní dělostřelstvo.
по́легку *adv.* zlehka, polehku; поле́гче *adv.* lehčeji; полегчи́ть polehčiti, ulehčiti.
полежа́ть poležeti (nějaký čas); поле́живать polehávati.
поле́зно *adv.* užitečně; —ность užitečnosť; —ный užitečný.
поле́й, я polej *Mentha pulegium* (rstl.); *adj.* —ный. [polemický.
поле́мика *f.* polemika; полеми́ческій
полет-а́й, я lítálek, šukálek; —а́ть poletovati (sem tam); —у́ха *f.*, бѣлка лету́чая poletucha *Sciurus volans*.
полётъ, a polet (ptačí); п. мы́слей vzlet myšlenek; ли́нія полёта dolet, čára doletná (vystřelených kulí); уби́ть пти́цу на полётѣ zastřeliti ptáka v letu.
полётывать poletovati.
полетѣ́ть odletěti.
полечи́ть čas nějaký léčiti. [*n.* lezení.
по́лзать lezti, plhati, šplhati; по́лзаніе

пóлзикъ, a sinice *Sitta europaea.*
пóлзкій plzký.
ползкóмъ *adv.* lezmo.
ползти, ползть, пóлзать lezti; vleci se; kynouti (o těstě).
ползýнъ, á plazil (člověk); *pl.* ползуны šplhavci (ptáci).
ползýнья *f.* plazilka.
ползýчій, ая, ее plazivý.
полúв-а, —ка *f.*, глазýра poleva, polévání (na nádobí); 2. omáčka k jídlu (srovn. полúвка —похлёбка).
полив-áльный, —нóй polivací; —áльня *f.*, —áльникъ kropenka, kropicí konev; —áніе *n.*, полúвка *f.* polívání; —áть polívati; полúть politi; п.ся p. se.
поли-гóнъ, a mnohoúhelník *Polygon*; —графúческій polygrafický; —нóмъ, a mnohočlen *Polynom.*
полизáть polízati, olízati; 2. (crk.) zasáhnouti (o plamenech).
полин-áлый vybledlý, vyrudlý; —áть vybléднouti, vyrudnouti.
полúпъ, a polyp, krakalka; p., vy rostlina; полипообрáзный, полúпчатый polypovitý.
полиров-áльный polirovací; hladicí; —áльня *f.* polírna, hladírna; 2. polirovadlo; —áніе *n.* polírování; —áть polírovati (pulérovati), hladiti, vyhlazovati.
полирóв-ка *f.* polírování; politura; —щикъ polírovač (puléř); —щица *f.*
поли-стáврій, я, —стáвріонъ, a křížem ozdobené měšní roucho biskupské.
полúсъ, a police, pojistný lístek *Polizza.*
политехнúческій polytechnický.
полúт-ика *f.* politika; —икъ, a politik; политúческій politický.
политипáжъ dřevokresba, dřevořez.
политýра *f.* politura.
полúть politi *v.* поливáть.
поли-фонúческій polyfonický; —фóнія *f.* polyfonie.
полицеймéйстеръ, полицмéйстеръ, a policejní ředitel *Polizeimeister.*
полицéйскій policejní; п. чинóвникъ p. úřadník.
полúція *f.* policie.
полúчный, ая, ое průkazný, průvodný; -ое *n.* průkaz doličný *Corpus delicti.*
полі-áрхія *f.* mnohovláda, polyarchie; —áдръ, a, многогрáнникъ mnohohraník *Polyeder.*
пóлка *f.* polka (tanec); 2. pánvička (u ručnice).
полкирпичá: въ п. на пýл cihly (stavěti).
полкóвн-икъ, a plukovník; —ица *f.* plukovnice; — ическій, ая, ое, —ичій, ья, ье plukovnický.
полковóд-ецъ, дца polní vůdce; —ство vůdcovství.
полковóй, áя, óе plukovní, plukový; п. лéкарь pl. lékař.
полкъ, á pluk; 2. (star.) vojsko; polní vojenská výprava.
полминýты půl minuty.
пóлнить plniti (na-, do-, vы); п.ся p. se.
пóлничать *v.* полевáть.
пóлно *adv.* plně; úplně; п.! dost!
полно-вáтый trochu plný; —влáстіе *n.* samovláda; —влáстный samovládný; —вóдіе *n.*, пóлная водá nejvyšší voda (v čas povodně); —вéсный plnovážný; -ость -ost; —грýдый (-ая жена) prsatý; —древéсность plnodřevnost (stromu); —зёрный plnozrný; —крóвіе *n.* plnokrevnost; —крóвный plnokrevný, čistokrevný; —лúцый plných tváří (boubelatý); —лýніе *n.* úplněk (měsíce); —мóчіе *n.* plnomocenství; —мóчный plnomocný; п. минúстръ pl. ministr (vyslanec); —рóслый úplně vyrostlý; —сóчіе *n.* plnošťavnost; —сóчный plnošťavný.
пóлность plnost; úplnosť.
полнотá *f.* plnost; plnota.

полно́чный *v.* полу́ночный.
по́лночь (по́лнощь), полу́ночи *f.* пу́лнос; въ п. v půlnoc, v půlnoci; за п. přes půlnoc; по полу́ночи po půlnoci; 2. п. půlnoc, sever.
по́лный plný; úplný; п. стака́нъ воды́ plná sklenice vody; -ое собра́ніе úplná sbírka; -ая щёка plné tváře (t. buclaté).
полне́ть plnětí, plniti se.
по́ло *adv.* otevřeně, odkrytě *v.* по́лый.
полобо́кій, ая, ое s vpadlýma bokama.
полова *f.* plevy *v.* мяки́на.
полови́къ, a půlka; на п. na půl (výtěžek); 2. půl cihly, poloucihla; 3. polouplátno.
полови́н-а *f.* polovice, polovička, půlka; прошла́ п. ма́я minulo půl května; въ —ѣ ма́я v polovici měsíce května; на —ѣ доро́ги na půl cestě; въ —у доро́же o polovičku dražší; на —у na polovic; до —ы do poloviček; два съ —ою půldruha; —и́ть rozpoliti, rozpůliti; —ка *f.* půle, půlka (okenice, dveří); —ный poloviční; —окъ, нка půle (plátna neb jiné látky); —чатый na půle rozdělený; —щикъ účastník polovice (výhry atd.).
полови́ца *f.* prkno podlažné.
полови́нникъ, a poloulánik; *v.* полови́нщикъ.
полово́дье *n.* velká voda, povodeň; 2. *v.* полново́дье.
полово́й, а́я, о́е podlažní; 2. pohlavní; п. *m. (subst.)* kluk na posluhu (v krámě, ve sklepě).
полово́ый, полове́лый plavý, šedožlutý; полове́ть plavěti.
половье́ *n.* poloviční cihly.
полог-ій, *adv.* —о svahovitý, nachýlený; —ость svahovitosť, nachýlenosť.
пологру́дый s nahýma prsoma.
по́логъ, a opona kolem postele.
полого́ть, a (crk.) věci k uschování dané.
полож-е́ніе *n.* položení; п. въ гробъ p. do rakve; pohřbení; 2. п. stav věcí; жа́лкое п. truchlivý stav; вое́нное п. válečný stav; míra válečná; 3. п. řád, zřízení; лѣсно́е п. řád lesní, ř. lesnický; городово́е п. řád městský, ř. obecní; по —е́нію komitéta dle usnešení výboru; 4. п. zásada, základ přijatý *These*; —и́тельно *adv.* určitě, rozhodně; —и́тельный určitý; rozhodný; positivní; -ая сте́пень první stupeň, položitel *Positiv* (gram.); —и́ть položiti; п. ору́жіе složiti zbraň; п. udati; naznačiti (n. př. cenu); 2. za to míti, pokládati; полóжимъ, что такъ . . . dejme tomu, že to tak; п.ся na koho spolehnouti se na koho.
по́лозъ, a (*pl.* по́лозья, ьев), *dem.* полозо́къ, зка́ plaz, sanice (u saní); 2. п. hroznejš *Boa* (had); *adj.* полозо́вый, а́я, о́е saničný.
полóй, я (star.) krajina vodou zalitá.
полока́ть polokati, trochu lokati.
полóкъ, лка́ potnice (lavice v ruské parní lázni); 2. (u rybářů) nehybný stůl; 3. masný krám.
полóль-никъ motyčka n. rýč na pletí (hejdlička); —ный plecí; —щикъ, a pleč; —щица plečka.
полома́ть polámati.
полóмъ, a polámané věci.
по́ломя, ени *n.* plamen; изъ огня́ да въ по́ломя (z ohně do plamene) z bláta do louže; *v.* пла́мя.
полони́ть, полóнъ *v.* плѣни́ть, плѣнъ.
полос-á *f.* plasa, jistá poloha n. pásmo krajiny; 2. vrstva; 3. plech pily; дождь идётъ полосóю prší jen po některých dědinách; —а́тка *f.* pruhovaný hmyz; —а́тый pruhovaný, pruhatý; —а́ть (-а́ю, -аешь) na pru-

hy rozřezati; —и́ть желѣзо rozděliti na plasy.
полоск-а́льня *f.* machárna (na prádlo); machadlo; —а́льщикъ machač; -ица *f.*; —а́тельница macháček, nádoba k máchání; —а́тельный machací; —а́тельное *n.* kloktadlo (voda k vymývání úst); —а́ть (полощу́, поло́щешь) máchati ve vodě (prádlo), šplíchati ve vodě; парусá полоща́ть plachty vlají; п.ся máchati se; šplíchati se.
полос-но́й, - ово́й, а́я, о́е желѣзо železo v prutech, v holech; —ова́ть (желѣзо) do prutů kovati železo.
по́лость, и *f.* dutina, prázdnina; слуховáя, барабáнная п. dutina sluchová, d. ušní.
полоте́нце *n.* plátýnko; ručník; 2. náplň (ve dveřích).
полотёръ, а natěrač podlahy; (podlahotěr), voskovač podlahy; полотёрный voskovací.
полóтнище *n.* dílce šatu (na šířku).
полотно́ *n.* plátno; полотня́ный plátěný.
полотóкъ, тка́ půlka ptáka (v kuchyňství); гусúный п. půlka husy.
по́лоть, и *f.* polta (kýta); p. tuku, plástev; *adj.* по́лтевый.
полóть (по́лю, по́лешь) plíti (pleji, eš) (obilí, len, konopě atd.); полóтье *n.* pletí.
полоу́м-ie *n.* ztřeštěnosť, zbrklosť, trhlosť; —ный ztřeštěný, zbrklý, trhlý, poloublázen.
по́лохъ, а (star.) poplach.
полóчекъ, чка *v.* полóкъ.
полошúть *v.* всполóшить; полóшливый plachý, splašený.
по́л-пиво *n.* poloupivo, poloviční pivo; въ —сыта polosyt.
пол-пята́ půl páta; —седьмá, —семá půl sedma; —такта půl taktu; —торá půl druha (star. poltora); —торá ста půl druha sta; —третьй půl třetího.
по́лстить, с- plstiti, splstiti.
полсть, и, *dem.* по́лстка *f.* plst; 2. houně; *adj.* полстевóй, полстянóй plstěný.
по́лтевый poltový.
полти́н-а, *dem.* —ка *f.* půl ruble; —никъ, а peníz půl ruble; - ный půlrublový.
полть, и *v.* по́лоть.
полу-а́нкерокъ čtvrť vědra (půl ankeru *v.* а́нкеръ); —аршúнникъ, а míra na půl aršinu; аршúнный půl aršinu, půlloketní; —ба́йка *f.* poloviční bojka (látka); —ба́ринъ, а kdo si hraje na pána; *adj.* —ба́рскій; —ба́рокъ, рка poloviční bárka; *adj.* —ба́рочный; —ба́рхатъ polounaksamit; —батарéя *f.* půl baterie; —богúня *f.* poloubohyně; —бóгъ, а poloubůh; —бочёнокъ, нка bečátko; —бóчка *f.* půlsud; —брúтый na polo oholený; —бумáжный poloubavlněný; —ведрó *n.* půlvědro; *adj.* —ведéрный půlvědrní; —вёрстный na půl versty; —вогнýтый ploskodutý *plan-concav*; —выпуклый ploskovypuklý *plan-convex*; —гáръ, —гáрное винó poloviční kořalka; —глáсная бýква poloohláska; —годовáлый půlroční; —годовóй půlletní; —гривна pět kopejek (půl hřivny); *adj.* —грúвенный.
полýда *f.* pocinování.
полýденникъ, а poledník, polední vítr; 2. п., меридіáнъ poledník, meridián; —ый polední; jižní.
полудéнный poloudenní.
полýдень *v.* по́лдень.
полу-дéньга *f.* půl deňgy (peníz); —дéнье *n.* poledí (*n.*); poledne; —дикáрь poloudivoch; —дúкій, ая, ое poloudivý.

полудíть pocinovati *v.* лудíть.
полу-днéвный půldenní; —дóмъ, а, —домикъ, а půl domu; —дýрье, я *m. et f.* půl blázna; —жесткокрúлая насѣкóмая poloukřídlí (hmyzi); —звѣрь, я lidobýk, polobýk *Centaur, Minotaur*; —зóнтикъ, а (bot.) vrcholík; —имперíалъ, а půl imperiálu; —кафтáнье *n.* poloukaftan; —квадрáтецъ, тца poloučtverec; —круглый polookrouhlý (polokulatý); —крýгъ, а, —крýжіе *n.* poloukruh; —мёртвый poloumrtvý; —металлъ, а poloukov; —мѣсяцъ, а půlměsíc; 2. hradba půlměsíčná *Ravelin*; —мѣсячный půlměsíční; —начáлище *n.* pouzdro na zámek u ručnice; —нагóй, áя, óе polonahý.
полунóчникъ noční tulák, n. sova; 2. (u plavců na Bílém moři) severovýchod na kompase; 3. n., kozodój lelek, kozodoj *Caprimulgus*.
полу-нóчный, полýночный, —нóщный půlnoční; 2. p., severní; —нощь, и, —нóчіе *n. v.* пóлночь.
полýнощница *f.* služby boží před jitřní.
полу-оборóтъ, a poloobrat, poloviční obrat; —обрѣзнóй, áя, óе poloořezaný; —одичáлый polouzdivočilý; —одѣтый polooděný; —окаменѣлый polouzkamenělý; —опáлъ, а polooopál; —освѣщéніе *n.* poloviční osvětlení; —óстровъ polooostrov; —открытый polooodkrytý; —сапóжки, овъ *pl. m.* polooboty; —снѣтъ poloosvit (v malířství); —сóнъ, а poloosen; —сóтня *f.* půl sta; půl setniny; —стíхъ, а, —стíшіе *n.* námětek, násuvka, nástrk (v stavit.); —сукнó poloosukno; —сукóнный poloosoukený; —тáктная нóта (v hudbě) nota půltaktová, nota poloviční, bílá nota; —тóнъ půlton; —тóрный půldruha v sobě držící (*v.* полторá); —тráуръ poloviční smutek (šat); —тѣнь, и poloostín; —устáвъ poloukursiva staroruského písma; —учёный poloučený; —фунтовúкъ půlliberka; —фунтовóй, áя, óе půllibrní; —часовóй, áя, óе půlhodinný; —чáй, я čaj dopoly sfalšovaný.
полýчай, я (star.) *v.* слýчай.
получ-áтель přijímatel (obdržitel); —áтельница -ка; —áть, —íть co obdrženi něco; přijmouti; —éніе *n.* obdržení.
полу-четверúкъ, а (míra) půl čtveriku; —чéтверть půl čtvrti, osmina; 2. (míra) půl čtverti; —чúстый poločistý; —чулóкъ, лка poloviční punčocha; —шагъ půl kroku; —шáрie *n.* poloukoule; —шёлковый polohedbávný; —шерстянóй, áя, óе polovlnený.
полýш-ечникъ, а, —ечная трава, —ечный вереби́йникъ bazanovec penízkový (Presl), penízková bylina, penízek *Lysimachia nummularia* (rstl.); —ка *f.* poluška, čtvrtina kopejky); *adj.* —ечный.
полу-штóфъ poloviční látka (na šaty); —шýбокъ, бка poloukožich; —щитóкъ, тка (bot.) vrcholík; —эскадрóнъ půl švadrony; —этáжъ poloupatro.
пол-фýнта půl libry; —фýта půl střevíce; —четвертá půl čtvrta; —шестá půl šesta.
пóлчаса, *gen.* получасá půl hodiny, půlhodina.
полчáнинъ (star.) vojín; пóлчище *n.* (star.) vojsko.
пóлщеніе *n.* plstění.
полъ, а podlaha (v pokoji); 2. (star.) břeh; 3. polovice; въ полъ пáльца na půl palce; въ пóлы v poly; нá полы na polo; 4. polъ pohlaví; пре-

крáсный п. krásné pohlaví, krásná pleť.
полыг-áла *m. et f.* kdo něčí lži stvrzuje; —áть leж něčí dotvrzovati.
пóлый otevřený; prázdný; dutý; 2. пóлая водá z břehů vystouplá voda *v.* полóй.
полúнка *f.* kuřidlo z pelunky.
полúнь, и *f.* pelyň, pelyněk, pelynka, pelunka *Artemisia pontica; adj.* полúнный pelunkový; -ая вóдка pelunčák, vodka pelunková.
полынья́ *f.* prohlubeň do ledu.
полысéть olyseti.
пóльз-а *f.* úžitek, prospěch, (staroč. plzeň); óбщая п. obecný prospěch, obecné dobro; въ —у, на —у ku prospěchu; —ованіе *n.* léčení nemocného; —овать (бóльнáго) léčiti nemocného; п.ся léčiti se; 2. п.ся чѣмъ užívati něčeho ve svůj prospěch; п.ся дохóдами míti důchod; п.ся лѣкáрствами užívati léků; п.ся минерáльными водáми píti minerální vody.
пользонóсный úžitkonosný.
пóлька *f.* polka (tanec).
пóльный polní *v.* полевóй.
польскóй polní (staroč. polský) полевóй.
пóльской polský (t. tanec) *Polonaise.*
польстúть кому pochlebovati.
пóльце *n.* políčko. [nepoleze.
полéзть polezti; онъ не полéзетъ on
полéниваться zalenošiti si někdy; полéниться leniti; онъ полéнился сходúть тудá byl líný tam jíti.
полéнница *f.* hranice polenového dříví.
полéно, *pl.* полéнья, ьевъ, poleno, *dem.* полéнце *n.* políнко; *adj.* полéнный.
полéска *v.* пролéска.
полѣсóвщикъ, a hajný (*m.*), lesní hlídač.
полѣт-никъ, —чикъ, a letní dělník, дéльник na čas leta; —ній, яя, ее, —ный (star.) každoroční.
полéщій, ая, ее, полéшный, ая, ое mlázím porostlý.
полюб-úть koho oblíbiti si, zamilovati si koho; п.ся zalíbiti se; —óвникъ, a milovník; —óвница milovnice; —óвно *adv.* mírně, v dobrotě.
пóлюсъ, a pol *(geogr.); adj.* пóлюсный.
полян-а, *dem.* —ка *f.* pole; 2. *pl.* —ы ledové balvany.
полянúка *v.* княженúка. [polarisovati.
поляриз-áціи *f.* polarisace; —овáть
полярный polární; -ость.
полчелéй, я, —ный prázdnikъ církevní slavnost, při níž se rozsvítí všecka světla.
помавáть, помануть kynouti; pohybovati rukama.
помáд-а, *dem.* —ка pomáda; —ить (помáжу, -áдишь) pomáditi; —ный pomádový; —чикъ, a pomádník.
помáз-аніе *n.* pomazání; —анникъ, a pomazaný; —анница pomazaná; —ать, —ивать pomazati; п.ся p. se.
помазóкъ, зка mazačka (kloc n. peroutka) na vymazání pekáče.
помакáть, помáкивать, помакнýть smáčeti, pomáčeti. [maloučku.
помáлу, помалéньку *adv.* pomalu, po-
помани́ть, помáнивать vábiti, přivábiti; помáнка *f.* vnada.
помарáть, помáрывать vyškrtati (písmo); помáранный; помáрка *f.* vyškrtnuté místo.
помáсл-ить, —ивать olejem pomazati.
помахáть, помáхивать чѣмъ něčím máchati, hýbati, vrtěti (п. хвостóмъ); п. на что podobati se něčemu.
помелó, *dem.* помельцó *n.* pometlo; *adj.* помéльный.
померáн-ецъ, нца pomeranč; *adj.* —цевый pomerančový.
померéть (помрý), помирáть pomříti.

помёрзнуть (померзáть) pomrznouti; помёрзлый pomrzlý.
помéркнуть, померкáть smrknouti se; zatemniti se; помéрклый zatemněný.
помертв-éлый leknutím zbledlý; —éть zblednouti (leknutím).
помести́, помета́ть smesti.
помёт-ъ, а trus, výkal zvířecí; 2. pomet, vrh mláďat; щенóкъ осéннягo помёта štěně z podzimního metání.
помётывать pohazovati; 2. přemetávati.
помечтáть chvíli rozjímati, blouzniti.
помúгивать po rkávati očima.
помúлов-аніе *n.* smilování; —ать smilovati se; (staroč. pomilovati); помúлуй! -те! chraň bůh! pán bůh rač chránit! prosím! помúлуй Богъ! smiluj se bůh! помúлуй насъ Бóже! bože, smiluj se nad námi!
помин-áльщикъ, a kdo dává za nebožtíka mši sloužit; —áльщица *f.*; —áніе, —овéніе *n.* modlitba za zemřelé; —áньe *n.*, *dem.* —áньице *n.* seznam zádušních mší; —áть, помянýть rozpomenouti se, vzpomenouti si; připomínati; 2. dáti mši zádušní sloužiti. [(mnouti).
помина́ть, помáть trochu mačkati
помúн-ки, окъ, *pl. f.* mše zádušní; —окъ, нка upomínka, dar na památku.
помúнъ, a vzpomínka, přip., up.; змúнка; нéтъ и въ -нé ani zmínky.
помира́ть *v.* помере́ть.
пóмнить (-ню, -нишь) co pamatovati; пóмнится мнѣ, что . . . pamatuju se, že . . .
помнúть (star.) pomysliti, pomníti.
помнóгу *adv.* namnoze.
помножáть, помнóжить množiti, multiplikovati; п.ся m. se; помноженіе *n.* množení, multiplikování.
помóга *f.* pomoc; přispění.
помогáть pomáhati *v.* помóчь.
поможеніе *n.* pomožení.
помóи, óевъ *pl. m.* pomyje.
помóй-никъ, —ница vylevadlo (na pomyje atd.).
помóкнуть, помокáть mokrem se zkaziti; помóклый mokrem zkažený.
помóлв-ить, —ливать zasnoubíti; (онъ —ленъ на ней; онá —лена за негó); —ка *f.* zasnoubení.
помолúть poprositi; п.ся pomodliti se.
помо-лóгія *f.* pomologie, ovocnictví; —логúческій pomologický, ovocnický.
помолодéть zmladnouti.
помолотúть, помолáчивать pomlátiti, všecky zmlátiti.
помолóть pomlíti, zemlíti všecko.
помолчáть pomlčeti.
помóлъ, а mletí; 2. co semleto.
помóрецъ, рца, поморáнинъ, а pomořan; поморáнка *f.* pomořanka.
помóр-іе *n.* pomoří; —никъ racek loupežný *Lestris*; —скій pomořský.
поморúть pomořiti (mnohé).
поморóзить dáti na mráz.
помóрщ-ить, —ивать svraštiti (čelo).
пóмость, помóстъ, а podlaha.
помотáть, помáтывать hejřiti.
пóмочи, ей *pl. f.* poprchy (k nošení).
помочúть, помáчиватъ smočiti.
помóчь, помогáть pomoci.
пóмочь, и *f.* pomoc *v.* пóмощь.
помоществовáть pomáhati, přispívati.
помóщ-никъ, а pomocník; p. v řemesle; —ница pomocnice; —ный pomocný.
пóмощь, и *f.* pomoc. [povný.
пóмпа *f.* pumpa (na vodu); *adj.* pompóнъ, а jablíčko n. knoflík na čáce (na vojenské čepici).
помрач-áть, —úть zamračiti, zatemniti, zachmuřiti (nebe); п. зрéніе zraku zbaviti; п.ся zamračiti se; zachmuřiti se; —éніе *n.* zamračení, zachmuření, zatemnění.

помужи́цки *adv.* po selsku.
помути́ть zakaliti trochu; онъ и водо́ю не помути́тъ on nikomu ani vody nezkalí; п.ся zakaliti se.
помýчить chvíli mučiti; п.ся m. se.
по́мцы, евъ *pl. m.* sít rybářská.
помча́ть rychle odvleci; п.ся odběhnouti.
по́мчище *n.* (star.) čihadlo, místo na chytání ptáků (srov. čes. pomeč).
помыва́ть, помы́ть trochu omývati.
помыка́ть postrkovati, pomykati; п. пла́тье šmýkati šaty (t. pořád nositi).
помы́кать много го́ря mnoho žalu vykusiti.
помы́л-ить, —ивать trochu namydliti, pomydliti; —ки, овъ *pl. m.* mydliny.
по́мыселъ, по́мыслъ, сла, помышле́ніе *n.* pomyšlení.
помы́слить о чёмъ pomysliti o něčem; помышля́ть pomýšleti.
помы́тчикъ, а sokolník, cvičitel sokolů; по́мытъ, а cvičení dravců k honbě.
помѣ́лить pokřidovati, nakřidovati.
помѣ́нивать proměňovati, střídati.
помѣ́сить pomísiti chvíli; по́мѣсный míšený, smíšený, křižovaný (o zvířatech); -ая поро́да *v.* по́мѣсь.
помѣст-и́тельность prostrannost; —и́тельный prostranný; —и́ть, помѣща́ть что, кого́ umístiti něco, někoho; п.ся umístiti se.
помѣст-но *adv.* místem, místy, na některých místech; —ный místní; 2. k statku se vztahující; 3. manský, lenní; -ая систе́ма soustava manská; -ая гра́мота list manský; —ье *n.*, *dem.* —ьице *n.* statek (panský); 3. (star.) manství od panovníka propůjčené.
по́мѣсь, и *f.* smíšení n. křižování plemen; 2. míšenec, zvrhlec zvrhlík.
помѣт-а *f.* vročení, datum podpisu; —ка, *dem.* —очка *f.* poznámka.
помѣха *f.* překážka, zdržení.
помѣча́ть, помѣ́тить poznamenati; 2. vročiti, datovati, den a rok napsati.
помѣш-а́ніе *n.* překážení; zdržování; —а́тельство *v.* помѣха; 2. choroba duševní, pomatenosť na rozumu; —а́ть кому́ překážeti komu; zdržovati komu; vytrhovati koho z čeho; помѣша́нный pomatený (na rozumu).
помѣшкать meškati někde.
помѣщ-а́ть *v.* помѣсти́ть; —е́ніе *n.* umístění.
помѣщ-икъ, а statkář; —ица statkářka; —ина *f.* důchod ze statku.
помяну́ть *v.* поминать.
помя́ть (помну́) rozemnouti *v.* поминать.
пона- slova takto spojená viz bez složenin; —выкать, —вы́кнуть къ чему́ ponavykati čemu; —двинуть popotáhnouti.
понадобиться; е́сли понадо́бится ука́же-ли se potřeba, bude-li třeba.
понама́рь, я kostelník (a spolu zvoník); понамари́ха, понамари́ца *f.* kostelnice; понама́рскій kostelnický.
понатере́ться zvyknouti.
понедѣль-никъ, а pondělí, pondělek; чи́стый п. první pondělí v postě; вели́кій п. pondělí v týdnu velikonoční; —ничать světiti pondělek (modrý); —ничный pondělkový; —щикъ дѣльни́к na týdenní mzdu; —щица дѣльнице na mzdu týdenní; —щина práce na týdenní mzdu.
поне́же *conj.* poněvadž, protože.
понепрія́тельски *adv.* nepřátelsky.
понес-е́ніе *n.* snášení (trpění); —ти́ nesti, ponesti; 2. snesti, snášeti (trpěti).
пониж-а́ть, понизить ponížiti; snížiti; п.ся pon. se; snížiti se; —е́ніе *n.* ponížení.
поник-а́ніе *n.* sklopení (očí); —а́ть, поникнуть sklopiti oči; п. главо́ю hlavu sklopiti; svěsiti; поникшій

(взоръ) sklopený zrak; съ -ою главою se sklopenou hlavou.

поним-а́ніе chápání něčeho; chápavosť; —а́ть chápati, rozuměti; онъ не—аетъ on nechápe; не -аю nerozumím; —аешь? rozumíš? п.ся pojímati se (o ptacích).

понйт-окъ, тка ponítek; (látka polounitěná a polouvlněná); 2. п., —никъ halena z takové látky.

понйщенски *adv.* žebrácky.

понов-йть, —ля́ть obnoviti; 2. zpovídati; —ле́ніе *n.* obnovení.

поножёвщина *f. v.* ножёвщина.

поно́жи, ей *pl. f.* ponožné brnění.

понорови́ть, понора́вливать vyčkávati; п. кому́ не́кому по chuti činiti; promíjeti.

понорóв-ка *f.* prominutí; —щикъ mazlitel; -щица -ка.

понос-и́тель pomluvač; -ница -ка; —и́тельный pomluvačný; hanlivý; —и́ть pomlouvati, haněti.

понóс-ка *f.* ponoska (co psi nosí); —ливый pomluvačný; —ный hanlivý, pomluvačný, haněbný; поносъ, а průjem; поноше́ніе *n.* pohanění; pomluvení.

понра́виться zalíbiti se.

понтирова́ть pointírovati, hráti v karty proti bankérovi; понтиро́вщикъ, понтёръ, a pointeur.

понто́нъ a ponton; *adj.* понто́нный; понтоне́ръ, a pontonýr, mostař; *adj.* понтоне́рный, понтоне́рскій.

понтъ, a moře *Pontus.*

понуди́тель pobádatel, ponoukatel; —ница -ka; —ный ponoukavý, pobádavý.

понуди́ть, понужда́ть кого́ къ чему́ ponoukati, pobádati koho k čemu; п.ся р. se; понужде́ніе *n.* ponoukání, pobádání.

понук-а́льщикъ, а ponoukatel; —а́льщица *f.*; —а́ть, —ну́ть ponouknouti.

понýр-а *m. et f.* mrzout, škareda; 2. křivohlávek, kdo kloní hlavu n. klopí oči; —ить, —ивать (гóлову) věšeti n. klopiti hlavu; —ность svah, svahovitosť; —ный (*adv.* —но) se svěšenou n. sklopenou hlavou; 2. mrzutý, zaškaredený; 3. svahovitý.

понутрý *adv.* po chuti; э́то кýшанье емý п. to jídlo mu jde k duhu.

понынѣ *adv.* do nynějška, (do nynčka), do teďka.

понырь-а *v.* пронырa; —ивать ponořovati, potápěti; —ливый lichotivý *v.* вкрáдчивый.

пóнька *v.* поня́вка.

понѣж-ить, —ивать trochu rozmazliti; п.ся hověti si v posteli.

понюх-ать, —ивать čichati, čuchati; očuchávati; 2. tabák časem šňupati.

поня́в-а, —ица, —ка *f.* lněná sukně.

поня́т-іе *n.* pojem, ponětí; лóжное п. o чемъ lživé n. nepravé ponětí o něčem; —ливый chápavý; učelivý; -ость -osť; —но *adv.* zřetelně, pochopitelně; э́то п. to je jasné, zřetelné, pochopitelné; —ность zřetelnosť, pochopitelnosť; —ный zřetelný, pochopitelný.

понятóй, аго pochop, dráb, kdo chytá zloděje, provází věžně n. hnance.

поня́ть pochopiti, pojmouti něco *v.* понимáть; пóнятый pojatý.

пооб- slova s těmito předložkami složená v. v nesložených.

пообожда́ть кого́-либо chvilku čekati na někoho.

пообѣдать poobědvati.

пóодаль *adv.* opodál.

поодержа́ть, поодéрживать trochu zadržeti koně.

поодича́ть trochu zdivočeti.

поопозд-áть trochu se opozditi; —áлый poopozděný.
поопрáвить poopraviti.
поот- slova s těmito předložkami spojená v. v nesložených.
поотодвúнуть popondati, popostrčiti.
поохóтиться chvíli honiti, chvíli loviti.
поохóтничьи *adv.* myslivecky, po myslivecku, po lovecku.
поочерéдно *adv.* dle řady, střídavě.
поощр-éніе *n.* pobídnutí, povzbuzení; —úтель povzbuzovatel; —úтельный povzbuzovací, pobádavý; —úть, —úть къ чемý pobádati, pobízeti k něčemu; п.ся p. se.
попáдать popadati; (яблоки -али съ яблони).
попáдъ: въ п. vhod; не въ п. nevhod.
попадья *f.* popova žena.
попалúть, попалúть popáliti; 2. chvíli střílet.
попáрно *adv.* po páru.
попáрхивать poletovati (jako ptáci).
попáсмно *adv.* po pásmech.
попáсть во что padnouti n. upadnouti do něčeho; п. въ бéду do neštěstí n. do bídy upadnouti; п. въ сéти do sítě padnouti, up.; п. въ немúлость do nemilosti padnouti, up.; п. на мысль na mysl přijíti; какъ ни попáло jak to přijde; пéрвый кто мнѣ попадётся první kdo se mi namate, kdo se namane, kdo přijde na ránu.
попáсъ, а pasení na chvilku (пустúть гуртъ скóта на п.).
попахáть poorati; попáхивать poorávati; 2. trochu zapáchati; 3. (o větru) pofukovati.
пóпелъ (crk.) *v.* пéпелъ.
попéнно *adv.* dle počtu pňů neb kmenů; *adj.* попéнный.
поперёчъ, поперёкъ *adv.* popříč, napříč; п. дорóги napříč cesty.
поперемѣнно *adv.* střídavě; —ость střídavost; —ый střídavý.
попереч-никъ, а odpůrce; —ница *f.* odpůrkyně.
попереч-ина *f.* příčka; —ить odporovati komu, čemu; odmlouvati; —никъ, а průměr (průřez) *Diameter*; —ный příčný, popříčný; п. брусъ příčný trám; -ная дорóга příčná dráha, křižovatka.
попéрсье *n.* náprsník (řemen).
поперхýться, попéрхиваться zakašlati, zakuckati se.
попечáлиться о чёмъ kormoutiti se.
попечáтать, —ывать zpečetiti(mnoho).
попечéніе *n.* starost, péče, pečování.
попечúтель opatrovník *Curator*; —ница opatrovnice; —но *adv.* pečlivě; —ный pečlivý; opatrovný; п. совѣтъ správní rada; —ство opatrovnictví; —ствовать úřad opatrovnický zastávati.
попечúться (попéчься) o чёмъ starati se o něco; opatrovati něco.
попивáть popíjeti; попúть popiti.
попир-áніе *n.* rozšlapání, zašlapání; —áть, попрáть (змѣю) rozšlapati, zašlapati (hadr); 2. přemoci koho (přeprati n. poprati koho); 3. pohrdati kým (popírati něco).
попировáть chvíli hodovati.
пописáть, попúсывать časem psáti.
попихнýть, попúхивать nacpati; попúханный.
поплáвать trochu plavati.
поплавóкъ, вка plavák, poplavek (splývající dřevo n. korek na kraji sítě); 2. poplavek, znak mořský (splývající bečka k vyznačení splavné vody), bojka.
поплáкать poplakati (chvíli).
поплатúть splatiti; п.ся съ кѣмъ účet s někým vyrovnati; онъ дóрого -лся on to draho zaplatil; ten se vyplatil!
поплевáть poplivati; поплёвывать poplivovati.

поплести́ chvíli plesti, poplesti; поплета́ть poplítati; п.ся odvleci se.
поплу́жный poplužný; -ая пошли́на, -ное *n.* poplužné (*n.*).
поплясáть, попля́сывать chvílemi tancovati; potancovati chvíli.
попо́в-ичъ, а, popovic, popův syn; —на *f.* popovna, popova dcera; —скій popovský; —щина popovština (rozkolnická sekta). [pitka.
попои́ть trochu napojiti; попо́йка *f.*
попола́мъ *adv.* po půlkách; 2. na polo, na půlky.
попо́лзать, поползáть, поползти́ popolezti; поползáться, поползну́ться sklouznouti.
по́ползень, зня šoupálek, (dítě, které se učí teprva lézti); 2. šoupálek (pták) *Certhia*; sinice *Sitta*.
поползнове́н-ie *n.* poklesek, pochybení; —ность náchylnosť k hříchu, hřešivosť, křehkosť; —ный náchylný k hříchu, křehký.
пополн-éніе doplnění; —я́ть, попо́лнить doplniti.
пополо́сно *adv.* po plasách, plasovitě.
попо́н-а *f.* pokryvka na koně; *adj.* —ный.
попо́ртить pokaziti; п.ся p. se.
попра́в-ить, поправля́ть opraviti; vypraviti, spraviti, -ovati; п.ся . . . se; —ка *f.* správka; oprava; vypravení; korektura spisu; *adj.* —очный; поправле́ніе *n.* opravení; попра́вленный opravený; поправно́й листъ korekturní arch, opravný arch.
попра́здн-ичать, —овать chvíli slaviti, světiti; —ство (crk.) závěrečné služby boží po některém svátku.
попра́тель přemožitel (nepřítele); попра́ть *v.* попира́ть.
попрек-áніе *n.* předhazování; hanění; —áтель hánce, haněl; -áтельница *f.*; —áтельный, попрёчный předhazující, vyčítavý; —áть, —ну́ть кому́ předhazovati, vyčítati komu; попрёкъ, а předhůzka, vyčítka.
попри- slova s těmito předložkami spojená v. nesložená.
по́прище *n.* závodiště; 2. п. жи́зни dráha životní, běh života.
попріятельски *adv.* přátelsky, po přátelsku.
попро́бовать zkusiti něco (zprůbovati).
попроси́ть poprositi.
по́просту *adv.* prostě, bez okolků.
попрош-áйка *m. et f.* žadonil, -ka; —áтай, я (star.) žebrák.
попроща́ться съ кѣмъ rozžehnati se s kým, rozloučiti se.
попры́гивать poskakovati; попрыгу́нъ, а skokoun; попрыгу́нья *f.* skokounka.
попры́ск-ать postříkati, poprýskati; 2. -ивать poprchávati, pokrapávati; дождь -иваетъ prýská (škrýpá), poprchuje.
попряду́ха *f.* (prost.) přadlena.
попря́тать všecko skliditi, ukliditi.
попуга́й papuch *v.* папуга́й.
попуга́ть poplašiti.
попу́дно *adv.* po pudech.
попури́ *n. indecl.* směs *Potpourri.*
попуск-áніе *n.* popuštění, dopuštění, povolení; —áть, попусти́ть popustiti, dop., dovoliti, povoliti. [marně.
попусто́му, по́пусту *adv.* nadarmo,
попу́тать splesti, poplesti.
попу́т-никъ, а, подоро́жникъ jitrocel *Plantago* (rstl.); 2. *v.* попу́тчикъ; *adj.* —никовый; —ный cestovní, pocestný; —ная жи́ла sputník žíly, průvodník žíly (v horn.); п. вѣтеръ vítr příznivý plavbě; —чикъ, а spolucestovník, společník cestovní; —чица *f.*
попуще́ніе *n.* dopuštění; Бо́жіе п. [boží dopuštění.
попъ, á pop.
попы́р-ивать, попырну́ть pokopávati

koho chvilkami; 2. někoho často posílati; —ка *f.* domluva, výtopek.
попыта́ть zkoušeti, odvážiti se, pokusiti se o něco; попы́тка *f.* pokus.
попы́хъ: въ попыха́хъ, съ попыхо́въ přenáhleně, naspěch.
попѣ́ть, попѣва́ть zazpívati.
попя́т-ить, попя́чивать odstrčiti nazpět; odstoupiti nazpět; coufati; п.ся slova svoje odvolati; —ка *f.* odvolání; coufání, ústup zpátečný; račí chod; онъ уже́ и на —ный дворъ on coufá, ustupuje, odvolává svoje slova; —чикъ, а kdo coufá; kdo slova svoje odvolává.
пора́, ы́ čas, doba; зимне́ю поро́ю v čase zimním, v zimě; съ тѣхъ поръ od té doby, od té chvíle; до тѣхъ поръ, пока́ do té chvíle, dokud; пора́ ити́ домо́й čas jíti domů; въ порѣ́ v nejlepším věku, v nejlepších letech.
по́ра *f.* (*pl.* по́ры) pora, potnice.
порабо́тать popracovati (chvíli).
поработ-и́тель podmanitel, podrobitel; —и́тельный podmaňovací, podrobovací; —и́ть, порабоща́ть podmaniti, podrobiti; порабоще́ніе *n.* podmanění, podrobení.
пора́внивать, поравня́ть urovnati, upraviti (cesty, dráhy); seřaditi, sešikovati (řady vojska); п. кого́-либо съ кѣмъ někoho na roveň s jiným postaviti; п.ся съ кѣмъ na roveň s někým se postaviti.
по́равну *adv.* rovnou měrou, rovně.
пора́довать кого́ чѣмъ obradovati, rozradovati koho něčím; п.ся чему́ zaradovati se.
пораж-а́ть porážeti *v.* порази́ть; —е́ніе *n.* poražení; p. vojska; (med.) [p. mrtvici.
пораждáть *v.* породи́ть.
пораз- slova s těmito předložkami v. nesložená neb s předložkou раз-
пораз-и́тель porazitel, přemožitel; —и́тельный (*adv.* -но) překvapující; trefný, pádný (důvod); -ая причи́на vhodná příčina; -ость; —и́ть кого́ poraziti někoho; п. во́йско p. vojsko; 2. п. překvapiti; э́то меня́ -и́ло to mě překvapilo.
порва́ть roztrhati; 2. natrhati (květin); по́рванный.
поребя́чески *adv.* dětinsky.
поревѣ́ть řváti (chvíli).
поре́й, я por *Allium porrum.*
поречéніе *n.* (crk.) žaloba, nařknutí; 2. vada.
поре́чка *f.* ryvíz červený.
поржа́вѣть zrezavěti.
порисова́ть chvíli rýsovati.
по́ристый porovatý.
пориц-а́ть (-а́ти) haněti, pomlouvati koho; —а́тель pomluvač, haněl.
поровня́ть *v.* поравня́ть.
поро́гъ, а práh (u dveří); 2. práh v řece (vodopád).
поро́д-а *f.* narození; rod; druh (lidí, zvířat atd.); plemeno; человѣ́къ ни́зкой -ы člověk nízkého rodu; го́рная п. hornina; —истый dobrého plemene.
пород-и́ть poroditi; —ни́ть кого́-либо съ кѣмъ spříbuzniti, spřízniti, v pokrevnosť n. v příbuzenství uvesti; п.ся spříbuzniti se, spřízniti se s někým.
поро́дный urozený; *v.* поро́дистый.
поро́дъ, а, порожде́ніе *n.* pokolení, plemeno; дья́вольское п. ďábelské p.
поро́жистый prahy opatřený (v řece).
порожмя́, порожнёмъ *adv.* s prázdnem (bez nákladu).
поро́ж-нить prázdniti, vypr.; —ній, яя, ее prázdný.
порожн-я́къ, а (prost.) prázdný vůz (bez nákladu); —я́нка *f.* kůň bez [nákladu.
поро́зднить *v.* поро́жнить.

порóз-ниться různo n. jinou cestou se ubírati; 2. různiti se ve výpovědech (při výslechu); —нично *adv.* po různu; —ничный porůzný; -ая продáжа prodej v malém, pr. podrobný, pr. porůzničný; пóрознь *adv.* porůznu, různo; п. жить různě žíti.

пóрозъ, а kanec; порозя́тина *f.* kančina, kančí maso.

порóйться dorojiti se (o včelách).

порóкъ, а nepravost, nešlechetnost; 2. tělesný nedostatek, vada tělesná.

пóрокъ, а (star.) prak.

порóмъ, а prám *v.* парóмъ.

порон-и́ть, порони́ть poraziti, povaliti; 2. potratiti; п.ся ztratiti se; п.ся на полъ spadnouti na zem, na podlahu.

поросён-окъ, нка, (*pl.* —ки, овъ і порося́та, тъ), *dem.* —очекъ prasátko; —очникъ, а, я́стребка praseník *Hypocharis* (rstl.).

поросúться prasiti se.

порóслый porostlý.

пóросль, и porostlina, místo porostlé houštím; *v.* пóростъ.

порости́ть, порости́ růstati.

пóростъ, á řasa, porost *Alga*.

порося́, я́ти *n.* (crk.) prase, prasátko; —тина *f.* prasecí (vepřové) maso; —тникъ *v.* поросёночникъ; —чій, ья, ье prasecí.

порóтно *adv.* po rotách.

порóть (порю́, пóрешь) párati (п. стáрое плáтье); п.ся p. se.

порóтье *n.* páráni.

порохов-ни́ца *f.* prachovnice; —óй, áя, óе prachový; п. зáпахъ zápach z prachu; п. завóдъ továrna na prach, prachovna; —óе дéрево *v.* крушúна; —щи́къ, á prachař, kdo dělá prach.

пóрохъ, а prach (střelný); 2. (star.) prach ze země *v.* пыль.

порóч-ение *n.* hanění; znectění; —ить, zhaněti, znectiti; —ный nepravý; mrzký.

порóша *f.* poprašek, naprášený (slabě napadlý) sníh.

порош-и́на, *dem.* —и́нка *f.* prášek; 2. zrno prachu; —и́ть prášiti; п.ся prášiti se; снѣгъ —и́тъ sníh se práší; —óкъ, шкá prášek (lékařský).

порóшица *f.* řit (u hmyzů a červů).

пóрскать, за-, пóрскнуть honicí psy pobádati.

Пóрта Высóкая Vysoká Porta (turecká vláda.

портá, а portál (průčelí vrat kostelních atd.); *adj.* портáльный.

пóртеръ, а porter (pivo); *adj.* пóртерный.

пóртикъ, а loubí, výstupek se sloupy

пóртить, пóрчивать kaziti; п.ся k. se.

портúще *n.* tucet knoflíků; garnitura, výprava, soupravа.

портки́, óвъ spodničky *pl.*, spodní kalhoty; *adj.* портóчный.

портни́на *f.*, пóртно *n.* hrubé (režné) plátno; pytlovina.

портни́ха *f.*, портнáя, óй krejčová.

портнóй, áя, óе krejčovský; п., áго *m.* krejčí; цехъ портни́хъ cech krejčovský; портни́хъ дѣлъ мáстеръ mistr krejčovský.

портнúга *m.* krejčík (špatný krejčí).

портня́ж-ение *n.* krejčování; —ескій, —ный krejčovský; —ить krejčovati; —ничество krejčovství, krejčovina.

портовóй, áя, óе přístavní.

портомóй, я pradlíř; —ный prací; -ныя дéньги, —ное *n.* prádelné; —ня *f.* prádelna; портомóя *f.* pradlena.

пóрто-фрáнко *n.* svobodný přístav.

портрéтъ, а, *dem.* портрéтикъ, а, портрéтецъ, тца podobizna *Portrait*; *adj.* портрéтный.

портретúстъ, а, портрéтчикъ, а podobizník, malíř podobizen *Portraitiste*.

портула́къ, а kuří noha (šrucha) *Portulaca oleracea*; *adj.* портула́ковый, портула́чный.
портупе́я *f.* střapec důstojnický *Porte-épée; adj.* портупе́йный.
порту́тить portutiti.
портфе́ль, я tobolka na spisy, mapa *Portefeuille.*
портше́зъ, а nosítka *Portechaise.*
портъ, а přístav *Port;* 2. střelný otvor na korábech.
порты́, о́въ *pl. m.* oděv, šat; 2. látka tkaná; 3. spodky. [plátno.
портян-и́на, —и́ца, портя́нка *f.* hrubé
порубе́ж-іе, —ье *n.* hranice; hraničné místo; —ный pohraničný.
по́рубень, бня porubeň, obruba u paluby korábu.
поруби́ть posekati dříví (poroubiti); porubati; п. себѣ но́гу useknouti se do nohy.
пору́б-ка *f.* sekání; rubání; п. лѣса porážení lesa; —щикъ drvoštěp (kdo poráží v lese); пору́бъ, а (star.) vězení.
поруг-а́ніе *n.*, —а́тельство pohanění; —а́тель hánce; —а́тельница hanělka; —а́ть кого́-либо pohaněti koho; zhaněti koho.
пору́ка *f.* rukojemství, záruka; jistota, kauce; 2. п. *m. et f.* rukojmí.
порумя́нить červeně nalíčiti.
пору́сски *adv.* rusky, po rusku.
пору́тчикъ *v.* пору́чикъ; *v.* поручи́тель.
пору́ха *f.* (star.) porouchání; 2. (nemoc) průtrž, kýla.
поруч-а́ть, —и́ть кого́ кому́ poroučeti koho komu (do přízně); п.ся p. se; ručiti; е́йникъ серпообра́зный sevlak srpitý, stračí hnízdo *Sium falcaria* (rstl.); —е́ніе *n.* poručení něčeho někomu; svěření; uložení něčeho komu.
по́ручень, чня zábradlí ruční.
пору́ч-икъ, а poručík (vojenský); —ица *f.* poručíkova žena; —ическій, ая, ое, —ичій, ьа, ье poručíkův.
поручи́тель poručovatel, ukladatel, objednavatel; 2. rukojmí; —ница -ka; —ный zaručovací; 2. ukladací, nařizovací; —ство rukojemství.
пору́ч-никъ, а poručník; —ный rukojemský.
по́ручъ, а krátké rukávce kněžské.
порфи́р-а *f.* purpur královský; —ный, —овый purpurový.
порфиро-ви́дный purpurovitý; —но́сецъ, сца purpurem oděný (panovník); —ро́дный v purpuru narozený *Porphyrogenitus.*
порфи́ръ, а porfyr (kamenina).
порх-а́ніе *n.* třepetání (ptactva), přeletování; —а́ть třepetati se, přeletovati, poletovati; —ну́ть zatřepetati se v letu.
порціо́нъ, а porce mouky a krupice dávaná vojákům *Portion*; *pl.* порціо́ны peníze stolní; *adj.* порціо́нный.
по́рція *f.* porce jídla.
по́рч-а *f.* pokažení, zkažení; п. нра́вовъ zkáza mravův; —еніе kažení; porouchání.
по́ршень, шня píst (do pumpy, vývěvy atd.); 2. (star.) spůsob střevíců selských z jednoho kusu kůže, k uvazování řemínky; *adj.* поршнёвый.
по́ры, овъ *pl. m.* pory, potnice.
порыв-а́ть, порва́ть potrhati; —а́етъ *impers* táhne, přitahuje k něčemu; вѣтръ —а́етъ па́русъ vítr vráží do plachty; п.ся trhati se; п.ся на что usilovati o něco.
поры́в-исто *adv.* trhavě, prudce; —истый trhavý, prudký; п. вѣтеръ trhavý vítr; —чивый touživý, baživý.
поры́въ, а trhnutí; п. вѣтра t. větru; poryv větru; 2. п. silná touha, toužení, bažení; п. страсте́й záchvat

п. nával náruživosti; въ -ѣ рѣчи v proudu řeči.
порыдáть chvíli štkáti. [zryšavělý.
порыжѣть zryšavěti; -ѣлый ryšavý,
порúски, овъ brlení, šprlení, zábradlí tyčkové na některých lodích.
порúть chvíli rýti, hrabati; п.ся rýti se, hrabati se.
порыхлѣть zkypřeti.
порѣвáть poháněti sem tam; вѣтеръ -áетъ koráбль.
порѣд-ѣлый zřídlý; —ѣть zřídnouti.
порѣзвúться chvíli se vztekati.
порѣз-ать pořezati; —ывать pořezovati; pořezávati; порѣзъ, а zářez, zařízнutina; 2. nevěsika (Presl.) *Athamanta* (rstl.).
порѣчье *n.* pořící; 2. pořekadlo; *adj.* порѣчный poříčný.
порѣшúть rozřešiti, rozhodnouti něco.
порѣшня *f.* vydra *Mustela lutra*.
поряб-úть (въ глазáхъ) *v.* рябúть; —ѣлый zdobaný od neštovic, doličkovatý; —ѣть dostati doličkovatou tvář (od neštovic).
порядк-комъ *adv.* dle řady, řadou; dle pořádku; řádně; —окъ, дка pořádek; řád; дѣловóй п. jednací řád; п. словъ pořádek slov, slovosled; п. наслѣдованія pořádek posloupnosti; привéсть дѣло въ п. přivesti věc do pořádku; судéбнымъ —комъ pořadem soudním; —очно *adv.* pořádně; řádně; —очный pořádný; řádný; (п. человѣкъ); имена числúтельныя —очныя čísla řadová.
порáдъ, а (star.) *v.* услóвіе, договóръ.
посадúть posaditi (na stolici); п. на лóшадь p. na koně; п. въ окóвы vsaditi do okovů; п. въ тюрьмý vsaditi do žaláře; 2. п. zasaditi (rostliny).
посáдка *f.* zasazení, -ování, přes. rostlin; 2. stažení švu.
посáд-никъ, а (star.) posadník, přednosta městský; —ница *f.* žena posadníkova; —ничать býti posadníkem; —ничество úřad n. hodnost posadníka; —ничій, ья, ье posadnický.
посáдъ, а (star.) předměstí; 2. (star.) kupecká čtvrť ve městě, pod správou posadníka; *adj.* посáдскій; посáдской, аго *m.* obyvatel předměstí; 2. obyvatel posadu, kupec.
посаждáть *v.* посадúть.
посажéн-ное *n.* plat z pozemků dle sáhu; —ный *adj.*, —но *adv.* dle sáhů.
посажёный отéцъ starosvat; -ая мать starosvatbí; -ыя дѣти *pl.* snoubenci; zasnoubenci.
посáлить, -ивать sádlem namazati.
посбúть съ рукъ zbýti se něčeho; odbyti něco, prodati.
посвáтать кого-либо на дѣвúцѣ ucházeti se něčím jmenem o dívku; п.ся на дѣвúцѣ ucházeti se o dívku.
посвúнски *adv.* sviňsky.
пóсвистъ, а hvizd, pohvizd.
посвúстывать pohvizdovati.
посвóйски *adv.* dle svého způsobu.
посвóиться съ кѣмъ s někým se sešvakřiti.
посворотúть navrátiti k jedné straně; п. съ дорóги s cesty zahnouti.
посвѣтúть komu posvítiti komu.
посвя-тúть, —щáть (жизнь свою отéчеству) zasvětiti (svůj život vlasti); 2. п. кого-либо въ священники posvětiti, vysvětiti na kněžství; п. кому книгу věnovati komu knihu; dedikovati; —щéніе *n.* posvěcení, zasv., vysv.; 2. věnování.
поселён-ецъ, нца osadník; 2. vypovězený (přesídlený) do Sibiře; —ie *n.* osada; 2. vypovězení (přesídlení) do Sibiře; послáть на п. do Sibiře vypověděti; —ка *f.* osadnice.

поселя́ть, поселя́ть zasídliti; п. въ комъ что vštípiti někomu něco; п.ся osaditi se někde; мéжду ни́ми -йлся раздóръ rozdvojili se, mezi nimi usadil se rozbroj.

посёлокъ, лка vesnička.

по-сéльски *adv.* selsky, po selsku.

посемéй-но *adv.* dle rodin; —ный rodinný.

посердúть pozlobiti; п.ся на что, на кого́ pozlobiti se, rozzlobiti se na něco, na někoho.

посеребр-éніе *n.* postříbření; —и́ть, —я́ть postříbřiti; п.ся p. se.

посестрія *f.* (star.) posestřenka.

посивѣ́ть zesivěti, sivým se státi.

посидѣл-ка posluhovačka nemocných *v.* сидѣлка; *pl.* —ки, локъ přástky (jíti na táčky, na hůtu n. na hejtu); посидѣ́ть poseděti; посиди́те немно́го sedte trochu, posedte trochu; посúживать posedávati.

посúльн-о *adv.* dle sil; —ый *adj.* silám přiměřený.

посин-и́ть pomodřiti; —е́лый zmodralý; —е́ть zmodrati.

посирóтски *adv.* osiřele, sirotensky.

посказáть vypravovati *v.* разсказáть.

поскакáть poskákati (chvíli); 2. cvalem odjeti (na koni); поска́кивать poskakovati.

поскúрдно *adv.* po stohách.

поскитáться potloukati se (nějaký čas).

поскóкъ, а (star.) útok.

поскольз-я́ться, —ну́ться sklouznouti.

поскóн-ина *f.* paskonina, konopné plátno; —никъ, a konopěnec, sadec (Presl), sv. Kunigundy traňk *Eupatorium cannabinum*; —ный poskonný, konopný.

пóсконь, и konopě poskonná, poskonek, poskonice *Cannabis sativa*.

поскóт-ина *f.* (star.) pastviště pro skot; —ски *adv.* hovadsky, dobytsky.

поскрéб-ки, овъ *pl.* odškrabky; výškrabky z těsta; —окъ, бка, —ышъ, а výškrabek (chleb neb koláč ze zbytku těsta).

поскрéсть poškrabati (chvíli).

послаб-и́тель, —и́тельница kdo promíjí n. shovívá někomu; —лéніе *n.* prominutí, shovění; —ля́ть, послáбить oslabiti; popustiti (provaz); 2. prominouti, shověti, posh. komu; 3. (o léku) odváděti, počišťovati.

послáн-ецъ, нца vyslanec menšího dvora *Envoyé*; —ie *n.* poslání; p., poselství, poslaný dopis; —никъ, a vyslanec (u cizího dvora); —ница vyslankyně; *adj.* —нический.

пóсланный posel, poslaný *m.*, *Messager*.

послáть (пошлю́) poslati; посылáть posílati (п. кому́-либо что); п. за кѣмъ p. pro někoho.

послóв-ица *f.* (—ie *n*) přísloví; —ичный příslovný, v přísloví vešlý; —но *adv.* doslovně, slovo od slova.

посломáть množství rozlámati.

послýга *f.* posluha; posloužení.

послуж-éніе *n.* posloužení; —и́ть кому́ posloužiti komu; п. въ по́льзу p. k úžitku; —но́й, áя, óе služební; п. спúсокъ služební list.

пóслухъ, а svědek od slyšení, sv. slušitý.

послушáніе *n.* poslušnost, poslušenství, kázeň klášterní.

послýш-ать poslechnouti; -айте! poslyšte! poslechněte! 2. п. кого́, п.ся кого́ poslouchati koho, poslušen býti; —ество svědectví; —ествовать svědectví vydávati, svědčiti; —ливый poslušný; -ость -ost; —никъ, a bratr řeholní; novic; —ница novicka; —ный poslušný.

послы́шать poslyšeti; мнѣ послы́шалось slyšel jsem něco, zaslechl jsem něco.

по́слѣ *praep. c. gen.* po; п. того́ po

tom; п. чегó načež, počemž, po tom; 2. *adv.* pak, potom, později.
послѣд-іе *n.* posledek; —ки, овъ *pl. m.* posledky, ostatky; —ній, яя, ее poslední; —ованіе *n.* následování; 2. řád církevní *Ritual;* —ователь následovník; přívrženec; —овательно *adv.* následovně; —овательный následovný, následující; důsledný; -ость -osť; —овать за кѣмъ následovati za někým; —окъ, дка posledek; (zbytek); *dem.* —очекъ, чка posledeček; —очный poslední; —ственно *adv.* následovně; —ственный následovní; —ствіе *n.* následek; výsledek; въ -ствіи тогó následkem toho; —ствовать *v.* послѣдовать; —ующій, ая, ее následující; п. членъ (math.) člen zadní, člen druhý; —ышъ, а poslední dítě; výškrabek (žert.).
послѣдъ, а posledek, zbytek; 2. (anat.) lůžko, koláč *Placenta.*
послѣ-зáвтра *adv.* pozejtří; —зáвтрашній, яя, ее pozejtřejší; —обѣденный poobědní, odpolední; —потóпный popotopní, zápotopní; —родовы́я бóли *pl.* bolesti po porodu; —слóвіе *n.* doslov (spisovatelův na konec spisu); —ýжинный po večeři.
послѣнъ, а lilek *Solanum;* п. сладкогóрькій l. sladkohořký, psí víno *S. dulcamare;* п. чёрный l. černý *S. nigrum.*
посмéртный posmrtní.
посмоли́ть posmoliti.
посмóлкнуть znenáhla umlknouti.
посморкáться vysmrkati se.
посмотрѣть на что, на когó popatřiti; п.ся vzhlížeti se v zrcadle.
посмуглѣть zhnědnouti v tváři, zesnědnouti.
посмѣиваться, посмѣя́ться надъ кѣмъ posmívati se někomu.
посмѣлѣе *adv.* směleji.
посмѣнно *adv.* střídavě.
посмѣшище *n.* posměch.
посмѣя́-ніе *n.* posmívání; —тель posměvač.
пособ-и́ть, —ля́ть (въ рабóтѣ, въ нýждѣ) pomáhati, podporovati.
посóб-іе *n.* (crk. —ство) pomoc, podpora; —никъ, —щикъ, —стводатель, я podpůrce, pomocník; —ствовать podporu poskytovati.
посовáть nastrkati (do něčeho); посóвывать nastrkovati (do něčeho); postrkovati někým.
посовѣтовать poraditi.
посогласи́ть v souhlas uvesti.
посозвáть sezvati.
посозрѣть znenáhla uzráti.
посократи́ть trochu skrátiti.
посолдáтски *adv.* po vojensku.
посол-éніе *n.*, посóлка *f.* posolení; —и́ть posoliti.
посоловѣть zahnědnouti; 2. (o očích) zakaliti se; —ѣлый.
пóсолонь *adv.*, посóлонь, по сóлнцу po slunci.
посóлъ, слá posel, poslanec, vyslanec.
посóль-ба *f.*, —е *n.* (star.) poslání; poselství; —никъ (star.) *v.* послáнникъ; —скій vyslanský, vyslanecký; п. домъ v. dům; —ство vyslanectví, -tvo; —ствовать býti vyslancem; —ша *f.* vyslancová (žena vyslancova).
посори́ть vysypati, rozsypati; 2. promarniti (peníze).
посóтенно *adv.* po stu, po stech.
посóха *f.* (star.) robotníci *pl.*; 2. lid vojenský.
посóх-лый uschlý; poschlý; —нуть uschnouti; poschnouti (o mnohých).
пóсохъ, а berla (pastýřská, biskupská).
посошёкъ, шкá berlička.
посóшникъ, а berlonoš.
поспáсть znenáhla spadnouti.
поспáть pospati, trochu spáti.

поспилúть poupilovati.
поспѣв-áніе *n.* dospívání; —áть dospívati; поспѣть dospěti; п. за кѣмъ stačiti někomu v chůzi; кýшанье поспѣло jídlo je hotovo; поспѣлый dospělý.
поспѣхъ, a pospěch; скóрый п. людямъ na směchy tuze spěšno lidem směšno.
поспѣш-áть, —úть pospíšiti; —éніе *n.* pospíšení; 2. zdar, prospěch.
поспѣшество spěch.
поспѣш-ествовáть prospěšným n. pomocným býti; —úтельный prospěšný, pomocný; —úть *v.* поспѣшáть.
поспѣш-ливый (*adv.* -во) spěšný, hbitý, rychlý; -ость -ost; —но *adv.* spěšně, posp. ěšně; —ный spěšný, pospěšný; -ость -ost.
посрам-úтель hanobitel, zneuctivatel; -ница -ka; —úтельный (*adv.* -но) hanobící, zneuctívající; —úть, —лáть koho zhanobiti, zneuctiti; п.ся z. se; —лéніе zhanobení, zneuctění.
посредú *adv.* uprostřed; п. дорóги uprostřed cesty.
посрéд-никъ, a prostředník; smírce; —ница prostřednice; —ническій prostřednický; —ничество prostřednictví; —ственность prostřednost; —ственный prostřední; —ство prostředek; 2. prostřednictví, prostředkování; —ствомъ prostřednictvím, prostředkem; —ствовать prostředkovati.
посрóчный polhůtní; po lhůtách.
поссóрить, п.ся *v.* ссóрить, с.ся.
постáвецъ, вца (star.) police (na nádobí), skříň s policemi, misník.
постáвить, поставлáть postaviti; п. кого-либо надъ чѣмъ ustanoviti koho; п. прáвиломъ ustanoviti za pravidlo; п. себѣ за честь pokládati si za čest; п.ся postaviti se.
постáвка *f.* postavení; 2. dodávka něčeho; *adj.* постáвочный.
поставлéніе *n.* postavení; 2. ustanovení.
постав-нóй, áя, óе dodávaný; -áя квитáнція dodavací list; —щúкъ, á dodavatel; —щúца dodavatelka.
постáвъ, a stav (tkalcovský); 2. postav, postavec (tkanina); 3. skříň (police) na nádobí, misník; 4. мéльничный п. složení mlýnské; 5. louh barvířský.
постáдно *adv.* po stádech, stádně.
постанов-úть, —лять postaviti; 2. ustanoviti, určiti; nařídit; —лéніе *n.* postavení; 2. ustanovení, ustavení; закóнное п. zákonní ustanovení; лѣсно́е п. lesní řád; мúрныя —лéнія články míru.
постановка *f.* ustanovení, zřízení; п. óперы на сцéну uvedení opery do scény.
постарáться (постарáюсь) postarati se.
постарѣть sestárnouti; -лый sestárlý.
постатéйно *adv.* po článcích.
постéль, и, постéля, и *f.*, *dem.* постéлька postel, *dem.* postýlka; *adj.* —ный; —никъ, a komorník (postelník), ložník, správce ložnice.
постепéн-но *adv.* po stupních, postoupně, posloupně; —ность posloupnost, postoupnost; —ный postoupný, posloupný.
постигáть, постúгнуть postihnouti; pochopiti; 2. dostihnouti.
постиж-éніе *n.* postižení, pochopení; —úмый pochopitelný; -ость -ost.
постила *f.* pastila, koláč ze šťávy ovocné.
постил-áніе *n.* postýlání, pokládání (kobercem na podlahu atd.); —áть, постлáть postýlati, postlati; п. постéлю ustlati postel; п. дóски, п. полъ klásti podlahu, klásti prkna.
постúлка *f.* postýlání.

постирáть trochu práti (prádlo).
постúться (пощýсь, постúшься) postiti se.
постихáрная грáмота písemné povolení ovdovělému diakonu, aby svůj úřad dále zastával.
постúчь *v.* постигáть.
постлáть *v.* постилáть.
пóст-никъ, и postník, kdo se postí; —ница postnice; —ничать postiti se; —ничество držení postu.
пóстный postní; 2. kdo se postí; 3. vypostěný, přepadlý.
постóй, я byt (vojenský), ubytování; билéтъ на п. ubytovací list; стоáть на постóѣ býti na bytu; —ный ubytovací.
постóпно *adv.* po rysech papíru.
постороníться odstraniti se, vzdáliti se.
посторóнній, яя, ее postranní; vedlejší; cizí; -ie дохóды vedlejší důchody, v. příjmy.
пóсторонь *adv.* stranou, postraně.
постоя́л-ецъ, льца nájemník; —ница nájemnice; —ое *n.* nájemné (z bytu); —ый дворъ nájemný hostinec, nocležný hostinec.
постоя́н-никъ, а stálý člověk; —ица stálá osoba; —ничать, —ствовать stálým býti; —но *adv.* stále, ustavičně; —ность, —ство stálost; —ный (въ дрýжбѣ, намѣрéніи) stálý (v přátelství, v úmysle).
постоя́ть postáti; п. за кого́ státi za koho, hájiti koho; постóй! postůj! počkej!
пострадáть trpěti za koho; п. отъ чего́ trpěti něčím.
постранúчный podstránkový.
постращúть, постращáть postrašiti.
постриг-áніе *n.*, пóстригъ, а postřihání; —áть, постри́чь postřihati, ostřihati (vlasy); п. въ монáхи postřihati na mnicha; п.ся postřihati se na mnicha; пóстриги, пóстрѣги, овъ *pl. m.* (star.) přistřihání vlasů hochům odrůstajícím na důkaz dospívání občanského.
постри́жен-ецъ, ица mnich; —ица mniška; постриже́ніе *n.* (въ монáхи, въ монáхини) oblečení do oděvu řeholního (postřižení na mniství).
построráть, постружúть ohoblovati.
построéніе *n.* vystavění; 2. (geom.) nakreslení, nákres *Constructio.*
пострóй-ка *f.* (п. дóма) stavba domu; 2. výstavnost; —щикъ kdo něco staví, sestavuje.
пострóить stavěti, vystavěti (dům); sestaviti do řad (vojsko); п.ся postaviti se, sestaviti se.
постром-ка *f.*, —очный рéмень postraněk, prostraněk.
пострóчн-о *adv.*, —ый *adj.* dle řádků, od řádku (platiti).
постругáть *v.* построráть.
пострѣливать chvílemi střílet; пострѣлáть nějaký čas střílet.
пострѣлъ, а záchvat mrtvice, šlak; п. тебя́ возьмú! aby tě šlak! 2. п., *dem.* пострѣлёнокъ, нка střelenec, třeštil, třeštík. [*Postscriptum.*
пост-скри́птъ, а přípisek, douška
поступ-áніе *n.* jednání, nakládání s někým; —áтельный postoupný; —áть, —úть (благоразýмно, рѣшúтельно) jednati (rozumně, rozhodně); п. съ кѣмъ nakládati s někým; 2. п. на слýжбу, въ рекрýты vstoupiti do služby, do vojska; это имѣніе -úло въ казнý tento statek připadl eráru; —лéніе въ дóлжность nastoupení hodnosti, п. v hodnost; —нóй, áя, óе odstoupený, postoupený; -áя зáпись zápis postupný, list postupný.
поступ-окъ, пка jednání; čin, skutek; —чивый ústupný, povolný.
пóступь, и *f.* chůze, krok, chod.

постъ, *gen.* постá půst; вели́кій п. veliký půst. [místo, služba.
по́стъ, а postavená stráž *Poste;* 2.
постыди́ть, постыжа́ть кого́-либо zahanbiti koho; п.ся styděti se; постыже́ніе *n.* zahanbení.
посты́дный (*adv.* -но) stydný, hanebný.
посты́л-ый netečný, lhostejný; -ость -osť; —ѣть znetečněti, netečným se státi; посты́нуть vystydnouti, vychladnouti.
постѣ́н-ка *f.*, —никъ huseník *Arabis thaliana* (rstl.); —ный postěnný.
посу́д-а *f.* nádobí (hrnčené); ка́менная п. kamenné nádobí; —ина *f.* nádoba; 2. loď na moři Chvalinském; —никъ, а misník, police na nádobí.
посуди́ть posouditi, uvážiti; посуди́те са́ми posuďte sami, uvažte sami; п.ся съ кѣмъ souditi se s kým nějaký čas.
посужа́ться, посужда́ться, посуди́ться (де́ньгами) půjčovati si vzájemně.
посули́ть кому́ что slíbiti, připověděti; посу́лъ, а slib, přípověď; посу́льный slíbený, připovězený.
посу́п-ить, —ливать oči sklopiti.
посу́точно *adv.* (-ный *adj.*) každých čtyryadvacet hodin.
по́суху *adv.* po suchu, po suché zemi.
посчастли́в-иться, —ѣть poštěstiti se, podařiti se, zdařiti se; мнѣ —илось mně se poštěstilo.
посчита́ть počítati; п.ся съ кѣмъ počítati se s kým (hádati se s kým).
посыл-а́ніе *n.* posílání; —а́ть posílati.
посы́л-ка *f.* posílka; 2. п., *dem.* —очка balík, paklík; 3. (log.) пе́рвая п. násudek, nápověď; втора́я п. zásudek, závětí; —очная кни́га kniha posílek.
посы́ль-ный poslaný; п. *m.* schvalní posel, zvláštní posel *Expresse*; —щикъ, а posílatel; 2. *v.* посы́льный *m.*
посып-а́ніе, посы́паніе posypání, posýpání; —а́ть, посы́пать posypati; п.ся p. se.
посы́пка *f.*, по́сыпь, и *f.* posýpání.
посыпно́й sypací; п. порошо́къ prášek sypací, zasýpadlo.
посѣва́ть, посѣ́ять posévati, rozsévati.
посѣ́въ, а zasetí, osetí, rozsévání; 2. osení.
посѣд-ѣ́лый sešedivělý; —ѣть sešedivěti.
посѣдѣ́ніе *n.* sídlo.
посѣка́ть, посѣ́чь posekati; vyšlehati, vymrskati komu; п.ся posekati se.
посѣ́къ, а posekání lesa; paseka; 2. sečná rána, posečení.
посѣ́рить posiřiti.
посѣ́стъ, а čas kdy ptáci sedí na vejcích.
посѣ́сть usednouti, posaditi se.
посѣт-и́тель navštívitel; —и́ть кого́ navštíviti koho.
постѣ́товать о комъ potruchliti (nějaký čas); п. на кого́ hněvati se na koho.
посѣч-е́ніе *n.* posečení; vyšlehání; —ённый, посѣ́ченый posečený.
посѣщ-а́ть кого́ navštěvovati; —е́ніе *m.* navštívení; 2. návštěva.
посѣ́ять osíti, zasíti; какъ посѣ́ешь, такъ и пожнёшь jak zaseješ, tak i sklidíš.
посяга́тель úkladník; —ница úkladnice; —ный úkladný; —ство (на честь, на чью жизнь) úklady *pl.*
посяга́ть, посягну́ть (на жизнь своего́ бли́жняго) ukládati o život svého bližního, úklady strojiti.
посягъ, а (star.) manželství; svatba.
потае́н-іе *n.* zatajení; —никъ, —ница podbílek (Presl) *Lathraea* (rstl.); —но *adv.* potajmu, tajně; —ность zatajenosť, skrytosť; —ный zatajený, [tajný.
пота́ивать znenáhla roztávati.
потай-ни́къ, а́ tajné místo; 2. podmořské úskalí; —но́й, а́я о́е tajný.
потаи́ть tajiti nějaký čas *v.* утаи́ть; п.ся tajiti se.

потак-áло *m.*, —áльщикъ mazlitel, shovívatel; —áние *n.* rozmazlení někoho, promíjení, shovívání; —áть, —нýть komý promíjeti, shovívati komu, rozmazliti koho.

поталаниться komý (prost.) zdařiti se, podařiti se. [*adj.* —ный.

потáль, и mosazné pozlátko, šumicha; потанцовáть potancovati chvíli.

потарáщить глазá на кого-либо vytřeštiti, vyboulíti oči na někoho.

потáска, потасóвка *f.*: дать komý -ку (порáдочную) někomu pořádně za vlasy vytahati.

потаскáть, потáскивать, потащúть potahovati, popotahovati sem tam; п.ся vláčeti se sem tam. [běhlice.

потаскýха, *dem.* потаскýшка *f.* popotatýjka *f.* dudek *v.* вдодъ.

потáтч-икъ, а rozmazlitel; —ица *f.* -ka (*v.* потакáть).

потáч-ка *v.* потакáние, поблáжка, пономóрка; —ливый promíjivý, shovívavý.

потáшъ, а salajka, draslo, sůl louhová, potaš *(Pottasche)*; *adj.* потáшный.

потащúть zavleci, zatáhnouti.

потáять *v.* потáивать.

потвердúть více do paměti vštípiti.

потвóр-ить, —ствовать komý rozmazlíti koho, promíjeti komu; —никъ, —щикъ rozmazlitel; 2. (star.) kouzelník; —ница *f.*; —ный rozmazlující, promíjivý; 2. (star.) kouzelný, čarovný; —ство rozmazlení, promínutí; потвóры, овъ *pl. m.* (star.) kouzlo, čáry.

потекáть: кáдка -áетъ káď teče.

потёкъ, а známka, že někudy teklo; (п. на стѣнѣ).

потёмки, мокъ *pl. f.* soumrak, temno.

потемн-éние *n.* potemnění, zatemnění; —áть, —áть zatemniti; п.ся z. se; —éть zatemniti se; —éлый zatemnělý.

потерéть potříti.

потерпéть trpěti nějaký čas, strpěti, потéря *f.* ztráta. [snášeti.

потер-áние *n.* ztracení; —áть (что-либо) ztratiti něco; п. гóлову, п.ся ztratiti hlavu, ztratiti přítomnost ducha; п.ся ztratiti se.

потесáть otesati; потёсывать otesávati.

пóтесь, и *f.* veslo s obou stran loďky.

потир-áние *n.* potírání; —áть potírati; потúрка *f.* potírání, potírka.

потúръ, а kalich v němž po čas služeb božích se chová boží tělo.

потúск-ать trochu tisknouti, st.; —ивать stiskovati.

потихóньку *adv.* zlehounka, zvolna, (po tichounku).

поткнýться обо что potknouti se, naraziti se o něco.

потлúвый potivý; -ость -osť.

въ потмáхъ ve tmě, v temnostech.

потнúкъ, á houně n. přikrývka pod

пóтный zpocený, upocený. [sedlem.

потовóй, áя, óе poticí; -áя бáня lázeň poticí, potnice.

пото-гóнный poticí, pot vzbuzující; -ыя лѣкáрства léky poticí; —гóнъ, а všedobr *Imperatoria* (rstl.).

потóкъ, а potok; ручéj; п. лáвы proud lávy; п. рѣчи proud řeči; п. слёзъ proud slz, potok slz; 2. п., истóчникъ pramen.

потолúку, потóлку *adv.* tolik.

потол-óкъ, лкá strop; —óчный stropní; —óчина *f.* stropnice, stropovnice.

потолóчь trochu natlouci (cukru atd.).

потолст-éлый ztloustlý; —éть ztloustnouti.

потóль, потóлѣ *adv. v.* дотóлѣ.

потóмно *adv.* v jednotlivých dílech.

потóм-окъ, мка potomek; *pl.* —ки potomci; —ственный dědičný; -ое дворянство dědičná šlechta; —ство potomstvo.

потому́ *adv.* proto; п. что *conj.* protože; и потому́ a protož, pročež.
пото́мъ *adv.* potom.
потопа́ть, пото́пнуть, потону́ть utonouti; пото́плый utonulý.
потоп-и́ть, —ля́ть potopiti (do vody); p., zatopiti (louku vodou); п.ся p. se; —ле́ніе *n.* potopení.
потопта́ть pošlapati; 2. rozšlapati, rozdupati.
пото́пъ, a potopa; всемі́рный п. potopa světa; *adj.* пото́пный.
пото́пь, и povodeň.
поторгова́ть nějaký čas kupčiti; 2. smlouvati se s kým.
поторопи́ть, потора́пливать кого́ popohnati někoho; п.ся pospíšiti si.
пото́рчина *f.* (star.) tyčka, žerď.
потоскова́ть chvíli teskniti.
пото́ч-ина *f.* potok; —ка *f.* lechtáček, poštěváček *Clitoris* (anat.); —ный potoční.
потра́ва *f.* pasení.
потрави́ть spásti pole n. louku, vypásti; 2. chvíli honiti n. štváti.
потра́т-а *f.* útrata; —ить utratiti.
потра́фить, потрафля́ть trefiti (potrefiti) do cíle.
потре́б-а *f.* potřeba; имѣ́ть въ чёмъ -у míti potřebu něčeho, potřebovati čeho.
потреб-и́тель potřebovatel, poživatel, konsument; 2. hubitel; —и́ть, —ля́ть potřebovati; 2. hubiti, zh., vyh.; —ле́ніе *n.* spotřebování, upotřebení, spotřeba.
потре́б-никъ *v.* тре́бникъ; —но *adv.* potřebno; je potřeba; potřebí; —ность potřebnosť, potřeba; —ный potřebný; —ованіе *n.* žádání; —овать žádati; п. въ судъ pohnati před soud, obeslati; возьми́ ско́лько —уется vezmi co se potřebuje.
потрево́жить znepokojovati, vytrhovati; п.ся znepokojovati se, vytrhovati se.
потрепа́ть potřepati, poklepati (na rameno); 2. poklapati, nějaký čas klapati (len).
потре́ск-ать nacpati se, naprati se (mnoho se najísti); п.ся popukati, na mnoha místech puknouti; —ивать praskati (o hořícím dříví).
потре́тно *adv.* po třetinách, třetinně.
потро́г-ать, -ивать trochu dotýkati.
по́трохъ, *pl.* по́трохи, овъ, потроха́, о́въ droby (zvířecí); *adj.* потрохо́вый.
потрош-а́ніе *n.* vybírání drobů; —и́льщикъ, a kdo kuchá ryby; —и́ть vykuchati *v.* вы́потрошить.
потруди́ть ztížiti koho čím; п.ся namáhati se; потруди́тесь neobtěžujte si, račte.
потруни́ть надъ кѣмъ posmívati se někomu.
потряс-а́ть, —ти́, потря́сть potřásti, zatřásti něčím; п. въ основа́ніи v základech otřásti; —а́ніе, —е́ніе *n.* otřesení.
потря́хивать что, чѣмъ potřásati čím.
поту́ги, овъ *pl. m.* bolesti před porodem, úštipky, poslíčky.
поту́да *adv.* (prost.) potud.
потужи́ть, поту́живать chvíli teskliti (toužiti).
потуп-и́ть, —ля́ть (глаза́) sklopiti oči; п. го́лову svěsiti hlavu, skloniti hlavu; —ле́ніе *n.* sklopení (očí).
потури́ть začíti dováděti.
поту́ск-лый, потускнѣ́лый zakalený, naběhlý (o skle); —нуть, потускнѣ́ть zakaliti se, naběhnouti, opotiti se (o skle a o kovích).
потуха́ть, поту́хнуть vyhasnouti (o ohni); поту́хлый vyhaslý.
потуш-и́ть, —а́ть uhasiti; —е́ніе *n.* uhašení.
потче́ніе *n.* vystavění, zřízení; пра́-

здникъ -ія кýщей (crk.) hody stánků, slavnosť pod zelenou (u židův).
пóтчив-аніе *n.*, —ать кого чѣмъ (п. свойхъ) *v.* пóдчивать.
потщúться přičiniti se, vynasnažiti se; -úся! bleď! snaž se; přičiň se!
потъ, а pot; онъ весь въ потý on je všecek upocen; съ негó потъ грáдомъ кáтится pot se s něho lije, řine; трудúться до пóту v potu tváři pracovati.
потъ, а (рыба) pot, vorvaň *Physeter macrocephalus* (ryba), *Cachalot.*
потúка *f.*, *dem.* потúчка ustavičné posílky; онъ у негó на потúкахъ je pořád na nohou, na posílkách,
потыкáть stále posílati; п.ся *v.* поткнýться.
потúлица *f.* (prost.) zášijek.
потúсячно *adv.* po tisících.
потúчка *f.* udeření *v.* потúка.
потѣніе *n.* pocení; потѣлый zpocený.
потѣсн-éніе *n.* ztěsnění, ztísnění; —úть ztěsniti, ztísniti; п.ся zt. se.
потѣть (-ѣю, -ѣешь) potiti se; п. надъ чѣмъ p. se nad něčím.
потѣха, *dem.* потѣшка *f.* zábava, vyražení.
потѣшáть, потѣшúть baviti, vyrážeti, pobaviti, potěšiti; (п. дѣтéй игрýшками); п.ся чѣмъ pobaviti se.
потѣш-ливый zábavný; —никъ šašek, šprýmař; 2. ohněstrojec; 3. (star.) carský psovod; —ный zábavný; potěšný; п. огóнь ohněstroj; -ная póta (star.) sbor mladých šlechticů vyučených umění vojenskému.
потягивать, потянýть natáhnouti; п. верёвку n. provaz; меня́ потягиваетъ ко сну chce se mi spat, jde na mě dřímota; п.ся natahovati se (v těle); п.ся за чѣмъ táhnouti za něčím, bažiti po něčem.
потягóта *f.* natahování *Pandiculation* [(med.)
пóтягъ, а potěh (ševcovský); *adj.* попоубáвить ubrati (nákladu). [тягóвый.
поубы́ть poubyti, trochu ubyti (o vodě).
поудалúть znenáhla vzdáliti.
поудалѣе *adv.* udatněji.
поýдить chvíli na udici chytati ryby.
поудобрúть pohnojiti.
поýжинать povečeřeti.
поукласть, поуложúть дѣтéй спать uložiti děti spat.
поукрыть poukryti; п.ся p. se.
поукрѣпúть poupevniti.
поумнѣть zmoudřeti.
поуныть ukonejšiti; п.ся uk. se.
поуплатúть pouplatiti.
поурóчно *adv.* na úkol.
поусмирúть upokojiti, utišiti; п.ся, поусмирѣть up. se; ut. se.
поуспокóить pouspokojiti.
поустарѣть sestárnouti; -ѣлый sestárlý.
поустáть poustati, unaviti se.
поустúть, поущáть (crk.) povzbuditi.
поутúхнуть poutichnouti.
поутомúть trochu unaviti.
поутрý (поýтру) *adv.* po ránu, ráno, zjitra, záhy, časně. [п.ся p. se.
поучáть, поучúть koho čemý poučiti; пофлóтски *adv.* způsobem lodnickým, po námořnicku.
похáб-никъ, а hanebník, necudník; —ница hanebnice, necuda, nestyda, nemrava *f.*; —ничать, —ствовать necudně n. nemravně žíti; —ный necudný, nemravný, oplzlý; —ство necudnosť, nemravnosť, oplzlosť.
похáживать přecházeti semotam; п. къ кому́ chodívati k někomu.
похáркивать pochrkávati.
похвал-á *f.* pochvala; —éніе *n.* pochválení; —úть, —ять pochváliti; п.ся p. se; chlubiti se, pochlubiti se; похвáливать pochvalovati.
похвáлка *f.*, похвальбá chlouba.
похвáль-но *adv.* pochvalně; —ный

pochvalný; -oe slóvo chvalořeč; -noe svidětelstvo pochvalné vysvědčení; -naja nedělja svrtelná neděle (5tá neděle postní). [churavěti.
похва́ривать (похвора́ть) postonávati,
похва́стать кому́-либо чѣмъ chlubiti se, chvastati se.
похват-а́ть pochytati; —и́ть; всѣ дере́вья моро́зомъ —и́ло všecky stromy pomrzly.
похва́тски *adv.* statně. [*Pochwerk*).
по́хверкъ, a puchérna, tlukárna (něm.
похити́тель, я loupežník, únosce, uchvatitel; -ница.
похи́тить, похищáть uchvátiti; unesti; п.ся u. se; смерть похи́тила его́ smrt ho zachvátila.
похитри́ть schytrati.
похище́ніе *n.* uchvácení, zachv.; únos děvčete; п. де́негъ zpronevěření peněz, odcizení peněz.
похлеба́ть srkati, posrkávati, chlemtati.
похлёб-ка *f.* polívka; —очный polívkový.
похлеста́ть několikkrát švihnouti, sešvihati (koně); похлёстывать pošvihovati.
похло́п-ать, —ывать poklepávati.
похлопота́ть o чемъ starati se o něco.
похлёб-ство *n.* pochlebnictví; —ствованіе *n.* pochlebování; —ствовать кому́ pochlebovati komu, ocáskovati u koho; —щикъ pochlebník, ocáskovač; —щица pochlebnice.
похме́лье *n.* pochmelina, kocovina (bolení hlavy po opití); *adj.* похме́льный.
похму́рить zachmuřiti tvář.
походи́ть (похожу́, похо́дишь) на что, на кого́ podoben býti někomu.
похо́д-ка *f.* chůze; —ный pochodový, k pochodu příhodný; 2. dobrý odbyt mající.
похо́дъ, a pochod, marš; 2. polní tažení, vojenská n. válečná výprava; крестóвый п. křižácké tažení; 3. převaha, převažování (ve váze).
по́ходя *adv.* stále, ustavičně.
похожде́ніе *n.* stěhování; 2. dobrodružství, příhoda.
похо́жій, ая, ее (на кого́, на что) podobný (-ben) něčemu, někomu.
похолоде́ть vychladnouti.
похорон-е́ніе *n.* pohřbení; —и́ть, —я́ть pohřbiti, -ívati; п.ся p. se.
похоро́нный pohřební; п. звонъ umíráček; -ая пѣснь pohřební píseň.
по́хороны, ъ *pl. f.* pohřeb.
похот-ли́вость chtivost smyslná, smyslnost, chlipnost; —ли́вый smyslný, chlipný; —ни́къ chlipník, smyslník; йца -ice. [по́хотный.
по́хоть, и *f.* chlipnost, smyslnost; *adj.*
похоте́ть, похотствова́ть (crk.) chtíti, toužiti; 2. smyslnou žádost jeviti.
похрапе́ть, похра́пывать pochrapovati.
похристіа́нски *adv.* po křesťansku, křesťansky. [nosti velikonoční.
похристо́соваться pocelovati se o slav-
похуд-е́лый zhubenělý; —е́ть zhubeněti, zhubnouti.
похул-е́ніе *n.* pohanění, zhanění; —и́тель há́nce; -ница *f.*; —и́ть pohaněti, zh.; поху́лка *f.* hana.
похре́нить, -ивать křížem přetrhati (písmo), přeškrtati.
поцарапа́ть poškrabati; п.ся p. se.
поцѣл-ова́ть pocelovati; —у́й, я políbení, polibek.
поцѣпи́ть pověsiti na skobu, na hák.
поцѣпка *f.* řetízek n. provázek, za nějž drží se vědro. [(při jídle).
почáвкать, почáнкивать pomlaskávati
почáрочно *adv.* (продава́ть) po sklenič́kách (prodávati víno atd.).
по́часту *adv.* často, po častu.
початóй (-о́й), áя, óe, почáтый, ая, ое počatý.

почáтокъ, тка počátek; 2. п. хлѣба skrojek chleba; 3. п. льну kužel lnu; 4. п. kosočtverečný tvar.
почáть (почну́) počíti *v.* починáть.
пóчв-а půda zemská; základ; *adj.* —енный pozemečný; -ое колесó kolo na spodní vodu, spodák. [bati se.
почвáниться pochlubiti se, vychlou-
почвосверли́льный буръ, п. снаря́дъ zeměvrt (nebozez na vrtání země).
почему́? *adv.* proč?
почеркáть, почéркивать poškrabati, (špatně popsati.)
пóчеркъ, а rukopis, ruka (spůsob písma).
почерн-и́ть, почéрнивать počerniti; 2. vyškrtnouti (něco psaného); —ѣлый zčernalý; —ѣть zčernati.
почерп-áніе *n.* čerpání; —áть, —ну́ть čerpati (п. воду́ въ рѣкѣ; п. изъ сочинéній); почéрпать trochu čerpati n. nabrati. [-ѣлый.
почерствѣть zatvrdnouti (o chlebě);
почертóвски *adv.* čertovsky.
почесáть počesati (trochu).
почéствовать когó poctiti někoho.
пóчесть, и pocta; 2. hodnosť, důstojenství; окáзывать -ти poctu proka-
почéсть (почту́) *v.* почитáть. [zovati.
почесу́ха *f.* svrab. [uchem.
почёсывать заты́локъ škrabati se za
почётный čestný; п. членъ čestný člen; п. граждани́нъ čestný měšťan; -ное мѣсто čestné místo.
почётъ, а pocta; 2. přednější osoby,
пóчечный ledvinový. [honorace.
почечу́й, я zlatá žíla, hemorhoidy; *adj.* —ный; -ый горéцъ, -ая травá, —никъ rdesno blešník (Presl) *Polygonum persicaria.*
почив-áльный odpočívací; п. покóй, —áльня *f.* odpočívárna; ložnice; —áніе *n.* odpočívání (spaní); —áть odpočívati (spáti); o. (v zemi); почи́вшій zesnulý (zvěčnělý); nebožtík.
починáть počínati; načínati (sud, pivo, víno atd.); п.ся p. se, n. se.
почини́ть, почи́нивать spraviti, -ovati (šaty, punčochy atd.); п. сѣть spr. síť.
почи́нка *f.*, починéніе *n.* správka.
почи́нокъ, нка (star.) počinek; 2. načaté pole, novina.
почи́нъ, а počátek.
почи́сл-еніе *n.* připočtení; —ить připočísti; п. су́мму въ расхóдъ připočísti sumu k výdaji.
почи́ст-ить počistiti; п.ся p. se; —ка *f.* vyškrabané místo (ve psaní).
почит-áй *adv.* (prost.) *v.* почти́; —áніе *n.* ctění; —áтель ctitel; -ница -ka; —áть, почти́ть ctíti; п. когó-либо чѣмъ poctiti koho něčím.
почитáть, почи́тывать čítati; п. когó чéстнымъ человѣкомъ pokládati koho za čestného člověka.
почи́ть (почію́) odpočíti; odpočinouti; 2. п. мёртвымъ сномъ v Pánu zesnouti; здѣсь почіéтъ zde odpočívá; онъ почи́лъ о Бóгѣ v Pánu zesnul.
пóчк-а *f.* poupě, očko (na stromě); 2. ledviny (v těle); 3. ру́дная п. pecka rudná (Vysoký); *adj.* —овый; почковáть (-ку́ю, -ку́ешь) očkovati, štěpovati (strom); п. я́блонь; почкови́дный ledvinovitý.
пóчта *f.* pošta; почталіóнъ, а *Postillon* listonoš, psaníčkář.
почт-áмтъ, а poštovský úřad *(Postamt)*; *adj.* —áмтскій; —дирéкторъ, а ředitel pošty *(Postdirektor)*; —мéйстеръ, а poštmistr; —содержáтель držitel pošty.
почтáрь, я (prost.) poštovský vozka, p. sluha, postilion; *adj.* почтáрскій.
почтéніе *n.* úcta; моё Вамъ п.! má úcta! почтéнный ctihodný.
почти́ *adv.* skoro, bez mála.
почти́тельный úctyplný, uctivý; *adv.* -но; -ность *f.*; почти́ть *v.* почитáть.

почто́ *adv.* proč.
почтово́й (-о́й), а́я, о́е poštovní, poštovský; -ы́я ло́шади poštovské koně; е́хать на -о́хъ jeti na poštovských koních, jeti poštou.
почтъ-инспе́кторъ dozorce poštovský.
почу́вствовать pocítiti; -ание *n.*
почу́диться *impers.* zdáti se; мнѣ -илось, что . . . mně se zdálo, že . . .
почу́ять slíditi (o psu).
пошáгивать vykračovati, kráčeti sem.
пошали́ть zadovážděti si.
пошáрить prošťárati.
пошата́ть, пошáтывать, пошатну́ть rozviklati, kolísavým učiniti; п.ся kolísati se, viklati se.
пошвыря́ть pohazovati.
пошевели́ть, пошевéливать чѣмъ zvolna pohybovati něčím; п.ся p. se.
пóшевни, ей *pl. f.*, пóшевъ, а (star.) široké sáně selské.
пошúть, пошúвать pošiti.
пóшлин-а *f.* plat, poplatek, daň; 2. (star.) obyčej; по —ѣ dle obyčeje, dle zvyku; —никъ, а celník.
пóшлость nechutnost, opselost; пóшлый nechutný, opselý; -ыя рѣчи nechutné řeči.
пошту́чно *adv.* po kusech.
пошути́ть zažertovati si; пошутовскúй *adv.* bláznovsky.
пощáд-а *f.* ušetření, shovění, milost *Pardon;* нѣтъ —ы! žádná milost!
пощади́ть ušetřiti; пощадéние, пощажéние *n.* ušetření.
пощегольскúй *adv.* švihácky; пощеголя́ть švihácky si počínati.
пощекота́ть polechtati.
пощелка́ть, пощёлкивать pomlaskávati (jazykem); luskati (prstoma).
пощéние *n.* postění.
пощепа́ть trochu štípati (louč).
пощёчина *f.* políček, facka.
пощипа́ть poštípati; пощúпывать poštipovati.
пощýп-ать, —ывать ochmatati, -ávati.
поѣда́ть pojídati; поѣсть pojísti; 2. rozežrati, vyžrati, vyleptati; п.ся -se; поѣдéние *n.* pojedení.
поѣзд-ить pojezditi (chvíli); —ка *f.* pojezdka, jízda; пóѣздъ, а pojezd, jízda; 2. vlak (na železnici); свáдебный п. svatební průvod, sv. jízda.
поѣздъ, а odjezd, jízda; п. изъ дерéвни odjezd z vesnice.
поѣзжáлый (-ой), аго *m.* rychlík, jízdný posel.
поѣзжáтый (-ой), аго *m.*, поѣзжáнинъ, а někdo z průvodu (svatebního), поѣхать jeti, odejeti. [svatebčan.
пóэзія *f.* básnictví, poesie.
поэ́ма *f.* báseň.
поэти́ческій básnický; *adv.* -ски.
поэ́тъ, а básník, poeta.
появ-и́ться, —ля́ться ukázati se, objeviti se; —ле́ние *n.* ukázání-se, objevení-se.
пойрокъ, рка vlna z jehňat, jatá vlna; *adj.* пойрковый.
пояса́ть (пояшу, ешь) pásati; п.ся p. se.
поясн-éние *n.* objasnění; —и́тельный objasňovací; -ая статья́ úvodní článek (v novinách); —и́ть, —я́ть objasniti, vyjasniti; п.ся obj. se.
поясн-и́къ, а pasíř; —и́ца *f.* část hřbetu nad pasem, kříž; *adj.* —и́чный.
пóясъ, а, *dem.* поясóкъ, ска́, поясóчекъ, чка pás (okolo těla); p. okolo дѣла, зéмли; pás země; pásmo hor; поклóнъ въ п. poklona (hluboká); поясно́й портрéтъ poprsí (obraz až po pás těla).
пойть (пойму́) pojíti, pojmouti; по́ятие *n.* vzetí.
прабáб-а, —ка, —ушка *f.* prabába.
пра́вд-а *f.* pravda; п. je pravda; ovšem;

въ —у, за —у skutečně, v pravdě; по —ѣ dle pravdy; (star.) дава́ть —у přisahati; п. Ру́сская pravda ruská (zákonník v. knížete Jaroslava).

правди́в-ый pravdivý; rozšafný; *adv.* -о -ě; -ость -ost.

правдо-лю́бецъ, о́ца milovník pravdy, pravdomil; —лю́бивый pravdymilovný; —лю́бца milovnice pravdy; —лю́біе *n.* pravdymilovnosť; —подо́бный pravdě podobný.

правду́ха *m. et f.* poctivec, pravdymilovný člověk.

пра́ведн-икъ, а spravedlivý člověk; —ица spravedlivá; —о *adv.* spravedlivě; —ость spravedlnosť; —ый spravedlivý.

правёжъ, а (star.) vedení práva na někoho, exekuce, soudní vymahání dluhu.

правёт-чикъ (правёдчикъ) a (star.) exekutor, vymahatel.

пра́вило *n.* pravidlo; тройно́е п. pravidlo tříčlené, trojčlenka *Regel de tri*; п. pravidlo, nařízení, instrukce *Norma*.

прави́ло *n.* hlavní veslo, kotrč, opačina; 2. (u zedníků) pravítko, opolna, krokvice.

прави́лье *n.* kopyto (do bot).

пра́вильн-икъ kniha pravidel církevních; —ость pravidelnosť; 2. správnosť; —ый pravidelný; 2. správný; —щикъ, а upravovač; 2. kočí, vozka; 3. veselný (vrátný na lodi); -щица *f.*

прави́льный veselný; -ое колесо́ kolo u kotrče; -ыя пе́рья pera letací, peruti.

прави́тель (п. госуда́рства) správce *Administrator;* vládce, vladař *Regent*; п. канцеля́ріи ředitel kanceláře; —ница vládkyně, vladařka; ředitelka; —ственный vládní; —ство *n.* vláda; —ствовать vladařiti; —ствующій сена́тъ řídící senát, vládní rada (v Petrohradě).

пра́вить чѣмъ říditi něco, spravovati něco (п. кораблёмъ, до́момъ, хозя́йствомъ, лошадьми); 2. п. что spravovati něco; opravovati spis, korigovati; slaviti jmeniny, svatbu; o-spravedlniti vinníka; obtáhnouti, nabrousiti břitvu.

пра́вленіе *n.* napravení (údův); obtažení břitvy, nabroušení; п. лошадьми́ řízení koní.

правле́ніе *n.* řízení, správa státní; о́бразъ -ія spůsoba vlády; губе́рнское п. guberuská správa.

пра́-внука, —внучка *f.* pravnuka, pravnučka; —внукъ, а, *dem.* —внучекъ, чка pravnuk; *pl.* —внучата, ъ pravnučata, pravnuci.

пра́во *adv.* právě; zajisté.

пра́во *n.* (*pl.* права́) právo; наро́дное pr. mezinárodní; уголо́вное п. pr. hrdelní; ты име́ешь на то по́лное п. ty máš na to (k tomu) úplné právo; по всѣмъ права́мъ dle všech práv; со всѣми права́ми se všemi právy.

право-вѣдецъ, дца právník (jurista); —вѣдство, —вѣдѣніе *n.* právnictví, pravoznalství, pravověda; до́кторъ —вѣдѣнія doktor práv; —вѣрie, —вѣрство *n.* pravověrnosť; —вѣрный pravověrný; —ду́шіе *n.* poctivosť, rozšafnosť; —ду́шный poctivý, rozšafný; —мы́слие *n.* pravomyslí, (smysl pro právo); —мыслящій pravomyslný, dobře smýšlející; —писа́ніе *n.* pravopis; —сла́віе *n.* pravoslaví *Orthodoxie*; недѣля —сла́вія první neděle postní (Quadragesima, Invocavit); —сла́вный pravoslavný *orthodoxus;* —су́діе, —су́дство *n.* soudnictvi *Justice;* —су́дный (*adv.* -но) spravedlivý.

пра́вость, правота́ *f.* spravedlivosť.

правшá (прáвша) *m. et f.* pravoruček, pravák (kdo všecko dělá pravou rukou).

прáвый pravý (po pravé ruce) (-ая рукá); 2. pravý, pravdivý; 3. pravý, spravedlivý, správný (п. путь); онъ правъ on má pravdu (je práv).

прагматúческій pragmatický.

прагъ (crk.) *v.* порóгъ.

прáдѣдъ, а praděd; *pl.* -ды pradědové; -душка *m.* pradědeček; прáдѣдовскій pradědovský; прáдѣдина *f.* dědictví n. statek po pradědovi.

прáзг-а *f.* (star.) smluvený plat za dočasné držení statku; —овая зáпись (star.) zápis na dočasné držení statku.

празднествó (прáздничество) *n.* slavnost.

прáзди-никъ, а svátek, slavnost; п. Пáсхи sl. velikonoční; цáрскій п. carský svátek; п. —иковъ hod boží velikonoční, slavnost vzkříšení; —ничáние *n.* slavení, svěcení svátku; —ничать slaviti, svátek světiti; —ничéскій, —ичный sváteční; п. день den sv.; -чное плáтье šat sváteční.

прáздно *adv.* zahálčivě, prázdně.

прáздно-ваніе *n.* slavení, svěcení; —ать (-ную, -нуешь) slaviti, světiti (п. день рождéнія); —атель kdo slaví n. světí svátek.

праздно-любецъ, óца zahaleč; —любúвый, —любный zahálčivý; —любіе, —любóство zahálka, zahálčivost; —любóствовать zahálěti; —слóвить tlachati, pleskati, žvaniti; —слóвіе *n.* tlachy *pl.*, žvanění, pleskání; —слóвный tlachavý, pleskavý, žvanivý; —шатáтельство poběhlictví, tuláctví; —шатáющійся poběhlý, toulavý; —ядецъ darmojed, darmožrout, darmochleb.

прáздность zahálka, zahálčivost.

прáздный prázdný; -ое мѣсто prázdné místo, uprázdněné m., neobsazené m.; 2. п. zahálčivý; п. человѣкъ z. člověk.

прáзелень, и *f.* modrozelená barva.

прáземъ, а, прáзеръ, а lukovec (křemen barvy lukové) *Prasem, Praser.*

прáктика *f.* prakse, cvik; практиковáть praktikovati; прáктикъ, а praktik, zkušený člověk; практúческій praktický.

прамáтерь, и *f.* pramáti, pramáteř; *adj.* прамáтерній.

прамъ, а прáм (ku plavbě) *v.* парóмъ.

прáотецъ, тца praotec; *pl.* прáотцы praotcové; недѣля прáотцевъ neděle před vánoci; прáотéческій, прáотцóвскій praotcovský.

прáпор-ецъ, рца praporec *v.* прáпоръ; —ный praporový; —щикъ, а praporečník; *adj.* —щúческій, ая, ое, —щúчій, ья, ье.

прáпоръ, а prapor (plukovní); 2. (star.) odřad či rota (setnina) vojska (čes. prapor = batalion).

прапра-бáбка, —бáбушка, *f.* prapra-bába, -babička.

прапрáдѣдъ, а prapraděd; *adj.* прапрáдѣдовскій.

прародúтель, я prarodič; *pl.* -ли prarodiče; —ница prarodička.

прáса *f.* čeřen, lis (pres); п. виногрáдная lis, pres viničný.

прáсолъ, а honák (dobytka), obchodník v dobytku a v mase; *adj.* прáсольскій.

прасъ, а por *Allium porrum.*

прать, пирáть nohama šlapati; 2. lisovati, presovati víno; 3. tříti len n. konopí; 4. práti prádlo.

прахъ prach (země) *v.* пыль; (*v.* пóрохъ).

прáчечная *f.* prádelna.

прáч-ка *f.* pradlena; *adj.* —ечный.

прáща *f.* prak; прáщникъ prakovník.

пра́щуръ, я otec prarodičů; *adj.* пра́шурскій.
пращъ, а *v.* пра́ща.
пре-благі́й, а́я, о́е (Богъ) nejdobrotivější; —блаже́нный veleblahoslavený.
пребыв-а́лище *n.* (star.) místo přebytu, přebývaliště; —а́тель přebyvatel, obyvatel; —а́ть přebývati někde.
превоз-вы́сить, —вышáть vyvyšovati, vychvalovati; —могáть, —мóчь koho-libo, co přemáhati, přemoci; —мо-же́ніе *n.* přemožení; —несе́ніе *n.* vychválení; —нестú, —носúть vynášeti, vyvyšovati, vychvalovati koho; п.ся v. se; —но́сливый vynášivý, vychloubavý; -ость -osť; —ноше́ніе *n.* vynášení, vychloubání, vyvyšování.
превосходи́тель-ный kdo má titul excelence; —ство Excelence (titul), Vznešenosť.
превосходи́ть, превзойти́ koho-libo въ чемъ převýšiti, převyšovati, předčiti koho v čem; п. самаго себя́ převýšiti n. překonati sebe samého.
превосхо́д-ность, —ство výtečnosť, výbornosť; 2. přemoc, přesila (nepřítele); —ный výtečný, výborný; -ая сте́пень (gram.) svrchovatel *Superlativ*; —ствовать *v.* превосходи́ть; превосхожде́ніе *n.* převýšení, předčení.
преврат-и́тель převracovatel; -ница *f.*; —и́ть, превращáть převrátiti; п. въ пе́пелъ obrátiti v popel; п.ся převrátiti se.
превра́т-но *adv.* převráceně; 2. nestále; —ность převrácenosť; 2. nestálosť, vrtkavosť; —ный převrácený; 2. vrtkavý, nestálý.
превращéніе *n.* převrácení; 2. propřevы́спренній, яя, ее (crk.) nejvyšší; п. умъ bystrý rozum.
превы́шать, превы́сить převýšiti; п.ся př. se; превы́шеніе *n.* převýšení.
превѣ́чный věčný.

прегра́да, прегражде́ніе *n.* překážka přehražení; грудобрю́шная п. bránice *Diaphragma*.
прегради́ть, прегражда́ть přehraditi; překážky činiti.
прегрѣш-и́ть, —а́ть zhřešiti; —е́ніе *n.*
предава́ть, преда́ть odevzdati; п. сме́рти vydati na smrť; п. на жéртву obětovati; п. го́родъ огню́ и мечу́ vydati město ohni a meči; п. крѣпость непріятелю vydati n. vzdáti, zraditi pevnosť nepříteli; п. дýшу Бóгу odevzdati n. poručiti duši Bohu; п.ся чему́ oddati se něčemu; (п.ся гнѣву, п.ся мечта́мъ, п.ся наслажде́ніямъ); п.ся кому́ vzdáti se někomu.
пре́дани-ость oddanosť; —ый кому́, чему́ oddaný.
преда́тель zrádce; —ница zrádkyně; —скій (*adv.* -ски) zrádný; —ство zrádnosť, zrada.
преда́ть zraditi *v.* предава́ть.
предбу́дущій, ая, ее příští.
предвар-е́ніе *n.* předejití něčeho; 2. předchozí návěští; 3. předmluva, úvod (ke spisu); —и́тельно *adv.* předběžně; —и́тельный předchozí, předběžný; přípravný; —и́ть, —и́ть что předejíti něco; п. кого́-либо прихóдомъ předejíti koho (přijíti dříve než jiný); п. кого́ о чемъ dáti někomu předchozí návěští, dáti někomu věděti.
предви́дѣть předvídati, napřed viděti; -ѣніе *n.*
предвку-си́ть, —ша́ть napřed ochutnati; —ше́ніе ochutnání napřed.
предводи́тель vůdce, náčelník; п. дворя́нства maršálek šlechty; *adj.* -скій; —ство náčelnictví, vůdcovství; —ствовать (кому́, чѣмъ), предводи́ть koho vesti někoho, býti náčelníkem.
предвоз-вѣсти́тель, я, —вѣ́стникъ předpověda *m.*, prorok; předchůdce;

-вѣстительница, -вѣстница *f.*; —вѣстить, —вѣщать předvěstovati, předpovídati; —вѣщеніе *n.* předvěštění, předpovědění; —гласить, —глашать předzpěvovati (v kostele); —гласная недѣля 3. neděle před velikým postem.

пред-вѣдѣніе *n.* předvědění, předurčení (boží); —вѣдѣти (crk.) předvěděti; —вѣстить, —вѣщать (кому смерть) předvěstovati, předpovídati, prorokovati; —вѣстіе *n.* předvěstování, předpovědění; 2. předtuch; —вѣстникъ, а, —вѣщатель předvěstník, předvěstovatel; předchůdce; -ница *f.*; —вѣчно *adv.* od věčnosti počínaje; —вѣчный věčný; -ость, -остъ; —вѣщательный předvěstný; —горіе *n.* předhoří; *adv.* —горный; —городье, —градіе *n.* předměstí *v.* предмѣстіе; —двéрie *n.* přededveří *n.*, sínka, sínec, předsíň; 2. předchůdce; п. суббóты svatvečer soboty; —двóрie *n.* předdvoří.

предержащій, ая, ее nejvyšší, svrchovaný; -ая власть svrchovaná moc.

пред-закóніе *n.* starobylé ustanovení; —знаменіе *n.* předznamení, předchozí známka; —знаменовать, —знаменóвывать předznamenati, předvěstovati; —значить, —значать předznačiti, předznamenati (v hudbě); —значéніе *n.* předznamenání (v hud.).

предй *adv.* (crk.) zpředu.

предисловіе *n.* předmluva; *adj.*—ный.

пред-лагать, —ложить кому что předkládati, předložiti někomu něco (п. вопрóсъ, п. дѣло); —лежать ležeti před rukama; —лежащій, ая, ее před rukama jsoucí; —лóгъ, а zámínka; подъ —лóгомъ pod záminou, pod zámínkou; 2. п. (gram.) předložka *Praepositio;* —ложéніе *n.* předložení; 2. předloha, návrh *Propositio;* хлѣбы —ложéнія chleby předložení (bibl.); —ложить *v.* předlagáti; —лóжный падéжъ místník *Praepositional.*

предмéтный předmětný; objektivní; -ое стекло sklo předmětové.

предмéтъ, а předmět.

предмѣст-іе *n.* předměstí; —никъ předchůdce v úřadě; —ница *f.*; —ный předměstský.

предна-значать, —значить předustanoviti, předuložiti, přednaznačiti; —значéніе *n.* přednaznačení, předurčení *Praedestinatio*; —чертать zatím nastíniti, zatím načrtati (rozvrh).

предóбрый předobrý.

предозначить předoznačiti.

прéдокъ, дка předek; *pl.* прéдки předkové.

предопредѣл-éніе *n.* předuložení *Praedestinatio*; 2. osud, uložení osudu; —ить, —ять předuložiti.

пред-остáвить, —оставлять ostaviti, zůstaviti; —оставлéніе *n.* zůstavení; —остерегáть, —остерéчь отъ чего vystříhati, varovati koho; п.ся v. se; —остережéніе *n.* výstraha; varování; —осторóжный (*adv.* -но) ostražitý, obezřelý; -ость -ost; —осудительный hany hodný; -ость -ost; —осудить, —осуждать haněti, zh. koho; odsouditi něco; —осуждéніе *n.* zhanění; odsouzení; —отвратить, —отвращать что odvrátiti něco, vyvarovati; —отвращéніе *n.*

предохран-éніе *n.* ochrana; —ительный ochranný; -ое срéдство ochranný prostředek *Praeservativ;* -ая лáмпа kahan bezpečný, k. pojistný; —ить, —ять ochrániti.

предпис-áніе *n.* předpis; předepsání; —ать, предписывать předepsati, předpisovati; п.ся p. se.

предплéчіе *n.* předplecí.

предполож-éніе *n.* předpoložení, před-

pokládání; —и́тельный předpokládavý; *adv.* -но předpokládaje; —и́ть, предполага́ть předpokládati.
пред-послѣ́дній předposlední; —пото́пный předpotopní; —поче́сть, —почита́ть přednosť komu dáti; —почте́ніе *n.* přednosť; —почти́тельный výtečný; *adv.* -но především, zvláště.
предпри-нима́ть, —ня́ть podniknouti; podníti něco; п.ся p. se.
предпріи́мчив-ый (*adv.* -о) podnikavý; -ость -osť.
предпрія́тіе *n.* podniknutí.
предраз-су́докъ, —сужде́ніе *n.* předsudek.
предрека́ть, предре́чь napřed říci, připomenouti; 2. předpovídati.
предсе́рдіе *n.* komora srdeční.
предсказ-а́ніе *n.* předpovědění, předpovídání; —а́тель předpovídající; -ница *f.*; —а́ть, предска́зывать předpověděti, předpovídati.
предсме́ртный před smrtí; -ая борьба́ smrtelný zápas *Agonie.*
пред-става́ть, —ста́ть státi (stanouti) před kým, před soudem.
представ-и́тель zástupce (nějakého sboru atd.) *Repraesentant*; -ница *f.*; —и́тельный zastupující; —и́тельство zastupitelství; —и́ть, —ля́ть představiti, představovati; 2. zastupovati; п.ся; —ле́ніе *n.* představení, představování.
пред-ста́ніе *n.* stání k soudu; —ста́тель zástupce něčí osoby; *v.* предстоя́тель; -ница *f.*; —ста́тельная желѣза́ (anat.) předstojnice, žláza předstojná *Prostata;* —ста́тельство zastupování někoho; —ста́ть *v.* представа́ть; —стоя́тель představený (některého sboru); -ница *f.*; —стоя́ть (-стою́, -стои́шь) предъ кѣмъ státi před někým; 2. nastávati; —стоя́щее (math.) součinitel *Coëfficient.*
предсѣд-а́ніе *n.* předsedání; předsednictví; —а́тель předsední, předsedící, předseda *m. Praesident*; -ница *f.*; —а́тельство předsednictví; —а́ть předsedati; presidovati.
пред-те́ча *m.* předchůdce; příjmí sv. Jana Křtitele; —тече́ніе *n.* předejití; —те́ченскій (монасты́рь) sv. Jana Křtitele (klášter atd.); —убѣди́ть, —убѣжда́ть кого́ проти́въ кого předsudkem n. předpojatostí koho naplniti; —убѣжде́ніе *n.* předpojatosť, předsudek; —увѣ́домить, —увѣдомля́ть кого́ о чёмъ předchozí návěští komu dáti; dáti zatím vědět; —увѣдомле́ніе *n.*; —увѣ́рить, —увѣря́ть кого́ napřed přesvědčiti n. ubezpečiti koho; —увѣре́ніе *n.*; —угада́ть, —уга́дывать napřed uhodnouti; předvídati; tušiti; —уготови́тельный přípravný; —уготови́ть, —уготовля́ть napřed připraviti, přichystati; přihotoviti; п.ся př. se; —уготовле́ніе *n.* přichystání, připravení; —ударе́ніе *n.* předrážka (v hudbě); —узнава́ть, —узна́ть napřed poznati; —узна́ніе *n.* předzvědění; —упреди́тельный předstižný (prostředek) *préventif*; 2. úslužný, ochotný *prévenant;* (*adv.* -но; -ность *f.*); —упреди́ть, - упрежда́ть кого́ předcházeti si někoho; předejíti něco; vyvarovati něco; —упрежде́ніе *n.*; —ускори́ть, —ускоря́ть кого́ прихо́домъ předejíti někoho, přijíti dříve než jiný; —усма́тривать, —усмотрѣ́ть napřed viděti; předvídati; —усмотри́тельный bystrozraký, předvídavý (*adv.* -но; -ность *f.*); —успѣва́ть, —успѣ́ть předcházeti; —устрани́ть, —устраня́ть odstraniti; předejíti něco; —устране́ніе *n.*; —хра́міе *n.* předchrámí; —чу́вствіе *n.* předtucha; —чу́вствовать tušiti, předvídati; —чу́вствованіе *n.*; —ше́ствен-

никъ, а předchůdce; -ница *f.*; —шéствіе, —шéствованіе *n.* předcházení; —шéствовать předcházeti; п. вóинству vésti vojsko, jíti před vojskem.

предъ (предо . ., пéредъ, передо) *praep. c. acc. et instr.* před; п. судъ před soud; п. судóмъ před soudem.

предъ-идýщій předcházející, předchozí; —идýщее *n.* (log.) násudek, nápověď; —извѣсти́ть, —извѣща́ть *v.* предувѣдомить; —обѣденный, ая, ое dopolední, předpolední; п. часъ hodina dopolední; —яви́тель (письмá, п. подорóжной) ukazatel (listu; u. směnky *Porteur*); -ница *f.*; —яви́тельный ukazovací; —яви́ть, —явля́ть ukázati, ukazovati; ok.; п. вéксель ukázati n. předložiti směnku; —явлéніе *n.* ukázání, okázání.

предѣлъ, а kraj, končina; obor (náuky); выходи́ть изъ предѣловъ z tohoto světa vykročiti, ze světa sejíti; предѣльный hraničný.

преéм-никъ, а nástupce, následovník; dědic; п. престóла nástupce trůnu; —ница *f.* nástupnice, následovnice; dědička; —ничество nástupnictví, následovnictví; *adj.* —ничій, ья, ье; —ственный (*adv.* -но) dědičný, dle práva dědičného; п. поря́докъ наслѣдованія dědičná posloupnosť; —ственность *f.*, —ство *n.* posloupnosť; dědičnosť; по -ству dle posloupnosti, dědičně.

преестéственный nadpřirozený; -ость -osť.

прежáлкій (*adv.* -ко) přebídný; mizerný.

прéжде *adv. et praep. c. gen.* dříve; п. нéжели . . dříve než . .; п. всегó přede vším.

прежде-бы́вшій, ая, ее dřívější, dřevní; —бы́тіе *n.* prvotnosť, předchodnosť *Praeexistenz*; —врéменно *adv.* před časem; —врéменность předčasnosť; —врéменный předčasný; -ая смерть předčasná smrť; -ыя рóды *pl.* porod předčasný, potracení; —освящéнный napřed posvěcený; —почи́вшій, ая, ее dříve zesnulý.

прéже, прежъ (star.) *v.* прéжде.

прежневремéнный z předešlých časův, dávnověký.

прéжній, яя, ее předešlý, dřevní, dřívější; по прéжнему dle dřívějšího.

президéнтъ, а president, předseda; -тскій; -тство.

презимѣти (crk.) přezimovati.

презир-áніе *n.* pohrdání; —áтель pohrdatel; -ница *f.*; —áть, презрѣть когó pohrdati, opovrhovati kým.

презóръ, а, презóрство *n.* (crk.) vysokomyslnosť; nadutosť.

пре-зри́тель *v.* презирáтель; -ница *f.*; —зри́тельный, —зрѣнный pohrdání hodný; pohrdlivý; —зрѣніе *n.* pohrdání, opovržení.

прéзусъ, а předseda vojenského soudu.

преиз-бы́токъ, тка nadbytek, přebytek; —бы́точествовать, —ли́шествовать, —оби́ловать чѣмъ oplývati hojností; —оби́льный přehojný; —ря́дный mimořádný; 2. zvláště výborný; —я́щество velikoleposť; převzácnosť; —я́щный převzácný; velikolepý.

преимýществ-енно *adv.* především, zvláště, obzvláště; —енный zvláštní; převládající; —о *n.* přednosť, předek; (отдáть комý п. предъ други́ми); —овать предъ кѣмъ, чѣмъ přednosť míti před někým; předčiti koho.

преиспóдній (crk.) nejspodnější; -яя *f.* (п. земли́) nejhlubší spodek pekla.

прейсъ-курáнтъ cenník *Preiscourant.*

преклон-éніе *n.* přehnutí, nahnutí; ohnutí; sklonění; п. главы́ sklonění hlavy; 2. п. přemluvení; —и́ть, —я́ть přehnouti, nahnouti; ohnouti

skloniti ; obrátiti; п. на что přemluviti; п.ся . . . se.

преклóнн-ость náklonnosť, náchylnosť (k něčemu); 2. chatnosť, sešlosť (věkem); —ый (къ чему) náklonný, náchylný k něčemu.

преклѣтъ, а (crk.) teplý pokoj zimní (= přeražení).

прекорѣчивый *v.* прекослóвный.

прекослóв-ить (-влю, -вишь) odmlouvati někomu; odporovati slovy; —ie *n.* odmlouvání, odmluva, odpor v řeči; —ник odmluvač; —ница *f.* odmlouvačka, odmlouvatelka; —ный (*adv.* -но) odmlouvačný, odmlouvavý.

прекрáс-ный (*adv.* -но) překrásný, výborný, (-ně).

прекра-тúть, —щáть přetrhnouti něco, přerušiti, zastaviti (п. рабóту; п. рѣчь; п. дѣйствие); —щéние *n.* přetržení něčeho, přerušení, zastavení (práce a t. d.).

прелагáть, преложúть překládati, přeložiti, přendati.

прелéст-ник, а svůdník, svůdce; —ница svůdnice, vnadná ženština; —ность svůdnosť, půvabnosť; —ный svůdný, půvabný; прéлесть, и půvabnosť, něco překrásného; э́то п.! to je čarokrásné!

прелом-úть přelomiti; *v.* переломúть; —лéние *n.* хлѣба lámání chleba (при вечери Пáне); п. сóлнечныхъ лучéй lámání paprsků.

прельстúтель, я svůdce, svůdník; —ница *f.* svůdnice; — ный svůdný; прельстúть, прельщáть koho чѣмъ svesti, zavesti koho; louditi, vábiti; п.ся; прельщéние *n.* svedení, vábení, půvab.

прелюбодѣй, я, прелюбодѣецъ, ѣйца cizoložník; —ка *f.* cizoložnice; —ничать, —ствовать cizoložiti; —ный, —ственный cizoložný; —ство cizoložství; —чищъ, а (crk.) cizoložně (, čte *n.*); прелюбодѣяние *n.* cizoložství; прелюбодѣять cizoložiti; прелю́бы *f.* (crk.) cizoložství.

прелюдúровать preludovati, předehrávati; прелю́дія *f.* předehra *Praeludium.*

прематерóй, áя, óе velmi tlustý, [hmotný v těle.

премедлéние *n.*, премéдлить *v.* промедлéние, -мéдлить.

премилосéрдый velmi milosrdný.

преминовáть, преминýть mimo jíti, kolem jíti; не п. neopominouti; не преминý neopominu.

прéмія *f.* prémie.

пре-мнóго *adv.* přemnoho, velmi mnoho; —мнóгія *pl.* přemnohé, velmi mnohé; — мнóжество veliké množství, přílišné množství.

премýдр-о *adv.* velemoudře; —ство velemoudrosť; —ый velemoudrý.

прене-брегáтель pohrdač; -ница *f.*; — брегáтельный pohrdavý; — брегáть, —брéчь чѣмъ pohrdati něčím; zhrdati čím; —брежéние *n.* pohrdání; —гóдный (человѣкъ) praničemný.

пренестú, преносúть *v.* пере . . .

прéние *n.* pření, spor.

пренумер-áнтъ, а předplatitel, prenumerant; —áция *f.* předplacení; prenumerace.

преобúдный velmi urážlivý.

преоблад-áть převládati; -áющій; -áние *n.*

преобра-зúть, —жáть přetvořiti, předělati; —жéние *n.* přetvoření, předělání; п. Господне proměnění Krista Pána; *adj.* -жéнскій.

преобразов-áние *n.* přetvoření, předělání; opravení; —áтель opravitel, reformator; -ница *f.*; —áтельный přetvořující; —áть, преобразóвывать přetvořiti, předělati; 2. opraviti, spraviti, zlepšiti, reformovati; п.ся . . . se.

преобра-ти́ть, —ща́ть převrátiti, obrátiti *v.* преврати́ть.
преодол-и́мый přemožitelný; —ѣва́ть, —ѣ́ть кого́, что přemoci; —ѣ́ніе *n.* přemožení.
преосвяще́н-ный, -нѣ́йшій přeosvícený, nejosvícenější; —ство (Ва́ше П.) Přeosvícenosť (titul ruských biskupů).
препин-а́ніе *n.* překážení, zdržování; зна́ки —а́нія, —а́тельные зна́ки (gram.) známky rozdělovací, rozdělovky, dělidla; —а́тель překažitel; —а́ть, препя́ть кому́ въ чемъ překážeti někomu.
пре-пира́ть кого́, —прѣ́ть přemluviti, svésti koho; —пну́ть *v.* препина́ть.
преподав-а́ніе *n.* vyučování koho, přednáška; —а́тель učitel přednášející; —а́ть (предме́тъ) přednášeti něco (ve škole), vyučovati (předmětu některému); препода́ть podati; препо́данный.
преподо́б-іе *n.* důstojnosť (titul kněží a mnichů); —ный (оте́цъ) důstojný (čes. prostonár.: velebný Pán).
преполе́зный přeúžitečný, veleúžitečný.
преполове́ніе *v.* (crk.) polovice (= rozpůlení); 2. polovice postu.
препо́на *f.* překážka.
препоруч-а́ть, —и́ть кому́-либо что svěřiti; 2. poručiti, odporučiti komu něco; п.ся . . . se; —е́ніе *n.* svěření; 2. poručení, odporučení; —и́тель kdo někomu něco uložil, ukladatel; -ница *f.*; —и́тельный odporučovací.
препоя́с-ать, —ывать přepásati; п.ся př. se; —ка *f.* přepáska (u židů).
препро-ве́сть, —води́ть, —вожда́ть (вре́мя) stráviti (čas); 2. —води́ть, —вожда́ть poslati někam; —вожде́ніе *n.* (вре́мени) strávení (času); 2. п. poslání.
пре-прѣ́ть přemluviti *v.* препира́ть; —пря́да, —пру́да *f.* (crk.) purpurový n. šarlatový plášť.
препя́т-іе *n.* (crk.), —ствіе, —ство *n.* překážka, závada; —ствовать кому́ въ чемъ překážeti někomu v něčem.
пре-рва́ть, —рыва́ть кого́-либо, п. чью рѣчь přetrhnouti, přervati něčí řeč, vskočiti někomu do řeči; п. разгово́ръ přetrhnouti rozmluvu; п. знако́мство přetrhnouti známosť; —ры́вистый, —ры́вчивый (*adv.* -то, -во) přetrhovaný; п. го́лосъ př. hlas; п. слогъ př. sloh, přerývaný sloh; —ры́въ, a přetržení; přerušení; 2. přestávka.
пресви́теръ, a presbyter, kněz; -рскій *adj.*; -ство *n.*; пресвитеріа́нинъ, a presbyterián.
пресвяты́й, а́я, о́е přesvatý.
пресел-е́ніе, —и́ть, —я́ть *v.* перес . .
пресловýтый přeslovutný, veleslovutný; -ость -osť.
преслуш-а́ніе *n.* neposlouchání, neposlušenství, neposlušnosť; —а́ться neposlouchati *v.* ослуша́ться.
преслу́ш-никъ, a neposlušník, neposlucha *m.*; —ница *f.*; —ный neposlušný.
преслѣ́дов-аніе *n.* pronásledování; —атель pronásledovník; —ательница pronásledovnice; —ать кого́ pronásledovati někoho.
пресмык-а́ніе *n.* plazení-se; —а́ться plaziti se; —а́ющіяся живо́тныя *pl.* plazi.
преспоко́й-но *adv.* velmi pokojně; —ный velmi pokojný. [преусп . . .
преспѣва́ть, преспѣ́ять, преспѣ́ть *v.*
прессова́ть presovati, lisovati; -а́ніе *n.*
прессъ, a pres, lis knihtiskařský; —папье́ *indecl.* přitěžovátko na psaní.
преста́виться, преставля́ться skonati, se světa sejíti; преставле́ніе *n.* skonání.
престар-ѣ́лый velmi starý, velmi letitý; -ость; —ѣ́ть velmi sestárnouti (přestárnouti).

престáть *v.* перестáть.
прéсто *adv.* velmi rychle *presto*.
престоло-наслѣдіе, —наслѣдованіе *n.* následovnictví na trůn.
престóлъ, a trůn, stolec knížecí (přestol); пáпскій п. stolice papežská; отрéчься отъ престóла odříci se trůnu, vzdáti se trůnu; *pl.* престóли, овъ trůnové (sbor andělský); престóльный trůnní.
преступ-áть, —úть přestoupiti; —лéніе *n.* přestoupení.
престýп-никъ, a přestupník (zákona), zločinec; -ница *f.*; -ническій *adj.*; -ничество přestupnictví; —ный (*adv.* -но) přestupný.
пресуществ-úть, —лáть proměniti v jinou podstatu (o tělu Páně); —лéніе *n.* proměnění chleba v tělo a krev Páně *Transsubstantiatio*.
пресы-тúть, — щáть přesytiti; п.ся př. se; —щéніе *n.* přesycení.
пресѣкáть, пресѣчь přesekati, přeséci; п.ся p. se; пресѣкáніе, пресѣчéніе *n.* přesekání.
претвор-úть, —úть přetvořiti; п.ся př. se; —éніе *n.* přetvoření.
претендéнтъ, a pretendent; претéнзія *f.* pretense.
претерп-ѣвáть, —ѣть přetrpěti; —ѣваніе, —ѣніе *n.* přetrpění.
претúтельн-ый (-о *adv.*) hrozivý, pohrůžčivý; -ость -ost.
претúть (прещý, претúшь) кому hroziti komu; 2. за- zapověděti, zakázati; 2. претúть (*impers.*) zošklivuje se, znechutí se.
преткновéн-іе *n.* překážka, závada; кáмень -ія kámen úrazu, k. ústrku; 2. п. poklesek, prohřešení; —ный křehký, náchylný k pokleskům; преткнýться *v.* претыкáться.
претолковáть přeložiti (na jiný jazyk), přetlumočiti.
прéторъ, a pretor *Praetor* (v st. Římě); *adj.* -рскій.
претыкáться, преткнýться naraziti se o něco, zakopnouti; п.ся o кáмень naraziti se o kámen, naraziti na kámen; п.ся klesnouti, poklesnouti, chybiti, prohřešiti se.
преувелич-еніе *n.* přeháněnění, zveličování něčeho; —ивать, —ить přeháněti, zveličovati, zvěc šovati něco, nadsazovati.
преузорóчный přeskvostný.
преукрáсить velmi okrášliti.
преýмный (*adv.* -но) velmi rozumný.
преуспѣвáть, преуспѣть prospívati (zdárně); преуспѣяніе *n.* prospívání; prospěch, zdar.
преучёный veleučený, velmi učený.
прéфектъ, a (префéктъ) prefekt *Praefectus*.
пре-хвáльный velmi chvalný, v. chvalitebný; —хúтрый velmi chytrý.
преходúть, преити *v.* пере . . . ; 2. п. přejíti, zajíti, zmizeti; преходящій přecházející, pomíjející.
прецéссія *f.* posunutí (rovnodennosti) *Praecessio*.
пречúстый přečistý; -ая Дѣва Panna přečistá (P. Maria).
прещéніе *m.* hrožení; 2. zakazování.
при *praep. c. loc.* při; при рѣкѣ při řece, u řeky; при всѣмъ томъ při všem tom; при Петрѣ Великомъ za Petra Velikého; при мнѣ этого нé было za mne to (toho) nebylo; этo было при мнѣ to se stalo u mé přítomnosti.
прибáвить, прибавлáть připojiti, přiložiti, přidati; п. мáгу urychliti kroky; п.ся přibývati (o dnech; o měsíci).
прибáвка *f.*, прибáвокъ, вка přídavek (ku platu), příplatek.
прибавлéніе *n.* připojení, přiložení,

přidání; 2. příloha (k novinám); 3. doplněk (ke knize).

прибáвоч-екъ, чка *m.*, —ка *f.* přídavéček *v.* прибáвокъ; —ный doplňkový, dodatný; —ное жáлованье příplatek ke služnému.

прибаýтка *f.* pořekadlo.

прибаюкáть uspati (dítě).

прибереráть, приберéчь přichrániti, stranou uložiti, uschovati (na čas potřeby); п.ся uschovati se, uložiti se (na čas potřeby).

приберéж-ный přibřežní, pobřežní; —ье *n.* pobřeží *v.* побережье.

прибив-áтель (объявлéній) přilepovač, přibíječ vyhlášek; —áть, прибúть přibiti, přiraziti; přilepiti n. přibiti vyhlášku; п.ся př. se; —нóй, прибóйный přibitý; 2. ke břehu přihnaný (vodou).

прибир-áльщикъ, —áтель uklízeč; —áтельница *f.*; —áть, прибрáть (*fut.* приберý) uklízeti, ukliditi, skl.; spořádati; п. въ свой рýки, п. къ рукáмъ pod palec něco schovati, pod rukou vzíti; п.ся ukliditi se; strojiti se; п.ся на тотъ свѣтъ odebrati se na onen svět; —óха *m. et f.* poberto.

приближ-áть, приблúзить přiblížiti; п.ся (къ чему, къ кому) přiblížiti se k něčemu, k někomu; —éніе *n.* přiblížení; —éнный přiblížený; *pl.* —éнные blízcí někomu (kolem něho jsoucí).

приблизúтельн-о *adv.* přibližně, sblíženě, asi; —ость přibližnost; —ый přibližný, sblížený; приблúзить *v.* приближáть.

прибодр-úть, —áть zbystřiti, pobídnouti; п.ся zmužiti se.

прибóй, я (п. волнъ къ берегáмъ) příboj, dorážení vln na břeh.

прибóина *f.* přibité prkno.

прибóй-никъ zatloukadlo (při nabíjení děla); —ный přibíjecí; 2. naplavený, náplavný; -ыя дровá dříví naplavené; п. вѣтеръ vítr který žene ke břehu.

приболóтье *n.* místo u bahna; *adj.* приболóтный.

приболтáть, прибáлтывать přimíchati mouky do jídla; прибóлтка *f.* přimíchání.

прибóр-ка *f.* uklízení, skl., úklid; —никъ, —ный ключъ *v.* отмúчка; —ный padělaný; —чивый úklidný; -ость -ost; прибóръ, а pořádek, úklid; 2. příbor stolní; чáйный п. př. čajový (*service*).

прибочéн-иться, —иваться ruce do boků si podepříti.

прибрáсывать *v.* прибрóсить.

прибрáть *v.* прибирáть.

прибрéж-ie *n.*, —ный *v.* приберéжье, прибрести přilouditi se. [-жный.

прибыв-áніе *n.* přibývání; —áть, прибúть přibývati, přibyti; прибылóй, áя, óе přibylý.

прúбыль, и úžitek, prospěch, výtěžek; 2. přírůstání, přírostek; водá идéтъ на п. vody přibývá; —ный prospěšný, úžitečný; —ца *f.* úžiteček, skrovný prospěch.

прибыт-ie *n.* přibytí; příchod; —окъ, тка, *dem.* —очекъ, чка *v.* прúбыль; — очный prospěšný, úžitečný; прибúть *v.* прибывáть.

при-бѣгáть, —бѣжáть, —бѣгнуть přiběhnouti; —бѣгнуть къ кому uteci se k někomu, útočiště u někoho hledati; —бѣжище *n.* útočiště.

привáд-а *f.* vnada; —ить, привáживать přivyknouti, naučiti k něčemu; п. къ рукáмъ ochočiti (ptáka); п.ся přivyknouti něčemu; ochočiti se.

при-вáленіе, —вáливаніе *n.* přivalení; 2. přistání ke břehu; —валúть, —вáливать (п. кáмень) přivaliti (př. kámen); 2. п. přistáti ke břehu; 3. nahromaditi se, nahrnouti se (o li-

dech), shluknouti se; nahrnouti se, navaliti se (o vodě); —вáлъ, a přistání ke břehu; 2. přístaviště, přístaniště; 3. oddech, odpočinek vojska na pochodě; сдѣлать п. udělati odpočinek; быть на —вáлѣ odpočívati; —вáльное *n.* přístavné, stavné, kotvičné *n.*

при-варúть, —вáривать přivařiti (jídla); př. železo; п.ся př. se; —вáрка *f.* přivaření; 2. co přivařeno, přívarek; —вáрный, —вáрочный přivařený; —вáръ přívar; 2. *v.* вáриво.

привáтный privátní, soukromý.

при-веденíе *n.* přivedení; uvedení; —везéніе *n.* přivežení; —везённый přivežený; —везтú, —вéзть přivezti.

привéржен-ецъ, нца, — никъ, а přívrženec; —нца přívrženka; —ность (къ кому) oddanost (někomu); —ный oddaný někomu (přívržený).

при-вернýть, —вёртывать, —вéрчивать, —вертѣть přivrtati, přišroubovati; п.ся př. se; —вёрнутый, —вéрченный přišroubovaný; —верстáть, —вёрстывать (star.) připočísti; —вёртный šroubovací, k šroubování; —вестú, —вéсть *v.* приводúть.

привив-áльный očkovací, štěpovací; п. нóжичекъ štěpařský nůž; —áльщикъ, —áтель očkovatel (stromů i dětí); —áніе *n.*, привúвка *f.* očkování (stromů i dětí); — áть, привúть očkovati stromy; п. óспу očk. neštovice, o. děti; —нóй, áя, óе očkovaný; -áя óспа neštovice očkovací.

привúв-окъ, вка, *dem.* —очекъ, чка, očko (na strom), roubík; —очный očkovací.

при-видѣніе *n.* přízrak; —вúдѣться со přízrak se zjeviti; мнѣ —вúдѣлось во снѣ zdálo se mi ve snu.

привилегúрованный privilegovaný, výsadou opatřený; výsadní; привилéгія *f.* privilegium, výsada; дáть —ію dáti p. propůjčiti privilegium n. výsadu.

при-винтúть, —вúнчивать přišroubovati; привлек-áтельность půvabnost; přítažlivost; —áтельный půvabný; 2. přítažlivý; — áть, привлечь přivleci; přitáhnouti; vábiti, přivábiti; přiměti k něčemu; п. чьё-либо вниманіе къ чему obrátiti něčí pozornost k něčemu, poutati pozornost; привлечéніе *n.* přivlečení; 2. přivábení.

приводúть, привестú, привéсть přivesti někoho; приведú егó сюдá přivedu ho sem; п. кому-либо что на пáмять přivesti někomu něco na paměť; п. въ порáдокъ do pořádku přivesti (п. въ удивлéніе, въ востóргъ, въ смѣхъ, въ ýжасъ, въ послушáніе); п. дѣло къ скончáнію přivesti věc ke konci; п. кого къ присáгѣ vzíti koho pod přísahu; п. къ погúбели v záhubu uvesti, do záhuby přivesti; п. citovati (z knihy), uváděti; ѣсли приведётъ Богъ dá-li Pán Bůh; не приведú Богъ! ne přivedl Hospodin! nedej Bože! nedopouštěj Bože, (Pán Bůh nedopouštěj!); п.ся *(impers.)* přihoditi se, udáti se, státi se; мнѣ привелóсь přihodilo se mi, událo se mi.

привóд-ка *f.* (v knihtisk.) vyrovnání stránek; —ный uvedený, citovaný; přihnaný (dobytek); —чикъ, а kdo někoho přivede, průvodce; —чица *f.*; привóдъ, а přivedení; 2. uvádění, uvozování, citování.

при-возúть, —везтú, —вéзть přivezti; п.ся př. se; —вóзный přivežený, dovežený; —вóзъ, а dovoz (přívoz); —волáкивать, —волóчь přivleci; п.ся př. se; —волáкиваться, —волокнýться za ženšinoю choditi za ženskou, kořiti se jí, dvořiti se jí.

пр́иволока *f.* (star.) plášť.

привóль-е *n.* příhodné dle vůle místo, pohodlné m.; —ный pohodlný, dle vůle; —но *adv.* dle vůle, do vůle, pohodlně.

при-ворожúть, —вора́живать přičarovati, přikouzliti; 2. časem kouzly se obírati; —воротúть, —вора́чивать nazpátek přivesti, přistaviti; —воро́тникъ, —вра́тникъ, a vrátný, ého *m.*; -ница *f.* vrátná; —воро́тный přívratní, u vrat se nacházející; п. ко́рень kořen jímž možno někoho si přičarovati; —воро́тъ, a (s tar.) návrat; *v.* поворо́тъ; — вставáть, —встáть trochu povstávati (o dětech: ребёнокъ начинáетъ —вставáть); —выкáть, —вы́кнуть k čemu přivykati, přivyknouti k něčemu; —вы́клый přivyklý.

привы́ч-ка *f.* zvyk, obyčej; —ливый kdo brzo přivykne, přivykavý; -ость; —ный obyčejný, zvyklý.

при-вѣвáть, —вѣять přiváti, přifoukati; —вѣса, —вѣска *f.* přívěsek; —вѣсить, —вѣшивать přivěsiti; 2. привáжiти, na váze přidati; —вѣсъ, а, —вѣсокъ, ска přívažek, přídavek na váhu.

привѣт-ливость přívětivosť; —ливый přívětivý; —ный, —ственный vítací; pozdravovací; -ная рѣчь vítací řeč, přivítání; п. вы́стрѣлъ vítací výstřel; —ствie, —ство *n.* vítání, přivítání; —ствовать кого́ vítati, přivítati koho; **привѣтъ**, а přivítání. [nouti.

при-вядáть, —вя́нуть uvadnouti, svad-

привяз-анность (дѣтей къ родúтелямъ) přichylnosť; oddanosť; —анный (къ чему́) přichylný, oddaný; —ка *f.* přivázání; 2. zápletka, závazka do vlasů; 3. úskok; pleticha; —чивый dotíravý; -ость -osť; **привязáть**, **привя́зывать** přivázati; п.ся př. se; п.ся къ кому́ oddati se někomu, přichylný býti k někomu; **привязно́й**, áя, óe přivazaný; **прúвязь**, и *f.* úvazek; řemen; provaz.

при-гарáть *v.* пригорáть; —гáрки, овъ *pl. m.* přípalek, přípálenina; —гáркивать, —гáркнуть vykřiknouti; —гáрный přípálený.

прúгарь, и *f.* přípal, přípálenina, přičmoudlina.

при-гвоздúть, —гвождáть, —гвáживать přibiti hřebíkem; п.ся př. se; —гвожде́ние *n.* přibití; —гибáть, —гнýть přihnouti, zahnouti; —глáдить, —глáживать přihladiti.

приглас-úтель zvatel; kdo zve; -ница *f.*; —úтельный zvací; -ое письмó zvací list; —úть, приглашáть (п. кого́ къ обéду, на вечеръ) pozvati někoho (k obědu, k večeři); **приглашéние** *n.* pozvání. [hluboký.

приглýбый přihlubený, zahl., trochu

прúглухъ *adj. indeclin.* přihluchlý.

пригля́д-ка *f.* pozorování, přihlížení k něčemu; п. за кѣмъ dohlídka; —ный úhledný, příjemný zevnějškem; —чивый zevnějšku obyčejného, očím nenápadný; 2. zakalený (o skle, o brejlích atd.); —ывать, приглядéть за кѣмъ pozorovati někoho, přihlížeti k někomu; 2. hledati, vyhledávati; п.ся hleděním zevšedněti, okoukati se; п.ся (къ ремеслý) hleděním se přiučiti; приглянýться zalíbiti se (невѣста -úлась ženichý).

при-гнáть (—гоню́) přihnati; —гнестú přimačkati, -čknouti; —гнетéние *n.* přimačkání; —гнýть *v.* пригибáть.

прúгнусь: съ —ью huňňavě; **пригнýшивать** huňňati, šmuňňati.

при-говорúть, —говáривать (виновáтаго къ наказáнію) odsouditi; 2. п. рабóтниковъ къ рабóтѣ najmouti dělníky ku práci; 3. —говáривать dokládati slovy, mluviti; п.ся къ чему́

domlouvati se něčeho; —говóрка *f.* spůsob mluvy; —говóръ, а výrok, rozsudek, výpověď soudcova; п. рабóчихъ najmutí dělníků; *adj.* —говóрный.

пригóд-а *f.*, —ность příhodnosť, prospěšnosť, úžitečnosť; —никъ, а *m.*, —ница *f.* prospěšná osoba; —ный (*adv.* -но) příhodný, prospěšný, úžitečný; пригоди́ться přihoditi se, udáti se; 2. příhodný n. prospěšný býti.

пригóж-есть, и, —ество, —ство příjemný zevnějšek, slušnosť, úhlednosť; —ій, ая, ее, *dem.* —енькій, ая, ое (*adv.* —е) úhledný, slušný.

приголóвокъ, вка výskok (první víno), výstřelek.

при́голодь, съ —ю přihladovělý.

приголýб-ить, —ливать lichotiti se, přimíleti se ke komu.

пригóн-ка *f.* příhon, přihnání dobytka; 2. připlavení dřev; 3. přispůsobení šatu; —ный přihnaný (dobytek); připlavený (dříví); пригóнъ, а *v.* пригóнка.

при-гоня́ть, —гна́ть přihnati (dobytek); 2. připlaviti (dříví); 3. přispůsobiti; —гора́ть, —горѣ́ть připáliti se; 2. п. къ чемý horkem se přilepiti; —городи́ть, —гора́живать kus země si přibrati (k zahradě; k poli) a ohraditi, přihraditi; —горóдка *f.* co je k zahradě n. k poli přibráno.

при́город-ный, —скій příměstský, u města; при́городъ, а, *dem.* —окъ, дка *m.*, —ье *n.* předměstí, podměstí.

пригóр-окъ, рка, *dem.* —очекъ, чка příhorek.

при́горшни, ей *pl. f.* přehrštlí (prahoušel) (obě hrsti plné).

пригор-ѣ́лый připálený, přičmoudlý; —ѣ́ть přičmoudnouti, připáliti se *v.* пригора́ть.

пригорю́н-иться, —иваться býti pohřížen v tesklivých myšlenkách.

при-готóвить, —готовля́ть, —гота́вливать přihotoviti, připraviti, přichystati; п.ся př. se; —готови́тельный připravovací; —готовле́ніе *n.* přihotovení, připravení, přichystání.

пригреба́ть, пригрести́ shrabati, přihrabati; přiveslovati někam.

при-грози́ть trochu pohroziti; —грѣва́ть, —грѣ́ть přihřáti; —дава́ть, —да́ть přidávati, přidati; —дави́ть, —да́вливать přimačknouti; —да́ное *n.* věno; —да́токъ, тка, *dem.* —да́точекъ, чка přídavek; —да́точный přídavný; -ое предложе́ніе (*gram.*) mezivětí; —да́ча *f.* přídavek, co přidáno; —две́рникъ, а přídveřník, dveřník; —две́рница *f.* přídveřnice; —две́рный přídveřný, při dveřích; —двига́ть, —дви́гивать, —дви́нуть postrčiti, přistrčiti; п.ся přiblížiti se, pohnouti se blíže; —двóрный při dvoře (zeměpanském), dvorní; п. шутъ dvorský šašek; п. портнóй dvorský krejčí; -ая жизнь život u dvora; —дёргивать, —дёргнуть přitáhnouti; —держа́ть, —де́рживать přidržeti; podržeti; п. язы́къ držeti jazyk za zuby; п.ся за что držeti se za něco; п.ся чегó držeti se něčeho; п.ся когó držeti se někoho, přidržeti se někoho; —дира́ть, —дра́ть všecko potrhati, roztrhati; п. пла́тье roztrhati šaty; п.ся къ комý nesvářiti se s někým.

приди́р-ка *f.* svár, nesvár, různice; —чивый svárlivý; —щикъ, а kdo dělá sváry n. různice.

придорóж-никъ, а, горе́цъ пти́чій rdesno šťukavec (Presl), truskavec, úpor *Polygonum aviculare*; —ный přícestní. při dráze. [přijíti *v.* приходи́ть.

придти́ (прійти́, прити́, *fut.* приду́)

при-дува́ть, —ду́ть přifoukati, přidouti; —дува́емыя бу́квы vanuté souhlásky, přídešné hlásky; —ду́мать, —ду́мывать vymysliti něco (n. сре́дство, n. спосо́бъ); —ду́ривать časem trochu blázniti.

при́дурь, и *f.* potrhlost, potřeštěnost; 2. svéhlavost (člověka, koně).

при-души́ть zadusiti, zaškrtiti *v.* задуши́ть; —дыха́ніе *n.* přídech (gram.); —дѣва́ть, —дѣть přihákovati, přivěsiti; —дѣлать, —дѣлывать přidělati; 2. dodělati; п.ся přidělati se; dodělati se; —дѣлка *f.* přidělání; co přiděláno; —жа́рить, —жа́ривать připeci; —жа́ть (—жму́), —жима́ть přimačknouti; —жа́ть (—жну́), —жина́ть přižíti, přižínati; —жже́ніе *n.* přižžení; —жёчь *v.* прижига́ть; —жива́ть, —жи́ть дѣте́й zploditi děti; 2 s někým žíti n. bydleti v témže domě.

прижиг-а́льникъ, a žehadlo, propalovadlo, prodĕvadlo *Cauterium*; —а́ніе *n.* připalování; —а́тельный připalovací, prop., žíhací; —а́ть, прижёчь připalovati, připáliti.

при-жи́лить, —жи́ливать přisvojiti si něco; —жима́ть přitlačiti, přitisknouti; п. кого utiskovati koho; п.ся př. se; skupčiti, skrbliti; —жи́мка *f.*, *pl.* —жи́мки, мокъ úskoky; —жи́мщикъ, a úskočník; —жи́мъ, a lis; —жина́ть přižínati obilí *v.* прижа́ть; —жи́нъ, a přižínání, přižínka; —жи́ть *v.* прижива́ть; —жму́рить, —жму́ривать přimhouřiti (oči); —задума́ться zamysliti se, do myšlenek se ponořiti n. pohříženi; —за́рить, —за́ривать zahanbiti koho; п.ся na что zamilovati se do čeho (do děvčete); oblíbiti si něco; —зва́ніе *n.* povolání; я не чу́вствую къ тому —зва́нія necítím k tomu povolání; —зва́ть, —зывать povolati; п. къ суду́ povolati k soudu, obeslati k soudu; мнѣнія при́званныхъ суде́й zdání povolaných (příslušných) soudců.

призём-истый při zemi rostoucí; —никъ морско́й sivěnka mořská (Presl) *Glaux maritima.*

призир-а́ніе *n.* péče, dohlídka; —а́тель pečovatel, pěstoun; —а́ть, при́зрить na koho vzhlednouti na někoho (milostivě, pečlivě); *v.* призре́ть.

при́зма *f.* hranol *Prisma;* призмати́ческій hranolitý, prismatický.

признава́ть, призна́ть (*praes.* признаю́, *fut.* призна́ю) přiznávati, přiznati; uznati; п. кого́ наслѣдникомъ uznati někoho za nástupce; п. кого́ че́стнымъ челове́комъ uznati koho za čestného člověka; п полезнымъ uznati za úžitečné; п.ся въ чемъ přiznati se k něčemu, př. se v čem.

при́знакъ, a příznak *Symptom*; п. боле́зни př. nemoci.

при-зна́ніе *n.* přiznání; uznání; —зна́тельный uznalý; -ость -osť; —зна́ть *v.* признава́ть.

призо́ръ, a (star.) за чѣмъ, за кѣмъ dohlídka, dozor.

при́-зракъ, a přízrak, vidění; п. воображе́нія př. obrazotvornosti; —зрачный přízračný; zdánlivý (illusorní).

при-зрѣть, —зрѣва́ть кого́ pečovati o někoho; —зрѣніе *n.* dohlídka, dozor; péče; zaopatření; домъ —зрѣнія у́бо́гихъ chudobnice.

призъ, a kořist námořská (koráb zajatý, n. ukořistěný) *Prise;* 2. známka hrací; *adj.* при́зовый.

при-зыва́ть *v.* призва́ть; —зы́вный го́лосъ бра́ни hlas volající ke zbrani; —зы́въ, a *v.* призва́ніе.

приказ-а́ніе *n.* příkaz, přikázání, nařízení; —а́ть, прика́зывать přikázati, nařídíti; п.ся přikázati se, nařídíti se.

при-ка́зный kancelářský; п. слогъ kancelářský sloh, úřadní sloh; п. (-ой), аго *m.* kancelářský *m.*; —ка́зчикъ *v.* прика́щикъ; —ка́зъ, а příkaz, rozkaz, nařízení; п. денní rozkaz vojenský *Ordre du jour;* 2. soud, soudní dvůr; úřadovna soudní.

прикалúтокъ, тка branka postranní (při hlavní bráně).

при-ка́лывать *v.* приколóть; —ка́рмливать *v.* прикормúть; —каса́ться *v.* прикоснýться; —ката́ть, —ка́тывать uváleti, válením srovnati; —катúть přivaliti; п.ся př. se; —кача́ть, —ка́чивать, —качнýть přiraziti, přistrčiti; —ка́шивать *v.* прикосúть; —ка́щикъ, а kupecký mládenec; слобóдской п. vesnický rychtář, konšel; *adj.* —ка́щичій, ья, ье; —кида́ть, —ки́дывать, —кúнуть přihoditi; п. вѣсы upraviti váhu; п. zkusiti šat jak padne k tělu (oprůbovati); п.ся stavěti se něčím; п.ся дурачкóмъ dělati se hloupým; —кипа́ть, —кипѣть nasaditi se při vaření (v hrnci).

прúкипь, и *f.* usazenina přivařená na hrnci, škraloup na dně

прикладнóй, áя, óе přiložený; upotřebený, užitý; п. часъ čas přílivu mořského v přístavu; -áя математика matematika upotřebená, užitá, zkušebná; —кла́дъ, а přiložení; 2. hlaviště u ručnice (úhlaví, pažba); 3. příslušenství při šití oděvu (podšívka, knoflíky); —кла́дывать, —кла́сть, —ложúть přiložiti, přikládati; přindati; přidati potřeby při šití šatu; п.ся přiložiti se, přikládati se; přiložiti ručnici ke tváři; п.ся къ крестý líbati kříž; —клеúть, —кле́ивать přilepiti, přiklejiti; —кле́йка *f.* přilepení; přílepek; —клепа́ть, —кле́пывать přiklepati; 2. přinýtovati; —кликáть, —клúкнуть zavolati na někoho.

приклон-éніе *n.* naklonění; —úть, —я́ть přikloniti, nakloniti, nahnouti, nachýliti; п. ýхо (star.) přichýliti ucho; —и́ ýхо твоё přichyl ucho své; п.ся nakloniti se, nachýliti se.

приключ-áть —úть připojiti, přidati; п.ся př. se; 2. přihoditi se, státi se; емý —úлось несчáстіе přihodilo se mu neštěstí; —éніе *n.* příhoda, udalost; přiběh; любóвное п. milostné dobrodružství.

при-кова́ть, —ко́вывать přikovati; ukovati (do pout); п. къ чемý přikovati n. připoutati k něčemu; —ко́ванный къ мѣсту přikovaný k místu; —кокóшить zmalovati koho, vyprášiti komu kožich; naprášiti někomu; —колдовáть, —колдóвывать přičarovati, přikouzliti k sobě; —ко́лка *f.* přišpendlení; —колотúть, —колáчивать přibíti (hřebíkem); 2. ztlouci, zmlátiti koho; —колóть, —ка́лывать zapíchnouti, poraziti (do smrti); 2. přišpendliti; п.ся zapíchnouti se; přišpendliti se; —ко́лъ, а, *dem.* —ко́локъ, лка lapač (kůl); *adj.* —ко́льный; —копúть, —копля́ть přikopiti, přimnožiti; —ко́пъ, а přibytí; 2. příkop; —кормúть, —ка́рмливать přivábiti (n. př. holuby); 2. (п. овёсъ) vykrmiti, zkrmiti (všecken oves); —ко́рмка *f.*, —ко́рмъ, а vnada; —ко́рмщикъ, а kdo zasýpá ptákům, vnadič; —корнýть sednouti na bobek, dřepnouti si; —ко́рчить přikrčiti, skrčiti.

прикосновéн-ie *n.* dotknutí; тóчка —ія bod styčný, bod dotyčný; —ность dotyčnost, styčnost; —ный dotyčný, styčný, soumezný; прикоснýться dotknouti se *v.* прикаса́ться; прúкось, и *f.* zahnutost, nahnutost; 2. šilhání; глазá съ прúкосью šilhavé oči.

при-кочева́ть, —кочёвывать přikočovati; -áние *n.*; —кра́пывать poprchávati, kapati (o dešti); —краса *f.* přikrasa; okrasa; —кра́сить, —кра́шивать okrášliti; п.ся o. se; —кри́кивать, —кри́кнуть на кого-либо pokřikovati na koho; —кро́й, —кро́йка *f.* přikrojek; —кроить, —кра́ивать přikrojiti; —кручиниться, —кру́чиниваться soužiti se; trápiti se; —крыва́ть, —кры́ть přikrývati, přikryti; п.ся př. se.

прúкрый, ая, ое (star.) přikrý.

при-кры́тие *n.* přikrytí; —кры́ть, а havez šípatá (Presl) *Cacalia hastata;* 2. voměj psímor, vlčímor *Aconitum lycoctonum;* —кре́пa *f.* upevnění; opevnění; —крепи́ть, —крепля́ть upevniti; п.ся u. se; —купа́ть, —купи́ть přikoupiti; п.ся př. se; —купáние, —куплéние *n.* přikoupení; —кýпка *f.* přikoupení; 2. co přikoupeno; 3. п., —купная кáрта přikupná karta; —кýпъ, а, прúкупь, и *f.* co přikoupeno; —кусúть, —кýсывать přikusovati; —кýска, *dem.* —кýсочка *f.* příkuska; пить чай въ —кýску píti čaj přes cukr (t. cukr přikusovati); —кýшать, —кýшивать okoušeti; —лáвокъ вка, —лáвочекъ, чка přístolek; —лагáтельное úмя jmeno přídavné; —лагáть *v.* přikládati, přiložiti; —лáдить, —лáживать přispůsobiti; —лáмывать polámati, rozlámati všecko; —лáскивать chlácholiti koho; lahodně s někým jednati; п.ся къ кому zalichotiti se někomu; —лáстить, —лáщивать přilákati k sobě (psa); п.ся къ кому přilichotiti se k někomu; —лáть, —легáть, —лéчь къ чему přilehati k čemu; —лежáние *n.*, —лéжность pilnost; —лежáть къ чему ležeti při něčem; п. къ нaýкамъ oddati se nákám; —лéжный (*adv.* -но) pilný; snažný; —летáние *n.* přiletání; —летáть přiletati; —летéть přiletěti; —лётный přiletělý; -ыя птúцы přeletaví ptáci; —лётъ a přílet ptactva; —ливáть přilívati *v.* прилúть; —лúвка *f.* přilívka, přilití; —ливнóй, áя, óe přílivný; přilitý; —лúвъ, a příliv (vody); п. крóви nával krve; —лизáть, —лúзывать olízati, oblizovati; —лúка *f.* průkaz, důvod přesvědčující, překonání; —липáла *f.* připínák (plakara lodní) *Remora, Echeneis remora* (ryba); —липáть, —липнýть přilípati, přilípnouti se; nakaziti se (v nemoci); —лúпчивый nakažlivý; -ость -ost; —лúстникъ palist *Stipula* (na rostlinách); —лúть přiliti; —личáть, —личúть въ чемъ překonati v čem; п.ся př. se; —личéние *n.* překonání; —лúчествовать slušeti se; —лúчие *n.* slušnost; —лúчный slušný, náležitý, patřičný; —лúчно (есть) sluší se, patří se, náleží.

прилож-éние *n.* přiložení, připojení; 2. příloha; п. къ счетáмъ příloha k účtům, př. účetní; 3. (gram.) přistavení, přístavek, přístavka *Appositíon;* —úть přiložiti *v.* přikládati, přiklásti.

при-ломáть, —лáмывать přelámati, polámati všecko; —лýка, —лýчка *f.* vnada (pokrm) *v.* примáнка; —лучáть, —лучúть přivábiti, přivnaditi, navnaditi; п.ся navnaditi se; 2. přihoditi se; —лыгáть *v.* прилгáть; —льнýть přilnouti; —лéзть, —лéзать přilezti; —лéпить, —лéплять přilepiti; п.ся př. se; п.ся къ кому oddán býti někomu; —лéплéние *n.* přilepení; —лéпокъ, пка přílepek; —лéсокъ, ска přílesek, háj blízko lesa; —лúпать, —лúпывать (prost.)

připlácati něco; п. ру́ку naškrábnouti (špatně napsati) svoje jmeno.
при́ма *f.* prima (v hudbě).
примадо́нна *f.* primadonna, první zpěvačka u divadla.
при-ма́зать, —ма́зывать přimazati; namazati; п.ся namazati se; nalíčiti se, n. si tváře; —ма́лывать *v.* примоло́ть; —мани́ть, —ма́нивать přivábiti; přivnaditi; —ма́нка *f.* vnada; —ма́нный vábný; -ая ду́дка ptáčnická píšťalka; -ая пти́ца volavec, vábník (pták na čihadle); —ма́нчивый vábný, půvabný, loudivý; -ость -osť; —ма́нщикъ, a loudil, vábil; -щица -ka; —мара́ть, —ма́ривать pomazati všecko; —ма́слить, —ма́сливать namazati (olejem atd.); п.ся n. se.
при́масъ, a primas; *adj.* при́масскій.
при-ма́тывать, —ма́чивать, —ма́щивать *v.* примота́ть, примочи́ть, примости́ть; —межева́ть, —межёвывать (къ землѣ по́лосу) přiměřiti (k pozemku dílec); —мелька́ться častým naskytováním se zevšedněti; —мерза́ть, —мёрзнуть přimrznouti; —мёрзлый přimrzlý; —мести́, —ме́сть, —мета́ть stranou zamesti, přimesti; —мета́ть, —мётывать přihoditi, přivrhnouti k něčemu; 2. slabě přišiti, přiflastrkovati; п.ся къ чему́ něčemu zvyknouti; —мётка *f.* šev řadový, prošívka; 2. přiflastrkování, slabé přišití; —мётный (star.) falešný, nepravý; —мётъ, a přihození; 2. co přihozeno, přímet; 3. věci podložené k domu (v čas obležení atd.), aby mohl se zapáliti; —ми́гивать, —мигну́ть mrkati; m. na někoho; —мина́ть, —мя́ть sešlapati, rozšl.; —мире́ніе *n.* smíření; —мири́тель smiřovatel; -ниця -ka; —мири́тельный smiřovací; —мири́ть, —миря́ть smířiti; п.ся sm. se; —мкну́ть, —мыка́ть přivříti (dveře); п. шты́къ къ ружью́ bodák nasaditi; п.ся přivříti se; —мо́лвить slovy dodati, doložiti; —молоди́ться, —мола́живаться zmladiti se, mladým se zdáti; —молоти́ть, —мола́чивать přimlátiti; —моло́тъ, a přímlatek; —моло́ть, —ма́лывать přimlíti; —мо́ль, a co přimleto; —мо́ріе *n.* přímoří; —моро́зить, —мора́живать přimraziti; —мо́рскій přímořský; п. го́родъ přímořské město; —мости́ть, —ма́щивать přidlážditi; 2. nové lešení přidělati; —мота́ть, —ма́тывать přimotati; —мочи́ть, —ма́чивать přimočiti; —мо́чка *f.* přimočení, přimáčení; 2. vodička na rány; п. для глазъ vodička na oči; —мо́чная трава́ zvonec klubkatý (Presl) *Campanula glomerata*; —мра́къ (crk.) soumrak; 2. přízrak *v.* при́зракъ; —мра́читися (crk.) smrknouti se, soumračiti se; —мра́чный temný, soumračný; -ость -osť; —му́чить unaviti, utahati; —мча́ть strhnouti někam; п.ся přihnati se někam; —мыва́ть, —мы́ть (o vodě) připláknouti; —мыка́ть *v.* примкну́ть; —мы́слить přimysliti.
при́мыслъ, a co přimyšleno, vymyšleno, výmysl.
примѣн-е́ніе porovnání, srovnání; 2. užití, upotřebení (náuky, vědy); —и́тельно (*adv.*) къ чему́ u porovnání s tím, poměrně; —и́тельный porovnavací; 2. souměrný, poměrný; —и́ть, —я́ть что́-либо къ чему́ porovnati, srovnati s něčím; 2. užiti, upotřebiti (zákona, vědy), vztahovati n. potahovati na něco, k něčemu; п.ся (къ цѣнѣ) přispůsobiti se k čemu (k ceně), říditi se něčím, dle něčeho; —я́емость upotřebitelnosť, vztažnosť.

примѣр-еніе, —иваніе *n.* přiměření (šatu k tělu); př. pozemku; —ить, —ивать, примѣрáть přiměřiti (kus pozemku někomu); 2. př. šat k tělu; —но *adv.* přiměřeně; 2. příbližně, asi; —ный přiměřený; 2. vzorný, příkladný; примѣръ, а příklad; на пр. na příklad, ku příkladu; не въ п. druhým na příklad.

примѣсúть přimísiti *v.* примѣшивать.

примѣсь, и *f.*, примѣсъ, а příměs, příměsek.

примѣт-а *f.* příměta, příznak, známka; —ить spozorovati *v.* примѣчáть; —ливый pozorný; -ость -ost; —но *adv.* patrně, zřejmě; —ный patrný, zřejmý.

примѣч-áніе *n.* pozorování; pozornost; 2. poznamenání, poznámka, doložení; —áтельный pamětihodný, pozoruhodný; -ость -ost; —áть pozorovati; п. за кѣмъ pozorovati někoho.

при-мѣшáть, —мѣшивать přimíchati, přiměšovati; п.ся př. se; —мáть *v.* примúнать.

принад-лежáть komu náležeti někomu; п. къ чему náležeti n. přináležeti k něčemu; —лéжность náležitost; 2. příslušenství; со всѣми -тáми se vším příslušenstvím.

прина-рядúть okrášliti, vystrojiti, přistrojiti; п.ся . . . se; —ряжéніе *n.* okrášlení, vystrojení, přistrojení; —сýпиться, —хмýриться zaškarediti se, zamračiti se.

при-невóлить přinutiti, donutiti (proti vůli); —нестú, —нéсть přinesti; —низáть, —нúзывать k něčemu ještě navlíknouti (na šňůru); —никáть, —нúкнуть sehnouti se, ohnouti se.

приним-áтель příjemce, přijímající; —áтельница přijimatelka; —áть, принúть (приму) přijímati, přijmouti (přijíti); п.ся př. se; п.ся за что (za dělo, za robotu) ujmouti se něčeho (nějaké záležitosti); п.ся ujmouti se (o rostlinách).

при-ногóтка *f.* chrustavečka (Presl), nehtovec *Paronychia* (rstl.); —поровúть, —норáвливать přispůsobiti, přidělati; п.ся къ чему, къ кому přispůsobiti se k něčemu, k někomu (k jeho mravům); vpraviti se do něčeho; —норóвка *f.*, —норовлéніе *n.* přispůsobení; —норóвчивый povolný (ve své povaze); kdo umí lehce jinému vyhověti.

приносúтель, я přinašeč; —úтельница přinašečka; —úть přinášeti *v.* přinésti; 2. všecky šaty obnositi.

при-нóсная, ой *f.* přijímací síň pro děti v ústavě nalezenců; —нóсный přinešený; —нóсъ, а přinešení, přínos; 2. dar; —ношéніе *n.* přinešení, přinášení; —нудúть, —нуждáть přinutiti; п.ся př. se; —нуждéніе *n.* přinucení; —нуждéнный přinucený; -ость -ost.

принцмета́ллъ princovina *Princmetall*; -ловый *adj.*

принцъ, а princ; принцéсса *f.* princezna, princeska.

при-нúтіе *n.* přijmutí, přijetí; —нúть (приму) přijmouti *v.* принимáть; —падáть, —пáсть (къ чему, къ кому) padnouti k něčemu, připadnouti; п. къ ногáмъ padnouti k nohám někomu; п. на грудь мáтери padnouti matce na prsa; 2. у него —пáла охóта къ игрѣ přišla mu chuť ke hře; 3. онъ чáстенько —падáетъ on často postonává, churaví; —падáть на ногу napadávati na nohu t. kulhati; —падéніе *n.* připadnutí; —пáдокъ, дка případ nemoci, záchvat nemoci; лихорáдочный п. záchvat zimnice, nával zimničný;

2. n. padoucnice, padoucí nemoc; *adj.* —пáдочный; —пáивять, —паять přiletovati; —пáивать, —пойть přijíjeti někomu, častovati někoho pitím; —пáйка *f.* přiletování; —палúть, —палúть spáliti všecko dříví; 2. vystříleti všecken prach; 3. připáliti (vlasy); —пáматовать připamatovati *v.* припомнúть; —пáрить, —пáривать připařiti, teplý obkladek přiložiti; —пáрка *f.* připarek, teplý obkladek; дать кому —пáрку dáti komu výprask, vymrskati někomu; —пасáть, —пастú что-лúбо opatrovati; udělati zásobu, zásobiti se; opatřiti se něčím; —пасéние *n.* opatření něčím; —пáсный zásobný *v.* запáсный; —пáсъ, а zásoba; съéстные —пáсы potraviny, zásoby v potravě, špíže; строевúе —пáсы zásoby stavební, stavivo; —пахáть, —пáхивать přiorati, přiorávati; 2. všecko rozorati; —пáхиваніе *n.* přiorávání; —пáшка, припáшь, и *f.* přiorávka; —паять *v.* припáивать; —пёка *f.* přípal (na pečivu); 2. výsluní; съ бóку п. páté kolo u vozu t. zbytečná osoba; —пекáльный připalovací; -ые щипцú kadeřidlo, železko kadeřnické; —пеканіе *n.* připalování vlasů, kadeření; —пекáть, —пéчь připáliti (pečivo); 2. připáliti vlasy a je kadeřiti; сóлнце —пекáетъ slunce připaluje, pálí; —пёкъ, а výpeček na váze (při pečivu); —печáтать, —печáтывать přitisknouti; п.ся př. se; —печáтка *f.* co přitištěno; —пéчекъ, чка předpecí (srovn. опéчекъ); —пивáть popíjeti (zvolna) *v.* припúть; п.ся, —пúться přepiti se něčeho; э́то винó мнѣ —пúлось toho vína jsem se přepil (t. zošklivilo se mi); —пúвчивый protivný, odporný v chuti; —пилúть, —пúливать připilovati; всéцко pilou rozřezati; —пирáть, —перéть přivříti dveře; —писáть, —пúсывать připsati; —пúска *f.* připsání; 2. přípisek; 3. zápis knihovní, vklad, připsání; —писнóй, áя, óе připsaný.

прúпись, и *f. v.* припúска.

при-пихáть, —пúхивать, —пихнýть přistrčiti; п.ся př. se; —плáвить, —плáвливать připlaviti (dříví); 2. přitaviti kovu; —плáвка *f.*, —плáвъ, а připlavení; 2. přitavení.

прúплавь, и *f.* (star.) náplav.

при-плáта *f.* příplata; příplatek; —платúть, —плáчивать připlatiti, připláceti; п.ся př. se; —плестú, —плетáть připlesti, připlétati; zapl.; п.ся př. se; vplesti se do něčeho; —плóдный příplodný, k plodu n. k chovu ustanovený; —плóдъ, а příchov, příchovek, příplod (o dobytku); —плодúть, —плóжать připloditi, přichovati (dobytka); —плотúть, —плóчивать spojiti (prkna), sdlabati; —плóтъ, а, —плóченіе, —плóчиваніе *n.* spojení, sdlabání; —плúтіе, —плúваніе *n.* připlutí; —плúть, —плúвать připlouti; п. къ бéрегу př. ke břehu; —плúснутый nosž připleskly nos; —плúснуть, —плúщивать připleštiti, spleštiti; —плúсать, —плúсывать dle hudby (podle noty) tancovati; —плúска *f.*, —плúсываніе *n.* tancování podle noty; —поднимáть, —подымáть, —поднúть nadzdvihnouti (šaty), trochu vyhrnouti, podkasati; pozdvihnouti (hlavu); povyhrnouti (oponu atd.); výše vystavěti (vyhnati) dům; п.ся pozdvihnouti se; —подни́тіе *n.* pozdvihnutí; nadzdv.; —пóй, я со přiletováno, přiletování; —ползáть, —ползывать, —ползтú, —пóлзть přilezti, připlaziti se; —полнéніе, —полни-

ваніе, —пóлнка *f.* připlnění, doplnění (nápoje v nádobě); —пóлнить, —полня́ть připlniti, doplniti (sud); —пóлокъ, лка polička u zdi; 2. výlet, prkýnko před okýnkem v holubníku; —поминáніе *n.* připomínání; —поминáтельный připomínací; —поминáть кому́-либо что, о чемъ připomínati; —пóмнить, —помя́нуть připomenouti; я э́то тебѣ́ —пóмню já ti to připomenu, já ti to nezapomenu; —пóмненіе *n.* připomenutí něčeho; —пóрка *f.* příporka, malá podpěra; —пóрный podpěrací; -ая рабóта tuhá práce; namahavá pr.; —порошúть poprášiti; —пóръ, а, —пóрка *f.* podpírání; 2. podpěra; рабóтать въ —пóръ namahavě pracovati; —прáва *f.* příprava jídel kořením; přísada koření; —прáвить, —правля́ть, —правля́ть připraviti (jídla); —провáдить odbyti; —просúть, —прáшивать připrositi, ještě si vyprositi; п.ся doprošovati se; —прóсъ, а prosba za přídavek; —пры́гать, —пры́гивать přiskákati, přihopcovati; —пры́гнуть přiskočiti; —пры́скивать, —пры́снуть postříkati; 2. zpráskati někoho; —пря́гать, —пря́чь připřáhnouti; —прядáть, —пря́сть připřísti; 2. všecko sepřísti; —пря́жка *f.* připřežení koně; —пряжна́я лóшадь připřažený kůň.

при́пряжь, и *f.* postraňky připřaženého koně.

при-пря́тать, —пря́тывать poschovati (všecko), uschovati; —пугáть, —пу́гивать, —пугнýть postrašiti (všecky); —пугнýть кого́-либо strachu někomu nahnati; —пýдрить, —пýдривать trochu napudrovati; —пускáть, —пустúть připustiti někam; 2. připouštěti o dobytku; п. къ себѣ́; п. жеребцá къ кобы́лѣ; 3. п. nasaditi neb přiložiti pijavku k tělu; —пускнóй жеребéцъ přípustný hřebec.

при́пускъ, а připuštění.

при-пýтать, —пýтывать připlesti, přimotati; smotati, zamotati; п.ся připlesti se, přimotati se; —пухáть, —пýхнуть trochu opuchnouti, oteci, naběhnouti; —пýхлый trochu opuchlý; —пущáть *v.* připouštěti; —пущéніе *n.* připuštění; —пýщенникъ, а společník obchodní *Associé*; —пы́жить, —пы́живать zaráziti zaraziti roubík do nabitého děla; —пѣ́ваніе *n.* přizpěvování, průvod zpěvný *Accompagnement*; —пѣ́вать, —пѣ́ть přizpěvovati, zpěvem provázeti; жить —пѣ́вающи žíti vesele, ž. v hojnosti; —пѣ́вка *f.*, —пѣ́въ, а přípěvek (verš z žalmu, jenž se připojuje na konci písně); —пя́тить, —пя́чивать přistrčiti, přišoupnouti; —равнéніе, —рáвниваніе *n.* přirovnání, přirovnávání; 2. narovnání (smír); —равня́ть, —рáвнивать, —ровня́ть přirovnati, -ávati; srovnávati; п.ся . . . se; — растáніе *n.* přirůstání; —растáть přirůstati; —растú přirůsti; —растúть, — ращáть přirostiti (učiniti, aby něco přirostlo); přimnožiti; —ращéніе *n.* přirostění, přimnožení; —рвáть všecko potrhati; —ревновáть къ кому́ býti řevniv, řevniti na koho.

приро́д-а *f.* příroda; зако́ны —ы zákony přírody; слáбый отъ —ы slabý od narození; глухóй отъ —ы hluchý od narození; отдáть долгъ —ѣ splatiti svůj přirozený dluh (t. umříti); —ный přírodní; 2. přirozený, vrozený, od narození; п. Нѣмецъ rozený Němec.

при-рóслый přirostlý; —расти́, —рóсть *v.* прирастáть, —растú; —ростúть *v.* прирастúть; —рóстокъ, тка, *dem.* —рóсточекъ, чка přírostek;

п. ко́сти přírostek, násadec; —ро́стъ, a přírost; —ро́чный (star.) uřknutý; —роща́ть *v.* прираща́ть; —руба́ть, —руби́ть všecko porubati, zrubati; 2. přiroubiti, na dřevěnou budovu přistavěti; —рубе́жный pohraničný; —ру́бка *f.*, —рубле́ніе, —руба́ніе *n.* porubání; —ру́бный (star.) přistavěný (přiroubený); —ру́бъ, a přístavek dřevěný (přírub); —румя́нить, —румя́нивать nalíčiti (líčidlem); п.ся n. se.

прирѣ́з-аніе, —ываніе *n.*, —ка *f.* přidělání (zámku ke dveřím); 2. přiřezání; —ать, —ывать přiřezati, -ávati; 2. při vyřezávání přidati; přiměřiti kus země.

прирѣ́чный při řece položený.

при-ряди́ть přistrojiti; —сади́ть, —са́живать přisaditi, přisázeti (rostlin); 2. п. за рабо́ту přidržeti ku práci, přinutiti ku práci; —са́лить, —са́ливать sádlem namazati (vlasy); 2. —са́ливать přisolovati *v.* присоли́ть; —сва́тать, —сва́тывать (за сы́на бога́тую невѣ́сту) namluviti (synovi bohatou nevěstu); п.ся къ кому́ (жени́хъ -ывается къ до́чери Н.) namlouvati si; —сви́снуть, —сви́стывать přihvizdovati; —свое́ніе *n.* přisvojení; —сво́итель přisvojitel, uchvatitel *Usurpator*; -и́тельница *f.* -ka; —сво́ить, —своя́ть, —сва́ивать (себѣ́ что) přisvojiti sobě něco; п.ся къ роднѣ́ přičítati se k rodině (k příbuzenstvu); —сво́рить, —сво́ривать smečce zvyknouti; —сёлокъ, лка příselek, malá vesnička; *adj.* —се́льный.

присе́мъ (при семъ) při tom.

при-сказа́ть, —ска́зывать doložiti (k řeči předešlé); —ска́зка *f.* přídavek k pohádce; —скака́ть přijeti na koni, přicválati, přiklusati na koni; 2. přiskákati; —скокну́ть *v.* прискочи́ть; —ска́кивать přiskakovati; —ско́къ, a skok, přískok.

прискóрб-іе *n.* žal, hoře, zármutek —но *adv.* žalostně, teskně, smutně; ный žalostný, teskný, smutný.

при-скочи́ть přiskočiti; —ско́чка *f.* přiskočení, posk.; въ —ско́чку skočmo; —ску́чить, —ску́чивать nuditi někoho, mrzeti někoho, dlouhou chvíli komu dělati; э́то мнѣ —ску́чило to mne omrzelo; жизнь ему́ —ску́чила život ho omrzel; —сласти́ть, —слаща́ть *v.* подсл . . .; —сло́вица *f.*, —сло́віе *n.* přísloví *v.* приговóрка; —слоне́ніе *n.* podepření; —слони́ть, —слоня́ть, —сла́нивать (къ стѣнѣ́) podepříti (o zeď), postaviti (ke zdi); п. пе́чку zacloniti pec (aby horko příliš nesálalo); —сло́нка *f.* podepření; —сло́нный podpěrací; -ыя о́кна okna přední; —слу́га *f.* obsluha, posl., přísluha; 2. čeleď n. čeládka k posluze, chasa; —слу́живаніе *n.* posluhování; —слу́живать у кого́-либо posluhovati někomu; п.ся къ кому́ službami svými se někomu lichotiti; —слу́жливый úslužný; -ость -ost; —слу́жникъ, a službičkář; pochlebník; —слу́жница *f.*; —слу́шать, —слу́шивать poslouchati, naslouchati; п.ся къ чему́ slyšením něčemu zvyknouti; naslouchati (lékařsky); —слу́шиваніе *n.* naslouchání lékařské (po oklepání nemocného) *Auscultation;* —сма́тривать, —смотрѣ́ть за чѣмъ dohlížeti k něčemu, pozorovati; п. кого́ míti někoho k tomu, aby díváním se přiučil; п.ся къ чему́ okoukati se; —смирѣ́лый skrotlý; —смирѣ́ть skrotnouti; umírniti se; —смо́трщикъ, a dohlížitel; dozorce; —смо́трщица *f.* dohlížitelka; dozorkyně; —смо́тръ,

a dohled, dozor; —сни́ться zdáti se ve snu, sníti se; ему́ —сни́лось jemu se zdálo.

прйсно *adv.* (crk.) věčně.

присно-благослове́нный věčně blahoslavený; —блаже́нный věčně blažený; —дѣва *f.* svatá Panna (P. Maria); —па́мятный věčně pamětný; —су́щіе *n.* věčné bytí; —су́щный věčně bytný, věčný.

прйсный (crk.) věčný; 2. skutečný, pravdivý, přesný.

присовокуп-и́ть, —ля́ть připojiti; dodati; —ле́ніе *n.* připojení; dodání.

при-со́вывать, —су́нуть къ . . . přisunouti, přistrčiti; п.ся къ . . . přisunouti se; opříti se; —сове́товать poraditi někomu.

присоедин-е́ніе *n.* připojení, sloučení; —и́тель připojitel; —и́тельный připojovací, slučovací; —и́ть, —я́ть spojiti; sloučiti; п.ся къ . . . připojiti se k . . ., přidati se k . . .

при-соле́ніе *n.* přisolení; —соли́ть přisoliti; —со́пъ, а (star.) přisypání; 2. *v.* прйспа; —соса́ть, —са́сывать přissati, přicucati; п.ся пр. se; —сосѣ́диться къ кому́-либо vedle někoho se usaditi (jako soused); 2. přikolíbati se k někomu (zdlouhavě jíti); —со́хлый přischlý; —со́хнуть přischnouti *v.* присыха́ть.

прйсна *f.*, приспъ, а (star.) násep, násyp, přísep.

при-спи́чить кого́ do nesnází (do bryndy) koho přivesti; —спосо́бить, —способля́ть къ чему́ přispůsobiti k něčemu; п.ся пр. se; —спосо́бленіе *n.* přispůsobení; —спѣва́ть, —спѣть přispěti, přispěchati, někam pospíšiti; přiblížiti se.

п испѣш-ная *f.* pekárna na koláčky, paštiky atd.; —никъ, а pekař pochoutek, koláčkář, koláčník, paštikář; —ница *f.* koláčkářka, koláčnice, paštikářka; —ничать paštikařiti; —ничество paštikářství, koláčnictví.

при-сро́чить, —сро́чивать lhůtu určiti, rok položiti (sročiti strany); —ставле́ніе *n.* přistávání (ke břehu); —ставля́ть, —ста́ть къ чему́ zůstati na něčem vězeti; п. къ бе́регу přistáti ke břehu (s lodí); о́спа —ста́ла къ нему́ nakazil se od neštovic; п. къ кому́ přijíti komu na kůži, někoho do úzkých vehnati; п. къ кому́ дорого́ю cestou se k někomu přidati, přidružiti se; п. у кого́ zůstati u někoho (na bytu); п. къ кому́ slušeti někomu (o oděvu); эта шля́пка къ ней о́чень —ста́ла ten klobouček jí velmi sluší; 2. п. ustáti, unaviti se, uondati se; —ста́вить, —ставля́ть, —ста́вливать (къ чему́) přistaviti (k čemu, ke zdi); 2. п. ustanoviti někoho někam (za hlídače); —ста́вка *f.* přistavění; 2. nástavek (u kabátu); —ста́вникъ, а hlídač; —ставно́й, а́я, о́е nastavený.

прйставъ, а hlídač, strážník; 2. dozorce (nad jistou částí města atd.); 3. (star.) kdo obsílal před soud (staroč. komorník).

пристá-ень, льца (star.) kdo v cizím místě na nějaký čas se zdržel (příchozí); —ный (приста́лый) ustalý, unavený; 2. příchozí.

приста́льно *adv.* bedlivě, pozorně; п. смотре́ть; -ость bedlivost; pozornost; —ный bedlivý, pozorný (upnutý, napnutý při pozorování).

при-ста́нище *n.* útočiště; 2. přístaviště; —ста́ніе *n.* přistání; —станно́й смотри́тель přístavní dohlížitel, hlídač.

пристанодержа́тель přechovavač (zlodějů atd.); —ница přechovavačka; —ство přechovavačství.

прúстань, и *f.* přístav; náplavka (u břehu); 2. útočiště, útulek, skrýše zlodějů.

при-стегáть, —стёгивать, —стегнýть přistehnouti; 2. připřáhnouti (koně); п.ся připřáhnouti se; —стóйность přístojnosť, slušnosť; —стóйный přístojný, slušný; —стрáстие *n.* (къ чемý) náruživosť k něčemu, vášeň; —стрáстка *f.* pohrůžka; —стрáстный (*adv.* -но) stranný, strannický, předpojatý; —страшáть, —страстúть (къ игрѣ) náruživým učiniti, rozvášniti; п.ся náruživě se oddati něčemu; —стрáщивать, —страстúть koho (наказáніемъ) strachu komu nahnati (něčím, trestem atd.); —строй, я *v.* устрóйство; —строúвать, —строúть přistavěti; 2. na místo nějaké připraviti; 3. (star.) přistrojiti, přichystati; —стройка *f.* přístavek; —струнúть, —струнивать koho přísně naložiti s někým; dotírati, dolehati, nalehati na někoho; —стрѣлúть, —стрѣливать zastřeliti; —стрѣлять postřílení všecky; —стрúпать, —стрúпывать přivářiti; —ступáние *n.* přistoupení; —ступáть, —ступúть přistoupiti; п. къ чемý př. k něčemu, počíti něco, dáti se do něčeho; п. къ комý př. k někomu, dotírati na někoho; —стýпность přístupnosť; —стýпный přístupný; 2. -ная лѣстница řebřík k útoku; —стýпокъ, пка, *dem.* —стýпочекъ, чка stupátko (u vozu), stupník.

прúступъ, а (къ чемý) přístup, počátek, vstup; къ немý прúступу нѣтъ není k němu přístupu; 2. п. útok (nepřátelský); идтú на п. útokem hnáti; брать -омъ bráti útokem (pevnosť).

при-стыдúть, —стыжáть zahanbiti někoho; п.ся z. se; —стыжéние *n.* zahanbení; —стѣние *n.*, —стѣнокъ, нка, —стѣнъ, а přístěnek; игрá въ —стѣнъ sekaná t. hra (kde se odráží peníz o zeď); —стúжка *f.* kůň vedlejší, poboční; 2. припřáhnutí koně vedlejšího; 3. postraňky koně vedlejšího; —стяжнóй; -áя лóшадь kůň vedlejší *v.* прúстяжка.

прúстяжь, и *f.* připřež, zápřež.

при-судúтель kdo někomu něco přisoudil; —судúть, —сужáть, —суждáть přisouditi někomu něco; př. komu, aby . . . .; —суждéние *n.* přisouzení; —сýживать přisuzovati; —сýнуть přisunouti.

присýтств-енный soudní; п. день soudní den; п. столъ stůl zasedací, st. rokovací; -ое мѣсто soudní úřad; —ie *n.* přítomnosť; 2. sezení, zasedání soudní; 3. soudní síň, zasedací n. rokovací síň; п. дýха přítomnosť ducha; —ованіе *n.* přítomnosť; —овать býti při něčem, přítomen býti; п. на экзáменѣ býti na zkoušce, při zkoušce; п. въ сенáтѣ zasedati v senátě; —ующій přítomný; п. *m.* přísedící, přísední (soudní).

при-сучúть, —сýчивать sesoukati, přisoukati; —сýчиваніе *n.*, —сýчка *f.* přisoukání; —сушéние, —сýшиваніе *n.* přesušení; —сушúть, —сýшивать přesušiti, příliš usuši i; —сýшіе *n.* (crk.) přítomnosť; —сýщій, ая, ее (crk.) přítomný; —сыланіе *n.* posílání; —сылáть posílati; —слáть poslati; —сы́лка *f.* posílka, (posílání; co bylo posláno); —сы́льникъ, а (star.) poslaná n. vyslaná osoba; —сы́льный poslaný, zaslaný; -ые товáры zaslané zboží; —сыпáние *n.* přisypání; —сы́паніе *n.* přisýpání; —сыпáть přisypati (p. písku do vápna), zasypati (z. ránu práškem); —сы́пка *f.* přisypání; 2. co přisypáno, při-

сы́пка; 3. сыпáнí, zasypání, prášek zasýpací (na zpruzené děti); — сыпно́й, áя, óe, — сы́почный sypací; п. порошо́къ *v.* присы́пка 3); —сыхáние *n.* přisychání; —сыхáть přisychati; —сóхнуть přischnouti; —сéвáть, — сéять přisíti, přisívati; п.ся př. se; —сéдáние *n.* přisedání (na bobek), skrčení-se; —сéдáть, —сéсть (*fut.* —сáду) přisedati, přisednouti (na bobek); skrčiti se; —сáдьте на минýточку přisedněte na minutku; — сéчь rozsekati všecko; п. огня́ rozkřesati oheň; въ одúнъ —сéстъ (*m.*) na jedno posezení.

присáга *f.* přísaha; п. на вéрность př. na věrnost, př. věrnosti; увéрáть подъ присáгою ujišťovati pod přísahou.

присяг-áние *n.* přisahání; —áть, —нýть přisahati (*n.* на пóдданство, п. на вéрность).

присáдка *f.* přisednutí na bobek a vyskočení (v rus. národním tanci), skrčka.

присáж-никъ, a (star.) přísežník; porotce; —ническій přísežnický; —ничество hodnost přísežného; — ный přísežný (pod přísahou); п. *m.* přížlý, porotník, porotce; судъ —ныхъ soud přísežných, s. porotní.

при-таéние *n.* přitajení, utajení; —таúть, — тáивать přitajiti, utajiti, zatajiti; п. дыхáние zatajiti dech; п.ся skrýti se, ukryti se; — тáкивать, —такнýть potakovati, přisvědčiti; —тáлкивать, —тáптывать *v.* притолкáть, притоптáть; —таскáть přitahati (mnoho); —тáскивать přitahovati; —тащúть přitáhnouti; —тачáть, — тáчивать přištěpovati; přišt hovati; —тáчка *f.* přištěpování; —творéние *n.* přivření, zavření (dveří); —творúть, — творáть přivříti (dveře); п.ся přivříti se; 2. п.ся přetvařovati se; п.ся больны́мъ stavěti se nemocným; п.ся нѣмы́мъ stavěti se němým.

притвóр-ный přetvářený; —ство přetváření, přetvářka; — ствовать přetvařovati se; —чивый přetvářivý; -ость -ost; —щикъ, а přetvářilec; —щица *f.*; притвóръ, а předchrámí (u kostela); 2. předstřešek, loubí; 3. křídlo dveří; polovice okenice; окóнный п. okenice.

при-текáние *n.* přitékání; —текáть přitékati; —тéчь přiteci; —тесáть přitesati; —тёсывать přitesávati.

притúнъ, а místo kde je postavena stráž (přítyň); *adj.* притúнный.

при-тирáние *n.*, —тúрка *f.* natírání, mazání; —тирáнье *n.* líčidlo; —тирáтельный natírací; —тирáть, —терéть (*fut.* —трý) přitírati, vtírati do něčeho, natírati, mazati; п. лицé líčiti tváře; п.ся líčiti se; —тúскать, —тúскивать, —тúснуть přitisknouti; п.ся př. se.

прúтискъ, а násadka, žert. pekařova duše (kde dva bochníčky chleba se slepily).

при-ткáть, —ткнýть *v.* притыкáть; —тóкъ, а přítok řeky; — толкáть, —толкнýть přirazíti; п.ся př. se.

прúтолока *f.* nadedveří, podvoje, stropina u dveří.

притолóчь roztlouci všecko.

притóмъ *adv.* při tom.

притúнъ, а útočiště, skrýš; п. разбóйниковъ skrýš loupežnická, peleš lotrovská.

при-тóпнуть zadupnouti nohou; —тóпывать podupávati (chvílemi); —топтáть rozšlapati, přišlapati, rozdupati; —торговáть, —торгóвывать что podati na něco (p. cenu na zboží); o koupi se smluviti n. shodnouti; п.ся къ чемý poptávati se po ceně věci.

при́тор-ность odpornosť v chuti; —ный odporný v chuti; nechutný.
при-торочи́ть zalemovati, olemovati; —точи́ть přisoustružiti.
при́точ-никъ písař podobenství; —ный *adj.* v podobenství líčený, alegorický.
при-тра́ва *f.* vnáda; —трави́ть, —тра́вливать vnaditi, vnadou vábiti; 2. spásti (louku); 3. štvaním vyhubiti (zvěř); —тронýть, —тро́гивать (rány) ohledati ránu, dotknouti se; п.ся dotknouti se; —трусúть, —тру́шивать přitrousiti, přisypati; —тулúться přituliti se (ke zdi), skrýti se; —тумáнить mlhou zakryti; zatemniti; п.ся mlhou se zakryti n. zahaliti; zatemniti se, zakaliti se; —тупúть, —тупля́ть přitupiti, otupiti; п.ся přitupiti se, otupiti se; —туплéніе *n.* přitupení, otupení.
при́тча *f.* podobenství; průpověď.
притык-áніе *n.* přišpendlení; 2. zapání; ucp.; —áть, приткнýть, притыкивать přišpendliti, zastrčiti břebík do zdi; —áть, притыкать zacpati, ucpati.
притѣсн-éніе *n.* stísnění; 2. přitištění, přitlačení; —и́тель utlačovatel; —и́тельница utlačovatelka; —и́тельный utlačovací, stěsňovací; —и́ть, —я́ть stísniti, utlačovati; potlačovati; 2. přitisknouti, přitlačiti.
притяг-áтельный přitahovací, přitažlivý; -ая сúла přitažlivá síla, přitažlivosť; —áть, притя́гивать přitahovati; притянýть přitahnouti.
притяж-áніе *n.* přivlastnění; —áтель přivlastňovatel; —áтельный přivlastňovací; -ое и́мя jmeno přivlastňovací; -ое мѣстоимéніе místojmeno př. *Pronomen possessivum*; —áть vytěžiti; —éніе *n.* přitažení.
яри-тязáніе *n.* pohledávání, právo k pohledávání; —тязáть pohledávati něčeho; přisvojovati si něco; —хвали́ть, —хва́ливать pochvalovati; —хва́рывать, —хворнýть postonávati, churavěti; — хвáстать, —хвáстывать přihati, přidati lži k něčemu, přitlachati; —хвати́ть, —хва́тывать popadnouti, chytiti; vypůjčiti se; плодú —хвати́ло морóзомъ ovoce namrzlo, ovoce je chyceno mrazem.
при́хвостень, тня; п. настоя́щій chodí za ním jako ocásek.
при-хлебáтель, я pochlebník; —хлебáтельница pochlebnice; —хлёбка *f.* chlemtání; 2. břečka (rozteklé jídlo); —хлебнýть, —хлёбывать chlemtati, chleptati, srkati; —хлеснýть, —хлёстывать popošlehávati, popošlehnouti; 2. všecky zmrskati, sešlehati; 3. přiraziti (na př ke břehu) (o vlnách vodních); —хлóпнуть, —хлóпывать přiraziti (dveře, okno, víko); 2. přiskřípnouti, uskřípnouti.
приходи́ть, прійти́ (придти́) přijíti; п. во что přijíti k něčemu, do něčeho; наконéцъ онъ пришёлъ konečně přišel; приходя́тъ прáздники přicházejí svátky, blíží se svátky; э́то мнѣ на мысль не приходи́ло to mi ani na mysl nepřišlo; ключъ не прихóдится къ замкý klíč nehodí se k zámku; это придётся тебѣ слúшкомъ to ti přijde draho; емý пришлóсь ѣхать нóчью přišlo mu jeti v noci; приходя́щій ученúкъ příchozí žák *Externus.*
при-хóдный co se týká příjmův; -ая кни́га kniha příjmů, k. důchodů; —ходорасхóдная кни́га kniha příjmů a výdajů; —ходорасхóдчикъ, а pokladník, kasír; —хóдскій farní; -ая цéрковь farní kostel; -ое учи́лище farní škola; п. священникъ farář; —хóдъ, а příchod; 2. příjem; запúсывать въ п. zapsati do příjmu;

3. fara, farní osada; —хожа́нинъ, a osadník farní; —хожа́нка *f.* osadnice farní; —хожде́ніе *n.* přicházení; —хо́жій, ая, ее příchozí; -ая *f.* (*subst.*) předsíň, čekárna; —хо́ливать, —хо́лить nastrojiti, vyfintiti; п.ся . . . se.

прихот-ли́вость vrtkavosť, rozmarnosť; 2. baživosť, chtivosť; rozkošemilovnosť; —ли́вый vrtkavý, rozmarný; 2. baživý, chtivý, rozkošemilovný; —ни́къ, a choutkář, rozmařilec (bažihuba *m.*); —ни́ца *f.*; —ни́чать choutkám svým hověti; при́хоть, и choutka; chtíč, baživosť.

при-хо́хлиться, —хо́хливаться přičesati si vlasy nad čelem, nakučeřiti se, zakudrnatiti si vlasy; —храбри́ться odvahy si dodati; —хра́мывать pokulhávati; —хра́пывать, —храпну́ть pochrapovati, trochu chrápati; —цвѣ́тникъ, a, —цвѣ́тниковый листо́къ listen (Presl) *Bractea*; —цѣленіе, —цѣ́ливаніе *n.* míření, cílení; —цѣ́ливательный клинъ klín měřicí (u děla); —цѣ́лить, —цѣ́ливать (ружьё), п.ся (во что) mířiti, cíliti; —цѣ́лъ, a míření, cílení; 2. cíl; *adj.* —цѣльный; —цѣ́нивать, —цѣ́нить vyceniti; п.ся къ чему ptáti se po ceně; —цѣ́нка *f.*, —цѣ́ниваніе *n.* vycenění; —цѣпи́ть, —цѣпля́ть къ чему přivěsiti; п.ся за что zavěsiti se na něco, zachytiti se o něco (šatem o hřebík); —цѣ́пка *f.* zavěšení; 2. úponka, ručička (při rostlinách otáčivých); —цѣ́почка *f.* přívěsek; —ча́лить, —ча́ливать přivázati, uvázati (člun na břehu); —ча́лъ, a lapák, vazák, provaz k uvazování lodí; 2. lapač (kůl, k němuž přivazujou lodí); —ча́льное *n.* náplavné *n.*; —ча́стенъ, тна zpěv mezi přijímáním (v kostele); —части́ть, —ча́щать кого-либо, п. кого Свята́хъ Та́инъ podávati někomu večeři Páně; п.ся Свята́хъ Та́инъ přijímati (večeři Páně).

причаст-ie *n.* přijímání (večeře Páně); итй къ —ію jíti ku přijímání; 2. п. (gram.) příčestí *Participium*; —никъ, a kdo jde k přijímání; 2. (crk.) účastník; —ница *f.*; —ность чему́ účastnosť, účastenství; —ный чему́ účasten, účastný.

причаще́ніе *n.* (п. кого-либо Свята́хъ Та́инъ) podávání večeře Páně; 2. п. přijímání *v.* причастіе.

причёмъ *adv.* při čemž, mimo to.

при-черни́ть, —че́рнивать počerniti; —черне́ніе *n.*; —че́рнь, и přičernalosť; съ—че́рнью přičernale; —чеса́ніе *n.* přičesání; —чеса́ть, —че́сывать přičesati, přičesávati; п.ся př. se; —че́ска *f.* příčeska *Coiffure.*

при́четникъ (причётникъ) služebník církevní, člen přičtu; *adj.* -ническій; при́четъ, чта přičet, sbor kněžský některého kostela.

причи́н-а *f.* příčina; безъ -ы bez příčiny; быть -ою чему́ býti příčinou něčeho; 2. п. nehoda; —ный příčinný.

причин-е́ніе *n.* přičinění; způsobení; —и́тель původce; —и́ть, —я́ть přičiniti, způsobiti.

при-числе́ніе *n.* připočtení; —чи́слить, —числя́ть připočísti, připočítati; —чита́ніе, —чте́ніе *n.* přičítání; připočítání; —чита́ть, —че́сть, —чи́тывать přičísti, přičítati, připočítati; 2. přikládati někomu něco.

причтъ, а *v.* при́четъ.

причу́д-иться zdáti se někomu (v myšlenkách); —ливость podivnosť; podivínství; —ливый podivný, podivínský; —никъ, a podivín (divous); —ница *f.* podivínka; —ничать podivínsky si počínati; —ы, ъ *pl. f.* podivínské kousky, podivínství.

при-чу́ять, —чу́ивать звѣря vystopo-

vati, vyslíditi zvíře; —шéлецъ, льца, —шлéцъ, á, —шéльникъ, a přišlec, příchozí, cizinec; —шепéливать pošišlávati; pošeptávati; —шéствіе *n.* příchod; —шибáть, —шибúть poraniti ranou; 2. doraziti někoho, dobiti; —шивáть přišívati; —шúть přišiti; —шúвка *f.* přišívka, přišití; —шивнóй, áя, óe přišitý.

прúшлый přišlý.

при-шпúлить, —шпúливать přišpendliti; —шпóрить, —шпóривать ostruhami popohnati, pobodnouti koně ostruhou; —шýчивать žertovati trochu; —щелкнýть, —щёлкивать pomlaskávati; luskati (prstoma); 2. přiskřípnouti; —щемúть, —щемлúть, —щéмливать přiskřípnouti; —щемлéніе *n.* přiskřípnutí.

прищýр-а *m. et f.* mžoural, -ka; —éніе, —иваніе *n.* mžourání; —ить, —ивать mžourati, přimhuřovati oči; прúщурь, и *f.* mžourání; смотрéть прúщурью hleděti mžouravě.

пріёмка *f.* přijmutí něčeho, příjem.

пріём-лемость vnímavost; 2. připustitelnost; —лемый vnímavý; 2. připustitelný; —никъ, a nádržka vývěvy *Recipient*; 2. přijímač; —ница přijímačka.

пріём-ный přijímací; п. отéцъ mistr novicův; -ная мать matka novicek; -ная зáля přijímací síň; —щикъ přijímač; —щица přijímačka; пріёмъ, a příjem; п. дéнегъ př. peněz; п. гостéй přijímání hostí; п. лѣкáрства vzetí n. přijímání léku; за одúнъ п. na jedno vzetí, na jedenkrát, na jednou; пріёмышъ, a přisvojenče, přisvojené dítě; adoptované d. [mavý.

прúймчивый vlídný, hostinský; 2. vní-

пріиск-áніе *n.* nalezení; —áтель nálezce; —áтельница *f.* nálezkyně, vynálezkyně; —áть, прúскивать najíti, nalezti, vynalezti (n. př. zlatonosné doly); vyhledati; прúскъ, a nález, věc nalezená; 2. báně n. důl (na zlato, stříbro atd.).

пріобрѣсть, —обрѣтáть což-koli dosáhnouti něčeho, nabyti něčeho, získati něco; такúмъ óбразомъ онъ ничегó не —обрѣтётъ takovým způsobem on nic nedosáhne; —обрѣтáніе, —обрѣтеніе *n.* dosažení něčeho, nabytí, získání *Acquisition*; —обрѣтáтель nabyvatel; -ница *f.* -ka.

пріобучúть *v.* пріучúть; —общáть, —общúть připojiti, přidati; (přivtěliti); п. святúхъ Táинъ *v.* причащáть; п.ся къ кому́ připojiti se k někomu, přidati se k někomu; —общéніе *n.* připojení, přidání; (přivtělení); *v.* причащéніе; —обыкáть, —обúкнуть къ чемý přivykati k něčemu *v.* přivykáti; —обúклость zvyklost; —обúклый zvyklý, přivyklý; —одвáніе *n.* přiodívání; —одвáть přiodívati; —одѣть přiodíti; п.ся př. se; —окýтать, —окýтывать *v.* окýтать; —орáть přiorati; п.ся př. se.

пріóръ, a převor *Prior*.

пріосáниться vážnou tvář na se přijmouti; —остановúть, —останáвливать zadržeti, zastaviti; п.ся zastaviti se; —остановка *f.*, —остановлéніе *n.* zastavení; zadržení, obmeškání; —острúть přiostřiti; —осѣнéніе, —осѣнúть *v.* осѣнéніе, осѣнúть; —осѣнённый zastíněný; п. слáвою slávou ozářený; —отнúть *v.* осѣнúть; —охóтить, —охóчивать koho-koli k čemu chuti někomu dodati k něčemu, povzbuditi, pobídnouti; п.ся къ чему́ chuť dostati; —убрáть, —убúрать odkliditi, skliditi.

пріуготов-úтельный přípravovací; —лéніе *n.* připravení, přihotovení; —лять, пріуготóвить přihotoviti, připraviti.

пріудáрить hodně uděřiti, uhoditi;

дождь пріуда́рилъ (udeřil dešť) zazačalo hodně pršet.
пріу́ка *f.* (star.) přivábení (přivyknutí).
прі-ука́тать, —ука́тывать přirovnati; —укра́сить, —украша́ть pookrášliti; —укра́шеніе *n.* pookrášlení; —умножа́ть, —умно́жить přimnožiti, porozmnožiti; п.ся p. se; —умо́лкнуть na chvíli umlknouti, pomlčeti; —уны́ть zarmoutiti se; —уны́лый zarmoucený; —уподо́бить, —уподобля́ть připodobniti; —уподобле́ніе *n.* připodobnění; —уро́чить, —уро́чивать къ чему́ vyšetřiti něco (příčiny něčeho), ustanoviti něco; rostliny udomácniti, k podnebí přivyknouti; п. къ вре́мени čas určiti n. ustanoviti; —уро́чка *f.* ustanovení (letopočtu); —усво́ить, —усвоя́ть přisvojiti; —усугуби́ть, —усугубля́ть zmnohonásobiti; —утиха́ть, —ути́хнуть stichnouti, utichnouti; —уча́ть, —учи́ть, —у́чивать къ чему́ přiučiti k něčemu, ke zvyku přivesti; п.ся přiučiti se; —уче́ніе *n.*, —у́чка *f.* přiučení; —ѣсть, —ѣда́ть snísti; п.ся přejísti se, znechutiti se (o jídlech); э́то ку́шанье —ѣлось ему́ to jídlo se mu přejedlo; —ѣдчивый přejídavý; —ѣздъ, a příjezd; —ѣзжа́ть, —ѣхать přijeti; (п. въ го́родъ); онъ —ѣхалъ на свои́хъ на двои́хъ (žert.) přijel na svých; —ѣзжій, ая, ее kdo přijel; п. *(subst.)* příchozí.
пріюти́ть кого́ pohostiti někoho, dáti někomu přístřeší; п.ся najíti přístřeší.
пріютъ, а přístřeší; útočiště; дѣтскій п. opatrovna malých dítek; *adj.* пріютный. [znivý.
пріязнь, и *f.* přízeň; пріязненный příпріятель, я přítel; п. мой! příteli můj; přítelínku! —ница *f.* přítelkyně; —скій (*adv.* -ски) přátelský; —ство (crk.) přátelství.
пріятіе *n.* přijetí, přijmutí *v.* приня́тіе.
пріят-но *adv.* příjemně; —ность (—ство *n.*) příjemnosť; —ный (п. кому́) příjemný (někomu); —ствовать přízniv býti, přáti někomu.
пріять *v.* принима́ть.
про *praep.* pro; (místo předložky для:) здѣсь всякъ живётъ про себя́ zde každý žije pro sebe; про дома́шній обихо́дъ pro domácí potřebu; про глуха́го двухъ обѣденъ не пою́тъ pro hluchého kněz dvakrát nekáže (dvakrát mši nezpívá); 2. (místo předložky o:) онъ про Васъ ничего́ не говори́лъ on o Vás nic nemluvil; про него́ иду́тъ худы́е слу́хи; про- v složeninách pro-.
проа́хать provzdychati.
про́ба *f.* zkouška, průba; моне́тная п. průba mince; п. zkouška divadelní.
проба́виться, пробавля́тьса чѣмъ protlouci se životem, spokojiti se čím.
пробив-а́льникъ, а, —а́льня *f.* průražec, vytloukačka (v peci tavířské); —а́ніе *n.* probíjení, protloukání; —а́ть, проби́ть probiti, probíjeti, prorážeti, protloukati; п. стѣну prostříleti zeď (hradbu); п. доро́гу raziti cestu; дождь пробива́етъ dešť proniká; часы́ уже́ проби́лы hodiny už odbily, odtloukly; ско́лько проби́ло? kolik odbilo? п.ся probiti se, protlouci se; ко́е какъ п.ся nějak se protlouci (t. bídně žíti).
проби́вка *f.* *v.* пробива́ніе.
пробира́ть, пробра́ть probírati, probrati; п. разса́ду probírati sazenice; п. во́лосы на головѣ pr. vlasy na hlavě, rozdělovati vlasy, rozčesávati vl.; п.ся probrati se (množstvím lidu, lesem).
проби́р-еръ, а, —щикъ průbíř (něm. *Probirer)*; —ный zkoušecí, zkusný;

п. кáмень průbířský kámen; -ное искýсство průbířství.

прóбка *f.* zátka (korková) (něm. *Pfropfen)*; korek; *adj.* прóбковый, прóбочный; прóбковое дéрево, дубъ прóбковый korkové dřevo, korkodub, dub plut (Presl) *Quercus suber.*

пробко-кúслый korkokyselý; —рѣзный ножъ nůž na řezání korku, korkořez.

проблéма *f.* záhada, záhadná úloha *Problem;* проблематúческій problematický, záhadný.

проблéскивать probleskovati; проблеснýть problesknouti; прóблескъ, a problesknutí; průblesk.

проблудúть, проблуждáть problouditi.

прóбникъ, a chladoměr (u mydlářů).

прóбный zkoušený, průbovaný; 2. na vzor, vzorný; -ая мѣря vzorná míra; п. листъ vývěsek, arch vývěšný.

прóбов-аніе *n.* průbování, zkoušení; —ать průbovati, zkoušeti.

пробод-áніе *n.* probodání; —áть, пробостú, пробóсть probodati, probosti; —éніе *n.* probodení (chir.) *Punctura*; —никъ kostivrt, lebovrt *Perforatorium; Trepan.*

про-бóй, я petlice n. skoba železná na zavírání dveří (místo zámku); 2. veliký hřeb s úškem; итú на п. proraziti sobě cestu násilím; —бóина proražené místo v železe, ve zdi, v korábě; 2. jamka udělaná do země něčím ostrým; —бóйникъ, a průbojník (k dělání děr do železa), probiják, proražec; 2. šparák (na čištění děl); —бóйный probijecí, proražecí; -ая дорóга vyježděná cesta; —бóйчикъ, a *v.* пробóй.

про-болтáть, —бáлтывать (чтó-либо чѣмъ) promíchati, zamíchati něco něčím; 2. prožvatlati, vyžv., protlachati, vytl.; п.ся по ýлицамъ цѣлый день potloukati se po ulicích celý den; пробóлтанный; —бóрка *f.* probírka, probraní; —бормотáть zamumlati, zabručeti; —бороздúть, —борáзживать probrázditi; —боронúть, —борáниватъ, —боронóвать branami provláčeti; —боронéнный; —бóрщикъ, a proběrač; —бóръ, a probírání; 2. cestička (na hlavě mezi vlasy); —бостú probodnouti.

прóбоч-никъ, a vrtadlo, vývrtka (na zátky korkové); —ный korkový.

про-брúть, —бривáть proholiti (na některých místech); —бросáть, —брáсывать probazovati, —брóсить prohoditi; —брюзжáть (чтó то про себя́) zabručeti něco pro sebe; —будúть, —буждáть probuditi, probouzeti; п.ся pr. se; —бýдъ, a, —буждéніе *n.* probuzení; спать весь день безъ —бýду spáti celý den bez probuzení; —бурáвить, —бурáвливать, —буря́ть, —бýривать provrtati nebozezem; —бы́тіе *n.* pobytí někde; —бы́ть (цѣлый годъ за гранúцею) pobyti (celý rok za hranicí); —бѣгáніе *n.* proběhání; —бѣгáть, —бѣжáть proběhnouti, probíhati; —бѣгать (весь день) proběhati celý den; —бѣлúть, —бѣливать vybíliti, probíliti; —бѣлка *f.* vybílení; 2. bílení; —бѣлъ, a bílé neb prázdné místo v rukopisu neb v knize; 2. prázdné listy na proložení v knize; 3. (v knihtisk.) čtverek *Quadrat;* —вáлина, *dem.* —вáлинка *f.* místo provalené; 2. výmol, rokle; —валúть, —вáливать provaliti, prohoditi; п.ся provaliti se; кудá онъ —валúлся? kam se poděl? kam se zpropadl? провалúсь! kliď se! (—вáленый, —валéнный); —вáлъ, a provalenina, průval; п. землú sesutí země; п. тебя́ возьмú! čert tě vem! (jdi na kolo!) —вáльный nudný; k

nevystání (člověk); —валѧть prováleti; п.ся prováleti se, vyváleti se.
провáнсское мáсло olej provanský (provencský).
про-веде́ніе *n.* provedení; —везéніе *n.* provežení; —везтѝ, —вéзть provezti; п.ся provezti se; *v.* провозѝть; —вернýтъ, —вертѣть, —вёртывать, —вéрчивать provrtati; п.ся pr. se; (—вéртаный, —вéрченный); —вёртка *f.* provrtání; 2. vrták, vrtáček, vrtadlo, vrtátko; —вёртываніе, —вéрчиваніе *n.* provrtávání; —верчéніе *n.* provrtání; —веселѝться chvíli se veseliti, proveseliti se; —вестѝ, —вéсть provesti; п. врéмя въ прáздности, въ бездѣліи stráviti čas v zahálce; п. весь день за рабóтою stráviti celý den při práci; его́ не скóро —ведёшь jeho tak brzo nenavedeš (nenapálíš); —вúдецъ, дца (crk.) prorok, vidoucí; — видѣніе *n.* prozřetelnosť (božská); —вúдѣть (-вúжу, -вúдишь) napřed viděti, předvídati.
провúзія *f.* provise.
провúзоръ, а provisor (v lekárně).
провúниться, провúниться въ чемъ, пéредъ кѣмъ proviniti se v čem, před někým. [vati.
провинтѝть, провúчивать prošroubo-
провинц-іáлъ, а obyvatel provincie; —áльный provinciální; провúнція *f.* provincie. [nesti.
провирáть, провráть lživou pověst roz-
провúснѣть chvíli viseti.
провіáнтъ, а potrava, špíže, proviant; *adj.* провіáнтскій; -ая *f. subst.* potravní komise; провіантмéйстеръ, а správce potravní *(Proviantmeister).*
провод-úть provoditi, vyprovoditi někoho *v.* провестѝ; —ни́къ, á průvodce; п. теплотѝ (fys.) vodič tepla; п. электри́чества vodič elektřiny; —нѝца *f.* průvodkyně; *adj.* —нѝчій, ья, ье průvodčí.
про-вóдка *f. v.* провóдъ; —водно́й, áя, óе, —вóдный, ая, ое odváděcí; п. ровъ odv. příkop, stoka.
прóводный, прóводочный průvodní, -ný.
про-вóдчикъ, а průvodce; 2. podvodník; —вóдчица *f.* průvodkyně; 2. podvodnice; —вóдъ, а odvádění n. svádění (vody); 2. průvod vězňů, *Transport;* 3. provedení.
прóводы и. провóды, овъ *pl. m.* provázení, vyprovázení někoho (na cestě atd.); 2. podvod, navádění někoho.
провож-áніе *n.* provázení; —áтый, аго *m.* průvodčí; —áть provázeti někoho *v.* проводѝть; п.ся pr. se.
провоз-вѣстѝтель, —вѣстникъ, а, —глáсникъ předpovídatel, věštec; —вѣстѝтельница, —вѣстница *f.* předpovídatelka, věštkyně; —вѣстѝть, —вѣщáть předpovídati, věštiti; 2. п., —гласѝть, —глашáть prohlásiti, rozhlásiti; —вѣстіе, — вѣщéніе *n.* předpovídání, věštění; —глашéніе *n.* prohlášení, proklamace.
про-возѝть, —везтѝ, —вéзть provezti; тáйно п. товáры tajně pr. zboží; — возѝться съ кѣмъ, съ чѣмъ utahati se, nondati se s někým; —вóзка *f.* provežení; dovoz; —вóзный dovozný, průvozný; -ыя дéньги dovozné, -ého *n.*; —вóзъ, а přivežení, dovežení, dovoz *Transport;* плáта за п. dovozné.
прóволока, *dem.* прóволочка *f.* drát; *adj.* прóволочный.
про-волóчка *f.* průtah, prodlení, odklad; —волóчь, —волáкивать provleci, protáhnouti; —волочѝть protahovati něco, odkládati; —воня́лый zasmrádlý, zapáchlý; —воня́ть zasmrádnouti.
провóр-ить spěchati s něčím, pospí-

šiti si; —но *adv.* rychle, spěšně, čerstvě; —ность rychlost, spěšnosť, čerstvosť; —ный rychlý, spěšný, čerstvý; —нѣе! čerstvěji, rychleji! honem! —ство *n. v.* провóрность.

про-ворóжить, —ворáживать nějaký čas čarovati, předpovídati; 2. pročarovati (mnoho času, mnoho peněz); —вѣвáть, —вѣять provívati (obilí); —вѣдать, —вѣдывать o чёмъ doptati se, doptávati se čeho, po čem; vyzvídati; п. кого-либо navštíviti; —вѣрить, —вѣрять skoumati n. ohledávati pravosť něčeho; —вѣрка, повѣрка *f.* prohlídka, přehlídka, revise, kontrola; —вѣсить, —вѣшивать (рыбу) něco pověsiti a sušiti (na př. ryby); 2. provážiti (na váze ztratiti); п.ся při váze chybiti (п.ся однимъ фунтомъ); —вѣсный v povětří sušený; —вѣстникъ, а (crk.) zvěstovatel, kazatel; —вѣсъ, а со prováženo na váze; —вѣтрить, —вѣтривать provětřiti, provětrati; —вѣщать, —вѣщавáть zvěstovati, předpovídati; —вѣять *v.* провѣвáть; —вѣлять, —вѣливать (рыбу) na slunci usušiti (ryby); —гáлина protalinka, průžer, (ve sněhu, v ledě); —горáть *v.* прогорáть; —гáръ, а, —гáрина *f.* propálené místo; —глáдить, —глáживать chvíli hladiti, prohladiti chvíli nějakou; —глазѣть pročuměti, prolelkovati; —глодáть prohlodati; —глотáть, —глáтывать polknouti, pohltiti; —глочéніе *n.* pohlcení; —глядывать, —глянýть prohlednouti, prokouknouti, objeviti se (o slunci, o měsíci); 2. —глядывать, —глядѣть prohlédnouti, n. přehlídnouti někomu něco (nepozorovati); п. на что chvíli na něco pokukovati; —гнáніе *n.* prohnání, vyhnání; —гнáть prohnati, vyhnati *v.* прогонáть; —гнить, —гниваáть prohníti; —гнѣвать, —гнѣвлять rozhněvati; п.ся rozhněvati se; не —гнѣвайтесь nehněvejte se! —говорáть vysloviti; —говáривать vyslovovati; п. по цѣлымъ часáмъ mluviti po celé hodiny; п.ся prořeknouti se, podřeknouti se (chybiti v řeči); —голодáть chvíli hladověti; п.ся hladověti, býti hladovým; —гонítель, я zahaněč; —гонítельница *f.* zahaněčka.

прогóн-ка *f.* přehánění (kořalky); —ный скотъ skot (hovězí dobytek) na průhoně; п. лѣсъ plavené dříví, dříví na prameně; -ая дорóга cesta n. dráha průhonná; -ыя дéньги *v.* прогóны; —щикъ, а (скотá) honák (dobytka); п. брёвенныхъ плотóвъ splavník, pltník.

про-гóнъ, а průhon (dobytka); 2. plavení dříví; 3. otvor ve zdi (na kamna, na schody atd.); —гóны, овъ *pl. m.* průhony, peníze za poštovské koně; —гонять prohánětі, zahánětі; 2. plaviti dříví po řece; —горáть, —горéть prohořeti; propáliti se; —гóрклость trpkosť; —гóрькый trpký; —гóрькнуть ztrpčeti, trpknouti, prohořknouti; —горéлый prohořelý; —горéть *v.* прогорáть; —гостúть nějaký čas pohostinu býti u někoho.

програ́мма *f.* program.

про-гребáніе *n.* prohrabání; —гребáть, —грестú, —грéсть prohrabati; 2. chvíli veslovati; п.ся prohrabati se; —грéзить (всю ночь) probloužniti celou noc.

прогрéссія *f.* progrese, posloupnosť (math.).

про-грызáть, —грúзть prohryzti; —гýливать, —гулáть prochoditi (čas); 2. promarniti, promařiti; pronedbati; п.ся procházeti se, projíti se; —гýлка *f.* procházka; —гýлъ, а prome-

škání; pronedbání; —гу́льный promeškaný, pronedbaný.

продав-а́ніе *n.* prodávání; —а́ть prodávati; прода́ть (*praes.* продаю́, *fut.* прода́мъ) prodati; —е́цъ, вца́ prodavač; —и́ца *f.* prodavačka.

продави́ть, прода́вливать promačkati, protlačiti.

прода́ж-а *f.* prodej; п. съ молотка́ dražba, prodej dražebný; —ность prodajnosť; —ный prodajný.

про-да́ть prodati *v.* продава́ть; —двига́ть, —дви́нуть prostrčiti; 2. postrčiti; —дви́гивать prostrkovati; —дёрганіе *n.* propletí; —дёргать propleti (rostliny), protrhati, -ávati; —дёрнуть, —дёргивать protáhnouti (šňůru skrz kolečko); п.ся protáhnouti se; —держа́ть, —де́рживать zadržeti něco (po nějaký čas); 2. předržeti (příliš dlouho); —де́ржка *f.*, —держа́ніе *n.* zadržení; —де́рзостный, —де́рзый, —де́рзкій drzý, opovážlivý; —де́рзость drzosť, opovážlivosť; —дира́вить proděraviti, děr nadělati; —дира́ть *v.* продра́ть; —дири́ть, —диря́ть, —дыря́ть provrtati, díru do něčeho udělati; п.ся proděravěti.

продли́тельн-о *adv.* dlouho (o trvání); —ость trvalosť; —ый trvalý, co dlouho trvá; продли́ть prodloužiti; (п. жизнь); п.ся pr. se.

продово́лств-енный zásobný, zásobovací; -ыя изде́ржки zásobné (*n.*) pro vojsko; —іе *n.*, —ованіе (во́йска провіа́нтомъ) zásobení, zásobování vojska, opatřování vojska potravou atd.; —овать (во́йско провіа́нтомъ) zásobiti (vojsko potravou); п.ся z. se.

про-долби́ть, —да́лбливать prodlabati; —долбле́ніе *n.* prodlabání; —долгова́то *adv.* podlouhle; —долгова́тость podlouhlosť; —долгова́тый podlouhlý.

продолж-а́тель pokračovatel; —а́ть, —и́ть что́-либо prodloužiti něco (п. желѣ́зную доро́гу; п. черту́; п. привиле́гію); 2. п. pokračovati v něčem; —а́й! pokračuj! jen dále! п.ся prodloužiti se, prodlužovati se; prostírati se, rozkládati se; —е́ніе *n.* prodloužení; 2. pokračování (п. статьи́); въ п. вре́мени během času, mezitím; въ п. пяти́ лѣтъ během pěti let, v pěti letech; —и́тельный (*adv.* -но) dlouho trvající, trvalý; -ость *f.*

про-до́льно *adv.* na dél, napodél; —до́льный podélný; —доро́жить vyžlabiti, vydrážkovati; —дра́ніе *n.* prodrání, protrhání; —дра́ть, —дира́ть prodrati; protrhati; —дрема́ть prodřímati; —дува́ніе *n.* prodouvání, profoukání; —дува́ть, —ду́ть prodouvati, profoukati; 2. čistiti zlato; —ду́вка *f.* čištění zlata; —дувно́й, а́я, о́е profukovací; п. столъ dmuchavka; 2. п. čištěný (zlato); 3. prohnaný, drbaný, fikaný (t. chytrý); п. па́рень prohnaná kopa, ferina.

проду́ктъ, а plodina, produkt.

про-ду́мать chvíli mysliti; —ду́ть *v.* продува́ть.

про́духъ, а (star.) průduch.

про-ду́шина *f.* průdušina, průduch; 2. okenice v ledě, prohlubeň; —дыри́ть, —дыря́ть proděraviti, díry udělati; —дыша́ть několikkrát oddechnouti; —дѣва́ніе *n.* prodívání; —дѣва́ть prodívati; —дѣть prodíti; п. ни́тку сквозь иго́льное у́шко prodíti nitku skrz úško u jehly; —дѣланіе *n.* prodělání; —дѣлать, —дѣлывать prodělati (п. въ ко́мнатѣ окно́; п. дверь въ стѣнѣ́); 2. п. крупу́ krupici opíchati, opichovati; —дѣлка *f.* prodělání něčeho; 2. otvor, díra; 3. úskok, obmysl; —дѣлъ, а otvor.

проéктъ, a návrh, rozvrh, projekt; *adj.* проéктный.
про-ёмный průchozí; —ёмъ, a díra naskrz jdoucí; 2. výkrojek u rukávu; —ёрзать prošoustati šaty; —жáрить, —жáривать propeci, prosmažiti; п. дровá zuhliti, na uhlí vypáliti (dříví); п.ся propeci se, prosmažiti se; —жáть (—жнý), —жинáть promačkati; proždímati; —жáть (—жнý), —жинáть prožíti, prožínati; —ждáть nějaký čas čekati, přečkati; —жевáть, —жёвывать prožvýkati, přežvýkati.
прожект-ёръ, a navrhovač *Projekteur;* —ировáть projektovati.
прóжелть, и nažloutlá barva, žlutavost; съ прóжелтью nažloutle.
про-жéчь, —жигáть prožíci, propáliti; п.ся pr. se; —жжéніе *n.* propálení; —живáніе *n.* přebývání (v jistém místě); видъ на п. list přebytný, obytný, l. přebyvací; —живáть, —жúть přebývati někde; —жúть дó ста лѣтъ žíti do sta let; онъ весь вѣкъ свой —жúлъ здѣсь on celý svůj život prožil zde; лѣтомъ э́то семéйство —живáетъ въ деревнѣ v létě ta rodina přebývá ve vesnici.
прожиг-áльникъ, a, —áльный prut žehadlo, propalovadlo; —áльный, —áтельный propalovací, žehací; —áніе *n.* propalování; —áть propalovati, prožíhati *v.* прожéчь.
про-жúлина *f.*, —жúлокъ, лка žíla (v nerostech); съ жúлками žilovatý; прóжиль, и žilka, vlákno (n. př. v kaviáru).
про-жимáть *v.* прожáть; —жúтіе, —жúтье *n.*, —жúтокъ, тка, прóжить, и *f.* výživa; —жúтокъ jmění, majetek; —жóга *f.* propálenina, prožženina; —жóгъ, a vypalovadlo; — жóра *m. et f.* žrout, nedosyta, obžerník, hltoň; 2. п., акýла žraloch *Squalus*; —жóрливость, —жóрство žravost; —жóрливый žravý; —жрáть (всѣ свои дéньги) prožrati (všecky své peníze); —жужжáть ýши комý-либо nabzučeti někomu plné uši, nahučeti komu do uší.
прóза *f.* prosa.
прозабóтиться starati se nějaký čas.
прозáикъ, a prosaik; прозáическій prosaický.
про-закладовать, —закладывать prosázeti, sázením п. zakládáním se ztratiti; —звáніе *n.* název, nazvání, příjmí; —звенéть zazvněti; (колоκóльчикъ —звенѣлъ вдали).
прóзвище *n.* název, názvisko, příjmí.
прозвонúть chvíli zníti; 2. vyzvoniti všecko (t. vyžvatlati).
прозéкторъ, a prosektor.
про-зимовáть prozimovati, přezimovati; —зирáть, —зрѣть prozírati, prohlednouti; 2. předvídati; —знаменовáть *v.* предзн. . . .
прозопопéя *f.* zosobení, zosobování *Prosopopoeia.*
про-зорлúвость bystrost ducha, ostrovtipnost; —зорлúвый ostrovtipný, bystroduchý, bystrého ducha; —зрáчность průzračnost, průhlednost; —зрáчный průzračný, průhledný; —зрѣніе *n.* prozření, prohlednutí; —зýбривать ostřiti pilu, vysekávati zuby u pily; —зывáть, —звáть pojmenovati, nazvati; —зѣвáть promeškati (pravý čas); —зябáемое, аго *n.* rostlina, vyrostlina; *pl.* —зябáемыя rostliny, rostlinstvo; цáрство —зябáемыхъ říše rostlinstva; —зябáніе *n.* vzrůst, rost, rostění; —зябáть, —зябнуть růsti, vyrůstati, zrůstati, klíčiti se, pučeti; 2. rostiti; —зябéніе *n.* klíčení, pučení; 2. rostlina, bylina; —играніе *n.* prohrání; —игрáть prohrati; (pr. peníze

pr. celou noc); —йгрывать prohrávati.

прóигрышъ, а prohra, ztráta ve hře; *adj.* прóигрышный.

пройдóха *m. et f.* prohnaná liška, kopa, drbaný n. fikaný člověk.

произ-ведéніе *n.* výrobek, plod; n. искýсства, худóжественное n. výrobek umělecký; естéственныя —ведéнія plody nebo n. plodiny přírodní; 2. n. povýšení (v důstojenství); 3. odvozování, vyvozování (slov); 4. (matb.) součin, znásobenina, *Produkt*; —вестú, —вéсть vyrobiti, vyvésti *v.* производúть; —водúтель výrobce, výrobník, vyrábitel; n. пострóйки podnikatel stavby; —водúтельница vyrábitelka, výrobnice; —водúтельный výrobný, plodný; -ость -ost; —водúть, —вестú vyráběti, vyrobiti; 2. povýšiti; n. въ полкóвники povýšiti na plukovníka; 3. odvozovati, vyvozovati slova; 4. n. дéло въ судѣ říditi věc u soudu; n. тя́жебное дéло vésti soudní n. právní rozepři; n. смотръ войскáмъ míti přehlídku nad vojskem; n. торгóвлю provozovati obchod; —вóдный odvozený (o slovích); -ое исчислéніе počet odvozovací; —вóдство odvozování (slov); n. слѣдствія vyšetřování (soudní); n. дéла въ судѣ řízení věci před soudem, u soudu; n. тя́жебнаго дéла vedení rozepře soudní n. právní; n. торгóвли provozování obchodu; гóрное n. provozování hornictví, těžení hornické, dolování, dělání hor; n. въ чинъ povýšení na důstojnost, p. v důstojenství *Avancement*; —волéніе *n.* ráčení; —волúтельный nenucený, dobrovolný; —вóлить, —волáть ráčiti; —вóлъ, а libovůle; на п. вѣтровъ v šanc větrům, na zvůli větrů; —вóльно *adv.* libovolně; —вóльность libovolnost; —вóльный libovolný; —несéніе *n.* vyslovení; — нестú, —нéсть vysloviti; n. рѣчь míti řeč, držeti řeč; —носúть vyslovovati; n. словá я́вственно slova zřetelně n. jasně n. srozumitelně vyslovovati; —ношéніе *n.* vyslovování; výslovnost.

произойтú *v.* происходúть.

произ-раждáемость plodnost, síla rodicí; —раждáть roditi; (земля́ —раждáетъ бóлие); —растáть, —растú vyrůstati ze země; —растéніе *n. v.* растéніе; —шéствіе *n.* příběh, udalost; 2. průběh věci, chod věci.

прóйма *f.* otvor; průchod; 2. laloušek u ucha; 3. dírka v laloušku u šním (na náušnice); 4. rozparek, výkrojek, výstřižek u šatu.

про-имáть (ýши) propíchnouti uši; —именовáніе *n.* pojmenování; 2. jméno, název; —именовáть, —именóвывать pojmenovati; п.ся p. se; —искáть, —úскивать hledati, prohledávati (chvíli); 2. dělati pletichy.

прóиски, овъ *pl. m.* pletichy, úskoky.

проис-текáть, —тéчь vytékati, vyteci; 2. vycházeti z něčeho, původ míti; —течéніе *n.* výtok; —ходúть, произойтú pocházeti; n. отъ знаменúтыхъ прéдковъ p. od znamenitých předků; это —ходúтъ отъ простýды to pochází z nastuzení; —хождéніе *n.* původ (pocházení); отъ знáтнаго -ія znamenitého původu, ze znamenitého rodu; —шéствіе *n. v.* произшéствіе.

пройтú projíti *v.* проходúть.

про-кажéніе *n.* nakažení; vyraženina (na těle); —кажéникъ, а, —кажéнный, аго *m.*, —кажéнъ, а, kdo má vyraženinu, malomocný.

прокáз-а *f.* oblitina, malomocnost *Lepra* (nemoc); слонóвая, арáбская

п. slonovina arabská *Elefantiasis*; —ить, —ничать dováděti, nezbedné kousky vyváděti; —ливый nezbedný, svévolný; —никъ, а nezbeda; —ница *f.* nezbednice; —ы, овъ *pl. m.* nezbedné kousky.

про-калúть, —кáливать (желѣзо) rozpáliti; —кáливаніе *n.* propichování; п. игóлю (chir.) pr. jehlou; —кáливать propichovati; —калúкать protlachati (čas); —кáпать, —кáпывать prokapati, prokapávati; —караýлить, —караýливать čas nějaký stráž držeti; 2. přehlednouti, nedopatřiti; —катáть, —катúть, —кáтывать proházeti; prováleti; 2. projezditi semotam; 3. platovati (kovy); —кáтка *f.* platování kovů; —кáтъ, а nájemné; отдáть на п. půjčiti něco; брать, взять что на п. vypůjčiti se; —качáть, —кáчивать chvíli houpati; —кашлúть, —кáшливать chvíli kašlati, prokašlati (noc); —квáсить, —квáшивать prokvasiti; —кидáть, —кúдывать proházeti, prohazovati; —кúнуть prohoditi; 2. přehoditi, neprávě hoditi (v kartách, v kuželkách); п.ся přehoditi se; —кúменъ, мна verš ze žalmů, jenž se zpívá před čtením epištoly; —кипáть, —кипѣть provařiti se náležitě; —кипѣлый provařený; —кипятúть nechati náležitě provařiti; —кисáніе *n.* prokysání; —кисáть, —кúснуть prokysati, zkysati.

прóкисель, и *f.* nakyslost; пúво съ —ю pivo nakyslé.

про-кúслый zkysalý, nakyslý; —клáдина *f.* příčka (dřevěná); —клáдка *f.* prokladka, proložka (co je proloženo); —кладнóй, áя, óе prokladací; -áя бумáга papír prokladací; —клáдывать, —класть, —ложúть чѣмъ prokládati, proložiti (něčím); 2. prepočítati, přepočítati se; 3. raziti dráhu.

прокламáція *f.* proklamace, provolání.

про-клевáть, —клёвывать proklobati; —клюнуть proklobnouti, proklinouti; п.ся pr. se; —клинáніе *n.* proklínání; —клинáть proklínati; —клáсть проклúти; п.ся pr. se; —клинúть, —клúнивать klínem proraziti; —клáтіе *n.* prokletí; —клáтый prokletý, proklatý; —ковáть, —кóвывать prokovati; překovati; chvíli kovati; —ковырáть, —ковúривать probírati; —козырáть, —козúривать protrumfovati; —колотúть, —колáчивать proraziti něco; 2. proklepati, vyklepati (prach); —колóть, —кáлывать propíchnouti, prokláti; —колупáть, —колýпывать probrati, přebrati.

прокóнсулъ, а prokonsul (u Římanů); *adj.* прокóнсульскій.

про-копáть, —кáпывать prokopati; —кóпный prokopaný; —коптúть, —кáпчивать prokoptiti; pro-uditi; —коптѣлый pro-uzený; —коптѣть pro-uditi se; —копчéніе *n.* pro-udění; —кóпъ, а прýкоп; —кормúть, —кáрмливать vykrmiti; п.ся pr. se; —кóрмка *f.*, —кормлéніе *n.* vykrmení; vyživení, výživa; —кóрмъ, а výživné (něho *n.*); —кочевáть, —кочёвывать prokočovati (čas); —кráсться, —крáдываться prokrásti se; —крáшивать natírati barvou; —крúкивать, —кричáть vykřikovati, pokřikovati; —крúкнуть vykřiknouti, vzkřiknouti; —кýдить (prost.) dokazovati, dováděti, vyváděti kousky všeliké; —кýдливый (prost.) dovádivý.

прокýра *f.* prokura, plnomocenství; прокурáтъ, а ferina, chytrák.

про-курúть, —кýривать prokouřiti, prokaditi; 2. promarniti n. utratiti (peníze).

прокурóр-скій prokuratorský; —ская *f.* úřadovna prokuratorská; —ство prokuratorství; —ша *f.* žena prokuratorova; прокурóръ, a prokurator, zástupce státní n. soudní; óберъ п. vrchní prokurator, vrchní zástupce (státní).

про-кусáть, —кýсывать prokousati; —кусúть prokousnouti; —кутúть (prost.) prokutiti; promrhati peníze; —кýшенный prokousnutý.

прокъ, a úžitek, prospěch; итú въ п. úžitek nesti, prospěch přinášeti, přispívati; емý ничтó не идётъ въ п. jemu nic neprospívá; что въ этóмъ прокý? jaký je z toho prospěch? изъ этого прóку не бýдетъ z toho nebude nic kloudného; заготовúть въ п. připraviti do zásoby.

про-лагáть prokládati *v.* prokládat, proložiti; —лáза *m. et f.* chytrák, liška, ferina; —лáзить, —лáзать, —лáзничать dolízáním něčí důvěry vyhledávati; —лáзъ, a prolízka, otvor ku prolezení; —лáкомить, —лáкомливать promlsati; —лáмывать prolamovati *v.* проломáть; проломúть; —лáять proštěkati (celou noc); —лежáлый proleželý (zboží); —лежáть proležeti; п. бокá proležeti si boky.

прóлежень, жня *m.* proleželé místo (v nemoci), proleženina; 2. práh podkrovní.

про-летáть prolítati; —летéть proletěti; —лётка *f.*, —лётныя дрóжки drožka s postranními sedadly; —лётный proletavý, přeletavý; -ыя птúцы přeletaví ptáci; —лётъ, a prolet, průlet, proletění; 2. otvor jenž jde ve skrz na skrz; на п. ve skrz, na skrz; —ливáніе *n.* prolívání; —ливáть prolívati; —лúть proliti; п. кровь pr. krev; п. гóрькія слёзы prolévati hořké slzy; п. потъ pr. pot (t. namahati se); —ливнóй дождь lijavec; —лúвъ, a průliv (mořský); Гибралтáрскій п. průliv Gibraltarský, úžina Gibraltarská; —лúтіе *n.* prolití; п. крóви pr. krve; —лúніе *n.*, —лúти *v.* prolivánie, prolivati; —ловúть (всю ночь) proloviti celou noc.

прóлогъ, a prolog, proslov (введéніе и. вступлéніе въ дрáму, въ поэмý).

про-лóгъ, a úžlabí, úzké údolí; —ложéніе *n.* položení; —ложúть položiti *v.* prokládat; —ломáть prolámati; —ломúть prolomiti; přelomiti; rozlomiti; —лóмный prolomný, průlomný; —лóмъ, a průlom; *Bréche*; идтú на п. prosekati se skrze nepřátele; —лыгáться, —лгáться prolhati se, vylhati se; —лúсина *f.* slabá lysina; —лъзáніе *n.* prolézání; —лъзáть, —лéзть prolézati, prolezti; —лънúться vylenošiti se; —лúска *f.*, —лúсникъ bazanka *Mercurialis* (rst.); —лúсокъ, ска *v.* prosénka; —лúтовать leto někde stráviti; —лúчáть, —лúчивать nějaký čas léčiti; —мáлчивать *v.* promlčeti; —мáлывать *v.* promolóti; —маніть, —мáнивать těšiti někoho něčím, odkazovati někoho k čemu; —мáтывать *v.* promotáti; —мáхивать, —махнýть utratiti, promarniti; —махнýться, —мáхиваться minouti se čeho, chybiti, pochybiti.

прóмахъ, a chyba, pochybení, poklesek; дать п. chybiti, chyby neb poklesku se dopustiti; онъ не п. on se nedá napáliti.

про-мáчивать, —мочúть promáčeti, promočiti; —мáшка *f. v.* прóмахъ; —мелéніе *n.* promeškání; obm.; —мéдлить, —мéдливать promeškati; obmeškati.

промеждý, промéжъ *praep. c. gen.* mezi *v.* мéжду (водá прошлá п. дóсокъ).

промéж-екъ, жка (star.), —ность *f.* n(anat.) mezera; prostřední část mezi něčím ; —ный mezi něčím položený, mezitímný.

промежýт-окъ, тка mezera (mezi věcí, mezi časem); въ этотъ п. mezitím, zatím; *adj.* —очный.

про-мелькáть prokmitávati; —мелькнýть prokmitnouti; —мерзáть,—мёрзнуть promrznouti; —мёрзлый promrzlý; —мести́, —мéсть, —метáть promesti (čas), chvíli nějakou mesti; 2. proházeti; —мéтывать prohazovati; —мечтáть о чёмъ problouzniti o něčem; —минáть promínati; —мúть (промну́) promnouti; —мúнка *f.*, —мúнъ, а promnutí; —мóзглость zabřesklosť; zamřelosť; —мóзглый zabřesklý; zamřelý; —мóзгнуть zabřesknouti; zamřelým se státi; —мóй, я, —мóина *f.* výmol, zmola; —мóйный vymletý (od vody); -ая рытвúна *v.* промóина; —мокáть promokati; —мóкнуть promoknouti; —мóклый promoklý; —мóлвить promluviti; —мóлви хотя́ словéчко promluv aspoň slovíčko; —мóлвиться podříci se; óстрое словцó —мóлвилось nekstáti nevčasné slovo se promluvilo; —мóлвка *f.* podřeknutí-se ; —молúться chvíli se modliti; —молотúть, —молáчивать promlátiti; —молóть, —мáлывать promleti; —молчáть о чемъ pomlčeti o něčem; —морúть promořiti, vymořiti ; —морóзить, —морáживать promraziti; —мотáть, —мáтывать promarniti, prohejřiti; —мочúть, —мáчивать promočiti, promáčeti; п.ся pr. se; —мутúть, —мýчивать proprati, proryžovati (písek zlatonosný); —мýчить chvíli mučiti n. trápiti.

рóмцы, овъ *pl. m.* dírky do uší (pro náušnice).

про-мчáться (мúмо кого) proběhnouti rychle kolem někoho; —мшúть стéны procpati stěny mechem.

промыв-áльный, —áтельный promyvací, ryžovací; —áльня *f.* promyvárna, ryžovna; —áльщикъ, а (зóлота) promyvač, ryžovník zlata; —áніе *n.* promývání, ryžování zlata; —áтельное *n.* klystýr; —áть promývati; 2. propírati, ryžovati zlato; промы́ть promyti.

промы́вка *f.* promývka *v.* промываніе; *adj.* промы́вочный.

прóмыселъ, сла průmysl; звéрúный п., рыбный п. průmysl rybářský; rybářství; гóрный п. průmysl hornický, hornictví.

про-мúсленный, —мыслóвый průmyslný, průmyslový; —мыслúтель dárce všeho dobra (Bůh); —мыслúтельный o všecko pečlivý; —мы́слить *v.* промышля́ть.

прóмысловъ, а prozřetelnosť božská.

про-мытáрить, —мытáривать (всѣ свой дéньги) promarniti, utratiti (všecky své peníze); —мы́тить (star.) dáti v nájem, pronajmouti; —мы́тіе *n.* promytí; —мы́тъ, а (star.) pokuta za neplacení mýta.

промы́шлен-икъ, —никъ, а průmyslník; *adj.* -ичій, ья, ье; —ность, —ость průmyslnosť *Industrie;* —ный vydělaný, získaný.

про-мышлёный průmyslný; —мышля́ть чѣмъ průmysl provozovati (průmyslničiti); п. рыбóю rybařiti; п. о чемъ starati se o něco; —мѣна *f. v.* промѣнъ; —мѣниваніе *n.* vyměňování; —мѣнивать, —мѣня́ть на что vyměňovati za něco, proměňovati; п. дéньги měniti peníze, proměňovati; п.ся proměňovati se; мы —мѣня́лись лошадьмú my jsme měnili koně, střídali jsme koně; —мѣнный směnný;

—ме́нная ла́вка сме́нарна; -ыя де́ньги сме́нné, plat za proměnění peněz; —ме́нщикъ, a peněžoměnec; —ме́нъ, a výměna, směna; 2. n., naddáva vъ —ме́нѣ příplatek za proměnění peněz; —ме́нять v. проме́нивать; —ме́рить, —ме́ривать, —мѣря́ть proměřiti; —ме́ръ a proměření; 2. proměrek; —ме́сить, —ме́шать, —ме́шивать promísiti, promíchati (těsto); —ме́шкать, —ме́шкивать protahovati něco; —мя́кнуть změknouti; —мя́млить vykoktati něco; —мя́ть (fut. промну́) promnouti v. проминáть; —на́шивать, —носи́ть obnositi (šat); 2. prochoditi n. prošlapati (boty); —несе́ніе n. pronešení; —нести́ pronesti; n. слухъ (молву́) o чёмъ roznesti pověst o něčem; eró — несло́ prorazilo ho to (t. dostal běhavku) v. проноси́ть.

пронз-а́ть, —и́ть probodnouti, proklati koho, propíchnouti; n.ся pr. se; — е́ніе n. probodnutí, propíchnutí, proklání; —и́тельность pronikavosť (tonu); —и́тельный pronikavý; n. крикъ pronikavý křik.

про-низа́ніе n. provlékání (perlí); — низа́ть, —ни́зывать provlékati (perle); n. же́мчугомъ provléci n. prostrkati perlami; —ни́зка f. provlékání; 2. n., про́низь, и f. provrtaná perla, provrtaný kamének k navléknutí; —ника́ніе n. pronikání; —ника́ть, —ницáть pronikati; —ни́кнуть proniknouti; —нима́ть, —ня́ть (проймý) propíchnouti (lalošek ušní pro náušnice); 2. pronikati; морóзъ —нима́етъ mráz proniká; меня́ дрожь —нима́етъ mám mražení, mrazí mě; меня́ го́лодъ —нима́етъ mám hlad; 3. n. кого́ promrskati, zmrskati někoho; vyšlehati někomu; eró не проймёшь jím nepohneš; —ницáемость proniknutelnosť; —ницáніе n. pronikání; —ницáтельность pronikavosť ducha, ostrovtip; —ницáтельный pronikavý (duchem); ostrovtipný; n. взоръ pronikavý pohled; —носи́ть pronášeti; eró —но́ситъ má průjem (běhavku) v. пронести́; —но́сный počistivý, počišťující, odvádivý; n. порошо́къ prášek počistivý; —но́сное n. лéкn. prostředek počistivý; —но́съ, a pronešení, průnos; 2. silný proud vody (mezi kamením atd.), peřej; 3. rozšíření pověsti; не въ n. aby se to nepronеslo, nerozneslo.

проны́р-а m. et f. schytralec, vychytralý ptáček; (žrt. kos); úskočník, pletichář; —ивать, проныря́ть (сквозь сѣти) proklouznouti, prosmeknouti se; —ить, —ствовать úskoků hleděti; —ливый úskočný, schytralý; -ость -osť; —щикъ, a v. проны́ра; —щица f. úskočnice; pletichářka.

про-ню́хать, —ню́хивать prošňupati (v tabáku); 2. pročenichati, vyčenichati něco; —ня́ть v. понима́ть; —образи́ть, —обража́ть předznamena i.

прообразов-а́тель propravovatel (kdo přípravně vzdělává); —а́тельный propravný, přípravný, přípravně vzdělávající; —а́ть, прообразо́вывать propraviti, přípravně vzdělati.

про-обѣдать proobědvati (čas); —ора́ть proorati; —о́хать provzdychati.

пропага́нда f. propaganda.

про-пада́ть propadati, —па́сть propadnouti; hynouti, ve zkázu upadati, v záhubu padati; n. изъ ви́ду, n. съ глазъ z očí zmizeti, z očí sejíti; онъ безъ вѣсти —пáлъ on se ztratil, že o něm není ani slechu; zmizel; онъ —пáлъ! on je ztracen! —пáжа f. věc ztracená; —пази́ть žlabinu n. drážku udělati; —палóй ztracený;

ня —палу́ю at je tak nebo tak, at se to skončí jakkoliv; —пáрывать *v.* пропорóть; —пастнóй, áя, óе obtížný, nepohodlný.

прóпасть, и *f.* propast; 2. ohromné množství.

про-пáсть *v.* пропадáть; —пахáть, —пáхивать proorati; —пáшка *f.* proorávka; —пáшникъ, a kopčák (pluh) *Scarificator, Cultivator;* —пáщій, ая, ее ztracený.

пропедéвтика *f.* propedeutika, propravа.

про-пекáть, —пéчь propeci; п.ся pr. se; —пивáть, —пúть (всѣ свой дéньги) propiti (všecky své peníze); п.ся pitím o jmění se připraviti; —пилúть, —пúливать propilovati (pilou n. pilníkem); —пинáть, —пя́ть (*fut.* —пнý) na způsob kříže přibiti; ukřižovati; —пировáть prohodovati (čas, peníze); —писáние *n.* připsání; 2. předepsání (léku); —писáть, —пúсывать připsati, zapsati, vepsati (do protokolu atd.); 2. předepsati (lék); 3. při psaní vynechati; —пúска *f.* zápis, zapsání (do knihy); 3. vidimování cestovního listu; 3. vynechání něčeho při psaní; —писнóй, áя, óe vynechaný při zápisu; -áя бýква začáteční písmeno.

прóпись, и předpis (ke psaní); napsáti própisью písmeny vypsati n. napsati.

про-питáние *n.* vyživování, výživa; záboty o —питáнии себя́ starosti o svou výživu; —питáть, —пúтывать živiti, vyživovati; п.ся živiti se; vyživovati se; —пúть propiti *v.* propiváti; —пихáть, —пúхивать, —пихнýть prostrčiti, protlačiti; п.ся pr. se; —пищáть propískati, chvíli pískati; —плáкать proplakati (čas); —плестú, —плетáть proplesti, proplétati; —плясáть, —плúсывать protancovati.

проповѣд-áніе *n.* kázání; —атель kazatel; chvalořečník, vychvalovač; —áть, —ывать kázati; п. слóво Господне kázati slovo boží; —никъ kazatel; zvěstovatel; —ническій, ая, ое, —ничій, ья, ье kazatelský; —ничество kazatelství; —ный, ая, ое, проповѣднóй, áя, óе; -ая книга kniha kázaní; прóповѣдь, и *f.* kázaní.

про-пóй, а; дéньги на п. peníze na propitnou; —пóить, —пáивать дéньги utratiti peníze za nápoj; —пóйца *m.* kdo všecky peníze propije; —ползáть, —пáлзывать, —ползтú prolezti; —полоскáть, —полáскивать propláchnouti; —полóть propleti; —порóть, —пáрывать propárati; —порошúть proprášiti; —порхнýть proletěti.

пропорціонáль-ность úměrnost, souměrnost; —ный úměrný, souměrný; пропóрція *f.* proporce, poměr, souměr, úměr.

про-постúться propostiti se; —потéть propotiti se; —прúгать proskákati (čas); —прáсть propřísti.

пропуск-áніе *n.* propouštění; —áть, пропустúть propouštěti; promeškati příležitost; vynechati ve psaní; бумáга —áетъ чернúла papír proráží, pije; пропустúть слухъ roznesti pověst; —нóй, áя, óе propustný; п. видъ propustný lístek (pasírka); п. кáмень sákavý kámen, procezovací kámen; -áя бумáга pijavý papír; прóпускъ, a propuštění; 2. vynechané místo (ve spise).

про-путешéствовать procestovati, projezditi (peníze); —пущéніе *n.* propuštění; —пúжить, —пúживать propáliti (dělo); —пьянствовать prochlastati, propiti; —пѣвáть, —пѣть prozpívati (celý den); —пя́тіе *n.*

ukřižování *v.* paci . . .; —раб6тать, —раб6тывать propracovati (čas); —разить, —ражáть (star.) proraziti; —разсудить, —разсуждáть (crk.) napřed posouditi n. uvážiti; —разýмie, —разумѣние *n.* předčasné porozumění, předvědění; —рáмка *f.* (u košile) náramek; —растáть, —растú prorůstati, prorůsti; —растúть, —ращáть ke vzrůstu přivesti.

прóрва *f.* prorva, výmol, zmola; 2. *v.* прожóра.

про-рвáть, —рывáть prorvati, protrhnouti; п.ся pr. se; protlouci se, probiti se (skrz nepřítele); —ревѣть prořvati; —рекáть, —рицáть, —рéчь, —рещú předpovídati, prorokovati; —речéние, —рицáние *n.* prorokování, předpovídání; —ржáть proržati, prořehtati (chvíli); —рисовáть, —рисóвывать prokresliti, prorýsovati (skrz tenký papír proti světlu).

прóрись, и průrys.

прориц-áлище *n.* věštebna, věštebnice (odpovědnice) *Oraculum*; —áние *n.* prorokování; —áтель prorok; —áтельница prorokyně; —áтельный prorocký (*adv.* -но prorocky); —áть prorokovati; пророкъ, а prorok.

пророни́ть nechati upadnouti, ztratiti; 2. nechati minouti.

прóрость, прóрось, и prorostlina, maso tukem prorostlé.

пророч-ескій, ая, ое prorocký; —ество proroctví; —ественный *adj.* prorocký; —ествованie *n.* prorokování; — ествовать, — ить prorokovati; —ица *f.* prorokyně.

проруб-áние *n.* prosekání; —áть, —úть prosekati, prorubati; п.ся pr. se; прорýбка *f.* prosekání; прорубное *n.* prorubné (plat za čerpání vody z prorubů v ledě); прорубщúкъ, a kdo seká proruby v ledě; прóрубь, и *f.* prorub, okenice v ledě.

про-рывáние *n.* prorývání; —рывáть, прорвáть prorývati, prorvati; 2. п., прорúть proryti; —рывъ, a proryv, proryté místo, prokopanina; идтú на п. prosekati se skrze nepřítele; —рúскать proplahočiti se; —рúтie *n.* prorytí; —рычáть prořičeti (čas); —рѣзание *n.* prořezání; —рѣзать prořezati; —рѣзнóй, áя, óe prořezaný, prolamovaný; —рѣзъ, a průřez; —рѣзываніе *n.* prořezávání; п. зубóвъ řezání-se zubův; —рѣзывать, —рѣзать prořezávati; п.ся řezati se (o zubech u dětí); у ребёнка зýбы —рѣзываются dítěti se řežou zoubky.

прóрѣзь, и průřez (loď s prořezanými otvory ve dně v nichž se chovají živé ryby).

про-рѣха *f.* díra v šatě; 2. rozparek; —садúть, —сáживать prosaditi, prosázeti, mezi něco vsázeti, rozsázeti; 2. vydati, utratiti; —сáдка *f.*, —сáживаніе *n.* rozsázení, prosázení.

просáкъ, а provazniště; dráha provaznická *v.* крутúльня; попáсть въ п. nevěděti kudy z konopí, (přijíti do nesnází).

про-сáлить, —сáливать sádlem promazati; —свáтать, —свáтывать дѣвúцу за богáтаго женúха děvče smluviti n. namluviti bohatému ženichu; п. своюю дóчь за кого dceru svou zasnoubiti někomu; —свéркивать probleskovati; мóлнія —свéркиваетъ blesk se chvílemi křižuje, chvílemi blýská; poblyskuje; —сверкнýть probleskouti; zablesknouti se; мóлнія —сверкнýла zablesklo se; —сверлéние *n.* provrtání; —сверлúть, —свéрливать provrtati, provrtávati;

—сверля́нка, сверлу́шка vrtulka *Terebratula.*

просвира́ *v.* просфора́.

просви́р-енная, ой *f.* místo kde se pekou hostie, svěcený chleb; —ка, *dem.* —очка *f.* hostie pečená; svěcený chleb; *pl.* —ки, окъ slez *Malva* (rstl.); —ница, —ня *f.* oplatkářka, která peče hostie; —очныя растéнія slezovité rostliny *Malvaceae.*

просвир-ня́къ, á *v.* проскурня́къ; я́къ, á oplatkář, kdo peče hostie n. svěcený chleb.

про-свиста́ть, —сви́стывать, —свисте́ть přehvízdati písničku; 2. prohvízdati čas; —свѣжа́ть, —свѣжи́ть občerstviti povětří, provětrati (pokoj); п.ся občerstviti se; provětrati se; —свѣти́тель osvítitel, původce osvěty; —свѣти́тельный osvěcovací, osvětu rozšiřující; —свѣти́ть, —свѣща́ть osvítiti (člověka); п. умъ o. rozum; п.ся osv. se; —свѣтли́ть, —свѣтля́ть pročistiti, průhledným učiniti (tekutinu); —свѣтле́ть světlým se státi; —свѣтъ, а průsvit; 2. světlý otvor (ve zdi atd.); světlost okna (t. co obnáší světlá prostora); —свѣчивать prosvěcovati, prokmitávati (o světle); —свѣще́ніе *n.* osvěta, osvícení (lidu, rozumu); мини́стръ наро́днаго —свѣще́нія ministr osvěty; —сёлокъ, лка kus země mezi dvěma vesnicemi; доро́га идётъ —сёлками cesta jde mezi vesnicemi; идти́ —сёлками jíti postranními cestami; —сёлочный, —се́льный mezi vesnicemi položený; -ая доро́га cesta (dráha) mezi vesnicemi, cesta postranní. [ночникъ.

просе́нникъ, просёночникъ *v.* поросё-

про-сиде́ть, —си́живать proseděti (čas); п. весь ве́черъ у знако́маго pr. celý večer u známého; п. всю ночь pr. celou noc.

про́синецъ, ица (star.), январь ме́sic leden (prosinec = дека́брь).

просини́ть promodřiti (prádlo).

про́синь: въ п., съ — ю do modra.

проси́тель, я prositel, prosebník, prosící; —ница prositelka, prosebnice; —ный prosebný; -ое письмо́ prosebný list, prosebné psaní; —скій prosebnický; -ая дѣла́ spisy žalobní.

проси́ть (прошу́, про́сишь) кого́-либо о чёмъ, п. у кого́ чего́ prositi (někoho) na někom, od někoho, pr. za něco); убѣди́тельно п. snažně pr.; 2. п. на кого́ žalovati na někoho (před soudem); п.ся въ слу́жбу prositi za službu (o službu); п.ся домо́й odpustiti se domů, vyprositi se domů.

про-сіява́ть. —сія́ть prosvitávati, prosvítati; со́лнце —сія́ло сквозь ту́чи slunce svítilo skrz mraky; лицо́ его́ —сія́ло ра́достію (отъ ра́дости) tvář jeho zářila radostí; —скака́ть proskákati (čas); —ска́кивать proskakovati; —скочи́ть, —скокну́ть proskočiti; —склоня́ть přeskloňovati n. př. celé jmeno podstatné (v mluvnici); —скобли́ть, —ска́бливать proškrabati; —скользну́ть prokloužnouti; п. ми́мо глазъ z očí zmizeti.

проскомиді́я *f.* modlitba před obětováním (při službách božích).

про-скреба́ть, —скре́сть proškrabati.

проску́р-а *f.* (star.) *v.* просфора́; —ница *v.* просви́рня; проскурня́къ, а proskurník, vysoký slez *Althaea officinalis*; п. ро́зовый slez růžový *Malva alcea, Alcea rosea*; п. лѣсно́й slez lesní *Malva sylvestris*; *adj.* проскурня́чный.

про-сла́бить počistiti lékem; его́ —сла́било prorazilo ho to, dostal stolici; —сла́вить, —славля́ть proslaviti, proslavovati; п.ся pr. se; —сла́ть (*fut.* —шлю́), —сыла́ть (въ шко́лу) poslati

(do školy); про́сланный; —слези́ться slzeti, zaslzeti.
просли́вый prosivý, kdo se doprošuje.
про-сло́екъ, о́йка proslojek, mezivrství; —слоня́ться protloukati se (světem); —слу́га *f.* poklesek v službě; —служе́ніе *n.* prosloužení; —служи́ть, —слу́живать (со́рокъ лѣтъ) prosloužiti (čtyřicet let); п.ся dopustiti se chyby ve službě; —слу́шиватель kdo vyslechl něco až do konce; —слу́шивать, —слу́шать vyslechnouti až do konce, přeslechnouti všecko; —слыва́ть, —слы́ть proslouti, proslulým se státi; п. богачёмъ co boháč proslouti, pověsť boháče dostati; —слы́шать, услы́шать uslyšeti; —слѣдованіе *n.* prozpytování, prohlídka; —слѣдовать prozpytovati, proskoumati, prohlídnouti něco; 2. projeti, jeti skrze nějaké místo; —смоли́ть, —сма́ливать prosmoliti; —смо́лка *f.*, —смоле́ніе *n.* prosmolení; —смо́тръ, а prohlídka; 2. přehlednutí, nedopatření; —смотрѣніе *n.* prohlednutí; 2. přehlednutí, nedohlídnutí, nedopatření; —смотрѣть, —сма́тривать prohlednouti něco; 2. přehlednouti, nedohlídnouti, nedopatřiti; п. на что prokoukati čas; —смотрѣть глаза́ vykoukati si oči (t. oči příliš vypnouti a unaviti); —смѣя́ться chvíli se smáti; —снурова́ть, —снуро́вывать что́-либо šňůru protáhnouti (skrz knihu), sňůrou provléknouti (knihu); —сну́ться probuditi se ze sna. (*v.* пшено́.
про́со *n.* proso *Panicum miliaceum*
про-сова́ть, —со́вывать prostrkati, prostrkovati; —су́нуть prostrčiti, protlačiti; —со́ванный; —сова́ніе, —со́вываніе *n.* prostrčení.
просо-ви́дный prosovitý; -ая сыпь jahlina (osypky) *Miliaria.*
просо́в-ка *f.* žehlovačka, prkno k žehlení (k piglování); —ня *f.* zástrčka, závorka (obrtlík).
просо́дія *f.* prosodie; просоди́ческій prosodický.
про-соли́ть, —са́ливать prosoliti; —со́лъ (про́солъ), а nasolovač ryb, prosolovač; въ про́соль (*f.*), —со́льный prosolený, trochu nasolený; —солѣ́ть solí se prosáknouti, prosoliti se; —со́нки, овъ *pl. m.*, —со́нье *n.*; съ —со́нковъ, съ —со́нья rozespale, ze spaní; въ —со́нкахъ, въ —со́ньи v polouspaní, v rozespalosti.
просообра́зный *v.* просови́дный.
про-соса́ть, —са́сывать prossati, procucati; п.ся pr. se; prosáknouti; —со́санный; —со́съ, а místo kady voda sákne (v ledě atd.); —со́хлый proschlý; —со́хнуть proschnouti; —сыха́ть prosýchati; —сочи́ться —са́чиваться prosáknouti (mízou); —спа́ть, —сы́пать prospati (čas); п. до обѣда pospati si do oběda; п.ся prospati se.
проспе́ктъ, а prospekt, přehled (spisu); 2. veliká široká ulice; Не́вскій п.
про-спо́рить prohádati (čas); —сро́ченіе *n.*, —сро́чка *f.* promeškání lhůty; —сро́чить, —сро́чивать lhůtu promeškati; п. ве́ксель nechati směnku projíti; п. о́тпускъ překročiti dovolenou; —сро́ченный ве́ксель prošlá směnka (propadlá směnka).
проста́къ, á prostý, jednoduchý člověk, sprosťák.
проста́та *f.* *Prostata v.* предста́тельная желѣза́.
про-стега́ніе, —стёгиваніе prošívání; —стега́ть, —стёгивать prošívati, (proštepovati); —стегну́ть prošlehnouti bičem; —стёжка *f.* prošívka; —стерега́ть, —стере́чь propásti něco (na př. znamení), nedohlídati se; —сте-

реженíе *n.* propasení; —стирáло *n.* (crk.) prostěradlo; —стирáние *n.* prostírání, rozprostírání; —стирáть prostírati; —стéрть prostříti; —стирáться prostírati se; —стерéться prostříti se.

прост-úтельный odpustitelný, prominutelný; -ость -ost; —úть кому-либо odpustiti, prominouti někomu něco; п.ся съ кѣмъ rozloučiti se, rozžehnati se s někým; простú! s bohem! *v.* прощáть.

прóсто *adv.* prostě, jednoduše; bez okolků; п. одѣвáться prostě se nositi, jednoduše se šatiti; п. обхóдиться съ кѣмъ s někým bez okolků nakládati; э́то прóсто изъ рукъ вонъ! to je zhola nepochopitelno!

просто-вáтость prostost, prostota (spr . . .); —вáтый (*adv.* -то) prostý; prostodušný; (sprostý, přihlouplý); —волóсый, ая, ое prostovlasý, á, é (-ая жéнщина); - дýшие *n.* prostoduší, prostosrdečnost; —дýшный prostodušný, prostosrdečný.

простóй (-ы́й), áя, óе prostý, jednoduchý; п. человѣкъ; п. нарóдъ obecný lid, prostý národ (sprostý lid); п. товáръ zboží pořadovní; -áя дýша upřímná duše; -ы́ми глазáми prostýma, pouhýma očima.

простóй, я čekání, čas, v němž dělník neb nájemný vozka stojí, čekajíce dalšího zaměstnání; čas v němž někdo bydlí déle v bytu nad umluvenou dobu; *adj.* —ный; —ныя дéньги *pl.* peníze n. plat za čekání; -ыя дни výhodní dnové (při směn.).

просто-квáша *f.* sražené mléko; —людúнка *f.* ženština z obecného lidu; —людúнство, —лю́дие, —нарóдие *n.* prostý n. obecný lid; —людúнъ, а člověk z obecného lidu; —лю́дный, —нарóдный prostonárodní; -ое слóво prostonárodní slovo; -ые обы́чаи prostonárodní obyčeje.

простонáть prosténati, provzdychati (čas); онъ ещё разъ простонáлъ и скончáлся on ještě jednou zavzdechl a skonal.

просторабóчий, аго *m.* prostý dělník.

простóр-но *adv.* prostranně; жить п. žíti volně (bez obmezování); въ цéркви бы́ло п. v kostele bylo málo lidu (t. dosti místa); —ный prostranný; -ая квартúра pr. byt; -ая óбувь volná obuv; простóръ, а prostrannosť, prostranství.

просто-рéчие *n.* prostomluva; —сéрдéчие *n.*, —сердéчность prostosrdečnosť; —сердéчный prostosrdečný.

простотá *f.* prostota, jednoduchosť; п. сéрдца pr. srdce; дѣтская п. pr. dětská.

простофúля *m. et f.* (proston.) sprosťák, -áček *m.*; sprosťačka *f.*; простофилевáтый sprosťácký.

простоя́ть, простáивать prostáti (na jednom místě); přestáti; п. всю зúму přestáti celou zimu někde (na př. o vojsku); obstáti, dlouho trvati (домъ простóитъ мнóго лѣтъ).

простран-ность prostrannosť; —ный (*adv.* -но) prostranný; 2. obšírný, zevrubný; —ство *n.* prostranství.

про-стригáть, —стрúчь prostřihnouti; —строúть, —строúвать prostavěti; п.ся pr. se; —строчúть, —стрáчивать prošiti; —стрѣлéние *n.* prostřelení; —стрѣлина *f.* prostřelenina, místo prostřelené; —стрѣлúть, —стрѣливать prostřeliti; —стрѣлъ, а prostřel *v.* простр ѣлина; 2. п., —стрѣльная трава, лю́тикъ жёлтый voměj psímor, vlčímor *Aconitum lycoctonum*; —студа *f.* nastuzení, nastuzenina; —студúть, —стýживать prostuditi; zastuditi, nast.; п.ся prostuditi se; zastuditi

se, nastuditi se; —стуже́ние *n.* nastuzení, zastuzení; —ступа́ть, —ступи́ть prostoupiti, proniknouti; 2. vystoupiti, vyniknouti; п.ся špatně šlápnouti, potknouti se, klopejtnouti; —сту́покъ, пка přestupek; poklesek; —стуча́ть, п.ся chvíli klepati; —стыва́ние *n.* prostydání; —стыва́ть, —сты́ть prostydnouti, prostydati; ochladnouti; люббвь —сты́ла láska ochladla.

простый *v.* просто́й.

про-сты́лый prostydlý; —сты́нуть, —сты́ть prostydnouti, ochladnouti.

простыня́ *f.* prostěradlo na postel; *adj.* просты́нный. [mie.

просты́ня *f.* odpuštění; 2. *v.* простоду́прость, и *f.* (star.) přímá cesta; въ прость přímo, zrovna.

простѣнокъ, нка paženi, přepažení; přístěnek; *adj.* простѣночный.

прост-я́къ, á sprosťák *v.* проста́къ; —я́нка *f.* sprosťačka; 2. prázdný vůz.

про-суди́ть, —су́живать prosouditi (čas); 2. během času urovnati rozepři; —су́нуть *v.* просо́вывать; —сучи́ть prosoukati; —суше́ние *n.*, —су́шка *f.* prosušení; —сушѝть, — су́шивать prosušiti.

просфи́рня *f. v.* просви́рня.

просфора́ *f.* svěcený chleb, hostie *v.* просвира́.

про-счита́ние *n.* propočítání; —счита́ть, —счи́тывать propočítati; п., п.ся přepočítati se; —сы́пание prosypání; —сыпа́ть prosypati, —сы́пать prosýpati; —сыпа́ть, —спа́ть prospati, prospávati; п.ся pr. se; —сы́пъ; спать безъ —сы́пу spáti bez procitnutí; онъ —сы́пу не зна́етъ on nikdy nevystřízliví; —сыха́ние *n.* prosychání; —сыха́ть prosychati; —со́хнуть proschnouti.

про́сьба *f.* prosba.

про-сѣва́льный, —сѣ́вочный prosívací; —сѣва́ние *n.* prosívání; —сѣва́ть, —сѣ́ять prosívati, prosíti; —сѣ́вка *f.*, —сѣ́въ, а prosívka, prosívání, —сѣда́ть, —сѣсть objeviti se; —сѣ́дина *f.* rozsedlina.

просѣ́дый (star.) našedivělý.

про́сѣдь, и *f.* šediny *pl.*, šedivé vlasy.

просѣ́йка *f.* (star.) prosívka, prosetí.

просѣк-а́ние *n.* prosekání; —а́ть, просѣ́чь prosekati; про́сѣкъ, а *m.*, просѣ́ка *f.*, про́сѣка *f.* průsek (v lese).

про́сѣсть, и *f.* část niti mezi návojem a brdem.

про-сѣсть *v.* просѣда́ть; —сѣ́чение *n.* prosečení; —сѣ́чный prosekaný; -ая доро́га въ лѣсу́ *v.* про́сѣкъ; —сѣ́чь *v.* просѣка́ть; —сѣяние *n.* proseti; —сѣ́ять prositi *v.* просѣва́ть; —сяка́ние *n.* prosákání; —сяка́ть prosákati, —ся́кнуть prosáknouti; —ся́клый prosáklý.

просян-и́къ, а medynek *Holcus* (rost.); —и́ца *f.* jahliny *pl. Miliaria* (vyraženina); —о́й (-и́й), а́я, о́е prosný; -а́я ка́ша kaše z prosa, kaše z jahel, jahelník; просо́нка *f.* propáska *Emberiza miliaria.*

про-та́ивать, —та́ять roztáti; —та́лина, — та́линка *f.* protalina; —та́лкивать protloukati, *v.* протолка́ть; —тамо́жье *n.* pokuta z podlouženého n. propašovaného zboží; —танцова́ть protancovati; —та́пливать protápěti *v.* протопи́ть; —та́птывать *v.* протопта́ть; —таска́ть protahati; —та́скивать protahovati; —тащѝть protáhnouti; —тача́ть obníčkem šíti; —та́чивать *v.* проточи́ть; —тверди́ть, —тверди́вать opakovati (čtení ve škole); —тека́ние *n.* protékání; —тека́ть protékati; *v.* проте́чь.

протéктор-скій protektorský; —ство

n. protektorství; протéкторъ, a, покровúтель protektor, ochránce; протéкція *f.* protekce, ochrana.

про-тéкшій uplynulý, minulý (čas); —тёкъ, a protékání, pronikání vláhy; —теребúть, —терéбливать probrati rostliny (vytrhati a rozsázeti); —терéть (—трý) protříti *v.* протирáть; —тесáть,—тёсывать protesati,otesati.

протест-áнтка *f.* protestantka; —áнтскій protestantský; —áнтъ, a protestant; —áція *f.* protestace; —ováние *n.* protestování; —ováть protestovati; odpor (ústní n. písemný) položiti; протéстъ, a, protest, ústní n. písemný odpor; 2. směnečné osvědčení.

про-тéчь *v.* протекáть; —тéчина *f.* průtočina (skulina na povrchu miliře, pokud není vypálen na uhlí).

прóтивень, вня (star.) přepis.

противúтельный союзъ (gram.) spojka odporovací *Conjunctio adversativa.*

противúтокъ, тка *v.* противузавúтокъ.

противúться (-влюсь, -вишься) кому, чемý protiviti se (někomu, něčemu); противлéние *n.* protivení.

противн-икъ, a protivník; —ица *f.* protivnice; —ическій, ая, ое, —ичій, ья, ье protivnický; —о *adv.* protivně; мнѣ п. смотрéть на э́то je mi protivno na to hleděti; —ость protivnost; въ п. тому nehledě k tomu, tomu naopak; —ый protivný; (п. кому); п. вéтеръ protivný vítr; odporný n. opačný vítr; п. человéкъ protivný člověk; -ая сторона protivná strana; въ -омъ случáѣ v opačném případě; -ое лѣкáрство protivný lék; п. списóкъ (star.) přepis.

противобóр-ецъ, рца, —никъ, a (crk.) odpůrce (protivník, soupeř), antagonista, protichůdce; —ница odpůrkyně; —ный, —ственный odporovačný, odporný, protivný; —ствіе, —ство *n.* odpor; —ствовать (кому) odporovati někomu.

противо-движéніе *n.* (v hudbě) protipohyb, pohybování vstřícné; —дѣйственный, —дѣйствующій protipůsobný, protičinný; -ая сúла síla zpětná; —дѣйствіе *n.* protičinnost, protipůsobení; —дѣйствовать protipůsobiti; —завúтокъ, тка protizávitek (u ucha) *Anthelix*; —козелóкъ, лка *Antitragus* (v uchu); —лежáщій, ая, ее protilehlý; —лихорáдочный protizimničný; -ое срéдство lék n. prostředek pr.; —отвéрстіе *n.* otvor protější *Contraapertur*; —полáганіе *n.* protipokládání, namítání; —полагáть, —положúть protipokládati, naproti tomu pokládati n. doložiti, namítati; —положéніе *n.* protipoložení; 2. protiklad, protivěta, protisada *Antithese*; 3. (str.) *v.* противостоя́ніе; —положúтельный, —полóжный (*adv.* -но) protější; п. бéрегъ pr. břeh; —полóжность protějšek; opak něčeho; —понóсный proti průjmu; —рвóтный proti vrhnutí; —рéчивый řečí svou odporující; —рéчить кому, п. чему řeči odporovati někomu n. něčemu; —рéчіе *n.* protiřečí, odpor v řeči; —скорбýтный, —цынгóтный proti kurdějím; —слóвный союзъ *v.* противúтельный; —стоя́ніе *n.* (astr.) protistání, protisluní *Opposition*; 2. (crk.) odpor; —стоя́ть odporovati; —стрáстіе *n.*, —чýвствіе *n.* nechuť k něčemu, antipatie; —сýдорожный protikřečný; -ыя срéдства prostředky proti křečem *pl. Antispasmodica*; —цынгóтный proti kurdějím; —чýмный proti moru, proti nákaze; —я́діе *n.* protijed; —я́дный proti jedu; -ая трава́ klejicha jedomorná (Presl) *Asclepias.*

протúву *praep. v.* прóтивъ.
противу-венерíческій protivenerický; —воспалúтельныйprotizánětný;—гнúстный proti hlístám; —естéственный nepřirozený, protipřírodní; —закóнный protizákonní; —ломóтный proti pakostnici; —чахóтный proti souchotinám; —эпилептúческій proti padoucnici.
прóтивъ *praep. c. gen.* proti; (staroč. protiv); п. цéркви proti kostelu, naproti kostelu; п. сóвѣсти proti svědomí.
про-тирáніе *n.* protírání; —тирáть, —терéть protírati; п. глазá protírati si oči; п. кому-либо глазá vytříti někomu zrak (žert.); —терéть кому-либо бокá někomu naklepati; —тúрка *f.* protírka, protření; —тúскать, —тúскивать promačkati; —тúснуть protlačiti, promačknouti; —ткáть protkati; —ткнýть protknouti; —тыкáть protkávati; прóтканный.
прото-діáконъ, a protodiakon; (-нскій; -нство); —іерéй, я (—пóпъ, —пресвúтеръ, a) protoierej; -éйскій, -éйство.
протокóлъ, a protokol, zápisník; *adj.* -óльный; протоколúстъ, a protokolista.
протóкъ, a průtok.
про-толкáть, —тáлкивать protloukati; п.ся protloukati se někde; —толковáть, —толкóвывать porozprávěti o něčem nějaký čas; —толóчка *f.* vytloukání rudy; —толóчь protlouci; —томúть nějaký čas mořiti; п. рóлодомъ promořiti hladem; —топúть, —тáпливать protopiti; —топтáть, —тáптывать prošlapati, produpati (cestu); —торгáть protrhati; —тóргнуть protrhnouti; —торговáть, —торгóвывать prokupčiti (čas, peníze); п.ся kupčením na mizinu přijíti; —торжéніе *n.* protržení; —тóржка *f.* prokupčení.
прóтори, ей *pl. f.* soudní útraty, soudní náklady; прóторный nákladný; прóторъ, a (star.) útrata, náklad na něco.
про-тóрина *f.* protřené místo; —тóрить útraty způsobiti; —торúть raziti dráhu, proraziti cestu; —тóръ, a vyjití; здѣсь нѣтъ —тóра zde nelze obstáti, zde se nelze protlačiti; —тосковáть по комъ, о чемъ protesknìti (nějaký čas), protruchliti.
прототúпъ, a pravzor *Prototyp.*
протóч-ина, —инка *f.* potůček; 2. lysina na čele psa; 3. п., молетóчина, червотóчина červotočina; —ный tekutý; -ная водá tekutá voda.
про-точúть, —тáчивать protočiti, rozežrati (o molech a červích); (моль —точúла сукнó; чéрви —тáчиваютъ дéрево); —трава *f.* mořidlo (na kůže); 2. vyleptání; —травúть, —трáвливать proleptati, vyleptati; vymořiti (mořidlem); 2. prokrmiti, protráviti; 3. protráviti, pročistiti (zápalnou díru u děla); —трáвникъ, a šparadlo, šparátko (k vyčištění zápalné díry u děla); —трезвúть, —трезвлúть, —трéзвливать protřezviti, vystřízliviti někoho; п.ся vystřízlivěti; —трепáть, —трéпливать protřepati (len), vyklapati, promědliti, vytrdliti; —трубúть protroubiti, chvíli troubiti (na troubu, na roh); 2. zatroubiti (dáti znamení); 3. vytroubiti něco; —трясти́ protřásti, vytř.; —трáсывать protřásati, vytř.; (лихорáдка —трáсла его); —тряхнýть, —тряхивать (тряшь) protřásti, protřásati (hadry, peří atd.); —турúть zahnati, odehnati; —тухáть, —тýхнуть zatuchnouti, protuchnouti; —тýхлый zatuchlý, stuchlý, protuchlý; —тыкáть protykati, propichovati; *v.* проткнýть; 2. п. protkávati *v.* проткáть; —тѣснúться, —тѣ-

ся́ться protlačiti se; —тяга́ть, п.ся prosouditi svoje jmění; —тя́гиваніе *n.* protahování; —тя́гивать protahovati (věc do délky); —тянýть protáhnouti, natáhnouti, vztáhnouti (ruku, nohu); п. но́жки (žert.) natáhnouti bačkory (n. kamaše, n. špády) t. umříti; п.ся protáhnouti se, natáhnouti se; —тяжéніе *n.* protažení; 2. rozsáhlosť, rozměr *Dimension;* —тяжéнность průtažnosť; —тя́жно *adv.* průtažně; táhle; п. говори́ть slova natahovati n. protahovati, táhle mluviti; —тя́жность průtažnosť, táhlosť; —тя́жный průtažný, táhlý; —у́жинать provečeřeti (penize, čas); —у́локъ, лка *v.* pere-у́локъ; —урча́ть provrčeti; —учи́ть, —уча́ть, —у́чивать koho-libo naučiti někoho (t. přísně); я тебя́ проучу́! já tě naučím! proučíli mládá! dostal za vyučenou! 2. п. naučiti se (úloze); п.ся naučiti se; —у́чка *f.* učení, naučení, vyučení; —у́шина *f.*, про́ухъ, a díra v sekyře, kam se nastrčí násada (slovc. obuch, obušek).

профе́ссоръ, a profesor; профе́ссорскій, ая, ое *adj.* profesorský; профе́ссорство *n.* profesorství.

про́филь, я, профильный разрѣзъ průrys, postranní rys (stranorys), profil.

про-фильтрова́ть, процѣди́ть proceditі; —финти́ть, промота́ть promarniti, promrhati.

профо́съ, a profos (vojenský žalářník); *adj.* профо́сскій.

про-ха́живать, —ходи́ть prochoditi (čas); п.ся procházeti se; —хвати́ть, —хва́тывать, —хва́чивать proniknouti (mrazem); —хвора́ть prochuravěti (čas); —хво́стъ, а *v.* профо́съ; —хла́да *f.* ochlazení; chládek; —хлади́тель, холоди́льникъ chladič (nádoba); —хлади́тельный chladicí, ochlazovací; п. напи́токъ, -ое питьё nápoj chladicí; —хлади́ть, —хлажда́ть ochladiti, schladiti; п.ся ochladiti se; —хла́дность chladnosť; —хла́дный chladný, svěží; —хлади́ть vychladnouti; —хлажде́ніе, —хлаже́ніе *n.* ochlazení; —хлеста́ть prošlehati (chvíli); —хлёстывать, —хлеснýть prošlehati, prošlehnouti (metlou); —хлопота́ть chvíli se starati, postarati se (nějaký čas).

про́ходень, дня *m.* poběhlík, tulák.

проход-и́мый průchodný, schůdný, sjezdný; —и́ть, пройти́ projíti, prochoditi; 2. minouti (o čase atd.); дождь прошёлъ déšť přestal, přestalo pršet; прошла́ мо́лодость zašla mladosť; minula mladosť; вре́мя уже́ давно́ прошло́ čas už dávno minul; п. ми́мо кого́ jíti kolem někoho; для меня́ онъ гото́въ пройти́ сквозь ого́нь и во́ду pro mne by šel třebas do ohně (pro mne by šel skrz oheň i vodu); 3. п. projíti (zemi, pr. knihu, článek v novinách atd.); п. всѣ чины́ projíti všecky důstojenství (t. dosáhnouti jich); 4. —и́ть цѣлый день prochoditi celý den; —ни́къ soustružidlo; —ни́й домъ průchoditý dům, průchodní dům: -ная кишка zadní střevo.

про-хо́дъ, а průchod (skrz dům atd.); 2. за́дній п. řiť; —ходя́щія но́ты průchodné noty (hud.); —ходя́щія аккорды průchodné akordy (hud.); —хожде́ніе *n.* procházení; —хо́жій, ая, ее průchozí; —холоди́ть, —холажи́вать prochladiti, ochl.; п.ся ochladiti se.

про́холодь, и chládek; держа́ть въ про́холоди držeti v chladnu, v chládku.

про-холоже́ніе *n.* ochlazení; —храпѣ́ть prochrápati (čas); —царапа́ть, —царапывать proškrabati; —цвѣлый prokvětlý; —цвѣсти́, —цвѣсть, —цвѣ-

тáть prokvěsti, rozk., rozkvétati; —цвѣтáніе *n.* rozkvétání.

процéнтъ, a procenta, percenta; дéсять процéнтовъ deset procent, deset ze sta; *adj.* процéнтный.

процéссія *f.* procesí (*n.*), průvod nábožný, průvod prosebný. [spor.

процéссъ, a proces, právní rozepře,

про-цѣдúть, —цѣживать procediti, procezovati.

прóченіе *n.* schovávání, uschovávání.

про-черкнýть, —чёркивать přeškrtnouti; přetrhnouti (písmo); —чесáть, —чёсывать pročesati, pročesávati; rozč.; —чéсть *v.* prочитáть; —чётный propočítaný; -ыя дéньги propočítané peníze; —чётъ, a propočítání (chyba v počtu); suma propočítaná; для —чёту na pročtení; —чикáть, —чкнýть propíchnouti, prodíti (vřed); п.ся prodíti se; —чинúть, —чúнивать záplatovati, záplatami prošiti; —чúстить, —чищáть pročistiti, učistiti; п.ся . . . se; —чúстка *f.*, —чищéніе *n.* pročištění, očištění; —читáть, —чúтывать, —чéсть pročísti; п.ся pr. se; -чúтанный.

прóчить (-чу, -чишь) schovati; -ávati, uschovávati; п. кому́ вы́годное мѣсто zachovati (vyhraditi) někomu výhodné místo.

прóчій, ая, ее *adj.* ostatní, další; и прóчее a tak dále; мéжду прóчимъ

прочкнýть *v.* прочикáть. [mezi jiným.

прóчн-о *adv.* trvanlivě; —ость trvanlivost; —ый trvanlivý.

прочтéніе *n.* pročtení.

прочь *adv.* pryč; прочь отъ менá! pryč ode mne! подúй прочь! jdi pryč! прочь! pryč! я не прочь отъ э́того nejsem od toho (nejsem proti tomu).

прошáкъ, á žebrák.

про-шалúть prodováděti (čas); —шатáться nějaký čas se protloukati.

прóшва *f.* výpustek, lemovaný šev u) krejčů) *Passe-poil.*

прошéдшій, ая, ее minulý; -ее врéмя (gram.) minulý čas.

прошéніе *n.* prošení; 2. prosba, spis prosebný, žádost; прóшенный prošený; -ые рóсти zvaní hosté.

про-шептáть, —шéптывать prošeptati (čas); —шéствіе *n.* minutí, projití, uplynutí (času); по —шéствіи срóка po uplynutí lhůty, když lhůta uplynula n. minula n. prošla; —шибáть, —шибúть proraziti; п. ядрóмъ стѣну proraziti koulí zeď; п. гóлову proraziti hlavu; п.ся proraziti se; 2. (o rostl.) vypučeti, vyklíčiti; 3. zmýliti se, chybiti; —шибéніе *n.* proražení; —шúбка *f.* chyba, nedopatření; —шиваніе *n.* prošívání; —шивáть prošívati; —шúть prošiti; —шúвка *f.* prošívka; —шúвнóй (-ы́й), áя, óе prošívaný; —шúпать prosičeti; —шкóлить кого́ někoho vzíti do cviku, do učení, dáti komu za vyučenou.

прошлéцъ, á obejda *m. v.* пройдóха.

прошлогóдній, яя, ее lonský, z předešlého roku. [-ое лѣто.

прóшлый prošlý, minulý; -ая зимá; про-шмы́гнуть prošmyknouti se; —шпиковáть prošpikovati; —шумѣть prošuměti.

прощ-áльный na rozloučenou; п. обѣдъ hostina na rozloučenou; п. день den rozloučení; -ые дни dni před velikým postem (kde jeden druhému nevzájem odpouští provinění); -ая грáмота zpovědní lístek; —áніе *n.* loučení, rozloučení; —áть, простúть кому́-либо odpouštěti, promíjeti (hříchy); —áйте! mějte se dobře! s Bohem! buďte zdrávi! —ай! buď zdráv! měj se dobře! s Bohem!

прóще *adv. (comp.)* jednodušeji, prostěji; п. всегó nejjednodušeji.

прощелы́га *m. et f. v.* пройдóха.
прощéніе *n.* odpuštění, prominutí; прóсить прощéнія prositi za odpuštění; прощённый день *v.* прощáльный день.
про-щипáть, —щипывать propleti, proškubati (hustě rostoucí rostliny); —ѣдáніе *n.* projídání, prožírání (o tekutinách); sežírání; —ѣдáть, —ѣсть prožírati, prožrati (o tekutinách); 2. projísti (peníze); —ѣдина *f.* průžer, prožrané místo; —ѣдчивый prožíravý; —ѣздить projezditi (čas, peníze); —ѣздка *f.* projížďka; п. до . . . pr. do . . . (do jistého místa); —ѣздный k projížďce; п. видъ list na projížďku; —ѣздъ, a jízda někdy, j. skrz; дéньги на п. peníze na jízdu, p. na cestu někam; —ѣзжáніе *n.* projíždění; —ѣзжáть projížděti; —ѣхать projeti; п.ся pr. se; онъ —ѣхалъ мúмо насъ on jel kolem nás, okolo nás; —ѣзжать, —ѣздить projezditi (koně); —ѣзживать projíždívati; —ѣзжій, ая, ее na projížďku; -ая дорóга vozová cesta; -ая грáмота list na projížďku; —ѣзжій *m. subst.* kdo jede skrz.
прóѣсти, ей *f. pl.* (star.) útraty n. náklady soudní, útraty z právní rozepře vzešlé.
прóѣсть, и (star.) rána.
про-ѣстливый žravý; —ѣсть *v.* проѣдáть; —ѣхать *v.* проѣзжáть; —экзаминовáть prozkoušeti; —явúть, —являть projeviti, zjeviti, objeviti; п.ся . . . se; зарá — являéтся záře se ukazuje, svitá; откýда онъ —явúлся odkud se objevil; —ясни́ть, —ясня́ть objasniti, vyjasniti; п.ся, —я́сниваться, —ясни́ть vyjasniti se (o obloze nebeské). [(crk.) kobylky.
прýги, овъ *pl. m. (sing.* пругъ, а *m.)*
прýгло *n.* (crk.) osidlo.
прудúть (пружý, прýдишь) hrabiti vodu.
прудовóй (я́й), áя, óе rybníkový, rybničný; -áя плотúна hráz u rybníka.
прудъ, а rybník.
пружéніе *n.* hražení vody.
пружúн-а, —ка *f.* pružina, pružinka, zpruha; *adj.* —ный.
пружúть, прýживать pružiti, napínati; п.ся pružiti se, napínati se.
прусáкъ, á (= прушáк) rus, šváb menší (hmyz) *Blatta occidentalis.*
прутéцъ, тцá povříslo k svazování konopí n. lenu.
прýтикъ, а proutek.
прутúть (пручý, прутúшь) (star.) trhnouti rybu, rozpo titi rybu *v.* пластáть.
прутковый proutkový, prutový, prutovitý; -ое желѣзо železo prutové, ž. v holech; -ая сталь ocel prutová; -ая рыбá ryba rozpoltěná a na povětří sušená; -ая икрá kaviár vláknatý (nečištěný).
прут-някъ, á млáз, млáзи (les nevzrostlý); —овóй (я́й), áя, óе prutový *v.* пруткóвый.
прýтъ, а prut (ze stromu); p. (železa), p. stříbra; *dem.* прýтикъ proutek; прутянóй, áя, óе proutěný.
пры́г-ание *n.* skákání; —ать skákati, hopcovati; —нуть skočiti.
прыгýнъ, а, *dem.* прыгýнчикъ, а skákal, skokoun; прыгýнья *f.* skákalka; прыгýнчикъ, а kobylka, koníček (na louce). [vody.
прыгъ, а skok; п. въ вóду skok do
прыжóкъ, жка skok (menší); дéлать прыжки vyskakovati, hopcovati.
прúск-алка *f.* (u knihařů) kartáček n. štětička na přistřikování ořízky, прúскалка; —ание *n.* prýskání; stříkání; —ать prýskati; stříkati; п.ся p. se; прúснуть stříknouti; водóю прыскъ емý въ лицó vodou mu vstříkl do tváře.

прúткій rychlý, hbitý; -ость -osť.
прыть, и *f.* rychlosť, hbitosť; 2. cval koňský; во всю п. plným cvalem.
прыщев-áтый plný vyraženiny, osypaný, uhrovitý (ve tváři); —áтѣть, прúщевѣть dostati vyraženinu, zuhrovatěti; —йна neštovice na tváři, vyraženina. [*culus* (rstl.).
прыщенéцъ, нцá prýskyřník *Ranunculus*.
прыщъ, á, *dem.* прúщикъ, а puchýřek, neštovice ve tváři.
прѣлый shnilý, nahnilý, zetlelý (dřevo); прѣлые глазá zapálené n. zanícené oči.
прѣль, и spařené místo (na těle), spařenina; 2. zápach ze spařeniny, zapařenina, zápach z potu (slovác. prk).
прѣніе *n.* paření; 2. pření, hádání; публúчное п. veřejné hádání, debata, disputace.
прѣсно-вáтый zasládlý (voda); nekvašený (chleb); —вóдный sladkovodný; -ыя рáковины sladkovodné rakoviny.
прѣсность, прѣснотá *f.* přesnosť, přesnota, sladkosť vody.
прѣсный přesný (t. nekvašený) chleb; 2. sladký (voda).
прѣсникъ, á přesňák, přesný n. nekvašený chleb, přesnice.
прѣть (прѣю, прѣешь) pařiti se, potiti se; (п. въ бáнѣ); 2. pařiti se (o hnoji); 3. vařiti se (o jídle).
прѣ, и *f.* (crk.) pře, rozepře, spor.
прядáть (-аю, -аешь) skákati; прянуть skočiti. [deny.
прядéніе *n.* předení; прядéный přeпрядúво *n.* předivo.
прядúль-ный přádelný; п. домъ, п. вóдъ, —ня *f.* přádelna; —щикъ, а přadlec; —щица *f.* přadlena.
прядь, и nit předená; vlákno.
прúжа *f.* přize; 2. (star.) *v.* прúжка.
прижен-éцъ, нцá *m.*, —йца *f.* pečivo na másle pečené (smažené). [pražiti.
прúж-еніе *n.* smažení; —ить smažiti;
прúжка *f.* přezka; *dem.* прúжечка přezтúчка; прúжечный přezkový. [lovrat.
прúлка, *dem.* прúлочка *f.* přeslice, копрямёхонько *adv.* přímo, zcela přímo.
прямизнá *f.* přímosť.
прямúкъ, я přímý člověk; идтú прямикóмъ jíti přímo t. bez okolků; сказáть на прямúкъ říci přímo, bez okolků.
прямúть (-млю, -мúшь) přímiti; narovnati; 2. (star.) přímo n. spravedlivě jednati; п.ся přímiti se, rovnati se; прямлéніе *n.* přímení, rovnání.
прúмный *v.* прямóй.
прúмо *adv.* přímo; bez okolků.
прямо-дýшіе *n.* přímosť ducha; —дýшный přímého ducha; —крúлый přímokřídlý, rovnokřídlý; -ыя насѣкóмыя rovnokřídlí (hmyzi) *Orthoptera*; —лётный přímo letící; —линéйный přímočarý; —рóгій, ая, ое přímorohý, rovnorohý; —угóльникъ, а rovnoúhelník, pravoúhelník; —угóльный pravoúhelný, přímoúhelný, rovnoúhelný.
прúмость, и *f.* přímosť (čáry).
прямотá *f.* přímosť (ducha).
прямóй (óй), áя, óе přímý; п. úголь př. úhel, pravý úhel; -áя *subst.* přímá čára; přímka; -óе восхождéніе (astr.) přímý výstup *Rectascension*; -óе налóги přímé daně; прямúмъ путёмъ přímou cestou, přímo.
прямь, и *f.* přímosť.
прян-икъ, а, *dem.* —ичекъ, чка perník; —ица *f.* forma pernikářská, f. na perník; —ичникъ, а pernikář; —ичница *f.* pernikářka; —ичный pernikový. [nost.
пряновáтый trochu perný; -ость perпрянóсть, и *f.* pernosť; kořenitosť; *pl.* прянности koření *coll.*
прянуть *v.* прядáть [*pl.* koření.
прянóй perný, kořeněný; -ыя корéнья
пряньё *n.* předení.

прáсельникъ, a bádel (Presl), přesličník *Atractylis.*
прáслица *f.*, *dem.* прáслице *n.* přeslice.
прáсло *n.* díl plotu mezi dvěma koly; přička; 2. čtverec (v dlažbě).
прясть (прядý, прядéшь) přísti (len, konopí); п. ушáми střihati ušima (o koních).
прят-áние *n.* schovávání, usch., uklízení; —áть (прáчу, прáчешь) schovávati, usch., uklízeti; п.ся . . . se; —ки, окъ *pl. f.* schovávaná; игрáть въ п. hráti na schovávanou.
прáха *f.* přadlena.
псалмо-пúсецъ, сца žalmista, písař žalmů; —пéвецъ, вца zpěvák žalmů; —пéніе *n.* pění žalmů.
псалóм-никъ, a žalmista; skladatel žalmů; —ный, —скій, ая, ое žalmový; —щикъ, a předčítatel žalmů (v kostele); псалóмъ, лмá žalm *Psalm.*
псалтúр-ный žaltářový; —щикъ předčítatel žalmů (u hrobu zemřelého); псалтúрь, я *m.*, псалтúрь, и *f.* žaltář, kniha žalmů; 2. п. způsob harfy starých židův; псалтúрникъ, a *v.* псалóмникъ.
псáрный дворъ *m.*, псáрня *f.* psárna, psinec.
псáрь, я psář, hlídač psů.
псáти (star.) psáti *v.* писáть.
псевдонúмъ, a pseudonym, přejmenovaný (přezvaný, přezděný).
пси ѱ (psi) čtyřidcáté písmeno kyrilské azbuky.
псúна *f.* psina, psí maso; 2. п., запáхъ отъ собáкъ zápach psů, psina.
псúнка *f.*, *pl.* псúнки, нокъ psinka, psí víno, lilek sladkohořký, potměchuť *Solanum dulcamara*; 2. lilek černý *Solanum nigrum.*
психúческій, ая, ое psychický, duševní.
психо-логúческій psychologický, duševní; —лóгія *f.* psychologie, duševní, duševěda; —лóгъ, a psycholog, duševní.
псúца *f.* psice, čubka.
псóвина *f.* psovina, dlouhé chlupy na předních nohou u psů.
псóвый, ая, ое psí, psový; -ая охóта honba se psy.
псообрáзный psu podobný.
псóра *f.* prašivina na těle *Psoriasis.*
псóфіа *f.*, трубáчъ trubač (pták) *Agami, Psophia.*
птáха *f.*, птáхъ, a (star.), *dem.* птáшка, птáшечка *f.* pták, птáček, птáčíček; птáшкѣ вѣтки лýчше золотóй клѣтки ptáčku je milejší větvička nežli zlatá klecička.
птáщечій, ья, ье, птáшій, ья, ье ptačí.
птенéцъ, нцá ptáče, staroč. ptenec.
птúца *f.* pták; обстрéленная п. ostřílený ptáček, vychytralý ptáček; *pl.* дворóвыя птúцы domácí ptáci; видná птúца по полёту ptáčka poznáš po peří.
птице-вóдство *n.* chování ptactva; —волхвováніе, —гадáніе *n.* hádání dle ptactva, ptakověštba; —волхвовáтель, —гадáтель ptakověštec; —лóвный ptáčnický; —лóвня *f.* sklopec n. skřipec na ptáky; —лóвство *n.* ptáčnictví; —лóвъ, a ptáčník; —млéчникъ, a snědek, křivatec *Ornithogalum*; —слóвіе *n.* ptakosloví, ptakoznalství *Ornithologie;* —слóвъ, a ptakoslovec, ptakoznalec *Ornitholog.*
птúчица *f.* (crk.) *v.* птúчка.
птúчій, ья, ье *adj.* ptačí; п. кормъ pt. zob; п. дворъ kuří dvůr; п. языкъ ptačí jazyk; кулóвръ; -ье гнѣздó ptačí hnízdo (rstl.) *v.* младéнчица; -ье молокó *v.* птицемлéчникъ.
птúчка *f.* ptáček *v.* птúца; всúкой птúчкѣ своё гнѣздо красно́ каждý pták své hnízdo chválí.

птйчникъ, а ptáčník; 2. п., птйчня *f.* veliká klec na ptáky; птйчница *f.* ptáčnice.

пу́блика *f.* obecenstvo *Publikum.*

публик-а́нія *f.* uveřejnění, vyhlášení, publikace; —ова́ть, рас- uveřejniti, vyhlásiti, publikovati.

публи́ч-но *adv.* veřejně; —ность veřejnost; —ный veřejný.

пу́га *f.* pouk (na vejci).

пу́галище, пу́гало *n.* strašidlo, hastroš na ptáky.

пугáніе *n.* strašení; пу́ганый zastrašený, ustrašený.

пугáть (-áю, áешь) (испугáть), пу́гивать, пугну́ть кого́ strašiti, plašiti; п.ся strašiti se, plašiti se.

пугáчъ, á (jihorus.), филúнъ вýр *Strix bubo.* [-ost.

пугли́вый bázlivý, úzkostlivý; -ость

пу́гов-ица, —ка *f.* knoflík; —очникъ, а knoflikář; —очница *f.* knoflikářka; —очная лáвка krám knoflikářský.

пудáрь, я (crk.) břemenář, nosič.

пу́дингъ, а, пу́дингъ pudding; *adj.* пу́динговый.

пу́дель, я pudl, pudlík (pes); 2. pudlík (chybná rána).

пу́длинг-ованіе *n.* pudlování; —о́вый спóсобъ добыва́нія желѣза изъ чугуна́ pudlování; —о́вая печь pec pudlovací.

пудов-и́къ, á, —áя гúря váha pudová (40 liber); —о́й (-ы́й), áя, óе pudový; —щи́къ, á (star.) važný.

пу́др-а *f.* pudr (na vlasy); —еникъ, а pudrovník (plášť na tělo při pudrování); —ени́ца *f.* pudrovnice (škatulka s pudrem); —еніе *n.* pudrování; —ить (-ю, -ишь) pudrovati (vlasy); p., posýpati louku hnojicím práškem; п. кому́-либо гóлову hlavu někomu natřásti t. vymluviti mu; п.ся pudrovati se; —яный pudrový.

пудрéтъ, а prášek hnojicí, moučka hnojicí *Poudrette.*

пудъ, а pud (40 liber).

пужáть *v.* pugáть.

пузáнъ, á, *dem.* пузáнчикъ, а břicháč, bachráč; пузáнья *f.* bachratá; пузáстый, пузáтый, ая, ое bachratý, břichatý; пýзо *n.* (prost.) veliké břicho, pandero.

пýзъ, а (star.) míra na vysoké věci.

пузыр-евáтый puchýřovitý; —ёкъ, рькá puchýřek; —ечёкъ, чкá puchýříček.

пузы́р-истый, —чатый puchýřnatý, puchýřovatý; bublinatý; —иться bubliny n. puchýře ze sebe pouštěti, —никъ, пузы́рьникъ nadmutice *Cucubalus;* п. древéсный měchýřník, janofit *Colutea arborescens;* —ный puchýřový, bublinový; 2. puchýřnatý; —ное сѣмя cizrna *Cicer arietinum;* —ное дéрево *v.* пузы́рникъ древéсный.

пузырковáтый puchýřkovitý. [(rst.).

пузырчáтка *f.* bublinatka *Utricularia*

пузы́рчатый *v.* пузы́ристый.

пузы́рь, я puchýř; (na těle, z připálení atd.); 2. měchýř; мочевóй п. m. močový; 3. bublina (vodní, z mýdla).

пýкалка *f.* bouchačka (k dětské hře).

пýкать pukati; bouchati, třaskati; пýкнуть puknouti; třasknouti.

пýкла *f.*, *dem.* пýколька kadeř *v.* бýкла.

пýкъ, а chumáč; 2. otýpka.

пýлевый kulkový; -ое лúйло, пулелéйка, пулелúтня *f.* kadlub n. forma na koule.

пýло *n.*, пулъ, а *m.* měděný peníz

пýлька *f.* kulka. [staroruský.

пульсъ, а puls; пýльсовый pulsový; -ая жúла tepna.

пульсочётъ, а pulsoměr *Sphygm-*

пультъ, а pult. [*meter*

пу́ля *f.* koule; стоя́ть подъ грядо́мъ пуль státi v dešti kuli.

пуля́рда, *dem.* пуля́рдка *f.* kapoun *Poularde.*

пу́мпа *f.*, по́мпа pumpa; 2. podešvice (kůže); *adj.* пу́мповый.

пунктѝрный tečkovací; -ая игла́ jehla tečkovací; пунктирова́ть tečkovati; пунктиро́вка *f.* tečkování.

пункту́ра *f.* punktura *v.* графья.

пунктъ, а punkt, článek; 2. punkt, místo (ve vojenství).

пу́ночка *f.* sněhule *Emberiza nivalis.*

пунсо́нщикъ, а punzovník.

пунсо́нъ, а punz.

пунцо́вый tmavočervený *ponceau.*

пуншъ, а punš (punč); пуншево́й punšový; п. стака́нъ sklenice na punš.

пу́ня *f.* kůlna na slámu.

пупа́в-ка *f.*, *dem.* —очка, —никъ, а rmen *Anthemis v.* ро́менъ, рома́шка.

пупково́йный, пупова́тый pupkovitý.

пупови́на *f.* (пупо́вина) provázek pupkový, šňůra pupková, šň. pupeční.

пупо́вникъ, а žabník jitrocelovitý *Alisma plantago*; *v.* пупо́чникъ.

пупо́къ, пка́ pupek *v.* пупъ; пти́чій п. vole ptačí; п. водяно́й *Hydrocotyle* pupečník.

пуполи́стъ морско́й záclonitka (Presl) *Tabularia acetabulum (Acetabularia mediterranea).*

пупо́ч-никъ, а pupovice, cymbálek *Cotyledon umbilicus* (rstl.); —ный pupeční, pupkový; п. кана́тикъ šňůra pupeční *v.* пуповина; -ая трава́ *v.* пупо́чникъ.

пупъ, а, *dem.* пупо́къ, пка́, пупо́чекъ, чка pupek, pupíček.

пупы́рь, я, *dem.* пупы́ришекъ, шка pryskyř na kůži, pupenec.

пу́пышъ, а, *dem.* пу́пышекъ, шка pupen, pupínek, poupě u rostlin.

пу́ра *f.*, лофъ pura (míra obilná).

пу́рга *f.* metelice *v.* вью́га.

пу́рганецъ, нца (prost.) prášek pro počištění, pro dávení *Purganz.*

пурпу́ровый purpurový; п. цвѣтъ barva purpurová, šarlatová, nachová.

пу́рпуръ, а purpur, nach, šarlat.

пуска́й, пусть ať, nechať, nechť; пусть онъ идётъ ať jde, nechť jde.

пуска́ніе *n.* pouštění; п. кро́ви pouštění žilou, p. krve (krátce: pouštění).

пуска́ть pouštěti; пусти́ть pustiti; п. кровь кому́-либо pouštěti někomu žilou, p. krev (krátce: pouštěti n. pustiti); п. пія́вочную кровь nasaditi komu pijavku (sázeti pijavky); п. рожко́вую (ба́нковую) кровь baňky sázeti někomu; п. ко́рни pouštěti kořeny (o rostl.); п. pouštěti (bubliny, rachejtle, šipky); p. pupence n. ratolesti (o rostlinách); п. что въ прода́жу dáti do prodeje (zboží); п. на во́лю dáti na vůli; п. кого́-либо въ ога́ску dáti někoho do pověsti, přivesti někoho do řeči, př. do pomluvy; п.ся во что (въ торгъ, въ игру́) pustiti se do něčeho, dáti se do něčeho t. začíti něco, podniknouti; п.ся въ путь, въ доро́гу dáti se na cestu; п.ся на непріятеля pustiti se do nepř.tele, dáti se do nepřítele; пусти́ться бѣжа́ть dáti se do běhu; пусти́ться за кѣмъ въ пого́ню pustiti se za někým; пусти́ться на удалу́ю, на уда́чу, на сча́стье odvážiti se něčeho.

пу́скница *f.* (star.) *v.* пу́шка. [*culus.*

пустельга́ *f.* poštolka *Falco tinnun-*

пустёхонекъ, нька, нько zcela spustlý.

пусти́ть pustiti *v.* пуска́ть.

пусто-бре́дъ, а *v.* пустоме́ля; —голо́вый s jalovou hlavou; —до́мка *f.* špatná hospodyně; —до́мъ, а špatný hospodář.

пустóй (ы́й), áя, óе prázdný; pustý; п. гóродъ prázdné (bez lidí) město; п. кóлосъ prázdný klas, bluchý klas; -óе пóле pusté pole; -áя порóда jalová skála, hluchá skála; 2. п. ничéмный, bez ceny, marný; -áя слáва marná п. prázdná sláva; -áя надéжда marná naděje; -áя тревóга marný hluk; -óй человѣкъ hloupý člověk, sprosták; -áя головá prázdná hlava, jalová hlava; пустóе! hlouposti!

пусто-колóсица *f.* prázdný klas; —кóрнъ, a darmožrout; —мéлить na prázdno tlachati, žvaniti; —мéльство prázdné tlachy, žvanění; —мéля *m. et f.* darmotlach, tlučhuba, žvanil, tlachal; —плéсье *n.* poustka, pusté místo na břehu; —плéтъ, a čenichal, štoural; —помѣстные лю́ди lidé na nevzdělaných statcích; —порóжній, яя, ее, —порóзжій, ая, ее nevzdělaný (statek), pustý; —рóсль, и bez hroznatý *Sambucus racemosa v.* bузъ; —рѣлъ, a pustoryl, český jasmín *Philadelphus coronarius;* —рѣчить, —рѣчие *n. v.* пустослóвить, пустослóвіе; —свя́тный svatácký, svatouškovský; —свя́тство *n.* svatáctví, svatouškovství; —свя́тъ, a svaták, svatoušek; —сéлъ, a halucha (Presl) *Oenanthe.*

пустослóв-ецъ, вца, пустослóвъ darmotlach, tlachal, žvanil, tlučhuba; —ить tlachati, žvaniti, hubou tlouci; —ie *n.* tlachy, žvanění, jalové n. prázdné řeči; —ка *f.* tlachalka, žvanilka; —ный jalový, prázdný (v řeči), tlachavý.

пусто-сóчникъ a, трубáчъ jaruma (Presl) *Cecropia* (trubač *Bignonia* Presl); —тá *f.* pustota, prázdnota; —тѣлый prázdný (o koulích dělostřeleckých); —цвѣтный s hluchým květem; —цвѣтъ hluchý květ (bez plodu).

пустошúть pustošiti, опустошúть.

пустóшка *f.* dudek *v.* потатýйка.

пýстошь, и, *dem.* пýстошка *f.* pustina, pouštka, pustá krajina; 2. prázdné tlachy; 3. п., пустáя порóда hluchá skála; пустóшный marný, jalový; 2. *v.* пустúнный.

пустый *v.* пустóй.

пустын-никъ, а poustevník; —ница *f.* poustevnice; —ничать poustevničiti; —ническій, ая, ое, —ничій, ья, ье poustevnický; -ая жизнь poustevnický život; —ничество poustevnictví; —ный pustý; zpustlý; -ная Арáбія Arabie pustá; -ная тишинá ticho jako na poušti; —скій klášterský; —ство *n.* poustevnictví.

пустынножúтель, я *v.* пустúнникъ.

пýстынь, и, пустúня *f.*, *dem.* пýстынька klášter o samotě, kl. poustevnický, poustenka.

пустúня *f.* pouště, pustina.

пустырь, я, *dem.* пустырёкъ, рькá prázdné n. pusté místo mezi domy.

пустúшка *f.* (prost.) nic; maličkost *v.* пустякъ; 2. čubka, která ještě neměla štěňat.

пусть *v.* пускáй.

пустѣть, о- zpustnouti.

пустякъ, я, *pl.* пустякú, óвъ hlouposti, zbytečnosti, nepatrná věc; говорúть пустякú, пустячúть mluviti hlouposti.

пýт-аница *f.* pletenice, matenice, zmatenice, zmatek; 2. zdrchané n. zmodrchané nitě; —ание *n.* matení, drchání; modrchání; —анье, и *f.* zdrchané nitě *v.* пýтаница; —ать, —ывать másti; 2. drchati, zmodrchati (n. нúтки); п.ся másti se; drchati se, modrchati se.

путевни́къ, á denník cestovní, cestopis.

путе-водúтель, я, —вóдецъ, дца, —вóждь, я průvodce, ukazovatel cesty; —водúтельница průvodkyně

na cestách; —вóдный po cestách provázející, na cestu ukazující; —вóдство *n.* provázení, ukazování cesty; —вóдствовать provázeti, cestu ukazovati.

путевóй, (ńй), áя, óe cestovní; -ńя издéржки *pl.* útraty cestovní; -óй дворъ nádraží (u železnic).

путéйскій cestovní, silniční; п. чинóвникъ úřadník při drahách.

путе-мѣ́ръ, a cestoměr *Odometer*; —счислéніе *n.* naznačení n. vytknutí dráhy mořské (pro korábv); —указáтель ruka (u silnice), cestník, ukazadlo cesty.

пýтенсъ, a železný řetěz k vytahování lan stěžňových (*v.* вáнты).

путешéств-енникъ, a poutník, pocestný, cestovník; —енница cestovnice, poutnice, pocestná; —енный cestovní, poutnický; —ie *n.* cesta, cestování, pouť; п. вокрýгъ свѣта cesta kolem světa; —ованіе *n.* cestování, putování; —ователь cestovatel; —овать cestovati, putovati; п. по южной Россіи cestovati po jižním Rusku; п. вокрýгъ свѣта cestovati kolem světa; п. къ святы́мъ мѣстáмъ putovati (do svatých míst), jíti na pouť.

пýтникъ, a pasť (na menší zvířata).

путúна *f.* cesta pomořská.

пýтлище *n.* střmen (třmen).

путó *n.* poutko (na nohy n. na ruce).

путлáнка *f.* bludiště, labyrint.

пýт-никъ, a poutník; —ница *f.* poutnice; —ный cestovní (poutnický); 2. řádný, hodný.

пýтовый k poutám se vztahující; -ая кость kosť spěnací, spěnačka.

пýты, ъ *pl. f.* pouta *pl. n.*, okovy.

путь, и (*instr.* путёмъ) *m.* cesta; дáльній п. daleká cesta; млéчный п. mléčná cesta, mléčná dráha (na nebi); занятú къ комý-либо по путú zajíti k někomu cestou, cestou se u někoho zastaviti; что въ томъ путú? co je v tom úžitku, prospěchu, smyslu; безъ путú bez rozmyslu, bez smyslu; bez úžitku; въ нёмъ путú не бýдетъ nic z něho nebude; безъ путú накáзывать bez rozumu trestati; сухúмъ путёмъ suchou cestou, po zemi; водянúмъ путёмъ po vodě; прямúмъ путёмъ přímou cestou, přímo; путёмъ емý достáлось dostal pořádně, dostal co proto.

пýхленький měkký a kulatý; -ія рýчки měkounké ručičky.

пýхлина *f.* opuchlina, spuchlina.

пýхлый opuchlý, spuchlý.

пухлáкъ, á parukářka *Parus cristatus*; 2. lýkovec *Daphne mezereum.*

пýхнуть, рас- puchnouti, opuchnouti, spuchnouti.

пухов-úкъ, á, —ичёкъ, чкá peřinka puchová n. prachová; —йнка *f.* puchovinka, pírko puchové n. prachové; —нúкъ, a pupava (Presl) *Carlina*; 2. oleandr, bobkovnice (Presl), růže bobková *Nerium Oleander.*

пухо-голóвникъ, a puchohlávek *Eriocephalus* (rstl.); —нóсный vlnonosný (o rostlinách); —нóсъ, a suchopeřník, suchopeř (, i *f.*) *Eriophorum* (rstl.); —цвѣ́тъ, a *v.* вѣнéчникъ.

пухъ, a puch, prach z peří; 2. vlna na rostlinách; разбúть въ п. непріáтеля poraziti na hlavu nepřítele.

пуццолáнъ, a pucolánka (hlinka) *Puzzolana*; *adj.* пуццолáнный, пуццолáновый.

пучегláз-ить oči bouliti, vybouliti, vypouliti; —ничать zevlovati, lelkovati; —ый s vyboulenýma očima, vyboulený; пучеглáзъ, a člověk s očima vyboulenýma.

пучёкъ, чкá, *dem* пучёчекъ, чка balík, svazek, otýpka; chumáč; п. цвѣ-

то́въ kytka květin; п. соло́мы otýpka slámy; *pl.* пучки́, о́въ bolševník sibiřský *Heracleum sibiricum*; п. медвѣ́жьи *v.* дя́гиль; *adj.* пучко́вый.
пу́ченіе *n.* nadýmání; 2. vzdýmání (vody).
пучи́на *f.* hlubina vodní, prohlubeň, propasť ve vodě; морска́я п. hlubina mořská; п. золъ množství zla; п. грѣхо́въ propasť hříchův; *adj.* пучи́нный.
пу́чить nadýmati (břicho), nafukovati; п. ледъ *v.* вспу́чить; п.ся nadmouti se.
пу́ша *f.* nejjemnější srsť na zvířecí kůži, vlnka (srovn. пухъ).
пу́шеч-ный dělový; п вы́стрѣлъ výstřel z děla; -ая пальба́ střelba z děl; —никъ, а (star.) dělostřelec; (st.) puškář.
пуш-и́нка *f.* pápeříčko; —и́стый vlnatý; s hustou srstí; —и́ть kožišinou olemovati; —и́ца *f.* suchopeř *v.* пухоно́съ.
пу́шка *f.*, *dem.* пу́шечка dělo, staroč. puška, kanon; *pl.* пу́шки děla.
пушка́рь, я dělostřelec, staroč. puškář; *adj.* пушка́рскій. [(rstl.).
пушни́къ, á smetanka *Taraxacum*
пушни́ца *f.* pleva *v.* мяки́на.
пу́шный kožišný; п. това́ръ kožišiny; -ые звѣ́ри srstnatá zvěř.
пушо́къ, шка́ pejří, pápeří (první pera u ptáků); п. на бородѣ́ pejří na bradě.
пушь, и vlna, jemná srsť; 2. kožišina.
пу́ща *f.* houšť, hustý les.
пуща́ть *v.* пуска́ть.
пу́ще *adv.*, бо́льше více; п. всего́ co nejvíce.
пу́щеная, ой, пущени́ца propuštěná (t. žena); пу́щенный puštěný.
пу́щица (star.) *v.* пу́шка.
пу́щій, ая, ее (star.) hlavní; 2. věčší.
пха́ніе *n.* pchání, píchání; пхать (пиха́ть) pcháti, píchati; пхнуть pchnouti, píchnouti.
пхино́вникъ, а podražec *Aristolochia Clematitis v.* кирказа́нъ.
пчела́ *f.* včela *Apis*; п. воро́вка vč. zlodějka; ди́кая, лѣсна́я, бортева́я п. vč. lesní, divoká.
пчели́н-ецъ, нца včelař *v.* пчелово́дъ; —ый včelí, včeličí; п. рой roj včel.
пчели́стый včelnatý.
пчёлка *f.* včelka.
пчелово́д-ецъ, дца, пчелово́дъ, а včelař; — ство *n.* včelařství.
пчело-со́ска *f.* hluchavka, hluchá kopřiva *Lamium*; — я́дъ včeložrout *v.* [кобе́цъ.
пчёлочка *f.* včelička.
пче́льникъ, а včelník, zahrada na včely; 2. medunka *Melissa*.
пче́льный *v.* пчели́ный.
пшене́цъ, нца́, пшо́нецъ, нца jilek *Lolium v.* пле́велъ.
пшени́ца *f.* pšenice *Triticum*; п. ярова́я pš. jará; п. ози́мая pš. ozimá, pš. ozimní; п. туре́цкая, пшени́чка pš. turecká, kukuřice *Zea mais*.
пшени́чный pšeničný; п. хлѣбъ pš. chleb.
пшённикъ (пшо́нникъ) jahelník, jídlo (kaše) ze pšena n. z jahel.
пшённый, пшо́нный ze pšena, jahelný; -ая крупа́ jahla.
пшено́ *n.* pšeno, proso *Panicum miliaceum*; сарачи́нское п. rejže *Oryza sativa*; со́лнцевое п., со́лнечное п. kamejka (vrabí símě menší) *Lithospermum*; болга́рское п. medynek *Sorghum*.
пы́жикъ, а mladý sob bez rohů, kolouch sobí; 2. п., пи́галица глуха́я hluchá pihalice *Charadrius gregarius*; 3. cvrček, maličký člověk.
пы́жить пу́шку dělo klínem zavříti; п.ся nadýmati se. [kulovrt.
пыжо́вникъ, а vývrtka dělostřelecká,
пыжъ, а zátka, klín do děla.

пыл-а́ніе *n.* plápolání (plamene); —а́ть (-а́ю, -а́ешь) plápolati, pláti; п. любо́вію, гнѣвомъ pl. láskou, hněvem; всѣ - а́стъ všecko plápolá v plamenech.

пыл-е́ніе *n.* prášení, popr.; —и́ть prášiti, popr.; п.ся prášiti se; —и́нка пы́листый pln prachu. [*f.* prášeček.

пы́лк-ій plápolavý; п. огóнь plápolavý n. planoucí oheň; 2. *n.* prchlý, ohnivý (člověk); —о *adv.* prchle; —ость plápolavosť; 2. prchlosť, opylováty prachový. [hnivosť.

пылъ, а plamen, žár.

пыль, и *f.* prach (na nábytku atd.); цвѣто́чная п. pel, pyl, prach květový *Pollen.* [rostlin).

пы́льникъ, а prašník *Anthera* (v květu

пыльнокры́лыя насѣко́мыя šupinokřídlí hmyzi, motyli *Lepidoptera.*

пы́льный zaprášený, poprášený.

пыльня́къ *v.* пудрѣ́ть.

пырéй, я, —никъ, пы́рникъ, а pýr, pýřavka *Agropyrum, Triticum repens*; —ный, —чатый pýrový, pýrnatý.

пырну́ть кого́ чѣмъ štouchnouti koho něčím, bodnouti; корóва -ýла рогáми kráva štouchla n. bodla rohami; пыря́ть (-я́ю, -я́ешь) štouchati, bodati; п.ся štouchati se.

пыт-а́ніе *n.* zkoušení, skoumání; 2. mučení; —а́тель mučitel; —а́ть (-а́ю, -а́ешь) что-либо zkoušeti, skoumati, zpytovati; 2. п. кого́ о чемъ ptáti se koho, tázati se; 3. п. кого́ mučiti (staroč. ptáti koho právem útrpným); п.ся (-а́юсь) zkoušeti; zk. se; пы́танный.

пы́тка *f.* mučení; пы́точный mučicí; -ая скамья́ skřipec.

пытли́вый skoumavý, pátravý, zpytovavý; zvědavý; -ость -osť.

пы́ха *f.* (star.) pýcha; быть въ пы́хахъ pyšniti se.

пыха́ть *v.* пы́шать; пыхну́ть dechnouti, oddechnouti silně; 2. vzplanouti, vyšlehnouti, vyraziti (o plamení).

пыхтѣ́й, пыхтѣ́й, я (prost.) dýchavičný člověk, sípal; пыхтѣ́ніе těžké oddychování; пыхтѣ́ть (пыхчу́, пыхти́шь) pychtiti, těžko oddychovati, supěti, supati; sípati.

пыша́ть (пышу́, пы́шишь) silně oddychovati; 2. pláti, plápolati (o plamení); п. жáромъ sálati horko ze sebe; п. гнѣвомъ, злóбою soptiti hněvem, zlobou; отъ пéчи такъ и пы́шетъ od peci to jen sálá.

пы́шка, *dem.* пы́шечка šiška, kobliha.

пы́шничать nádherně n. v přepychu žíti; -анье *n.*

пы́шно-блестя́щій, ая, ее jasně se blyštící; —воло́сый hustovlasý; —гри́вый hustohřívý; —зда́нный градъ pyšně n. nádherně stavěné město; —сіяющій, ая, ее jasněleský.

пы́шность, и pyšnosť, přepych; пы́шный pyšný; v přepychu.

пы́щить (-у, -ишь) nadýmati; п.ся nadýmati se. [chy) chlastounka.

пьедеста́лъ, а podstavek (sloupu, so-

пьянёхонекъ, нька, нько na mol opilý.

пьяни́ца *m. et f.* ochlasta *m. et f.*; chlastoun, opilec *m.*; chlastounka.

пья́ничникъ, а pěnišník (Presl), růžovník *Rhododendron v.* кашка́ра.

пья́нство *n.* opilství; chlast; переда́ться пья́нству oddati se opilství, chlastu; —вать opíjeti se, chlastu se oddávati.

пьянчи́вый opilství oddaný.

пья́ный opilý; 2. opojný (п. медъ).

пьянѣть, о- opiti se.

пьяню́га, пьяню́жка *m. et f. v.* пьяни́ца.

пѣва́ть zpívati.

пѣвéцъ, вца́ pěvec, zpěvák.

пѣвни́ца *f.* pěvkyně, zpěvkyně.

пѣвни́ца *f.* (crk.) lyra, harfa.

пѣву́нъ, а zpěvák náruživý; пѣву́нья *f.* zpěvačka.
пѣву́честь, и zpěvnosť (tonů).
пѣвч-ескій, ая, ое pěvecký; п. хоръ sbor pěvecký; —еская *f.* zpěvecká síň, zpěvnice; —ій, ая, ее zpěvný, zpěvavý; -ія пти́цы zpěvaví ptáci, zpěvci; —ій *subst. m.* zpěvák, zpěvec; придво́рный п. dvorský zpěvák.
пѣга́нка *f.* strakatá kachna *v.* карга́ль.
пѣгій, ая, ое strakatý; -ая ло́шадь straka, strakoš, strakoun (kůň strakatý). [srsti.
пѣжин-а, *dem.* —ка *f.* skvrna na bílé
пѣн-а *f.* pěna; —истый pěnitý, zpěněný; —ить (-ю, -ишь) pěniti; вс-zpěniti; п.ся pěniti se.
пѣніе *n.* pění, zpívání; zpěv.
пѣнка, *dem.* пѣночка *f.* škraloupek (na tekutině); 2. морска́я п. mořská pěna, pěnka, pěnek; 3. п. pěnice (pták); *adj.* пѣнковый. [řalka.
пѣнникъ, а, пѣнное вино́ čištěná ko-
пѣнность pěnivosť; пѣнный pěnivý.
пѣнязь, я (crk.) peníz.
пѣсельникъ, а zpěvák (ve sboru, v němž se zpívají písně národní).
пѣсен-никъ, а zpěvák; písničkář; 2. zpěvník (kniha zpěvů); —ница zpěvačka, písničkářka; —ный zpěvní; -ная кни́га zpěvník.
пѣсница *f.* (crk.) *v.* псалти́рь.
пѣсно-пи́сецъ, сца skladatel písní duchovních; —пѣвецъ, вца lyrický básník; 2. žalmista; —пѣніе *n.* lyrické básnictví; п., —сло́віе *n.* chvalozpěv.
пѣснь, и *f.* píseň; п.пѣсней (Саломо́на) píseň písní, píseň Šalomounova.
пѣсня *f.* píseň; (*dem.* пѣсенка písnička); наро́дная п. národní píseň; ста́рая п., всё та же п. stará písnička, pořád ta samá písnička.
пѣстов-аніе *n.* pěstování (dětí); —ать pěstovati (děti).
пѣстунъ, а pěstoun, (opatrovník a vychovatel dětí); пѣсту́нья *f.*, пѣстунница pěstounka; пѣстунство *n.* pěstounství.
пѣтель, тля (crk.) *v.* пѣту́хъ.
пѣтлоглаше́ніе *n.* kokrhání kohouta.
пѣту́хъ, а́, *dem.* пѣтушёкъ, шка́ kohout; инде́йскій п. krocan, ťopan; маджа́рскій п. bažant; п. поётъ kohout kokrhá.
пѣтуши́ться kohoutiti se.
пѣту́шій, ья, ье kohoutí; п. гре́бень k. hřeben; п. гребешо́къ k. hřebínek; (rst.) kokrhel *v.* клопе́цъ, пѣту́шникъ; -ьа голо́вки *v.* крапи́ва.
пѣту́шникъ, а kokrhel *Rhinanthus crista galli.*
пѣтушо́къ, шка́ kohoutek; морско́й п. *v.* турухта́нъ; ка́менный п. skalní kohout *Manakin, Pipra rupicola*; 2. k. na střeše; 3. *pl.* пѣтушки́, о́въ střevičník *Cypripedium v.* башма́нка.
пѣть (пою́, поёшь, поётъ) pěti, zpívati; kokrhati (o kohoutu); п. обѣ́дню zpívati mši; п. одну́ и ту же пѣсню zpívati jednu a tutéž píseň; такъ поётся tak se zpívá.
пѣхо́т-а *f.* pěchota (vojsko); —ный полкъ pěší pluk; п. солда́тъ, пѣхоти́нецъ, нца pěší voják, pěšák.
пѣше-хо́децъ, дца, —хо́дъ, а, (—ше́ственникъ, а) pěšák, pěší *m.* (*subst.*); —хо́дная доро́га, —хо́дня *f.* pěšinka; —хо́дка (—ше́ственница) *f.* která chodí pěšky; —хо́дство *n.*, —хожде́ніе *n.*, —ше́ствіе pěší chůze.
пѣще́цъ, шца́ pěšec, pěšák, pěší voják.
пѣшечка *f.* kámen (ve hře v dámu).
пѣше́чкомъ *adv.* pěšky *v.* пѣшко́мъ.
пѣшій, ая, ее pěší.
пѣшка *f.* píšek, pěšák (ve hře šachovní n. v dámě); 2. ničema-člověk; п. математи́ческая hádanka, úloha; точи́ть пѣшки nesmysl plesti.

пѣшкóмъ *adv.* пѣшку; ходúть п. пѣшку choditi. [senka].
пядéница *f.* píďalka *Geometra* (houpядéнь, и, пядь, и *f.*, пядá, и *f.* (star.) píď; мѣрять пядéнью pídí měřiti; пядéнный *adj.* píďový.
пáдница *f.* míra na píď.
пáленіе *n.* napínání.
пáлить (-ю, -ишь), рас- napnouti, napínati, rozpínati; п. глазá bouliti oči; п.ся napínati se.
пáло *n.*, *pl.* пáлы, ъ napinadlo, rám k napínání.
пáльцы, евъ *pl. m.* rámec k vyšívání.
пáсликъ, а psí víno, lilek *v.* послѣнъ.
пáстать pěstí bíti, pěstovati.
пясть, и пѣсть; *adj.* пáстный.
пятá, *dem.* пáтка, пáточка pata (u nohy); p. u sloupu; ходúть за кѣмъ по пятáмъ choditi v patách za někým.
пятáкъ, á, *dem.* пятачёкъ, чкá pěták, pětník (5 kopejek); *adj.* пятáчный.
пятерúкъ, á paterky (5 svíček na libru); 2. šňůra n. nitka pětipramená; 3. váha pěti liber, pětiliberka; 4. trám pět sáhů dlouhý a pět verškú v průměru.
пятерúца *f.* (crk.) pětka, patero; пятерúцею *adv.* (*num.*) pětkrát; пятерúчный pateronásobný. [kartách).
пятёрка *f.*, *dem.* пятёрочка pětka (v
пятернóй (-йй), áя, óe z patera věcí složený; п. нóжичекъ nožíček o pěti želízkách.
пятеро *num.* patero.
пяти-вéрстный, ая, ое na pět verst; —влáстіе *n.* pětivláda *Pentarchat*; —глáвый pětihlavý; 2. o pěti báních (kostel); —грáнникъ, а pětihraník *Pentaëder*; —грáнный pětihranný; —грúвенный za padesát kopejek; —десятилѣтіе *n.* padesátiletí; —десятилѣтній, яя, ее padesátiletý; —десáтница *f.* svátek seslání ducha svatého; недѣля -цы týden svatodušní; —десáтый padesátý; —днéвный pětidenní; —жённый (bot.) pětižený; —жéнство *n.* pětiženstvo *Pentagynia*; —зýбецъ, бца pětizub; —зýбчатый pětizubý; —книжіе *n.* pětikníží, patero knih Mojžíšových *Pentateuch*; —копéечникъ, а pětikopeječník (peníz); —копéечный pětikopeječný, za pět kopejek; —крáтный pětkrátný; —лúстникъ, а pětilístek, pětiprstka, mochna *Potentilla*.
пятúльна *f.* padesát hrstí lenu.
пяти-лѣтіе *n.* pětiletí; —лѣтній, яя, ее pětiletý; —мýжіе, —мýжество pětimužstvo *Pentandria* (bot.); —мýжній, яя, ее pětimužný (bot.); —мѣсячный pětiměsíčný.
пятúк-а *f.* pětina; 2. (star.) pátá část města Novgorodu; —цъ, ица obyvatel páté části Novgorodu; —ка *f.* příze z pěti pramenů.
пяти-палочникъ *v.* пятилúстникъ; —пéрстный pětiprstý; -ая трава *v.* пятилúстникъ; —процéнтный pětiprocentní; —рублёвый za pět rublů; —стóпный (стихъ) pětistopý (verš); —струнный pětistrunný; —тúсячный pětitisící.
пятúть (пáчу, пятишь), пáчивать odstrčiti (zpětiti); п.ся couvati, ustupovati (o koních); straniti se; slovo své odvolati.
пяти-угóльникъ, а pětiúhelník *Pentagon*; —угóльный pětiúhelný; —фунтóвикъ, а pětiliberka (váha); —фунтóвый pětiliberní.
пáтка *f.* pata (u nohy a na punčoše).
пятнáдцать *num.* patnáct, -e (*gen.* i), пятнáдцатый patnáctý; пятнадцатикопéечный patnáctikopejkový.
пятнáльщикъ, а znamenatel koní.
пятнáніе *n.* skvrnění; 2. znamenání n. kolkování koní; пятнáть (-áю, -áешь)

skvrniti; 2. znamenati n. kolkovati koně; пятни́ть *v.* клеймить.

пя́тни-ца *f.* pátek; Вели́кая п., стра́стная п. velký pátek; —чать v pátek se postiti; —чный pátkový.

пятно́ *n.*, *dem.* пя́тнышко znamení; skvrna; роди́мое п. znamení (od narození). [pátek *v.* пя́тница.

пя́токъ, тка́ пět kusů něčeho; 2. (star.)

пя́точка *f.* patička (na punčoše) *v.* пята́, пя́тка.

пя́тый, ая, ое pátý; въ пя́томъ часу́ po čtvrté hodině; изъ пя́таго въ деся́тое páté přes deváté; сего́дня -ое число́ dnes je pátého (t. dne v měsíci); п. наде́сять patnáctý *v.* пятна́дцатый.

пять *num.* pět; пятью *num.* pě́tkrát; пятью́ пять два́дцать пять pětkrát pět je dvacet pět.

пятьдеся́тъ *num.* padesát; пятидеся́тый padesátý.

пятьсо́тъ *num.* pět set; пятисо́тый pětistý.

пя́ченіе *n.* strkání nazpět, odstrkování.

Р

р (ры, эръ) sedmnácté písmeno v ruské azbuce; co číslo značí v kyrilici 100.

раба́, ы́ *f.* otrokyně (raba).

раба́й, ія, ie (crk.) *v.* ра́бскій.

рабо́лѣп-ie *n.*, —ность, —ство *n.* otrocký mrav, otroctví; —ный otrocký (ve svém chování); —ствователь otrocká duše, podlezač, patolízal; —ствовательница *f.*; —ствовать otrocky si počínati, podlízati,

рабо́т-а *f.* práce; 2. (crk.) otroctví; —аніе *n.* pracování; —ать, —ывать pracovati; р. кому́ otrocky sloužiti, pacholčiti komu; —ливый pracovitý; —никъ pracovník; —ница pracovnice; —ничій, ья, ье *adj.* pracovnický; —ный pracovní *v.* ра́бочій.

работя́щій, ая, ее pracovitý *v.* рабо́тливый.

ра́бочій, ая, ее pracovní, pracovný; р. день pr. den; -ая ло́шадь pr. kůň; р. домъ robotárna, pracovna (káznice).

ра́б-скій otrocký (rabský); —ски *adv.* otrocky; —ствовать otrocky žíti *v.* рабольпствовать.

рабъ, а otrok (rab); р. грѣха otrok hříchu; р. бо́жій sluha Páně.

раб́ыня *f.* otrokyně; раб́ьничъ, а syn otrokyně.

ра́ввинъ, а (равви́нъ) rabín; -нскій rabínský; раввини́стъ, а rabinista.

ра́вдуга *f.* jircha *v.* и́рха; ра́вдужный jirchový.

равелѝнъ, а předhrabí *Ravelin.*

равендю́къ, а hrubá plachtovina (*Rahentuch*); *adj.* равендю́чный.

ра́венство *n.* rovnost.

равне́ніе *n.* rovnání.

равнёхонько, равнёшенько *adv.* zcela rovně, rovnince.

равни́на *f.* (ра́вень, и *f.* crk.) rovina.

равно́ *adv.* rovně; для меня́ всё р. mně je všecko jedno.

равно-а́нгельный rovný andělům; —апо́стольный (св. князь Владиміръ) apoštolům rovný (kníže sv. Vladimír); —бе́дренный trojúhelník, stejnoramenný n. stejnoramený trojúhelník, stejnoramenník; —бо́кій, —бо́чный rovnostranný, stejnostranný (trojúhelník); —ви́дный stejné podoby; —возрастный stejného vzrůstu; —вре́менность současnost; —вѣсіе *n.* rovnováha; сохраня́ть р. zachovávati rovnováhu; —вѣсно *adv.* v

rovnováze; —вѣсный rovnovážný; —дéникъ, —дéнственникъ rovník *Aequator*; —дéнственный rovnodenný; —дéнствіе *n.* rovnodennost *Aequinoctium*; —дýшіе *n.* lhostejnost; —дýшно *adv.* lhostejně; —дýшный lhostejný: —дѣйствующій, ая, ее, —дѣтельный stejně působící n. účinkující; —знáчащій, —значúтельный rovnoznačný; —именный rovnojmenný, stejnojmenný; —лѣтіе *n.*, —лѣтность stejnověkost, stejnost n. rovnost let; —лѣтный stejnověký, rovnoletý; —мóщіе *n.*, —мóщность rovnomocnost; stejnomocnost; —мóщный rovnomocný, stejnomocný; —мѣрно *adv.* rovnou měrou, touž měrou, rovněž; —мѣрность rovnoměrnost, stejnost; —мѣрный rovnoměrný, stejný; —нóщіе *n.* rovnosť noci se dnem *Aequinoctium v.* равноде́нствіе; —нóщный rovnodenný; —обрáзіе *n.*, —обрáзность stejnotvárnost; —обрáзный stejnotvárný; —отстоя́щій, ая, ее stejně n. rovně vzdálený; — сúліе *n.*, —сúльный *v.* равномóщіе, равномóщный; —сторóнній, яя, ее stejnostranný (trojúhelník); —стоя́ніе *n.* (astr.) stejné postavení.

рáвность, и, равнотá rovnosť.

равно-угóльный rovnoúhelný; —цéнно *adv.*, —цéнный *adj.* rovně n. stejné ceny; —чáстіе *n.* rovnosť částek; —чáстный rovnočástný; —чúсленный rovnočíslný; —члéнный rovnočlený.

рáвный rovný; имъ рáвныхъ нѣтъ jim není rovných, jim není rovno.

равня́ло *n.* rovnadlo, krokvice.

равня́ніе *n.* rovnání.

равня́ть rovnati; р.ся съ кѣмъ rovnati se s někým; (o vojácích) rovnati se, řaditi se.

рагýлька, рагýльникъ, а, чилíмъ водяно́й kotvice splývavá *Trapa natans* (rstl.).

радёхонекъ, радёшенекъ, нька, нько *adj.* velmi rád.

рáди *praep. c. gen.* pro; р. Бóга pro boha! рáди тебя́ pro tebe, tobě k vůli; проси́ть Христá р. prositi boží almužny; чегó р., того́ р. protož; чегó р. прочéж. [pilný.

радúв-ость pílе; péče; —ый pečlivý,

радикáлъ, а (math.) radikál, veličina kořene, v. kořenová, v. odmocněná; 2. kořenítko, odmocnítko, znamínko odmocnění (√); 3. radikál (v chem.); 4. p. radikalista (polit.); радикáльный radikální.

рáдиксъ, а (math.) kořen *Radix*.

радúсъ, а, радúска *f.* řetkvička *Radiess*.

радіомéтръ, а *Radiometer v.* лучемéръ.

рáдіусъ, а poloměr *Radius* (math.).

рáдов-аніе *n.* radování; —ать, об- кого́ чѣмъ obradovati někoho něčím; р.ся чему́ radovati se něčemu, r. se z- čeho; рáдуйся! raduj se.

рáдоница *f.* úterý po Quasimodo, kde na hřbitově nad hroby zemřelých příbuzných pějí radostné zpěvy vzkříšení.

рáдост-но *adv.* radostně; —ный radostný; -ое извѣстіе radostná zpráva.

рáдость, и radosť; съ рáдостію s radostí; онъ внѣ себя́ отъ рáдости on je radostí bez sebe; рáдость ты моя́! ty mé potěšení! Три Рáдости svatá rodina; р. сердéчная *Borrago v.* огурéчникъ; *pl.* рáдощи, ей (crk.) radošči (staroč.).

рáдуга *f.* duha (na nebi); глазна́я р. duhovka *v.* раёкъ.

рáдуж-никъ, а duhovec, duhový kámen, labradorec; 2. pyskoun *Julcus*, *Labrus* (ryba); —ность doužkování; —ный duhový; duhovitý; -ыя цвѣта́ barvy duhové; -ый ка́мень *v.* рáдуж-

никъ; -ая перепóнка, ободóчка duhovka *v.* раёкъ.

рáдун-ецъ, нца, —ица *f. v.* рáдоница.

радýм-ie *n.*, —ство *n.* dobrosrdečnosť, dobromyslnosť; ochotnosť; —ный dobrosrdečný, dobromyslný.

рáдъ, а, о rád, a, o; я весьмá р., что могý э́то для васъ сдѣлать jsem (tomu) velmi rád, že to mohu pro vás udělati; онъ былъ р. гóстю byl rád hostu, byl rád, že host přišel.

радѣніе *n.* staráni-se, péče.

радѣтель, я (радѣльщикъ, а) starostlivý, přičinlivý člověk; —ница (радѣльщица) *f.* starostlivá, pečlivá ženština; —ный (-но *adv.*) starostlivý, pečlivý.

радѣть (-ѣю, -ѣешь), по- o чёмъ кому starati se, pečovati o něco.

раёкъ, йкá kukátko (pro děti); 2. duhovka v oku *Iris*; 3. přínebí, přístropí (nebe, ráj), galerie v divadle.

рождáница *f.* (star.) sudička, která určí osud novorozenému dítěti.

рождáть (prost. ражáть) rodívati *v.* родúть. [tělnatý.

рáжесть, и tělnatosť; рáжій, ая, ее

раз-бáливаться *v.* разболѣться; —бáлтывать *v.* разболтáть; —бивáніе *n.* rozbíjení; —бивáть rozbíjeti *v.* разбúть; —бúвка *f.* rozbíjení; продавáть въ —бúвку prodávati v malém, podrobnu, v kusech; спрáшивать въ —бúвку vyptávati se přeskáčkou, na přeskáčku; —бивнóй (-ы́й), áя, óe, —бúвочный co se může rozebrati n. děliti; —бúвчивый co se může rozbiti, křehký; -ость -ost; -ая мукá krátká mouka (která těžko se hněte dohromady).

разбир-áніе *n.* rozbírání; probírání; 2. vyšetřování, zpytování; —áтель, я, —áтельница *f.* kdo něco probírá, vyšetřuje, zpytuje; —áть rozbírati; p. по частя́мъ r. po částkách, po kousku; 2. p. probírati, skoumati, pátrati, vyšetřovati; дѣло ещё —áется судóмъ věc ještě se vyšetřuje u soudu *v.* разобрáть.

раз-бúтіе *n.* rozbití; —битнóй (ы́й), áя, óe (р. пáрень) čilý, bystrý (hoch); —бúть что-либо (р. стекло́) rozbiti něco; р. кого́ въ кровь okrvaviti někoho, někomu do krve natlouci; р. себѣ гóлову rozbiti si hlavu; р. непрія́теля на́ голову poraziti nepřítele na hlavu; р. кого́ въ словáхъ poraziti někoho v slovích t. řečí; 2. р. лáгерь, р. обóзъ rozbiti ležení, r. tábor; —блажúться rozdivočiti se; zarputiti se (o dětech, opilcích atd.); —богатѣть zbohatnouti; —бодрúться dodati si smělosti n. odvahy.

разбóй, óя, *m.* loupežnictví (veřejné), loupež; —никъ, a zbojník, loupežník; морскóй р. mořský l.; —ница *f.* loupežnice; —ничанье *n.* loupežení; —ничать loupežiti; —ничскій, ая, ое, —ничій, ья, ье loupežnický; —ничья ша́йка banda n. rota loupežnická; —ничество loupežnictví; —ство *n.* loupež (na silnicích); разбóище *n.* peleš n. skrýš loupežnická.

раз-болтáть rozmíchati; 2. rozkřičeti; vytlachati, vyžvatlati něco; —болѣться rozboleti se; (голова́ —болѣлась).

разбóр-ка *f.* rozbírání; —ный co se dá rozebrati; rozborný, skladací; -ая кровáть skladací postel; —чивость soudnosť; —чивый soudný; rozvážlivý (р. судья); 2. р. выборáчный; онъ не —чивъ въ кýшаньяхъ on si nevybírá v jídle, není vyběračný; —щикъ, а rozvrhovatel, rozdělovač zboží; разбóръ, а rozebírání, rozbor; 2. druh zboží; 3. odbyt zboží, prodej; грамматúческій р. rozbor mluvnický; безъ разбóру bez rozdílu;

bez rozmyslu; выбирáй съ разбóромъ vol s rozmyslem; придти въ церкóвь къ шáпочному разбóру přijíti svlíkati pana pátera (t. přijíti pozdě do kostela).

раз-ботѣлый vytylý, roztylý; —ботѣть vytyti, roztyti; —бранúть кого vyhubovati někomu; —брáсывать rozhazovati *v.* разбросáть, разбросúть; —брáтаться съ кѣмъ rozkmotřiti se s někým; —брестúся rozběhnouti se (o ovcích); —бродúться, —брáживаться začíti kvasiti (o pivu); 2. začíti chodit po nemoci; —бродъ rozběhnutí; всѣ людú въ —бродѣ všickni se rozběhli; —бросáние *n.* rozházení; —бросáть, —брóсить rozháze ti, rozhoditi; его вéщи —брóсаны jeho věci jsou rozházeny; —брúзгать, —брúзгивать rozstříkati; —брúзнуть rozstříknouti; p.ся r. se; —будúть, —бужáть, —буждáть, —бýживать koho zbuditi, probuditi někoho; —бужденúе, —бужéние probuzení; —бурáвчикъ, a malý nebozez (na kovy); —бухáть, —бýхнуть naběhnouti n. př. vodou; дверú —бýхли dveře naběhly; —бѣгáться, —бѣжáться rozběhnouti se, rozbíhati se (na všecky strany); 2. r. se (dáti se do běhu); —бѣгъ, -а rozběhnutí, rozběh; съ —бѣгу v běhu; —валéние *n.* rozvalení; —вáлина *f.*, *pl.* —вáлины rozvaliny; —вáлистый široký (o saních); —валúть, —вáливать rozvaliti, rozbořiti, rozházeti; p.ся rozvaliti se, rozbořiti se; —вáлка (сѣна) rozhazování sena; —вáлъ, а zahnutý kraj u nádoby; 2. mimochod u koní; 3. (horn.) důl povrchní, šachta denní (Vys.); 4. tlačenice (lidí), shon; —варúть, —вáривать rozvařiti, provařiti; uvařiti; p.ся . . . se; —вáрка *f.*, —варéние *n.* —вáръ, а *m.* rozvaření, uvaření, provaření; —варнóй (-нúй), áя, óе uvařený, provařený; —ведéнецъ, нца rozvedený se ženou; —ведéние *n.* rozvedení; 2. rozebrání, rozundání (mostu); 3. pěstování, chování, rozmnožování; p. скотá chov dobytka; p. пчёлъ chov včel; p. дерéвъ sázení stromů; p. винограда vinařství; p. табакý rostění n. sázení tabáku; p. парóвъ dělání páry (v parním stroj); —ведёнка *f.* rozvedená s mužem; —вéдриться, —вéдриваться vyjasniti se (o nebi); —везéние *n.* rozvežení; —везтú, —вéзть, —возúть rozvezti, rozvážeti; —вергáть rozházeti; —вéргнуть rozhoditi; —вередúть, —вереживать vřed otevříti n. prodíti; —верзáние *n.* otvírání; —верзáть, —вéрзти (crk) rozevříti, otevříti; —вéрзтие (—вéрстие) *n.* rozevření, otevření; otvor; —вернýть, —вёртывать rozbaliti, rozmotati; 2. rozevříti, otevříti (knihu, psaní); p.ся otevříti se (o poupatech), rozviti se (o květinách atd.); rozvinouti se, vyvinouti se (o duševních vlastnostech); —вертѣть, —вéрчивать rozvrtati; p.ся ošoustati se (častým otáčením); —веселúть, —веселя́ть rozveseliti; p.ся r. se; —вестú, —вéсть rozvesti; p. мýжа съ женóю rozvesti muže se ženou; (онá —ведена́ съ мýжемъ); p. солдáтъ по домáмъ r. vojáky po domích; p. споръ urovnati spor; p. ссóрящихся rozvesti n. roztrhnouti vadící-se spolu; p. спиртъ водóю zředíti líh vodou; p. снѣгъ, лёдъ rozpustiti sníh, led; p. домáшнихъ птицъ chovati domácí ptáky; p. дерéвья въ садý sázeti stromy; *v.* разводúть; —вивáние *n.*, —вúвка *f.* rozvíjení; —вивáть, —вúть (разовью) rozvíjeti, rozviti; p.ся r. se; —виз-

жáться rozvřeštěti se; —ви́ливать, —виля́ть rozehnouti, rozchýliti; —ви́лина, —ви́линка *f.* rozsocha (razsocha); —ви́листый rozsochatý; —винти́ть, —ви́нчивать rozšroubovati, odšroubovati; вирáться, разоврáться dáti se do tlachání, do žvanění; —ви́тіе *n.* rozvití, rozvoj; rozkvět; —ви́ть (разовью́) *v.* развивáть; —влечéніе *n.* rozvlečení; 2. vyražení; —влéчь, —влекáть rozvléci; 2. vyrážeti někoho; р.ся rozvléci se; 2. vyrážeti se; —води́ть мостъ rozebrati most; р. землю́ rozdělovati zemi n. půdu (lidem); р. зу́бья у пилы́ brousiti zuby u pily *v.* развести́.

развóд-ка *f.* chov, rozmnožování (dobytka, rostlin); 2. *v.* разведёнка; 3. nástroj (pilník) na broušení zubův u pily; —ная *f.* žaloba k (o) rozvedení manželství, ž. rozvodná; 2. list rozvodný, jímž se manželství rozvádí; —чикъ, a rozdělovač; 2. rozmnožovatel; —чица *f.*; -ка развóдъ, a rozdělení; 2. rozvedení, rozvod (manželův); 3. paráda vojenská; *pl.* развóды rozvody (v kresbě), květiny a lupení (co okrasy).

раз-вози́ть rozvážeti; р.ся rozdováděti se *v.* развезти́; —вóзка *f.*, —вóзъ, a rozvážení; —вóзный co možno rozvážeti (-ые товáры); —волочи́ть, —волáкивать, —волóчь rozvleci, rozvláčeti, roztahati; —вопи́ться rozúpěti se, rozplakati se; —воровáть, —ворóвывать rozkrásti; —вороти́ть, —ворáчивать rozvrátiti, rozbořiti, rozházeti; —вороши́ть, —ворáшивать rozházeti; —врати́тель hubitel, kazitel (mravů), mravokazec; -ница *f.*; —врати́тельный záhubný; mravokazný; —врати́ть *v.* развращáть.

развр́ат-никъ, a prostopášník; —ница *f.* prostopášnice; —ничать prostopášně žíti; —но *adv.* prostopášně; —ность prostopášnosť; —ный prostopášný; záhubný.

раз-врáтъ, a prostopášnosť, zkáza n. záhuba mravů; —вращáть k prostopášnosti ponoukati; 2. bludným učením pokaziti; р.ся kaziti se; —вращéніе *n.*, —вращéнность zkaženosť; —вью́чить sundati břemeno se soumara.

рáзвѣ *adv.* což, snad; р. онъ не придётъ? což snad on nepřijde? р. онъ не хóчетъ? což on snad nechce; р. умрý leč umru, leč, že bych umřel.

раз-вѣвáть, —вѣ́ять rozvívati, rozváti, rozfoukati; 2. rozptýliti, rozehnati; —вѣ́дать, —вѣ́дывать о чёмъ vyzvídati; р.ся съ кѣмъ smlouvati se, umlouvati se s někým; —вѣ́дка *f.* vyzvídání; —вѣ́дочный výzvědný; —вѣнчáть, —вѣ́нчивать trůnu zbaviti, s trůnu svrhnouti; —вѣ́систый větevnatý, košatý (strom); —вѣ́сить, —вѣ́шивать rozvážiti, odvážiti po kousku na váze; 2. rozložiti větve (o stromu); р. у́ши napnouti uši t. poslouchati; —вѣ́съ, a odvážení (na váze); 2. drobný prodej; —вѣ́сы, овъ *pl. m.* závaží jisté váhy; —вѣтвéніе rozvětvení (žil); —вѣ́шать (карти́ны по стѣнáмъ) rozvěšeti (obrazy po stěnách); —вязáть, —вя́зывать rozvázati, rozvazovati; 2. р. когó zprostiti n. zbaviti někoho závazku; р.ся rozvázati se; —вя́зка *f.*, —вязáніе *n.* rozvázání; —вя́зность nenucenosť (v chování); —вя́зный nenucený; —гадáть, —гáдывать uhodnouti, uhádnouti; —гáданный; —гáдка *f.* uhodnutí; —гáнивать rozhánívati *v.* разгоня́ть; —гáръ, a největší rozžžavení, největší žar; —гибáть, разогну́ть ohýbáním narovnati; р.

кнйгу rozevříti knihu; —гибно́й, а́я, о́е ohybací; —ги́бъ, а ohnuté n. za hnuté místo; —гильда́й, я klátil, kdo sebou klátí v chůzi; —гильда́ить klátiti se n. kývati se v chůzi; —глаго́ланіе, —глаго́ліе, —глаго́льствованіе *n.* rozprávění n. rozmlouvání s někým, rozmluva; —глаго́льствовать rozmlouvati s někým; —гла́дить, —гла́живать rozhladiti, uhl., vyhl.; —гла́женіе, —гла́живаніе *n.* vyhlazení, vyhlazování; —гласи́ть, —глашáть rozhlásiti; p.ся r. se; —гла́сіе *n.* nesouhlas, nelibozvuk; —гла́ска *f.* rozhlášení; пусти́ть въ —гла́ску pustiti hlas, roznesti pověst; —глашáтель rozhlašovatel; -ница *f.*; —глашéніе *n.* rozhlášení; —гля́дывать, —гляде́ть prohlížeti si něco, prohlídnouti si; —гнои́ть, —гнáивать rozhnojiti (ránu); zjitřiti; —гну́ть *v.* разгибáть; —гнéвать, —гнéвлять rozhněvati; p.ся r. se; —гнéздиться, —гнéзживаться rozhnízditi se; —говáривать съ кѣмъ rozmlouvati s někým; 2. p., —говори́ть кого rozmluviti někomu něco (aby toho nedělal); —говори́ться rozhovořiti se.

разговóр-ный язы́къ jazyk rozmluvný; —чивый povídavý, mluvný; —щикъ, а *m.*, —щица *f.* mluvka *m. et f.*; разговóръ, а rozmluva, rozprávka; *pl.* -ы rozmluvy.

разговѣнье (розговѣнье) *n.* první jedení masa po postě; разговѣться, разговля́ться, разгáвливаться po postě opět jísti maso.

разгóн-истый daleko od sebe položený (písmo a řádky); —ка *f.* rozhánění; —ный poselací, na posílky; p. мóлотъ rozklepavač (kladivo); -ые лóшади poštovské koně; разгóнъ, а rozehnání, rozhánění; 2. rozeslání poštovských koní; всѣ лóшади въ разгóнѣ všecky koně jsou rozeslány; 3. p. vzdálenosť písma (typogr.); 4. vložený n. přinastavený kousek, vkladek, nástavek.

раз-горáться, —горѣться rozhořeti se; roznítiti se, zanítiti se, zapáliti se; —горди́ться zhrdnouti, zpyšněti; —горевáться roztruchliti se, hoři se oddati; —городи́ть, —гора́живать přehraditi, příhrádkovati, příhrádek nadělati; 2. příhrady strhnouti; —горóдка *f.* příhrada, přihrádka; —горячéніе *n.* rozehřání; 2. rozhořčení; —горячи́ть, —горячáть (кровь) rozehřáti, rozhřívati (krev); 2. rozhořčiti, dopáliti někoho; p.ся rozhořčiti se; —гости́ться rozhostiti se u někoho; —грáбить, —грабля́ть rozchytati, rozhrabati (loupež); —грáбленный *adj.*; —грабле́ніе *n.* rozchytání, rozhrabání; —граніе *n.* rozhranění, vytknutí hranic; —грани́чить, —граничивать rozhraniti, rozhraničiti, hranice n. meze vytknouti; —гребáть, —гре́сть rozhrabati (zrní, seno atd.); —гребéный *adj.*; —гребéніе *n.* rozhrabání; —гремéться dlouho hřmíti; —громи́ть, —громля́ть rozbiti střelbou z děl, rozstříleti; ztroskotati; zpustošiti; —громлéніе *n.*, —гро́мъ, а ztroskotání; zpustošení; 2. —гро́мъ, а nepořádek (při stěhování); —грузи́ть, —гружáть složiti, skládati (zboží n. náklad z korábu atd.); —гру́зка *f.*, —гружéніе *n.* skládání (nákladu z korábu); —гру́зное су́дно loď skladní, skladací; —грусти́ться rozžalostiti se, roztruchliti se; —грызéніе *n.* rozkousnutí; rozlousknutí (ořechu); —грызть, —грызáть rozhrýzti; p. орѣхъ rozlouskati, -sknouti; —гу́ливать procházeti se; p., —гу-

лáть (p. сонъ) procházkou zahánětі (spaní); p.ся hodně se procházeti, vyprocházeti se; 2. rozveseliti se, rozjařiti se; на небѣ —гýливается nebe se jasní; —гýлка *f.* procházka; —гýлъ, a veselí, veselosť; оний въ —гýлѣ jsou hodně veselí; 2. p., a, —гýльный пáрень veselík, veselý hoch; hejřil *v.* гуляка; —гýльная жéнщина prostopášná ženština.

раздав-áніе *n.* rozdávání; —áтель, я, —дáтчикъ, a rozdavač, rozdavatel; —áтельница rozdavatelka; —áть rozdávati; раздáть rozdati; p.ся roztahovati se, rozšiřovati se; 2. ozývati se; rozléhati se (o zvuku); рáдостные клúки раздаются въ вóздухѣ radostné výkřiky ozývají se v povětří; раздáлся звонъ колоколóвъ zavzněl zvuk zvonův; громъ раздавáлся hrom se ozýval.

раз-давúть, —дáвливать rozmačkati; rozšlápnouti; его —давúли каретою jeho přejeli kočárem; —дарúть, —дáривать rozdati dary, podělіti dary; —дáточный na rozdání; -ыя дéньги peníze na rozdanou, na rozdělenou; -ая книга kniha výdejů; —дáтчикъ, a rozdavač, rozdělovač; -чица *f.*; —дáча *f.* rozdání, rozdávání, rozdělování; 2. výdej; —двúгать, —двúгивать, —двúнуть rozundati; 2. rozehnati; —двúгать rozhýbati, rozviklati; —двúжка *f.* rozundání; —движнóй (-úй, áя, óe) rozundavací, vyndavací; —двоéніе *n.*, —двóйка *f.*, —двóй, я *m.* rozdvojení; —двóить, —двáивать rozdvojiti; —дёрганіе *n.* roztrhání; rozškubání; —дёргать, —дёргивать roztrhati, rozškubati; —дёрнуть, —дёргивать rozhrnouti (záclony u postele atd.); p.ся r. se; —дирáніе *n.* rozdírání; —дирáть, разодрáть, раздрáть rozdírati, rozedrati.

раздобáр-иваніе *n.* tlachání; —ивать tlachati; —ы, овъ (prost.) *pl. m.* tlachy.

раз-дóбрить k dobru náchylným učiniti; p.ся štědrým se státi; —дóліе *n.* široké údolí; —дóлье *n.* pohodlné n. rozkošné živobytí.

раздóр-ить v různici žíti, různice dělati; —ный různic milovný; раздóръ, а (съ кѣмъ) různice (s někým); (мы теперь съ нимъ въ раздорѣ).

раздосáдовать rozzlobiti, rozlítiti; p.ся r. se.

раздраж-éніе *n.* rozdráždění; —úть, —áть rozdrážditi (libě i nelibě); —úмый dráždivý; -ость -osť.

раз-дразнúть, —дрáзнивать, —дражнúть *v.* раздражúть; —дрáніе *n.* rozedrání; —дрáнный rozedraný; —дрáть rozedrati *v.* раздирáть; —дробúтельный drobivý; —дробúть, —дробля́ть rozdrobiti, rozdrobovati; p.ся r. se; —дружúть, —дружáть rozdvojiti přátele; —дружéніе *n.* rozdvojení.

раздув-áльный мѣхъ měch dmychací, m rozdmychovací; —áльщикъ мѣхóвъ měchošlap; —áніе *n.* rozdmychování (ohně); —áть, раздýть rozdmychati, rozdmychnouti (oheň); 2. nafouknouti, nabubřiti (tělo); 3. rozdouti, rozfoukati (o větru).

раздувáнить (prost.) rozděliti.

раздýм-ать —ивать rozmysliti se jinak, r. si něco; p.ся o чемъ rozmýšleti o něčem; —чивый rozmýšlivý, nerozhodný; pochybný; -ость -osť; —ье *n.* váhání v úsudku; pochybnosť.

раз-дурúться rozdováděti se; —дýтость odulosť, opuchlosť; —дýть *v.* раздувáть; —душáть, —душúть vońavkami napustiti n. natříti; —дѣвáніе *n.* svlékání (oděvu); —дѣвáть svlé-

kati (oděv); —дѣть svléci; p.ся sv. se; —дѣлать, —дѣлывать (подѣнщиковъ) zaplatiti (nádeníkům); udělati obrubu u komína z cihel tam, kde jde komín skrze strop; 3. (mal.) stinovati květiny; p.ся съ кѣмъ vypořádati se s někým; rozděliti se; —дѣлéние *n.* rozdělení; —дѣлúмый dělitelný; -ость -ost; —дѣлúтель dělitel, rozdělovatel; -ница *f.* -ka; —дѣлúтельный dělicí; —дѣлúть, —дѣлáть rozděliti, rozdělovati; p.ся r. se; —дѣлка *f.* spořádání-se, vypořádání-se s kým; 2. vrstva cihel kolem komína n. výhně; —дѣлъ, а (p. имѣнія между наслѣдниками) rozdělení (r. jmění mezi dědice); 2. p. rozdíl (část knihy na př. rozdíl 1ní, 2hý atd.); онъ живётъ съ нимъ въ —дѣлѣ oni žijou od sebe rozděleni; —дѣльно *adv.* rozděleně, odděleně; zvláště; —дѣльнонóгій klanoprstý (o zvířatech); —дѣльность dělitelnost, rozd.; —дѣльный dělitelný, rozd., dílný; -ыя дѣньги peníze na rozdělenou; —дѣлúть *v.* раздѣлúть; —дѣть *v.* раздѣвáть; —дюжéть stloustnouti; —жáлобить do слёз pohnouti k slzám; p.ся pohnouti se; —жевáть, —жёвывать rozžvýkati; онъ не —жевáлъ этого on toho nepochopil; —жёчь (разожгý) rozpáliti, rozžíci *v.* разжигáть; —жжéние *n.* rozpálení; —жúва *f.* přilepšení n. polepšení svého života; вотъ тебѣ на —жúву tu máš na přilepšenou; —живáться, —жúться (отъ чего-либо) přilepšiti si ve svém životě, zmoci se, pomoci sobě; онъ —жúлся on si pomohl; —жигáть rozpalovati; —жúдимый zředitelný, rozředitelný; -ость -ost; —жидúтельный rozřeďovací; —жидúть, —жижáть rozřediti; p.ся r. se; —жидлый zřídlý; —жидѣть zřídnouti, rozřídnouti; —жижéние *n.* rozředění; —жизáние *n.* (crk.) rozsíření, rozpálení (láskou, smyslností); —жимáть, —жáть (разожмý) otevříti n. rozevříti (pěst n. hubu); —жирѣть ztučněti; —задóрить, —задóривать poštvati někoho na koho; rozhořčiti; —знакóмиться známost přetrhnouti; —знобúть, —знобля́ть oznobiti; —золотúть, —золáчивать pozlatiti; —зѣвáть (ротъ) otvírati hubu; *v.* разúнуть; p.ся rozzívati se, pořád zívati.

рáзикъ *m.* (*dem.*) jedenkrát *v.* разъ.

разúнуть (= раззúнуть) ротъ otevříti hubu; разúнутый *adj.*

разúня, *dem.* разúнька *m. et f.* otevřhuba, zevel.

[klad.

разúтельный рáзный; p. примѣръ r. příraзúть, по- (врагóвъ отéчества) poraziti (nepřátele vlasti).

раз-лагáть, —ложúть rozkládati (math., chem.), rozbírati *v.* раскладывать; p.ся r. se; —лáдить, —лáживать rozladiti (hudební nástroj); p.ся rozladiti se; 2. rozdvojiti se; —лáдъ, а nelibozvuk (v hudbě) *Dissonance*; 2. p., —лáдье *n.* neshoda, nesvornost, různice; жить въ —лáдѣ žíti v nesvornosti, v různici; —лáкомить laskominy komu dělati; 2. k lakomosti pobádati; p.ся rozlakomiti se; do lakomosti přijíti; namlsati se; —лáмывать rozlamovati *v.* разломúть; —лáяться rozštěkati se; —лежáться, —лéживаться rozležeti se (v posteli); —летáние *n.* rozlétání; —летáться rozlétati se; —летѣться rozletěti se; p. въ дрéбезги rozletěti se na kousky; —лётъ, а rozlet; —лéтывать přeletovati n. poletovati semotam; —лéчься rozložiti se, roztáhnouti se; —ливáльная и —ливнáя лóжка lžíce nandavací, sběračka; —ливáнное мóре (žert.), moře z roztlého ná-

poje; —ливáть rozlívati; —лúть (разолью́) rozliti; р.ся rozliti se; —лúвка *f.* rozlití; —лúвъ, а, —лúтіе *n.* rozlití, vylití; —линевáть, —линёвывать nalinovati; —лúнка *f.* čas kdy zvířata línají; —лúть *v.* разливáть; —личáть, —личúть rozeznávati, rozličovati, dělati rozdíly; р.ся rozeznávati se; —личéніе *n.* rozeznání; —лúчествовать въ чемъ rozeznávati se dle něčeho, neshodovati se v něčem; —лúчіе *n.*, —лúчность rozličnosť; —лúчный, *adv.* -но rozličný; —лóгій, ая, ое, —лóжистый spáditý, srázovitý (po obou stranách); 2. (o saních) nahoře širší než dole; —лóгость, и, —лóгъ, а spaditosť, srázovitosť; —ложéніе *n.* rozložení; 2. (chem.) rozložení, rozklad; —ложúть rozložiti *v.* разлагáть, расклáдывать; —ломáніе *n.* rozlámání; —ломáть rozlámati (—лáмывать rozlamovati); —ломúть rozlomiti; —лóмка *f.* (дóма) zboření n. rozbourání (domu), stržení (domu); —лóмъ, а zlomenina; —лóпаться, --лóпываться, --лóпнуться rozpuknouti se; —лýка *f.* loučení, rozloučení; день —лýки den loučení; —лупáть, —лупúть oloupati; —лучáть, —лучúть rozloučiti; р.ся съ кѣмъ rozloučiti se s někým; —лѣзáться rozlezti se; —лѣнúться, —лѣниваться zlenivěti; —лѣпúть, —лѣплять rozlepiti, odlepiti; 2. р. по стѣнáмъ rozlepiti (po zdi, po rozích); р.ся rozlepiti se, odlepiti se; —любúть přestati milovat; —мáзать, —мáзывать rozmazati, rozmazávati; —мазня́ *f.* řídká kaše; —марáть, —мáрывать rozmazati, rozčmárati; —мáслить, —мáсливать s máslem zadělati (těsto); 2. přeháněti (ve vypravování); —мáтывальная мáшина stroj svijecí; —мáтывать *v.* размотáть; —махáть, —мáхивать (рукáми) máchati (rukama); —махнýть двéри rozhoditi n. vyraziti dveře; р. крылья rozestříti n. rozmáchnouti křídla; р.ся рукóю máchnouti rukou, napřáhnouti ruku; —мáхъ, а rozmach, máchnutí; р. крыльевъ máchnutí křídloma; р. мáятника kývání kyvadla; съ —мáху jedním rázem; съ —мáхомъ, въ —мáхъ napřáhnuv ruku, s napřaženou rukou; 2. р. rozběhnutí ke skoku; —мáчивать *v.* размочúть; —мачтовáть, —мачтóвывать stěžeň sejmouti s korábu; —мáшистый пóчеркъ rozvleklý nákres n. nástin; —мáшка *f.* máchnutí; 2. máchání rukama; —шáшный, ая, ое, —машнóй (-ы́й), áя, óе machací; -óе колесó přemítací kolo, přeměták; —межевáніе *n.* vyměření mezí, vymezení (р. полéй, р. лѣсны́хъ учáстковъ); —межевáть, —межёвывать meze vyměřiti (na poli), vymeziti, dávati mezníky; —мелчáть, —мельчáть, -чúть rozmělniti, rozdrobiti; —мéсть, —метáть rozmesti, rozmetati; —метáть, —мётывать rozmetati, rozházeti; р.ся rozmítati se, do házení přijíti; —метённый rozmetený; —мётка *f.* rozmetení; 2. kolenec *Spergula*; —мётная грáмота (star.) list na vypovězení války; —минáть, —мя́ть (разомнý) rozmínati, rozemnouti; 2. prováděti n. projížděti koně (před vyjížďkou); —мирúться, —миря́ться rozdvojiti se, rozkmotřiti se s někým; —мúріе *n.* (star.) rozdvojení; —множéніе *n.* rozmnožení; —мнóжить, —множáть rozmnožiti; -ovati; р.ся r. se; —мозжáть, —мозжúть rozhmožditi, rozmačkati; roztříštiti, rozdrtiti; р.ся r. se; —мóклый rozmoklý; —мóкнуть, —мокáть rozmoknouti, rozmokávati; —мóлвиться съ кѣмъ rozkmotřiti se s ně-

kým, pohádati se s kým; —мо́лвка *f.* pohádání, rozkmotření; —молоти́ть rozmlátiti; —моло́ть rozemlíti; p.ся rozemlíti se; 2. dáti se do tlachání, začíti hubou mlíti; —мо́лъ, a rozemletí; 2. vlastnosť meliva; мука́ мѣлкаго —мо́ла mouka na drobno rozemletá; —мота́ть, —ма́тывать rozmotati, rozmotávati; —мо́танный *adj.*; —моча́лить, —моча́ливать roztřepiti, roztřípiti; p.ся r. se; —моче́ніе *n.*, —мо́чка *f.* rozmočení; —мочи́ть, —ма́чивать rozmočiti; —му́чить dlouho mučiti n. trápiti, natrápiti se; —мыва́ть, —мыть vymyti, vypláknouti; p. ру́ки dáti dar babičce (o šestinedělce); —мы́вка *f.* vymytí, vypláknutí; —мы́слить *v.* размышля́ть.

ра́змыслъ, a (star.) vojenský měřič n. stavitel *Ingenieur.*

раз-мыта́рить, —мыта́ривать rozházeti (jmění), promarniti, prohejřiti; —мышле́ніе *n.* rozmýšlení, přemýšlení; —мышля́ть (о чёмъ) rozmýšleti, přemýšleti o něčem; —мѣна *f.*, —мѣнъ, a (промѣнъ де́негъ) výměna, proměnění; —мѣни́ть, —мѣня́ть, —мѣнивать (де́ньги) měniti, proměniti, proměňovati (peníze), vyměniti (peníze); *adj.* —мѣненный; —мѣнный měnebný, směnný; —мѣнная *f.* (star.) list o výměně; —мѣре́ніе *n.* rozměření; —мѣрить, —мѣрять, —мѣривать rozměřiti, odměřiti; —мѣръ, a rozměr; 2. časomíra *Metrum, Rhythmus*; —мѣси́ть, —мѣшивать rozmísiti, rozmíchati; —мѣсти́ть, —мѣща́ть rozděliti v rozličná místa; p.ся leckde se usaditi; —мѣтить, —мѣча́ть, poznamenati; —мѣще́ніе *n.* rozdělení v rozličná místa; rozložení (vojska); p. словъ slovosklad *Construction*; —мягчи́ть, —мягча́ть rozměkčiti, změkčiti; —мяка́ть, —мя́кнуть změknouti, rozměknouti; —мя́ть (разомну́) rozemnouti; —на́шивать *v.* разноси́ть; —немо́чься, —немога́ться roznemoci se; —несе́ніе *n.* roznešení; —нести́ roznesti; —нима́ть, —ня́ть (разниму́) rozejmouti, rozebrati; p.ся r. se.

ра́знить (-ню, -нишь) (въ чёмъ, p. въ пѣніи) zvukem se odchylovati; p.ся (отъ чего́) různiti se, odchylovati se od něčeho *v.* ро́знить.

ра́зница *f.* rozdíl (p. между́ тѣмъ, p. въ томъ); 2. ра́зная p. rozličné drobotiny; 3. p., прода́жа по ра́зницѣ, ра́зничная прода́жа prodej podrobný, v malém; продава́ть по ра́зницѣ prodávati podrobnu, v malém *en detail*; ра́зничный торгове́цъ obchodník v malém.

ра́зно *adv.* rozličně; různě.

разно-ви́дность různotvárnosť; —ви́дный různotvárný; —вла́стіе *n.* rozdělení moci; —гла́зый šilhavý; —гласить nesouhlasiti, nesouzvukovati (hud.); 2. nesouhlasiti (ve smýšlení); —гла́сица (—голо́сица) *f.*, —гла́сіе *f.* nesouhlas, nesouhlasnosť; různohlasnosť, rozdíl ve smýšlení; neshoda; —гла́сный různohlasný; nesouhlasný; —име́нный různojmený; —лепе́стка *f.*, —лепе́стникъ, a stěničník *Iberis* (rstl.); —мы́сленникъ, a kdo jinak smýšlí; —мы́сленность, —мы́сліе *n.* různomyslnosť; —мы́сленный různomyslný; —наро́дный (-ое во́йско) z rozličných národů sestavený; —обра́зіе *n.*, —обра́зность různotvárnosť; rozmanitosť; —обра́зно *adv.* různotvárně; —обра́зный různotvárný, různý, rozmanitý; —племе́нный různoplemenný; -ость -osť; —по́лый různého pohlaví, jiného pohlaví; 2. (o kabátu) s nestejnými šosy; —ро́дность, —ро́дство *n.* různorodnosť;

—ро́дный různorodý *heterogen*; —рѣ́чивость odpor v řeči; —рѣ́чивый různořeký, v řeči sobě odporující; —рѣ́чить odmlouvati; v řeči odporovati; —рѣ́чіе *n.* odpor (n. př. ve výpovědi svědků).

раз-носи́ть (разнести́) roznášeti; р. това́ры по дома́мъ roznášeti zboží po domích; r. (nepravé řeči atd.); 2. p., —на́шивать obnositi, ochoditi (boty); р.ся roznášeti se; —но́ска (това́ровъ по дома́мъ) roznášení (zboží po domích); —но́сный k roznášení, roznosný.

разно-сторо́нній, яя, ее různostranný; —сторо́нность různostranost.

ра́зность, и různost; rozličnost *différence*.

раз-но́счикъ, —но́щикъ, а roznašeč (zboží), podomník; krosnář; *Hausirer*; *Colporteur*; —но́счица *f.* roznašečka; —но́счичій, ья, ье *adj.*; —но́съ, а roznášení; 2. (horn.) důl denní; рабо́тать —но́сомъ dolovati na povrchu.

разнота́ *f.* rozličnost, vzdálenost.

разно-цвѣ́тный různobarevný; —цѣ́нтренный různostředný; —чи́нецъ, нца kdo nemá osobního práva šlechtického; —ше́рстный různosrstný.

раз-ноше́ніе *n.* roznášení; —но́щикъ, а *v.* разно́счикъ.

разноязы́чный různojazyčný; mnohojazyčný; 2. lstivého jazyka.

ра́зство, ра́зствіе *n.* (crk.) rozdíl *v.* разнота́; ра́зствовать (въ чемъ, отъ чего́) různiti se, rozlišovati se, rozeznávati se v něčem od něčeho.

разнуздать, разну́здывать rozuzditi, uzdu sejmouti.

ра́зный různý, rozdílný, rozličný.

ра́знь, и *f. v.* разнота́.

раз-нѣ́жить do něžnosti přivesti; —ню́хать, —ню́хивать rozšňupati (tabák); —ня́ть *v.* разнима́ть; —обйдѣ́ть, —обижа́ть velmi uraziti někoho; —облача́ть, —облачи́ть svleci roucho mešní; р.ся svléci se (z roucha); —облаче́ніе *n.* svlečení, —облача́ніе *n.* svlékání.

разо-бра́ть rozebrati *v.* разбира́ть; *adj.* разобра́нный.

разобщ-а́ть, —и́ть přetrhnouti spojení (mezi vojsky nepřátelskými), roztrhnouti; 2. (fys.) samotniti, osam., isolovati; —е́ніе *n.*; —е́нный *adj.*; —и́тельная скаме́йка (fys.) podnožka samotící, samotidlo *Isoloir*.

разо-гна́ть rozehnati *v.* разга́нивать; *adj.* разо́гнанный; —гну́ть *v.* разгиба́ть.

раз-огорча́ть, —огорчи́ть koho rozhořčiti koho; р.ся r. se; -е́ніе *n.*; -е́нный *adj.*

разо-грѣ́вать rozhřívati; —грѣ́ть rozehřáti; р.ся r. se; —дра́ть rozedrati *v.* раздира́ть; —зна́ть, —знава́ть rozeznati, rozeznávati *v.* развѣ́дывать; —йти́сь rozejíti se *v.* расхо́диться; —прѣ́ть, —прѣва́ть rozpařiti se (horkem); 2. napučeti; горо́хъ —прѣ́лъ hrách napučel; —прѣ́ніе *n.*; —прѣ́лый *adj.*

разо́къ, зка́ jen jedenkrát.

ра́зомъ *adv.* najednou, jedním rázem *v.* разъ.

раз-ора́ть rozorati; -а́ніе *n.*

разо-рва́ть rozervati *v.* разрыва́ть; —рва́ніе *n.*; разо́рванный.

разор-е́ніе *n.* zpustošení, zničení; —е́нный zpustošený; —и́тель pustošitel, hubitel; —и́тельница *f.* -ka; —и́тельный pustošivý, ničivý; —и́ть, —я́ть pustošiti, zp., ničiti, hubiti (р. го́родъ); 2. р. кого́ въ коне́цъ na mizinu koho přivesti; разо́ръ, а zpustošení; въ разо́ръ разори́ть do kořene vyhubiti n. zahubiti, z kořen vyvrátiti.

раз-оружить, -ивать odzbrojiti, děla odkliditi z korábu n. z baterie.
разо-слáть rozeslati *v.* разсылáть; разóсланный; —спáться rozespati se; —слáть rozestlati; разóстланный; —ткнýть *v.* растыкать.
раз-охóтить, разохóчивать chuť povzbuditi, chuti dodati; р.ся chuť dostati; —охóченіе *n.*; —охóченный.
разочаровáть, разочарóвывать z klamu vyvesti; р.ся z klamu se vyvesti; -áніе *n.*; разочарóванный.
разóчекъ, чка *v.* разóкъ.
раз-рабóтать, —рабóтывать vzpracovati, vzdělati; р.ся vz. se; —рабóтка *f.*, —рабóтаніе *n.* vzpracování, vzdělání; —равнéніе, —рáвниваніе *n.* urovnání, vyrovnání; -ávání; —равнéнный; —рáвнивать urovnávati *v.* разровнять; —разúть, —ражáть rozraziti; р.ся r. se; —ражéніе *n.* rozražení; —ражéнный rozražený; —рáзнивать *v.* разрóзнить; —растúться, —растúсь rozrůstati, vzrůstati (do šířky i do výšky), bujeti; —растáніе *n.*; —ревéться rozeřvati se; —рисовáть, —рисóвывать (весь потолóкъ) pomalovati (celý strop atd.); —ровнять, —рáвнивать urovnati, vyrovnati, -ávati; —ровнéніе *n.*; —рóвненный; —родúться, —рожáться poroditi (o ženě); 2. rozploditi se (o rostlinách); —рóзнить, —рóзниватъ rozděliti, rozvrhnouti, roztříditi; р.ся (во мнѣніяхъ, въ пѣніи) děliti se (v zdání), nesouhlasiti; --ронять, --рáнивать (дéньги) roztratiti, potratiti (peníze); —рóнянный; —рубáть, —рубúть rozsekati (maso); —рýбка *f.* rozseknutí; —рýбъ, а rozseknuté místo; —ругáть кого vyvaditi se s kým, vyhubovati někomu; —ругáніе *n.*; —рýганный; —румянить, —румянивать naličiti (na červeno); р.ся nalíčiti se; 2. zarditi se, začervenati se; —рýха *f.* (star.) rozruch.
разруш-áть, разрýшить (здáніе, крѣпость) zbořiti, zbourati, rozbourati; 2. zkaziti, zmařiti, zničiti (zámysl atd.); *adj.* разрýшенный; —éніе *n.* zboření; zkažení; —úмый vhodný ke zboření; -ость; —úтель bořitel, ničitel; —úтельный bořivý, ničivý, hubivý.
раз-рывáніе *n.* rozrývání; —рывáть, разорвáть trhati, roztrhati; р. въ кускúй, на кусóчки roztrhati na kousky (na koustíčky); trhati skály (prachem); roztrhati pouta, okovy atd.; разорвалó пýшку dělo prasklo n. puklo; р.ся pukati; trhati se; rozrývati se; —рывáть, —рúть rozrývati, rozryti; р.ся r. se; —рывнóй (-úй), áя, óе, —рúвный trhací (k trhání skal atd.); -áя бóчка trhací bečka; —рúвчатый rozrývaný (sloh; vzor na látku); —рúвчивый co se lehce roztrhne n. přetrhne, trhavý; —рúвъ, а přetržení; rozryv; —рúтіе *n.* rozrytí; —рúть rozryti; —рыхлéніе *n.* nakypření; —рúхлить, —рыхлáть nakypřiti; р.ся n. se; —рѣдúть, —рѣжáть дерéвья, лѣсъ prosekati, promýtiti, probírati les; —рѣдка *f.*, —рѣжéніе *n.* prosekávání, probírání, mýcení lesa; —рѣзáніе, —рѣзаніе *n.* rozřezání; —рѣзанный rozřezaný; —рѣзáть, —рѣзать, —рѣзывать (на кусóчки) rozřezati, -ávati; 2. rozparek udělati, rozpárati; —рѣзвúться rozpustiti se, rozpustilosti se dopustiti; —рѣзка *f.* rozřezání; —рѣзнóй (-нúй), áя, óе rozřezaný, prořezaný; 2. s rozparkem; р. бáрхать sbíraný aksamít; —рѣзъ, а rozříznutí; р. брюха rozříznutí břicha, břichořez; 2. rozparek; 3. průřez (archit.) *Profil.*

разрѣш-а́ть, —и́ть rozhodnouti, rozřešiti; (р. споръ, вопро́съ, сомнѣніе, зага́дку); р. отъ чего́ vyprostiti od něčeho; р. отъ грѣхо́въ zbaviti hříchů, rozhřešiti; р. на что да́ти povolení k něčemu; р.ся отъ бре́мени slehnouti, porodit; —е́ніе *n.* rozhodnutí, rozřešení; р. отъ грѣхо́въ vyproštění od hříchů, rozhřešení; р. отъ бре́мени slehnutí, porod; —и́мый rozvazatelný; -ость -ost; —и́тель rozhodující; —и́тельный rozhodný; rozhodující; 2. vyprošťující, výprostný; -ая гра́мота list povolovací (na ženění); list odpustný (papežský), odpustky.

раз-ры́миться rozplakati se, rozbečeti se; —ря́дить, —ряжа́ть (невѣсту) vystrojiti, ustrojiti (nevěstu); 2. (star.) spořádati; р. ружьё, пу́шку vytáhnouti náboj z ručnice n. z děla; р.ся vystrojiti se; —ря́дка *f.* prokládání řádků, proložka (typ.); —ря́дникъ, а (fys.) vybiječ; —ря́дный спи́сокъ výkaz rozřadný (jak dle řádů a hodností za sebou následují); —ря́дныя кни́ги (star.) *pl.* tituláře; —ря́дъ, а rozdělení, rozvržení, roztřídění; oddělení; 2. (star.) úřad nad rozdělováním služeb; —ряже́ніе *n.* vystrojení, nastr.; 2. vytažení náboje; —ря́женный vystrojený, nastr.; —са́да *f.* sazenice, sazenička (v zahradnictví); —сади́ть, —сажа́ть, —са́живать rozsaditi, rozsazovati (rostliny); р. гостей od sebe rozsázeti hosti; —са́дка *f.*, —са́живаніе *n.* rozsazování rostlin; —са́дникъ, а sazeniště; školka na rostliny; šk. pro mladé lidi, seminář, semeniště; —садно́й (-но́й), а́я, о́е, —са́дный (-ыя цвѣты) rozsazovací, k rozsazování (květiny); —са́ривать *v.* разсори́ть; —сверли́ть, —сверливать rozvrtati; -е́ніе *n.*; -е́нный; —свирѣпѣлый (звѣрь, конь) rozvzteklený, zdivočelý; —свирѣпѣть rozvztekliti se, rozdivočiti se; -е́ніе *n.*; —свѣта́ніе *n.* svítání, úsvit; —свѣта́ть svítati; *impers.* —свѣта́етъ svítá (rozbřeskuje se, dní se); —свѣло́ rozednilo se (světlo); —свѣта́ть, а úsvit; онъ вы́ѣхалъ съ —свѣтомъ, на —свѣтѣ on vyjel na úsvitě; —селе́ніе *n.* (наро́довъ) rozsazení, přesazení, přesídlení (národů); —селя́ть, —селя́ть přesaditi, přesídliti, přestěhovati; р.ся usaditi se na všelikých místech, rozsaditi se; —сердя́ть, —се́рживать rozhněvati, rozzlobiti; р.ся r. se; —серже́ніе *n.* rozhněvání, rozzlobení; —се́рженный rozhněvaný, rozzlobený; —серебри́ть postříbřiti; -е́ніе *n.*, -е́нный; —сидѣться, —си́живаться rozseděti se (ten se rozseděl) t. dlouho seděti; 2. začíti na vejcích seděti (o slepici); —сказа́ніе *n.* vypravování; —сказа́ть, —ска́зывать (кому́-либо что) vypravovati někomu něco; —ска́зывай! to povídej někomu jinému (t. takovému, kdo ti bude věřiti); —ска́зъ, а vypravování, povídka; *pl.* —ска́зы povídky; —ска́щикъ (-ска́зчикъ), а vypravovatel, povídatel; -ица *f.* -ka; —скака́ться rozskákati se; —ско́къ, а rozběhnutí; останови́ть ло́шадь на всѣмъ —ско́кѣ koně v plném trysku zastaviti; —скочи́ться rozskočiti se (na kusy); —сла́бить, —слабля́ть oslabiti, oslabovati; —слабле́ніе *n.* oslabení; slabost; 2. ochromení, ochrnutí *Paralysie*; —сла́бнуть, —слабѣва́ть, —слабѣть oslabnouti; —слабѣлый oslablý; —сла́вить, —славля́ть rozblašovati, roztrubovati, vytr. nějakou pověst; —сласти́ть, —сла́щивать osladiti; —слащеніе *n.*; —сла́щенный; —слои́ть, —сло́ивать po

slojích n. po vrstvách od sebe odloučiti n. odděliti; —слоéніе *n.*; -слóенный; —слýшать, —слýшивать кого́ не́кого pozorně poslouchati; его́ о́чень тру́дно p. jemu je těžko rozuměti když jej poslouchám; p.ся naposlouchati se (dlouho); —слы́шать зрете́льно slyšeti; я не —слы́шалъ já dobře neslyšel, já nedoslechl; —смáтриваніе *n.* rozhlížení, přehlížení; —смáтривать rozhlížeti, přehlížeti; p.ся rozhlížeti se; *v.* разсмотрéть; —смотри́тельный (*adv.* -но) rozvážlivý, obezřelý, prozřetelný, opatrný; *v.* осмотри́тельный; -ость -ost; —смóтръ, а prohlídka; —смотрéніе *n.* prohlížení, rozhl.; 2. prohlídka, přehlídka; —смотрéть prohlídnouti, přehlídnouti; не могý хорошéнько p. nemohu dobře dohlídnouti, dopatřiti, rozeznati; —смóтрѣнный; —смѣшúть кого́ rozesmáti někoho; —смѣ́яться rozesmáti se; —снастúть, —снáщивать (корáбль) odstrojiti koráb, sundati lanoví; —снáстка *f.*, —снащéніе *n.* odstrojení korábu; —снурова́ть, —снурóвывать (корсéтъ) rozšněrovati (živůtek n. šněrovačku); p.ся r. se; —сова́ть, —сóвывать (кни́ги) rozstrkati, rozundati (knihy semotam); p. толпу́ наро́да rozehnati tlupu lidu; —совéтовать, —совéтывать zraditi koho s něčeho, radou svojí od něčeho odvrátiti; —солодúть osladiti; —солодéть osladěti, osládnouti; —солодéлый osladlý; —соложéніе *n.* oslazení.

разсóлъ, а rosol; 2. p. огурéчный, капýстный lak (z naložených okurek, zelí atd.); *adj.* разсóльный.

раз-сорúть, разсáривать (муку́, овёсъ) rozsypati (mouku, oves atd.); 2. utratiti, promarniti, rozházeti; —сортирова́ть rozvrhnouti, rozděliti (dle druhů), roztříditi; p.ся r. se; —сортирова́ніе *n.*, —сортиро́вка *f.* roztřídění, rozvržení, rozdělení; —сортиро́ванный.

разсóха *f.* drábec, stěžadlo (u pluhu); разсóшистый rasochovatý.

раз-сóхнуться rozeschnouti se; —сро́чить на lhůty rozděliti; —ссóрить, —ссóривать rozdvojiti, do různice n. do hádky přivesti; —стаáніе *n.* loučení; —ставáться, —стáться (-стаюсь, -стáешься) съ кѣмъ loučiti se, rozloučiti se s někým; —стáвить, —ставля́ть, —стáвливать rozestaviti, (od sebe); 2. nastaviti n. popustiti (ve švu) (šaty); —стáвка *f.*, —ставлéніе *n.* rozestavení; —стáвливаніе *n.* rozestavování; —стáни, ей *pl. f.* loučení, rozloučení, hodinka loučení; на —стáняхъ při loučení, když (jsme) se loučili; 2. p. místo loučení; m. kde se louči; —стáніе *n.* rozloučení; —становúть, —станáвливать rozestavěti (jednu věc vedle druhé); p.ся r. se; —станóвка *f.* rozestavení (na mnoha místech); p. словъ (gram.) slovosled, slovosklad; 2. p. mezera, vzdálenosť od sebe; 3. přestávka (ve čtení, v řeči) *Pausa*; 4. rozdělení (známek písemných) *Interpunction*; —стегáй, я, *dem.* —стегáйчикъ jistý oděv ženštin vesnických; 2. druh pečiva; —стегáть, —стёгивать, —стегнýть rozepnouti; p.ся r. se; —стилáть rozestýlati, rozkládati, rozestírati (koberec atd.); p.ся rozestýlati se, rozestírati se; 2. plaziti se před kým, lísati se k někomu; —стúлка *f.*, —стиля́ніе *n.* rozestýlání, rozestírání; —стоя́ться rozsténati se; —стоя́ніе *n.* vzdálenosť; p. на вы́стрѣлъ vzd. na výstřel, na dostřel, co by dostřelil; на - іи пя́ти вёрстъ vzdálenosť pěti verst; —стоя́ться nastáti se

dlouho na jednom místě; —стри́га *m.* kněz n. mnich svého posvěcení zbavený; —стрига́ть, —стри́чь posvěcení kněžského zbaviti; —стриже́ніе *n.*; —стро́й, я nelibozvuk, nesouzvuk *Dissonance;* —стро́йство *n.* nepořádek, zmatek; 2. zkažení zdraví; —стро́ить, —стро́ивать rozladiti (hudební nástroj); 2. do nepořádku přivesti; p. здоро́вье zdraví pokaziti; 3. (p. семе́йство) rozdvojiti, různici udělati; p.ся rozladiti se; do nepořádku přijíti; pokaziti se; (его́ здоро́вье —стро́илось); —стрѣ́ливаніе *n.* rozstřílení, vystřílení (prachu); 2. rozstř. (korábu, zdi atd.); —стрѣ́ливать, —стрѣля́ть (весь по́рохъ) rozstříleti, vystříleti (všechen prach); 2. (p. кора́бль) rozstříleti (koráb atd.); 3. zastřeliti někoho; —ступа́ніе *n.* rozstoupení; —ступа́ться, —ступи́ться rozstoupiti se (o lidech, o zemi); —суди́тельно *adv.* rozvážlivě, rozvahou; —суди́тельный (человѣ́къ) rozvážlivý, povážlivý; -ость -osť; —суди́ть, —сужа́ть, —сужда́ть (кого́), p. о чёмъ souditi, uvažovati; онъ такъ —сужда́лъ on tak soudil; —суди́те са́ми posuďte sami, rozsuďte sami; ему́ —суди́лось спроси́ть меня́ jemu napadlo n. jemu uzdálo se tázati se mne; ему́ не —су́ди́лось jemu se neuzdálo; —су́дливый *v.* разсуди́тельный; —су́докъ, дка soudnosť, rozsudek, úsudek (o něčem); —сужде́ніе *n.* rozsouzení, posouzení, uvážení; p. объ учёномъ предме́тѣ úvaha n. pojednání o učeném předmětu; въ —сужде́ніи сего́ uvažujíce to, posuzujíce to, hledíc k tomu; —су́живать rozsuzovati, posuzovati, uvažovati; —су́нуть *v.* разсова́ть; p.ся къ кому́ rozběhnouti se k někomu; —суча́ть, —су́чивать rozsoukati, roztočiti (nítě atd.); 2. p. тѣсто rozváleti těsto; p.ся rozsoukati se; —счéсть rozpočísti *v.* разсчита́ть; —счётистый, —счётливый (-о *adv.*) počítavý, hospodárný, šetrný; 2. rozvážlivý, prozřetelný; -ость -osť; —счётныя кни́ги účetní knihy; —счётъ, a účet, rozpočet; у меня́ съ нимъ коро́ткіе —счёты já s ním udělám krátké okolky; ошиба́ться въ —счётѣ přepočítati se, chybiti v rozpočtu; жить безъ —счёта žíti nehospodářsky; —счита́ніе *n.* rozpočítání; —счита́ть, —счи́тывать rozpočítati, rozpočítávati; p. по па́льцамъ na prstech vypočítávati; p.ся съ кѣмъ účty s někým udělati, vypořádati se s někým; —сыла́ніе *n.*, —сы́лка *f.* rozesílání; —сыла́ть rozesílati (разосла́ть rozeslati); —сы́льный *subst.* (*m.*), —сы́льщикъ soudní posel; —сы́льная кни́га kniha zásílek, kn. zasílací; —сыпа́ніе, —сы́паніе *n.*, —сы́пка *f.* rozsypání; —сыпа́ть, —сы́пать rozsypati, rozsýpati; p. муку́ по доро́гѣ r. mouku po cestě; 2. p. непріятелей rozehnati n. rozptýliti nepřítele; p.ся rozsypati se; —сыпно́й, а́я, о́е sypký, drobivý; 2. rozsypaný; въ —сыпну́ю rozptýleně (o vojácích při cvičení); —сы́пчивый sypký, drobivý; -ость -osť; —сыха́ться rozsychati se (разсо́хнуться rozeschnouti se).

разсѣв-а́лень, льня *m.* rozsevadlo, secí stroj *v.* сѣялка; —а́ніе *n.* rozsévání; —а́тель rozsevatel, rozšiřovatel; -а́тельница *f.* -ka; —а́ть, разсѣять rozsévati, rozsíti; p.ся r. se; разсѣвъ, a rozsetí; rozsev.

раз-сѣда́ніе *n.* rozsedání, pukání; —сѣда́ть, —сѣсть rozsedati, pukati; —сѣдина *f.* rozsedlina *v.* разсѣлина; —сѣдла́ніе *n.* rozsedlání.

раз-сѣдлáть, —сѣдлывать (лóшадь) rozsedlati koně; р.ся rozsedlati se, sedlo svrhnouti (o koních); —сѣкáние *n.* rozsekání; —сѣкáть, —сѣчь rozsekati, rozseknouti; р.ся r. se; —сѣлина *f.*, (crk. —сѣль, и) rozsedlina; —сѣлый rozsedlý; —сѣсться rozsednouti se, pohodlně si sednouti, roztáhnouti se; —сѣчéние *n.* rozseknutí; 2. rozpytvání, pytvání mrtvoly *Section*; —сѣяние rozsetí; 2. rozptýlení; 3. roztržitost; 4. р. лучéй záblud paprsků *Aberration*; —сѣянность roztržitost; —сѣянный roztržitý; —сѣять rozsíti *v.* разсѣвáть; р.ся vyraziti se, pobaviti se; —убирáние, —убрáние *n.* vyzdobení (pokoje); —убирáть, (кóмнату) vyzdobiti; р.ся . . . se; разубранный.

разувáние *n.* (р. ногъ) zouvání bot; разувáть, разýть (р. нóги) zouvati; р.ся z. se.

раз-увѣрить, —увѣрять (кого въ чемъ) něčí víru v něco zviklati, o jiném koho přesvědčiti; р.ся zviklati se; —уголокъ, лка úhel vnitřní; —украсить, —украшáть okrášliti, vykr.; р.ся okrášliti se, vykrášliti se; —украшéние *n.* okrášlení, vykrášlení.

разýм-ивый, —ливый *v.* разýмный; —никъ, а rozumný člověk; —ница *f.* rozumná ženština; —но *adv.* rozumně; —ный rozumný.

рáзумъ, а rozum; войти въ р. přijíti k rozumu; въ рáзумѣ ли ты? máš rozum? р. закóна rozum (smysl) zákona.

разумѣние *n.* rozumění, porozumění; по моемý -ию jak já tomu rozumím, dle mého rozumu; разумѣть (crk. разумѣвáти) rozuměti; р.ся r. se; разумѣется rozumí se; óто самó собóю разумѣется to se rozumí samo sebou.

разувáть.

разýтие *n.* (р. ногъ) zutí; разýть *v.* раз-утюжить, —утюживать rozžehliti, vyžehliti (vypiglovati); —учéние, —учúваніе *n.* naučení-se něčemu; —учúть, —учúвать (р. комéдію, концéртъ) naučiti se něčemu; р.ся zapomenouti to čemu se byl naučil, odnaučiti se.

разх . . . *v.* расх . . .

раз-царáпать, —царáпывать rozškrabati, rozdrápati, —царáпнуть rozškrábnouti; р.ся r. se; —царáпаніе *n.*; —царáпанный, —царáпнутый; —цвѣлый rozkvětlý; —цвѣсть, —цвѣтáть rozkvěsti, rozkvétati; —цвѣтáніе *n.* rozkvétání; —цвѣтéніе *n.* rozkvětení; —цвѣтúть, —цвѣчáть světlými barvami vymalovati; pestrými praporci ozdobiti (koráb); —цвѣчéніе *n.*, —цвѣтъ, а rozkvět; —цыгáнить, —цыгáнивать pomlouvati koho; —цѣловáть кого několikrát pocelovati n. políbiti někoho; р.ся съ кѣмъ líbati se s někým; —цѣнúть, —цѣнивать oceniti, -ňovati; 2. pomlouvati koho, přetřásati; —цѣнка *f.*, —цѣнéние *n.* ocenění; 2. pomluva, hana; —цѣпúть, —цѣплять odhákovati, rozvázati co bylo pevně sloučeno; —чвáниться řečí se roztahovati, chlubiti se, vychloubati se; —чéрпать, —чéрпывать všecko vyčerpati; —чертúть, —чéрчивать (на плáнѣ) naznačiti čarami (na pláně); (р. всю стѣну) poškrabati, rozškrabati; —черчéние *n.* naznačení; 2. poškrabání; —чесáние *n.* rozčesání; —чесáть, —чёсывать rozčesati, rozčesávati; р.ся r. se; přičesati se, (vlasy sobě upraviti); —чёска *f.*, —чёсъ, а cestička na hlavě mezi rozdělenými vlasy, rozčíska; —четверúть rozčtvrtiti; -рéние *n.*; -рéнный; —чечéниться (prost.) nafukovati se, nadýmati se; —чúвиться ště-

drým se prokázati (prost. uhoditi se přes kapsu); —числе́ніе *n.* rozpočtení, rozpočítání; —чи́слить, —чи́сливать, —числя́ть rozpočísti, rozpočítati; —чи́стить, —чища́ть (доро́гу, по́ле) očistiti, vyčistiti; p.ся očistiti se, vyčistiti se; —чи́стилось на дворѣ́ venku se vyjasnilo; —чи́стка *f.*, —чище́ніе *n.* očištění, vyčištění; —чита́ться rozčísti se, dáti se do čtení; —чиха́ться rozkýchati se; —чу́хать (prost.) čuchati něco, čouti, v čas seznati; —шали́ться rozdováděti se; —шата́ть, —ша́тывать rozviklati se, zviklati se; —ша́танный; —шварто́вить odvázati koráb (u břehu), rozvázati koráb; —швыря́ть (дѣти —швыря́ли свой игру́шки) rozházeti, rozmetati; —шевели́ть, —шевели́вать rozhýbati, rozechvěti; p.ся rozechvěti se, rozhýbati se; —шиба́ніе, —шибе́ніе *n.*, —ши́бка *f.* rozbití, roztlučení; rozražení, přeražení; —шиба́ть, —шиби́ть rozbiti, roztlouci, rozraziti; p.ся přeraziti se, rozraziti se; онъ —ши́бся on se přerazil (t. daroval mnoho peněz); —ши́бенный; —ши́бъ, a rozražení; 2. rozražené místo, rozraženiна; —ши́ба *f.*, —ши́бъ, a loď s palubou na Volze *(Rastschiff?)*; —шива́ть, —ши́ть rozpárati něco sešitého; 2. p. пла́тьс vyšívati; p.ся rozpárati se; —ши́въ, a rozpárané místo; —шире́ніе *n.* rozšíření; p. се́рдца, жи́лы r. srdce, žíly; —ши́ренный rozšířený; —ширѝтель rozšiřitel, rozšiřovatel; —ширѝтельница rozšiřitelka; —ширѝтельный šiřivý, rozšiřující; -ость šířivosť; —ширить, —ширя́ть rozšířiti, rozšiřovati; p.ся r. se; —ширя́емость šiřitelnosť, rozšiřitelnosť; —ши́тіе *n.* rozpárání; —шифрова́ть, —шифро́вывать rozšifrovati (tajné písmo rozebrati n. přečísti); —шуме́ться mnoho hluku nadělati (nahulákati se); —щебени́ть, —щебе́нивать štětem n. štěrkem naplniti; —щебене́ніе, —щебе́ниваніе *n.*, —щебе́нка *f.* naplnění štětem n. štěrkem; —ще́дриться, —ще́дриваться štědrým se osvědčiti; —ще́лина *f.* skulina, štěrbina; —ще́литься, —ще́ливаться, —ще́ляться skuliny dostati, rozštěpiti se; —ще́льникъ, a prašnatec (Presl) *Acrostichum* (rostl.); —щепа́ніе, —щепы́ваніе, —щепле́ніе *n.* rozštěpení, rozštípnutí; rozštípání; —щепа́ть, —щепы́вать, —щепи́ть rozštěpiti, rozštěpovati; rozštípnouti; —ще́пъ, a rozštěp; skřipec (v peře); —щечи́ть tajné rozvleci, roztahati (něco kradeného); —щипа́ть, —щи́пывать rozškubati.

разъ, a (*dem.* ра́зикъ, a, разо́къ, зка́) ráz (udeření); вотъ тебѣ́ разъ tu máš jednu (t. ránu); 2. p. -krát; p. jednou kdysi, někdy (ve vypravování); въ пе́рвый р. ponejprv, poprvé; на пе́рвый р. na ponejprv; ско́лько р. několikkrát; то́лько р., то́лько одинъ р. jenom jednou; съ ра́зу, за разъ, ра́зомъ rázem, najednou (онъ э́то ра́зомъ вы́пилъ; онъ ра́зомъ перескочи́лъ че́резъ ровъ); какъ разъ zrovna, v pravý čas; jako na zavolanou.

разъ́ѣм-истый, —чивый (напи́токъ) opojný; э́то пи́во —исто, —чиво to pivo třeští hlavu; —ный мостъ skladací most; —щикъ, a smírce; —щина smírkyně; разъ́ѣмъ, a rozebrání něčeho, rozložení.

разъ-ѣ́дніе *n.* rozežírání, rozjídání; —ѣ́дать, —ѣсть rozežírati, rozjídati; p.ся r. se; —ѣ́здить, —ѣ́зживать (доро́гу) rozjezditi (cestu); —ѣ́здъ, a rozjezd (na př. hostí); 2. jízdná

hlídka, rozjezd; —ѣзжáть (по гóроду) projížděti se po městě, městem; -áніе *n.*; —ѣзжáться, —ѣхаться roz jeti se, rozjížděti se (o hostech); р.ся съ кѣмъ jeti kolem někoho a neviděti ho; —ѣсть *v.* разъѣдáть; —ярéніе *n.* rozjaření; rozvzteklení; —ярúть, —ярять rozjařiti, rozvztekliti; р.ся . . . se; —яснúться, —ясниваться, —яснѣть, —яснивать vyjasniti se (o nebi); на нéбѣ —яснинаетъ nebe se jasní; —ятіе *n.* rozejmutí, rozebrání; р. трýпа pytvání mrtvoly; —ять (разоймý) rozejmouti *v.* разымáть, разнимáть.

разыгр-áніе *n.* hraní (hudební skladby, koncertu, úlohy divadelní atd.); р. въ лотерéю tah (v loterii); —áть, разы́грывать hráti, přehrati (skladbu hudební, kus divadelní atd.); р. лотерéю táhnouti v loterii; р. въ лотерéю dáti do loterie na vyhranou; р.ся rozehrati se; румя́нецъ —áлся у нея́ на лицѣ́ ruměnec zbarvil jí tváře; бýря —áлась bouře se rozразымáть *v.* разнимáть. [hárala.

разыск-áніе *n.* vyšetření, vypátrání; —áтель patratel, vyšetřovatel; -ница *f.* -ka; —áть (покрáжу) vyšetřiti, vypátrati něco (kradenou věc); разы́щикъ a *m.*, разы́щица *f. v.* разыскáтель, -ница.

разѣвáть, рази́нуть (раз-зѣвáть, раззи́нуть) zívnouti; рази́нуть ротъ otevříti hubu; смотрѣть на что рази́нувъ ротъ dívati se na něco s otevřenou hubou; что ты рази́нулъ ротъ? co lelkuješ, co zevluješ? онъ рта не рази́нетъ on ani huby neotevře.

рáй, я ráj; онъ живётъ здѣсь какъ въ раю́ on zde žije jako v ráji; рай-дéрево, раи́на *f.*, тóполь души́стая topol balsamitý *Populus balsamifera.*

райгрáсъ, а (z něm. *Raigras*) *v.* пшéнецъ.

рáйна *f.* rahno, rejna (na korábě.)

рáйскій, ая, ое rajský; -ая смóква rajský fík, banan *v.* банáнъ; -ое дéрево *v.* раи́на; -ая пти́ца rajský pták, rajka *Paradisea apoda.*

рáка *f.* rakvice na ostatky některého svatého.

ракá *f.* výstřelky (při kořalce).

ракá *indecl.* (crk.) *Racha* blázen, pošetilec.

ракéт-а, *dem.* --ka, —очка *f.* raketa, raketka, raketička (rachejtle); --ный, —очный raketový; —очникъ, а raketník.

раки́т-а, —ина *f.*, —никъ, а, —овый кустъ čilimník obecný (Presl), kozí jetel *Cytisus laburnum* (č. rokyta = jíva и́ва кóзья *Salix capraea*); [-овый.

ракови́дный rakovitý.

рáковин-а *f.* rakovina, mušle, lastura, škořepina; 2. ýшная р. boltec, žlebinka, závitek ušní; 3. р. у лóшадей podkopytí; 4. р. kaz uvnitř ručnice neb děla; *dem.*—ка *f.*; *adj.* —ный; -ное зóлото zlato mušlové, zlato malířské, zlato natírací.

рáков-истый mušlovitý, lasturovitý; р. кáмень mušlovec: —ый račí, rakový; р. супъ raková n. račí polévka, pol. z raků.

ракообрáзныя живóтныя korejši *Crustaceae.*

ракоѣдка *f.* rakojedka, rakožrout *Cancroma* (zool.).

ракýшка *f.* slavka *Mytilus* (zool.).

ракъ, а rak *Cancer* (zool.); морскóй р. rak mořský; 2. р. (med.) rak (nemoc); р. въ кости́ rak v kosti; 3. (astr.) rak.

рáло *n.* rádlo.

ралообрáзная кость kosť radličná *Vomer.*

рáма *f.* rám; р. для карти́нъ rám na obrazy.

раме́нный, ра́менный ramenní, --ný; —ая арте́рія tepna ramenní.
ра́мка *f.* rámec, *v.* ра́ма.
ра́мо (*pl.* рамена́) *n.* (crk.) rámě *v.* плечо́.
ра́моч-ка *f.* rámeček; — никъ, а rámkář; —ный rámkový.
ра́мща *f.*, ра́вца ramejš (?), pulec škorpík *Cottus scorpio.*
ра́на *f.* rána, *dem.* ра́нка ranka.
рангóутъ, а stěžně u rahna na korábě.
рангъ, а hodnost, důstojenství *Rang*; *adj.* ра́нговый.
рандевý *indecl.* dostaveníčko, schůzka *Rendez-vous.*
ра́неніе *n.* ranění; ра́неный raněný.
ране́нько, ранёхонько, ранёшенько *adv.* raníčko, velmi ráno, časně ráno.
ранéтъ, а reneta *Reinette*; *adj.* ранéтовый.
ра́нецъ, нца ranec (u vojáků), torba *Tornister.*
ранжи́ръ, а, ранжирова́ніе *n.* řadění, rozřadění dle vzrůstu atd. (ranžirování); ранжирова́ть (-ру́ю, -ру́ешь) řaditi, rozřaditi (dle vzrůstu atd.) (ranžirovati, ar.; ранжи́рный спи́сокъ seznam rozřaďovací.
ра́нить (—ню, —нишь) raniti, pora-
ра́нка *f.* ranka *v.* ра́на. [niti.
ра́нній, яя, ее ranní; —ее вре́мя ranní čas; 2. raný (záhy vyrostlý nebo uzralý); p. виногра́дъ raný hrozen vinný; —ie плоды́ rané ovoce.
ра́нный ranný, na rány; p. пла́стырь flastr n. přílep na rány.
ра́но *adv.* ráno, časně, časně ráno; p. встать ráno vstáti, časně ráno vstáti, záhy vstáti; *comp.* ра́ньше, ра́нѣе raněji.
рановáто *adv.* trochu ráno, trochu záhy.
рановре́менный časný; —ость -osť.
ра́ночка *f.* malá ranka.
рантъ, а lem, kraj, *(Rand)*; ба́шмакй съ ра́нтомъ, рантовые ба́шмакй střevíce n. boty okrajkové.
ранýнкулъ, а pryskyřník *Ranunculus.*
ра́нцовый rancový *v.* ра́нецъ.
ра́ньше, ра́нѣе *adv.* raněji *v.* ра́но.
рапá *f.* rapa solná.
рапи́р-а *f.* rapír, bodoun; —ный rapírový; —щикъ, а rapírník, šermíř.
рапóнтикъ, а, ревéнь сиби́рскій reveň sibiřská, *Rheum raponticum.*
рапóртъ, а raport, zpráva; рапортова́ть (-ту́ю, -ту́ешь) raportovati, zprávu podati; p.ся больны́мъ ohlásiti se nemocným, ohlásiti se, že je nemocen; рапортова́ніе *n.* raportování.
рапýнкулъ, а, рапýнцель, я řepka planá, raponka *Rapunculus.*
ра́са *f.* druh, plemeno *Race.*
рас-ка́иваться, —ка́яться въ чемъ káti se, pokání činiti; —кале́ніе *n.* rozpálení, rozžžavení; —калённый rozpálený, rozžžavený, rozkalený; —кали́ть, —ка́ливать rozpáliti, rozžžaviti, rozkaliti; p.ся . . . se; —ка́лывать, —колóть (полéно) rozkálati; p.ся r. se; —ка́ляться (prost.) dáti se do tlachů, roztlachati se; —ка́пывать rozkopávati *v.* раскопа́ть; —кáрмливать, —корми́ть (птицъ, свиней) nakrmiti, pokrmiti; —карáка *m. et f.* rozkročilec (kdo má nohy rozkročené), bočitý; —карячиться, —карячиваться rozkročiti se; —катáть, —ка́тывать rozvinouti, rozbaliti; p. бéлье váleti n. mandlovati prádlo; p. кого́ rozehnati; —ка́тистый srázný, na svahu; —катúть, —ка́тывать rozváliti, rozváleti od sebe (sudy); p.ся r. se; —ка́тъ, а svah, sráz, spád; —ка́ты гро́ма rachot hromu; —кáчать, —ка́чивать rozhoupati; —кача́ніе *n.* rozhoupání; —ка́чанный

rozhoupaný; —ка́шляться rozkašlati se; —ка́яться káti se, pokáti se; —ква́сить себѣ́ носъ (prost.) rozraziti sobě nos; —квели́ть (ребёнка) rozkvíliti (dítě); —квита́ться съ кѣмъ vyrovnati se s kým (prost. jsme si kvit); —ке́пъ a *v.* разще́пъ; —кида́ть, —ки́дывать rozházeti; p.ся r. se; —ки́нуть rozhoditi; 2. p. пала́тку, шатёръ rozbiti, rozestříti (stan); —кида́ніе *n.* rozházení; —ки́данный rozházený; —кидно́й, а́я, о́е rozkladací, skladací; -а́я каре́та kočár otvěrací; —киса́ть, —ки́снуть nakysnouti, zk.; тѣ́сто —ки́сло těsto nakynulo, zkynulo; 2. такъ жа́рко что я весь —ки́съ je tak horko, že jsem všecek unaven, umdlen; —кла́дка *f.* rozkládání (zboží); 2. rozvržení, rozvrhování daní, ukládání daní; —кладно́й, а́я, о́е skladací; p. столъ skl. stůl; —кла́дывать, —кла́сть (това́ры) rozkládati, vykládati zboží; 2. p., разложи́ть цѣ́ну на това́ры ukládati cenu na zboží; ukládati daně; 3. p. ка́рты vykládati karty; разложи́ть кни́гу rozložiti knihu; —кла́дываться съ чѣмъ rozkládati se n. vykládati se s něčím; —кла́ниваться, —кла́няться съ кѣмъ rozloučiti se s někým, činiti někomu svou poklonu na rozloučenou; přátelství své zrušiti; —клева́ть, —клёвывать rozklobati; p.ся r. se; -клева́ніе *n.*; —клеи́ть, —кле́ивать odlepiti, odlepovati; —кле́еніе, —кле́иваніе *n.*; —клепа́ть, —клёпывать vyndati hřebíky n. nejtky; —кли́нить, —кли́нивать rozklinovati; —кова́ніе *n.*, —ко́вка *f.* rozkování; —кова́ть, —ко́вывать rozkovati, rozkouti; p. ло́шадь podkovy sundati koni; p. коло́дника vězni pouta odejmouti; p.ся podkovy ztratiti (o koních); —ковéркать (мосто́вую) rozházeti, proházeti; —ковыря́ть, —ковы́ривать rozškrabati (ránu), rozdrápati; p.ся r. se; —ко́кать (яйцо́) rozťukati vejce; —колеба́ть rozkolébati, rozhoupati; p.ся r. se; —коле́ніе *n. v.* раско́лъ; —ко́лка *f.* rozkolení, rozkálání, rozštěpení; —колоти́ть, —кола́чивать roztlouci; 2. rozklepati (na tenko); 3. p. на коло́дкѣ naraziti (boty na desku a kopyto); 4. p. непрія́телей rozehnati, rozptýliti nepřátele; p.ся roztlouci se; —коло́тіе *n.* rozeklání, rozkálání; —коло́ть rozštípnouti, rozkálati; —колупа́ть, —колу́пывать rozškrabati, rozdrápati (ránu, vřed); —ко́лъ, a rozštípnuté místo, rozštěp; 2. *v.* раско́лка; 3. odstoupení od církve pravoslavné, odštěpenství, rozkol; впасть въ p. odpadnouti od církve, odštěpiti se od církve; —колыха́ть (воду́) rozkolísati, rozkolíbati (vodu); 2. (prost.) rozveseliti; p.ся rozkolísati se; —ко́льникъ, a, —ко́льщикъ, a rozkolník, odštěpenec; bludověrec; —ко́льница *f.* rozkolnice, odštěpenka; —ко́льничать rozkol dělati, k odpadnutí od církve pobádati; —ко́льническій, ая, ое, —ко́льничій, ья, ье rozkolnický; —ко́льчивый co možno rozkálati, rozkolný, rozštěpitelný; —конопа́тить, —конопа́чивать rozkonopiti, vyndati konopnou ucpávku; p.ся rozpadnouti se; —копа́ть rozkopati (—ка́пывать rozkopávati); —копну́ть rozkopnouti; —ко́пный rozkopaný; —ко́пка *f.* rozkopání; 2. prokopávka; —корми́ть nakrmiti *v.* раска́рмливать; —ко́рмленный; —ко́рмка *f.*, —кормле́ніе *n.*, —ко́рмъ, a nakrmení, pokrmení; —короби́ть; отъ жа́ру до́ску —коро́било horkem prkno se zbortilo; —ко́рчить, —ко́рчивать skrčené narovnati; p.ся na-

rovnati se; —косúть, —кáшивать (глазá) šilhati očima, pošilhávati; —кóсый šilhavý (o očích); —кошéлиться do kapsy sahati (t. pro peníze), uhoditi se přes kapsu; —крáжа *f.*, —крáдываніе *n.* rozkradení; rozkrádání; —крáпать, —крáпывать pokropiti, pokrápati, postříkati; —красáвица *f.* (prost.) krasotinka; —крáсить, —крáшивать pomalovati, vymalovati; vykrášliti; —крáска *f.*, —крáшеніе, —крáшиваніе *n.* vymalování; vykrášlení; —краснéть, —краснéться začervenati se; —крáсть, —крáдывать rozkrásti, rozkrádati; —критиковáть skritisovati něco; —кричáться rozkřičeti se; —крошúть, —крóшивать rozkrušiti, zkrušiti, rozdrobiti; —крошéніе, —крóшиваніе *n.*, —крóшка *f.* rozkrušení, rozdrobení; —крутúть, —крýчивать (верёвку) rozkroutiti (provaz), roztočiti; —крýтка *f.*, —кручáніе, —крýчиваніе *n.* rozkroucení; —кручúниться roztruchliti se; —крываніе *n.* odkrývání; 2. otvírání (knihy); —крывáть odkrývati; 2. otvírati; p. на дóмѣ крышу sundavati střechu s domu; —крытіе *n.* odkrytí; —крúть odkryti; o., objeviti (p. всѣ обстоятельствó); 2. p. окнó, книгу otevříti okno, knihu; p.ся odkryti se; otevříti se; —крúшка *f.* odkrytí; otevření; —кудáхтаться rozkdákati se (курúца -талась); —куликáться rozhejřiti se; —купáніе *n.* rozkupování; —купáть rozkupovati; —купúть rozkoupiti, pokoupiti něco; —кýпка *f.*, —куплéніе *n.* pokoupení (všeho); —кýпорить, —кýпоривать otevříti, rozdělati (lahvici, balíček, skřínku); —кýпореніе, —кýпориваніе *n.*, —кýпорка *f.* otevření, rozdělání.

рас-курúть, —кýривать nakouřiti (dýmku); 2. vykouřiti, rozkouřiti (všechen tabák); —кýрка *f.*, —курéніе, —кýриваніе *n.* nakouření; 2. vykouření, rozkouření; —кусáніе *n.* rozkousání; —кусáть rozkousati; —кýсывать rozkusovati; —кусúть rozkousnouti; rozlousknouti (ořech); —кýсываніе *n.* rozkusování; —кусáніе *n.* rozkousání; —кушéніе *n.* rozkousnutí, rozlousknutí (ořechu); —кýтать, —кýтывать (ребёнка) rozvinouti (dítě); —падáніе *n.* rozpadání; —падáться rozpadati se; —пáсться rozpadnouti se; —падéніе *n.* rozpadnutí; —пазúть, —пáзивать drážku n. paz rozšířiti; —пáивать, —паúть odpájeti, odletovati, rozletovati; p.ся . . . se; —пáйка *f.* rozletování, odletování; —палéніе *n.* rozpálení (krve); rozněcení (duševní); —пáлываніе *n.* rozlézání; —пáлываться rozlézati se; —палúть, —пáливать vystřílení (prach); 2. —палúть, —паúть (печь) rozpáliti (pec); p. гнѣвомъ r. hněvem; p.ся rozpáliti se; —пáрить, —пáривать spařiti, rozpařiti; p.ся spařiti se, rozpařiti se; 2. dlouho se pařiti v parní lázni; —пáрывать *v.* распорóть; —пахáть, —пáхивать zorati, rozorati (novinu); —пахнýть, —пáхивать vyhrnouti (šosy u kabátu); 2. rozevříti n. vyraziti (dveře); —пáчкать rozmazati, pomazati; —пáшка *f.* rozorání, zorání (noviny); 2. otvor sítě rybářské; на —пáшку rozepjatý; —пáшникъ radláč, plenitel (pluh) *Exstirpator*; —пашнóй, áя, óе rozpinací (kabát); —пекáніе *n.* rozpíkání; 2. vyhubování; —пекáть, —пéчь rozpékati, rozpeci; 2. p. кого за что vyhubovati někomu, zatopiti někomu.

распеленáть, распелёнывать rozvinouti dítě z plínek.

рас-перéть, —пирáть rozevříti; 2. s dvou stran podepříti (dům atd.); —пéрстица *f.* mezera mezi dvěma prstoma; —пéрстый s odstávajícími prsty; —пестрúть, —пещрúть pestrým udělati; — печáтание *n.* (р. письмá) rozpečetění; —печáтать, —печáтывать (письмó) rozpečetiti; р.ся r. se; —печéние *n.* rozpečení; —пéчь *v.* распекáть; —пивáние *n.* popíjení; —пивáть (чай) popíjeti (čaj); —пúвочная продáжа výčepnický n. šenkýřský prodej; —пилúть, —пúливать rozpilovati, pilou přeřezati; —пúленный; —пúлка, —пилóвка *f.*, —пилéние, —пúливание *n.* rozpilování, přeřezání pilou; —пинáние *n.* křižování, ukř.; —пинáть křižovati, ukř.; —пирáть rozvírati *v.* распереть; —пúрка *f.*, —пирáние rozvírání; podpírání s dvou stran; —писáние *n.* sepsání, soupis, seznam; výkaz; р. расхóдовъ seznam výdejů, výkaz výdejů; р. должностéй seznam hodností, výkaz hodností; р. по вáхтамъ seznam stráží (na korábě); 2. р. vymalování; —писáть, —пúсывать sepsati, seznamenati; rozepsati; р. домú на постóй, р. квартúры для постóя sepsati domy pro vojenské byty; 2. р. pomalovati; р.ся въ чемъ, въ получéніи чего podepsati se, že něco přijal, potvrditi svým podpisem; р.ся rozepsati se; —пúска *f.* potvrzení na přijatou, přijímací list; kvitance; дать —пúску въ получéніи чего-либо dáti potvrzení na příjem něčeho, dáti přijímací list; *adj.* —пúсочный; -ая книгá kniha přijatých věcí, kniha přijímací; —пúсываніе *n.* sepisování, seznamování; —пúтіе *n.* vypití; —пúть (*fut.* разопью) vypiti ve spolku s jinými; —пихáть, —пúхивать, —пихнýть (толпý нарóда) rozehnati (houf lidu); —плáвить, —плáвливать, —плавлáть (свинéцъ, зóлото) rozstavěti; р.ся r. se; —плавнáя печь pec tavířská, tavnice; —плáкаться rozplakati se; отъ чегó онъ такъ —плáкался proč se tak rozplakal; —пластáть, —плáстывать на подéл rozštípati; р.ся r. se; —плáстка *f.*, —пластáние *n.* rozštípání; —плáта *f.* výplata; zaplacení dluhů; —платúть, —плáчивать zaplatiti za všecko; р.ся съ кéмъ vyrovnati se s někým t. zaplatiti mu; —плачéние *n.*; —плáченный *adj.*; —плáщивать *v.* расплощúть; —плевáть кого poplivati někoho; —плескáть, —плёскивать rozstříkati; р.ся r. se; —плескáние *n.*; —плёсканный *adj.*; —плéсть, —плестú, —плетáть rozplesti, rozplétati; р.ся r. se; —плетáние *n.* rozplétání; —плетéние *n.* rozpletení; —плодúть, —пложáть rozploditi, rozplozovati; р.ся r. se; —пложенíе *n.* rozplození; въ —плóхъ nenadále, neočekávaně; —площúть, —плáщивать rozploštiti, rozklepati na plocho; —плывáться, —плúться rozplývati se; —плúвчивый rozplývavý; -ость -ost; —плю́снуть, —плю́щить, —плю́щивать rozploštiti, zploštiti, rozklepati na plosko; —плясáться roztancovati se; — пнýть *v.* распинáть; —познáть, —познавáть rozeznati; —пóить, —пáивать při napájení spotřebovati; —полагáть, —положúть (войско по дерéвнямъ) rozložiti (vojsko po vesnicích); р. расхóды spořádati, uspořádati výdeje; р. чéмъ (р. имéніемъ) vládnouti něčím, nakládati s něčím; вы мóжете этимъ —полагáть vy můžete tím poroučeti; человéкъ предполагáетъ а Богъ —полагáетъ člověk míní a Bůh mění; р.ся съ чéмъ

(съ това́рами) rozložiti se s něčím (se zbožím); —положи́тьса ла́геремъ положи́ти se táborem; —ползти́ся rozlezti se; —положе́ніе *n.* rozložení (p. войскъ по квартѝрамъ); p. словъ slovosled; p. дýха rozpoložení ducha; (въ весёломъ —положе́нiи дýха; въ хорóшемъ —положе́нiи дýха; въ дурнóмъ —положе́нiи дýха); 2. rozpoložení; spořádání, uspořádání; zařízení; p. къ ученію chuť k učení; p. къ болѣзнямъ náchylnosť k nemocem; по ва́шему —положе́нію dle vašeho zařízení; —поло́женный къ чему́ rozpoložený k něčemu, náchylný k něčemu; (p. къ болѣзнямъ, къ добру́, къ смѣху); —полосова́ть, —полосо́вывать na proužky rozstřihati; —по́па *f.* sesazený kněz (žert. páter vyklouz); —по́рка, *dem.* —по́рочка *f.*, —по́ръ, a rozporka; příčka; —поро́ть rozpárati; —порядѝтель pořadatel; ředitel; -ница *f.* -ka; —порядѝтельный pořádající, řídící; řídivý; -ость řídivosť; —порядѝть, —поряжа́ть (чѣмъ) říditi něco, míti řízení něčeho, (pořádati něco), vládnouti čím; —поряжа́ться въ чужóмъ до́мѣ vládnouti n. hospodařiti v cizím domě; —поря́докъ, дка pořádek, zařízení, přihlížení k pořádku; —поряже́ніе *n.* zařízení, spořádání; —потѣлый zpocený; —потѣть zapotiti se, zpotiti se; —поя́сать, —поя́сывать rozpásati, odpásati; p.ся . . se; —пра́ва *f.* soud; сéльская p. soud vesnický (rychta); суде́бная p., судъ и p. soudní správa; soudní řízení; собственноручная p. právo svémocné; у меня́ съ нимъ коро́ткая p. udělám s ním krátký proces; дѣло дошло́ до —пра́вы věc dospěla ku potrestání vinníka; —пра́вить, —правля́ть, —пра́вливать narovnati (co bylo skřiveno n. zmačkáno), vyrovnati; p.ся съ кѣмъ vyrovnati se s někým; —правле́ніе, —пра́вливаніе *n.* narovnání; —пра́шивать о чёмъ vyptávati se po něčem.

распредѣл-е́ніе *n.* rozdělení, rozvržení; p. часóвъ rozdělení hodin (při vyučování); p. вре́мени rozdělení času; p. по́датей rozdělení n. rozvržení daní, rozvrh; p. по предме́тамъ rozdělení dle předmětů; p. по кла́ссамъ, по разря́дамъ rozdělení dle tříd; —и́ть, —я́ть rozděliti, rozvrhnouti (práci, čas); p. по предме́тамъ rozděliti dle předmětů.

распро-дава́ніе *n.* rozprodávání; —дава́ть rozprodávati; —да́ть rozprodati; —да́жа *f.* rozprodej; всѣ това́ры распро́даны všecko zboží je rozprodáno.

распропада́ть, распропа́сть roztratiti se (o mnohých věcech); во вре́мя пожа́ра мно́го вещéй распропа́ло v čas požáru mnoho věcí se roztratilo.

рас-просить vyptati se *v.* распра́шивать; —простéртіе *n.* rozprostření, rozestření (rukou, křídel atd.); r., rozložení hranic; —простéрть rozprostříti, rozestříti; —простира́ть rozprostírati, rozestírati; p.ся r. se; —простéртый rozprostřený.

распростран-е́ніе *n.* rozprostranění, rozšíření; 2. rozšířenosť; —и́тель rozšiřitel, rozšiřovatel; -ница *f.* -ka; —и́тельный rozšiřovací; —и́ть, —я́ть rozprostraniti, rozšířiti; rozprostraňovati, rozšiřovati; (p. садъ, вѣру, ученіе); p.ся r. se; p.ся о чемъ, о какóмъ-либо предмéтѣ šířiti se o něčem, o nějakém předmětu (t dlouho vypravovati).

рас-прóсъ, a výslech (soudní) *v.* допрóсъ; сдѣлать кому́ пристра́стный p. tázati se někoho právem útrpným

рас-прощáние *n.* rozloučení; —прощáться съ кѣмъ rozloučiti se s někým; —прúгаться dáti se do skákání; —прúскание *n.* rozstříkání; —прúскать, —прúскивать rozstříkati; p.ся r. se.

рáспря *f.* rozepře, spor; (p. егó рáди, p. за чтó-либо).

рас-пряráние *n.* vypřahání; —пряráть vypřahati; —прячь vypřahnouti; —пряжéние *n.*, —пряжка *f.* vypřažení; —прямúть, —прямлять, —прáмливать zpřímiti, narovnati; p.ся zpřímiti se, narovnati se (у негó крúвая нога́ уже́ — прямúлась); прáстся dáti se do předení; —пугáние *n.* rozplašení; —пугáть, —пýгивать, —пугнýть (p. птиц) rozplašiti; p.ся r. se; —пýдрить, —пýдривать silně napudrovati; 2. p. печь hlinkou zamazati žlábky mezi kachlíky; 3. p. когó vymluviti n. vyhubovati někomu; —пужáть, —пýживать *v.* распугáть; —пýкиваться vyrážeti (o p. upatech); —пýколка *f.* poupě otevřené (rozpuklé); —пускáть, —пустúть rozpustiti (r. vojsko, dělníky, žáky; r. sůl [ve vodě], kov atd.); 2. rozvinouti korouhev n. praporec; p. глóтку, p. гóрло křičeti co hrdlo stačí; p. глазá roztržitě hleděti; p. слухъ povésť nějakou roznesti; p.ся rozpustiti se; —пýстка *f.* čas pojímání-se zvěře; říje (u jelenů) *v.* raскóдка, тéчка; —пýстная книга kniha rozvodná (kn. rozvedených manželství).

распýт-ание *n.* rozmotání; —ать, —ывать rozmotati, rozplesti (nitě atd.), r. (nějakou zapletenou záležitosť); p.ся r. se.

распýт-ица *f.*, —ье *n.* čas kdy jsou cesty neschůdné; nescestí; —ie *n.* rozcestí; —ный prostopášný; —ство *n.* prostopášnosť; вдавáться въ p., —ствовать prostopášně si počínati, darebačiti.

рас-пухáние *n.* otékání; —пухáть otékati; —пýхнуть oteci, opuchnouti, spuchnouti; —пýхлый opuchlý, spuchlý; —пýчить, —пýчивать nadmouti (břicho); у негó —пýчило живóтъ život se mu nadmul; —пушúть, —пушáть rozčechrati (srst); p. когó-либо natřásti někomu hlavu n. vlasy; —пущáть rozpouštěti *v.* распустúть; —пущéние *n.* rozpuštění; —пущёнка *f.* rozpuštěné vápno; —пылáться rozplameniti se; —пытáть, —пúтывать ptáti se někoho na skřipci, t. při mučení; —пыхáться (crk.) rozzlobiti se; —пѣвáть, —пéть (*fut.* —пою) prozpěvovati; zvolna zpívati; do zpěvu se vpravovati; p.ся rozzpívati se, dáti se do zpěvu; —пѣвный zpěvavý, zpěvný; —пѣвъ, a zdlouhavý zpěv; читáть на p. čísti zpěvavě; —пúлить, —пúливать rozepnouti, napnouti; —пúлъ, a rozpinadlo, napinadlo; —пятие *n.* ukřižování (rozepnutí na kříži); 2. obraz ukřižovaného (Krista) *crucifix*; —пятый (распнýтый) rozepnouti; ukřižovati *v.* распинáть.

растáгъ, a, póздыхъ, отдохновéние вóйска odpočinek, oddech, den odpočinku (něm. *Rasttag*).

рас-тáивать, —тáять roztáti; —такелáживать, -áживать odstrojiti loď; —тáлкивать, —толкáть (нарóдъ) rozháněti (lid); —тáпливать *v.* растопúть; —тáптывать *v.* растоптáть; —таскáть, —тáскивать, —тащúть roztahati, roztahovati; rozvleci, rozvláčeti; p.ся . . . se; —тáщенный roztahaný.

раствор-éние *n.* rozevření, otevření; 2. zadělání (těsta), rozdělání (vápna);

3. rozpuštění (stříbra v lučavce); p. вóздуха úměrnosť vzduchu, teplota vzduchu *Temperatura*; —и́мый rozpustný; -osť -osť; —и́тельный rozpouštivý, rozpouštěcí; —и́ть, —я́ть (воро́та, о́кна, две́ри) otevříti, rozevříti (vrata, okna, dveře); p. и́звесть rozdělati vápno; p. вино́ водо́ю zřediti, rozřediti víno vodou; p. хлѣбы zadělati na chleb; p. зо́лото, серебро́ rozpustiti zlato, stříbro; p.ся rozevříti se; rozpustiti se; rozdělati se; —ію́щія сре́дства rozpouštivé prostředky.

рас-твóрный, —твóрчатый (-ое окно́) otvěrací (o. okno); —твóръ, a rozdělání; roztok; p. зо́лота roztok zlata; соляно́й p. roztok slaný; 2. malta; —твореніе *n.* otvírání; —твори́ть otvírati *v.* раствори́ть; —тега́й, я, *dem.* —течáйчикъ, a pečivo s nádívkou; —текáться roztékati se.

растéніе *n.* rostlina, *dem.* растéньице *n.* rostlinka.

рас-тереби́ть, —терéбливать roztřepiti, roztřípiti; rozcuchati; —тере́ть (разотру́) rozetříti *v.* растира́ть; —терзáніе *n.* roztrhání (na kusy); —терза́ть, —те́рзывать roztrhati (na kusy); волкъ —терза́лъ овцу́; э́та вѣсть —терза́ла моё се́рдце; —те́рзанный; —те́ртіе *n.* rozetření; —те́ртый rozetřený; —терáніе *n.* roztracení, potracení (věci); —терянный roztracený; —терáть, —тéривать roztratiti, potratiti; p.ся roztratiti se; увидѣвъ опáсность онъ совсѣмъ —терялся uviděv nebezpečí on všecek strnul (pozbyl smyslů); —терáха *m. et f.* kdo často věci ztrácí; —теса́ть, —тёсывать (crk.) rozsekati; —тéчь опухнouти (o vodnatém člověku); p.ся rozteci se.

растй (расту́, раостéшь) rosti, рости (rostu, rosteš); дитя́ растéтъ dítě roste; дерéвья расту́тъ stromy rostou.

рас-тирáльникъ, a řebříček *v.* тысячели́стникъ; —тирáніе *n.*, —ти́рка *f.* roztírání; —тирáть roztírati *v.* растере́ть; p.ся roztírati se; —ти́скивать rozmačkávati; —ти́снуть rozmačknouti.

[vegetační.

расти́тельный rostlinný; -ая сила

расти́ть (ращу́, расти́шь) rostiti; p. во́лосы rostiti vlasy (jich vzrůstu napomáhati).

рас-ткáть *v.* растыкáть; —тли́тель prznitel; —тли́ть, —тлѣвáть (дѣвáю) zprzniti, zhanobiti; 2. zkaziti; —тлѣніе, —тлѣвáніе *n.* zprznění, zhanobení; 2. zkažení.

рáстное, аго *n.* (star.) závět jímž byl ustanoven nejbližší dědic.

рас-то́къ, a rameno řeky (roztok); —толкáть, —тáлкивать rozháněti; —толкну́ть rozehnati; —толковáть, —толкóвывать rozkládati, vykl., objasňovati, vysvětlovati; —толóчь roztlouci (p. миндáль, пéрецъ); —толстѣлый ztloustlý; —толстѣть ztloustnouti; —толчéніе *n.* roztlučení; —топи́ть, —тáпливать, —топля́ть roztopiti (kov); 2. zatopiti (v kamnech); p.ся roztopiti se (o vosku atd., o kamnech); —топтáть, —тáптывать rozdupati, rozšlapati; —топи́рить, —топи́ривать rozčepýřiti (peří); rozprostříti, rozestříti (ruce, křídla); p.ся rozestříti se; rozkročiti se; rozčepýřiti se; пѣту́хъ —топи́рился kohout se rozčepýřil; —топи́ра, *dem.* —топи́рка *m. et f.* kdo chodí s rozkročenýma nohama; ку́рица — топи́рка slepice s rozčechraným peřím; —торгáніе *n.* roztrhání; —торгáть roztrhati; —то́ргнуть roztrhnouti; (p. миръ, сою́зъ, бракъ); —то́ргнутіе *n.*; -то́ргнутый; —торговáться, —тор-

гóвываться svůj obchod rozšířiti; —торжéние *n.* roztržení; p. брáка r., rozvedení manželství; —тóрженный roztržený; —тóржка *f.* obchod výměnný, výměna v obchodu; 2. rozšíření obchodu; —торношúть rozškubati; 2. zbystřiti; zbodřiti; —топóпный obratný; -ость -osť; —тосковáться rozteskniti se; —точáть, —точúть prohejřiti, promarniti (peníze, statek); 2. (crk.) rozehnati, rozptýliti (nepřítele); —точéние *n.* prohejření, promarnění; 2. (crk.) rozehnání, rozptýlení; —точúтель marnotratník; -ница *f.* marnotratnice; —точúтельный marnotratný, útratný; -ость -osť. [(čařidlo, čarovka).

рáстра *f.* rastrum, rastrál, čarkovadlo

рас-трáва *f.*, —травлéние *n.* zjitření (rány); —травúть, —трáвливать, —травлять zjitřiti (ránu), rozjitřiti; 2. p. собáкъ p štvati (psy); —трáта *f.* útrata; promaření peněz; —трáтить, —трáчивать utratiti, promařiti (peníze); —тревóжение *n.* znepokojení, rozčilení; —тревóжить, —тревóживать znepokojovati, rozčiliti; p.ся . . . se; сновидéние менй —тревóжило sen mne zn pokojil; —тревóженный znepokojený.

рáстрение *n.* (растрéние) rastrování; рáстренный rastrovaný.

рас-трёпа *m. et f.* rozcuchaný, -á; —трепáть, —трёпливать, —трёпывать rozcuchati, rozdrchati (vlasy); 2. rozkroutiti (provaz); 3. p. ленъ, пéньку roztřepati len, konopé, oklapati; 4. p. кого oloupiti, obrati někoho; —трепáние *n.*; —трёпанный; —трéскаться, —трéскиваться rozpraskati, rozpukati se; —трéснуться rozpuknouti se, rozprasknouti; —трéснутый puklý, rozpuklý, prasklý, rozprasklý.

рáстрить (-рю, -ришь) rastrovati; p.ся r. se.

рас-трóгать, —трóгивать rozházeti (spořádané věci); p. больнóе мéсто, pány ránu n. bolesť obnoviti, upšiti do bolesti; p. обúдными словáми rozdrážditi urážlivými slovy; —трогáние *n.*; —трóганный; —трýбъ, a spodní otvor foukacích nástrojů hudebních; *pl.* —трýбы, ovz okolky u bot (kopny); —трусúть, —трýшивать roztrousiti; —трýска *f.*, —трýшение *n.* roztroušení; —трясáние, —трáсываніе *n.* roztřásání, natřasání; —трясéние *n.* roztřesení, protř., natř.; —трясáть, —трáсывать roztřásati, natř., protř.; —трястú roztřásti, natř., protř.; 2. probiti (peníze); —тушевáние *n.*, —тушёвка *f.* tušování, natuš.; —тушевáть, —тушёвывать tušovati, natušovati.

растъ, a rost; 2. p. хлéбу, плодáмъ čas kdy obilí neb ovoce nejvíce roste a zraje.

рас-тыкáть, —ткáть rozetkati, tkané rozdělati; —тыкáть, —тыкивать rozstrkati; 2. protrhati (sukno na biljáru); —тѣшиваться velmi se těšiti; —тягивательный protahovací; —тягивать roztahovati, protahovati; p. рѣчь prot. řeč; —тянýть roztáhnouti; p.ся r. se; —тяжéние *n.* roztažení; natažení; napnutí; p. жилъ natažení žil (natáhl si žíly); —тяжка *f.* natažení; лежáть въ —тяжку ležeti natažen, l. roztažen; —хáживать (по двору, по горницѣ), —хáживаться přecházeti, procházeti se (po dvoře, po světnici); —хвалúть, —хвáливать velmi chváliti, vychvalovati; —хвáленный, хвалёный; —хвáстать, —хвáстывать rozhlásiti, rozkřičeti; p.ся vychloubati se; —хвáтать, —хвá-

тывать, —хвати́ть (весь това́ръ) rozebrati (všecko zboží t. pokoupiti); всѣхъ рабо́тниковъ —хвата́ли všecky dělníky sebrali (pochytali t. už není žádného možná dostati); онъ —хвати́лъ ему́ лобъ одни́мъ уда́ромъ rozrazil n. rozvrátil mu hlavu jednou ranou; —хва́тъ; э́тотъ това́ръ всегда́ на р. to zboží jde vždycky na dračku, na chapačku, na lapačku (t. hned se prodá); —хвора́ться dlouho churavěti; —хити́тель kdo něco pobral, uloupil, loupežník; -ница *f.*; —хи́тить, —хища́ть (имѣ́ніе) pobrati, rozebrati; р.ся . . . se; —хище́ніе *n.* pobrání, rozebrání; —хлеба́ть, —хлёбывать vychlemtati; rozchlemtati; lžicí vyjísti; —хлеста́ть, —хлёстывать rozšvihati, rozšlehati; —хли́паться, —хны́каться rozvzlykati se (rozfňukati se); —хло́пать, —хло́пывать, —хло́пнуть (дверь) rozlámati, rozraziti dveře; —ходи́ться, разойти́сь rozejíti se; (р.ся по дома́мъ r. se po domích; р.ся по́ лѣсу r. se po lese); солда́ты разошли́сь vojáci se rozešli; 2. р.ся съ кѣмъ rozejíti se (od sebe), nesejíti se, minouti se (minouti jeden druhého; доро́га здѣсь —хо́дится zde se cesty rozcházejí, rozbíhají, dělí; они́ разошли́сь друзья́ми oni se rozešli co přátelé; 3. rozpadnouti se, rozklížiti se; 4. rozpustiti se, rozhřáti se (o másle); 5. rozejíti se, rozprodati se (o zboží); 6. vydati se, utratiti se (o penězích); де́ньги разошли́сь; —ходи́ться rozchoditi se; nachoditi se mnoho; —ходя́щіяся ли́ніи (math.) čáry rozběžné, rozběžky.

расхо́д-ка *f.* vůle (prostora v stroji, kde se pohybuje) (Vys.); 2. říje, čas pojímání-se zvěře; быть въ —кѣ *v.* бѣ́гаться; —никъ, a volovec (Presl) *Buphthalmum; v.* стародýбка; —ный výdajný; -ыя де́ньги výdajné peníze; -ая кни́га kniha výdejů; —овать vydávati peníze; р.ся vyd. se; —чикъ, a výplatník, výplatce; —чица *f.* výplatnice; расхо́дъ, a rozchod (čas, kdy se lidé rozcházejí); всѣ лю́ди въ —хо́дѣ všickni lidé jsou na rozchodu, na odchodu; 2. р. това́ровъ odbyt, prodej zboží; 3. výdaj, vydání (peněz); де́ньги на р. peníze na výdaj, na útraty; записа́ть въ р. zapsati do výdeje, připsati k výdajům; пока́зывать въ счётахъ де́ньги расхо́домъ vykazovati v účtech peníze ve výdaji, co vydané; весь расхо́дъ (ито́гъ расхо́да) составля́етъ, въ расхо́дѣ вообще́ všech výdejů, všeho vydání.

рас-хожде́ніе *n.* rozcházení; (math.) rozběh (čar) *Divergence;* —хо́жій, ая, ее ke každodenní potřebě n. útratě; —холоди́ть, —хола́живать vychladiti; ochladiti (horké nápoje); —холо́дка *f.*, —холоже́ніе *n.* ochlazení, vychl.; —хомута́ть ло́шадь sundati koni chomout; р.ся chomout shoditi (o koni); —хохота́ться rozchechtati se; —храбри́ться chrabrosť svoji ukazovati; —ху́лить, —ху́ливать zhaněti koho; —ху́лка *f.*, —ху́леніе *n.* zhanění.

расц . . . ., расч . . . ., расш . . ., расщ . . . . *v.* раз . . . .

ра́тай, я rataj (staroč.), oráč; 2. (crk.) vojín.

ратифик-а́ція *f.* ratifikace, stvrzení; stvrzená listina; —ова́ть (-ку́ю, -ку́ешь) ratifikovati, stvrditi, potvrditi; -ова́ніе *n.*, -о́ванный.

ра́тманъ, a radní (něm. *Rathsmann*); -нскій.

ра́тникъ, a voják, bojovník; *adj.* ра́тничій, ья, ье.

рáтный vojenský; válečný; bojovný; р. станъ vojenský stan; р. конь kůň bojovný; -ое пóле pole válečné, bojiště.

ратобóр-ецъ, рца bojovník, válečník; —ный bojovný, válečný; —ство *n.* boj, zápas; *adj.* —ственный; —ствовать bojovati, válčiti.

рáтовать (рáтую, -уешь) na koho, р.ся съ кѣмъ bojovati, válčiti s někým; -аніе *n.*

рáтовище *n.* ratiště (násada u kopí).

рáтуша *f.* radnice (z něm. *Rathhaus*); *adj.* рáтушный.

рать, и vojna, válka; 2. vojsko.

рафин-áдъ, а rafináda, čištěný cukr *Raffinade*; —йрованіе *n.* rafinování; —йровать rafinovati.

рацiонал-йзмъ, а rozumovnosť *Rationalismus*; —истúческій racionalistický; —йстъ, а racionalista; рацiонáльный racionální, rozumový.

рацióнъ, а odměrek, výměrek (obroku koním); *adj.* рацióнный.

рáчекъ, чка ráček *v.* ракъ.

рач-éніе *n.* staráni-se, pečování; —и́тель pečovatel; —и́тельный starostlivý, pečlivý; -ость -osť; —и́ть (-ý, -íшь) o чемъ starati se o něco, pečovati o něco.

рашкéтъ, а (v knihtisk.) rám papírový na formu vysazenou, kde má zůstat bílé místo *Frisquette*.

рáшкуль, а uhel kreslicí, černá křída (něm. *Reiskohle*).

рáшперъ, а rožeň na pečení masa atd.

рáшпиль, я rašple (něm. *Raspel*).

рáшпля *f.* žralok andělský *Squalus squatina*.

рáштра *f. v.* рáстра.

рашъ, а (vojen.) zabubnování, po němž se střelci rozptýlí.

рашéніе *n.* (р. волóсъ) rostění vlasův (pěstování vlasů, aby rostly).

рвáніе *n.* rvaní, trhání.

рвануть jednou zarvati, trhnouti.

рвань, и *f.* stahovačka železná na kola *Ziehband*.

рвать (рву, рвешь) rváti, trhati, tahati; р. у кого что изъ рукъ trhati n. tahati někomu něco z rukou; р. за волосы tahati za vlasy; р. на себѣ вóлосы trhati si vlasy (z hlavy), rváti si vlasy; р. на себѣ одéжду trhati šat (oděv) na sobě; вѣтеръ рвётъ пáруса vítr trhá plachty; р. trhati (trávu, květiny, jahody); пáстырь рветъ flastr táhne; 2. его рветъ on vrhne, blije, dáví; рвáться (рвусь, рвёшься) trhati se; tahati se; намáhati se; рвáться у кого-либо изъ рукъ tahati se někomu z rukou.

рвéніе *n.* horlení (řevnění).

рвовáніе *n.*, развéдка kutání, hledání

рвóт-а *f.* vrhnutí (dávení, blití); —ина *f.* vydávenina, blivonina; 2. kaz v kovu; —ный dávicí, dávivý; р. кáмень vinný kámen pro dávení; р. порóшокъ prášek pro dávení; р. орéхъ davivec (rostl.); р. кóрень рвотник (Presl) *Ipecacuanha* (rstl.); —ное *n.* dávidlo, prostředek n. lék pro dávení.

рдестъ, а rdest *Potamogeton v.* жáлга.

рдéлый zardělý; рдéніе *n.* rdění; рдéть (рдéю, рдéешь), рдéться rdíti se.

ре (v hudbě) re.

реагéнтъ, а, реактúвъ, а skoumadlo chemické *Reagens*.

реактúвный (-ая бумáга) reagovací, skoumací (papír).

реактúровать skoumati chemicky.

реáкція *f.* reakce; zpětné působení.

реальгáръ, а, мышьякъ крáсный síra polouhranolová *Realgar*.

ребёнокъ, нка (*pl.* ребя́та), *dem.* ребёночекъ, чка robátko, děťátko; грудно́й р. nemluvně, -ňátko, kojenčátko.

ребёрный žeberný, žebrový (ř. . . .).
ребри́стый žebernatý (ř. . . .).
ребри́ться (-рю́сь, —ри́шься) ruce o boky si podepříti, podepříti si boky (rukama).
ребро́ *n.* žebro, řebro (v těle); 2. kraj, obruba (u talíře, sklenice, u mince atd.); поста́вить на р. postaviti na hranu (cihlu, prkno); ребро́вый na hranu postavený; -ая кла́дка кирпичёй skládání cihel na hranu.
ребру́шка *f.*, лёсенка obručanka (Presl) *Scalaria.*
ребя́та, ъ *pl. n.*, *dem.* ребя́тишки, шекъ *f.* děti (*v.* ребёнокъ).
ребя́ч-ескій, ая, ое, (*adv.* —ески) —ій, ья, ье dětinský; dětský; —ество *n.* dětinství; —иться (-уся, -ишься) dětinsky si počínati.
ребентýхъ *v.* рабендýкъ.
ревéнь, я *m.* reveň, rebarbora *Rheum rhabarbarum*; р. сибúрскій, черенкóвый reveň tupolistá (Presl) *Rheum rhaponticum*; *adj.* ревéнный.
реверберóрный, реверберúрный (-ая печь) *v.* отражáтельный.
реве́рсъ, а revers, zápis. [účtů).
ревидéнтъ, а revident, přehlížitel
ревúжскій и. ревúзскій, ая, ое (записанный въ ревúзію) zapsaný v revisi (v popisu obyvatelstva).
ревизíóнный revise účtů se týkající.
ревúзія *f.* revise (účtů); r. škol, úřadů; 2. popis obyvatelstva.
ревизов-áние *n.* revidování; —áть (ревизýю) revidovati, přehlížeti (účty, školy, úřady); ревизóвка *f.* přehlídka *v.* ревúзія 1).
ревизóръ, а revisor, přehlížitel; dozorce; *adj.* ревизóрскій.
ревúзскій *v.* ревúжскій.
ревмат-úзмъ (-úсмъ), а revmatism(*rheumatismus*); —úческій revmatický (rheumatický).
ревнúв-ецъ, вца řevnivec; —ица *f.* řevnivá; —ость řevnivost; —ый řevnivý.
ревни́тель, я řevnitel, horlitel; —ница *f.* -ka; —ный řevnivý, horlivý.
ревнов-áние *n.* horlení (řevnění); —áтель horlitel; —áть (-ýю, -ýешь) кого́ (р. жену́ къ своему́ пріятелю) řevniti, žárliti (na ženu); 2. р. чему́ snažiti se po čem, vynasnažovati se; ревну́йте на́шему приме́ру následujte příkladu našeho; 3. р. чего́ (crk.) toužiti po něčem; р. по комъ horoucně milovati někoho, láskou planouti.
ре́вностный (*adv.* -но) horlivý.
ре́вность, и horlivost; р. по слу́жбѣ horlivost ve službě; р. къ о́бщему бла́гу horlivost pro obecné blaho; р. му́жа, р. жены́ žárlivost.
революція *f.* revoluce; vzbouření; революціóнный revoluční.
ревýнъ, á křikloun, řvoun; ревýнья *f.* křiklounka.
ревъ, а řev, řvaní; křik.
реве́ть (реву́, -вёшь) křičeti, řváti; ребёнокъ ревётъ dítě křičí (řve); бы́къ, коро́ва ревётъ býk, kráva bučí; э́тотъ дья́чекъ ревётъ, когда́ чита́етъ tento ďáček křičí, když čte; бу́ря ревётъ bouře hučí (řve). [znaky.
регáліи, ій *pl. f.* regálie, královské
рéгель, и *f.* podepěra (u tesařů); 2. zábradlí na lodích *(Regeling)*.
регéнтъ, а ředitel kůru *(Regenschori)*.
регéнтъ, а vladař, regent; регéнтскій, ая, ое vladařský; регéнтство *n.* vladařství; регéнтша *f.* vladařka.
регистрáторъ, а registrátor, spisovní (, ího *m.*); колле́жскій р. koležský registrátor (14. třída služební); *adj.* регистрáторскій.
регистратýра *f.* registratura, spisovna; *adj.* регистратýрный.

регла́ментъ, a předpis, pravidlo, řád *Reglement; adj.* регла́ментный.
регуля́р-но *adv.* pravidelně; —ность pravidelnosť; —ный pravidelný.
регуля́торъ, a regulátor, upravovatel.
реда́кторъ, a redaktor; *adj.* реда́кторскій.
реда́кція *f.* redakce (novin).
реда́нтъ, a redan (v hradebn.) *Redan.*
реду́тъ, a reduta, hradba dělostřelecká; *adj.* реду́тный.
рее́стръ, a, *dem.* рее́стрикъ, a rejstřík (registr), seznam.
ре́ечка (*dem.*) *v.* ре́йка.
режа́къ, а́ režák (síť na lov jesetrů).
режиссёръ, a režisér *(Regisseur)*; *adj.* режиссе́рскій.
резеда́, ы́ *f.* reseda, rezetka (ryt) *Reseda* (rstl.); *adj.* резедо́вый.
резе́рвъ, a reserva, záloha (vojenská), záložné vojsko; *adj.* резе́рвный.
резиде́нтъ, a resident, plnomocník vládní (u cizího dvora); *adj.* резиде́нтскій.
резиде́нція *f.*, столи́ца residence, sídelní město panovníkovo.
рези́на *f.*, резинла́стикъ, a pružeť, kaučuk *Resina elastica v.* каучу́къ; *adj.* рези́нный, резинла́стиковый; резини́тъ, a pryskyřec *Resinit, Retinit.*
резолю́ція *f.* resoluce, rozhodné usnešení.
резона́нсъ, a resonance, ozvuk; ozvučná půda (v hudeb. nástrojích).
резо́нъ, a příčina, původ *Raison.*
результа́тъ, a resultát, výsledek.
рей, я rahno (na korábech) *v.* ра́йна.
ре́йдъ, a *m.*, ре́йда *f.* rejda (místo před přístavem).
ре́йка, *dem.* ре́ечка *f.* lišta, lištna (u truhlářů).
рейнве́йнъ, a, ре́йнское и. ре́нское (вино́) rejnské víno (něm. *Rheinwein*).
ре́йсмасъ, a vyměřovadlo *(Reissmass).*
рейсфе́деръ, a, черти́льное перо́ rýsovací péro *(Reissfeder).*
ре́йтаръ, a, вса́дникъ jezdec (obec. rejthar, něm. *Reiter*); *adj.* ре́йтарскій.
рейту́зы, ъ *pl. f.* jezdecké kalhoty [(něm. *Reithosen*).
река́мбіо *n. indecl.* směnka návratná *(Ricambio).*
реквизи́ція *f.* rekvisice (vojenská); *adj.* реквизиціо́нный.
рекетме́йстеръ, a kdo přejímal prosby pro panovníka (*Requetenmeister*); -рскій.
ре́кло *n.* (star.) příjmení.
рекогносцирова́ть (рекогносци́ровать) rekognoskovati, vojensky ohledávati n. vyzvídati; рекогносциро́вка *f.*, рекогносци́рованіе *n.* rekognoskování, vojenská n. válečná obhlídka.
рекоменд-а́тельный rekomendovací; -ое письмо́ psaní odporučovací; list poručný; —а́ція *f.* rekomendace; —ова́ть (-ду́ю, -ду́ешь) кого́-либо кому́ rekomandovati někoho někomu; р.ся rekomendovati se; —ова́ніе *n.*; —о́ванный.
ре́крутъ, a, *dem.* ре́крутикъ, a rekrut, rekruta (*m.*); ре́крутскій, ая, ое *adj.* rekrutský; ре́крутскій набо́ръ rekrutování, vybírání rekrutů, braní na vojnu, odvod; рекру́тчина *f.* rekrutýrka.
ре́кторъ, a rektor (na universitě); ре́кторскій rektorský; ре́кторство *n.* rektorství. [ре́ляхъ); 2. zábradlí.
ре́ли, ей *pl. f.* houpačka; (кача́ться на
религіо́зный nábožný; -ость -osť.
рели́гія *f.* náboženství *Religion.*
рель (*gen.* рли, *instr.* ре́лью, *pl.* рли) *f.* (star.) *v.* роль. [релье́фный.
релье́фъ, a vypuklá práce *Relief*; *adj.*
рельсъ, a šiny (na dráze) *Rails*; ре́льсовая доро́га dráhá šinová, kolejná, železnice.

реля́ція *f.* relace.
рéмезъ, а remyš, remíz, moudníček, moudivláček *Parus pendulinus.*
ремéнь, мня́ *m.* řemen; ремéнный řemenový; ремéньщикъ, а řemenář.
ремéсленникъ, а řeměslník; —ница řeměslnice; —нчать řeměslo provozovati, řeměslničiti; —ческій, ая, ое, —ничій, ья, ье řeměslnický; —ничество *n.*, —ость *f.* provozování řemesla; —ый řeměslný, řeměslnický; -ая шкóла škola řeměslnická; -ые лю́ди *pl.* řeměslníci; -ая упрáва soud živnostenský, řeměslnický.
ремеслó (star. ремéство) *n.* řeměslo.
ремéственникъ, ремéстникъ, а (star.) *v.* ремéсленникъ.
ремéшекъ, шка řemínek.
ремúзъ, а remis, roveň, na rovni (když nikdo neprohrál, v karty), (написáть р.); *adj.* ремúзный; ремúзить (-ížu, -ízniš), вводúть въ ремúзъ udělati remis.
ремнецвéтникъ, а ochmet, ochmetí (Pres.), jmelí dubové *Loranthus*(rstl).
рéмница *f.* řemennice, stuhovka *Ligula* (zool.).
ремонтúр-ованіе (ремонтировáніе) *n.*, ремонтировка *f.* remontování (koní); —овать remontovati (koně).
ремóнтъ, а remontování; 2. každoroční výdej na udržování věcí v dobrém stavu; ремóнтный remontní; -ныя лóшади remontní koně (prost. remundy). [нóпользень.
ремянка *f.* brhlík *Sitta europaea v.*
ренклóдъ, а žlutinky (slivky), prost. ringle *Reine-claude.*
ренóнсъ, а (ve hře v karty) když se nepřiznává barva.
рéнское, аго *n.* (винó) rýnské (t. víno); ренсковóй úксусъ ocet z rýnského vína; р. пóгребъ vinný sklep.
рень, и *f.* (star.) *v.* реть.
репеёкъ, ейка́ zoubkované kolečko v ostruze; *v.* репéй.
репéй, ья *m.* pásek n. pentlička na klobouku, ve vlasích; 2. roseta (v archit.); 3. knoflík na lopouchu *v.* лапýхъ; 4. jablíčko n. chochol na čáku; —никъ, а řepík *Agrimonia* (rstl.); 2. p., —нишникъ *v.* лапýхъ; —никовый, —ный lopuchový; —чатыя (растéнія) paznehtníkovité (rostliny) *Acanthaceae.*
репертуáръ, а rozvrh her divadelních *Repertoire.*
репетúторъ, а opakovatel, repetitor.
репетúція *f.* repetice, známka opakovací (v hudbě); часú съ репетúцею hodiny opakovací, repetýrky; репетúчный repetiční.
репúна platan *Platanus v.* чинáръ.
рéпіе *n.* (crk.) *v.* репéйникъ.
рéпикъ, рéпникъ řepík *Agrimonia v.* печёночникъ.
репелóвъ, а červenka *Motacilla rubecula* (pták); *adj.* репелóвій, ья, ье.
репóртъ, а zpráva, raport *v.* рапóртъ; репортовáть *v.* рап . . .
репьúстый lopounitý.
репáшки, шковъ *pl. m.*, репáшникъ, а řepík *v.* печёночникъ.
рескрúптъ, а reskript, nejvyšší odpis.
реснúца *f.* řasa u očí *v.* рѣснúца; *adj.* реснúчный.
республúка *f.* republika *(Res publica).*
республикáн-ецъ, ца republikán; -ка *f.* republikánka; —скій republikánský.
рессóра *f.* péro n. zpruha v kočáře *Ressort* (kočár na perách); *adj.* рессóрный.
рестовóе письмó psaní na poště chované (*poste restante*).
ресторáторъ, а hostinský (*m.*) *Restaurateur*; *adj.* ресторáторскій.
ресторáція *f.* hostinec *Restauration.*

ретúвый horlivý; -o *adv.* horlivě; -ость horlivosť.
ретирáда *f.* ústup *Retirade; adj.* ретирáдный.
ретировáться ustupovati (o vojsku).
ретúтися (ретюся, ретúшися) star. horlivě se starati; horliti.
ретóрта *f.* retorta, křivule.
ретраншемéнтъ, а, окóпъ okop, zákop *(fortifik.).*
реть, и *f.* (crk.) hádka, svár.
рефлéкторъ, а odražeč *Reflektor*; рефлéкція *f.*, отражáніе лучéй odrážení paprsků, odraz *Reflexion.*
реформáт-ка *f.* reformatka; —скій reformatský; реформáтъ, а reformat, reformovaný protestant.
реформáція *f.* reformace (základ víry protestantské).
рефрáкторъ, а lomič *Refractor* (fys.); рефрáкція *f.*, преломлéніе лучéй lámání paprsků.
рецензéнтъ, а recensent, posuzovač spisu; рецензúровать posuzovati (spis); -аніе *n.*; рецéнзія *f.* recense, úvaha, posudek (spisu).
рецептýра *f.* receptura, připravování léků dle receptů; *adj.* рецептýрный.
рецéптъ, а recept, předpis lékařský, předpiska. [*pient* (fys.).
реципиéнтъ, а nádržka vývěvy *Reci-*
речéніе *n.* řčení, slovo.
речéнникъ, а, речнúкъ, а, (star.), словáрь slovník (srb. rěčnik).
речёный řečený.
речúстый výřečný.
речитатúвъ, а recitativ (v hudbě).
речь *v.* рещú.
решетúна, решётка, решёть *v.* рѣш . .
рещú (crk.) říci *v.* сказáть.
рей, я́ *f.* rahno *v.* рей.
ржа *f.* rez (na kovu); 2. rez, sněť (na obilí).
ржáв-ецъ,вца (star.) bahniště; —ина *f.* rez (na kovu); 2. *v.* ржáвецъ; —истый rezavý, rezovitý; —ить rezaviti; —ость rezavosť; —чина *f.* rez (na kovu); —ый rezavý.
ржáнецъ, нца bojínek luční *Phleum pratense.*
ржáніе *n.* ržání (koní), řehtání.
ржáнка *f.* kulík písečný *Charadrius hiaticula.*
ржанóй, áя, óе žitný (režný); р. хлѣбъ žitný chleb. [koních).
ржать (ржу, ржешь) ržáti, řehtati (o
ржúще *n.* (star.) žitniště; 2. strniště.
рúга *f.* odr na sušení obilí (*v.* овúнъ), obilnice.
ригáчъ, а (star.) místo pod odrem na obilí A.
рúдерсы, овъ *pl. m.* silné trámy na dně korábu v části jeho pod vodou, aby chráněn byl před pohromou.
ридикю́ль, я, *dem.* ридикю́льчикъ, а brašnička, tobolka švadlenská *Ridicule.*
рúза *f.* (crk.) řiza, roucho mešní, ornát; kovové obložení na obrazech svatých; *v.* окладъ; *adj.* рúзный.
рúзицы, ъ *pl. f.* krátké roucho mešní.
рúзки, зокъ *pl. f.* roucho křestní (na dítě).
рúзни-ца *f.* sakristie (kostelní šatnice); —чій, аго *m.* kostelník, sakristán (jenž opatruje roucha kostelní).
рúзничарь, я, ризохранúтель, я (star.) carský opatrovník oděvu.
ризположéніе *n.* (star.) svátek uložení řiz (oděvu) P. Marie ve chrámě Vlachernském; *adj.* ризположéнскій.
рúзы, ъ *pl. f. v.* рúза.
рикошéтъ, а, рикошéтный вúстрѣлъ výstřel odskakovací, rána odskakovací *Ricochet.*
рúнуть, р.ся řinouti se *v.* рѣять.
рипúда *f.* (crk.) obraz cherubína na dlouhé rukojeti (násadě), jímž při

službách božích diakon máchá nad svátostmi.

рисковáть, рискнýть чѣмъ riskovati, odvážlivě v sázku vložiti.

рискъ, a odváženi-se v nebezpečí *Risque*; *adj.* рисковóй.

рисовáль-ный kreslicí, rýsovací; p. классъ kreslírna; —щикъ, a kreslič, rýsovatel; —щица *f.* kreslička.

рисовáніе *n.* rýsování, kreslení; рисовáть (-сýю, -сýешь) rýsovati, kresliti; рисóвка *f.* rýsování.

рúсовый rejžový; -ая кáша -á kaše.

рист-áлище *n.* (кóнское) jezdiště, místo na koňské dostihy; *adj.* —áлищный; —áніе *n.* (кóнское) dostihy koňské, jízda o závod; —áть (-áю, -áешь) (crk.) rychle běhati, cválati.

рисýнокъ, нка výkres.

рúсъ, a, сарачúнская krupá rejže (*v.* пшенó сарачúнское).

ритúна *f.* (crk.) vonná pryskyřice (lt. *Resina*, řec. *rhetine*).

ритóрика, ритóрія *f.* rhetorika; *adj.* риторúческій.

риторнéль, и *f.* ritornell (v hudbě).

рúторъ, рéторъ, a rhetor, řečník; *adj.* рúторскій; рúторствовать řečniti, co řečník vystoupiti.

рúфить (-флю, -фишь), за- ubrati plachtám napnutosti (na korábě).

рифъ, a řada úskalí mořských *Riff*; 2. smyčka na popotahování plachet na korábě.

рихтшáхта *f.* šachta stojací (Vysoký) něm. *Richtschacht.*

рúома *f.* rým (ve verši); подводúть, подбирáть подъ рúому rýmovati, rýmy dělati; приходúться въ рúому rýmovati se.

рúомъ, a rozměr hudební, zpěvomíra *Rhythmus.*

робá (star.) roba *v.* рабá.

робёнокъ, нка *v.* ребёнокъ.

рóбертова трава́ čapínůsek smradlavý *Geranium robertianum* (rstl.).

робúти (star.) po-robiti, do poroby uvrhnouti.

рóбкій, ая, ое bázlivý, bojácný, nesmělý, plachý (*adv.* -ко); -ость -ost.

рóбливый (star.) *v.* рóбкій.

рóбость *v.* рóбкость.

робѣть (-ѣю, -ѣешь), об-, о- bázlivým se státi; не робéй! neboj se! nestrachuj se! [ребёнокъ, ребя́та.

рóбя, *gen.* робя́ти, *pl.* робя́та *n. v.*

рóвдога, рóвдуга *f. v.* ирха.

ровéнникъ, a (crk.) studnice, studánka.

ровéс-ничъ, a vrstevník, kdo je s druhým rovného n. stejného věku; —ница *f.* vrstevnice; —ничество *n.* vrstevnictví; —ный stejného věku s někým.

рóвикъ, a malý příkop, strouha.

ровúстый roklinatý.

рóвище *n. v.* ровъ.

ровнúна *f.* rovina *v.* равнúна.

ровнúна *f.* hrubé tlusté plátno.

рóвно *adv.* rovně; právě, dokonale, na vlas; p. пять аршúнъ zrovna n. právě pět loket; 2. plynně.

рóвный, ая, ое rovný, rovně položený; 2. hrubý, tlustý; p. холстъ *v.* ровнúна; -ая нúтка hrubá n. režná nitka; 3. plynný (-ое нéніе, -ое чтéніе; -ая ѣздá).

рóвня *m. et f.* kdo je s druhým téhož věku, vrstevník, -nice.

ровъ, рва *m.* příkop (rov); *adj.* ровнóй, áя, óе.

рогáстикъ, a klanokorunník *Hypecoum* (rstl.). [rohy.

рогáстый, ая, ое rohatý, s velikými

рогáт-енникъ, a (star.) kopiník, oštěpník; —икъ, a kyjanka *Clavaria v.* булáвникъ; —ина, *dem.* —инка *f.* oštěp lovecký, kopí lovecké; 2. hakovice (zbraň); —ка *f.* zápora (u

silnic atd.); 2. rohatina válečná, rohatka, rozsocháč; 3. pouta na krk se špicemi; 4. bodlobřich, koliška *Gasterosteus aculeatus v.* колю́шка; —очникъ, a rohatkář, opatrovník rohatin válečných; —ый, ая, ое rohatý; p. скотъ rohatý dobytek; p. мужъ rohatý muž (r. manžel), rohoun, rohonošec; p. грибъ *v.* булáвникъ; —ѣть rohatěti.

рогáчъ, á roháč *Lucanus cervus* (hmyz); 2. p., ухвáтъ kleště s dlouhou násadou na sázení hrnců do peci a na vyndavání z ní.

роговúкъ, á hřeben z rohu; 2. rožec *Cerastium* (rstl.); 3. křemen rohový, pazourek rohový (kámen) *Corneus*.

роговóй, áя, óe rohový, z rohu; p. кáмень, p. сланéцъ *v.* роговúкъ; -áя обмáнка *Amphibola*; -áя мýзыка rohová hudba, hudba na rohy; -óe серебрó stříbro rohové; -óe, áro *n.* zárožné, parožné, ého *n.*

рогóж-а *f.*, —ка rohož, rohožka; —никъ, a rohožník, rohožkář; —ный rohožkový.

рогóзина *f.* (star.) postel z rohože.

рогóзъ, a orobinec (Presl), paličky (rohoz) *Typha* (rstl.).

рого-лúстникъ, a, —лúстъ, a růžkatec (Presl), roholist *Ceratophyllum* (rstl.); —нóсецъ, сца rohonošec, rohoun; —нóсъ, a rohonos, kamiš, kamich *Palamedea cornuta* (pták); 2. p. спинорóгъ dramejš *Balistes* (ryba); —плóдникъ, a rohoplodník *Ceratocarpus*; —сéменникъ, a rohosemenník *Ceratospermum*; —хвóстъ, a pilořitka, vosa lesní *Sirex*.

рогýл-ина, —инка, рогýлька *f.* skřivený strom, nahnutý strom.

рогýль-ка *v.* рогýлина; *pl.* —ки, лекъ *f.*, —никъ plovoucí kotvice splývavá *Trapa natans*.

рогýля *f. v.* рогýлина.

рогъ, a (*pl.* рогá, óвъ) roh; порохóвóй p. růžek na prach; p. изобúлія roh hojnosti; согнýть въ барáній p. vehnati koho do úzkých; стерéть, сломúть p., сбить кому-либо рогá rohy někomu sraziti, zurážeti; показáть кому-либо пáльцами рогá ukázati někomu fík.

родéнька *f.* drahá n. milá rodina t. příbuzenstvo.

родúль-ный домъ, —ня *f.* porodnice; —ница *f.* rodička, šestinedělka.

родúм-ецъ, мца, *dem.* —чикъ, a рвотник (božec) u dětí; 2. (star.) rodič *v.* рóдственникъ; —ый rodinný, rodný; p. крáй, -ая странá rodný kraj, otčina; -ое пятнó znamení mateřské; ахъ ты мóя -ая! ach ty můj drahoušku!

рóдина, *dem.* рóдинка *f.* rodiště; domov; тоскá по рóдинѣ stýskání, touha po domovu; здѣсь мóя p.! zde je mé rodiště, zde jsem se narodíny, ъ *pl. f.* porod. [rodil.

родúтель, я rodič (otec); *pl.* -ли (, ей) rodiče; —ница *f.* rodička (matka); —ный падéжъ pád rodový, původník *Genitiv*; —скій rodičovský; -ская любóвь láska rodičů (k dětem).

родúть (рождáть, рожáть) roditi, p.ся roditi; гдѣ родúтся зóлото и серебрó kde se rodí zlato a stříbro.

рóдичъ, a (star.) rodič, rozenec od někud.

рóдій, я ruměnník *Rhodium* (kov).

родни́къ, á, *dem.* родничёкъ, чка pramen (vody); *adj.* -óвый; -óвая водá voda pramenitá.

родно́й, áя, óe rodný (z téhož rodu); (p. братъ; -áя тётка); příbuzný; p. язы́къ rodný jazyk, mateřský jazyk.

рóдный, ая, ое tlustý, silný *v.* дорóдный.

родня́, и́ *f. coll.* příbuzenstvo; příbuzenství; онъ мнѣ р. on je se mnou příbuzen; у него́ больша́я р. má mnoho příbuzných, (je z velké rodiny).

родови́тый (star.) urozený, ze vzácného rodu.

родово́й, (-ы́й), а́я, о́е rodový; -о́е имѣ́ніе dědičné jmění; -о́е дворя́нство dědičná šlechta.

родо-вспомага́тельный, ая, ое porodnický, babičský; -ое заведе́ніе porodnice; -ое иску́сство porodnictví, babičství; -ыя клещи́ kleště porodní; —наслѣ́дственный dědičný v rodině; -ое имѣ́ніе dědičné jmění, dědičný statek; —нача́льникъ, а (star.) praotec; —сло́вецъ, вца *m.*, —сло́вная *f. subst.*, —сло́вная кни́га, табли́ца rodopis, rodokmen, kniha n. tabulka rodopisná, genealogický rejstřík; —сло́віе *n.* rodosloví, rodopis *Genealogie*; —сло́въ, а rodopisec *Genealog.*

ро́дственн-икъ, а příbuzný *m.*; —ица *f.* příbuzná; —ый příbuzný *adj.*; -ая любо́вь láska příbuzenská.

родство́ *n.* příbuzenství (быть съ кѣмъ въ родствѣ́).

ро́дъ, а rod (původ; druh; pokolení, plémě); r., pohlaví *Genus* (gram.); р. úroda *v.* урожа́й; р. человѣ́ческій pokolení lidské; онъ происхо́дитъ отъ зна́тнаго ро́да on pochází ze znamenitého rodu; онъ ро́домъ Россія́нинъ, Англича́нинъ on je rodem Rus, Angličan; онъ ро́домъ изъ Москвы́, изъ Оде́ссы on je rodem z Moskvy, z Odesy; ско́лько ему́ о́тъ-роду лѣтъ? kolik je mu let? о́тъ-роду невида́лъ э́того jakživ jsem to neviděl; э́того и съ ро́ду не быва́ло to jakživo nebývalo; (gram.) му́жескаго ро́да mužského rodu, mužského pohlaví; (же́нскаго ро́да, сре́дняго ро́да); о́бщаго ро́да obojího pohlaví; дѣ́ло така́го ро́да věc je taková, s věcí tou má se to tak.

ро́ды, о́въ *pl. m.* porod (ле́гкіе, тяже́лые, преждевре́менные р.).

родя́нка *f. Rhodiola* (rstl.)

рое́викъ, а *Clathrus* (houba); 2. р., роёвка, роёвня *f.* koš na shrnování včel, roják.

ро́жа *f.* růže (ve tváři) *Erysipelas* (nemoc); 2. tvář, líce; 3. (star., prostonár.) růže *v.* ро́за; ди́кая, лѣсна́я р. (růže lesní) slez.

рожа́ть *v.* ражда́ть, роди́ть.

рожде́ніе *n.* rození; porod; день -ія den narození; 2. р. (crk.) pokolení; р. ехи́днова pokolení ještěrčí.

рожде́ствен-ный vánoční; -ое пѣ́ніе zpěv ván.; —скій vánoční, ke dni narození Páně se vztahující; р. постъ půst před vánocemi, půst adventní.

рождество́ *n.* narození; Р. Христо́во narození Páně; vánoce; о́коло -а́ Христо́ва okolo vánoc; по́слѣ -а́ Христо́ва po vánocích; пра́здникъ -а́ Христо́ва boží hod vánoční.

ро́ждіе *n.* (crk.) větve, roždí, (roští).

рожёкъ, жка́, *dem.* роже́чекъ, чка růžek; 2. (р. стекля́нный) cucáček (pro děti); 3. слухово́й р. sluchovod (trubka n. trubice ušní, násluška, sluchátko); 4. roh (hudební nástroj), roh lovčí; 5. осяза́тельный р. tykadlo (u hmyzu); 6. р. baňka; *pl.* рожки́, о́въ baňky; ста́вить, поста́вить кому́-либо рожки́ sázeti komu baňky; ржаны́е, чёрные рожки́ námel, žito svatojanské *Secale cornutum.*

роже́нецъ, нца paznehtník *Acanthus* *v.* ржа́нецъ.

роже́ница *f.* rodička, šestinedělka.

рожёнъ, жна́ *m.* rožeň.

роже́ственскій *v.* рожде́ственскій.

рожёчекъ, чка růžeček.
рожéч-никъ, a rožečník, kdo troubí na lesní roh; 2. rohovník svatojanský, svatojanský chleb *Ceratonia siliqua*; 3. růžkovatec, mák růžkovatý *Glaucium* (rstl.); —ный, рожкóвый růžkový; —ное дéрево, рожкóвое дéрево *Ceratonia v.* рожéчникъ; пусти́ть -ную кровь pouštěti baňkami (krev).
рожнéцъ, á (star.) rohatiny (veliké vidle na seno).
рожцы́, жéцъ *pl. f.* lusky, šešuliny.
рожь, ржи *f.* žito, mor. rež *Secale cereale.*
póза *f.* růže *Rosa*; пóлная, столи́ственная, центифóльная p. růže stolistá, stolistka; p. мохрóвая r. píž-mová; дúкая p. růže planá *v.* шúповникъ.
póзанъ, a růžový keř *v.* póза.
pозвалень, льня *m.* vláčidlo (člověk který má vláčivou chůzi).
pозваль, и juchta menší dobroty.
pозвальни, ей *pl. f.* saně s bočitými sanicemi.
pозга, и, розгá, и́ *f.* rozha, prut; наказáть розгáми metlou pokárati.
pозговéнье *n. v.* pазговéнье.
розгрóмъ, a *v.* разгрóмъ.
pоздыхъ, a oddech, odpočinek.
розенóбль, я *rose noble* (star. angli-
розéтка *f.* rosetka. [cký peníz).
розéтъ, a roseta (okrasa drahokamů).
розлóгъ, a horské údolí.
розмарúнъ, a rosmarina *Rosmarinus*; *adj.* розмарúнный rosmarinový.
póзмахъ *v.* размáхъ.
роз-мётный rozvrhovací; p. спúсокъ rozvrh, výkaz, seznam (brancú n. daní); —мётъ, a (star.) rozvrh, rozvržení, rozdělení; —мётывать rozvrhovati, rozdělovati; —мúрица *f.* různice, roztržka; —мéна *v.* раз . . .
póзн-еніе, —ить *v.* разн . . .; —ица *v.* рáзница; въ —ицу, —ичный (-ая продáжа) po kusech, po drobnu; —о *adv.* рóзно, рóзне; —ый рóзный, oddělený, odloučený; -ые башмáки, чулки liché n. nestejné střevíce, punčochy (každá z jiného páru).
рознь, и *f.* různost, rozličnost, rozdílnost.
pзовúдныя растéнія růžovité rostliny.
pозовúкъ, á růženín (křemen).
póзовый růžový; p. цвéтъ růžová barva; -ая водá růžová voda.
póзоновка *f.* rosolka.
розрядъ *v.* разрядъ. [tovné).
póзсказни, ей *pl. f.* povídačky (žer-
póзсыпь, и *f.* rozsyp, sejpa, ryžoviště (na zlatonosný písek); въ p. порóзну.
póзсѣчь, и (star.) seč, průsek v lese.
pозчúсть, и místo v lese vysekané na pole neb louku, plánice.
pозыгрышъ, a konec hry v karty bez výhry a prohry, vyrovnaná; (remízъ).
розыскны́й судъ, розыскна́я, óй *f. subst.* trestní n. hrdelní soud; pозыскъ, a vyšetřování (trestní).
рóй, я roj (včel); рóйный rojový; ройстый rojnatý, bohatý na roje.
ройться (роюсь, ройшься) rojiti se; от- dorojiti se.
рокамбóль, a česnek hadí, ořešec, o-řechovec, hadovec luční *Allium schoenoprasum* (rstl.).
рокéтъ, a roket (Presl) *Hypnum* (mech).
рокúровать (-рýю, -рýешь) rokirovati (krále a baštu přendati, ve hře v šachy); -аніе *n.*
роковóй, áя, óе osudný.
рокотáть (-очý, -óчешь) (star.) rokotati, drnkati, břinkati (o strunách); рóкотъ, a (star.) rokot, drnkot, břinkot (strun).
рокóшникъ, a (star.) buřič; рóкошъ, a (star.) bouře, nepokoj, vzpoura.

рóкъ, а osud; 2. (star.) rok (staroč.)
роздýга *f. v.* рóвдуга. [*v.* срокъ.
роль, и *f.* role (divadelní), úloha; игрáть роль.
рóлья, рóля *f.* (star.) role *v.* нáшня.
рóля, рýля *f.* stůčka, svitek (tabáku).
романéя *f.* samotok (náliv sladkého vína).
роман-úстъ, а romanopisec; —úческій, ая, ое románovitý.
романсъ, а romance.
романт-úзмъ, а romantismus; —úческій, ая, ое romantický.
романъ, а román.
рома́шка *f.* heřmánek *Matricaria chamomilla*; р. Рúмская rmen římský *Anthemis nobilis*; рома́шковый heřmánkový; р. чай thé z heřmánku.
рóмбовый kosočtverečný.
ромбоидáльный, ромбоúдный kosodélný; ромбоúдъ, а kosodélník.
ромбъ, а kosočtverec, kosohran, kosník (čtvrták) *Rhombus.*
рóменъ, мна rmen *v.* рома́шка.
ромъ, а, *dem.* рóмикъ, а, ромóкъ, мка rum (lihový nápoj).
рóндикъ, а náhlavek, kantárek (korondó *n.* (*indecl.*) *Rondo.* [ním).
рóнжа *f.* sojka *v.* сóя. [tění.
рóнка лéса (star.) poražení lesa, mýроня́ніе *n.* ztrácení; р. пéрьевъ pelichání; роня́ть (-я́ю, -я́ешь) upustiti; р. на полъ; р. изъ рукъ; р. дéрево; 2. р. ztrácetі; гусú роня́ютъ пéрья, óлени рогá.
рóпа *f.* (star.) hnis, talov *v.* сýкровица.
ропá *f. v.* рапá.
ропатá *f.* (star.) kostel.
рóпать, и *f.* (star.) chrám modlářský.
ропот-лúвость broukavosť, bručivosť, reptavosť (z omrzelosti); —лúвый broukavý, bručivý, reptavý (z mrzutosti); —нúкъ, а broukal, bručil, brumla, -al, reptal.
рóпотный broukavý, bručivý.
ропóтня *f.* řehtačka, klapačka (o pašijích).
рóпотъ, а repot, reptot *v.* ропта́ніе.
ропта́ніе *n.* reptání.
ропта́тель, я reptal, repták; —ница reptalka.
ропта́ть (ропщý, ропщешь) reptati; р. на свою́ úчасть reptati na svůj osud.
росá *f.* rosa; медвя́ная р., медóвая р. rosa medová, medovice (na rostlinách); р. кáменная slezinník červený *Asplenium Trichomanes*; сóлнечная р. *Drosera* rosička *v.* росúнка.
росúна, росúнка *f.* rosička, kapka vody.
росúстый rosnatý.
росúть (рошý, росúшь) rositi; росúть *(impers.)* rosí, padá rosa.
рóсказни, ей *pl. f.* žertovné povídky, povídačky *v.* рóзсказни.
роскóш-ество *n.* rozkošnictví; — ествовать rozkošně žíti; р. въ чёмъ (въ одёяніи) rozkoše n. přepychu v něčem hleděti (na př. v oděvu); —никъ, а rozkošník; —ница *f.* rozkošnice; —ничать *v.* роскóшествовать; —ность rozkošnosť; bujnosť; —ный rozkošný; bujný; (р. человёкъ, -ая жизнь); nádherný (р. столъ).
рóскошь, и *f.* rozkoš; nádhera, přepych *Luxus*; предмéтъ рóскоши věc nadbytečná, luxuriosní.
рóслый vzrostlý, urostlý, táhlý, vytáhlý (ve vzrůstu).
росúнка, á rosička *v.* росúнка.
росúнца *f.* kontryhel obyčejný, husí nůžka *Alchemilla vulgaris.*
роснóй *v.* рóсный; р. ладóнь benzoe. *v.* ладóнь. [zová.
роснолáдонная кислотá kyselina benрóсный rosní, -ný; -ая кáпля kapka rosná, kapka rosy.
росо-дáвецъ, вца, —дáтель, я rosodárce;

росо-дáтельный rosodárný; —нóсный, —точúвый rosonosný, rosivý.
росóлъ *v.* разсóлъ.
роспáш-ка *f. v.* рóспашь; —ница *f.* одéж ženský s předu rozevřený.
рóспашь; ходúть на р. choditi rozhaleb, nezapnut.
роспúска *f. v.* распúска.
рóспись, и seznam, výkaz, soupis (р. книгамъ, р. придáному).
рóспускъ, а rozpuštění, propuštění (žákŭ, délníkŭ); 2. (star.) p., рóспустъ rozvod manželŭ; 3. *pl.* рóспуски, овъ *m.* dlouhý vůz čtyrkolý na vození nákladu.
рóспухоль, и *f.* opuchlina, oteklina.
россомáха *f.* rosomak, hltoň *Mustela gulo*; *adj.* россомáшечій, россомáшій, ья, ье. [(*v.* растащúть).
ростащидóмка *f.* (prost.) marnotratnice
ростбúфъ, а hovězí pečené *Rostbeef.*
рости *v.* расти.
рóстить (рóщу, рóстишь) rostiti, pěstovati zeleninu, hrách; р.ся (рóщусь, рóстишься) klíčiti se (o rostl.); 2. kdákati před snešením vejce; kúрица рóстится.
ростковый klíčivý (o semenech).
ростовщ-úкъ, á lichvář; —úца *f.* lichvářka; —úчій, ья, ье lichvářský.
ростовóй (-úй), áя, óе vylichvený, nalichvený, lichvářský; -úя дéньги.
рóстокъ, тка zárodek, kel, klík, klíček; výstřelek; puskáть рóстки klíčiti, vyrážeti.
росторóнша *f. v.* остропестрó.
рострóгъ, а *v.* дубрóвникъ.
ростъ, а rost, vzrůst; высóкій рóстомъ vysokého vzrůstu; онъ рóстомъ съ меня on je takového vzrůstu jako já; во весь ростъ v přirozené velikosti; 2. p. úroky (z peněz), lichva; отдáть дéньги въ р. dáti peníze na úrok; ростъ на ростъ úroky z úroků.
ростúнка *f.* mech šupinatý, lišejník.
рóсхмель, рóсхмѣль, и *f.* malá opička špička, podnapilosť.
росúнка *f.* rosnatka, rosička, rosník, rosa slunečná *Drosera* (rstl.).
рóта *f.* rota, setnina vojákŭ (kompanie).
ротá *f.* (crk.) přísaha, (star.) rota.
ротáнъ, а rotan skalní *Calamus*, *Rotang.*
рóтикъ, а ústka, hubička (malá huba).
ротúтель, я, —ница *f.* (crk.) kdo přísahá, přisahající; ротúтися (рочýся, ротúшься) (star.) přisahati.
ротúще *n.* veliká huba.
рóтмистръ, а rytmistr; -рскій *adj.*; -рство *n.*; рóтмистрша *f.* rytmistrová.
рóтникъ, а (star.) kdo přisahá, přisahající; přísežný (*m.*); 2. man, po platný lenník.
рóтный setninový; р. командúръ, р. начáльникъ velitel setniny; 2. р. (star.) přísežný; рóтное *n.* poplatek manský, lenní.
ротóвый, ая, ое ústní.
ротозéй, я zevel, otevřhuba; —ка *f.* zevlounka; — ничать zevlovati, lelkovati; —ство *n.* zevlování, lelkování; ротозéить *v.* ротозéйничать; ротозéя *m. et f. v.* ротозéй, -ка.
ротóкъ, тка *v.* рóтикъ.
рототнúкъ, а svízel *Galium v.* подмарéнникъ.
ротъ, а ústa, huba (čes. ret = pysk гýба); онъ винá въ р. не берётъ on vína ani do huby nevezme (t. nepije); въ р. ничегó не идётъ nemohu vzíti ani do huby (t. nemohu jísti).
рóхля *m. et f.* louda. [тися.
рочéние *n.*. (star.) přisahání (*v.* ротúрóштейнъ, а něm. *Rothstein*, rudka.
рóща *f.* háj; *dem.* рóщица *f.* háječek.
рощéние *n.* rostění; р. сóлода klíčení sladu,

рощёный rostěný; -ые квасцы́ pálený kamenec.
рощéпъ, а (star.) (= розчéпъ) *v.* сковорóдникъ.
ртá, ы́ *f.* (star.) *v.* лы́жа.
ртáчиться (-чусь, -чишься), за- staviti se, jankovati; лóшадь зартáчилась. ртáчливый (конь) svéhlavý, „ankovitý, stavný (kůň).
ртýтистый rtutnatý (-ое серебрó).
ртýтить (ртýчу, ртýтишь), на- portutiti.
ртýтный, ая, ое rtutný (-ní), rtuťový.
ртуть, и rtuť *Hydrargyrum, Mercurius, Argentum vivum.*
ртýченіе *n.* portutění; ртýченный portutěný.
рубáка *m.*, рубáчъ, а starý sekáč, rváč, práč.
рубáнъ, а, *dem.* рубáнокъ, нка uběrák (hoblík).
рубáха *f.* košile *v.* рубáшка.
рубáш ечка *f.* košilička, košilka; —ечный košilkový, košilový; —ка *f.* košile; своя р. бли́же къ тѣлу bližší košile než kabát; 2. р. на пáлкѣ, на трóсти lak (na hůlce); 3. р. barva koně.
рубéжъ, á hranice (t. roubenina n. liz ve stromě); рубéжный hraničný; р. столбъ sloup hr.; рубéжникъ, а hraničník pomezní.
рýбель, рубéль, я válek k válení prádla.
рубéнъ, бна́ vrub (do něčeho udělaný); 2. šrám, jizva od rány; 3. lem, okrajek u šatu; 4. čepec (druhý žaludek u přežívavců).
рубúнъ, а rubín (drahokam); *adj.* рубúнный, рубúновый rubínový.
рубúть (-блю́, рýбишь), рубáть rubiti, rubati (dříví, les), káceti, mýtiti, sekati; 2. sekati, vysekávati (maso); 3. р. стѣны, брёвна roubiti, zasekávati klády; дождь рýбитъ padají veliké kapéje deště; онъ рýбитъ со всегó плечá, на словáхъ сѣчётъ и рýбитъ on mlátí páté přes deváté (t. mluví bez obalu); р.ся sekati se.
рýбище *n.* hadry *pl.*
рýбка *f.* poráženi dříví; р. лѣса seč, mýcení, kácení (lesa); р. брёвенъ zasekávání, roubení klád.
рублёвикъ, а jeden rubl.
рублёвый rublový; -ая монéта rubl, mince rublová.
рублéніе *n.* rubání, sekání.
рýбленникъ, а (star.) tesař.
рýбль, я, *dem.* рýбликъ, а rubl (stříbrný peníz ruský).
рýбрика *f.* rubrika *v.* вапъ.
рубцевáтый jizvitý, zjizvený.
рубцы́, óвъ *pl. m.* dršťky (jídlo).
рубчáтый, ая, ое vroubkovaný (rýhovaný, žlábkovaný).
рýбчикъ, а jizvička.
рýбъ, а (star.) hrubý oděv (staroč. rub, *pl.* ruby) *v.* рýбище.
рýга *f.* (prost.) lněný oděv; 2. (star.) plat na penězích neb obilí od osadníků osobám duchovním.
руганіе *n.* hubování; nadávání.
руга́тель, я hubující, nadávající *m.* (*subst.*); —ница *f.*; —ный *adj.* (*adv.* —но) hubující, nadávající; —ство *n.* hubování, nadávání; nadávka.
руга́ть (-áю, -áешь) кого́ hubovati na někoho; nadávati někomu; р.ся (-áюсь, -áешься) кому́, на дъ кѣмъ rouhati se někomu, posmívati se; nadávati; онú здѣсь дóлго руга́лись oni si zde dlouho nadávali.
ругнýть *v.* руга́ть; ругни́ егó хорóшенько hodně mu vynadej.
рудá, ы́ *f.* ruda; желѣзная р. ruda železná; 2. p. krev.
руденѣть, о- zrudniti se (*impers.* -ѣетъ).
рýдить (рýжу, рýдишь) star. porušiti.
рýдникъ (рудни́къ), а rudník, rudný důl; *adj.* рудни́чный.

рудни́ть (-ню́, -ни́шь), за- zarudniti, zamazati, zašpiniti (зар. бѣльё).
рудно́й (-ы́й), а́я, о́е rudný (-ní); р. слой, р. пластъ vrstva rudy.
рудо́вый silného kmene (o stromích); -ая со́сна.
рудо-во́зъ, а rudovoz, rozvažeč rudy; —жёлтый rudožlutý, tmavožlutý; —зна́тецъ, тца (star.) znalec rudy; —иска́ніе *n.* hledání rudy, kutání; —иска́тель, я kdo hledá rudy; —иска́тельный k hledání rudy se vztahující; р. про́мыселъ průmysl rudnický; -ая па́ртія společnost rudnická; —ка́тка *f.* rozvážení rudy; —ка́тная та́чка kolečko rudnické, k. k rozvážení rudy; —коло́тная ма́шина stroj k tlučení rud; —ко́піе *n.* kopání rudy; —ко́пный rudokopný (ke kopání rud); —ко́пня *f.*, —ко́пь, и *f.* důl rudný; —ко́пщикъ, —ко́пъ, а rudokop, kovkop, havíř, horník; —мётка *f.* ženština která pouští žilou; —мётные ро́жки baňky k pouštění žilou; —мётъ, а kdo pouští žilou n. sází baňky; —но́сность, и rudonosnosť; —но́сный rudonosný; -ыя го́ры hory rudné (krušné), rudonosné; —обжига́льщикъ, а, —обжига́тель vypalovač rudy; —отка́точная телѣ́жка kolečko rudnické; —отка́точникъ, а rozvažeč rudy; —подъёмный ke hnaní rudy; р. ко́робъ koš na vřeteně (Vysoký); -ая бадья́ kbel n. putna na rudu; —промыва́льный, —промы́вочный promyvací; -ое рѣшето́ řešeto na prosívání rudy; —разбо́рка *f.* přebírání rudy; —разбо́рный přeběrací; р. мо́лотъ pemrlice; -ая ма́шина stroj prejtovací; -ая изба́ prejtovna; —разбо́рщикъ, а prejtýř, přeběrač rudy; —сло́віе *n.* rudosloví, rudoznalství *Metallurgie*; —сло́вный rudoslovný; —сло́въ, а rudoslovec, rudoznalec *Metallurg*; —сы́скный *v.* рудоиска́тельный; —творе́ніе *n.* tvoření-se rud, rudotvoření; —твори́ть v rudu proměniti.
рудяни́ть (-ню́, -ни́шь), о- pokrvaviti, krví potřísniti.
рудя́ный, ая, ое krvavý, pokrvácený.
руже́й-никъ, а, —ный ма́стеръ puškař, kdo dělá ručnice; —ный ručničný; р. замо́къ zámek u ručnice; р. вы́стрѣлъ výstřel z ručnice; —ная фа́брика, —ная *f. subst.*, —ня *f.* továrna na ručnice.
ружьё, я́ *n.* ručnice (puška, flinta); положи́ть р. složiti zbraň (t. vzdáti se); къ ружью́! do zbraně; ружьецо́ *n.* (*dem.*) ručnička; ружьи́шко *n.* špatná ručnice; ружьи́ще *n.* veliká ručnice.
рука́, и́ ruka; *pl.* ру́ки ruce; изъ рукъ въ ру́ки z ručky do ručky; взять кого́-либо по́дъ-руки vzíti někoho pod paždí; игра́ть въ двѣ ру́ки, въ четы́ре ру́ки hráti na dvě ruce, na čtyry ruce (na piano); сона́та на четы́ре ру́ки sonáta na čtyry ruce; узна́ть что изъ вѣ́рныхъ рукъ dověděti se čeho z dobrého pramene; изъ руки́ z ruky (svobodné); по рукѣ́ po ruce (pohodlně, blízce); сказа́ть что подъ руко́ю říci něco pod rukou (tajně); онъ не чи́стъ н[illegible] руки nemá čisté ruce [illegible]; изъ рукъ вонъ to je zcela [illegible] pitelné; э́то не его́ ру́ка to není jeho ruka (t. rukopis).
рука́вецъ, вца rukávec.
рукави́ца *f.* rukavice.
рука́вич-ка *f.* (star. рука́вочка) rukavička; —никъ, а rukavičkář; —ный rukavičný, rukavičkový.
рука́вный rukávový; -ая выкро́йка výkrojek u rukávu.
рука́въ, а́ rukáv (u šatu) 2. rameno

řeky; 3. troubel, trubina kožená (u stříkaček atd.); мéльничный р. pytlík na mouku (ve mlýně); 4. bachor (1ní žaludek u přežívavců); 5. u sítě rybářské *v.* матня; 6. мáточный р. pošva mateční *Vagina* (anat.).

рукáстый dlouhoruký, rukáč (*m.*); 2. dlouhoprstý (kdo si rád přivlastňuje cizí věci).

руко-бúтіе, —бúтье *n.* podání ruky; 2. námluvy a zasnoubení; —благословéніе *n.* žehnání rukama.

рукоблýд-іе *n.*, —ный грѣхъ, —ство samosmilství *onanie*; —никъ, а samosmilník, onanista; —ствовать onanii provozovati, onanjsovati se.

руковóдецъ, дца *v.* руководúтель.

руководúтель, я průvodce; —ница *f.* průvodkyně; —ный průvodný, návodný; —ство *n. v.* руковóдство; —ствовать *v.* руковóдствовать.

руко-водúть *v.* руковóдствовать; —вóдственный průvodný, návodný; —вóдство *n.* (р. къ чему́) rukověť (kniha), návod k něčemu; —вóдствовать voditi, dáti návod; р.ся чѣмъ říditi se něčím; —возложéніе *n.* (star.) *v.* рукоположéніе; —гадáніе *n.*, хиромáнтія rukoprava, hádání z rukou; —гадáтель, я rukopravec, hadač z rukou; —дѣйствіе, —дѣйство *n. v.* хирургія; —дѣліе, —дѣлье *n.* ruční práce.

рукодѣль-никъ, а rukodělník, kdo dělá rukama; —ница *f.* rukodělnice; —ничать rukama dělati n. pracovati; —ность pracovitost; 2. obratnost, zručnost; —ня *f.* dílna, rukodílna; —ство *n. v.* рукодѣліе; —ствовать *v.* рукодѣльничать.

руко-мéсленникъ, -ница, -ничать, -ный *v.* ремéсленникъ, -ница, -ничать, -ный; —месло́ *v.* ремесло́; —мóйникъ, а, *dem.* —мóйничекъ, чка umyvadlo; —нóгія живóтныя *Pedimana* (zool.); —носúти (crk.) na rukou nositi (dítě); —пáшный бой, —пáшная *f. subst.* pranice, zápas rukama, zápas na pěsti; вступúть въ . —пáшный бой začíti zápas ruční.

рýкопашь, и *f.*, ручнóй бой zápas rukama, bitka ruční, ruční boj.

рýкопись, и *f.* rukopis (, u *m.*); *adj.* рукопúсный rukopisný.

руко-плескáніе *n.* tleskání rukama; —плескáтельница *f.* tleskačka; —плескáть (-плещу́, -плéщешь) tleskati rukama; —подáтельство *n.* (crk.) almužna; —полагáніе *n.*, —полагáтельство, —положéніе *n.* svěcení; žehnání, pož., vzkládání rukou na někoho; —полагáть, —положúть (во священники) světiti, posv. na kněžství; 2. žehnati, žehnaje ruce vzkládati na koho.

рукоприклáд-ство *n.* podepsání-se, podpis vlastnoruční; —ствованіе *n.* podpisování-se; —ствовать podpisovati se; —чикъ, а podpisovatel; —чица *f.* podpisovatelka; —ываніе *n.* podpisování-se.

руко-простéртіе *n.* vztažení ruky; —пýты, ъ *pl. f.* pouta ruční; —сѣчéніе *n.* (crk.) *v.* рýкопашь; —творéніе *n.* dílo (stvůra) rukou lidských; 2. modla; —творéнный rukama udělaný; *pl.* —творéнныя, ыхъ *subst.* modly; —цвѣтъ, а fiala žlutá *Cheiranthus cheiri* (левкóй золотоцвѣтный); —ятіе *n.* vzetí rukou; 2. co se může najednou do ruky vzíti; hrst obilí (obilí leží na hrstech); —ятка *f.* rukověť; násada; лóжечная р. násada u lžíce; р. у плýга tíhle; —ять, и rukověť *v.* рукóйтка; 2 hrst obilí.

рулáда *f.* ruláda, přebížka (v hudbě)

рулёвка *f.* vlček (v němž se pohybuje kotrč); рулевóй, áя, óe kotrčový; -óe колесó kolo u kotrče; рулевóй *m.* (*subst.*) kotrčník.

рулéтка *f.* ruletka (hra hazardní); 2. dětská hra v kroužek (na šňůrce).

руль, я *m.* kotrč (na lodi).

рýлька *f.* kroužek k rukověti u kolečka brousířského, aby ruce se neuškodilo.

рýльный табáкъ tabák svinutý, t. kotučovitý, t. v rulích.

рýля *f.* kotouč tabáku, rule tabáku.

румбъ, a jedna z 32 čar na kompase, jimiž se značí směry větru, rumb.

рýмпель, я rumpál u kotrče.

румя́н-а, —ка haděnec *Echium* (rstl.); —ение *n.* líčení tváře (na červeno); —ецъ, нца ruměnec (na tváři); легкій р. lehký ruměnec; —ить (-ню, -нишь), на- líčiti, nalíčiti tváře; —ость (crk. —ство *n.*) ruměnost; —це *n.* dvůr, červenavý kruh okolo bradavice na prsou *Areola mammarum*; —ы, ъ *pl. f.* líčidlo (červené); —ый ruměný (červený).

рундýкъ, á, *dem.* рундучёкъ, чká vyvýšené místo se stupněmi; 2. sedačka, sedací truhlík (u kotrče na korábě).

рундъ, а obchůzka, dohlídka ke strážím.

рýнистый rounatý.

рýнный, ая, ое z rouna udělaný, vlněný.

рунó, á *n.* rouno (ovčí); золотóе р. zlaté rouno; 2. р., рýнный ходъ рыбъ hejno ryb; 3. otýpka; р. горóху ot. hrachu.

рунонóсный rounonosný.

рýны, ъ *pl. f.* runy (staré písmo).

рунúшко овéчье *Anemone v.* větřenice.

рупáзъ, а čtyrhrané vrtadlo na žulu.

рýпоръ, а mluvidlo (na korábech).

русáкъ, á šarák (zajíc); *adj.* русáчій, ья, ье.

русáлка *f.* rusalka (vodní vila); русáльная недѣля neděle před letnicemi.

рýсленникъ, а kdo vaří kvas.

рýслень, я *m.* zábradlí z trámů (na korábě).

рýсло *n.* (рѣкй) řečiště, koryto řeky; 2. vantroky, žlab kudy žene voda na kolo (v horn.).

русоборóдый rusobradý.

русовáтый trochu rusý.

рýстикъ, а, рýстичный шовъ rustika (v okrasách stavebních).

рýстовъ, а lano ke kotvici (na korábě).

рýсый, ая, ое rusý; -ые вóлосы rusé vlasy.

русѣть (-ѣю, -ѣешь), об- ruseti; 2. poruštiti se.

рýта *f.* routa *Ruta graveolens*; рýтный *adj.* routový.

рутúлъ, а kyselina titaničitá.

рýхл-ость, и křehkost; sypkost; —ый křehký; sypký; р. песóкъ sypký písek; рухлѣть (-ѣю, -ѣешь) sypkým se státi.

рýхлядь, и *f.* (*dem.* рýхлядко *n.*) (star.) domácí nářadí; мáгкая р. kožišiny; *adj.* рýхлядный; рýхлядной, аго *m.* dohlížitel na domácí nářadí (v kláštěrích).

рухлáкъ, á slín *Marga* (něm. *Mergel*); *adj.* рухлякóвый.

рýхнуть, рýхнуться spadnouti, zřítiti se; (рýхнулъ домъ, рýхнулся потолóкъ spadl dům, spadl strop.)

ручáй, ьá, (star.) *v.* ручéй.

ручáнie *n.* ručení.

ручáтель, я ručitel, rukojmí *m.*; —ница *f.* ručitelka, rukojmí *f.*; —ный ručící, zaručovací; rukojemský; -ое письмó list rukojemský; —ство *n.* rukojemství.

ручáться (-áюсь, -áешься) za koho ru-

čiti za někoho; я не руча́юсь что . . . já neručím, že . . .
ручеви́на *f.* (star.) bahnité místo; ручево́й, а́я, о́е ručejový *v.* руче́йный.
руче́й, ья́ *m.*, *dem.* ручеёкъ, ейка́, ручеёчекъ, чка ručej, potok; —никъ, а, —ница *f.* zdrojovka (mech) *Fontinalis* (rstl.); —ныйpotoční.
ручи́ща *f.* veliká neohrabaná ruka.
ру́чка *f.* ručka (malá ruka; též jmena všelikých částí u rozličných věcí).
ручни́къ, а́ (star.) ručník (na utírání rukou).
ру́чница *f.* (star.) ručnice *v.* ружьё; *adj.* ручни́чный.
ручно́й (-ы́й), а́я, о́е ruční; р. слова́рь slovník příručný; -а́я ба́ба ruční beran, beranidlo (na zatloukání a pěchování); р. орга́нъ kolovrátek, flašinetl; -о́й за́кладъ ruční základ.
ру́чня *f.* (star.) hrsť *v.* горсть.
ручь, и *f.* (star.) ruční základ.
ручьи́стый v potocích tekoucí.
ручьи́ться (-чью́сь, -чьи́шься) v potocích téci, proudem téci; токи слёзъ у всѣхъ ручьи́лись по лицу́ potoky slz všem se proudily po tváři.
ру́шать (-аю, -аешь), по-, на- krájeti.
ру́шеніе *n.* rušení (kažení, ničení).
руши́тель, я rušitel; —ница *f.* rušitelka.
ру́шить (-шу, -шишь), раз- rušiti, bourati; на- ničiti, kaziti; р.ся rušiti se, bourati se; ме́жду ни́ми ру́шилась дру́жба přátelství mezi nimi se zrušilo.
рцы jmeno písmene P v staroslovanské azbuce.
ры́ба *f.* ryba; ни р. ни мя́со ani ryba ani maso t. ani mastné ani slané = beze všeho jádra; лови́ть ры́бу ryby chytati n. loviti; уди́ть ры́бу ryby na udici chytati.
рыба́къ, а́ rybák, rybář; рыба́къ рыбака́ ви́дитъ издалека́ svůj svého zdaleka pozná.
ры́барь, я (crk.) rybář *v.* рыба́къ; ры́барскій, ая, ое rybářský; ры́барство *n.* rybářství *v.* рыболо́вство.
рыба́цкій, ая, ое, рыба́чій, ья, ье *adj.* rybářský, rybácký.
рыба́чка *f.* rybářka (rybačka).
ры́бенный, ая, ое rybí; -ыя ко́сти rybí kosti.
ры́бина *f.* ryba; 2. rybina (složené trámy na spůsob rybího ocasu).
ры́бистый rybnatý, bohatý na ryby.
ры́бица *f.* rybička; бѣлая р. bělička *Cyprinus leuciscus.*
ры́бища *f.* veliká ryba.
ры́бій, ья, ье *adj.* rybí; р. клей rybí klej; -ья трава́, -ья смерть *Piscidia* *v.* рыболо́въ трава́.
ры́бка *f.* rybka; бѣлая р. bělička; (též: sleď).
ры́бникъ, а rybář, prodavač ryb.
ры́бный rybný; р. рядъ rybný trh; р. столъ, -ое ку́шанье, ры́бное *n.* (*subst.*) ryby (co jídlo); 2. -ный *v.* ры́бистый.
рыбо-ло́вный rybářský; -ая сѣть síť rybářská; —ло́вство *n.* rybářství; —ло́въ, а rybář (kdo loví ryby); 2. ча́йка (pták) racek *Larus*; 3. рыболо́въ трава́ letkolusk (Presl) *Piscidia* (rstl.); —описа́ніе *n.* rybopis, ryboznalství ихтіоло́гія; —промы́шленникъ, а obchodník v rybách, rybář; —промы́шленный rybářský; —ѣдъ, а rybojed; 2. rybožrout *Scythale piscivorus* (zool.); —яде́ніе *n.* ryb jedení.
рыга́ніе *n.* říhání (z žaludku); krkání; рыга́ть říhati (z žaludku), krkati; рыгну́ть říhnouti, krknouti; рыго́та *f.* říhot, krkání.
рыда́ніе *n.* vzlykání; рыда́тельный vzlykavý; рыда́ть (-а́ю, -а́ешь) vzlykati.

рыдва́нъ, а (star.) vůz cestovný (srovn. radvanec).
рыжа́къ, á zrzavý člověk, zrzoun, zrzek, rezek; 2. (kůň) ryzka, ryzák.
рыжебоpо́дый zrzavobradý.
рыжева́тый přizrzavělý; -ость -osť.
ры́жесть, и zrzavosť.
рыжёхонекъ, нька, нько zcela zrzavý.
рыжеча́лая ло́шадь kůň šerorysý.
ры́жикъ, а ryzec *Agaricus deliciosus, A. zonarius* (houba); 2. ры́жикъ-трава́ *Camelina v.* рѣзу́ха; *dem.* ры́жичекъ, чка.
ры́жій, ая, ее *adj.* zrzavý (ryzý); -ая ло́шадь ryzka (kůň).
рыжо́къ, жка́ jedno říhnutí, krknutí.
рыжѣть zrzavěti.
рызь, и *f.*, рызе́цъ, зца́, *pl.* ры́зи, рызцы́ vrše na ryby *v.* ве́рша.
рык-а́ніе *n.* řičení, řvání (lva); —а́ть (-а́ю, -а́ешь) řváti (jako lev); ры́къ, a ryk, řvaní.
рыле́й-ный lyrový; —щикъ, a kdo hraje na lyru, lyrista; —щица *f.*
ры́лецъ, льца ры́ч; 2. hubička u nádob.
ры́ло *n.* rypák (u zvířat); chobot.
ры́льникъ, a hledík *Antirrhinum.*
ры́льце *n.* rypáček; 2. (bot.) blizna *Stigma.*
рылѣ *pl. f., gen.* рыле́й lyra.
рылѣстый rypákovatý.
рымъ, a kruh, za nějž se uvazuje lano (něm. *Ring*).
ры́нда *f.* zvonění v poledne na korábech; бить ры́нду zvoniti poledne; 2. (star.) osobní strážník carský.
ры́нокъ, нка náměstí, rynk (z něm. *Ring*); ры́ночный rynkový, na náměstí; р. това́ръ zboží na rynku prodávané.
ры́нуться řinouti se; hrnouti se; наро́дъ ры́нулся; вода́ ры́нулась.
рысáкъ, á klusák (kůň).
рысёнокъ, нка mladý rys.
рысíстый, ая, ое klusavý; -ая ло́шадь klusák *v.* рысáкъ; -ые бѣги dostihy klusácké.
ры́скавіе *n.* klusání psí.
ры́скать (ры́щу, ры́щешь и. ры́скаю, ры́скаешь) klusati (popobíhati, o psech); соба́ки ры́щутъ; 2. klusati, cvachati (p. по́ городу).
рыскли́вый, ая, ое klusavý, pobíhavý.
рыскýнъ, á klusal, klusák; рыскýнья *f.* klusalka.
рыскýчій, ья, ье *adj.* klusavý, pobíhavý (pes).
ры́скъ, a psí běh, klus (trysk).
рысь, и *f.* klus, konský běh; бѣжа́ть ры́сью běžeti klusem; 2. rys (♂a) *Lynx*; 3. (astr.) rys (souhvězdí).
ры́твина *f.* strž, rokle, výmol; *adj.* ры́твинный.
ры́тіе *n.* rytí, kopání.
ры́тый, ая, ое rytý; prorývaný.
ры́ть (рою, ро́ешь) rýti, kopati; 2. rýti, rýpati; do nepořádku uvesti; (разры́ть rozryti, rozrývati); р. кому́-либо я́му jámu někomu kopati; р.ся (роюсь, ро́ешься) rýti se.
ры́хлить (-лю, -лишь), из- (р. зе́млю) kypřiti (zemi).
рыхлова́тый přikypřelý, nakypřelý.
ры́хл-ость, и kypřosť; —ый, ая, ое kypřý (-ая земля́; р. хлѣбъ).
рыхлѣть (-ѣю, -ѣешь) kypřeti.
ры́цар-ски *adv.* rytířsky; —скій, ая, ое rytířský; —ство *n.* rytířství; ры́царь, я rytíř; р. мечá rytíř mečový, mečník, mečenosec; р. крестóвыхъ похóдовъ křižák.
рычáгъ, á, *dem.* рычажёкъ, жка́ drouh, zdviňák (hever); *adj.* рычáжный.
рычáть (-чý, -чи́шь) řičeti *v.* рыкáть; -а́ніе *n.*
рья́н-ость, а prchlivosť, prudkosť, ohnivosť (povahy); —ый, ая, ое prchlivý, prudký, ohnivý (člověk, kůň).

рѣдéнько, рѣдéхонько *adv.* velmi zřídka.
рѣдеч-ка *f.* řetkvička *v.* рѣдька; —ный řetkvový.
рѣдизнá *f.* řídkost (v látce).
рѣдѧ́ть (рѣжý, рѣдѧ́шь) řediti, zřediti, řídkým dělati; prokládati řádky (v knihtisk.); 2. (star.) rejditi, prohánětі se A.
рѣдкій, ая, ое (рѣдокъ, -дкá, -дко) řídký (od sebe); р. лѣсъ; -ie вóлосы; 2. řídký (vzácný, neobyčejný); р. гость; -ая книга.
рѣдко *adv.* řídko, z řídka, málo kdy; р. да мѣтко málo, ale za to stálo.
рѣдко-вáтый zařídlý, přiřídlý; —волóсый s řídkými vlasy.
рѣдкость, и řídkost, (vzácnost, neobyčejnost); э́то р. to je vzácnost.
рѣднѧ́на *f.* režné řídké plátno; *adj.* рѣднѧ́нный.
рѣдь, и *f. v.* рѣднѧ́на.
рѣдька *f.* (*augm.* рѣдьчища *f.*) řetkev, ředkev *Raphanus.*
рѣдькóвникъ, а, рѣдькóвня *f.* list z řetkve; nať řetkvová.
рѣдѣнie *n.* řídnutí; рѣдѣть (-ѣю, -ѣешь), по- řídnouti, zřídnouti.
рѣдя́га *f.* pytel na seno.
рѣжа *f.* řídká síť; 2. *pl.* рѣжи, ей pilíře pod most z trámů.
рѣже *compar.* řídčeji *v.* рѣдкій.
рѣжикъ, а *v.* рѣзу́ха.
рѣжу́ха *f.* řeřicha *Lepidium v.* кресс.
рѣзáка *m. et f.* kdo rád řeže, řezáč; 2. starý sekáč.
рѣзáкъ, а poříz (nůž); 2. krojidlo (u pluhu), čertadlo.
рѣзальщикъ, а kraječ (v panském domě); 2. kdo kuchá ryby.
рѣзанецъ, нца (лукъ р.) pažitka, řezanec *Allium schoenoprasum.*
рѣзанie *n.* řezání.
рѣзань, и, *dem.* рѣзанка nejmenší peníz staroruský.
рѣзатель *v.* рѣзальщикъ.
рѣзать (рѣжу, рѣжешь) řezati; р. хлѣбъ krájeti chleb; за- zařezati t. říznutím usmrtiti (p. husu, kůrnici); (вы-) р. на мѣди řezati do mědi, rýti; р. прáвду pravdu někomu říkati n. mluviti do očí; хлѣбъ-соль ѣшь а прáвду рѣжь pravdu sobě mluvme, dobří spolu buďme; рѣжетъ въ живóтѣ řeže n. hryže v břiše (v životě); р.ся řezati se; krájeti se; tlouci se; зýбы рѣжутся zuby se řežou (t. dětem počínají růsti).
рѣзвúться (-влюсь, -вишься) dováděti, skotačiti, čtveračiti.
рѣзв-о (рѣзвó) *adv.* prudce; —ость, и prudkost.
рѣзвýнъ, а dovádílek, skoták; třeštidlo, ztřeštěnec; рѣзвýнья, рѣзвýха, рѣзвýшка *f.* dovádilka, skotačilka, ztřeštěná.
рѣзвый, ая, ое rozpustilý, dovádivý, skotačivý, ztřeštěný; р. мáльчикъ; р. конь, -ая лóшадь.
рѣзвя́къ, а *v.* рѣзвýнъ.
рѣзень, зня (star.), otřezaný kusók odřezek.
рѣзéнъ, знá rydlo, řezadlo (dlátko); 2. (u kovářů koní) struh (na kopyta); 3. kolečko (na rozkrajování těsta); 4. řezák, kusák (zub) u některých zvířat.
рѣзка *f.* řezání; 2. sekáček (nástroj na sekání masa atd.).
рѣзк-ій, ая, ое ostrý; (р. вѣтеръ; -ія словá); —о *adv.* ostře; —ость ostrost.
рѣзни́ца *f.* porážky, jatky (řeznický dvůr).
рѣзно́й (-ы́й), áя, óе řezaný, rytý; -áя рабóта řezba, řezbářská práce; -áя мáшина řezací stroj, řezadlo; -ое желѣзо železo v prutech.
рѣзнѧ́ *f.* řezba, porážka (kde mnoho lidí se zabíjí).

рѣзу́ха *f.* lnice obecná (Presl) *Camelina sativa.*

рѣзчи́къ, рѣщи́къ, a rytec, ryjec *Graveur*; p. на мѣдѝ r. na mědi, měděryjec; p. на дéревѣ dřevoryjec, dřevořezec; řezbář; p. печáтей pečetidlář, ryjec pečetí.

рѣзъ, a (star.) *v.* лúхва; 2. *v.* рѣзь; 3. *pl.* рѣзы́, óвъ novina, kopanina (zkopaná země) *v.* новúна.

рѣзь, и *f.*, p. въ живóтѣ řezání, ujímání (v těle); p. въ кишкáхъ řezání ve střevích; 2. (bot.) *v.* рѣзу́ха.

рѣзьбá *f.* řezba, vyřézávání, rytí (do kovu, do kamene); 2. řezba, řezbářská práce.

рѣкá, и́ *f.* řeka; вверхъ по рѣкѣ proti proudu, proti vodě (proti řece); внизъ по рѣкѣ po řece, po vodě.

рѣкостáвъ, á čas kdy řeky zamrzají.

рѣпь, и f. mělčina *v.* óтмель.

рѣпá *f.* řepa, řípa *Brassica rapa.*

рѣпúца *f.* poslední článek u ocasu čtvernožců; 2. neštovice pod ptačím ocasem.

рѣп-ища *f.* veliká řípa; —ище *n.* řepiště, řepoviště, pole s řepou; —ка *f.* malá řípa; —никъ, a rostlina řepová; nať řepová; 2. pole řepové, řepiště, řepoviště; 3. kaše z řepy a krupek; —ный řepový; -ное мáсло řepkový olej. [рѣпникъ.

рѣпня́ *f.* kaše z řípy a krupek *v.*

рѣпóвникъ, a, сурѣпица *f.* trejzel česnáček (Presl) *Erysimum.*

рѣпчатый, ая, ое řepovitý.

рѣсни-ца, *dem.* —чка *f.* řasa (u očí); *adj.* —чный. [тý v pravdě, právě.

рѣснотá *f.* (crk.) pravdivosť; врѣснорѣхнýться *v.* ряхнýться.

рѣченька *f.* maličká říčka.

рѣчетóчецъ, чца (star.) mnohořečný (komu slova n. řeč z úst teče n. plyne).

рѣчúвистый, рѣчúстый výřečný; p. вúговоръ jadrná výslovnosť.

рѣчка *f.* říčka. [водá říčná voda.

рѣчнóй (-нúй), áя, óе říčný (-í); -áя рѣчь, и řeč; заводúть р. о чемъ řeč na něco obrátiti, zavesti; о чемъ у васъ идётъ р.? o čem se u vás mluví? пóмните вáшу р. nezapomeňte svoji řeč.

рѣшáть (-áю, -áешь), рѣшúть (-шý, -шúшь) (р. что, р. дѣло) rozhodnóuti (staroč. řešiti); rozřešiti; p.ся на что odhodlati se k něčemu, (rozhodnouti se); я рѣшúлся já se odhodlal, já se rozhodl, já se ustanovil na tom; онъ не знáетъ на что рѣшúться neví k čemu se má odhodlati.

рѣшéніе *n.* rozhodnutí; 2. rozřešení (р. вопрóса, р. задáчи); рѣшёный rozřešený; rozhodnutý.

рѣшет-йна (рѣшéтина) *f.* latě na krovu; —úть (-чý, -тúшь) latěmi pokládati (krov); p. стѣны zdi obložiti loučí, aby pak malta tím lépe držela (při lepenici); —úще *n.* veliké řešeto.

рѣшёт-ка *f.* mříž (v okně atd.); опускнáя р. padací mříž (v branách); p. мрúжка na komině u parních strojů atd.; 2. ostroh, plot z latí; 3. kostka (v krajkářství); 4. koš (v hornictví); p. úгля koš uhlí; —никъ, a řešetář, řešetník; —ный řešetový; -ная мукá

рѣшетó *n.* řešeto. [podsívaná mouka.

рѣшетообрáзный řešetovitý.

рѣшёточ-ка *f.* mřížka; —никъ, a, —ный грúбъ *Clathrus* mřežovka (Presl); —ный mřížový.

рѣшетцó *n.* řešátko.

рѣшётчатый mřížkovitý, mřežovitý; p. забóръ ohrada z latí, latový plot; -ая кость kost řešetná.

рѣшúмость *f.* odhodlanosť; 2. rozřešitelnosť (hádanky).

рѣшúтель, я rozhodce, rozhodčí (, ího

m.); —но *adv.* rozhodně; určitě; поступáть р. jednati rozhodně; —ность rozhodnosť; určitosť; —ный rozhodný; určitý; -ныя мѣры různá opatření.

рѣшúть *v.* рѣшáть.

рѣщúкъ, á *v.* рѣзчúкъ.

рѣяние *n.* řinutí vody; р. вѣтра trhání větru, zmítání větru.

рѣять (рѣю, -ешь), рúнуть řinouti se (o vodě), prouditi; 2. (o větru) trhati, prudce foukati; р.ся (рѣюсь, рѣешься) řinouti se; valiti se, hrnouti se.

рюень, я (crk.) říjen měsíc (= září).

рюжи, ь *pl. f.* rybářské náčiní u Bělomorců (srov. рѣжа).

рюмить (рюмлю, -мишь) (prost.) plakati (brečeti, fňukati).

рюмка, *dem.* рюмочка (*augm.* рюмища) *f.* kalíšek, číška; р. винá kalíšek vína; *adj.* рюмочный.

рютить (рючу, рютишь), в- strkati do vnitř; р.ся (рючусь, рютишься) въ бóлото padnouti do bláta.

рáбенькій, ая, ое dolíčkovatý, zďobaný (od neštovic); 2. strakatý, jeřabatý.

рябéць, бцá červenuška, bolen (ryba) *Trutta.*

рáбикъ, a člun se špičatým nosem; 2. plátěná halena rybářská.

рябúн-а *f.* jeřabina, řeřabina, řeřáb (strom) *Sorbus aucuparia*; 2. jeřabina, *pl.* jeřabiny (ovoce); 3. р., —ка dolíček od neštovice; —ка řebříček *Achillea v.* тысячелúстникъ; —никъ, a háj řeřabinový; 2. р., дроздъ желтонóсый bravník *Turdus viscivorus*; —овка *f.* řeřabovka, kořalka z řeřábu; —овый řeřábový, jeřábový.

рябинокúслый jeřabokyselý.

рябúть *impers.*; рябúтъ въ глазáхъ kmitá se mi před očima.

рáбка *f.* kuroptev *Tetrao perdrix v.* куропáтка.

рябовáтый trochu dolíčkovatý, zďobaný; -ость -osť.

рябóй, áя, óе dolíčkovatý, zďobaný; 2. strakatý, jeřabatý; рáбость, и strakatosť, jeřabatosť.

рáбчикъ, a jeřábek *Tetrao bonasia* (pták); полевóй р. kuroptev *v.* рáбка, куропáтка; 2. р. řebčík *Fritillaria* (rstl.).

рáбъ, a jeřábek *v.* рáбчикъ.

рябúй *v.* рябóй.

рябь, и *f.* tiché kolébání se vln; šplouchání, slabé čeření; 2. svlačec *Convolvulus v.* вьюнокъ; 3. (zool.) jeřábek *v.* рáбчикъ.

рябúть (-ью, -ьешь) dolíčkovatěti; 2. lehce se vlniti (o vodě).

рябца *f.* mořský kohout *Cottus scorpio.*

рáда *f.* smlouva (při koupi n. při najímání dělníků); 2. (star.) kšaft, poslední pořízení.

рядúть (ряжý, рядúшь) najímati dělníky (подряжáть, нанимáть); 2. strojiti nevěstu; 3. (star.) chystati, strojiti, připravovati; 4. (star.) říditi sudíть; р.ся о цѣнѣ smlouvati se o cenu, cenkovati se; р.ся strojiti se (do šatů); chystati se.

рáдно *adv.* (crk.) řádně, dle řádu.

рáдный, ая, ое ujednaný, umluvený, smluvený; -ая цѣна smluvená cena; рáдная зáпись, рáдная *f. subst.* smlouvy svatební.

рядовúчь, á (star.) prostý člověk; 2. stánkář, kdo sedí v trhu.

рядовóй, áго *m.* řadový voják, sprostý.

рядкóмъ, рядóмъ *adv.* řadou, po řadě.

рядóкъ, a kdo se smlouvá, strana se smlouvající.

рáдъ, а řád, pořadí, posloupnosť; съ рáду dle řady; 2. рядъ řada bud, řada stánků v trhu, kotce, trh; ло-

скýтный p. trh vetešnický; ры́бный p. trh rybný; птичій p., охóтный p. kuří trh; 3. místo se stánky tržními; 4. (star.) řád, zařízení; 5. (star.) smlouva, úmluva.

ря́жен-ie *n.* strojení; chystání; nájímání (dělníků); —ый najatý; smluvený; 2. ustrojený; сýженой и —ой osudem určený ženich.

ряжъ, а *v.* рѣжъ.

рязáнь, и *f.* zmrzlá jablka.

ря́пуха, ря́пушка *f.* řepucha *Salmo muraenula; adj.* ря́пушій, ья, ье.

ря́са *f., dem.* ря́ска, ря́сенка roucho kněžské; kabát kněžský; 2. (bot.) *v.* черевúца.

ря́сна *f.* (star.) zlatý šperk čili skvost ženský s drahým kamením; 2. *v.* рѣснúца. [kněžské.

ряснонóсецъ, сца kdo nosí roucho

ря́ха *f.* strojenda, fiflena.

ряхнýться smyslů pozbyti, zblázniti se (zfanfrněti se).

С

с (сдóво, ѕ́съ) osmnácté písmeno v ruské, devatenácté v kyrilské azbuce; co číslo с = 200.

саадáкъ, а (star.) *v.* сайдáкъ.

сабадúлла *f.*, сабадúллъ, а kýchavice, všivec (Presl) *Veratrum sabadilla.*

сабайóнъ, а nápoj z vína a vaječného žloutku.

сабáнъ, а oradlo o dvou kolečkách, podobné pluhu.

сáбель-ка *f.* šavlička; —никъ, а kosatec *Iris* (rostl.); с. меньшóй, Татáрскій šišvorec, puškvorec *Acorus calamus*; —ный šavlový.

сабúна *f.*, сабúнникъ, а (с. обыкновéнный) chvojka *Juniperus sabina* *v.* можжýха казáцкая.

сáблища *f.* (*augm.*) veliká šavle.

сáбля *f.* šavle; бúться на сáбляхъ bíti se na šavle, šavlemi (v souboji atd.); 2. (zool.) *Cyprinus cultratus* *v.* чехóня; 3. (bot.) mečík *Gladiolus* *v.* мéчникъ.

сабýръ, а aloe, aloes (*m.*) *Aloë* (rostl.); 2. šťáva z aloe; *adj.* сабýрный, сабýровый.

савакýнъ, а *v.* ракоéдка.

сáванъ, а rubáš (na umrlce); *adj.* сáванкый.

савáо (bibl.) *Sabaoth* (*Zebaoth*), Господь С. Hospodin; Pán Bůh.

савасiáнна *f.* *v.* придорóжникъ.

сáвка *f.* kachna lední *Anas glacialis (A. hiemalis).*

саврáско *m.*, саврáсая лóшадь světlohnědý kůň; саврáсый *adj.* světlohnědý.

сáга *f.* pověst (skand. *saga*, něm. *Sage*); 2. *v.* сáго.

сáго *n.* (*indecl.*) sago, ovoce ze sagovníku; 2. c. sago, sagovník, sagová palma *Sagus;* сáговый sagový; -ое дéрево, -ая пáльма, сагонóсное дéрево sagovník *v.* сáго.

сагодáкъ, а (star.) *v.* сайдáкъ.

саданéй, я *v.* тúмбра.

сáдикъ, а sádek, sádeček, zahrádka.

садúтель, я sadař, štěpař.

садúть (сажý, садúшь) saditi (rostliny); с.ся (сажýсь, садúшься) posaditi se; садúтесь! posaďte se; с.ся за столъ sednouti za stůl, ke stolu (t. k obědu); с.ся за рабóту usaditi se ku práci; у негó садúтся бѣльмó на глазý dělá se mu bělmo na oku, sází se mu bělmo na oku; с.ся sraziti se (o látkách j. o sukně).

садúще *n.* (*augm.*) veliký sad.

сáдка *f.* sázení (rostlin); 2. štvaní

(zajíce); 3. srážení-se sukna; 3. (chem.) sraženina, usedlina.
са́дкій, ая, ое sráživý (o sukně).
садко́вый, ая, ое sádkový; -ая ры́ба.
са́днить (-ню, -нишь), о- otlačiti (kůži); omačkati; zpruditi.
садно́, а́ *n.* odřenina, otlačenina (na ruce atd.).
са́днѣть cítiti bolest odřením, otlačením (у меня́ на ногѣ́ са́днѣетъ).
садо́віе *n.* (crk.) sadoví, sadí, rostliny zahradní.
садо́вн-икъ, а zahradník; —ица *f.* zahradnice; —ичать zahradničiti; —ическій, ая, ое, —ичій, ья, ье zahradnický; —ичество *n.* zahradnictví; —ый *v.* садо́вый; —я *f.* hřejna, výhřevna, hřevnice, hřevník.
садово́д-ецъ, дца zahradník, jenž zřizuje zahrady; —ственный, ая, ое zahradnický; -ое иску́сство umění zahradnické; —ство *n.* zahradnictví; садово́дъ, а zahradník *v.* садово́децъ.
садо́вый zahradní; с. цвѣто́къ kvítek zahradní.
садо́къ, дка́ sádek (na ryby), *pl.* sádka (na sádkách); 2. пти́чій с. klec na ptáky; posada.
садо́чекъ, чка zahrádka.
садъ, а, *dem.* са́дикъ, а sad, zahrada.
са́еч-ка *f.* žemlička; —никъ, а žemličkář; —ница *f.* žemličkářka; —ный žemlový; -ая мука́ žemlová mouka.
са́жа, и *f.* saze *pl. f.* (*gen.* sazí); са́жа са́жею černý jako uhel, č. jako mour; 2. с. -ею umouněný, učerněný.
са́жалка *f.* sádek (na ryby) *v.* садо́къ.
сажа́лка *f.* kůl n. tyč k sazenicím.
сажа́ль-ный колъ *v.* сажа́лка; —щикъ a sadař, vysazovač; —щица *f.*
сажа́ніе *n.* sázení; vysazování.
сажа́ть (-а́ю, -а́ешь), са́живать sázeti, vysazovati (с. де́рево, капу́сту, огурцы́); с. госте́й usazovati hosti; с. кого́ подъ карау́лъ dáti někoho pod stráž; с. въ темни́цу saditi n. posaditi do vězení; с. въ око́вы dáti někomu okovy, dáti koho do želez; с. куръ на я́ица nasaditi slepice na vejce; с. ры́бу въ прудъ nasaditi ryby do rybníka; с. хлѣбъ въ печь sázeti chleb do peci; с. пу́говицы přišiti knoflíky (u krejčího); с.ся sázeti se, vysazovati se. [nas.
сажде́ніе, саже́ніе *n.* sazení, pos., us.,
са́женецъ, нца sazenice, sazenička (rostlinka k přesazení určená).
са́женный, ая, ое sazený, vys., nas.; -ая ры́ба ryba nasazená (do rybníka).
саже́нный, ая, ое sáhový; -ыя дрова́ *pl.* dříví sáhové.
са́жень, и *f.* sáh; квадра́тная с. sáh čtverečný; куби́ческая с. sáh kostkový, kostečný; пого́нная с. sáh na podél, s. podélný; махова́я с. sáh rozpřaženýma rukama.
са́жный sazový, koptový.
саза́нъ, а kapr (obyčejný); саза́ній, ья, ье *adj.* kaprový, kapří; саза́нина *f.* kapřina.
са́йга *f.* (star. сайга́къ) sajka (sajha) *Antilope*; *adj.* сайга́чій, ьа, ье sajčí; -чій ко́рень *v.* сайга́нъ. [(rstl.).
сайга́нъ, а kamzičník *Doronicum*
сайда́къ, а (саада́къ, сагода́къ) (star.) luk a toul (pol. sahajdak); *adj.* сайда́чный; сайда́чникъ, а lučišťník, lu-
са́йка *f.* žemle, houska. [kostřelec.
са́ква *f.* pytlík na obrok (u jízdných vojáků), pytlík krmicí..
са́ккосъ, а svrchní roucho biskupské.
са́кля *f.* chalupa (kavkazských horáků).
саксу́рки, рокъ *pl. f.* ovčí spratky s dlouhou černou neb strakatou vlnou.
сакъ, а sak (na ryby); 2. (voj.) pytel naplněný hlinou (co ochrana proti střelbě); 3. (horn.) ruční pumpa.

сала́зки, зокъ *pl. f., dem.* сала́зочки, чекъ malé sáňky; *adj.* сала́зочный.
сала́куш-а, —ка *f.* šprotka, šprotlice, salakuška *Clupea sprattus*; —ій, ья, ье, —ный *adj.*
салама́ндра *f.* salamandr *Lacerta salamandra* (zool.).
салама́т-а *f.* hustá kaše ze zapražené mouky pšeničné n. pohankové, salamáta; —никъ, а *m.*, —ница *f.* kdo rád jídá salamátu; —ный *adj.* salamátový.
саланга́на *f.*, саланга́нъ, а *m.*, ла́сточка снѣ́дная salangána, vlastovka jedlá *Hirundo esculenta.*
сала́т-никъ, а miska na salát, salátnice; 2. kdo rád jídá salát; —ница *f.* milovnice salátu; —ный salátový; сала́тъ, а salát, locika *Lactuca sativa*; 2. salát (připravený buď z hlávek locikových n. okurek atd.) (с. огу́речный, свеко́льный).
са́ленгъ, а (*Sahling*) trámy křížem přeložené na hořejší části stěžně, na něž se upevní koš (mars).
са́леніе *n.* mazání sádlem; са́леный, ая, ое mazaný sádlem.
сале́пъ, а salep (sušený kořen vstavačový *Orchis morio).*
са́лецъ, льца kolenní kloub (u koní).
са́лить (-лю, -лишь), на- sádlem namazati, sádliti; с ся sádlem se namazati.
са́ло *n.* sádlo; гуси́ное с. husí s.; 2. с. kolomaz; 3. stříšť na řece (před zamrznutím).
саломо́нова печа́ть šalomounova pečeť, kokořík *v.* купе́на (rstl.).
сало́пъ, а salup (ženský plášť) *Saloppe*; *adj.* сало́пный; сало́пница *f.* která šije salupy; 2. žebračka (že chodí v obnošeném salupu?).
сало-то́пенный заво́дъ, —то́пня *f.* lojárna, sádlovna; —топле́ніе *n.* roztápění sádla; —то́пный котёлъ kotel na rozpouštění sádla; —то́пъ, а sádlař, kdo rozpouští n. roztápí sádlo, sádelník.
салфе́т-ка *f., dem.* —очка ubrousek (u jídla) *Serviette*; —очникъ, а ubrouskář; —очный ubrouskový; -ая ткань tkanina (t. látka) na ubrousky.
са́ль-никъ, а sádelnice, mázdra plstní *Omentum*; 2. jídlo ze sekaných plic a jater, sekané droby *pl.*; 3. (bot.) жирноли́стка tučnice *Pinguicula*; —ница *f.* (свербигу́зъ, а) kostival *Symphytum*; —нично-пупо́чная гры́жа (med.) průtrž sádelnice; —ничный sádelničný; —ный sádelný; (lojový); -ая свѣча́ svíčka lojová; -ая перепо́нка *v.* са́льникъ; с. ко́рень *v.* са́льница; -ая трава́ *v.* са́льникъ 3).
салют-а́ція *f.*, —ова́ніе *n.* salutování, pozdravování (u vojska); —ова́ть (-у́ю, -у́ешь) salutovati, pozdravovati po vojensku; салю́тъ, а salutování, pozdravení vojenské; pozdravovací střelba (vojenských korábů).
самбу́къ, а *Sambucus* (*S. nigra*), бузи́на чёрная bez černý; *adj.* самбу́ковый.
самви́ка *f. Sambuca* loutna chaldejská (Daniel. 3, 10.).
са́мглавъ (, а) лу́нный *v.* луна́ ры́ба.
самдеся́тъ, а, о sám desátý.
самдру́гъ sám druhý, samodruhý; самадру́га *f.* samadruhá.
саме́цъ, мца́ samec (u zvířat); с. куропа́тки, с. куропа́чій samec kuroptví; ры́бій с. ryba mléčná, mléčník; сельдь -саме́цъ sleď mléčný.
са́мка *f., dem.* са́мочка samice; samička; ры́бья с. ryba jikrnatá, jikrnáč; оле́нья с. laň.
само бесѣ́дованіе *n.* samomluva *Monolog*; —бо́рецъ, рца (star.) souboj-

ни́къ *v.* поединщикъ; —бо́рство *n.* (star.) souboj; —бо́рствовать v souboji bojovati; —бра́тъ, а (crk.) vlastní bratr; *adj.* —бра́тній, яя, ее (crk.); —бра́тство *n.*; —бы́тно *adv.* samostatně; —бы́тность samostatnosť, samobytnosť; —бы́тный samostatný, samobytný; —бы́тствовать samostatně žíti; —ва́ръ, а, *dem.* —ва́рчикъ, а, —ва́рецъ, рца samovar (na čaj); *adj.* —ва́рный; —ви́децъ, дца očitý svědek; —ви́дица *f.* očitá svědkyně; —ви́дный kdo sám něco viděl; c. свидѣтель očitý svědek; —власто́вать samovládně panovati; -ніе *n.*; —власте́цъ, тца, —власти́тель, я samovládce; —власти́тельница *f.* samovládkyně; —власти́тельство *n.* samovládné panování; —вла́стіе *n.* samovláda; neobmezená vláda; —вла́стный, *adv.* -но samovládný; —во́ліе *n.* svévole.

самово́ль-никъ, а svévolník; —ница *f.* svévolnice; —ничать, —ствовать svévolně jednati; —ничество *n.* svévolnictví; —но *adv.* samovolně; svévolně; —ный samovolný, svévolný; —ство *n.* samovolnosť, svévolnosť, svévole; —щица *f.* svévolná n. rozpustilá, bezuzdná n. nevázaná sběř.

само-вѣсъ, а váhy s pružinou, v. s perami; —гла́сная бу́ква samohláska *v.* гла́сная; —говоря́щій гербъ erb mluvící, samoznačný (v herald.); —гу́сли, —гу́ды housle samohravé; —дви́гъ, а samodvih, samohyb, *automat*; —дви́жность samohybnosť; —дви́жный samohybný.

самодержа́вецъ, вца *v.* самоде́ржецъ; —іе *n.* samovláda; —ный samovládný; c. Государь *v.* самоде́ржецъ; —ствовать (star.) samovládně panovati.

само-де́ржецъ, жца samovládce, samodržec; —де́ржица (—держа) *f.* samovládkyně; —дово́льный sám s sebou spokojený; —дово́льство *n.* spokojenosť s sebou samým; —до́лжникъ, а sám dlužník, přejímatel n. přejemce cizího dluhu *Expromissor*; —ду́вный мѣхъ samoduvný měch (horn.); -ая печь větrná pec, samoduvná pec (hut.); —дѣйственный samočinný; —дѣйствіе *n.* samočinnosť; —дѣльный samodělný, ruční (pouze rukama udělaný); —дѣльщина *f.* vlastní práce; —забве́ніе *n.* sebezapomenutí; —зако́ніе *n.* samozákonnosť, svézákonnosť; samospráva *Autonomie*; —зако́нный samozákonný, svézákonný, samosprávný; —зва́нецъ, нца samozvanec, cizojmenec (*Pseudonym*); *Usurpator*; —зва́нка *f.* cizojmenka, samozvanka; —зва́нство *n.* samozvanství; —изволе́ніе *n.*, —изво́льный (crk.) *v.* самово́ліе, самово́льный; —йстина *f.*, аксіо́ма samopravda, pravda samozřejmá *Axioma*; —ка́ты, овъ *pl. m.*, *dem.* —ка́точки, чекъ *pl. f.* samotoč, samovoz, samoběžný vozík *draisine*; —крѣщенецъ, нца samokřtěnec (rozkolník); —лётъ, а samolet *Phoenix* (myth.); 2. ковёръ-самолётъ koberec samolet (v pohádkách, koberec, který sám létá); 3. c., —лётный челно́къ samolet (člun jenž sám jde, kdežto přívozník drží se provazu neb řetězu přes přívoz napnutého); —ли́чность osobní přítomnosť; —ли́чный osobně přítomný; —ли́чно *adv.* osobně; —ло́въ, а samolov (past na škodnou); c., снасть samolovná síť na ryby; 3. c., —ло́вная у́дочка udice samolovná (na dně řečiště), něm. *Grundangel*; —лю́бецъ, бца samolibec, samolibý člověk; —лю́бивый samolibý; —лю́біе *n.* samo-

libosť; —мни́тель, я domýšlivý člověk; —мни́тельный domýšlivý; —мнѣ́ніе *n.* domýšlivosť; —надѣ́янность důvěra v sebe samého; —надѣ́янный v sebe samého důvěřující; —нра́віе *n.* svéhlavosť; —нра́вный svéhlavý; —отверже́ніе *n.* obětování sebe samého, sebezapření; —отрече́ніе *n.* oddanosť do vůle boží *Resignation*; —охо́тный z vlastního popudu; —па́лъ, а (star.) samopal (druh ručnice bez zámku, jež se zapalovala doutnákem); —па́льникъ, а samopalník, voják ozbrojený samopalem; —позна́ніе *n.* samopoznání, poznání sebe samého; —произволе́ніе *n.*, —произво́льность vlastní vůle; 2. svoje vůle, svévole; —произво́льный vlastní vůli mající; 2. svévolný; —пря́лка *f.* kolovrat; přádelný stroj; *adj.* —пря́лочный; —разложе́ніе *n.* rozklad sám sebou; с. при гніе́ніи rozklad při hnití; —ра́сленный sám n. divoce n. planě rostoucí; —ро́дна *f.*, —ро́докъ, дка *m.* kousek kovu samorostlého (Vys.); —ро́дный samorodný, samorostlý; přirozený, o kovech (-ое серебро́; -ая мѣдь); —ру́чно *adv.* (crk.) vlastnoručně; —са́дка *f.*, —са́дочная соль sůl, která sama na břehu solného jezera se usazuje; —са́дочное о́зеро solné jezero u něhož sůl sama se sází; —сло́вный (crk.) samoslovný, vlastními slovy vyřčený; —сохране́ніе *n.* zachování n. zachránění sebe samého; чу́вство -ія pud sebezachování; —стоя́тельность samostatný; —стрѣ́лъ, а (star.) samostříl (starobylá zbraň k vystřelování šípů).

са́мость, и samolibosť.

само-су́дный *v.* самоупра́вный; —су́дъ, а *v.* самоупра́вство; —сѣ́вка *f.* divoce n. planě rostoucí žito; 2. с. —сѣ́вочная и. —сѣ́ятельная ма́шина rozsevadlo, secí stroj; —убі́йственный samovražedný; —убі́йство *n.* samovražda; —убі́йца *m.* samovrah; с. *f.* samovražednice; —увѣ́ренность důvěra v sebe samého; —увѣ́ренный v sebe sama důvěřující; —уго́діе *n.* uspokojení sebe samého; —уго́дливый, —уго́дный sebe samého uspokojující, svým choutkám hovící; —уго́дникъ, а svéhlavec, kdo dle svých choutek jedná; —уго́дствовать dle svých choutek jednati; —упра́вный (*adv.* -но) samomocný, svémocný; —упра́вство *n.* samomocnosť, svémocnosť; —упра́вствовать svémocně jednati; —уче́ніе *n.* samoučení *Autodidaxie*; —учи́тель, я rukověť k učení sebe samého; —у́чка *m. et f.* samouk *Autodidakt*; —хва́лка *f.* samochvalka; —хва́лъ, а samochval (kdo sám sebe chválí); —хва́льство *n.* samochvalství, vychloubavosť; —хва́льствовать sám sebe chváliti, vychloubati se; —цвѣ́тный přirozené barvy (o drahých kamenech); -ые ка́мни drahokamy *pl.*; —че́ртъ, а všepis, jeřábek *v.* пантогра́фъ; —чи́ніе *n. v.* самоупра́вство, самозако́ніе; —чи́нный *v.* самоупра́вный; —чи́нствовать *v.* самоупра́вствовать.

самши́тъ, а zimostráz *Buxus* (rstl.); самши́товой, ая, ое zimostrázový.

самъ, á, ó, sám, sama, samo; онъ живётъ самъ по себѣ́ on bydlí sám pro sebe; она́ сама́ не зна́етъ что дѣ́лаетъ ona sama neví co dělá; э́то само́ по себѣ́ to je samo o sobě, samo pro sebe; само́ собо́ю разумѣ́ется samo sebou se rozumí; онъ сего́дня самъ не свой on je dnes rozmrzelý (není sám svůj); самъ-другъ sám druhý (t. dva); самъ-

третéй сáм třetí (t. sám ještě se dvěma, t. tři); овёсъ родúлся самъпять oves sype letos pět zrn z jednoho.

сáмый, ая, ое samý; тотъ сáмый ten samý, tentýž; та сáмая ta samá, tatáž; въ сáмую средúну právě do prostřed, do samého prostředka; въ сáмой средúнѣ гóрода v samém středu města; э́то сáмая и́стина to je pouhá n. svatá pravda; вотъ сáмыя егó слова́ to jsou jeho vlastní slova; у сáмой стѣны́ u samé stěny; *superl.* сáмый лу́чшій nejlepší; сáмый учёный nejučenější.

сангвúникъ, a sankvinik, horkokrevný člověk; сангвинúческій, ая, ое sankvinický.

сандáлить (-лю, -лишь), на- sandálovým dřevem barviti; -ленье *n.*

сандáлій, я *m.* (сандáлie, я *n.* crk.) sandál (pod nohy).

сандáлъ, a sandál *Sandalum album (Lignum sandalum)*; 2. barva sandálová; сандáльный sandálový.

сандарáкъ, a kamenka, sandarak; *adj.* сандарáковый. [v prorubích.

сáндовъ, a dlouhý hák na lovení ryb

сáндрикъ, a říms nad oknem.

сáни, éй *pl. f.* (*dem.* сáнки, нокъ сáночки, чекъ) sáně (i saně) *pl. f.*; ѣздá, катáнье въ санúхъ jízda na saních; (star.) сѣдá на сáняхъ ná pokrají hrobu; не въ свои́ сáни не садúсь! cizího nechej!

санúкель, я, лечýха zanikl, zindava *Sanicula* (rstl.).

сáнникъ, я, sanník, saníř (kdo dělá sáně); 2. sanník (kůň který se zapřahá jen do sání).

сáнничій, аго *m.* (star.) dozorce nad saněmi.

сáнный путь sanice, dráha saničná.

сановúт-ость urostlost těla, lepý n. krásný vzrůst; 2. vznešenost; —ый pěkně urostlý, pěkného n. krásného vzrůstu, sličný; 2. vznešený (o stavu).

санóв-никъ, a hodnosta *m.*, hodnostář; —ный vznešený.

санолю́бецъ, бца ctižádostivý člověk, jenž baží po důstojnostech.

сáноч-ки, чекъ *pl. f.* malé sáně, sáňky; —ный сáночный.

санскри́тскій, ая, ое sanskritský.

санъ, a hodnost, důstojenství; 2. vznešenost.

сáпа *f.* podkop; 2. (ryba) sapa *Abramis ballerus.*

сапажý *n. indecl.*; obezьяна долгохвóстая opice dlouhoocasá *Sapagon*; с. бѣличій opice veveřčitá.

сапёръ, a podkopník, průkopník, sapér *Sapeur*; сапёрный sapérský.

сапёцъ, пца váha šesti pudův.

сапúровать podkopy n. průkopy dělati; сапúровка *f.* kopání průkopů.

сапóгъ, a bota (obuv); *pl.* сапоги́ boty; *dem.* сапожóкъ, жка́ botka, botička; *pl.* сапожки́ botky (ženské); сапожúшко *n.* ošklivá bota; сапожúще *n.* veliká bota.

сапóж-никъ, a švec, obuvník; —ница *f.* ševcová, obuvnice; —ничанье *n.* ševcování; —ничать (-аю, -аешь) ševcovati; —ническій ševcovský; —ничество ševcovství; —ничиха *f.* ševcova žena; —ничій, ья, ье *adj.* ševcovský; —ный botový; с. товáръ zboží ševcovské, totiž kůže; с. рядъ ševcovský trh, ševcovské krámce; с. мáстеръ mistr ševcovský.

сапýнъ, сапѣть *v.* сопýнъ, сопѣть.

сапфúръ, сафúръ, a safír, drahokam.

сапъ, a ozhřívka (soplivka) u koní, hříběcí; 2. *v.* сáпа podkop; 3. (hornický nástroj) tesák tesla.

сарáй, я kůlna, kolna; с. для дровъ kůlna na dříví, dřevník; пожáрный

с. kûlna na střîkačku; *dem.* сарáецъ, йца, сарáйчикъ, а kûlnička; *adj.* сарáйный.

сарáна *f.* lilie, *Lilium*; крáсная с., турéцкая с., лилéя крáсная чалмовúдная lilie zlatohlavá *Lilium martagon.*

саранчá *f.* kobylka *Gryllus*; с. большáя, перелётная kobylka stěhovavá *Gryllus migratorius.*

саранчейдецъ, дца kobylkožrout.

сарафáнъ, а, *dem.* сарафáнчикъ, а, сарафáнецъ, нца sarafán, ruský národní oděv ženský bez rukávů; сарафáнница *f.* ženština, která nosí sarafan; сарафáнный sarafanový.

сарачúнскій, ая, ое saracenský; —ое пшенó rejže *Oryza sativa.*

сарбакáнъ, а mluvidlo.

сардéль, и *f.* sardel, sardelka (ryba).

сардúна, сардúнка *f.*, сардúнъ, а sardinka, sleď sardinská *Clupea sardina.*

сáрдій, я *v.* сардъ, а, сердолúкъ.

сардóникъ, а sardonyx; *adj.* сардонúческій, ая, ое; -ій смѣхъ.

саребарáкъ, а soda astrachanská; *adj.* саребарáковый.

сáржа *f.* haras; šerka (látka); сáржевый šerkový.

саркáзмъ, а sarkasmus, úšklebek, jízlivý vtip (jízlivomluv); *pl.* саркáзскаркокóлла *f.* sarkokola. [мы, овъ.

саркофáгъ, а sarkofag.

сарóнный *v.* срáмный.

сáрты, ей *pl. f.* lana na galejích.

сарынь, и *f.* sběř, holota.

сарычъ, а káně *Falco buteo.*

сассапарúль, и, сарсапарúль, и sasaparila *Smilax sassaparilla* (rstl.); *adj.* —úльный. [сассафрáсовый.

сассафрáсъ, а *Sassafras officinalis;*

сатан-á, ы *m.* satan, satanáš; —úнскій, ая, ое (—йнъ, а, о) satanský; —úнщина *f.* satanství; —úть (—ю, —úшь) satansky jednati.

сатúр-а *f.* satyra; —икъ, а satyrik; сатирúческій, ая, ое satyrický.

сатúръ, а (myth.) satyr, lesní bůžek (lesoň); 2. (zool.) *Argus* (hmyz).

сатрáпъ, а satrap (perský místodržící); *adj.* сатрáпскій.

сатурéй, я čibr *Satureia v.* сабéръ.

сатýрнъ, а saturn, Hladolet (astr.).

саýтка *v.* сáвка.

сафúръ, а *v.* сáпфиръ.

сафúческій стихъ verš safický.

сафлóръ, а světlice *v.* желтянúца (rstl.); 2. vypalovaná ruda kobaltová.

сафóй, я kapusta mačinková, zelí sasafрá, ы *v.* сафлóръ. [vojské.

сафьянъ, а safián (kůže); сафьянный, сафьяновый safiánový.

сáхар-ить (—ю, —ишь), на—, об—, осukrovati; —никъ, а, тростникъ сáхарный cukrovník, třtina cukrová; —никъ -кóрень sevlak sladký *Sium sisarum*; —ница *f.* cukrovka, cukřinka (pyksla na cukr); —ный cukrový; с. завóдъ cukrovar, cukrárna; с. тростникъ třtina cukrová; с. песóкъ moučka cukrová, cukr moučný, c. farinový.

сахаро-варéніе *n.* vaření cukru; -вáрный cukrovarný; —вáрня *f.* cukrovar, cukrovárna, cukrárna; —вáръ, а cukrovárce. [olověný.

сáхаръ, а cukr; свинцóвый с. cukr

сбáвить, сбавлáть zmenšiti; с. съ цѣны, с. цѣну съ товáра sleviti s ceny; с. спесúй пýchy zbaviti (prost. vzíti někomu červa.)

сбáвка *f.* zmenšení; с. съ цѣны slevení; с. srážka (v obchodu); счётъ о сбáвкѣ účet o srážce; с. съ товáра оболóчки srážka obálky na zboží *Tara.*

сбавлéніе *n.* slevení (s ceny).

сба́вочный srážkový.
сбездѣльничать zničemniti; 2. ukrásti něco.
сберег-а́ніе *n.* schovávání, ušetření; —а́тель schovavatel, šetřitel, spořitel; —а́тельный spořivý; -ая ка́сса spořitelna; —а́ть, сбере́чь schovávati, usch., šetřiti, spořiti; с. ся . . . . se; сбереже́ніе *n.* schování, usch., ušetření, uspoření; úspora; с. де́негъ úspora peněz; с. дровъ úspora dříví.
сбива́ль-ный plstící, splsťovací; -щикъ, a plstič, plstník, splsťovač (u kloboučníka).
сбива́ніе *n.* srážení, stloukání; 2. shánění ceny; 3. tlučení neb vrcení másla; 4. sbíjení prken; 5. plstění, splsťování (u kloboučníka).
сбива́ть, сбить srážeti, stloukati, (obruče se sudu); 2. sháněti, sehnati cenu; 3. tlouci nebo vrtěti máslo, tlouci vejce; 4. sbíjeti prkna; с. кого́-либо přemluviti někoho, zraditi někoho (zradili ho s toho); с. кого́ съ то́лку zmásti koho, splésti koho; с. съ ногъ poraziti někoho; с. непрія́теля съ по́ля sehnati nepřítele s pole, poraziti nepřítele; с. кому́ рога́ rohy někomu zurážeti; с. ся съ доро́ги zblouditi z cesty, zablouditi; с.ся въ рѣча́хъ splésti se, zmásti se v řeči; с.ся въ отвѣта́хъ zmásti se, splésti se v odpovědech.
сби́вка *f.* *v.* сбива́ніе.
сби́вчивый spletený, zmatený; -ость -osť; -ая ло́шадькůň nestejného kroku.
сбир-а́ніе *n.* sbírání; —а́тель, я sběratel; —а́тельница *f.* sběratelka; —а́ть sbírati; собра́ть sebrati; с. на столъ prostírati na stůl; с. со стола́ sbírati n. sklízeti se stolu; с. по́ міру světem choditi (t. žebrati), *v.* собира́ть.
сби́тень, тня *v.* зби́тень; *adj.* сби́тенный; сби́теньщикъ, сби́тенщикъ *v.* зби́тенщикъ.
сби́тіе *n.* sbití.
сби́ть *v.* сбива́тъ.
сближ-а́ть, сбли́зить sblížiti; с.ся sb. se; —е́ніе *n.* sblížení; сбли́женный sblížený.
сбой, я srážka s ceny; slevení.
сбо́йка *f.* sbití s prken; zapažení.
сбо́йлив-ый schytralý, lstivý; —о *adv.* schytrale, lstivě; —ость schytralosť, lstivosť.
сбо́ина *f.* výtlačky, výhnětky; patěsky, záboj.
сбо́йничать schytrale jednati.
сбо́ристый řasnatý, s mnoha záhyby.
сбо́рище *n.* sbor; 2. sbořiště, shromaždiště (místo ke shromáždění); 3. sbor, sběř; rota (loupežníků, buřičů); *adj.* сбо́рищный.
сбо́рка *f.* sbírka; 2. násběrka; záhyby (faldy).
сбо́рникъ, a sborník (kniha pro sbírku všelikých věcí) *Magasin*; 2. ženský čepec prostonárodní.
сбо́рница *f.* *Synedrella* (rstl.)
сбо́рный sborný; 2. sebraný; -ое мѣсто sbořiště, shromaždiště; -ое воскресе́нье první neděle postní; -ое *n.* sbírka, snůška, peníze sebrané s nižšího duchovenstva do důchodů biskupských; -ая конто́ра kancelář důchodenský.
сбо́рщикъ, a sběrač, sběratel peněz; с. подате́й výběrčí; сбо́рщица *f.* sběratelka.
сборъ, a sbor, shromáždění; 2. sbírání, shromažďování; 3. sbírka; с. травъ sbírka trav; 4. vybírání (daní); поду́шный с. daň s hlav; vybírání daně s hlav; с. для бѣдныхъ sbírka pro chudé; 5. с. svolávání vojáků (bubnováním); бить сб. bubno-

vati na svolanou, svolávati (vojáky); 6. *pl.* сбо́ры, овъ *m.* přípravy na cestu; 7. *pl.* сбо́ры záhyby, sběry, násběry.

сбра́сывать shazovati; сбро́сить shoditi; (v kartách, odhoditi); сбросáть, сбра́сывать sházeti, shazovati (všecko na hromadu). [jíti.

сбрестúся, сбродúться znenáhla se se-

сбори́ть, сбрива́ть sbříti, oholiti; сбри́тіе *n.* oholení.

сбро́дни, ей *pl. m.* (star.), сбродъ, а sběř, slota, holota.

сбросáніе *n.* sházení.

сбро́сить shoditi *v.* сбра́сывать; сбро́шеніе *n.* shození.

сбы́хты-барáхты *adv.* (prost.) nabožedař, na zdař bůh.

сбыва́ніе *n.* odbývání (neznámého člověka atd.); 2. ubývání (vody).

сбыва́ть odbývati někoho (neznámého atd.); 2. ubývati, padati (o vodě); сбы́ть odbyti někoho, zbyti se někoho; с. съ шéи s krku zbýti; с. съ рукъ zbaviti se něčeho; лишь бы сбы́ть съ рукъ jen aby se ho (toho) zbavil; с. свой товáръ odbyti své zboží; цѣна на хлѣбъ сбы́ла cena spadla; сбы́ться vyplniti se, naplniti se (o snu, proroctví); э́то не сбу́дется to se nestane; с.ся zbaviti se.

сбы́лóй (-лы́й), áя, óe čeho ubylo; -áя водá.

сбы́тіе *n.* ubytí, úbytek; 2. (crk.) vyplnění, naplnění (toho, co bylo předpovídáno). [odbytný.

сбы́тный (товáръ) co se může odbyti,

сбы́точный co se může vyplniti; э́то дѣло -ое to je možné.

сбы́ть, а odbyt; на хлѣбъ нынѣ с. хорóшъ obilí má teď dobrý odbyt.

сбѣráніе *n.* sbíhání.

сбѣráть sbíhati; сбѣжáть sběhnouti (с. съ лéстницы, с. съ горы́).

сбѣгáть за кѣмъ běhati za někým; сбѣгáй въ аптéку за лѣкáрствомъ běž do lékárny pro lék.

сбѣгъ, а sběh (vod); 2. sběh, stok (otvor v boku korábu pro odtékání vody).

сбѣж-áлый odběhlý, zběhlý (voják); —áніе *n.* odběhnutí, ub.. zběhnutí; —áть odběhnouti, zb., uteci, prchnouti.

сва́да *f.* (star.) svára, váda.

сва́дебный svatební, svadební; св. билéтъ sv. lístek.

свади́тися (star.) svaditi se *v.* ссори́ться.

сва́дьба *f.* (*dem.* сва́дебка) svatba; день сва́дьбы den svatby.

сва́ечка *f. v.* сва́йка.

сва́живать сважéти, -ívati *v.* свозúть.

сва́йка *f.* svajka (hřeb s velikou okrouhlou hlavičkou v rus. národní hře); игрáть въ сва́йку hráti ve svajku (t. špičkou tohoto hřebu házeti do kroužku, jenž leží na zemi); 2. св. на корáбеч колík, tlustý železný hřeb bez hlavičky, na konci zahnutý. [měchová *Strongylus.*

сва́йникъ, а, мохноры́лъ, а škrkavka

свайнообóйный и. свайнообúтный kopěrъ beran, beranidlo (na zatloukání kolů). [ní kolů.

сва́йный kolový; -ая óбойка zatloukásва́ливать, сваля́ть (шерсть) valchovati; с.ся valchovati se, sv. se; 2. zaplesti se, zamotati se.

сва́ливать, свали́ть svaliti (s hůry, sv. dohromady); с. кого-либо съ ногъ poraziti někoho; болéзнь свалúла егó въ постéль nemoc porazila ho na postel, upoutala ho na lůžko; св. что на кого, св. виný на кого-либо svaliti něco na koho, sv. vinu na někoho; св. что съ себя́ svaliti něco se sebe.

сва́лка *f.* svalení, svalování; 2. tlačenice (lidu).
сва́лъ, а nával, nahromadění; въ св. pospolu, zároveň.
сва́льный v tlačenici; -ая дра́ка pranice; -ое сраже́ніе rvačka, boj muž proti muži; 2. -ое *n.* (star.) skladné, plat od skládání zboží; -ый грѣхъ hřích proti sedmému přikázaní.
сва́льщ-икъ, а skladač; —ица *f.* skladačka.
свали́ть *v.* сва́ливать.
свара́ *f.* (crk.) svár, nesvár *v.* ссо́ра.
сваре́ніе, сва́риваніе *n.*, сва́рка *f.* svaření (železa).
свари́ть, сва́ривать svařiti (železo).
сва́рливый, сварли́вый svárlivý; -ость -ost. [řený.
сварно́й, а́я, о́е, сва́рный, ая, ое svasва́рочный, ая, ое svařovaný.
сва́рщикъ, a svařovač železa (kovář, zámečník).
сваръ, а svaření železa.
свара́тися (crk.) svářeti se *v.* ссо́риться.
сва́таніе *n.* svatání, namlouvání; námluvy *pl.*
сва́тать (-аю, -аешь) (св. за кого́ бога́тую неве́сту) svatati, namlouvati někomu (bohatou nevěstu); св.ся за кого́ ucházeti se o někoho, namlouvati si koho.
сватовство́ *n.* svatovství, namlouvání; 2. příbuznost, švakrovství.
сватъ, a svat, námluvčí, namlouvač; 2. svat (otec zetův nebo snachy).
сватья́, и́ *f.*, *dem.* сва́тьюшка matka zetova nebo snašina (svatbí *f.*).
сва́ха *f.* svatbí (*f.*), námluvkyně, namlouvačka.
свахля́ть (-я́ю, -я́ешь) shudlovati něco.
свая́, (*instr.* сва́ею), *dem.* сва́йка *f.* kůl.
сведе́н-ецъ, ица (star.) přestěhovanec, přesazenec, (na jiné místo převedený); —ie *n.* svedení (shůry dolů n. dohromady); 2. stažení, skrčení údův; 3. porovnávání (počtů); —ый (сведённый) svedený (dohromady); -ыя дѣти nevlastní děti; -ыя бра́тья и сёстры nevlastní bratří a sestry.
свезе́ніе *n.* svežení.
свезти́, свезть svezti *v.* свози́ть; свезённый svežený.
свёкла *f.* cvikla *Beta vulgaris.*
свекловй-ца *f.* burák, cukrovka (řípa cukrová); *adj.* —чный; —чникъ, a listí n. nať z cukrovky.
свеко́ль-никъ, a listí n. nať z cvikly; —ный cviklový; —ня *f.* cviklovka, pokrm z cvikly.
свёкоръ, кра tchán (manželův otec).
свекро́вь, и (star. свекры́) tchyně (manželka tchánova).
сверобе́ж-никъ, a dětelník (Presl), svrabník *Psoralea* (rstl.); —ница *f.* chrastavec *Scabiosa* (rstl.).
сверобе́жъ, a, сверобо́та *f.* svrab, chrásta, prašivina.
сверобигу́зка *f.*, горчи́ца полева́я hořčice polní *Sinapis arvensis.*
сверобигу́зъ, a kostival, svalník *Symphytum officinale*; св. восто́чный, сверобо́чка *f.* rukevník (Presl) *Bunias* (rstl.).
сверло́ *n. v.* сверло́.
сверобо́та *f.* (сверобъ, a crk.) svrab *v.* сверобе́жъ. [že svrbí.
сверобѣть (*impers.*): сверобѣть ко́жа kůsверга́ніе *n.* svrhání, shazování.
сверга́ть svrhati, svrhovati, shazovati, sházeti; сверну́ть svrhnouti, shoditi; св. йго svrhnouti jho; с. съ престо́ла svrhnouti s trůnu; сверну́тый svrhnutý, svržený.
сверде́лъ, а, сверло́, сверлъ, а *v.* сверло́.
сверженецъ, ица svržence.
сверже́ніе *n.* svržení; св. съ престо́ла svržení s trůnu; сверженный svržený.

сверк-áніе *n.* blýskání, kmitání; —áть blýskati se; глазá —аютъ oči se blýští (radostí, zlostí); мóлнія —áетъ blýská se; —нýть zablýsknouti se; мóлнія —нýла zablýsklo se.

сверлéніе *n.* vrtání.

сверлúло *n. v.* сверлó.

сверлúль-никъ, а, —ная трава, укропъ морскóй motar (Presl), strační nůžka mořská *Crithmum maritimum*; —ный vrtací; -ая мáшина vrtací stroj, vrtadlo; —щикъ, а vrtač; 2. св., древотóчецъ dřevotoč, červotoč.

сверлúна *f.* vyvrtaná díra; výrt děla.

сверлúть (-лю́, -лишь) vrtati; про- pro-.

сверлó, á *n.* vrtadlo, vrták; чéрепное св., трепáнъ trepan, mozkovrt.

сверлýшка, сверлянка děrnatka (Krejčí) *Terebratula.*

свернýть svinouti, sbaliti *v.* свёртывать; св.ся svinouti se, sbaliti se.

сверст-áніе *n.* vyrovnání (míry n. ceny); —áть vyrovnati (míru, cenu); св.ся съ кѣмъ rovnati se někomu, vyrovnati se, vyrovnávati se; свéрстанный vyrovnaný.

свéрст-ка *f.* vyrovnání; —никъ, а vrstevník; св. по слýжбѣ soudruh ve službě, v povolání; —ница *f.* vrstevnice; —ничество *n.* vrstevnictví; —ный téhož stáří n. důstojenství.

свёрстыв-аніе vyrovnávání; —ать vyrovnávati *v.* сверстáть.

свёртокъ, тка svitek, stůčka (papírů, spisů, dukátů), kotouč; табáкъ въ свёрткахъ tabák svinutý, t. v kotoučích; *dem.* свёрточекъ, чка.

свéртыв-аніе *n.* svíjení, svinování, sbalování; —ать svíjeti, svinovati, sbalovati; свертéть, свернýть svinouti, sbaliti, stočiti; 2. stočiti kolo s nápravy; 3. přetočiti, překroutiti klíč; свернýть въ лѣсъ obrátiti k lesu (vůz); св. гóлову, св. шéю srazíti hlavu, sr. krk, sr. vaz; св.ся stočiti se, svinouti se, sbaliti se; 2. sraziti se (o mléku); 3. přetočiti se (o klíči v zámku); онъ у негó не свернётся on mu neuklouzne, neuteče.

свертéть *v.* свёртывать.

сверх-комплéктный nadpočetní, přespočetní (na př. úředník); —лúстный, ая, ое (bot) nadlistný; —штáтный mimo stav, přespočetní.

свéрху *adv.* svrchu; navrch; жиръ плáваетъ свéрху tuk plave svrchu; снять свéрху sníti n. sundati s hořejška.

сверхъ *praep. c. gen.* mimo, nad; сверхъ тогó mimo to, nad to, kromě toho; св. чáянія mimo očekávání, mimo nadání. [-ость -ost.

сверхъестéственный nadpřirozený;

сверч áніе *n.* cvrčení (kobylky); —áть (-чý, -чишь) cvrkati, cvrčeti (cvrček, koníček).

сверчóкъ, чка cvrček *Grillus domesticus.*

свершáть, свершúть skončiti; dovršiti; dodělati; св. крúшу дóма dům přikryti; св.ся skončiti se, dovršiti se; свершúлось! нѣтъ егó! stalo se! už ho není!

свéршекъ, шка úrok, procento.

сверш-éніе *n.* dokončení, dovršení; —úть *v.* свершáть.

свéршъ, а *v.* сверчóкъ

сверѣпство *v.* свир . . .

свестú, свесть svésti *v.* сводúть.

свечерúти (-рю́, -рúешь) (crk.) večeřeti.

свив-áльникъ, а povijan (na děti); —áніе *n.* svíjení, svinování; —áть svíjeti, svinovati; свить svíti, svinouti; св. верёвку stočiti n. utočiti provaz.

свúвка *f.* svinutí; свúвокъ, вка svitek, svinutka.

свида́ніе *n.* (*dem.* свида́ньице *n.*) shledání; та́йное св. tajná schůzka, dostaveníčko *Rendezvous*; мѣсто -ія místo schůze; до -ія! na shledanou!
свида́на *f.* svída (keř); *adj.* свидйнсвида́ніе *n.* (crk.) zjevení (bibl.). [ный.
свидѣ́тель, я svědek; с. при крещéніи svědek při křtu, kmotr; быть -лемъ při krtu, kmotrem, b. za kmotra; —ница *f.* svědkyně; —ство *n.* svědectví; vysvědčení; с. о крещéніи svědectví o křtu; křestný list; с. о поведéніи vysvědčení o mravích, v. mravní, v. zachovalosti; с. о болѣзни v. o nemoci; с. о бѣдности v. chudoby; долговóе с. dlužní úpis, dlužní upsání; —ствованіе *n.* svědčení; 2. (св. кáссы) přehlídka, prohlídka (pokladny), ohledání; —ствовать (о чемъ) svědčiti o něčem, svědectví vydati; 2. přehlížeti, prohlížeti (pokladnu); 3. dokazovati, svědčiti; 4. мой брáтъ —ствуетъ Вамъ своё почтéніе můj bratr vzkazuje Vám svoji úctu (můj bratr Vás pozdravuje); с.ся въ чѣмъ odvolávati se na něco, dovolávati se něčeho.
свидѣ́ться, свидáться съ кѣмъ shledati se, sejíti se s někým.
свúла *f.* (star.) hedbáví.
свилевáтый svalovatý (o dřevě), sukovatý; -ость -osť.
свиль, и *f.* sval ve dřevě, suk.
свинáр-ня *f.* svinec, prasinec, svinský chlév; —ный *adj.* svinecký.
свинáрь, я sviňák, sviňáček, pasák svíň *v.* свинопáсъ.
свинéцъ, нца olovo.
свинúна *f.* vepřovina, vepřové maso.
свиній, ій *f.* (crk.) *v.* свиньй.
свúнка *f.* (*dem.*) svinka; морскáя св. morče, mořské prasátko *Cavia cobaya (Mus porcellus)*; 2. krtičná boule za krkem; 3. svinka (ve hře na svini; kousek dřeva, jenž se honí hůlkou do důlku); 4. prut železa n. olova; 5. lilek jedlý *Solanum melongena.*
свинкóвый свинéцъ olovo v prutech.
свинóй, áя, óе vepřový, sviní *adj.*, svinský; св. хвостъ, с. копръ smldník *Peucedanum v.* желтолúнъ; -ое сáло vepřové sádlo; -áя головá svinská hlava; -áя заýшина krtice, krtičná boule.
свинопáсъ, я svinopas, sviňáček.
свин-ски *adv.* svinsky; —скій, ая, ое svinský (nečistý); —ство *n.* svinstvo (nečistota).
свинтúть, свúнчивать sešroubovati; св.ся s. se.
свинýха *f.* krtice (nemoc); 2. čirůvka modromléčná (Presl) *Agaricus violascens* (houba).
свинцовáтый olovnatý.
свинцóв-ина *f.* olovnice *Molibdaena* (rst.); —ка *f.*, —ый кóрень mlékoseda evropská (Presl), zuběník *Plumbago europaea*; —ый олóвяный, olovný; -ая рудá olověná ruda; -ая пýля olověná koule; -ая водá voda olovnatá, voda Goulardova.
свин-чáкъ, а leštěnec *Plumbum sulphuratum*; —чáтка *f.* známka olověná *Plombe*; 2. síť spojená z dvou sítí, s přívěskem olova; 3. knoflík n. bambulka olovem naplněná (ve hře dětské) *v.* бáбка; —чáтый olověný.
свинчéніе, свúнчиваніе *n.* sešroubování; свúнченый sešroubovaný; свúнчивать *v.* свинтúть.
свиный́ *v.* свинóй.
свиньúще *n.* veliké prase.
свиньй *f.* svině, prase; дúкая св. divoká svině; морскáя св. *Delphinus v.* дельфúнъ.
свинúчій, ья, ье *adj.* sviní, sviňský

свирѣль *v.* **свирѣль.**

свиристѣль, я brkoslav *Ampelis garrulus.*

свиришáть (-щý, -щúшь) škvířiti se (o rozpuštěném sádle n. másle).

свирѣль, и *f.*, *dem.* **свирѣлка** píšťalka z rákosu n. z vrby; píšťalka pastýřská, šalmaj; —никъ, а kdo píská na píšťalku, pištěc; —ница *f.* která píská na píšťalku; —ный píšťalkový.

свирѣп-ѣе *n.* (crk.) *v.* **свирѣпство**; —**овать** *v.* **свирѣпствовать**; —**оватый** trochu sveřepý; —**ообрáзный** divoce hledící; —**ость**, и *f.*, —**ство** *n.* sveřepost, divokost; —**ствованіе** *n.* vztekání; —**ствовать** sveřepě si počínati, vztekati se; —**ый** sveřepý, divoký, vzteklý; **св. видъ** divoký n. vzteklý pohled.

свирѣп-ѣніе *n.* vztekání-se, zuření; —**ѣть** (-ѣю, -ѣешь) vztekati se, zuřiti.

свирáть (-áю, -áешь) hráti n. pískati na píšťalku (na šalmaj); -**áніе** *n.* **свúслый**, ая, ое svislý.

свúснуть, **свúстнуть** hvízdnouti, zahvízdnouti, písknouti, zapísknouti; 2. **св. кого́ по головѣ** udeřiti koho do hlavy.

свист-áніе *n.* hvízdání, pískání; —**áть** (свищý, **свúщешь**) hvízdati, pískati.

свистóкъ, тка́ píšťalka (na železnici); **св. примáнный** píšťalka ptáčnická; *adj.* **свистóвый.**

свистýлька, *dem.* **свистýлечка** *f.* píšťalka; 2. **пíстѣленка** *Fistularia.*

свистунóкъ, нка́, сýсликъ, sysel *Spermophilus* (*Rusticula fibulus*).

свистýнъ, á hvízdač; pištěc, pískáček; 2. hvízď, hvízďák, červivý a děravý ořech.

свистýнья *f.* hvízdalka.

свистъ, а hvizd, hvízdnutí, písknutí; 2. tlukot slavíka.

свист-ѣлка *v.* **свистýлька**; —**ѣніе** *n.* **пíскáнí**; —**ѣть** (**свищý**, **свúстúшь**) *v.* **свистáть.**

свúта *f.* družina *Suite*; 2. (crk.), *dem.*, **свúтка** svrchní oděv, roucho.

свúтень, тня zakroucený konec provázku.

свúтіе *n.* svití, zakroucení (provazu).

свúтокъ, тка svitek, závitek, kotouč; kornoutek; **св. зáповѣдей** svitek přikázaní *Thora*; 2. (archit.) zátočka, závitina *Voluta*; 3. valcucha (zool.)

свить свúти *v.* **свивáть.** [*Voluta.*

свихнýть, **свúхивать** vymknouti; **с. себѣ нóгу** vymknouti si nohu, vyvrknouti si nohu; **св. себѣ шéю** sraziti si krk, sraziti si hlavu; **свихнýтіе** *n.* vymknutí.

свихъ, а vymknutí, vyvrknutí; 2. vymknutina, vymknuté místo, vymknutý kloub.

свúщевáтый trochu červivý, načervivělý.

свúщóвка *f.* *Cleoma* (rstl.).

свищъ, а díra ze suku (ve dřevě); 2. díra od červa (v ořechu); 3. píštěl v těle *Fistula*; 4. hvízdák (kachna) *Anas penelope.*

свобóда *f. v.* **слобóда.**

свобóда *f.* svoboda; **св. вѣроисповѣданія sv. náboženská, sv. vyznání; св. печáтанія sv. tisku; дать кому́-либо свобóду** въ чемъ dáti někomu svobodu v něčem.

свободúтель osvoboditel; —**ница** osvoboditelka; —**ный** osvobozující.

свободúть (-ождý, -одúшь), **свобождáть**, ocв. osvoboditi.

свобóд-никъ a (crk.) svobodník, svobodný muž; —**но** *adv.* svobodně; —**номы́слящій**, ая, ее svobodomyslný (liberální); —**ность** svobodnost; —**ный**, ая, ое svobodný; **-ое произношéніе** volná výřečnost, volné užívání slov (v rozmluvě), když se někdo učí jazyku.

свободомы́сліе *n.* svobodomyslnosť.
сво́децъ, дца, сво́дикъ, a malé klenutí, klenutíčko.
своди́ть, свести́, свесть svesti, sváděti (s hůry); св. съ лѣстницы sv. se schodů; с. кого́-либо куда́ svesti dohromady (více lidí); св. кого́ съ кѣмъ sv. někoho s někým; svesti (po kuplířsku), kuplovati; 2. св. porovnávati; св. счёты porovnávati účty; dělati účetní rozvahu n. závěrku; 3. sloučiti n. spojiti klenutí; 4. skrčiti údy; св. знако́мство známost si s někým dělati; св. дру́жбу přátelství s někým si hleděti; св. кого́-либо съ ума́ někoho zblázniti, o rozum připraviti; св. концы́ съ конца́ми něco dobře skoncovati, hleděti vyjíti (s penězi); не своди́ть глазъ съ кого́-либо nespouštěti očí s někoho; II. своди́ть odvesti někoho někam; св.ся svoditi se; porovnávati se.
сво́дка *f.* svedení (dohromady); 2. revise, úprava k tisku (typogr.).
сво́д-никъ, a svodník, kuplíř; —ница, —ня *f.* kuplířka, svodnice; —ничанье *n.* kuplování; —ничать kuplovati; —ническій, ая, ое, —ничій, ья, ье kuplířský; —ничество *n.* kuplířství.
сво́дный svedený (dohromady), sloučený; св. баталіо́нъ prapor n. batalion sloučený (t. z několika sestavený).
сводообра́зный klenutí podobný, klenbovitý.
сво́дчатый z klenutin sestavený; св. потоло́къ klenutý strop.
сво́дчикъ, a dohazovač.
сводъ, a (archit.) klenba; klenutí; стрѣльча́тый св. křížové klenutí; 2. sbírka; св. зако́новъ sbírka zákonův, (svod), zákonník; св. вое́нныхъ постановле́ній sbírka vojenských nařízení; о́бщій св. счётовъ obecný přehled účetní, účetní závěrka; 3. води́ть сво́ды dělati klepy.
свое-во́ліе *n.*, —во́льникъ, —во́льница, —во́льничать *v.* само . . .; —вре́менно *adv.* v čas, v pravý čas; —вре́менный včasný; —зе́мецъ, мца rodák, krajan; 2. (star.) statkář (zeman); —коры́стіе *n.* zištnosť, samozištnosť; —коры́стный zištný, samozištný; —коры́стствовать zištně jednati; —ко́штный na vlastní útraty, vlastním nákladem; св. студе́нтъ student, jenž se sám vydržuje; —ли́чный до́лжникъ *v.* самодо́лжникъ; —нра́віе, —обы́чіе *n.* svéhlavosť; —нра́вный, —обы́чный svéhlavý; —обра́зность zvláštnosť; —обра́зный zvláštní; —ро́дный domácí, domorodný, svérodný; —ру́чно *adv.* svou vlastní rukou, vlastnoručně; —ру́чный vlastnoruční.
свози́ть, свезти́, свезть svoziti, svezti dohromady (obilí atd.); св.ся sv. se; 2. svezti někoho (t. vzíti jej do vozu).
сво́зка *f.* svežení, svážení.
свозъ, a dovoz; 2. odvežení, odvážení.
свой (*m.*), своя́ (*f.*), своё (*n.*) *pron.* svůj (*m.*), svoje (*f. n.*), svá (*f.*), své (*n.*); я взялъ свою́ кни́гу já vzal svou (svoji) knihu; онъ взялъ свою́ кни́гу on vzal svou knihu; всѣ получи́ли свои́ ве́щи všickni obdrželi svoje věci; здѣсь всё свои́ zde jsou všickni svoji, jsou mezi svými; всякъ по своему́ každý dle svého (zvyku); онъ всё дѣлаетъ по своему́ on všecko dělá podle své hlavy; свой своего́ и́щетъ svůj svého hledá; онъ самъ не свой on je bez sebe.
свои́н-никъ, —ственникъ, свои́нъ, a (star.) soudruh n. společník válečný, spolubojovník; —ство *n.* (star.) spolubojovnictví.

свóйски *adv.*, посвóйски dle svého (spůsobu).
свóйствен-никъ, а sešvakřený; —ница *f.* sešvakřená; —но *adv.* zvláštně; přirozeně; ѣто не св. жéнскому пóлу to není ženskému pohlaví přirozeno; —ность zvláštnost; —ный zvláštní; vlastní, přirozený.
свóйство *n.* vlastnost; zvláštnost; прирóдное св. přirozená povaha; по свóйству дѣла dle povahy věci, dle vlastnosti věci.
свойствó *n.* příbuznost (sňatkem spůsobená), švakrovství, sešvakřenost; вступúть въ св. съ кѣмъ s někým se sešvakřiti.
сволóчь, сволóкивать svléci (dolů, dohromady); св.ся sv. se.
сволóчь, и *f.* sběř, luza, holota; всякая св. všelijaká sběř.
своопрошáти (star.) vyptávati se, dotazovati se. [psů.
свóра *f.* řemen svazovací; 2. smečka
свóрить do smečky sejmouti n. svázati.
свóрный do smečky svázaný (pes).
своровáть pokrásti.
своротúть, сворáчивать (кáмень) odvaliti (kámen); мостъ своротúло лéдомъ most byl stržen ledem, led strhl most; св. влѣво, вправо съ дорóги obrátiti se v levo, v pravo (na levo, na pravo), zahnouti (s cesty) na levo, na pravo; св. въ стóрону zahnouti stranou, vyhnouti se stranou; св.ся odvaliti se, strhnouti se.
своротъ, а odvalení něčeho; 2. zahnutí, vyhnutí, obrácení (v pravo, v levo); 3. rozcestí, (srov. souvrat).
свойкина (star.), своячина, своячúница *f.* švakrová (sestra ženina).
своякъ, á švakr (muž ženiny sestry).
свойси, свойхи *pl. m.* (star.) svoji *pl.*, svoje; возвратúться въ свойси vrátiti se ke svým, mezi svoje (domů).
свýза *f.* (star.) hradba (kolem města n. pevnosti).
свыкáться, свы́кнуться съ кѣмъ, съ чѣмъ zvyknouti něčemu, přivyknouti něčemu.
свысокá *adv.* z vysoka (s vysoka); смóтрѣть на чтó-то св. dívati se na něco z vysoka (t. hrdě); говорúть св. mluviti z vysoka (t. hrdě); ml. dle výslovnosti moskevské (котóрый = катóрый; хочý = хачý).
свы́чка *f.* (свычáй, я star.) zvyk, obyčej.
свы́чный (съ кѣмъ, съ чѣмъ) zvyklý, přivyklý něčemu.
свы́ше *adv.* s hůry (s výše).
свѣвáть, свѣять sváti, odváti.
свѣд-аніе *n.* zvědění nějaké zprávy; —ать о чёмъ zvěděti o něčem, dověděti se něčeho.
свѣдомый (кому́) povědomý (někomu).
свѣдущій, ая, ее (въ чёмъ) zkušený (v něčem, zk. něčeho); znalý něčeho; zběhlý v něčem; св. въ наýкахъ zběhlý v náukách; св. въ закóнахъ zběhlý v zákonech, znalý zákonů.
свѣдѣніе *n.* vědomost, povědomost; znalost, zběhlost; св. въ наýкахъ zb. v náukách; достáвить св. о чемъ podati zprávu o něčem; имѣть св. о чемъ míti zprávu o něčem; привéсть что къ свѣдѣнію přivesti něco k vědomosti; объявúть ко всеóбщему свѣдѣнію přivesti něco k všeobecné vědomosti; приня́ть къ -ію přijmouti k vědomosti, vzíti na vědomí; для -ія и соображéнія na vědomí a k uvážení; дошлó до -ія návaĺstva došlo k vědomosti představenstva.
свѣдѣтель, я (star.) znalec.
свѣдѣть (star.) věděti, znáti.
свѣжѣ (свѣжó) *adv.* čerstvě, svěže.
свѣжевáтый trochu svěží, tr. čerstvý.

свѣжевáтъ (-жýю, -жýешь), о- stáhnouti kůži s hovězího dobytka; -áніе *n.*; свѣжéванный.
свѣже-мóлотый čerstvě mletý; —просóльный čerstvě nasolený.
свѣженькій, ая, ое, свѣжёхонькій, ая, ое čerstvounký.
свѣжесть, и svěžesť, čerstvosť.
свѣжинá *f.* čerstvé maso.
свѣжúть (-жý, -жúшь), о- osvěžiti, zbystřiti.
свѣжій, ая, ее svěží, čerstvý; (св. вóздухъ; св. цвѣтъ лицá, въ лицѣ; св. вѣтеръ); -ія извѣстія čerstvé (nové) zprávy; ія войскá čerstvé vojsko; сохранять, удержáть что въ -ей пáмяти udržovati v čerstvé paměti.
свѣжѣть (-ѣю, -ѣешь), по- osvěžeti, čerstvým se státi.
свѣивать, свѣять sváti, odváti, odfoukati.
свѣковáть (вѣкъ св.) съ кѣмъ věk stráviti s někým.
свѣрéніе *n.*, свѣрка *f.*, свѣря́ніе *n.* porovnání (listin, přepisů).
свѣрить, свѣря́ть porovnati, porovnávati (listiny, přepisy, účty), verifikovati; св.ся porovnávati se.
свѣря́льщикъ, а porovnavač; kontrolor.
свѣсить, свѣшивать svěsiti; св.ся sv. se; 2. св. odvážiti (na váze).
свѣска *f.* odvážení.
свѣсть, и *f.* (star.) švakrová (svěsť), ženina sestra.
свѣсъ, а svislý kus zdi.
свѣт-áніе *n.* svitání; —áть *impers.* svitati; —áетъ svitá; ужé -áло už svitalo.
свѣтёл-ка, —очка *f.* malá světnička s velikým oknem *v.* свѣтлúца.
свѣтéцъ, тцá na dřevěném sloupku zadělané železo (skřipec), do něhož se zastrkuje hořící dračka (louč), aby po světnici svítila; *adj.* свѣтцóвый.
свѣтикъ мой! můj drahoušku, cukroušku, miláčku! (— můj světe!).
свѣтúленъ, льна (crk.) verš zpívaný při ranní mši.
свѣтúло *n.* (небéсное) světlo nebeské, hvězda; св. дневнóе (poet.) slunce; св. мíра světlo světa; *pl.* -а небéсныя světla nebeská.
свѣтúль-никъ, а (crk.) svícen, svícník, svítilník; lampa; 2. (bot.) *v.* очáнка; —ничное *n.* večerní služby boží, při nichž jsou lampy všecky rozsvíceny; —ный елéй olej do lamp kostelních; —ня *f.* knot (ve svíčce n. v lampě); 2. sirka (vlákno sirkové); —це *n.* (crk.) lampička.
свѣтúть (свѣчý, свѣтишь) svítiti; сóлнце свѣтитъ slunce svítí; мѣсяцъ свѣтитъ měsíc svítí; св. комý svítiti někomu; свѣчивать svítívati; св.ся (свѣчýсь, свѣтишься) svítiti se, třpytiti se.
свѣтлéніе *n.* hlazení, vyhlazování, leštění.
свѣтленькій, свѣтлёхонькій, ая, ое světloučký; свѣтлёхонько *adv.* velmi světle; на дворѣ св. venku je velmi světlo, je velmi jasno.
свѣтликъ, а, очáнка světlík, okotěška *Euphrasia* (rstl.).
свѣтлúльный lešticí; (св. инструмéнтъ).
свѣтлúть (-лю́, -лúшь) leštiti, hladiti, vyhlazovati; св. посýду drhnouti nádobí.
свѣтлúца, *dem.* свѣтлúчка *f.* světlice, světnice s velikým oknem.
свѣтлó *adv.* světlo; на дворѣ ужé св. venku je už světlo, už se rozednilo.
свѣтло-бýрый jasnohnědý (kůň); —вáтый trochu světlý n. jasný; —вúшневый světlovišňový; —гнѣдóй (-ы́й), áя, óе světlohnědý; —жёлтый světložlutý; —зелёный světlozelený; —каштáновый světlokaštanový; —лилóвый světlefialový; —малúновый světlema-

linový; —мѣръ, а, фотомѣтръ světloměr *Photometer*; —рýсый světlorusý; —сúній, яя, ее světlomodrý; —сѣрый světlošedý; -ая лóшадь kůň světlošerý; —текýщее бытié život jasně plynoucí.

свѣтлость, и světlost; jasnost; Báša Св. Vaše Jasnost (titul).

свѣтлый světlý; jasný; св. мѣсяцъ jasný měsíc; -ое стекло́ světlé n. čisté sklo; -ая водá čistá voda; -ое нéбо jasné nebe; св. гóлосъ jasný hlas; -ыя мѣстá světlá místa (v malbě); -ыя минýты jasná okamžení (u choromyslného); Свѣтлое Воскресéніе boží hod velikonoční, vzkříšení; Свѣтлая недѣля (-ая седмúца) týden velikonoční, t. pašijový.

свѣтлѣйшій, ая, ее (св. князь) nejsvětlejší, nejjasnější (n. kníže.)

свѣтлѣть (-ѣю, -ѣешь), св.ся (-ѣюсь, -ѣешься) svítiti se, třpytiti se; вдали́ что-то -ѣется v dálce se něco třpytí.

свѣтлячóкъ, á světluška, svatojanská muška *Lampyris*; *adj.* свѣтлячóковый.

свѣтный, ая, ое, свѣтенъ, тна, тно (star.) osvícený rozumem.

свѣто-вúдный světlu podobný, světlý, jasný; —водúтель, я (áнгелъ) průvodce světem (anděl); —дáвецъ, вца, —дáтель, я (crk.) dárce světla; —дáтельный světlodárný, osvěcující; —зáрность, —зрáчность ozářenost; zář, lesk; — зáрный, —зрáчный lesklý; —измѣнéніе *n.* střídání světla; —нóсецъ, сца (crk.), —нóсъ, а světlonoš; 2. св., —носúца звѣздá jitřenka (hvězda), dennice; —нóска *f.* svítilka *Fulgora* (hmyz); —нóсный světlonosný; —отражéніе *n. v.* лучеотражéніе; —пúсецъ, сца světlopisec, fotograf; —пúсный světlopisný, fotografický.

свѣтопись, и světlopis, fotografie; daguerreotyp.

свѣто-подáтель, я dárce světla; —преставлéніе *n.* konec světa; —пріѣмность způsobilost k chápání světla; —пріѣмный světlochápavý; —рóдный světlorodný; —твóрецъ, рца světlotvorec; —тѣнь, и *f.* polousvit, světlošero *Clair-obscur*.

свѣточъ, а *m.* pochodeň *Flambeau*.

свѣт-ски *adv.* světsky; —скій, ая, ое světský; -ая власть světská moc; -ое духовéнство světské duchovenstvo; св. человѣкъ světák, světský člověk; —скость světskost.

свѣтъ, а svit, světlo; св. вѣры světlo víry; дневнóй св. světlo denní; Бóжьяго свѣта не видáть světla božího není ani vidět; встать до свѣта vstáti před úsvitem; онъ вúдѣлъ чуть свѣтъ on vyjel sotva svitlo; вúдѣхать пéредъ свѣтомъ vyjeti před úsvitem; 2. св. svět; путешéствіе вóкругъ свѣта cesta kolem světa; на семъ свѣтѣ na tomto světě; на томъ свѣтѣ na onom světě; на чёмъ свѣтъ стоúтъ (pořekadlo:) až hanba, až světitá hanba; онъ клянётся на чёмъ свѣтъ стоúтъ on kleje až hanba; онъ руга́ется на чёмъ св. стоúтъ nadává až hrůza; вúругать кого́ на чёмъ св. стоúтъ vymluviti někomu až hanba; 3. св. svět (lidé); большóй св. vznešený svět; стáрый св. starý svět, staří *pl.*; теперь другóй св. teď je jiný svět; умѣть жить въ свѣтѣ uměti žít ve světě; издáть книгу въ св. vydati knihu na světlo; свѣтъ мой! můj drahoušku!

свѣтычъ, а (star.) svítilna.

свѣтя́щее ядрó (artil.) svíticí koule.

свѣчá, *dem.* свѣчка svíce, svíčka; сáльная св. lojová sv.; восковáя св. vosková sv.

свѣчникъ, á svícník, svícňář.

свѣчно-восковáя фáбрика továrna (fabrika) na voskové svíce; —сáльная фáбрика továrna na lojové svíčky.
свѣчнóй, áя, óе svíčkový; -áя лáвка krám svíčkářský; -óе дéрево *Myrica* voskovník.
свѣш-éніе, —иваніе *n.* svěšení, svěšování; —ивать svěšovati; свѣсить svěsiti.
свѣщá *f.* (crk.) *v.* свѣчá.
свѣщенóсецъ, сца svícenoš.
свѣщникъ, а svícen, svícník.
свя́за *f.* překážka, obtíž; 2. kletba církevní.
связ-áніе *n.* svázání; —áть svázati; свя́зывать svazovati.
свя́зень, зня *m.* (star.) vězeň.
свя́зка *f.* svazek (šatů), otýpka (slámy), balík, paklík (cigar atd.); св. ключéй svazek klíčů; св. табакý paklík tabáku; 2. (anat.) svaz *Ligamentum*; ученіе о свя́зкахъ učení o svazech *Desmologie*; 3. (gram.) spojka; spona *Copula*. [*vum.*
свя́зникъ, а (bot.) spojidlo *Connecti-*
свя́зность, и spojitost; souvislost *Connexion, Concision*; 2. sraženost písma (dohromady).
свя́зный spojitý, souvislý; 2. sražený (o písmě).
свя́зывать (-ваю, -ваешь, связýю, -ýешь) svazovati *v.* связáть; св.ся (-ваюсь, -ваешься; связýюсь, -ýешься) svazovati se.
связь, и *f.* svazek; spojení; souvislost; тѣсная св. úzký svazek (rodinný atd.); тáйныя свя́зи tajné svazky; 2. св. (archit.) skoba (železná), spona.
свя́сло *n.* povříslo (na vázání snopů).
свя́тецъ, тца (crk.) svatý, světec.
святи́лище *n.* místo posvátné, svatyně, chrám; 2. vnitřní svatyně ve chrámě, svátostnice *Sanctuarium*; *adj.* святи́лищный.
святи́тель, я světitel, posvěcovatel, světící biskup n. arcibiskup; —скій biskupský; —ство *n.* biskupství; —ствовать biskupem býti.
святи́ть (свящý, святи́шь) světiti, осв. posvětiti; св.ся světiti se.
свя́тки, токъ *pl. m.* svátky (-ův) *pl. m.*, svátky vánoční.
свя́то *adv.* svatě, svato.
святóй (-áй), áя, óе svatý, á, é; св. отéцъ svatý otec (kněz; papež); святы́й Духъ svatý duch; -áя недѣля svatý týden, týden velikonoční; -áя водá svěcená voda; -áя мѣста svatá místa, poutnická místa; -áя -ыхъ svatyně, svátostnice *Sanctum Sanctorum*; -óе деревцó boží dřevce, brotan *Artemisia abrotanum*.
святокýп-ецъ, пца svatokupec; —ный, симоническій svatokupecký; —ство *n.*, симонія svatokupectví.
святóкъ, тка́ (star.) svátek, boží hod.
свя́тость, и svatost; 2. svátost.
святотáт-ецъ, тца svatokrádce; —ица *f.* svatokrádežnice; —скій, —ственный svatokrádežný; —ство *n.* svatokrádež; —ствовать svatokrádeže se dopouštěti; святотáть, и *m. v.* святотáтецъ.
святохýль-никъ, а rouhač; —ничать rouhati se svátostem; —ничество rouhačství.
свя́точный, ая, ое vánoční (*v.* свя́тки).
святóш-а *m.* svatoušek, svaták, pokrytec; —ество *n.* svatoušství, svatáctví, pokrytectví; —ничать svatoušková.
свя́тцы, евъ *pl. m.* církevní kalendář.
святы́ня *f.* svatyně; 2. svátost.
Святѣйш-ество *n.* svatost (titul patriarchy, papeže); —ій, ая, ее nejsvětější.
свящéніе *n.* svěcení.
свящéнн-икъ, а kněz; —ническій, ая

ое kněžský; св. санъ, —ичество *n.* kněžská hodnosť, kněžství.
священно-грабúтель (crk.) *v.* святотáтецъ; —дѣйствіе, —дѣйство *n.* služby boží; совершáть св., —дѣйствовать služby boží sloužiti; —úнокъ, a mnich; —іерéй, я kněz; —крáдецъ, дца *v.* святотáтецъ; —мýченникъ, а, —страдáлецъ, льца svatý mučeník; —начáльникъ, a prelát, hierarch, vyšší kněz; —помазáніе, —служéніе *n.* sloužení služeb božích; – служúтель, я kněz, služebník Páně.
священный svěcený; svatý; posvátný; —ая осóба Госудáря posvátná osoba panovníkova.
священство, священничество *n.* kněžství; священствовать služby kněžské konati.
сгáдить; меня́ сгáдило mně je nanic.
сгадъ, а (prost.) mnění, domnění; по моемý сгáду dle mého zdání.
сгарáем-ость, и hořlavosť, spalnosť; —ый hořlavý, spalný.
сгарáть, сгорáть *v.* сгорѣть; сг. мщéніемъ hořeti n. planouti pomstou; сг. любóвію hořeti n. planouti láskou; сл. жáждою hořeti n. planouti žízní.
сгиб-áніе *n.* shýbání; —áть shýbati; ohýbati; согнýть sehnouti, ohnouti.
сгúбень, бня *m.* zahybanec; rohlík ve dva konce ohnutý (pečivo).
сгúбистый plný záhybů.
сгúбка *f.* zahybování.
сгибнóй, áя, óе ohebný. [nouti).
сгúбнуть zahynouti (prost. = zheb-
сгибъ, я záhyb, záheb; 2. zátoka; 3. sešit (tiskový). [zhyň! pojdi!
сгúнуть zhynouti; сгинь твоя́ головá!
сглáдить, сглáживать vyhladiti, shl., přihl.; сгл.ся . . . se; сглáженіе, сглáживаніе *n.* vyhlazení, přihlazení.
сглáзить (prost.) uhranouti (očima); ребёнка сглáзили dítě uhranuli (podíváním spůsobili, že je nemocno); сглáзеніе *n.* uhranutí.
сглод-áніе *n.* shlodání, ohlodání; —áть shlodati, ohlodati.
сглонýть shltnouti. [posti.
сглупá *adv.* hloupě, zhloupa, z hlou-
сглуповáть hlupství dokázati, hlouposti vyváděti.
сгнестú, сгнесть, сгнетáть shnísti, zmačkati, stlačiti; сгнетéніе, сгнетáніе *n.* shnětení, zmačkání.
сгнить, сгнивáть shníti.
сгноúть, сгнáивать zhnojiti, nechati shníti.
сговорúть, сговáривать съ кѣмъ promluviti s někým; съ нимъ не сговорúшь s ním není žádné řeči; s ním není možno mluvit; 2. сг. zasnoubiti, zaslíbiti (dceru); smluviti někomu nevěstu; (с. за сы́на богáтую невѣсту); 3. св. (star.) odvolati svou výpověď (u soudu).
сговóр-ка *f.* smluvení; zasnoubení; —ный snubný (-ní); с. пиръ snubný kvas, hostina při námluvách; -ая зáпись zápis snubný; —ный, —чивый kdo se dá ochotně k něčemu pohnouti n. přemluviti; онъ довóльно —чивъ s ním se může dobře mluvit n. jednat.
сговóръ, а zasnoubení, svatební smlouvy; день сговóра den zasnoubení; 2. (star.) odvolání své výpovědi (u soudu).
сгодúться příhodným býti *v.* пригодúться.
сгóн-ка *f.* shánění (dobytka); 2. odhánění; 3. srážení pramenů a dříví na vodě; —ный sehnaný; 2. svežený, splavený.
сгóнъ, а *v.* сгóнка.
сгоня́ть sháněti; согнáть sehnati; 2

с. zahnati, splašiti, zaplašiti (ptáky); онъ согна́лъ его́ съ свѣ́ту ztrpčil mu život, sprovodil ho se světa.

сгора́ть *v.* сгара́ть.

сгро́б-ить shrbiti, zkřiviti; сг.ся shrbiti se; —леніе *n.* shrbení; —ленный shrbený.

сгорѣ́лый, ая, ое shořelý; сгорѣ́ніе *n.* shoření; сгорѣ́ть shořeti.

сгоря́ча *adv.* zprudka, prchlivě.

сграб-и́ть, —ливать shrabati; —леніе *n.* shrabání.

сгреб-а́льщикъ, а shrabovač; —а́льщица *f.* shrabovačka; —а́ніе *n.* shrabání, shrabování; seškrabání; —а́ть, сгрести́, сгресть shrabati, shrábnouti; 2. seškrabati; seškrábnouti; —ёніе *n.*, сгрёбка *f.* shrábnutí, shrabání.

сгрёбки, бокъ *pl. m.* úhrabky; co je shrabáno n. seškrabáno.

сгрѣ́зиться: мнѣ сгрѣ́зилось mně se zdálo, mně se napletlo ve snách.

сгромо-зди́ть, —жда́ть shromaditi, nahromaditi; —жде́ніе *n.* nahromadění.

сгрузи́ть, сгружа́ть složiti; (с. товары́ съ корабля́); сгруже́ніе *n.* složení; сгру́зка (*f.*) това́ровъ съ корабля́ skládání n. vykládání zboží z korábu.

сгрусну́ться zarmoutiti se; zatesknouti se; не зна́ю, отъ чего́ мнѣ сгруснну́лось nevím proč se mi zatesklo.

сгрызть, сгрыза́ть shrýzti; 2. rozlousknouti (ořech); сгрызе́ніе *n.* shryzení, ohryzení; 2. rozlousknutí.

сгуби́ть zahubiti, do záhuby n. do zkázy n. do neštěstí přivesti.

сгусти́тель, я zhušťovatel, hustič *Condensator* (fys.).

сгусти́ть, сгуща́ть zhustiti, zhušťovati (vzduch); сг.ся zhustiti se.

сгустѣ́лый zhustlý, zahustlý; -ость -osť.

сгустѣ́ть zhustnouti.

сгущ-а́емость hustitelnosť; —а́ніе *n.* zhušťování; —а́ть zhušťovati; сг.ся zh. se; —е́ніе *n.* zhuštění.

сдо́бривать *v.* сдо́брить.

сдава́ніе vzdávání (pevnosti); 2. odevzdávání; 3. с. картъ dávání karet.

сдава́ть, сдать vzdati, vzdávati (pevnosť); с. съ рукъ, с. что на́ руки кому́-либо odevzdati, vydati něco; с. карты dávati karty (zamíchati karty a rozdati hráčům); с.ся vzdáti se (nepříteli); 2. (o lodích) plouti po vodě; мнѣ сдаётся, что . . . mně se zdá, že . . .

сдави́ть, сдавливать zmačknouti, stisknouti; сдавле́ніе *n.* zmačknutí, stisknutí; сда́вщикъ, а *v.* сда́тчикъ.

сда́точный k odevzdání přichystaný; -ые лю́ди *pl.* branci, lid k odvodu (na vojnu), rekruti.

сда́тчикъ, а odevzdavač; odevzdávající; с. картъ kdo dává karty; -ица *f.*

сдать (сдаю́, *fut.* сда́мъ) vzdáti *v.* сдава́ть.

сда́ча *f.* vzdání; 2. odevzdání, vydání; с. картъ rozdání karet; ско́лько вамъ сда́чи дать? mnoho-li vám přijde nazpátek?

сдвига́ніе *n.*, сдви́жка *f.* prostrkávání; 2. sestrkávání.

сдвига́ть, сдви́гивать, сдви́нуть postrčiti, postrkovati, postrkávati, odstrk.; с. съ доро́ги odstrčiti s cesty; с. съ ме́ста odstrčiti s místa; 2. sestrkávati; с.ся odstrkovati se.

сдвижно́й столъ skladací stůl; -а́я крова́ть skladací postel.

сдви́нутый postrčený.

сдвои́ть, сдва́ивать zdvojiti, zdvojnásobiti; (mus.) с. но́ту opakovati notu; сдвое́ніе *n.*, сдво́йка *f.* zdvojení, zdvojnásobení.

сдво́рокъ, рка přídvorek, (zadní část dvora); *adj.* сдво́рочный.

сдёргивать, сдёрнуть shrnouti, strh-

nouti, (n. př. pokryvku); c. сапогú съ ногъ stáhnouti boty s nohou, zouti boty; c. stáhnouti pytlík.

сдерж-áніе *n.* zdržení; —áть, сдéрживать zdržeti, zadržeti; c.ся zdržeti se.

сдираніе *n.* sdírání, odírání.

сдирáть sdírati; содрáть sedrati, odříti; c. кóжу съ зáйца stáhnouti (odříti) kůži se zajíce, stáhnouti zajíce; c. корý съ дéрева sedříti n. oloupati kůru se stromu; c. съ кого́ natáhnouti koho (t. příliš mnoho za zboží žádati), odříti koho; c.ся odříti se; oloupati se.

сдúрка *f.* odření, sedření; oloupání.

сдóба *f.* příprava (jídel). [pečivo.

сдóбина *f.*, *dem.* сдóбинка strojené

сдóбить, сдобля́ть připravovati (jídlo), chystati, strojiti.

сдóбный, ая, ое připravený z vajec, másla a mléka; -ое тѣсто máslové těsto.

сдóбрить, сдóбривать, сдáбривать udobřiti; upraviti n. připraviti (jídlo).

сдобровáть: не сд. тебѣ dej pozor ať se nenapálíš.

сдоръ, а *v.* сáльникъ.

сдохловáтый natuchlý.

сдóхлый, ая, ое stuchlý; -ость -osť.

сдóхнуть, издóхнуть zdechnouti; сдóхнуться, сдыхáться zkaziti se od uzavřeného vzduchu, stuchnouti.

сдохнýть, вздохнýть vzdechnouti.

сдробúть (v knihtisk.) stáhnouti slova k sobě; сдроблéніе *n.*

сдружúть, сдружáть sdružiti, spřáteliti; c.ся съ кѣмъ sdružiti se, spřáteliti se.

сдувáть, сдýнуть, сдуть sdouti, sfouknouti, odfouknout (c. со стола́ пыль); 2. vyfouknouti něco t. ukrásti; онъ сдулъ съ негó мнóго дéнегъ vyloudil na něm mnoho peněz; сдýнутый sfouknutý.

сдурáчиться prohloupiti; я сдурáчился, что не послѣдовалъ его́ совѣту já prohloupil, že jsem neposlechl jeho rady.

сдурúть udělati hloupost, prohloupiti; c.ся zhloupěti.

сдýру *adv.* z hlouposti.

сдýтый sdutý, sfouknutý.

сдуть *v.* сдувáть.

сдѣ *adv.* (star.) zde *v.* здѣсь.

сдѣлать udělati; c. честь prokázati čest; c. ошúбку udělati chybu, chybiti, zmýliti se; онъ ушёлъ, ничегó не сдѣлавъ odešel s nepořízenou; сдѣлайте одолжéніе račte . . .; c.ся udělati se; státi se; c.ся гóрькимъ státi se hořkým, zhořknouti; что съ нимъ сдѣлалось? co se s ním stalo? я съ нимъ сдѣлаюсь já s ním krátce zatočím! já mu dám!

сдѣлка *f.* pořízení; 2. smlouva, úmluva; мировáя, полюбóвная c. smír, narovnání smírné; c. о наслѣдствѣ dědičná smlouva; *adj.* сдѣлочный; -ая зáпись zápis smírný.

се *adv.* (crk.) hle!

себя́ *pron.* sebe; знать п. любúть сáмаго себя́ znáti n. milovati sebe samého.

себялюб-ецъ, ца, себялюбъ, а samolibec; —ица *f.* samolibá; себялюбúвый samolibý.

севáстъ, а císař, panovník.

севрю́-га, *dem.* —жка sevruha *Acipenser stellatus* (ryba); —жина *f.* sevružina, maso ze sevruhy; —жій, ья, ье sevruží. [*gment.*

сегмéнтъ, а (geom.) úseč, úsek *Se-*

сегóднишній, яя, ее dnešní.

сегóдня *adv.* dnes. [pročež.

сего́ рáди *adv.* z té příčiny, protož,

седмерí-ца *f.* sedm; sedmička; —цею *adv.* sadmkrát; —чный, ая, ое sedmeronásobný.

седмíжды *adv.* sedmkrát.
седмизвѣ́здіе *n.* sedmihvězdí, kuřátka *Plejades.*
седмúца *f.* (crk.) týden; *adj.* седмúчный.
седмóй, седьмóй, áя, óе sedmý; с. часъ jde na sedmou; je sedm hodin; въ -óмъ часý po šesté hodině; чéтверть -áго čtvrť na sedm; сегóдня -óе čísló dnes je sedmého (t. dne v měsíci); -áго числá sedmého; -áго íюля sedmého července; въ седьмúхъ za sedmé.
седмóйнадесять, -áянадесять, -óе надесять sedmnáctý, á, é.
седмо-хóлмie *n.* sedmihoří; —хóлмный sedmihorý; -ая горá sedmihorka.
седмь, седьмь, и *num.* sedm *v.* семь.
сéзни, ей *pl. m.* (na korábě) menší lano k upevnění lan věčších *Seisinger.*
сезóнъ, а doba (d. lázeňská, koncertní, divadelní atd.) *Saison.*
сей, сiя, сié *pron.* ten, ta, to.
сеймъ, а sněm (pol. sejm); имперскій с. říšský sněm; сéймовый sněmovní.
секвестр-áцiя *f.* sekvestrace; —ováние *n.* sekvestrování; —овáть sekvestrovati; секвéстръ, а sekvestr; взять что подъ (въ) с. *v.* секвестровáть.
секретáрь, я sekretář; секретáрскій, ая, ое sekretářský; секретáрство *n.* sekretářství.
секрéт-енъ, тна tajnůstka; —ничанье *n.* zatajování; —ничать tajiti, zatajovati něco; —но *adv.* tajně; —ный tajný; —ное предписáние tajný předpis, t. rozkaz; секрéтъ, а tajemství; держáть въ секрéтѣ tajně držeti.
сéкста *f.* (mus.) sexta.
секстáнтъ, а kruhošestina, šesterník, sextant.
секстéтъ, а sextet, šest hudebníků, skladba pro šest nástrojů.
сéкта *f.* sekta náboženská.
сéкторъ, а (math.) výsek, výseč, sektor.
секýнда *f.* sekunda; секундомéръ, а sekundoměr.
секундáнтъ, а sekundant.
секціóнная зáля sál pytevní.
селáва *f.* úklej (ryba) *v.* уклéя.
селедéцъ, дцá *Clupea alosa v.* желéзница.
селёдка, селёдочка *f.* malá sleď.
селéдникъ, а, марь воннóчая merlík smrdutý.
селезён-ка, *dem.* —очка *f.* slezina; —очный slezinový; —никъ, —очникъ, а slezinník *Asplenium* (rstl.); —очница *f.* zánět sleziny, slezinnice *Lienitis, Splenitis.*
сéлезень, зня *m.* kačer; селезéній, ья, ье kačerový; селезнúха *f.* kachna divoká *Anas boschas.*
селенúкъ, а, бузинá дúкая chebdí *Sambucus ebulus.*
селенúтъ, а selenit *Gypsum selenites* (kamenina); селéнистый selenitý; селéній, я selen, luník; селéновый selenový.
селéніе *n.* (star. селúтва) osada; sídlo, (staroč. sedlec); obydlí.
селúтр-а *f.* sanytr; —ница *f.* šamanicha (Presl) *Nitraria* (rstl.); —енникъ, а sanytrář, sanyterník; 2. důl sanytrový, sanytřiště; —ница *f.* sanytrárna; 2. schránka na sanytr; —еный sanytrový.
селитро-варéніе *n.* vaření sanytru; —вáрный sanytrovarný; —вáрня *f.* sanytrárna; —вáръ, а sanytrář, sanyterník; —вáтый sanytrovatý; —вáть (селитрýю, -ýешь) sanytr dělati; —кúслый sanytrokyselý; —рóдъ, —твóръ, а, азóтъ dusík.
селúтрян-ица *v.* селúтренница; —ный *v.* селúтреный.

селúть (-лю́, -лúшь), по- osaditi, usaditi obyvatelstvo, zasídliti; с.ся (селю́сь, -лúшься) usaditi se, usídliti se.
селúтьба *f.* osídlení, zas., osazení; 2. *v.* селéніе.
селó, á, сельцó *n.* vesnice (s kostelem), staroč. sedlo; селúшко *n.* mizerná vesnice.
селúще *n.* sedliště (t. místo vesnické); 2. pastviště.
сельдерéй, я celer *Apium graveolens*; сельдерéйный celerový.
сельдь, и *f.* sleď *Clupea harengus*; сельдь-алóза, сельдéць, дцá aleš *v.* желéзница.
сельдянúкъ, а lovec sledí; obchodník sledí. [lov sledí.
сельдянóй, áя, óе sleďový; с. ловъ
сéль-никъ, а venkovan, (rolník, sedlák); —ный polní (o rostlinách); —скій, ая, ое selský (sedlský); с. жúтель vesničan, vesnický obyvatel; -ое хозя́йство selské hospodářství, rolnictví; óбщество —аго хозя́йства hospodářská jednota, hospodářský spolek.
сельско-хозя́йственный selsko-hospodářský. [dářský.
сельцó *n.* vesnička.
селя́ва *f. v.* уклéя.
селянúнъ (сельчáнинъ), а sedlák, rolník, venkovan, vesničan.
селя́нка *f.* selka, vesničanka, venkovanka.
сёмга *f.* losos (ryba) *Salmo salar.*
семéй-ка *f.* malá rodina; —ный rodinný; с. прáздникъ svátek rodinný; онъ человéкъ с. on má rodinu; -ственный rodinný; -ыя свя́зи rodinné svazky; —ство *n.* rodina; отéцъ —ства otec rodiny; левъ принадлежúтъ къ —ству кóшекъ lev náleží k pokolení (podřadí) koček.
семерúкъ, á míra na sedm čtverečků; 2. свíчка sedмíчка (7 na 1 libru); 3. rodina sedmičlenná; 4. (star.) loď neb pramen na 7 sáhův; *adj.* семерúковый.
семерúчный sedmeronásobný.
семёрка *f.* sedmička (v kartech).
сéмеро *num.* sedmero (sedm různých věcí).
семидáлъ, а nejjemnější mouka pšeničná; *adj.* семидáльный.
семжúна *f.* lososina, lososí maso.
семи-аршúнный sedmiloketní; —бáшенный sedmivěžní; —глáвый sedmihlavý, o sedmi báních.
семи-десятилéтіе *n.* sedmdesátiletí; —десятилéтній, яя, ее sedmdesátiletý; —деся́тый, ая, ое sedmdesátý (sedmidesátý); —днéвный sedmidenní; —дюймóвый sedmipalcový; —звéздіе *n.* sedmihvězdí.
семúкъ, á sedmík, sedmý čtvrtek po velikonoci; *adj.* семúковый.
семи-лúстникъ, а, мóльникъ divizna červíková, *Verbascum blattaria*; —лéтіе *n.* sedmiletí; —лéтній, яя, ее sedmiletý; —мéсячный sedmiměsíční.
семилóръ, а princovina, принцметáллъ *Similor.*
семинáрія *f.* seminář *Seminarium*; семинáрный seminářský; семинарúстъ, а seminarista.
семи-недéльный sedminedělní; —октáвный sedmioktávový (piano); —пáлый sedmiprstý; —пóльный sedmipolní (hospodářství); —пудóвый sedmipudový (o váze); —сажéнный sedmisáhový; —сóтый, ая, ое sedmistý; —струúнный sedmistrunný; —тысячный sedmitisícový; —тычúнникъ, а sedmityčinník *Trientalis* (rstl.); —угóльникъ, а sedmiúhelník *Septangulum, Heptagon*; —фýтовый sedm střevíců dlouhý; —этáжный, —я́русный na sedm poschodí.

семіолóгія *f.* znakosloví, semiologie.
семіóтика *f.* znakověda, semiotika; семіотúческій, ая, ое semiotický.
семнáдцатый, ая, ое sedmnáctý.
семнáдцать, и *num.* sedmnáct.
семýжина *f.* lososina, lososí maso; семýжій, ья, ье *adj.* lososí *v.* сёмга.
семь, и *num.* sedm; семью sedmkrát.
сéмьдесять, и *num.* sedmdesát.
семьúтися (-мьюся, -мьúшися) (star.) chtíti rodinu založiti.
семья́, и́ (*dem.* семéйка) *f.* rodina.
семьян-úнъ, а člen rodiny; 2. otec rodiny; —úстый kdo má velkou rodinu.
сенáторъ, а senátor; сенáторскій, ая, ое senátorský; сенáторство *n.* senátorství.
сенáть, а senát; сенáтскій, ая, ое senátský, senátní; с. укáзъ nařízení senátu.
сентéнція *f.* průpověď, propovídka; 2. výrok, rozsudek *(Sententia)*.
сентя́брь, я září *September*; онъ смóтритъ сентя́брёмъ hledí škaredě, mrzutě; сентя́брскій, ая, ое zářijový, z měsíce září.
септéмврій, я (star.) *September v.* сентя́брь.
септéтъ, а septet, sbor sedmi zpěvců n. hudebníků
сéптима *f.* septima (v hudbě).
сéпторъ, а železný stojan na koráběch.
септуóръ, а *v.* септéтъ.
серáль, я serail (v Turecku); *adj.* серáльскій.
сераскúрь, а seraskier (v Turecku).
серафúмъ, serafín; *adj.* серафúмскій serafínský.
сервúзъ, а (*dem.* сервúзецъ, зца), прибóръ příbor *Service*; *adj.* сервúзный.
сердéч-ко *n.* (*dem.*) srdéčko; моё с. mé srdéčko! —никъ, а srdečník! (rstl.) *Leonurus cardiaca*; львинохвóстъ сердéчный; 2. srdeň; svorník; —но *adv.* srdečně; —ный srdečný; с. другъ srdečný přítel, upřímný př.; -ая прегрáда přihrádka srdeční; -ый кóрень rdesno hadíkořen (Presl) *Polygonum bistorta.*
сердúтка *m. et f.* zlostná osoba, zlostník, zlostnice.
сердúтый zlostný.
сердúть (сержý, сéрдишь) zlobiti; раз— rozzlobiti; с. ся (сержýсь, сéрдишься) zlobiti se; раз— rozzlobiti se.
сердо-бóлие *n.* útrpnost, soucit; -бóльный útrpný, milosrdný; -ыя вдóвы milosrdné vdovy (řád).
сердолúкъ, а, карнеóлъ karneol (drahokam); *adj.* сердолúковый, сердолúчный karneolový.
сéрдце, а srdce, *dem.* сердéчко srdéčko; дóброе с. dobré s.; кáменное с. kamenné srdce; э́то емý по сéрдцу to je mu dle chuti, dle přání; э́то мнѣ и на сéрдце не всходúло to mi ani na mysl nepřišlo; отъ всéго сéрдца z celého srdce; имѣть сéрдце на кого́-либо míti na někoho zlost; привéсть кого́-либо въ с. rozzlobiti někoho; сказáть что въ с., въ сердцáхъ, съ сердцóвъ někomu něco říci v zlosti, ze zlosti.
сердце-вúдный srdcovitý, srdčitý; —вúдецъ, —вѣдецъ, дца znalec srdcí; —вúдъ, а, —вúкъ, а srdcovka *Cardium* (mušle); —вúна *f.* srdce rostlin; dřeň; 2. čistá sůl; —вѣдѣніе *n.* znalosť srdcí.
сердчáть *v.* сердúться.
серебар-áкъ, а soda astrachanská; —úнъ, а, —úнникъ, а, шипóвникъ šípek, planá růže; —úнный цвѣтъ květ šípkový.
серéбрен-икъ, а stříbrník (kdo pra-

cuje ze stříbra); 2. stříbrník *Potentilla argentea v.* серебрúнка; —ический, ая, ое, —ичній, яя, ее stříbrnický.

серебрéніе *n.* stříbření; серебрённый stříbřený, postříbřený.

серéбреный, ая, ое stříbrný; -ая рудá stříbrná ruda.

серебрúльщикъ, а postříbřovač.

серебрúстый stříbrnatý; stříbrný; с. свинéцъ olovo stříbronosné; -ая слюда stříbrná slída, kočičí stříbro.

серебрúть (-рю, -рúшь), по- stříbřiti, postříbřiti.

серебрó, á stříbro; живóе с. živé stříbro, rtuť; живопúсное с. stříbro malířské; 2. stříbro, nádobí stříbrné; 3. stříbro, peníze stříbrné; платúть серебрóмъ platiti stříbrem.

серебронóсный stříbronosný.

серебрúкъ, á stříbřenec (Presl) *Protea* (rstl.). [*argentea.*

серебрúнка *f.* stříbrník *Potentilla*

серéбряный stříbrný v. серéбреный.

середá, ú *f.* středa.

середúн-а *f.* střed, prostředek; —ка *f. dem.* prostředek (kousek z prostředka).

серёдка *f.* prostředek; prostřední kus; серёдка на половúнкѣ tak tak prostředně.

середнúй, яя, ее střední, prostřední; товáры середнéй рукú zboží prostředního druhu; ie лю́ди lidé středního stavu.

середóвичъ, а muž prostředního věku.

середовóй (-ú́й), áя, óе středový; 2. prostřední, střední.

серёжка, *dem.* серёжечка *f.* malá náušnice; 2. kočička na vrbě, jehněda *Amentum* (bot.); 3. *pl.* серёжки, жекъ hřebínek, pysk lůnový menší *Nymphae (Labium pudendi minus)*; серёжный náušnicový.

серёжчатыя растéнія jehnědovité rostliny.

серенáда *f.* serenáda, zastaveníčko.

серéнъ, а náledí.

сержáнтъ, а seržant *Sergeant*; *adj.* сержáнтскій. [дúть).

сержéніе *n.* zlobení-se, hněv (*v.* сер-

серióзный, ая, ое vážný; *adv.* серióзно вáжнѣ *v.* серьёзный.

сермя́га *f.* hrubá šedivá látka soukená; *adj.* сермя́жный.

сéрна *f.* kamzík *Antilope rupicapra* (= srna).

серни́на *f.* maso kamzičí. [zičí.

сéрній, ья, ье, сéрновый, ая, ое kamсернолóвъ, а lovec kamzíků.

серпентúнъ, а hadec (kámen) *Serpentin*; *adj.* серпентúнный.

сéрпень, пня *m.* (star.) srpen (měsíc) *August.*

сéрпикъ, а srpeček.

сéрпникъ, а motar (Presl), srpník, strační nůžka mořská *Crithmum* (rstl.).

сéрпница *f.*, серпóвникъ, а srpovník, sevlak srpkovitý *Sium falcaria.*

серпо-вúдный, —обрáзный srpovitý.

серпóвый, ая, ое srpový.

серпухá *f.* srpek *Serratula* (rstl.); *adj.* серпýшный.

серпъ, á srp; серпóмъ жнутъ рожь, пшенúцу, жúто srpem žnou žito, pšenici.

серпúкъ, а porost (Presl) *Ulva.*

серпúнка *f.*, *dem.* серпя́ночка řídké plátno, síťkovina; *adj.* серпя́ночный.

сертепáртія *f.* smlouva o náklad v příčině dopravy po korábě *Certa partie, Charte partie.*

сертýкъ, á, *dem.* сертучёкъ, чкá svrchník *Surtout*; сертучúще *m.* oškliový svrchník; *adj.* сертýчный svrchníkový.

серчáть (сердчáть) *v.* сердúться.

серьгá, и *f.* náушнice.
серьёз-ничать вáжнё si počínati; —но *adv.* вáжнё; —ность вáжнosť; —ный вáжný *serioso.*
сестрá, *f.* sestra; *pl.* сёстры sestry; двоюродная с., сестрéница *f.* (crk.) sestřenice.
сестрéничъ, сестрúнецъ, ница sestřenec.
сéстриться sesterství mezi sebou uzavříti, říkati si „sestro".
сестрúца, сестрúчка *f.* sestřička.
сестрúчна *v.* сестрéница.
сестрúчъ, сестрúчицъ, а *v.* сестрéничъ.
сестроубíй-ство *n.* sestrovražda; —ца *m. et f.* sestrovrah (*m.*), sestrovražednice *f.*
сесь *m. et n*, сясь *f.* (star.) tento, tato, toto *v.* сей.
сеýнъ, а (star.) radostná zpráva (o vítězství); сеýнщикъ, а (star.) honec vyslaný s radostnou zprávou.
сечь, и *f.* (crk.) moč, *v.* мочá.
сéчься (секýся, сечéшься) sáknouti *v.* сочúться.
сжáлиться (надъ кѣмъ, надъ несчáстнымъ) slitovati se, smilovati se nad někým.
сжáтie *n.* zmáčknutí, stisknutí, stlačení; 2. (c. ржу) sžetí (obilí); 3. (med.) sevření, sevřenosť.
сжáто *adv.* těsně k sobě, stlačeně.
сжатоклювыя птúцы ploskozobci (ptáci) *Pressirostres.*
сжáтость stlačenosť, stisknutosť, zmačknutosť; sevřenosť; 2. zploštěnosť zeměkoule u točny.
сжáтый stlačený, stisknutý, zmačknutý; sevřený.
сжáть zmačknouti *v.* сжимáть.
сжевáть sežvýkati; сжевáние *n.*; сжéванный.
сжéние *n.* spálení.
сжечь (сожгý) sžíci, spáliti *v.* сжигáть.
сжив áние *n.* zbavení se někoho; — áть, сжить (с. съ рукъ, съ шéи) zbýti někoho, zbaviti se někoho.
сжиг-áние *n.* spalování; —áть, сжечь spalovati.
сжидáться čekati na sebe.
сжим-áемость stlačitelnosť; —áние *n.* stlačování; (med.) svírání; zatínání (pěstí); —áтель svěrač (sval) *Constrictor*; 2. (chir.) rouška; stahovačka *Compresse*; —áть stlačovati; 2. stahovati, svírati; 3. zatínati pěst.
сжинáние *n.* požínání (trávy); сжинáть, сжать požínati, sežínati (trávu); сжинъ, а požínka (trávy).
сжирáть sžírati; сожрáть sežrati.
сжúтie *n.* zbytí někoho, zbavení-se; сжить *v.* сживáть.
сзáди *adv.* od zadu.
сзвáнивать, сзвонúть sezváněti.
сзыв-áние *n.* sezývání dohromady; —áтель, я sezývatel; —áть, созвáть sezývati, sezvati (dohromady).
сибарúтъ, а sybarita, zženštilý rozkošník; сибарúтскій, ая, ое; сибарúтство *n.*; сибарúтствовать žíti rozkošnicky.
сибúрitъ, а sibiřec, červený drahocenný skoryl.
сибúрка *f.* sibirka, dlouhý svrchník bez šosů; 2. (prost.) vězení; 3. с., мѣдáнка měděná rez.
сибúрская соль, Глáуберова соль hořká sůl Glauberova.
сúвенькій, ая, ое zasivělý, našedivělý.
сивёхонькій, сивёшенькій, ая, ое, —некъ, нька, нько zcela šedivý.
сивизнá *f.* sivá barva.
сúвка *f.* sivka, sivý kůň.
сúвка-воронка, сивоворóнка *f.*, сивогракъ, а mandelík *Corracias garrula.*
сивожелезный, ая, ое ocelošedý.
сивопятая лóшадь kůň sivostrakatý, sivák.
сúвость *f.* sivosť.

сивýха *f.*, сивýшка kořalka obyčejná (slabá samožitná); *adj.* сивýшный.
сивýчъ, á tuleň hřivnatý, mořský lev *Phoca jubata.*
сйвый, ая, ое sivý, popelavý, černošedý; с. старичёкъ šedivý (sivý) stařeček; -ая борода šedivá brada(vousy).
сивѣть (-ѣю, -ѣешь) sivěti, sivým se státi.
сигáр-а, ы, —ка, —очка, и *f.* cigaro *n.*, cigara *f.*, doutník; —ный cigarový; -ная фáбрика továrna n. fabrika na cigara; —очникъ, а cigarník, kdo dělá n. prodává cigara; 2. kdo kouří cigara; —очница cigarnice, která dělá n. prodává cigara; 2. taška na cigara; —очный cigarový.
сигклúтъ, синклúтъ, а (crk.) vrchnost (světská).
сигнáлъ, а signál, znamení; *adj.* сигнáльный. [сигнатýрный.
сигнатýра *f.* (typ.) signatura; *adj.*
сиговúкъ, а síť na pstruhy mořské.
сигъ, á pstruh mořský, (sledisled) *Salmo lavaretus*; сиговина *f.* maso z pstruha mořského; сиговый.
сúдень, дня *m.* dítě, které umí jenom sedět, neumějíc dosud běhat; 2. světnička, peciválek; сúднемъ сидúть pořád doma seděti.
сúдка *f.* přepalování kořalky, dehtu.
сúдьмя *adv.* sedě. [mi sedadly.
сидéйка *f.* krytý povoz s postranní-
сидéлецъ, льца krámský, krámecký *m.*
сидéлка *f.* posluhovačka u nemocných.
идéлый (o ptácích) dlouho držený v kleci; (o rybách) dlouho chovaný v sádku.
сидéль-никъ, а posluhovač nemocných, hlídač nemocných; —ница *f. v.* сидéлка; —щикъ *v.* сидéлецъ.
сидéние *n.* sedění; с. на я́цахъ sedění na vejcích; 2. с. смолú vaření smoly.
сидéть (сижý, сидúшь) seděti; с. дóма s. doma; с. въ тюрьмé s. ve vězení; с. за дéломъ s. u práce; с. за столóмъ s. za stolem, u oběda, u jídla; с. на я́цахъ seděti na vejcích; с. въ лáквѣ s. v krámě; с. на конѣ s. na koni; сидéть! sedte! 2. s. vařiti smolu; páliti kořalku.
сидя́чій, ая, ее sedící; вестú -чую жúзнь vesti život sedavý.
сижёкъ, жкá mladý pstruh mořský.
сúживать sedávati *v.* сидéть.
сизёхонькій, сизёшенькій, сúзенькій, ая, ое zcela tmavomodrý, temnomodrý.
сизúгій, іевъ *pl. m.* (astr.) Syzygie.
сизовáтый trochu tmavomodrý.
сизóвка *f.* modrá hlinka.
сизо-крúлый, —крúленькій (гóлубь) s tmavomodrými křídly (holub); —пёрый s tmavomodrými pery (holub).
сúзый, ая, ое tmavomodrý, barvy holubí (с. гóлубь).
сизéть (-ѣю, -ѣешь) tmavomodrým se státi.
сизя́къ, á holub tmavomodrý; 2. *Agaricus tremellus.*
сикáвица *f.* (crk.) smršť vodní *v.* смерчъ.
сикáрь, я (crk.) vražedník *v.* убíйца.
сикéра *f.*, сикéръ, а *m.* (crk.) opojný nápoj, líhový nápoj.
сикомóръ, а, смоковница егúпетская fík egyptský, smokva egyptská *Ficus sycomorus* (*Ficus indica*).
сúла *f.* síla; сúлою *(instr.)* násilím, silou; всéю сúлою, всéми сúлами vší silou, všemi silami; въ сúлу закóна mocí zákona; въ сúлу, по сúлѣ, подъ сúлу co síla stačí; э́то емý не подъ сúлу, не въ сúлу to není dle jeho sil, k tomu síly jeho nestačí; онъ ещё въ сúлѣ, въ сúлахъ on je ještě při síle; *pl.* воéнныя сúлы moc vo-

jenská; мóрскія сйлы moc námořská; *pl.* сйлы (bibl.) síly, skutky zázračné; 2. síly, druhý sbor andělský.
силáчка *f.* silačka, silná ženská.
силáчъ, á silák, velmi silný člověk.
сйлиться namáhati se.
силúцій, я *m.* křemík *Silicium.*
силкóвый, ая, ое osidlový; -ая лóвля птицъ lov ptáků do osidel; -ая дичь do osidel schytaná zvěř (ptactvo).
силлогúзмъ, а závěrek, úsudek *Syllogismus; adj.* силлогистúческій, ая, ое.
силó *n.* (crk.) osidlo.
силóкъ, лкá, *pl.* силкú osidlo; лóвля птицъ силкáми lov n. chytání ptáků do osidel.
силоцвéтъ, а lír (Presl), silokvět *Pancratium.*
силуэ́тъ, а obrys, stínorys, nastínění obrazu *Silhouette;* силуэ́тчикъ, а nastinovač. [bůžek.
сильвáнъ, а *Sylvanus* lesoň, lesní
сúльникъ, а (crk.) silák *v.* силáчъ.
сúльный, ая, ое silný; (*adv.* сúльно silně); с. дождь silný déšť; -ое госудáрство mocná říše; -ая рáдость veliká radost; онъ сúленъ въ математúкѣ on je zběhlý v matematice.
симвóлъ, а symbol; символúческій, ая, ое symbolický.
симилóръ, а *v.* принцметáллъ.
симметрíя *f.* souměrnost, symetrie; симметрúческій, ая, ое symetrický.
симонíя *f.* simonie, svatokupectví; *v.* святокýпство; симонúческій, ая, ое svatokupecký.
симпатíя *f.* sympathie, soucit, náklonnost; симпатúческій, ая, ое sympathický.
сúмусъ, а (archit.) výžlabek *Cymaise.*
симфóнія *f.* symfonie; симфонúстъ, а symfonista. [židovská.
синагóга *f.* synagoga, modlitebnice
синаксáрій, я krátká legenda.
синапúзмъ, а obkladek z těsta hořičného. [ranhojičských.
синдесмолóгія *f.* náuka o obvazcích
сúндикъ, а *Syndicus* zástupce něčí.
синé *adv.* modře; на небѣ синé nebe jest modré.
синев-á, ú *f.* modřina (na těle); 2. modrota; —áтость modravosť, zamodralosť; —áтый modravý, zamodralý.
сине-воро́нка *f.* mandelík *v.* сивоворóнка; —голóвникъ, а mačka, kotvačka *Eryngium*; —гýбый s modrými pysky.
синéль, и *f.* šňůrka hedbávná *Chenille*; *adj.* синéлевый.
синéніе *n.* modření.
сúненькій, ая, ое modroučký.
сине-рóдъ, а cyan (modřík) *Cyan, Cyanogen*; —рóдный cyanový; —рóдистый cyanistý.
сúнесть, и modrosť, sinosť,
синетá, ú *f.* modrá příze; 2. *v.* сúнесть.
сине-твóръ, а *v.* синерóдъ; —хвóстка *f.* modráček *Motacilla cyanurus.*
синёхонекъ, нька, нько modroučký, zcela modrý.
синéцъ, нцá (crk.) ďábel; 2. (ryba) labač *Cyprinus ballerus.*
синеше́йка *f.* modráček (pták).
синúль-никъ, а barvíř na modro, modřil; 2. boryt barvířský *Isatis tinctoria*; —ница *f.* modřilka; —ный modřící; 2. psotninný; -ая кислотá psotnina; —ня *f.* modřírna, modřilna; —щикъ, а *v.* синúльникъ.
синúть (-ню, -нúшь) modřiti, na modro barviti.
синúца *f.*, *dem.* синúчка sykora *Parus minor*; *adj.* синúчій, ья, ье.
сúній, яя, ее (сúнь, я, е) modrý, siný; с. кáмень lazur.
синклúтъ, сунклúтъ rada *v.* сúглкйтъ.
синкретúзмъ, а souhlas náboženský *Synkretismus.*

синóвникъ, a čilimník srstnatý *Cytisus hirsutus.*
синодáльный synodální.
синодúкъ, a, помяни́къ nekrolog, úmrtní zpráva.
синодúческій synodický.
синóдъ, a synod (*m.*), synoda (*f.*) církevní sbor; *adj.* synódský, aя, oe.
синолóгъ, a sinolog, znalec čínského jazyka a obyčeje.
сино-ни́мъ, a synonym; —ни́мія *f.* synonymie; —пимúческій, aя, oe, —ни́мный, aя, oe synonymický.
сúнóпль, и *f.* křemen železitý.
синóпсисъ, a synopsis, výtah, přehled; синоптúческій, aя, oe synoptický, přehledný.
сúнтаксисъ, a syntax, skladba (v mluvnici); синтаксúческій, aя, oe syntaktický.
сúнтезисъ (синтéзисъ), a *synthesis* soubor; синтетúческій, aя, oe synthetický.
синтепá, ú *f.* sintepa *Cyprinus farenus.*
сúнусъ, a (geom.) přístava *Sinus.*
синхрони́змъ, a současnost *Synchronismus*; синхронистúческій, aя, oe současný, synchronistický.
синь, и *f.* modř, modrá barva; берли́нская, пру́сская c. modř berlínská, pruská.
сúнька *f.* šmolka (modřidlo na prádlo); 2. *v.* синúца.
синéть, (-éю, -éешь) modrati.
синю́ха *f.* modřice, modřenice *Cyanosis* (nemoc); 2. *v.* свинýха; *v.* василёкъ.
синя́къ, a сúня́к, modrolist *Cyanella.*
сипáистъ, a písař, hadožrout (pták) *Gypogeranus.*
сúпла *f.* střevlec *Carabus* (hmyz).
сúплый chraplavý, sípavý; -ость -sýt.
сипль, и *v.* майка.
сúпнуть ochraptěti, sípavým se státi.
сиповáтый trochu sípavý, trochu chraplavý; -ость.
сипóвка *f.* šalmaje, trestinka (píšťala); сипóвщикъ, a šalmajník.
сипотá, ú sípavosť, chraptivosť.
сипóша *v.* сипóвка.
сипýха сéрая sýc, kulich *Strix Ulula, St. nebulosa.*
сипýчій, aя, ee sípavý *v.* сúплый.
синъ, a sup *Vultur percnopterus.*
сипéть (-плю, -пúшь) sípati, siptěti.
сирéнь, и *f.* šeřík, turecký bez *Syringa vulgaris*; сирéневый šeříkový.
сúринъ, a výr *v.* фúлинъ.
сúріусъ, a Sirius (hvězda první velikosti v souhvězdí Velikého psa).
сиропитáніе *n.* chování neb vychování sirotků.
сиропитáтель, я pěstoun sirotků; —ница *f.* pěstounka sirotků; —ный домъ sirotčinec.
сирóпъ, a sirop (syrop); 2. c., *dem.* сирóпецъ, пца šťáva hustě svařená; сирóпный siropový.
сиротá, ú, *dem.* сирóтка, сиротúнка *f.*, сирóточка (*m. et f.*) sirotek, dítě osiřelé (děvče i chlapec); крýглый c. dítě zcela osiřelé (které nemá rodičů).
сиротúн-а, -ка *v.* сиротá.
сирóтскій, aя, oe sirotčí; c. домъ sirotčinec, sirotčí dům.
сиротствó *n.* sirotenství, osiřelosť; крýглое c. úplná osiřelosť. [žíti.
сирóтствовать býti sirotkem, osiřele
сиротéть (-éю, -éешь), o- osiřeti.
сирть, и *f.* (star.) vír (vodní).
сúрый aя, oe sirý, osiřelý.
сúрѣчь (crk.) takořka.
систéма *f.* soustava, system.
системáтикъ, a systematik; систематúческій, aя, oe systematický.
сúтецъ, тца cic (látka bavlněná); сúтцевый, aя, oe cicový.

сѝтечко *n.* sítečko, sítko (malé síto); чáйное с. cedníček čajový.
сѝтникъ, а, *dem.* сѝтничекъ, чка sítník, přesný (nekvašený) chleb z přesívané mouky; 2. sítina, sítí *Scirpus*; *Juncus*; *adj.* сѝтниковый sítinový.
сѝтный, ая, ое přesívaný; 2. z přesívané mouky.
сѝто *n.*, *dem.* сѝтко, сѝтечко síto; мýчное с. síto na mouku.
ситовéцъ, вцá plevel *Holosteum* kostenéc.
ситóвие *n.* (crk.) sítiště, sítoviště, místo sítím porostlé.
ситóвникъ, а sítina *v.* сѝтникъ.
ситóвный, ситóвый, ая, ое sítinový.
сѝточный, ая, ое sítový.
ситуáція *f.* situace, stav, položení; ситуаціóнный situační; с. планъ s. plán.
сѝтце *n.* sítko *v.* сѝто.
сѝтцевый cicový *v.* сѝтецъ.
сѝтяный, ая, ое sítový (sítěný); -ая матéрія pytlovina.
сѝфилисъ, а *m.* syfilis, nákaza pohlavní; сифилитѝческій, ая, ое syfilisiфóнъ, а syfon, sikavka. [tický.
сіенѝтъ, а sienit; *adj.* сіенѝтовый.
сій (star.) *v.* сей.
сіáніе *n.* svítění, svit; с. сóлнечное záře sluneční; с. мѣсяца svit měsíce; сѣверное с. severní záře; 2. с. záře okolo hlavy svatých.
сіáтельный, ая, ое (titul) Jasný.
Сіáтельство *n.* (titul) Jasnost; Вáше С.! сіáть (-áю, -áешь) skvíti se, zářiti, třpytiti se; сóлнце сіáетъ slunce svítí; лицé егó сіáетъ рáдостію tvář jeho září radostí.
скабіóза *f.* chrastavec *Scabiosa*.
сказáніе *n.* rčení, povědění; 2. vypravování; *pl.* -ія о геро́яхъ pověsti o hrdinách; скáзанный pravený, řečený, pověděný.
сказáтель, я vypravovatel.
сказáть (скажý, скáжешь), скáзывать říci, praviti, pověděti; с. прáвду říci pravdu; 2. скáзывать vypravovati; пожáлуй, ещó скáжуть, что я . . . naposledy ještě řeknou, že já . . .; с.ся чѣмъ vydávati se za něco; с.ся бóльны́мъ hlásiti se nemocným; нескáзываться дóма dáti o sobě říci, že není doma, dáti se zapírati.
скáзка *f.* povídka; pohádka; 2. (jur.) zpráva obšírná.
скáзоч-никъ, а pohádkář; povídkář; —ница pohádkářka; —ный pohádkový.
сказу́емое, аго *n.* (gram.) výrok, přísudek *Praedicat.*
скáзыв-аніе *n.* vypravování, odříkávání (úlohy); —атель výpravovatel; —ать vypravovati; odříkávati (úlohu); držeti řeč n. kázaní.
скакáніе *n.* skákání; 2. ujíždění (cvalem); скакáть skákati; 2. (с. на конѣ) ujížděti cvalem (na koni); скаклúвый, ая, ое ujíždějící; скакнýть vyskočiti, poskočiti.
скаковóй, áя, óе jezdící; -óе óбщество spolek pro dostihy koňské; -áя лóшадь klusák (kůň).
скакýнъ, á (*dem.* скакунóкъ, нкá, скакýнчикъ, а) skokoun (člověk); 2. klusák (kůň); 3. holub volavý, volavec; 4. písečník (Krejčí) *Cicindela*.
скалá, ы́ *f.* skála; 2. kůra s břízy *v.* берéста.
скáла *f.* skala (hudební) *Scala*.
скáлва *f.* (star.) *v.* скалá; *pl.* скáлвы (star.) váhy, misky na váze.
скалúстый, ая, ое skalnatý.
скáлить (-лю, -лишь), о- (с. зýбы) ceniti zuby, vyceniti zuby; (с. зýбы на кого́-либо); с. зýбы надъ кѣмъ posmívati se někomu; с.ся, о- smáti se, posmívati se.

скáлка *f.*, *dem.* скáлочка válec při mandlování,
скалозýб-ить, —ка *f.*, —ство *n.*, скалозýбъ, a *v.* зубоскáлить, -льство, зубоскáлъ.
скалорóйка *f.* skaličník, manakyn rudoperý (pták) *Rupicola.*
скáлывать vypíchati (vzor); *v.* сколóть.
скáльникъ, a *Grona* (rostl.).
скальпéль, я *m.* pytvací nožík *Scalpel.*
скальпúровать skalpovati (o Indiánech).
скалчúна *f.* (star.), кýхня kuchyně.
скамéеч-ка *f.*, скамéйка stolička pod nohy, podnožka; —ный stoličkový.
скаммóнія *f.* skammonium (pryskyřice).
скáмникъ, a zavřitec (Presl) *Onoclea.*
скамья́, и́ *f.* lavice (k sezení, k líhání).
скандовáть (-дýю, -дýешь) skandovati, verše počítati; скандовáніе *n.*, скандóвка *f.*, скáнсія *f.* skandování.
скань, и *f.* nit (kroucená).
скапидáръ, a *v.* скипидáръ.
скáпливать, скопúть skupiti, nakupiti.
скáпывать skopávati *v.* скопáть.
скарá *f.* (star.) škára *v.* skorá.
скарабéй, я chrobák *Scarabaeus.*
скáрбница *f.* (star.) pokladnice.
скарбъ, a domácí nářadí; *adj.* скáрбовый.
скáред-но *adv.* škaredě; —ность škaredost; —ный škaredý; ohavný; —овать, скáридовать (-дую, -дуешь) (crk.) býti škaredým; скáредъ, a škaredý, ošklivý, ohavný člověk.
скарлатúна *f.* šarlach (nemoc), zimnice šarlachová *Scarlatina.*
скáрмливать skrmiti *v.* скормúть.
скáтертка (скатёртка) *f.*, *dem.* скатерéтка ubrousek, malý ubrus.
скáтертникъ, a (star.) opatrovník ubrusů (u dvora).
скáтерть, и *f.* ubrus (na stůl); *adj.* скáтертный ubrusový.
скатáть, скáтывать sbaliti (dohromady).
скáтистый svahovitý, srázovitý.
скатúть, скáтывать svaliti, skotaliti; с.ся . . . se; 2. скатúть, скáчивать spláchnouti, opláchnouti; с.ся . . . se.
скатъ, a svalení; 2. svah, sráz; úголъ скáта úhel svahu; 3. с., скатóкъ колёсъ kola k vozu náležitá; 4. rejnok *Raja* (ryba).
скачёкъ, скачóкъ, чкá skok.
скáчивать splachovati, oplachovati *v.* скатúть.
скáчка *f.* skákání; 2. dostihy *pl.*; кóнская с. koňské dostihy, jízda o závod.
скачь, и *f.*: ѣздá въ скачь cval *Galopp*; ѣхать въ с. cválati, jeti cvalem; пустúть лóшадь въ с. pustiti koně cvalem.
скáшивать *v.* скосúть.
скважúна, *dem.* —инка *f.* štěrbina, škvíra, díra, otvor; замóчная с. dírka pro klíč; *pl.* —ины póры; —истость, —ность dírkovatost; —истый, —ный dírkovatý; —ня, скважúя *f. v.* скважúна. [oheň.
сквáра *f.* (crk.) skvrna; 2. plamen,
сквáсить, сквáшивать zakvasiti.
сквéрна *f.* (crk.) skvrna, nečistota.
сквернáв-ецъ, вца hanebník *v.* мерзáвецъ; —ица, —ка *f.* hanebnice; —ный, ая, ое (star.) nečistý.
скверн-éніе *n.* škvrnění, po-; —úтель, я poškvrňovatel; —úть (-ню́, -нúшь), о-, skvrniti, poskvrniti; pomazati; с.ся . . . se; —úца *f.* (crk.) rozpustilá ženština.
сквéрно *adv.* ošklivě, šeredně, špatně.
сквернодѣ́й, ѣя *m.* (crk.) darebák, rozpustilec; —ство *n.* darebáctví; —ствовать darebačiti; —ца *f.* darebnice.
сквернослóв-ецъ, вца, сквернослóвъ, a kudrlinkář, kdo oplzle mluví; —ить

oplzle mluviti; —ie *n.* oplzlé řeči, kudrlinky; —ка *f.* kudrlinkářka, která oplzle mluví; —ный oplzlý.

сквéрн-ость, и ošklivosť, šeredność; špatnosť; —ый, ая, ое ošklivý, šeredný; špatný.

скверъ *v.* скирръ.

сквитáться *v.* поквитáться.

сквозúстый, ая, ое děravý, dírkovatý; průhledný, prohlídavý, co jde naskrz.

сквозúть (-жý, -зúшь) prosvítati (o světle); 2. protahovati, profukovati (o větru).

сквоз-лúстникъ, а, волóдушка prorostlík *Bupleurum*; —лúстный prorostlý.

сквознúкъ, á průhledný plod, —né ovoce; чай с. květný čaj.

сквознóй (-óй), áя, óе průhledný, prosvítavý; co jde veskrz (-áя трéщина; -ая дирá); с. дворъ průchoditý dům, průchod; с. вéтеръ průvan; с. чай květný čaj.

сквозь (скозѣ crk.) *praep. c. acc.* skrz, skrze; (пройти с. чáщу; пробúться с. непріятелей).

скворéцъ, рцá špaček *Sturnus vulgaris*; *dem.* скворушко *m. et f.* špáček; скворка *f.* samice špačkova, špačice; скворцóвый, ая, ое špačkový; strakatý (jako špaček).

скедрá *v.* скрипýха.

скелéтъ, а kostlivec, skelet; скелéтный, ая, ое kostlivcový.

скепáть *v.* щепáть.

скéптикъ, а skeptik, pochybovač; скептицúзмъ, а skepticismus.

скéрда *f.* skerda *Crepis* (rostl.).

скид-áніе *n.* shazování; —áть sházeti, скúнуть shoditi; скúдывать shazovati; с. со счётовъ odčítati, odtahovati.

скúменъ, мна (crk.) mladý lev, lvíče.

скúнія *f.* (crk.) stan, stánek (u židův).

скино-пúгія *f.* hod stánkův, slavnosť stánkův, slavnosť pod zelenou; —твóрецъ, рца (crk.) stánkář, kdo dělá stánky.

скúнутіе *n.* shození, svržení; скúнуть shoditi, svrhnouti.

скипáться, скипѣться varem shustnouti.

скипетро-держáвіе *n.* (crk.) vláda, panovnictví; —держáвный vládnoucí, panující; žezlovládný; —дéржецъ, жца vládce, panovník, žezlovládce; —нóсецъ, сца žezlonosec; —нóсный žezlonosný.

скúпетръ, а žezlo *Sceptrum*; с. цáрскій divizna *Verbascum nigrum*.

скипидáрникъ, а kopytník *Asarum* (rostl.) *v.* вербúшникъ.

скипидáръ, а terpentinový olej *Therebintine*; *adj.* скипидáрный.

скиптръ, а *v.* скúпетръ.

скипѣлый varem zhustlý; скипáться *v.* скипáться.

скирбь, и hrstka, panenka (z vyměděného lenu).

скúрда *f.*, скирдъ, а stoh (sena, obilí); *adj.* скúрдный.

скирръ, а zatvrdlý vřed, rak *Scirrhus*.

скис-áніе *n.* skysání; —áть (-áю, -áешь), скúснуть skysati, skysnouti.

скит-áлецъ, льца tulák, poběhlík, pobuda; —áніе *n.* toulání; —áться toulati se, plahočiti se.

скúт-никъ, а poustevník; —ница *f.* poustevnice; —нический, ая, ое, —ничій, ая, ее poustevnický.

скитоначáльникъ, а představený poustevny. [(pták) *Scythropus*.

скитрóпъ, а ostran (Presl), pitvořík

скитъ, а poustevna; скúтянинъ, а poustevník; скúтскій, ая, ое poustevnický.

скицевáть, скицовáть (-цýю, -ýешь) skicovati, nastíniti; скицъ, эскúзъ, а nástin *Skizza*.

скла́день, дня *m* šňůra perlí n. drahokamů n. korálů na krk.
скла́дка *f.* skládání, ukládání; rovnání dříví; с. хлѣба въ амба́ръ skládání obilí do stodoly; мѣсто скла́дки skladiště; 2. с. záhyb, skladka (fald).
скла́дни, ей *pl. m.* dvě prkénka s obrazy svatých.
скла́дно *adv.* souhlasně, skladně.
складно́й, а́я, о́е skládací; с. столъ skládací stůl; с. но́жикъ zavěrák, -áček; -а́я шля́па skládací klobouk; -а́я гра́мота (star.) vypovězení války.
скла́дн-ость, и souhlasnosť, skladnosť; —ый, ая, ое souhlasný, skladný.
скла́довая экспеди́ція expedice skladová.
скла́доч-ка *f.* záhybek; —ный složený; -ныя де́ньги peníze složené; -ое мѣсто skladiště; sklad; -ый амба́ръ, магази́нъ sýpka (na obilí).
скла́дчатый, ая, ое záhybovatý, faldovatý.
скла́д-чикъ, а přispěvatel; —чина, складчи́на *f.* snůška, sbírka; příspěvek; —чица *f.* přispěvatelka.
складъ, а souhlas, souzvuk (tonů); souvislosť (řeči, myšlenek); с. тѣла sklad těla; тутъ нѣтъ ни скла́ду ни ла́ду tu není ani ladu ani skladu; 2. с. slabika (složka); чита́ть по склада́мъ slabikovati; чте́ніе по склада́мъ slabikování; 3. с. (star.) smlouva, úmluva; 4. (star.) schůze, sbor, shromáždění.
скла́дыв-аніе *n.* skládání; —ать skládati; скласть *v.* сложи́ть.
склев-а́ніе *n.* sklobání; —а́ть, склёвывать sklobati.
склеи́ть, скле́ивать slepiti, sklížiti; с.ся s. se; склее́ніе *n.*, скле́йка *f.* slepení, sklížení.
склеп-а́ніе *n.*, склёпка *f.* sklepání; snýtování; —а́ть, склёпывать sklepati, snýtovati dohromady; —но́й, а́я, о́е snýtovaný, sklepaný.
склёпъ, а hrobka (na hřbitově atd.), krypta; *adj.* склёпный.
скле́щиться, скле́щиваться spářiti se.
скли́зкій, сли́зкій, ско́льзкій slizký; 2. skluzký; -ость -osť.
скли́знуть, скли́зь, и *v.* сли́знуть, слизь.
склика́ніе, скли́каніе *n.*, скли́чка *f.* svolání.
склика́ть, скли́кать, скли́кнуть svolati.
склоне́ніе *n.* sklonění (math., astr., gram.) *Declination*; 2. sklonitosť, svah.
склони́ть skloniti; склоня́ть skláněti, skloňovati (gram.); с.ся skl. se (gr.).
скло́нн-ость (къ чему́) náklonnosť, náchylnosť; —ый (къ чему́) náklonný, sklonný, náchylný (k něčemu).
склонъ, а sklon, svah (geogr.).
склоня́ем-ость sklonnosť (gram.); —ый sklonný, sklonitelný (gram.) *déclinable.*
склочи́ть, скло́чивать zježiti (vlasy).
сключи́ть, сключа́ть začepiti, začepovati (u tesařů); склю́чина *f.* začepování; záčep (u tesařů).
скля́нка *f.* sklenka; lahvička, krabička skleněná (s voňavkou); с. съ духа́ми voněčka; 2. с. sypací hodiny; тепе́рь седьма́я с. по полу́дни jde na čtvrtou.
скля́ноч-ка *f.* sklenička *dem. v.* скля́нка; —ный skleničkový.
скни́па *f.* (crk.) veš; *pl.* скни́пы hmyz.
скоба́, ы́ *f.* skoba (železná); 2. podkovka (pod botou na podpatku).
ско́бель, и *f.* skoblice, mízdřidlo, struh; *adj.* —ный.
скоби́ть (скоблю́, ско́бишь), о- skobami upevniti; 2. за- dáti do závorek (v písmě).
ско́бка *f.* skobka (železná); 2. с. závorka (v písmě); *pl.* ско́бки závor-

ky; поста́вить сло́во въ ско́бкахъ dáti slovo do závorek.

скобл-е́ніе *n.* škrabání, strouhání (skoblení); —и́ть, ска́бливать škrabati, strouhati (skobliti), mizdřiti; —и́льный ножъ nůž škrabací, n. vyškrabovací; —ю́ша *f.* sekeranka *Dolabella.* [(rstl.).

скобня́къ, а hlazurka (Presl) *Delima*

ско́боч-ка *f.* skobička; —ный skobkový; ско́бчатый skobkovitý; 2. podkovitý, na spůsob podkovy; с. клей vyzí klí.

ског-а́ніе *n.* skování; —а́ть, ско́вывать skovati (železo dohromady); 2. ukovati někoho do pout; с. кому́ язы́къ upoutati někomu jazyk.

скове́ркать, сковеркáть (иск . . .), сковéркивать zmrzačiti.

ско́вка *f.* skování; 2. místo skované.

сковорода́, ы́ *f.* pánev; pekáč.

ско́вородень, дня rybina (u tesařů).

сковороди́ть (-ожу́, -оди́шь), за- začepovati rybinu (u tesařů).

сковоро́д-ка *f.* pánvička; pekáček; —никъ, а násada u pánve; ucho u pekáče; —ный pánvičný; pekáčový; —ня *f. v.* сковоро́день; —очка pánvička.

сковрада́ (crk.) *v.* сковорода́.

сковра́дный středný, ošklivý; 2. (crk.) pánvičný.

ско́вранецъ, нца (crk.) skřivánek (pol. skowronek) *v.* жа́воронокъ.

ско́вывать *v.* скова́ть.

сковыря́ть, сковы́ривать, сковырну́ть strhati, otrhati, strhnouti něco.

скокну́ть skočiti *v.* скака́ть.

ско́комъ *adv. (instr.)* skokem; ско́комъ лётомъ skokem letem.

скокта́ти (crk.) lechtati; 2. ponoukati.

скокъ, а skok; онъ съ кры́ши скокъ, и я за нимъ скокъ on se střechy skok, i já za ním skok!

скола́чивать *v.* сколоти́ть.

ско́лка *f.* vypíchání (vzoru).

ско́локъ, лка, *dem.* ско́лочекъ, чка vypíchaný vzor.

сколоти́ть, скола́чивать stlouci, sraziti; sklátiti (ovoce); nahromaditi; с.ся sraziti se; peníze nahromaditi.

сколо́ть, скáлывать vypíchati (vzor); 2. sesekati, odseknouti.

сколупа́ть, сколупну́ть, сколу́пывать *v.* сковыря́ть.

сколь *v.* ско́лько.

скользи́ть, скользну́ть sklouznouti.

ско́льзкій, ая, ое kluzký; -ость -osť.

ско́лькій, ая, ое kolikátý; ско́лькихъ лѣтъ онъ женился? kolik mu bylo let, když se ženil?

ско́лько? kolik? с. ему́ лѣтъ о́тъ-роду? kolik je mu let (od narození)?

скомка́ть, ско́мкивать sbaliti, do pakliku dáti; 2. zmačkati, zmuchlati, zcuchati (šat, papír).

скомлѣніе *n.* pohybování (jazykem; скомлѣти (-лю́, -лѣши) (crk.) hýbati, pohybovati (jazykem).

скоморо́хъ, а šašek, šprýmovník.

скоморош-ескій, ая, ое šaškovský, šprýmovnický; —ество *n.* šprýmy, šašky, žerty; —ествовать, —и́ть šaškovati, žertovati, šprýmovati; —ный kratochvilný, šprýmovný, žertovný.

скомра́хъ, а (crk.) *v.* скомороxъ.

скончава́ть *v.* ска́нчивать.

скончáніе *n.* skončení; до -ія вѣка do skonání světa.

скончáть skončiti; с.ся skončiti se; 2. skonati, dokonati (t. zemříti).

скопá, ы́ *f.* orel říčný *Aquila haliaëtos*; *adj.* скопиный.

скоп-áніе *n.* skopání; —áть, скáпывать skopati, skopávati.

скопе́цъ, пца kleštěnec, vyřezanec, skopec (skopci činí zvláštní spole-

čenstvo lidí v Rusku); скопéчество *n.* kleštěnství, skopectví.
скопи-дóмъ, a spořil, spořivý člověk; —дóмка *f.* spořivá osoba; —дóмство *n.* spořivosť.
скопúный, ая, ое od říčného orla.
скопúть (-лю, -úшь), о- skopiti, oskopiti, vyklestiti někoho; с.ся... se.
скопúть, скоплúть, скáпливать skupiti, nakupiti, nakopiti.
скóпище *n.* rota, banda.
скóпка *f.* skopání.
скоплéніе *n.* nakupení, nahromadění; 2. vykleštění (vyskopení).
скóпчій, ая, ее skopčí, skopcovský.
скóпъ, а *v.* скóпище.
скорá, úя *f.* škára, nevydělaná kůže zvířecí, spratek.
скорó-йло *n.* (крахмáлъ) škrob; —йльный, ая, ое škrobový; —úть (-лю, -úшь) škrobiti; —лéніе *n.* škrobení.
скóро-лость scvrklosť, sraženosť, svraskalosť; —лый scvrklý, sražený, svraskalý; —нуть scvrknouti se, sraziti se, svraštiti se.
скóро-но *adv.* smutno, truchlivě; с. сéрдцу моемý smutno srdci mému; —ный smutný, truchlý, truchlivý, zarmoucený; 2. chorý, churavý; с. листъ (v nemocnici) popis nemoci; list nemocného; —ость, churavosť, chorobnosť. [скорбýтный.
скорбýтъ, а kurdějе *Scorbut*; *adj.*
скорбь, и *f.* zármutek, hoře; 2. choroba, nemoc, trápení; с. душéвная choroba duševní.
скоро-ѣніе *n.* zármutek, hoře; —ѣть (-ѣю, -ѣешь) rmoutiti se, trápiti se, hoře míti; 2. choromyslný býti; —ящій, ая, ее zarmoucený, trpící; choromyslný; цéрковь —ящей Божіей Мáтери kostel Matky boží trpící.
скорёхонько, скорёшенько, скорéнько *adv.* brzoučko; rychlounce.
скорлупá, úя *f.* skořepa, skořápka (škořápka); яйчная с. skořápka z vejce; рáковая с. račí skořepina.
скорлýп-ка *f.* skořápka; —ный skořápkový, skořepinový; с. порошóкъ prášek skořepinový (tlučené skořápky z vajec); —ное живóтное *n.*, скорлупнúкъ, skořepinák, korýš.
скормúть, скáрмливать skrmiti.
скорн-якъ, á kožešník, kožišník; —ячество *n.* kožišnictví; —ячить kožišničiti; —ячій, ья, ье kožišnický; -ье ремéсло řemeslo kožišnické, kožišnictví.
скóро *adv.* brzo; rychle.
скоро-вѣчный krátkověký; —вѣчье *n.* krátký věk, krátkověkosť; —гóбельный pomíjející; — говóрка *f.* rychlé mluvení; говорúть съ -кою rychle mluviti; 2. с. *m.* kdo rychle mluví.
скород-á, úя *f.* brány (k vláčení); —úть (-ожý, -одúшь) vláčeti (pole).
скоро-зрѣлый brzo zralý, raný; с. виногрáдъ rané víno.
скорóм-ить (-млю, -мишь), о- dávati maso v postní den, nedržeti postu; с.ся nepostiti se; —никъ, а *m.*, —ница *f.* kdo nedrží postu; —ничать postu nedržeti, nepostiti se; —ный, ая, ое: -ое кýшанье jídlo protipostní, mimopostní; -ыя дни, -ое врéмя *v.* мясопýстъ; 2. с. неслышný, nemravný; -ыя словá, рѣчи neslušné, nemravné řeči.
скóромь, и *f.* strava mimopostní; 2. řeči neslušné, nemravné.
скоро-нóгій, ая, ое rychlonohý; —нóжка *f.* stonožka *Scolopendra*; —печáтный rychlotiskový; типографúческій с. станóкъ rychlotiskový; —печáтня *f.* rychlotiskárna; —писáніе *n.* rychlopis; —пúсецъ, сца rychlopisec; —пúсный rychlopisný; —пúсь, и *f.* rychlopis; —постúжный náhlý; -ая

смерть, кончи́на ná hlá smrť; —преходя́щій, ая, ее náhle přecházející; —расту́щій, ая, ее rychle rostoucí; —спѣлка *f.* raně ovoce; горо́хъ с. raný hrách; —спѣлый, -ость *v.* скорозрѣлый.

ско́рость, и *f.* rychlosť; čerstvosť.

скоро́сый, ая, ое rychlý; 2. přenáhlený.

скорота́ть *v.* сократи́ть.

скоро-тѣча *m.*, —тѣчецъ, чца (star.) rychlík, honec *Courier*; —тѣчность rychlé ubíhání času; —тѣчный rychle ubíhající, pomíjející; —хвата́ть, a rychlý chlapík; —хо́децъ, дца, —хо́дъ a *v.* скоротѣчецъ; сапоги́-скорохо́ды (v pohádce) boty sedmimílové; —хо́дь, и *f.* rychlokrok.

скорпѣна *f.* skorpena *Scorpaena.*

скорпіо́нъ, a štír (zvíře; též shvězdění) *Scorpion.*

скорчить, скорчивать skrčiti (tělo, údy); с.ся skrčiti se; скорченіе, скорчиваніе *n.* skrčení.

ско́рый, ая, ое rychlý, čerstvý; с. маршъ rychlý pochod; с. на гнѣвъ náhlý; prchlivý; онъ скоръ на́ ногу má čerstvé n. rychlé nohy, umí rychle běhat; дѣлать что на ско́рую но́гу dělati něco na rychlo, povrchně.

скорьё, я́ *n.* (star.) škáry, kůže nevydělané.

скорѣе *comp.* rychleji, čerstvěji; поѣзжа́й ск.! jeď rychleji! ск.! kliď se! hybaj! какъ мо́жно ск. co možná nejrychleji; ск. всего́ nejrychleji; чѣмъ скорѣе тѣмъ лу́чше čím dřív, tím líp.

ско́са *adv.* křivě; глядѣть ск. šilhati očima, šilhavě hleděti.

скоси́ть, ска́шивать skositi (trávu); 2. с. глаза́ šilhati.

ско́ска *f.* skosení (trávy).

ско́съ, a skosení; 2. svah (hory).

скотѝн-а, *dem.* —ка *f.* dobytek (hovězí); též co přezdívka: dobytek, hovado; —ный (star.) dobytčí,

ско́тій, ія, ье (crk.) *v.* ско́тскій.

ско́т-пикъ, a skoták, pasák dobytka hovězího; —ница *f.* skotačka, pasačka dobytka; 2. с., —ный дворъ dobytčí dvůr; —ный dobytčí.

ското-во́децъ, дца, —во́дъ, a kdo chová skot neb hovězí dobytek, dobytkář, skotovodec; —во́дство *n.* dobytkářství, chov dobytka, skotovodství; —врачѐбный, —лѣчѐбный skotoléčebný; -ое иску́ство skotoléčitelství; -ое учи́лище skotoléčebné učiliště; —врачѐбство, —врачева́ніе, —лѣче́ніе *n.* skotoléčitelství; —врачъ, a skotolékař; —пасъ, a skotopas, skoták; —подо́бный skotu podobný; —прогóнный дворъ dobytčí trh; —прогóнная доро́га dráha na průhon dobytka.

ско́т-ски (по-ск.) *adv.* hovadsky; жить ск. žíti hovadsky; —скій, ая, ое dobytčí, hovězí; hovadský; с. паде́жъ pád dobytka hovězího; —ство *n.* hovadství.

скотъ, a skot, dobytek (hovězí); мѣлкій ск. drobný dobytek, brav (ovce atd.); ѣкой ск.! (nadávka) jaké to hovado! dobytek!

скочѐкъ, чка́ malý skok (skůček).

скочи́ть skočiti (jednou).

скоше́ніе *n.* skosení.

скра́деніе *n.*, скра́дка *f.*, скра́дываніе *n.* ukradení; 2. zatajení.

скра́ивать *v.* скро́ить.

скра́нія *f.* (crk.) skráně.

скра́сить, скра́шивать okrášliti, vykrášliti; скра́шеніе, скра́шиваніе *n.* okrášlení, vykrášlení.

скрасть, скра́дывать ukrásti něco; 2. zatajiti; skrýti, ukliditi; с.ся skrýti se.

скребёлка *f.* škrabačka, škrabadlo; mízdřidlo.
скребéние *n.* škrabání.
скребéнь, бня *m.* vrtejš *Echinorhynchus* (hlísta).
скребéнье *n.* (star.) škrabání.
скребло́ *n.*, скребóкъ, бка́, скребóчекъ, чка škrabačka, škrabadlo.
скребни́ца *f.* hřbílec.
скрежета́ть (-ещу́, -е́щешь) zubámi skřípěti, skřípati zubami; скрежета́ние *n.*, скре́жетъ, а *m.* skřípění, skřípání (zubami), skř. zubů́v.
скре́па *v.* скрипу́ха.
скрести́ть, скреща́ть skřížiti, přes kříž položiti.
скресть (скребу́, скребе́шь), скреба́ть škrabati; c.ся škrabati se.
скрива́ть, скрива́ть skřiviti; c.ся skřiviti se.
скрижа́ль, и (crk.) deska s písmem; tabule; скрижа́ли зако́новъ desky zákonů.
скри́нка, скри́ночка *f.* skřínka; скринъ, а *m.* skříň (ně *f.*); kufr, truhla.
скрипа́чъ, á houslista, houdek, kdo hraje na housle.
скрипи́ца *f.* housle; 2. bubřice, střechovka *Agaricus procerus* (houba).
скрипицеобра́зный houslovitý.
скрипи́чный houslový, houselný; c. смычёкъ smyčec na housle.
скри́пій, я *Spiraea ulmaria v.* táborga.
скри́пк-а, *dem.* скри́почка *f.* housle; —овый, скри́почный houslový.
скри́пнуть skřípnouti.
скрипня́, скрипотня́ *f.* skřípot, skřípání.
скрипу́нъ, á skřípal (kdo skřípá); 2. tesař (brouk) (Krejčí) *Cerambyx*; усáчъ; 3. rozchodník obecný *Sedum telephium* (rostlina).
скрипу́ха *f.* skarda (Presl) *Crepis* (rst.).
скрипу́чій, ая, ее skřípavý, skřípající; -честь skřípavost.
скрипчёнка *f.* špatné housle.
скрипъ, а, скрипе́ние *n.* skřípění, skřípání. [pati.
скрипе́ть (-плю́, -пи́шь) skřípěti, skři-
скров-никъ, а (star.) pokrevný, příbuzný; —ный, ая, ое (star.) skrytý, tajný.
скровъ, а (star.) schránka.
скроéние *n.*, скро́йка *f.* skrojení.
скрозь skrz *v.* сквозь.
скрои́ть, скра́ивать skrojiti.
скро́м-никъ, а skromný člověk; —ница *f.* skromná osoba; —ничать skromně si počínati; -чанье *n.*; —ность skromnost; —ный skromný.
скроп-а́ние *n.* slátání, záplatování; —а́ть slátati; záplatovati; 2. slepiti, sesmoliti (verše); скро́пки, ов *pl. m.* slátanice, slátanina, slátané věci; скро́пышъ, а slátaný šat, záplatovaný oděv.
скруглúть, скругля́ть, скру́гливать zaokrouhliti; c.ся z. se; скруглéние *n.* zaokrouhlení.
скру́пулъ, а skrupul (váha lékarnická).
скру́тень, тня *m.* otýpka (chrastí).
скрути́ть, скру́чивать skroutiti; 2. pevně svázati, zakroutiti někomu ruce; 3. rychle odbyti něco; c. кому́-либо го́лову splesti někomu hlavu; c.ся skroutiti se.
скрыв-а́ние *n.* skrývání; —а́тельство *n.* přechovavačství; —а́ть skrývati; скрыть skrýti, zakryti; ск. своё лицо́ zakryti si tvář; c.ся skrýti se; c.ся съ глазъ, изъ ви́ду sejíti někomu s očí, skrýti se někomu.
скры́ня *f.* (star.) skříně *v.* скри́нка.
скрыпа́чъ, скри́пка, скрыпе́ть *v.* скрип..
скры́тie *n.* skrytí.
скры́т-никъ, а člověk v sobě uzavřený; —ница *f.*; —ничанie *n.* uzavřenost (povahy); —ничать býti uzavřeným, tajným; —но *adv.* skrytě,

tajně; —ность skrytosť, ukrytosť; tajnosť; uzavřenosť; въ —ности skrytě; tajně; —ный skrytý, ukrytý, uzavřený, tajný.

скрытъ, а úkryt, skryté místo; держа́ть въ скры́тѣ držeti v skrytě; держа́ться въ скры́тѣ držeti se v skrytě.

скрыть skrýti.

скрѣпа *f.* upevnění; opevnění; 2. stvrzení, potvrzení (podpisem).

скрѣпи́ть, скрѣпля́ть upevniti, opevniti; 2. stvrditi, potvrditi (podpisem); с. сéрдце zmužiti se, srdce si dodati; скрѣплéніе *n.* upevnění, opevnění; 2. stvrzení, potvrzení.

скрѣпча́ть (о вѣтру) rozmnožiti se, zvěčšiti se.

скрю́ч-ить, —ивать hákovitým udělati, skřiviti, zakřiviti; 2. utiskovati, utlačovati; —еніе *n.* skřivení, zakřivení.

скря́бка *f.*, скря́бокъ, бка́ *m.* škraba-

скря́га *m. et f.* lakomec, skrblík, houžvička, držgrešle.

скря́жничать lakomiti, skrbliti; скря́жничество *n.* lakomství, skrblictví.

скýда *f.* nuznosť, *v.* скýдость.

скудáть *v.* скудéть; ск.ся чѣмъ, въ чѣмъ nouzi míti, nouzi trpěti; онъ скудáется дéньгами má nedostatek peněz.

скудéлъ, а *m.* (crk.) taška (na střechu), cihla; (srovn. šindel).

скудéль, и *f.* hlína; 2. hliněná nádoba; —никъ, а hrnčíř; —ница *f.* hrnčířka; —ничій, ья, ье hrnčířský.

скýдно *adv.* nuzně (*dem.* скуднéнько, скуднéхонько); 2. ск. sotva; скудновáто *adv.* trochu nuzně.

скудновáтый trochu nuzný.

скýдность, и *v.* скýдость.

скýдный, ая, ое, скýденъ, дна, дно nuzný, ubohý.

скудо-бородый, —брáдый (crk.) řídkobradý; —глáсie *n.* (crk.) slabý hlas; —глáсный slabého hlasu; —ýмie *n.* slabý rozum, blbosť; —ýмный, слабоýмный slabého rozumu; blbý.

скýдостный *v.* скýдый.

скýдость, и (crk. скýдство *n.*) nouze, nuzota; жить въ скýдости nuzně žíti.

скудáть (-ѣю, -ѣешь) chudnouti.

скýка *f.* dlouhá chvíle, nudnosť; меня́ ск. берётъ mám dlouhou chvíli.

скул-á *f.* čelisť, sáňka (kosť lícní); 2. ск. *m. et f.* lakomec, skrblík; —áстый s vysedlými lícními kostmi; — ть škudliti, skrbliti; —óвatый s trochu vysedlými lícními kostmi; —овóй (-ы́й), áя, óe, скульнóй, áя, óe čelistní.

скульптóръ, а sochař; řezbář; -óрскій, ая, ое; -óрство *n.*

скульпту́р-а *f.* sochařství; řezbářství; —ный sochařský, řezbářský.

скýмбра *f. Scombra v.* тýнецъ.

скуп-áніе *n.* skoupení, pokoupení; —áть, —áть skoupiti, pokoupiti; 2. (star.) vykoupiti někoho.

скупéцъ, пцá *m.*, скупердáй, áя skupec, skrblík; скупердáйка *f.* skrblice, skoupá ženština.

скупи́ть *v.* скупáть; с.ся (-плю́сь, -пи́шься) skupiti, skrbliti.

скýпка *f.* skoupení.

скупнóй, áя, óe skoupený.

скуповáтый přiskouplý, trochu skoupý; -ость.

скупóй, áя, óe skoupý.

скýпость, и skouposť.

скупщ-и́къ, á́ skupovač, -atel; —и́ца *f.* skupovatelka.

скýпщина *f.* skoupené věci.

скупъ, а skoupení; 2. с., искýпъ výkup; výkupné.

скупя́га *m. et f.* skupec, skrblík; скуси́ть, скýсывать kousnouti.

скýтать, скýтывать zahaliti, zabaliti *v.* закýтать; 2. komín zakryti.
скуфéй·ка, скуфья́, й *f.* čepička; karkulka; —никъ, а kdo čepičku nosí; —ный čepičkový; —щикъ, а čepičkář.
скуч-áние *n.* nudění-se; dlouhá chvíle; —áть (-áю, -áешь), соскýчить nuditi se, dlouhou chvíli míti; c. по комъ teskniti po někom.
скýчить, скýчивать nahromaditi; c.ся nahromaditi se.
скýчиться nuditi se.
скýчливый nudný; -ость -ost.
скýчно, *dem.* скучнéнько *adv.* nudně, teskno.
скучновáто *adv.* trochu nudně, trochu teskno.
скýчный, ая, ое nudný; obtížný; c. гость obtížný host; 2. ск. тесклúвý, teskný, truchlivý.
скýшать sníst; -áние *n.* snědení.
скýменъ *v.* скúменъ. [boučký.
слáбенькій, слабёхонькій, ая, ое slabounký, slabičký.
слабúна *f.* slabé místo, slabá částka některé věci.
слабúтельный oslabovací; 2. počistivý, odvádivý; (с. порошóкъ); -ое *n.* počišťovací n. počistivý lék, poč. prostředek.
слáбить (-блю, -бишь), по- počišťovati, odváděti; его слáбитъ má průjem.
слáбкій, ая, ое oslábly, slabě n. volně napnutý (řemen n. provaz); neupevněný (čep, zátka); -ость *f.*
слáбнуть slábnouti.
слáбо *adv.* slabě.
слабовáто *adv.* trochu slabě, oslábле.
слабо-голóсый slabohlasý, kdo má slabý hlas; —грýдый kdo má slabá prsa; —дýшие *n.* slabost ducha, slaboduší; —дýшный slabodušný, slabého ducha; —зрáчій, ая, ее slabozraký, slabého zraku; —мúслен-ный slabomyslný, slabé mysli; —мúслие *n.* slabá mysl, slabomyslnost; slabý rozum; —пáмятность slabost paměti, slabá paměť; —пáмятный slabé paměti; —сúлие *n.* slabost sil; —сúльный slabý, slabé síly; —ýмие *n.* slabost rozumu; —ýмный slabého rozumu; tupý, blbý.
слáбость, и slabost.
слáбый, ая, ое, слабъ, а, о slabý, á, é (slab, a, o).
слабéть (-éю, -éешь), o- oslaběti, slábnouti.
слáва *f.* sláva; искáть, желáть слáвы hledati slávy; bažiti n. toužiti po slávě; слáва Бóгу sláva bohu! chvála bohu! сл. Тебé Гóсподи sláva Tobě Hospodine! сл. въ вúшнихъ Бóгу! sl. na výsostech Bohu! сл. вáмъ! sláva vám! ходъ со слáвою procesí, slavný průvod.
слáвильщикъ, a koledník, -íček (kdo o vánocích zpívá koledy dům od domu); —ица *f.* -ice.
слáвить (-влю, -вишь), слáвливать slaviti, oslaviti koho; c. христá koledovati, zpívati koledy, choditi s koledou (o vánocích); c.ся slaviti se, oslavovati se.
слáвій, ія *m.* (crk.) slavík *v.* соловéй.
слáвка *f.* pěnice *Sylvia.*
слáвленіе *n.* slavení, oslavování.
слáвливать *v.* словúть; 2. *v.* слáвить.
славнёхонько, славнéшенько *adv.* velmi slavně.
слáвникъ, a slavník, verš na slávu vlasti a bohu.
слáвница пúшная *v.* велелéпка.
слáвно *adv.* slavně.
слáвный, ая, ое slavný.
славо-любецъ, бца slávychtivý člověk; —любúвый, —любный slávychtivý; —любіе *n.* slávychtivost; —слóвить veleslaviti, oslaviti, chvalořečiti;

—слóвіе *n.* chvalořeč, oslava (slavosloví); 2. verš církevní na oslavu Páně *Gloria in excelsis*; —слóвленіе *n.* chvalořečení; —хотѣніе *n.* (crk.) slávychtivosť.

славя́н-скій, ая, ое slovanský; с. языкъ sl. jazyk; —ство *n.* slovanství; 2. Slovanstvo; —щина *f.* slovanština, slovanský obyčej, sl. mrav, sl. výraz.

слаг-áніе *n.* skládání; —áтель, я skladatel (řeči, verše, knihy atd.); —áть skládati *v.* сложи́ть.

сла́денькій, сладёхонькій, сладёшенькій, ая, ое sladoučký, sladounký.

сладúм-ка *f.* sladěnec, sladimka *Glycine* (rstl.); —ость přisládlosť; —ый přisládlý.

сладúть (слажу́, сладúшь) sladiti, osladiti něco; с.ся sl. se.

сла́дить, слáживать spořádati, do pořádku přivésti; с. съ кѣмъ spořádati se s někým, odbyti někoho; с.ся spořádati se.

сла́дкій, ая, ое sladký (сла́докъ, дка, дко); (-ая трава́ *v.* борщъ.

сладковáтый, ая, ое přisládlý; -ость -osť.

сладко-глагóливый (crk.) sladkomluvný; —глáсіе *n.* (crk.) sladký hlas; —глáсный sladkohlasný; —гóрькій sladkohořký; —гóрько *n.* lilek sladkohořký *Solanum dulcamara*; —звýчіе *n.* sladkozvučnost; —звýчный sladkozvučný; —зёмъ, а, —сóльная земля́, глини́на sladká země *Glycin*; —кúслый sladkokyselý; —кóрень, ря, —кóрникъ, а, лакри́чникъ, sladký kořen, sladké dřevo, lekořice *Glycirrhiza*; —пѣвецъ, вца sladký pěvec (slavík); —пѣніе *n.* sladké pění, sladký zpěv; —рѣчіе *n.* sladká řeč; —струнный sladkostrunný (o hudebním nástroji).

сла́дкость, и sladkosť *v.* сла́дость.

сладкоух-áніе, -áнный *v.* благоухáніе, -ный.

сла́достный, ая, ое sladký, příjemný; -ое ощущéніе pocit rozkoše, sladký pocit.

сладостра́ст-іе *n.* smyslná rozkoš, chlípnosť; —ный smyslný, chlípný.

сла́дость, и sladkosť; *fig.* rozkoš; с. áнгельская osladič *Polypodium*.

слáж-еніе, —иваніе *n.* spořádání; —ивать *v.* сла́дить.

слáзить (слáжу, слáзишь) slezti něco, vlezti někam.

слáма *f.* (crk.) *v.* солóма.

слáмливать, слáмывать lámati (zlamovati, přelamovati) *v.* сломáть, сломúть.

слáна *f.* (crk.) jíní; náledí.

сланéцъ, нца břidlice; сланцовáтый břidličnatý; сланцóвый břidličný, á, é.

слáность, солёность slanosť; слáный, ая, ое slaný. [-lka *f.*

сластéна *m. et f.* mlsoun, mlsal *m.*;

слáсти, éй *pl. f.* sladké věci, lahůdky; mlsky *pl.*

слáстный, ая, ое slastný, rozkošný.

сласто-любецъ, бца milovník rozkoší; —любúвый (-во *adv.*) rozkoší milovný; —любіе *n.* rozkošemilovnosť, chlípnosť; —любствовать smyslným rozkošem se oddávati.

сласть, и slasť; *v.* слáсти.

слать (шлю, шлешь), сылáть, посла́ти, poslati *v.* послáть; с.ся na koho (ссылáться на кого) odvolávati se na někoho, dovolávati se někoho.

слáще *comp.* sladčeji; с. всего nejsladčeji.

слегá, и́ *f.* břevno neveliké.

слегáть (-áю, -áешь), слечь (слягу) ulehnonti (o nemocném); слегáться, слежáться, слéчься slehati se (mouka, sláma, seno).

слегка́ *adv.* zlehka; lehce.
слеза́, ы́ *f.* slza; *pl.* слёзы slzy, slze; проливать слёзы prolévati slze; доводить до слёз přivésti n. pohnouti k slzám; слеза́-трава́, пухови́къ безстебельный pupava bílá (Presl) *Carlina acaulis* (rstl.); кокушкины слёзы, ятры́шникъ kukačka, žežulčiny umrlé ruce, vstavač *Orchis* (rstl.); с. Іова, слёзникъ, а slzovka *Coix lacryma* (rstl.).
слезя́нка, слезя́ночка *f.* slzička, slzinka.
слезить (-зю, -зишь) slziti.
слёзка *f.* slza, slzička; с. Болонская s. bolonská, kapka skelná; кокушкины слёзки *v.* слеза́.
слезли́вый slzivý, plačtivý; -ость -ost.
слезни́къ, á slzník (u st. Římanův); 2. slzovka *Coix lacryma* (rstl.).
слёзно *adv.* se slzami v očích, slzavě.
слёзный slzivý, slzavý; с. токъ proud slzí; -ая желёзка slznice, žláza slzná.
слезо-отдели́тельный slzy oddělující; —теченіе *n.* slzotok, tečení slzí, plačtivost, krhavost *Epiphora*; —точéніе *n.* prolívání slz; —то́чный slzivý; —хранилище *n.* slzník *Lacrymatorium.*
слёмя, мени *n.* (crk.) slémě; *v.* мачта.
слесáр-ить, —ничать zámečnictví provozovati; —ная, ой, —ня *f.* dílna zámečnická; —ный, —скій, ая, ое zámečnický; —ная работа práce zámečnická; —ство *n.* zámečnictví; слёсарь, я zámečník (něm. *Schlosser*); слёсарша *f.* zámečnice, žena zámečníkova.
слета́ніе *n.* slétání.
слета́ть slétati; слете́ть sletěti.
слётокъ, тка hnízdoš (pták).
слётъ, а slet ptáků, houf ptáků (dohromady sletělých); 2. výlet ptáků.
слечь *v.* слега́ть.
слива́ *f.* slíva, švestka (strom); слúвка slíva, slívka, švestka (ovoce); чёрная дикая колючая с. trnka *v.* терн.
слива́ть slívati, slévati; слить (солью) slíti; с. слёвати zvony, děla atd.; с.ся slívati se; -а́ніе *n.* slévání.
слúвина *f.* slíva, švestka (strom).
слúвка *f.* slívání; 2. slivka *v.* слúва.
слúвки, вокъ *pl. f.* smetana (z mléka); 2. slivky (rozličné zbytky z vína atd.).
сливно́й (-ы́й), а́я, о́е slitý (dohroslúвный, ая, ое slívový, švestkový; -ая костóчка pecka ze švestky.
слúвня́къ, á sad slívový n. švestkový; 2. víno ze sliv; slivovice.
слúвочка *f. (dem.)* slivečka, švestička.
слúвочки, чекъ, *pl. f.* smetanka *v.* слúвки; – никъ konvice na smetanu; —ный smetanový.
сливъ, а spád vody.
слúвя́нка *f.* víno ze sliv; slivovice.
слúвяный slívový.
слизáть, слúзывать slízati.
слúзень, зня slimák *Limax.*
слизе -отдели́тельный sliz odvádějící; -ыя желёзки sliznice; —теченіе *n.* слúзистый sliznatý.
слúзкій, ая, ое slizký; -ость -ost.
слизковáтый přislizlý, trochu slizký.
слúзникъ (морской) *v.* глúстникъ.
слúзнуть, о- oslizouti.
слизну́ть slíznouti (jazykem); sl. něco (odnesti, ukrásti).
слизня́къ, slez (rostl.) *Althaea*; 2. мёккýс (zvíře) *Molluscum.*
слúзость *v.* слúзкость.
слизу́нъ, á česnek slizký *Allium senescens*; 2. hlína slizká mezi kamením.
слизъ великій slez vysoký *v.* проскурслизь, и *f.* sliz.
слизѣть (-éю, -éешь), о- oslizouti.
сликова́ть (-кýю, -кýешь) položiti karty na líc jednu vedle druhé.

слúна *f.*, слю́на slina; слúнистый slinitý, slinovitý; слúнить (-ню, -нишь) sliniti; с.ся (-нюсь, -нишься), за-sliniti se, posliniti se; слúнный slinový; -ыя желёзы žlázy slinné.

слино-вáтый slinovitý; —гóнный slinopudný; с. кóрень *v.* слиногóнъ; -ыя срéдства prostředky slinopudné; — гóнъ, a pertrám, peltrám (rostl.) *Anthemis pyrethrum*; —отдѣлúтельный sliny vylučující; —течéніе *n.* slinotok.

слинтáй, (слинáй,) áя *m.* slintal; —ка *f.* slintalka; слинáвый slintavý.

слинáть slínati, vypelichati, vypadati (o vlasích); 2. vyrudnouti, vyplavěti (o barvě).

слипáть, слúпнуть slepiti; -áніе *n.*

слúтіе *n.* slití.

слúтный, ая, ое souvislý, spojitý, spojený; слúтно *adv.* dohromady, spolu.

слúтокъ, тка slitek, prut kovu na př. železa; с. серебрá, серéбренный с. prut stříbra; слúтковый, слúточный, ая, ое prutový; -ое серебрó stříbro v prutech.

слить (солью́) slíti; с.ся slíti se; (о двоu рѣкáх) stékati se; splývati dohromady (o barvách) *v.* сливáть.

сличáть, сличúть porovnati, -ávati (spisy), srovnávati; сличéніе *n.* porovnání, srovnání (spisů); сличúтельный porovnávací, srovnávací.

слúч-іе *n.* (crk.) souhlas, souzvuk; —ный (crk.) souhlasný.

слúшкомъ *adv.* příliš; сл. мнóго příliš mnoho, tuze mnoho; 2. сл. вúсе než.

слiáніе *n.* slití; stok (dvou řek); splývání (barev); слiáти (crk.) *v.* слить, сливáть.

слобóдá, *dem.* слобóлка *f.* vesnice svobodnická (lhota); 2. předměstí, podměstí; *adj.* слободскóй, áя, óe.

слобожáнинъ, слободчáнинъ, a obyvatel svobodnické vesnice; слобожáнка *f.*

словáрь, я slovník; словáрикъ, a slovníček; словáрный slovníkový.

словéс-никъ, a literát, spisovatel; —ность slovesnost, literatura; —ный, ая, ое ústní; -ое приказáніе ústní nařízení, ú. přikázání; -ое судопроизвóдство ústní řízení soudní; 2. c. mluvící; slovesný; -ыя нáуки krásná umění.

словéчко *n.* slovíčko.

словúть, слáвливать uloviti.

слóвно *adv.* takořka, takřka, zrovna jako by, téměř; с. мёртвый takořka mrtvý, jako mrtvý; с. зóлото jako zlato.

слóво *n.* slovo (*dem.* словцó, словéчко); с. Бóжіе slovo boží; слóво въ слóво slovo za slovem, do slova, doslovně; отъ слóва дó слова od slova do slova; слóвомъ и дѣломъ slovem i skutkem; даръ слóва dar výmluvnosti, dar slova; сýдное сл. náprsník, náprsní štít (židovských kněží); слóвомъ! slovem!

слово-значéніе *n.* význam slova; —извúтіе *n.* obrat slova; —изъясненіе *n.* objasnění slov; —лúтецъ, тца, —лúтчикъ, a slevač písma, písmolitec; —лúтіе *n.* slévání písma; —лúтный písmolitecký, slevačský; —лúтня *f.* slevárna písma, písmolitna; —обúльный hojný na slova; —охóтливый, —охóтный tlachavý, mluvný; -ость -ost; —прéніе *n.* spor, hádka; —произведéніе *n.* slovozpyt, *etymologie*; —произвóдный slovozpytný, etymologický; с. словáрь slovník etymologický; —произвóдство *n.* odvozování slov; —расположéніе *n.* slovosled; —сочинéніе *n.* skladba slov; —тúтло *n.* skracovací známka; —толковáніе *n.* výklad slov; —толковáтель vykladač

slov; —толковáтельный slova vykládající; —ударéніе *n.* přízvuk na slově.
словýтый, ая, ое, словýщій, ая, ее slovutný.
словцó *n.* slovíčko; (slovce); крáсное с. pěkné n. lichotivé slovíčko.
слогоударéніе *n.* časomíra; prosodie.
слогъ, а sloh (ve psaní, v stavbě), stil; 2. slabika (ve slově).
слоевáтый, слойстый vrstevnatý, lupenatý, loupavý (kamení, ruda); -ость -ost.
слоéніе *n.* vrstvení, nakupení (rudy, kamene); 2. loupání-se (kosti).
слоёный, ая, ое loupavý; -ое тѣсто loupavé těsto.
сложéніе *n.* složení; с. съ себя́ дóлжности složení hodnosti se sebe; с. složení s úřadu, sesazení; отъ -ія мíра od stvoření světa; с. (math.) sečtení, sečítání, addice; с. (geol.) složení.
сложúть složiti; склáдывать, слагáть skládati.
слóжность složení (nějakého stroje), sestrojení; 2. průměrný počet.
слóжный složený; složitý; с. кóлосъ klas dvouřádkový; -ая коммúссія smíšená komise.
слой, я sloj, vrstva.
слойстый vrstevnatý; -ость -ost.
слоúть (слою, слоúшь) vrstviti, svrstviti; loupavým udělati; с.ся (слоюсь, -йшься) loupati se, vrstviti se.
сломáніе, сломлéніе *n.*, слóмка *f.* zlomení; 2. zboření, zbourání (domu).
сломáть, сломúть zlomiti; 2. zbořiti, zbourati, strhnouti (dům).
сломъ, а zlomení; 2. zlomenina.
слóникъ, а svěc (Presl), sloník *Balanus* (zool.).
слонúть, за- sloniti, cloniti, zacloniti.
слонúха *f.* slonice, samice slonova.
слоновщúкъ, á, слононача́льникъ, а slonovod, hlídač a vodič slonů.
слонóвый, ая, ое slonový; с. хóботъ sl. chobot, slonová trouba; -ая кость slonová kost.
слонъ, á slon *Elephas*; 2. běhoun (ve hře v šachy).
слоня́ться (-я́юсь, -я́ешься) vláčeti se, plahočiti (с. по у́лицамъ).
слопéцъ, пцá sklopec, past, padák.
слотá, ú *f.*, слáкоть slota (mokrý sníh).
слугá, и *m. et f.* sluha, služebník; Вашъ покóрный слугá Váš oddaný služebník.
служáка *m.* horlivý služebník.
служáнка *f.* služka.
служáщій, ая, ее *adj.* sloužící.
слýжба *f.* služba (občanská, vojenská); службы божí; обя́занность по слýжбѣ služební povinnost; с. *m.* voják *v.* служúвой; *pl.* слýжбы, *gen.* слýжебъ и службъ hospodářská stavení.
служéб-никъ, а kniha obřadů církevních, agenda církevní; 2. (crk.) služebník; —ница *f.* (crk.) služebnice; —ный služebný; -ные дýхи služební duchové.
служéніе *n.* sloužení, služba.
служúвой (-ый) *m.* voják, kamarád.
служúлый(star.) kdosloužil; kdo sloužil.
служúтель, я sluha; канцелáрскій с. kancelářský sluha; —ница *f.* služebnice; —скій služebnický.
служúть (-жý, слýжишь) sloužiti; с. у кого-либо sl. u někoho; с. по грáждáнскому вѣдомству sloužiti v občanském odboru; с. обѣдню sloužiti mši; глухóму с. обѣдню hluchému kázati.
слýжка *m.* kostelník, sluha kostelní (státem ustanovený); 2. zuvák.
слýжній, яя, ее (star.) služebnický

слука́в-ить, —ствовать lstivě jednati. слупа́ние, слупле́ние *n.* sloupání; слупа́ть, слупи́ть sloupati, sloupnouti; слу́пливать, слупля́ть slupovati; с.ся sl. se.

слухово́й (-и́й), а́я, о́е sluchový; (с. кана́лъ; с. бараба́нъ; с. рожо́къ); -о́е окно́ okenko k naslouchání, špehéřka.

слухъ sluch; въ с. nahlas; идётъ с. но́сится с., хо́дятъ слу́хи jde pověst, povídá se.

слу́чай, я příležitost; 2. příhoda, příběh, případ; несча́стный с. neštastný případ; неожи́данный, нечая́нный с. neočekávaný případ, náhoda; сме́ртный с. případ úmrtí.

случай-но *adv.* nahodile, náhodou; —ность nahodilost, náhodnost, případnost; —ный nahodilý, náhodný, případný; с. челове́къ (star.) milostník, milec.

случа́ть, случи́ть připouštěti (o koních) *v.* припуска́ть; с. соба́къ svolávati psy (o myslivcích); случа́ться, случи́ться *impers.* přihoditi se, udáti se, státi se; э́то ча́сто случа́лось со мно́ю to se mně často přiházelo, stávalo, dílo; какъ э́то случи́лось! jak se to stalo? jak se to přihodilo? událo? съ нимъ случи́лось несча́стие potkalo ho neštěstí.

случе́ние *n.*, слу́чка *f.* připouštění (o koních); вре́мя слу́чки čas připouštění.

слу́чный připouštěcí; с. жереби́цъ pušťák, hřebec přípustný; -ая конюшня hřebčinec.

слу́ш-ание *n.* slyšení; —атель, я posluchač; —ательница posluchačka; —ать (-аю, -аешь) slyšeti, poslouchati; (с. сове́ты, про́повѣдь, обѣ́дню; с. ле́кціи въ университе́тѣ); слу́шай! slyš! pozor! —аться (-аюсь, -аешься) koho poslouchati někoho, poslušen býti.

слыть (слыву́, -ве́шь) чѣмъ slynouti něčím; прослы́ть proslouti (proslulý).

слы́ханный слýchaný; -ое ли э́то дѣло? bylo-li to kdy slýcháno?

слыха́ть slýchati; ничего́ не с. объ э́томъ nic o tom není slyšeti.

слы́ш-ание *n.* slyšení; —атель (crk.) *v.* слу́шатель; —ательный нервъ nerv sluchový.

слы́шать (-шу, -шишь) slyšeti; усл. uslyšeti; слы́шалъ звонъ, да гдѣ онъ? slyšel vyzvánět, ale neví komu; с.ся slyšeti se; мнѣ слы́шится slyším; zdá se mi.

слы́шистый, ая, ое slyšitelný.

слы́шкій, ая, ое kdo má bystrý neb tenký sluch *v.* чу́ткій.

слы́шный, ая, ое slyšný, slyšitelný; слы́шно *adv.* je slyšeti, proslýchá se.

слѣва *adv.* na levo; z levé strany

слѣдить (слѣжу́, слѣди́шь), с. коró slíditi (po někom); с. за чѣмъ pátrati po něčem; с. за успѣхами нау́ки sledovati pokroky vědy.

слѣдничать slíditi (o myslivcích).

слѣдованіе *n.* за кѣмъ sledování koho, následování koho; 2. с. чему́ následování, napodobení něčeho; 3. с. чего́ vyšetřování soudní; 4. tažení, pochod vojska.

слѣдователь, я vyšetřující soudce.

слѣдова́тельно *adv.* následovně.

слѣдовать за кѣмъ, за чѣмъ následovati někoho, n. za někým; за тѣмъ слѣдуетъ za tím následuje; 2. с. чему́ sledovati, následovati něco; 3. с. что vyšetřovati soudně, pátrati po něčem; такъ и слѣдуетъ tak to náleží, tak to má být, tak se sluší; ему́ слѣдуетъ получи́ть ещё сто рубле́й on má ještě dostati sto rublů;

отпрáвить вѣщи кудá слѣдуетъ poslati věci kam patří, kam náleží.
слѣдственн-о *adv. v.* слѣдовáтельно; —ый vyšetřovací.
слѣдствіе *n.* následek; въ с. ceгó, тогó, чегó následkem toho; 2. c. sledování; 3. soudní vyšetřování.
слѣдующій, ая, ее následující.
слѣдъ, á sled, stopa (šlak) (звѣрúный с.); слѣдá войны́ sledy n. stopy vojny; слѣдомъ v zápětí; v patách někomu; въ с. за тѣмъ hned za tím; по горя́чимъ слѣдáмъ na samém činu; и слѣдá тому́ не остáлось ani stopy po tom nezůstalo.
слѣжéніе *n.* slídění; sledování, stopování.
слѣзáніе *n.* slézání.
слѣзáть slézati; слѣзть slézti; с. съ лóшади slézti s koně; вóлосы слѣзли vlasy slezly (vypadaly). [древнó.
слѣмя, мени *n.* (crk.) slémě *v.* слéмя, слѣпéнь, пня́ *m.* ovad, hovadnice *Tabanus* (hmyz).
слѣпéцъ, нцá *m.* slepec, slepý muž; 2. slepec *Spalax (Mus) Typhlus* (myš). [slepiti.
слѣпúть (-плю́, -пúшь), о- slepiti, о-
слѣпúть, слѣпля́ть slepiti; с.ся sl. se; слѣплéніе *n.* slepení.
сьѣпникъ, a oslep (Presl), slepník *Excaecaria* (strom).
слѣпнуть (-ну, -нешь), о- slepnouti, oslepnouti. [řiti.
слѣпо *adv.* slepě; с. вѣрить slepě věslѣпóй (-ы́й), áя, óe slepý; -óe счáстье slepé štěstí; мéжду -ы́ми и крив6й царь mezi slepými je jednooký králem.
слѣпокýрникъ, a pryskyřník *Ranunculus* (rstl.); с. óстрый, ѣдкій pr. lítý *R. acris.*
слѣпокýръ, a (jmena rostlin) *v.* свидúка, вѣтреница, звѣздочница.
слѣпокъ, пка otisk; с. съ монéты otisk z mince, odlivek.
слѣпо-óкій, ая, ое slepý (slepooký); —рождéнный sleporozený, slepý od narození; — тá, ы́ *f.* slepota; курúная, кýричья, курáчья с. slepičí n. vlčí mlha (nemoc očí).
слѣпóтствовать býti slepým; -аніе *n.*
слѣп-ы́й *v.* слѣпóй; —ы́шъ, á (*dem.* —ышёнокъ, нка) *v.* слѣпéцъ 2.
слѣтье *n.* (star.) letní plody.
слюбúться, слюбля́ться съ кѣмъ zamilovati se do někoho.
слю́д-а *f.* slída; —истый slídovatý; —ный, —яный slídový.
слю́н-а *f. v.* слúна; —ить *v.* слúнить; —ка *f.* slína; —ный, —огóнный *v.* слин . . . .
слякóй, ая, ое shrbený, nakřivený.
слякóть, и *f.* šláchotina, sníh s deštěm; *adj.* слякóтный.
слúпать (prost.) zhudlovati.
смáз-аніе, —ываніе *n.* smazání; 2. namazání; —ать, —ывать smazati; 2. namazati (boty); —ень, зня *m.* připevněný drahokam na sklo *Doublet*; —ка *f.* namazání.
смазлúвый hezký (v tváři); -ое лúчико hezounká tvářička; -ость hezkost; смазлúвенькій, ая, ое hezounký, hezoučký.
смазнóй (-ы́й), áя, óe namazaný (boty).
смазь, и *f.* maz.
смáльта, шмáльта *f.* šmolka.
смaнéніе, смáниваніе *n.*, смáнка *f.* vábění, loudění, louzení; 2. odlouzení; 3. zavedení.
смани́ть, смáнивать louditi; 2. odlouditi; 3. svésti, zavésti někoho.
смáнщикъ, a svůdce; смáнщица *f.* svůdkyně.
смарáгдъ, a smaragd; смарáгдовый smaragdový.
смар-áніе *n.* smazání; —áть, смáры-

вать smazati, smazávati; см.ся sm. se.
сматíть zemdliti, matným udělati.
смáтывать *v.* смотáть.
смахнýть, смáхивать odehnati (mouchy); 2. uraziti (na jednou); 3. см. на кого-либо podobati se někomu.
смáчивать смáчeти *v.* смочíть.
смáчный chutný.
смежáть, смежíть (óчи) zamžíti, zamhouřiti (oči); с.ся z. se.
смéж-никъ, a soused (soumezník); —но *adv.* vedle; —ность, и sousedství; —ный (съ чѣмъ) soused'ský.
смекáть, смекнýть uvážiti něco.
смердъ, a (star.) sprostý člověk (smrad); смéрдовичъ, a (star.) potomek sprostého člověka.
смердéть (-ржý, -рдишь) smrděti; смердéніе *n.* smrdění.
смéрзнуть, смерзáть zmrznouti, zamrznouti; смéрзлый zmrzlý, zamrzlý.
смеркáться, смеркнýться smrkati se (smrákati se), smrknouti se.
смертéль-но *adv.* smrtelně; —ность smrtelnost; —ный smrtelný; smrtící.
смéрт-ность, и úmrtnost; —ный úmrtný, smrtelný; с. грѣхъ smrtelný hřích; с. (человѣкъ) smrtelný (člověk), smrtelník.
смертo-нóсный smrtonosný; —носъ, a nedokrovka *Necydalis* (hmyz); —убíйственный zabijácký, vražedný; —убíйство *n.* zabití, vražda.
смéрть, и smrť; по смерть až do smrti, na čas života.
смéрчіе *n.* (crk.) smrčí; *v.* мóжжевельникъ.
смерчъ, смерщъ, a smršť vodní n. povětrná.
смести́, сместь, смести́ smesti, smetati; см. пыль со стѣнъ sm. prach se stěn.
сметáн-а *f.* smetana nakyslá; *adj.* —ный; —никъ, a nádoba na nakyslou smetanu, smetanník; 2. smetankář, milovník smetany; —ница *f.* smetankářka, milovnice smetany; —ный smetanový.
сметáнный smetaný.
сметéніе *n.* smetení.
сметúще *n.* smetiště.
сметіе *n.* smeti *pl.*, smetí.
смётка *f.* (u myslivců) odskok, postranní skok (zaječí); смётки, овъ *pl. m.* smetky.
смéт-никъ, а, —ничныя дровá míšené dříví k palivu.
смётывать smetávati *v.* смести́, смести́.
смигнýться, смúгиваться mrkati na sebe.
смúловаться smilovati se.
сминáть, смять šlapati (hlínu); rozšlapati (trávu); zmuchlati, zcuchati (šaty); см.ся zmuchlati se, zcuchati se.
смирéн-а *f.*, —ница *f.* nábožná, pokorná ženština; —ie *n.* pokoření; 2. pokora; —никъ, а nábožný, pokorný člověk; —ничать žíti nábožně, pokorně; —но *adv.* skromně, mírně.
смиренномýдр-енный, —ый pokorný; skromný; —ie *n.* pokora; —ствовать býti pokorným, pokorně se chovati.
смирéнн-ость, и skromnost, mírnost; —ый skromný; mírný.
смирúтель, я pokořitel, vítěz; —ница *f.* pokořitelka, vítězka; —ный chlácholivý, smiřující; 2. pokořující, donucovací; см. домъ káznice.
смирúть, смирáть skrotiti; pokořiti; см.ся pokořiti se.
смúрна, смúрна *f.* myrrha; *adj.* смúрняный.
смúр-но *adv.* tiše, pokojně; —ный, *dem.* —ненькій mírný; tichý, pokojný.

смирѣть, при- ztichnouti, utichnouti.
смогáть, смочь zmoci, s něco býti.
смóква *f.* smokva, fík (strom i ovoce).
смóк-лый zmoklý; —нуть zmoknouti.
смокóв-ница *f.* smokvoň, smokva (strom); рáйская йли индéйская см. banan; —ный smokvový, fíkový.
смолá, ы́ *f.* smola, pryskyřice; гóрная илй жидóвская см. smola n. pryskyřice horská n. židovská.
смóлвиться, смóлвливаться smluviti se.
смолевáтый trochu pryskyřičnatý.
смолéвка, смóлка *f.* smolnička *Lychnis viscaria.*
смол-евóй, áя, óе smolový, smolený; pryskyřičný; —éние *n.* smolení; —йльщикъ, а, смоля́ръ smolič, smolil; —йстый smolný, smolnatý; —йть smoliti; см.ся sm. se. [лёвка.
смóлка *f.* smolení; 2. kadidlo; 3. *v.* смосмóлкнуть, смолкáть umlknouti.
смоло-вáрня *f.*, —промы́шленный завóдъ *v.* смóльня; —промы́шленникъ смóлоду *adv.* zmládí. [smolař.
смолотúть vymlátiti (obilí).
смолóть semlíti; смолóтие *n.* semletí.
смолчáть, смáлчивать smlčeti; смолчáние *n.* smlčení.
смоль, и *f.* smola, smůla; чёрный какъ см. černý jako smůla.
смóль-никъ, а podražec *Aristolochia clematitis*; —ный smolný *v.* смоляно́й; —ня *f.* smolárna, smolnice.
смоль-чýга, —чю́га *f.*, —чýгъ, —чю́гъ, а *m.* pryskyřice smolná; 2. smolnička *Lychnis viscaria.*
смоля́нка *f.* silenka (Presl) *Silene.*
смоляно́й, áя, óе smolný, smolový.
смоля́ръ, а smolař; smolič.
сморк-áние *n.* smrkání; —áть (-áю, -áешь) smrkati; —нýть smrknouti; —áться vysmrkati se; —нýться vysmrknouti se; —ýнъ, á smrkal, smrkač; —ýнья *f.* smrkačka, smrkalka.
смороди́н-а, *dem.* —ка *f.* srstka, angrešt *Ribes grossularia*; 2. ryvíz černý *Ribes nigra*; —никъ keř angreštový; keř ryvízový; —ный angreštový; ryvízový; —овка *f.* náliv ryvízový.
смóродъ, а, смрадъ smrad přičmoudlý; čmoud; пáхнетъ смóродомъ smrdí to čmoudem.
сморчóкъ, чкá, строчóкъ smrž *Morchella esculenta*; *adj.* сморчкóвый smržový.
смóрщ-ение, —иваніе *n.* svraštění; —ить, —ивать svraštiti (smrštiti) čelo; с.ся svraštiti se, skrčiti se (o kůži); 2. svraštiti se, zamračiti se.
смот-áние *n.* smotání; —áть, смáтывать smotati; смóтанный; смóтка *f.* smotání.
смóтрины, ъ *pl. f.* ohledy (slovc.).
смотрúтель, я dohlížitel; —ница -ka *f.*; —скій, ая, ое dohlížitelský.
смотръ, а (с. войскáмъ) přehlídka vojenská *Revue.*
смотрѣние *n.* patření, hledění.
смотрѣть (-рю́, смóтришь) patřiti, hleděti; см. въ глазá hl. do očí; см. на нéбо дívati se do nebe, na nebe; 2. см. за кѣмъ dohlížeti na někoho; см. войско přehlížeti vojsko, míti n. držeti přehlídku vojska; не смотря́ на кого́ илй на что nehledě na někoho neb na něco; с.ся (смотрю́сь, смóтришься) въ зéркало dívati se do zrcadla, vzhlížeti se v zrcadle.
смочúть, смáчивать smáčeti; смочéние *n.*; смóченный; смóчка *f.* smočení, smáčení.
смочь, смогáть zmoci něco.
смошéнничать vyvesti zlodějský neb darebácký kousek.
сирáдить (сирáжу, сирáдишь), насмраditi, nasmraditi.
сирáдный smradlavý.

смрадъ, а smrad.
смугловáтый trochu osmahlý, trochu snědý (ve tváři); -ость -osť.
смуглолúцый, ая, ое snědých (osmahlých) tváří, snědolící; -ая *f.* brunetka.
смýглость snědosť tváře; смýглый snědý ve tváři.
смугля́ть osmahnouti, snědým se státi; смугля́къ, á muž snědé tváře; смугля́нка *f.* ženština snědé tváře, brunetka.
смудри́ть něco těžkého n. umělého udělati.
смýрый, ая, ое šerý, popelavý, (pošmurný).
смýта *f.* nepokoj, pozdvižení.
смути́тель, я buřič; podněcovatel; —ница *f.* -ka.
смути́ть, смуча́ть (водý) zakaliti vodu (staročes. smútiti); 2. c. весь домъ pobouřiti celý dům.
смýтки, токъ *pl. f.* klepy, pletichy.
смýт-никъ, смутни́къ, а klepař; pletichář; —ница *f.* klepařka, pletichářka; —ничанье *n.* klepařství, popichování; —ничать klepati, klepy dělati, popichovati někoho; —ничество *n.* klepařství, klepavosť; —ность, и nepokoj; —ный nepokojný; pobouřený; -ое врéмя nepokojný, smutný čas.
смутья́н-ить *v.* смýтничать; —ка *f. v.* смýтница; смутья́нъ, а *v.* смýтникъ.
смуча́ть kaliti vodu (staroč. mútiti); 2. pobuřovati, podněcovati *v.* смути́ть.
смýченникъ, а spolumučeník.
смýчить *v.* измýчить.
смуш-а́ть, (смути́ть) kaliti vodu; 2. pobuřovati, podněcovati; nepokojiti; см.ся znepokojiti se; pobouřiti se; splesti se, zaraziti se; —éніе *n.* zakalení; 2. pobouření; zaražení; —енный pobouřený; zaražený; -ость -osť.
смыв-а́льный smyvací, splakovací; —áніе *n.*, смы́вка *f.* smývání, splakování; —áть, смыть смы́ти, спла́кнouti; см.ся смы́ти se, спла́кнouti se.
смыка́ть, смкнýть zamykati, zavírati oči; 2. zavříti řady vojenské; 3. zadělati trám; см.ся zamykati se, zavírati se.
смы́кать, смы́кнуть smykati (sem tam).
смы́сленный rozumný; hbitý, zběhlý.
смы́слить (смы́шлю) rozuměti, znáti; онъ смы́слитъ своё дѣло on zná svou věc; онъ ничегó не смы́слитъ on ničemu nerozumí; 2. c., смышля́ть mysliti na něco, na někoho; zamýšleti něco, obmýšleti něco.
смыслъ, а smysl (řeči, slova); иноскáзательный с. smysl přenešený.
смы́тіе *n.* smytí; смыть смы́ти *v.* смывáть.
смычёкъ, чка́ smyčec (šmytec) na housle; 2. dva smečkou svázaní psi, smečka psů; смычёчный, смычко́вый smyčcový.
смы́чка *f.* smykání smyčcem; 2. vazba dřeva (u tesařů); 3. závěrka klenby.
смышлёніе *n.* znalosť, znání něčeho; rozhled, poznání.
смышлёный obratný, hbitý, zběhlý; -ость -osť.
смышля́ть *v.* смы́слить.
смѣлость smělosť.
смѣлый, ая, ое smělý; не см. nesmělý; смѣлѣй! směleji! chutě!
смѣльство *n.* smělosť.
смѣльча́къ, á smělec, smělý člověk.
смѣна *f.* směna; 2. střídání, vystřídání (stráže atd.); 3. vyměřený čas ku práci v hornictví, šichta, střída.
смѣнéніе *n.* střídání; směnění.
смѣня́ть, смѣнивать, смѣня́ть směniti; 2. střídati, vystřídati; см.ся střídati se; смѣня́ться чѣмъ směňovati něco, vyměňovati.
смѣнный, ая, ое střídavý; střídaný.

смѣщикъ, a kdo něco vyměňuje nebo vystřídá.
смѣнъ, a výměna, směna *v.* обмѣнъ.
смѣнять vyměňovati; střídati; с.ся чѣмъ vyměňovati, směňovati něco.
смѣрить смѣрять, смѣривать změřiti, vyměřiti, -ovati; смѣреніе, смѣриваніе *n.* změření, změřování.
смѣстить, смѣщать místa n. úřadu zbaviti, sesaditi.
смѣсь, и *f.* směs, směsice, smíšenina.
смѣта *f.* počet, účet, rozpočet, rozvrh nákladův; *adj.* смѣтный. [tati.
смѣтить, смѣчать rozpočísti, rozpočísмѣтлив-ость bystrozrakost, ostrovtipnost; —ый, смѣтчивый bystrozraký, ostrovtipný.
смѣтчикъ, a kdo dělá rozpočet.
смѣть (смѣю, смѣешь) smíti, odvážiti se, opovážiti se.
смѣхо-твореցъ, рца, —творъ, a šprýmař, šprýmovník; žertýř; —творица, —творка šprýmařka, šprýmovnice, žertýřka; —творный šprýmovný, žertovný; —творство *n.* šprýmovnosť.
смѣхъ, a smích; поднять см. dáti se do smíchu; сказать что въ см., со смѣхомъ říci něco k smíchu; людямъ на-смѣхъ lidem na vzdory; дѣлать что-либо на-смѣхъ dělati něco na vzdory; я говорю тебѣ безъ смѣху povídám ti bez žertu, opravdu.
смѣч-áние *n.* rozpočítávání; —áть rozpočítávati *v.* смѣтить.
смѣш-áние *n.* smíšení; —áть, смѣшивать smísiti, smíchati; promíchati; 2. zmásti; см.ся smísiti se; zmásti se; —éние *n.* smíšení; правило —éнія (v počtech) pravidlo smíšené, počet smíšený, počet alligační.
смѣшить, раз- koho rozesmáti někoho.
смѣшливый kdo se rád směje; -ость *f.* chuť ke smíchu.
смѣш-никъ, á šprýmovník, šprýmař; —ница *f.* šprýmovnice, šprýmařka; —нóй, áя, óe směšný; šprýmovný.
смѣщать *v.* смѣстить.
смѣяться (смѣюсь, смѣёшься) чемý smáti se něčemu; с.ся надъ чѣмъ smáti se něčemu; smích n. posměch si z něčeho dělati.
смягнуть (o pyskách) vyschnouti.
смягч-éніе *n.* změkčení; —ительный změkčující, změkčovací; —ить, —ать změkčiti; см.ся zm. se.
смясти, смятать (crk.) pobouřiti; смятéніе *n.* pobouření; vzbouření, pozdvižení (lidu); смятéнный, ая, ое pobouřený.
смятіе *n.* semnutí; смятый, ая, ое semnutý; смятка *f.*: яицó въ смятку vejce na měkko; смять (сомну), сминать semnouti.
смúрна, смúрна *f.* myrrha; *adj.* смúрненый, смúрнянный myrrhový.
снабдить, снабдѣвать, снабжать (кого чѣмъ) zaopatřiti koho něčím (starč. snabděti, snabditi); снабдѣніе, снабженіе *n.* zaopatření; снабдѣватель, я zaopatřovatel; -ница *f.*
снабзáкъ, a (z něm. *Schnappsack*) pytlík na potravu (u vojáků).
снáдобиться *impers.*: емý снáдобилось bylo mu třeba.
снáдобіе, снáдобье *n.* úprava, koření (o jídle).
снаровúть *v.* сноровúть.
снарýжи *adv.* svrchu, povrchu, zevně.
снарядить, снаряжать koho opatřiti, zaopatřiti vším potřebným; с.ся zaopatřiti se; снаряженіе *n.* opatření.
снастить, снащивать opatřiti lany koráb.
снасть, и *f.*, *dem.* снáстка nástroj, náčiní; nářadí; *pl.* снасти корабéльныя lana, lanoví (všecky provazy na korábě).

снача́ла *adv.* z počátku.
сна́шивать снашívati *v.* snositi.
снаще́ние *n.* opatření lany.
снесе́ние *n.* snešení, strpění.
снести́ snesti *v.* snositi.
снигирь, снѣги́рь, á hejl *Loxia Pyrrhula.*
снизáние *n.* svlíkání (perel, korálů atd.); снизáть, снúзывать svlíkati (perle).
снизойти́ *v.* snisxoditi.
снúзу *adv.* z dola, od spodu.
сним-áлка *f.* sběračka (lžíce); —áние *n.* snímání; —áть snímati; снять (снимý) sníti (sejmu); (s. karty); c. слúвки съ молокá sbírati smetanu s mléka; сн. хлѣбъ съ пóлья sbírati n. svážeti obilí, pole žíti; c. мѣрку съ кого-либо vzíti někomu míru; сн. портрéтъ съ кого-либо něčí podobiznu malovati (fotografovati); сн. подрáдъ, постáвку převzíti dodávání, vzíti na sebe dodávání; сн. караýлъ střídati stráž; сн. полкъ převzíti pluk (dle výkazu); c.ся съ якоря vytáhnouti kotvici.
сни́мка *f. v.* снимáние, съёмка; *pl.* сни́мки, мокъ smetana.
сни́мокъ, мка snímek *Copia*; *Facsimile*; *adj.* сни́мочный.
сни́мщикъ, a odběratel; -ица *f.*
сниск-áние *n.* získání, -ávání; nabývání; —áть, снúскивать hledati, vyhledávati; získati; nabývati.
сниск-ходúтельно *adv.* vlídně, přívětivě; —ходúтельность vlídnosť, přívětivosť; —ходúтельный vlídný, přívětivý; shovívavý; —ходúть, снизойти́ sejíti k někomu; сн. чемý shovívati; сн. на чью-либо прóсьбу něčí prosbě svoliti, vyhověti; —хождéние *n.* sejití, sestoupení; 2. shovění, prominutí; c. на прóсьбу vyhovění prosbě.
снить, и *f., dem.* снúтка kozínoha *Aegopodium podagraria*; *adj.* снúтный.
снúться *impers.*; мнѣ снúлось mně se zdálo, mně se snilo, měl jsem sen.
снобрóд-ка *f.* náměsičnice; —ство *n.* náměsičnictví; снобрóдъ, а, лунáтикъ, á náměsičník.
снóва *adv.* znova.
сновáль-ный snovací; —щикъ, а snovač; —щица *f.* snovačka; сновáние *n.* snování; сновáть (снýю, снуéть) snovati; 2. rychle utíkati n. plavati, uháněti.
сно-вúдецъ, дца snář, kdo má vidění ve snu; —видéние *n.* sen; obraz ve snu.
снопъ, á snop; *dem.* снóпикъ, а, снопóкъ, пкá snopek; снопóчекъ, чка snopeček; снопúще *n.* veliký snop.
снопо-вúдный, —обрáзный, ая, ое snopovitý.
снопóвье *n. coll.* snopy *pl.*
сноровúть, сноровлять, сноравливать (ко врéмени, ко слýчаю) přispůsobiti; c. комý, чемý vyhověti komu, čemu; сноровленный.
сноровка *f.*, сноровлéние *n.*, сноравливание *n.* přispůsobení; 2. vyhovění.
сносúть (сношý, снóсишь) snášeti; снесть, снестú snesti; сн.ся sn. se; odnesti (o vodě: voda odnesla hráz atd.).
снóска *f.* poznámka pod stránkou (pod řádkami).
сноси́вый snášelivý. [telný.
снóс-но *adv.* snesitelně; —ный snesi-
сносъ, á snešení; odnešení.
сно-твóрный uspavací; —толкováние *n.* vykládání snů; —толкователь, я vykladač snů, snář; -ница *f.*; —толковáтельная книга snář (kniha).
снохá, á *f.* snacha (nevěsta).
сношéние *n.* snášení; 2. spojení (obchodní).

снуровáть, снурóвывать šněrovati; сн.ся šň. se; снурованíе *n.*, снурóвка *f.* šněrování; 2. снурóвка šněrovačka.
снуръ, шнуръ, а, *dem.* снурóкъ, рка, снурóчекъ, чка šňůra; 2. šněrovadlo; *adj.* снуровóй.
снутри *adv.* z vnitřka.
снуть, уснýть (o rybách) leknouti.
сныть *v.* снить.
снѣгúрь *v.* снигúрь.
снѣго-вúдный sněhovitý; —вóй, áя, óe sněhový; -вáя водá sněhová voda; —лóмъ, а (v lesnictví) sněholom, polom stromů od sněhu.
снѣгъ, а sníh; c. идётъ sníh padá; весь день шёлъ c. sníh padal celý den.
снѣдáніе *n.* strávení; снѣдáть stráviti; с.ся tráviti se, hrýzti se, žráti se (hořem); снѣдéніе *n.* strávení, sněsnѣдный, ая, ое jedlý. [dení.
снѣдóкъ, дкá třebule obecná *Anthriscus vulgaris.*
снѣдь, и (crk) jídlo, krmě, pokrm.
снѣжёкъ, жкá snížek; вúпалъ сн. napadlo sněhu, napadl sníh; 2. с. koule sněhová, hrouda sněhu; игрá въ снѣжкú hra s hroudami sněhovými.
снѣжúна *f.*, *dem.* снѣжúнка sněžinka, páperka sněhu.
снѣжúстый sněžnatý.
снѣжúть sněžiti, sněhem pokryti; *impers.* снѣжúтъ sněží, padá sníh.
снѣжкú, óвъ *pl. m. v.* снѣжёкъ; 2. *v.* калúна.
снѣжникъ, а sněžník *Chiodendron* (bot.).
снѣжницá *f.* sněžnice, potok ze sněhu.
снѣжно *adv.* je mnoho sněhu.
снѣжноцвѣтъ, а sněhovka, sněženka *Galanthus nivalis.*
снѣжный, ая, ое sněžný; sněhový; с. цвѣтъ, -ые колокóльчики *Galanthus v.* снѣжноцвѣтъ; -ая горá sněžná hora (Sněžka, Sněžník); -ыя гóры sněžné hory; -ыя дорóга cesta sněhem pokrytá.
снѣжнúнка *f.* bělas (Presl) *Chionanthus.*
снюхáться, снюхúваться sčuchnouti se s někým (t. tajně se shodnouti).
снятіе *n.* snětí, sejmutí; c. осáды zrušení obleženosti; c. со крестá snětí s kříže (Krista Pána).
снятóкъ, ткá sněták *Salmo eperlanus*; *adj.* снятковый.
снять (снимý) sníti, sejmouti *v.* снимáть. со *v.* съ.
собáка *f.* pes, *dem.* собáчка *f.* psík; собачёночка psíček; борзáя с. chrt; гóнчая с. honicí pes, pes myslivecký; лóшая с. pes ovčácký; лягáвая с. stavěcí pes; англíйская с. anglický pes, hafan.
собáч-ина *f.* psina, psí maso; —иться kousati se, hašati se, hašteřiti se; —ища *f.* veliký pes; —ій, ья, ье psí; —ка *f.* psík; 2. (u ručnice) spoušť, háček; —никъ, а psí jazyk (užanka, Presl) *Cynoglossum*; —ница *f.*, петрýшка собáчья kozí pysk *Aethusa cynapium.*
собесѣд-никъ, а, —ователь, я společník; —ница *f.* společnice; —ованіе *n.* rozmlouvání s někým, rozprávka; —овать (-дую, -дуешь) съ кѣмъ rozmlouvati, rozprávěti.
собúна *f.*, *dem.* собúнка (star.) vlastnictví; 2. nashromážděný n. uspořený majetek.
собир-áніе *n.* sbírání; (с. растéній, травъ); с. колóсьевъ пóслѣ жáтвы sbírání klasů po žatvě, paběrkování; —áтель, я sběratel (с. растéній, травъ); —áтельница *f.* sběratelka; —áтельный sběrací; -ое úмя jmeno hromadné *nomen collectivum*; —áть sbírati; собрáть sebrati (с. плодú; с. хлѣбъ съ пóля; с. виногрáдъ; с.

растéнія, трáвы); c. доброхóтныя подáнія sbírati dobrovolné dary; c. на столъ chystati na stůl, prostírati; c. со столá sbírati n. uklízeti ze stolu; c.ся sbírati se; c.ся въ дорóгу připravovati se na cestu; (c.ся въ похóдъ, на балъ); c.ся въ кýчу shlukovati se, shluknouti se; c.ся съ сúлами síly své sbírati.

сóбить (сóблю, сóбишь) spořiti, šetřiti, hospodařiti.

соблаговол-éніе *n.* schválení; —úть schváliti; ráčiti.

соблазн-éніе *n.* svedení, zavedení někoho; —úтель, я svůdce; —úтельница *f.* svůdnice; —úтельность svůdnost; —úтельный svůdný; —úть, —áть svesti, zavesti někoho (k hříchu); c.ся svesti se. [chu).

соблáзнъ, а svedení, zavedení (k hří-

соблюд-áтель, а pozorovatel; c. закóна kdo plní n. zachovává zákon, kdo šetří zákona; —áть, соблюстú, соблюсть pozorovati něco; 2. šetřiti něčeho, zachovávati něco; plniti (zákon); c. порáлокъ zachovávati pořádek; —éніе *n.* plnění, vyplnění.

сóболь, я sobol *Mustela zibelina*; *dem.* соболёкъ, лькá sobůlek; *pl.* сóболи, éй *m.* sobolka (kožišinka okolo krku) *Boa*; соболúй, ья, ье sobolí, soboličí.

соболькú, óвъ rybí plod (malinké rybičky, ježto se vylíhly z potěru).

соболéзнов-аніе *n.* soustrast, soucit; изъявлéніе -ія výjev soucitu; —ательный; -ое письмó list soustrastný; —ать о комъ soucit n. soustrast někomu vysloviti.

сообр-ище *n. v.* сóбрище; —никъ, а sborník *v.* сóбрникъ; —но *adv.* dohromady (sborně); zároveň, spolu.

сообрóв-аніе *n.* poslední pomazání; —ать poslední pomazání uděliti.

сообóръ, а sbor, shromáždění; 2. sbor církevní *Concilium*; 3. hlavní chrám *Kathedrale*; *adj.* сообóрный, сообóрскій; -ная цéрковь hlavní chrám.

сообráніе *n.* shromáždění; společnosť; сóбранный sebraný.

сообрáтство *n.* bratrství; сообрáтъ, а spolubratr.

сообрáть sebrati *v.* собирáть.

сóбственно *adv.* zvláště; 2. vlastně.

собственноручный vlastnoruční; -но *adv.* vlastnoručně.

сóбствен-ность vlastnictví, vlastnosť; —ный vlastní; -ное úмя vlastní jméno *Nomen proprium*.

сóбство *v.* свóйство.

собутúльникъ, а spolupiják (kdo pije s někým z téže lahvice).

собúтіе *n.* udalosť, skutek, děj.

совá, úхи *f.* sova *Strix*; c. болóтная pustovka *Strix brachyotus*; c. бéлая, сúверная, бéлáнка sova bílá, bělanka *Strix nyctea*; *adj.* совúный, ая, ое sovi.

совáть (сýю, сýешь), сýнуть, сóвывать strkati; strčiti; c.ся (сýюсь, сýешься) strkati se.

соверш-áть, —úть splniti, vyplniti; 2. zdokonaliti; c.ся splniti se, vyplniti se, naplniti se; 2. zdokonaliti se; —éніе *n.* splnění, vyplnění.

совершéнно *adv.* úplně; zcela.

совершеннолéт-іе *n.* zletilosť, plnoletosť; —ній, яя, ее zletilý, plnoletý.

совершéн-ный úplný; dokonalý; —ство *n.* úplnosť; dokonalosť; —ствовать, у- zdokonaliti, -ovati; c.ся zd. se.

совершúтель, я plnitel, vyplňovatel, vykonavatel; -ница *f.* -ka; —ный splňující, vyplňující, vykonávací.

совершúть *v.* совершáть.

совúный, ая, ое *adj.* sovi.

совиноголóвка *f.* můra (noční motýl) *Phalaena noctua*.

сóвка *v.* совá.

сóвкій, ая, ое kdo se do všeho plete n. míchá, pletichavý.

совладѣлецъ, льца spoluvlastník.

совлекáть, совлéчь, совлещй svléci, svlékati.

совмѣстúтельный spojitelný, spojený.

совмѣстúть, совмѣщáть (с. въ себѣ учéность съ благочéстіемъ) spojiti, spojovati (něco s něčím); с.ся spojovati se.

совмѣст-никъ, а spoluuchazeč, sok, *Concurrent*; —ница *f.* spoluuchazečka, sokyně; —ничать о чемъ spolu o něco se ucházeti, konkurrovati; —ничество *n.* spoluucházení; —ность spojitelnost; —ный spojitelný, spojný.

сово-купúть, — купáть spojiti, sloučiti; с.ся s. se; —куплéніе *n.* spojení, sloučení; —кýпно *adv.* spojeně, sloučeně, spolu; —кýпность spojení, sloučení; —кýпный spojený, sloučený.

совóкъ, вка́, *dem.* совóчекъ, чка lopatka; 2. дать кому с. dáti někomu ránu, štulec, štilec.

совос-питáніе spoluvychování; —пúтанникъ, а spoluchovanec; —пúтанница *f.* spoluchovanka; —питáть, —пúтывать spoluvychovati.

совоцарúть, совоцаря́ть někoho zároveň cářem udělati; с.ся zároveň cářem se udělati.

совпадáть, совпáсть zároveň připadnouti na týž den; 2. (geom.) sbíhati se; krýti se.

совраж-дéбникъ, а spolunenávistník; -бница *f.*; —довáть противъ кого́ нéкоho spolunenáviděti.

совратúтель, я svůdce; —ница *f.* svůdnice; —ный svůdný; совратúть, совращáть (кого́ съ пути́) zvrátiti někoho s cesty, svésti; с.ся zvrátiti se s cesty, svesti se.

совráтъ, а (crk.) povstání, pozdvižení.

совráть selhati.

современ-никъ, а současník; —ница *f.* současnice; —ность současnosť; —ный současný.

совскóрмлен-никъ, а spolukojenec; soukojenec; —ница spolukojenka, soukojenka.

совсѣмъ *adv.* zcela, docela; ovšem; с. не то něco zcela jiného.

сóвѣст-ить кого́ někoho napomínati, aby se kál, do duše někomu mluviti; —ливо *adv.* svědomitě; —ливый svědomitý; —но *adv.* svědomitě; 2. мнѣ с. mně je hanba, stydím se; какъ тебѣ не с.! že se nestydíš! —ность svědomitosť; —ный svědomitý; сóвѣсть, и svědomí; по сóвѣсти na svědomí! na mou čest!

совѣт-никъ, а rada *m.*, radní *m.* (radní pán); rádce; титулярный с. titulární rada; надвóрный с. dvorní rada, dvorský rada; стáтскій с. státní rada; —ница *f.* rádkyně; —нический, ая, ое, —ничій, ья, ье radnímu náležitý; —но *adv.* mírně; shodně; —ный mírný; shodný; 2. (crk.) rozumný.

совѣтов-альщикъ, а, —атель, я rádce, poradník; —альница *f.* rádkyně; —аніе *n.* radění; —ать (кому́ что) poraditi; raditi někomu něco; с. съ кѣмъ, с.ся съ кѣмъ raditi se s někým.

совѣтъ, а rada; дать с. dáti radu někomu; 2. rada (radní sbor); государственный с. říšská rada; церковный с. církevní rada; 3. shoda, mír; *adj.* совѣтскій.

совѣщ-аніе *n.* radění-se, porada, úrada; медицúнское с. lékařská porada; —áтельный poradný; —áться съ кѣмъ raditi se s někým.

согбéніе *n.* sehnutí, shrbení.

согбéнный, ая, ое sehnutý, shrbený.

согласи́тель, я **prostředník, sprostředkovatel**; —ница *f.* **prostřednice**; —ный **prostředkující**; **sprostředkovací**.

согласи́ть, **соглаша́ть laditi** (hudební nástroj); 2. do shody přivésti, v souhlas uvésti (rozličné smýšlení); с. кого́-либо на что přemluviti někoho k něčemu; с.ся на что svoliti n. přivoliti k něčemu; с.ся съ кѣ́мъ-либо въ чёмъ shodnouti se s někým o něco, sjednati se s někým o něco; **согласи́сь**, идётъ ли э́то? přiznej se, jestli to jde (jestli to může být).

согла́сие *n.* **shoda, souhlas**; **svornost**; 2. svolení, přivolení.

согла́с-но *adv.* **souhlasně**; с. съ зако́номъ ve shodě s zákonem; жить с. žíti svorně, ve svornosti; —ность **souhlasnosť, shodnosť**; —ный **souhlasný, shodný, shodující-se**; **ochoten**; я согла́сенъ já s tím souhlasím, jsem s tím srozuměn; —ная бу́ква **souhláska**.

согласова́ть v souhlas uvésti; с.ся съ чѣмъ **souhlasiti s něčím, shodovati se**.

соглаш-а́ть *v.* **согласи́ть**; —е́ние *n.* ladění hudebního nástroje; 2. narovnání, souhlas; shoda, srozumění; полюбо́вное с. smírné narovnání.

согляд-а́ние ohledání, podívání-se na něco; —а́тый, я *m.* vyzvědač, špehoun; —а́ть vyzvídati; 2. ohledati něco.

согна́ть (сгоню́) **sehnati** *v.* **сгоня́ть**.

согну́ть sehnouti *v.* **сгиба́ть**; **согну́тие** *n.* sehnutí.

согражд-ани́нъ, а spoluměšťan; —а́нка *f.* **spoluměšťanka**. [hraničný.

сограни́чный, ая, ое spolumezující,

сгорубя́ть кому́, **сгорубя́ть** hrubství někomu udělati.

согрѣ́ть, **согрѣва́ть ohřáti, ohřáti, shřáti, shřívati**; с.ся ohřáti se, shřívati se; **согрѣва́ние** *n.* ohřívání, shřívání; **согрѣва́тельный** ohřívací, shřívací.

согрѣш-и́ть, —а́ть shřešiti; prohřešiti se; —е́ние *n.* shřešení, prohřešení.

сода *f.* **soda**; **со́дный, со́довый sodový**.

содвига́ть, содви́нуть zdvihnouti, zdvihati *v.* **сдвига́ть**.

содерж-а́ние *n.* vydržování (rodiny, domu), udržování v dobrém stavu; быть у кого́ на —а́нии býti u někoho na stravě; на со́бственномъ —а́нии na vlastní útraty; 2. с. obsah (spisu, knihy); кра́ткое с. krátký obsah; 3. с. poměr, proporce (arithm.); —а́тель, я držitel něčeho; с. гости́ницы držitel hostince; с. типогра́фіи držitel knihtiskárny; —а́тельница *f.* držitelka; —а́ть držeti něco (v sobě), obsahovati něco; с. въ та́йнѣ chovati tajně, držeti v tajnosti; с. во́йско na voénnou nogé držeti vojsko v míře válečné.

со́довый sodový; -ая вода́ **sodová voda, sodovka**.

содо́мить (-млю, -мишь) **sodomský hřích tropiti**; **содо́мскій грѣхъ sodomský hřích**; **содо́мъ, а sodomský křik, rámus**.

содра́ть (сдеру́) **sedrati** *v.* **сдира́ть**.

содрог-а́ние *n.* třesení; —а́ться, —ну́ться třásti se; с.ся отъ у́жаса strachem se třásti.

содру́гъ, а, содружёбникъ, а (crk.) **soudruh**; druh; **содружёбница** *f.* soudruhyně, družka; **содру́жество** *n.* soudružství, přátelství; **содру́жный, ая, ое družný, přátelský**. [(hříchu).

содѣва́ть, содѣ́ть učiniti, spáchati

содѣйств-енникъ, а, —ователь, я (содѣйствитель) **spolupůsobitel, součinitel**; —енный spolupůsobící, součinný; —ie, —о *n.* spolupůsobení,

součinnosť; —ованіе *n.* spolupůsobení; —овать spolupůsobiti.

содѣланіе *n.* (crk.) udělání, učinění; spáchání; содѣлать, содѣлывать (crk.) udělati, učiniti, spůsobiti; spáchati (zločin, hřích).

содѣтель, я původce; pachatel; 2. stvořitel; —никъ (crk.) spolupůsobitel; —ный tvůrčí; —ствовать tvořiti.

соедин-е́ніе *n.* sjednocení; spojení; sloučení; с. бревёнъ въ зубъ, зубцáми zazubení; —е́нно *adv.* sjednoceně; sjednocenými n. spojenými silami; —и́тель, я sjednotitel; —и́тельный spojovací, sjednocovací, jednoticí; с. сою́зъ spojka slučovací; —и́ть, —я́ть sjednotiti, spojiti, sloučiti; с. брёвна въ зубъ, зубцáми zazubiti trámy.

сожал-е́ніе *n.* útrpnosť, litosť; žal; безъ -е́нія bez útrpnosti, bez litosti; къ —е́нію моему́ k mému žalu, k mé litosti; къ -е́нію, э́то прáвда bohužel, je to pravda; онъ не достóинъ —е́нія on nezasluhuje útrpnosti, litosti; —е́ть о комъ, о чемъ litovati koho; útrpnost míti, želeti koho n. čeho; я -е́ю о нёмъ já ho lituju; я -е́ю, что . . . já lituju, že . . .

сожéчь, сожигáть spáliti (sžíci); с.ся sp. se; сожжéніе *n.* spálení; сожигáніе *n.* spalování.

сожи́тель, я manžel; —ница *f.* manželka; —ство *n.* manželské obcování; —ствовать s někým společně žiti; 2. manželsky s někým obcovati.

сожи́тіе *n.* společný život s někým; супру́жеское с. (с. съ женóю) manželské obcování; незакóнное с. съ кѣмъ nedovolené (cizoložné) obcování s někým.

сожрáть sežrati *v.* сжирáть; сожрáніе *n.* sežrání.

созвáніе *n.* sezvání; созвáть sezvati, сзывáть.

созву́ч-ie *n.* (mus.) souzvučnost; libozvuk; нау́ка о —іи náuka n. učení u souzvučnosti, o harmonii; —ный souzvučný; libozvučný (harmonický).

созвѣздіе *n.* souhvězdí.

создáніе *n.* stvoření; разýмное с. rozumné stvoření (člověk).

создáтель, я tvůrce; 2. stavitel; —ница *f.* stavitelka.

создáть, создавáть, созидáть stvořiti; 2. vystavěti.

созéм-ецъ, мца rodák; krajan; —ка *f.* krajanka.

созерц-áніе pozorování čeho, patření na něco; názor; —áтель, я pozorovatel; —áтельница *f.* pozorovatelka; —áтельный pozorující, pozorovací; názorný; -ое учéніе názorné učení; —áть pozorovati něco, patřiti n. hleděti na něco; 2. prohlednouti, proniknouti něco duchem.

созид-áніе *n.* stavění; —áтель, я stavitel; —áть stavěti *v.* создáть.

сознав-áніе *n.* poznávání, seznávání; —áть, сознáть (*praes.* сознáю, *fut.* сознáю) что poznávati, seznávati; poznati, seznati; с.ся въ чемъ seznati něco, přiznati se k něčemu; сознáніе *n.* seznání, přiznání; с. силъ poznání sil vlastních.

сознáтель-ность uznalosť; —ный uznalý.

созрѣв-áніе *n.* uzrávání; —áть uzrávati; созрѣть uzráti; дать с. dáti uzráti; созрѣлый uzrálý, zralý; созрѣніе *n.* uzrání.

созыв-áніе, —áть *v.* сзывáніе, сзывáть; созы́въ, а svolání.

соизвол-е́ніе *n.* schválení; —и́тельный schvalovací; —я́ть, соизво́лить schvalovati, schváliti.

соизнáнникъ, а spoluvyhnanec.

соизмѣри́мый souměřitelný; -ость -osť.

сóйка *f.* sojka *Corvus glandarius.*
сóйма *f.* sojma, barka s palubou na jezeře Ladožském a Oněžském.
соименúтый, соименный stejnojmenný, soujmenný; соименникъ, stejnojmenný, soujmeník, soujmenovec; соименность stejnojmenosť, soujmenosť.
соймъ, а (star.) *v.* сеймъ.
соиск-áние *n.* spoluucházení-se o něco, konkurence (soutěž); —áтель, я spoluuchazeč, spolužadatel, konkurent; —áтельница *f.* -ka; —áтельный konkurující; —áтельство *n.* čeró spoluucházení-se o něco; —áть чеró spolu o něco se ucházeti, konkurovati o něco. сойтú *v.* сходúть.
сойтie *n.* sejití, schůze; 2. (c. супрýжеское) snětí, obcování (manželské).
сокáльница, сокáльца *f.* (star.) kuchyně; сокáльчiй, аго *m.* (star.) kuchař.
сокелéйникъ, а (star.) společník v celi klášterské.
соковóй (-áй), áя, óе šťavový, šťavný; -áя крáски barvy rostlinné.
соколёнокъ, нка sokoliče (mládě sokolí).
соколéцъ, льцá, соколóкъ, лкá žíla u koní, kterou se pouští.
соколúкъ, а sokolík. [(rost.).
соколúнка *f.* sokolinka *Hedypnois*
соколúный, ая, ое sokolí (sokoličí, sokolský); -ая охóта honba n. lov sokolí (se sokolem).
соколúха *f.* sokolice (samice sokolí).
соколúчъ, а (star.) mladý sokol *v.* соколёнокъ,
соколúще *m.* veliký sokol.
соколíй, ья, ье *adj.* sokolí; с. полётъ sokolí let n. polet; с. полётъ, с. перелётъ prostřelenec křížový (Presl), prostřelené koření *Gentiana cruciata (Ericoila cruciata)*; —ья соль kamenná sůl; у неró -ьи глазá má sokolí (bystré) oči.
соколóлка *f.* sokolka, jestřábnice, harcovnice (dělo) *Falkonett.*
соколóня *f.* sokolna, ohrada n. klec na sokoly.
соколóкъ, лкл *v.* соколéцъ.
соколóлъ, á sokol *Falco gentilis.*
соколóль-никъ, а sokolník; —ничiй, аго *m.* sokolničí (, iho *m.*); —ный (star.) sokolí; —ная *f. v.* соколóня.
соконóсный, ая, ое mízonosný, mlékonosný.
сократúтель, я skracovatel *(Abbreviator)*; —но *adv.* skráceně; způsobem skráceným; —ный skracovací; с. знакъ skracovka, znak n. znaménko skracovací.
сократúть skrátiti; сокращáть skracovati; с. сочинéние skrátiti spis; с.ся skrátiti se.
сокращéн-ie *n.* skrácení; 2. skrácenina; 3. skrácený spis, výtah ze spisu; —но *adv.* skráceně; —ность skrácenosť; —ный skrácený; -ое изложéние krátké vylíčení, krátký výklad.
сокровéн-но *adv.* skrytě; tajně; —ность skrytosť; —ный skrytý, tajný.
сокрóвищ-е *n.* skrýš, schránka tajná; pokladnice; 2. poklad; 3. vzácnosť; —ный pokladničný; —ница *f.* komora pokladničná; pokladnice; 2. skladiště.
сокрýтина *f.* skroucenina, skrutek, uzlík, kaz v niti.
сокрушúть (staroč. skrušiti), rozbiti, rozlámati na kusy; 2. zničiti nepřítele; с. коró zarmoutiti koho; с.ся rozbiti se, rozlámati se; stroskotati se (o korábě); с.ся о чёмъ rmoutiti se; —éние *n.* zničení; rozbiti, rozlámání; (staroč. skrušení); —éнный zničený, rozbitý; rozlámaný;

сокрыва́ть, сокры́ть *v.* скрыва́ть, скрыть.
соксу́къ, а, широко́нóсъ ploskozobka (kachna).
сокъ, а šťáva, míza (v rostlinách atd.); 2. škvára (v slévárnách); пита́тельный с. potravní šťáva, šťáva žaludeční, šť. mléčná.
солга́ть selhati; солга́тель (star.) lhář.
солда́т-икъ, а vojáček; —ка *f.* vojačka, vojenka (vojákova žena); —скій, ая, ое vojenský; —ство *n.* vojenský stav; vojačina *Saldateska*; —чина *f.* odvod na vojnu, rekrutýrka.
солда́тъ, а voják (něm. *Soldat*); солдатёнокъ, нка vojáče (ete), vojákův syn; солдати́на *m.* veliký voják.
соле-варе́ніе *n.* vaření soli; —варе́нный, —ва́рный solivárský; -ое произво́дство vaření soli; —ва́рня *f.* solivárna *Saline*; —ва́ръ, а solivárník; —во́зецъ, зца, —во́зъ, а, —во́зчикъ (—во́щикъ) (чума́къ) solař, solnář (rozvažeč soli); —ки́слый, —ноки́слый slaněkyselý; —ло́мецъ, мца, —ло́мщикъ, а lamač soli, solař; —ло́мный solelomný.
соле́ніе *n.* solení.
солён-ость solenosť, slanosť; —ый solený, slaný.
соле-промы́шленникъ, а solnář, prodavač soli; —ро́дъ, а solík *Haloid*; —родя́щій, ая, ее solinosný.
солеци́змъ, а chybnomluv *Soloecismus*.
соли́ло *n.* solnice, bečka na sůl.
соли́льщикъ, а nasolovač, solič.
соли́стка *f.* solistka (tanečnice).
соли́стъ, а solista (tanečník).
солите́ръ, а sirotek, samotníček (drahokam) *Solitaire*; 2. с., глиста́ тесёмочная tasemnice *Taenia*.
соли́ть (-лю́, -ли́шь) soliti; о-, поosoliti, posoliti; с.ся (-лю́сь, -ли́шься) soliti se; са́ливать solívati.
со́лка *f.* solení, nasolování.
со́лкій, ая, ое velmi slaný; —ость slanosť.
со́лнеч-никъ, а (star.), зо́нтикъ slunečník; 2. с., подсо́лнечникъ slunečnice *Helianthus* (rstl.); —ный slunečný, -ční; с. ка́мень, жиразо́ль, sl. kámen; —ные часы́ slunečné hodiny.
солно-воро́тъ, а (prost.) slunivrat, obratník slunce; —пёкъ, а (prost.) výsluní (místo, kam slunce svítí).
со́лность slanosť *v.* солёность.
со́лнце *n.* slunce; с. свѣ́титъ slunce svítí; восхо́дъ со́лнца východ slunce; держа́ть на со́лнцѣ na slunci míti (sluniti).
солнцеворо́тъ, со́лнцева невѣ́ста, со́лнцевъ оборо́тъ otočník *Heliotropium*.
солнцепло́дникъ, а sluniplod *Heliocarpus*.
солнцестоя́-ніе *n.* stání slunce, slunivrat *Solstitium*; —тельный slunivratný.
со́лнце-цвѣтъ, а slunečný květ, slunikvítek, devaterník *Helianthemum*.
со́лный, ая, ое slaný; solný; 2. fig. peprný, mastný (nepříjemný).
со́лнышко *n.* (*dem.*) slunečko; 2. с., коро́вка бо́жія slunečko, boží kravka *Coccinella*.
со́ло *n. indecl.* solo.
соло-варе́ніе, —ва́рный *v.* солев...
солове́й, вья́ *m.* slavík *Luscinia* (*Motacilla Luscinia*); с. восто́чный, с. ночно́й slavík uherský *Luscinia Philomela*; пѣ́ніе соловья́ tlukot n. tlučení slavíka; —ко *m.* (*dem.*) slavíček.
соло́вка *f.* samice slavíkova, samice slavičí.
соло́вуш-екъ, шка, —ко *m.* slavíček.
соловы́й, а́я, о́е (конь, ло́шадь) světložluté srsti s bílým ocasem a bí-

lou hřivou (kůň); соловѣть, по- dostati barvu žlutobílou.
соловьйный, ая, ое slavičí.
солодúль-никъ, а, —ный чанъ vystírací káď (v pivováře).
солодúть (-ожý, -одúшь) sladiti.
солóдка *f.*, солóдковый кóрень, лакрúчникъ lékořice, sladké dřevo *Glycirrhiza*; 2. с. osladič папоротникъ солóдковый.
солóдковатый přisládlý.
солодóвенный завóдъ, солодóвня *f.* sladovna.
солодóв-никъ, —щикъ, а sladovník; —ня *f.* sladovna.
солодомóльная мéльница sladomelna.
солóдъ, а slad.
солодúть, раз- zasládnouti; солодéлый zasládlý.
соложенíе *n.* sladování; 2. slazení.
солóма *f.* sláma.
соломáта *f. v.* саламáта.
солóмен-никъ, а slamník; —ный slaměný; с. цвѣтъ slaměná barva; *v.* сухощвѣтъ; —ная шлáпка slaměný klobouk.
солóмин-а *f.* steblo slámy; —ка stesolóмистый slamnatý.
солóмка *f.* slamka; с. лѣснáя svízel *Galium v.* подмарéнникъ.
соломо-глúняный z hlíny a slámy slepený (dům); —рéзка *f.*, —рéзный станóкъ, —рéзъ, а řezací stolice (na řezanku).
соломóнова печáть *v.* саломóн . . .
солóмчатый slámě podobný; -ыя растéнія rostliny stebelnaté, stebloviny.
соломéръ, а soliměr (přístroj k měsолонéнькій, ая, ое slaňoučký.
солонúн-а *f.* slanina; —ный slaninový.
солонúца *f.*, солонúчка solnice, bečka na sůl.
солóнка *f.*, *dem.* солóночка slánka.
сóлоно *adv.* slaně; přesoleně; посолúть с. přesoliti.
солонóватый trochu slaný.
сóлоный, ая, ое slaný.
солончáкъ, á solniště, pozemek se solným zřídlem; *adj.* солончáковый.
солончáтый pokrytý slaništěm, slatinatý.
солонéть (-éю, -éешь), по- slaněti.
соль, и *f.* sůl (*gen.* soli); поварéнная с. sůl kuchyňská; кáменная с. sůl kamenná.
сольбá *f.* (star.) poselství *v.* посóльство; сóльное, аго *n.* (star.) plat na poselství, plat vyslanci.
сóльникъ, а, соляníкъ slanorožec(Presl) *Salicornia* (rstl.).
солянка *f.* solenka (pokrm z ryby, masa i octa atd.); 2. slanice (Presl) *Salsola* (rstl.).
солянокúслый slaněkyselý.
соляный, áя, óе, slaný; —óе óзеро slané jezero; —áя варнúца *v.* соловáрня; —áя трава *v.* солянка.
сомкнýтіе *n.* zamknutí, zamhouření óчí; сомкнýть *v.* смыкáть.
сомнамбýл-измъ, а náměsičnictví *Somnambulismus*; —йстка *f.* náměsičnice; —йстъ, а náměsičník.
сомнúтель-ность, и pochybnost; 2. nedůvěřivost; —ный pochybný; 2. nedůvěřivý, pochybovačný; —ство *n. v.* сомнéніе.
сомножúтель, я, коэффиціéнтъ (math.) součinitel.
сомнѣвáться въ чёмъ pochybovati o
сомнéніе *n.* pochybnost; óезъ —ія bezpochyby; beze vší pochybnosti, zajisté.
сомóв-ина *f.* sumovina, maso sumí; —ій, ья, ье *adj.* sumí.
сомрáкъ, а (star.) soumrak *v.* сýмерки.
сомýченникъ, а spolumučeník.
сомъ, а sum, sumec *Silurus* (ryba).

сонаслѣ́д-никъ, а spoludědic; *pl.* —ники spoludědici; —ница *f.* spoludědička; —овать, —ить (crk.) въ чёмъ spolu děditi s někým.
сона́та *f.* sonáta.
соне́тка *f.* šňůrka ke zvonku, zvonítko.
соне́тъ, а znělka, sonet; *adj.* соне́тный.
со́ника *f.* sonika (ve hře farao, karta, která právě vhod přichází).
сонли́в-ецъ, вца ospalec; —ость ospalosť; —ый ospalý.
со́нмище *n.* (crk.), со́нмица *f.* sněmiště, shromáždiště.
сонмъ, а (star.) sněm, shromáždění.
со́нникъ, а snář (kniha).
сонно-бро́дка *f.* náměsičnice; —бро́дъ, а náměsičník.
со́нный, ая, ое spící, snící; 2. leklý, zelklý (o rybách); —ое видѣ́ніе sen, vidění ve snách; —ая арте́рія, —ая бію́щья жи́ла krkavice.
сонъ, *gen.* сна sen (*gen.* snu); spánek; ви́дѣть во снѣ viděti ve snu, ve snách; спать вѣ́чнымъ, непробу́днымъ сномъ spáti sen věčný, spáti věčným spánkem; сонъ-трава́ koniklec, svaté koření *Pulsatilla.*
со́ня *m. et f.* ospalec; ospalkyně; 2. plch *Myoxus glis.*
сообита́ть spolužíti n. bydleti; -а́ніе [*n.*
сообра-жа́ть, —зи́ть uvážiti (okolnosti); porovnati něco; představiti si něco; с.ся съ чѣ́мъ říditi se něčím, spravovati se něčím, spr. se dle něčeho (dle někoho); —же́ніе *n.* uvážení; porovnání; kombinace; přehled, rozhled; взять въ с. vzíti v uvážení; —зи́тельность chápavosť, spůsobilosť k uvažování; —зи́тельный chápavý, spůsobilý k uvažování.
сообра́з-но *adv.* přiměřeně; ve shodě; с. съ обстоя́тельствами dle okolností, ve shodě s okolnostmi; с. съ зако́номь dle zákona; с. съ цѣ́лію účelu přiměřeně; —ность přiměřenosť, shodnosť; —ный přiměřený, shodný.
сообразова́ть *v.* сообража́ть.
сообщ-а́ *adv.* zároveň s jinými; společně; —а́емость sdílnosť; —а́ть, —и́ть sděliti, sdíleti někomu něco, oznámiti, vědomosť n. zprávu dáti; 2. spojiti; с.ся sděliti; зара́за ско́ро —а́ется mor (nákaza) rychle se rozšiřuje; 2. spojiti se; —е́ніе *n.* sdělení, oznámení; 2. spojení; имѣ́ть с. съ кѣмъ-либо býti s někým ve spojení, obcovati s někým; —и́тель, я sdělovatel; -ница *f.* -ка; —и́тельный sdílný; -ость -osť.
соо́бщество *n.* společnosť, tovařišství; приня́ть кого́-либо въ с. přijmouti někoho do společnosti.
соо́бщ-никъ, а účastník; —ница *f.* účastnice; —ничество *n.* účastnictví.
сообы́чный (star.) obyčejný.
сооруд-и́тель, я vystavitel; —и́тельница *f.* vystavitelka; —и́ть, сооружа́ть vystavěti, něco zříditi.
соотвѣ́тств-енно *adv.* чему́ ve shodě s něčím, něčemu přiměřeně; v souhlasu s něčím; —енность shodnosť, souhlasnosť, přiměřenosť; —енный shodný, souhlasný, přiměřený; —ie *n.* shoda, souhlas; —овать souhlasiti, shodovati se s něčím; býti přiměřený; не с. nesouhlasiti; —ующія высоты́ (math.) výšky shodné.
соотéчествен-никъ, а rodák, krajan; —ница krajanka, rodačka; —ный krajanský, rodný, spolurodný.
соотно-си́тельность, и *f.*, —ше́ніе *n.* souvztažnosť *Correlation*; —си́тельный souvztažný.
соо́тчичъ, а rodák, krajan; *adj.* соо́тчичій, ья, ье.
сопе́лка, сопе́ль, и píšťala pastýřská,

(*poët.* sopelína), šalmaje; 2. kost lýtková *Fibula*; *adj.* сопёльный.

сопёр-никъ, a soupeř; —ница *f.* soupeřka; —ничать, —ничествовать býti soupeřem; —ничество *n.* soupeřství.

сопёцъ, пца́ kdo píská na šalmaje; 2. (star.) veslo, opačina.

сопи́ршествовать spolu s někým hodovati; —аніе *n.*

со́пка *f.* sopka *Vulkan*; 2. osamělý kuželovitý vrch, homole (v Sibiři); 3. malý vrch (v Archangelsku).

сопле́н-никъ, a soukmenovec; spolurodák; —ница *f.* soukmenovkyně; —ническій, ая, ое, —ничій, ья, ье soukmenovský; —ность soukmenovství; —ный soukmený.

сопле́скать tleskati (spolu s jinými) ku pochvale.

сопле-сти́, —та́ть *v.* сплета́ть; —та́тель pletichal, pletichář; с. лжей kdo vymýšlí lži.

со́пли, е́й *pl. f.* sopel, ozhr, smrky *pl.*

сопли́в-сцъ, вца usmrkanec, soplivec; —ить, за- posmrkati, zasmrkati; —ица *f.*, сопли́ха, сопли́шка usmrkaná; —ость usmrkanost; —ый usmrkaný.

со́пло *n.* trouba, hrdlo, (u měchu kovářského).

сопль, я (crk.) *v.* сопе́ль.

сопля́ *f. v.* со́пли.

сопля́къ, а́ *v.* сопли́вецъ.

сопну́ть chrápnouti *v.* сопе́ть.

сподчин-е́ніе *n.* přiřadění; souřadnost; —и́ть, —я́ть přiřaditi, souřaditi.

сопору́ка *m. et f.* spolurukojmí; 2. *f.* spolurukojemství.

со́почка *f. v.* со́пка.

справи́тель, я spoluvladař; —ство *n.* spoluvladařství; справле́ніе *n.* spoluvláda.

спредѣль-ность, и *f.*, спредѣле́ніе *n.* sousedění; —ный sousední, spoluhraničný.

соприкосновéніе *n.* společné dotknutí. stýkání-se; —ность styčnost; 2. účastenství; —ный styčný; 2. c. чему účastný něčeho; соприкосну́ться, соприкаса́ться společně se dotýkati.

соприся́жникъ, a spolupřísežník.

сопричáст-іе *n.* spoluúčastenství; —никъ a spoluúčastník; —ность, и spoluúčastenství; —ный чему spoluúčasten něčeho; сопричасти́ться чего́ (crk.) něčeho se spoluúčastniti.

сопри-чéсть, —чита́ть, —чи́слить, —числя́ть spolu připočísti, připočítati k něčemu; с. къ святы́мъ připočísti k svatým, vpočísti mezi svaté; —числéніе, —чтéніе *n.* spolupřipočtení.

сопрово-ди́ть, —жда́ть provoditi, vyprovoditi, provázeti, vypr.; 2. následovati; 3. (o rudách) spolu se nacházeti; —жде́ніе provázení, vypr.; —жда́тель, я průvodce; —жда́тельница *f.* průvodkyně.

сопро-тивúтельный odporný, odporující, protivný; —ти́виться, —тивля́ться protiviti se, odporovati; —тивлéніе *n.* protivení-se; odpor; въ слу́чаѣ -ія v případu, že by někdo odporoval, kdyby se kdo protivil; —ти́вникъ, a protivník, odpůrce; —ти́вница *f.* protivnice, odpůrkyně; 2. (crk.) nevěsta ženichovi příhodná.

сопроти́въ *v.* насупроти́въ.

сопру́гъ, а *m.*, сопру́га *f.*, сопру́жество *n. v.* супру́гъ atd.

сопрѣть, сопрѣвать zapařiti se, spařiti se (pařením se zkaziti); сопрѣва́ніе, сопрѣніе *n.* zapaření, spaření-se; сопрѣлый, ая, ое spařený, zapařený.

сопряг-а́ніе *n.* spojování; —а́тельный spojovací; —а́ть, сопря́чь spojiti;

manželsky spojiti; с.ся spojiti se (manželsky); сопряжéніе *n.* spojení.

сопýнъ, á chrapoun; сопýнья *f.* chrapounka.

сопýт-никъ, a spolucestovník; —ница *f.* spolucestovnice; —ствовать кому́ s někým spolu cestovati

сопхнýть spíchnouti.

сопчá *v.* сообщá.

сопъ, a (star.) násep, násyp, val.

сопѣлка, сопѣль *f. v.* сопéлка.

сопѣніе *n.* chrápání, chrapot; сопѣть (-плю́, -пи́шь) chrápati; supěti; 2. (crk.) pískati (na píšťalku).

сопá *f.*, (c., óвъ *pl. m.*) škraloupy hutnické (na zdi), saziny v tavírně.

сорáдоваться чемý spolu s někým se radovati; сорáдованіе *n.*

соразмéр-ить *v.* сразмéрить; —но (*adv.*) чемý ve shodě s něčím, přiměřeně; —ность přiměřenosť; 2. souměrnosť; —ный přiměřený; 2. souměrný; соразмéрить v rozměr n. soumér přivésti; с. расхóды съ дохóдами výdaje s příjmy v souhlas přivesti.

сорáт-никъ, a spolubojovník; —овать spolu bojovati.

сорванéцъ, нцá (сорвй-головá *m.*) rozpusta, trhan; šibeničník; *adj.* сорванéцкій.

сорвáть strhnouti, servati *v.* срывáть.

сордéть uzráti (o vředu); сордéніе *n.* uzrání; сордéлый uzrálý (vřed).

соревнов-áть (кому́, въ чёмъ) snažiti se n. horliti po někom (v práci); —áніе *n.* horlivá snaha, horlivosť; —áтель horlivec; —áтельница *f.* horlivkyně.

сорéніе *n.* házení smetí.

сорúнка, сорúночка *f.* smetička, prášek.

сорúть (-рю́, -ри́шь) smeti házeti, prášiti (v pokoji); 2. promarniti (peníze).

сóрма *f.* mělčina v řece (na Urale); *adj.* сорóмный.

сóрный дворъ smetiště; сорóвья пти́ца hrabaví ptáci (kury).

сорóрá *v.* бáрвена.

сорóдичъ, a rodič, rodák, krajan.

сорóка *f.* straka *Pica*; морскáя с. ústřičník *Haematopus ostralegus* (pták bahňák) *v.* кривóкъ; 2. с. lněná okrasa na hlavu vesničanek na Urale.

сорока-днéвный čtyřidcetidenní; —лѣтіе *n.* čtyřidcetiletí; —лѣтній, яя, ее čtyřidcetiletý.

сороковúны, ъ *pl.* čtyřidcetidenní mosороковóй, áя, óе čtyřidcátý.

сороконóжка *f.* mnohonoh (stonožka) *Julus scolopendra.*

сорокопýтка *f.*, сорокопýтъ, a strakapoud, strakapoun, tuhýk, masák *Lanius.*

сороко-ýстіе, —ýстье *n.*, —ýстъ, а, —ýстная обѣдня čtyřidcetidenní modlitby (za zemřelé).

сóрокъ, á *num.* čtyřidcet; с. сорокóвъ тúсяч šest set; два сорокá osmdesát.

сорóм-ить *v.* срáмить; —скій *v.* срáмный; —щина *f.* oplzlé řeči.

сорочúны, ъ *pl. f.* čtyřidcetidenní služby boží (mše) za zemřelé.

сорóчій, ья, ье strační.

сорóчка *f.* košilka; 2. ovčí blána (na plodu) *Amnion*; онъ въ сорóчкѣ родúлся on se narodil v košilce t. je šťasten (nedělátko; košilátko); 3. с. větrník, větrnice, větrná korouhvička.

сортиров-áльный rozvrhovací; —áльня *f.* síň rozvrhovací, rozdělovací, sortirovna; —áніе *n.* rozvrhování, rozdělování, sortirování; —áть rozvrhovati, rozdělovati, sortirovati.

сортирóвка *f.* rozvrhování, sortirování.

сортиро́вщикъ, a rozvrhovač, rozdělovač, sortirovač.
сортово́й (-о́й), а́я, о́е sortový, druhový; zásobný; —о́е това́ры zboží na skladě; —о́е желѣ́зо železo prutové.
со́ртосъ, a lano u žlabů lodních.
сорту́тить, сорту́чивать portutiti; 2. amalgamovati, ve rtuti rozpustiti; сорту́ченіе, сорту́чиваніе *n.*, сорту́чка *f.*, сорту́токъ, тка portutění; amalgamování.
сортъ, a sorta, druh.
сорубе́жный sousední, hraničný.
соръ, а, сорьё *n.* (star.) smeti *pl.*, rum.
соса́ніе *n.* ssání; соса́ть (сосу́, сосе́шь) ssáti, (sesati, sosati, cecati, cucati).
сосва́тать, сосва́тывать (кому́ невѣ́сту) namluviti n. smluviti komu nevěstu.
сосвидѣ́тель, я spolusvědek; —ница *f.* spolusvědkyně.
сосе́льникъ, а (star.) soused.
со́сенка *f.* sosnička; malá sosna; 2. c., спа́ржа chřest.
сосе́пъ, сца́ sosec *v.* сосо́къ.
сосиска *f.*, *dem.* сосиско́чка klobáska *Sausisse*; копчёная с. chrupačka.
со́ска *f.*, *dem.* со́сочка cucáček, cumlíček (pro děti).
соскобли́ть, соска́бливать seškrábati; с.ся s. se.
сосковатый bradavičkovitý; сосковый bradavičkový.
соскользну́ть, соска́льзывать sklouznouti.
соскочи́ть, соскокну́ть, соска́кивать seskočiti, seskakovati.
соскреб-а́ніе *n.* seškrabání; —а́ть, соскре́сть seškrábati.
соску́читься, соску́чиваться dlouhou chvíli se trápiti, nuditi se.
сослага́тельное наклоне́ніе (gram.) způsob spojovací *Conjunctiv.*
сосла́ніе *n.* vypovězení (do vyhnanství).
сосла́ть (сошлю́), ссыла́ть seslati; 2. vypověděti (ze země, do vyhnanství); с.ся на что odvolávati se na něco.
сосло́вие *n.* stav; крестья́нское с. stav selský; сре́днее с. stav střední, prostřední; с. купе́чества stav kupecký; с. дворя́нства stav šlechtický; с. учёныхъ stav učených.
сосло́вный dle stavu; 2. stejnojmený, stejnoznačný.
сосло́въ, а souslov, souslovce, sousloví *Synonymum* jmeno stejnoznačné.
сослуж-и́вецъ, вца, —а́шій, аго *m.*, —и́тель, я (—е́бникъ) soudruh ve službě, (kamarád, kollega); —и́ть кому́-либо слу́жбу prokázati někomu službu.
со́сна, ы, сосна́, ы́ *f.* borovice, sosna, chvoj *Pinus sylvestris.*
сосня́на *f.* kláda sosnová. [stes).
сосно́вка *f.* dlask (*Loxia Coccothraus*
сосно́вый, ая, ое sosnový, borový.
сосну́ть zdřímnouti.
сосня́къ, а́, сосно́вый лѣсъ les sosnový n. borový, sosňák, sosnina, borovina.
сосо́къ, ска́, *dem.* сосо́чекъ, чка cecek, bradavička prsní.
сосредото́ч-еніе *n.* soustředění, sestředění *Concentration; Centralisation*; —ить, —ивать soustřediti, sestřediti; centralisovati; с.ся s. se.
состави́тель, я sestavitel, sestavovatel (spisu).
состáвить, составля́ть sestaviti, sestavovati, složiti, zařídit, způsobiti něco; с. заговóръ spiknutí sosnovati; с. о́пись (наслѣ́дству, това́рамъ) zapsati něco inventárně, inventovati; с.ся s. se; 2. состáвить, состáвливать sundati, dolů postaviti; составле́ніе *n.* sestavení.
составно́й, а́я, о́е skladací, sestavovací; 2. smíšený; 3. nepravý, podvržený.

состáвный členkový; -ná části doplňovací.
состáвъ, a stav, seznam; 2. stavba, sestavení něčeho, složení něčeho *Structure*; 3. kloub, článek těla *v.* суставъ. [ti.
состарѣ́ться, состарѣ́ваться sestárnouсостегнýть, состегáть, состёгивать sestehnouti, sešiti; 2. zapnouti.
состоя́ние *n.* stav; гражда́нское с. stav měšťanský (občanský); 2. stav (věci); бѣ́дное с. bídný stav; благополу́чное с. blahobyt; находи́ться въ хоро́шемъ состоя́ніи býti n. nacházeti se v dobrém stavu; быть въ —іи býti v stavu, býti s to; быть не въ —іи nebýti v stavu, nebýti s to; я не былъ въ —іи já nebyl s to; 3. с. majetnost; jmění; онъ человѣ́къ съ —іемъ on je člověk majetný, zámožný; состоя́ньице *n.* jměníčko.
состоя́тель-ность způsobilost ku placení; —ный způsobilý ku placení.
состоя́ть (состою́, состои́шь) изъ чего́ sestávati z něčeho, skládati se z něčeho; с. въ чемъ sestávati v něčem; с. на слу́жбѣ býti (státi) ve službě; с. подъ чьимъ-либо вѣ́дѣніемъ, надзо́ромъ, присмо́тромъ býti pod něčí dohlídkou; с.ся vyplniti se, splniti se.
сострад-а́лецъ, льца spolutrpitel, spolumučeník; —а́лица *f.* spolutrpitelka, spolumučenice; —а́ніе *n.* (с. къ иесча́стному) útrpnost s někým (ú. s nešťastným); —а́тель, я *m.*, —а́тельница *f.* kdo má s někým útrpnost; —а́тельность útrpnost; —ательный útrpný; —а́ть (-а́ю, -а́ешь і страда́ю, -де́шь) съ кѣ́мъ spolu s někým trpěti; 2. с. къ кому́ útrpnost míti s někým.
сострáстіе *n.* soustrast (s někým, k někomu).
сострига́ть, сострѣ́чь ustříhati, ustříhnouti.
сострога́ть, сострóгивать uhoblovati.
сострóить, сострóивать vystavěti; сострóеніе *n.* vystavění.
сострýжить, сострýживать *v.* сострога́ть; сострýженіе *n.*, сострýжка *f.* uhoblování.
сострѧ́п-ать, —ывать přistrojiti, připraviti (jídla atd.); с.ся př. se; сострѧпа́ніе *n.* přistrojení, příprava (jídel).
состяз-а́ніе *n.* hádání, hádka (rozhádka), disput; публи́чное с. veřejná disputace; —а́тель, я disputant; —а́тельный sporný; —а́ться (-зу́юсь, -зу́ешься) о чемъ hádku s někým míti, disputovati.
сосу́д-ецъ, дца, —икъ, а nádobka; —истый cevnatý, žilnatý; -ое сплетéніе pletivo, tkanivo (anat.); —ище *n.* veliká nádoba; —ный nádobový.
сосудо-слóвіе *n.* cevosloví *Angiologie*; —сѣчéніе *n.* prořízнutí cevy *Angiotomie*; —хранúльница (crk.) komnata na církevní nádoby.
сосу́дъ, а nádoba; 2. kalich ku přijímání; церко́вные сосу́ды církevní nádoby; 3. сосу́ды (anat.) cevy.
сосу́лька, сосу́лечка *f.* ledniná rampouch, (ropouch); střechýl; каменная с. krapník; слабúтельная с. čípek (med.); с. медова́я плáст medu; 2. с. (rostl.) *v.* дрéмликъ.
сосу́нъ, а, *dem.* сосунóкъ, нкá, сосýнчикъ, а сúcák, dítě kojené, kojenče; cucavé mládě; сосýня *f.*
сосце-ви́дный, —обрáзный podobný ceciku neb bradavičce; —питáніе *n.* kojení; —питáющій, ая, ее kojný (kojivý); -ія живóтныя ssavci.
сосчит-áніе *n.* sčítání; —áть, сосчúтывать sčítati, spočítávati; с. кого́-либо někoho kontrolovati, účty pro-

hlížeti; с.ся съ кѣмъ s někým účtovati, s někým se počítati.
сосѣд-а, —ка *f.* sousedka; —иться съ кѣмъ usaditi se v něčím sousedství; —ній, яя, ее sousední; —скій, ая, ое sousedský; —ственный, ая, ое sousední; —ство *n.* sousedství; —ствовать кому́ býti něčím sousedem; —ушка *f.* milá sousedka; —ушко *m.* milý soused; сосѣдъ, a soused.
сосѣдатель, я přísedící *m.*; —ница *f.* přísedící *f.*; сосѣдáти (star.) příseděti, býti přísedícím.
сотвор-éніе *n.* stvoření; с. мíра stvoření světa; —и́ть stvořiti.
со́тен-ка *f. v.* со́тня; —никъ, а *m.*, низмя́нка *f.* drobýšek (rostl.) *Centunculus*; —ный, ая, ое ze sta složený; setninový; с. голова́ *v.* со́тникъ.
соткáніе *n.* setkání; соткáть setkati *v.* tkaty; сóтканный, соткáнный setkaný.
соткновéніе *n.* dotknutí.
сотло́вка *f.*, дубро́вникъ-кадíло borynka, zběhovec yva *Teucrium chamaepitys (Ajuga chamaepitys)*.
со́тникъ, a setník, velitel setniny; *adj.* со́тничій, ья, ье; со́тня *f.* setnina (vojáků); 2. sto (kusů); с. я́ицъ sto vajec; с. я́блоковъ sto jablek.
сотова́рищество *n.* tovaryšství, -stvo, společenstvo; —вать žíti s někým v tovaryšství; сотова́рищъ, a spolutovaryš, společník.
сотóвый медъ med v plástech, med plástevný.
сотрапéз-никъ, a společník stolní, spolustolník; —ница *f.* společnice stolní.
сотру́д-никъ, a spolupracovník; —ница *f.* spolupracovnice; —ничество *n.* spolupracovnictví; —ничій, ья, ье spolupracovnický.
сотру́женикъ, a spoludělník.
сотрясéніе *n.* otřesení; с. струнъ otř. strun, chvění strun, ševelení *Vibratio*; сотрясти́ otřásti; с. ся otřásti se.
сóтскій, аго *m.* dozorce na 100 domův (100 mužův.)
сотъ, *pl.* соты́, óвъ plást, plástev medu; пусты́е соты́ voštiny, kruch vosku; *adj.* сотóвый.
сóтый, ая, ое stý, á, é.
соумы́слить, соумышля́ть něco zlého vymýšleti, snovati, kouti; соумышлéніе *n.* spoluvina; соумы́шленникъ, a spoluvinník, spoluspiklec; -ница *f.*
соу́с-никъ, a omáčník, -íček, nádobka na omáčku; —ный omáčkový; соу́съ, a omáčka *Sauce*.
соучáст-вованіе *n.*, —іе *n.* účastenství, spoluúčastenství; —ователь, я, —никъ, a (въ чёмъ) účastník, spoluúčastník; с. въ винѣ spoluvinník; —вовать въ чёмъ účasten býti něčeho; —ница *f.* spoluúčastnice; —ный въ чемъ spoluúčasten v něčem.
соученúкъ, a spolužák; соученúца *f.* spolužačka.
софá, ы́ f. sofa.
софúзмъ и. софúсмъ, a sofisma, klamný závěrek.
софистúческій, ая, ое sofistický; софúстъ, a sofista.
соха́, и́ *f.* nákolesník, hák (k orbě).
сохáтый (-ой), аго *m.* los; 2. dvouletý sob (v Sibiři).
сóхнуть schnouti.
сохран-éніе *n.* schránění, uložení, schování; uschování; udržování; с. жúзни zachování života.
сохранúтель, я schovatel, zachovatel, udržovatel; —ница *f.* -ка; —ный schovavací, schraňovací.
сохранúть, сохраня́ть schrániti, schraňovati; 2. zachovávati; с. что въ

та́йнѣ chovati n. zachovati něco tajně.

сохра́н-но *adv.* neporušeně; —ность neporušenosť; zachovalosť; 2. opatrování; —ный zachovalý, neporušený; 2. schovaný, uschovaný; -ныя де́ньги schované peníze; 3. schovavací, ukladací; с. ба́нкъ, -ая ка́зна, -ая ка́сса по вкла́дамъ ukládací peněžna (banka n. pokladna), spořitelna; -ныя де́ньги uložené peníze; vklad.

сопа́р-ственникъ, а spoluvladař, spolupanovník; —ственница *f.* spoluvladařka; —ствованіе *n.* spolupanování, spoluvladařství; —ствовать spolupanovati, spoluvladařiti.

сочеви́ца *f.* (crk.) *v.* чечеви́ца.

сочевицеобра́зная ко́сточка (anat.) kůstka čočkovitá *Os lenticulare.*

сочеви́ч-никъ, а čočkokam; šočovičník *Lentikulith*; 2. šočovičník, (lecha, hrachor) *Orobus;* —ный čočkový.

сочёвникъ, сочёльникъ, а večer tříkrálový (večer před třemi králi); с. рождественскій štědrý večer (před vánoci).

сочёніе *n.* vytočení n. pouštění šťávy ze stromů; 2. kapání n. crčení šťávy ze stromů.

со́ченое молоко́ mléko ze lnu n. konopí (pro dobytek v úterý velikonoční).

со́чень, чня, сочёнь, чня *m.* placka pečená.

сочёсть *v.* сосчита́ть.

сочета́ть, сочетава́ть spojiti, sloučiti; с. бра́комъ manželsky spojiti; с. ся spojiti se; с.ся бра́комъ manželsky se spojiti, v manželství vstoupiti n. vejíti, sňatek manželský uzavříti; с.ся Христу́ Krista vyznávati, Kristu se oddati; сочета́ніе *n.* spojení; с. бра́комъ spojení manželské, sňatek manželský; с. мы́слей shoda myšlenek, sdruženosť myšlenek.

со́чиво *n.* šťáva ze semen; 2. pokrm připravený se šťávou; 3. krmě z čočky.

сочин-е́ніе *n.* udělání (učinění), složení, sestavení něčeho; 2. spis, dílo (práce spisovatelská), sepsání; музыка́льное с. skladba hudební; *pl.* -ія spisy, skladby; —е́ньице *n.* (*dem.*) spisek; —и́тель sestavovatel, skladatel, spisovatel; с. му́зыки skladatel hudební; —и́тельница *f.* spisovatelka, skladatelka; sestavovatelka; —и́ть, —я́ть udělati (učiniti), složiti něco; sepsati něco; с. стихи́ složiti verše (báseň); с. му́зыку složiti hudbu.

сочисле́ніе *n.* (crk.), пе́репись наро́дная popis obyvatelstva (konskripce). сочи́слить *v.* изчи́слить.

сочи́ть (-чу́, -чи́шь), на-, вы- točiti n. pouštěti šťávu ze stromu; с.ся téci n. kapati n. crčeti ze stromu (šťáva); II. сочи́ть žádati, hledati; lstivě vymáhati.

сочлен-е́ніе *n.* (star.) spojení, sloučení; —и́ть, —я́ть (star.) spojiti, sloučiti; с.ся къ кому́ připojiti se k někomu, spojiti se s někým.

сочле́нъ, а spolučlen.

со́ч-ность šťavnatosť; —ный šťavnatý; —ная вода́ O. hluboká (stálá, trvanlivá) voda.

сочте́ніе *n.* sečtení, spočítání.

сочу́в-ственно *adv.* soucitně; sympatheticky; —ствіе *n.* soucit, sympathie; найти́ с. въ пу́бликѣ najíti souhlas (ohlas) v obecenstvu; э́то при́нято съ по́лнымъ —ствіемъ to bylo přijato s obecným souhlasem; —ствованіе *n.* souhlas; —ствовать

кому́ souhlasiti s někým; пу́блика не —ствовала э́тому obecenstvo s tím nesouhlasilo.

сошéствіе *n.* sejití; с. свята́го Ду́ха seslání Ducha svatého.

сошúло *n.* razsocha (u rybářů na Čudském jezeře).

со́шка *f.* soška, razsoška, vidlice (k ručnici).

сошни́къ, а rádlo, radlice u pluhu; (lemeš); 2. (anat.) *Vomer*, kost radličná.

со́шный пáкolesníkový (*v.* coxá).

сощика́ть, сощикну́ть utříti svíčku; —а́ніе *n.*

сощипа́ніе *n.* utrhání; сощипа́ть trhati, česati; сощи́пывать trhávati; сощипну́ть utrhnouti.

сою́з-никъ, а spojenec; *pl.* —ники spojenci (1815; 1854); —ница *f.* spojenkyně; —нический *adj.* spojenecký; —ный spojený; сою́зъ, а spojení; spojenství, spolek, alliance; бра́чный с., супру́жескій с. svazek manželský; свяще́нный с. svatá alliance (1815); тро́йной с., тро́йственный с. spolek trojčlený; Германскій с. spolek Německý; Швейца́рскій с. spolek Švýcarský; с. наступи́тельный, оборони́тельный spolek výbojný, obranný; 2. с. (grám.) spojka *Conjunctio.*

со́юшка *f.* sojčička.

со́я *f.* sojka *v.* со́йка; 2. soa *Soy* (omáčka).

соя́нка *f.* ženský náprsník.

спада́ніе *n.* padání (vody; cen; vlasů atd.); opadávání (vody), vypadávání (vlasů).

спада́ть, спасть padati, spadávati (ceny); vypadávati (vlasy); opadávati (voda); с. съ лица́ spadávati se ve tváři; с. съ те́ла spadávati na těle; с. съ го́лоса ztráceti hlas (o zpěvákovi).

спадéніе *n.* spadnutí; úbytek *v.* спа́дшъ, a zpěvák, který svůj hlas ztratil.

спа́зма *f.*, *pl.* спа́змы, су́дорога křeč (řec. *σπάσμα*); спазмоди́ческій, ая, ое, су́дорожный křečovitý.

спай, я *v.* спа́йка.

спа́ивать sletovati *v.* спаять; 2. *v.* спои́ть.

спа́й-ка *f.* sletování; 2. sletované místo, letování; с. костéй klouby u kostí; —ность štípatelnost, loupavost (minerálu); —ный štípatelný, loupavý (miner.).

спаковáть spakovati.

спа́костить zkaziti, zhudlovati; спа́кощеніе *n.* zkažení, zhudlování.

спал-éніе *n.* spálení; —ённый spálený; —и́ть (во́лосы, дрова́) spáliti.

спа́лен-ка malá ložnice; —ный ložničný.

спа́лзывать *v.* сползти.

спа́лый, ая, ое spadlý (ovoce); chraplavý (hlas).

спа́л-никъ, а (star.) spalník (dvorský úřadník, který byl povinen s cářem v jeho pokoji přes noc býti); —нишка *f.* špatná ložnice; —ный spací; сп. колпа́къ noční čepice; —ня *f.* ložnice (spalna, spárna).

спа́рж-а *f.* chřest *Asparagus* (něm. *Spargel*); —евикъ *f.* chřestovina *Asparagin*; 2. chřestokam *Spargolith*; —евый chřestový; с. ка́мень спа́ржевикъ.

спа́рить, спа́ривать spářiti; сп.ся sp.

спа́рхивать *v.* спорхну́ть.

спа́рывать *v.* споро́ть.

спаса́ть, спасти́ spasiti; zachrániti; сп.ся spasiti se; zachrániti se; спасéніе *n.* spasení; zachránění.

спаси́бо! zaplať pán bůh! díky!

спаси́тель, я Spasitel; 2. ochrance, ochranitel; —ница *f.* ochránkyně; —ный spasitelný; 2. ochraňovací, zachraňovací; -ая бо́чка (v námořnictví) bečka n. soudek ochraňovací.
спа́сскій od (z) kostela na jmeno Spasitele (Salvatora) založeného.
спасти́ spasiti *v.* спаса́ть.
спасть spadnouti *v.* спада́ть.
спасъ, а Spasitel *Salvator.*
спать (сплю́, спи́шь) spáti (spím, spíš); крѣпко сп. pevně n. silně n. tvrdě spáti; ложи́ться (лечь) сп. jíti spat; мнѣ спать хо́чется chce se mi spat; сп.ся spáti se; по́слѣ тру́да крѣпко спи́тся po práci pevně se spí; не спи́тся, ня́ня, здѣсь такъ ду́шно nechce se mi spát, chůvo, zde je tak dušno.
спаха́ть, спа́хивать zorati; 2. vypleti, vypleniti (bejlí); спа́ханіе, спа́хиваніе *n.* zorání.
спахну́ть, спа́хивать sfouknouti, smesti, setříti (prach).
спа́шка *f.* zorání.
спа́йніе *n* sletování; спа́ять sletovati.
спедито́ръ, а expeditor, speditér, výpravce.
спека́ться, спе́чься speci se (o krvi: speklá krev). [*f.*
спектакль, я *m.* špektákl, podívaná
спектръ со́лнечный *Spectrum* barvitý obraz, přízrak.
спекуля́нтъ, а spekulant (obchodnický).
спекуля́торъ, а (crk.) kat, popravčí.
спекуля́ція *f.* spekulace; дѣлать —іи spekulovati.
спелен-а́ніе *n.* zavinutí dítěte do plínek; —а́ть do plínek zavinouti (dítě).
спенёкъ, нька jazýček v přezce
спепел-и́ть, —и́ть v popel obrátiti, zpopeliti; —е́ніе *n.*
сперва́ *adv.* z počátku (z prvu).
спе́реди, спереди́ *adv.* z předu.
спере́ть, спира́ть zmáčknouti, stisknouti.
сперматоло́гія *f.* semenoznalství *Spermatologie.*
спермаце́тъ, а tuk velrybí *Spermaceti.*
спёртый, ая, ое sevřený, stísněný.
спесив-е́цъ, вца člověk vypínavý, vysokomyslný, pyšný, hrdopýšek; —иться vypínati se; —ица, —ка *f.* vypínavá, vysokomyslná; —ость vypínavosť, vysokomyslnosť, hrdopýšnosť; —ый vypínavý, vysokomyslný, hrdopyšný; —ѣть státi se vypínavým, vysokomyslným, hrdopýšným.
спесна́ *f.* malá pýcha.
спесь, и *f.* pýcha, vypínavosť.
спеськи́, а́ *m.* (prost.) *v.* спесивецъ.
специфи́ческій, ая, ое specifický, potažný.
специа́ль-но *adv.* zvláště; —ность speciálnosť, zvláštnosť; —ный speciální, zvláštní. [(v lékárnictví).
спе́ціи, ій *pl. f.* příměšky *Species*
спива́ть *v.* спить.
спикана́рдъ инде́йскій nard málokvětý n. indický *Nardostachys Jatamansi (Spica nardi, Nardus indica).*
спили́ть, спи́ливать pilou uřezati; 2. upilovati; спиле́ніе, спи́ливаніе *n.*, спи́лка *f.* upilování.
спина́, ы́ *f.* hřbet, záda (lat. *Spina*); у него́ спина́ чѣ́шется svrbí ho záda; спи́нка *f.* hřbítek; 2. záda (u šatu); 3. zábradlí (u sesle); спи́нный hřbetový.
спино-ро́гъ, а dramejš (Presl), hřbetoroh (ryba) *Balistes;* —шипъ, а hřbetošíp *Centronotus.*
спи́ра *f.* (bibl.) zástup, houf, sbor.
спира́льный, ая, ое spirální; -ая пружи́на spirálka, pružina spirální.

спир-а́ніе *n.* stísnění, svírání; —а́ть tísniti, svírati, stlačovati.
спире́й, я *Spiraea v.* тавóлга.
спиртов-а́ніе *n.* napouštění líhem; —а́тость líhovitosť; —а́тый líhovitý; —а́ть líhem napouštěti.
спиртóвый, спи́ртовый líhový.
спиртомѣ́ръ, а líhoměr, алкоголомéтръ.
спиртъ, а líh (*Spiritus*).
спис-а́ніе *n.* přepsání; —а́тель, я přepisovatel; —а́ть přepsati; спи́сывать přepisovati; спи́сокъ, ска přepis; 2. seznam, výkaz; сп. именны́мъ, именно́й сп. seznam jmen.
спить upiti, trochu píti; с.ся zpíti se.
спихну́ть, спи́хивать odstrčiti.
спи́ца *f.* špice; 2. špice, paprsek v kole; 3. oštěp (na lední medvědy); 4. drát n. jehla na pletení punčoch.
спи́чеч-ка *f. v.* спи́чка; —никъ, а kolouch, špičák; 2. škatulka na sirky; —ный sirkový.
спи́чка *f.* sirka; *pl.* спи́чки sirky; 2. *pl.* спи́чки, чекъ první výrostky parohů u kolouchů, špice; 3. спи́чка drát na pletení.
спи́чникъ, а sirkář (kdo sirky dělá, prodává atd.); 2. věšák na šaty, lestvice.
спи́щикъ (спи́счикъ), а přepisovač.
спла́вка *f.* rozpouštění, tavení (kovů); 2. (с. лѣса) splavka, plavení dříví, pl. pramenů.
спла́вить, спла́вливать, сплавля́ть rozpustiti, rozpouštěti, taviti (kovy); 2. plaviti, splavíti dříví, prameny; спла́вленіе, спла́вливаніе *n. v.* спла́вка.
сплавно́й, (-а́й), а́я, о́е splavný, plavný; splavený; -а́я дровá splavné dříví, dříví pramenové.
спла́в-окъ, вка kousek slitého kovu, slitek; —очный *v.* сплавно́й; —щикъ, а tavič, tavíř, rozpouštěč; 2. (с. дровъ) splavník (dříví, pramenů).
сплавъ, а splavnictví, plavení dříví; 2. *v.* спла́вокъ.
спла́чивать *v.* сплотúть.
сплёскивать, сплеснýть spláchnouti; сп. ся spl. se; спл. рукáми spláchnouti rukama.
сплéснить, сплéскивать splesti n. svázati konce dvou lan (na корáбѣ); сплéсень, сня *m.*, сплéсниваніе *n.* spletení n. svázání dvou lan; сплéсненный spletený; svázaný.
сплесть, сплетáть splesti, splétati, splítati; с. ложь lež splesti n. uplesti; 2. krajky dělati; сплетáніе *n.* splétání; 2. dělání krajek; сплетéніе *n.* spletení; 2. pletivo (anat.); сплетённый spletený.
сплéт-ни, ей *pl. f.*, —ки, токъ *pl. f.* klepy (pletky); городскія с. městské klepy; —никъ, —чикъ, а klepař; —ница *f.* klepařka; —ничать klepati, klepy dělati.
сплинъ, а *Spleen* (med.).
сплóсень, я, сплóйникъ, а liška (houba) *Cantharellus.*
сплотúть stesati, otesati; с. брёвна въ замóкъ zazubiti trámy; сплóтка *f.* otesání; zazubení (u tesařův).
сплóтникъ, а harmala mnohodílná, (Presl) *Peganum harmala* (rostl.); 2. с., сплóтчикъ kdo spojuje (zasekává) n. zazubuje trámy.
сплóха *adv.* nerozmyšleně, nerozsplочéніе *n. v.* сплóтка. [vážlivě.
сплошно́й, áя, óе těsně spojený, massivní; hustý; с. забóръ hustý plot; —áя и. сливнáя óспа neštovice slité (jedna slitina); —áя недѣля týden bez postu.
сплошь *adv.* těsně vedle sebe; 2. vesměs, bez rozdílu, úhrnkem; сплошь и рядомъ vesměs a napořád.

сплутовáть staškařiti.
сплыв-áніе *n.* přetékání; —áть, сплыть přetékati.
сплю́снуть, сплющи́ть, сплю́щивать zploštiti, zplošiti
сплясáть přetancovati (tanec př. kolem); с.ся, сплясываться v tanci se cvičiti.
спобор-áть, —óть spolubojovati; —éніе *n.* spolubojování.
спобори́тель, я, —ный *v.* спобо́рникъ, спобо́рный.
спобо́р-никъ, а spolubojovník; —ный, —ственный spolubojovný; —ство *n.* spolubojovnictví; přispění.
спогранúчный pohraničný.
сподвáлъ *adv.* bez rozdílu, bez vyjímky.
сподвúж-никъ, а účastník něčeho; společník; —ница *f.* účastnice, společnice; сподвизáться по чёмъ účastniti se.
сподо́бить, сподобля́ть oceniti; 2. odměniti; с.ся oceniti se; сподобле́ніе *n.* ocenění; 2. odměňování.
сподру́ч-но *adv.* přímo, přímě; po ruce; pohodlně; —ность pohodlnost, pohodlí; —ный pohodlný, přímý.
сподъ, а (crk.) houf, hromada, množství (lidu).
сподымáть, сподня́ть zdvihnouti.
спожúнки *v.* госпожúнки.
спозаráнку, спозаráнковъ *adv.* časně ráno, časně z rána.
спознáть, спознавáть poznati koho; с.ся p. se (vzájemně).
спóй, я, *m.*, —ка *f.* sletování (spoj) *v.* спáйка.
споúть, спáивать opojiti někoho, opiti někoho.
спокóй-но *adv.* pokojně; —ность pokojnost; —ный pokojný; —ной нóчи! dobrou noc; —ствіе, —ство *n.* pokoj; spokojenost; с. сóвѣсти pokojné svědomí; спокóить pokojiti *v.* покóить.
споля́горя *adv.*: тепéрь емý жить сп. teď může žíti bez starostí, bezstarostně (s menšími starostmi).
сползáть, сползти́ slezti, slézati; сползáніе *n.* slezení.
сполнá *adv.* úplně, zúplna; docela (заплатúть долгъ сп.).
сполоскáть, сполáскивать, сполоснýть spláchnouti, opláchnouti.
сполóхи, овъ *pl. m.* severní záře (na Bílém moři).
сполóхъ, спóлохъ, а nepokoj, bouřka; vzbouření.
сполóш-ить, сполошúть vzbouřiti; —ный bouřlivý, nepokojný.
спóлстить splstiti.
спóлу *adv.* (star.) dostatečně.
спóлье *n.* meze polí kde spolu hraničí (soupolí); *adj.* спóльный.
спомогáтель, спомóщникъ, а (star.) pomocník, spomocník *v.* помóщникъ; спомогáть pomáhati *v.* помогáть.
спондéй, я spondej (verš) *spondaeus.*
спóнка *f.*, шпóнка příčka (mezi prknama).
спорадúческій, ая, ое sporadický.
спóрить (-рю, -ришь) o чёмъ spor vesti, příti se; сп.ся (между собóю) příti se, hádati se, hašteřiti se.
спóрлив-ость hašteřivost; —ый hašteřivý.
спóр-никъ, —щикъ, а hašteřil; -ница *f.* -ка; —ный *adj.* sporný.
спóро *adv.* spoře.
спóрокъ, рка co je spáráno, odpáráno, sparek.
спорóтіе *n.* spárání.
спорóть, спáрывать spárati, odpárati.
спорхнýть, спáрхивать sletěti, slítnouti.
споруч-áться, —úться spolu ručiti, býti spolurukojmím; —éніе *n.* spo-

lurukojemství; спору́чникъ, a spolurukojmí; -ица *f.*

спору́чный příručný.

споръ, a spor, rozepře; нѣтъ спо́ру объ э́томъ toho nelze popírati, nelze zapříti, to je jisté; 2. сп. nával vody (zepření-se vody).

спо́рый, ая, ое sporý; -ая мука́ sporá mouka (t. která mnoho vydá); спорынья *f.* sporota.

спо́рышъ, a, горе́цъ пти́чій, *Polygonum aviculare* štukavec, truskavec, úpor.

спосо́б-ность způsobnost, způsobilost; —ный (къ чему́) způsobný, způsobilý k něčemu; —ство *n.* (star.) pomoc; —ствовать чему́ pomáhati, přispívati něčemu.

спо́собъ, a způsob; 2. prostředek; сп. лѣче́нія způsob léčení.

споспѣ́шествов-аніе *n.* přispívání; podporování; —атель, я podporovatel, přispívatel; -ница *f.* -ka; —ать чему́ podporovati něco, přispívati k něčemu.

споспѣ́ш-никъ, a, —ница *f. v.* споспѣшествователь; —ничество *n. v.* споспѣшествованіе.

споткну́ться, спотыкну́ться, спотыка́ться potknouti se, zakopnouti; спотыкли́вый, ая, ое padavý, klesavý (kdo často zakopne).

спотѣ́лый spocený; спотѣть spotiti se.

спохватиться, спохва́тываться upamatovati se náhodou.

спра́ва *adv.* z pravé strany.

спра́ва *f.* stvrzení něčeho podpisem; 2. zapsání soudní.

справедли́в-о *adv.* spravedlivě; —ость spravedlivost; 2. pravost; správnost; —ый spravedlivý; 2. správný, pravý.

спра́вить, справля́ть, спра́вливать narovnati, napraviti (něco zkřiveného); 2. slaviti (jmenoviny); vypraviti (svadbu); 3. soudně stvrditi; soudně přiříknouti; сп.ся о чёмъ poptávati se, dotazovati se (po něčem, na něco).

спра́вка *f.* poptávka (úřední), dotaz.

спра́вочный, ая, ое: сп. листъ arch korektury, a. korekturní; с. слова́рь slovník konversační, sl. náučný, sl. všeobecný (sl. hledací); —ая кни́га kniha hledací (adresní); —ая конто́ра doptavárna, poptavárna; —ыя цѣны tržní ceny, průměrné ceny.

справщикъ, a korektor (v tiskárně), opravovatel.

спра́шив-аніе *n.* vyptávání, dotazování; —ать о чёмъ vyptávati se, dotazovati se; съ него́ мно́го —аютъ, съ него́ мно́го —аётся mnoho na něm žádají; *v.* спроси́ть.

спріобщ-а́ть, —и́ть кого́-либо чему́ účastenství někomu propůjčiti.

спрова́дить, спрова́живать tajně odkliditi; 2. někoho odbyti (hrubě), někomu dvéře ukázati (sprovoditi někoho).

спрово́рить něco rychle provésti.

спровѣд-а́ть, —ывать *v.* освѣдомиться.

спроси́ть (спрошу́) tázati se, ptáti se; с.ся взя́ти dovolení, dovoliti se; уйти́ не спроси́сь odejíti bez dovolení.

спро́ста, спроста́ *adv.* prostě (zprosta), upřímně.

спросъ, a poptávka, dotaz.

спры́гнуть seskočiti; спры́гивать seskakovati; спры́жка *f.*, спры́гиваніе *n.* seskakování.

спры́снуть, спры́скивать postříknouti, postříkati.

спряг-а́ніе, спряже́ніе *n.* (gram.) časování *Conjugatio;* —а́ть časovati (gram.).

спрям-и́ть, —ля́ть vzpřímiti, narovnati; —ле́ніе *n.* vzpřímení, narovnání.

спря́т-аніе *n.* uschování; uklizení

—ать schovati, usch.; ukliditi; сп. ся schovati se.

спуг-áніе *n.* splašení, vyplašení; —áть, —нýть, спýгивать splašiti, vyplašiti; с.ся vypl. se; спугъ, а vyplašení.

спудъ, а (crk.) stará míra obilná; 2. úkryt; подъ спýдомъ ukrytě, skrytě.

спуск-áльный spouštěcí; -ая доскá (typogr.) člunek, loďka, rovnadlo; —áніе *n.* spuštění, spouštění; 2. ubírání (v pletení punčoch); 3. stažení, sejmutí praporce, plachet; —áть, спустúть spustiti; vypustiti balon (do výše); stáhnouti, sejmouti (prapor, plachty); spářiti (ptáky); не спускáть кого-либо съ глазъ nespouštěti někoho s očí; —овóй, áя, óе spouštěcí; -áя трубá žlab kapaličný, odkapnice; -áя доскá spouštěcí truhlík.

спускъ, а spuštění; сп. корабля нá воду spuštění korábu na vodu; 2. svah; 3. slevací žlábek (v slevárně); 4. splav, vrata ke splavu (na jezu); 5. змѣиный сп. hadí kůže, hadí svlek, výlinky; 6. сп. мазь vosková neb olověná, přílep voskový *Cerat*; 7. не давáть кому́ спýску nedávati komu odpuštění n. milosti (star. neodpouštěti komu), nedati *Pardon*.

спустúкъ, а vystírací káď, (v pivováře); 2. (chir.) močevod katéterъ.

спýт-аніе *n.* spletení, zmatení; —анный spletený, zmatený; —ать, —ивать splesti, zmásti; с.ся splesti se, zmásti se.

спутешéств-енникъ, а, —ователь, я spolucestovník; —енница *f.* spolucestovnice; —овать spolu s někým cestovati.

спýт-никъ spolucestovník, společník na cestách; 2. с., —ница *f.* družice *Trabant*, *Satellit* (astr.); —ница *f.* spolucestovnice; —ничество *n.* spolucestovnictví.

спущ-áть *v.* spouštěti; —éніе *n.* spuštění.

спýшикъ, а lodivod, průvodce lodní.

спьянá *adv.* opile.

спѣв-áка *m.* (crk.) kostelní zpěvák; —áніе *n.* společné zaučování zpěvu; —áться, спѣться společně se zaučovati zpěvu.

спѣлость zralost; спѣлый zralý (ovoce); спѣть (спѣю, спѣешь), по- zráti (ovoce); 2. (star.) hotoviti.

спѣть (спою) *v.* пѣть.

спѣхъ, а spěch; на сп. спѣшно; къ спѣху na spěch.

спѣшить, спѣшивать opěšiti jezdce.

спѣшúть (-шý, -шúшь), по- pospíchati.

спѣш-но *adv.* spěšně; —ность spěšnost; —ный spěšný, rychlý; сп. поѣздъ rychlovlak (na železnici).

спѣяніе *n.* zrání.

спя́ти spíti, sepnouti; *v.* спинáть.

спя́тить, спячивать sestrčiti, odstrčiti; с. съ ýма ztratiti rozum, o rozum přijíti; с.ся slova daného nedržeti (zpětiti se).

спя́ч-ій, ая, ее spící; —ка *f.* spavá nemoc, spavice, ospalosť *Lethargie*.

сработáть dodělati práci.

сравнéніе *n.* srovnání, porovnání, vyrovnání.

срáвнив-аніе *n.* srovnávání, ur., vyr., por.; —атель porovnavatel; —ать, сравнять srovnávati, por., ur., vyr.; сравнúть srovnati, ur., vyr., porovnati.

сравнúтель-но *adv.* způsobem porovnavacím; —ный srovnavací; porovnavací; —ная стéпень stupeň porovnavací, srovnavatel *Comparativ*.

сражáть, сразúть sráženi, sraziti; poraziti; смерть сразúла егó smrť ho zachvátila; с.ся съ кѣмъ utkati se, potkati se s někým v boji, bojovati

s něk'ym; sraziti se; сраже́ніе *n.* bitva, zápas; мо́рское с. bitva námořská.

срами́ть, срамля́ть кого́ zahanbiti někoho.

срамн-и́къ, á nestyda *m.*, nestydatec, nestoudník; —и́ца *f.* nestyda *f.*, nestydatá, nestoudnice.

срáм-ность hanebnost, nestydatost, nestoudnost; —ный hanebný, nestydatý, nestoudný; —ная слова́ nestydatá slova, nestydaté řeči.

срамнослóв-ецъ kdo nestydatě mluví; —ить nestydatě mluviti; —ie *n.* nestydaté řeči.

срамотá *f.* hanebnost.

срáмъ, a hanba, hana; ostuda; надѣлать срáму nadělati ostudy.

срáнивать shazovati *v.* сронúть.

срастáться, срастúся srůstati, srůsti; срастѣ́ніе *n.* srostení.

срачúца (crk.) košile *v.* сорóчка.

срéбрен-икъ, а stříbrňák (peníz); —ый stříbrný *v.* серéбреный; сребрó stříbro *v.* серебрó.

сребро-вúдность stříbřitost, barva stříbřitá; —вúдный stříbřitý, stříbru podobný; —дѣль, я, —дѣля, и *m.* (crk.) stříbrník; —лю́бецъ, бца stříbromil, lakomec chtivý stříbra; —любúвый, —лю́бный chtivý stříbra, lakomý.

средá, ы, *f.* středa; въ срéду ve středu; по средáмъ každou středu; 2. с. (fys.) tělo, těleso.

средú *adv.* uprostřed; с. пóля uprostřed pole.

среди-грáдіе *n.* (star.) středoměstí; —зéмный, ая, ое středozemský, středozemní; -ое мóре moře středozemní.

средúн-а *f.* prostředek, střed; въ сáмой средúнѣ zrovna uprostřed, v samém prostředku; —ный, ая, ое střední, prostřední; —ное государ́ство říše mezizemní; říše Čínská.

средневѣкóвый (-óй, áя, óe) středověký.

срéдникъ, а, *dem.* срéдничекъ prostřední rám v okně.

срéдній, яя, ее střední, prostřední; -яя цѣна́ průměrná cena; -ее числó průměrné číslo, průměrný počet; с. вѣкъ střední věk, středověk; -ія сóли (chem.) soli obojetné; ср. родъ (gram) střední rod *Neutrum*.

средо-бѣ́жный, ая, ое středoběžný; —вѣ́чный (star.) středověký; —грáдіе *n.* mezizeď, zeď vnitřní; —грýдіе *n.* středohrudí, středoprsí; —днéвіе *n.* (star.) čas polední; —крéстье *n.* polovička postu, středopostí; —нóщіе *n.* (star.) půlnoc; —пóстный, ая, ое středopostní; —стóлбіе, —стóлпіе *n.* (arch.) dřík nebo stvol sloupu, středosloupí; —стремúтельный středoběžný; —стѣ́ніе *n.* středostění; 2. štít, zeď proti požáru; 3. с. сéрдца bránice, srdeční přehrada; —тóчіе *n.* střed *Centrum*; —тóчность ústřednost; —тóчный ústřední.

срéдство *n.* prostředek (lékařský atd.); lék.

средь, средѣ *adv. v.* средú.

срéзни, ей *pl. f.* (star.) druh střel (šípů).

сриновéніе *n.* svržení, shození; срúнуть svrhnouti, shoditi; с.ся svrhnouti se.

срисовáть, срисóвывать okresliti, orýsovati; —áніе *n.*

сровня́ть *v.* сравня́ть.

срóд-ичъ, а, —никъ, а, —ственникъ, а příbuzný; —ница, —ственница *f.* příbuzná; —ный vrozený, přirozený někomu, vlastní; —ность vrozenost;

—ство, сродство́ *n.* příbuzenství; příbuzenstvo.
сродни́ть, сродня́ть v příbuzenství uvésti; с.ся spříbuzniti se, seśvakřiti se.
сродя́сь *adv. (transgr.)* od narození (co se narodil, a, o); ср. не вида́лъ э́того jakživ jsem to neviděl.
срокъ, a lhůta (star. rok); по сро́камъ na lhůty, po lhůtách.
срон-е́ніе *n.* svržení, shození; —и́ть svrhnouti, shoditi.
сро́слѣнъ, a srostlý kmen, razsochatý n. vidličný kmen.
сро́слый, ая, ое srostlý.
срости́ся *v.* срастáться.
срости́ть, сра́щивать srostiti; 2. sesoukati, skroutiti nitě.
сро́стокъ, тка, сростъ, a srostlina.
сруба́ніе *n.*, сру́бка *f.* poražení (dříví); сруба́ть, сруби́ть poraziti, porážeti (dříví); 2. přitesati, tesati (trámy). [бовый.
срубъ, a srub (dřevěný); *adj.* сру́
сру́ч-но *adv.* zručně; příručně, pohodlně; —ность příručnosť, pohodlnosť; —ный příručný, pohodlný.
срыв-а́ніе *n.*, сры́вка *f.*, срывъ, a bourání, boření; 2. trhání (ovoce); —а́ть, сорва́ть trhati (ovoce); 2. срыва́ть, срыть bořiti, bourati; взять сры́вку съ кого́-либо dáti se uplatiti; vzíti úplatek.
сры́тіе *n.* zboření, zbourání (hradeb).
срѣ́зать, срѣза́ть, срѣ́зывать uřezati; с. съ ногъ někoho zmásti, splesti, do rozpaků přivésti.
срѣсти́, срѣта́ть (crk.) *v.* встрѣ́тить.
срѣ́теніе *n.* (crk.) ústrety, příchod naproti; С. Госпо́дне očišťování P. Marie (hromnice); срѣ́тенскій собо́ръ chrám očišťování P. Marie.
срѣ́чка *f.* (star.) souboj.
сряди́ть, сряжа́ть *v.* снаряди́ть.
сря́ду *adv.* dle řady; řadou; za sebou, po sobě; шесть лѣтъ сря́ду šest let za sebou.
сря́ды, овъ *pl. m.* přípravy k něčemu.
сря́ща *f.*, сря́щъ, a *m.* (crk.) nákaza, mor; 2. věštba, předpovídání.
сса́дина *f. v.* садно́.
ссади́ть, сса́живать sesaditi, posaditi dolů; 2. vysaditi, sesaditi (z vozu); сс.ся sraziti se (o sukně); сса́дка *f.* vysazení, sesazení (z vozu); 2. sražení-se (látky, sukna).
сса́ривать povoliti, uvolniti provazy.
сса́сывать *v.* ссоса́ть.
сса́чивать *v.* ссочи́ть.
сслони́ть, ссла́нивать sešiti (dvě půle).
ссова́ть, ссо́вывать, ссу́нуть sraziti, sestrčiti; 2. secpati (do pytle); ссу́нуть кого́-либо съ мѣ́ста svrhnouti n. shoditi někoho z místa (z úřadu).
ссо́р-а *f.* váda, hádka, svár; různice, nevůle; жить въ —ѣ žíti v různici, v nevůli; —еніе *n.* hádání, sváření; —ить různice tropiti; с.ся s někým se svářiti, žíti v různici; —ливость hádavosť, hašteřivosť; —ливый hádavý, hašteřivý; —ный, ая, ое; -ыя дѣла́ věci sporné; —щикъ, a původce sváru n. různice, hašteřil; —щица *f.* původkyně sváru n. různice.
ссоса́ть, сса́сывать vyssati.
ссо́хнуться seschnouti se.
ссочи́ть, сса́чивать uchvátiti, popadnouti; zachytiti (uprchlíka); 2. (v mysliv.) vyslíditi, zvětřiti (o psech).
ссу́да *f.* půjčení někomu něčeho, půjčka; заимообра́зная сс. záloha; ссу́дная казна́ (ка́сса) záložna, půjčovna.
ссуди́ть, ссужа́ть кого́ чѣмъ půjčiti někomu (peníze), založiti někoho (penězi); сс.ся zakládati se vzá-

jemně (penězi); ссужéніе *n.* půjčení; založení někoho (penězi).
ссýдчикъ, a půjčovatel.
ссýнутіе *n.* sražení; ссýнуть sraziti, sestrčiti *v.* ссовáть.
ссучúть, ссýчивать sesoukati, skroutiti; с.ся sesoukati se; ссучéніе, ссýчиваніе *n.*, ссýчка *f.* sesoukání.
ссыл-áніе *n.* odeslání; 2. vypovězení, vypovídání (do vyhnanství); —áть, сослáть odeslati, propustiti (služebníka); 2. vypověděti, vypovídati (do vyhnanství); с.ся на что odvolávati se na něco, dovolávati se něčeho.
ссы́лка *f.* odeslání; 2. vypovězení; vypovězenství; vyhnanství; сослáть въ ссы́лку vypověděti někoho.
ссы́лоч-никъ, a vypovězenec; —ница *f.* vypovězenka; —ный vypovězený (do vyhnanství); ссыльно поселéнецъ, ница kdo byl poslán do osady vypovězenců (v Sibiři).
ссыпáніе, ссы́паніе *n.*, ссы́пка *f.* sesypání; ссыпáть, ссы́пать sesypati.
ссых-áніе *n.* sesychání; —áться sesychati se.
ссѣд-áніе kysání, ssedání-se (mléka); —аться ssedati se (o mléku), kysati; 2. sraziti se (o látkách vlněných, o obuvi).
ссѣкáть, ссѣчь sesekati, usekati; ссѣкáніе, ссѣчéніе *n.* usekání.
ссѣкъ, a tlustý kus masa useknutého z ledví hovězího dobytka.
ссѣлый ssedlý (mléko); 2. sražený (látka, obuv).
ссѣсться *v.* ссѣдáться.
ставáть, стать býti (b. pohotově, býti dostatečným); у негó никогдá не стаётъ дéнегъ on nikdy nemá peněz; у меня́ дéнегъ не стáло nedostává se mi peněz; онъ сталъ смúрнымъ stal se mírným.
стáвень, вня, ставенёкъ, пька okenice; 2. stavidlo (u splavu, u hráze); 3. ст., стáвецъ, вца dřevěná n. hliněná mísa s pokličkou.
стáвить (-влю, -вишь) staviti; ст. на счётъ dáti na účet, postaviti do účtu; ст. что-либо въ счётъ povšimnouti si něčeho; ст. клистúръ dáti klystír; ст. рожкú, бáнки sázeti baňky; ст. пúявки sázeti pijavky; ст. кýшанье на столъ nositi jídlo na stůl; ст. кому́-либо что-то въ вúну dávati n. pokládati někomu za vinu; нивочто ст. что-либо nepřikládati ceny, nevážiti si něčeho; 2. ст. stavěti (knihy do příhrad, stěžně, lešení atd.); 3. dodávati; 4. ст. во свящéнники světiti na kněžství; ст.ся stavěti se.
стáвка *f.* stavění; 2. sázka (v kartách); 3. stan (vojenský atd.); 4. очнáя ст. vůči (v oči) postavení svědkův.
стáвлен-икъ, a vysvěcenec; *adj.* —ическій; —ый: —ая грáмота list o vysvěcení.
ставропúгія *f.*, ставропигіáльный monastýr klášter přímo podřízený svaté synodě.
стáвы, овъ *pl. m.* stavy; rámy, v kterých pracují pily (na pile mlýnské).
стáдиться (стáжусь, стáдишься) stáděně se shromažďovati, stáditi se.
стáдія *f. Stadium* (125 kroků).
стáдникъ, a stádník, pastýř stáda.
стáдо *n.* stádo (dobytka); houf, tah ptactva, ryb; ст. Христóво st. Kristovo; *adj.* стáдный.
стáивать, стáять roztáti.
стáйныя пти́цы tažní ptáci.
стáиться, стáиваться (o ptácích) do houfů se sletovati.
стáища *f.* (*augm.*) veliký houf.
стакáнъ, a sklenice (k pití); 2. trouba,

trubka u pumpy; *dem.* стака́нецъ, нца, стака́нчикъ; *augm.* стака́нище *n.*

стакну́ться, стáкиваться съ кѣмъ tajně něco ujednati s někým.

стали́стый, ая, ое ocelitý.

стáлкивать *v.* столкáть.

стáло-быть *adv.* následovně, tedy.

стáлпливаться *v.* столпúться.

сталь, и *f.* ocel (*Stahl*).

стáлька *f.* ocílka (k broušení).

стальни́къ, á jehlice, babí hněv *Ononis.*

стальнóй, áя, óe ocelový; -óe перó ocelové pero; -áя руда ocelová ruda; -áя трава *v.* стальни́къ.

стамбýлка *f.* turecká dýmka, stambulka.

стамéдъ, а stamet (látka) *Véstamet.*

стамéзка, стамéска *f.* dláto (*Stemmeisen*).

стамýха *f.* kra ledu uvázlá na písčině.

стáндеръ, а křivoleč (na korábě).

станúна *f.* postranice u lože dělového.

станúца *f.* stádo (vlků, husí); 2. stanice (vesnice) kozácká; 3. oddělení zpěváků; *adj.* станúчный; станúчникъ, а obyvatel stanice kozácké.

станúще *n.* (crk.) staniště.

становúть (-влю, -вишь) postaviti, ustaviti; с.ся staviti se, stavěti se; с.ся на что postaviti se na něco; с.ся на колѣни kleknouti na kolena; с.ся на зúмнія квартúры vtáhnouti do zimních bytů; на дворѣ станóвится хóлодно venku se dělá zima.

становúще *n.* stanoviště, staniště; цыгáнское ст. cikánský tábor.

становлéніе *n.* stavění; postavení.

становóй, áя, óe stanový; ст. пристáвъ krajský soudí; станóвая жúла micha.

становщúкъ, á (star.) dozorce stanice poštovské; 2. přechovavač zlodějů.

станóвье *n. v.* становúще.

станóкъ, нкá podstavec, podstavek; каретный ст. podstav u kočáru; живопúсный ст. podstavec malířský; 2. stolice řemeslnická; stolec řemeslnický; токáрный ст. soustruh; точúльный ст. brus; столáрный ст. stůl truhlářský, hoblovka; ткáцкій, ткáльный ст. stav tkalcovský; чулóчный ст. stávek tkalcovský.

стáнокъ, нка (star.) pozůstalost.

станорасположéніе *n.* rozdělení tábora.

станóч-екъ, чка malý podstavec; —ный podstávkový.

стáнсъ, а stance (ve verších).

стáнція, и *f.* stanice *f.*, staniště *n.* (štace *f.*); почтовáя ст. stanice poštovská; станціóнный, ая, ое staniční; с. домъ stanice; с. смотрúтель dozorce stanice, d. staniční.

станъ, а postava (těla); 2. život u košile; 3. stůl n. stolec řemeslnický; печáтный, книгопечáтный, типографúческій ст. pres (lis) knihtiskařský; чекáнный ст. razidlo; пýшечный ст. lože u děla, lafeta; воздýшный ст. průvětrnice, větrnice, větradlo; 4. ст. (воéнный) tábor (vojenský); воровскóй ст. skrýše zlodějská; разбóйный ст. vražednická skrýše; vr. peleš; 5. zástavná hospoda (čes. výsadní hospoda, formanka).

стáпель, я lodniště; *adj.* стáпельный.

стáпливать *v.* стопúть.

стáптывать *v.* стоптáть.

старагýчка *f.* vilnokvět (Presl) *Salacia* (rostl.).

стараúніе *n.* starání.

старáтель-но *adv.* starostlivě, pečlivě; —ность starostlivost, pečlivost; —ный starostlivý, pečlivý.

старáться (-áюсь, -áешься) o чѣмъ starati se o něco, pečovati o něco; snažiti se o něco.

стáрбордъ, а pravý kraj korábu.

ста́ренькій, старёнькій, старёшенькій, ая, ое старичкý.
ста́рецъ, рца starec (stařec); starší církevní.
старикáшка *m.* staroušek.
старикóв-скій, ая, ое starouškovský; —щина *f.* stařikovci (rozkolníci).
старúкъ, á stařec; 2. hlava sekty stařikovců; 3. buřňák *Procellaria*.
старúна, *dem.* старúнка *f.* starý čas, starověkosť; starobylosť, dávnověkosť; въ -ý za starodávna; 2. ст. ušetřené n. uspořené n. ustřádané (staré) jmění; жить старúною žíti z nastřádaného jmění, žíti z hotového; 3. ст. starček *Senecio* (rostl.) *v.* крестóвникъ; 4. ст. *m.* stařec.
старúнный, ая, ое starý, starožitný; -ые обы́чаи starodávné obyčeje; -ыя кнúги staré knihy; по -ому dle spůsobu starobylého.
старúнушка *f.* staruška.
стáрить (рю, -ришь) stařiti; с.ся stárnouti; 2. starého dělati.
стáрица *f.* stařenka; 2. mniška, jeptiška.
старич-ёкъ, чка stareček; —йшко, —йще *m.* (*augm.*) staruch, šedivec.
старо-бы́тность starodávnosť, starožitnosť, starobytnosť; —бы́тный starodávný, starobytný; —вáтый přistárlý; -ость -osť; —вúна *f. v.* завáлецъ; —вéрка *f.* starověrka; —вéрческій, ая, ое starověrecký; —вéръ, a starověrec; —дáвность starodávnosť; —дáвный starodávný, prastarý; —дýбка *f.* hlaváček jarní, ohníček *Adonis vernalis*; ст. крестóвая hořec křižatý, prostřelené koření *Gentiana cruciata*; —жúлецъ, льца, —жúлъ, a starodávný obyvatel; —жúлка starodávná obyvatelka; —жúлый kdo dávno někde žije n. bydlí; —закóнный starozákonní; —лéтній *v.* стародáвный; — обрядецъ, дца *v.* старовéръ; —печáтный dávno tištěný; -ыя кнúги staré tisky, starotisky; —помéстный dávno usedlý na statku; —сéлье *n.* staré bydliště.
стáрост-а *m.* starosta (poštovský, vesnický, církevní); рúночный, торгóвый ст. správce trhu, spr. tržní; —во *n.* starostství; —иха *f.* žena starostova; 2. opatrovnice v chudobnici, stařinka; —ный (star.) obstárlý.
стáрость, и *f.* starosť, stáří.
старýха, *dem.* старýшка, старушёнка *f.* stařena, stařenka; *adj.* старýшечій, ья, ье stařenský.
стáр-ческій, ая, ое stařecký; —чій, ая, ее (star.) starý; —ше (*comp.*) starší; он ст. всѣхъ on je nejstarší.
старшúна *n.* staršina, starší *m.*; волостнóй ст. představený obce; цеховóй ст. starší cechovní (představený společenstva); старшúнскій, ая, ое staršinský; старшинствó *n.* staršinství.
стáршій, ая, ее starší, nejstarší.
стáрый, ая, ое starý; по стáрому dle starého spůsobu.
старьё, я *n.* staré šaty, veteš.
старѣ́йшин-а *f. v.* старшúна; —ство *n.* staršinství, vrchní dohlídka.
старѣ́ть stárnouti.
стаскáть, стáскивать vláčeti dohromady; 2. svléci (shůry).
статéй-ка *f.* článeček (na př. v časopise); —ный спúсокъ (star.) denní zápisky, deník (vyslance u cizího dvora).
статúка *f.* statika.
статúмый (prost.) *v.* стáточный.
статúстика *f.* statistika; статúстикъ, a statistik; статисти́ческій, ая, ое statistický.

статíстка *f.* statistka (v divadle); статíстъ, a statista (v divadle).
статíстый *v.* стáтный.
статíческій, ая, ое statický.
стáтный, ая, ое statný; -ность -osť.
стáтокъ, тка (star.) statek, majetek; 2. dědictví, pozůstalosť. [-osť.
стáточный, ая, ое zámožný; -ость
стáтскій, ая, ое státní; с. совѣтникъ státní rada; -ая слýжба služba civilní (občanská).
статсъ-дáма *f.* první dvorská dáma; —секретáрь, я státní sekretář.
статýй, я *m.* hňup, ťululum, trulda.
статýй-ка *f.* soška, socha, (statue); —ный sochový; ст. мрáморъ mramor sochařský; —щикъ, а sochař.
статýтъ, а statut.
стáтуя, статýя *f.* socha, statue.
стать, и *f.* postava (těla); подъ ст. stejné postavy, velikosti, barvy; э́то какъ разъ подъ ст. to se hodí na vlas; къ стáти *v.* кстáти.
стать (*fut.* стáну) začíti; всѣ стáли кричáть všickni začali křičet; 2. býti; я не стáну писáть емý já mu nebudu psáti; 3. postaviti se; ст. на колѣни kleknouti, pokleknouti; ст. на чьё-либо мѣсто postaviti se na něčí místo; рабóта стáла práce se zastavila; рѣка стáла řeka zamrzla; э́то дóрого стáнетъ to přijde draho; еró не стáло on umřel; стáться státi se; что съ нимъ стáлось? co se s ním stalo? мóжетъ стáться může se státi.
статья́, и́ *f.*, статéйка *f.* článek (oddíl) ve smlouvě, v protokole; kapitola (ve spise); по статья́мъ po článcích, po kusích; 2. ст. článek, pojednání (v novinách); stať; *adj.* статéйный.
стачáть, стáчивать sestehnouti, sešťopovati.
стáчка *f.* sestehnutí, sešťopování; 2. šťopovačka; 3. tajná úmluva.
стащúть stáhnouti.
стáя *f.* houf (ptáků).
стáять, стáивать roztáti.
стволъ, а (древéсный) kmen (stromový); ст. тростникóвый třtina rákosová; 2. ст. пера brk; 3. ст. плавéй (ručnice, pistole, děla); стволúстый mnohokmenný; стволóвыя растéнія rostliny kmenové; ствóльный мáстеръ ručničník, puškář.
створúть, створáть zavříti (půlku dveří), staroč. zatvořiti.
створ-ки, рокъ *pl. f.* chlopně *Valvae* (bot.); —ный, —чатный (o dveřích) dvoukřídlý.
створóжить, створáживать sraziti (mléko), stvarožiti, syřiti; с.ся sraziti se (o mléku).
створъ, *pl.* створы, овъ *m.* křídlo, půlka (okenice, dveří).
стеарúнъ, а stearin, lojan, lojovina; *adj.* стеарúновый.
стебелёкъ, лькá, *dem.* стебелёчекъ, чка stébílko.
стебелено́сный, ая, ое steblonosný.
стéбель, бля *m.* steblo; 2. násada (u lžíce).
стебельковáтый, ая, ое steblovatý.
стéбель-никъ, а, петрýшечникъ dejvorec *Caucalis* (rostl.); —ный steblový.
стебл-ёвка *f.* steblovka *Pedicellaria*; —úстый stébelnatý.
стеблó, á, *n.*, стебль, я *v.* стéбель.
стег-áльный, ая, ое stehovací, šťopovací; prošívací; —áльщикъ, а šťopovač; prošívač; -ица *f.* -čka; —áние, —áнье *n.* stehování, šťopování, prošívání; 2. šlehání, švihání (bičem); —áть šlehati, švihati (bičem); 2. stehovati, šťopovati, prošívati.
стегнó *n.* (crk.) stehno.
стегнýть šlehnouti, švihnouti (bičem).

стёж-ка *f.* prošívání; prošívačka; —никъ, a učeník u ševců, který prošívá (štepuje) holénky.
стезя́, и́ *f.*, стéзка stezka, pěšina.
стéка *f.* dláto sochařské.
стекáть, стечь stékati, stéci.
стекло́, á, *n.* sklo (stklo).
стекло-вáтикъ, a, —ви́къ, á sklenec *Hyalith*; —дéлие *n.* sklářství; —дéльный sklářský; —пи́сецъ, сца malíř na skle; —плави́льный, ая, ое sklářský; -ая печь sklárna, skelná huť; -ая вы́варка pěna skelná; —плави́льщикъ, a sklář, tavič skla; —прядíльщикъ, a sklopředec: —рéзный sklořezný; c. алмáзъ diamant sklenářský.
стеклу́емый co se dá ve sklo proměniti; -ость.
стéклый, ая, ое uplynulý, odteklý.
стéклышко *n.* sklíčko, kousek skla.
стéклядь, и *f.* provázek na patrony (u dělostřelců).
стекля́нить *v.* стекловáть.
стекля́ный, ая, ое skleněný.
стекля́русъ, a veliké skleněné perle.
стеко́ль-ный skelný, skleněný; -ныхъ дѣлъ мáстеръ, —щикъ, a sklenář; —щичій, ьа, ье sklenářský; —це *n.* skýlko.
стелáжи, ей *pl. f.* lešení (*Stellage*).
стéлька *f.* podšev (u boty); пьянъ какъ ст. opilý na mol.
стéль-ная корóва stelná kráva; —ность stelnost (o kravách).
стелюга *f.* prkno na kozy (při lešení).
стенáть (-áю, -áешь) stenati; -áние *n.*
стено грáфія *f.* stenografie, těsnopis; —графическій, ая, ое stenografický; —грáфъ, a stenograf, těsnopisec.
степенúться býti vážným, usedlým.
степéн-никъ, a člověk vážný, usedlý; -ница *f.*; —ничать vážně, usedle si počínati; —ность, —ство *n.* vážnost, usedlost; —ный vážný, usedlý; 2. ст. псалóмъ žalm stupňů; -ая книга rodopisná kniha ruských knížat.
степéнь, и *f.* stupeň (v hodnosti, v důstojenství); ст. теплоты́ st. tepla; ст. вóзраста st. věku; ст. дóктора st. doktora, hodnost doktora; óрденъ св. Владúміра пéрвой (второ́й) степени řád sv. Vladimíra první (druhé) třídy; судъ пéрвой степени soud první stolice, první instance; ст. (math.) stupeň, mocnost; (gram.) положúтельная ст. stupeň první, položitel *Positiv*; сравнúтельная ст. stupeň srovnavací, srovnavatel *Comparativ*; превосхóдная ст. třetí stupeň, svrchovatel *Superlativ*.
степнóй (-ни́й), áя, ое stepní; -áя трава́ stepní tráva.
степу́шка *f.*, бекáсъ болóтный sluka blatní, sl. červená *Scolopax limosa*.
степь, и *f.* step (i).
стéрва *f.*, стéрво *n.* mrcha, zdechlina, [zcíplina.
стерво-я́дный, ая, ое mrchožravý; кóршунъ ст., супъ sup mrchožravý; -ая мýха moucha masařka; —я́дъ, a hrobařík, blyskáček *Nitidula*.
стервани́къ, á medvěd veliký.
стервáтина *f.* zdechlina, zcíplina, mršina.
стереженúе *n.* střežení.
стерео-мéтрія *f.* stereometrie; —метри́ческій, ая, ое stereometrický; —ти́пный stereotypní; -ее изда́ніе vydání stereotypní; —ти́пъ, a stereotyp; —тóмія *f.* stereotomie, náuka o průřezu těla.
стерéть (*fut.* сотрý) setříti *v.* стирáть.
стерéчь (-регý, -режéшь) střící, ostříhati; ст. ся чегó střící se čeho.
стéржень, жня *m.* stržeň, ostržeň, dřeň (ve kmeně stromovém); 2. ostržeň ve vředu; 3. hlavní proud

v řece; 4. čípek na ručnici *piston*; 5. tlukadlo na rakety.
стéрлядь, и, *dem.* стерля́дка *f.* strleď *Acipenser ruthenus*; стерля́дина, стерля́жина *f.* strledina, strledí maso; стерля́жій, ья, ье *adj.* strledí.
стерпи́мый snesitelný; стерпѣ́ть vytrpěti, snésti něco.
стерхъ, а čáp, (*Storch*), *Ciconia*.
стесáть, отёсывать stesati, otesati, osekati.
стехіо-мéтрія *f.* stechiometrie; —метри́ческій, ая, ое stechiometrický.
стечéніе *n.* stečení; stok; spojení; 2. sběh lidstva.
стéчка *f.* tichá vzteklina (u psů); 2. dlátko řezbářské.
стéчь *v.* стекáть.
стиблéтъ, стилéтъ, штилéтъ stilet (dýka).
сти́лка *f.* rozestírání (koberce); 2. pokládání, kladení podlahy.
стиль, я *m.* sloh, spůsob psaní, stil; 2. kalendářský počet.
сти́льщикъ, а (ст. полóвъ) pokladač podlahy; ст. мостовóй dlaždič.
стипéндія *f.* stipendium; стипендія́тъ, а stipendiat.
стирáкса *f.* styrax, storax (voňavá pryskyřice); стирáксовый storaxový.
сторáксъ, а sturač (Presl) *Styrax* (něm. *Storaxbaum*).
стирáлка *f.* utěrák, hadr utírací.
стирáльный prací; -ое коры́то necky (trosky) ku praní, na prádlo.
стирáть stírati, otírati, utírati; 2. dříti; 3. práti (prádlo); ст. ся stírati se; otvírati se; práti se.
сти́р-ка *f.* praní, prádlo; —ное *n.* prádelna.
сти́скать, сти́скивать, сти́снуть stisknouti, stlačiti; сти́снуть зýбы zatíti zuby; ст.ся stisknouti se; сти́снутіе *n.* stisknutí.
стихáрь, я́ komže; *adj.* стихáрный.
стихи́ра *f.* chvalozpěv; стихирáрь, я́ kniha chvalozpěvů.
стихíя, и *f.* živel; четы́ре -íи čtyři živly; *adj.* стихíйный.
стихóвна *f.* verše zpívané na konec nešporů.
стихо-кропáтель, я, —плётъ, а, —слагáтельь, я veršotepec, smolič veršů, básnílek; —лóгія *f.*, —слóвіе *n.* zpívání žalmů a jiných veršů církevních (biblických); —сложéніе *n.* veršovnictví, skládání veršů; —творéніе *n.* báseň.
стихотвóр-ецъ, рца básník; —ица *f.* básnířka; —ный básnický; -ая наýка, —ство *n.* básnictví; -ое сочинéніе *v.* стихотворéніе; —ческій, ая, ое básnický; ст. востóргъ nadšení básnické; vzlet básnický; стихотвóръ, а *v.* стихотвóрецъ, стихоплётъ.
стихъ, á verš; *pl.* стихи́ verše.
стишóкъ, шкá veršík.
стклó *n.* (crk.) *v.* стеклó.
стклянница, стклянка *f.* sklenice; sklenka *v.* склянка; стклянный *v.* стекля́ный.
стланéцъ, нца *v.* сланéцъ.
стлáніе *n.* *v.* сти́лка.
стлать (стелю́, стéлешь), stláti (ст. постéлю stláti postel); 2. pokrývati kobercem; ст. полъ klásti podlahu, pokládati; кáкъ стéлешь, такъ и спи́тся jak usteleš tak ulehneš, jak si kdo ustele tak spí; ст.ся stláti se; vinouti se (o rostlinách).
сто *num.* sto; сóтый, ая, ое stý, á, é.
сто-глáвъ, *n.* uzavření sboru církevního v Moskvě r. 1551, jenž slove: —глáвный собóръ (stohlavý sbor); —глáвый stohlavý; —голóвникъ, а přímětník vlaský (čubet lékařský Presl) *Ericus benedictus*; (*Carduus b.*); —грáдусный термомéтръ stostupňový teploměr.

стогъ, а, *dem.* стожёкъ, жка́ stoh (sena); стожи́ще *n.* veliký stoh.

сто́ечка *f.* podepěrka *v.* сто́йка.

сто́й-бище *n.* tábor kočovnický (v Sibiři); —ка *f.* podepěra stojatá, koza (u tesařů); 2. stojan; 3. studev (na vodu); 4. ст., засáдка stolek n. stolice k nalévání (v hostinci); —кій, ая, ое stálý, vytrvalý; -ость -osť.

сто́йковые каблуки́ špalíčky vysoké dřevěné (pod ženskými střevíci).

сто́йкомъ, сто́ймя *adv.* stoje.

сто́икъ, а stoik; стоици́змъ, а stoicismus.

сто́йло *n.* stání (ve stáji).

сто́имость, сто́йность, и *f.* hodnota, зач. věc stojí; ст. ве́кселя hodnota směnky.

сто́ить (сто́ю, сто́ишь) státi (v ceně); э́то бу́детъ мно́го ст. to bude mnoho státi; э́то ничего́ не сто́итъ to nic nestojí; *b*) to nestojí za nic; сто́итъ то́лько сказа́ть emu je třeba jen mu říci; не сто́итъ говори́ть объ э́томъ to nestojí za řeč; не сто́итъ труда́ to nestojí za práci.

стока́нъ *v.* стака́нъ.

сто́кныя се́ти sítě na jesetry (na moři Chvalinském).

сто-кра́тно, —кра́тъ *adv.* stokrát; —кра́тный, ая, ое stokrátný.

сто́къ, а stok (stékání vod dohromady); odtok; 2. žlab; stok.

столя́ръ, я столař *v.* столя́ръ.

столбенéть, о- v sloup se obrátiti, zcepenětí, ztuhnouti.

столбе́цъ, бца́ (typogr.) sloupec; сто́лбикъ, а sloupec, sloupek; цвѣто́чный ст. palice, kyč, kyčka *Spadix* (bot.).

столбня́къ, á ztrnutí, křeč; 2. tulpas, hňup, tululum.

столбовóй, áя, óe sloupový; ст. забóръ ohrada n. plot z tyček; -áя дорóга silnice (sloupy vyznačená).

столбч-áкъ, á, —áтый кáмень čedič *Basalt.*

столбъ, (столпъ), á sloup; 2. kůl; Вавилóнскій ст. věž Babylonská; Вóльтовъ ст. Voltův sloup; столпы́ *pl.* záře severní.

столе́цъ, льца́ stolec. [stůl.

столе́чникъ, столе́шникъ, a ubrus na сто́ликъ, a stolík, malý stůl.

столи́ственникъ, a stolistá růže (центифóль).

стол-и́ца *f.*, —и́чный гóродъ stolice, stoličné n. sídelní město.

столи́шко *n.* špatný stůl; столи́ще *n.* veliký stůl.

столкáть, сталкивать, столкнýть odstrkávati, odstrčiti.

столóв-ая *f.* jídelna; —ый, ая, ое stolní, jídelní, tabulový; -ая ло́жка lžíce k jídlu, lž. stolní; -ыя де́ньги stolné, (ého *n.*); -ая гора́ hora stolicná.

столо-гада́ніе *n.* stolohyb, stolochod; —нача́льникъ, a náčelník n. přednosta odboru (v úřadě).

столóчь *v.* истолóчь.

столпи́ть v tlupy n. houfy shromážditi; с.ся shromážditi se v tlupy n. houfy, shluknouti se.

сто́лпникъ, a sloupník (sv. Šimon syrský), kdo žil na sloupě (*Stylita*).

столпово́й (ы́й), áя, óe *v.* столбово́й.

столпо-писáніе *n.* nápis na sloupích, nápis sloupový; —стна́ *f.* věž, zeď s věžemi; —твореніе *n.* Вавилóнское stavba věže babylonské.

столпъ, á sloup *v.* столбъ.

столъ, á stůl; 2. stůl, tabule, oběd; óбщій ст. společný stůl, sp. oběd *Table d'hôte*; имѣть ст. да́ромъ, не плати́ть за ст. míti obědy zdarma; сидѣть за столóмъ seděti u stola,

и jídla, u oběda; послѣ стола́ po jídle, po obědě.

столь *adv.* tak, tak mnoho; ст. великія добродѣтели tak veliké ctnosti, tolik velikých ctností.

сто́лько *adv.* tolik, tak mnoho; сто́лько-же rovněž tak.

сто́ль-никъ, а stolník, truksas (hodnost dvorská); —ничать býti stolníkem; —ничій, ья, ье stolnický, truksaský; —ный, ая, ое (star.) stoličný; ст. градъ stoličné n. sídelní město. [2. noční stolice.

стольча́къ, а́ sedadlo na záchodě;

столѣт-іе *n.* století; —никъ, а agave; —ній, яя, ее století; ст. юбилей století slavnost.

столя́ръ, я́ (столя́рь) stolař, truhlář; столя́рня́ха *f.* truhlářka; столя́рничать truhlařiti; столя́рный, ая, ое, столя́рскій, ая, ое truhlářský; -ая рабо́та truhlářská práce; -ыхъ дѣлъ ма́стеръ mistr truhlářský; столя́рня *f.* truhlárna, dílna truhlářská.

стона́ніе *n.*, стона́ва *f.* (star.) sténání, stonání; стона́ть (-а́ю, -а́ешь) sténati, stonati *v.* стена́ть.

сто-нача́льникъ, а, сотникъ setník; —но́гъ, а stejnonožka, svinka obecná *Oniscus asellus*; —но́жникъ, а sleziník *Asplenium*.

стонъ, а ston, stenání.

стопа́, и́ *f.* stopa (nohy lidské), šlapěj; chodidlo (u nohy člověčí); stopa, noha (míra veršová); stopa, střevíc (míra na délku); 2. rys papíru; 3. veliká číše, pohár (bez ucha).

сто́парь, я, сто́поръ, а stopor (lano slabší k upevnění lana silnějšího).

стопи́нъ, а stopina, zapalovadlo, knot.

стопи́ть, стáпливать roztopiti, (rozpustiti); stopiti (dohromady); стопле́ніе *n.*; сто́пленный.

сто́пка *f.* pohárek, malá číše; 2. hák, věšák na šaty; 3. kuřítelnaя ст. františek (ke kadění).

сто́пный chodidlový. [(rstl.)

стопни́къ, а́ žumen (Presl) *Cissus*

стопо-сложе́ніе *n.* časomíra, veršování; —хо́дныя живо́тныя plosko chodci (ssavci) *Plantigrada*.

стопта́ть, стáптывать zdupati, rozdupati, rozšlapati; 2. sešlapati, sešmathati (střevíce); стопта́ніе *n.*

стопъ! *int.* stůj!

сто́ра, **што́ра** *f.* spouštěcí n svinovací opona v okně, roleta.

сторговáть, ст.ся съ кѣмъ въ чемъ smluviti se, shodnouti se o cenu; сторгова́ніе *n.*

стори́-а *f.* (crk.) sto, stovka; —ею стократ; стори́чный stokrátný.

сторо́жа *f.* (star.) stráž; 2. přední stráž; 3. отъѣздная ст. šrank za městem.

сторож-евóй, áя, óе strážný; ст. огóнь st. oheň; ст. корáбль str. koráb; ст. полкъ, авангáрдъ přední stráž; —и́ть (-ý, -и́шь) stříci, střežiti, dávati pozor; —и́ца *f.* strážníkova žena.

сторо́жка *f.* (star. сторо́жия) strážnice; 2. šatnice (v lázni).

сторо́жкій, ая, ое ostražitý, bdělý.

сторожо́къ, жкá jazýček ve váze; 2. jazýček (v pasti).

сторо́жъ, а strážník.

сторона́, *dem.* сторо́нка strana, stránka (v trojúhelníku atd.); strana, krajina; пра́вая ст. pravá str.; лѣвая ст. levá str.; strana (u soudu, u úřadu); идти́ стороно́ю jíti stranou, na stranu (s cesty); быть на чьей сторонѣ býti na něčí straně; имѣть всѣхъ на свой сторонѣ míti všecky na své straně; съ моéй стороны́ s mé strany; со стороны́ правúтельства se strany vládní; по пра-

вую сто́рону po pravé straně; по лѣвую сто́рону po levé straně.
сторóникъ, a (star.) cizozemec, cizinec.
сторони́ться straniti se; jíti stranou.
сторóн-ка *f.* stránka; —ній, яя, ее cizí, cizinský; —ушка *f.* strana (světa).
стосúлъ, a stosil, všehoj *Panax* (bot.).
стосковáться по комъ zatesknouti si po někom, tesknìti po někom.
стоцвѣ́тъ, a, рома́шка ри́мская rmen vzácný *Anthemis nobilis*.
сточёкъ, чка́ sloupek voskový.
сточи́ть, стáчивать ubrousiti; ст. ся ubr. se.
сто́чный, ая, ое odtekací; ст. жолóбъ vylevadlo; -ая трубá odkapnice; trouba odtékací; -ая водá kapalice, voda kapaličná, voda odkapová.
стоязы́чный, ая, ое stojazyčný.
стоя́лецъ, льца, стоя́льщикъ, a нáймник *v.* постоя́лецъ; стоя́лый (конь) кýй na stání (který nejezdí).
стоя́ніе *n.* stání; ст. съ товáрами stánek (v trhu); по́шлина за ст. съ товáрами místné, tržné.
стоя́нка *f.* zastávka; 2. зи́мняя ст. zimní byt; я́корная ст. přístaviště.
стоя́ть (стою́, стои́шь) státi; ст. въ чемъ st. na něčem; ст. за кого́ státi (ručiti) za někoho; стой! stůj!
стоя́чій, ая, ее stojící, stojatý; -ая водá stojatá voda.
стравúть, стрáвливать trávu vyžíti n. vysekati; 2. vyleptati; 3. seštvati.
стрáвка *f.*, стравлéніе *n.* vyžetí trávy; 2. vyleptání; 3. šeštvání.
страдá, ы́, стрáдная порá (star.) čas žní n. senoseče.
страд-áлецъ, льца trpitel, mučeník; —áлица *f.* trpitelka, mučenice; —áльческій, ая, ое trpitelský, mučenický; —áльчество *n.* trpitelství, mučenictví; —áніе *n.* trpení, utrpení; —áтельный trpící, trpný; ст. залóгъ (gr.) trpný způsob; —áтельность trpnosť; —áть (страдáю i стрáжду) trpěti (strádati), snášeti utrpení.
страд-никъ, a (star.) rolník; sedlák; (posměš.) sprosták; —ная порá čas žní; —ная земля́ role.
стрáдьба *f.* (crk.) utrpení, muka.
стрáж-а *f.* stráž; стоя́ть на —ѣ býti n. státi na stráži; быть, нахóдиться подъ —ею býti, nacházeti se pod stráží (u vězení); —бище *n.* (crk.) strážnice; —ебный strážný; —икъ *v.* сторожóкъ.
стражни́ца *f.* (crk.) strážnice.
стражь, a *m.*, (стрáжникъ, a crk.) strážník. [*adj.* strázový.
стрáза *f.* stras (padělané briljanty); страмъ *v.* срамъ.
страна́ *f.*, *pl.* страны́ свѣта strany světa.
страни́ца *f.*, *dem.* страни́чка stránka (v knize); помѣча́ть страни́цы stránkovati.
стрáн-никъ, a poutník, cestovník; —ница *f.* poutnice, cestovnice; —ничать *v.* стрáнствовать; —ническій, ая, ое poutnický, cestovnický; —ничество *n.* poutnictví, cestovnictví; —но *adv.* podivno, zvláštně, ku podivu.
странно-лю́бецъ, бца, —пріе́мникъ, —пріи́мникъ, a, —пріи́мецъ, мца, kdo rád hostí poutníky; —любица *f.*, —пріе́мница hostitelka; —любивый pohostinský; kdo rád hostí; —лю́біе *n.* pohostinskosť, pohostinství; —пріи́мный домъ hostinský dům.
стрáн-ность, и *f.* zvláštnosť, podivnosť; —ный zvláštní, podivný; ст. человѣкъ zvláštní člověk, podivný čl., podivín; —ствіе, —ство, —ствованіе *n.* putování, cestování, cesty *pl.*; —ствователь, я poutník, ce-

stovník; -ница -nice *f.*; —ствовать putovati, cestovati; —ствующій подмастерье cestující tovaryš, (obec. vandrovní, ího *m.*).

страстúлка *f.* náruživůstka; 2. zamilovaná n. milostná pletka, milovánka.

стра́ст-никъ, a prostopášník; —ница *f.* prostopašnice; —но *adv.* náruživě; —ный náruživý.

страстны́й (-о́й), áя, óе; -áя недѣля týden pašijový, velikonoční; -áя евангелія pašije *pl.*; -áя слу́жба pašije *pl.*, velikonoční n. pašijové služby boží; ст. цвѣтъ, страстоцвѣтъ, a mučenka (Presl) *Passiflora.*

страсто-лю́біе *n.* rozkošnictví; —лю́бный rozkošnický.

страстотéрп-енъ, пца mučeník; —ица *f.* mučenice; —ческій, ая, ое mučenický; —чество *n.* mučenictví.

страсть, и náruživost; ст. къ игрѣ nár. ke hře; 2. ст., *pl.* стра́сти strast, utrpení; 3. ст. (prost.) hrůza, strach! [chytrost.

стратагéма *f.* válečná lest, vojenská

стратéгія *f.* strategie.

стратегúческій, ая, ое strategický.

стратúгъ, a vojevůdce, náčelník vojenský (strateg).

стратигáтъ, a vojevůdce.

стрáусъ, a pštros *v.* строусъ.

страхов-áніе *n.* pojištění něčeho *Assecuration*; 2. strach; strašlivý přízrak; —áтель, я pojistitel; —áтость úzkostlivost; —áтый úzkostlivý; —áть, застрахóвывать pojistiti; —óй, áя, óе pojišťovací, pojistný; -óе óбщество spolek pojišťovací; -ы́я дéньги pojistné, ého, *n.*; -óе письмó psaní pojištěné, rekomandované; —щúкъ, á pojistitel, pojistník.

страхъ, a strach, bázeň; ст. Бóжій, ст. Госпóдень bázeň boží; 2. odpovědnost; взять что на свой ст. vzíti něco na své odpovídání, na svou odpovědnost; отдáть на чей-либо ст. dáti něco pojistiti; 3. тамъ бы́ло ст. мнóго нарóду tam bylo mnoho lidu až strach; онъ ст. любúтъ э́то on to miluje až strach.

страшúлище, страшúло *n.* strašidlo.

страшúть (-ý, -úшь), у- strašiti, děsiti někoho; ст.ся strašiti se, děsiti se, lekati se.

страшлúв-ость bázlivost (strašlivost); —ый bázlivý, bojácný (strašlivý).

стрáш-но *adv.* strašně, strašlivě; —ный strašný, strašlivý; -ое позóрище strašné divadlo; ст. судъ poslední soud.

стращ-áніе *n.* hrožení (strašení); —áть hroziti někomu, strachu n. úzkostí nahánětі (strašiti koho).

стрéженъ *v.* стéржень.

стрек-áло *n.* osten, bodec; —áніе *n.* bodání; —áть bodati; —нуть bodnouti; 2. (prost.) upláchnouti; prásknouti do bot, vzíti nohy na ramena.

стрекозá, ы́ *f.* vážka, šídlo vodní, motýlice *Libellula* (zool.).

стрекотáть, стректáть, стреконýть repotati, střekotati (jako straka).

стрекýнъ, a blaténka *Limosella* (rstl.).

стрекъ, a střeček *Oestrus.*

стремглáвъ *adv.* střemhlav; стремглáвное распáтіе ukřižování hlavou dolů [kalhot.

стремéшка *f.* podpínka (štruple) u

стремúна *f.* strmina *v.* стремнúна.

стремúтель-но *adv.* prudce, usilovně; —ность prudkost; —ный prudký, usilovný.

стремúть (-млю, -мúшь) vleci, prudce hnáti; ст. къ чему́ mocně vésti k němu; ст.ся (-млю́сь, -мúшься) куда́,

къ чемý hnáti se; spěchati někam, k němu; usilovati.

стрем-лéніе *n.* prudkosť, usilování, úsilí, snaha; —нйна *f.* strmina, sráz; —нйный strmý, srázný, příkrý; —нйстый srázovitý, kde je mnoho srázů.

стрéмя, енн *n.* střemen, třmen; 2. (anat.) třmen *Stapes* (v uchu); 3. proud v řece.

стремя́н-ка *f.* střemenka; řebřík provazový; —никъ, а střemenář, střemenník; —ной, аго *m.* pojezdný sluha; 2. průvodčí myslivec panský; —ный střemenový; -ая костóчка *v.* стрéмя.

стренóжить, -ивать střínožiti koně (tři nohy mu podvázati).

стрéпетъ, а drop *Otis tetrax.*

стрéск-ать, -ивать sežrati.

стречóкъ, чка útěk; дать стречка uteci, uprchnouti. [prasete.

стрúга *f.* štětiny oholené s živého

стриг-áльныя нóжницы nůžky postřihačské; —áльня *f.* postřihárna, dílna postřihačská; —áчъ, á střihač (vlasů); —ýнъ, á, —ýнецъ, нца roční hřebec, jemuž se hříva přistřihuje; —ýша *f.* hrubá vlna ovčí (střihaná).

стригъ, а (střih) *v.* стрижéніе.

стрижéніе *n.* střihání (vlasů).

стрúжка *f.* střihání (vlasů); ст. сукнá postřihování sukna; с. овéцъ střiž ovcí (stř. ovec); 2. ст. дíтей s přistřihanými vlasy.

стрижь, а břehule (vlaštovka) *Hirundo riparia*; *adj.* стрижóвый.

стричь (стригý, стрижéшь), стригáть střihati; ст.ся (стригýсь, стрижешься) střihati se.

строгáло *n.* hoblík vyhlazovací, hladík.

строгáль, я *m.* strouhal, mízdřil (v továrně na pergamen).

строг-áніе *n.* hoblování; —áть (-áю, -áешь) hoblovati (strouhati).

стрóг-ій, ая, ое přísný; —о *adv.* přísně; —ость přísnosť.

строевóй, áя, óе stavební; 2. (ve vojenství) co se nachází v čele, čelní.

строéніе *n.* stavění, stavba; 2. stavení, budova; 3. naladění hudebního nástroje.

строй, óя *m.* čelí, průčelí *front* (ve vojenství); 2. souzvuk *accord* (v hudbě); пройти и. пробéжать сквозь ст. běhati ulicí (o vojáku trestaném).

стрóйка *f.* stavba.

стройльный, ая, ое stavební.

стрóй-но *adv.* řádně, pořádně; 2. harmonicky; —ность strojnosť, ústrojnosť, řadnosť; řád; pořádek; 2. harmonie, souhlasnosť; souměrnosť; —ный řádně zařízený; řádný; 2. souměrný, harmonický.

стройтель, я stavitel, zakladatel; —ница *f.* stavitelka; —ный stavící; stavitelský; stavební; с. мáстеръ stavitelský mistr; с. комитéтъ stavební výbor. [násobiti.

стройть (с-тройть), стрáивать ztrostрóить (-óю, -óишь), стрáивать stavěti (с. домъ, корáбль, с. воздýшные зáмки); 2. seřaditi; 3. naladiti, naladiti (hudební nástroj); с. ся (строúся, строúшься) stavěti se; 2. řaditi se.

стрóйщикъ, а, (star.) strůjce.

строка́, й *f.*, *dem.* стрóчка řádek (*m.*). řádka (*f.*); ставить въ строкý dáti do účtu.

стрóмкій, ая, ое nerovný, drsný.

стрóнцій, я strontík *Strontium.*

стропúл-ина *f.* trám ve stropě; trám ve vazbě na střechu; —ить, стропúть krokvice stavěti; —о *n.* krokev ve vazbě.

стрóпот-а *f.*, —ность, и křivolačina;

2. drsnosť; 3. lživosť; —кій, —ливый, —ный, ая, ое křivý; 2. lživý; *v.* строптúвый.

строптúвый, ая, ое zarputilý, tvrdošíjný; -ость -osť.

стропъ, а *v.* стропúло. [чúть.

стростúть skroutiti, sesoukati *v.* ссустрóус-никъ, а pštrosilka *Struthiola* (rstl.); —ный pštrosový; стрóусъ, а pštros *Struthio* (ták). [šová.

строфá, ы́ *f.* strofa verše, sloha verstроч-éніе *n.* prošívání, štepování; —úльный prošivací, štepovací; —úть prošívati, štepovati; стрóчка *f.* prošívka, šev, štep.

стрóчный řádkový; -ыя бýквы malá písmena; ст. ячмéнь ječmen řádkový.

строчóкъ, чка chřapáč (houba) *Helvella mitra.*

строщéніе *n.* skroucení, sesoukání.

строво-камúлъ, а pštros africký (pštros obecný) *Struthio camelus v.* стрóусъ.

струг-áпіе *v.* строг . . . ; —áнецъ, нца křišťál horský; —áнокъ, нка hoblice, hoblovací stolice u truhláře; —áть *v.* строг . .

стругъ, а struza, bárka (loď); 2. hoblík; струговщúкъ, а vůdce struzy (bárky), struhovščík; 2. dělník na struze (bárce); струговóй, áя, ое struzový, bárkový.

струевáтый trochu měňavý (o látkách).

струж-ёкъ, жкá, —ёчекъ, чка hoblík, hoblíček; —éніе *n.* hoblovaní; —úть hoblovati; стружина *f.* (star.) hoblovačky, třísky při hoblování.

стружка *f.* hoblování; 2. hoblovačka (tříška).

струйка *f.* úzký proud (v řece).

струúстый, ая, ое proudnatý, mnohoproudný.

струúть(-ую, -уúшь) proudně vypustiti; ст.ся prouditi se; crčeti, kapati.

струйчáтый, ая, ое měňavý (o látkách).

стрýкъ, а lusk, struk.

струнá, ы́ *(dem.* струнка) *f.* struna; próволочная ст. struna drátová; 2. ст. tětiva (u luku).

струн-ка, *dem.* —очка *f.* strunka (strunčička); ходúть по —кѣ choditi jako na šňůrce (t. poslouchati); —ный strunný; -ые инструмéнты strunné nástroje; струнчáтый, ая, ое strunami potažený.

струповáтый, ая, ое strupovitý.

струпъ, а *(pl.* струúья) strup; у негó почтú всё тѣло покрúто струпáми má skoro celé tělo pokryto strupy; *dem.* струúнкъ, струúнчикъ, а stroupek. [těti.

струпéть (-éю, -éешь), о- strupovastрусúть, струхнýть, zbázlivěti, státi se bázlivým, úzkostlivým.

струсъ *v.* стрóусъ. [stička.

стручёкъ, чкá, стручёчекъ, чка lustручéчникъ, а cizrna *Cicer*; с. слáдкій svatojanský chleb, rohovník svatojanský.

стручéцъ елéйный štětička na křižmo.

стручúться lusky dostávati, luskovatěti.

стручковáтый, ая, ое luskovitý.

стручкóвый, ая, ое luskový.

струúеніе *n.* zúkostlivění.

струй, ú *f.* proud (v řece); с. вóздуха, свéта proud vzduchu, světla; струи *pl.* proudy, vlny; 2. měňavosť barev na látce, měnění-se barev; 3. бобрóвая струй bobrový stroj *Kastoreum.*

струеióнъ, а, струеъ, (crk.) *Struthio* pštros *v.* стрóусъ.

стрый, я (star.), *dem.* стрúйко *m.* стрýс; стрúйня, стрúя *f.* strýně.

стрѣлá, ы́ *f.* střela, šíp; ст. громовáя střela hromová; 2. ст. kmen stromu, peň; trs rostliny, lodyha; 3. střela na kopytě koňském; 4. drouh, zdvihák (hever); *v.* стрѣлка.

стрѣлéцъ, льцá střelec; (astr.) střelec; стрѣлéцкій, ая, ое střelecký.
стрѣлка *f.* střelka, šipka; 2. ručička u hodinek; магнúтная ст. střelka magnetická; 3. jazýček ve váze, střelka; 4. jazýček (cvikel, cviklík) u košile, u punčochy; 5. lodyha (u rostlin); 6. žebro, střelka (u klenutí).
стрѣлкóвый střelecký, ostrostřelecký; ст. баталióнъ prapor ostrostřelecký; стрѣлóкъ, лкá střelec, ostrostřelec.
стрѣло-вéржецъ, жца střelovržec, střelometec, lučištník, lukostřelec; —вúдный šípovitý; —лúстникъ, а šipenka, střelolistník, střelovka *Sagittaria*; —мётный, ая, ое střelometný; —мётъ, а, střelomet, prak; —обрáзный střelovitý, šípovitý.
стрѣлочка *f.* šipčička.
стрѣльбá, ú *f.* střelba; ст. изъ рýжей, ружéйная ст. střelba ručničná; 2. ст. (въ ушáхъ) střílení, píchání v uších.
стрѣльбúще *n.* dostřelnost (šípů).
стрѣльня, стрѣльнúца *f.* střelna, střelnice, otvor ke střelbě.
стрѣльный, ая, ое střelný; -ое желѣзцо šipčka n. želízko u šípu.
стрѣльчатый, ая, ое šipkový; ст. сводъ křížové klenutí.
стрѣлúніе *n.* střílení; ст. въ цѣль střílení do terče.
стрѣляный střelený (zvěř).
стрѣлять (-áю, -áешь) stříleti; ст. по непріятелю stř. po nepříteli; ст. по крѣности stř. na pevnost, do pevnosti; 2. stř. (zvěř); 3. *impers.* стрѣляетъ въ ушáхъ střílí n. píchá v uších; ст.ся stříleti se.
стрѣхá, и *f.* (star.) střecha *v.* крóвля, крúша.
стрúпание *n.*, стрúпка *f.* strojení jídla, strůje.
стрúпать (-аю, -аешь) strojiti, připravovati jídla; 2. (star.) spravovati úřad.
стрúпуха *f.* kuchařka.
стрúпучая, ей *f.* kuchyně.
стрúп-ческій, ая, ое advokátský; plnomocnický; —чество *n.* plnomocnictví; —чій, аго *m.* plnomocník; právní zástupce; advokát; 2. (star.) dvorský dozorce (na carském dvoře)
стрúс-áніе *n.* střásání; —áть, —тú střásati, střásti, setřásti; —éніе *n.* střesení.
стрúхивать, стрúхнуть setřásti; 2. ст. рýку ruku (vyvrknutou) zase napraviti.
студен-éць, нцá (star.) studánka, studénka; —úстый rosolovitý; —úчный, —нóвый studničný, studánkový.
студёность, и studenost.
студéнтъ, а student; студéнтскій, (студéнческій), ая, ое studentský.
студёный, ая, ое studený, chladný.
студéнь, и *f.* rosol; huspenina; 2. (star.) studeno, chladno (*n.*).
студéнь, я *m.* (star.) měsíc prosinec *(Dezember)*.
студенéть (-éю, -éешь) studeněti, stydnouti, (vystydnouti).
студúть (стужý, студúшь), о- studiti.
студúый, ая, ое (crk.) ostudný, nestoudný.
студо-вúдный ošklivý, protivný; —дѣúніе, —дóбіе *n.* smilnost, nestoudnost.
студъ, а (crk.) ostuda *f.*
студь, и *f.* (crk.) studenost; mráz.
студжа *f.* mráz; 2. (crk.) zimnice.
стужáть, стужúть tísniti někoho, tlačiti koho; 2. trápiti se, soužiti se.
стýк-альце *n.* klepadlo, klepátko (na dveřích); —аніе *n.* klepání; —ать (-аю, -аешь), —ивать, с.ся (-аюсь,

аешься) въ дверь klepati (na dveře); —нуть klepnouti.

стукотня́ *f.* klepání, klepot; hřmot; подня́ть -ю́ začíti hřmotiti.

стукъ, а klepání, klepot; křik, hřmot.

стулъ, а *(dem.* стýликъ, стýльчикъ) sesle, židle, stolička; 2. špalek řeznický; 3. kláda pro vězně; 4. špalek pod kovadlem, kovadlo; *adj.* стýльный.

стýльникъ, а kdo dělá sesle n. židle.

стýпа *f.* stoupa (na tlučení); veliký hmoždíř; 2. (přezdívka) pařez, kláda (o člověku).

ступа, ú volný krok (koňský) *v.* ступь.

ступáльная мéльница šlapací mlýn.

ступ-áніе *n.* šlapání; —áть, —и́ть jíti, šlapati; ребёнокъ начинáетъ —áть dítě začíná chodit (běhat); —ай скорѣе jdi čerstvěji! —ай прóчь! jdi pryč! klid se! hybaj! —ай! ku předu! pochod! —áть на что šlapati na něco.

ступéнь, и *f.* stupeň (*m.*), schod; —ка *f.* stupníček; —чатый stupňovatý; ступéнный *adj.* stupňový; -ая плúта deska na schody, schod, stupeň.

ступúть *v.* ступáть.

стýпица *f.* náboj u kola; 2. (star.) pasť; *adj.* стýпичный.

стýпка *f.*, стýпочка moždířek; 2. tabulka (barva prodává se v tabulkách, v kouskách).

ступня́ *f.* chodidlo u nohy.

ступь, и *f.* chod, krok (koňský).

стуч-áніе *n.* klepání; —áть (-чý, -чúшь) klepati; bouchati; 2. hrčeti, rachotiti (o vozích); ст. въ дверь klepati na dveře; ст.ся (-чýсь, -чúшься) klepati; ст.ся въ дверь klepati na dveře.

стыдúть (-жý, -дúшь) koho, y- zahanbiti někoho; с.ся (-жýсь, -дúшься) styděti se, hanbiti se.

стыдли́в -ица *f.* citlivka, stydlivka (rst.) *Mimosa*; —ость stydlivosť; —ый stydlivý.

сты́д-но *adv.* hanba; мнѣ ст. je mi to hanba, stydím se; ст. тебѣ́! hanba tobě! styď se! не ст. ли тебѣ́? ne stydíš se? není ti to hanba? —ный, ая, ое hanebný.

стыдъ, á hanba; вводúть въ ст. zahanbiti; покраснѣть отъ стыдá hanbou se zardíti n. začervenati.

стыдѣ́ніе *n.* stydění.

стыжéніе *n.* zahanbení.

стык-áніе *n.* stýkání; 2. spojení, svázání dvou trámů; —áть, соткнýть stýkati; 2. svázati, spojiti (dva trámy); с.ся stýkati se, sbíhati se (o cestách, trubách); sraziti se (o hlavách).

стыкъ, а styk; vaz; vazba (dvou trámů).

сты́лу (съ сты́лу) od zadu, ze zadu.

сты́лый, ая, ое stydlý (sstydlý), ustydlý, vystydlý.

сты́нуть, стыть (сты́ну, -ешь) stydnouti.

стырь, я *m.* (star.) *v.* руль *(Steuer).*

сты́чка *f.* sloučení, svázání; vazba (dvou trámů); 2. sbíhání, křižování (cest), křižovatka; 3. hádka, váda; 4. pranice, pračka.

сты́чный, ая, ое (стычнóй, áя, óе) sbíhavý, stýkající-se; 2. hraničný; 3. nastavovaný.

стъ! (сть!) *intrj.* st! pst!

стѣна́, ы́, *dem.* стѣнка *f.* stěna; каменная ст. zeď.

стѣнни́ца *f.* drnavec, den a noc, (rst.) sklenná bylina, střílice, *Parietaria.*

стѣнно́й, áя, óе stěnný, stěnový, nástěnný; -ы́е часы́ visací hodiny; -áя трава́ *v.* стѣнни́ца.

стѣно-бúтная машúна, —бóйное орýдіе, —лóмъ, а beran, taran; —бóй, я boření zdí; —лáзъ, а šoupálek,

stěnolez (pták); —пи́сецъ, сца stěnomalíř; —пи́сный stěnomalířský; -ая живопись, —пи́сь, и stěnomalba, malba na stěně *(fresco)*.

стѣнь, и, сѣнь, и (crk.) stín *v.* тѣнь.

стѣсн-éніе *n.* stísnění, stlačení, sevření; 2. nucení; 3. stísněnosť, sevřenosť; —и́ть, —я́ть stísniti, stlačiti; sevříti; obmeziti; obmezovati někoho; э́то его́ ни-чуть не —я́етъ to mu ani dost málo nepřekáží; —я́ться tísniti se; obmezovati se; nutiti se; не —я́сь чѣмъ-либо nehledě na nic, neobmezuje se na...

стя́гив-аніе *n.* stahování; —ать stahovati; стянýть stáhnouti; ст.ся stáhnouti se.

стяго́вникъ, á (star.) korouhevník.

стягъ, a zdvihák, jeřáb, drouh; 2 roubík; 3. trup, tělo zabitého vola; 4. (star.) prapor, korouhev; ста́вить стягъ, стя́ги (star.) svolávati vojsko ke korouhvi; *adj.* стяго́вый.

стяж-а́ніе *n.* těžení, nabývání; —ать těžiti, nabývati.

стяжа́тель, я, těžitel; nabývatel i držitel; —ница *f.* -ка; —ный, ая, ое zištný, ziskuchtivý.

стя́жка *f.* stažení.

стяжно́й, а́я, о́е stahovací.

стяз-а́ніе *n.* spor, hádka; —а́ться hádati se, spor vésti.

стянýть stáhnouti; 2. shrábnouti, uzmouti (ukrásti).

суббо́т-а *f.* sobota; великая с. bílá sobota (o velikonocích); —никъ, а sobotník (rozkolník, který světí sobotu); —ній, яя, ее sobotní; с. день den sobotní, sobota; —ство *n.* slavnosť sobotní; svěcení soboty; —ствовать sobotu světiti.

субли́м-а́ть, а přepuzenina, sublimát; —а́ція *f.*, —и́рованіе *n.* sublimování, přepuzování; —и́ровать, —ова́ть sublimovati, přepuzovati.

суб6о́й, я O. hromada sněhu *v.* сугро́бъ.

субси́дія, *pl.* -діи, ій *f.* pomocné peníze, příspěvek (*pl. subsidia*).

сувóйка *f.* vírnice (vářenka, Krejčí) *Vorticella.*

сугáкъ, а sajha *v.* сáйга.

суглúн-истый, ая, ое z hlíny a písku; —окъ, нка míšenice, hlína a písek.

сугна́ть (star.) dohoniti někoho.

суго́нка *f.*, суго́нъ, а, суго́нь, и *f.* dohonění.

сугро́биться shrbiti se.

сугро́бъ, а, *dem.* сугро́бикъ, а, *augm.* сугро́бище *n.* hromada sněhu, návěj sněhu; сугро́бистый, ая, ое plno sněhu.

сугу́б-ина *f.* (star.) dvojnásobný plat; —ить (-блю, -бишь) zdvojiti, zdvojnásobiti; с.ся zdv. se; —о *adv.* dvojnásob; —ый, —ный, ая, ое *adj.* dvojnásobný.

судáкъ, á, *dem.* судачёкъ, чка candát, sandát *Perca-Lucioperca* (franc. *sandat*); судако́вина *f.* maso candátové; судако́вый, ая, ое candátový.

сýдарь, я, (skrác. z государь) pán; *voc.* pane! *dem.* судáрикъ panáček; нѣтъ судáрикъ мой! ne panáčku! судáрка, *dem.* судáрушка *f.*: с. мой! má zlatá! судáрыня *f.* (skrác. z государыня) *voc.*: paní! milostpaní! paničko!

судáрь, я (star.) plena, šátek.

судачúна *f.* maso candátové; судáчій ья, ье candátový.

судáчить (-чу, -чишь) o komž pomlouvati, zklepati někoho.

судéбникъ, a zákonník (cáře Ivana IV.)

судéбно медицúнскій, ая, ое k soudní medicině se vztahující; -ая нáука

soudní lékařství; —полицéйскій, ая, ое k soudní policii se vztahující.
судéб-ный, ая, ое soudní; -ыя дѣлá soudní záležitosti; -ая часть soudnictví; -ымъ порядкомъ pořadem soudním; —ия *f.* soudní síň, soudnice.
судéй-ка *m.* (star.) rychtář, sudí selský; —скій, ая, ое soudcovský, soudnický; с. приговóръ, -ое рѣшéніе rozsudek, výrok n. nález soudní; —ская *f.* soudní síň, soudnice; —ша *f.* žena n. manželka sudího, (paní soudcová).
судúлище *n.* sbor soudců; 2. síň soudní, soudnice.
судúтель, я *v.* судья.
судúть (сужý, сýдишь) souditi; с. о чемъ s. o něčem; с. кого-либо s. někoho; 2. одинъ сýдитъ такъ, другóй инáче jeden soudí tak, druhý jinak; а онъ какъ сýдитъ объ этомъ a co on o tom soudí? такъ сужденó мнѣ tak je mně souzeno; не сужденó было емý nebylo mu souzeno; с.ся съ кѣмъ souditi se s někým.
судúще *n. v.* судúлище.
судúя *v.* судья.
судки, óвъ *pl. v.* судóкъ.
сýдно *n.* (*pl.* сýда, судóвъ) loď, plavidlo; пáрусное с. plachtová loď; 2. с. (*pl.* сýдна и. сýдны, -денъ) noční stolice.
сýдный, ая, ое soudní; с. день den soudu (soudný den).
судовóй, áя, óе lodní.
судовщúкъ, á pán lodi.
судоговорéніе *n.* soudní líčení, líčení před soudem.
судодержáтель, я držitel lodi, pán
судóкъ, дка, *pl.* судки, óвъ misky na sobě složené a řemenem spojené (*Menage*).
судомóй, óя, —щикъ, -а *m.* kuchtík, splachovač nádobí; —ка *f.* kuchyňská (*f.*), splachovačka nádobí; 2. hadr na nádobí.
судоплáв-аніе *n.* plavba lodní; —атель, я plavec, lodník.
судопроизвóдство *n.* soudní řád.
судо-промышленникъ, а podnikatel lodní; —рабóтникъ, а, —рабóчій, аго *m.* dělník lodní.
сýдорога *f.* křeč *Spasma.*
сýдорож-иться (-усь, -ишься) (prost.) třásti se na krejcar (t. býti lakomcem); —ливый křečem podrobený; —ный křečový; křečovitý; -ое движéніе pohyb křečovitý.
судо-строéніе *n.* stavba lodí; —стройтель, я stavitel lodí.
судоустрóйство *n.* zřízení soudní; soudní řád.
судо-хóдецъ, дца lodník; —хóдный, ая, ое (рѣка) splavný (řeka), loděplavný; —хóдство *n.* plavba lodí; —хозя́инъ, а pán lodě.
судъ, á soud; уѣздный с. krajský soud; воéнный с. vojenský s.; духóвный с. duchovní n. církevní s.; стрáшный с. poslední soud; корóткій с. krátký s.
судьбá, ú *f.* osud; -ú Бóжіи *pl.* soudové boží, řízení boží.
судьбúна *f. v.* судьбá.
судья (судúя), ú *m.* sudí (ího *m.*), soudce; Богъ емý с.! Bůh ho suď!
суевéр-ить, —ничать, —ствовать pověrčivým býti; —ie, —ствie, —ство *n.* pověra; —ка *f.* pověrčivá; —ность pověrčivost; —ный pověrčivý; суевéръ, а pověrčivý člověk.
суемýдр-енникъ, а, —енъ, а mudrák; —енный mudřácký; —ie *n.* mudrárství; —ствовать mudrovati.
суе-мúслie *n.* marnivé myšlenky —слáвie *n.* marná sláva; —слáвный, ая, ое slávychtivý.

суесло́в-ецъ, вца, —никъ, а tlachal, žvastal, žvatlal; —ie *n.* tlach, žvastání; —ный tlachavý, žvastavý.

сует-á, ы́ *f.* marnivosť, marnosť; 2. marné n. zbytečné starosti; 3. *m. et f.* šukálek, šukalka; —и́ться (суечу́сь, суети́шься) o чемъ šukati sem tam, něco zbytečně sháněti; —ли́вость shánivosť, šukavosť; —ли́вый shánivý, šukavý.

суе́т-но *adv.* marně, zbytečně; —ность marnosť, zbytečnosť; —ный marný, zbytečný.

сужде́ніе (суже́ніе) *n.* souzení, posuzování; 2. rozsudek.

су́женый, ая, ое souzený, osudem určený, usouzený; с. souzený (vyvolený) ženich; -ая невѣста souzená (vyvolená) nevěsta.

су́живать, су́зить, съ́зить stáhnouti; těsněji svázati; с.ся st. se.

су́ка *f.* čubka (psice); су́кинъ сынъ (nízce) kurvy syn.

сукале́нъ, а, ло́нзикъ, a sluka rudonohá *Totanus callidris* (*Scolopax totanus*). [kený šat.

сукма́нъ, а, *dem.* су́кманецъ, нца sou-

сукно́ *n.* sukno.

сукно-ва́лъ, а valchář; —ва́льный, ая, ое valchářský; -ая ма́шина valcha; -ая глина и. земля́ hlinka valchářská; —ва́лыня *f.* valcha; —дѣланіе, —дѣлье *n.* soukenictví; —дѣльная ма́шина stroj soukenický; —стригáльный, —стрижный postřihačský; -ая ма́шина stroj postřihačský.

сукня́ный *v.* суко́нный.

суков-а́тый, ая, ое sukovatý; —йца *f. v.* берёзовица.

суколе́нь, я *m. v.* сукале́нъ.

суко́н-ка *f.*, —очка hadr soukenný (k natírání těla); —никъ, —щикъ, а soukeník; —ный soukenný; с. ма́стеръ soukeník.

суко́тная, суко́чая (ко́шка) březí (kočka), skotná.

су́кровы ца *f.* soukrvice, talov; —чный soukrvičný.

сукъ, а (*pl.* су́чья, ьевъ) suk (na stromě); s. ve dřevě, v prkně; *dem.* сучёкъ, сучёчекъ souček.

сулёй-ка *f.* bandaska, plucarka, ploská lahvice; —никъ, а lahevník *Annona* (rostl.).

сулемá, ы́ *f.* rtuť dvouchloristá *Mercurius sublimatus corrosivus*; сулёмная мазь mast sublimatová.

сулéніе *n.* nabízení; slibování.

сулей, ю́ *f.*, *dem.* сулёйка ploská láhev *v.* сулёйка.

сули́ть (-лю́, -лишь), по- slíbiti, připovědět něco někomu; с.ся slíbiti.

су́лица *f.* (star.) sudlice; су́личникъ, а sudličník.

сулóй, óя *m.* zadělaná mouka na kysel; 2. (v Archangelsku) sráženíse vln.

султáнъ, а sultán (turecký císař); 2. chochol na klobouku n. na přilbě; султáнскій, ая, ое sultánský; султáнша *f.* sultánka.

сумá, ы́, *dem.* су́мка, су́мочка *f.* mošna, brašna, taška; патро́нная су́мка sumka na patrony, patronka; патро́нная су́мка pastuší tobolka, kokoška *Thlaspi*, *Bursa pastoris* (rostl.); ходи́ть съ сумо́ю choditi s žebráckou mošnou (žebrati).

сумасбро́д-ничать žvaniti, tlachati nesmysl; —ный pleskavý; nesmyslný; přemrštěný; —ство *n.* nesmyslné řeči; nesmysl; žvanění; сумасбро́дъ, а pošetilec, přemrštěnec, ztřeštěnec, třeštil.

сума-сше́дшій, ая, ее šílený, bláznivý; с. (человѣкъ) šílenec, blázen; -ая šílená; домъ —сше́дшихъ bláznivec; —сше́ствіе *n.* šílenství.

суматóха *f*, сумотóха zmatek.
сумáхъ, а, желтни́къ škumpina.
сумбýръ, сумбýрный *v.* вздоръ, вздóрный; сумбýрщикъ, а tlachal, žvanil.
сумéжіе *n.* soumezí, hranice.
сýмеречный, ая, ое soumračný.
сýмерки, рокъ *pl. f.* soumrak.
сумётъ, а nametený n. navátý sníh.
сýмка *f.* tobolka, brašna *v.* сумá.
сýмма *f.* summa.
сумни́тельный, сумнѣ́ніе *v.* сомн....
сумовáтый pytlovatý (šat).
сýморокъ, рка (star.) *v.* сýмракъ, сýмерки.
сумотóха *v.* суматóха.
сýмоч-ка *f.* taštička, tobolička; —ный tobolkový.
сýмракъ, а soumrak.
сýмрач-ность soumračnosť; soumrak; šero večerní; —ный soumračný.
сумрéчница *f.*, бáбочка сýмеречная motýl večerní, soumračnice.
сýмчатый, ая, ое tobolnatý; -ыя живóтныя *pl.* vačice (vaknatí) *Marsupialia.*
сумя́т-ица *f.* zmatek *v.* суматóха; —ливый zmatený, spletený.
сýна *f.* (crk.) věž *v.* бáшня.
сундýкъ, á truhla, kufr, skříň; *dem.* сундучёкъ, чкá kufřík; *adj.* сундýчный; сундýчникъ, а kdo dělá kufry, kufrář.
суни́ца *f. v.* земляни́ка.
сýнуть *v.* совáть.
супéрникъ, а *v.* сопéрникъ.
супервéрзъ, а řemínek na kyryse.
суперъ-интендéнтъ, а superintendent.
сýпесь, и *f.*, супесóкъ, ска pískovice, písčitá země.
сýпецъ, пца polívčička.
сýпить (-плю, -пишь) *v.* хмýрить; с.ся *v.* хмýриться.
суповóй, áя, óе polívkový; -ая лóжка polívková lžíce.
супóнь, и, супóня *f.* chomoutník (řemen n. provaz); супóнить, за- chomoutníkem stáhnouti.
сýпорось, и *f.*, супорóсая, ой souprasnice (svině).
супóръ, а (star.) odpor.
супостáтъ, а odpůrce; protivník; супостáтскій, ая, ое protivnický, odpornický.
супроти́въ *praep. c. gen.* proti, naproti; с. чегó naproti tomu....., u porovnání s tím...
супрýга *f.* manželka.
супрýгъ, а manžel; 2. (crk.) с. волóвъ spřežení volův.
супрýж-ескій, —ественный, ая, ое manželský; с. сою́зъ svazek manželský; —ество *n.* manželství; —ница *f. v.* супрýга.
супря́ *f.* (crk.) pře, rozepře, spor.
супъ, а polívka *(soupe)*; 2. (crk.) sup *Vultur v.* сипъ.
сургýч-никъ, а továrník pečetního vosku; —ница *f.* skřínka na vosk pečetní; —ный voskový; сургýчъ, á vosk pečetní.
сурди́на *f.* příduska, dusítko (na housle) *sourdine.*
сýрикъ, а suřík *Minium*; *adj.* сýриковый.
сурко́вый svišťový (*v.* сурóкъ).
сурмá *v.* сурьмá.
сурнá, ы́ *f.* čásť hlavy koňské mezi očima a od uší k nosu, tvář koňská, líce koňské.
сýрна *f.* (star.) surma, píšťalka, trubka; сурначéй, éя *m.*, сурни́къ, á (star.) kdo hraje na surmu.
сурóв-о *adv.* surově; —ость, и surovosť; — скій рядъ trh hedbávnický, kotce hedbávnické; —ый, ая, ое surový, hrubý (látka); surový, nevlídný (člověk); с. вóздухъ ostrý vzduch.

сýровье *n.* surové n. hrubé látky (tkaniny).

сурóжанинъ, а hedbávník, obchodník se zbožím hedbávným.

сурóкъ, рká svišť, popelice *Arctomys* (*Mus*) *marmotta*; *adj.* суркóвый.

суррогáтъ, а surogát, náhražek.

сурьм-á *f.* surma *Antimon*; —йло *n.* černidlo na obočí; —йть černiti (obočí); —яни́стый antimonistý; —яно́й, áя, óе antimonový, surmový.

сурѣпа, сурѣпица *f.* trýzel (souřepice) *Erysimum*; с. чеснóчная, чеснóвица česnáček, česneková bylina, česnečina *Erysimum* (*Sisymbrium*) *alliaria.*

сусáкъ, á (водяно́й, зóнтичный, вѣнчикóватый, пучкова́тый) šmel okoličnatý *Butomus umbellatus* (rstl.).

сусáль, и *f.*, —ное зóлото pozlátko.

сýсленикъ, а křišťál šedý.

сýсликъ, а sysel *Spermophilus citillus*; сýсликовый syslový.

сýслить srkati, srkavě píti; 2. kaňhati, mazati. [сýсляный.

сýсло *n.* mladinka, sladké pivo; *adj.*

сýсляникъ, а perník na sladkém pivě pečený.

сустáв-ный, ая, ое kloubový, článkový; —чикъ, а kloubek; сустáвъ, а kloub, článek.

сусѣдъ, а *v.* сосѣдъ.

сусѣкъ, а sousek *v.* закрóмъ.

сýтки, токъ *pl. f.* čtyřiadvacet hodin (plný čas sutých čili sypacích hodin); день и ночь составля́ютъ сýтки; сýточный, ая, ое celodenní (24 hodin).

сутлóвка *v.* сотлóвка.

сутýга, *dem.* сутýжка tenký drát železný; глинорѣзная с. hlinořez (u hrnčíře); *adj.* сутýжный drátový, drátěný.

сутýжникъ, а, калúберъ drátové měřidlo (u řemeslníkův).

сутýл-ина *f.* křivina, křivolačina (u stromu); 2. hrb (na zádech), hrbol; —истый křivolaký; 2. hrbatý, hrbolatý, shrbený; —иться křiviti se; 2. shrbeně choditi; —оватость, —ость shrbenosť; —оватый, —ый shrbený.

сутя́га *f.* pletichář, úskočník.

сутя́ж-ение *n.* pletichání; —ить, —ничать pletichati, pletichy dělati; úskoků hleděti; —ливость pleticha-vosť, pletichářství; —ливый pletichavý, pletichářský; —ничество náchylnosť k pletichářství, úskočnosť.

суфлёръ, а napověda (*m.*) *souffleur*; *adj.* суфлёрный; -ая бýдка budka napovědova, budka suflérská.

суффраган̀ъ, а suffragan, světicí biskup.

сухáрь, я́, *dem.* сухáрикъ, а suchar; сухáрный sucharový.

сухíй *v.* сухóй.

сухмéнь, и *f.* sucho *v.* засýха.

сýхо *adv.* sucho, suše; отвѣчáть сýхо suše odpověděti.

сухо-вáтый, ая, ое trochu suchý; —вёртка *f.*, черноголóвникъ černohlávek, hlavěnka *Prunella*; —дóлие *n.*, —дóлъ, а suchodol, suchý dál; —дýшина *f.* rána pěstí do prsou; —жúльный šlachový.

сухóй, áя, óе suchý; -íя лúстья suché listí; с. морóзъ (безъ снѣга) suchý mráz (bez sněhu); с. насмóркъ suchá rýma; с. слогъ suchý sloh; с. отвѣтъ suchá odpověď; с. предмéтъ suchopárný předmět; -ая жúла suchá žíla, šlacha; сухúмъ путёмъ po suchu (po zemi).

сухо-лáпль, я *m.* (crk.) racek *Larus* (pták); —нóгій, ая, ое suchonohý; —нóсъ, а husa čínská *Anser cygnoides.*

сýхонькій, ая, ое suchoučký; сухóнько *adv.* suchoučce.

сухо-пáрый, ая, ое hubený; suchopárný; —пу́тный pozemní; —пу́тье *n.* cesta pozemní, c. po suchu; —рёбрица *f.* hladověnka, chudinka, osívka, muchoplaška *Draba* (rstl.); —рёбрый, ая, ое komu znáti žebra (vyzáblý, vychrtlý).

сýхорось, и *f.* noc v níž nepadá rosa.

сухо-рýкій, ая, ое suchoruký, s uschlou rukou; —стебéльникъ, а *v.* необмóка. [chota.

сýхость, и, сухотá, и́ *f.* suchost, sucsýхот-ка *f.*, чахóтка souchotě; souchotiny *pl.*; —ный souchotivý, souchotinářský.

сухо-цвѣтъ, а suchokvět *Xeranthemum* (rstl.); —щáвость, и hubenost, vyschlost, vyzáblost; — щáвый, ая, ое hubený, vyschlý, vyzáblý; —я́децъ, дца suchojedec, kdo jí suchá jídla *Xerofag;* —я́дникъ, а, стрóусникъ pštrosilka *Struthiola* (rstl.).

сучёкъ, чка́ souček *v.* сукъ.

сучéніе *n.* soukání (nití); 2. hnětení, válení těla; —и́льный, ая, ое soukací; —и́льщикъ, а soukač, soukal; —и́льщица *f.* soukalka; —и́ть (-ý, -ишь) soukati (nítě); 2. hnísti, váleti těsto; с.ся soukati se.

сýчій, ья, ье čubčí.

сýчка *f.* čubička.

сýша *f.* souš (*f.*); 2. suchota.

сушанúца *f.* sušenice, sušená ryba.

сушевóй воскъ vosk soušový.

сушенúца *f.* protěž *Gnaphalium* (rst.).

сушéніе *n.* sušení; сушёный (сушённый), ая, ое sušený.

сушúло *n.*, сушúльня *f.* sušírna.

сушúтельный sušící.

сушúть (-ý, -ишь) sušiti; 2. mořiti; с.ся sušiti se.

сýшка *f.* sušení.

сушнúкъ, сушнякъ, á souš, suchý strom. [štovice.

сушь, и souš, suchota; 2. uschlá nesущéствен-ность jsoucnost, podstatnost; — ный podstatný.

существи́тельное и́мя jmeno podstatné, jm. statné *Substantivum.*

существ-ó *n.* podstata; —ováніе *n.* trvání, bytí; —овáть trvati, býti; —ослóвіе *n.* bytosloví *Ontologie.*

сýщ-ій, ая, ее jsoucí, trvající, bytující; podstatný; skutečný; —ность, и jsoucnost, podstatnost, skutečnost.

сушь, и *f.* (star.) malá sušená ryba.

суя́гная овцá březí ovce, bahnice.

сфальши́вить sfalšovati.

сфéра *f.* sféra; сферúческій, ая, ое sferický.

сфинксъ, а sfinx.

сформированіе *n.*, сформúровка *f.* sformování; сформúровать sformovati.

сфýкнуть sfouknouti.

схáп-ать, —нуть schapati; schapnouti, uchopiti.

схвати́ть, схвáтывать uchopiti, uchvátiti; с.ся upamatovati se.

схвáтка *f.* spojení, zachycení (dvou trámů).

схи́м-а *f.* přísné roucho řeholnické; —ить, по- v přísné roucho řeholnické odíti; сх.ся v přísné roucho řeholnické se oblíci; —никъ, а, схимонáхъ, а řeholník dle přísného řádu.

схлебнýть, схлёбывать usrknouti, usrkávati.

схлы́нуть rozptýliti se.

схóдбище *n.* sběh, shromáždění lidu.

схóдень, дня *m. v.* схóдня.

сходи́ть jíti; ты мóжешь сх. вмѣсто меня́ ty můžeš jíti místo mne; сходи́ за дóкторомъ jdi pro doktora; II. сходи́ть, сойти́ sejíti, sestoupiti; (сх. внизъ; сх. съ лѣстницы; сх. съ горы́; сх. съ лóшади; сх. съ дро-

жекъ); сх. съ квартиры vystěhovati se z bytu; краска сошла́ barva vybledla, pustila; часы́ сошли́ hodiny došly; сойти́ съ у́ма zbláznìti se, státi se šíleným; товаръ сходи́тъ съ рукъ zboží jde na odbyt; сходи́ться, сойти́ся sejíti se, shromážditi se; сх.ся въ одну́ то́чку sběhnouti se v jeden bod; сойти́сь съ кѣмъ въ цѣнѣ shodnouti se s někým v ceně; сх.ся obcovati spolu tělesně.

схо́дка *f.* schůze.

схо́дный, ая, ое souhlasný, shodný; 2. snesitelný (v ceně), nepříliš drahý.

схо́дня *f.*, *pl.* схо́дни, ей prkno pobité příčkami, schodnice.

схо́дствен-но *adv.* přiměřeně; —ность přiměřenost; —ный přiměřený.

схо́дств-ie, —о *n.* podobnost, shodnost, souhlasnost; —овать býti podobným, shodovati se.

сходъ, а sestoupení, sejití; сх. съ корабля́ vystoupení z korábu; 2. сх. stezka dolů; 3. *v.* схо́дка, схо́дбище.

схожде́ніе *n.* въ одну́ то́чку sejití-se n. sbíhání-se v jeden bod.

схо́жій, ая, ее podobný.

схорон-е́ніе *n.* schránění, uschování; 2. pochování, pohřbení; —и́ть schrániti, uschr., uschovati; 2. pochovati, pohřbiti.

сцáка *m. et f. v.* сцáха; *pl.* сцáки *f.* scanky, moč.

сцáпать (prost.) popadnouti, polapiti.

сцарáп-ание *n.* seškrábání; —ать, —ывать seškrábati; —нуть seškrábnouti.

сцать (сцу, сцышь) scáti (štiju, štiješ); сц.ся poscávati se (do postele).

сцéна *f.* scéna, výjev; сценíческій, ая, ое scenický.

сцено-грáфія *f.* scenografie, kresba půhledniçká; —графическій, ая, ое scenografický.

сціáтика *f.* bolest v kyčlích.

сцúха *m. et f.* scáč.

сцѣди́ть, сцѣживать sceditì; stočitì (nápoj); сц. въ бутúлки stočiti do lahvic.

сцѣпи́ть, сцѣпля́ть řetězy sepnouti; с.ся съ кѣмъ s někým se popadnouti, s někým se chytiti, (t. práti se); с.ся съ непріятельскимъ кораблёмъ zabákovati se s nepřátelským korábem; сцѣпка *f.*, сцѣпле́ніе *n.* sepnutí řetězy; 2. soudržnosť, souvislosť *Cohaesion.*

сцѣпно́й, а́я, о́е spinací.

сцѣпъ, а klín železný.

счá-ить, —ивать lanem svázati (dvě lodi); —ка *f.* svázání lanem; 2. lano k uvazování lodí, lapák.

счáстіе, счáстье *n.* štěstí.

счастли́в-ецъ, вца šťastný člověk, šťastnoušek; —ить šťastným udělati; с.ся poštěstiti se; —ица *f.* šťastná; —ый (счáстливый), ая, ое šťastný; сч. слу́чай šťastná náhoda; онъ счастли́въ on je šťasten.

счéрп-ать, —ывать, счерпну́ть ubrati (vody atd.); vyčerpati; с.ся vyčerpati se.

счерти́ть, счéрчивать okresliti (plán).

счесáть, счёсывать sčesati; učesati; счёска *f.* sčesání, učesání.

счёсъ, а výčesky, pačísky, odpadky při česání.

счётный, ая, ое účetní, početní; -ая часть účetní odbor, účetnictví; -ая книга́ účetní kniha; счётная, ой *f.* účtárna.

счетово́д-ецъ, дца účetní, (iho *m.*); početvedoucí (iho *m*); —ство *n.* účetnictví, účtování.

счётчикъ, а přepočítávač peněz (při pokladně); účtovník při pokladně.

счётъ, а účet, počet; теку́щій с. běžný účet *Conto corrente*; мни́мый

c. klamný účet; окончáтельный с. konečný účet, účetní závěrka; по счёту dle účtu; жить на чужóй счётъ žíti na cizí účet; na cizí útraty; на счётъ этого я споκóенъ co se toho týče, jsem spokojen; *pl.* счёты početní deska; početní tabulka.

счисл-éніе *n.* vypočtení, vyčíslení *(Numeratio)*; десятúнное сч. desetinný počet; сч. путú корабля vypočtení dráhy korábové; —úтель počítatel; —úть, счúслить vypočísti; spočítati; сч.ся spočítati se.

счúстить, счищáть očistiti; сч.ся оč. se.

счит-áніе *n.* počítání; —áть, счесть *(fut.* сочтý) počítati; сч. чѣмъ pokládati za něco; сч. полéзнымъ pokládati za užitečné; сч. дóлгомъ pokládati za povinnost; сч. кого́ бóгачёмъ pokládati n. míti někoho za boháče; онъ —áетъ себя́ умнúе всѣхъ on se pokládá za nejchytřejšího ze všech; с.ся съ кѣмъ s někým se hádati (prost. počítati se s někým).

счúщеніе *n.* očištění.

счунáть (prost.) vyhubovati n. domluviti někomu; —áніе *n.* domluva.

сшиб-áніе *n.* sražení; --áть, —úть sraziti, shoditi; с.ся sraziti se; 2. seprati se n. servati se s někým.

сшúбка *f.* hádka; 2. pračka, pranice.

сшивáть, сшúть (*fut.* сошью) sešívati, sešiti; сшивáть клеветы́ ploditi n. roznášeti klevety.

сшúвка *f.* sešití.

сшивнóй, áя, óе sešitý.

съ (со) *praep. c. instr.* s; съ тобóю s tebou; со мнóю se mnou; съ намѣрéніемъ s úmyslem; просúть кого́ со слезáми на глазáхъ prositi někoho se slzami v očích; 2. *c. gen.* снимáть со стола́ uklízeti se stolu (po jídle); срывáть я́блоки съ дéрева česati (trhati) jablka se stromu; брать за входъ по два рубля́ съ человѣка bráti vstupného dva ruble za osobu; брать примѣръ съ кого́-либо bráti si příklad z někoho; съ тѣхъ поръ od té doby; съ молодúхъ лѣтъ od mládí, z mladých let; съ рáдости z radosti; съ глýпости z hlouposti; съ головы́ до ногъ od hlavy do paty; со дня на день ode dne ke dni; *c. accus.* я пробýду у него́ съ недѣлю pobudu u něho asi neděli; онъ прошёлъ сегóдня верстъ съ двáдцать on ušel dnes asi dvacet verst; онъ рóстомъ съ меня́ on je tak veliký jako já.

съёжить, съёживать skrčiti, sraziti; с.ся skrčiti se, sraziti se.

съёмка *f.* okreslení (krajiny); 2. převzetí (dodávky); 3. sejmutí (karet).

съёмки, мокъ *pl. f.* sbírané mlíko *v.* слúвки.

съёмный sejmutý; sbíraný (mléko); 2. snímací; съё. бой zápas rukama n. pěstmi.

съёмокъ, мка *v.* снúмокъ.

съёмцы, овъ *pl. m.* štipce, tratiknot.

съёмщикъ, а kreslič (krajiny); 2. přejimatel (dodávky).

съёмъ, а převzetí (dodávky); 2. přepis (snímek).

съигр-áніе *n.* přehrání (nějaké skladby, kusu); sehrání; —áть, съúгрывать přehrati, sehrati (skladbu, kus divadelní); с. свáдьбу vystrojiti svatbu někomu; с. съ кѣмъ-либо шýтку zažertovati si s někým, zahrati si s někým.

съúзмала *adv.* od dětinství (z malých let).

съúзнова *adv.* znova *v.* снóва.

съйсподи, съисподúй *adv.* ze spoda, od spoda.

съйщикъ *v.* сúщикъ.

съобщá *adv.* vůbec, obecně, společně.
съорáть *v.* snaxáть.
съýзить, съýживать s-úžiti; stáhnouti; c.ся s-úžiti se; sraziti se (o sukně).
съýмничать vymudrovati; vyumělkovati.
съумѣть rozuměti něčemu t. aby to dovedl udělati.
съѣдáть *v.* съѣсть.
съѣдéніе *n.* snědení.
съѣдный, съѣдóбный jedlý, jedomý; -ость -ost.
съѣдýга *m. et f.* utrhač; utrhačka; pletichář; pletichářka; *v.* сутя́га.
съѣздить верхóмъ въ гóродъ zajeti si koňmo (na koni) do města; 2. съѣ. кого-либо пó лбу dáti n. zasaditi komu ránu do hlavy.
съѣздъ, a sjezd, sjetí (s hůry dolů); 2. sjezd (společný), shromáždění; 3. крутóй с. sráz, svah.
съѣзжáть, съѣхать sjeti, sjížděti (s hůry dolů); с. съ квартúры stěhovati se z bytu; c.ся (съ кѣмъ) sjeti se.
съѣзжíй, ая, ее sjízdný; с. домъ, -ая избá (star.) policejní úřadovna; -ая плóщадь místo ke sjezdu.
съѣстнóй (-ы́й), -áя, -óе jedlý; -ы́е припáсы potraviny (jezivo).
съѣсть sníti.
сы́воротка *f.* syrovátka; лѣчéніе -кою léčení syrovátkou; —очный, ая, ое syrovátečný; -ая травá svízel, syřiště *Galium.*
сыгрáть *v.* съигрáть.
сыгýчъ, a slez (čtvrtý žaludek u přežívavců).
сы́знова (съ́йзнова, снóва) *adv.* znova.
сый (crk.) jsoucí; věčný (Bůh).
сы́кать, сы́кнуть volati st!
сынов-éцъ, вцá (star.) synovec, bratrovec; —úца *f.* synovkyně, bratrovka.
сынóвній, яя, ее synovský; -ее послýша́ніе synovské poslušenství.
сыновствó *n.* synovství.
сынóкъ, нкá, сынóчекъ, чка synek, synáček; мáменькинъ, мáтушкинъ с. maminčin synáček (mazlíček).
сынóчи *adv.* (star.) (сей нóчи) v této noci.
сынъ, а syn (*pl.* сыновья́, вéй synové); сынъ человéческій (bibl.) syn člověka; *pl.* сыны́, óвъ synové (vlasti); сынъ-безъ-отцá, осéнникъ ocun, paháč *Colchicum autumnale.*
сы́п-аніе *n.* sypání; —ать (-плю, -плешь) sypati; c.ся sypati se; емý дéньги такъ и сыплю́тся jemu peníze jen se sypou.
сы́пка *f.* sypání (sýpka).
сыпу́чій, ая, ее sypký; с. песóкъ sypký písek.
сыпь, и *f.* osypanina (na kůži), vyrážka.
сырéйщикъ, a (mysliv.) kdo připravuje psům žrádlo z padlého dobytka.
сырéцъ, рцá surové hedbáví; 2. медъ-сырéцъ nezvařený (syrový) med; 3. кирпúчъ-сырéцъ nepálená (syrová) cihla; 4. нерúпravované konopí.
сы́рникъ, a syrník, koláč s tvarohem.
сы́рня *f.* sýrovna (komora na sýr.)
сы́ро *adv.* vlhko.
сыровáт-ость navlhlost, přivlhlost; —ый, ая, ое navlhlý, přivlhlý; 2. nedopečený (ryba).
сыровúна *f.* sýrovina *Casein.*
сырóй (ы́й), áя, óе vlhký (vzduch, byt); 2. syrový (kůže, zboží atd.).
сырóкъ, ркá syrť (ryba) *Salmo vymba.*
сыро-миндáльное мáсло olej ze syrových mandlí; —молóтный za syrova vymlácený (obilí); nesušený mletý (tabák); —молóть, и *f.* mouka z nesušeného obilí.
сыромáтн-икъ, a jirchář; —ическій,

ая, ое jirchářský; —ичество *n.* jirchářství; —ый na bílo vydělaný (jircha); -ое ремесло́ řemeslo jirchářské; —я *f.* jirchárna; сы́ромять, и *f.* jircha.

сыро́пецъ, сиро́пецъ, пца šťáva.

сыро́пись, и *f.* (альфре́ско) malba na stěnu, stěnomalba.

сыро-пу́стие *n.*, —пу́стъ, а syropust, poslední den v témdni masopustním (*v.* ма́сляница); —пу́стная недѣля.

сыро́пъ *v.* сиро́пъ.

сы́рость, и *f.* vlhkost.

сыроѣга, *dem.* сыроѣжка *f.* syrovinka (houba) *Agaricus lactiflnus.*

сырть, и *f.* syrť (ryba) *v.* сырокъ.

сыръ, а sýr.

сырый *v.* сырой.

сырь, и *f. v.* сы́рость.

сырьё *n. coll.* syrové zboží.

сырѣ́ние *n.* vlhnutí.

сырѣ́ть (-ѣю, -ѣешь) vlhnou ti.

сыск-а́ние *n.* vyhledání; —а́ть, сы́скивать hledati, vyhledati; 2. (star.) vyšetřovati; с.ся ме́жду собо́ю (star.) po dobrém se vyrovnati mezi sebou; сыскъ, а vyhledání; 2. (star.) vyšetřování.

сыта́, ы́ *f.* voda medová.

сы́тенькій, сытёхонькій, ая, ое dobře nasycený, (sytoučký).

сыти́ть, (сычу́, сыти́шь), раз- med rozpustiti ve vodě.

сы́тный, ая, ое sytivý, sytný, živný; 2. hojný; 3. tučný; 4. výnosný; с. ры́нокъ trh potravný.

сы́тость, и *f.* sytost.

сы́тый, ая, ое sytý (*adv.* сы́то).

сычу́гъ, а bachor *v.* сыгу́чъ; *dem.* сычужо́къ, жка́ syřiště.

сычъ, а sýc (sova).

сы́щикъ, а (star.) biřic; dráb; vyzvědač.

сѣва́льня *f.* přesívárna.

сѣвер-кій, ая, ое chladný; —ица *f.* žilenec *Samolus* (bot.); —ный, ая, ое severní, půlnoční.

сѣверо-восто́къ, а severovýchod; —восто́чный severovýchodní; с. вѣтеръ s. vítr; —за́падный severozápadní; с. вѣтеръ s. vítr; —за́падъ severozápad.

сѣверскій, ая, ое severní *v.* сѣверный.

сѣверъ, а sever, půlnoc, půlnoční strana; къ сѣверу k severu, na půlnoc.

сѣвѣцъ, вца́ rozsevač.

сѣво́къ, вка́ síto rudnické.

сѣво-оборо́тъ, а střídavé hospodářství polní; —ра́льникъ, а stroj orací a rozsevací.

сѣвъ, а osetí; osení.

сѣда́л-енъ, льна *m.* verš sedací (při němž v kostele se sedí); —ище *n.* sedadlo; —ищная кость sedací kost, kyčelní kost.

сѣдёлка *f.* sedelka, podsedelní polštář.

сѣдѣль-никъ, а sedlář, (sedelník); —ничій, ья, ье sedlářský; -ье мастерство sedlářské řemeslo; —ный, ая, ое sedlový; —це *n.* sedélko; —чатый sedlovitý.

сѣдина́ *f.* šedina (*pl.* šediny, šedé vlasy).

сѣдина *f.* kaz (puklina v kovu).

сѣдл-а́ние *n.* sedlání; —а́ть (-а́ю, -а́ешь), сѣдлывать sedlati.

сѣдлистый, ая, ое (конь) kůň s prohlubeným hřbetem, sedlovitý.

сѣдло́, á *n.* sedlo, *dem.* сѣдёльце sedýlko.

сѣдо-боро́дый, ая, ое šedobradý; —влáсый, —волóсый šedovlasý (šedivý); —голо́вый, ая, ое šedohlavý.

сѣдо́й (-я́й), а́я, о́е šedý, šedivý.

сѣдо́къ, á cestující (který sedí ve voze) (*Passager*).

сѣдость, и šedost.

сѣдѣть (-ѣю, -ѣешь) šedivěti; II. c. (сѣжу́, сѣди́шь) (star.) seděti *v.* сидѣть.

сѣжь, и *f.* sít rybářská.

сѣкйра *f.* (crk.) sekyra.

сѣкýщая *f.* sečka, sečná t. čára (math.) *Secante.*

сѣмене-течéніе, —истечéніе *n.* (med.) semenotok, tok semene, kalotok *Gonorrhoea.*

сѣмен-йстый, ая, ое s. menatý; —йть, (-ню́, -нйшь) zasíti; с.ся semeniti se (bot.).

сѣменникъ, a plod (zrno) na semeno; огурéцъ-с. okurka semenářka; 2. *v.* зерновйкъ.

сѣменница *f.* (bot.) semennice *Spermatrophum*; 2. plodnice (u hub) *Thalamium.*

сѣменнóй (-нй), áя, óе semenný; с. канáтикъ (anat.) semenník, semenný provázek.

сѣмено-вмѣстúлище *n.* semenník, semennice (bot.) *Placenta*; —дóли, *pl. f.* dělohy, chlopně semenné; —дóльныя растéнія děložné rostliny *Cotyledones*; —нóсный semenonosný.

сѣмя, *gen.* сѣмени *n.* símě (*gen.* semene), semeno; *dem.* сѣмечко semíčko, semínko.

сѣмя́нникъ *v.* сѣменникъ.

сѣни, ей *pl. f.* síňka, předsíň *f.*; 2. (star.) dům soudní, knížecí, biskupský atd. (síň, palác).

сѣнйстый, ая, ое stinný.

сѣнникъ, a senník, skladiště sena, půda na seno; 2. senník, pytel na seno; 3. senař, prodavač sena.

сѣнница *f.* (star.) stánek.

сѣннóй (-нй), áя, óе senový, senný; -áя плóщадь, сѣннáя, óй *f.* (*subst.*) senné náměstí (senovážné náměstí v Praze).

сѣнный, ая, ое co ku předsíni náleží; -ая дéвушка (-ая *f.*) panská (t. služka), komorná.

сѣно *n.* seno; с. грéческое (грéцкое) řecké seno, seněnka *Trigonella foenum graecum.*

сѣно-вáлъ, a půda na seno *v.* сѣнникъ 1); —жáтва, —жáть, и *f.* senoseč, sekání (žeň) sena; —кóсецъ, ца senokosec; senař; senosečec; —кóсный, ая, ое senokosný; —кóсъ, a senokos, senoseč; 2. senokos, pavouk nohatý *Phalangium opilio*; —кошéніе *n.* kosení sena, sečení sena.

сѣнопотчéніе *n.* stavění stánku.

сѣностáвецъ, вца *v.* еврáшка, пищýха.

сѣнцó *n.* seníčko.

сѣницы *pl. f. v.* сѣни.

сѣнь, и *f.* (crk.) stín *v.* тѣнь; 2. stan.

сѣра *f.* síra *Sulphur*; с. въ ушáхъ maz n. vosk v uších.

сѣреніе *n.* siření *Sulphuratio.*

сѣренка *f.* sirka *v.* спúчка.

сѣризнá, ы́ *f.*, сѣрость šero, šerost.

сѣристый, ая, ое sirnatý.

сѣрить (-рю, -ришь) siřiti.

сѣрка *f.* mladý tuleň.

сѣркó *m.* šerák, šerý kůň.

сѣрмя́га *f. v.* сермя́га.

сѣрнистый, ая, ое sirnatý.

сѣрница *f.* sírnice, sírná pánev.

сѣрноватокúслый sirnokyselý.

сѣрнова́тый siřitý.

сѣрно-водорóдъ, a sirovodík; —жéлтый sirožlutý, žlutý jako síra; —кислорóдъ, a sirokyslík; —кúслый, ая, ое sirnokyselý.

сѣрный, ая, ое sirný; -ая спúчка sirka.

сѣро-вáтый trochu šerý; —глáзый šerooký; —глáвый šerohlavý (sokol); —грúвый šerohřivý; —жёлтый šerožlutý; —копáтка *f.* tuhýk, ma-

sák, masojídek *Lanius excubitor*; —кóрникъ, a houselnice *Citharexylon*; —пѣгій (конь) strakatě šedivý (grošový) kůň; —синевáтый šeromodrý.
сѣрóкъ, ркá *m. v.* сѣрка.
сѣрость, и, *f.* šerosť.
сѣрый, ая, ое šerý.
сѣрь, и *f.* šeř, šerá barva.
сѣрáнка *f.* sirnice; 2. nitka sirná, sirka.
сѣряный sirný; sířený.
сѣсть (*fut.* сáду) sednouti (staroč. sésti); с. нá мель vjeti na mělčinu, uváznouti na mělčině; *v.* садúться.
сѣтка *f.* sítka.
сѣткообрáзный, ая, ое síťkovitý.
сѣтный, ая, ое síťový.
сѣтов-аніе *n.* hořekování; —ать (-тую, -туешь) o чемъ bědovati, hořekovati, naříkati; с. на что naříkati na něco.
сѣточ-ка *f.* sítička; —никъ, a sífař, sítkář; —ница *f.* sítkářka; —ный síťkový.
сѣтчáтка *f.* síťčatka (korál) *Retepora*.
сѣтчато-крылый síťnokřídlý; —обрáзный, сѣтчáтый, ая, ое síťkovitý, síťovitý.
сѣть, и *f.* síť; рыболóвная с. rybářská síť; с. желѣзныхъ дорóгъ síť železných drah, síť železničná; 2. síť, osidlo, léčka; попáсть въ сѣти padnouti do sítí.
сѣча *f.* sečení; 2. paseka, myť (v lese); 3. seč (bitva).
сѣчéніе *n.* sečení; sekání; šlehání; (chir.) с. řez, řezání.
сѣчень, чня (star.) leden (měsíc).
сѣчéцъ, чцá mečem neb sudlicí ozbrojený bojovník, sečec.
сѣчка *f.* sekáček; 2. krace, motyčka; 2. řezanka (sečka).
сѣчь (сѣкý, сѣчéшь), сѣкáть sekati (staroč. séci); 2. šlehati; с.ся sekati se; bičovati se; 2. třípiti se.
сѣялка *f.*, сѣя́льница, сѣя́льня *f.* rozsevadlo, secí stroj.
сѣя́льный, ая, ое rozsevací; -ая мáшина *v.* сѣялка.
сѣян-ецъ, нца cibule (česnek) ze semena pěstovaná; —ка *f.* strůmek ze semena vypěstovaný.
сѣяніе *n.* setí.
сѣятель, я rozsevač; —ница *f.* rozsevačka; —ный, ая, ое rozsevací.
сѣять (сѣю, сѣешь) síti; 2. přesívati; с.ся síti se; 2. přesívati se.
сюдá *adv.* sem; подúте с.! pojďte sem!
сю́ду и сю́ду *adv.* sem i tam.
сюжéтъ, a tělo (mrtvé); padlina *Sujet*.
сюртýкъ *v.* сертýкъ.
сюры, ъ *pl. f.* lepší barva (při hře v karty).
сюрьмá *v.* сурьмá.
сягáть, сягнýть sahati někam; 2. donášeti (o střelné zbrani); 3. chápati, rozuměti.
сяжóкъ, жкá tykadlo (u hmyzu).
сáкнуть sáknouti; vysychati (o prameně).
сякъ; такъ и сякъ tak tak.
сынóдъ *v.* синóдъ.

Т.

т (твéрдо, те) t, v azbuce ruské písmeno devatenácté, v církevní dvadcáté; co číslo znamená 300.
табакéр-ка, —очка *f.* tabatérka, pyksla (na tabák šňupací); —очный *adj.*
табáкъ, á tabák; нюхать т. šňupati; курúть т. kouřiti tabák; (T. *Nicotiana*).
табалá *f.* (prost.): бúть табалý zahálěti.
табáнить zpátečně veslovati; —еньe *n.*

табарга́нъ, а, тушка́нчикъ skokuška, štěkuška, frček *Mus jaculus.*
табачёкъ, чка́ tabáček.
таба́ч-никъ, а tabáčník; (2. kuřák; šňupák); —ница *f.* tabáčnice; (2. kuřakyně; šňupalka); —ный, ая, ое tabákový, tabáční; —ня *f.* tabáčna, bouda tabáčnická (trafika); 2. skřínka na tabák.
таба́щникъ, -ница, -ня *v.* табач . . .
та́бель, и tabulka, tabelka (seznam, výkaz, rozvrh, obrazec); —ный tabelkový; т. день den prázdnin (soudních atd.).
табле́тъ, а tablet (diamant).
табли́-ца, *dem.* —чка *f.* tabulka (početní); 2. tabulka, výkaz; родосло́вная т. výkaz rodopisný, tabulka rodopisná, rodopis; въ —цахъ v tabulkách, tabelárně; —чный tabulkový; tabelkový;
та́бориться tábořiti (někde), tábořiti se.
та́боръ, а tábor (vojenský, cikánský atd.); *adj.* та́боровый.
табу́нъ, а́ stádo koní; табуна́ми stádně; табу́нщикъ, а pastýř koní, koňák; табу́нный, ая, ое stádový.
табуре́тъ, а *dem.* табуре́тецъ, тца taburet (sesle bez zábradlý); *adj.* табуре́тный.
таба́нить *v.* тяба́нить.
та́бла *f.* (crk.) tabule; deska.
табле́и, е́й (star.) triktrak (hra).
табли́н-ецъ, нца obyvatel hor Kavkazských; 2. šňupák; —ка *f.* obyvatelka hor Kavkazských; 2. т., *dem.* —очка pyksla ze dřeva neb z březové kůry (na tabák.)
та́волга *f.* tavola, tavolník *Spiraea* (rstl.); *adj.* таволжа́ный, та́воложный.
тавро́ *n.* znak n. cejch hřebčinecký; таври́ть cejchem hřebčineckým vypalovati, cejchovati koně.
таву́нъ, а, трили́стникъ водяно́й třílistník vodní *Menyanthes trifoliata.*
тага́нъ, а, *dem.* тага́нецъ, нца, тага́никъ, тага́нчикъ, а třínožka železná (v kuchyni); *adj.* тага́нный.
тага́съ, а O. veliká síť rybářská (na dobu zimní).
та́евка *f.* O. spůsob rohožky.
та́ежный, аго *m.* kdo povinen jest odváděti kožišinu co poplatek *v.* тайша́.
тае́мъ *adv. (instr.) v.* тайко́мъ.
тае́ніе *n.* tajení.
та́жде, та́же *adv.* (crk.) potom.
таз-а́ніе *n.* hubování; —а́ть, по- кого́ hubovati na někoho, vyhubovati někomu.
тазъ, а, *dem.* та́зикъ tác (kovový); 2. (anat.) pánvice *Pelvis*; та́зовый (тазо́вый), ая, ое pánvičný; tácový; тазомѣ́ръ, а pánvoměr, *Pelvimeter* (chir.). [(v Sibiři),
та́йга *f.* chatra, luza; 2. hustý les
тайко́мъ *adv.* tajně, podtají.
тайме́нь, я *m.* lipan (ryba).
тайми́чищъ, а (star.) dítě tajně (mimo manželství) narozené.
та́йна *f.* tajemství; 2. svátosť (církevní); т. креще́нія svátosť křtu; т. причаще́нія svátosť přijímání; святы́я та́йны *pl.* svátosti.
тайни́къ, а́ (star.) tajné místo, tajný průchod; 2. síť na ptáky.
та́йничать tajnůstkovati; -анье *n.*
та́йно *adv.* tajně.
тайно-бра́чіе *n.* tajnosnubstvo (u rostlin) *Kryptogamie*; —бра́чный tajnosnubný; -ыя расте́нія tajnosnubné rostliny; —вѣ́децъ, дца kdo zná tajemství srdce; —писа́ніе *n.*, та́йнопись, и *f.* tajnopis, tajné písmo (šifry) *Steganografie*; —писа́тельный tajnopisný.
та́йность, и tajnosť.

тайнствен-ость, и tajemnosť; —ый tajemný.

тáинство *n.* tajemství; 2. svátosť; т. покаáнія svátosť pokání; т. святáго причащéнія svátosť přijímání; т. св. крещéнія svátosť křtu.

тáйный, ая, ое tajný; -ое приказáніе tajný rozkaz, tajné nařízení; т. совѣтникъ tajný rada *m.*; тáйная, ой *f.* (star.) tajná kancelář; tajný soud; tajemství.

тайть (таю, тайшь) tajiti něco; т.ся (таюсь, тайшься) tajiti se; т.ся отъ кого tajiti se (skrývati se) před někým.

тайшá, и *m.* statkář kalmucký.

тáкало *m*, тáкальщикъ, а potakovač, kýval, svědčilek; тáкальщица *f.* kývalka, potakovačka.

так-анье *n.* potakování, kývání; —ать (-аю, -аешь), тáкнуть по чему potakovati něčemu, kývati k něčemu, přisvědčovati něčemu (někomu).

такелáжъ, а lanoví; *adj.* такелáжный; такелáжить lanovím opatřiti loď; такелажмéйстеръ, а správce lan.

тáкже *adv.* takže, taktéž, zároveň, rovněž. [na to.

такí: всётаки *conj.* předce, nehledě

такíй *v.* такóй.

тáкнуть *v.* тáкать.

таковóй, áя, óе takový; таковъ . . . каковъ . . . так . . . jako . . .

таковскій, ая, ое (prost.) takový; онъ т. и есть on je takový, on vyhlíží podle toho.

такóй, áя, óе taký, á, é, takový; такóй-то takovýto.

тáкса *f.* taksa, taxa; 2. jezevčík, (pes) takslík.

таксáторъ, а taxator, odhadce, cenitel.

таксáція *f.* taksace, odhad, ocenění; *adj.* таксаціóнный taksační.

таксировáть, таксовáть taksirovati, odhadovati; ceniti; -áніе *n.*

тáкта *f. v.* тáктъ.

тáктика *f.* taktika, umění vojenské; тáктикъ, а taktik, bojeznalec; тактíческій, ая, ое taktický.

тактъ, а takt (v hudbě); въ т., по тáкту do taktu, dle taktu; бить тактъ дáвати takt; тáктный taktový.

такъ *adv.* tak; такъ —какъ jakož, poněvadž; такъ сказáть takořka; такъ и быть budiž! pro mne, buďsi!; тóчно такъ právě tak, zrovna tak; здѣсь такъ жáрко, что . . . zde je tak horko, že . . .; не такъ ne tak.

талáй, я *m.* zajíc horský, talaj *Lepus talai.*

талáн-ить *(impers.)*, т.ся poštěstiti se, zdařiti se; —ливый, ая, ое šťastný, komu se všecko poštěstí.

талáнтливый, ая, ое schopný, nadaný (člověk).

талáнтъ, а talent (mince); 2. talent, schopnosť, nadání, vlohy *pl.*

талáнъ, а (prost.) štěstí; мнѣ ни въ чёмъ талáну нѣтъ nemám v ničem štěstí.

тáлеръ, а tolar *(Thaler).*

тáли, ей *pl. f.* provazy n. lana vytahovací, táhla *(Talje).*

талисмáнъ, а talisman.

тáлія, и *f.* život, tělo (u šatu) *Taille* vzrůst, postava, úměra těla.

талмýдъ, а talmud (židovský zákoník); талмудúстъ, а talmudista; талмýдный, ая, ое talmudový.

талъ, а vrba jíva *Salix capraea*; vrba popelavá *Salix cinerea.*

тáлый, ая, ое roztálý.

таль, и *f.* obleva, čas tání.

тáлька *f.* vijáček (na přízi); motovidlo; 2. přadeno (příze).

талькъ, а tuček, mastnek *(Talk)*; *adj.* тáльковый.

тальни́къ, а́ *v.* талъ.
та́льщикъ, а (star.) *v.* зало́жникъ.
тамари́ксъ, а tamaryšek *Tamarix.*
тамари́ндъ, а tamarind *Tamarindus* (strom).
тамбури́нъ, а tamburina.
тамбурмажо́ръ, а velitel bubeníků.
тамбу́ръ, а háčkování, háčkovadlo; тамбу́рная игла́ jehla háčkovací.
тамга́ *f.* (star.) kolkovadlo, cejch (na zboží); тамжа́ть (star.) kolkovati, cejchovati.
тамо́ж-енникъ, —никъ, а celník, výběrčí cla; —енный, —ный, ая, ое celní; —ня *f.* celnice, celní dům; celní úřad.
та́мошній, яя, ее tamní, tamnější.
тампо́нъ, а čípek, knot z cupaniny *Tampon.*
тамъ *adv.* tam; тамъ же tamže, tamtéž.
та́нгенсъ, а (math.) tečná *Tangens.*
та́нецъ, нца tanec.
танни́нъ, а tannin, tříslovina.
танта́лъ, а tantal (chem.).
танцме́йстеръ, а taneční mistr, tančíř *Tanzmeister*; *adj.* танцме́йстерскій, ая, ое.
танцов-а́льный taneční; -ые уро́ки taneční hodiny; —а́ніе *n.* tancování; —а́ть (танцу́ю, -у́ешь) tancovati, tančiti. [tanečnice.
танцо́в-щикъ, а tanečník; —щица *f.*
танцо́ръ, а tanečník divadelní; baletník; танцо́рка *f.* tanečnice divadelní, baletnice.
тапи́ръ, а tapír, mořské prase *Tapirus.*
тапка́на *f.* (star.) druh povozu.
таптá, ы́ *f.* (star.) večerní bubnování k návratu; *v.* заря́, зоря́.
та́ра *f.* obálka ze zboží *Tara.*
тара́бар-ить (prost.) hatlati; —скій hatlavý; т. по́черкъ, -ая гра́мота, —щина *f.* škrabanina, hatlanina, nezřetelné písmo, čmáranice.
тарака́нъ, а, *dem.* тарака́шекъ, шка tarakan, šváb *Blatta orientalis*; тарака́ній, ья, ье *adj.*; тарака́нщикъ, а hubitel švábů.
таранта́съ, а dlouhý vůz cestovní.
тара́нтулъ, а *m.* tarantule *Lycosa tarantula* (pavouk).
тара́нушка *f.* ryvíz sibiřský *Rives diacantha.*
тара́нъ, а taran, beran, (stěnolom); *adj.* тара́нный; тара́нная косто́чка kosť hleznová *Astragalus.*
тара́нь, и *f.*, густера́ hustera *Cyprinus vimba*; тара́ній, ья, ье.
тарата́йка, *dem.* тарата́ечка *f.* taratajka (dvoukolý vůz selský).
тарато́р-а *m.* žvatlal, tlachal, (blábolil, drmolil); —ка *f.* -ka; —ить žvatlati, tlachati, bláboliti, drmoliti.
тара́щить (глаза́) bouliti oči, vybouliti, vytřeštiti oči; —еніе *n.*
таре́лка *f.* talíř; *pl.* -ки talíře (v hudbě) *Cinelli.*
таре́лоч ка *f.* talířek; —никъ koš na talíře; —ный talířový.
таре́ль, и *f.* zadní část děla; 2. (star.) talíř.
тари́фъ, а sazba, rozvrh cen, výkaz cen *Tarif*; *adj.* тари́фный.
тарлата́нъ, а tarlatán (tenké plátno); *adj.* тарлата́новый tarlatánový.
тарова́тый, ая, ое štědrý.
таро́ковыя ка́рты *pl.* tarokové karty, taroky.
тарпа́нъ, а divoký kůň.
тарта́на *f.* tartana (malá loď).
та́ртаръ, а podsvětí *Tartarus* (myth.).
тарха́н-ная гра́мота (star.) výsadní list; —ство *n.* výsada, osvobození od daní; —щикъ, а kdo požívá výsady, osvobozen od daní.
та́ска *f.* tahání, vláčení; зада́ть кому́-либо та́ску vytahati (vykrákati) někomu za vlasy.

таск-áніе *n.* tahání, vláčení; —áть (-áю, -áешь) tahati; vláčeti; т зá волосы tahati za vlasy; krákati; т.ся tahati se; vláčeti se; т.ся по у́лицамъ vláčeti se po ulicích.

таскотня́ *f.* tahání, vláčení, tahanice.

тасов-áніе *n.*, тасóвка *f.* míchání karet; —áть (тасýю, -ýешь) míchati kartami.

татáр-инъ, а, —никъ, а (prost.) oset, pcháč, srpek (bodlavé rostliny polní); —скій, ая, ое tatarský; —ское мы́ло mydlice *Saponaria*; —щина *f.* tatarština, doba panování Tatarského na Rusi; 2. plat odváděný Tatarům.

татáуръ, а, татáурецъ, рца kožený pás.

татёбный, татекрáдственный, тáтственный (star.) kradený.

татúный, тáтскій, ая, ое zlodějský.

тáтство *n.* (crk.) krádež; zloděj ství.

татуúровать tetovirovati; татуúрóвка *f.* tetovirování.

тать, и *m.* (crk.) zloděj; —бá *f.* krádež; —бúна *f.* kradená věc.

таýриться (prost.) škarediti se.

таусúнный (star.) tmavomodrý.

тафельдéкеръ, а stolník *(Tafeldecker)*.

тафтá, ú, *dem.* тафтúца, тафтúчка *f.* dykyta; тафтяны́й, ая, ое dykytový.

тафтýй, я pouzdro na toul.

тафья́ *f.* čepička tatarská.

тахи-грáфія *f.* rychlopis *Tachygrafie*; —грáфъ, а rychlopisec *Tachygraf*.

тахіомéтръ, тахомéтръ, а rychloměr *Tachyometer*.

тач-áніе *n.* obšívání; —áть obšívati, štepovati.

тáчка *f.* obšívka, štepovka; 2. táčka, тáшка *f.* taška husarská.

тащ-éніе *n.* vlečení; —úть vléci, táhnouti; т.ся vléci se.

тáя *f.* (star.) *v.* тáра.

тáяніе *n.* tání.

таясýнъ, а *v.* свиньй мýксусная.

тáять *impers.* táti; тáетъ снѣгъ sníh taje; на дворѣ тáетъ venku taje, pouští.

тварóгъ, (творóгъ), *dem.* тварóжекъ

тварóж-истый, ая, ое tvarohový; —иться na tvaroh se sraziti; —никъ, а tvarožník (koláč); —ный tvarohový, tvarožný.

тварь, и *f.* stvoření, stvůra.

твéрденькій, ая, ое, твердёнекъ, нька, нько, твердёхонекъ, нька, нько *adj.* tvrdoučký.

твердúть (твержý, твердúшь) nazpaměť se učiti; často si něco opakovati; 2. т. одному́ одно́ и то́же opakovati někomu pořád to samé.

твёрдо *adv.* pevně (tvrdě); stále; 2. jmeno písmena т.

твердо-кáменный tvrdý jako kámen; —кóжій, ая, ее tvrdokožní; —кóжникъ, а pestřec *Sileroderma* (houba); —копúтный tvrdokopytný; —крúлые *n.* krovky u hmyzu.

твёрдость, и pevnost, (tvrdost); stálost.

твёрдый, ая, ое pevný, (tvrdý); stálý.

твердúня *f.* tvrz *Fort.*

твердь, и *f.* obloha nebeská (tvrz nebeská).

твердéть, о stvrdnouti.

твержéніе *n.* učení nazpaměť.

твой *pron.* tvůj *(m.)*, твоя́ tvoje *f.* твоё tvoje *n.*

твореніе *n.* tvoření; stvoření; *dem.* твореньице *n.* stvořeníčko.

творéцъ, рца tvůrce.

творúло *n.*, *dem.* творúльце karba (na vápno); *adj.* творúльный.

твори́тель, я původce; pachatel, (tvořitel); —ница *f.* původkyně; —ный падéжъ (gram.) nástrojník *Instrumental.*

твори́ть (-рю́, -ри́шь) tvořiti, dělati; тв.ся tvořiti se, udělati se.
творо́гъ, творо́жникъ, творо́жный *v.* твар . . .
твóрческій, ая, ое tvůrčí.
театра́льный, ая, ое teatrální.
теа́тръ, а divadlo *Theater.*
те́зисъ, а these *Thesis.*
тёзка *m.* soujmenovec.
тезо именúтство *n.* jmeniny (císařovy a členů rodiny císařské); —именúтый, —имéнный, ая, ое (crk.) soujmenný.
тéка *f.* tobolka *Theka.*
тéкстъ, а text.
тектóнъ, а (crk.) tesař; тектóнскій, [ая, ое tesařský.
текýч-есть, и tekutost; —ій, ая, ее tekutý; tekoucí.
текýщій, ая, ее tekoucí; 2. běžící, běžný; т. годъ běžící rok, tento rok.
телéга *v.* телѣга.
телеграмма *f.* telegram.
теле-графúческій, ая, ое telegrafický; —графúровать кому telegrafovati někomu; —грáфія *f.* telegrafie; —грáфъ, а telegraf, dalekopis.
телёнокъ, нка tele (*n.*) *dem.*; телёночекъ, чка telátko.
тéленень, пня *m.* tulpa, tulpas, tulitele-скóпъ, а teleskop, dalekohled; —скопúческій, ая, ое teleskopický.
телéцъ, льцá *m.* telec, býček; 2. (shvězdění) býk.
телúться teliti se.
телúца *f.*, тёлка jalovice (kráva).
теллýрій, я, теллýръ, а tellur, zemník (kov); теллýристый, ая, ое teluřitý.
тёлочка, тёлушка *f. v.* телúца.
телѣга *f.* vůz selský; 2. (shvězdění) vůz, veliký medvěd.
телѣж-ка *f.* malý vůz; 2. vozejček, kára; trakař; —никъ, а vozejčkář; —ный vozový.
теля́, я́ти *n.* tele (*v.* телёнокъ); —тина *f.* teletina, telecí maso; —тко *n.* telátko; —чій, ья, ье telecí.
тéма *f.* thema, základní myšlenka (nějakého spisu, skladby hudební atd.).
тембýль, я, *Piper betle v.* пéречникъ.
тéмень, и *f.* (prost.) *v.* темнотá.
темля́къ, á, *dem.* темлячёкъ, чкá třapec k šavli; *adj.* темля́чный.
темни-ца *f.* temnice, vězení; *adj.* —чный.
тёмно (темнó) *adv.* temno, tma; 2. темно-багрóвый tmavočervený; —бýрый tmavohnědý; —вáтый trochu temný; —волóсый temnovlasý; —гнѣдóй tmavohnědý, kaštanový; —жёлтый tmavožlutý; —зелёный temnozelený; —крáсный tmavočervený; —сúній, яя, ее tmavomodrý; —сéрый tmavošedý.
тёмность, и temnost, tmavost.
темнотá, ы́ *f.* temnota, temno; 2. zatmělost (ve spisu atd.).
темноцвѣтный tmavobarevný.
тёмный, ая, ое temný, tmavý (*dem.* тёмненькій); 2. temný, zatmělý (spis).
темнѣть (-ѣю, -ѣешь) temněti; на дворé темнѣетъ na dvoře se tmí; вдалú что-то темнѣется v dáli se něco černá, vidět něco tmavého.
тéмнять, тéмнеть, и veliká temnota.
темперамéнтъ, а letora, temperament.
температýра *f.* teplota, temperatura.
тéмпо *indecl.* tempo (v hudbě), časomíra.
темпъ, а, tempo (při exercírce), pohyb
тéмя, ени *n.* témě, (*gen.* temene), temeno; *dem.* тéмячко temínko.
темя́нный, ая, ое temenný; -ая кость temenná kost.
темя́шиться, по- ozývati se (o hudbě na př. z minulého dne).

тенáль, и . hradba zevnější, hr. před příkopem *Tenaille*; *adj.* тенáльный.
тенальóнъ, a výběžek hradby zevnější *Tenaillon.*
тéндеръ, a tendr, průvodčí loď; 2. tendr, vozík topičský (s uhlím) při parovoze.
тенетúть (-ечý, -етúшь), o- loviti do tenetó, á *n.* (*pl.* тенéта) teneto (*pl.* tenata); *dem.* тенéтцо; *adj.* тенéтный.
тенéтчикъ, a tenetář, kdo staví tenata.
тензýй, я kýchadlo čínské.
тенорúстъ, a tenorista.
тенóръ, a, тенорúстый гóлосъ tenor, tenorový hlas; тенóрный ключъ tenorový klíč.
тентъ, a přístřešek (proti slunci) na teodolýtъ, a výškoměr *Theodolit.*
теорéма *f.* theorema, věta náučná.
теорéтикъ, a theoretik; теоретúческій, ая, ое theoretický.
тебрія *f.* theorie; теорíйскій theorický.
тепéрешній, яя, ее nynější.
тепéрь *adv.* teď, nyní.
тёпленькій, ая, ое, теплёнекъ, нька, нько, теплёхонекъ, теплёшенекъ, нька, нько teploučký, teplounký, tepličký.
тёплить (-лю, -лишь), за- zapáliti voskovou svíčku neb lampičku před obrazem svatého; т.ся hořeti (více n. lampička před sv. obrazem).
теплúца *f.*, *dem.* теплúчка, hřevna, výhřevna, záhřevna (v zahradě); 2. *pl.* теплúцы teplice (teplé lázně přirozené) *Thermae.*
теплúчный, ая, ое výhřevný, tepličný.
тепло *adv. et n.* teplo; одúнъ грáдусъ теплá jeden stupeň tepla.
тепловáт-ость vlažnosť; —ый vlažný, trochu teplý.
тепловáя, óй *f.* podymné (plat) *v.* дымовóе.
тепло-ёмкій, ая, ое co drží v sobě teplo; -ость *f.* teplodržnosť; —мéрный teploměrný; —мéръ, a teploměr *Thermometer*; —проводúмость, —провóдность, и teplovod, rozvádění tepla; —провóдный teplovodný, teplovodivý; —рóдъ, —твóръ, a teplo, teplivo; *adj.* —рóдный.
теплотá, ы́ *f.* teplota.
теплýга *f.*, *dem.* теплýжка (prost.) teplá světnice; 2. teplý oděv.
тёплый, ая, ое teplý; -ая водá teplá voda; ыя вóды *v.* теплúцы; -ая молúтва vroucí modlitba; т. застýпникъ vřelý zástupce n. ochránce.
теплúнь, и *f.* (prost.) přílišné teplo.
теплéть (-éю, -éешь) tepleti.
терапéвтика, терапíя *f.* therapeutika, therapie, náuka léčebná; терапевтúстъ, a therapeut; терапевтúческій, ая, ое therapeutický.
теребúнтъ, a (теребúнъ) terebint (řečík terebint *Pistacia Terebinthus*).
теребúть (-блю, -бишь) drchati; třepiti; т. ленъ třepati len; т.ся drchati se; třepiti se; třípiti se; тереблéніе *n.* drchání; třípení.
тередóр-ить (-рю, -ришь) tisknouti (v knihtiskárně); —ение *n.* tištění, tisknutí; —щикъ, a tiskař.
тéремъ, a, *dem.* тéремецъ, мца, теремóкъ, мкá přístřešek; přístěnek; výstupek; besídka; теремóкъ, мкá poklop u zápalnice (u děla); *adj.* терéмный.
терéть (тру, трешь) tříti; т.ся (трусь, трешься) tříti se (т.ся чёмъ; т.ся о что-либо); т.ся óколо кого-либо tříti se okolo někoho, ocáskovati kolem koho, dotírati se k někomu.
терзáние *n.* trhání; 2. soužení, trápení.
терзáтель, я *m.* sužitel, trapič; —ница *f.* sužitelka, trapička.
терзáть (-áю, -áешь) trhati; раз- roz-

trhati; 2. т. trápiti, soužiti; т.ся trápiti se, soužiti se.

терія́къ, a dryák, *Theriak*; терія́чный, ая, ое dryákový.

тёрка, *dem.* тёрочка *f.* struhadlo; тере́ть на тёркѣ хрѣнъ strouhati křen na struhadle; 2. т. těrka, roztěračka (u štukatérů atd.).

те́рликъ, a (star.) dlouhý oděv (až na paty) s krátkými rukávy.

терминáлія *f.* vrcholák (Presl), katapa *Terminalia* (rstl.).

термино-логи́ческій, ая, ое terminologický; —ло́гія *f.* terminologie, názvosloví.

те́рминъ, a výraz (umělecký) *Terminus*.

термúтъ, a všekaz (muravéí bělý) *Termes*.

термоме́тръ, a teploměr, *Thermometer v.* тепломѣръ.

термоско́пъ, a teplohled *Thermoskop*.

те́рна *f.* terno (v loterii).

терни́стый, ая, ое trnitý.

те́рніе *n.* (crk.) trní.

терновúще *n.* trnoviště, místo trním porostlé.

терно́вка *f.* trnovka (víno z trnek).

терно́вникъ, a trnovník, keř trnkový.

терно́вый trnový; т. вѣне́цъ trnový věnec; -ая я́года trnka; -ая игла́ trn.

терноно́сный, ая, ое trnonosný.

тернъ, a trnka, trní (keř) *Prunus spinosa*; ки́слый т. dřišťál *Berberis*.

терпенти́нъ, a terpentin; терпенти́нный terpentinový; -ое ма́сло terpentinový olej; -ое де́рево *v.* теребúнтъ.

терпи́м-ость, и snášelivost; т. ра́зныхъ вѣръ, вѣротерпи́мость snášelivost náboženská; —ый snášelivý.

те́рпкій, ая, ое trpký; те́рпкость trpkost. (o údech).

те́рпнуть, о- trnouti (trpnouti), strnouti

терпу́гъ, á, *dem.* терпужо́къ, жка́ rašple; *adj.* терпу́жный.

терпѣли́в-ость trpělivost; —ый, ая, ое trpělivý; (—о *adv.* trpělivě).

терпѣ́ніе *n.* trpení; utrpení; trpělivost.

терпѣть (-плю́, -пишь) trpěti; я т. его́ не могу́ já ho vystáti nemohu; ст. vytrpěti; те́рпливать trpívati.

терра́са *f.*, терра́съ, a *m.* terasa, taras; náměstí.

тёртый třený.

терце́тъ, a tercet, trio (trojhlasná skladba n. zpěv).

те́рція *f.* tercie (v hudbě), třetice.

тёрщикъ, a roztěrač barev.

теря́ніе *n.* tracení.

теря́ть (-я́ю, -я́ешь), по- ztráceti, ztratiti; т.ся ztráceti se; ztráceti paměť.

тесáкъ, á tesák *briquet*.

тесáніе *n.*, тёска *f.* tesání.

тесáрь, я, каменотёсъ kameník (kdo tesá kameny).

тесáть (тешу́, те́шешь) tesati; тёсывать tesávati; т.ся t. se.

тесёмоч-ка *f.*, тесёмка kalounek; —никъ, a kalounkář; —ный kalounkový; -ая фа́брика kalounkárna.

тесёмчатый kalounovitý.

тесло́ *n.* (crk.), тесла́, тесли́ца *f.* tesla, ruční sekera.

теслоно́съ, a *v.* колпи́къ (pták).

тесни́ца *f.*, тесни́чка otesané (ohoblované) prkno.

тесо́вый z prken, prkenný.

тесть, я tesť *m.* (ženin otec); *dem.* тёстюшко *m.*

тесъ, a prkno hoblované n. řezané; обши́ть тёсомъ (домъ) prkny obložiti (dům); тёсы *pl.* vruby, řezy, tesy (do stromu).

тесьмá *f.* kaloun, kalounek; тесьмя́нный kalounový.

тетеревйнный, ая, ое, тетерёвий, ья, ье, тетерій, ья, ье *adj.* тетреви́.

тéтеревъ, а тетрев, тетрíвек *Tetrao Tetrix*; т. глухóй, глухáрь тетрев hluchý n. veliký, hlušec *Tetrao Urogallus*.

тетéрька, тетéря *f.* tetřevice.

тетивá *f.* tětiva (u luku atd.).

тётка *f.* teta, tetka; тётинька, тётушка tetinka, tetička.

тетрáдь, и, *dem.* тетрáдка, тетрáдочка *f.* sešit, sešitek.

тетъ-де-понъ *(tête de pont)*, укрѣплéніе мостовóе předmostí.

тéхника *f.* technika (zběhlost, cvičenost).

технúческий, ая, ое technický; -ое слóво, -ое выражéніе, т. термúнъ technický výraz.

техно-логúческий, ая, ое technologický; —лóгія *f.* technologie; —лóгъ, а technolog.

тéча *f.* díra, puklina, (kudy voda teče do korábu, do sudu); 2. říje (zvířat lesních), čas pojímání, honění-se.

течéніе *n.* tečení tok (vody); т. крóви (кровотечéніе) krvotok, (tečení krve); т. сѣмени tečení n. tok semene; т. гнóя изъ глазъ, изъ ушéй tečení hnoje z očí, z uší; по -ію рѣки po řece, po vodě; прóтивъ -ія рѣки proti proudu, proti vodě; 2. běh, průběh (času); т. жúзни běh života; въ т. жúзни своéй po čas svého života; въ т. одного мѣсяца během jednoho měsíce; 3. т. вóздуха proud vzdušný; залúвное т. (geogr.) proud n. tok zálivný; морскóе т. proud mořský; обрáтное т. zpátečný běh (oběžnic).

течéцъ, чцá (crk.) rychlík; 2. poutník, chodec.

тéчка *f.*, тéчь, и *f.* říje *v.* тéча.

течь (текý, течёшь) téci; plynouti; у негó кровь течётъ úзъ носу teče mu krev z nosu; здѣсь течётъ sem teče (t. voda když prší); начáть течь začíti téci (o nádobách, t. když voda do nich teče); дѣлá текýтъ своúмъ порáдкомъ věci jdou svým pořádkem, svým během.

тёма, тёмка *f.* dolní část ryby (od žaber do řiti).

тёща *f.* tchyně (matka ženina).

тещúй (crk.) *v.* течь.

тúбрить (-рю, -ришь) (prost.) tajně krásti.

тúга! *interj.* hejha! (volání na husy).

тúгель, гля kelímek *(Tiegel)*; *adj.* тúгельный.

тигрёнокъ, нка mladý tigr, tigřátko.

тúгрикъ, а tigřík, malý tigr; 2. dravec, dravý pták; 3. *v.* тигрокóтъ.

тúгрица *f.* tigřice.

тúгровый, ая, ое *adj.* tigrový, tigří.

тигрокóтъ, а tigrokot, tigrina, kočka tigrová *Tigrina*.

тигръ, а tigr, tygr *Felis tigris*.

тизáна *f.* ptisana *v.* взваръ ячмéнный.

тúк-аніе *n.* ťukání (datlovo); —ать ťukati; дáтель —аетъ datel ťuká.

тикъ, а dvojtkanina (angl. *tick*); тúковый dvojtkaninový.

тúмбра *f.* čibr kretský *Thymbra*.

тимúáнъ, а tymián, mateří douška vlaská *Thymus vulgaris*; *adj.* тимúáнный.

тиммермáнъ, а nejstarší tesař na korábě *(Zimmermann)*.

тúмонъ, а kmín *v.* тминъ.

тимоѳéевка *f.*, тимоѳéй, я *m.*, тимоѳéева трава bojínek luční *v.* ржáнецъ.

тимпáнъ, а vlaský buben, kotel *Tympan*; 2. bubínek v uchu; 3. víko (u presu); *adj.* тимпáнный.

тимьянъ *v.* тимúáнъ. [tý.

тимѣн-іе *n.* (crk.) bahno; —ный bahni-

тѝна *f.* bahno, bláto, sliz; тѝневѣть bahnem n. blátem n. slizem se protáhnouti; тѝнистый bahnitý.

тинктýра *f.* tinktura, vodička.

тѝнный bahnitý, slizný.

тиновáтый trochu bahnitý, slizný; -ость *f.* -osť.

тинъ, а přestup, svlačéc bodlavý *Smilax* (rostl.).

тѝпикъ, а předpis církevní.

тѝпнуть štípnouti.

типо-графѝческій, —графскій, ая, ое typografický; —графія *f.* typografie, umění knihtiskařské; —графъ, а, —графщикъ typograf.

типýнъ, а tipec (nemoc); типунѣть, о- tipec dostati.

типъ, а typ, vzor.

тирáда *f.* tiráda, přebížka (v hudbě); chvastanice (v řeči).

тирáжъ, а *m.* tah (v loterii).

тиран-ѝть tyranisovati; —ка *f.* tyranka; —скій, ая, ое tyranský; —ство *n.* tyranství; —ствовать tyranisovati; tyransky jednati; тирáнъ, а tyran.

тирé *n. (indecl.)* pomlčka (fran. [*tiret.*

тиръ, а dehet *theer*; тировáть dehtem natírati.

тѝсіе *n.* (crk.) les tisový (*v.* тисъ).

тѝск-аніе *n.* tlačení, mačkání (tištění); —ать (-аю, -аешь) tlačiti, mačkati; т.ся tlačiti se; mačkati se.

тискѝ, óвъ *pl. m.* stiskadlo, lis, pres, svěradlo; виногрáдный т. lis nebo pres viničný; быть въ тискáхъ býti v nesnázích, v tísni, v úzkostech.

тѝскнуть *v.* тѝскать.

тѝскóмъ *adv.* nacpáno; stlačeně; т. набѝто nabito.

тиснѐніе *n.* tisknutí, tištění (knih); свобóда тиснѐнія svoboda tisku.

тиснѝть (-ню, -нишь), снýть tisknouti (knihy); 2. tratiti (peníze); тиснúться, вытиснúться vytisknouti se (o kolku atd.); тѝснутый, тиснѐнный tisknutý, tištěný.

тисъ, а tis *Taxus* (strom); *adj.* тѝсовый tisový.

титáнъ, а titan (kov); титáнистый, ая, ое titanistý; титáновый titanový.

тѝтеч-ка *f.* cecíček; —ный ceckový.

тѝтла *f.*, тѝтло *n.* skracovka; známka skracovací (titlík).

титулов-áніе *n.* titulování; —áть (титулýю) titulovati.

тѝтулъ, а titul; *adj.* тѝтульный.

титулѝр никъ, а titulář (kniha); —ный titulární; т. совѣтникъ titulární rada.

тѝтька *f.* cec, cecek (prs).

тифóнъ, а vítr kotoučivý, vichřice; 2. смрšť *v.* смерчъ.

тѝфусъ, а hlavnička, tyfus.

тѝхій, ая, ое tichý (тихъ, á, о); (т. вѣтеръ, т. гóлосъ); тѝхое мóре tiché moře (t. nezbouřené); Тѝхое мóре Tiché moře, Tichý ocean.

тѝхнуть (-ну, -нешь), с-, при-, за- ytichnouti (stichnouti, utichnouti).

тѝхо *adv.* tiše (ticho); тихóнько tichounce.

тихо-мóлкомъ, —мóлкою *adv. (instr.)* mlčky; nepozorovaně; —нрáвіе *n.*, тѝхій нравъ pokojná n. tichá povaha (o člověku); —нрáвный tichý, pokojný (člověk).

тѝхоньк-ій, ая, ое tichounký, tichoučký; —о tichounce; тихóхонько tichoulince.

тѝхость, и *f.* tichosť.

тихохóдъ, а lenochod *Bradypus*.

тѝше *comp.* tišeji; тѝше! tiše! ticho!

тишинá *f.* tišina.

тишкóмъ *adv.* tiše, zticha.

тишь, и *f.* tiš *v.* тишинá.

тіáра *f.* tiara (papežská).

тіу́нъ, а sudí (rychtář); т. се́льскій rychtář selský, vesnický; *adj.* тіу́нскій.

ткáль-ный tkací, tkalcovský; тк. челно́къ člunek tkalcovský; —ня *f.* tkalcovna.

ткáнецъ, нца tkaný pytel na ryby.

ткáнина *f.* tkanina.

ткáніе *n.* tkaní.

ткань, и *f.* tkaň.

ткáньё, я *n.* pik *(piqué)*, bavlněná látka s kvítkami.

ткáтель, я tkadlec, tkáč; —ница *f.* tkadlena, tkalcovka.

ткать, (тку, тчешь п. точёшь) tkáti.

ткáческій, ткáцкій, ая, ое tkalcovský, tkáčský; тк. станóкъ stav tkalcovský.

ткáчество *n.* tkalcovství.

ткáчикъ, а tkalčík (pták) *Ploceus.*

ткачи́ха *f.* tkalcovka; 2. duma *Hyphaena* (palma).

ткачъ, а tkadlec, tkáč.

ткéнна *f.*, ткенъ, а kustnice, čertovy nitě (rstl.) *Lycium.*

ткнуть tknouti, píchnouti, bodnouti.

тлачи́ть *v.* tolochýti.

тлетвóр-ный (star.) záhubný; 2. morový; —ство *n.* mor.

тлеѣды *pl. m.* mšicožraví (slunečka) *Aphidophaga (Coccinellidae).*

тлѣтельный, ая, ое záhubný, hubivý.

тлить (тлю, тлишь) hubiti, ničiti, kaziti; тлиться (тлюсь, тлишься) tlíti, doutnati.

тло: пожáръ истребúлъ домъ до тла požár zničil dům až do základů.

тлѣніе *n.* tlení.

тлѣнность, и *f.* tklivosť; тлѣнный tklivý; pomíjející.

тлѣнъ, а co setlelo neb ztrouchnivělo.

тлѣть (тлѣю, тлѣешь) tlíti, trouchnivěti, téřeti; pomíjeti.

тля *f.* hniloba; rez (na železe); 2. mšice *Aphis.*

тма *f.* tma; т. егúпетская tma egyptská; 2. тма тма — veliké množství.

тмúнный, ая, ое kmínový; т. хлѣбъ chleb s kmínem; -ая вóдка kmínová kořalka, kmínovka, kmínka.

тминъ, а kmín *Carum carvi*; т. рúмскій komonice lékařská *Melilotus officinalis.* [zatmiti, zatemniti.

тмить (тмю, тмишь), затмúть tmíti,

тмоначáльникъ, а (star.) velitel nad 10.000 muži.

тмообрáзный, ая, ое přerozličný.

тморúнею, тморúчно *adv.* nesčíslně, bezpočtukrát.

тмочúсленный, ая, ое nesčíslný.

тмýщій: тма тмýщая nesčíslné množství.

то *conj.* to; то тутъ, то тамъ brzo sem, brzo tam; бѣгать то сю́да, то тýда běhati sem tam; то-то и есть, въ томъ-то и дѣло právě proto.

тобóлецъ, льца (crk.) tobolka; т. пáстырскій tobolka pastýřská.

товáренко, товáришко *n.* špatné zboží.

товáриш-ескій, ая, ое soudružný, (tovaryšný); —ество *n.* soudružství, soudružnosť, tovaryšství; 2. společnosť.

товáришъ, а společník, soudruh, tovaryš; т. по слýжбѣ *v.* сослужúвецъ; т. по орýжію spolubojovník; попýтный т. spolucestovník; шкóльный т. spolužák; т. минúстра státní podsekretář.

товáрный, ая, ое tovarový.

товаро-вѣдѣніе *n.* tovaroznalství; —хозя́инъ, а vlastník zboží; —пассажúрный пóѣздъ smíšený vlak (na železnici).

товáръ, а zboží, tovar; купéческій т. zboží kupecké; мелочнóй т. zboží kramářské, hokynářské; сапóжный т. zboží ševcovské (kůže); опóйковый т. telecí kůže.

тогдá *adv.* tehdy, tehdáž; тогдá же

v týž čas; тогдá-то někdy; 2. т. *conj.* tehdy.

тогдáшній, яя, ее tehdejší.

тоготýнъ, тогустýнъ, a zemolez kavkazský *Lonicera caucasia.*

тожде-имéнный, ая, ое stejnojmenný; —слóвіе *n.* nadplněk slovný *Pleonasmus*; —слóвный tožemluvný; —слóвъ, a tožemluv, totožmluv *Tautologie.*

тóждество, тóжество *n.* totožnost; тóждественный totožný.

тóже *adv.* taktéž, rovněž.

той (crk.) *v.* тотъ; тóй же (тóйже), тá же, тóже *pron.* (crk.) týž, táž, též.

токáр-ничать soustružničiti; —ный soustružnický; т. станóкъ soustruh; —ная, ой *(subst.)*, —ня *f.* soustružírna, dílna soustružnická; —ство *n.* soustružnictví; токáрь, я soustružník.

токмáрь, я, токмáчъ, а, *dem.* токмáрикъ, токмáчикъ, a palička.

тóкмо *adv.* toliko, jen, jenom *v.* тóлько.

токов-áніе *n.* tokování, tokání (tetřevů); — áть tokovati, tokati (o tetřevích).

токографíя *f.* popis nemocí porodních *Tokologie.*

токсикологíя *f.* jedozpyt, jedoznalství; jedosloví; токсикологíческій, ая, ое jedozpytný.

токъ, a *m.* tok, tečení; т. слёзъ proud slzí; т. вóздуха proud vzdušný; галваническій т. proud galvanický; 2. т. mlat (ve stodole); птицелóвный т. čihadlo (na ptáky); 3. tok tetřeví, páření-se tetřevů.

толйк-ій, ая, ое toliký, takový; —о *adv.* tolik; толикократно *adv.* tolikrát.

толúть *v.* утолúть.

толкáніе *n.* tlučení.

толкáть tlouci; толкнýть koho strčiti do někoho; толкáться strkati se (jeden druhého); т.ся въ дверь tlouci na dveře; т.ся цёлый день по гóроду, по ýлицамъ tlouci se n. potloukati se celý den po městě, po ulicích.

толкáчъ, á palice (do moždíře); 2. tlukač, roztlukač alabastru.

толкнýть *v.* толкáть; т.ся обо что uhoditi se, naraziti se o něco.

толков-áніе *n.* vykládání, výklad, objasnění, vysvětlení; т. на книги свящéннаго Писáнія výklad na knihy svatého písma; —áтель, я vykladatel; —áтельница *f.* vykladatelka; —áтельный vykládací, vykládavý; —áть (толкýю, -ýешь) vykládati, objasňovati, vysvětlovati; т. что бýквально vykládati něco slovně, doslovně, do slova; т. закóны vykládati zákony; т. о чёмъ-либо rozkládati něco, o něčem; т.ся vykládati se.

толковúт-ость, и *f.* chytrost; —ый [chytrý.

толковúкъ, a vykladač, tlumočník.

толкóвый, ая, ое vykladací; s výklady.

толкотня́ *f.* tlačenice lidu, strkanice.

толкýны, евъ *pl. m.* bouřky na jezeře Bajkalském.

толкýнчикъ, a vujek (Presl) *Empis* (moucha); 2. т. (бескáсъ-рыбá), бескáсъ морскóй sluka morská, *Centriscus* (ryba).

толкýнъ, á malá vlna (v řece), která s druhou se srazí; 2. zatáčka v kamnech; 3. píst, palice (na tlučení).

толкýчій рынóкъ trh vetešnický (tandlmark).

толкýша *f.* pokrm z jiker, jahod a rozličných koření (v Kamčatce).

толкýшка *f.* palička do moždíře.

толкъ, a výklad, vysvětlení, smysl; безъ тóлку bez smyslu, nesmyslně,

nepořádně; zdèsь tólku nětъ tu není žádného smyslu; тóлкомъ *adv.* jasně, zřetelně. [kládati.

толмáчить (-чу, -чишь) tlumočiti, vytолмáчъ, á, tlumočník, tlumač; толмáческій, ая, ое tlumočnický; толмáчество *n.* tlumočnictví.

толóка *f.* sešlapání, zválení žita (žitiště); 2. pohnojení pole pasoucím se dobytkem; 3. práce rolnická na poli.

толокнó *n.* sušená mouka ovesná.

толокнянка *f.* medvědice (rstl.) *Arbutus uva ursi*; 2. т., толокнянная рыба nasolená a nakořeněná ryba trochu zapáchlá. [ovesné.

толокóнный, толокнянный z mouky

толоч-éніе *n. v.* толóка; —úть sešlapati n. zváleti žitiště.

толóчь (толкý, толчéшь) tlouci (na drobno, na kusy); т.ся (толкýсь, толчéшься) tlouci se; tl. se někde, potloukati se.

толп-á, ú *f.* tlupa (lidí), houf; —ámи v tlupách, houfně; —úться (-плюсь, -пúшься) hemžiti se (o lidech), stavěti se v tlupách, v houfech tlačiti se.

толстéнекъ, нька, нько, толстёхонекъ, нька, нько tlustoučký; tlustounký.

тóлсто *adv.* (*comp.* тóлще) tlustě (*comp.* tlustěji).

толсто-брю́хій, —пузый, ая, ое tlustobřichý, tělnatý; —вáтикъ, a tloušťík (mušle) *Pachytes*; —вáтый, ая, ое přitloustlý; —голóвка *f.*, —голóвъ, a tlustohlavec (ryba); —гýбый s tlustými pysky; —клю́въ, a *v.* толстонóска; —кóжій, ая, ее s tlustou kůží; -ія живóтныя tlustokožci *Pachydermata*; —лúстникъ, a tlustice (Presl) *Crassula* (rst.); —мéрный velikých rozměrů; —нóгій, ая, ое tlustonohý; —нóска *f.* dlask (pták) *Coccothraustes*; —пузый, ая, ое tlustobřichý, břichatý, panderatý; —стéнный tlustostěný, s tlustou zdí; —тá *f.* tloušťka; (geometr) т. тéла tloušťka tělesa; —шéйка, —шéя, и *m. et f.* kdo má tlustý krk; —шéкій, ая, ое kdo má tlusté tváře, buclatý.

толстýха *f.*, *dem.* толстýшка tlustá ženština.

тóлстый, ая, ое tlustý; -ая стéна tlustá zeď; -ое сукнó tlusté sukno; т. голосъ tlustý (hluboký) hlas; *comp.* тóлще tlustší, tlustější.

толстѣть (-éю, -éешь) tloustnouti.

толстя́къ, á, *dem.* толстячёкъ, чкá tlustý člověk, tloušťík.

тóлча *f.* roztlučený suchar.

толчёйный, ая, ое stoupový, roztloukací.

толчéніе *n.* tlučení (rud), roztloukání.

толчёный tlučený; -ая бумáга papírovina, papírová kaše.

толчéй, я *f.* stoupa, tlouk; 2. stoupa, stupník (mlýn).

толчóкъ, чкá uderení, rána; 2. vetešnický trh. [země; kra ledu.

тóлща *f.* kaše, massa; 2. hrouda

толщинá *f.* tloušťka.

толь *adv.* tolik, tak velice.

тóлько *adv.* toliko, jen, jenom; т. теперь zrovna teď, právě teď; лишь т., тóлько что jenom, sotva; онъ т. что хотѣлъ идти on právě (n. zrovna) chtěl jíti

томáрка, и *f.*, томáръ, a *m.* tupý šíp na střílení sobolů.

томóуй, я dřevěný neb měděný poplavek, jenž naznačuje místo, kde vržena jest kotvice.

томúтельный mořivý.

томúть (-млю́, -мúшь), у- mořiti někoho; т. гóлодомъ mořiti hladem; 2. т. сталь cementovati ocel, kaliti;

т.ся (-млю́сь, -мúшься) mořiti se; т.ся жáждою, гóлодомъ mořiti se žízní, hladem.

томúще *n.* veliký díl (o knize).

томлéніе *n.* moření; 2. cementování (ocele), kalení.

томля́нка *f.* cementovaná ocel.

тóм-ность, и umořenosť, zmořenosť; —ный umořený, zmořený.

томпáкъ, а tombak, tumpach; *adj.* томпáковый · овý.

томъ, а díl (knihy); пéрвый т. díl první; дополнúтельный т. díl dodatečný, dodatky, doplňky *pl.*

томúть (-ню, -нéшь) slábnouti *v.* истомúть.

тóненькій, ая, ое, тоне́хонекъ, тонéшенекъ, нька, нько *adj.* teňounký, teňoučký, teníčký.

тонизнá, тонинá *f.* tenkosť, jemnosť.

тóника *f.* tonika (v hudbě).

тонúть (-ню, -нúшь), о- tenčiti, ztenčiti, zjemniti.

тонúческій, ая, ое tonický.

тóнкій, ая, ое *(comp.* тóньше) tenký, jemný; т. слухъ jemný (tenký) sluch; -ое сукнó tenké sukno, jemné sukno; т. сонъ tenké n. lehké spaní; т. гóлосъ tenký n. vysoký hlas; -ое обонúніе jemný čich; т. человéкъ vybroušený člověk, chytrý člověk.

тóнко *adv.* tence, jemně; 2. chytře.

тонковáтый, ая, ое trochu tenký, přitenělý.

тонко-зернúстый, ая, ое drobnozrný; —кóжистый, ая, ое, —кóжій, ая, ее s tenkou kůží; —нóсый; -ыя птúцы *pl.* tenkozobci *Tenuirostres*; —рýнный, —шéрстный, ая, ое s tenkou vlnou; —ствóльный s tenkým kmenem (strom); —стебéльный tenkostebelný.

тóнкость, и tenkosť, jemnosť; т. чувствъ jemnosť citu, jemnocit, jemný cit, něžnosť.

тонко-стéнный s tenkou zdí; —хвóстникъ, а, —хвóсть, а tenkochvost *Trichocercus*; —чéрепный s tenkou skořepinou (mušle); —шéйка, —шéя, и *f.* ženština s tenkým krkem; —шéрстный *v.* тонкорýнный.

тóнна *f.* tona, tuna (váha n. míra).

тонýть (-нý, -нешь) tonouti; по-, затонýть, утопúть se.

тончáв-ость vyzáblosť (těla); —ый vyzáblý, štíhlý; -ыя птúцы lezci, dřevolezci (ptáci) *Scansores.*

тончáть tenčeti, tenknouti.

тончúть tenčiti.

тонъ, а ton (v hudbě i malbě); ton ve společnosti); задавáть тонъ dávati ton.

тóнька *f. v.* тóня. [tenší.

тóньше *comp.* tenčeji, jemněji; *adj.* тоньтéть tenčeti, jemněti.

тóня *f.* hození nevodu k lovení ryb; 2. místo kde házejí nevod k lovení ryb, tůně.

топáзъ, а (crk. топáзій, я) *m.* topas (drahokam); топáзовый, ая, ое topasový.

тóпать (-аю, -аешь) dupati nohama; тóпнуть dupnouti; топáніе *n.* dupání.

тóпзейль, я, тóпсель, я svrchní plachta (angl. *top-sail.*)

топенáнтъ, а provaz jímž se drží boky rahen *Toppenant.*

топúльный, ая, ое topicí.

топúть (-плю́, -пишь) topiti (v kamnech, v peci); ис-; 2. topiti (ve vodě); у-, за-; 3. рас- roztopiti, rozpustiti; т. молокó nechati mléko sraziti; т.ся topiti se (ve vodě).

топúческій, ая, ое topický; -ое лéкáрство topický prostředek.

тóпка *f.*, топлéніе *n.* topení (v kamnech); 2. roztápění, rozpouštění; 3. topeniště.

тóпкій, ая, ое bahnitý; 2. co se dá dobře topiti; ѣта печь тóпка v těch kamnech se dobře topí.

тóпкость bahnitosť.

топлéніе *n.* topení *v.* тóпка.

тóпливо *n.* topivo, palivo.

тóплый promočený, co chvíli leželo ve vodě.

топлю́шка *f.* světnička, ve které se топля́къ, á, *pl.* топляки́, óвъ dříví k palivu, které nějaký čas leželo ve vodě.

тóпнуть *v.* тонýть; 2. *v.* тóпать.

топогрáфія *f.* místopis, topografie; топографи́ческій, ая, ое místopisný, topografický; топогрáфъ, а místopisec, topograf.

тóполь, я *m.* topol (e *m.*) *Populus* (strom); т. бѣлый, серебри́стый linda *Populus alba*; т. дрожа́щій osyka *Populus tremula*; —никъ, а topolník, les topolový; тóполевый topolový; тóполикъ, а topolík; тóполище *m.* veliký topol.

топóр-ецъ, рца, —икъ, а sekyřička.

топори́шко *n.* špatná sekyra.

топори́ще *n.* топóрко (násada u sekyry); 2. veliká sekyra.

топóр-ка *f.*, тупи́къ alka (pták) *Alca arctica*; —никъ, а sekyrnice, sekyrník, pouzdro na sekyru; 2. sekyrnatka *Securidaria* (rstl.); —ный, ая, ое sekyrový; -ное лезвеё ostří u sekyry.

топорóкъ, ркá sekyrka; 2. poušťadlo, pušťátko (u ranhojiče); 3. *v.* топóрка.

топóрщить *v.* топи́рить.

топóръ, а sekyra (topor).

топотня́ *f.*, тóпотъ, а dupot; тóпотъ копи́тъ dupot kopyt.

тóпочный topeništný, výhňový; -ная двéрцы dvířka k topeništi; -ная трубá vytápěcí trouba (ve skleníku).

тóпсель, я *v.* тóпзейль.

топтáніе *n.* šlapání.

топтáть (-пчý, -пчешь) šlapati; припри́шлапати; ušlapati (podlahu); растрозšlapati; т. сапогú ušlapati boty; т. глúну šlapati hlínu; пѣтýхъ тóпчетъ кýрицу kohout skočil na slepici; т.ся (-чýсь, -чешься) potloukati se sem tam; 2. pářiti se (o ptácích).

топýчій, ая, ее blativý; -ія болóта bezedná bahna.

топи́р-ніе *n.* čerýření; —ить čerýřiti (peří); т.ся čerýřiti se (o ptácích); —ка *f. v.* тáволга.

топь, и *f.* mokřina, úvar.

тóрба *f.* torba, pytlík na oves a obrok (pro koně); 2. košík s víkem.

тóрбало *n.* píst (u pumpy).

тóрбасы, овъ *pl. m.* spodní šat (u Kamčadalův).

торгáть (crk.) trhati; тóргнуть trторгáшъ, á kramář, hokynář; книжный т. kramář s knihami.

торгов-áніе *n.* smlouvání; —áть (-гýю, -гýешь) что smlouvati, podávati (na dům atd.); т. чѣмъ vésti obchod s něčím; т. óптомъ, гýртомъ vésti velkoobchod; т.ся smlouvati, sml. se, podávati (cenu za zboží), cenkovati se.

торгóв-ецъ, вца obchodník (trhovec); óптовый т. velkoobchodník; мелочнóй т. detailista; kramář; hokynář; —ище *n.* (star.) tržiště; —ка *f.* hokynářka.

торгóвля, и *f.* obchod; мелочнáя т. drobný obchod.

торгóвый obchodní; т. гóродъ obchodní město; т. домъ ob. dům; 2. tržní; т. день tržní den; т. стáроста správce trhu, tržní, iho *m.*;

-ая ба́ня veřejná lázeň; -ая казнь veřejný trest; poprava.
торгъ, а obchod (trh); о́птовый т., т. гу́ртомъ velkoobchod; мелочно́й т. drobný obchod; т. на вы́рѣзку obchod loketní.
торе́ніе *n.* zvykání něčemu; 2. zdržování někoho. [dlážbě ulic).
то́рецъ, рца špalíček šestistěný (ke
то́ржанинъ, а (star.) *v.* торго́вецъ.
торже́ственн-икъ, а vítězoslavitel, triumfator; 2. sbírka řečí slavnostenských; —о *adv.* slavně; —ость, и *f.* slavnosť; —ый, ая, ое slavný; slavnostenský; -ая рѣчь řeč slavnostenská; -ое ше́ствіе průvod slavnostenský.
торжество́ *n.* slavnosť; oslava; побѣ́дное т., т. о побѣдѣ (надъ непрія́телемъ) vítězosláva, vítězná slavnosť; т. по слу́чаю заключе́нія мі́ра slavnosť uzavření míru.
торжествов-а́ніе *n.* slavení, oslavování; —а́ть slaviti, oslavovati.
то́ржищ-е *n.* tržiště; —ный tržištný.
тори́ть (-рю́, -ри́шь) zvykati něčemu; cvičiti; т. на письмѣ cvičiti písmu, cv. ve psaní; 2. zadržeti n. zdržovati někoho; 3. vyšlapati, vyjezditi cestu; т.ся (-рю́сь, -ри́шься) státi a čekati; т. на моро́зѣ státi na mrazu (t. čekati).
тори́ца *f.* kolenec *Spergula*; 2. tořice, tařice *Alyssum* (rst.); *adj.* тори́чный.
тормази́ть (-ажу́, -ази́шь) zavážeti, zavírati kolo (u vozu), dáti kolo na zavírku.
то́рмазъ, а zavírka (u kola), kolotěž, (čubka, vlk, kocour, kudla); са́ни съ то́рмазами saně vespod kované; *adj.* то́рмазный.
тормоши́ть (-шу́, -ши́шь) škubati; 2. т. кого́-либо obtěžovati někoho; —е́ніе *n.*
то́рный (-ая доро́га) vyšlapaný, vyjezděný (dráha). [drosť.
торова́тый, ая, ое štědrý; -ость ště-
торока́, о́въ *pl. m.* zadní řemen u sedla.
то́ронъ, а vichřice na Bílém moři; 2. (star.) vpád nepřátelský.
торопи́ть (-плю́, -пишь) poháněti, pobádati někoho, nalehati na někoho; т.ся (-плю́сь, -пишься) hnáti se; spěchati; куда́ Вы торо́питесь? kam spěcháte? kam pospícháte? не́чего т.ся, не для чего́ т.ся nemá to spěchu, není třeba pospíchat.
то́ропкій, ая, ое účinlivý, přičinlivý; 2. nesmělý; -ость -osť.
торопле́ніе *n.* pohánění, pobádání; spěch.
торопли́в-о *adv.* spěšně, chvatně, chvátavě; —ость chvatnosť, chvátavosť; 2. lekavosť; plachosť; —ый ая, ое chvatný, chvátavý, spěšný; 2. lekavý, plachý (kůň).
то́ропость *v.* то́ропкость.
торопы́га *m. et f.* šukal, šukálek *m.*, šukalka *f.*
то́ропь, и spěch, chvat; 2. šukavosť; въ то́ропяхъ na chvat.
торопѣ́ніе *n.* předpojatosť; торопѣ́ть (-ѣ́ю, -ѣ́ешь) státi se plachým, bojácným, předpojatým.
то́росъ, а kra ledu; *pl.* то́росы nahromaděné kusy ledu.
торото́ритъ *v.* тарато́рить.
тороч-и́ть (-чу́, -чи́шь) lemovati, olemovati; —е́ніе *n.*, торо́чка *f.* lemování; торо́ченный, торочёный, ая, ое lemovaný, olemovaný.
торсъ, а komolec, zkomolená socha *Torso.*
тортъ, а dort.
то́рфъ, а rašelina, borky *pl.* (*Torf*).

торфян-и́къ, á rašeliniště; —о́й, а́я, о́е, то́рфяный, ая, ое rašelinový.
торцева́ть (-цу́ю, -цу́ешь) šestistěné špalíčky dělati n. osekávati; 2. šestistěnými špalíčky vykládati; špalíčkovati.
торцево́й (-и́й), а́я, о́е špalíčkový.
торч-а́ние *n.* trčení, čouhání; —а́ть (-чу́, -чи́шь) trčeti, čouhati, čníti; 2. т. čouhati na někoho (býti mu stále na očích); —и́ло *n.* (prost.) bidlo, žerď; —ёкъ, чка́ co trčí n. vyčnívá; —ко́мъ, —мя́ *adv. v.* стой-ко́мъ, сто́ймя.
торчъ, а násada ke kopí (srovn. терč).
торе́ть (-е́ю, -е́ешь) къ чему́ zvykati, přivykati n. navykati něčemu.
тоска́, и́ *f.* tesknosť, tesklivosť; hoře; úzkosť; смёртная т. smrtelná úzkosť; т. по ро́динѣ tesknosť n. touha po domově, stýskání.
тоскли́в-ость, и tesklivosť; těžkomyslnosť; —ый tesklivý; těžkomyslný.
тосков-а́ние *n.* toužení; —а́ть (-скую́, -у́ешь) по комъ toužiti po někom; онъ тоску́етъ по ро́динѣ stýská se mu po domově (po rodině), touží po domově.
тостъ, a přípitek, *toast*; заздра́вный т. přípitek na (za) něčí zdraví (srb. zdravica). [v tu chvíli.
то́тчасъ *adv.* hned, ihned (na místě),
тотъ, та, то *pron.* ten, ta to; тотъ, кто . . . ten, kdo . . .; съ тѣмъ вмѣстѣ zároveň s tím; съ тѣмъ усло́віемъ (krátce: съ тѣмъ), что́бы . . . pod tou výminkou, aby . . .; тѣмъ бо́льше тим více; тѣмъ ме́ньше тим méně; дошло́ до того́, что . . . došlo k tomu, že . . .; и того́ пять руб[illegible] všeho všudy pět rublů; и того́ въ ка́ссѣ zbytek kasovní, zbylo n. zůstalo v pokladně *v.* итóгъ.
тохтýй, я *m. v.* тафтýй.
то́чево *n.* (star.) lněné látky, tkaniny.
точе́ние *n.* točení; 2. broušení; 3. (crk.) т. слёзъ prolévání slz.
то́чеч-ка *f.* puntíček, malá tečka; —ные кора́ллы *pl.* mnohotečka *Millepora.*
то́чиво *n. v.* то́чево.
точи́ло *n.* (crk.) lis, pres; 2. brus.
точи́ль-ница *f.* stolice brusičská; —ный, ая, ое brousící; т. ка́мень brus, kámen brousicí (osla); т. стано́къ stolice brusičská; brus; —ня *f.* brusírna; —щикъ, а brusič, brusíř.
точи́ть (-чу́, -чи́шь) točiti; 2. soustružiti; 3. brousiti; 4. točiti, rozžírati (srovn. червото́ч, роztoč); 5. točiti, (způsobiti, aby teklo); т. во́ду točiti vodu; т. слёзы prolévati slze; т.ся (-чу́сь, -чи́шься) točiti se; soustružiti se; brousiti se.
то́чить, от- tečkovati.
то́чію *adv.* (crk.) jen, jenom; jediné.
то́чка *f.* tečka, bod, punkt; т. съ запято́ю středník (příbodec); т. замерза́нія bod mrazu; т. изги́ба bod úchylný.
точка́ *f.* halda soli.
точнёхонько, точнёшенько *adv.* zajisté; zúplna; navlas.
то́чн-о *adv.* zajisté, zcela, zevrubně; —ость zevrubnosť; —ый skutečný, pravdivý; 2. zevrubný; вотъ —ыя его́ слова́ to jsou jeho vlastní slova.
точо́къ, чка́ halda cihel složena podél zdi.
точь, и *f. v.* то́чево.
точь въ точь *adv.* zevrubně, navlas *v.* то́чно.
тошни́ть, *impers.*: мнѣ (меня́) тошни́ть, мнѣ тошни́тся mně je nanic, je mi špatně.
тошнота́ *f.* mdlota, *pl.* těžkosti (od žaludku).
то́шный, ая, ое davivý, co přivádí k vrhnutí; 2. protivný; odporný;

онъ всѣмъ тóшенъ on je ve všem protivný, odporný.

тощáкъ: на тощáкъ, на тóщій желýдокъ na tštítrobu, na lačný žaludek.

тощáнка *f.* vosa písečná, kutilka *Evania (Sphex)*.

тощáть (-áю, -áешь), о- hubnouti, hubenĕti; 2. slábnouti.

тóщій, ая, ее prázdný, tští; т. желýдокъ prázdný žaludek, tštítroba; 2. т. hubený, vyzáblý; 3. (star.) marný, neprospěšný; 4. drsný (nerost).

трава́, ы́ *f.* tráva; морскáя т. morská tráva; т. rostlina, bylina; собирáть трáвы sbírati byliny, rostliny, rozličné trávy.

трáвень, вня *m.* (star.) duben.

травенéть (-éю, -éешь), за- travou zarůsti.

травéрзъ, a traversa.

травúнка *f.* travička, travinka.

травúстый, ая, ое travnatý.

травúть (-влю́, -вишь) (вы́-, стравúть) vypásti trávu (т. лугъ скотúною); 2. т., за- štváti psy (na zajíce); 3. popouštěti zvolna (provázek); т.ся (-влю́сь, -вишься) (star.) stříleti na sebe (o nepřátelích).

трáвка *f.* travka, travička; 2. т., травлéніе *n.* spasení (louky); štvaní (zajíců); leptání, vyžírání.

трáвля, и *f.* štvanice (na zvěř).

травúчкъ, á trávník (místo porostlé travou); 2. bylinář, rostlinář, herbář *herbarium*; 3. hořčák, likér bylinný; 4. pěnice pokřovní *Silvia (Motacilla) curruca*.

травúстый, ая, ое travnatý.

травно́й, травяно́й, áя, óе travní; -вныя растéнія *pl.* trávy.

траво-вéдецъ, дца travoznalec, bylinoznalec; —вéдство *n*, —вéдѣніе *n*. travoznalství, bylinoznalství, rostlinoznalství; —сѣ́янный travou zasetý; —сѣ́яніе *n*. osetí travou; —я́дный travojedlý; —я́дныя живóтныя, —я́ды *pl.* travojedi, travožrouti (živočichové).

трáвочка *f.* travička.

трáвчатый květovaný (o látkách).

травúнка *f.* barvivo travné; 2. hvozdík deltovitý, trávníček *Dianthus deltoides*.

трагакáнтъ, трагáнтъ, a tragant *Tragacantha*; трагакáнтовая камéдь gumi n. pryskyřice tragantová.

трагéдія *f.* tragédie, truchlohra.

трагикомéдія *f.* tragikomédie, vážná veselohra.

трáгикъ, a tragik; truchloherec, básník truchloher; трагúческій, ая, ое tragický.

трактáтъ, a traktát, smlouva, úmluva; 2. traktát, spis, pojednání o něčem; *adj.* трактáтный.

трактúр-ный, ая, ое *adj.* hostinský; —щикъ, a hostinský, hospodský *m.*; —щица *f.* hostinská; —щичій, ья, ье *adj.* k osobě hostinského se vztahující.

трактúръ, a hostinec (traktér: šel do traktéru).

трактовáть (-тýю, -тýешь) о чемъ jednati, vyjednávati o něco, o něčem; 2. traktovati někoho, hostiti.

трактъ, a cesta; большóй т. silnice; почтовóй т. poštovská silnice.

трамбовáть (-бýю, -бýешь) pěchovati, ušlapávati, utlouci (hlínu); —áніе *n*.

трамбóвка *f.* pěchování, pěchovačka; 2. beran k pěchování, pěchovačka.

транзúть, a transito, průvoz zboží; транзúтный, ая, ое průvozný; -ые товáры průvozné zboží.

транспарáнтъ, a transparent, průsvitný obraz; 2. vložka při psaní (lenoch).

транспортиръ, а úhlopřenášeč *transporteur*; *adj.* транспортирный.

транспортный, ая, ое *adj.* transportní, dopravný, přepravný; -ое судно přepravná loď.

транспортъ, а transport, přeprava, doprava, dovoz (osob, zboží); 2. přenáška, transport (v účtech).

трансфертъ, а transfert, přenešení majetku.

трансцендентный, ая, ое transcendentální.

траншея, и *f.* průkop (při oblehání pevnosti) *Tranchee*; *adj.* траншейный.

трапез-а (трапеза), ы *f.* (cck.) stůl, oběd, hostina; 2. т., —ница *f.*, —ная, ой *f.* jídelna (v klášteře), refektář; —никъ, а správce jídelny klášterní, špižírník; —ный stolový; jídelní; —ованіе *n.* stolování, jedení, požívání pokrmů; —овать stolovati, jísti, požívati pokrmů.

трапеція *f.* lichoběžník, trapez; трапецоидальный, ая, ое různoběžničný; трапецойдъ, а různoběžník, trapezoid.

трáповая формáція (geol.) trapový útvar.

трапъ, а trap, schody na korábě; 2. (geol.) trap.

трасированіе *n.*, трасировка *f.* trasirování, vydání směnky.

трасировать, (-рую, -руешь) trasirovati, vydati směnku.

трасировщикъ, а trasant, kdo vydal směnku.

трасъ, а (geol.) tras.

трата *f.* útrata.

тратить (трáчу, трáтишь), ис- (истр. много денегъ) utratiti (u. mnoho peněz); тр. врéмя tratiti čas.

траумáтъ, а (geol.) drob, droba; *adj.* траумáтовый.

трáуръ, а smutkové šaty, smutek (něm. *Trauer*); носить т. по родителяхъ nositi smutek po rodičích.

трафарéтъ, а *m.*, *dem.* трафарéтка *f.* vzorek, patrona malíře pokojů.

трафарéтить malovati dle patron.

трáфить (-флю, -фишь), по- trefiti (do terče), uhoditi; 2. trefiti (podobu: o malíři); т.ся trefiti se, přihoditi se.

трахúтъ, а (geol.) trachyt.

трáченіе *n.* utrácení.

трéба *f.* (crk.) oběť, žertva; 2. oběť božská, obětování posvátné, úkon posvátný; священникъ отозванъ для совершéнія трéбы kněz byl zavolán k vykonání funkce.

трéбище *n.* (crk.) obětiště; oltář.

трéбл̀аженный (crk.) veleblahoslavený, třikrát blahoslavený.

трéбникъ, а kniha bohoslužebná, kniha úkonů církevních, rituál.

трéбов-аніе *n.* žádání, vyhledávání; pohledávání; тр. въ судъ obsílka před soud (staroč. půhon); пúсьменное тр. о чёмъ písemné vyzvání, žádací list (úřední); —атель žadatel, kdo žádá něčeho; kdo pohledává něčeho; —ательный pohledávavý; —ать (-бую, -буешь), т. чего žádati něčeho; 2. obeslati před soud, k soudu (staroč. pohnati); т.ся žádati se.

требухá, требушúна *f.* vnitřnosti *pl.* (srovn. terbuch).

тревóга *f.* nepokoj, křik, hřmot; бить тревóгу bíti n. bubnovati na poplach.

тревóж-еніе *n.* znepokojování, bouření; —ить (-у, -ишь), —ивать, вс- nepokojiti, znepokojovati, bouřiti; т.ся znepokojovati se; —ливый lekavý, děsivý, ustrašený; —ный nepokojný; -ое врéмя nepokojný čas, bouřlivá doba.

тре-волне́ніе *n.* (crk.) prudké vlnění, bouření, burácení (moře); —гла́вый tříhlavý, tréhlavý; —гра́нный tréhraný, tříhraný; —гу́бый trojpyský; se zaječím pyskem; 2. trojnásobný; —зво́нить třikrát všemi zvony zazvoniti; —зво́нъ, а *m.*, —зво́неніе *n.* zazvonění všemi zvony; 2. (na korábech) zvonění na poplach; —зву́чіе *n.* trojzvuk (v hudbě).

тре́зв-ость, и střízlivosť; —ый střízlivý (střízvý); —о *adv.* střízlivě.

трезу́б-ецъ, бца, трезу́бъ, а trojzubec, trézubec, trojzub; —ка *f.*, —никъ trojzubec (rstl.) *Triodia* (*Triodon*); —ный trojzubý.

трейб-ге́рдъ, а, —о́фенъ, а pec hnací (něm. *Treibherd, Treibofen*); —ша́хта *f.* hnací šachta (něm. *Treibschacht*).

тре-кля́тый třikrát prokletý; —кро́вникъ, а třetí poschodí; —кро́вный (crk.), трехъэта́жный tříposchodní, třípatrový, trojpatrový.

тре́листый, ая, ое trylkující.

тре́лить (-лю, -лишь) trylkovati.

трель, и *f.* trylek (v hudbě); двойна́я т. dvojitý trylek; отби́вная т. trylek odražený, rozrážka *Mordant*; тре́льный trylkový. [*molando.*

тремола́ндо *adv.* (hud.) třesavě *tre-*

тремоли́тъ, а bílý jinoraz *Tremolith.*

тренгова́ть (-гу́ю, -гу́ешь) ovíjeti tlustý provaz tenkým (na korábě).

тре́нзель, я *m.* stihlo (na koně) *Trense.*

тре́ніе *n.* tření.

тре-но́гъ *f.* třínožka (u dělostřelců); —но́гъ, а, —но́жникъ, а třínožka (podstavec); —но́жить třínožiti koně (tři nohy mu spoutati); —но́жный třínohý. [гова́ть.

тренцева́ть (-цу́ю, -цу́ешь) *v.* трен-

трень, и *f.* tenký provázek k obvíjení okolo provazu silnějšího.

трепа́къ, а́ třepák, (národní tanec ruský).

трепа́лка *f.*, трепа́ло *n.* třepačka, klapačka, trdlice, mědlice (stolice).

трепа́ль-ный třepací, klepací; — щикъ, а třepač, mědlič, klapač; —щица třepačka, mědlička, klapačka (ženština).

трепан-а́ція *f.*, —и́рованіе *n.*, —иро́вка *f.* trepanování; —и́ровать (кого́-либо) trepanovati někoho, vrtati někomu lebku; трепа́нъ, а trepan, lebovrt.

трепа́ніе *n.* třepání (lenu), klapání, mědlení; тр. по плечу́ klepání na lopatku, na záda, třepání.

трепа́ть (-плю, -пешь) třepati (len), klapati, mědliti, trdliti; т. по плечу́ klepati někomu na lopatku, na záda, třepati; соба́ки поря́дочно потрепа́ли во́ра psi pořádně potřepali, strhali zloděje; т.ся (-плю́сь, -плешься) třepati se.

тре́пелъ, а trupel *Terra tripolitana*; *adj.* тре́пеловый, тре́пельный.

трепе́рстіе *n.* (crk.) tři prsty, jimiž se znamenáme křížem svatým.

трепет-а́ніе *n.* třepetání; třesení, chvění; т. се́рдца chvění srdce; —а́ть (-пещу́, -пе́щешь) třepetati se, chvěti se; се́рдце трепе́щетъ srdce se chvěje; я трепещу́ за него́ já se třesu o něho, strachuju se o něho; огонёкъ трепе́щетъ oheň se třepetá; т.ся (-пещу́сь, -пе́щешься) třepetati se; ры́ба трепе́щется ryba sebou hází, třepá se.

трепети́ца *f.* (star.), трутъ troud.

тре́петный, ая, ое (-тенъ, -тна, -тно) třesoucí-se, chvějící-se.

тре́петъ, а třesení, chvění; т. волнъ zmítání vln, házení vln (na vodě); тр. се́рдца chvění srdce; úzkosť srdce; т. благоговѣ́нія прони́къ его́

posvátná hrůza jej obešla, jej pronikla; 2. tp. strach; привéсть въ т. strachu nahnati někomu.

трепло́ *n.* třepačka, klapačka (na len).

трескá, и́ *f.* treska, (sušená ryba) *Gadus morrhua*; 2. speklina, usedlina na dně, škraloup; 3. kůl (*v.* тро́стка).

трéскалка *f.* chrastilka, chrastěl (strom) *Hura.*

трéскание *n.* žraní.

трéскать (-аю, -аешь) žráti, (čes. natřískati se — nacpati se, nažrati se); тр.ся (-аюсь, -аешься), pacpraskati, praštěti.

трескóвый treskový.

трескотня́ *f.* třeskot, praskot.

трескýчій, ая, ее třeskavý, praskavý; тр. морóзъ třeskutá zima, třeskutý mráz.

трескýчникъ, а třeskutka (poblekla, tolitlík) *Catananche.*

трескъ, а třesk, třeskot.

трéсна, тресновúца *f.* (crk.) řetízek.

трéснуть udeřiti, uhoditi; тр. кого́ по головé); т.ся обо что udeřiti se, uhoditi se o něco; т.ся лбомъ о дверь); II. тр. prasknouti, trhnouti se, roztrhnouti se.

третéй, éя *m.* (star.) smírčí soudce při rozepři dvou osob; 2. svědek při smlouvě dvou osob.

третéйскій, ая, ое smírčí; вы́бранный тр., тр. судья́ smírčí soudce; тр. судъ smírčí soud.

третúна *f.* (crk.) třetina; *pl.* третúны záduшní mše za zemřelého třetí den po jeho smrti (rekvie).

третúцею, третúчно, трéтіе *adv.* (crk.) po třetí. [krát).

третúчный, ая, ое třikrátný (po třitрéтій, тья, тье *num.* třetí; т. часъ jde na třetí (t. hodinu); въ -ьемъ часý po druhé (t. hodině); въ начáлѣ -ьяго часá hned po druhé (t. hodině); -ье число́ třetího (t. dne v měsíci); -ьяго мая třetího května; въ -ьихъ za třetí; -ьяго дня předevčírem.

третнóй, áя, óе třetinový; -óе жáлованье třetinové služné (placené ve třech ročních lhůtách.)

треть, и *f.* třetina (třeť, i); т. гóда třetina roku (4 měsíce) *Tertial*; по третúмъ po třetinách roku.

третьеборáчный, ая, ое v třetím manželství: po třetí ženatý; po třetí vdaná.

третьá, ú *m. v.* третéй.

трéтьягодня (*adv.*) předevčírem *v.* трéтій; третьягоднúшній, яя, ее předvčerejší.

треугóлка *f. v.* треугóльница.

треугóль-никъ, а trojúhelník (tréúhelník, třiúhelník); —ница *f.* sekeranka (Presl), trojúhelka *Donax* (zool.); —ный, ая, ое trojúhelný, třiúhelný, tréúhelný.

треýхъ, а čepice selská s třema ušima (klapkama), tréuch, trojuška; 2. т., оплеýха pohlavek, záušek.

трефóвка *f.* karta trefová (křížková).

трéфовый trefový, křížkový; т. корóль křížkový král (v kartách).

трефóль, и jetel *Trifolium v.* трилúстникъ.

трéфы, ъ *pl. f.* křížky (v kartách) franc. *trèfle*; игрá въ трефáхъ hra v trefy.

трёх-борóздный, —борóздчатый, ая, ое trojženný *trigynus* (bot.); —бунчýжный pašа trojbunčužný, p. o třech koňských ohonech; —вáзная (нóта) nota třikrát vázaná (dvaatřicetina); т. náуза pomlčka (pausa) dvaatřicetková.

трех-жéнство *n.* trojženstvo *Trigynia*

(bot.); —жи́лка *f.* trojžilka (trojkouťule Presl) *Phora* (zool.); —зве́нный trojčlánkový, trojčlený (řetěz); —зу́бчатый, ая, ое trojzubý (vidličný); —ли́стыый trojlistý; —листово́й, а́я, о́е tříarchový; -а́я тетра́дь sešitek n. svazek tříarchový, o třech arších; -о́е желѣ́зо železo, jehož tři kusy činí pud; —ло́котный tříloketní; —лѣ́тіе *n.* tříletí *Triennium*; ка́ждое т. každé tři roky; každý třetí rok; —лѣ́тній, яя, ее tříletý; každý třetí rok; —ма́чтовый (кора́бль) trojstěžnový (koráb); —му́жство *n. v.* триму́жство.

трёх-мѣ́рный trojměrný; -ая дѣли́мость нотъ trojměrná dělitelnosť not (t. po třech); т. тактъ takt trojměrný ($\frac{3}{4}$, $\frac{6}{8}$, $\frac{9}{8}$ atd.); —мѣ́стный trojsedlý, s třemi sedadly (vůz); —мѣ́сячный, ая, ое tříměsíční; т. ребёнокъ tř. chlapeček; т. отпу́скъ tříměsíční dovolená; -ое жа́лованье služné tříměsíční; —недѣ́льный třínedělní; т. младе́нецъ chlapeček třínedělní, tři neděle starý; -ая я́рмарка trh třínedělní; —па́лый, ая, ое tříprstý; —поко́сный trojsečný (louka); —по́льный třípolní; -ое се́льское хозя́йство trojstranné (tříhonné) hospodářství; —полѣ́нный třípolenový (palivo); —про́бное вино́ kořalka třikrát přeháněná; —пудово́й (-ы́й), а́я, о́е třípudový, tři pudy těžký; —рубе́жка *f.* dehet velmi hustý; —сло́жный trojslabičný; —ство́льный, ая, ое (ружьё) tříhlavňový (-á ručnice); —ство́рчатый (bot.) trojplevý; (zool.) trojklapečný (mušle); —сто́пный třístopý (verš); —сторо́нница *f.* třístrannice, tříhranitka *Trigonia* (mušle); —сторо́нный třístraný; —стру́нный třístruný; —фунто́вый tříliberní; -ая пу́шка tříliberní dělo; —цвѣ́тный trojbarevný; —чле́нный tříčlený, trojčlený; -ое коли́чество tříčlená veličina, tříčlen *Trinomium*.

трёхъ-со́тый, ая, ое třístý; —эта́жный tříposchodní, třípatrový, trojpatrový; —язы́чный tříjazyčný.

трешко́тъ, трешко́утъ, а galiota (loď) (angl. *trackscout*).

трещáніе *n.* třeštění, praštění, praskání.

трещáть (-щу́, -щи́шь), тре́снуть třeštěti, praštěti, praskati; ледъ на рѣкѣ трещи́ть led na řece praská.

трещётка *f.* řehtačka; 2. *m.* řehtačka (člověk který stále mluví); 3. škrabák, škrabátko (u děla).

тре́щина, *dem.* тре́щинка *f.* trhlina, škulina, štěrbina, rozštípenina (т. въ де́ревѣ, ка́мнѣ, стеклѣ).

трещинова́т-ость štípatelnost, rozštěpnosť; —ый natržený, trhlý; rozštípený.

три (*gen.* трёхъ) *num.* tři.

триво́стренникъ, а, триво́стрица *f.* bařička *Triglochin* (bot.).

тригли́фъ, а (archit.) trojřízka *Triglyph*.

три́гля *f.* rybák obecný (pták) *Sterna (Trigla) hirundo*; т. лету́чая *v.* кача́рка.

тригоно-метри́ческій, ая, ое trigonometrický, trojhranoměrský; —ме́трія *f.* trigonometrie, trojhranoměrství.

три́девять *adv.* (*num.*) třikrát devět; за т. земе́ль въ тридеся́томъ госуда́рствѣ (v národních pohádkách) za třikrát devíti zeměmi v třidcátém království.

тридне́в-но *adv.* po tři dni; —ный třídenní.

тридца́тый, ая, ое třidcátý; одна́ -ая jedna třidcítina; сего́дня -ое (число́) dnes je třidcátého (dne v měsíci).

три́дцать, и *num.* třidcet.

три́жды *adv.* třikrát.

триже́нство *n. v.* троеже́нство.

тризна-а *f.* trizna, památka úmrtní n. pohřební u starých Slovanův; —икъ, а účastník trizny; —ище *n.* místo ku slavení památky úmrtní n. pohřební.

тризѣ́вный, ая, ое trojtlamý, s třemi tlamami (*Cerberus*).

трикирій, я *m.* (crk.) *v.* трисвѣ́щникъ.

трико *n. indecl. tricot.*

трикра́тно, трикра́ты *adv.* třikrát.

триктра́къ, а triktrak (hra).

трилепе́ст-никъ, а třílupenka (otela Presl) *Damasonium (Otelia; Stratiotes alismoides);* —ный, ая, ое třílupený.

трилйст-никъ, а jetel (dětel), třílístek, trojlístek *Trifolium*; тр. луговóй jetel luční *Tr. pratense*; тр. полевóй, паровóй, пашенный jetel polní *Tr. arvense*; тр. бѣлый, ползу́чій jetel bílý, jetelka *Tr. repens*; тр. водяно́й, го́рький třílistník, jetel vodní, hořký, vachta *Menyanthes trifoliata*; —ный třílistý, trojlistý.

тримýжство *n.* třímužstvo *Triandria* (bot.).

тринáдцатый (тринадеся́тый crk.) *num.* třináctý; одна́ -ая jedna třináctina; сего́дня -ое (чи́сло) dnes je třináctého (t. dne v měsíci).

тринáдцать, и (тринáдесять, crk.) *num.* třináct.

трипáнъ, а *m.* sumejš, trepaň *Holothuria* (zool.).

трипéрстка *f.* třípрstka, křepelka Madagaskarská *Hemipodius* (zool.).

трисвѣ́щие *n.*, трисвѣ́щникъ, а (crk.) trojsvicník, trojramený svícen, s nímž biskup žehná při službách božích.

трисвятóй (-óй), áя, óе trojsvatý (nejsvětější Trojice).

трисéстрие *n. v.* троесéстрие.

трúста, *gen.* трехсóтъ *num.* tři sta (*gen.* tří set).

тристáтъ, а (crk.) vojevůdce.

трифóлій, я *Trifolium v.* трилйстникъ.

трихантóнъ, а (crk.) hedbávný závoj.

трихáптъ, а (crk.) hedbávná látka.

тричáстный, ая, ое třícástný.

тріангуля́ція *f.* trojhranoměrství *Triangulatio.*

тріедúный, ая, ое trojjediný.

тріо *n. indecl.* trio (v hudbě), trojhlasná skladba hudební.

тріобоúдный, ая, ое trojhraný.

тріóдіонъ, а *m.*, тріóдь, и *f.* církevní kniha, jež obsahuje v sobě kanony o třech písních, trojzpěvník; тр. пóстная kniha zpěvů po celý čas postní; тр. цвѣтна́я kniha zpěvů církevních od velikonoc do letnic.

тріóла *f.* triola (v hudbě), trojina; *adj.* тріóльный.

тріолéтъ, а trojrýmová báseň, triolet.

тріумвúръ, а, троевла́стникъ, а triumvir; тріумвирáтъ, а *m.*, троевла́стіе triumvirát.

тріýмфъ, а triumf, vítězoslava; тріумфáльный, ая, ое vítězoslavný, triumfální.

тріяго́дникъ, а lýkovec vonný *Daphne cneorum.*

троакáръ, а troakar, trokar (chir.), trojčep.

трóр-аніе *n.* dotýkání; —ательный, ая, ое dojímavý, tklivý, pohnutlivý; —ать (-аю, -аешь), трóнуть (чѣмъ пáльцемъ) dotknouti se něčeho; его́ чрезвычáйно трóнуло to se ho neobyčejně dotklo, to jím nesmírně pohnulo; не трóгай (не тронь) его́ nedotýkej se ho! никто́ тебя́ (и волоскóмъ) не трóнетъ žádný ti ani vláskem nehne, ani vlásku tobě nezkřiví.

трóе, *gen.* тройхъ *num.* tré; насъ óбло трóе byli jsme tří, nás bylo tré.

трое-брáчие *n.*, —брáчность, и třetí manželství; —брáчный po třetí oddán (ženat n. vdána); 2. z třetího manželství; —вла́стие *n.* trojvláda, triumvirát; —вла́стникъ, а trojvládce, triumvír; —да́нецъ, нца, —да́нникъ, а kdo platí daně třem pánům, trojdannik; —же́нецъ, нца trojženec, kdo je po třetí ženat; —же́нство *n.* trojženství; —зу́бецъ, бца, —зу́бъ, а trojzubec, trojzub; —кра́тно *adv.* třikráte; —кра́тный, ая, ое třikrátný; trojnásobný; —кре́стие *n.* tři kříže vedle sebe.

троéние *n.* trojení, dělení ve tři části; 2. soukání po třech nitkách; 3. orání, trojení; 4. trojzračnost, nemoc očí, že vidí se všecko třikráte.

трое-сéстрие *n.* (тр. грáпій) trojsestří (tři Grácie); —тёсный гвоздь, —тёсъ, а latovák, latovník, latník (hřeb).

трóеч-ка *f. v.* трóйка; —никъ, а vozka, který jede s trojkou, troječník; —ница *f.* jednokvítek *Trientalis* (rst.); —ный trojkový; -ная упря́жка *v.* трóйка.

трои, и́хъ *num.* troje (tři kusy rozdílné); т. са́ни troje saně; т. часы́ troje hodiny.

трóйка *f.* trojka, trojspřež (tři koně ve voze); е́хать -ою jeti s trojkou; 2. trojka (karta, která má tři oka).

трóйни, ей *pl. m.* trojčata (tři děti společně narozené); *adj.* тройни́чный; -ые ро́ды *pl.* narození trojčat.

тройни́къ, á trojpramená nit; 2. prkno třípalcové (třícoulové); 3. trám tři sáhy dlouhý; 4. svíčka, z nichž tři jdou na libru; 5. jeden ze tří (v rodině) odvedený na vojnu.

тройни́чникъ, а trojče, trojčátko (dítě).

тройно́й (·ни́й), а́я, óе ze tří složený; trojnásobný; -а́я гора́ trojná hora, trojchlumí (herald.); -óе правúло trojčlenka, pravidlo trojčlené *Regula de tri.*

трóйственн-ость, и *f.* trojnásobnost; —ый trojnásobný.

тройть (трою, -ишь) trojiti, na tři části rozděliti; 2. po třech pramenech soukati; 3. po třetí orati; т.ся въ глазáхъ třikráte viděti (nemoc očí).

трóица, ы *f.* trojice; святáя Тр. svatá n. nejsvětější Trojice; Трóицкій, ая, ое Trojický; -ая лáвра klášter sv. Trojice; Т. прихóдъ osada sv. Trojice; Трóицынъ день den sv. Trojice; Трóицынъ цвѣтъ, Трóичная трава́ maceška, violka trojbarevná, violka trojice (sirotky) *Viola tricolor.*

тройчáтка *f.* tři srostlé věci; 2. trojčatka (trojchod) *Tritoma* (zool.).

трóиченъ, чна *m.* (crk.) zpěv ke cti nejsv. Trojice.

трóичница *f*, трóечница jednokvítek, sedmityčinník *Trientalis.*

трокъ, а pás n. řemen na uvázání čapraky. [posaunista.

тромбонúстъ, а trombonista, trubič;

тромбóнъ, а trouba, posoun. [nutí.

тромпъ, а vyčnívající oblouk v klenbě.

трóнный, ая, ое trůnní; -ая *(f. subst.)* трýнní сíň, трýнní sál.

трóнуть dotknouti se *v.* трóгать.

тронъ, а trůn (*v.* престóлъ).

тропá, ы́, тропúна, ы, *dem.* трóпка, тропúнка *f.* stežka, pěšina, pěšinka.

тропáрь, я verš církevní, *troparion.*

трóпикъ, а obratník (geogr. astr.) *Tropicus.*

тропúческий, ая, ое tropický.

трóсакъ, а šíp n. zub n. ozub, ozubec u podkovy.

тростá (prost.) *v.* тростúна.

тростúльный, ая, ое soukací; -ая мáшина soukací stroj, soukadlo.

тростúна *f.* třtina (rákosová), rákos; обúть стѣну тростúною obiti stěnu rákosem, rákosovati; *dem.* тростúнка.

тростúть (трощý, тростúшь) soukati (nitě); 2. (prost.) připomínati někomu něco (т. емý объ этомъ).

трóстіе *n. coll.* (crk.) třtí.

тростнúкъ, á rákos *Arundo*; сáхарный тр. třtina cukrová; тр. индéйскій, бамбýковый *v.* бамбýкъ; тростникóвый rákosový.

трóсть, и *f.*, *dem.* трóстка, трóсточка *f.* tresť, třtina; rákos; 2. rákoska (na procházku); španělka; 3. píšťalka rákosová; 4. rákosové pero.

тростúнка *f.* píšťalka rákosová, trestinka; 2. rákosník *Sylvia arundinacea*; 3. sýkora vousatá *Parus biarmicus*; 4. rákosníček (brouk) *Donacia*.

тростянóй, áя, óе, трóстяный, ая, ое třtinový, rákosový.

тросъ, а nasmolený provaz (na korábě).

тротуáръ, а chodník *Trottoir*; тротуáрный chodníkový.

трофéй, я vítězné znamení, trofea.

трохéй, я trochej (verš) *Trochaeus*; трохéйческій trochaický.

трощéніе *n.* soukání.

троюродный брáтъ bratranec druhého stupně.

троякій, ая, ое trojaký, trojnásobný; трояк *adv.* trojí.

трубá, ы́ *f.* trouba (v přístrojích rozličných); 2. tr. (ke troubení); 3. komín, dymník; 4. trouba (na odvádění vody); tr. odkapná; svodnice; stoka; 5. пожáрная т. stříkačka.

трубáстый гóлубь holub pávek.

трубáчъ, á trubač; 2. trubač *Psophia* (pták); 3. tr. trubač (jarum Presl) *Cecropia* (rstl.); трубачéй, я (star.) *v.* трубáчъ; трубачéскій trubačský.

трубúть (-блю́, -бúшь) troubiti; тр. къ выступлéнію troubiti na pochod, ku pochodu; тр. въ рогъ tr. na roh; за- zatroubiti; 2. tr. o čem troubiti, roztrubovati něco, roznášeti.

трýбка *f.* trubka; зрúтельная, подзóрная tr. dalekohled; óперная tr., глáзная tr. kukátko divadelní; зажигáтельная tr. trubka zapalovací; выдувáльная tr. dmuchavka; ключевáя tr. dírka klíčová; тр. у пéра brk; 2. курúтельная тр. dýmka (fajfka); курúть трýбку kouřiti dýmku (k. z dýmky n. z fajfky); 3. тр. холстá стýчка plátna; 4. тр. изъ бумáги kornout.

трубкорóтъ, а trubohubá n. rurákovitá (ryba) *Aulostoma*.

трублéніе *n.* troubení.

трýбникъ, а dělník n. hasič u stříkačky; stříkačník; 2. trubač, trubník *Cornist*.

трýбный, ая, ое trubní, trubový; тр. звукъ zvuk trub; тр. мáстеръ hotovitel stříkaček; трýбная, ой *f.* dům n. kůlna pro stříkačku; тр. прáздникъ svátek trub (u židův).

труборóгъ, а truboroh, surmovka *Buccinum*.

трубоцвѣтъ, а trubovník, trubokvět (trubač Presl) *Bignonia*.

трубочúстъ, а kominík; трубочúстный kominický.

трýбоч-ка *f.* trubička; 2. dýmčička; —никъ, а dýmkář (fajfkář); 2. pumpař; trubař; 3. kuřák (dýmkou); —ный dýmkový.

трубчáтка *f.* trubohubec (ryba) *Fistularia*; 2. trubčatka *Tubularia*.

трýбчатый, трубчáтый trubkovitý.
трудúть (тружý, трудúшь) koho práci někomu uložiti; 2. znepokojovati koho, bouřiti někoho, obtěžovati koho; т.ся (тружýсь, трудúшься) truditi se, namáhati se při práci; (тр.ся надъ чѣмъ); né за чѣмъ тр.ся není třeba se namáhati, se obtěžovati; не стóитъ т.ся to nestojí za práci. [tížný.
трудnéнекъ, нька, нько trochu obtрýдникъ, а *v.* трýженикъ.
трýдно *adv.* těžce; obtížně.
трудновáт-о *adv.* trochu obtížně; —ость obtížnosť; —ый trochu obtížný. [(kov).
трудноплáвкій, ая, ое neroztopný трýд-ность, и *f.* těžkosť, obtížnosť; —ный těžký, obtížný, namáhavý, trudný. [cný.
трудовáтый (star.) trudovatý; немотрудовóй, áя, óе pracně získaný; -áя копéйка fig. pracně vydělaný groš.
трудо-любецъ, бца přičinlivý, pracovitý, pilný člověk; —любúво *adv.* pilně, přičinlivě; —любúвый pilný, pracovitý, přičinlivý; —любúе *n.* pracovitosť.
трудъ, а práce, přičinění, namáhání (trud); исполúнскій тр. práce obrovská; учёные труды učené práce; взять на себя́ тр. vzíti na sebe starost, práci; съ трýдомъ s namáháním; z těžka, že..., sotva, že...; пóслѣ трудóвъ слáдокъ покóй po práci je sladký odpočinek; 2. тр. (star.) nemoc; вóдный тр. vodnatosť.
тружáтися, труждáтися (crk) *v.* трудúться.
трýжен-икъ, а pracovník (přičinlivý); —ица *f.* pracovnice (přičinlivá).
трунúло *m.* kdo někoho napálil, kdo si dělá blázny z někoho.
трунúть (-ню́, -нúшь) надъ кѣмъ napáliti někoho, ošiditi; blázny si dělati z někoho.
трунцáлъ, а (star,) prým (zlatý neb stříbrný).
трýпие *n. coll.* mrtvoly *pl.*
трýпный, ая, ое mrtvolový.
трупо-вскрúтіе *n.* otevření mrtvoly *Obductio*; —разъёмный pytevnický (anatomický); -ая зáла síň pytevní, pytevna; —разъя́тель, я pytevník, anatom; *(adj.* —разъя́тельный); —разъя́тіе *n.* pytvání těla; —рéховатость, и nahnilosť; —рéховатый nahnilý (strom); červotočivý; 2. dírkovatý (led); —рéшина *f.* červotoč ve dřevě.
трýппа *f.* sbor, tlupa, (herců divadelních).
трупъ, а mrtvola, tělo mrtvé (trup).
трусéй, я́ *f. v.* трусúха.
трусúть (трушý, трусúшь) trousiti; roztr., sypati, rozsypati; (тр. сѣно); тр.ся trousiti se.
трýсить (трýшу, трýсишь) míti strach, strachovati se, báti s-.
трусúха *f.* bázlivá ženština.
трусúшко *m. v.* трусъ.
трýска *f.* troušení.
трусли́в-ость, и bázlivosť, bojácnosť, úzkostlivosť; —ый bázlivý, bojácný, úzkostlivý.
трусовáтый, ая, ое trochu bázlivý.
трýсость *v.* трусли́вость.
трусъ, а bázlivec (baba *m.*, sketa *m*, strašpyte); 2. (star.) zemětřesení.
трутень, тня *m.* trubec (včela) *Spada*; 2. lenoch, lenivý člověk.
трутúть (тручý, трутúшь) mačkati, tlačiti (ýзкій сапóгъ трутúтъ нóгу).
трутнúкъ, а mnohoděr (choroš, Presl) *Polyporus* (houba). [troud.
трутнúца *f.* troudnice, skřínka na
трутовúца *f.* dřevomorka (houba) *Merulius.*

трутъ, а troud.
трухá *f.* strusky ze sena, výmělky.
трухлевáт-ость *v.* трýхлость; —ый natrouchnivělý, nahnilý.
трýх-лость, и trouchnivost; —лый trouchnivý; —нуть trouchnivěti.
трученíе *n.* mačkání, tlačení.
трушéніе *n.* trousení.
трущóба *f.* hlubina, prohlubeň.
трынъ-трава́ *f. (indecl.)* plevel, maličkost; емý всё трынъ-трава́.
трюмó *n.* stěna mezi okny; 2. zrcadlo mezi okny *Trumeau.*
трюмъ, а *m.* (na korábě) podpalubí, přídenek, spodek korábu.
трю́фель, я *m.* trufle, tartofle, homolitka, ořešák, (houba) *Tuber; adj.* трю́фельный. [rák.
тряпи́ца *f., dem.* тряпи́чка hadr, utěтряпи́ч-никъ, а hadrář; —ный hadrový.
тря́пка *f.* hadr *v.* тряпи́ца; *dem.* тря́почка hadříček.
тряпьё, я́ *n. coll.* hadry *pl.*
трясáви-ца *f.* (star.) třesavka, zimnice *v.* лихорáдка; —чный, лихорáдочный zimničný.
трясéніе *n.* třesení. [трясúнный.
трясúна *f.* třasavisko, slatina; *adj.*
тря́ска *f.* třesení; зáдать комý-либо тря́ску, někomu pořádně vytahati, vykrákati,
тря́ск ій, ая, ое třeslavý; -ая дорóга třaslavá cesta, hrbolatá (trhavá) cesta; —ость, и *f.* trhavosť cesty.
трясогýзка *f.* třasořitka *Motacilla* (pták).
трясти́ (-сý, -сéшь) třásti; тр. я́блонь třásti jabloň, tř. jabloní; лихорáдка трясéтъ zimnice jím třese; тр. дéньги peníze utráceti; тряхнýть чѣмъ zatřásti něčím; тр. карма́номъ uhoditi se přes kapsu (t. peníze dáti); трастúся (-сýсь, -сéшься) třásti se.
трясýлька *f.* třesulka (ozdoba ženská na hlavu).
трясýчка *f.* třesavka, zimnice; 2. třeslice *Briza* (rst.); 3. drop (pták) *Otis tetrax v.* дрáхва, стрéпетъ.
трясýчная болéзнь, трясцá *f. v.* трясýчка 1).
тряхнýть, тр.ся *v.* трясти́.
туалéтъ, а strojení (do šatů), toaleta *Toilette*; *adj.* туалéтный, ая, ое toaletní; -ое зéркало zrcadlo toaletní; -ая *f. (subst.)* toaletní pokoj.
туберкулóзный, ая, ое tuberkulosní; -ая болéзнь tuberkule *pl.*
тубéркулъ, а *m.* tuberkule *f.*
туберóза *f.* nocovka obecná (Presl) *Polyanthes tuberosa* (rst.); туберóзный *adj.* [*Tubipora.*
тубúлитъ, а, тубúпоритъ, а blahorurka
тубó *indecl.* stůj! (volá se na stavěcího psa).
тугá *f.* (star.) touha, hoře.
тугíй *v.* тугóй
тýго *adv.* tuze, ztuha, tuho.
туговáтый, ая, ое trochu tuhý; т. нá ухо přihluchlý, nahluchlý.
тугóй, áя, óе (тугъ, á, ó) tuhý; т. человѣкъ lakomec; т. нá ухо *v.* туговáтый.
тугоплáвкій *v.* трудноплáвкій.
тýгость, и *f.* tuhosť.
тугýпъ, а silnější sloupy mezi latěmi v ohradě.
тудá *adv.* tam, tudy; тудáже tamže, tamtéž; т. и сюдá tam i sem; т. и назáдъ tam i zpátky.
тýезъ, а, *dem.* тýезокъ, зка košík (škatule) z březové kůry.
тужéбница *f.* (star.) plačna, najatá plačící žena.
тужéніе *n.* toužení, soužení, hoře.
тужúть (-жý, -жишь) toužiti, hořekovati; т. о чемъ soužiti se, trápiti se nad čím.

тузе́м-ецъ, мца tuzemec; —ный tuzemský.
тузи́ть (тужу́, тузи́шь) prost., bíti pěstmi; bouchati někoho.
тузлу́къ, a rosol n. lák na ryby; 2. (star.) okrasa na pásu.
тузъ, á *m.* touš (v kartách); червóнный т. červený touš; 2. fig. hlaváč, přední člověk; дать кому́-либо тузá dáti někomu ránu pěstí, bouchnouti někoho.
тукáнъ, a tukan (pták) *Rhamphastos v.* перцеядецъ.
тукъ, a (crk.) tuk; 2. hnojivo, hnůj.
тулéй-ка (тулéечка) *f.* svršek u klobouku; —ный *adj.*
тýлить (-лю, -лишь) ohnouti; т.ся sehnouti se, shýbati se.
тýлка *f. v.* втýлка.
тýловище *n.* dřík těla, hmotný prostředek těla, trup, (prsa, břicho, hřbet a boky); *adj.* тýловищный.
тýлукъ, a pytel z bílé vydělané kůže (na naftu).
тулумбáсъ, a (star.) druh kotle (bubnu); 2. (prost.) rána pěstí, buchta (do zad).
тулупáнъ, a buřňák severní *Procellaria glacialis.*
тулýпъ, a, *dem.* тулýпецъ, пца, тулýпчикъ, a kožich s beránkem; *adj.* тулýпный.
тулъ, a (crk.) toul.
тýльникъ, a toulník.
тульпáнъ, a tulipan *Tulipa* (rstl.).
тулья *f.* svršek (dno) klobouku; 2. podšívka v klobouku.
тулúться (-люсь) star. toulati se.
тумá, ú *f.* smíšenec (u zvířat).
тумáкъ, á tumák (ryba) *Scomber thynnus v.* тýнецъ; 2. připravený jazyk z běluhy; 3. rána pěstí do hlavy; дать кому́-либо тумака́.
тумáн-ить (-ню, -нишь), о- mlhou pokryti; т.ся (-нюсь, -нишься) mlhou se pokryti; —но *adv* mlhavo; —ность, и *f.* mlhavosť; —ный, ая, ое mlhavý; -ая дрéвность šedá dávnověkosť.
тумáнъ, a mlha (mhla).
тýмба *f.*, *dem.* тýмбочка tumba (spodek n. podstavec sochy).
тумпáзъ, a topas (drahý kámen).
тумпáкъ *v.* томпáкъ.
тумéстный, ая, ое domácí, místní.
тýндр-а *f.* tundra, rašeliniště, mechoviště; —овый, ая, ое tundrový; bahnitný; -ая рудá bahňák, ruda blatní.
тундрянúкъ, á volatka (Presl) *Splachnum* (mech).
тýндряный bahenní, slatinný.
тýне *adv.* (crk.) darmo, zadarmo.
тýнецъ, нца tuník, tunec, (ryba) *Scomber thynnus.*
тунейд-ецъ, дца darmožrout, darmochleb; —ный, чужейдный darmožroutský, darmochlebský; —ство, тунежúтельство *n.* darmožroutství, darmochlebství.
тýничикъ *v.* сардúнъ.
тупáкъ, a škrabačka (na kůže), struh, mízdřidlo.
тупéненекъ, тупéхонекъ, нька, нько tupoučký.
тупúкъ, a tupý nůž; tupá sekyra; 2. alka (pták) *Alca arctica*; 3. въ т. привéсть přivesti někoho v ztupělosť.
тупúть (-плю, -пишь), ис-, за- (ножъ) tupiti, vytupiti (nůž); т.ся (-плюсь, -нишься), ис-, за- tupiti se (vytupiti se, otupiti se).
тупúца *f.* tupá sekyra, tupý nůž; 2. т. *m. et f.* tupý člověk, tupák, tupohlavec; 3. т. sekeranka (mušle) *Donax.*
туплéніе *n.* tupení.

тýпо *adv.* tupě.
тупова́т-о *adv.* přitupěle; —ость přitupělosť; —ый přitupělý.
тупо-голо́въ, а tupohlav *Coryphaena* (ryba); —голо́вый, ая, ое tupohlavý.
тупо́й (-ы́й), а́я, бе (тупъ, а́, о́) tupý; т. ножъ tupý nůž; 2. т. ученикъ tupý žák.
тупо-коне́чный s tupou špičkou; —ли́стый tupolistý; —ли́стный клёнъ klen n. javor tupolistý *Acer obtusatum*; —но́ска *f.* tuponoska (husa n. kachna); —но́сый tuponosý; —рѣ́чи́вый, косноязы́чный tupojazyký; koktavý, brebtavý; —рѣ́чіе *n.* koktavosť.
тýпость, и *f.* tuposť.
тупо-уго́льный tupoúhelný; —у́мie *n.* tuposť rozumu, tupý rozum; —у́мный tupý, tupého rozumu; тупы́й *v.* тупо́й.
тупѣ́ніе *n.* tupení.
тупѣ́ть (-ѣю, -ѣешь) tupěti; за- otupěti; зрѣ́ніе, па́мять -ѣетъ zrak, paměť se tupí.
тýра *f.* rostlina na dně mořském.
турбини́ть, а turbinit (zkamenělina).
турéцкій, ая, ое turecký; т. бараба́нъ turecký buben (veliký); -ая му́зыка turecká musika (hlučná m.); -ая пшени́ца, кукуру́за turecká pšenice, kukuřice *Zea Mays;* т. бобъ turecký hrách.
турúнный, ая, ое od skalní ovce, (argali); -ая ко́жа.
турúть (-рю́, -ри́шь), вы-, про- (prost.) nutiti, pobádati; т. кого́ къ отъѣ́зду nutiti někoho k odjezdu.
тýрій, ья, ье *adj.* (star.) tuří.
турмали́нъ, а turmalín (drahokam); *adj.* турмали́новый.
турнéпсъ, а *Turnips* řípa krmná.
турникéтъ, а *Tourniquet* úvazek na žílu.
турнúръ, а turnaj *Tournier.*
турпáнъ, а, *dem.* турпáнчикъ, а kachna černá *Anas nigra.*
тýрскій кафтáнъ turský kaftan (dlouhý oděv bez límce a bez zapínání).
турсу́къ, а košík z březové kůry (na sbírání hub); 2. kožený pytel.
турýсы, ъ *pl. f.* tlachanice, žvanění, blabolení; нести т. на колёсахъ tlachati, žvaniti, blaboliti.
турухтáнъ, а jespák bojovný *Tringa pugnax.*
турфъ, а rašelina *(Torf).*
турфян-и́къ, а rašeliniště; 2. rašelinik (mech) *Sphagnum*; —и́стый rašelinovatý.
тýрфяный, ая, ое rašelinový.
турчъ, а řebratka (Presl) *Hottonia palustris* (rst.).
туръ, а (star.) tur, divoký býk; 2. divoký n. skalní beran *Argali*; 3. hradební koš.
турúнка *f.* síť na štiky.
тускловáтость, и, тýсклость zakalenosť (skla, očí); naběhlosť; tuskloватý, тýсклый, ая, ое zakalený, naběhlý (sklo, oči).
тýскнуть zakaliti se (oči, sklo); naběhnouti. [oči).
тускъ, а zakalenosť, naběhlosť (skla,
тýтовый, ая, ое morušový; -ое де́рево moruše *v.* тутъ.
тýтошній, яя, ее *adj.* zdejší.
тýтти *indecl. tutti* všickni.
тутъ *adv.* tu, zde; тутъ же tutéž; не тутъ бы́ло to nešlo (nezdařilo se).
тутъ, а moruše *Morus.*
тýфель, фля *m.* pantofel; —ка *f.* pantoflíček; —ный pantoflový.
тýфля *f.* pantofel; туфли́шка *f.* špatný pantofel. [тýфовый.
туфъ, а *Tufus* tuf; туфова́тый, ая, ое;
тýх-лость, и natuchlosť, stuchlosť; —лый natuchlý, stuchlý, nahnilý.

тухля́тина *f.* natuchlé n. stuchlé jídlo.
ту́хнуть natuchnouti, stuchnouti, nahniti (maso, ryby, vejce); 2. utuchnouti (oheň), vyhasnouti.
ту́холь, и *f. v.* ту́хлость.
ту́ція *f. tutia* ssedlina hutnická.
ту́ча *f.* mrak, mračno, oblak (staroč. tuča); т. саранчи́, т. стрѣлъ mrak kobylek, mrak střel; тучево́й, а́я, о́е mračnový; тучеподо́бный, ая, ое mráčkovitý, mraku podobný.
ту́чка *f.* mráček.
тучни́ть (-ню́, -ни́шь), у- по́ле pohnojiti pole.
ту́чн-ость, и tučnosť; 2. plodnosť (půdy); —ый, ая, ое tučný; т. скотъ t. dobytek; -ая земля́ tučná n. plodná země.
тучнѣ́ть (-ѣ́ю, -ѣ́ешь), у- tučněti, ztučněti; -ѣ́ніе *n.* tučnění, ztučnění.
тучня́къ, а, жирови́къ tučňák, tuček (kámen) *Steatides.*
ту́ша *f.* zabité a opařené prase; zabitá a stažená ovce.
тушев-а́льный, ая, ое tušovací; —а́ніе *n.*, туше́вка *f.* tušování; —а́ть (-шу́ю, -шу́ешь) tušovati; туше́ванный tušovaný; ту́шевый tušový.
туш-е́ніе *n.* hašení; —и́ло *n.* zhasináček, zhasinadlo; —и́ть (-шу́, -шишь), за-, по-, у- hasiti, zhasiti (т. пожа́ръ, ого́нь); т.ся (-шу́сь, -шишься), за- по- hasnouti.
тушка́нчикъ, а skokuška, štěkuška, frček *Mus jaculus.*
ту́шъ, а *m.* tuš, fanfára, zatroubení ku přípitku.
тушь, и *f.* tuš (*f.*), černá barva; кита́йская т. tuš čínská.
ту́ясъ, а *v.* туе́зъ.
тфу! *int.* fui!
тча́нъ, тшанъ, а (star.) káď *v.* ча́нъ.
тща́ливый (crk.) *v.* тща́тельный.
тща́ніе *n.* péče, pečlivosť, starostlivosť.
тща́тель-но *adv.* pečlivě; —ность, и pečlivosť; —ный, ая, ое pečlivý, starostlivý.
тща́тися (тщу́сь, тщи́шься) (star.) starati se, pečovati *v.* тщи́ться.
тще-гла́сіе *n.* (crk.) tlachy, tlachanina, prázdné řeči; —ду́шіе, -я *n.*, —ду́шность, и *f.* churavosť; 2. slabosť (ducha); —ду́шный, ая, ое churavý, slabý; —му́дріе *n.* (crk.) mudráctví; —погреба́льная, ой *f.* (star.) socha pohřební.
тщесла́в-иться (-влюсь, -вишься) vynášeti se, vypínati se; —іе *n.* vypínavosť, vynášivosť; —ный vypínavý, vynášivý.
тщесло́в-іе *n.* (crk.) marné řeči, tlachy; —ить (-влю, -вишь) star. tlachati, žvaniti.
тщета́, ы́ *f.* marnivosť.
тще́т-но *adv.* marně; —ность, и *f.* marnosť; —ный, ая, ое marný.
тщи́вый, ая, ое *v.* тща́тельный.
тщи́на *f.* míra země.
тщи́ться (тщусь, тщи́шься), по- starati se, pečovati; namáhati se.
тщій, ая, ее (тощъ, тща, тще) (crk.) prázdný; 2. marný.
ты *pron.* ty; *gen.* тебя́ tebe; *dat.* тебѣ́ tobě; *inst.* съ тобо́ю s tebou; говори́ть кому́ ты, быть съ кѣмъ на ты *v.* ты́каться.
ты́к-аніе *n.* tykání (někomu); 2. strkání, zastrkávání (do země); —ать (-аю, -аешь), ты́кнуть tykati, říkati „ty“; 2. т. (-аю, -аешь и ты́чу, ты́чешь), ткну́ть, воткну́ть vetknouti, zastrčiti, zastrkávati, strkati (kůl do země); ты́каться (-аюсь, -аешься) tykati si, říkati si „ty“.
ты́кв-а *f.* tykva, tykev *Cucurbita;* —енникъ, а kaše z tykve; 2. ty-

kevník (kujeta, Presl) *Crescentia* (rst.); —енный, ая, ое tykvový.
ты́ков-ка *f.* tykvice; —никъ, а *v.* ты́квенникъ; —ный *v.* ты́квенный; —ца *f.* (crk.) *v.* ты́ковка.
тылъ, а ты́л (zad těla); обрати́ть т. непрія́телю obrátiti týl (t. uteci); съ ты́лу od zadu.
ты́льный zadkový.
тынъ, а ты́н, ostroh, ohrada z kolů; ты́новый tynový.
ты́рсикъ, а *v.* турсу́къ.
ты́сящкій, ты́сящкой, аго *m.* tisícník.
ты́сяча *f. num.* tisíc; двѣ ты́сячи dva tisíce; де́сять ты́сячъ deset tisíc.
тысяче-ли́стникъ, а, —ли́стъ, а řebříček *Achillea millefolium*; —начáльникъ, а tisícník; —но́гъ, а tisíconoh, stonožka *Millepeda*.
ты́сяч-никъ, а boháč, který má tisíce peněz; —ный, ая, ое tisícový; т. полкъ pluk tisíce mužů; -ое числó tisíc.
ты́сящ-а (crk.) *v.* ты́сяча; —никъ, а (crk.) tisícník.
тычи́н-а, *dem.* —ка *f.* tyčka (v plotu); 2. —ка, ты́чка (bot.) tyčinka *Stamen*; —никъ, а plot tyčkový.
тычóкъ, чка́ špička u kamene; класть на т., класть тычкóмъ stavěti na ostrou hranu; 2. štulec, štilec, štouchnutí pěstí; онъ емý далъ тычка́ dal mu štulec.
тычьё *n. coll.* tyčí, tyčkoví; *pl.* tyčky.
тьма *v.* тма.
тѣле́сный tělesný; -ость -osť.
тѣли́стый, ая, ое tělnatý.
тѣло *n.* tělo (lidské, zvířecí, geometrické); мёртвое т. mrtvé tělo; небе́сныя тѣла́ nebeská tělesa; тѣло Христóво Boží tělo; пра́здникъ тѣла Христóва svátek Božího těla; сложе́ніе тѣла složení těla.
тѣло-грѣ́йка, —грѣ́чка, и, —грѣ́я, и *f.* tělohřejka, ženská kazajka; —движе́ніе *n.* pohyb těla; posunky těla; —сложе́ніе, —строе́ніе *n.* složení těla; —храни́тель, я osobní strážník *Trabant*.
тѣль-никъ, а (star.) kříž obdržený při křtu, jenž se nosí na samém těle (na prsou); —ный, ая, ое tělný, tělnatý; т. лѣсъ kmenný les; —ное *n.* pokrm z ryb, z nichž byly vyndány kosti; —це *n.* tělíčko.
тѣльцо́, á *n.* špička u vejce, pouk.
тѣне́вый, ая, ое stínový.
тѣни́стый, ая, ое stinný, hojný na stín.
тѣни́ть (-ню́, -ни́шь) stinovati.
тѣнни́къ, á stinné místo; 2. střiška, stinítko (u svíčky), štítek.
тѣнь, и *f.* stín; *pl.* тѣни stíny, stínové; ца́рство тѣней říše stínů.
тѣсне́ніе *n.* tísnění, tlačení; т. на грудй tlačení na prsou.
тѣсненькій, ая, ое, тѣснёхонекъ, нька, нько těsňoučký.
тѣсни́на *f.* úvoz, těsnina.
тѣсни́ть (-ню́, -ни́шь) tísniti, tlačiti; т.ся (-ню́сь, -ни́шься) tísniti se, tlačiti se.
тѣсно *adv.* těsně; зла́сь т. zde je těsno; въ це́ркви бы́ло т. v kostele bylo těsno; сиде́ть слишкомъ т. seděti tuze těsně, stěsnaně.
тѣсновáт-о *adv.* trochu těsně; —ый trochu těsný; -ость těsnost.
тѣсность, и *f.* těsnosť.
тѣснотá, ы́ *f.* tíseň; 2. tlačenice.
тѣсный, ая, ое těsný; -ая кварти́ра těsné obydlí; -ая дру́жба úzké přátelství; -ая связь úzký svazek.
тѣсто *n. (dem.* тѣстцо́) těsto.
тѣстовáтый, ая, ое těstovatý.
тѣстяный, ая, ое těstový, z těsta.
тѣшеніе *n.* zábava, vyražení.
тѣшить (-шу, -шишь), кого́-либо ba-

viti někoho, vyrážeti; т. свой обы́чай svým choutkám hověti; т.ся чѣмъ baviti se něčím, vyrážeti se něčím.

тю́к-ание *n.* tukání; —ать (-аю, -аешь), —нуть tukati, tuknouti.

тюлевый, ая, ое tylový, z tylu.

тюлéн-евый, ая, ое tuleňový; —ина *f.* tulenina; —ій, ья, ье *adj.* tulení; т. жиръ tulení tuk.

тюлéнь, я *m.* tuleň *Phoca.*

тюль, я *m.* tyl (látka).

тюльпáнъ, а, *dem.* тюльпáнчикъ, а tulipan *Tulipa* (rst); тюльпáнный, ая, ое tulipanový; -ое дéрево liliovník obecný *Lyriodendron tulipifera.*

тюнь, я *m.* stůčka nankinu.

тюрбáнъ, а turban.

тюрéм-никъ, а kdo je uvězněn, vězeň; —ница *f.* uvězněná; —ный, ая, ое vězenský, žalářní; т. стражъ, —щикъ, а žalářník.

тюрьмá *f.* žalář, vězení (něm. *Thurm*)

тюрю́къ, а pytel, jenž se dával odsouzenci na hlavu před popravou.

тю́ря *f.* nadrobený chléb do kvasu, drobenina, nadrobené; пи́вная т. pivná polévka s nadrobeným.

тю́тень, тня *m.* kelímek, pánvička n. rendlík rozpouštěcí.

тютю́нъ, а tabák listnatý, t. selský.

тюфя́къ, á, *dem.* тюфячёкъ, чка́ žíněnka, matrace; 2. (star.) druh děla.

тя́вк-анье *n.* hafání, štěkání; —ать, —нуть hafati, štěkati.

тя́га, и *f.* tahání, vlášení (na provaze); 2. tah, průtah (v kamnech); т. во́здуха průvan; 3. т., калéвка žlábek, drážka; 4. (star.) skoba u dveří; 5. (star.) plat, daň, berně; дать тя́гу prásknouti do bot, s Vaňkem se poraditi.

тяга́ние *n.* pření, rozepře; тяга́ться (-га́юсь, -га́ешься) rozepři vésti, právní spor vesti s někým, souditi se s někým.

тягле́цъ, á, poplatník, kdo platil daň; 2. tahač (u rybářů), kdo tahá nevod.

тяглúстый, ая, ое průtažný.

тягло́, á *n.* selský pozemek; statek selský; chasa selská; robota.

тя́гловый, ая, ое robotný; т. крестья́нинъ robotný člověk, rob. sedlák.

тя́глый, ая, ое *v.* тя́гловый; 2. tažný, potažný; т. скотъ tažný dobytek.

тя́гостный, ая, ое obtížný.

тя́гость, и *f.* (тяготá, ú *f.* star.) tíže, břemeno; obtíž.

тягот-и́ть (-очу́, -оти́шь), о- tížiti, obtížiti, obtěžovati, tlačiti; т.ся obtěžovati se; —éние *n.* (fys.) přitažlivost; —éть (-éю, -éешь) na něčem těžce ležeti, tížiti; проклáтие —éетъ на э́томъ клéтва tíží (n. lpí) na tom; 2. т. (fys.): всѣ планéты —éютъ на со́лнце všecky oběžnice (n. planety) jsou přitahovány ke slunci; земля́ —éетъ на луну́ země přitahuje měsíc.

тяту́нъ, а *m.* medynek *Holcus* (rst.).

тяту́ч-есть, и tažnost, průtažnost; вла́чность; —ій, ая, ее tažný, průtažný; вла́чный; —ка *f.* žídelník (Presl) *Dircа* (rstl.).

тя́жа *f.* (star.) *v.* тя́жба.

тяжáти (crk.) pracovati (srovn. těžiti); тяжáние *n.* práce; тяжáтель, я *m.* (crk.) pracovník (staroč. těhař).

тя́жба *f.* právní rozepře, spor soudní, soud s někým.

тя́жеб-никъ, а *m.*, —ница *f.* kdo vede spor n. rozepři, kdo se soudí s někým; —ный sporný; -ыя дѣла sporné spisy.

тяжел-éнекъ, —ёхонекъ, ькa, ько

hodně těžký; —úна *f.* tíže; —ó *adv.* těžce, těžko; —ова́тый trochu těžký.

тяжело-вѣ́сный, ая, ое těžké váhy, těžký; —вѣ́съ, а sibiřský topas; —гру́зный těžce naložený; —зёмъ, а těžovec *Baryt.*

тяжёл-ость, и těžkosť; 2. neohrabanosť, nemotornosť; —ый, ая, ое těžký; т. во́здухъ těžký vzduch; т. слогъ těžký sloh; т. духъ protivný dech; -ая пи́ща těžký pokrm, těžké jídlo; -ое дыха́ніе těžký dech; t. duch; т. челове́къ neohrabaný, nemotorný člověk; -ая же́нщина těhotná ženština; -ая земля́ *v.* тяжелозёмъ; —ѣть (-ѣю, -ѣешь) těžkým se státi.

тя́жесть, и *f.* tíže, břemeno; obtíž; тя́жестный obtížný, těžký.

тя́жкій, ая, ое těžký, tlačicí.

тяжъ, а *m.* otěž.

тяну́тіе *n.* tažení (táhnutí).

тяну́ть (-ну́, -нешь) táhnouti (т. что чѣмъ); т. де́ло protahovati věc; пла́стырь си́льно тя́нетъ flastr silně táhne; меня́ тя́нетъ идти́ на́ гуля́нье táhne mne to na procházku; *impers.* тя́нетъ четы́рнадцать фу́нтовъ váží čtrnáct liber; меня́ си́льно тя́нетъ je mi velmi špatně, zle, nanic; тя́нетъ ко сну chce se mi spat; тя́нуться táhnouti se; protahovati se; т.ся за богáтствомъ bažiti po bohatství.

тя́п-аніе *n.* (prost.) osekávání; 2. uzmutí tajné; —ать (-аю, -аешь) (prost.) osekávati; 2. т., —нуть čapnouti, chapnouti, lapnouti, tajně uzmouti.

тяпъ-да-ляпъ (prost.) povrchně, ledabylo, halabala.

тятивá *f.* (crk.) tětiva *v.* тетивá.

тя́тинька! *m.* tatínku!

тя́тя *m.* táta (tak říkají malé děti otci).

У.

у, dvadcáté písmě v azbuce ruské, dvadcáté první v církevní (оу neb и); co číslo značí 400.

у *praep. c. gen.* u; у меня́ u mne; у меня́ нѣтъ дéнегъ nemám peněz; у воро́тъ u vrat; у са́маго крыльца́ u samých schodů.

у! *intrj.* o! у! какъ стра́шно! o! jak strašno! у! какъ бо́льно! o! jak bolestno!

уа́! *intrj.* (crk.) haha!

уазани́тъ, а *m.* (miner.) uazanit.

уба́вить, уба́вля́ть zmenšiti; ubrati; sraziti; уба́вь водо́й изъ горшка́ uber vody z hrnce; у. длины́ ubrati délky, skrátiti; у.ся umenšiti se, zmenšiti se; ubývati; вода́ начина́етъ у.ся vody začíná ubývati, voda začíná padati.

уба́вка *f.* ubírání, ujímání; у. изъ жа́лованья srážka s platu, se sl žného.

убавле́ніе *n.* ubrání, zmenšení; уба́вленный zmenšený.

уба́вочный, ая, ое srážkový; -ая су́мма дéнегъ suma peněz sražených.

уба́ивать, уба́ять (у. кого, что́бы) prost. přemluviti někoho, aby . . .; уба́янный přemluvený.

убаю́к-ать, —ивать uhejčkati, ukonejšiti, ukolíbati, uspati (dítě); у.ся u. se; —аніе *n.*; —анный.

убере́чь, убере́га́ть (копе́йку на чёрный день) schrániti, schovati (peníze na čas potřeby); у.ся отъ чего́ uchrániti se; uchovati se; vystříhati se od něčeho; убереже́ніе *n.* schránění, uschování; убережённый schráněný, schovaný, uschovaný.

убива́лка *f.* stoupa, beran, pích, pěchovadlo.

убива́ніе *n.* ubíjení, zabíjení; 2. pěchování země.

убива́ть, уби́ть zabíjeti, ubíjeti, zabiti; у. врéмя zabiti čas; zmařiti čas; онъ уби́тъ въ сраженіи on byl zabit v bitvě; 2. у. pěchovati, utlouci zemi; у.ся zabiti se.

убíвка *f.* pěchování, utloukání (podlahy).

убíйство *n. v.* убíйство.

убир-а́льщикъ, а, —а́тель, я uklízeč; strůjce, připravovač; okrašlovač; —альщица, —а́тельница *f.* uklízečka, připravovačka; okrašlovačka; —а́ніе *n.* uklízení; у. хлѣба sklízení s pole; 2. у. strojení, strůje, připravování, upravování.

убира́ть (-а́ю, -а́ешь), уби́рать uklízeti; у. полевóй хлѣбъ sklízeti obilí s pole; убра́ть бумáги со стóла sebrati n. skliditi papíry se stolu; 2. у. strojiti, přistrojiti, ustr.; у. вóлосы na головѣ ustrojiti n. učesati n. upraviti vlasy na hlavě; у.ся strojiti se; онъ убира́ется на балъ on se strojí (on se chystá) na bál; у.ся съ чѣмъ kliditi se s něčím; у.ся съ товáрами sklízeti; убира́йся домóй! klid se domů! убра́ться на тотъ свѣтъ odebrati se na onen svět (t. umříti).

убир-ка *f. v.* уб6рка; —ный *v.* уб6рный.

убíтіе *n.* utlučení, upěchování (země); убíтый, ая, ое, уби́тъ zabit; utlučen.

убить zabiti; utlouci *v.* убивáть.

убіéніе *n.* ubíjení; zabíjení.

убíйственн-ость, и *f.* (у. ружéйнаго огня) vražednosť; —ый, ая, ое smrtící, vražedný.

убíйство *n.* vražda (zabití); злодѣй призна́лся въ убíйствѣ zločinec přiznal se ke vraždě.

убíйца *m.* vražedník, vrah.

убла́ж-аніе *n.* blahoslavení; 2. blahopřání; —а́тель, а *m.* kdo koho blahoslaví, kdo blahopřání podává; —а́тельница *f.*; —а́ть (-а́ю, -а́ешь), —и́ть кого́ blahoslaviti; blahopřáti; 2. у. кого́ чѣмъ uchlácholiti; 3. oblažiti; —éніе *n.* (вѣчное) blaženosť věčná.

ублюдокъ, дка míšenec, zvrhlec, zmetek (zvířat).

ублюсти́ (чего́) uchovati; у.ся кого́ uchovati se koho, chrániti se koho.

у́бо *conj.* (crk.) neboť.

уб6гій, ая, ое (-гъ, а, о), *dem.* уб6гонькій ubohý; chudý, chudobný; домъ призрѣнія уб6гихъ chudobnice; 2. blbý; 3. -ая рудá chudá ruda (která drží málo kovu); 4. (star.) у. домъ umrlčí komora, kostnice.

уб6го *adv.* chudobně, nuzně, bídně (жить у.); *dem.* уб6гонько.

уб6ецъ, óйца *m.* (star.) *v.* убíйца.

уб6жество *n.* chudoba, nouze; —вать býti chudým, žíti v chudobě, v nouzi.

уб6ж-ити (crk.) ubožiti, do chudoby přivésti; —ница *f.* (crk.) chudobnice; —ѣть (-ѣю, -ѣешь), об- chudnouti, schudnouti.

уб6й, я *m.* zabití; отдáть кого́ на у. na smrť někoho vydati; откáрмливать скотúну на у. chovati dobytek na zabití, na porážku; —ка *f.* upěchování, utlučení země; —никъ, а *v.* убíйца; —ный скотъ dobytek na porážku; уб6ина *f.* maso z poraženého dobytka.

уб6р ецъ, рца *dem. v.* уб6ръ; —истость сраженосť, stěsnanosť (tisku a sazby); —истый sražený, stěsnaný, těsný (tisk, písmo); —ка *f.* uklízení, sklízení; у. хлѣба sklízení

s pole, sklizeň; y. волóсъ úprava vlasů, příčesání vlasů; —ная, ой *f.* strojírna (kde se strojí do šatů); —ный ozdobný, úpravný; —чивость, —чивый *v.* убóристость, убóристый; —щикъ, а *v.* убирáтель.

убóръ, а šperk, ozdoba v oděvu.

убрáн-іе *n. v.* убóрка; —ство *n.* vystrojenosť (v oděvu).

убрáть *v.* убирáть.

убрестú odkliditi se, odejíti.

убрýсъ, а, *dem.* убрýсецъ, сца náčelek s perlami (na hlavě svatých); 2. ubrus, ubrousek.

убыв-áніе *n.* ubývání; —áть, убы́ть ubývati, ubyti; дни —áютъ dni ubývají, ubývá dne; убы́вка *f. v.* убываніе.

убылóй (-ы́й), áя, óе ubylý, čeho ubylo; 2. odešlý, odchozí (žák, voják); -óе мѣсто uprázdněné místo.

ýбыль, и *f.* úbytek; зmenšení; въ стáрости сúлы йдутъ на ýбыль v starosti sil ubývá.

убыстр-éніе *n.* (crk.) urychlení, uspíšení; —ить, —я́ть (crk.) úrychliti; y. нóзѣ (crk.) zrychliti krok.

убы́токъ, тка *m.* úbytek.

убы́точ-ить (-y, -ишь) koró-libo, izubы́точить někomu způsobiti škodu; útraty; —ность, a škodlivosť; —ный škodlivý; s útratami spojený.

убы́ть *v.* убывать.

убѣг-áніе *n.* odbíhání, ubíhání; —áть, убѣжáть odbíhati, odběhnouti; utéci, prchnouti; y. за грани́цу uteci za hranice, do ciziny; убѣгать чегó ujíti něčemu (u. neštěstí).

убѣгáться uběhati se (do unavení).

убѣди́тель, я *m.* přesvědčitel; —но *adv.* snažně, úsilně; y. проси́ть koró-libo o чемъ snažně prositi někoho za něco; —ность, и *f.* podstatnosť důvodův; —ный přesvědčující; důvodný; -ныя причи́ны podstatné příčiny n. důvody; -ныя доказáтельства podstatné důkazy.

убѣди́ть, убѣждáть koró přesvědčiti někoho; y.ся въ чёмъ přesvědčiti se o něčem.

убѣж-áніе *n.* odběhnutí; prchnutí; —áть *v.* убѣгáть.

убѣжд-áть *v.* убѣди́ть; —éніе *n.* přesvědčení; přemluvení; даръ —éнія dar ducha přesvědčujícího.

убѣжище *n.* útočiště.

убѣли́ть, убѣля́ть bíliti, vybíliti; y.ся vybíliti se.

уважáть, увáжить vážiti si někoho, ctíti někoho, něco; (y. стáршихъ; y. слýжбу, заслýги); 2. y. обстоя́тельства, причи́ны uvážiti okolnosti, příčiny; не уважáя лицá nehledě na osoby.

уваженіе *n.* úcta; vážnosť; глубóкое y. hluboká úcta; имáть y. къ комý-либо míti k němu úctu, vážnosť; въ y. uznávaje, uznávajíce, hledíce na . . .; принимáть въ y. vziti na uváženou, hleděti k němu.

уважи́тель-ность, и závažnosť důvodů, pozoruhodnosť; —ный závažný, pozoru hodný, povšimnutí hodný.

ýвалень, льня *m.* nemotora, nemehlo *m.*

увáливать, увалять dobře prováleti; 2. dobře provalchovati; II. увáливать, увалять křivě naložiti; na stranu naložiti.

увáлистый *v.* увáльчивый; 2. *v.* ухажвáлъ, а úval, stráň, úboč; 2. jáma na cestě, škarpa; 3. odchod; толпá хлы́нула на y. zástup se rozešel.

увáльчивый, ая, ое kolíbavý (v chůzi), pajdavý, patlavý; -ость.

увалúніе *n.* provalení; uválení; 2. provalchování; увалять *v.* увáливать.

уварéніе *n.* uvaření.

уваря́ть uvařiti; у.ся uv. se; ува́ренный uvařený.
ува́р-ка *f.* uvaření; 2. zavaření; —ливый co se dá uvařiti.
ува́ръ, а vyvaření, úbytek vařením způsobený.
уведе́ніе *n.* odvedení.
увезе́ніе *n.* odvežení, odvezení; увезти́, увезть odvezti.
увели́ч-еніе, —иваніе *n.* zveličení, uvelič., zvěčšení, -ování; —ивательный, —ительный zvěčšovací; -ое стекло́ zv. sklo; -ое и́мя jmeno zveličovací, jm. zhrubělé *Augmentativum*; —ивать, —ить zveličiti, uvel., zvěčšiti, -ovati; у.ся zveličovati se, zvěčšovati se.
увернýть, увёртывать, увертѣть zavinouti, zavinovati; у. дитя́ пелёнками zavinouti dítě do plének.
уверст-а́ніе *n.* vyrovnání, nar., ur., srovnání; —а́ть, увёрстывать koho vyrovnati, ur., srovnati; у. наслѣдниковъ srovnati dědice (mezi sebou); у.ся vyrovnati se, srovnati se, ur. se; увёрстанный vyrovnaný, urovnaný.
увёрстка *f.* vyrovnání, ur., srovnání.
увёртка *f.* zavinutí, zabalení; 2. vytáčky, kličky, úskoky.
увёртлив-ость vytáčivosť, obratnosť; úskočnosť; —ый vytáčivý, obratný; úskočný.
увёртывать *v.* увернýть; у.ся, увернýться отъ чего́ vytáčeti se z něčeho, vykličkovati se, vyklouznouti z něčeho.
увертю́ра *f.* uvertura *Ouverture.*
увёрчивать *v.* увёртывать.
увесел-е́ніе *n.* obveselení, vyražení; kratochvíle; —и́тельный obveselovací, vyrážívý; kratochvilný; у. дворе́цъ milohrádek (zvůle i kratochvíle); -ые огни́ radostné n. kratochvilné ohně, ohněstroje; —и́ть, —я́ть, obveseliti, -ovati, baviti, vyrážeti, kratochvíli působiti; у.ся baviti se, vyrážeti se.
увести́, увѣсть odvesti.
увив-а́ніе *n.* zavíjení; —а́ть, увить zavíjeti, zaviti, zavinouti; у.ся о́коло кого́ otáčeti se okolo někoho; lichotiti se k někomu; ocáskovati kolem někoho; дѣти увива́ются о́коло ма́тери děti vinou se okolo matky.
увивка *f.* oviení, zavíjení, zavinování.
увѝвчив-ость, и lichotivosť; —ый lichotivý.
увида́ть, увѝдѣть viděti, spatřiti, shlédnouti; у. что въ пе́рвый разъ spatřiti něco poprvé; ув. свѣтъ spatřiti světlo boží (t. naroditi se); у.ся съ кѣмъ spatřiti se, shledati se s někým.
увинти́ть, увѝнчивать zašroubovati.
увѝтіе *n.* obvinutí, zavinutí.
увить *v.* увивать.
увлажа́ть, увлажи́ть ovlažiti, svlažiti; у.ся ovlažiti se, svlažiti se; увлаже́ніе, увлажи́ваніе *n.* svlažení, svlažování.
увлажн-и́ть, —и́ть *v.* увлажа́ть.
увлек-а́ніе *n.* uchvacování; odvlečení; —а́тельный uchvacující; -ость *f.*; —а́ть, увлечь uchvacovati, uchvátiti; odvleci; увлечь съ собо́ю въ погибель strhnouti s sebou do záhuby; увл.ся чѣмъ uchvacovati se n. unášeti se něčím, dáti se uchvátiti; у.ся искуше́ніемъ podlehnouti pokušení.
увлече́ніе *n.* uchvácení, odvlečení.
уводи́ть *v.* увести́.
увóдка *f. v.* увóдъ.
уводн-е́ніе *n.* zavlažení, svlažení; —и́ть, —я́ть (у. лугъ) zavlažiti, svlažiti (svl. louku); у.ся zavlažiti se, svlažiti se.

увóдчикъ, a únosce, uchvatitel.
увóдъ, a (star.) únos (dívky).
увозúть, увезтú, увéзть odvezti (tajně); y.ся odv. se.
увóзчикъ, a únosce, uchvatitel.
увóзъ, a odvežení.
уволáкивать, уволóчь odvleci; уволáкиваніе *n.* odvlácení.
увóлить *v.* увольня́ть.
увольн-éніе *n.* uvolnění; propuštění; ув. отъ óбщества propuštění z obce, vyhostění, výhost; ув. отъ слýжбы propuštění ze služby; —áтельный, ая, ое propustný; propouštěcí; -ое свидѣ́тельство propustný list; —áть uvolniti; propustiti; ув. отъ дóлжности propustiti ze služby; ув. въ домовóй óтпускъ pustiti na dovolenou.
уврачевáть (crk.) *v.* вы́лѣчить.
увы́ *intrj.* běda! ouve! bohužel!
увѣд-аніе *n.* zvědění; —ать zvěděti, dověděti se; да не —аетъ шýйца твоя́, что творúтъ десна́я ať nezví levice, co dělá pravice.
увѣдомúтельный, ая, ое návěštný, oznamovací; -ое письмó dopis návěštný.
увѣдомить, увѣдомля́ть кого́-либо о чемъ uvědomiti někoho o něčem, dáti někomu zprávu, návěští, zpraviti někoho o něčem; увѣдомлéніе *n.* zpráva, návěští.
увѣд-ѣніе *n.* (crk.) zvědění; —ѣть *v.* увѣдать.
увѣковѣч-ить, —ивать zvěčniti; —еніе, —иваніе *n.* zvěčnění.
увѣнч-áніе, —ава́ніе *n.* ověnčení; korunování; —áть, —авать ověnčiti; korunovati; y. лáврами ověnčiti vavřínem.
увѣрéніе *n.* ujištění.
увѣренн-ость въ чемъ ujištěnosť, ujištění, ubezpečení; —ый, ая, ое, увѣренъ, а, о (въ чемъ) ujištěn, ubezpečen, přesvědčen o něčem.
увѣря́тельный, ая, ое ujišťovací, ubezpečovací.
увѣрить, увѣря́ть кого́-либо въ чемъ ujistiti, ubezpečiti někoho o něčem; y.ся въ чемъ přesvědčiti se o něčem.
увѣсистый, ая, ое závažný, těžký; -ость -osť.
увѣсить, увѣшать, увѣшивать чѣмъ obvěsiti něčím.
увѣтлив-ость, и dar ducha přemlouvavého; —ый, ая, ое přemlouvavý.
увѣтный *v.* увѣща́тельный.
увѣтъ, а (crk.) *v.* увѣща́ніе.
увѣч-ить (-чу, -чишь) zmrzačiti; y.ся (-чусь, -чишься) zmrzačiti se; —никъ, a kdo se zmrzačil, mrzák; —ный, ая, ое zmrzačený, mrzácký; y. человѣкъ mrzák; y. *(subst. m.)* voják mrzák, vysloužilec, invalida; -ое дитя́ zmrzačené dítě, mrzáček; -ая трава́ *v.* лаве́нда; увѣчье *n.* zmrzačení.
увѣш-аніе *n.* obvěšení něčím; —ать, —ивать чѣмъ ověsiti něčím; —еніе *n.* provážení.
увѣщ-ава́ніе *n.*, —áніе *n.* napomínání, napomenutí; —ава́ть, —áть napomínati, napomenouti; y. пра́здныхъ къ трудолю́бію napomínati líné ku pracovitosti; —ава́тельный, —áтельный napomínací, napomínavý; -ое письмó; -ая прóповѣдь; —áтель napomínatel; -ница -ка *f.*; увѣщёный, ая, ое, увѣщéнъ, á, ó napomenut, a, o.
увяд-аніе *n.* vadnutí; —éніе *n.* uvadnutí; —áть (-áю, -áешь) vadnouti; увя́нуть uvadnouti.
увяз-áніе *n.* uvazování *v.* увя́зываніе; 2. uvízání (do bahna), propadání; —áть uvazovati *v.* увя́зывать

3. uvízati propadati (do bahna); увя́знуть uváznouti, uvíznouti; —éніе *n.* (crk.) korunování; —éнный, ая, ое korunovaný, á, é.

увязи́ть vstrčiti; у. но́гу въ грязь strčiti nohu do bláta; у. топо́ръ въ бревно́ zaraziti sekeru do trámu; fig. ув. мно́го де́негъ utratiti mnoho peněz, rozházeti.

увя́з-ка *f.* zavázání, zabalení, zapakování; —очный, ая, ое co slouží k zavazování n. k zabalování, k zapakování; -ыя верёвки šňůry nebo provázky na zapakování.

увязти́ (crk.) korunovati.

увя́зчивый, ая, ое hašteřivý; -ость -osť.

увя́зыв-аніе *n.* zavazování, zabalování, pakování; —ать, увязáть zavazovati, zabalovati, pakovati; у.ся за кѣмъ нѣкоho v patách následovati, někoho stopovati; ув.ся за что brátі se o něco, ujímati se něčeho; hádati se n. hašteřiti se pro něco.

увя́лый, ая, ое uvadlý; увя́нуть uvadnouti *v.* увядáть.

увя́сло *n.* vínek královský, náčelek královský, diadém.

угад-а́ніе *n.* uhádnutí, uhodnutí; —áть uhádnouti, uhodnouti; угáдывать hádati.

угáд-ка *f.* uhodnutí, uhádnutí; —чивый, ая, ое kdo lehce něco uhodne; —чикъ, а *m.*, —чица *f.* kdo něco uhodl, a; на угáдъ nazdař bůh, na bože zdař.

угáр-но *adv.* plno páry; dušno; —ный, ая, ое parou naplněný; čoudovatý; угáръ, а pára (v pokoji); čoud; 2. (v hornictví) odpařená částka rud při tavení; 3. fig. opovážlivec.

угас-а́ніе *n.* zhasínání; —áть (-áю, -áешь) zhasínati; угáснуть uhasnouti; zhasnouti; огóнь —áетъ oheň zhasíná.

угаси́ть, угашáть, угáшивать uhasiti, zhasiti; угашéніе *n.* uhašení; угáшенный, ая, ое uhašený; (ог. огóнь uh. oheň).

угáщивать *v.* угости́ть, угощáть.

угиба́ть, угну́ть zahýbati, zahnouti něco (uhnouti); угúбка *f.* zahnutí.

угладить, угла́живать uhladiti; угл.ся uhl. se; угла́женіе, угла́живаніе *n.* uhlazení.

угла́стка *f.* hranovka *Gonium* (zool.).

угле-ви́дный, ая, ое uhlovitý, uhlí podobný; —водоро́дный га́зъ uhlovodík; —жже́ніе *n.* pálení uhlí; —кислота́ *f.* kyselina uhličnatá, uhličnatka; —ки́слый uhlokyselý, uhlično-kyselý; -ыя со́ли *pl.* uhličitany; —обра́зный uhlovitý; —ро́дистый uhličnatý; —ро́дный uhlíkový; —ро́дъ, а, —тво́ръ a (chem.) uhlík.

у́гле *n. coll.* (crk.) uhlí.

угловáтый, ая, ое hranatý; fig. neohrabaný, neotesaný, nemotorný.

угловóй, áя, óе úhlový; угл. домъ nárožní dům.

угломѣ́ръ, а úhloměr *goniometer.*

углуб-и́ть, —ля́ть vyhloubiti; у. умъ napnouti rozum; у.ся vyhloubiti se; prohl. se; hlouběji vniknouti do něčeho; —лéніе *n.* vyhloubení; prohloubení; 2. hlubina (v hor.).

уголь, я *m.* uhel *v.* у́голь.

углядéть за кѣмъ dohlížeti, přihlížeti na někoho.

угна́ніе *n.* odehnání.

угна́ть odehnati *v.* угоня́ть; у́гнанный odehnaný.

угнéсть, угнетáть utlačovati, uhnětati; 2. ušlapávati zemi; 3. tížiti (o stáři).

угнет-а́ніе *n.* utlačování, utiskování;

—áтель, я *m.* utlačovatel; —áтельница *f.* utlačovatelka; —áть *v.* угнéсть; —éніе *n.* stlačení; 2. utlačování, utiskování; —ённый utlačený, potlačený, utištěný.

угнýть zahnouti *v.* угибáть.

угнѣздúти, угнѣждáти кого (crk.) vykázati někomu sídlo.

угобзúти, угобжáти (crk.) úrodným učiniti.

уговáрив-аніе *n.* přemlouvání; —ать přemlouvati; уговорúть přemluviti koho; уг.ся př. se; уговорéніе *n.* přemluvení.

уговóр-ный, ая, ое umluvený, ujednaný; — щикъ, а přemluvač.

уговóръ, а úmluva, smlouva, ujednání; по уговóру dle úmluvy; дать кому-либо что съ уговóромъ dáti někomu něco pod výminkou.

угóда *f.* uspokojení; vyhovění; говорúть кому въ угóду mluviti někomu vhod, po chuti.

угодúть, угождáть кому uspokojiti někoho, vyhověti někomu, zavděčiti se někomu; libost n. vděk někomu prokázati; 2. угодúть стрѣлóй uhoditi střelou.

угóдіе *n. v.* угóдье.

угóд-ливость, и *f.* ochotnosť; —ливый ochotný, k službám volný; —никъ, а ochotný služebník; у. Бóжій bohulibý, bohumilý, spravedlivý Páně; —ница *f.* ochotná služebnice; уг. Бóжія bohulibá, bohumilá, spravedlivá Páně; —ничать ochotné služby prokazovati; —но *adv.* milo, libo, vhod; какъ Вамъ у. jak se vám líbí, jak vám libo, jak ráčíte; не у. ли Вамъ? nebylo by vám libo? скóлько дýшѣ у. co srdce ráčí; —ность, и *f.* libost; емý въ уг. jemu k libosti; —ный vhodný, příhodný; 2. libý, milý.

угóдье *n.* každé místo požitečné; 2. příslušenství hospodářské; 3. potřeby *pl.*, nářadí; прáво угóдій právo služebností.

угожд-áтель, я *m.* k službám ochotný; —áтельница *f.*; —áть кому *v.* угодúть; —éніе *n.* služba z ochoty prokázaná.

уголёкъ, лькá, уголёчекъ, чка uhlíček.

уголóв-ный, ая, ое hrdelní (kriminální); уг. судъ hrdelní soud; trestní soud; -ые закóны trestní zákony; —щина *f.* hrdelní (kriminální) zločin.

уголóкъ, лкá, уголóчекъ, чка *m.* malý úhel; koutek; тáйный уг. tajný koutek.

úголъ, углá *m.* úhel; kout; постáвить въ úг. postaviti do kouta; имéть свой úг. míti svůj koutek; 2. úг. úhel, hrana, roh; этотъ домъ стоúтъ на углý úлицы ten dům stojí na rohu ulice,

úголь, úгля *m.* uhel; uhlí; древéсный úг. dřevěné uhlí; кáменный úг. kamenné uhlí; úголь úглемъ černý jako uhel.

úгольe *n.* uhlí *coll.*

úгольникъ, а uhelník, nádoba na uhlí; 2. *v.* úгольщикъ.

угóльникъ, а úhelnice (na měření).

úгольный, ая, ое uhelný; уг. чадъ čoud z uhlí; уг. порошóкъ prášek n. prach z uhlí; -ыя щипцы kleště na uhlí.

угóльный, ая, ое úhlový, rohový, nárožní; уг. домъ nárožní dům.

úголь-ня *f.* uhelna; —щикъ, а uhlíř.

угомон-éніе *n.* upokojení, uchlácholení, ukonejšení; —úть, —úть upokojiti, utišiti, uchlácholiti; у. дитá ukonejšiti dítě; 2. у. кого zabiti, zavražditi, ze světa zprovoditi.

угомо́н-ливый, —ный, ая, ое pokojný, tichý, uchlácholený.
угомо́нъ, а pokoj, ticho, klid; poklid; онъ угомо́ну не зна́етъ on nemá nikdy pokoje; спи, усни, дитя́, угомо́нъ возьми́! spi, usni, dítě, odpočinku si přej!
угонза́ти, угонзну́ти (crk.) odběhnouti.
угóнка *f.* odehnání; уг. скота́ въ по́ле vyhánění dobytka na pole, výhon; 2. (mysliv.) pronásledování n. stíhání uprchlé zvěře.
угóнъ, а *v.* угóнка.
угоня́ть (-я́ю, -я́ешь) vyháněti; у. ста́до въ по́ле vyh. stádo na pole; 2. odehnati; 3. dostihnouti, dohoniti někoho; 4. уг. страни́цу въ страни́цу přehlížeti n. porovnávati stránku za stránkou; 5. uteci; уг.ся за кѣмъ následovati někoho, napodobiti někoho.
угора́живать, угородúть ohraditi (kolem do kola).
угора́здить (prost.) chytře nastrojiti; злый духъ его́ -илъ zlý duch mu to napískal, pošeptal.
угор-а́ніе *n.* onemocnění z uhelného čoudu; —а́ть, —е́ть onemocněti z uhelného čoudu, bolení hlavy dostati, zahořeti od uhlí.
угорёкъ, рька́, угорёчекъ, чка́ úhoříк, malý úhoř.
у́горь, гря́ *m.* uher (ve tváři u lidí); 2. uher (pod kóží dobytka).
у́горь, гря́ *m.* úhoř (ryba) *Muraena anguilla*; электри́ческій у́. úhoř elektrický.
угор-ѣлый čoudem omráčený; koho bolí hlava z čoudu uhelného; —ѣть *v.* угора́ть.
угости́ть, угощáть uhostiti, pohostiti někoho; уг.ся uhostiti se.
уготáвливать *v.* уготóвить.
уготóваніе *n.*, уготовлéніе *n.*, приготовлéніе přihotovení, připravení, příprava.
уготóванный, ая, ое, уготóвленный uhotovený, přihotovený, připravený, přichysta ný.
уготóвать, уготóвить, уготовля́ть, уготáвливать uhotoviti, přihotoviti, připraviti, přichystati; уг.ся př. se.
угощ-áтель, я hostitel; —áтельница *f.* hostitelka; —áть hostiti *v.* угости́ть; —éніе *n.* uhostění, pohostění; —éнный uhostěný, pohostěný.
угребáть, угрести́ odveslovati pryč.
угревáт-ость, и uhrovatost; —ый uhrovatý; —ѣть (-ѣю, -ѣешь) uhrovatěti.
угрёв-ина *f.* úhořina, úhořovina, maso z úhoře; —ый, ая, ое úhoří, úhořový.
угрожáть, угрозúть кого́ чѣмъ hroziti, pohroziti komu něčím; вѣтхое зда́ніе -жáетъ паде́ніемъ staré stavení hrozí padnutím, hrozí, že padne.
угрожéніе *n.* hrožení, pohrožení.
угроза́ *f.* výhrůžka, pohrůžka; дѣлать кому́ угро́зы vyhrůžky někomu činiti, vyhrožovati někomu.
угроз-и́тельно *adv.* hrozivě; —и́тельный, ая, ое hrozivý; вы́грýжный: -ое письмо́ hrozivé psaní; —и́ть *v.* угрожáть.
угроз-ливо *v.* угрозúтельно; —ливый, —ный, ая, ое hrozivý; у. взглядъ hrozivý pohled; -ое письмо́ hrozivé psaní, výhrůžné psaní.
угрыз-áніе *n.* kousání, hryzení; —áть, угры́зть kousati, hrýzti; fig. urážeti; сóвѣсть —áетъ его́ svědomí ho hryže, trápí; —éніе *n.* kousnutí; уг. сóвѣсти hryzení svědomí.
угрь, я́ *m.* *v.* у́горь.
угрѣвáть, угрѣть ohřáti.
угрю́м-о *adv.* zasmušile; mrzutě;

—ость, и *f.* zasmušilosť; —ый, ая, ое zasmušilý, mrzutý; уг. взглядъ zasmušilý pohled; уг. человѣкъ zasmušilý člověk, zasmušilec; —ѣть zasmušilým se státi.

угрязнуть uváznouti v bahně.

угъ *m.* (star.) *v.* югъ.

у́да *f.* (у́дица, *dem.* у́дочка) udice; ловить рыбу у́дою loviti ryby udicí, na udici.

удáбривать *v.* удóбрить.

удáва *f.* klička k zardoušení.

удавáться *v.* удáться.

удавúть, удáвливать uškrtiti (udáviti), zardousiti.

удáвка *f.* uškrcení, zardoušení; 2. *v.* удáва.

удáвленина *f.* maso z uškrceného [zvířete.

удáвленіе *n.* uškrcení, zardoušení (udávení).

удáвленн-икъ, а kdo sám se uškrtil, oběsil; —ица *f.*

удáвливать, удавúть *v.* удавúть.

удáв-ный, ая, ое škrticí, -ivý, rdousivý; —щикъ, а *m.* škrtil, škrtitel; —щица *f.* -ka.

удáвъ, а hroznejš *Boa*; уд. обыкновéнный *Boa Constrictor*.

удалéніе *n.* vzdálení; odstranění; уд. отъ дóлжности vzdálení n. odstranění z úřadu, sesazení; у. отъ родны́хъ, отъ óбщества, отъ свѣта vzdálenosť od příbuzných, od společnosti, od světa; жить въ -іи žíti ve vzdálenosti, v odloučenosti.

удалéнность, и *f.* vzdálenosť.

удалéцъ, льцá *m.* udatný, smělý člověk, smělec, odvážlivec.

удалúть, удалáть vzdáliti; odstraniti; у. отъ дóлжности sesaditi z úřadu; у. кого-либо отъ наслѣдства vyděditi někoho; уд.ся vzdáliti se; уд.ся отъ свѣта vzdáliti se světa; уд.ся въ монасты́рь odebrati se do kláštera.

удалóй (-ы́й), áя, óе udatný (udatý), smělý, odvážlivý; малъ, да удáлъ malý, ale zralý.

у́даль, и, *f.*, удальствó *n.* udatnosť, odvážlivosť, smělosť.

удареніе *n.* udeření; uhození; 2. přízvuk (v jazyku) *Accent*.

удáрецъ, рца, удáрикъ, a lehké udeření n. uhození.

удáрить, ударáть udeřiti, uhoditi; у. кого-либо udeřiti někoho; у. въ кóлоколъ udeřiti na zvon; у. по рукáмъ podati někomu ruku na něco (prost. plácnouti); у. на непріятеля udeřiti na nepřítele; громъ удáрилъ въ бáшню hrom uhodil do věže, udeřilo do věže; у.ся óбо что udeřiti se o něco; у.ся объ заклáдъ udělati sázku.

удáрникъ, a klepačka (jejímž klepnutím zapálí se prach.)

удáрный, ая, ое od udeření; уд. знакъ známka od udeření, od uhození; уд. инструмéнтъ bicí nástroj (hudební); уд. пóрохъ prach náražný; уд. колпачёкъ klobouček zápalný *piston*; -ое ружьё ručnice náražná.

удáръ, а *m.* udeření, uhození, rána; уд. мечёмъ rána mečem; громовóй у. rána hromová, udeření; 2. (med.) mrtvice *Apoplexie*; емý приключúлся у., съ нимъ случúлся у. mrtvice jej ranila.

ударúть *v.* удáрить.

удáться zdařiti se, podařiti se, vydařiti se, povesti se; рабóта не удалáсь práce se nezdařila, nepovedla; ничтó не удаётся nic se nedaří; 2. уд.ся въ кого-либо povesti se po někom, vydařiti se po někom; сынъ удался въ отцá syn se

povedl po otci, syn se vydařil po otci.

удáч-а *f.* zdar; на удáчу na zdařbůh; емý во всёмъ удáча jemu se všecko daří, podaří, vydaří, povede; —ливый, —ный, ая, ое zdárný, zdařilý, šťastný.

удвоéніе *n.* zdvojení, zdvojnásobení; **удвáиваніе** *n.* zdvojování, zdvojnásobování.

удвóить, удвоя́ть, удвóивать, удвáивать zdvojiti, zdvojnásobiti, -ovati.

удержáніе *n.* zdržení, zadržení.

удержáть, удéрживать zdržeti, zadržeti; podržeti při sobě; уд.ся за что zadržeti se za něco; уд.ся отъ чего́ zdržeti se od něčeho, udržeti se; уд.ся отъ смѣха, отъ слёзъ zdržeti se od smíchu, od slzí; уд.ся на своёмъ мѣстѣ udržeti se na svém místě.

удéржка *f.* zdržení, zadržení.

удешев-и́ть, —ля́ть sleviti, lacinějším udělati; уд.ся státi se lacinějším; —лéніе *n.* slevení, snížení ceny.

удивúтель-но *adv.* ku podivu; э́то уд. to je ku podivu, podivu hodno; не уд., что онъ . . . není divu, že on . . .; —ный podivný, podivu hodný; —ная *f. (subst.)* znak podivení (!), vykřikovka, přízevka.

удив-и́ть, —ля́ть ku podivu přivesti; у.ся чемý diviti se, podiviti se něčemu; э́тому нéчего —ля́ться tomu se není co diviti; —лéніе *n.* podivení, udivení.

у́дилище *n.* udiliště, prut k udici.

у́дило *n.* udidlo (pro koně); *adj.* у́дильный.

у́диль-щикъ, a udičník, kdo loví ryby na udici; —щица *f.*

у́дить (у́жу, у́дишь) ры́бу na udici ryby chytati n. loviti.

у́дица *f.* (crk.) udice *v.* у́да.

удицеобрáзный, ая, ое udicovitý.

у́дища *f.* (*augm.*) velká udice.

у́дка *f.* (*dem.*) udička.

удлин-éніе *n.* prodloužení; —и́ть, —я́ть prodloužiti; у.ся pr. se.

удóб-іе *n.* pohodlí; —но *adv.* pohodlně; —ность, и *f.* pohodlnosť; pohodlí; —ный, ая, ое pohodlný.

удобо-варúмость, и *f.* záživnosť (potravy); —варúмый záživný; —возгараю́щій, ая, ее zápalný, zánětný; —движúмость, —движность, и movitosť; pohybnosť; pohyblivosť; —движúмый movitý, pohyblivý; —исполни́мый vykonatelný, vyplnitelný; -ость -osť; —поня́тный, ая, ое pochopitelný; -ость -osť; —сграя́емый, ая, ое spalitelný; -ость -osť; —сгущáемый shustitelný; -ость, -osť; —сжима́емый stlačitelný; -ость -osť.

удобр-éніе *n.* pohnojení pole; —и́тельный, ая, ое hnojící, hnojivý.

удóбрить, удóбривать, удáбривать, удобря́ть pohnojiti pole, mrviti.

удóбство, удóбье, я *n.* pohodlí, pohodlnosť.

удóбье *comp.* (crk.) pohodlněji.

у́довище *n. v.* у́дилище.

удовлетвор-éніе *n.* uspokojení, zadost učinění; —и́тель, я *m.* uspokojitel; —и́тельный uspokojující, uspokojivý; -ость *f.* uspokojivosť; —и́ть, —я́ть koho uspokojiti někoho; 2. zadostučiniti někomu; у.ся uspokojiti se.

удовóльств-іе *n.* potěšení; zalíbení; съ -іемъ s potěšením, s radostí; —ованіе *n.* uspokojení; —овать uspokojiti někoho; 2. zásobiti n. opatřiti potřebami; уд.ся spokojiti se; uspokojiti se.

удóдъ, a *m.* dudek (pták) *Upupa epops.*

удóй, я *m.* údoj, výdoj, dojivo (co se najednou nadojí mléka); —ли-

вость, и *f.* dojnosť; —ливый, ая, ое dojný; -ая корóва dojná kráva; эта корóва óчень —лива ta kráva velmi mnoho dojí.

удóлие, я *n.*, удóлъ, а *m.*, удóль, и *f.* (crk.) údolí, dolina; *adj.* удóльный.

удостовѣр-éніе *n.* ujištění; 2. stvrzení, potvrzení, pověření; въ у. чего . . . na potvrzení toho . . .; —йтель, я potvrzovatel, stvrzovatel; —йтельный stvrzující, potvrzující; -ость.

удосто-вѣрить, —вѣрять o чёмъ stvrditi něco, potvrditi něco (něčeho); pověřiti; ujistiti; уд.ся въ чемъ ujistiti se o něčem.

удостóеніе, удостóиваніе *n.* ocenění; удостóить, удостóивать (чего) oceniti; něčeho za hodna uznati.

удосýж-иться, —иваться udělati si kdy, pokdy, čas, chvíli.

ýдоч-ка *f.* udička; пойти на —ку jíti na udici, dáti se lapiti; —ный udičný.

удрáть (prost.) upláchnouti, utéci, prásknouti do bot.

удружи́ть prokázati přátelské služby.

удруч-áть, —и́ть stísniti, sevříti, (chudobou, nemocí); онъ —ёнъ rórestiю on je utrápen hořem; —éніе *n.* stísnění, sevření.

удуш-áть, —и́ть udusiti *v.* задуши́ть.

удýшлив-ость, и *f.* dušnosť; зáдушливость; —ый, ая, ое dušný; зáдушливý; уд. вóздухъ dusivý vzduch, dušné n. dusivé povětří; у. кáшель zádušlivý kašel,

удýшье *n.* dušnosť (choroba) *v.* одышка; нóчное уд. noční dušení (můra).

удъ, а úd (na těle); дѣтородный удъ pohlavní úd.

удѣлать, удѣлывать udělati n. zaříditi něco dle pohodlí.

удѣли́ть, удѣля́ть uděliti někomu něco; přiděliti; dáti díl; уд. кому́ часть наслѣдства odděliti někomu část dědictví.

удѣлка *f.* zařízení.

удѣлокъ, лка údělek, oddělek (*mor.* padělek) pozemku *Parcelle.*

удѣлъ, а úděl (část knížetství); 2. úděl *Apanage*; 3. osud; неблагодáрность есть у. сего́ мíра nevděčnosť jest světa odplatou.

удѣльный, ая, ое údělný (у. князь); 2 (fis.) specifický, poměrný.

уединён-ie *n.* odloučení, samota, samotářství; —никъ, а samotář; —ница *f.* samotářka; —но *adv.* o samotě, odloučeně; —ность, и *f.* odloučenosť, samota; —ный odloučený, samotný.

уедин-и́ть, —я́ть odloučiti, osamotiti; у.ся odloučiti se od světa, do samoty n. do soukromí odejíti.

уёмистый, ая, ое prostranný.

уёмный, ая, ое nabírací, čerpací; у. кóвшикъ sběračka, naběračka; 2. у. к ukrocení dětí; -ая пóзга metla k pokárání.

уёмъ, *gen.* уёма и уймá *m.* ubírání (ujímání, újem); 2. krocení, pokárání (dětí rozpustilých); безъ уёма bez přestání, bez ustání.

ýецъ, ýйца *m.* (crk.) sestřenec, sestřin syn (čes. ujec = уй, дя́дя *m.*).

ужáл-éніе *n.*, ужáлъ, а *m.* (у. пчелы́) žahnutí, píchnutí včely; —ить žahnouti, píchnouti žihadlem (o včele).

ужáр-éніе, —иваніе *n.* upečení, propečení; —ить, —ивать upeci, propeci (pečeni).

ужас-áніе *n.* lekání, užásání; —áть, děsiti se, lekati se, užásati; —нýть užasnouti; э́то меня́ —áетъ to mne dělí; —áться děsiti se, lekati se;

—нýться zděsiti se, leknouti se, užasnouti; oní —нýлись oni užasli.
ужáсно *adv.* strašlivě, strašně; э́то для негó у. to je pro něho strašné; у.! o hrůza! 2. онъ у. любúтъ э́то on strašlivě (náramně, ohromně) to miluje; сегóдня у. хóлодно dnes je náramně chladno.
ужáсный, ая, ое strašlivý, strašný; úžasný; 2. náramný, nesmírný, ohromný; у. скря́га nesmírný lakomec; у. крикъ strašlivý křik.
ýжасть, и *f. et adv. v.* ýжасъ; ужáстивый, ýжастливый (crk.) bázlivý.
ýжасъ, а *m.* úžas, zděšení, hrůza, leknutí; ý. меня́ берётъ, ý. на меня́ находúтъ hrůza mne obchází; э́то ýжасъ! o, ýжасъ! to je strašlivé! to je hrozné; 2. *adv.* ý. жáрко strašlivě horko, nesmírně horko; ý. бóльно velmi bolestně.
ужáтіе *n.* umačkání; 2. užetí (srpem).
ужáть, ужинáть umačkati, umačkávati od něčeho.
ужáть, ужинáть užíti; užínati (srpem); у.ся už. se. [času.
уждáть (у. врéмя) dočkati n. vyčkati
уже́ *adv.* už, již; уже́ рабóта кóнчена už je práce skončena; уже́ ли? jestli pak? ne užé li онъ э́то сдѣлалъ? což by to on byl skutečně udělal?
уже́ *v.* ужó.
ýже *comp.* úžeji; těsněji; *adj.* užší.
ýже, а *n.* (crk.) houž, houžev; provaz; pás; 2. zástup, tlupa lidí.
ужёв-ка, —никъ, —ный *v.* ужов . . . .
ýженіе *n.* chytání n. lovení ryb na udici.
ужёнокъ *v.* ужóнокъ.
ужива́тся, ужи́ться у кого́ dlouho u někoho žíti (bydleti); у негó никтó не ужива́ется u něho se nikdo neopozdí, u něho žádný dlouho nevydrží; 2. ужи́ться съ кѣмъ snášeti se s někým; съ нимъ не уживёшься s ním není k vydržení.
ужи́вчив-ость, и *f.* snášelivosť (s jinými); —ый, ая, ое snášelivý (s jinými).
ýжика *m. et f.* (crk.), ýжикъ, а *m.* (crk.) příbuzný.
ýжикъ, а, подорóжникъ мáлый jitrocel špičatý n. kopinitý *Plantago lanceolata.*
ужимáть *v.* ужáть.
ужúм-истый, ая, ое posunčivý; —ка *f., pl.* —ки, мокъ posuněk, *pl.* posunky.
ýжина *f.* (mysliv.) podíl z lovu.
ужинáть užínati *v.* ужáть.
ýжинать (-аю, -аешь) večeřeti.
ýжинъ, а *m.* večeře; *adj.* ýжинный, ая, ое: -ое кýшанье jídlo při večeři, večeře. [žeň.
ужúнъ, а *m.* co je nažato, nažaté obilí;
ужúться *v.* ужива́ться.
ýжица *f.* (star.) prým *v.* бахрома́.
ýжичество *n.* (crk.) příbuznosť, příbuzenství; —вать vstoupiti v práva příbuzenská.
ýжище *m. (augm:)* veliký provaz.
ужó *adv.* potom, později; ужó придý já přijdu později; 2. (pohrůžka) ужó, я тебя́! počkej, já tě! *v.* ужъ.
ужóвка *f.* zavinutec *Cypraea* (zool.).
ужóвникъ, а hadí jazyk *Ophioglossum* (rstl.).
ужъ, á *m.* užovka *Coluber natrix*; *adj.* ужóвый.
ýжъ (уже́) *adv.* už, již; онъ ужъ ушёлъ on už odešel; 2. (pohrůžka); ужъ я тебя́! počkej, já tě! 3. (podivení): не ужъ-то! jak! jakže! co! не ужъ-то онъ тамъ былъ! jakže! on tam byl!
ýза *f.* svazek; pouto; *pl.* ýзы svazky, pouta.
узаконéніе *n.* zákonní ustanovení; zákon.

узако́нить, узаконя́ть (узаконополо-жи́ть) zákonem ustanoviti.
у́зголовь, и *f.* (star.) vrchoviště, temeniště řeky. [uzda.
узда́, ы́, узде́чка *f.* (star. узденйца)
у́зданный (конь), -ая (ло́шадь) uzdou opatřený (kůň).
узде́чка, у́здечка *f.* uzdička *v.* узда́; 2. (anat.) uzdička *Frenulum; adj.* узде́чный.
у́здяной, а́я, о́е uzdový.
узелокъ, лка́ *m.* uzlík, uzlíček; 2. (anat.) uzlina *Ganglion.*
у́зелъ, узла́ *m.* uzel; Го́рдіевъ уз. Gordický uzel; 2. у. бѣлья, у. платья uzel prádla n. šatstva; 3. у. uzel (při plavboměru). [uzounký.
у́зенькій, узѣхонькій, ая, ое uzoučký,
у́зикъ, а, завя́зникъ nátržník, přetržník *Tormentilla* (rstl.).
узи́лище *n.*, узи́льница *f.* (crk.) vězení.
узи́на *f.* úžina; про́смыкъ v horách.
узить (у́жу, у́зишь), по-, об-, с. úžiti (s-úžiti).
у́зкій, ая, ое úzký *(comp.* у́же ýжій). у́зко *adv.* úzce, úzko.
узковатый, ая, ое trochu úzký.
узко-го́рлый úzkokrký, s úzkým hrdlem (nádoba); —ли́стный úzkolistý; —ло́бый úzkočelý.
у́зкость, и *f.* úzkosť.
узлатикъ, а uzlatka (oplsteň Presl) *Iresine* (rst.).
узли́стый, ая, ое uzlovatý.
узли́ще *n. (augm.)* veliký uzel.
узловáт-ость, и *f.* uzlovatosť; —ый uzlovatý.
узнав-а́ние *n.* poznávání; —а́ть poznávati; узна́ть *(praes.* узна́ю, *fut.* узна́ю) poznati; я не узна́лъ его́ já ho nepoznal; у. о чемъ seznati n. poznati něco; я то́тчасъ узна́лъ о томъ (объ э́томъ) já se hned dověděl o tom.
узна́ние *n.* poznání, seznání.
у́зникъ, а vězeň, uvězněný; у́зница *f.* vězeňka, věznice, uvězněná; 2. věznice (místo).
узо́рист-ость, и vzorkovanosť (látky); —ый vzorkovaný.
узо́рный, ая, ое vzorný; 2. vzorkovaný; -ая рѣзьба́ prolamovaná řezba (práce řezbářská).
узорóч-ie, —ье *n.* (star.) skvosty, šperky *pl.*; —ный skvostný.
узо́рчатый vzorkovaný, květovaný.
узо́рщикъ, а *m.* vzorkář; узо́рщица *f.* vzorkářka.
узо́ръ, а vzor (na látce) *Dessin*; съ узо́рами se vzorky, květovaný (látka).
узрѣлый, ая, ое uzrálý; узрѣть uzříti; 2. uzráti.
уй, у́я *m.* (star.) ujec (uj), matčin bratr (srovn. у́енъ).
уймý *(fut.) v.* уня́ть, унима́ть.
уйти́ *(fut.* уйдý) odejíti, (ujíti) *v.* уходи́ть.
указа́ние *n.* ukázání, poukázání; по -ію dle ukázání.
указа́тель, я *m.* ukazatel, ukazovatel, průvodce; 2. ukazatel (ke knize), rejstřík; 3. ručička, rafika (na slunečných hodinách); 4. (math.) udavatel *Exponent*; —ница *f.* ukazovatelka; —ный, ая, ое ukazovací; у. па́лецъ, у. перстъ ukazováček (prst); -ая стрѣлка ručička (na hodinách); -ое мѣстоиме́ние ukazovací místojmeno *Pronomen demonstrativum.*
указа́ть (ука́жу) ukázati; у. кому́ доро́гу uk. někomu cestu; у. кому́ двéри ukázati někomu dveře (t. aby šel); 2. ukázati; poukázati; přikázati; ука́зывать ukazovati.
указка *f.* ukazovadlo, rafika (pro děti).
ука́зный, ая, ое úkazný, úkazový, úkazem nařízený; -ая цѣна́ nařízená

cena, vysazená cena, zákonní cena; taksa; -ая мѣра cejchovaná n. cimentovaná míra.
ука́зчикъ, ука́щикъ, a poučovatel, nařizovatel; -ица *f.* -ka.
ука́зъ, a *m.* úkaz (nařízení císařské, nař. vládní).
ука́зыв-аніе *n.* ukazování; 2. poučování; —атель, я *v.* указа́тель 1); —ать ukazovati *v.* указа́ть.
ука́лывать přišpendliti *v.* уколо́ть.
ката́ть, ука́тывать zmandlovati zváleti; urovnati (у. доро́гу).
укати́ть, ука́тывать odkutaliti, odvaliti; у.ся odkutaliti se.
укача́ть, ука́чивать (у. дитя́) ukolíbati (dítě); 2. kolíbáním unaviti (na moři).
ука́шивать *v.* укоси́ть.
уква́сить, уква́шивать prokvasiti.
укипѣ́ть, укипа́ть vyvařiti se (въ горшкѣ́ вода́ мно́го -ѣ́ла); 2. uvařiti se (náležitě), provařiti se; (капу́ста не -ѣ́ла); укипѣ́лый vypařený; 2. uvařený, provařený.
укис-а́ніе *n.* ukysání; —а́ть, уки́снуть ukysati, zkysati.
укла́дистый, ая, ое prostranný (kam se může mnoho uložiti); 2. příhodný k uložení (k zabalení).
укла́дка *f.* uložení, složení, zabalení, zapakování (zboží); пла́та за укла́дку plat za uložení, za zapakování; вѣ́съ това́ра вмѣ́стѣ съ укла́дкою váha z hruba, váha zboží s obálkou; 2. у. obložení (drnem); 3. kufřík cestovní.
укла́д-чикъ, a (star. —никъ) zabalovač, pakovač; 2. zakalovač ocele, kalič; —ница *f.* -ka.
укла́дъ, a *m.* kalená ocel.
укла́дыв-аніе *n.* ukládání, zabalování, pakování; 2. obkládání (drnem); —ать, укла́сть, уложи́ть ukládati, baliti, pakovati (zboží); 2. uklízeti; 3. obkládati (drnem); 4. у. дѣте́й ukládati děti (ke spaní); у.ся ukládati se, baliti se, pakovati se (o zboží atd.); това́ры хорошо́ —аются zboží dobře se skládá; у.ся (уле́чься) ukládati se (ke spaní).
уклеи́ть, укле́ивать oblepiti, polepiti; 2. pevně přilepiti.
укле́йница *f.* úklejnice (síť na úkleje).
укле́я *f.* úklej, blyskavka (ryba) *Cyprinus alburnus.*
уклон-е́ніе *n.* odklonění, odchýlení, uchýlení; у. отъ и́стины odchýlka od pravdy; у. úchylka paprsků *Aberratio;* ú. střelky magnetické *Declinatio*; 2. odvrácení; у. отъ ссо́ры odvrácení od vády.
укло́нистый, ая, ое, усту́пчивый ústupný (člověk).
уклони́ть, уклоня́ть odvrátiti; у.ся odvrátiti se, odkloniti se, odchýliti se, uchýliti se; у.ся отъ зла odvrátiti se ode zla; у.ся отъ вопро́са odchýliti se od věci, zabíhati od věci.
укло́н-ливый, —чивый, —ный, ая, ое ústupný, povolný (člověk); -ость -osť; —ка *f.* ústupnosť, povolnosť.
укло́нъ, a svah, sráz.
уклю́нуть odklobnouti.
уклю́чина *f.* otvor na veslo (u lodi).
уковы́ривать, уковыря́ть, уковырну́ть *v.* ковыря́ть.
уко́кать, укоко́шить (prost.) zabiti, doraziti někoho.
уколоти́ть, укола́чивать přibiti, zatlouci (hřebík); 2. utlouci, upěchovati (zemi); уколоче́ніе *n.* přibití, zatlučení; 2. utlučení, upěchování (země).
уколо́ть, ука́лывать přišpendliti, připíchnouti; у. па́лецъ píchnouti se do prstu.

уколупнýть přebrati; **уколýпывать** přebírati. [jehlou.
укóлъ, а píchnutí; у. иглóю píchnutí
укомплект-овáть, —óвывать doplniti; ук.ся d. se.
уконоná-тить, —чивать konopím n. koudelí ucpati; —тка *f.*, —ченіе, —чиваніе *n.* ucpání.
укóра *f.* předhůzka, výčítka.
укорáчивать *v.* укоротúть.
укорен-éніе *n.* zakořenění; —úть, —я́ть vkořeniti; zakořeniti; ук.ся zak. se.
укорéніе *n.* předhazování, vyčítání.
укорúзн-а *f.* předhůzka, výčitka *v.* укорá, укóръ; —енный plný předhůzek; —икъ, а *v.* укорúтель.
укорúтель, я *m.*, —ница *f.* kdo někomu něco předhazuje; —ный *v.* укóрный.
укорúть, **укоря́ть** (кого чѣмъ, за что въ чемъ) předhazovati někomu něco, vyčítati někomu něco.
укóрный, ая, ое s předhůzkou.
укоротúть, **укорáчивать** ukrátiti, skrátiti; **укорóченіе** *n.* ukrácení, skrácení. [cítka.
укóръ, а předhůzka, předházka; výkosúть, **укáшивать** ukositi.
укосн-úтельность, и *f.* meškavost; —úтельный meškavý; —úть, —я́ть zdržeti koho, obmeškati koho; —ѣвáть, —ѣть meškati, prodlévati; —éніе *n.* meškání, prodlévání.
укóсъ, а *m.* ukosená n. nakosená tráva, úkos.
укошéніе *n.* ukosení, posečení (sena); **укóшенный**, ая, ое ukosený, posečený.
укрáденный, ая, ое ukradený.
укрáдкою, **укрáдомъ** *adv. (instr.)* úkradkem, úkradem, úkradí, kradmo.
укрáй, я *m.*, **укрáина** *f.* úkraj, země pohraničná; **укрáинный** pohraničný.
укр асúтель, я *m.* okrašlovatel; —ница *f.* -ka.
украсúть, **украшáть** okrášliti, vykrášliti; у.ся okrášliti se.
украсть что у кого ukrásti, ukradnouti něco někomu; у.ся отъ кого odkrásti se (kradmo č. tajně odejíti).
украшéніе *n.* okrášlení, vykrášlení; 2. okrasa.
укрестовáть ukřižovati někoho.
укрóй, я *m.* obvazek, úvazek.
укрóм-но *adv.* pohodlný, příhodný; —ность *f.* pohodlnost, příhodnost; 2. soukromnost, ústrannost, odloučenost; —ный pohodlný, příhodný; 2. soukromný, ústranný, odloučený.
укрóпникъ, а, **укрóпъ** водянóй vodní kmín (tužebník vodní) *Phellandrium aquaticum*; 2. у., **укрóпница** *f.* kropenice, kropenka (na svěcenou vodu v kostele).
укрóпъ, а *m.* teplá voda; 2. nádoba na svěcenou vodu *v.* **укрóпникъ**; 3. у. kopr (k. zahradní) *Anethum graveolens*; у. волóскій fenykl, kopr vlaský *Foeniculum*; у. водянóй, конскій *v.* **укрóпникъ** 1).
укротúтель, я *m.* krotitel; —ница *f.* -ka; —ный krotivý.
укротúть, **укрощáть** krotiti, skrotiti; ук.ся ukr. se; **укрощéніе** *n.* ukrocení.
укрутúть, **укрýчивать** ukroutiti (šňůru).
укрýхъ, а (crk.) krajíc chleba.
укрыва́ніе *n.* ukrývání; 2. (v kartách) přebíjení.
укрыва́тель, я ukryvatel; přechovavač (zlodějů); —ница *f.* -ka; —ство *n.* ukrývání, přechovávání (zlodějů).
укрыва́ть, **укры́ть** ukrývati, ukryti; 2. přechovávati (zloděje); 3. přebíjeti (ve hře v karty); ук.ся ukrývati se. [kleština.
укрѣпа *f.* skoba (ke spojení), kleště,

укрѣп-и́тельный, ая, ое upevňovací; —и́ть, —ля́ть upevniti, opevniti; 2. posilniti; 3. soudně připsati; ук.ся posilniti se; —ле́ніе *n.* opevnění, upevnění (hradební); мостовóе у. předmostí *tête de pont*; 4. posilnění, posila; у. желу́дка posilnění žaludku; 5. soudní připsání majetku.

у́ксус-никъ, а octář; 2. у., —ница *f.* nádoba na ocet. [ocet.

уксуснокúслый, ая, ое kyselý jako

у́ксусный, ая, ое octový.

уксусо-мёдъ, а med s octem *Oxymel*; —мѣръ, а octoměr *Acetometer*.

у́ксусъ, а *m.* ocet.

укупи́ть odkoupiti.

укýпор-ить, —ивать ucpati, zacpati, zadělati nádobu; 2. zabaliti, zapakovati; —еніе *n.*, —ка *f.* ucpání, zacpání, zadělání; —щикъ, а ucpavač, zacpavač; —щица *f.* -ka.

укусúть ukousnouti; rozkousati; 2. pichnouti, žahnouti; укýсывать ukusovati.

укýт-аніе *n.* obalení, zabalení; —ать, —ивать obaliti, zabaliti; zahaliti; у.ся zabaliti se; zahaliti se.

укушéніе *n.* kousnutí, uštknutí.

улáвливать *v.* уловúть.

улáдить, улáживать zařídit, spořádati, skoncovati, skončiti něco; ул.ся spořádati se, zařídit se, skoncovati se, skončiti se; дѣло улáдилось věc se spořádala.

улáмывать *v.* уломáть.

улáнъ, а *m.* ulán, hulán; улáнскій, ая, ое hulánský; у. полкъ h. pluk.

уласкáть, улáстить, улащивать koho lichocením k něčemu pohnouti, přemluviti.

улегáться *v.* улéчься.

улегчúть, улегчáть ulehčiti; улегчéніе *n.* ulehčení. [ая, ое úlový.

у́лей, *gen.* у́лья *m.* úl (e *m.*); —ный,

улепетнýть, улепётывать (prost.) odkliditi se, ztratiti se fig.

улестúть, улещáть pochlebenstvím n. lichocením k něčemu pohnouti.

улет-áніе *n.* odlétání, ulétání; —áть, —éть uletěti, odletěti, odlétati.

улетýч-ить, —ивать (chem.) dáti vykouřiti n. vypařiti.

улётъ, а, улетѣніе *n.* uletění, odletění.

улéчься (crk. улещй) ulehnouti, uložiti se (ke spaní); уже́ всѣ улеглúсь už všickni ulehli; 2. utišiti se (o větru), ulehnouti; вóлны улеглúсь vlnobití přestalo, vlny ulehly.

улúвать, улúть polívati, politi; 2. uliti, odliti; у. водú изъ стакáна uliti vody ze sklenice; улúвка *f.* polívání, polití; 2. ulití, odlití.

улизнýть, улúзывать ulíznouti, ulízati; 2. uklouznouti, uteci.

улúка *f.* překonání někoho skrze svědky, usvědčení, ulíčení; 2. důvod usvědčující.

улúта, *dem.* улúтка, улúточка *f.* hlemejžď *Helix*; 2. závitek, zátočka v uchu; лѣстница улúткою točité schody; улúтковый, ая, ое *adj.* hlemejždí; -ая скорлупá, páková hlemejždí skořápka, hlemejždí chaloupka.

улúткообрáзный, ая, ое hlemejždovitý; závitkovitý; -ая лѣстница točité schody.

улúтникъ, а tolice *Medicago* (rstl.).

улúточный *adj.* hlemejždí.

улúть *v.* улúвать.

у́лица *f.* ulice; *dem.* у́личка, у́лочка ulička.

улич-éніе *n.* ulíčení, usvědčení, překonání někoho skrze svědky; —и́тель, я *m.* ulíčitel, usvědčitel; -ница *f.* -ka; —и́тельный usvědčující; —и́ть, —áть кого́-либо въ чемъ ulíčiti, usvědčiti, překonati někoho

skrze svědky; ул. кого-либо во лжи postihnouti někoho ve lži; ул. кого на дѣлѣ postihnonti n. zastihnouti někoho při samém činu, při skutku.

улúчка *f. v.* улúченіе.

ýлич-ка *f.* ulička; —ный, ая, ое *adj.* uliční (-ný).

ýлка *f.* (star.) *v.* ýлица.

уловúть, улáвливать, уловлять uloviti; уловлéніе *n.* ulovení.

улóв-ка *f.* chytrost, úskok, chytrý obrat; —чивый obratný; -ость, ость.

улóвъ, а úлов, lov, co uloveno; у. рыбы zatažení ryb, co uloveno ryb.

улóгъ, а (star.) zabití někoho; убúть въ у., положúть на у. zabiti někoho.

уложéніе *n.* (у. вещей) uložení (u. věcí), složení; 2. nařízení, zákon; прагматическое у. pragmatická sankce; 3. zákonník (у. царя Алексѣя Михáйловича).

уложúть uložiti, složiti; 2. uložiti, nařídíti zákonem; ул.ся uložiti se *v.* укладывать.

уломáть, уломúть ulomiti, ulámati.

улóмокъ, мка, отлóмокъ, мка úlomek, odlomek.

ýлочка *f.* ulička *v.* ýличка.

улощúть, улощáть vyleštiti; у.ся v. se; улощéніе *n.* vyleštění.

улýсъ, а *m.* ulus, stanoviště n. tábor kočovníků; улýсникъ, а *m.* ulusník, kdo žije v uluse; улýсный *adj.* ulusový.

улучáть, улучúть dočkati, vyčkati (příznivého času); 2. у. кого дóма zastihnouti n. najíti někoho doma; улучéніе *n.* vyčkání; 2. zastižení (doma).

улучш-áть, —úть zlepšiti; у.ся zl. se; —éніе *n.* zlepšení.

улыбáться usmívati se; у.ся кому usm. se na někoho; улыбнýться usmáti se; улыбáніе *n.* usmání; улыбка *f.*, *dem.* улыбочка úsměv; улыбчивый, ая, ое usmívavý.

улыскáтися (crk.) *v.* улыбáться.

ýльвія *f.* porost *Ulva* (rstl.).

ульмúнъ, а ulmin (chem.); ульмúновый, ая, ое ulminový.

ульянка *f.*, фіáлка ночнáя večernička *Hesperis* (rst.).

ульнýть uklouznouti, uteci.

ультрамарúнъ, а *m.* ultramarín; *adj.* ультрамарúновый.

улѣпúть, улѣплять polepiti.

улѣсокъ, ска *m.*, пролѣсокъ, просѣка průsek v lese.

улюбк-ать, —ивать ukonejšiti, uhejčkati, uspati (dítě); —аніе, —иваніе *n.* ukonejšení, uhejčkání.

умáз-ать, —ывать pomazati, vymazati (škuliny); 2. lichotivými slovy přemlouvati.

умалéніе *n.* zmenšení.

умалúтельный, уменьшúтельный zmenšovací.

умáлить, умалять zmenšiti; у.ся zm.

ума-лишённый, ая, ое (— rozumu zbavený), šílený (blázen); choromyslný; домъ -ныхъ bláznec.

умáлчивать *v.* умолчáть.

умáливать *v.* умолóть.

уманúть, умáнивать odouditi; уманéніе *n.*, умáнка *f.* odouzení.

умáнъ, а *m.* oman *Inula* (rst.); *adj.* умáновый omanový.

умáслить, умáсливать namazati máslem neb olejem; 2. sladkými n. lichotivými slovy někoho přemluviti.

умастúть, умащáть (crk.) namazati, умáтывать *v.* умотáть.

умáчивать *v.* умочúть.

умащивать *v.* умостúть.

умáять, умáивать unaviti; ум.ся un. se; умáянный unavený.

ýмбра *f.* umbra, hněd horská; *adj.* ýмбровый.
ýмбрица *f.* umbra, umbřice, smuh *Sciaena* (ryba). [složení.
умедлéніе, умéдливаніе *n.* obmeškání, умéдлить, умéдливать, умедлáть zdržeti někoho; 2. zdrželi se, dlíti, prodlíti, prodlévati; zpozditi se, opozditi se, obmeškati, obm. se.
уменьш-áть, —úть umenšiti, zmenšiti; у.ся umenšiti se, zmenšiti se; —éніе *n.* umenšení, zmenšení; у. силъ úbytek sil, ubývání sil; —úтельный, ая, ое umenšovací, zmenšovací; -ое стекло zmenšovací sklo; -ое слóво slovo zmenšovací, zdrobňovací *Deminutivum (Diminutivum).*
умерéть umříti; у. насúльственною смéртію umříti násilnou smrtí; у. міру u. světu, odříci se světa; у. грéху umrtviti v sobě hříšné náruživosti. [*f.* ka.
умертвúтель, я *m.* usmrtitel; —ница умертвúть, умерщвлáть koho umrtviti, usmrtiti někoho, usmrcovati.
умéртвіе *n.* (crk) úmrtí.
умéршій, ая, ее zemřelý; umřelý; дýши —шихъ duše zemřelých; ум. язы́къ zašlý nebo mrtvý jazyk.
умерщвлéніе *n.* umrtvení (žádosti těla); usmrcení.
умéсть, уметáть odmesti, umesti; уметéніе *n.* odmetení, umetení; уметённый umetený, odmetený, zametený.
уметáть, умётывать poházeti; 2. у. (въ сарáй) naházeti (do kůlny).
умётъ, a výmět, výmětek (neřád); 2. zimní přístřešek pro cestující.
умилéн-іе *n.* pohnutí (citů); 2. zkroušení srdce; —но *adv.* pohnutě, s citem; —ный, ая, ое pohnutý; умилúтельный, ая, ое tklivý, pohnutlivý, dojímavý.
умилúть, умилáть koró pohnouti koho k soucitu; ум.ся pohnouti se (citem).
умилосéрдить koró pohnouti někoho k milosrdenství; ум.ся надъ кéмъ, о комъ smilovati se, slitovati se nad kým.
умилостивúтельный, ая, ое smiřující.
умúлостивить, умилостивлáть smířiti, k milosti pohnouti; ум.ся smilovati se; k milosti se pohnouti; умилостивлéніе *n.* smíření.
умúль-но *adv.* mile, líbezně, laskavě; ум. глядéть на что se zalíbením hleděti na něco; —ность, и *f.* milost, líbeznost, laskavost; —ный, ая, ое milý, laskavý, líbezný, příjemný.
умилáть *v.* умилúть.
умина́ть, умáть *(fut.* умнý) promnouti, umnouti; 2. ušlapati, upěchovati.
умúнка *f.*, умина́ніе *n.* promnutí; 2 ušlapání, upěchování.
умир-áніе *n.* umírání; —áть umírati *v.* умерéть; у.съ гóлоду, отъ жáжды, со скýки umírati hladem, žízní, tesknosti; у. со смéху smíchy pukati; у. за úстину um. za pravdu.
умир-éніе *n.* upokojení; —úтель я smírce; -ница *f.*; —úтельный, ая, ое smiřující; —úть, —áть upokojiti; smířiti; ум.ся upokojiti se, smířiti se.
ýмненькій, ая, ое chytroučký.
ýмникъ, а *m.* rozumný člověk; fig. rozumné, chytré dítě, chytroušek; ýмница *f.* rozumná ženština.
ýмничать všetečně mluviti.
ýмно (умнó) *adv.* rozumně.
умноженіе *n.* rozmnožení; 2. (arith.) množení, násobení *Multiplication*; таблúца —ія tabulky násobící, násobilka, množilka.
умнóжитель, я *m.* množitel; rozmnožitel; —ница *f.* -ka; —ный množící, rozmnožovací, množivý.

умно́жить, умножа́ть rozmnožiti; (arithm.) množiti, násobiti; умн.ся rozmnožiti se.
у́мный, ая, ое (уме́нъ, умна́, умно́) rozumný.
умове́н-ie *n.* (crk.) umytí; ум. ногъ mytí noh (obřad církevní); —ный umytý.
умо-вре́дie *n.* (crk.) pošetilosť; —вре́дный pošetilý; nerozumný, nemoudrý; —дѣльникъ, а (crk.) umělec; —заключе́нie *n.* rozsudek, úsudek (souběr), závěrka rozumu *Syllogismus;* —зри́тельность, и spekulativnosť; —зри́тельный, ая, ое spekulativní, pozorovací; —зрѣнie *n.* pozorování rozumem *Speculation*; —изступле́нie *n.* pominutí-se s rozumem, okamžité šílenství, záchvat šílený.
умока́ть, умо́кнуть zmoknouti, promoknouti; умо́клый zmoklý, promoklý.
умол-е́нie *n.* uprošení; —и́тельный, ая, ое uprošovací; —и́ть, —я́тъ uprositi.
умолка́ть, умо́лкнуть umlknouti; умо́лклый umlklý; умолкнове́нie *n.* umlknutí.
у́молкъ, а *m.* mlčení, ticho; говори́ть безъ у́молку mluviti bez ustání (neumlkávaje); цѣлый день не́ было у́молку celý den se neumlklo.
умолоти́ть, умола́чивать vymlátiti.
умоло́тный, ая, ое výmlatný, co hodně sype zrnem při mlácení, (у. я́чмень, -ая рожь).
умоло́тъ, а *m.* výmlatek; пшени́ца умоло́томъ ху́же прошлого́дней pšenice míň sype než loni.
умоло́ть, ума́лывать rozemlíti, umlíti.
у́молча́ть, ума́лчивать о чёмъ zamlčeti něco; 2. у. umlknouti; умо́лчанный zamlčený.
умо́лъ, а *m.* výmelek, co vymleto; 2. úbytek n. ztráta při umletí.
умо́ра *f.*: э́то про́сто у. to je k popukání (t. smíchem).
уморе́н-ie *n.* umoření; —ный umořený.
умори́тель но *adv.:* э́то у. to je k popukání (t. smíchem); velmi směšno; —ный *adj.* velmi směšný.
умори́ть umořiti; у. со смѣху smíchy *(pl.)* někoho přetrhati (t. spůsobiti, aby se smíchem unavil).
умо́рушка *f. v.* умо́ра.
умо́ръ, а *m* umoření, usmrcení; бить до умо́ру skoro utlouci; смѣя́ться до умо́ру smíchy *(pl.)* se přetrhati.
умости́ть, ума́щивать vydlážditi; умо́стка *f.*, умоще́нie *n.* vydláždění.
умота́ть, ума́тывать omotati, obmotati.
умочи́ть, ума́чивать namočiti.
умо́чка *f.* namočení; 2. sražení-se sukna namočeného.
у́мственный, ая, ое duševní, duchovní; -ыя заня́тія *pl.* duševní práce.
у́мствов-анie *n.* přemýšlení, přemítání duševní; —атель, я *m.* myslitel; —ательница *f.* -ka; —ать přemýšleti, přemítati v mysli.
умудри́ть, умудря́ть umoudřiti někoho; ум.ся umoudřiti se; fig. vymudrovati.
уму́ч-еніе *n.* umučení; —енный umučený; —ить кого́ umučiti někoho; ум.ся umučiti se.
умча́ть rychle odtáhnouti, odnesti; у.ся pryč spěchati, uháněti.
умъ, а́ *m.* rozum, um; быть въ умѣ býti při rozumu, při paměti; въ умѣ ли ты? máš rozum? умъ за ра́зумъ захо́дитъ to přesahuje všechen rozum; сойти́ съ ума́ zblázniti se, přijíti o rozum.
умыва́ль-никъ, а, *m.*, —ница *f.* (crk.) umyvadlo; —ный, ая, ое umyvací; -ая лоха́нка umyvadlo.

умыв-áніе *n.* umývání; —áнье *n.* vodička na umývání; —áть, умы́ть umyti; у.ся umyti se.

умык-áніе *n.* unášení; —áть unášeti, odnášeti.

умы́кать (prost.) vláčeti (sem tam do unavení), utahati, unaviti.

у́мыселъ (у́мыслъ), сла *m.* úmysl (zlý); безъ у́мыслу bez úmyslu (bez úmysla); съ у́мыслу z úmyslu, úmyslně.

умы́слить *v.* умышля́ть.

умы́тіе *n.* umytí; умы́ть umyti *v.* умывáть.

умышлéніе *n.* obmyšlení (něčeho), předsevzetí.

умы́шлен-никъ, а původce (kdo něco obmýšlel); —ница *f.*; —нически *adv.* úmyslně; —ническій *adj.*; —но *adv.* úmyslně, z úmysla; —ный úmyslný.

умышля́ть obmýšleti, zamýšleti (něco zlého); ум. на чьюлибо жизнь ukládati o něčí život.

умѣніе, умѣнье *n.* umění, znalost; у. жить въ свѣтѣ umění žíti ve světě, znalosť světa.

умѣрен-но *adv.* mírně; —ность mírnosť; —ный mírný.

умѣрить, умѣривать, умѣрять vyměřiti (t. malou měrou vytěžiti); 2. умѣрить, умѣря́ть ukrotiti (vášně), uchlácholiti.

умѣръ, а *m.* co kdo vyměřil (proměřil).

умѣсить, умѣшивать umísiti, promísiti; умѣска *f.*, умѣшéніе *n.* umísení, promísení.

умѣстúтельный, ая, ое co se dá dobře umístiti; 2. prostranný.

умѣстúть, умѣща́ть umístiti, postaviti někam; ум.ся umístiti se.

умѣстный, ая, ое příhodný, místný; -ость -osť.

умѣтель, я *m.* (crk.) umětel (staroč.) umělec, znalec; —ный (crk.) umětelný (star.), umělý, znalý.

умѣтить uhoditi do terče.

умѣть (-ѣю, -ѣешь) uměti.

умѣша́ть, умѣшивать smíchati, promíchati.

умѣшкать, умѣшкивать obmeškati se.

умѣщéніе *n.* umístnění.

умягч-и́ть, —áть změkčiti; obmekčiti; у. нрáвы zjemniti, ušlechtiti mravy; —éніе *n.* změkčení; obměkčení; у. нрáвовъ zjemnění, ušlechtění mravů.

умя́ть *v.* умина́ть.

унавó-зить, —живать pohnojiti pole; —женіе *n.* pohnojení.

у́не *adv.* (crk.) lépe.

уневѣстить, уневѣщать (crk.) co nevěsta se zasnoubiti.

унесéніе *n.* unešení, odnešení.

унести́, унéсть unesti, odnesti *v.* уноси́ть.

унжáнка *f.* druh lodí na řece Volze.

унзáти, унзнýти (crk.) vniknouti, proniknouti; унзéніе, унзáніе *n.* vniknutí.

универса́льный, ая, ое universální.

университéтъ, а *m.* universita; университéтскій, ая, ое universitní.

униж-áть, унúзить unížiti, ponížiti, snížiti; у.ся snížiti se, ponížiti se; —éніе *n.* snížení, ponížení; —енно *adv.* poníženě; —енный, ая, ое ponížený; -ость -osť.

унизáть, унúзывать (жéмчугомъ) posázeti perlami, navleci perle na šňůru.

унизúтель-но *adv.* způsobem snižujícím; —ность snižující způsob; —ный snižující.

унúзить ponížiti, snížiti *v.* унижáть.

уним-áльщикъ, а *m.* napomínatel dětí; —áльщица *f.* -ka; —áніе *n.* napomínání dětí; —áтельный tišivý, kro-

тivý; —áть, унáть tišiti, krotiti, ku pokoji napomínati; y. дѣтéй napomínati děti; я ужъ уймý васъ! jak já vás spořádám! 2. odnímati, tišiti bolesti; y.ся utišiti se; уймúтесь хоть разъ! dejte předce pokoj! přestaňte už!

унúтъ, а *m. v.* унúть.

уничиж-áть, —úть snížiti, pokořiti někoho; —éніе *n.* snížení, pokoření; —éнно *adv.* pokořeně; —éнность pokořenost; —úтельно *adv.* způsobem snižujícím, pokořujícím, pohrdavě; —úтельный pohrdavý, snižující; -ость, и *f.*

уничтожáть, уничтóжить zničiti; 2. zrušiti; (y. завѣщáніе).

уничтожéніе *n.* zničení, zrušení.

уничтóжитель, я *m.* ničitel; —ница *f.* -ka; —ный, ая, ое zničující; -ое рѣшéніе (jur.) zrušovací nález.

ýнія *f.* unie.

уніáтъ, а *m.* uniat; уніáтка *f.* uniatka; уніáтскій, ая, ое uniatský.

унорáвливать, уноровúть vyčkati, dočkati (příhodné chvíle); y. на кого́ нѣкому po chuti n. vhod něco dělati, říditi se dle někoho; нѣкому se zachovati; **унорóвка** *f.*, **уноровлéніе** *n.* vyčkání příhodné chvíle.

уносúть, унéсть unesti, odnesti.

унóсливый, унóсчивый (конь) zpínavý, trhavý (kůň).

унóсный, ая, ое odnešený, kradený, ukradený; -ыя вѣщи kradené věci; -ые ремнú postraňky.

ýность, и *f.* (star.) *v.* юность.

унóсъ, а *m.* odnešení; (únos).

ýноша *m.* (star.) *v.* юноша.

уношéніе *n.* odnešení.

унóщикъ, а *m.* odnašeč; —ница *f.* -ka.

унтеръ-офицéръ, poddůstojník *(Unterofficier); adj.* унтеръ-офицéрскій, ая, ое.

унýкъ, а (star.) *v.* внукъ.

ýнція *f.*, **унцъ**, а *m.* unce (váha); **унцевóй**, áя, óе unciový.

ýншій, ая, ее (crk.), лýчшій lepší.

унывáть, унúть zoufati; truchliti; (staroč. нýти); **природа унúла** příroda truchlí.

унúв-ный, ая, ое *(adv.* —но) žalostný, truchlivý, zasmušilý; -ность -ost.

унúл-о *adv.* truchlivě, žalostně, unyle; —ость truchlivost, zarmoucenost, unylost, skleslost (ducha); —ый truchlivý, zarmoucený, unylý, skleslý duchem, zoufalý; y. дýхъ skleslost ducha.

унúніе *n.* žalost, skormoucenost, kleslost duševní.

унырнýть, унúривать ponořiti se (jako kachna atd.); **ýтка** отъ вúстрѣла **унúрнула** въ вóду; 2. y. отъ чего́ uniknouti něčemu.

унятіе *n.* utišení (dětí, krve, bolesti); **унúть** *v.* унимáть.

упад-áніе *n.* padání; upadání; —áть upadati; **упáсть** upadnouti; y. съ лóшади spadnouti s koně; y. въ обморóкъ padnouti n. upadnouti do mdlob; поскользнýлся и **упáлъ** já sklouzl a upadl; fig. y. upadnouti, klesnouti (obchod, průmysl atd.); y. дýхомъ, въ дýхѣ klesnouti duchem, kl. na mysli; довѣріе къ нему **упáло** důvěra k němu klesla; —éніе *n.* padnutí, upadnutí.

упáдокъ, дка *m.* úpadek; 2. úbytek; придтú въ y. přijíti k úpadku; торгóвля въ —дкѣ obchod klesá, o. klesl.

упáдъ, úпад: танцовáть до упáду tancovati do úpadu; смѣяться до упáду smáti se do úpadu.

упáивать opíjeti *v.* упóить.

упаков-áніе *n.*, **упакóвка** *f.* zapakování; —áть, **упакóвывать** (y. свой

товáръ) zapakovati, upakovati (svoje zboží).

упáлзывать *v.* уползáть.

упáлый, ая, ое (упалóй, áя, óе) upadlý, zapadlý; у. звѣрь въ лѣсу́ zapadlé zvíře (při lovu); -ое мѣсто prázdné n. uprázdněné místo; -ое имѣ́ние spadlé jmění (na krále atd.), odúmrť; прáво на -ое имѣ́ние právo odúmrtné.

у́паль, и *f.* odpadky *pl.*

упáматов-аніе *n.* pamatování; —ать упáмятывать pamatovati, v paměti podržeti.

упáр-еніе, —иваніе *n.* zpaření; —ить, —ивать zpařiti, dusiti; (у. капýсту, рѣ́пу); 2. у. лóшадь zpařiti koně, zpotiti.

упасáть, упасти́, упáсть ostříhati; у. стáдо упáсти stádo t. míti dost síly k pasení; Бóже упаси́! chraň Bůh! Pán Bůh rač chránit! Bůh zavaruj!

упахáть, упáхивать zorati; упáшка *f.*, упахáніе, упáхиваніе *n.* zorání.

упекáть, упéчь упéси, propéci; у. кого́ въ солдáты fig. strčiti někoho do vojska.

упеленáть, упелёнывать zavinouti do plen (dítě).

упереть *v.* упирáть

упивáть upíjeti *v.* упи́ть; у.ся opíjeti se; у.ся востóргомъ opojiti se nadšením.

упил-éніе, упíливаніе *n.*, упíлка *f.* odpilování, upilování; 2. uřezání (pilou); —и́ть, упи́ливать odpilovati, upilovati (pilníkem); 2. uřezati pilou.

упир-áніе *n.* opírání, podpírání; —áть, упереть во что opírati, opříti o něco, podepříti něco; 2. у. глазá на кого́-либо upírati, upříti oči na někoho; у. что-либо кому́ въ глазá někomu něco do očí říci; у.ся во что opírati se o něco, podpírati se na něco; 2. opírati se něčemu.

упи́рь *v.* упы́рь.

упис-áніе *n.* popsání (všeho); —áть, упи́сывать popsati všecko (p. celou stranu); 2. fig. všecko zlupati (sníti).

упи́сист-о *(adv.)* писáть psáti těsně, dohromady, k sobě; —ый *adj.* (у. пóчеркъ) těsný, sražený (-é písmo).

упитáть, упи́тывать nakrmiti (dosyta), nasytiti; у.ся nasytiti se.

упи́ть upiti; у.ся opiti se, opojiti se; (*v.* упивáть).

упихáть, упи́хивать, упихну́ть vecpati; у.ся vecp. se.

упи́чкать nacpati, přecpati (př. dítě pokrmem).

уплáта *f.* uplácení (úplata), splácení, splátka; въ упláту na splátku, na srážku.

уплатúть, упла́чивать uplatiti, splatiti (dluh).

упла́тный, ая, ое úplatný, splatný; -ая сýмма suma splatná.

уплескáть, уплёскивать, уплеснýть pošplíchati (vodou).

уплести́, уплéсть, уплетáть uplesti (pevně), uplítati; 2. fig. hltavě jísti; 3. upláchnouti, uklouznouti; у.ся uplesti se; уплетéніе *n.* spletení.

уплывáть, уплы́ть odplouti, uplouti, odplaviti; корáбль уплы́лъ koráb odplul; 2. у. fig. uplynouti; уплы́лъ годъ цѣ́лый uplynul rok celý.

упнýть (глазá въ зéмлю) upnouti u. upříti oči k zemi *v.* упереть, упирáть.

упов-áніе *n.* doufání (staroč. ufání); —áтельно (есть) *adv.* jest k doufání; —áть (-áю, -áешь) doufati (staroč. ufati); у. на Бóга doufati v Boha.

уподоби́тельный *adj.* (—но *adv.*) přirovnavací; připodobňovací; způsobem přirovnacím.

уподо́бить, уподобля́ть (у. чему́) připodobniti, upod.; přirovnati; у.ся (чему́) připodobniti se, přirovnati se čemu; уподобле́ние *n.* připodobnění.

упо́дчив-ать (кого́) uctiti, vyčastovati někoho; —ание *n.* uctění, vyčastování.

упое́ние *n.* opojení; уп. чувствъ opojení smyslův; у. ра́достію op. radostí; у. отъ любви́ op. láskou; въ -ении отъ восто́рга opojen nadšením.

упое́нный, ая, ое opojený (у. любо́вію, ра́достію, восто́ргомъ).

упои́тельный, ая, ое opojný.

упои́ть, упоева́ть, унаи́вать opojiti; у. всѣхъ на пова́лъ opojiti všecky na mol; у.ся opiti se.

у́поки, овъ *pl. m.* druh národní obuvi.

упоко́ить, упокоева́ть (кого́-либо) upokojiti někoho; у.ся up. se; упоко́ение *n.*, упоко́й, я *m.* upokojení; молиться о упоко́ении душ, молиться о упоко́й душ (усо́пшаго) modliti se za pokoj duše (zemřelého); упоко́йный (crk.) pokojný; упокойтельный upokojovací.

уползти́, уползти́ odplaziti se.

уполномо́ч-ение, —иваніе *n.* zplnomocnění; — ить, —ивать кого́-либо zplnomocniti koho; —ивающій (*adj. subst.*) plnomocnitel; —енный zplnomocněný; у. посла́нникъ plnomocný vyslanec.

уполови́ть, уполовля́ть rozpůliti; -вле́ние *n.* rozpůlení.

уполо́вникъ, а, уполо́вничекъ, чка *m.* sběračka (lžíce).

упо́лъ, а *m.* pěna (k sebrání).

упомин-а́ние *n.* (о комъ) připomínání, připomínka, vzpomínka (na někoho); —а́ть, упомя́нуть (о чемъ) připomínati něco, vzpomínati na něco; онъ ни сло́ва не упомя́нулъ объ э́томъ on ani slovem o tom se nezmínil.

упомя́нка *f.* připomínka, upomínka.

упо́мнить pamatovati; всего́ не упо́мнишь všecko nelze pamatovati.

упомя́нуть *v.* упомина́ть.

упо́рка *f.* podpěra, podpora.

упо́р-ливый, —ный (*adv.* —но) úporný, tvrdošíjný; tvrdohlavý; —ный вѣтеръ silný vítr; —ность *f.*, —ство *n.* úpornosť, tvrdošíjnosť; tvrdohlavosť; —ствовать (въ чемъ) tvrdošíjně na něčem n. při něčem setrvati.

упорх-а́ть, —ну́ть odlítnouti.

упо́ръ, а odpor; 2. podpora, podpěra.

упости́ться postem se seslabiti.

употреби́тель-ность, и *f.* užívanosť; —ный užívaný, obyčejný.

употреб-и́ть, —ля́ть upotřebiti něčeho k něčemu, up. na něco, užiti něčeho k něčemu (у. капита́лъ на торго́влю; у. вре́мя съ по́льзою; у. сре́дства къ достиже́нію це́ли; его́ -и́ли въ ва́жномъ де́лѣ); —ля́ть ле́карство užívati (t. léku); у.ся upotřebiti; э́то выраже́ніе —ля́ется въ . . . toho výrazu užívá se v . . .; —ле́ніе *n.* upotřebení, užití; —ле́нный, ая, ое upotřebený.

упо́тчивать *v.* упо́дчивать.

употѣ́ть zpotiti se.

упо́ять *v.* упои́ть.

упра́ва *f.* soudní n. právní řízení (staroč. poprava); 2. ředitelstvo, správa; у. благочи́нія správa policejní; 3. (star.) zadostučinění; *adj.* упра́вный, упра́вскій, ая, ое.

управи́тель, я *m.* správce, (upravitel); ředitel, intendant; -ница *f.*; —скій *adj.*; —ство *n.* správcovství; ředi-

telství; intendantství; —ша *f.* žena správcova atd.

упра́вить, управля́ть чѣмъ spravovati něco, říditi něco; (у. наро́домъ, у. госуда́рствомъ, у. домо́мъ); 2. (star.) упра́вить ду́шу odkázati k záduší; у.ся spravovati se, říditi se; упра́виться съ чѣмъ něco spraviti t. vyříditi, odbyti; у.ся съ кѣмъ spraviti se s někým t. odbyti někoho; управля́ющій *(subst.)* řídící, spravující; správce (administrator); у. имѣніемъ správce statku; у. орке́стромъ ředitel orkestru.

управле́ніе *n.* správa, řízení; у. помѣстьемъ správa statku.

упражн-е́ніе *n.* zaměstnání; práce; cvičení; пи́сьменныя —е́нія (на лати́нскомъ языкѣ) písemné práce *pl.* (v latinském jazyku); у. въ гимна́стикѣ cvičení v tělocviku; —я́ть zaměstnávati; у.ся zaměstnávati se; cvičiti se; у.ся въ нау́кахъ obírati se náukami, vědou.

упраздн-е́ніе *n.* uprázdnění; —и́ть, —я́ть uprázdniti; —е́нное мѣсто uprázdněné místo; —и́ться uprázdniti se; —и́лось мѣсто uprázdnilo se místo.

упра́шивать *v.* упроси́ть.

упреди́тельный, ая, ое předcházející, předchozí; 2. předcházivý, kdo si koho předchází; -ость *f.*

упреди́ть, упрежда́ть předejíti, předcházeti někoho, předstihnouti; упрежде́ніе *n.* předejití, předstižení.

упрек-а́ніе *n.* vyčítání, předhazování; —а́тель, я *m.*, —я́тельница *f.* kdo něco někomu vyčítá n. předhazuje; —а́тельный vyčítavý; —а́ть, —ну́ть кого́-либо чѣмъ vyčítati n. předhazovati někomu něco; у.ся vyčítati si navzájem, předhazovati jeden druhému.

упрёкъ, а *m.* vyčítka, předhůzka.

упре́чный, ая, ое vyčítavý.

упроси́ть, упра́шивать uprositi někoho, prosbami pohnouti; упра́шивать uprošovati; наси́лу -си́ли его́ sotva že ho uprosili; его́ не ско́ро упроси́шь jeho tak brzo neuprosíš.

упрости́ть, упро́щивать zjednodušiti.

упро́ч-еніе, —иваніе *n.* upevnění; у. имѣнія кому́, за кѣмъ zápis n. zapsání majetku někomu; —ить, —ивать upevniti; ujistiti, pojistiti; у. кому́ (за кѣмъ) имѣніе někomu svoje jmění zapsati, pojistiti.

упроше́ніе *n.* uprošení.

упроще́ніе *n.* zjednodušení.

упру́г-ій, ая, ое pružný; —ость, и *f.* pružnosť *l'élasticité.*

упруди́ть, упру́живать hrází obehnati.

упры́гаться (prost.) uchvátiti se, schvátiti se, uondati se.

упрыгну́ть odskočiti, uskočiti; блоха́ -у́ла blecha uskočila; упры́жка *f.* uskočení.

упры́ск-ать, —ивать postříkati; уп.ся p. se; —аніе, —иваніе *n.* postříkání.

упры́снуть (prost.) upláchnouti.

упрѣть, упрѣва́ть dovařiti se, uvařiti se; ка́ша -ѣла kaše je uvařená, kaše je dost (t. vařena); 2. zpotiti se; упрѣлый, ая, ое uvařený, dovařený.

упрага́ть, упря́чь (prost.) zapřahati, zapřáhnouti (t. koně do vozu).

упря́жка *f.* spřežení (koní); на трёхъ -кахъ o trojím spřežení; 2. vzdálenost, stanice, kde se přepřahá; 3. *v.* у́пряжь; *adj.* упря́жечный.

у́пряжь, и *f.* úpřež, přístroj koňský (pochvy *pl.*); *adj.* упряжно́й, а́я, о́е.

упря́м-ецъ, мца *m.* svéhlavec, tvrdohlavec; —иться (-млюсь, -мишься), —ствовать hlavu si postaviti, po

své hlavě dělati, svéhlavým n. tvrdohlavým býti; (не упря́мься! nebuď svéhlavým!); —ица *f.*, —ая же́нщина svéhlavá n. tvrdohlavá ženština; —о *adv.*, съ —ствомъ svéhlavě, tvrdohlavě, vzdorně; —ство *n.* svéhlavosť, tvrdohlavosť; vzdornosť; —ствовать *v.* упря́миться; —ый, ая, ое svéhlavý, tvrdohlavý, tvrdošijný, vzdorný; —ая голова́ tvrdá hlava.

упря́т-аніе *n.* uschovávání; —анный, ая, ое schovaný; —ать, —ывать ukliditi, schovati, uschovati; ун.ся ukliditi se, uschovati se.

упуска́ть, упусти́ть (у. ло́шадь, у. пти́цу) pustiti (koně, ptáka); онъ не -тить удо́бнаго слу́чая on neprometká (nepustí) příhodné chvíle; у. изъ ви́ду pustiti se zřetele; 2. opustiti; я упустилъ вы́годное ме́сто já opustil výhodné místo; не опуска́й свои́хъ обя́занностей neopouštěj od svých povinností.

упу́скъ, а *m.*, упуска́ніе, упуще́ніе *n.* upuštění, opuštění; obmeškání.

упу́тать, упу́тывать obvinouti, ovázati.

упущ-а́ть *v.* упуска́ть; —е́ніе *n. v.* упу́скъ. [*v.* упря́мецъ.

упы́рь, я, *m.* upír *vampyr*; 2. prost. упа́ *int.* hurá! (urá!).

уравне́ніе *n.* urovnání, vyrovnání; 2. (math.) rovnice.

ура́внивать, уравня́ть, уравня́ть urovnati, vyrovnati, -ávati; у.ся urovnati se, vyrovnati se.

уравня́тель, я *m.* urovnavatel, vyrovnavatel; —ность, и *f.* rovnosť, rovnota; —ный urovnavací, vyrovnavací; у. вѣсъ váha potažná, specifická; -ая су́мма suma vyrovnavací; -ые вѣски́ váha srovnavací; -ая сте́пень (gram.) stupeň srovnavací, srovnavatel *Comparativ.*

уравновѣ́-сить, —шивать do rovnováhy uvesti n. přivesti.

урага́нъ, а *m.* orkán *l'ouragan.*

ура́зина *f.* (prost.) kyj, klacek.

уразуме́ть, уразумѣ́вать srozuměti, porozuměti něčemu; pochopiti něco; уразуме́ніе *n.* srozumění, porozumění, pochopení.

ура́зъ, а *m.* rána, uderení; 2. úraz, poranění.

ура́нить, ураня́ть (crk.) poraniti; у.ся poraniti se; ура́неніе *n.* poranění; ура́неный, ая, ое poraněný.

ура́ній, я *m.*, ура́нъ, а *m.* uran (kov); 2. nebeštanka *Uranus* (oběžnice); *adj.* ура́новый; ураногра́фія *f.* nebepis; ураногра́фическій, ая, ое nebepisný.

ура́рь, я *m.* (star.) *v.* ора́рій, ора́рь.

урастя́ть (star.), возрастя́ть vzrůstati.

урване́цъ, нца (prost.) urvalec, trhan (šibeničník).

урва́ніе *n.* urvání.

у́рванный, ая, ое urvaný, utržený.

урва́ть (*fut.* урву́), урыва́ть urvati, utrhnouti; у.ся urvati se.

урека́ть (-аю, -аешь), уре́чь určiti; umluviti, naznačiti čas n. hůtu; у.ся smluviti se; уреченіе *n.* určení; naznačení; уреченный určený, naznačený.

уры́лъ, а (?) A. nesyt.

уры́льникъ, а, —ничекъ, чка nočník, noční hrnec.

урѝн-а *f.*, моча́ moč (scanky *pl.*) *urina* (lat.); —ный *adj.* močový.

уриста́ніе *n.* (crk.) dostihy koňské.

у́рна *f.* urna *f.* (osudí *n.*).

у́ровень, вня *m.* rovinoměr; 2. svahoměr; 3. obzor (horizont); въ у. na rovni s něčím.

уровня́ть *v.* ура́внивать.

уро́лецъ, дца *v.* уро́дъ.

уро́дина *f.* potvora (přezdívka).

уроди́ть *v.* урожа́ть.
уро́дли-вость, и *f.* beztvárnosť; —ый (*adv.* -о) beztvárný; potvorný.
уро́довать, из- zpotvořiti, znetvořiti.
уро́дство *n.* potvornosť.
уро́дъ, а *m.* potvora člověk n. zvíře; mrzák.
урожа́й, я *m.* úroda (polní); — ный úrodný; у. годъ ú. rok.
урожа́ть, уроди́ть uroditi; у.ся u. se; хлѣба мно́го уроди́лось obilí mnoho se urodilo; у.ся въ отца́ vydařiti se po otci, býti po otci (t. jemu podoben); ужъ тако́въ онъ уроди́лся, ужъ таки́мъ его́ мать уроди́ла on je takový už od narození (jak živ); урожде́нный, ая, ое narozený.
урожен-е́цъ, ица *m.* domorodec, rodák, rodič (r. z . . .); здѣшній у. zdejší rodák, zdejší rodič; Пра́жскій у. rodák Pražský, rodič Pražský, rodič z Prahy; —ка *f.* rodačka, rodička (r. z . . .); Моско́вская у. rodička Moskevská; r. z Moskvy.
уро́къ, а *m.* (star.) úrok, roční n. výroční plat; 2. úkol; úloha *Pensum*; зада́ть кому́ у. dáti úlohu někomu; у. hodina učebná; дава́ть (ча́стные) уро́ки dávati hodiny (t. vyučovati soukromě); брать уро́ки bráti hodiny (t. učiti se); дава́ть рабо́ту на уро́къ dávati práci na úkol (u řemeslníků); 3. *pl.* уро́ки, овъ *m.* uřknutí, úřek, úročky *pl. m.*
уронить pustiti, upustiti (z ruky); ztratiti něco, pozbyti něčeho; уроне́ніе *n.* upuštění; уро́ненный, ая, ое upuštěný; ztracený; уро́нъ, а *m.* ztráta; непрія́тельскій у. состоя́лъ во мно́жествѣ уби́тыхъ ztráta nepřátelská záležela ve množství zabitých.
уро́слый, ая, ое odrostlý, vzrostlý.
урости́ть, урости́ odrůsti (něčemu); у. изъ дѣтскихъ лѣтъ odrůsti dětským letům, vyrůsti z dětských let.
уро́ч-еніе *n.* uřknutí, (uhranutí); —ить, из- koho uřknouti (uhranouti) někoho.
уро́чище *n.* přirozená hranice n. meze.
уро́чливый, ая, ое uřklivý, uhrančlivý (oči); 2. uřknutý, uhranutý.
уро́чный, ая, ое určitý, určený; -ое вре́мя určitý čas; 2. у. на у́рок; -ая рабо́та práce na úkol; -ое положе́ніе řád pracovní, řád úkolní.
уруба́ть, уруби́ть urubati, usekati, useknouti; уру́бка *f.* useknutí; уру́бленный useknutý (urubený).
уру́ть, а stolístek S. (kroceň, Presl) *Myriophyllum* (rst.).
урча́ніе *n.* hučení; kručení; у. воды́ hučení vody; у. въ живо́тѣ kručení v břiše (v životě); урча́ть (-чу́, -чи́шь) hrčeti (voda); kručeti (v břiše).
урыва́ть, урва́ть utrhnouti, urvati, odervati.
уры́вка *f.* zastávka, přestávka (při práci); —ми po chvilkách; *adj.* уры́вочный přestávkový; chvilkový.
уры́вокъ, вка *m.* úryvek.
уры́вчивый, ая, ое (звѣрь, соба́ка) trhavý (pes).
уры́въ, а *m.* (star.) přestávka *v.* уры́вка.
уры́льникъ, а *v.* уря́льникъ.
уры́ть, урыва́ть uryti, urývati.
уры́хлить, урыхли́ть (зе́млю) zkypřiti; уры́хленіе *n.*; уры́хленный.
уря́дить, уряжа́ть zřídka něco dělati; уряже́ніе *n.*; уря́женный, ая, ое.
уря́з-аніе *n.* uřezání; —анный, ая, ое uřezaný; —ать, —ивать uřezati; у.ся uř. se.
уря́зникъ, а *m.* knejp (u ševců).
уря́къ, а *m.* merunka (strom) *Prunus armeniaca.*
уряди́ть, уряжа́ть spořádati (uříditi);

у. въ дорóгу připraviti, přichystati, přistrojiti na cestu; у.ся připraviti se; přichystati se; přistrojiti se.

уря́дли-вость, и *f.* spořádanosť; —ый, ая, ое spořádaný, pořádku milovný.

уря́дникъ, а *m.* pořadatel; рабóчій у. pořadatel (při dělnicích); 2. poddůstojník u kozáků (čes. úředník — чинóвникъ); *adj.* уря́дничій, ья, ье.

уря́д-но *adv.* spořádaně, pořádně; —ный, ая, ое (star.) spořádaný, pořádný; —ство *n.* (star.) pořádek, řád.

уря́дъ, а *m.* (star.) pořádek, řád; zřízení; správa; за уря́дъ . . . v řádu tom se nacházející . . .

уряжáть *v.* уряди́ть.

уса́да *f.* (star.) *v.* уса́дьба.

усади́ть, уса́живать usaditi, usazovati někoho někam; у. гостéй us. hosti; усади́ дѣтéй! usaď děti; у.ся usaditi se, usazovati se.

уса́дище *n. v.* уса́дьба.

уса́дка *f.* posázení (p. stromovím) (у. деревьями); 2. usazování-se, umenšování-se, ubývání (na př. kovu při roztápění).

уса́дьба *f.* (уса́да) poplužní, rataje, dvůr panský ve vsi.

уса́живать usazovati (hosti, děti) *v.* усади́ть; 2. vysazovati (stromy), posázeti stromovím.

уса́лить, уса́ливать sádlem namazati; pomastiti; ус.ся umazati se, pomastiti se.

уса́стый, ая, ое vousatý.

уса́сывать *v.* усоса́ть.

уса́чъ, á *m.* vousáč (člověk); 2. tesař (brouk) *Cerambyx.*

усвáивать *v.* усвóить.

усви́стнуть zahvízdnouti na psa, že zvěř se objevila (mysliv.).

усвоéніе *n.*, усвáиваніе *n.* přisvojení.

усвóить, усвóивать, усвоя́ть (у. себѣ что) přisvojiti (př. sobě něco).

усели́ніе *n.* (star.) obyvatelstvo, *v.* народонаселéніе.

усéница *f.* housenka *v.* гýсеница; brouk; 2. у., усéнница *f.* blanka, která v polokruhu dělí prst od nehtu.

усёнокъ, нка (u kameníků n. zedníků) drážka udělaná kolmo.

усéрд-іе *n.* horlivosť; у. по слýжбѣ horlivosť ve službě; —но *adv.*, съ —іемъ horlivě; —ность, и *f.* horlivosť, vřelosť, vroucnosť *v.* усéрдіе; —ный, ая, ое horlivý; vřelý, vroucí, vroucný; у. къ дóлжности horlivý ve službě; -ая молúтва vroucná modlitba; —ство *n.* (star.) *v.* усéрдіе; —ствовать (кому́, чему́) horlivě oddán býti; horlivě se snažiti.

усéрязь, и *f.* (серьгá) crk. náušnice.

усидéть, усúживать zůstati sedět; vydržeti sedět; vyseděti; усúдчивый sedavý; у. человéкъ kdo vydrží dlouho sedět; -ая рабóта práce při níž třeba dlouho seděti.

у́сикъ, а *m.* vousík, fousek, malý vous *v.* усъ; 2. tykadlo (u hmyzu); 3. úponka (u rostlin).

усúл-ение *n.* posilení, posilnění; —иваніе *n.* posilňování; —ивать posilňovati; —ить posiliti, posilniti, sesiliti; у ся p. se, sesíliti se; 2. namáhati se.

усúлie *n.* namáhání, úsilí; съ сугýбымъ —іемъ s dvojnásobným úsilím.

усúлокъ, лка *m.* silák.

усúль-ность, и *f.* úsilnosť; —ный úsilný; —ство *n. v.* усúлie.

ускак-áніе *n.* ujíždění; uháněnί; —áть, ускáкивать odskákati; 2. odjeti, ujížděti; uháněti; у. изъ вúду zmizeti s očí.

ускáльзывать *v.* ускользáть.
усклáбитися (crk.) ušklebiti se *v.* улыбнýтьтя.
ускокнýть uskočiti.
ускольз-áть, —нýть uklouznouti; у. отъ наказáній ukl. trestu.
ускор-éніе *n.* urychlení, přispíšení; —и́тель, я *m.* urychlovatel, přispěšovatel; 2. (anat.) vystřikovač (sval) *Accelerator*; —и́тельный urychlovací; -ая сúла síla urychlovací, pobádací, pohánivá; уск. мýскулъ *v.* ускори́тель; —и́ть, —я́ть urychliti, -ovati, přispíšiti; у. отъѣздомъ urychliti odjezd, přispíšiti si s odjezdem.
ускочи́ть uskočiti; у. отъ удáра usk. ráně, vyhnouti se ráně.
услáда *f.*, услажде́ніе *n.* občerstvení, okřání; rozkoš, potěšení, utěšení.
усладúтель, я *m.* občerstvitel; -ница *f.* -ka; —ность síla n. moc občerstvovací; — ный občerstvovací, utěšovací.
усла-дúть, —ждáть občerstviti, potěšiti, utěšiti, rozkoší naplniti; у. пѣніемъ zpěvem potěšiti; у. жизнь život oblažiti; у.ся občerstviti se, potěšiti se, ob'ažiti se; —жде́ніе *n.* občerstvení, potěšení, oblažení.
услáніе *n.* odeslání; услáть, усылáть odeslati někam daleko.
усластúть, услáщивать osladiti; услащéніе *n.*, услáщиваніе *n.* oslazení.
услóвиться, услóвливаться (въ чемъ) umluviti se; shodnouti se o něco; položiti výminky, vymíniti něco; услóвленный umluvený, vymíněný.
услóв-ie *n.* úmluva; 2. výminka; по —ію dle úmluvy, jakož umluveno; съ —іемъ (съ тѣмъ), чтóбы . . . pod tou výminkou, aby . . .
услóвно *adv.* dle úmluvy, jakož umluveno; —ный, ая, ое umluvený, smluvený; 2. vymíněný, podmíněný, výminečný, vymiňovací; у. сою́зъ (gram.) spojka podmiňovací; -ое предложéніе (gram.) věta podmiňovací.
услýга *f.* služba, úsluha; къ Ва́шимъ услýгамъ k Vašim službám; готóвый къ услýгамъ hotový n. ochotný k službám.
услуженіе *n.* posloužení; služba; быть у кого-либо въ -іи býti u někoho ve službě.
услýживальщикъ, а *m.*, -щица *f.* kdo je k službám ochotný.
услýжив-аніе *n.* přisluhování, poslouchování; —ать, услужи́ть кому́ přisluhovati, posluhovati, sloužiti někomu, službu prokázati.
услýж-ливо *adv.* úslužně; —ливость úslužnost; —ливый úslužný; —никъ, а posluhovač; posluha *m.*; —ница *f.* posluhovačka; —ничать posluhovati; —ничій, ья, ье *adj.* posluhovačský.
услыхáть zaslechnouti *v.* услы́шать.
услы́ш-аніе *n.* uslyšení; vyslyšení; во у. всѣмъ, во у. народу aby mohli všickni slyšeti; —ать uslyšeti; vyslyšeti (prosbu, modlitbu).
усмá *f.* (crk.) usně (vydělaná kůže).
усмáрь, я́ *m.* (crk.) usníř, usnář; koželuh; усмáрскій *adj.* usnířský.
усмáтривать spatřovati *v.* усмотрéть.
усмéнный (crk.) usněný, kožený.
усмир-éніе *n.* ukrocení, uchlácholení; —и́тель, я *m.* krotitel, chlácholitel; -ница *f.* -ка; —и́тельный krotivý, chlácholivý, mírnivý; —и́ть, —я́ть ukrotiti, uchlácholiti, utišiti, usmířiti.
усмотр-éніе *n.* spatření, spozorování, shledání; по —éнію dle uznání;

—ѣть spatřiti, spozorovati, shledati; у. обма́нъ spozorovati podvod.
усмѣха́ться usmívati se; усмѣхну́ться usmáti se; усмѣшка *f.* úsměv, úsměch.
у́сніе *n.* (star.) usně *v.* усма́.
усну́ть usnouti; 2. leknouti (o rybě).
усо́б-ица *f.*, —ie *n.* (star.) svár, různice; (*v.* междоусо́біе); vzájemné nepřátelství; —ичный, —ный, ая, ое (star.) nesvorný, svárlivý.
усова́ть, усо́вывать, усу́нуть vstrčiti, vecpati.
усоверш-а́ть, —и́ть, —е́нствовать zdokonaliti; у.ся zd. se; —е́ніе, —е́нствованіе *n.* zdokonalení; —е́нствователь, —и́тель, я *m.* zdokonalitel, -ovatel; -ница *f.* -ka.
усо́въ, а *m.* (prost.) všetečka *m.*, kdo do všeho strká nos; 2. šukal, šukálek.
усо́вывать *v.* усова́ть.
усо́вѣстить, усо́вѣщивать кого́ napomínati někoho.
усоли́ть osoliti, nasoliti, prosoliti (náležitě); усо́лъ, а *m.* nasolení, prosolení; усолѣ́лый, ая, ое nasolený; усолѣ́ть býti nasolen.
усомни́ться státi se pochybným.
усо́пшій, ая, ее zesnulý (v Pánu); *pl.* -ie v Pánu zesnulí; ду́ши усо́пшихъ duše v Pánu zesnulých.
усос-а́ніе *n.* ussání, vyssání; —а́ть, уса́сывать ussati, vyssati; усо́санный vyssaný.
усо́хнуть, усыха́ть uschnouti; усо́хлый uschlý.
успе́н-іе *n.* (crk.) usnutí, zesnutí (v Pánu), skonání; у. Бо́жія ма́тери, у. пресвяты́я Богоро́дицы nanebevzetí Panny Marie; —ская це́рковь chrám nanebevzetí Panny Marie.
успокое́ніе *n.* upokojení, uspokojení; успоко́иваніе *n.* upokojování.
успоко́ивать upokojovati; успоко́ить upokojiti, uspokojiti; у.ся u. se.
успосо́бить uspůsobiti *v.* приспосо́бить.
успѣв-а́ніе *n.* prospívání, pokračování (v náukách); —а́ть, успѣ́ть prospívati, pokračovati; онъ не успѣлъ въ свое́й просьбѣ on se svou prosbou nic nepořídil; не успѣешь огляну́ться sotva že se ohlídneš.
успѣ́хъ, а *m.* prospěch, úspěch, zdar; pokrok; дѣлать большіе успѣхи dělati veliké pokroky; учи́ться съ успѣхомъ učiti se s prospěchem, dělati pokroky v učení; безъ успѣха bez prospěchu, marně; жела́ю Вамъ успѣха přeju Vám zdaru, přeju Vám štěstí.
успѣш-но *adv.* prospěšně; zdárně; —ность, и *f.* prospěšnosť, zdárnosť; —ный prospěšný, zdárný.
усрам-и́ть, —ля́ть zahanbiti někoho; pohaněti; —ле́ніе *n.* zahanbení; pohanění. [сосредото́чить.
усредото́чить soustřediti, sestřediti *v.*
уста́, *gen.* устъ *pl. n.* (crk.) ústa; отъ избы́тка се́рдца уста́ глаго́лятъ čím srdce oplývá tím ústa přetékají; льви́ныя уста́, львиноу́стъ hledík *Antirrhinum* (rst.).
устав-а́ніе *n.* ustávání; ochabování; —а́ть ustávati, ochabovati; уста́ть ustati (přestati).
уста́вить, уставля́ть postaviti; ustaviti; rozestaviti (nábytek, knihy atd.); 2. ustanoviti, určiti; 3. obrátiti; у. глаза́ на что oči na něco obrátiti, oči na něco upříti; у.ся postaviti se, rozestaviti se; 2. vzpírati se něčemu.
уста́вка *f.* postavení, rozestavení.
уста́вный, ая, ое lomený; -ая бу́ква lomené písmeno; у. шрифтъ lomené písmo, fraktura.

уставополо́жникъ, а *m.* (crk.) zákonodárce, ústavodárce.

устáвщикъ, а *m.* předzpěvovač (v kláštеře), přední zpěvák; —ица *f.*

устáвъ, а *m.* statut, řád *(pl.* stanovy); воéнный у. řád vojenský; тамóженный у. řád celní; церкóвный у. řád církevní; монасты́рскій у. řád klášterní.

устáив-аніе *n.* odporování, odpírání; —ать, устоя́ть odporovati, odpírati; устоя́ть противъ непріятеля odporovati nepříteli, opříti se nepříteli; у. противъ удáровъ судьбы́ vzdorovati ranám osudu; у. въ борьбѣ vytrvati v zápasu; у. на своёмъ мѣстѣ vytrvati na svém místě; устáиваться, устоя́ться ustáti se (o tekutinách).

устáлость, и, ýсталь, и *f.* unavenost, nondanosť; устáлый, ая, ое unavený, nondaný.

устанáвливать, установля́ть, установи́ть ustanoviti, rozestaviti v náležitém pořádku; у.ся rozestaviti se (o vojsku atd.); погóда установи́лась počasí se ustálilo, vyjasnilo.

устáніе *n.* ustání, unavení.

установка *f.*, установлéніе *n.* ustanovení; 2. rozestavení.

устарѣл-ость, и *f.* sestárlosť; ustárlosť; —ый sestárlý, přistárlý, ustárlý; устарѣ́ть sestárnouti, ustárnouti.

устáть *v.* уставáть.

устелй! *(imper.)* ustel! (*v.* устла́ть).

устерегáть, устерéчь stříci; ostříhati, pozorovati, pozor dávati; у.ся vystříhati se, stříci se, míti se na pozoru; устереженіе *n.* vystříhání-se.

устил-áніе *n.* pokládání, vystílání; —áть, устла́ть pokládati, vystílati, (podlahu prkny atd.); у.ся пéредъ кѣмъ fig. plaziti se před někým; устúлка *f.* pokládání (podlahy) *v.* подстúлка.

ýстіе *n. v.* ýстье.

ýстный, ая, ое *adj.* ústní; -ыя преданія ústní podání *Tradition*; -ыя желѣзы́ *pl.* žlázy v ústech.

устнѣ, *gen.* устенъ *pl. n.* (crk.) *v.* устá.

устóй, я *m.* ustálá smetana; 2. pilíř pod mostem; —ка *f.* въ слóвѣ dodržení slova (když někdo v slovu stojí); —чивость, и *f.* stálosť, vytrvalosť; 2. odpor; —чивый, ая, ое *adj.* stálý, vytrvalý; онъ —чивъ on stojí v slovu, on dodrží svoje slova.

устоя́лый, ая, ое ustálý.

устоя́ть, (-ои́) dostáti v něčem, dodržeti *v.* устáивать.

устрáгивать *v.* устрогáть.

устрáивать *v.* устрóить.

устран-éніе *n.* odstranění, vzdálení; —и́ть, —я́ть odstraniti, vzdáliti; 2. zdržeti někoho od něčeho; у.ся отъ чегó vzdalovati se něčeho, od něčeho; zdržovati se čeho, od čeho.

устраш-éніе *n.* ustrašení; —и́ть, —я́ть ustrašiti, zastrašiti; у.ся чегó strašiti se n. báti se něčeho.

устрем-и́ть, —ля́ть obrátiti (jistým směrem); у. взóры на что zrak n. zřetel (n. oči) na něco obrátiti; у. взóры къ небесáмъ obrátiti zrak k nebesům; у. всѣ сúлы противъ непріятеля všecky síly proti nepříteli (na nepřítele) obrátiti; у.ся obrátiti se k . . ., na . . .; у.ся на непріятеля vrhnouti se na nepřítele; —лéніе *n.* obrácení, vržení.

устригáть, устри́чь ustříhati, ustříhnouti; устрижéніе *n.* ustřižení.

ýстрица *f.* ústřice *Ostrea edulis*; ýстричный, ая, ое ústřičný; ý. черепъ ústřičná skořápka, mušle.

устрице-я́децъ, дца, —я́дъ, а, крúвокъ

úстричник, морská straka *Haematopus ostralegus.*

устроéніе *n.* zařízení, upravení; по -ію Бóжію řízením božím.

устрóить, устрóевать zříditi, zaříditi, spořádati; у. свой дѣлá spořádati své věci; у. полкъ zříditi pluk; у.ся zříditi se, zaříditi se, spořádati se; seřaditi se (o vojsku); II. устрóить, устрóивать vystavěti, postaviti; zaříditi (hospodářství); spořádati (slavnost); у. дочь dceru vybaviti; у. дýшу zaříditi služby boží za duši zemřelého; у.ся usaditi se, svou domácnost zařiditi n. spořádati.

устрóйство *n.* zařízení, spořádání; ústrojí vnitřní (v hodinách atd.), složení; воéнное у. vojenské zřízení; привéсть въ у. spořádati, usp., zaříditi.

устудúть, устужáть *v.* охладúть.

уступ-áніе *n.* ustupování; —áть ustupovati; —úть ustoupiti; у. своё имѣніе заимодáвцамъ ustoupiti n. postoupiti svoje jmění věřitelům; 2. ustoupiti, povoliti někomu; у. стáршему ustoupiti staršímu; не —áть кому-либо въ хрáбрости neustupovati n. neoddávati někomu v chrabrosti (v statečnosti); —úтельный ústupný, ustupovací, postupovací, svolovací.

уступка *f.* ustoupení, postoupení; svolení *Concession*; у. въ цѣнѣ slevení ceny *(Rabatt)*, srážka.

уступлéніе *n.* ustoupení, postoupení; propuštění.

уступный, ая, ое stupňový; odstavcový, článkový.

уступокъ, пка *m.* stupínek; 2. malý odstavec, postupec.

уступообрáзно *adv.* stupňovitě; po stupních; 2. článkovitě, ve článcích.

уступочный, ая, ое slevený; -ая цѣна slevená cena, snížená cena; -ыя дéньги, процéнты sražené (t. s ceny) peníze, srážka.

устýпчив-о *adv.* ústupně, povolně; —ость ústupnost, povolnost; —ый ústupný, povolný; сдѣлаться —ѣе státi se povolnějším.

устýпщикъ, а *m.* kdo něco postoupil, postupce *(Cedent)*.

устýпъ, а *m.* ústup, odstávka (na schodech atd.); устýпами *(adv.)* stupňovitě.

устывáть, устúть vychladnouti, ustydnouti, vystydnouti; устúлый ustydlý, vystydlý, vychladlý.

устыдúть, устужáть zahanbiti někoho; у.ся zastyděti se; устужéніе *n.* zahanbení.

úстье *n.* ústí (řeky, děla); ý. пéчи, печнóе у. ústí peci, otvor v peci; мáточное ý. (anat.) ústí matky *Orificium vaginae*; ý. гóрла otvor jícnu n. požeráku.

усугуб-úтельный, ая, ое zdvojovací; —úть, —лáть zdvojiti, zdvojnásobiti; у.ся zd. se; —лéніе *n.* zdvojení.

усумнúться, усумнúться pochybnosti míti; pochybovati.

усуш-áть, —úть příliš usušiti; ус.ся us. se; —éніе *n.*, усýшка *f.* přílišné usušení.

усчитáніе, усчúтываніе *n.* odčítání, odtahování (v počtech); усчитáть, усчúтывать odčítati, odtahovati (v počtech); у. счетъ něco s účtů odraziti n. straziti.

úсъ, а *m.* knír (vousy); носúть усы nositi knír; 2. *pl.* усы́ vousy, fousy (u koček, u ryb atd.); кúтовый усъ velrybí vous; 3. tykadla u hmyzu; 4. *pl.* усы́ úponky u rostlin.

усыл-áніе *n.*, усúлка *f.* odesílání; odeslání; —áть, услáть odesílati, odeslati.

усын-éніе *n.*, —úть *v.* усыновлéніе, [усыновúть.

усынов-йтель, я *m.* přisvojitel; —йть, —лять za syna přijmouti, přisvojiti si někoho za syna; —лéніе *n.* přisvojení, přijmutí za syna.

усып-áльница, —áльня *f.* (crk.) hrobka; —áніе, усúпаніе *n.* posýpání, posypání; —áть, усúпать posypati, posýpati; 2. —áть, уснýть usnouti; 3. leknouti (o rybách); онъ ужé уснýлъ on už usnul; уснýть вѣчнымъ сномъ, ус. навѣки usnouti věčným snem, usnouti navěky; —йтельный, ая, ое uspavací; -ое лекáрство uspavací lék, uspavací prostředek; —йть, —лять uspati někoho; —лéніе *n.* uspání někoho.

усúпка *f.* posypání.

усыря́ть, усырéть zvlhčiti; zvlažiti (louku); усырéть zvlhnouti.

усых-áніе *n.* usychání; —áть usychati; усóхнуть uschnouti; усúшка *f.* vyschnutí; uschnutí; ztráta při vysychání.

усѣвáть, усѣять vysíti, zasíti; усѣвъ, а *m.* výsev, výsevek.

усѣк-áльница *pl. f.* štipce *pl.*, tratiknot; —áніе *n.* usekání, osekání; —áть, усѣчь usekati, useknouti; osekati; —новéніе *n.* (crk.) useknutí; у. главú св. Іоáнна Крести́теля stětí sv. Jana Křtitele.

усѣ́сться usaditi se.

усѣчéн-ie *n.* useknutí; 2. (gram.) usečení, skrácení (slova); —ный, ая, ое useknutý, usečený; skrácený; -ое прилагáтельное (gram.) úsečné n. skrácené přídavné (jmeno).

усѣчь (crk. усѣкú) *v.* усѣкáть.

усѣ́ять *v.* усѣвáть.

утаéніе, утáиваніе *n.* utajení, zatajení.

утайть, утáивать, утаевáть utajiti, zatajiti; 2. zpronevěřiti; у.ся utajiti se; утáйка *f.* utajení, zatajení; 2. zpronevěření; утáйщикъ, а *m.* utajovač; přechovavač; -щица *f.* -čka *f.*

утáпливать *v.* утопúть.

утáптывать *v.* утоптáть.

утáскивать odtahovati; утащúть odtáhnouti; odvleci; fig. uzmouti tajně; утащéніе *n.* odtažení, odvlečení.

утáчивать, утачáть kratčeji obšiti.

ýтварie *n.* (crk.) okrasa, ozdoba.

ýтварь, и *f.* nářadí; домáшняя ý. domácí nářadí; 2. okrasa, ozdoba.

утваря́ти, утворúти (crk.) *v.* украшáть.

утвердúтель, я *m.* stvrzovatel, utvrzovatel; —но *adv.* spůsobem tvrdícím, stvrzujícím; —ность utvrzovatelnosť; —ный stvrzující; utvrzující, dotvrzující.

утвердúть, утверждáть utvrditi někoho (u víře, v úmyslu atd.), stvrditi, potvrditi, utvrditi, (podpisem, přísahou); potv. (v úřadě); у.ся utvrditi se, stvrditi se, potvrditi se; утвержденіе *n.* utvrzení, stvrzení, potvrzení.

утек-áніе *n.* odtékání; —áть, утéчь odtékati, odtéci, vytéci; соль —аетъ sůl se vypařuje, odpařuje; 2. у. uteci; —лéцъ, а *m.* (star.) uteklec *v.* бѣглéцъ; утёкъ, а *m.* útěk; пустúться на у. dáti se na útěk.

утёнокъ, нка, утёночекъ, чка, утёнышъ, а *m.* kachnička, kachňátko, mladá kachna.

утереби́ть, —блять uškubnouti.

утерéть *(fut.* утрý) utříti; утирáть utírati.

утéрпчив-ость, и *f.* trpělivosť; —ый, ая, ое trpělivý.

утерпéть strpěti, vytrpěti, snesti.

утéртіе *n.* utření.

утёсистый, ая, ое skalnatý; 2. příkrý, srázovitý; -ость -osť.

утёсникъ, а *m.* útesník (hlodaš, Presl) *Ulex.*
утёсъ, а *m.* skála; sráz, strmina, útes.
утечéніе *n.* utečení; odtečení.
утéчка *f.* odtok; výtok; 2. ут. сóли výpar soli; 3. у. útěk (zvěře).
утéчь uteci *v.* utekáti.
утúнка *f.* mušle kachní (Krejčí) *Anodonta anatina.*
утúнъ, а *m.* úsad, bolení v kříži.
утúный, ая, ое *adj.* kachní; -ое перó kachní pero; -óе гнѣздó (prost.), kuřátka, slepička (s kuřátky), плеáды (astr.).
утирáль-никъ, а, *dem.* —ничекъ, чка *m.* utěrák, ručník; —ный, ая, ое utěrací.
утирáніе *n.* utírání.
утирáть utírati; утерéть utříti; у. носъ плáткомъ u. nos šátkem; 2. fig. slupnouti, slupati (t. sníst); у.ся utírati se.
утúрка *f.* utření, utírání; 2. utěrák (hadr); ubrus.
утúскать, утúскивать, утúснуть stlačiti, stlačovati; vtlačiti; у.ся stl. se.
утих-áніе *n.* utišení; —áть, утúхнуть utichnouti, stichnouti, stišiti se.
ýтица *f.* (star.) *v.* ýтка.
утиш-áть, —úть utišiti; —áніе *n.* utišení; —úтель, я *m.* utišitel; -ница *f.* -ka; —úтельный utišovací.
ýтка *f.* kachna *Anas.*
уткáніе, уткнýтіе *n.* ucpání.
уткáть, утыкáть, уткнýть ucpati, -ávati.
утконо́съ, а *m.* ptakopysk kachní *Ornithorhynchus paradoxus* (zool.).
уткоро́дка *f.*, уткоро́дъ, а *m. v.* утúнка.
утлúзна *f.* (crk.) štěrbina, skulina.
ýтлый, ая, ое děravý; -ая бóчка děravá bečka, děravý sud; 2. ý. сетлелý, stěřelý.
утóкъ, утка *m.* útek (u tkalce).
утолéніе *n.* (жáжды) utišení, ukonejšení; uhašení (žízně).
утолúтель, я *m.* konejšitel; —ный konejšivý, chlácholivý.
утолúть, утоля́ть (жáжду, боль) utišiti, ukonejšiti; uchlácholiti; uhasiti (žízeň); у.ся utišiti se, ukonejšiti se.
утолоч-éніе *n.* udupání; —úть, утолáчивать udupati, upěchovati.
утолóчь utlouci, rozetlouci (na drobno).
утолстúть, утолщáть udělati tlustším; утолщéнный.
утом-úтельный, ая, ое unavující; —úть, —зя́ть unaviti, uondati, zondati; у.ся unaviti se, uondati se.
утон-éніе *n.*, —чéніе *n.* ztenčení; zjemnění; —úть, —я́ть, —чúть, —чáть ztenčiti; у.ся zt. se; —чéнный ztenčený, zjemněný; fig. schytralý, vybroušený (prost. mazaný, pálený); -ость *f.* -osť.
утонýть, утóпнуть, утопáть utonouti; utopiti se; fig. uváznouti.
утопúть, утоплять utopiti; fig. у. гóре въ винѣ utopiti hoře ve víně; у.ся ut. se; утоплéніе *n.* utopení; утóпленикъ, а *m.* utopenec, utopený *m.*; -ница *f.* utopená.
утóплый, ая, ое utonulý.
утоптáніе *n.* udupání; утоптáть, утáптывать udupati, ušlapati.
уторговáть, уторго́вывать ujednati; smluviti, smlouvati (při obchodu); уторжка *f.* smlouvání, smluvení; co smluveno.
утóрить útorovati (u bednáře), útor dělati; утóреніе *n.* útorování.
утоpúть pevně si vyšlapovati, vykračovati si.
утóрникъ, а *m.* útorník (u bednáře).
утóръ, а, *pl.* утóры, овъ *m.* útor (u bednáře); дéлать утóры *v.* утóрить.
ýточка *f.* kachnička *v.* ýтка.

уто́чникъ, а *m.* útečník (u tkalce).
уто́чный útkový *v.* уто́къ.
утрамб-ова́ть, —о́вывать udupati, ušlapati, upěchovati (zemi); —о́вка *f.*, —ова́ніе *n.*, —о́вываніе *n.* udupání, ušlapání, upěchování.
утра́та *f.* ztráta.
утра́тить, утра́чивать ztratiti; утра́ченіе *n.*, утра́чиваніе *n.* ztracení.
утрезви́тися, утрезвля́тися (crk.) vystřízlivěti.
у́треница *f.* jitřní doba, jitro; jitřenka.
у́треній, яя, ее *adj.* (crk.) zejtřejší; у́. день z. den.
у́тренн-икъ, а *m.* ranní (jitřní) mráz; —ій, яя, ее *adj.* jitřní, ranní; —яя звѣзда́ jitřenka, dennice; —яя жи́ла žíla rudy k severovýchodu se prostírající; —яя, ей *(subst.)*, —я, и *f.* jitřní (t. mše) *v.* зау́треня.
у́тро *n.* jitro (staroč. utro, jutro); ráno *n.*; у́тромъ *instr.* (*adv.*) ráno, z jitra, za jitra.
утро́б-а *f.* (crk.) utroba, vnitřek těla, život; у. ма́терняя život mateřský; 2. slitování; smilování; —истый tělnatý, břichatý; —ный младе́нецъ plod života (zárodek заро́дышъ).
утробо-волхвова́ніе *n.* věštba n. předpovídání ze střev zvířecích; —я́децъ, дца *m.* střevožrout.
утроéніе *n.* ztrojnásobení. [sobiti.
утро́ить, утроя́ть, утро́ивать ztrojná-
у́тромъ *adv.* ráno *v.* у́тро.
у́трось *adv.* (prost.) tohoto jitra, dnes ráno; (у́. бы́ло о́чень хо́лодно).
утруди́ть, утружда́ть (кого́ чѣмъ) obtěžovati někoho něčím; у.ся obt. se; утружде́ніе *n.* obtěžování.
у́трьникъ, а *m.* (star.) vnitřnosti *(pl.)* těla.
у́трѣ *adv.* (crk.) zejtra ráno.
утряса́ть, утря́сывать, утрясти́ vetřásti, vsypati do něčeho.
утуха́ть, уту́хнуть utuchnouti, shasnouti (oheň); уту́хлый utuchlý (oheň).
утучн-éніе *n.* ztučnění; —и́ть, —я́ть ztučněti; 2. pohnojiti (pole); —ѣ́лый ztučnělý; —ѣ́ть ztučněti.
утуш-а́ть, —и́ть zhasiti (oheň); 2. fig. utišiti, umírniti, uchlácholiti; —éніе *n.* zhasnutí.
утыка́ть, уты́кать nacpati (plno); 2. zacpati; II. утыка́ть, уткну́ть vecpati, vetknouti; уткну́ть глаза́ oči na něco upříti; у.ся во что potknouti se o něco, naraziti.
утыка́ть, утка́ть tkaním spotřebovati.
уты́лый, ая, ое vytylý, á, é.
уты́чка *f.* zacpání.
утѣсн-éніе *n.* utiskování; —и́тель, я *m.* utiskovatel, utlačovatel; -ница *f.*; —и́тельный utiskující; —и́ть, —я́ть utiskovati, utlačovati.
утѣ́ха, и *f.* útěcha; у. ста́рости út. starosti.
утѣшéніе *n.* utěšení, potěšení; útěcha; подава́ть у. podávati n. poskytovati útěchu.
утѣши́тель, я *m.* utěšitel; —ница *f.* -ka; —но *adv.* potěšitelně; —ный potěšitelný, potěšující; -ое письмо́ dopis potěšující, d. těšivý.
утѣ́шить, утѣша́ть utěšiti, potěšiti; ут.ся potěšiti se, utěšiti se.
утѣ́ш-но *adv.*, —ный *v.* утѣши́тельно, —ный.
утю́гъ, а *m.*, *dem.* утюжёкъ, жка́ cihlička, žehlička; утюго́вый *adj.*; утю́женіе *n.* žehlení (piglování); утю́жить žehliti (piglovati).
у́тя! *int.* káč! (křik kachen); 2. hudě! (volání na husy).
утя́, *gen.* утя́ти *n.* kachňátko.
утя́гив-аніе *n.* utahování, stahování; —ать utahovati, stahovati; утяну́ть utáhnouti, stáhnouti; у. у кого́-либо

что smlouváním s ceny sehnati; fig. утя́нуть uzmouti.

утя́жка *f.*, утя́нутие *n.* utažení, utahnutí, stahnutí.

утя́чій, ья, ье *adj.* kachní.

ухá *f.* rybí polívka.

ухáбъ, а, *dem.* ухáбецъ, бца *m.*, ухáбина, ухáбинка *f.* vyježděné místo (vymleté koleje) na silnici; ухáбничій, аго *m.* (star.) dozorce nad silnicemi.

ухáжив-аніе *n.* за кѣмъ dohlížení *n.*, dohlídka, pečování, péče o někoho, hlídání (dětí); у. за больны́ми ošetřování nemocných, hlídání nemocných; у. óколо кого́ lísání-se, ocáskování okolo někoho; —ать за кѣмъ dohlížeti k někomu, pečovati o někoho, hlídati, opatrovati někoho; у. за больны́мъ ošetřovati nemocného; у. óколо (вокру́гъ) кого́ lísati se k někomu, lichotiti se k někomu, ocáskovati u někoho.

ухáніе *n.* (crk.) čich *v.* обоня́ніе.

ýхарь, я *m.* odvážlivec; *adj.* ýхарскій.

ýхать (-аю, -аешь) vzdychati (volati ухъ!), hekati; ýхнуть vzdychnouti; heknouti.

ухáть (crk.) čichati *v.* обоня́ть.

ухвали́ть (star.) *v.* похвали́ть.

ухвати́ть uchvátiti *v.* ухвáтывать.

ухвáт-ка *f.*, —очка *f.* obrat, způsob držení těla; —ливый obratný.

ухвáтъ, а, *dem.* ухвáтецъ, тца, ухвáтикъ, а *m.* vidlice do kamen, kleště (do kamen).

ухвáтывать uchvacovati; у. uchvátiti, popadnouti; у.ся за что držeti se něčeho; у.ся за кого́ přidržeti se někoho, uteci se k někomu, útočiště k někomu vzíti.

ухвачéніе *n.* uchvácení.

ухвóстье *n.* plevy *(pl.)* z obilí; úhrabky; 2. kraj, konec místa některého.

ухитри́ть, ухитря́ть chytře n. uměle udělati; у. кого́ chytře někoho k něčemu navesti; у.ся chytře jednati.

ухищрéн-іе *n.* chytrost; —но *adv.* schytrale, chytře; —ность, и *f.* schytralost, chytrost; —ный schytralý, chytrý; ухищря́ть *v.* ухитри́ть.

ухладѝть, -ждéніе *n. v.* охладѝть atd.

ухлебну́ть usrknouti; ухлёбывать usrkávati.

ухлóпать кого́-либо doraziti někoho.

ухмыля́ться, ухмыльну́ться *v.* улыба́ться.

ýхо *n.* ucho; *pl. (dual.)* ýши, *gen.* ушéй uši *(gen.* uší); скáзать кому́-либо что на́ ухо říci (n. pošeptati) někomu něco do ucha; онъ тупъ (крѣпокъ) на́ ухо on nedoslýchá; держи́ ýхо востро́! měj se na pozoru! buď opatrný! měj uši natažené! мѣня́ть товáръ ýхо на́ ухо dávati zboží z ručky do ručky; онъ и ýхомъ не ведётъ то jím nehne, to mu nedělá starosti; онъ по́ уши въ долгáхъ on je zadlužen až po uši; онъ по́ уши влюблёнъ on je zamilován až po uši; 2. ýхо ucho (část rozličných věcí a přístrojů, podobná uchu); медвѣжье ýхо divizna *Verbascum* (rstl.).

уховёртка, *dem.* уховёрточка *f.* lopatka do ucha.

уходи́ть, уйти́ ujíti, odejíti; у. и́зъ дому odejíti z domu; онъ уже́ ушёлъ домо́й on už odešel domů; э́то не уйдётъ отъ тебя́ to ti neujde, to tebe nemine; часы́ уходя́тъ hodiny jdou napřed, h. tuze pospíchají; ушло́ мно́го вре́мени prošel dlouhý čas, dlouhý čas minul; II. уходи́ть (prost.) zmoříti; го́ре уходи́ло его́ hoře ho přemohlo, zár-

mutek ho zmořil; уходúться utišiti se (o větru); vykvasiti se (o pivu); сéрдце уходúлось zlost přešla.

ухóдка *f. v.* ухóдъ; ухóдкою (*instr.*) *v.* ухóдомъ.

ухóдъ, а *m* odchod; при ухóдѣ na odchodu; по егó ухóдѣ po jeho odchodu; у. за бóльными *v.* ухáживаніе; онъ отъ насъ ухóдомъ ушёлъ on odešel od nás tajně, podtají.

ухожáй, я *m.*, ухóжье *n.* (star.) úloviště, místo, kde se nacházejí úle; 2. (mysl.) past na soboly; 3. pole vzdálené od vesnice.

ухожде́ніе *n.* odejití, odcházení.

ухо-звóнъ, а *m.* zvonění n. znění v uších; — чúстка, *dem.* —чúсточка *f. v.* уховёртка.

ухудшúть, -шáть zhoršiti.

ухъ! *int.* och! ach!

уцѣдúть, уцѣживать sceditи (tekutinu); stočiti.

уцѣлúть, уцѣливать do cíle uhoditi (trefiti).

уцѣлѣ́ть zůstati celým, netknutým.

уцѣпúть, уцѣпля́ть za что zahákovati, zachytiti; у.ся за что zahákovati se, zachytiti se.

учáнъ, а *m.* (star.) druh lodí.

учáствов-аніе *n.* účastnění-se, účastenství; —атель, я *m.* účastník; —ать въ чемъ účastniti se v čem, při něčem, úč. se něčeho, účastenství míti při něčem.

участúть, учащáть opakovati, opětovati něco, častěji něco dělati.

учáст-іе *n.* (у. въ чемъ) účastenství; (ú. v něčem, při něčem); —никъ, а (у. въ чёмъ) účastník (ú. v něčem, při něčem); —ница *f.* účastnice; —ный, ая, ое (учáстенъ, тна, тно) účastný (účasten, tna, tno).

учáстокъ, тка, *dem.* учáсточекъ, чка *m.* účastek; podíl; у. землú kousek země, dílec; *adj.* учáстковый.

у́часть, и, *f.* osud; отъ э́того завúситъ моя́ у́. od toho závisí můj osud.

учащ-áтельный, ая, ое opakovací; глагóлъ у. časoslovo opětovací *Verbum frequentativum, iterativum*: —áть opakovati, opětovati *v.* участúть; —éніе *n.* opakování, opětování.

учáщійся (*m.*) učící se, kdo se učí, učeň, učeník.

учéб-никъ, а *m.* učebník, kniha učebná; сокращённый у. rukověť, skrácený učebník *Compendium*; —ный, ая, ое učebný; -ая книга kniha učebná; у. плацъ cvičiště (vojenské).

ученúкъ, á *m.* učeník (řemeslnický); učeň; žák (školní); у. Христá učeník Páně; ученúца *f.* učenice; ученúческій, ая, ое učenický.

учéніе *n.* učení; врéмя -ія čas učení; свидѣ́тельство объ учéніи vysvědčení školské; vysv. studijní; планъ —ія plán učebný.

учён-ость, и *f.* učenost; —ый učený; у. *m.* (*subst.*) učený (člověk), učenec.

учéнье *n.* učení; сегóдня нѣтъ учéнья dnes není škola; у. cvičení vojenské, exercírka.

учерпну́ть, учёрпывать učerpati, ubrati, sebrati (s vrchu).

учес-áніе *n.* učesání; —áть, учёсывать učesati, učesávati (frisírovati, kadeřiti); fig. upláchnouti, utéci; учёска *f.* účeska, frisura.

учестúть (кого) uctiti, častovati někoho.

учéсть *v.* усчúтывать.

учёсъ, а *m.* účes, česání (lenu).

учетвер-éніе *n.* čtvernásobení; —úть, —áть čtvernásobiti.

учётный, ая, ое srážkový; у. счетъ účet srážkový.

учётъ, а *m.* účet podrobný; 2. srážka; 3. konopí horšího druhu.

учи́лище *n.* učiliště, učebný ústav, škola; *adj.* учи́лищный.

учин-е́ніе *n.* učinění; spáchání (zločinu, krádeže); —и́ть, —я́ть učiniti; vykonati; spáchati; П. учини́ть, учи́нивать spraviti; zašiti; (šat).

учи́тель, я *m.* učitel; домашній у. domácí učitel; у. му́зыки u. hudby; —ница *f.* učitelka; —скій, ая, ое učitelský; -ая до́лжность hodnosť učitelská; —ство *n.* učitelství (hodnosť).

учи́ть (-чу́, у́чишь) кого-либо чему́ učiti někoho něčemu; у. дѣте́й učiti děti; у. солда́тъ učiti n. cvičiti vojáky; тебя́ меня́ не учи́ть! ty mne nebudeš učit! учи́ться (учу́сь, у́чишься) чему́ učiti se něčemu.

учреди́тель, я *m.* zakladatel; —ница *f.* zakladatelka; —ный zakladací, zřizovací.

учреди́ть (*fut.* учрежу́), учрежда́ть zříditi; zařídíti; založiti něco (у. акаде́мію, у. о́бщество založiti akademii, z. spolek); у.ся zříditi se, zařídíti se, založiti se; учрежде́ніе *n.* zřízení, zařízení, založení.

учти́в-ецъ, вца *m.* uctivý n. zdvořilý člověk (zdvořák); —ица *f.* zdvořilá ženština; —о *adv.* uctivě, zdvořile; —ость, и *f.*, —ство *n.* uctivosť; zdvořilosť; —ый uctivý, zdvořilý.

учу́гъ, а, *dem.* учужо́къ, жка́ *m.* (озъ) jez, jízek, náhon (v řece, k lovení ryb); *adj.* учу́жный; учу́жникъ, а baštíř, pojezný (*m.*) (u rybářů).

ушáнка *f.* ušanka, mořské ucho *Haliotis tuberculata* (zool.).

ушáстый, ая, ое ušatý.

ушáт-ецъ, тца, —икъ, *m.* čbereček, kbelíček; —ка *f.* slepice ušatá; ušatka; 2. *v.* ушáнка; 3. sova ušatá, pustovka *Strix Brachyotus*.

ушáть, а *m.* čber, kbelík.

ушвырну́ть daleko odhoditi.

ушёвъ, швá *m.* čepice.

ушéствіе *n.* odchod.

у́ши, *gen.* ушéй *(dual.)* uši *v.* у́хо.

ушиб-áніе, —е́ніе *n.* utlučení; —а́ть, —и́ть utlouci někoho; —и́ть но́гу naraziti n. obraziti si nohu; у.ся natlouci si, naraziti se (o něco); ушиб-ъ, а *m.* natlučené n. naražené místo (na hlavě).

ушива́ніе, ушúтіе *n.*, **ушúвка** *f.* ušití, sešití, sešívka; 2. všití.

ушивáть, ушúть ušiti, sešiti; 2. všíti, našiti do něčeho; ушúвочный, ая, ое *adj.* sešívací.

ушир-е́ніе *n.* rozšíření; —и́ть, —я́ть rozšířiti; у.ся rozšířiti se.

ушúца *f.* rybí polívka (*v.* ухá).

ушкáнъ, а, *dem.* ушкáнчикъ, а *m.* (prost.) ušák (zajíc).

ушкó *n. (dem.)* úško; игли́ное у. úško u jehly; у. úško (jmeno mnohých přístrojů a velikých částic); у. ucho n. úško (u bot); морско́е ушкó *v.* ушáнка (zool.); мы́шьи ушки́ myší úško, pomněnka *Myosotis* (rst.); медвѣ́жье ушкó auri kule *Primula auricula* аври́кула.

ушковáтикъ, а *m.* uškovatec (ucho Midasovo) *Auricula.* [lodic.

ушкýй, я *m.* (star.) druh starobylých

ушлéцъ, á *m.* uprchlík.

ýшникъ, а *m.* (star.) našeptavač; ýшничать našeptávati někomu.

ушно́е, áго *n.* rybí polívka (*v.* ухá); *adj.* ушнóй, áя, éе z rybí polívky.

ýшный, ая, ое ušní; ý. врачъ ušní lékař, lékař uší; -ая желѣзá žláza ušní.

ушпúлить, —ливать přišpendliti.

уштóпать, уштóпывать, заштóпать zaštupovati (roztrhané punčochy), mřížkami prošívati.

ущедрéніе *n.* uštědření.

ущéдрить, ущедрáть uštědřiti.

ущéлье *n.* úžlabí (v horách), rozsedlina skalní; ущéльникъ, a obyvatel rozsedlin skalních.

ущемúть, ущемлáть, ущéмливать uskřípnouti; y. пáлецъ въ двернхъ uskř. si prst ve dveřích.

ущербáть, ущербнуть ubývati (o měsíci); ущерблéніе *n.* ubývání měsíce.

ущерблáть utrhnouti, ujímati (někomu).

ущéрбный ubývající (o měsíci).

ущéрбъ, a *m.* úbytek, újma; ztráta; škoda; 2. ubývání (měsíce); луна на ущéрбѣ ubývá měsíce.

ущечúть fig. tajně uzmouti, štípnouti něco.

ущипнýть, ущúпывать štípnouti, uštípnouti (o hadech).

ущúпъ, a *m.* štípnutí; místo štípnuté.

уѣдáніе *n.* ujídání.

уѣдáть, уѣсть ujídati, ujísti; y. доконцá на mizinu přivésti; 2. uštknouti (o hadech).

уѣздить, уѣзживать ujezditi (koně), jízdou schvátiti; 2. ujezditi, vyjezditi (cestu).

уѣздъ, a *m.* kraj (v rozdělení politickém), okres; уѣздный krajský; okresní; y. гóродъ okresní (krajské) město.

уѣзжáть, уѣхать odjeti, ujeti.

уютно *adv.* pohodlně; —ность pohodlnost; —ный pohodlný; уютъ, a *m.* pohodlné místo, pohodlné zařízení, útulek.

уязвúть, уязвлáть uštknouti, štípnouti (o hadech); 2. poraniti; 3. fig. uraziti někoho, ublížiti někomu; уязвлéніе *n.* uštknutí (hadí); 2. poranění, ublížení někomu.

уясн-éніе *n.* objasnění, vyjasnění; —úть, —ять objasniti, vyjasniti.

уя́ти (star.) ujíti, ujmouti, odejmouti; y. что zmocniti se něčeho (staroč. ujíti n. ujmouti něco); y. вѣру dáti viru něčemu.

уя́тие *n.* (star.) ubrání, (ujetí), umenšení.

Ф.

ф (фертъ, фа) písmeno v azbuce ruské 21, v církevní 22; co číslo znamená 500.

фáбр-а, ы *f.* černidlo n. mazadlo na vousy; —ение *n.* černění n. mazání vousů.

фáбрика, и *f.* fabrika, továrna, veldílna.

фабрикáнтъ, a *m.* fabrikant, továrník; *adj.* фабрикáнтскій, ая, ое; фабрикáнтша, и *f.* fabrikantka, fabrikantova žena.

фáбрить (-рю, -ришь) černiti vousy, mazati vousy černidlem n. mazadlem, voskovati vousy; ф.ся (-рюсь, -ришься) vousy si černiti n. mazati.

фабрúч-никъ, фабрúш-никъ *m.* fabričník, fabriční dělník, dělník z fabriky, z továrny; —ный, ая, ое fabriční.

фагóтъ, a, *dem.* фагóтикъ, a *m.* fagot (hud. nástroj); фагóтистъ, a *m.* fagotista *m.*; фагóтный, ая, ое fagotový.

фазáн-ина *f.* bažantí maso; —ій, ья, ье *adj.* bažantí; —никъ, a bažantnice (ohrada na bažanty); —чикъ, a malý bažant.

фазáнъ, a *m.* bažant *Phasianus colchicus*.

фазъ, a *m.* (astr.) měna měsíce *Phase.*

фáкелъ, a *m.* pochodeň (dně) *f.*, pochodně *f.* (*Fackel*); фáкельный po-

chodňový; фа́кельщикъ, a kdo nese pochodeň.

фактйческій, ая, ое faktický, skutečný.

фа́ктор-скій, ая, ое faktorský; —ство *n.* faktorství; —ствовать faktorovati, faktorské obchody dělati; фа́кторъ, a *m.* faktor.

фактýра *f.* faktura, nákladní list; *adj.* фактýрный.

фа́ктъ, a *m.* skutečná udalosť, skutek *factum*.

факультéтъ, a fakulta, odbor vysokých škol; *adj.* факультéтскій.

фалалéй, я *m.* (prost.) ničema.

фала́нга, a *f.* falanx (vojenský šik u Makedonců).

фалболá, ы *f.*, фалборá, ы *f.*, *dem.* фалбóлка, фалбóрка *f.* násběrka (na ženských šatech) *Falbel;* фалболúстый, фалбóристый nabíraný (šat).

фáлда, ы *f.* záhyb (u šatu atd.), fald, (něm. *Falte*); *dem.* фáлдочка záhybeček, faldíček; фалдúстый faldovatý, záhybovatý.

фалéрцъ, a *m.* krušec čtyrstěný (něm. *Fahlerz*).

фальконéтъ, a *m.* hadice polní (dělo), falkonet; *adj.* фальконéтный.

фальсéтъ, a *m.* falset, hrdelní hlas.

фальцъ, a *m.* drážka, žlábek, paz.

фальшúв-ить (сѳ-) falšovati, sfalšovati; podvesti; —о *adv.* falešně; —ый falešný.

фальшь, и *f.* faleš.

фáля *m. et f.* hňup, trulant (-ka *f.*).

фамúлія *f.* rodina; 2. rodinné jmeno, příjmení; фамúльный rodinný; ф. склéпъ rodinná hrobka; фамильáрный důvěrný, družný; -ость *f.*

фанатúзмъ, фанатúсмъ, a fanatismus; фанáтикъ, a fanatik, blouznivec; фанатúческій, ая, ое fanatický.

фанéр-ка *f.* furnýr (vkladek truhlářský); —ный furnýrový.

фантазúровать fantasirovati; фантáзія, и *f.* fantasie, blouznění; фантастúческій, ая, ое fantastický.

фантасма-гóрія *f.* fantasmogorie; —горúческій fantasmagorický.

фантъ, а *m.* fant, zástava; игрáть въ фáнты hráti na fanty (na zástavy).

фанфарóнъ, a fanfaron, chvastoun, (tlučhuba *m.*); -нскій *adj.*; -ство *n.*

фарвáтеръ *m.* splavná voda *(Fahrwatter)*.

фарéна *f.* (zool.) *v.* синтенá.

фармако-гнóзія *f.* lékoznalství, farmakognosie; —лóгія *f.* lékosloví, farmakologie; —пéя *f.* lékopis, kniha předpisů lékárnických.

фарма-цéвтъ, а farmaceut, lékárník; —цéвтика *f.* lékárnictví, lékoznalství; —цевтúческій lékárnický.

фармáція *f.* lékárnictví, věda lékárnická.

фáро *n.* farao (hra v karty).

фарóсъ, а *m.* světlárna *(faros)*.

фáрсъ, а *m.* fraška *(farce)*.

фáртукъ, а, *dem.* фáртучекъ, чка zástěra, fértuch (*Vortuch, Fürtuch*).

фарфóръ, а *m.* porcelán; фарфóровый porcelánový.

фаршъ *m.* nacpávka.

фасáдъ *m.* fasáda, průčelí (u budovy) *façade*; *dem.* фасáдикъ; фасáдный.

фасóль, и *f.* fasol *m.*, fasole *f.*, fisole *f.* (бобъ турéцкій).

фасóнъ *m.* fasona, úprava *(façon)*; *adj.* фасóнистый.

фатá *f.* rouška, závoj (ruských žen).

фата-лúзмъ, —лúсмъ, а *m.* fatalismus, osudověrství; —лúстъ, а *m.* fatalista, osudověrec; фатáльный *adj.* osudný.

фáуна *f.* fauna.

фашúн-а *f.*, —ка fašina, apruže; —никъ *m.* fašiny *pl.*; —ный *adj.* fašinový.

фаэтóнъ, a faëton (kočár); *adj.* фаэтóнный.
фаíнсъ *m.* kamenina *(fayence)*; *adj.* фаíнсовый.
феврáль *m.* (февруáрій, я) únor (měsíc) *Februar*; феврáльскій, ая, ое únorový.
федер-алúзмъ *m.* federalismus; -алúстъ, а *m.* federalista; —áльный federativní; —áція *f.* federace; —áціóнный federační.
фейер-вéркеръ *m.* ohněstrůjce *m. (Feuerwerker)*; —вéркъ *m.* ohněstroj; —вéрочный ohněstrojný.
фелóнъ *m.*, фелóнь, и *f.* plášť mešní (kasule).
фельдмáршалъ, a polní maršálek *(Feldmarschall)*; -льскій *adj.*; -льство *n.*
фельдфéбель, я *m.* šikovatel *(Feldwebel)*; -льскій *adj.*
фельдцéйгмейстеръ, a *m.* polní zbrojmistr *(Feldzeugmeister)*; -рскій.
фéльдшеръ, a (фéршелъ, а) *m.* ranhoj*č (Feldscherer)*: -шерскій, -шельскій *adj.*
фельдшнáтъ, a *n.* živec *(Feldspath)*.
фельдъегéрь *m.* rychlík (kurýr) kabinetní *(Feldjäger)*.
фельетóнъ, a *m.* besednice, zábavník v novinách *(feuilleton)*.
фéниксъ *m.* pták ohnivák, samolet *(Phoenix)*.
феномéнъ, a zjev přírodní *(Phänomen)*.
феодáль-ность *f.* feudálnosť; —ный feudální; феодалúстъ, a *m.* feudalista.
ферзь *f.* královna ve hře v šachy.
фéрма *f.* farma, ferma, poplužní v Anglii a v Americe; фéрмеръ, a *m.* poplužník, dvořák, nájemce dvora *(farmer* angl., *fermier* fr.)
фермáта *f.* fermata (v hudbě), odpočívka. [*moir*).
фермуáръ *m.* sponka u knihy *(fer-*
фернамбýкъ, a fernambuk, prysila (dřevo barvicí); *Caesalpinia (Guilandina)*; фернамбýковый.
фéртикъ, a švihák, švihlík; стоять фéртикомъ státi s rukama podepřenýma o boky.
фертъ jmeno písmena ф v azbuce.
фéршелъ *m. v.* фельдшéръ.
фéрязь *f.*, *pl.* фéрязи, ей sváteční šat ruských sedlákův.
фестóнъ *m.* květinoví, okrasy z květin *(feston)*. [modlářství.
фéтишъ *m.* modla; фетишúзмъ *m.*
фéтфа *f.* výrok mučiho.
фехтмéйстеръ *m.* šermířský mistr; -рскій *adj.*
фехтов-áльный šermovací; —áльщикъ *m.* šermíř; —áніе *n.* šermování; —áть šermovati.
фúбра *f.* vlákno, žilka, nitka *(fibra)*.
фúга *f.* fík; фúговый fíkový.
фúгля *f.* kejklířství, kousek kejklířský.
фигля́рь, a *m.* kejklíř; —рить кejkle dělati, kejklířské kousky provozovati; -рскій *adj.*; -рство *n.*
фигýр-а *f.*, —ка *f.* figura, figurka; —ить úskokův užívati; —ный, —чатый ozdobný, okrášlený, figurovaný.
фигур-áльный figurální; —áнтъ *m.* figurant; —áнтка *f.* figurantka.
фúжмы, -мъ *pl. f.* spodní sukně ženská s obručemi z rybí kosti *(Reifrock)*; krinolina. [*m.* fysikát.
фúзика *f.* fysika, silozpyt; физикáтъ
физико-математúческій fysikomatematický; —медицúнскій fysikomedicinský.
физіо-гнóмика *f.* fysiognomika; —гномúческій fysiognomický; —гнóмъ, а *m.* fysiognom; —логúческій fysiologický; —лóгія *f.* fysiologie; —лóгъ, а *m.* fysiolog; —нóмія *f.* fysionomie.
филантрóпія *f.* filanthropie, lidumilnosť; филантропúческій filantropický,

lidumilný; филантро́пъ, а *m.* filanthrop.

филармони́ческій filharmonický.

филе́ *n.* (*indecl.*) filet (síťová tkanina).

филе́й *m.*, —ная часть (*filet*) kus (masa) od ledviny.

филеллі́нъ, а Řekomil (filhelén).

филёнка, филёночка *f.* náplň (ve dveřích) (něm. *Füllung*); *adj.* филёнчатый.

фи́линъ, а *m.* výr *Strix Bubo.*

филипповки, вокъ *pl. f.* (филипповъ постъ, рождественскій постъ) advent, adventní čas.

филигра́нъ *m.* filigrán, nitkové či drátkové zlato neb stříbro; филигра́нный, филигра́новый filigránový.

филологи́ческій filologický; филоло́гія *f.* filologie, slovozpyt; филоло́гъ *m.* filolog.

философи́ческій filosofický; филосо́фія *f.* filosofie; филосо́фскій filosofský, mudrcký; ф. ка́мень kámen mudrců; филосо́фствовать filosofovati, mudrovati; филосо́фъ *m.* filosof.

фимья́мъ *m. v.* тимья́нъ.

фина́лъ *m.* závěrka (hudební) *finale.*

фина́нсы, овъ *m. pl.* finance; министръ фина́нсовъ ministr financí; фина́нсовый finanční; -ая систе́ма soustava finanční.

фи́никъ *m.* datle; datlovník *Phoenix dactylifera*; фи́никовый datlový.

фини́фть *f.* (эма́ль) smalt, tav (*émail*); фини́фтщикъ, а *m.* smaltovník; фини́фтяный smaltový.

финтить (финчу́, финти́шь) vytáčky n. finty vymýšleti.

фи́рма *f.* firma (obchodnická).

фирма́нъ *m.* ferman (rozkaz sultanský).

фиска́лить (-лю, -лишь) vyzvídati; фиска́лъ, а *m.* vyzvědač, slídič; 2. fiškal, prokurator.

фиста́шк-а *pl. f.*, —овый орѣхъ pistacie (ovoce); —овое де́рево řečík pistáciový, pistácie pravá n. vlaská *Pistacia vera.*

фи́стула *f.* fistule, hlas hrdelní; 2. fistule, píštěl, vřed píštělový; *adj.* фи́стульный.

фити́ль, я́ *m.* lunt, doutnák, zapalovák; *adj.* фитильный.

фитолитъ *m.* býlokam *Phytolith.*

фи́ша *f.*, фи́шка, фи́шечка *f.* hrací známka; *pl.* фи́ши dřeva na stěžeň n. stožár.

фіа́лка, фіа́лочка *f.* fialka *Viola*; фіа́лковый fialkový; ф. ко́рень fialkový kořen (*Radix Iridis Florentinae*).

фіа́лъ *m.* (crk.) číše, kalich.

фіоле́товый *adj.* fialový (*violet*).

флагду́къ, флагтухъ *m.* vlajkovina, látka na vlajky (*Flaggentuch*).

фла́гманъ *m.* admirál neb jiný velitel loďstva, který má právo vyvěsiti vlajku na svém korábě.

флагшто́къ *m.* stožár vlajkový (*Flaggenstock*).

флагъ *m.* vlajka na korábě (*Flagge*).

флажоле́тъ *m.* flažolet; flašinet (*flageolet*).

фла́мскій flámský; -ое полотно́ flamské plátno, brabantské plátno.

фла́нгъ *m.* bok (ve vojenství) (*flanc*).

флане́ль, и *f.* flanel (*m.*), (vlněná látka); флане́левый flanelový.

фланке́ръ *m.* harcovník v boku (bočník) *Flanqueur*; фланкирова́ть bočiti, harcovati v boku.

флегма *f.* flegma, netečnosť povahy; флегма́тикъ, а *m.* flegmatik; флегмати́ческій, ая, ое flegmatický.

флёйта *f.* fletna; flauta; игра́ть на флёйтѣ hráti na fletnu; *dem.* флёйточка fletnička.

флейти́стъ, а *m.* fletista *m.*

флёйтный, ая, ое fletnový; ф. кла́пенъ klapka u fletny.

флейтраве́рсъ *m. v.* флéйта.
флéйщикъ, а *m.* fletník (kdo hraje na fletnu v plukovní hudbě).
флёръ, а *m.* flor (látka); *adj.* флёровый florový.
флетáнъ, а *m.* kambala *Pleuronectes hippoglossus.*
флецъ *m.* sloje, (něm. *Flötz*) v hornictví; *adj.* флéцовый.
флешь, и *f.* šípová hradba *(flèche).*
флúгель, я *m.* křídlo (domu); 2. přikrácené fortepiano (něm. *Flügel*).
флúгель-адъютáнтъ *m.* křídelní pobočník (něm. *Flügeladjutant*).
флúгельманъ *m.* křídelník (něm. *Flügelmann*).
флинтглáсъ *m.* sklo flintové; flint (*Flintglas*).
флóра *f.* Flora, Květena.
флорéнтъ *m., dem.* флорéнтикъ florent, florentinská stužka polohedbávná.
флотúлія *f.* flotila (sbor korábů vojenských).
флотъ *m.* loďstvo *coll.*, vojenské koráby; *adj.* флóтскій námořský; ф. офицéръ námořský důstojník.
флюгáрка *f.* kápě n. klobouk na komíně.
флюгеръ *m.* větrná korouhvička.
флюксія *f.*: способъ флюксій počtářství lišné n. rozčinné (p. differenciální *la méthode de fluxions).*
флюсъ *m.* flus, hostec n. katarrh v těle; 2. kazivec (kámen); 3. tav, tavidlo (něm. *Fluss).*
фля́га, *dem.* фля́жка *f.* flaška, plochá láhev, plucarka.
фóкус-никъ *m.* kejklíř; —ница *f.* kejklířka; —ничать kejkle provozovati.
фóкусъ, а *m.* ohnisko *(Focus)*, střed zápalčivý; 2. ф. (*hocus pocus*) kejkle, kejklířství; *adj.* фóкусный.
фокъ *m.* spodní plachta na předním stěžni.
фоліáнтъ *m.* foliant; *adj.* фоліáнтовый.
фóльверокъ, рка *m.* dvůr selský, pluží (*Vorwerk*).
фóльга *f.* folie (podlístek, palístek cínový); *adj.* фóльговый.
фонáр-никъ, —щикъ *m.* svítilnář (kdo dělá svítilny); 2. lampář (kdo rozsvěcuje svítilny).
фонáрь, я *m., dem.* фонáрикъ *m.* svítilna (na ulici); *adj.* фонáрный.
фономéтръ *m.*, звукомéръ zvukoměr (*Phonometer*).
фóнды, овъ *pl. m.* fondy, veřejné důchody.
фонтанéль, и *f.* temenec kožní (*Fontanelle*); *adj.* фонтанéльный.
фонтáнщикъ *m.* pumpář; dozorce studnic.
фонтáнъ *m., dim.*] фонтáнчикъ *m.* vodomet, studnice, studánka, pramen; kašna; *adj.* фонтáнный.
форéль, и, *f.* pstruh (ryba) *Salmo faria (Forelle).*
фóрма *f.* forma.
формалúзмъ a *m.* formalismus; формалúстъ *m.* formalista *m.*
формáль-но *adv.* formálně; —ность *f.* formálnosť; —ный formální.
формáтъ *m.* formát (knih); ф. въ четвёрку f. ve čtverce; ф. въ осьмýшку *f.* v osmině, osmerka; ф. въ двѣнáдцатую дóлю лúста dvanácterka.
формáція *f.* útvar (zemský), formace.
фóрмен-но *adv.* dle formy; —ность foremnosť; —ный foremný; dle formy udělaný.
формиров-áніе *n.* formirování; —áть (-рýю, -рýешь) formirovati (ф. полкъ); формúрованный.
формованіе *n.*, формóвка *f.* formování; формовáть (-мýю, -мýешь) formovati; ф.ся f. se.

формовщи́къ, а *m.* foremník, formář; vzorkář.

фо́рмула *f.* formule (matematická, chemická).

формуля́ръ *m.* formulář; *adj.* формуля́рный.

форпо́стъ *m.* přední stráž (něm. *Vorposten*); *adj.* форпо́стный, форпо́стовый.

форре́йторъ, форе́йторъ *m.* postilion (něm. *Vorreiter*).

форсирова́ть (-рую́, -ру́ешь) forsirovati; -рованный; ф. маршъ rychlý pochod, urychlený pochod.

форстме́йстеръ, а *m.* forštmistr, lesmistr (něm. *Forstmeister*).

фо́рте *adv. forte* silně (v hudbě).

фортепіа́но *n.* (фортопіа́ны, ъ *pl. f.*) fortepiano; фортепіани́стъ *m.* pianista, fortepianista *m.*; фортепіа́нный fortepianový.

фортифика́ція *f.* fortifikace, vojenské pevnitelství.

фо́ртка *f. dem.*, фо́рточка kukátko v okně, vyhlídka; *adj.* фо́рточный.

форту́нка *f.* společenská hra v loterii, fortunka.

фортъ *m.* hradba *Fort.*

форштатъ *m.*, предме́стіе *n.* předměstí (*Vorstadt*).

фосфориз-а́ція *f.* fosforisace; —ова́ть fosforisovati, světélkovati.

фосфо́ристый kostičnatý.

фосфори́че-скій, ая, ое fosforický, kostíkový; -ое свѣтѣніе světélkování; —ство *n.*, фо́сфорность *f.* světélkování; фосфо́рный kostíkový; фо́сфоръ *m.* kostík, fosfor.

фото-графи́ческій, ая, ое fotografický; —гра́фія *f.* fotografie; —гра́фъ, а *m.* fotograf; —метри́ческій fotometrický; —ме́тръ *m.* světloměr.

фо́ханъ *m.* (prost.) tulpa *m.*, tulipán, hlupák, hňup.

фохтъ *m.* správce (něm. *Vogt*); *adj.* фохте́йсвій.

фра́за *f.* fráse.

фразеоло́гія *f.* fraseologie.

фракъ *m.* frak; *dem.* фра́чикъ *m.* fráček; *adj.* фра́чный.

фрамуга, *dem.* фрамужка *f.* jalový rám u okna.

фра́нка *f.*, франковая ка́рта volná karta (ve hře).

франкирова́ть, франкова́ть frankovati psaní; —а́ніе *n.* frankování.

франкъ *m.* frank (peníz francouzský); *adj.* фра́нковый.

фра́нтикъ, а *m.* švihá̌ček.

франти́ть (-чу́, -ти́шь) švihácky si počínati.

франти́ха *f.* fiflena, fintilka, strojilka, strojivá ženština; švihačka.

франтов-ски́ *adv.* švihácky; —ски́й (-о́й), а́я, о́е švihácký; —ство *n.* švihá̌ctví.

франтъ *m.* švihák, strojil, fintil.

фрахтъ *m.* povozné *n.* (něm. *Fracht*).

фра́чикъ *m.* fráček; фрачи́шко *n.* fračisko; фра́чникъ *m.* kdo nosí frak; фра́чный, ая, ое frakový.

фрега́тъ *m.* fregata (koráb); винтово́й ф. šroubová fregata; *adj.* фрега́тный, фрега́товый.

фре́йлина *f.* dvorská slečna (frajlinka z něm. *fräulein*).

фризъ *m.* říms, vlys (něm. *Fries*); 2. fris (látka); 3. pás u děla; *adj.* фри́зовый.

фришева́ть (-шу́ю, -шу́ешь) zkujňovati železo.

фронто́нъ *m.* (archit.) *fronton*, průčelek na d průjezdem u domu; *adj* фронто́нный.

фронтъ *m.* čelo, fronta (u vojska).

фруктъ *m.* plod; *pl.* фру́кты, овъ ovoce; фруктово́й, а́я, о́е, фру́ктовый ovocný; -ыя дере́вья ovocné stromy.

фторъ *m.* kazík (*fluor, fthor*).
фу! *int*! fuj! fi!
фу́га *f.* fuga (hud.).
фугáдь, фугáсъ *m.* podkop malý vyrytý.
фугáнокъ, нка výdražník (hoblík).
фугова́ть zdrážiti, sdrážkovati; фугова́ніе *n.*, фугóвка *f.* sdrážkování.
фузе́йка, фузе́я *f.* bubínek v hodinách; 2. ručnice.
фузе́йникъ *m.*, фузелёръ *m.* pěšák (*Füselier*).
фу́ка *f.* vyfouknutá kostka (ve hře v dámu).
фука́ть, фу́кнуть foukati, vyfouknouti (kámen n. kostku ve hře v dámu); фука́ніе *n.*
фундаментáль-но *adv.* důkladně; —ность *f.* důkladnost; —ный fundamentální; základní; důkladný; ф. пунктъ fundamentální článek; фундáментъ, фундáментъ *m.* fundament, základ.
фу́ндушъ *m.* nadání, odkázané jmění, odkaz (pol. fundusz); *adj.* фу́ндушевый.
фу́нкція *f.* funkce.
фунтъ *m.*, *dem.* фу́нтикъ *m.* libra (*Pfund*); фунтовúкъ *m.* liberka (váha); фунтовóй; áя, óе liberní.
фу́ра *f.* fůra, povoz (*Fuhre*).
фуражúров-аніе *n.*, фуражúровка *f.* picování, shánění potravy; —ать (-рую, -руешь) picovati, sháněti potravu; фуражúкъ *m.* picovník (*Fourageur*).
фурáжка *f.*, *dem.* фурáжечка čepice n. čapka vojenská, č. služební.
фурáжъ, а *m.* píce, obrok (*Fourage*).
фу́рія *f.* furie, litice, vzteklice.
фу́рманъ *m.* forman (*Fuhrmann*), vozka; фурмáнскій formanský.
фурóръ *m. furore* hluk; производúть ф. způsobiti furore.
фу́ршикъ *m.* rozvažeč soli, solnář.
фурьéръ *m.* furýr (*Fourier*); *adj.* фурьéрскій.
футля́ръ *m.* pouzdro, futrál (*Futteral*); *dem.* футля́рчикъ *m.* pouzdérko, futrálek; футля́рный *adj.*; футля́рщикъ *m.* pouzdář.
футъ *m.* střevíc, stopa (míra), angl. *foot*; *adj.* футовóй, áя, óе.
фуфáйка, *dem.* фуфáечка *f.* kamizolka, kazajka; *adj.* фуфáечный.
фуфлúга *m.* pobuda, tulák, poběhlík.
фúрк-аніе *n.* frkání (koní); —ать frkatí; —нуть frknouti; фыркýнъ *m.* frkal; фыркýнья *f.* frkalka.

X.

х (хѣръ) písmeno v azbuce církevní 23tí, v ruské 22hé; co číslo značí 600.
ха ха ха! *int.* ha ha ha!
хабáръ *m.* (prost.) zisk, výdělek (žid. chabrus); *adj.* хабáрный; *adv.* хабáрно; *dim.* хабáрецъ, рца *m.* výděleček, malý výtěžek; хабáрщикъ *m.* výdělkář.
хáживать chodívati (staroč. cházívati) *v.* ходúть.
хазúть (хажý, хазúшь) prost. okázale žíti.
хазъ *m.* začátek, předek nějaké látky.
хайлúть (-лю́, -лúшь) prost. křiklavě mluviti, křičeti.
хайлó *n.* (prost.) hrdlo, chřtán; растворúть х. rozevříti hrdlo n. chřtán; 2. otvor, hrdlo v ruské peci; 3. х. *m.* křikloun.
халáт-енъ, тца, —икъ, а *m.* župánek, malý župan; —ишко *m.* špatný župan; —ище *m.* veliký župan; —ный županový; халáтъ *m.* župan (domácí oděv.)
хáлда *f.* (prost.) drzá ženština.

халкедóнъ, халкидóнъ, халцедóнъ *m.* chalcedon (kámen).
халýга *f.* plot u pole.
халýй, á *m.* (prost.) drzý člověk; —ка *f.* drzá ženština.
хамелеóнъ *m.* chameleon, barvoměnec *Lacerta chamaeleon.*
хамóв-никъ *m.* tkadlec; —ный tkalcovský.
хандрá *f.* hypochondrie, těžkomyslnosť, zádumčivosť; хандрúть (-рю, -рúшь) těžkomyslným býti.
ханж-á *m. et f.* pokrytec, licoměrník *m.*; licoměrnice *f.*; —ество *n.* pokrytectví, licoměrnosť; —úть býti pokrytcem n. licoměrníkem.
хаóсъ *m.* chaos, směsice; хаотúческій chaotický.
хáп-аніе *n.* chapání; —ать chapati; —нуть chapnouti; —кій chapavý; fig. dychtivý; хапýга *m. et f.*, хапýнъ *m.*, хапýнья *f.* ochňapa *m. et f.*, chapač, chapal *m.*; -ка *f.*
харáдріонъ *m.* kulík (pták) *Charadrius.*
характеризов-áніе *n.* charakterisování; —áть charakterisovati; характерúстика *f.* charakteristika; характеристúческій charakteristický.
харáктер-ность *f.* pevnosť povahy, charakternosť; —ный pevné povahy, stálé povahy, charakterný; харáктеръ *m.* charakter.
харалýгъ *m.* (сталь) ocel; харалýжный *adj.* ocelový.
харатья́ *f.* (star.), хáртія pergamen; харатéйный na pergameně psaný.
хáрица, хáричка *f.* (хáришка, хáрища *f.*) pitvora.
хáріусъ *m.* lipan (ryba) *Salmo thymallus.*
хáрк-аніе *n.* chrkání; х. крóвью ch. krví; —ать chrkati; х. крóвью ch. krví; —нуть chrknouti.
харкóт-а *f.* chrkání, chrchlání; —ина *f.* chrkel, chrchlanina, výplivek; харкýнъ *m.* chrchloun; харкýнья *f.* chrchlalka.
хáртія *f.* charta, pergamen, (staroč. blána); Великая х. *Charta magna* (v Anglii).
харто-филáкъ, —филáксъ *m.* star. strážce knihovny a listin (bibliotekář i archivář).
харчéв-енный kuchyňský; —никъ *m.* stravovník; —ница *f.* stravovnice; —ничанье *n.* stravovnictví; 2. chození po hostincích; —ничать držeti veřejnou kuchyni, provozovati stravovnictví; 2. choditi po hostincích; —ническій, ая, ое, —ничій, ья, ье stravovnický; —ничество *n.* stravovnictví.
харчевóй, áя, óе stravní, pokrmový; -óе припáсы zásoby potravné; -óя дéньги stravné *n.*; -áя продáжа prodej studených pokrmů.
харчúстый bohatý na pokrmy.
хáрчить za stravu vydávati peníze; tráviti, stráviti; х.ся všecky peníze projísti.
харчъ *m. coll.* strava, potrava, pokrm; жить у кого-либо на харчáхъ býti u někoho na stravě.
хáря, *dim.* хáрька *f.* pitvora; 2. škraboška, larva; сдéлать хáрю pitvořiti se.
хáта, *dim.* хáточка *f.* chata, chatrč.
хахалчá *f.* bodlobřich, kolíška (ryba) *Gasterosteus.*
хвалá *f.* chvála.
хвалéб-никъ *m.*, —ница *f. v.* хвалúтель, -ница; —ный chválivý, pochvalný; -ая пѣснь chvalozpěv.
хвалéніе *n.* chválení.
хвалúтель, я, *m.* chvalitel; —ница *f.* -ка.
хвалúтны, енъ *pl. f.* chvalozpěvy ranní.
хвалúть (-лю, -лишь) chváliti; всáкая

лисúца свой хвостъ хвáлитъ каждá liška svůj ocas chválí.

хвальбá *f.* chlouba.

хвáльный (crk.) chvalný; proslavený.

хвáст-аніе *n.* chvastání; —ать chvastati, švastati, lháti; 2. хв., хв.ся chvastati se, chlubiti se, vychloubati se.

хвастлúв-о *adv.* chlubně; —ость chlubnosť; —ый chlubný.

хвастов-ня́ *f.*, —ствó *n.* chlouba, vychloubání; —ски́й *adv.* chvastavě; —скій (-óй), áя, óе chvastounský, chvastavý, chlubný.

хвастýнъ, á *m.*, **хвастуни́шко** *m.* chvastoun, chlubník; 2. tlučhuba, chvastal, švastal; **хвастýнья** *f.* chvastounka.

хват-áніе *n.* chytání, popadání, uchvacování; —áть что chytati něco; хв. за что popadnouti za něco; х. до... nesti do (n. až)... (o zbrani střelné); хв. тлáсити; дéнегъ не —áетъ на э́то peněz na to nestačí; х.ся за что chytati se něčeho (t. podnikati, pracovati); онъ за всё —áется on se všeho chytá; за э́то не —áйся! toho nech!

хвáтикъ *m.* obratný chlapík.

хватúть chytiti, uchvátiti, uchopiti; х. кого́ (по затúлку) dáti někomu jednu (t. ránu); хв. стакáнъ винá vyprázdniti (vypiti) sklenici vína; х ся за что chopiti se něčeho.

хватúха *f.* obratná, hbitá, mrštná ženština.

хвáтка *f.* uchopení, chytnutí; popadnutí; хв. когтя́ми udeření pazoury *(instr.)*; 2. dračka (rychlý odbyt); 3. (mysl.) zobák u dravců.

хвáткій, ая, ое (**хвáтокъ, ткá, тко**) obratný, způsobilý k uchopení.

хвáтомъ *adv.* najednou, náhle, rázem (chvatem).

хвáтскій, ая, ое obratný, mrštný; 2. smělý, statný.

хвáтъ *m.* smělý, obratný člověk; chlapík.

хвать *int.* chňap! х. егó зá воротъ chytil (popadl, uchopil) ho za límec.

хвоéніе *n.* chvojení, obkládání milíře chvojí n. mechem.

хвойть (-ю, -йшь) chvojiti, milíř obkládati chvojí n. mechem.

хвóй, я *m.* chvoj (*f.*) *v.* **хвóя**; —никъ *m.* chvojník, les jehličný; —ный chvojový; х. лѣсъ *v.* **хвóйникъ**.

хвор-áніе *n.* chorání, churavění; —áть (-áю, -áешь) churati, churavěti; мнѣ —áется (*impers.*) churavím, jsem churav.

хворостúн-а, —ка, —очка *f.* chrastí, roští; —никъ, **хворóстникъ** *m.* chrast, chrastina, nízký les; —ный chrastinový.

хворóстъ, а *m.* chrastí, roští; *adj.* **хворóстный**.

хворóсть, и *f.*, **хворь, и** *f.* churavost; **хворóый** churavý.

хворостнóй, áя, óе *v.* **хворóстный**.

хвост-áніе *n.* šlehání, švihání (bičem); —áть (хвощý, хвóщешь) šlehati, švihati (bičem); хв.ся šlehati se, švihati se; —нýть šlehnouti, švihnouti.

хвостáтый, ая, ое chvostnatý, ocasatý; -ая звѣздá (star.), kométa vlasatice, ocasatá hvězda.

хвостéцъ, тцá *m.* šrondlík, konec biče; 2. kostřec, chvostec (u ptáků), biskup.

хвóстикъ, а *m.* ocásek, chvostík; fig. nádavek; съ хвóстикомъ s nádavkem.

хвостúстый *v.* **хвостáтый**.

хвостúще *m.* veliký ocas.

хвостóв-ка *f.*, **долго-хвóстикъ** *m.* mlynářík *Parus caudatus*; —ый ocasní; (хв. вóлосъ; -ое перó).

хвостъ, á *m.* ocas, ohon, chvost (u zvířat); ocásek (u mrkve, řetkve, řepy atd.); x. коме́ты ocas, ohon u komety; вертѣ́ть хвосто́мъ vrtěti n. hýbati ocasem.

хвощева́ть (-щу́ю, -щу́ешь) drhnouti (přesličkou); -а́ніе *n.* drhnutí; хвоще́ванный, ая, ое drhnutý.

хвоще́вина *f.*, хво́щъ, á *m.* přeslička, *Equisetum* (rst.); хвощёвый přesličkový.

хвощёвка *f.*, хвоще́ніе *n.* drhnutí.

хвощи́ть (-щу́, -щи́шь) drhnouti; хв.ся (-щу́сь, -щи́шься) drhnouti se.

хво́я, и *f.* chvůje, chvoje, větve jehličnatého stromu; 2. jehliny *pl.*, jehličí.

хво́янъ, а *m.* chvojan (houba).

хвра́стіе *n.*, хврастъ *m.* (crk.) *v.* хво́ростъ.

херуви́мъ, а *m.*, *dim.* херуви́мчикъ cherubín (anděl); херуви́мскій cherubínský.

хи́жа *f.* (crk.), хи́жина, хи́жинка chyže, chyše, chyška *v.* ха́та; *adj.* хи́жинный; хи́жникъ, а *m.* baráčník, chatrčník; -ица *f.* -ice.

хи́к-аніе *n.* chechtání; —ать (-аю, -аешь) chechtati se, smáti se hy, hy, hy!

хи́ленькій, ая, ое slaboučký (od nemoci).

хи́ло *adv.* slabě.

хилова́тый oslablý, trochu slabý, churavý.

хи́лость, и *f.* slabost, seslábloſt (od nemoci); хи́лый slabý, seslábly (od nemoci).

хиля́къ, á *m.* člověk slabý, seslábly, slaboch.

химе́ра *f.* přelud, chiméra; химери́ческій, химе́рный, ая, ое přeludný, chimerický.

хи́микъ, а *m.* chemik, lučebník; хими́ческій, ая, ое chemický, lučební; хи́мія *f.* chemie, lučba.

хи́на *f.* china, cinchoník (kůra protizimničná); хини́нъ *m.* chinin; хинно́йслый chinokyselý; хи́нный *adj.* chinový.

хито́нъ *m.* řecký podolek, chiton; *adj.* хито́нный. [troučký.

хи́тренькій, хитре́хонькій, ая, ое chy-

хитре́цъ, á *m.* chytrák, chytroušek; хитре́цкій chytrácký; хитре́цки *adv.* chytrácky.

хитри́ть (-рю́, -ри́шь) chytře jednati.

хи́тро, хитро́ *adv.* chytře.

хитрова́тый schytralý, trochu chytrý.

хитросло́віе *n.* (crk.) výmluvnosť.

хи́тростный *v.* хи́трый.

хи́трость, и *f.* chytrosť.

хи́трствовать (crk.) zchytřeti.

хи́трый, ая, ое (хитръ, á, ó) chytrý.

хилйк-аніе *n.* chechtání *v.* хи́каніе; —ать chechtati se *v.* хи́кать.

хище́ніе *n.* chycení.

хи́щн-икъ, а *m.* lupič (loupežník, zloděj); —ица *f.* lupička, (loupežnice, zlodějka); —ичать loupiti (krásti); —ическій, ая, ое, —ичій, ья, ье lupičský; —ичество *n.* lupičství; —ость, и *f.* loupežnosť; dravosť; —ый, ая, ое loupežný, dravý; —ая пти́ца dravec (pták).

хладѝть *v.* холоди́ть.

хладнокро́в-іе *n.*, —ность, и *f.* chladnokrevnosť; —но *adv.* chladnokrevně; —ный chladnokrevný.

хла́дный *v.* холо́дный.

хладоно́сный (crk.) chladonosný, ochlazující; x. вѣтръ vítr chladivý, chladný, ochlazující.

хладъ *v.* хо́лодъ.

хлами́да *f.* (crk.) plášť.

хламовщи́къ, á *m.* vetešník.

хлáмостить (-ощу, -остишь) nahroma-

diti veteše n. haraburdí; 2. splácati dohromady, smíchati.

хламъ, а *m.* haraburdí, hamparáti.

хлапъ, а *m.* chlap, kluk, filek (v kartách).

хлеб-áльный chlemtavý, srkavý; **—áние** *n.* chlemtání, srkání; **—áть, —нуть** chlemtati, srkati, střebati; **—óкъ бкá** *m.* doušek, srknutí (chlamst); **одни́мъ —комъ** jedním douškem.

хлеснýть, хлестнýть šlehnouti, švihnouti *v.* хлестáть.

хлест-áние *n.* šlehání, švihání, praskání bičem; **—áть** (хлещý, хлéщешь) šlehati, švihati, práskati bičem; 2. stříkati (o vodě); **х.ся** (хлещýсь) šlehati se, švihati se.

хлúп-ание *n.* vzlykání; **—ать** (-аю, -аешь) vzlykati.

хлúпк-ій, ая, ое křehký (o věcech i o lidech); **—ость, и** *f.* křehkosť.

хлобыстáть (-бышý, -бы́щешь), **хлобыстнýть** šlehati, bíti; uhoditi koho.

хлóпаль-щикъ *m.* tleskač, tleskal (rukama); **—щица** *f.* tleskačka.

хлóпанецъ, нца *m. v.* лóпанецъ.

хлóп-ание *n.* tleskání (rukama); pukání; **—ать** (-аю, -аешь) tleskati (rukama); práskati (bičem); pukati, praskati (o raketách); **х. глазáми** mrkati očima; **х. ушáми** chlípiti uši (jako osel); **—нуть дверя́ми** bouchnouti dveřmi.

хлóпецъ, пца *m.* zuvák (na boty) (pol. chłopiec).

хлóпокъ, пка *m.* cucek, kluk (z vlny, lenu); **снѣгъ летúтъ хлóпками** sníh padá (lítá) v chumáčkách.

хлопот-áние *n.* starání, pečování; přičiňování; **—áть** (-почý, -пóчешь) o чемъ starati se o něco, pečovati o něco; přičiňovati se, činiti se, snažiti se o něco; **—йшки, шекъ** *pl. f. v.* хлóпоты; **—лúво** *adv.* starostlivě; **—лúвость** *f.* starostlivosť; **—лúвый, ая, ое** starostlivý; **—нúкъ, á** *m. v.* хлопотýнъ; **—нúца** *f. v.* хлопотýнья.

хлóпот-но *adv.*, **—ность** *f.*, **—ный** *v.* хлопотлúво, -ость, -ый.

хлопотнá *f.* bouchání, lomoz, hřmot; 2. nepokoj, starosť.

хлопот-ýнъ, á *m.* starostlivý člověk; šukálek; **—ýнья** *f.* starostlivá; šukalka.

хлóпоты, *gen.* **хлопóтъ** *pl. f.* starosti, péče, nepokoj; **надѣлать комý хлопóтъ** nadělati komu práce, starosti.

хлопунéцъ, нцá *m.*, **хлопýнчикъ** *m.* třaskavka, třaskavá kulička.

хлопýша *f.* hasák rybářský *v.* богъ.

хлопýшка *f.* bouchačka; 2. plácačka na mouchy.

хлопчáтникъ, а *m.* bavlník (strom) *Bombax.*

хлопчатобумáжная фáбрика bavlnárna, přádelna na bavlnu.

хлопчáтый, ая, ое bavlněný; **-ая бумáга** bavlna.

хлопъ! *int.* bác! plác!

хлóпье *m.* cucky, kluky (*pl.*) z vlny.

хлорúстый chloristý, chlornatý.

хлорúтъ *m.* chlorit; *adj.* **хлорúтовый.**

хлорофáнъ *m.* chlorofán.

хлоръ *m.* chlor, solík; *adj.* **хлóрный.**

хлудъ, а *m.* hůl; 2. vážky na nošení vody.

хлупь, и *f.*, **кобы́лка** kobylka (prsní kosť u ptáků).

хлы́нуть hrnouti se (o lidu); prouditi se, vychrstnouti se (o vodě).

хлынцá *f.* (prost). drobný klus.

хлыснýть *v.* хлеснýть; **хлыстáть** *v.* хлестáть.

хлыстъ, á *m.*, *dim.* **хлыстúкъ** *m.* bič, bičík jezdecký; 2. prut ke šlehání.

хлысть! *intr.* švih!

хлѣбарь, я *m.* chlebař.

хлѣбен-ная *f.* chlebárna, pekárna *v.*

хлѣбня; —никъ *m.* koláčník; —ное *n.* pečivo; koláčky *pl.*; —ный *v.* хлѣбный.

хлѣб-ецъ, бца *m.* chlebíček, bochníček; —ина *f.* med (od včel snášený); chlebina (ve voštinách); —ище *n.* veliký bochník; —ная *f. v.* хлѣбня; —никъ *m.* chlebař; —ница *f.* chlebařka; —ническій, ая, ое, —ничій, ья, ье *adj.* chlebařský.

хлѣб-ный, ая, ое chlebový, chlebný; х. рѧ́нокъ chlebný trh; —ная *f. v.* хлѣбня; —ное *n.* pečivo; 2. —ный chlebnatý, hojný obilím; 3. výnosný (úřad); —ня *f.* chlebárna, pekárna.

хлѣбо-дáръ, а *m.* (v klášteřích) špižírník, rozdělovač chleba; —ломéніе *n.* lámání chleba (při noční bohoslužbě).

хлѣбопáшен-ный, ая, ое rolnický; -ая систéма soustava rolnická; -ое хозя́йство rolnictví; —ество rolnictví; —ецъ, шца *m.* rolník; —ный rolnický; -ое орýдіе rolnické nářadí.

хлѣбо-пекáрня *f.* pekárna, chlebárna; —пéкарство *n.* pecnářství; —пéкарь, я, —пёкъ, а *m.* pecnář, chlebař; —печéніе *n.* pečení chleba; —пéчецъ, чца *m.* pecnář; —плóдъ *m.* chlebovník *Artocarpus*; —продáвецъ, вца *m.* chlebař; —продáвица *f.* chlebařka, pecnářka; —рóдіе *n.* úroda obilná; —рóдный chleborodný; х. годъ rok úrodný (na obilí); -ная земля́ úrodná země n. půda; —сóлка *f.* hostitelka, pohostinná ženština; —сóлъ, а *m.* hostitel, pohostinný; —сóльскій, ая, ое pohostinský; —сóльство *n.* hostinnosť, pohostinství; —ѣдъ, а *m.* chlebojed, chlebojídek.

хлѣбушко *n.* chlebíček.

хлѣбцá *f. v.* хлѣбина.

хлѣбъ, а *m.* chleb; bochník chleba; *pl.* хлѣбы, овъ chleby, ů; у него́ кускá хлѣба нѣтъ on nemá ani kousku chleba; 2. х. (*pl.* хлѣбá, óвъ) obilí (chleb); яровóй х. jaré obilí, jař (*f.*).

хлѣбъ-соль, *gen.* хлѣба-сóли chleb a sůl (znak pohostinství); хлѣбъ-да-сóль! dobré chuti! (pozdravení při jídle).

хлѣвина *f.* (crk.) chlívek, špatná chalupa.

хлѣвóкъ, вкá *m.* chlívek.

хлѣвъ, а *m.* chlév (pro dobytek); *adj.* хлѣвный.

хлю́стать (-аю, -аешь), за- mazati, zamazati; х.ся mazati se, zamazati se.

хлю́стъ *m.* poddání-se ve hře, když jeden hráč dostal všecky karty jedné barvy.

хлябь, и *f.* otvor; propasť.

хмеле-вóдство *n.* chmelařství; —вóдъ, а *m.* chmelař (kdo sází chmel).

хмелевщи́къ, á *m.* česač chmele, chmelař; 2. prodavač chmele.

хмелевóй, áя, óе chmelový; -áя тычи́на chmelová tyčka.

хмелёкъ, лькá *m.* podnapilosť (opička, špička); онъ подъ хмелькóмъ on je trochu nachmelen.

хмелúна *f.*, *dim.* хмелúночка, хмелúнушка *f.* chmelina, hlavička chmelová; 2. chmelná tyč.

хмелúть (-лю, -лишь) chmeliti, ochmeliti, opojiti, opiti někoho.

хмель, я *m.* chmel (, е *m.*) *Humulus Lupulus*; 2. chmelová hlavička; собира́ть х. sbírati n. česati chmel; 2. fig. nachmelenosť; *adj.* хмелевóй.

хмéльникъ, а *m.* chmelnice.

хмельнóе *n.* chmelný nápoj.

хмельнóй, áя, óе chmelný; opojný.

хмелѣть, о- ochmeliti se.

хмýреніе *n.* chmuření.

хмýрить (-рю, -ришь) chmuřiti, sta-

hovati obočí; x.ся (-рюсь, -ришься) chmuřiti se, pošmourně hleděti; 2. čepýřiti se (o ptácích); 3. chmuřiti se, kaliti se; нéбо начинáетъ хмýриться nebe se začíná chmuřiti, zatahovati se, kaliti se, nebe začíná býti pošmourným.

хмýрный chmurný, pošmourný.

хмы́лить (-лю, -лишь) osekávati cihly; x.ся (-люсь, -лишься) šklebiti se.

хны́к-аніе *n.* fňukání; —ать (-аю, -аешь и хны́чу, -ешь) fňukati; —нуть fňuknouti.

хоботецъ, тца, хоботóкъ, тка́ *m.* chobotec (*v.* хóботъ).

хóботовый chobotový.

хоботоно́сецъ, сца *m.* chobotuška *Viverra nasica* (zool.).

хóботъ, а *m.* chobot (u slona); 2. sosáček (u hmyzu); 3. chobot, poslední část dělového lože; chobot; 4. vyčnívající oblouk v klenutí.

холá, ú *f.* chod (koňský).

ходáтай, я *m.* přímluvce, přímluvčí *m.*; x. по дѣлáмъ plnomocník; —ница *f.* přímluvkyně; —ственный přímluvčí *adj.*, přímluvný; —ство *n.* přímluva, prosba za někoho; —ствованіе *n.* přimlouvání-se za někoho; x. по дѣлáмъ zastupování koho; —ствовать о комъ, о чемъ přimlouvati se za někoho, prositi za někoho; ходáтаица *f.* přímluvkyně.

ходéбщикъ, а *m.* podomník, obchodník podomní.

хóдень, дня *m.* věc, která jest stále v chodu, stále se pohybuje; хóднемъ ходи́ть stále choditi.

ходéцъ, дцá *m.* chodec *v.* ходóкъ.

ходи́ть (хожý, хóдишь) choditi; x. пó саду ch. po zahradě; x. по кóмнатѣ ch. po pokoji; x. со крестóмъ ch. s křížem a svěcenou vodou; x. въ теáтръ ch. do divadla; онъ не хóдитъ ко мнѣ on nechodí ke mně; x. за кѣмъ opatrovati, ošetřovati koho; x. за чѣмъ obstarávati něco; dohlížeti na něco; x. въ чёмъ ch. v něčem (v šatech).

хóдкій, ая, ое lehký (vůz, člun); -о *adv.*; -ость *f.*

ходовóй, áя, óе putující, stěhovavý, tažný; -áя ры́ба tažné ryby; 2. x. schůdný; -áя дорóга pěšina.

ходóкъ, á *m.* chodec; онъ хорóшій x. on je dobrý chodec; 2. x. posel (úřední); 3. fig. dobrá kopa, prohnaná šelma, pěkný kvítek.

ходýля (*dim.* ходýлька, ходýлечка) *f.* chůda; ходи́ть на ходýляхъ choditi na chůdách; подниматься на ходýли fig. vypínati se, natahovati se; 2. x. chodítko (dětské).

ходýнъ, á *m.* běhoun (kámen mlýnský); ходуно́мъ ходи́ть *v.* хóдень.

ходъ, а *m.* chod (ch. věcí, událostí, nemoci); tažení ryb; теперь x. ры́бы teď ryby táhnou; торжéственный x. slavný průvod; быть въ ходу býti v obyčeji, ve zvyku; 2. x. chodba (podzemní atd.); x. въ домъ vchod do domu; онъ знáетъ всѣ хóды он zná všecky vchody a východy.

ходьбá *f.* (*dim.* ходьбúшка *f.*) chůze.

ходя́чій, ая, ее chodící; 2. běžný (o penězích).

хожáлый, аго *m.* posel (soudní); хожáлыя дéньги výdajné peníze.

хожáтый, аго *m.* hlídač (nemocných), opatrovník (nemocných).

хожде́ніе *n.* chození; x. за больны́ми hlídání, opatrování, ošetřování nemocných; x. за дѣтьми opatrován dětí, dohlídka k dětem; x. за скотóмъ hlídání n. pasení dobytka; x. за дѣлáми obstarávání věcí.

хозя́й-ка *f.* hospodyně; (domácí paní); —ничанье *n.* hospodaření; —ничать

hospodařiti, domácí hospodářství vésti n. obstarávati.

хозя́инъ, а *m.*, *pl.* хозя́ева, въ hospodář (domácí pán); какóвъ хозя́инъ, таковы́ и гóсти jaký pán taková čeládka; *dim.* хозя́инушко *m.* hospodářeček.

хозя́йскій, ая, ое hospodářský; —ственно *adv.* hospodářsky, hospodárně; —ственность *f.* hospodárnosť; 2. hospodářství; —ственный hospodářský; -ое строéніе hospodářské stavení; -ая часть část hospodářská, odbor hospodářský; —ство *n.* hospodářství; —ствованіе *n.* hospodaření; —ствовать hospodařiti.

хозя́юшка *f. (dim.)* hospodynka.

хóленіе *n.* hejčkání; 2. fintění.

холéра *f.* cholera (nemoc); холери́на *f.* cholerina; холери́къ, а *m.* cholerik; холери́ческій, ая, ое cholerický, žlučokrevný; холéрный cholerový.

холзáнъ, а *m.*, карагýшъ orel skalní *Aquila chrysaëtos.*

хóлить (-лю, -лишь, вы́-) hejčkati; strojiti; fintiti někoho.

хóлка *f.* chochol (u koní).

хóлмикъ, а *m.* chlumek, chlumec.

холми́стый, ая, ое chlumnatý.

холми́ться (-млюсь, -ми́шься) vypínati se (o chlumu); vlniti se (o vodě), věžiti se.

хóлмичекъ, чка *m.* chlumeček, pahrbek.

холмовáтый, ая, ое chlumkovitý, pahrbkovitý.

холмообрáзный, ая, ое chlumovitý.

холмъ, á *m.* chlum (vrch, hora).

холодéцъ, дцá *m.* (спáржа) chřest *Asparagus*; 2. studený pokrm z zeleniny.

холодúльникъ, а *m.*, —ница *f.* chladič (chladící kotel, chladící přístroj); —ный, **холодúтельный**, ая, ое chladící, chladivý.

холодúть (-ожý, -одúшь) chladiti (ochochl-); х.ся (-жýсь, -дúшься) chladiti se (охл- ochl-).

холóдненькій, холоднёхонькій, ая, ое chladňoučký; -нько *adv.* chladňoučko.

холóдникъ, á *m.* chladník, chladný sklep.

хóлодно *adv.* chladno, studeno, zima.

холодновáт-о *adv.* přichladle, trochu chladně; —ость *f.* chladnost; —ый chladný, přichladlý, přistydlý, zimavý; trochu chladný.

холóдный, ая, ое chladný, studený, zimavý; холóдное *n.* studené jídlo.

холодóкъ, дкá *m.* chládek.

хóлодъ, а *m.* chlad, zima, studeno.

холодѣть (-ѣю, -ѣешь), о- ochladnouti, vychladnouti.

холожéніе *n.* chlazení.

холóпить (-плю, -пишь) udělati nevolníkem; 2. býti nevolníkem.

холóпій, ья, е, холóпскій, ая, ое *adj.* nevolnický.

холóп-ка *f.* nevolnice; —ство *n.* nevolnictví, chlapství; —ствовать v nevolnictví žíti.

холóпъ, а *m.* nevolník (chlap, rab).

холостёжь, и *f. coll.* svobodní (neženatí) muži.

холостéцъ, тцá *m.* (star.) *v.* холостя́къ.

холостúльщикъ, а *m.* klestič.

холостúть (-щý, -стúшь) klestiti, vyřezávati (zvířata); 2. klestiti (ořezávati) rostliny.

холостóй, áя, óе svobodný (neženatý); х. человѣкъ *v.* холостя́къ; -áя дочь (star.) neprovdaná dcera.

холостьбá, ы́ *f.* panictví, bezženství.

холостя́къ, á *m.* panic, mládenec, svobodný muž, neženatý; stárý х. starý mládenec; 2. х. tuleň (2 až 3letý).

холощéніе *n.* kleštění, vyřezávání (zvířat); холощёный kleštěný; x. жеребéцъ valach; x. пѣтýхъ kapoun.

холстúн-а *f.* plátno; —ка *f.* platýnko; 2. (látka) gingang; —ный plátěný; x. рядъ plátenický trh, plátenické kotce.

холстомéръ, а *m.* měřič plátna.

холстъ, á *m.* plátno; холстянóй, áя, ое plátěný.

холщéвникъ, а *m.* pláteník; холщёвый plátěný.

хóльность *f.*, хóля *f.* čistota, čistotnost; хóльный čistý, čistotný.

хомутáть (-áю, -áешь), о- (лóшадь) dáti chomout na koně.

хомýтикъ, а *m.* chomoutek.

хомутúна *f.* chomoutina, podchomoutník (podkladek pod chomout).

хомýтъ, á *m.* chomout (na koně); fig. břemeno; *dim.* хомутóкъ, тка chomoutek; хомутúшко *m.* špatný chomout; хомутúще *m.* veliký chomout; хомýтный, хомýтовый *adj.* chomoutový.

хомя́къ, á, *m.* křeček *Cricetus frumentarius*; 2. fig. ospalec, tulpa.

хондролóгія *f.* chondrologie, náuka o chrustavkách.

хопёръ, прá *m.* kopr *v.* копёръ.

хорáлъ, а *m.* chorál (sborový zpěv církevní); *adj.* хорáльный.

хóрда *f.* tětiva *(chorda)*.

хорёвый (тхорёвый) *adj.* tchoří.

хорéй, я *m.* chorej *Choraeus* (verš); хорейскій choreický.

хорёкъ (тхорёкъ), рькá *m.* tchoř *v.* хорь. [chorista.

хорúстка *f.* choristka; хорúстъ, а *m.*

хóрный, ая, ое sborový (chorový),

хорóба *f.* (star.) choroba.

хоро-вóдъ, а, *dim.* —вóдецъ, дца, —вóдикъ, а *m.* chorovod, tanec sborový, tanec řadový; *adj.* —вóдный.

хоровóй, áя, ое sborový (chorový).

хоро-грáфія *f.* krajinopis, chorografie; —графическій krajinopisný, chorografický; —грáфъ, а *m.* chorograf, krajinopisec.

хорóм-ина, —инка *f.* veliká světnice; —ищи, ъ *pl. f.* veliké stavení; —ный k stavení náležitý; x. лѣсъ stavební dříví. [vení.

хорóмы, ъ *pl. f.* veliké dřevěné sta-

хорон-éніе *n.* pochovávání, pohřbívání; 2. schovávání; —и́ть (-ню́, -нúшь), по- pochovati, pohřbiti; 2. cx. schovati, ukryti; зóлото x. hráti na zlatý prstýnek n. na zlaté kotě (národní hra).

хорохóр-иться (-рюсь, -ришься) (prost.) vychloubati se, prášiti; —ишко *m.* (prost.) chlubič, prášil.

хорóшенькій, ая, ое velmi dobrý; 2. hezounký.

хорошéнько *adv.* velmi dobře; 2. hezky, hezounky; x. его́! dej emu x. hodně mu vymel! hezky mu namel!

хорóшество *n.* hezkost, pěknost.

хорошёхонько *adv.* velmi dobře.

хорóшій, ая, ее (хорóшъ, á, ó) *adj.* dobrý; x. человѣкъ dobrý člověk; -ая погóда hezké povětří; онá очень хорошá собóю ona je velmi hezká.

хорошó *adv.* dobře; вотъ x. to je dobře! [шество.

хорóшество (хорошствó) *n. v.* хорóхорошúть (-ѣю, -ѣешь), по- státi se lepším, hezčím.

хóртъ, а *m.* (star.) chrt; хортúца *f.* (star.) chrtice.

хорýгвь, и *f.*, хорýговь, (хорю́говь) и *f.* korouhev (kostelní), staroč. chorúhev; хорýговникъ, а *m.* korouhevník.

хорýнжій, аго *m.* (pol. chorąży) korouhevník; praporečník (kozácký).

хоръ, а *m.* sbor zpěváckỳ, chor; хóры, овъ *pl. m.* chor, kůr, kruchta (v kostele).

хóрь (тхóрь), á *m.*, *dim.* хорёкъ, рькá tchoř *Mustela putorius*; 2. корь *v.* моль; хорёвый, хорькóвый (тх . . .) tchořový. [жená.

хоть, и *f.* (star.) choť *v.* супрýга,

хоть *conj. v.* хотя́.

хотѣ́ніе *n.* chtění.

хотѣ́ть (хочý, хóчешь, хóчетъ) chtíti; я э́того не хотѣ́лъ já toho (tomu) nechtěl; говоря́тъ, что вы хоти́те стрóить нóвый домъ praví se, že chcete vystavěti nový dům; х.ся chtíti se; мнѣ хóчется спать, ѣсть chce se mi spat, jíst.

хотя́ (хоть) *conj.* ač, ačkoliv, ačkoliv-věk; třebas; хоть бы слóво сказáлъ kdyby aspoň slovo promluvil.

хохлáт-ить (-чу, -тишь) chocholatiti, rozčechrati, rozčepejřiti, rozježiti (vlasy); —ка *f.*, *dim.* — очка *f.* chocholatka, chocholatá slepice; 2. chocholatka, hřebenatka *Cristatella* (polyp); —ый, ая, ое chocholatý; (х. гóлубь, дроздъ, жáворонокъ, сóколъ); —ѣть (-ѣю, -ѣешь) chocholatěti.

хохлáчъ, а *m.* chocholáč, člověk s rozčechranou hlavou; 2. chocholouš (pták).

хóхликъ, а *m.* chocholík, chocholka; *pl.* хóхлики *v.* соболькій.

хóхлиться (-люсь, -лишься) čepejřiti se (o ptácích).

хохлýша *f.*, *dim.* хохлýшка *f.* chocholatka, chocholatá slepice, kachna atd.; roháč *Colymbus cristatus* (pták).

хохлáница, хохлáнка *f.* chocholanka (malina severní) *Rubus arcticus* (knížení́ka).

хохолóкъ, лкá *m.*, хохолóчикъ, а *m.* chocholík, malá chocholka.

хохóлъ, хлá *m.* chochole, chocholka.

хохот-áніе *n.* chechtání; —áть (хохочý, хохóчешь) chechtati se; zazachechtati se.

хохотвá *f.* drop malý (драхвá малоро́слая) *Otis tetrax.*

хохотли́в-ость *f.* chechtavosť; —ый chechtavý.

хохотнá *f.* chechtot.

хохотýнъ *m.* chechtoun; 2. smíchotka, holub chechtavý; хохотýнья, хохотýшка *f.* chechtalka.

хóхотъ, а *m.* chechot, chechtot.

храбóр-никъ, а *m.* (star.) chrabrý vojín; —ствіе, —ство *n.* chrabrosť; —ствовать chrabře jednati.

храбрéцъ, á *m.* chrabřec, chrabrý člověk; хр. въ словáхъ tlučhuba; храбрéцкій *adj.*; храбрéцки *adv.*

храбри́ть (-рю, -ри́шь) chrabřiti, bystřiti, bodřiti; х.ся (-рю́ся, -ри́шься), раз- chrabře jednati, chrabrost jeviti.

хрáбро *adv.* chrabře.

храброва́ть (-бру́ю, -бру́ешь) chrabře jednati.

хрáбрость *f.*, хрáбрствіе, хрáбрство *n.* (star.) chrabrosť; udatnosť.

хрáбрствов-аніе chrabré jednání; —ать chrabře jednati.

хрáбрый, ая, ое (хрáбръ, а, о) chrabrý, udatný.

храбрѣ́ть (-ѣю, -ѣешь) chrabřeti.

хрáм-икъ, а *m.* chrámec; —ина *f. v.* хорóмина.

храмовóй, áя, óе chrámový; х. прáздникъ posvícení (posvěcení chrámu); х. рѝцарь templář.

храмо-зда́ніе *n.* stavba chrámu; —здáтель, я *m.* stavitel chrámu; —здáтельная грáмота listina na stavbu chrámu, kostela.

храмъ, а *m.* chrám; х. йдольскій, язы́ческій chrám pohanský.

хранéніе *n.* schránění, uschovávání.
хранúлище *n.* schránka.
хранúло *n.* (crk.) zámek; x. устóмъ zámek na ústa.
хранúтель, я *m.* opatrovatel, strážce (kustos v museum, konservator starožitností atd.); áнгелъ x. anděl strážce; —ница *f.* opatrovatelka, strážkyně; —ный opatrující, strážný.
хранúть (-ню́, -нúшь), со- opatrovati, ostříhati; x. зáповѣди plniti přikázaní; x.ся (-нюсь, -нúшься) vystříhati se, chrániti se čeho.
храпёжъ, а *m.* chrapot, chrápání.
храпнýть chrápnouti (jednou) *v.* храпéть.
храпóкъ, пка́ *m.* chrápnutí; x. другóй сдѣлать fig. schrupnouti; 2. xp. ňuchna, rypák (u zvířat); взять что на x. vzíti něco násilně.
храпýнъ, á *m.* chrapoun; храпýнья *f.* chrapounka.
храпъ, а *m.* chrup, (střední část nosové chrustavky); 2. chrapot; 3. hák uvázaný na provaze k vytahování břemen.
храпѣніе *n.* chrápání; храпѣть (-плю́, -пúшь) chrápati.
хребéтъ, бтá *m.* hřbet, páteř (v těle); 2. hřbet hory; Урáльскій x. Uralské pohoří; *adj.* хребéтный, хребтóвый hřbetový, páteřový.
хрепетáніе *n.* hřmotění.
хрестéцъ, тцá *m.* (crk.) (крéстикъ) křížek na krk, na prsa.
хриплúв-о *adv.* chraplavě; —ость chraplavosť; —ый chraplavý.
хрúпл-о *adv.* chraplavě; —ость *f.* chraplavosť; —ый chraplavý.
хрúпнуть ochrapěti. [-ый.
хрипова́т-ость, —ый *v.* хриплúвость, хрипотá *f.* chrapot.
хрипýнъ, á *m.* chroptil, kdo chroptí n. chraptí; хрипýнья *f.* chroptilka.
хрипѣніе *n.* chroptění, chraptění; хрипѣть (-плю́, -пúшь) chroptěti, chraptěti.
христарáдничать (проси́ть Хри́ста ра́ди) prositi (t. žebrati).
христіáн-инъ, а *m.* křesťan; —ка (—ица crk.) *f.* křesťanka; —ски *adv.* křesťansky; —скій, ая, ое křesťanský; —ство *n.* křesťanství, víra křesťanská; —ствовать ke křesťanství se přiznávati.
христіаногýбецъ, бца *m.* (star.) hubitel křesťanů.
христоборецъ, рца *m.* odpůrce Kristův.
христóвщина *f.* christovština, jistá sekta rozkolníků.
христóвъ, а, о Kristův, -ova, -ovo; -а игла́, игóлка *v.* держидéрево; -ы слёзки Kristovy slze *Lacrymae christi* (druh vína).
христо-любецъ, бца *m.* ctitel Kristův; —любúвый Krista milující; —ненавúстникъ, а *m.* nenávistník Krista; —подража́тель, я *m.* následovník Kristův; —проповѣдникъ, а *m.* zvěstovatel Kristův; —слáвъ, а *m.* koledník *v.* слáвильщикъ.
христомáтія *f.* chrestomathie.
христóсов-аніе *n.* líbání o velikonocích; —аться (-суюсь, -суешься) líbati se o velikonocích.
Христóсъ, стá *m.* Kristus.
христофóрова трава́ Kristoforova tráva *v.* воронéцъ.
хрúя *f.* (rhet.) chrie.
хром-áніе *n.* kulhání (chromá chůze); —áть (-áю, -áешь, хрóмлю, -млешь) kulhati, chromě choditi.
хромат-úзмъ, а *m.* chromatismus; —úческій, ая, ое chromatický.
хромéцъ, мцá *m.* chromec, chromý člověk.
хрóмій, я *m.*, хрóмъ, а *m.* chrom,

barvík (miner.); хро́мiевый, ая, ое chromový; хро́мистый chromistý.

хромо́й, а́я, о́е chromý.

хромо-но́гiй, ая, ое chromonohý, chromý, kulhavý; —но́гость *f.* chromonohosť, chromota; —но́жка *m.* chromonožka, chromec.

хромота́ *f.* chromota (chromosť).

хроме́ть (-е́ю, -е́ешь), о- ochroměti; ochromnouti, schromnouti.

хро́ника *f.* kronika, letopis.

хрони́ческiй, ая, ое chronický, počasný.

хроно-графи́ческiй chronografický; —гра́фiя *f.* chronografie, letopisectví; —гра́фъ, а *m.* chronograf, letopis; 2. letopisec; —логи́ческiй chronologický, časořadný, řadový; —-ло́гiя *f.* chronologie, letopočet; —ло́гъ, а *m.* chronolog, letopočtář; —ме́тръ, а *m.* chronometr, časoměr.

хру́пк-iй, ая, ое chruplavý; 2. křehký; —ость chruplavosť; 2. křehkosť; хрупкова́тый trochu křehký.

хру́пнуть, хру́снуть, хру́стнуть praskouti, puknouti.

хру́пъ! *intrj.* chrup! prask!

хруста́ль, я́ *m.* křišťál; го́рный х. křišťál horní; —ный křišťálový; (*v.* кристаллъ).

хруста́ние *n.* chrustění; **хруста́ть** (хрущу́, хруста́шь) chrustěti.

хрущ-а́къ, а́, хрущъ, а́ *m.* potemník (hmyz) *Tenebrio molitor.*

хрычъ, а́ *m.* fig. (ста́рый х.) starý bručán; хрычёвка *f.* (ста́рая х.) stará čarodějnice, stará bručna.

хрѣнъ, а *m.* křen, chřen *Cochlearia armoracia*; fig. ста́рый х. *v.* хрычъ; хрѣно́вый křenový.

хрю! *intr.* chru! chroch! (křik vepřového dobytka).

хрюка́ло *n.* rypák sviňský.

хрю́к-анье *n.* chrochtání; —ать, —нуть chrochtati (o sviních).

хрясть! *intr.* chřest! prask (když praskne kost).

хряста́ть (хрящу́, хряста́шь), **хря́снуть, хря́стнуть** chrastiti; chřestiti.

хрящ-а́нъ, а *m.* chrustina (radyk, Presl) *Chondrilla* (rst.).

хрящева́т-ость *f.* chruplavosť; —ый chruplavý.

хрящев-и́на *f.* chruplavé maso, chrupavka v mase; —о́й, а́я, о́е chruplavý.

хрящесло́вiе *n.*, **хондроло́гiя** *f.* chrustavkosloví.

хрящ-ъ, а́, *dim.* **хря́щикъ, а** *m.* chrustavka, chruplavka; 2. hrubý písek, štěrkový písek; 3. pytlovina (plátno).

ху́денькiй, худёхонькiй, ая, ое, **худе́некъ, нька, нько** špatňoučký; *adv.* худе́нько, худёхонько.

худерба́, и́ *m. et f.* (prost.) člověk vyzáblý, hubený.

ху́до *adv.* špatně; ему́ х. прихо́дится vede se mu špatně.

ху́до *n.* zlé *n.*, zlo; онъ никому́ ху́да не дѣлаетъ on nikomu nic zlého nedělá; нѣтъ ху́да безъ добра́ každé zlé má své dobré.

худоба́, и́ *f.* vyzáblosť, hubenosť; 2. zlo.

худова́тый, ая, ое trochu špatný.

худоглаcie *n.* slabý hlas; 2. nezřetelná n. nejasná výslovnosť.

худо́жеств-енный umělecký; -ыя произведе́нiя *pl.* umělecké výrobky; umělecká díla; —о *n.* umění; изя́щныя -а *pl.* krásná umění; акаде́мiя -въ akademie umění; —овать *v.* худо́жничать.

худо́ж-никъ, а *m.* umělec; —ница *f.* umělkyně; —ничать umění provozovati; —ничество *n.* provozování

nějakého umění; —ничій, ья, ье umělecký; —ный, ая, ое umělý.

худо́й, а́я, о́е špatný; 2. hubený, vyzáblý.

худо-кро́вие *n.* chudokrevnosť; —кро́вный chudokrevný, špatné krve; —по́дный z chudého n. nízkého (špatného) rodu; —по́дство *n.* chudý n. nízký (špatný) rod; —со́чие *n.* špatné n. zkažené šťávy v těle (kalokrevnosť); —со́чность *f.* chudošťavnosť *(Kachexie)*; —со́чный chudošťavný, kalošťavný; —у́мие, —у́мье *n.* (star.) nedostatek rozumu, nevzdělanosť.

ху́дость *f.* špatnosť.

худощав-ость *f.* hubenosť, vyzáblosť; —ый, ая, ое hubený, vyzáblý; —ѣть (-ѣю, -ѣешь) hubnouti, hubeněti, vyzáblým se státi.

худы́й *v.* худо́й.

худѣть (-ѣю, -ѣешь), по- chudnouti, hubnouti; -ѣние *n.*

ху́же *comp.* хýже; špatněji; тѣмъ х! tím hůř! х. всего́ nejhůř; сдѣлать х. zhoršiti něco; сдѣлаться х. zhoršiti se (o nemocném).

хул-а́, ы́ *f.* hana; —ѣние *n.* haněnί; —ѣный haněný; —и́тель, я *m.* hánce, tupitel; —и́тельница *f.*; —и́тельный hanlivý; —и́ть (-лю, -лишь), по- hanětί, tupiti.

ху́ль-никъ, а *m.* hánce; —ница *f.* hanitelka; —но *adv.* hanlivě; —ность *f.* hanlivosť; —ный, ая, ое (ху́ленъ, льна, льно) hanlivý.

ху́торъ, а *m.* chutor, dvůr venkovský; ху́торскій dvorský.

хухна́ние *n.* (star.) reptání.

хѣрить (-рю, -ришь), за-, по- škrtati, přeškrtati, přetrhati (písmo).

хѣръ jmeno písmene х v azbuce.

Ц.

ц (цы) písmeno v azbuce církevní 26té, v ruské 23tí; co číslo znamená 900.

цавóкать (-аю, -аешь) šišlati, t. vyslovovati písmeno ц (c) místo ч (č); -анье *n.*

цáп-анie *n.* chapání, čapání; —ать (-аю, -аешь) chapati, čapati.

цапáться, (-áюсь) chytati se (stromu, provazu), lezti (po stromě, po provaze).

цáпин-а, —ка *f.* kaz, trhlina (v něčem n. př. v zrcadle).

цáпкій, ая, ое způsobilý k lezení na stromě, na provaze atd.; -ость *f.*

цáпленникъ, а *m.* čapí nůsek (pumpava, Presl) *Eradium* (rst.).

цаплёнокъ, нка *m.* mladá volavka, volavče, ete.

цáпля *f.* volavka (pták) *Ardea;* цáплинъ, а, о volavčí.

цáпнуть chapnouti, čapnouti (chopiti); ц. кого́-либо (по́ уху) plácnouti koho, dáti někomu jednu (t. ránu), dáti pohlavek.

цáпфа *f.*, цапфъ *m.* čep (něm. *Zapfen*).

царáп анie *n.* škrabání; —ать škrabati; ц.ся š. se; —ина, *dim.* —инка *f.* jizva od škrábnutí, škráb; —ка *m. et f.* škrabal, -ka; —нуть škrábnouti *v.* царáпать.

царéв-ичъ *m.* carevic (carevič); —на *f.* carevna, carská n. císařská princezna.

царе-двóрецъ, рца *m.* dvořan; —двóрческій dvořanský; —убíйство *n.* carovražda; —убíйца *m. et f.* carovrah *m.*, carovražednice *f.*; —цвѣтъ *m. Fritillaria imperialis v.* вѣнéчникъ.

цари́ть (-рю́, -ри́шь) panovati *v.* ца́рствовать.

царица *f.* carice, manželka carova, carovna, císařovna.

ца́рскій, ая, ое carský, císařský; ц. день císařský den (narozeniny n. jmeniny některého člena carské rodiny); -ія двери, -ія врата císařská n. svatá brána (střední brána v kostele proti hlavnímu oltáři); -ая во́дка lučavka; ц вѣне́ць (rst.) *v.* вѣне́чникъ.

ца́рство, ца́рствіе *n.* cárství (císařství, království); книги царствъ knihy královské (v bibli).

ца́рствов-аніе *n.* panování (císařování, kralování); —ать panovati (císařovati, kralovati); ца́рствующій градъ sídelní n. stoličné město; царь ца́рствующихъ král králů

царь, я *m.* cář (car), císař; král; царь царе́й král králů.

царь-колоко́лъ *m.* král zvonů (zvon v Moskvě); —ко́ршунъ *m.*, —пти́ца *f.* sup královský *Vultur papa* (*Sarcoramphus papa*); — трава́ *f.* oměj psímor, vlčimor *Aconitum lycoctonum.*

ца́та *f.* (star.) ceta (penízek) *Obolus.*

ца́ца *f.* (prost.) něco hezkého (v dětské řeči: čača, čenaná věc).

цвиль, я *m.* chmelové semeno.

цвѣли́ть (-лю́, -ли́шь) kvíliti; 2. rozzlobiti.

цвѣль, и *f.* (prost.) plíseň, plesnivina; цвѣлый, ая, ое plesnivý.

цвѣсти́ (цвѣту́, -тёшь) kvěšti, kvésti (я́блони, вишни, поля́ цвѣту́тъ); fig. онъ цвѣтётъ отъ довóльства и рáдости; здѣсь нáуки, худóжества и торгóвля цвѣту́тъ; 2. ц. plesnivěti.

цвѣтéніе *n.* květení; врéмя -ія čas květení.

цвѣтень, тня *m.* (star.) květen (máj).

цвѣтéцъ, тца *m.* (crk.) *v.* цвѣто́къ.

цвѣтикъ, а *m.* kvítek *v.* цвѣтъ.

цвѣти́ст-ость *f.* květnatosť; —ый květnatý; ц. лугъ, ц. садъ květnatý luh, kv. sad; fig. ц. слогъ kv. sloh; -ая рѣчь květnatá řeč.

цвѣти́ть (-чу́, -ти́шь) do květu přivesti; fig. květovati; okrášliti; malovati, barviti; ц.ся (-чу́сь, -ти́шься) květem se obalovati, prokvítati.

цвѣтни́къ, á *m.* květnice, zahrada s květinami; 2. květník, záhon s květinami; 3. kořenáč, květník, hrnec na květiny.

цвѣтно́й, áя, óе, цвѣтный, ая, ое květný, květnatý; -ая одéжда květný oděv; -áя недѣля (crk.) květná neděle.

цвѣтово́д-ецъ, дца *m.* květinář; —ство *n.* květinářství.

цвѣто́къ, тка́, *m.* květina, kvítek.

цвѣто-ли́стникъ kolíčí, jírlica listnatec kostrbatý (Presl), jehlice vlaská *Ruscus aculeatus*; —лю́бка *f.*, —лю́бъ, а *m.* květomilka (květolib, Presl) *Philanthus* (vosa); —но́сный květonosný, květnatý; -ая недѣля květná neděle (před velikonoci); —паде́ніе *n.*, отцвѣта́ніе odkvítání, padání květu; —расположе́ніе *n.* květenství *Inflorescentia*; —рóстъ, *m.*, тростникъ цвѣту́щій cevník řídký *Canna indica*; —сѣменникъ *m.* dutosemenka (Presl) *Anthospermum* (rst.).

цвѣто́ч-екъ, чка *m.* květinka; —никъ, а *m.* květinář; —ница *f.* květinářka; —ный květný; ц. чáй květný čaj.

цвѣту́ха *f.*, капу́ста цвѣтна́я květná kapusta, květák.

цвѣтъ, а *m.* (*pl.* цвѣты́, óвъ) květ u rostlin; *pl.* цвѣты́ květy, květiny, кви́тка; во цвѣтѣ лѣтъ ve květu let;

2. n. (*pl.* цвѣтá, óвъ) barva (nějaké látky, b. těla atd.).
цвѣчéніе *n.* vymalování; vykrášlení.
цедýлка *f.* cedulka.
цезýра *f.* přerývka *caesura* (ve verši).
цейхгáузъ *m.* zbrojnice (něm. *Zeughaus*). *[lestin).*
целестúнъ *m.* (miner.) nebesec *(Coe-*
цемéнтный, ая, ое cementový; ц. порошóкъ prášek cementový; -ныя вóды *pl.* cementové vody.
цементов-áніе *n.* cementování; —áть cementovati.
цемéнтовый cementový *v.* цемéнтный.
цемéнтщикъ, а *m.* cementovač.
цемéнтъ, а *m.* cement.
цензиров-áніе *n.*, цензирóвка *f.* censirování; —áть censirovati.
цéнзор-скій, ая, ое censorský; —ство *n.* censorství; цéнзоръ, цéнсоръ, а *m.* censor.
цензýр-а *f.* censura; —ный, ая, ое censurní; ц. комитéтъ výbor censurní, sbor censurní.
ценúна *f.* kamenina *(fayence)*; 2. květovaná látka; *adj.* ценúнный.
центáвръ, а *m.*, полузвѣрь centaur.
центифóль, и *f.*, —ная рóза růže stolistá, stolistka *Rosa centifolia.*
цéнтнеръ, а *m.* centnéř, cent.
централúзмъ, а *m.* centralismus; централúстъ, а *m.* centralista; централ́ьный, ая, ое centrální, ústřední.
центро-бѣжный odstředivý *centrifugal*; —влекýщій, —привлекáтельный, —стремúтельный dostředivý *centripetal.*
центръ, а *m.* střed *Centrum.* [men).
ценхрúтъ *m.* jikrovec *cenchrit* (kácéрва *f.* жёлтая, красúльная, кудрáвая ryt žlutý, reseda žlutá *Reseda luteola.*
церемóниться (-нюсь, - нишься) upýpati se (dělati okolky t. dáti se pobízeti k jídlu atd.).
церемоніáль *m.* obřad.
церемоніáль-ность *f.* obřadnost; —ный obřadný; ц. маршъ slavnostenský pochod.
церемоніймéйстеръ *m.* obřadník, mistr obřadní.
церемóн-ія *f.* obřad, ceremonie; —ничать *v.* церемóниться; —ность *f.* upýpavost, zdráhavost; —ный upýpavý, zdráhavý.
церкóв-никъ *m.* kostelník; 2. syn kostelníkův; —ническій, ая, ое, —ничій, ья, ье *adj.* kostelnický.
церковнослав́инскій (язы́къ) církevní slovanský (jazyk).
церковнослужúтель, я *m.* kostelník (služebník kostelní); —скій kostelnický.
церкóв-ность *f.* církevnictví, církevní záležitosti; —ный církevní, kostelní.
цéрковь, кви *f.* církev, kostel.
цесарéв-а *f.* císařovna, manželka císařova; —ичъ *m.* cesarevič (titul následníka v Rusku); —на *f.* cesarevna, (manželka následníkova).
цесáрка *f.* perlička *Numida meleagris* (pták).
цéсарскій císařský; цéсарь *m.* císař.
цеховóй, áя, óе cechovní; ц. старшúна cechovní starší (*m.*); ц. я́щикъ c. truhla; c. pokladna.
цéхъ, а *m.* cech; ц. сапóжный c. ševcovský, obuvnický.
циклóйда *f.* koloběžnice, křivka koloběžná *(cykloida).*
цикóрій, я *m.* cikorie; дúкій ц. čekanka *v.* цикóрникъ; цикóрейный, цикóрный cikoriový, cikorejný.
цикóрникъ, а *m.* cikorník, prodavač cikorie; 2. čekanka *Cichorium intybus.*
цилúндръ, а, *dim.* цилúндрикъ, а *m.*

cylindr, válec; цилиндри́ческій, ая, ое cylindrický.

цинкъ *m.* cink, zinek; ци́нковый cinkový, zinkový.

цире́на *f.*, цире́нъ *m. v.* цренъ.

цирко́нъ *m.* cirkon.

ци́ркулъ, а *m.* kružidlo; *adj.* ци́ркульный.

циркуля́рный, ая, ое cirkulární; -ое предписа́ніе, циркуля́ръ *m.* cikulární nařízení, cirkulář.

циркъ *m.* jízdárna *Circus.*

цистёрна *f.*, водоёмъ cisterna.

цитаде́ль, и *f.* tvrz (*citadella*); —ный *adj.*

ци́тра *f.* citera (hud. nástroj); ци́тряный citerový.

цитро́нъ *m.* citron; (*v.* лимо́нъ); цитро́нный citronový.

ци́фра *f.* cifra, číslice.

цифров-а́ніе *n.* číslování, cifrování; —а́ть cifrovati, číslovati; цифро́ванный číslovaný.

ци́церо *indecl.* cicero (druh písma).

цо́коль, я *m.* podnož (u sloupu) (*Sockel*); —ный *adj.*

цренъ *m.* (star.) pánev na uhlí, uhelník; 2. pánev na sůl.

цугъ *m.* šestispřeží (*Zug*); *adj.* цуговой.

цука́тъ *m.* cukrovaná kůra citronová.

цы jmeno písmene ц v azbuce.

ци́ба *f.* (prost.) koza.

ци́бикъ *m.* bednička čaje.

цыган-и́ть (-ню, -нишь) prášiti (lháti), někomu něco malovati; —ка *f.* cikánka; —скій cikánský; —ство *n.* fig. prášení (lhaní); цыга́нъ, а *m.* cikán; lhář, podvodník; taškář; fig. prášil. [(o kuřatech).

ци́кать (-аю, -аешь), ци́кнуть tíkati

цымба́лы, ъ *pl. f.* cimbál; цымбали́стъ *m.* cimbalista *m.*

цынга́ *f.* kurdějе (скорбу́тъ); цынго́тный kurdějový; цынготѣть (-ѣю, -ѣешь), о- kurdějе dostati.

цынов-ка, *dim.* —очка *f.* rohožka; —очникъ *m.* rohožkář; —очный rohožkový.

ци́пки, покъ *pl. f.* špičky (u nohou); ходи́ть на ци́пкахъ choditi po špičkách; 2. omačkaná místa (na nohou).

цыплён-окъ, нка (*pl.* цыпля́та, тъ), —очекъ, чка *m.* kuře, kuřátko.

цыпля́, я́ти *n.* (star.) *v.* цыплёнокъ; —тина *f.* kuřetina, maso z kuřete; —тникъ *m.* (ястребъ-куря́тникъ) jestřáb slepičník; —чій, ья, ье kuřecí, kuří.

ци́почки, чекъ *v.* ци́пки.

ци́пушка *f. v.* цыплёнокъ.

цыпъ-цыпъ! *intrj.* tik-tik (volání kuřat).

цыре́на *f. v.* цире́на, цренъ.

цырю́ль-никъ, а *m.* bradýř, holič (pol. cyrulik *chirurg*); —ническій, ая, ое, —ничій, ья, ье bradýřský; holičský; —ня *f.* holírna, bradýrna.

цытва́рь, и *f.* citvár *Zeodaria*; *adj.* цытва́рный citvárový; -ое сѣмя citvarové semínko.

цыфи́рь, и *f.*, ци́фра *f.* cifra, číslice; *adj.* цыфи́рный.

цыцъ! *intrj.* pst! st!

цѣвка, цѣвочка *f.* cívka, cívčička.

цѣвни́ца *f.* píšťala (rákosová), píšťala pastýřská, šalmaje.

цѣвоч-никъ *m. v.* иргá; —ный cívkový; -ое зо́лото nitkové zlato, zlatý drát. [rukověť.

цѣвьё *n.* prut n. žerď u kotve; 2.

цѣди́лка *f.*, цѣди́ло *n.* cedidlo, cedník; цѣди́льный, ая, ое cedicí, procezovací.

цѣди́ть (-жу́, -ди́шь), про- cediti, procediti; 2. stáčeti; (ц. пи́во изъ бо́чки); ц.ся (-жу́ся, -ди́шься) cediti se; цѣже́ніе *n.* cezení; 2. stáčení; цѣженый cezený; цѣживать cedívati.

цѣлѣ́б-никъ, а *m.* (crk.) lékař; —ница *f.* lékařka; —ный léčebný; цѣлѣ́ніе *n.* léčení.

цѣлибу́ха *f.* kulčiba (Presl), vraní oka *Strychnos nux vomica* (rst.).

цѣлизна́, цѣлина́ *f.*, noviná (v rolnictví) celina, novina.

цѣлико́мъ *adv.* (идти́, ѣхать) maninou, maní nemaní (jíti n. jeti).

цѣли́къ, а *m.* neuježděná n. neušlapaná cesta.

цѣли́тель, я *m.* lékař; hojič; —ный léčivý, lékařský, hojivý; -ыя водѝ léčivé vody.

цѣли́ть (-лю́, -лишь) léčiti, celiti.

цѣлить (-лю, -лишь) во что cíliti na něco, k něčemu, do něčeho, mířiti.

цѣлкій, ая, ое tvrdý *v.* мѣ́ткій.

цѣлко́викъ *m.*, цѣлко́вый *m.* stříbrný rubl.

цѣлко́мъ *adv.* (ц. сглота́ть) celé (t. nerozkousané polknouti).

цѣлова́ль-ная за́пись (star.) přísežná formule, po jejímž odříkání se políbil kříž; —никъ, а *m.* přísežný prodavač kořalky; *adj.* —ническій, ая, ое, —ничій, ья, ье; —щикъ *m.*, —щица *f.* kdo rád líbá.

цѣлов-а́ніе *n.* líbání, celování; —а́тель, я *m.*, —а́тельница *f.* kdo líbá; —а́ть (-лу́ю, -лу́ешь) líbati, celovati; по- políbiti, pocelovati; ц. крестъ přisahati (a kříž při tom políbiti; ц.ся (-лу́юсь, -лу́ешься) líbati se.

цѣлому́др-енникъ *m. v.* а́гнецъ непоро́чный; —енность *f.*, —ie *n.* čistota, panictví; —енный, —ый čistý, panický; - ствовати (crk.) čistotu (panictví) zachovávati.

цѣлостный celý, celostný.

цѣлость, и *f.* celost; въ -сти v celosti; fig. zachovalý, neporušený.

цѣлу́ міе *n.* zdravý rozum.

цѣлый, ая, ое celý; ц. день celý den; по цѣлымъ недѣлямъ po celé neděle n. týdny; по цѣлымъ мѣсяцамъ po celé měsíce; оста́лся цѣлъ и невреди́мъ ostal zdráv a neporušen.

цѣль, и *f.* cíl; fig. účel; стрѣля́ніе въ ц. střílení do terče; стрѣля́ть въ ц. stříleti do terče; ц. жи́зни účel života; съ ка́кою цѣлію? k jakému účelu? s jakým úmyslem?

цѣльба́ *f.* (star.) léčení.

цѣльно *adv.* (въ цѣлости) v celosti, zcela.

цѣльно-жа́берныя ры́бы ryby žabernaté, celožabré *Holobranchiae*; —копы́тный, однокопы́тный jednokopytný, celokopytný.

цѣльность *f.* celost, neporušenost; *v.* цѣлость.

цѣльный celý, neporušený; nefalšovaný; изъ -аго мра́мора z kusového mramoru, z jednoho kusu mramoru.

цѣна́ *f.* cena; э́тому цѣно́й нѣтъ to se nedá oceniti; подаро́къ цѣно́ю сто рубле́й dar v ceně sto rublů.

цѣне́ніе *n.* cenění.

цѣни́тель, я *m.* cenitel; odhadce; —ница *f.* cenitelka.

цѣни́ть (-ню́, -нишь), о- ceniti, oceniti; ц.ся ceniti se.

цѣнка *f.* hádka; výčitka, předhůzka.

цѣн-ность *f.* cennost; —ный cenný.

цѣновщи́къ, а́ *m.* cenič, odhadce *Taxator; adj.* цѣновщи́чій, ья, ье.

цѣпен-ѣлость *f.* scepenělost; —ѣлый scepenělý; —ѣніе *n.* cepenění; —ѣть (-ѣю, -ѣешь) cepeněti, scepeněti.

цѣпикъ, а *m.* cepík *v.* сер.

цѣпкій, ая, ое (цѣпокъ, пка́, пко) čím možno dobře zachytiti (na př. pazoury); 2. fig. svářivý, hašteřivý; -ость *f.*

цѣпля́ть, цѣпи́ть hákovati, zahákovati; ц.ся zachytiti se, zahákovati se.

цѣпнйкъ, á *m.* cepník, držadlo u cepu.
цѣпнóй (-нóй), áя, óe řetězový; ц. мостъ ř. most; -áя собáка pes na řetěze, věžník; 2. ц., цѣповóй cepový.
цѣпóч-ка *f.* řetízek; ц. у часóвъ, къ часáмъ ř. u hodinek, k hodinkám; —ный řetízkový.
цѣпъ, а *m.* cep.
цѣпь, и *f.* řetěz; ц. горъ ř. hor; передовáя ц. řetěz stráží fig.
цѣрь, и *m.* (star.) sirka (zapalovadlo v síře namočené).

Ч.

ч (червь), č, písmeno v azbuce církevní 27mé, v ruské 24té; co číslo značí 90.
чабéръ, брá *m.* čibr, čabr *Satureia hortensis; adj.* чабéрный.
чабурóкъ, ркá *m.* kulička na provaze k upevnění.
чáверѣть, чáврѣть (-ѣю, -ѣешь) krněti, zakrněti (o rostlinách).
чáвк-ать (-аю, аешь) mlaskati; — anie *n.* mlaskání; —нуть mlasknouti.
чатвóй, я *m.* husa rudokrká *Anser ruficollis.*
чатрáв-а *f.* rybák kaspický *Sterna caspia* (pták); —ый, ая, ое tmavopopelavý.
чадúть (чажý, чадúшь) čaditi.
чадновáтый přičoudlý.
чáдный, ая, ое čadivý; začoudlý.
чáдо *n.* (crk.) dítě.
чадо-любúе *n.* láska k dětem, milování dětí; —любный, — любúвый, ая, ое dětem nakloněný; —ненавúстникъ a ненáвистникъ *m.* dětovražda.
чáдце *n.* (crk.) děťátko.
чадъ *m.* čad, čoud; úгольный ч. čoud n. kouř z uhlí; угорѣть отъ чáду zahořeti na hlavu od čoudu.
чаль, и *f.* (star.) čeleď, čeládka.
чаёкъ, чайкá, чаёчекъ, чка čajíček, čaj; вы́кушайте чайкý vypite trochu čaje.
чáемость *f.* domnělosť, domnění.
чай, я *m.* čaj *Thea*; грудúой ч. thé pro prsa; пить ч. píti čaj; вы́пить чáшку чáю vypiti koflík (šálek) čaje.
чай *adv.* jak se zdá; jak se myslí.
чайбýръ, а *m.* mateří douška *Thymus serpyllum.*
чáйка *f.* lacek (pták) *Larus* (čejka = пúгалица); чáйкинъ, а, о.
чай-никъ *m* čajník, konvice na čaj; 2. milovník čaje; —ница *f.* čajnice, skřínka na čaj; 2. milovnice čaje; —ничать čaj popíjeti; —ничекъ, чка *m.* čajníček, konvička na čaj; —ный, ая, ое čajový.
чакры́жить (-жу, -жишь) (prost.) žížlati (tupým nožem krájeti).
чáлóвшъ, а *m.* jesetr na tři pídě.
чáлить (-лю, -лишь), при- (ч. лóдку къ бéрегу) táhnouti, přitahovati (loďku ke břehu); чáленie *n.*, чáлка *f.* přitahování loďky ke břehu.
чалкó *m.* straka, strakoš (kůň).
чалмá *f.* turban (džalma) u Turků.
чалмонóсецъ, сца *m.* kdo nosí turban.
чалопѣгúй, ая, ое strakatý (kůň).
чалъ, а *m.* lapák, provaz k přitahování a uvazování loděk.
чáлый, ая, ое; -ая лóшадь *v.* чалкó.
чанъ, *dim.* чáникъ *m.* čber, káď.
чáпля *f. v.* цáпля.
чапрáкъ, *dim.* чапрачёкъ, чкá *m.* caprака, čabraka (*f.*); *adj.* чапрáчный.
чапýра *f. v.* цáпля. [*gana.*
чапы́жникъ *m. v.* горóховикъ *Cara-*
чáра *f., pl.* чáры, ъ čáry, kouzla; 2. чáра, *dim.* чáрка *f.* sklenka (na kořalku).
чардáкъ, á *m. v.* чердáкъ.
чаров-áние *n.* čarování; —áтель *m.*

v. чародѣ́й; —а́тельница *f. v.* чародѣ́йка; —а́ть (-рую, -ру́ешь) čarovati, dělati čáry (kouzla).
чаро́в-никъ *m.* (crk.) *v.* чародѣ́й; —ный čarovný; očarovaný.
чародѣ́й, я *m.* (crk.) čaroděj, kouzelník; —ка *f.* čarodějka; —ный, —ственный čarodějný; —ство *n.* (чародѣяніе *n.*) čarodějství; —ствовать čarovati.
ча́роч-ка *f.* sklenička na kořalku *v.* ча́рка; —никъ *m.* (star.) číšník; —ный sklenkový, kalíškový; -ая продáжа viná prodej kořalky ve sklenkách (kořalnický šenk).
часо-бі́тна *f.* (star.) věž s hodinami; —бо́й, я *m.* bití hodin.
часова́ть (-сýю, -сýешь) (prost.) hodinu někde stráviti.
часо́в-никъ, а *m.* (star.) *v.* часосло́въ; 2. *v.* часовщи́къ; —ня *f.*, *dim.* —енка *f.* kaple, modlitebnice; *adj.* —енный.
часово́й *adj.* hodinový, co trvá hodinu; ч. кругъ hodinový kruh; э́то -о́е дѣ́ло to je uděláno za hodinu; -áя стрѣ́лка ručička na hodinách; -áя цѣпо́чка řetízek od hodinek; ч., áго *m.* strážník, stráž (na hodinu).
часовщ-и́къ, á *m.* hodinář; —и́чій, ья, ье hodinářský.
часозво́нъ *m.* (star.) bicí hodiny.
часо́къ, ска́, *dim.* часо́чекъ, чка *m.* hodinka.
часосло́въ, а *m.* modlitební kniha, modlitby na každou hodinu, hodinky duchovní.
ча́стенькій, ая, ое častinký.
часте́нько, частёхонько *adv.* častinko.
частѝкъ, á *m.* (star.) hustý nevod (síť); 2. *v.* частоко́лъ.
частина́ *f.* houština (v lese).
часта́ть (чащу́, части́шь) hustiti, hustějším dělati; 2. často dělati; ч. къ кому́ často k někomu choditi.
части́ца, части́чка *f.* částice, částečka.
ча́стію *adv.* (*instr.*) částí, částečně.
ча́стка *f.* částka *v.* части́ца.
ча́ст-ность *f.* částečnosť, zvláštnosť; —ный částečný; zvláštní; -ое рѣше́ніе zvláštní n. speciální rozhodnutí; ч. приста́въ (*m.*) čtvrtní (*m.*); 2. ч. soukromý; privátní; ч. домъ s. dům; ч. человѣ́къ soukromník; -нымъ о́бразомъ soukromě.
ча́сто *adv.* často (*comp.* ча́ще častěji).
часто-ко́лина *f.* kůl n. tyčka z plotu; —ко́лъ, а *m.* plot z tyček.
ча́стость, частота́ *f.* hustota.
ча́сточка *f.* částečka.
часту́ха *f.* (подорóжникъ водяно́й) žabník jitrocelovitý *Alisma Plantago.*
ча́стый, ая, ое častý; 2. hustý; ч. холстъ husté plátno; ч. гре́бень hustý hřeben; -ыя дерéвья husté stromoví.
часть, и *f.* část; ч. го́рода č. města (čtvrť); ч. рѣ́чи část řeči; по частя́мъ po částkách; бо́льшею ча́стью z větší části; 2. ч. часть (knihy); 3. osud (účast); 4. odbor; учéбная ч. odbor učebný, záležitosti učebné; кредúтная ч. odbor úvěrný, úvěrné záležitosti.
частѣ́ть (-лю, -лешь) hustnouti.
частя́къ, á *m.* (части́къ) hustý nevod (síť); частяко́вая рыба ryby chycené hustým nevodem.
часъ *m.* hodina; ч. врéмени hodina času; бúтый (боево́й) ч. celá hodina; смéртный ч. hodina smrti; часъ о́тъ часу každou hodinu; съ часу на часъ od hodiny do hodiny; часъ бúло bila n. uhodila jedna (t. hodina); чéтвертъ часá čtvrť hodiny; уже́ три часá už jsou tři hodiny; котóрый часъ? kolik je hodin? (нép-

вый ч., второй ч.); 2. ч. часъ; свободный ч. svobodný čas; ч. обѣда č. k obědu; всему свой ч. všecko má svůj čas; пришёлъ въ часъ přišel v čas; не въ ч. nevčas, v nečas; въ добрый ч.! na zdar! mnoho štěstí; šťastné pořízení!

часы́, óвъ *pl. m.* hodiny; карма́нные ч. hodinky kapesní (krátce: hodinky); стѣнные ч. visuté hodiny; боевы́е ч. hodiny bicí; ч. съ репети́цiею hodiny opakovací, repetýrky *pl.*; 2. стоя́ть на часа́хъ státi na stráži; 3. hodinky (služby boží).

ча́хликъ *m.* vyzáblík, suchán; 2. čepička *Calyptra* (na plodu mechův).

ча́х-лость *f.* vyzáblosť, vyschlosť; —лый vyzáblý, vyschlý; —нуть chřadnouti, vyschnouti, vyzábnouti; ч. отъ го́ря chřadnouti hořem.

чахо́лъ, хла́ *v.* чехо́лъ.

чахо́т-ка *f.* souchotě, souchotiny; —ность *f.* souchotivosť; —ный souchotivý.

ча́ша *f.* číše, kalich; 2. mísa, miska; вѣсова́я ч. miska u váhy; пить го́рькую ча́шу píti hořký kalich.

ча́шеч-ка *f.* malá číška; šáleček; цвѣто́чная ч. kalich květový; —ковая обвёртка lupeny kalichové n. okvětové (bot.).

ча́шка *f.* číška, kalíšek; 2. šálek; ч. ча́ю koflík čaje; колѣнная ч. čečel, číška, oko kolena; цвѣто́чная ч. kalich u květu.

чашко-ви́дный kalichovitý; —цвѣтникъ, —цвѣтъ *m.* sazaník *Calycanthus* (rst.).

ча́шковое де́рево mišpule *Mespilus germanica.*

ча́шникъ *m.* (star.) číšník; (v kláštеře) správce sklepů; 2. víčkovka *Opercularia* (rst.).

ча́шница *f.* mušle zívavá *Chama* (zool.).

ча́шный číšový; kalichový.

ча́ща *f.* houští, houština.

ча́ще *adv. comp.* častěji; ч. всего́ co nejčastěji.

ча́яніе *n.* očekávání; čekání; сверхъ -ія mimo nadání, mimo očekávání.

ча́ятель-но *adv.* pravdě podobno; —ный pravdě podobný.

ча́ять (ча́ю, ча́ешь) čeřó čekati čeho, očekávati něco; nadíti se něčeho; ча́ю воскресе́нья мёртвыхъ věřím těla z mrtvých vzkříšení.

чва́нецъ, нца *m.* článek; lahvička; fig. nadutec.

чва́ниться (-нюсь, -нишься) чѣмъ vypínati se, vychloubati se, nafukovati se.

чва́н-ка *f.* vypínavá n. nafoukaná ženština, chlubilka; —ливость *f.* vypínavosť, nafoukanosť, chlubnosť; —ливый, —ный vypínavý, nafoukaný, nadutý; chlubný; —ство *n.* vypínavosť, nafoukanosť, nadutosť.

чванъ, а *m.* (crk.) čbán; 2. (prost.) vypínavý, nafoukaný, nadutý člověk, nadutec.

чва́ртка *f.* čtvrtina n. čtvrť taktu; 2. (prost.) čtvrtka papíru (škartka).

чеба́къ, а́ *m. Cyprinus barbus.*

чебе́ръ, бра́ *m. v.* чабе́ръ.

чеботарь, я́ *m.* švec; чеботари́ть (-рю, -ришь) ševcovati; чебота́рня *f.* ševcovská dílna; чеботарскій ševcovský.

чебо́тъ, а *m.* bota (prostého člověka), čižma; *dim.* чебото́къ, тка́, чеботочекъ, чка *m.*

чебре́цъ, а́ *m. v.* чабе́ръ.

чегеда́нъ, а *m.* kopejšník, ligrus *Hedysarum.*

чеглóкъ *m.* ostříž *v.* жáворонникъ.

чéглый (star.) uprchlý.

чедыгй, óвъ *pl. m.* (star.) ženská obuv (чéботы).

чей, чья, чье? *pron.* čí? чей домъ? čí je ten dům?
чека́, и, *f.* zákolník.
чека́лка *f.*, чека́лъ, а *m.* štěkalka *Lepus pusillus v.* чекýша.
чека́н-ить (-ню, -нишь) raziti (peníze), mincovati; 2. čekaniti, ciselirovati; —ение *n.*; —енный.
чека́нка *f.* ražení (peněz); 2. ч. (rst.) čekanka.
чека́нный *adj.* razicí.
чека́нщикъ *m.* razitel.
чека́нъ, а *m.* razidlo.
чéклый (pol. ciekły) uprchlý, uteklý.
чекмáрь, я *m.* stoupa, pěchovadlo.
чекмéнь, я *m.* svrchní šat kozácký (srovn. сукмáнъ). [vec).
чекýша, чекýшка *f.* štěkuška (hloda-
челигъ, а *m.* mladý sokol, mladý dravec.
челнóкъ, á *m.* člunek; ткáльный, ткáцкій ч. člunek tkalcovský.
челночёкъ, чка́ *m.* člunečeek.
челнóч-никъ *m.* člunkář; —ный člunkový.
чёлнъ, а *m.* člun.
чело́ *n.* (crk.) čelo *v.* лобъ; бить челóмъ (star.) prositi, podati prosbu.
челобúт-на, —ная *f.* prosba písemná, psaná prosba, prosebný spis; —ный prosebný; —чикъ *m.*, prosítel prositel; —чица *f.* prositelka; —ье *n.* prošení, podání prosby; (prost.) pozdravení; скáжи емý отъ менí ч. vyřiď mu ode mne pozdravení, poručení, pozdravuj ho ode mne.
челювóй, áя, óe čelní, čelový.
человéко-губúтельный člověkozhoubný; —любецъ, бца *m.* lidumil (člověkomil): —любúво *adv.* lidumilně; —любúвый lidumilný; —любúе *n.* lidumilnosť, láska k lidem; —ненавúдѣніе *n.* nenávisť lidí; —ненавúстникъ *m.* člověkonenávistník; -ница *f.* -nice; — ненавúстный člověkonenávistný; —обрáзно *adv.* (crk.) v lidské postavě; —убíйца *m.* člověkobijce, lidovrah; —угóдіе, —угожденіе *n.* pochlebování, pochlebenství; —угóдникъ *m.* pochlebník; —угóдный *adj.* pochlebný; —я́децъ, дца *m* lidožrout.
человѣкъ, а *m.* člověk *(pl.* лю́ди lidé); дóбрый ч. dobrý člověk; 2. ч. sluha; нанять себѣ человѣка najmouti si sluhu.
человѣч-екъ, чка *m.* človíček; —ески *adv.* člověcky, lidsky; —ескій člověcký, lidský; ч. родъ lidské pokolení; —ество *n.* člověčenstvo; 2. lidskosť, vlídnosť; —ишко *m.* bídný člověk; —ій, ья, ье *adj.* člověčí.
челонóсъ (*m.*) свѣтящій svítilka *Fulgora v.* свѣтонóска.
чéлюсть, и *f.* čelist; *adj.* чéлюстный.
челядúнъ, а, челядúнецъ, нца, челядникъ *m.* (star.) čeledín; челядúнка *f.* čeledínka, složka.
чéляд-ный, ая, ое čelední; —ня *f.* čeledník (světnice).
чéлядь, и *f.* čeleď.
чембýръ, а *m.* (star.) šňůrka, provázek špagátu.
чемез-á, —úна *f.* hromada peněz; —úнникъ *m.* lakomec, skupec, držgrešle.
чемерúца *f.*, —чникъ čemeřice *Helleborus;* —чный кóрень čemeřičný kořen.
чéмеръ *m.* pateř, hřbet; 2. čemer (koňská nemoc).
чемодáнъ, *dim.* чемодáнецъ, нца, чемодáнчикъ *m.* vak cestovní, kufřík na cestu.
чепарýха *f.* sklenice na kořalku.
чепéцъ, пцá *m.* čepec; *dim.* чéпчикъ čepeček.
чепéч-ница *f.* čepčářka; —ный čepcový.

чепухá *f.* nesmysl, hatlanina.
чепучúнникъ *m.* sasaparila *v.* caccaparíль.
чепъ *m. v.* цѣпъ.
чепь *f. v.* цѣпъ.
чéрва *f.* buňka (voskem zakrytá).
чéрвень, и *f.* (crk.) červeň, látka n. tkanina červená, purpur; 2. (star.) červen (měsíc).
червéцъ, á *m.* červec *Coccus* (zool.); 2. červec *Kermes.*
червéчникъ *m.* řepík *v.* pečěnočníkъ.
чéрви, ей *pl. f.* srdce červené, červi *pl. Coeur.*
червúв-ый červivý; —**ѣть** červivěti.
червлен-éцъ, нцá *m.*, —**úца** *f.* (crk.) červec, purpur; šarlat; purpurový plášť; — **úчный** purpurový; šarlatový.
червлéный (crk.) červený.
чéрвлень, и *f.* červec, červeň, šarlatová (červená) barva.
червленѣть (-ѣю, -ѣешь) červeněti.
червогóнникъ, **червогóнъ** *m.*, bobokáperc, kaciba (Presl), jarmolist (Am.) *Zygophyllum.*
червóн-ецъ, нца *m.*, —**ной**, аго *m.* dukát; —**ка** *f.* karta z červených (*Coeur*); —**ный** červený, purpurový; (v kartách) č. tuz červený touš; —**ное зóлото** dukátové zlato.
червообрáзный červovitý *vermicularis.*
червотóч-ина, —**инка** *f.* červotočina; —**ный** červotočný.
червчáтый *v.* червлéный.
червь, я *m.* červ; dождевóй č. dešťovka; чéрви, ей *pl.* červi; 2. červь jmeno písmene ч v azbuce.
червяга *f.* slepák žížalový *Caecilia lumbricoidea* (zool.).
червяк, á *m.* červ; *adj.* червякóвый; **червячёкъ**, чка *m.* červíček.
чердáкъ, á *m.* čardak, podstřeší, půda (ponebí); 2. vikýř; *adj.* чердáчный.
черевá *pl. n.* střeva.
черевúкъ, *dim.* **черевúчекъ** *m.* střevíc ženský s vysokým špalíčkem.
черéв-ина *f.* břicho; —**истый** břichatý.
черевúч-екъ, чка *m.* střeviček; —**никъ** *m.* střevičník *Cypripedium*; —**ный** střevícový.
черéвій, ья, ье *adj.*, **брюшный** břišní.
чéрево *n.* (prost.) *v.* чрéво.
черед-á *f.* řada, pořadí, třída; тепéрь твоя ч. teď je řada na tobě; —**úть** (-ежý, -едúшь) řadu ustanoviti, střídati; 2. řadou n. dle řady následovati; střídati se; —**никъ** *m. v.* собáчникъ *Cynoglossum*; —**нóй** *v.* очереднóй.
чередов-áніе *n.* střídání; —**áться** střídati se; —**óй**, áя, óе střídavý; ч. порядокъ střídavý pořádek, řad.
черéдъ *m. v.* чередá.
черезполóс-ность *f.* mezipásemnost, mezipásmí.
черезсѣдѣльникъ *m.* sedelník (řemen).
черезчýръ *adv.* přespříliš, přílišně.
чéрезъ *v.* чрезъ.
чéрезъ *m.* úzký dlouhý pytlík na peníze na způsob opasku.
черемúш-а *f.*, —**никъ** česnek planý, č. medvědí, (č. vlčí, psí) *Allium ursinum.*
черёмух-а *f.* střemcha *Prunus padus*; (ovoce) střemšalka, střemchyně; —**овый** střemchový.
черёмуш-ка *f.* střemšička; 2. *v.* черемúца; —**никъ** *m.* hájík střemchový, třemešník.
черемшá *f. v.* черемúца.
черенéцъ, нца *m. v.* черенóкъ.
черенóкъ, нкá *m.* střenka; 2. roub (k roubování); 3. ledek usazený.
чéренъ *m.* střenka; 2. *v.* цренъ.
черéнье *n. coll.* rouby.
черепáх-а *f.* želva *Testudo* (zool.);

2. želví skořepina; гребёнка изъ —и hřebínek z želviny; —овый želvový, želví.

черепáш-ина *f.* želvina, želvovina, želví maso; —ій, ья, ье *adj.* želví; —никъ *m.* želvnice *Chelone* (rst.).

черепéнникъ *v.* грéчневикъ.

черепи́на *f.* střepina, střep (z hliněné nádoby).

черепи́ца *f.* taška (na střechy), prejz, kurka.

черепи́ч-никъ *m.* cihlář; —ница *f.* cukrovka, rybička (hmyz) *Lepisma sacharina*; —ный taškový, prejzový; -ая кро́вля střecha n. krytba tašková; -ый завóдъ cihelna.

черепно́й, а́я, óе, чéрепный, ая, ое lebkový; ч. бурáвъ (трепáнъ) lebovrt.

черепово́й, а́я, óе lebkový; -а́я кость lebková kost, lebka; -а́я оболóчка olbí, lebečnice.

черепокóжныя живóтныя *pl.* korýši *Crustacea.*

черепóкъ, пкá *m.* střípek.

черепо-сверлéніе *n.* (трепанáція) vrtání lebky; —слóвіе *n.* lebosloví *Craniologie, Phrenologie.*

черепóчекъ, чка *m.* střípeček; střípek.

чéрепъ *m.* leb, lebka; 2. kůra, skořepina (u korýšů); ýстричный ч. skořepina ústřičná; 3. kůra ledová.

черéпье *n. coll.* střepy *pl.*

черéшня *f.* třešně *Prunus Cerasus*; птáчнице *Cerasus avium*; черéшневый *adj.* třešňový.

черешóкъ, шкá *m.* střenka; *adj.* черешкóвый.

черк-áнье *n.* škrabání, škrtání; —áть (-áю, -áешь) škrabati, čmárati, škrtati (perem); —нýть škrábnouti, čmárnouti, škrtnouti.

чéрлень, и *f.* červeň, červená barva; ч. земляна́я červeň zemní, č. anglická *(kolkothar).*

чермéшъ *m.* zapalička *Tordylium* (rst.).

чéрмный, ая, ое červený (staroč. čermný); -ое мóре Červené moře.

черна́вка *f., dim.* черна́вушка černavka, brunetka; 2. černavka (kráva), černucha, černula.

черневóй, а́я, óе černě smaltovaný; -а́я рабóта, чéрнедь, и *f.* stříbrnická práce s černým smaltem.

чéрнель, и *f.* červený ochr.

черне́ніе *n.* černění.

чёрненькій, ая, ое černoučký.

чéрнеть, и *f.* černeť, kachna chocholatá *Anas fuligula.*

чернёхонекъ, нька, нько *adj.* černoučký.

черне́цъ, á *m.* mnich, řeholník, klášterník (černec); черне́чество *n.* mnišství, stav mnišský, řeholnictví, klášternictví.

черни́ка *f.* černá jahoda, borůvka.

черни́ла, ъ *pl.* n. černidlo, inkoust; типогрáфскія ч. černidlo.

черни́ль-ница *f.* kalamář; —ный inkoustový, černidlový; ч. орѣшекъ dub ěnka.

чернѣть (-нѣю, -нѣешь) černiti; (fig.); ч.ся (-нѣюсь, -нѣешься) černiti se.

черни́ца *f.* jeptiška, řeholnice, klášternice (černice); 2. černice, černá jahoda, borůvka *v.* черника.

черни́ч-ie *n. coll.* (crk.) morušoví; —ка *f.* černička, malá borůvka; —никъ *m.* borůvka, keř borůvkový, (čičoretka) *Vaccinium myrtillus*; —ный borůvkový.

черно-багрóвый, ая, ое tmavočervený; —бóкій černoboký; —бородый černobradý; —бровка *f.* černobrvka *v.* черна́вка; —бровый černobrvý; —бу́рый tmavohnědý; —бы́ль, и *f.*, —бы́льникъ *m.* černobýl (, e *m*) *Artemisia vulgaris*; ч. души́стый černobýl voňavý (pelyněk, kozalec,

Presl, pelyněk ještěr Sloboda); —бы́льный černobýlový; —бѣлъ *m.* černoběl, kajaput (rst.) *Melaleuca (M. Leucadendron)*; —вáлъ *m.* válec knihtiskařský černidlem natřený.

черновáт-енькій, —ый, ая, ое přičernalý, černavý; —ость -ost.

черновóй, áя, óе nastíněný, na rychlo napsaný; -áя бумáга, -óе сочинéніе koncept, rozvrh, nástin.

черноволóс-никъ *m.*, ломонóсъ bordávčatý barvínek smutný *Clematis viticella*; —ый černovlasý.

черноглáзый, ая, ое černooký.

черноголóв-ка *f.* krvavec, bedrník vlaský *Poterium* (rst.); —никъ *m.* hlavuška, hlavěnka, černohlávek *Prunella*; —ый černohlavý.

черно-грúвъ *m.*, кашкáра růžovník sibiřský *Rhododendron chrysanthum*; —грúвый černohřivý; —éльникъ *m.* sosna mořská *Pinus pinaster* (*P. maritima*); —жéлчіе *n.* černožlučnost (*Melancholie*); —жéлчный černožlučný (melancholický); —зéмистый, —зéмный prstový, černozemný; —зёмъ *m.* černozem, prst zahradní; —зýбка *f.* černozubka, ženština s černými zuby; —зýбый černozubý; —клéнъ *m.* babyka *Acer campestre*.

чернокнúж-ество, —ie *n.* černokněžnictví; —ецъ, жца *m.*, —никъ *m.* černokněžník; —ничать černokněžnictví provozovati; —ный černokněžnický.

черно-кóрень, рня *m.* užanka, psí jazyk *Cynoglossum* (rst.); —кýдренникъ *m.* měrnice (Presl), černý jablečník *Ballota nigra*; —лѣсье *n.* černolesí, černý les; —лѣсный černolesní; —мáзый snědé tváře; —нóсый černonosý; —облáчный černooblačný; —óкій *adj.* černooký; —рабóтецъ, тца *m.*, —рабóчій, аго *m.* obecný dělník, sprostý dělník, nádeník; —рúзецъ, зца *m.* mnich, kněz řeholní; —рúзица *f.* mniška, jeptiška, řeholnice; —рúзничество *n.* řeholnictví, -ctvo, mnišství, -stvo, stav mnišský, stav řeholnický; —слúвъ *m.* sušená švestka; —слúвный ze sušených švestek.

чёрность *f.* černost; черноти́ль, я *m.* mandlovka, vrba pětimužná *Salix pentandra*.

черноти́ль, я *m.* mandlovka, vrba pětimužná *Salix pentandra*.

чернýха *f.* vikev polní; 2. černucha, čirůvka mořivá *Agaricus necator (Russula necator)*.

чернýшка *f.* černucha, černuška *Nigella* (rstl.).

чёрный, ая, ое černý; -ая крáска černá barva; -ая рабóта hrubá n. těžká práce; -ая душá fig. černá duše; ч. лѣсъ černý les; чёрный *m.* robotník, sprostý dělník, nádeník.

чернь, и *f.* čerň (černá barva); 2. sprostý lid, luza; 3. černý smalt, čerň.

чернѣть (-ѣю, -ѣешь) černěti, černati.

чéрнядь *v.* чéрнедь, чéрноть.

черп-áкъ *m.* čerpák, naběrák, naběračka (lopatka), šoufek; 2. korec (na kole vodním); —áло *n.* (*dim.* —áльцо) čerpačka, naběračka (šoufek).

черпало-вúдный, --обрáзный korcovitý.

чéрпальный čerpadelný, k čerpání; -ая мáшина čerpací stroj.

чéрпаніе *n.* čerpání.

чéрпать (-аю, -аешь), черпнýть čerpati, nabírati (vodu); ч.ся čerpati se, nabírati se.

черствовáтый, ая, ое přitvrdlý, natvrdlý (chleb, pečivo).

чéрств-ость *f.* tvrdost, zatvrdlost (pe-

čiva); —ый (хлѣбъ) tvrdý, zatvrdlý (chleb); fig. tvrdý; -ое сéрдце tvrdé srdce.

черствѣть (-ѣю, -ѣешь) tvrdnouti (o chlebě).

чертá, ú *f.* čerta, črta, čára, tah; погранúчная ч. čára pohraničná; чертú лицá tahy ve tváři.

чертёж-никъ *m.* kreslič (u stavitele); —ный kreslicí, rýsovací; -ая доскá kreslicí n. rýsovací prkno; —ная *f.* kreslírna.

чертенёнокъ, нка, чертёнокъ, нка *m.* čirtě (ěte) *n.*; чéртикъ, а *m.* čertík, čertíček.

чертúль-никъ *m.* úhelnice (u tesařů); —ный rýsovací, kreslicí; -ое перó pero rýsovací. [kresliti.

чертúть (черчý, чéртишь) rýsovati,

чертóв-ка *f.* čertice, čertovka; —ский, ая, ое čertovský; -ая рабóта čertovská práce.

чертовщúна *f.* čertovina.

чёртовъ, а, о čertův, ova, ovo; -ова борода́, козлобóродникъ kozí brada *Tragopogon* (rst.); чёртовы орéхи kotvice *Trapa natans.* [*cisa.*

чертогрúзъ *m.* čertkus *Scabiosa suc-*

чертóгъ, а *m.* komnata; komora; kobka; цáрскій ч. carská kobka (ke korunování).

чертóж-никъ *m.* (crk.) ženich; —ный komorní; -ое мéсто *v.* чертóгъ цáрскій.

чертóкъ, ткá *m. v.* чертúльникъ.

чертополóхъ *m.* bodlák *Carduus*; *adj.* чертополóшный bodlákový.

чёрточка *f.* čárčička.

чёртъ *m.* čert (*pl.* чéрти, éй čerti); ч. возьмú, ч. поберú! čert aby to vzal! чёртъ тебя́ поберú! čert aby tě vzal! чтобъ тебя́ чéрти взя́ли! aby tě čert vzal (aby tě čerti vzali!); что за чёртъ! ákой ч.! kterého čerta!

черчéніе *n.* kreslení, rýsování (plánů).

чесáлка *f.* česadlo, kartáč, hřeben, krace; 2. štětka soukenická *Dipsacus fullonum.*

чесáлоч-ка *f. v.* чесáлка; —никъ *m.* štětkář.

чесáль-ный česací; -ая мáшина, —щикъ *m.* česadlo (česací stroj); —щикъ *m.* česač; —щица *f.* česačka.

чесáніе *n.* česání.

чесáть (чешý, чéшешь) česati (vlasy, vlnu, srst, len atd.); ч. спúну škrabati (drbati) si záda; fig. ч. слухъ lichotiti n. pochlebovati někomu; ч.ся česati se; ч.ся грéбнемъ č. se hřebenem; спúна чéшется svrbí mě záda; у негó рýки чéшутся svrbí ho ruce; fig. rád by se pral; у негó язы́къ чéшется svrbí ho jazyk.

чёска *f.* česání *v.* чесáніе.

чесмúна *f.* česmina (srov. пáдубъ).

чеснови́ца *f.* česnečina, česnáček *Erysimum alliaria.*

чеснок-ка *f.* česnekovka; hlávka česneku; —ый česnekový *v.* чеснóчный.

чеснóкъ, á *m.* (*dim.* чесночéкъ, чкá *m.*) česnek *Allium sativum*; ч. дúкій, ч. крóвельный netřesk *Sempervivum tectorum*; бúть сваи чеснóкомъ koly hustě zatloukati.

чеснóч-ница *f.* moždíř na tlučení česneku; 2. *v.* чеснóвица; —ный česnekový, česnečný.

чесóт-а *f.* svrbění; —ка *f.* svrab, chrásta; prašivina; —ный, —очный svrablavý; chrástový; prašivý.

чéствов-аніе *n.* ctění, uctívání; —ать (-ствую, -ствуешь) кого́ ctíti, uctívati.

честú (чтý, чтéши) (crk.) čísti *v.* читáть.

честúвый, благочестúвый (crk.) bohabojný, pobožný.

честúкъ, á *m.* (star.) lesní lat.

честúть (чещý, честúшь) кого ctíti někoho, úctu prokazovati někomu; fig. pomlouvati někoho.

чéст-но *adv.* čestně, ctně; —ность *f.* čestnosť; počestnosť; poctivosť; —ный čestný, počestný, poctivý; -ое слóво čestné slovo; fig. -ая компáния čistá (pěkná) společnosť; (star.); ч. крестъ svatý kříž; обрътéніе -аго крестá nalezení svatého kříže.

често-любéцъ, бца *m.* ctižádostivý člověk; —любúвый, —любный ctižádostivý; —любúца *f.* ctižádostivá ženština; —любіе *n.* ctižádosť.

честь (чту, чтешь), почéсть ctíti; poskládati za něco, považovati za něco; егó всѣ чтутъ богáтымъ jeho pokládají všickni za bohatého.

чéсть, и *f.* česť; пóле чéсти, слáвы pole cti, slávy; въ честь комý-либо někomu ke cti; сдѣлать, воздáть, отдáть комý-либо ч. vzdáti někomu česť; увѣряю Васъ моéю чéстію, по чести увѣряю ubezpečuju Vás svou ctí; онъ человѣкъ безъ чести on je člověk beze cti.

четá *f.* dvé, pár; онъ тебѣ не ч. on se nehodí k tobě; тотъ емý далекó не ч. ten se mu daleko nevyrovná.

четáть (-áю, -áешь) rovnati někoho k někomu (тебя́ емý и не четáютъ); ч.ся (-áюсь, -áешься) съ кѣмъ rovnati se někomu; какъ тебѣ съ нимъ четáться! jak se mu můžeš rovnat!

четвéргъ, á *m.* čtvrtek *v.* четвертóкъ; четвергóвый čtvrtkový, čtvrteční.

четверéньки, некъ *pl. f.*: ходúть на —кáхъ choditi o čtyrech (t. po rukách i po nohách), čtvermo.

четверúкъ, á *m.* čtvrťúátko (4tá část čtvrtce), čtvrtka; *adj.* четверикóвый; -ое (*n. subst.*) čtvrtkové *n.*, dávka čtvrtková (na trhu).

четверúнка *f.* čtvrtička (4tá část něčeho); 2. čtyrka.

четверúть (-рю́, -ришь) čtveřiti; разгоzčtvrtiti.

четверý-ца *f.* (crk.) čtverka, čtvero; —цею (crk.) čtvernásob; —чный *adj.* čtvernásobný.

четвéрка *f.* čtverka (v kartách); 2. čtverka, čtyrspřeží.

чéтверни, ей *pl. f.* čtverčata (4 děti najednou narozené).

четверúкъ, á *m.* čtverník (čtvrtý člověk z rodiny odvedený na vojnu); *adj.* четверникóвый.

четвер-нóй (-óй), áя, óе čtvernásobný; -áя гáрмонія čtverozvuk; čtverohlasná harmonie; —нúй, ú *f. v.* четвéрка 2).

чéтверо, ыхъ *num.* čtvero; ч. мýщинъ čtvero mužův.

четверо-благовѣ́стникъ *m.* (crk.) kniha čtyř evangelistův (evangelium); —брáчіе *n.* čtvrté manželství; —брáчный po čtvrté ženat n. provdaná; —влáстіе *n.* čtverovláda, *(Tetrarchie)*; —влáстный čtverovládný; —голóсный čtverohlasný; —гýбый (crk.) čtvernásobný; —днéвный čtyrdenní; —евангéліе *n.* čtvero evangelií; —жéнецъ, нца *m.* čtveroženec, kdo je po čtvrté ženat; —конéчный čtyrkonečný (kříž); —мѣстный čtyrsedý, čtyrmístní; —нóгій, ая, ое čtvernohý; —пѣснецъ *m.* církevní zpěv o čtyrech písních; —стóлпный čtyrsloupý; —угóльникъ, четыреугóльникъ čtyrúhelník; —чáстный čtyrčástný, čtyrdílný; —якій, ая, ое čtvernásobný; —яко *adv.* čtvernásobně.

четвертáкъ, á, *dim.* четвертачёкъ, чкá *m.* čtvrťák, čtvrt ruble (25 kopejek); *adj.* четвертáковый.

четвертáть (star.) čtvrtiti (zločince) *v.* четверговáть.

четвертúн-а *f.* čtvrtina; 2. čtvrtina ruble *v.* **четвертáкъ**; **—ка** *f.* čtvrtka papíru.

четвёртка *f.* čtvrtka; 2. ч. листá čtvrtka papíru; 3. книга въ —ку kniha ve čtverce, ve čtverci *Quart* (4°); 4. čtvrtka, čtvrt libry; ч. сáхару čtvrtka n. čtvrt libry cukru.

четвернóй, áя, óe čtvrtinový; **-áя** нóта čtvrtinová nota; **-áя** бáня lázeň za $^1/_4$ ruble.

четвертов-áніе *n.* čtvrcení; **—áть** (-тýю, -тýешь) čtvrtiti; раз- roz-čtvrtiti (zločince).

четвертóкъ, ткá *m.* čtvrtek.

четвёрточка *f.* čtvrtička, čtvrtečka (papíru).

четвéртчикъ *m.* (star.) kdo užívá čtvrté části.

четвéртый, ая, ое čtvrtý; въ **-омъ** часý po třetí, když jde na čtvrtou (hodinu).

чéтверть, и *f.* čtvrt; ч. часá čtvrt hodiny; ч. гóда čtvrt roku; по четвертáмъ (гóда) čtvrtletně; ч. листá čtvrtka (archu), škartka; пéрвая ч. (лунú) první čtvrt (měsíce); послéдняя ч. (лунú) poslední čtvrt (měsíce); ч. čtvrt, čtvrtina (nota) v hudbě; čtvrť v městě; ч. дрáжка, žlábek vysekaný v kládě od tesařů.

чéтверы, ыхъ *num.* čtvero, čtvery.

четиминей *v.* четый минéй.

чётка *f.* sudý (rovný) počet, suda.

чётки, токъ *pl. f., dim.* чёточки, чекъ *f.* růženec, pateř (k modlitbě) *Pater noster*; 2. pateř, růženec (okrasa na řimsách); 3. pateř (zdvihací stroj) *Pater noster.*

чéткій, ая, ое citelný, zřetelný; **-ость** *f.* citelnosť, zřetelnosť.

четкообрáзный (herald.) pateřovitý.

чёт-но *adv.* po dvou; suda; **—ный**, ая, ое (o počtech) sudý, rovný.

чётъ *m.* suda; чётъ или нéчетъ? suda nebo licha?

четы́ре, рёхъ *num.* čtyři (čtyry).

четыре-батарéйный (корáбль) o čtyrech bateriích (koráb); **—блóчникъ** *m.* kladkostroj se čtyřmi kotouči; **—грáнникъ** *m.* čtyrhraník, čtyrhran *Tetraeder;* **—десятиднéвный** (crk.) čtyřidcetidenní; **—десáтница** *f.* (crk.) čtyřidcetidenní půst; **—десáтый**, ая, ое (crk.) čtyřidcátý.

четы́ре-десять *num.* (crk), сóрокъ čtyřidcet; **—жды** *adv.* čtyřikráte.

четыре-зýбецъ, бца *m*, **—зýбъ** *m.* čtyrzubec *Tetrodon;* **—колёсный** čtyrkolý; **—надесáтый** (crk.) čtrnáctý; **—нáдесять** *num.* (crk.) čtrnáct; **—угóльникъ** *m.* čtyrúhelník; **—угóльный** čtyrúhelný.

четырёх-клáсный, ая, ое čtyřtřídní; **—лéтній**, яя, ее čtyrletý; **—мéсячный** čtyrměsíční; **—слóжный** čtyrslabičný; **—стóлпный** o čtyrech sloupích, čtyrsloupový; **—чáстный** čtyrčástný; **—членный** čtyrčlenný.

четы́рнадцатый, ая, ое čtrnáctý; **четы́рнадцать**, и *num.* čtrnáct.

четый минéи, **четья минéя** legendy n. životy svatých.

чéхликъ *m.* čechlík, čepička.

чехолóкъ, лкá *m.* čechýlek.

чехóлъ, хлá *m.* čechel, povlečení na nábytku, v povoze atd.; 2. pouzdro na ručnici; *adj.* чехóльный.

чехóня *f. Cyprinus cultratus.*

чечевú-ца *f.*, **—чка** čočka (čočovice, šočovice) *Lens;* ч. болóтная, водянáя окрéнек *Lemna* (bot.); хрустáльная ч. čočka (v oku); **—чный** čočkovitý чечевицеобрáзный čočovičný; čočkovitý.

чечéн-иться pitvořiti se; upýpati se; **—еньe** *n.* pitvoření, upejpání; **—я** *f.* upejpalka, pitvořilka.

че́чень, чня *m.* jáma na ryby vodou naplněná a vrbovými pruty obložená.
чечётка *f.* čečetka (samice); че́четъ *m.* čečet (samec) *Fringilla linaria.*
чечи́на *f. v.* почечу́йникъ.
чешуе-кры́лыя насѣко́мыя *pl.* šupinokřídlý hmyz *Lepidoptera;* —обра́зный šupinovitý.
чешу́й-ка, чешу́ечка *f.* šupinka; —никъ *m.* podbílek, babízub *Lathraea* (rst.); —ный šupinový; —чатый, чешу́истый, ая, ое šupinatý.
чешуя́ *f.* šupina, češuje; ры́бья ч. rybí šupina.
чеще́ніе *n.* ctění.
чи́бесъ, чи́бисъ *m.* čejka *v.* пи́галица.
чи́вость, чи́вый *v.* ще́дрость, ще́дрый.
чиги́рь, я́ *m.* stříkačka zahradnická.
чижёвникъ *m. v.* раки́тникъ.
чи́жикъ, а, чи́жичекъ, чка *m.* čížík *v.* чижъ; *adj.* чи́жиковый.
чижо́в-ка *f.* čížovka, čížice (samice); —ый čížový, čížkový; -аго цвѣта čížkové barvy.
чижъ *m.* čížek (číž) *Fringilla Spinus.*
чикчи́ры, ъ *pl. f.* dlouhé a úzké kalhoty hulanské.
чилибу́ха *f. v.* цѣлибу́ха.
чили́га *f. v.* горо́ховикъ.
чили́к-анье *n.* šviřinkání (ptáků), čilikání; —ать, —нуть šviřinkati, čiřikati, čilikati, cvrkati (o ptácích); *v.* чири́кать; чили́къ! *int.* čilik! štilip! čiřik! šviřink! (zvuk ptačí).
чили́мъ *m.* nadseda, kolčatka (rst.) *Tribulus;* ч. водяно́й kotvice splývavá *Trapa natans.*
чили́шникъ, чимы́шникъ *v.* горо́ховикъ.
чина́ръ *m.* platan *Platanus* (rst.); *adj.* чина́ровый.
чинга́лище *n.* (star.) nůž, veliká dýka (kindžal).
чине́ніе *n.* činění; 2. spravování, záplatování šatů; naplňování pum; přiřezávání n. opravování per.
чини́ть (-ню́, -ни́шь), у- činiti (ч. судъ и распра́ву); 2. (на-) plniti, naplniti, -ňovati (ч. бо́мбы по́рохомъ); 3. (по-, вы́-) spraviti, spravovati, záplatovati (šaty); 4. (о-) opraviti n. přiříznouti pero (ku psaní); ч.ся (чиню́сь, чини́шься) činiti se; ч.ся съ кѣмъ meškati se; upejpati se.
чини́шко *n.* (posměš.) nepatrná hodnosť (důstojenství).
чи́нка *f. v.* чине́ніе.
чи́нн-о *adv.* slušně, jak se sluší; —ость *f.* slušnosť; —ый slušný.
чиновни́къ *m.* agenda církevní, rituál, liturgie.
чино́в-никъ *m.* úředník; —ница *f.* úřednice; —ничій, ья, ье úřednický; —ный v důstojnosti n. v hodnosti postavený.
чино-нача́ліе *n.* řád důstojenský; —нача́льникъ *m.* (crk.) přednosta *m.*, představený; —нача́льство *n.* představenstvo; —положе́ніе *n.* předpisy n. obřady církevní; —почита́ніе *n.* úcta k důstojenství; —произво́дство *n.* povýšení v hodnosti; —расположе́ніе *n.* řád důstojnický.
чи́нъ *m.* hodnosť, důstojenství; ни́жніе чины́ *pl.* poddůstojníci; духо́вные чины́ duchovenstvo; 2. ч. řád; ч. церко́вный řád církevní; чинъ чи́номъ, въ стро́йномъ чи́нѣ v náležitém pořádku.
чи́рей, рья *m.* vřed.
чирёнокъ, нка *m.* mladý čírek.
чири́канье, чи́рканье *n.* šviřinkání, cvrkání (ptačí) *v.* чили́канье.
чири́кать, чи́ркать (чи́ркнуть) šviřinkati, cvrkati (o ptácích) *v.* чили́кать.
чиро́къ, рка́ *m.* čírek *m.*, čírka *f.* (kachna); *Anas querquedula* (čírka

modrá); ч. полевóй čírek obecný *Anas crecca.*

чи́ручъ *m.* košatka, malý koš z vrbového prouti; 2. sak (na ryby), cejp.

чи́рышекъ, шка *m.* vřídek *v.* чи́рей.

чирьева́тый, ая, ое vředovatý.

числе́ніе *n.* číslování *(Numeration).*

чи́слен-ie *n.* číslení, počítání; —ный, —ный počítaný, číselný; -ая величина́ číselná veličina; -ное превосхо́дство непріятеля číselná převaha nepřítelova.

числи́тель *m.* čítatel, počítatel; —ный počítací; číslovací; -ыя имена́ (gram.) číslovky *Numeralia*; имена́ -ыя поря́дочныя, поря́дковыя číslovky řadové; имена́ -ыя количественныя číslovky základní.

чи́слить (-лю, -лишь) čísliti; číslovati; ч. кого́-либо бо́льшимъ počítati někoho k nemocným; ч.ся počítati se.

число́ *n.* číslo; počet; ло́маное ч. číslo lomené, zlomek; извѣстное ч. jistý počet; 2. datum; котóраго числа́? kterého dne? kterého datum? пя́таго числа́ dne pátého . . .; сего́дня пя́тое ч. dnes je pátého; написа́ть (обозна́чить) письмо́ за́днимъ число́мъ datovati nazpět; пере́днимъ число́мъ datovati napřed; 3. ч. číslo, počet (gram.) *Numerus;* еди́нственное ч. číslo jednotné, počet jednotný, jednotník (*Singular*); мно́жественное ч. množné číslo, množný počet, množník *Plural.*

числосло́в-ецъ, вца *m.*, числосло́въ, а *m.*, ариѳме́тикъ počtář; —ie *n.*, ариѳме́тика počtářství; —ный počtářský.

чистаго́нъ *m.*, prost.: вы́платить чистаго́номъ vyplatiti dočista, zúplna (hotovými).

чи́стенькій, ая, ое čistoučký.

чистёхонекъ, нька, нько zcela čistý.

чисте́цъ, тца *m.* kuklík *Geum Urbanum v.* гравила́тъ.

чи́стикъ *m.* alka holubí *Columbus grillus* (*Columbus columba*); ч. безкры́лый alka veliká *Alca impennis* (zool.).

чисти́лище *n.* očistec (po smrti), staroč. čistec; чисти́лищный огóнь oheň v očistci.

чисти́ль-никъ *m.* oslí okurka *Momordica v.* огуре́цъ осли́ный; —щикъ *m.* čistič; ч. шлю́зовъ, ч. отхо́жихъ мѣстъ průtočník, čistič stok, stokočistec, stokař (bál).

чисти́тельный čistivý, čistící; ч. порошо́къ prášek čistivý, počišťovací.

чи́стить (чи́щу, чи́стишь) čistiti; ч. щёткою č. štětkou n. kartáčem, kartáčovati; ч.ся čistiti se.

чи́стка *f. v.* чище́ніе.

чи́сто *adv.* čisto, čistě; чи́сто-на́-чисто docela čistě, čisto; онъ бѣгаетъ чи́сто сумасше́дшій on běhá jako hotový blázen.

чисто-кро́вный čistokrevný; —писа́ніе *n.* čistopis *Mundum;* 2. krasopis *Kalligraphie*; —пи́сецъ, сца *m.* čistopisec; krasopisec; —плóтка *f.* čistotná ženština; —плóтность *f.* čistotnost (člověka); —плóтный čistotný, čistoty milovný; —плóтъ, а *m.* čistotný člověk; —по́лье *n.* širé pole (čisté pole); —рѣчіе *n.* čistá n. zřetelná výslovnost; —серде́чіе *n.*, —серде́чность *f.* čistosrdečnost, upřímnost; —серде́чный čistosrdečný, upřímný,

чистота́ *f.* čistota (č. oděvu; č. mravů; č. hlasu; č. slohu).

чистóт-ка *f. v.* чистоплóтка; —ный čistotný *v.* чистоплóтный; —ствовать (crk.) čistotu zachovávati.

чистоте́лъ *m.*; ч. бо́льшóй vlaštovičník, celidon *Chelidonium majus;*

ч. меньшо́й roupník, orsej, májíček *Ficaria rununculoides.*
чистоу́стъ *m.* hroznatka *Osmunda* (rstl.).
чи́стый (*comp.* чи́ще) čistý; -ое по́ле širé pole.
чисть, и *f. v.* новина́.
чистя́къ *m.* routička, dymnivka *Fumaria*; ч. большо́й, меньшо́й *v.* чистотѣлъ.
чистя́нка *f.* ženština s bílou tváří; 2. vysekané místo u prostřed lesa.
читáльщикъ *m.* kdo čte žalmy u rakve zemřelého.
читáніе *n.* čtení.
читáтель *m.* čtenář, čitatel; —ница *f.* čtenářka.
читáть (-áю, -áешь) čísti, čítati; ч. лéкцію въ университéтѣ čísti na universitě, míti čtení, držeti přednášky.
чихáнецъ, нца *m.* sambaba (Presl) *Parthenium v.* дѣвникъ.
чих áніе *n.* kýchání; —áтельный kýchavý, kýchací; ч. порошо́къ k. prášek; —áть (-áю, -áешь) kýchati; чихнýть kýchnouti.
чихи́р-никъ *m.* ochlasta, opilec *v.* пьяница; —ничать chlastu se oddati, chlastati.
чихи́рь, я́ *m.* mest, břečka (mladé nevykvašené víno); *adj.* чихи́рный.
чихóт-а *f.* delší kýchání; —ка *f.* kýchavice *Veratrum* (rstl.).
чи́ща *f.*, чищо́ба *f.*, чищо́бь, и *f. v.* новина́.
чи́ще *adv. (comp.)* čistěji; ч. всего́ nejčistěji.
чи́щеніе *n.* čištění.
чій, чія́, чіе́ *pron.* (crk.) čí *v.* чей.
чкать, чкнуть obo что naraziti o něco; ч.ся obo что naraziti se o něco.
члено-вреди́тель, *m.* kdo sám se zmrzačil; —вреди́тельство, —вреждéніе *n.* úmyslné zmrzačení sebe samého; —соединéніе, —составлéніе *n.* sečlenění, členitost, článkovitost; —составно́й (-а́й), а́я, о́е článkovitý, sečleněný.
членъ *m.* člen; úd; (č. v těle); č. společnosti; č. rodiny; членъ-корреспондéнтъ člen dopisující; членóкъ, нка́ *m.* článek, kloub (v těle).
чмóк-анье *n.* mlaskání; —ать (-аю, -аешь) mlaskati; —нуть mlasknouti; ч. кого́-либо дáти někomu hubičku.
чóботъ *v.* чёботъ.
чобръ *v.* чáберъ.
чóк-анье *n.* ťukání (sklenicemi); —ать ťukati (sklenicemi při pití); —нуть ťuknouti.
чонъ *m.* ťuk! zvuk při ťuknutí sklenic.
чóлка (хóлка) *f.* chochol u koní.
чолнъ *m. v.* чёлнъ.
чóмга *f.* roháč černokrký (pták) *Colymbus auritus (Podiceps nigricollis)*; ч. хохлáтая roháč veliký *Colymbus cristatus* (*Podiceps cristatus*); ч. рогáтая roháč žlutorohý *Colymbus auritus (Podiceps auritus).*
чонзóлъ *m.* klokoč *Staphylea* (rst.).
чóпор-ность *f.* upejpavost; pitvořivost; —ный upejpavý; pitvorný.
чортъ *m. v.* чертъ.
чóтки *v.* чётки.
чрев-áстый, ая, ое břichatý; —áтая *f.* těhotná (žena); —ость *f.* těhotnost; těhotenství; —áтѣть těhotněti.
чревесы́ *pl. n.* (star.) střeva.
чрéв-ница *f.* (star.) břišní (střevní) nemoc; —ній, яя, ее, —ный, ая, ое (star.) břišní (-ný).
чрéво *n.* (crk.) břicho, život; ч. мáтернее život mateřský.
чрево-бáсникъ, —волшéбникъ *m.*, —вѣщáтель, я *m.* (crk.) břichomluvec; 2. břichopravec, břichověštec, střevopravec; —бóлие, —болѣніе *n.*

(crk.) bolení břicha; —бѣсіе, —бѣшеніе, —нейстовство *n.* žravosť, nenasytnosť; —волшéбство *n.*, —вѣщáніе *n.* břichoprava, střevoprava; —нейстовый žravý; —ненасы́тный nenasytný; —нóсная *f.* těhotná (žena); —ношéніе *n.* těhotnosť, těhotenství; —объядéніе *n.* žravosť, obežralosť; —объ́стливый, —объ́стный žravý, obežralý; —угóдіе *n.* břichopasnosť; —угóдникъ *m.* břichopásek; —ýстъ *m.* brašnice (červ) *Bursaria;* —хóды, овъ *pl. m.* břichonožci *Gasteropoda* (zool.).

чредá, ы́ *f. v.* čeredá; *v.* óчередь; всѣ въ чредý свою́, всѣ своéю чредóю všecko v svůj čas.

чрезвычáй-ный (*adv.* -но) neobyčejný, kromobyčejný, nadobyčejný (*adv.* -ně); -ность *f.* -nosť.

чрезмéр-но *adv.* nesmírně; —ность *f.* nesmírnosť; —ный nesmírný.

чрез-плéчный co visí přes plece; ч. рéмень řemen přes plece n. přes rameno zavěšený, zavěšák; —чýръ *adv.* příliš, přílišně.

чрезъ *praep. c. acc.* přes; переéхать ч. рѣку́ přejeti přes řeku; ч. три дня za tři dni; ч. негó skrz něho (prostředkem jeho).

чрезъестéственный nadpřirozený.

чренъ *m.* pánev solná.

чрепи́на *f. v.* черепи́ца.

чресла́ n. чрéсла, слъ *pl. n.* (crk.) třísla *pl.* (ledví *n.*).

чресленникъ *m.* (crk.) pás, opasek.

чресми́на *f. v.* черéшня.

чтéніе *n.* čtení; библіотéка для чтéнія čtenářská knihovna.

чтецъ *m.* čtenář; 2. předčítatel.

чти́лище *n.* (star.) modlářský chrám, modlárna.

чти́тель, я *m.* ctitel; —ница *f.* ctitelka.

чтить (чту́, чти́шь) ctíti; ч.ся (чту́сь, чти́шься) ctíti se.

что *pron.* co; всё, что онъ говори́тъ všecko, co on mluví; что-нибудь, что-ни-есть, что-либо, что-то něco; cokoliv; что онъ сказáлъ? co on řekl? что тутъ за шумъ? co je tu za hluk? jaký je to zde hluk? что э́то человѣкъ? co je to za člověka? jaký je to člověk? za co onъ благодари́тъ? zač on děkuje? otъ чегó? za čímъ? proč?

что *conj.* že; мнѣ сказáли, что онъ пріѣхалъ mně řekli (bylo mně řečeno n. praveno), že on přijel.

чтóбы, чтобъ *conj.* aby; žeby; чтобъ тебя́! aby tě! (aby tě drak!)

чу! *int.* slyš!

чубарáхнуться (съ лѣстницы) svaliti se, báchnouti (se schodů); чубарáхъ! *int.* bác!

чубáрый, ая, ое (лóшадь, собáка) tygrovaný, pruhovaný (kůň, pes).

чубýкъ *m.* čibuk, troubel k dýmce; *dim.* чубучёкъ, чка; *adj.* чубýчный.

чубýшникъ *m.* pustoryl, planý n. český jasmín *Philadelphus coronarius.*

чýвствен-но *adv.* smyslně; —ность *f.* smyslnosť; —ный smyslný; citový; -ая жи́ла čiva (čilka), nerv.

чувствúлище *n.* sídlo citu (v mozku) *Sensorium.*

чувствúтель-но *adv.* citlivě; —ность citlivosť; —ный citlivý.

чýвство *n.* cit; 2. smysl; (ч. зрѣнія, слýха, вкýса, обоня́нія); упáлъ безъ чувствъ on padl bez citu, bez smyslů (padl do mdlob).

чýвствов-аніе *n.* cítění; —ать cítiti; číti; ч. зáпахъ cítiti zápach.

чугýнъ, á *m.* litina, lité železo; 2. ч., *dim.* чугýникъ, а, чугунóкъ, нка, чугýнникъ železník, železňák, že-

lezný hrnec, hrnec z železné litiny; *adj.* чугу́нный.

чудакъ, а *m.* podivín.

чуде́с-ить (-де́шу, -де́сишь), —ничать divně jednati; podivínsky žíti; —никъ *m.* podivín *v.* чудакъ; —ница *f.* podivínka; —но *adv.* divně, podivně, ku podivu; —ность *f.* divnost, podivnost; —ный, ая, ое divný, podivný; ku podivu krásný, divokrásný, čarokrásný, čarovný.

чуди́тися (чуждýся, чуди́шися) (crk.) diviti se.

чу́диться *impers.*: чу́дится мнѣ zdá se mi, mně se zdá; мнѣ чу́дилось mně se zdálo, zdálo se mi, že . . .

чу́дище *n.* (prost.) *v.* чу́довище.

чуд-но *adv.* divně, podivně; ku podivu; —ный divný, podivný, podivu hodný.

чу́до *n.* (*pl.* чудеса́, съ) div.

чудо́вищ-е *n.* netvor, potvora; *adj.* —ный.

чудоде́й, я *m. v.* чудакъ; —ный, —ственный divotvorný; —ственникъ *m.* divotvorce; —ствie, —ство *n.* divotvorství, zázrak.

чудо-дѣлатель, —дѣтель, я *m.* divotvorce; —дѣтельный divotvorný; —но́сецъ, сца, —твóрецъ, рца *m.* divotvorec; —но́сный, —твóрный divotvorný; —цвѣтъ *m.* divokvět *Mirabilis* (rstl.).

чужа́къ, á *m.* cizák, cizinec.

чужбúна *f.* cizí věc; 2. cizina, cizozemsko.

чуждáться чего́ straniti se něčeho.

чу́ждый, ая, ое cizí *v.* чужíй.

чужевéрный (crk.), **иновéрный** cizověrný, jinověrný.

чужезе́м-ецъ, мца *m.* cizozemec; —ка *f.* cizozemka; —ный cizozemský.

чуженúнъ *m.* cizinec, člověk pracizí.

чуже-племéнникъ *m. v.* иноплемéнникъ; —стрáнецъ *v.* инострáнецъ; —я́дный cizopasný, přížívný; (-ое растéніе).

чужíй (чужóй), áя, óе *adj.* cizí.

чужъ-чуженúнъ *v.* чуженúнъ.

чуланъ, а *m.*, *dim.* чуланецъ, нца *m.*, чуланчикъ *m.* komora na staré haraburdí. [punčochy.

чулóкъ, лкá *m.* punčocha; *pl.* чулки чулóч-екъ, чка *m.* punčoška; —никъ *m.* punčochář; —ница *f.* punčochářka; —ный punčochový.

чумá *f.* mor. [navý.

чумáз-ка *m.* špinavec; —ый *adj.* špi-

чумакъ *m.* čumák, solnář; чумакова́ть (-кýю) sůl a ryby rozvážeti.

чумúть (-млю́, -мúшь) morovinou nakaziti.

чумúчъ *m.*, чумúчка *f.*, **чумъ** *m.* sběračka (lžíce).

чýмный morový.

чупúца *f.* četa n. spolek lidí, kteří jdou na lov sobolů.

чупрúна *f.*, **чупрýнъ** *m.* čupryna (přední vlasy na hlavě).

чурá *f.* štěrk.

чурбáнъ, а *m.* pařez; *dim.* чурбáнчикъ *m.* pařízek.

чурúлко *n*, **чурúчка** *f. v.* козодóй.

чýрка, **чýрочка** *f.* pařízek.

чуръ! *intrj.* stůj! jen

чуръ *m.* (star.) hranice.

чýтк-ій, ая, ое čenichavý (pes), pozorný; ч. сонъ lehký sen; —ость *f.* pozornost.

чуть *adv.* sotva; jen; ч. не упáлъ div neupadl; ч. дышетъ sotva dýchá.

чутьё *n.* sluch; 2. čich (u psů).

чухá *f.* (prost.) nesmysl, hatlanina.

чýхать (-аю, -аешь) ochutnávati.

чýчело, *dim.* чýчелко *n.* vycpané zvíře, vycpaný pták; 2. hastroš, strašidlo.

чучельникъ *m.* vycpavač (ptáků).

чýшка *f.* čunče (, ete), čuně (, ěte)

n., prasátko; пистолéтная ч. pouzdro na pistole.
чушь (prost.) *v.* чухá.
чýяние *n.* čenichání, větření; чýять (чýю, чýешь) čenichati, větřiti; собáка чýетъ дичь pes větří zvěř.
чхать *v.* чихáть.

Ш.

шабáш-ить (-шу, -шишь) šábes světiti; —ка *f.* vandrovka, (kousek dřeva, který sobě tesaři berou po skončené práci); —ный šábesový; -ое врéмя svatvečer; шабáшъ *m.* šábes (u Židů); 2. svatvečer.
шаблóнъ *m.* šablona.
шабрóвка *f.* (u tesařů) zazubení, čerpování.
шáвка *f.*, шáвочка *f.* ovčácký pes.
шáвкать bručeti, brumlati (o starých lidech. [kroky.
шагáла, шагáло *m.* kdo dělá veliké
шагáніе *n.* kráčení; шагáть (-áю, -áешь) kráčeti; шагнýть kročiti.
шагúстый kdo dělá veliké kroky.
шаглá *f.* líce (tváře) u některých ryb.
шагомéръ *m.* krokoměr; шагомéрный krokoměrný.
шагрúнъ *m.* šagrén (*chagrin*), capovina; *adj.* шагрúновый.
шагъ *m.* krok; шагъ за шагъ krok za krokem; ѣхать шáгомъ jeti krokem (zvolna); ни на шагъ ani na krok (neustupovati).
шáдра *f.* vnitřek mžího zubu.
шажёкъ, жкá *m.* krůček.
шáйка *f.* rota, banda; ш. разбóйниковъ rota n. banda loupežnická; 2. ш., *dim.* шáечка konývka k nabírání vody.
шакáлъ *m.* šakal *Canis aureus.*
шáкать (-аю, -аешь) káchati, šakati (jako kačer: šak! šak! šak!); -анье *n.*
шалапáй, я *m.* (prost.) lenoch, pecivál.
шалáшъ *m.*, *dim.* шалáшникъ *m.* salaš; *adj.* шалáшный.
шалбéр-еніе, —иваніе *n.* žvatlání; —ить, —ивать žvatlati, tlachati; 2. lenošiti, zaháleti.
шалéніе *n.*, шальбá *f.* čtveračení.
шалúть (-лю, -лúшь) čtveračiti, dováděti.
шаллúв-ость, шаловлúвость *f.* čtveračivosť, dovádivosť; —ый čtveračivý, dovádivý.
шалнéръ, шарнéръ *m.* kloub *charnière*; *adj.* -нéрный.
шáлость *f.*, шаловствó *n.* čtveračení, dovádění; svévole.
шалýнъ, á *m.* dovádil, čtveračil, čtverák; шалýнья *f.* dovádilka, čtveračilka, čtveračka.
шалфéй, я *m.* šalvěj *Salvia* (rst.); —ный šalvějový.
шаль, и *f.* dovádění, svévole; 2. ш. šál *(shawl)*; *adj.* шáлевый.
шальнóй, áя, óе nesmyslný; šílený; -áя собáка vzteklý pes.
шалéть (-éю, -éешь) šíleti, šíleně jednati.
шамáн-ить (-ню, -нишь) čarovati, kouzelnictví provozovati; —ка *f.* šamanka, čarodějnice, kouzelnice; —скій šamanský; —ство *n.* šamanství; шамáнъ, а *m.* šaman, čaroděj, kouzelník (v Sibiři).
шампиньóнъ *m.* pečírka (houba), prost. šampion *(champignon)*.
шамшúтъ *m. v.* самшúтъ.
шáмшить (-у, -ишь) *v.* шáвкать; zadrhovati se (o kolečkách v hodinách).
шангá, и *f.* šanga (druh pečiva).
шандáлъ, а *m.* svícen *(chandelier)*; *adj.* шандáльный.

шáндра *f.* jablečník (rst.) *Marrubium vulgare.*

шáнецъ, нца *m.* hradba (šance); **шанцевóй, áя, óе** hradební (šancovní). **шанцевáть, шанцовáть** (-цýю, -цýешь) hradby dělati, šancovati; **ш.ся** hradbami se okopati, ohraditi se.

шанце-кóпъ, а *m.*, **—кóпщикъ, а** *m.* hradebník; **—кóпный** hradebnický.

шáпка *f.* čapka (čepice); **архиерéйская ш.** čepice arcibiskupská; 2. *pl.* **шáпки, покъ** aksamitník (rst.) *Tagetes erecta.*

шáпоч-ка *f.* čepička; **—никъ, а** *m.* čepičník, čepičkář; **—ный** čepicový, čepičný.

шапшá *f.* otruby pšeničné.

шарабáнъ *m.* nekrytý vozík (pryčka) s několika sedadly.

шаравáры, ъ *pl. f.* šaraváry; *adj.* **шаравáрный.** *[charade).*

шарáда *f.* šaráda, slabičná hádanka

шарáхнуться splašiti se (o koních); 2. padnouti, převrhnouti se.

шáреніе *n.* štourání.

шáрикъ *m.* kulička; míček.

шáрить (-рю, -ришь) štourati, šťárati.

шáрк-ать (-аю, -аешь), **—нуть** šoupati (nohama); **—анье** *n.*, **—отня** *f.* šoupání (nohama).

шарлатáн-ить šarlatánství provozovati; **—скій, ая, ое** šarlatánský; **—ство** *n.* šarlatánství; **шарлатáнъ** *m.* šarlatán.

шáрлахъ *m.* šarlach (barva); **шарлáховый** šarlachový.

шарлóтъ *m.* ošlejch, šalotka *Allium ascalonicum.* [netl.

шармáнка *f.* kolovrátek hrací, flašišarmýř *m. v.* **шалнéръ.**

шаровúд-но *adv.* kulatě, kulovatě; **—ность** *f.* kulovatosť, kulatosť; **—ный** kulatý, kulovatý; **шаровúдъ** *m. v.* **шарóвка.**

шарóв-ка *f.* kulenka (rst.) *Globularia*; **—ница** *f.* rážovka, kulovnice *Sphaeria (*houba).

шаро-глáвъ *m.* bělotrn obecný *Echinops sphaerocephalus* (rst.); **—кáтъ** *m.* kulatka *Glomeris* (zool.); **—лукóвка** *f.* jarovít (Presl), ocun jarní *Bulbocodium* (rst.); **—обрáзный** *v.* **шаровúдный.**

шарфъ *m.* páska důstojnická *l'écharpe.*

шаръ *m.* koule; k. na biljáru; **земнóй ш.** zeměkoule.

шáстать (-аю, -аешь) šámati (nohama), šoupati nohama; 2. osiny sráželi, opichovati (u ovsa).

шасть *adv.* náhle.

шатá *f.* (crk.) šat.

шат-áніе *n.* viklání; **—áть** (-áю, -áешь) hýbati, viklati něčím; **ш.ся** viklati se, hýbati se.

шатёр-никъ, а *m.* služebník, jenž rozbíjí stany; **—ничій, аго** *m.* dozorce nad stany; **—ный** *adj.* stanový; **шатёръ, трá** *m.* stan; 2. síť na tetřívky; 3. plášť na komíně.

шáтк-ій, ая, ое viklavý, kolísavý; 2. ducha neustáleného; **—о** *adv.* kolísavě; **—ость** *f.* viklavosť; kolísavosť.

шатнýть *v.* шатáть.

шáтость *f.* (star.) povstání; vzbouření.

шатрóвый *adj.* stanový *v.* **шатёрный.**

шатýнъ, á *m.* šámal, loudal, pobuda *m.*; 2. pumpa hornická, čerpadlo hornické; **шатýнья** *f.* šámalka, loudalka.

шáферъ *m.*, **дрýжка** družba *m.*

шафóрникъ *m. v.* **сплётникъ.**

шáфка *v.* **шáвка.**

шафрáн-ный, —овый šafránový; **шафрáнъ** *m.* šafrán *Crocus* (rst.).

шáхматный šachový, šachovní; **-ая** игрá hra v šachy; **-ая пѣшка** kámen

v šachu, píšek; 2. ш. kostkovaný (látka).

шáхматъ *m.* šachovnice, deska ke hře v šachy; игрá въ ш. hra v šachy; игрáть въ ш. hráti v šach.

шáхта *f.* šachta (v hornictví); *adj.* шáхтный.

шахъ *m.* šach (perský panovník); ш. šach! (volá se ve hře šachovní).

шáшень, шня *m.* lodivrt, vrták lodní (šášeň) *Teredo navalis.*

шáшеч-ка *f.* kamínek (v šachu); —ница *f.* šachovnice; —ная игрá hra v dámu neb v šach); шáшка *f.* kámen ve hře šachovní n. v dámu; 2. šavle (u Kavkazců).

шáшковая снасть síť na strledi.

шáшни, ей *pl. f.* šašky, šprýmy; шáшничать šašky provozovati, šaškovati.

швáбра *f.* koště lodnické, smeták lodnický (z roztřepeného lana); швáбрить lodnickým smetákem utírati.

шваль, я *m.* (star.) švadlíř, krejčí; —ный švadlířský; šicí; —ня *f.* švadlírna, dílna krejčovská.

швартóвъ *m.* vazák, lapák (lano k uvazování); швартóвить lanem uvazovati.

швартъ *m.* kotvice hlavní.

швéй-ка *f.* švadlena; —ный švadlenský.

швейцáръ *m.* vrátný, portýr (švejcar); *adj.* швейцáрскій; -ая *f.* vrátnice, síňká portýrova.

швéніе *n.* (crk.) šití.

швéрцы, овъ *pl. m.* křídla n. boky s obou stran plochých lodí.

швецъ, á *m.* krejčí (—šijec); швéцкій krejčovský.

швея *f.* krejčířka, švadlena.

швóрень *v.* шкворень.

швырнýть mrsknouti něčím (t. hoditi); швырáть házeti; швырáніе *n.* házení.

шевел-éніе *n.* ševelení (pohybování, třesení); —и́ть, шевельнýть ševeliti; ш.ся ševeliti se.

шевереúнька *f.* koš na kuřata, kukaně, posada.

шеврúга *f. v.* севрюга.

шéй-ка *f.* šíjka, krček; —ный šíjový, krční; ш. платóкъ šátek na krk; —чатый мѣхъ kožišina z krkoviček.

шеколáд-никъ *m.* čokoládník; 2. kakaovník *Theobroma cacao*; —ный čokoládový; -ая дощéчка tabulka čokolády; шеколáдъ *m.* čokoláda.

шелгýнъ *m.* tobolka n. brašna lodnická.

шелевáть (шелю́ю, -ю́ешь) pažiti, zapažiti, obložiti, pokládati; шелёвка *f.* pažení, obložení.

шéлегъ, а *m.* penízek početní (*jeton*).

шелестúть (-ещý, -естúшь) šelestiti (o listí stromovém); шéлестъ *m.* šelest.

шелко-вúдный, —вúстый hedbávi podobný; -ость *f.*; —вúна *f.*, *dim.* —вúнка nitka hedbávná.

шелковúца бéлая *(f.)*, —чникъ *m.* moruše bílá, morušník *Morus alba*; —чный morušový; ш. червь hedbávníček; -ое дéрево *v.* шелковúца.

шелко-вóдецъ, дца, —вóдъ *m.* hedbávník, kdo pěstuje hedbáví; —вóдство *n.* hedbávnictví.

шёлковый *adj.* hedbávný; ш. червь hedbávníček; -ая матéрія hedbávná látka.

шелко-дéліе *n.* hedbávnictví; —завóдчикъ *m.* hedbávník, fabrikant hedbáví; —красúльное заведéніе barvírna na hedbáví; —красúльное искýсство barvířství hedbávnické; —мотáльная мáшина, —мотáльница *f.* svijadlo na hedbáví; —мотáльня *f.* svijárna na hedbáví; —мотáльщикъ *m.* svíječ hedbáví; —мотáніе *n.* svíjení hedbáví; —прядéніе *n.* pře-

dení hedbáví; —прядильная фабрика, —прядильня *f.* přádelna na hedbáví; —прядильщикъ *m.* hedbávopředec; —прядъ *m.* hedbávníček, bourec hedbávný *Phalaena bombyx*; —тростильня *f.* soukárna na hedbáví.

шёлкъ, а *m.* hedbáví; сырцовый ш. syrové hedbáví; сучёный, трощёный ш. soukané hedbáví.

шелóмъ *m.* (star.) *v.* шлемъ.

шелохнýть *v.* шелыхáть.

шёлуди, ей *pl. m.* chrásta, prašivina.

шелудúв-ый prašivý, chrastavý; —ѣть prašivěti, chrástu dostati.

шелудáкъ, á *m.* prašivec.

шелунгá *f.* druh černého čaje.

шелухá *f.* lupina, šlupina, šupina; орéховая ш. šlupka ořechová; рыбья ш. rybí šupina. [pinovatý.

шелуховáтый, шелýшный šupinatý, lu-

шелуш-éніе *n.* loupání, vylupování; —ить (-ý, -ишь) loupati, vylupovati, šlupky snímati; ш.ся loupati se, vylupovati se.

шелúга *f.* žerď, prut kovový; 2. plochá část kovová.

шелыхáть hýbati; ш.ся hýbati se; и листóкъ не шелóхнется ani lístek sebou nepohne.

шéльма *f.* šelma.

шельмóв-скій šelmovský; ш. постýпокъ kousek šelmovský; taškářský, darebácký; —ство *n.* šelmovství, darebáctví.

шéлюга *f.* vrba červená, červenice *Salix rubra.* *[missette).*

шемизéтка *f.* šmisetka, košilka (*che-*

шепелевáтый šišlavý; -тыя бýквы *pl.* sykavky *Sibilantes.*

шепелúнъ *m.* šišlal.

шепелúнья *f.* šišlalka.

шепел-áвый šišlavý; —áніе *n.* šišlání; —áть šišlati. [šlavý.

шепетлúв-ость *f.* šišlavost; —ый ši-

шепотн-úкъ *m.* šeptal, našeptavač, pomluvač; —ийца *f.* -ka; —ná *f.*, шёпотъ *m.* šepot, šeptání.

шепталá *f.* broskev; 2. merunka.

шепт-áніе *n.* šeptání; —áть (шепчý, шéпчешь) šeptati; ш. кому-либо на ухо šeptati někomu do uší.

шептýнъ *m.* šeptač, našeptavač; шептýнья *f.* šeptalka, našeptavačka.

шербéръ *m.* kelímek (průbířský).

шербéтъ *m.* šerbet (nápoj chladivý u Turků.)

шерéнга *f.* řada (vojáků); *adj.* шерéнговый, шерéножный.

шéрехъ, шерешúть *m.*, шереспéръ, шерешпéръ *m.* jesen (ryba) *Cyprinus iesis.* [ловый.

шерлъ *m.* skoryl (kámen); *adj.* шéршёрохъ *m.* drsnota, draslavý povrch; шероховáтый drsný, draslavý; -ость -osť.

шерóш-ение *n.* zdrásání, rozdrásání; —ина *f.* draslavina, drsné místo; —ить draslaviti, zdrásati, rozdrásati; —ница *f.* mařinka *Asperula* (rst.).

шерстúстый srstnatý, vlnatý.

шéрстка *f. v.* шерсть.

шерсто-бúть, —бóй *m.* vybíječ vlny, kdo stlouká vlnu; čechral; —бúтье *n.* vybíjení vlny; —бóйня *f.* čechralna (na vlnu); —нóсный vlnonosný; —прядúльная фáбрика, —прядúльня *f.* přádelna na vlnu; —чёсъ *m.* česač vlny, vlnočes; —чесáльная мáшина česadlo na vlnu.

шерсть, и *f.* vlna (ovčí); 2. srst (koní atd.); шерстянóй, áя, óе vlněný.

шерть *f.* (star.) přísaha; шертовáть, присягáть přísahati; шертепревóдная зáпись (star.) přísežná formule.

шершáвый huňatý, chlupatý; -ость -osť.

шéршень, шня *m.* sršeň; střeček *Oe-*

strus; 2. člověk s rozčechranou n. rozježenou hlavou.

шéственникъ *m.* (crk.) chodec, poutník.

шéств-іе *n.* chůze; průvod; toržéственное ш. slavný průvod; —овать kráčeti, vykračovati si.

шестер-и́къ, á *m.* provaz šestipramený; 2. hřeb šesticoulový; 3. trám 6 verškú tlustý; 4. svíčka šesterka (6 na libru); —и́ть šesteřiti; šestiti; —и́цею *adv.* šestkrát.

шестёрка *f.* šestispřeží (6 koní); 2. šestka (v kartách); бубнóвая ш. bubnová šestka.

шестернóй, áя, óе ze šesti složený: ш. нóжичекъ nožíček se šesti želízky.

шестерня́ *f.* kolo zubaté, hřeben, kolo cevní.

шéстеро, ыхъ *num.* šestero.

шести-глáсный šestihlasný; —годовóй áя, óе šestiletý; —грáнникъ *m.* šestihranník *Hexaëdron*; —грáнный šestihraný; —десáтый šedesátý; —днéвный šestidenní; —днéвъ *m.* šestideník (spis o šesti dnech stvoření světa); —жéнство *n.* šestiženstvo (bot.) *Hexagynie*; —крúлый šestikřídlý.

шéстикъ *m.* tyčka.

шести-лéтній, яя, ее šestiletý; —мýжіе *n.* šestimuží, šestimužstvo (bot.) *Hexandrie*; —нóгій, ая, ое šestinohý; —сóтый, ая, ое šestistý, šestistový; —стóпный šestistopý (verš); —сторóнникъ *m.* šestistranník, šestistěn; —сторóнній, яя, ее šestistraný; —угóльникъ *m.* šestiúhelník; —угóльный šestiúhelný.

шестнáдцатый, ая, ое šestnáctý; шестнáдцать *num.* šestnáct.

шéстникъ *m.* (star.) chodec; 2. právní posel.

шестовáтый tyčkovitý (nerost).

шестоднéвъ *m. v.* шестиднéвъ.

шестóй (-ы́й), áя, óе šestý; ш. часъ šestá hodina; въ-шестúхъ za šesté.

шестóкъ, тка *m.*, *dim.* шестóчекъ, чка *m.* níštěj, ohniště (ruské peci); *adj.* шестóчный.

шестопсáлміе *n.* šest žalmův.

шестъ *m.* tyč, tyčka.

шестúй *v.* шестóй.

шесть *num.* šest.

шестью *adv.* (*instr.*) šestkrát.

шефъ *m.* přednosta *(Chef)*.

шéя *f.* šíje (krk); fig. сбыть съ шéи zbaviti se někoho.

шибáло *n.* razidlo (na mince).

шúб-кій *adj.* hybký, hbitý, obratný; -ость *f.* -ost; —че *adv. comp.* hbitěji; rychleji; ѣхать ш. всѣхъ jeti nejrychleji ze všech.

шúворотокъ, тка, шúворотъ *m.* (prost.) límec; взять кого-либо за ш. vzíti n. popadnouti někoho za límec.

шúзый *v.* сúзый.

шикáн-ить pletichati, pletichy n. úskoky dělati; —ство *n.* pletichy, úskoky *pl.*; шикáнъ, а *m.* pletichář, úskočník *(chicaneur)*.

шúканіе *n.* syčení; ksikání; шúкать (-аю, -аешь) syčeti, ksikati; шúкнуть syknouti. *[grum.*

шúкша *f.* šicha černá *Empetrum nigrum*.

шúло *n.* šídlo.

шило-обрáзный šídlovitý; —хвóстъ *m.* ostralka *Anas acuta*.

шúльникъ *m.* taškář, měšcořez; 2. žabník jitrocelovitý *Alisma Plantago*; шúльничать taškařiti.

шúльный šídlový.

шúльце *n.* šídélko, šídýlko.

шúна *f.* šina, obruč na kolo (ráf).

шинéль, и *f.* plášť s rukávy a límcem; шинéлевый, шинéльный plášťový.

шинкáр-ить šenkovati, šenkýřem býti;

—ка *f.* šenkýřka; —ский šenkýřský; —ство *n.* šenkýřství; шинкáрь, я *m.* šenkýř.

шинков-áльный krouhací; —áние *n.* шинкóвка *f.* krouhání (zelí); —áть (-кýю, -кýешь) krouhati (zelí), krájeti, řezati zelí.

шúнный šínový; -ая дорóга dráha kolejová, železnice.

шинóкъ, нкá *m.*, *dim.* шинóчекъ, чка *m.* šenk, krčma (šenkovna), hospoda; *adj.* шинóчный.

шипéцъ, пцá *m.* (star.) šípek *v.* шипóвникъ.

шипúжникъ *m.* cicimek *Zizyphus* (rst.).

шúпикъ *m.* trneček, šípeček.

шиповáтый trnitý; bodlinatý; šípovatý.

шиповúдный trnovitý; šípovitý.

шипóвникъ *m.* šípek, růže šípková *Rosa canina.*

шипóвый trnový.

шипóкъ, пкá *m.* trníček.

шипýнъ, á *m.* kachna turecká *Anas moschata*; *adj.* шипúній, ья, ье; шипýнка *f.* kachna (samice) turecká.

шипýч-есть *f.* pěnivost (šumivost vína); —ий, ая, ее pěnivý (víno), šumivý; ш. порошóкъ šumivý prášek, šumivka; ш. лимонáдъ šumivá limonáda.

шипýшка *f.* šumivý nápoj.

шипъ, а *m.* druh vyzy; 2. trn (na rostlinách); šíp, bodlina; ozub v zámku; 3. (u truhlářů, tesařů) čep (k zapouštění prken do sebe); 4. ozub (u podkovy).

шип-ѣние *n.* syčení; šumění; —ѣть (-плю, -ѝшь) syčeti, šuměti.

шúре *adv.* (*comp.*) šíře.

ширéніе *n.* šíření.

ширинá *f.* šířka, šířina.

ширúнка *f.* malý šátek na krk ženský.

шири́ть (шúрить) (-рю, -ришь) šířiti, 2. zašiti zásilku do syrové kůže; ш.ся šířiti se.

шúрма *f.*, *pl.* шúрмы, ъ, *dim.* шúрмочки, чекъ přístřešek.

широ́кій, ая, ое široký (*comp.* шúре).

широковáтый trochu široký.

широко-гóрлый širokohrdlý, širokokrký; —грýдый širokoprsý; —крúлый širokokřídlý; —лúственный, —лúстый širokolistý; —лúцый širokolící; —нóсъ *m.* lžičák (kachna) *Anas Clypeata*; —нóсый širokonosý; —плéчій, ая, ее širokých plecí; —рóтый širokohubý.

широтá *f.* šířka.

ширь, и *f.* šíř, šíře *f. v.* ширинá.

ширя́й, я *m.* člověk s širokými zády.

шири́ться (-ря́юсь, -ря́ешься) křídloma rozmetati (křídloma třepati) a v povětří se vznášeti (jako orel).

шúтикъ *m.* malá plochá loďka s palubou (v Kamčatce).

шить (шью, шьешь) šíti; ш. плáтья šíti šaty; ш. золóтомъ zlatem vyšívati; э́тотъ портнóй шьетъ на насъ всѣхъ tento krejčí šije nám všem; шúтый šitý.

шитьё *n.* šití.

шúферъ, á *m.* břidlice; *adj.* шúферный.

шифоньéрка *f.* šatník, prádelník (*chiffonière*).

шúфра *f.* šifra *v.* шúфры.

шифрáнтъ *m.* šifrant (klíč šiferní).

шифровáть šifrovati, šiframi psáti.

шифръ *m.* šifra.

шúфры, овъ *pl. m.* šifry, tajné písmo; писáть шúфрами psáti šiframi *v.* шúфровать.

шúхта *f.* šichta (v hornictví); шихтмéйстеръ *m.* šichtmistr.

шишáкъ *m.*, *dim.* шишачёкъ, чкá *m.* šišák (helm).

шúшечка *f.* šišečka, šistička.

шишимóр-а *m. et f.* filuta, taškář,

padouch; 2. číhálek; vyzvědač; —ить taškařiti, padoušsky si počínati; 2. číhati, poslouchati (u dveří); vyzvídati; —ство *n.* taškářství, filutářství, padoušství; 2. číhání, naslouchání u dveří, vyzvídání.

шúшка *f.* šiška (na stromě); sosnóвая ш. šiška sosnová, borová; елóвая ш. šiška jedlová; 2. vyrostlina n. uzlina, boule na těle.

шúшкать (-аю, -аешь) prost. meškati, loudati se někde.

шишкóватый šiškovatý.

шишкóвникъ, шúшникъ *m.*, пýговочникъ strboulеň *Conocarpus* (rst.).

шишконóсный šiškonosný (strom).

шúшлять *v.* шúшкать.

шишмóла *f.* veliká boule.

шúя *f.* (crk.) *v.* шéя.

шкáликъ *m.* lampička se sádlem (k illuminaci).

шкáло *n.* měřidlo, měřítko.

шкапъ, а *m.*, *dim.* шкáпецъ, пца, шкáпчикъ, шкáпикъ *m.* skříně s almárkami; *adj.* шкáпный.

шкатýл-а *f.* škatule; —ка, —очка *f.* škatulka, škatulička; —очный škatulový.

шкáфъ, *dim.* шкáфецъ, шкáфчикъ, шкафúкъ *v.* шкáпъ.

шквалъ *m.* vichřice mořská.

шквáра, шквáрина *f.* škvára (při rozpouštění kovu); шквáрное сáло sibiřský lůj (sádlo) 3ho druhu.

шквóрень, рня *m.* svorník (hřeb) *v.* сердéчникъ.

шкивъ, шкифъ *m.* kotouč, kladka (k vytahování); *adj.* шкúвный.

шкúперъ *m.* kapitán lodě kupecké; *adj.* шкúперскій.

шкóл-а *f.* škola; —ение *n.* školení, cvičení; —ить školiti, cvičiti.

шкóль-никъ *m.* školák, žák; —ническій školácký; —ничество *n.* školáctví, školácké kousky; —ный školní; -ное образовáние školní vzdělání.

шкýна *f.* škuna (*schooner*), druh lodi.

шкýра *f.* škára (syrová kůže zvířecí i s chlupy); содрáть шкýру комý-либо stáhnouti někomu kůži; 2. ш. fig. ošklivá babice; *dim.* шкýрка.

шлаковáть (-кýю, -кýешь) šlakovati rudy; -áние *n.*

шлакъ *m.* škvára rudná.

шлафрокъ *m.* župan (*Schlafrock*).

шлейфъ *m.* vlečka u ženských šatů.

шлéмникъ *m.* přílbičník, voják přílbicí n. helmem pokrytý.

шлемóвникъ *m.* šišák (Presl), štítovka *Scutellaria* (rst.). [helmový.

шлемъ *m.* přílbice, helm; шлéмовый

шлéнд-а *m. et f.* (prost.) pobuda, povalovač, zahaleč; —ать (-аю, -аешь) potloukati se sem tam; ш. пó грязи cachati n. cvachati v blátě.

шлёпать plácati n. pleskati rukama; -аніе *n.*; шлёпнуть plácnouti (rukou); plácnouti něčím na zem.

шлея *f.* šle n. řemen na koně.

шлифов-áльный vyhlazovací; —áльня *f.* hladírna, vyhlazovárna; —áльщикъ *m.* hladič, vyhlazovač; —áніе *n.*, шлифóвка *f.* vyhlazování, hladění; —áть (-фýю, -фýешь) hladiti, vyhlazovati.

шлихъ *m.* šlich (v hornictví).

шлюзъ *m.* stavidlo (na vodu), splav (*Schleuse*); *adj.* шлю́зный, шлю́зовый.

шлю́пка *f.*, *dim.* шлю́почка šalupka (loď veselní). [stožárem.

шлюпъ *m.* válečný koráb s jedním

шлю́ха *f.* coura, cára (nečistá ženština).

шлянда *f. v.* шлéнда.

шлян-а *f.* klobouk; ходúть въ шлянѣ choditi v klobouku, nositi klobouk (t. na hlavě); —ка *f.* kloboučeк,

klobouk ženský; —никъ, —очникъ *m.* kloboučník; —ный kloboukový; -ая фа́брика továrna na klobouky; —очка *f.* klobouček.

шля́ться (шля́юсь, шля́ешься) (prost.) plahočiti se, potloukati se.

шляхе́т-ный, —скій šlechtický; —ство *n.* šlechtictví.

шля́хта *f.* šlechta (pol. szlachta); **шляхтичъ** *m.* šlechtic (polský).

шма́льта *f.* šmolka (modřidlo); **шма́льтовый** šmolkový.

шмель, я *m.* čmel, čmelák *Apis terrestris*; *adj.* шмелёвый, шмели́ный.

шмы́гать vrtěti se semo tam, šoupati se semo tam; **шмы́гнуть** šoupnouti se někam (do domu); **шмыгъ**! *intrj.* šup! hup!

шма́кнуть plácnouti (bácnouti), šmejknouti něčím na zem; **шмякъ**! *intrj.* bác! plác!

шна́ва, шнява *f.* šnava (druh lodí).

шнурова́ть *v.* снур . . .

шныря́ть (prost.) potloukati se někde.

шовъ, *gen.* шва *m.* šev; 2. drážka (u truhlářů, kamenníků atd.); 3. (anat.) šev *sutur*.

шоколя́дъ *m. v.* шеколя́дъ.

шо́мполъ *m.* nabiják (do ručnice).

шо́потъ *m. v.* ше́потъ.

шорлъ *v.* шерлъ.

шо́рн-икъ *m.* řemenář; —ый прибо́ръ řemení (*n. coll.*).

шорóхнуть zašramotiti.

шорошúть šramotiti.

шо́ры, ъ *pl. f.* řemení (na koně).

шóссе *n. indecl.* silnice (*chaussée*); *adj.* шоссе́йный; шосси́ровать silnici raziti.

шпа́га *f.*, *dim.* шпа́жка meč; kord.

шпа́ж-ка *f. v.* шпа́га; —никъ *m.* mečník; —ный mečový.

шпале́р-никъ *m.* špalír (v zahradě); —ный špalírový; 2. čalounový.

шпале́ры, ъ *pl. f.* čalouny.

шпа́ндырь, я *m.* potěh ševcovský.

шпа́н-ка *f.* španělská višně; 2. ш. нарывна́я, —ская мухá pryskyrka, španělská muška *Cantharis*; —ская пилá španělská pila, kladnice.

шпа́тъ *m.* živec; kazivec (nerost); 2. nákolenice (boule).

шпе́йза, шпейса *f.*, **шпейсъ** *m.* roztok kovu, smíšenice kovová.

шперъ *m. v.* шереспе́ръ.

шпига́тъ *m.* žlab v korábu.

шпигова́ть *v.* шпикова́ть.

шпиков-áльный špikovací; -ая игла́ špikovací jehla; —áніе *n.* špikování; —áть (-кýю, -кýешь) špikovati; **шпико́ванный** špikovaný; **шпико́вка** *f.* špikování.

шпикъ, а *m.* špik.

шпиль, я́ *m.* jeřáb (k vytahování kotve).

шпи́лька *f.*, *dim.* шпи́лечка jehlice do vlasů; **шпи́лить** jehlicemi upevniti.

шпина́тъ *m.* špenát *Spinacia oleracea*.

шпине́ль, и *f.* spinel (drahokam); *adj.* шпине́левый.

шпицъ *m.* špice, špička (u věže); 2. špiclík (pes).

шпіóн-ить (-ню, -нишь) špionovati, špehovati, vyzvídati; —ка *f.* špionka, špehýrka, vyzvědačka; —скій špionský, špehýrský, vyzvědačský; —ство *n.* špionství, špehýrství, vyzvědačství; **шпіóнъ** *m.* špion, špeh, špehoun, vyzvědač (fig. špicl).

шпóнка *f.* příčka (prkno).

шпонтъ *m.* špunt, čep (u tesařů).

шпонъ *m.* třiska knihtiskařská.

шпóр-а *f.* ostroha; *pl.* шпóры ostrohy; —еніе *n.* bodání n. pobádání ostrohami; —ить (-рю, -ришь) ostrohami bodati n. pobádati; —никъ *m.* ostrohář; 2. ostrožka, strací noha *Delphinium* (rst.); —ный ostruhový.

шприцев-áть (-цýю, -цýешь) vstříká-

vati, vystřikovati; —áніе *n.*, шприцóвка *f.* vstřikování, vystřikování.
шприцъ *m.* stříkačka (chirurgická) (něm. *Spritze*).
шпýля, *dim.* шпýлька *f.* cívka tkalcovská; шпýльникъ *m.* cívkář.
шпунтовáть špuntovati, čepovati, začepovati; шпунтъ *m.* špunt, čep.
шпынь, я *m.* úsměškář, posměvač; uštěpáček, šprýmař, žertéř; —ство *n.* posměvačství; úsměšky *pl.*; шпынáнье *n.* posmívání, úsměšky, úštipky *pl.*; шпынáть (-áю, -áешь) úsměšky n. posměšky si dělati z někoho, posmívati se komu, špičkovati někoho.
шрамъ *m.*, *dim.* шрáмикъ *m.* šrám, шрúфтъ *m.* písmo knihtiskařské (něm. *Schrift*).
штáбъ *m.* štáb vojenský; глáвный шт. hlavní št., generální št.; штáбскій *adj.* štábský, štábní; штабсъ-капитáнъ *m.* štábský kapitán; штабъ-лекáрь *m.* štábský lékař; штабъ-офицéръ *m.* štábský důstojník.
шталмéйстеръ *m.* podkoní *m.* (*Stallmeister*); -рскій *adj.* (*Stamm*).
штамбъ *m.* kmen (stromu) (něm.
штандáртъ *m.* praporec jezdecký (*Standarte*).
штанú, óвъ *pl. m.* kalhoty.
штáтъ *m.* stav, rozvrh stavu (*état*); придвóрный шт. rozvrh dvorských příjmů a výdajů, dvorské potřeby; *pl.* státy státy; соединéнные штáты, сѣверо-американскіе штáты spojené státy (severoamerické), unie americká.
штафúр-ка *f.* štafírování; —овать (-рую, -руешь) štafírovati. (*Steiger*).
штéйгеръ *m.* lezec hornický (něm.
штемпелев-áніе *n.* kolkování (štemplování); —áть (-лю́ю, -ю́ешь), штéмпелить (-лю, -лишь) kolkovati (štemplovati); штéмпель, я *m.* kolek, razidlo; *adj.* штéмпельный.
штéмпелька *f.* ukazovadlo, ukazovatel (v knihtiskařství) (*Divisorium*.
штиблéты, ъ *pl. f.* botky.
штилéтъ *m.* dýka, stilet.
штиль, я *m.* počet kalendářský (styl); 2. tišina, bezvětří (na moři) (*Stille*).
штúфтъ *m.*, *dim.* штúфикъ *m.* roubík, nejtek (*Stift*).
штóльна *f.* štola (v hornictví); штóльный, штóленный štolový.
штóнать štepovati, zašívati, mřížkovati (punčochy atd.); -аніе *n.*
штóпоръ *m.* vrtátko, korkovrt.
штормъ *m.* bouře mořská (*Sturm*).
штофъ *m.*, *dim.* штóфикъ *m.* čtyrhraná láhvice, plucarka; 2. stof (míra na tekutiny); 3. látka (*Stoff*).
штрáфныя дéньги *pl.* pokutné peníze.
штрафов-áніе *n.* pokutování; —áть pokutovati.
штрафъ *m.* pokuta.
штриховáть čárkovati (kresbu); штрихóвка *f.* čárkování.
штрихъ *m.* čára, čárka.
штýка *f.* kus; kousek; э́то его́ ш. to je jeho kousek.
штукáрь, я *m.* chytrák; штукáрка *f.* chytrakyně; штукáрить chytře jednati, chytrácky si počínati.
штукатýр-а, —ка *f.* štukatura; —ить štukaturovati; —ная рабóта práce štukatorská; —щикъ *m.* štukator.
штуковáть štukovati, kouskovati.
штýрманъ *n.* vrátný na lodi, kotrčník (*Steuermann*).
штурмов-áть (-мýю, -мýешь) útokem hnáti, šturmovati (шт. крéпость); —óй, áя, óе; -áя лéстница řebřík k útoku; штурмъ, приступъ útok (šturm).
штýцеръ *m.* štuc, krátká ručnice ostrostřelecká; *adj.* штýцерный; штýцерникъ *m.* ostrostřelec.

штыкъ *m.* bodák (bajonet); идтй на штыкй bodákem vyraziti; *dim.* штычёкъ, чкá *m.* bodáček; *adj.* штыкóвый.

шýба *f.* kožich, šuba; *dim.* шýбка, шýбочка kožíšek; шубéйка, шубéечка *f.* kožíšek ženský.

шýбникъ *m.* kožišník.

шугá *f.* stříž, tříšť (první led na řece).

шугáй *m.*, *dim.* шугáецъ, áйца *m.*, шугáйчикъ jupka u ženských.

шýй-ство *n.* (st.) faleš; —ца *f.* (st.) levice; шýйн, ея, ее *adj.* (st.) levý.

шульгá *m. et f.* levák, levačka; kršňák, kršňačka.

шуля́та *pl. n.* (anat.) varlata, moudí; *adj.* шуля́тный.

шуля́тникъ *m.* luňák *Falco milvus.*

шумúло *m.* křikloun.

шумúха *f.* šumicha, pozlátko, dracoun.

шумли́в-о *adv.* hřmotně; —ость *f.* hřmotnosť; —ый hřmotný, křiklavý.

шýмный *adj.* hlučný, hřmotný.

шумóвка *f.* sběračka, vyndavačka (lžíce).

шумъ, а *m.* hluk, hřmot; šum, šumot; ш. въ ушáхъ hučení v uších; надѣлать шýму nadělati hluku, nadělati hřmotu.

шумѣть (-млю, -мúшь) šuměti, šustěti, hučeti (o vodě).

шýринъ *m.* (*pl.* шýрья, ьевъ) švakr (ženin bratr); шýрйй, ья, ье *adj.* švakrův, ova, ovo.

шурфовáть (v horn.) kutati, šťárati, šurfovati; -áние *n.*; шурфъ *m.* šachtice kutací, šurf.

шутúть (шучý, шýтишь) žertovati, šprýmovati (ш. надъ кѣмъ); шутя́ (*transgr.*) v žertu, žertem; не шутя́ beze žertu.

шутúха *f.* šprýmovnice, žertéřka.

шýтка *f.* žert, šprým; безъ шýтокъ, крóмѣ шýтокъ beze žertů.

шутли́в-о *adv.* žertovně; —ость *f.* žertovnosť; —ый žertovný.

шутн-úкъ, á *m.* šprýmovník; —úца *f.* šprýmovnice.

шутов-ско́й *adv.* bláznovsky; —ско́й (-óй), áя, óе *adj.* bláznovský; —ствó *n.* bláznovství.

шýточ-ка *f.* žertík, šprýmek; —ный žertovný, šprýmovný.

шутъ *m.* šprýmovník, žertéř; šašek.

шýфла *f.* lopata (*Schaufel*).

шýшера *f.* chamradí, haraburdí; 2. chatra, luza, sběř.

шушýкать (-аю, -аешь) šeptati, šuškati; —анье *n.*

шушýнъ, *dim.* шушýнчикъ *m. v.* шугáй, шугáйчикъ.

шхéры, **шкéры**, **шéры**, ъ *pl. f.* úskalí mořská na břehu Finska a Švédska.

Щ.

щавéль, я *m.* šťovík *Rumex acetosa*; щавéлевый, щавéльный *adj.* šťovíkový; щавелекúслый šťavlokyselý; -ыя сóли *pl.* šťovany.

щадúтель, я *m.*, —ница *f.* shovívající, shovívavý; -вá; —ный *adj.* shovívající, shovívavý.

щáдить (щажý, щадúшь) кого-либо šetřiti někoho, shovívati někomu; никогó не щ. nikoho nešetřiti.

щадли́в-ость *f.* shovívavosť; —ый shovívavý

щáдра *f. v.* шáдра.

щажéние *n.* šetření; shovívání.

щáный, ая, ое ze zelné polívky (*v.* ши).

щáпл-ение *n.* (star.) nádhera (v šatstvu); —ивый nádherný, strojivý.

щебенúть štěrkovati, štěrkem vyplňovati; щебёнка *f.* štěrkování.

щéбень, бня *m.* štěrk.

щебет-áть (-ечý, -éчешь) štěbetati (o

ptácích); —ли́вость *f.* štěbetavosť; —ли́вый štěbetavý.

щебешо́къ, шка́ *m.* úlomek kamene.

щебре́цъ, á *m.* mateří douška *Thymus Serpyllum.*

щевро́нокъ, нка *m.* pěnice *Sylvia curruca* (pták).

ще́гла *f.* stěžeň; stožár.

щегл-ёнокъ, нка *m.* stehlíček; —о́вка *f.* stehlice *f.*, samice stehličí; —и́чій, ья, ье *adj.* stehličí.

щеголева́т-о *adv.* šviháckу; —ость *f.* šviháckosť; —ый švihácký; uhlazený fig.

щегол-и́ха *f.* švihačka, švihlička, strojilka, fintilka; —ли́вый strojivý, fintivý.

щего́лъ, гла́ *m.* stehlík *Fringilla carduelis.*

щёголь, гля *m.* švihák, švihlík, fintil, strojil.

щеголь-ну́ть fintiti se, strojiti se; —ски́ *adv.* šviháckу; —ски́й (-о́й), а́я, о́е švihácký; —ство *n.* šviháctví.

щеголя́ніе *n.* strojení, fintění; щеголя́ть (-я́ю, -я́ешь) strojiti se, fintiti se; щ. чѣмъ-либо chlubiti se, vychloubati se, honositi se něčím.

щедре́нецъ, нца, щедре́цъ, á *m.* štědřenec, kozí jetel, čilimník *Cytisus.*

щедри́н-а *f.*, *dim.* —ка *f.* dolíček, dubka ve tváři; щедрино́ватый, щедрова́тый zdobaný, dolíčkovatý (ve tváři).

щедрити (-дрю, -дриши), у- (crk.), štědřiti, uštědřiti; щедриться (-дрюсь) býti štědrým.

щедро-да́тель, я *m.* štědrý dárce; —любивый štědrý; —лю́біе *n.* štědrosť.

щедрость, и *f.* štědrost.

щедрота́ *f.* štědrota; dobročinnosť.

ще́дрый, ая, ое štědrý; щ. даръ štědrý dar.

щеду́шіе *n. v.* тщеду́шіе.

щека́ *f.* líce, tvář; *pl.* щёки skály n. úskalí po obou stranách řeky; бить кого́-либо по щека́мъ fackovati někoho.

щекáнъ, а *m.* paka (hlodavec) *Coelogenys paca.*

щека́стый buclatý.

щеколда́ *f.* klika u dveří; závorka u dveří.

щекот-а́ніе *n.*, щеко́тка *f.* lektání; —а́ть (-очу́, -о́чешь) lektati; щ. подъ бока́; 2. щ. štěchtati, řehotati, repotati (jako straka); сорóка -о́четъ straka řehotá, repotá; —ли́вость lechtivosť; —ли́вый lechtivý, lektavý.

щеко́т-но *adv.*: мнѣ щ. lechtá mě; —ный lechtavý, lechtivý.

щелева́тый, щели́стый štěrbinatý, trhlinovatý.

щёлка *f.* štěrbina, trhlinka.

щёлк-аніе *n.* mlaskání (jazykem); louskání (prstoma); щ. зубáми klapání n. jektání (zubami); —ать (-аю, -аешь), —нуть mlaskati (jazykem); louskati (prstoma); klapati n. jektati zubami; 2. tlouci (o slavíku); 3. tlouci, bíti; щ. кого́-либо по́ носу šňupku dáti někomu.

щелк-а́ніе *n.* louskání (ořechů); —а́ть (-а́ю, -а́ешь), —ну́ть louskati ořechy; —отня *f.* louskání (ořechů).

щелкýнъ, á *m.* louskač (ořechů); 2. щ., щелкýха *f.* kovářík (brouk) *Elater*; 3. užanka, myšinec (rst.) *Cynoglossum officinale.*

щелкýшка *f.* kulochyt *(bilbouquet).*

щёлокъ, а *m.* louh (ku praní).

щелоч-е́ніе *n.* loužení; —и́ть (-у́, -и́шь) loužiti, lužiti (prádlo).

щёлочка *f.* trhlinka, štěrbinka.

щёлоч-ность *f.* žíravosť; —ный žíravý.

щёлочь, и *f.* žíravá sůl; žíravina *alkali.*

щелчо́къ, чка́ *m.* šňupka; щ. по́ носу šňupka do nosu.

щель, и *f.* štěrbina; trhlina.
щелúвый *v.* щелúстый.
щелúть (-úю, -úешь) štěrbiti, štěrbiny dělati.
щемúть (-млю, -мúшь) mačkati; uskřípnouti (prsty); щемúтъ сéрдце srdce mě bolí; srdce mi puká; щемлéніе *n.* mačkání; uskřípnutí.
щемлó *n.* mačkadlo, svěradlo, pres.
щенёнокъ, нка *m.* štěnátko.
щенéцъ, нца *m.* (crk.) *v.* щенóкъ.
щенúться štěniti se.
щенúца *f.* (crk.) čubka.
щéнная, ой *adj.* štěnná, březí (čubka).
щенóкъ, нкá *m.* (*pl.* щенки, кóвъ и щенятá, тъ), щенóчекъ, чка, (щенá, áти *n.* crk.) štěně (*pl.* štěňata); щенúчій, ья, ье *adj.* štěněcí.
щепá *f.*, щéпань *f.* tříska, dračka (špán); louč.
щеп-áніе *n.* štípání (louče n. dračeк); —áть (-áю, -áешь) štípati (louč n. dračky).
щепенóй, áя, óе dračkový; щ. рядъ trh na dřevěné nádobí; -áя кýча hromada draček.
щепет-úльникъ, —úнникъ *m.* kramář, hokynář; —úльный kramářský; щ. товáръ zboží kramářské, hokynářské; 2. щ. drobný, útlý (tělo).
щéпеткій, ая, ое vystrojený, vyšňořený; přilehavý, jak by ulil (šaty).
щепетлúвый, щéпетный, щеплúвый švihácký; fintivý.
щéпеть *f.* strůje, úprava, vystrojenost, vyšňořenosť.
щéпка *f.* tříska; худóй какъ щ. hubený jako tříska, jako slabikář; утопáющій и за щéпку хватáется tonoucí i stébla se chytá.
щепля́ть *v.* щепáть.
щепнóй *v.* щепенóй.
щепóть, и, *dim.* щепóтка, щепóточка *f.* štipec, šňupec tabáku.
щéпочка *f.* tříštička.
щербá *f.* voda, v níž se ryba vařila.
щербáтый, ая, ое drsný; jízvatý, štěrbatý.
щербúн-а *f.*, *dim.* —ка štěrbina; trhlina; št. na noži; jizva ve tváři (šrám).
щербúновáтый štěrbinovatý, trhlinovatý; 2. jizvatý; 3. dolíčkovatý, zdobaný.
щетúн-а *f.* štětina; —истый štětinatý; —иться ježiti se (o vlasích), štětiniti se; —ка *f.* (*dim.*) štětinka; —никъ *m. Arctotis* nerenka, štětinník (rst.); —ница *f. Nardus* smilka, štětinnice (rst.); —ный štětinný, štětinový.
щетиновáтый štětinovitý.
щетино-обрáзный štětinovitý; —хвóстъ *m. Apus.*
щёткa *f.* štětka; (horn.) druza (skupina krystalů); *dim.* щёточка štěтička. [kový.
щёточ-никъ *m.* štětkář; —ный štět-
щеть *f.* štětina; 2. štětka; 3. druza.
щеч-éніе *n* uzmutí; —úло *m.* zloděj; —úть (-чý, -чúшь) uzmouti něco; щ.ся óколо когó odlouditi někomu něco.
щёчка *f.* (*dim.*) tvářička *v.* щекá; щёчный lícní. [polívka.
щи, *gen.* щей *f.* kapustnice, zelná
щик-áлщикъ, а, —áтель, я *m.* utěrač svíčky; —áніе *n.* utírání svíčky; —áть, —нýть utírati, utříti svíčku.
щúколот-ка *f.*, —окъ, тка *m.* čečulka, chocholka, chocholík, hlávka kloubová. *condylus.*
щип-áка *m. et f.* štipák, štípal; štípalka; —áніе *n.* štípání; 2. škubání, uštipování; —áть štípati; 2. škubati, uštipovati; 3. štípati (jako pepř).

щипе́цъ, пца́ *m.* štít u střechy; 2. (mysliv.) nos u chrta (ňuchna).
щи́пка *f. v.* щипа́ніе.
щипо́къ, пка́ *m.* klobnutí, klofnutí (zobákem).
щипу́нъ, á *m.* fig. štípal, kousal; щипу́нья *f.* -ka.
щипцы́, о́въ *pl. m.* štipce (kratiknot, tratiknot); 2. štipce (kleště); 3. kadeřidlo (želízko na vlasy); *dim.* щи́пчики, овъ; *adj.* щипцо́вый.
щипъ *v.* шипъ.
щи́тень, тня *m.* jednook *Monoculus*
щи́тецъ, тца *m.* štítek.
щити́ться (щичу́сь, щити́шься), защища́ться zašticovati se.
щи́тникъ *m.* štítník.
щитовóй, áя, óе štítový.
щитóкъ, тка́ *m.* štítek; št. na světlo; střížka; 2. щ., щитóвка štítovka, šišák (rst.) *Scutellaria.*
щито-нóсецъ, сца *m.* štítonoš, štítník; —нóска *f.* štítonoska *Cassida* (hmyz); —обрáзный štítovitý.
щитъ, á *m.* štít. [*v.* щи.
щи́цы, *gen.* щецъ *pl. f.* kapustnice
щóгла *f.* stožár.
щóлкать *v.* щёлкать.
щóлкъ! *int.* lusk, prask!
щу́ка *f.* štika (ryba) *Esox lucius.*
щукъ, *m.* (crk.) hluk.
щуня́ть (-я́ю, -я́ешь) domluviti někomu, vymluviti komu, vyhubovati někomu; -я́ніе *n.*
щупальцо *n.* tykadlo (u hmyzu).
щу́пать (-а́ю, -а́ешь) obledávati něco rukama, chmatati na něco, makati; щ. пульсъ sahati na puls.
щу́пъ, *dim.* щу́пикъ *m.* obledadlo, nořidlo (*Sonde*).
щу́р-а *m. et f.* mžoural; -ka; —е-ніе *n.* mžourání; —ить (-рю, -ришь) přimhouřiti oči; щ.ся (-рюсь, -ришься) mžourati očima.
щу́рка *f.* včelojed *Merops apiaster.*
щурупить (-плю, -пишь) vrtati; 2. šroubovati. [*licteres.*
щуру́пникъ *m.* skroucenec (rst.) *He*щуру́пъ, а, *dim.* щуру́пецъ, пца, щуру́пикъ, а *m.* šroub (vrtule) *v.* винтъ; щуру́пный *adj.* šroubový.
щуръ *m.* hejl ořešník *Loxia enucleator.*
щу́ч-ина *f.* štěčina, štičí maso; -ій, ья, ье *adj.* štičí; —ка *f.* štička, malá štika.

Ъ, Ы, Ь.

(Těmito písmeny nezačíná žádné slovo ruské).

Ѣ.

ѣ (jať) písmeno v azbuce církevní třídcáté třetí, v ruské třídcáté.
ѣдá, ы́ *f.* jídlo; мнѣ тепéрь не до ѣды teď se mi nechce jíst; собáчья ѣдá psí žrádlo (potrava).
ѣдáло *n.* (prost.) *v.* чéлюсть.
ѣдáльцы, овъ *pl. m.* kousadla (u hmyzu).
ѣдéніе *n.* jedení.
ѣдкій, ая, ое žravý, žíravý; leptavý; štiplavý; (o řečech); -ость *f.* -ost; *adv.* ѣдко.
ѣдкомлéчникъ *m.* mlíčí (hadí), pryšec *Euphorbia.*
ѣдóкъ, á, ѣдýнъ, á *m.* jedlík, (veliký j.); ѣдýнья *f.* jedlice (veliká jedlice).
ѣдýч-есть *f.* žíravost; —ій, ая, ее *adj.* žíravý, leptavý. [koni.
ѣзда *f.* jízda; верховáя ѣ. jízda na
ѣздéцъ, дцá *m.* (star.) jezdec *v.* всáдникъ.
ѣздить (ѣзжу, ѣздишь) jezditi; ѣ. верхóмъ jezditi na koni.

ѣздовóй, áя, óе jízdný; -áя дорóга vozová cesta; -óй (*m. subst.*) jízdný posel.
ѣздóкъ, á *m.* jezdec; 2. jízdný posel; 3. poutník.
ѣздýха *f.* neposeda, neposedná žena.
ѣзжáльный objezděný (kůň); kdo mnoho jezdil.
ѣзжéніе *n.* jezdění.
ѣзженый objezděný (vůz).
ѣзъ *m.*, забóйка jez (v řece).
ѣствá *f.*, ѣство *n.* jídlo.
ѣсть (ѣмъ, ѣшь, ѣстъ) jísti (jím, jíš, jí); я ещё не ѣлъ já ještě nejedl; 2. ѣ. kousati, štípati (jako blechy, mast, mýdlo atd.); ѣ.ся (ѣмся, ѣшься) съ кѣмъ kousati se s někým, hrýzti se s někým (vaditi se).
ѣсть, и *f.* (star.) jídlo.
ѣханіе *n.* jízda (jezdění).
ѣхать (ѣду, ѣдешь, ѣдетъ), поѣхать jeti; ѣ. верхóмъ, на лошади jeti na koni; кудá ты ѣдешь? kam jedeš? ѣдутъ! jedou! (t. přijíždějí).

Э.

э́ва *int.* ejhle!
эвнýхъ *m. v.* евнýхъ.
эволю́ція *f.* obrat, cvičení, evoluce.
эгúра *f.* hedžra (letopočet mahomedánský od útěku Mahomedova).
эгоúзмъ *m.* sobectví, egoismus; эгоистúческій egoistický, sobecký; эгоúстъ *m.* egoista, sobec.
э́дакой, э́дакъ *v.* э́такой, э́такъ.
эдéмъ *m.* ráj, edem, eden; *adj.* эдéмскій.
эй! *int.* ej!
экватóръ *m.* (geogr.) rovník (*Aequator*); *adj.* экваторiáльный.
экзамен-áторъ *m.* examinator, zkoušeč; —ováніе *n.* zkoušení, examinování; —овать zkoušeti, examinovati.
экзáменъ *m.* zkouška (učební) (examen); *adj.* экзáменскій.
экзамéтръ *m.* (hexametr) *v.* ексамéтръ.
экзáрхъ *m. v.* ексáрхъ.
экзегéтика *f.* exegetika, vykládání bible; экзегетúческій exegetický; экзегéтъ *m.* exeget, vykladač bible.
экзекýторъ *m.* exekutor; экзекýторша *f.* exekutorova žena; экзекýторскій *adj.*
экземпля́ръ *m.* exemplář; výtisk knihy.
экзерцировáть exercirovati; -áніе *n.*; экзерцúція *f.* exercicium, cvičení.
экипáжъ *m.* (*dim.* экипáжикъ, экипáжецъ, жца) ekvipáž, povoz (*equipage*); 2. družina lodnická; *adj.* экипáжный.
э́кій *v.* э́кой.
эклезiáстъ *m.* (bibl.) eklesiast, kazatel.
эклúптика *f.* ekliptika, dráha sluneční; эклиптúческій ekliptický.
эклóга *f.* ekloga, báseň pastýřská, selanka.
э́кой! ая, ое *pron.* jaký!
экономúть (-млю, -мишь) hospodařiti, hospodářsky si počínati.
экономúческій, ая, ое ekonomický, hospodářský; -ія дéньги uhospodařené peníze.
эконóм-ія *f.* ekonomie, hospodářství; —ка *f.* hospodyně, ekonomka; —ный hospodárný, hospodářský; —скій hospodářův, hospodářský; —ша *f.* žena ekonomova; экономъ, а *m.* ekonom, hospodář, domácí správce.
экспедúторъ, а *m.* expeditor, výprace; *adj.* -рскій; экспедúція *f.* expedice; výprava; výpravna.
эксперимéнтъ *m.* pokus; experiment; *adj.* -тáльный.
экспéртъ *m.* znalec (*expert*).
экспонéнтъ *m.* (math.) udavatel, vy-

kladatel, exponent; 2. vystavovatel (na výstavě).

экспро́мтъ *m.* improvisace (*Impromptu*), báseň n. hudební kus na ručeš skládaný. [z knihy.

экстра́ктъ *m.* výtah, extrakt; výpis

экстраординарный mimořádný; э. профе́ссоръ mimoř. profesor.

э́кстренный *adj.* zvláštní.

эксцентри́ческій, ая, ое výstřední, excentrický. [se.

экъ! *int.* ej, ejhle! hlehle; podívejme

эла́стика *f.* elastika; pryž, pružeť, pružec *v.* каучу́къ; эласти́ческій, ая, ое elastický, pružný; эласти́чество *n.*, эласти́чность *f.* elastičnosť.

элегі́ческій elegický; **элегі́я** *f.* elegie.

электриз-а́ція *f.*, **—ова́ніе** *n.* elektrisování; **—ова́ть** elektrizovati; **электри́ческій** elektrický; **электри́чество** *n.* elektřina.

электро-ме́тръ *m.* elektroměr, elektrometr; **—фо́ръ** *m.* elektronoš, elektrofor.

элемента́рный elementární, prvopočáteční; **элеме́нтъ** *m.* základ; prvek, element.

эле́мная смола́, каме́дь elemová pryskyřice, elemi.

эликси́ръ *m.* elixir, odvar divotvorný.

эллипсисъ *m.* (geogr.) elipse, obchodnice; **эллипти́ческій** eliptický.

эма́ль, и *f.* smalt, email; *adj.* эма́левый, эма́льный smaltový; **эмалирова́ть** emalirovati; **-а́ніе** *n.*

эмбле́ма *f.* význak, příznak, emblem; **эмблемати́ческій**.

эмигра́нтъ *m.* vystěhovalec, emigrant.

эмпири́змъ *m.* empirismus, zkušebnosť; **эмпи́рикъ** *m.* empirik, zkušebník; **эмпири́ческій** empirický, zkušebný.

эндеми́ческій endemický, domácí.

энтомоло́гія *f.* hmyzozpyt, entomologie; **энтомоло́гъ** *m.* hmyzozpytec, entomolog.

энтузіа́змъ *m.* nadšení, enthusiasmus; **энтузіа́стъ** *m.* nadšenec, enthusiast.

энциклопеди́ческій, ая, ое encyklopedický; **э. лексико́нъ** enc. slovník, náučný slovník; **энциклопе́дія** *f.* encyklopedie.

э́олова а́рфа Eolova harfa.

эпигра́мма *f.* epigram, nápis básnický; **сочини́тель эпигра́ммъ, эпиграмма́тистъ**, *m.* epigramista, básník nápisův; **эпиграмати́ческій, эпигра́мный** epigramatický.

эпигра́фъ *m.* nadpis, nápis (epigraf).

эпидеми́ческій, ая, ое epidemický; **эпидемі́я** *f.* epidemie.

эпизоди́ческій, ая, ое episodický; **эпизо́дъ** *m.* episoda.

э́пикъ *m.* epik, básník epický.

эпилепси́ческій, ая, ое epileptický, padoucí; **эпилепсі́я** *f.* padoucnice, padoucí nemoc (epilepsie).

эпиталама *f.* báseň svatební (epithalamium).

эпита́фія *f.* nápis náhrobní, epitafium.

эпите́тъ *m.* přijmení, příznak.

эпи́ческій epický; **-ая поэ́ма** epická báseň.

эпомі́да *f. v.* нарамникъ.

эпопе́я *f.* epopea, epická báseň.

эпо́ха *f.* epocha.

э́ра *f.* éra, časořadí, letopočet.

эрмита́жъ *m.* poustevna *eremitage.*

эрати́ческій bludný, eratický (geogr.).

эска́дра *f.* eskádra, skádra, oddělení loďstva.

эскадро́нъ *m.* eskadrona, škadrona, švadrona; *adj.* **—о́нный**.

эски́зъ *m.* rozvrh, nástin, skizza.

эспарзе́тъ (**эспарсе́тъ, эспарце́тъ**) *m.* ligrus (kopejšník) *Onobrychis sativa* (*Hedysarum onobrychis*), *Esparsette.*

эссéнція *f.* esence, silice, siličná tekutina.
эстáмпъ *m.* mědirytina, rytina v mědi *estampe.*
эстафéта *f.* štafeta; *adj.* эстафéтный.
эстéтика *f.* esthetika, krasověda; эстéтикъ *m.* esthetik; эстети́ческій esthetický, krasovědný.
э́столь *adv.* (prost.) tolik.
эстóмпъ *m.* roztěrka (u malířů) *estompe.*
эстрагóнъ *m.* estragon *Artemisia dracunculus.*
этажéрка *f.* přístěnný stolek.
этажъ *m.* poschodí, patro (*etage*); ни́жній э. přízemek (*parterre*).
э́такій, ая, ое takový.
э́такъ *adv.* tak; takto.
этáпъ *m.* průchod vojenský (*Etape*); *adj.* этáпный.
э́тика, и́ѳика *f.* étika, mravověda.
этикéтъ *m.* dvornosť předepsaná, etiketa; этикéтный dvorný; этикéтничать dle etikety se chovati.
этимологи́ческій etymologický; этимолóгія *f.* etymologie, slovozpyt.
этнографи́ческій etnografický, národopisný; этногрáфія *f.* etnografie, národopis; этногрáфъ *m.* národopisec, etnograf.
э́тотъ, э́та, э́то *pron.* ten, ta, to.
эфемери́ды *pl. f.* (*gen.* -ри́дъ) efemeridky.
эффéктъ *m.* efekt, účinek.
эхини́тъ *m.* ježovcokam *echinit.*
э́хо *n.* ozvěna, ohlas, echo.
эхъ! *int.* ech, ach!
эшалóтъ *m.* šalotka, ošlejch *Allium ascalonicum.*
эшафóтъ *m.* lešení popravné, popraviště (*Schaffot*).
эѳи́ръ *m.* éther; эѳи́рный étherový, étherický; эѳиризáція *f.*, эѳировáніе étherisace.
эѳіóпъ *m.* (chem.) čerň.

Ю.

юбилéй, я *m.* jubileum, milostivé leto; druhotiny *pl.*; *adj.* —ный; юбиля́ръ *m.* druhotinář, oslavenec.
ю́бка, *dim.* ю́бочка *f.*, юбчёнка *f.* jubka, jupka, jupička; *adj.* ю́бочный.
ювели́ръ *m.* klenotník (*Juvelier*); ювели́рный, ювели́рскій, ая, ое klenotnický.
юго-востóкъ *m.* jihovýchod; —востóчный jihovýchodní; —зáпадный jihozápadní; —зáпадъ *m.* jihozápad.
ю́гъ, а *m.* jih.
юдóліе *n.*, юдóль *f.* (crk.) údolí; юдóльный *adj.* údolní, údolenský.
южá *f.*, пáлочникъ kluběnka (srha, říznačka) *Dactylis glomerata.*
ю́жика *m.*, ю́жикъ *m.* příbuzný *v.* уж . . . .
ю́жный *adj.* jižní.
ю́за *f.*, ю́зникъ *m.* (crk.) *v.* у́за, у́зникъ.
юлá *f.* vlk, brčadlo (hra dětská); 2. jola, strnad zahradní; 3. fig. vrtílek, neposeda *v.* непосѣ́дъ.
юли́ть (юлю́, юли́шь) ocáskovati kolem někoho.
юмористи́ческій humoristický; юмори́стъ *m.* humorista *m.*; ю́моръ *m.* humor, veselá povaha, veselá mysl.
ю́нга *m.* lodní pacholík (*Junge*).
юнéцъ, нцá *m.* junec (mladý býček n. jelen); ю́ница *f. v.* тели́ца.
ю́нкеръ *m.* poddůstojník stavu šlechtického (*Junker*); ю́нкерскій *adj.*; ю́нкерство *n.*
ю́ностный (star.) mladistvý.
ю́ность *f.* mládí (junosť).
ю́нота *m.* (crk.) chlapec, pacholík (7—15 letý).
юнóт-ка *f.* holka, holčina; —ство *n.* mládí.
ю́нош-а *m.* jinoch (staroč. junoša); —ескій *adj.* jinošský; —ество *n.*

jinošství; mládí; —ествовать žíti ve věku jinošském.
юный, ая, ое mladý (star. juný, uný).
юнѣть (-ѣю, -ѣешь) mládnouti.
юпа, юпка *f.* jupa, jupka *v.* юбка.
юра́ *f.* stádo n. houf sledí.
юриди́ческій právnický, juridický; вонро́съ ю. záležitosť (otázka) právnická.
юриспруде́нція *f.* právnictví.
юрисконсу́льтъ *m.* právník, znalec práv.
юри́стъ *m.* právník, jurista.
юри́ть (-рю́, -ри́шь) chvátati, spěchati; 2. honiti, pohánětі někoho.
юркать (-аю, -аешь) ponořovati se; юркнуть náhle se ponořiti.
юркъ! *intrj.* žblunk! ю. въ во́ду! žblunk do vody!
юро́д-ивость *f.* pošetilosť; —ивый pošetilý; —итися (юро́жуся, -ишися), —ствовать pošetile jednati; —ство *n.* pošetilosť, bláznovství.
юро́дъ *m.* (crk.) blázen, pošetilec.
юро́дѣть (-ѣю, -ѣешь), об- zbláznitі se.
юро́къ, рка *m. v.* вьюро́къ.
юрта *f.* jurta (plstěný stan u kočovníků); юртовище *n.* jurtoviště (staniště).
юркъ, а *m.* osada kočovnická *v.* улу́съ.
юръ *m.* návrší, přívrší kam špatná pohoda táhne.
юсти́рный upravovací (o váze); -ная *f.* (-ная пала́та) úřad nad upravováním mincí zřízený.
юстиров-а́льщикъ *m.*, **юстиро́вщикъ** *m.* upravovač mince; —а́ніе *n.*, **юстиро́вка** *f.* upravování mince; —а́ть (-ру́ю, -ру́ешь) upravovati, justirovati; **юсти́ръ** *m.* váha justirovací, upravovací.
юсти́ція *f.* soudnictví, justice; **мини́стръ -ціи** ministr soudnictví.
юсъ jmeno písmene ѫ v církevní azbuce.
ютѝться (ючу́сь, ютѝшься) stuliti se někam (srov. прiю́тъ).
ютро́ба *f.* (crk.) *v.* утро́ба.
ютъ *m.* paluba na zadku lodi nad kajutou.
ю́ть, и, ю́хть, и *f.* juchta; **ю́фтяный, ю́хтяный, ю́хтовый** juchtový; ю. заво́дъ juchtovna, juchtárna.
юха, и *f.* jícha, odvar z masa a z ryby, omáčka.
юха́ла, юхва́ла *f.* okrájené maso z ryb a na slunci n. v peci sušené.

Я.

я *(gen., acc.* меня́, *dat., loc.* мнѣ, *inst.* мно́ю) *pron.* já; я говорю́ já mluvím (krátce: mluvím).
я́бед-а *f.* pomluva, kleveta; 2. úskok; —никъ *m.* pomluvač, klevetník; 2. úskočník; —ница *f.* pomluvačka, klevetnice; 2. úskočnice; —ничать (-аю, -аешь) na koho-libo pomlouvati někoho, dělati klevety na koho, očerňovati koho; 2. úskoky dělati, pletichati; -анье *n.*; —ническій pomluvačský; —ничество *n.* pomluvačství; 2. úskoky *pl.*
я́блоко *n.* jablko (ovoce; j. v oku; j. na koni, groše); Ада́мово я. Adamovo jablko (ohryzek); ра́йское я. rajské jab.; земляно́е я. brambor, zemák.
я́блон-ица *f.* veliká jabloň; —ка *f.* jabloňka (malá jabloň); —ный jabloňový; я. цвѣтъ jabloňový květ; —овка *f.* jablkovka, jablovka, jablonovka, jabčák (víno z jablek).
я́блонь, и *f.* jabloň *Malus communis* (*Pyrus malus*).

я́блоч-ко *n.* (*pl.* я́блочки) jablíčko; —никъ *m.* jablečník, jablkář; —ница *f.* jablečnice, jablkářka; —ный jablečný.

яви́ть (явлю́, -вишь) jeviti, ukazovati; я.ся (явлю́сь) jeviti se; objeviti se; dostaviti se k někomu; я.ся въ судъ dostaviti se k soudu.

я́вка *f.* oznámení (u úřadu, u soudu); udání (krádeže); 2. ukázání (pasu atd.); 3. я. въ судъ dostavení-se k soudu.

явле́ніе *n.* zjevení, úkaz; воздýшное я. úkaz povětrný (*Phaenomen*); 2. я. výjev (v divadle) (*scena*).

я́вленый, явле́нный oznámený; ukázaný.

явля́тель, я *m.* ukazatel.

явля́ть (-я́ю, -я́ешь) ukazovati, předkládati, prokazovati (milost); я.ся objevovati se, ukazovati se *v.* яви́ть.

я́вно *adv.* zjevně; patrně.

явнобра́чныя расте́нія *pl.* rostliny jevnosnubné *Phanerogamae.*

я́вность *f.* zjevnosť, patrnosť.

я́вный zjevný, patrný.

я́воръ *m.* javor *Acer*; 2. platan *Platanus* (*v.* чинáръ); я́воровый *adj.* javorový.

я́вочный udavací; -ая *f.* písemné udání u soudu o spáchané krádeži neb o uprchlíkovi.

явственнобра́чный *v.* явнобра́чный.

я́вственн-ость *f.* zjevnosť; zřetelnosť, patrnosť; —ый zjevný, zřetelný, patrný.

я́вствовать *impers.* zjevným býti; изъ сего я́вствуетъ z toho je patrno; какъ я́вствуетъ изъ дѣлъ jak patrno (zjevno) ze spisů (t. úředních).

явь, явь, я́вѣ *adv.*, въ явь v jev, zjevně; на яву́ bdíc.

ягá-баба *f.* (prost.) ježibaba (jedu baba), stará čarodějnice.

ягнёнокъ, нка *m.* (*pl.* ягня́та, тъ) jehně, (*pl.* jehňata), jehňátko.

ягня́тникъ *m.* jehnětník *Gypaëtus.*

ягня́чій, ья, ье *adj.* jehněcí.

я́год-а *f.* jahoda; на́шего по́ля я. fig. našinec; —ица *f.* (crk.) jahůdka vinná, zrno vína; 2. bradavička na prsu ženském; 3. kýta nad stehnem; —ичина *f.* fíkomorva *Ficus sycomorus*; —ка *f.* jahůdka; —никъ *m.* jahodník, svařená šťáva jahodová; víno jahodové; náliv jahodový; 2. jahodník; sběratel jahod, prodavač jahod; 3. lýkovec latnatý (vlčí lýko menší) *Daphne gnidium*; —ница *f.* jahodnice, prodavačka jahod; milovnice jahod; —ный jahodový; я. сокъ šťáva jahodová.

ягодо-но́сный jahodonosný; —обра́зный jahodovitý.

ядá *f. v.* ѣдá.

ядéніе *n.* jedení; jídlo.

я́дерный kulový (*v.* ядро́).

ядовúт-ость *f.* jedovatosť; —ый jedovatý.

ядомётный jedostřelný.

ядо́мый jedomý, jedlý.

ядо-но́сный jedonosný; —слóвіе *n.* jedosloví; —твореніе *n.* travičství.

ядотво́р-ецъ, рца *m.* travič; jedoděj; *m.*; jedotvorec; —ный travičský; otravující; jedotvorný; —ство *n.* jedotvorství; travičství; —ствовать travičství provozovati.

ядрён-ость *f.* jadrnosť fig.; —ый jadrný. [korábě).

я́дрило *n.* (crk.) stožár, stěžeň (na

ядри́стый jadrný, jadrnatý, velkojaderný.

ядро́ *n.* jádro; орѣховое я. jádro ořechové; 2. koule dělová; калёное я. žhavá koule; 3. (anat) jádro, vejce, moudí; 4. fig. jádro věci.

я́дрыш-ко *n.* jadérko; —никъ *v.* ятры́шникъ.

ядца *m.* (crk.) jedlík.

ядъ *m.* jed; чаша съ ядомъ číše n. kalich s jedem.

яжевика *f.* ostružina *v.* kumaníka.

язва *f.* jizva, rána; язвы Христовы *pl.* rány Kristovy; моровая язва morová rána.

язвенникъ *m.* úročník lékařský, bolhoj (rst.) *Anthyllis vulneraria.*

язвенный, язвеный poraněný.

язвéць, á, язвикъ, а *m.* jezvec, (jezevec, jezovec) *Meles taxus (Ursus meles).*

язвин-а *f. dim.*, —ка *f.* rána (od štiplavých věcí); 2. blizna (bot.); 3. zub (na břitvě); 4. brloh (jezevčí, liščí).

язвúть, я *m.* uštěpačník, posměváček; —ница *f.* uštěpačka; —ность uštěpačnost; jizlivost; —ный uštěpačný, jizlivý.

язвúть (-влю, -вúшь) jizviti, raniti, poraniti; 2. fig. očerňovati koho; я. кого-либо словáми uštěpačně dotýkati se někoho.

язвица *f.* vačice jezevčí, jezevice *Perameles.*

язвлéніе *n.* ranění, poranění; 2. fig. očernění, pomluva.

язикъ *m. v.* язь (ryba).

язъ *m.* jez *v.* заборка.

языко-вéдѣніе, —знáніе *n.* jazykozpytství; —образный jazykovitý.

языкъ, á *m.* jazyk (anat.); держúть я. за зубáми drž jazyk za zuby! что на душѣ то и на языкѣ co na srdci to na jazyku; на языкѣ мéдъ а подъ языкóмъ лéдъ na jazyku med a v srdci jed; 2. я. jazyk (jmeno všelikých přístrojů); srdce (palička) ve zvonu; vývrtka dělostřelecká; 3. jazyk (národní); рýсскій я., чéшскій я.; 4. (star.) jazyk, zajatec válečný, jehož se vyptávali na nepřítele; 5. (bot.) я. jazyk, jmeno mnoha rostlin; я. волóвій j. volský; я. пéсій, собáчій j. psí; я. змѣúный hadí j. atd.

язычёкъ, чка *m.* jazýček; (j. ve zvonku; ve varhanách); j., čípek v hrdle.

язы́ч-ески *adv.* pohansky; —еский *adj.* pohanský; —ество *n.* pohanství; —никъ *m.* pohan, modlář; 2. fig. poštěvač, našeptavač, klepař; 3. я. (язы́шникъ) srpek *v.* serpýna (bot.); —ница *f.* pohanka, modlářka; 2. fig. poštěvačka, klepna; — ничать poštívati na někoho; — ный *adj.* jazykový, jazyčný.

язь, я *m.* plotice *Cyprinus rutilus.*

язь, и *f.* (crk.) rána.

яйнó *n.* (star.) čepec, blána (na hlavě novorozeněte).

яйцё *n. v.* яицó.

яйце-вúдный, —обрáзный vejčitý.

яйцó, á *n.* vejce; я. голубúное holubí v; я. муравьúное mravenčí v.; сидѣть на яйцахъ seděti na vejcích.

яйчко *n.* vajíčko; *pl.* яйчки, чекъ vstavač *Orchis v.* ятры́шникъ.

яйч-никъ *m.* vaječník (prodavač vajec; milovník vajec); 2. vaječník *Ovarium* (anat.); —ница *f.* vaječnice (prodavačka vajec, milovnice vajec); 2. vaječník (jídlo z vajec); — ный vaječný; я. желтóкъ žloutek vaječný; я. бѣлóкъ bílek (vaječný).

якій (crk.) jaký *v.* какóй.

яко *adv.* (crk.) jako; 2. *conj.* jakož, ježto, poněvadž.

яковый (crk.) jakový, jaký *v.* какóй.

якорь, я *m.* kotev, kotva; *dim.* якорикъ *m.* kotvička; якорный *adj.* kotvičný.

ялáпа *f.* nocenka (jalapa) *Mirabilis jalappa*; ялáпный jalapový; я. кóрень kořen jalapový, alepový.

ялыкъ *m.* člun o dvou veslech.
яловецъ, вца *m.* jalovec *Juniperus communis v.* можжевéльникъ.
ялови́ца, ялóвка *f.* jalovice, jalovka (mladá kráva).
я́ловый jalový (o zvířatech), bezplodný; -ая коро́ва *v.* ялови́ца.
ялóвѣть (-ѣю, -ѣешь) jalověti.
ялъ *m.* člun o dvou n. o čtyrech veslech.
я́ма *f.* jáma (v zemi); глáзная я. jamka oční, důlek oční.
ямбúческій jambický; ямбъ *m.* jamb (verš).
я́мина, я́минка *f.* jamka.
я́мистый jamnatý.
я́мка, я́мочка *f.* jamka.
ямскóй (-íй), áя, óе vozkovský, povozničký; —áя *f. subst.* čtvrť vozkářská; я́мская лóшадь кůй vozový.
ямчу́га *f* sanytr (селúтра); ямчу́жный, селúтряный sanytrový.
ямщúкъ, á *m.* vozka, povozník; *adj.* ямщúцкій, ая, ое, ямщúчій, ья, ье.
ямщúна *f.* povinnosť držeti pohotově koně do povozů poštovských atd.
ямъ *m.* stanice, štace povozní.
янвáрь, я, *m.* (генвáрь) leden (měsíc); янвáрскій, ая, ое ledňový.
яндовá *f.* hubatka *v.* ендовá.
янтáрка *f.* jantarka (zool.) *Succinea.*
янтарнокúслый jantarokyselý.
янтáрный jantarový.
янтáрь, я *m.* jantar *Succinum* (žlutá pryskyřice mořská).
я́нька *m.* (prost.) samochval, chlubný člověk.
япончá *f. v.* епанчá.
ярéм-никъ *m.* kdo nosí břemena, břemenář; —ница *f.* břemenářka; —ный jařmem obtížený; я. скотъ tažný dobytek.
ярéмъ, *gen.* ярмá *m.* jarmo.
ярéцъ, *gen.* ярцá *m.* jarec, roční bobr.
ярúга *f. v.* ерúга.
ярúна *f.* jařina, jará vlna; 2. široké zelené barvené plátno.
ярúть (ярю́, ярúшь), разъ- rozjařiti, rozmítiti někoho; я.ся (ярю́сь, ярúшься), разъ- rozjařiti se.
я́рица *f.* jař, jařina, jaré žito; *adj.* я́ричный.
я́рка *f.* jarka, jará n. mladá ovce.
я́рк-ій, ая, ое jasný (hlas, plamen, barva); я. пламень plamen plápolavý, jasný; —ость *f.* jasnosť.
ярлúкъ *m. v.* ерлúкъ.
я́рмарка, я́рмонка *f.* jarmark, výroční trh; пасхáльная я. velikonoční trh knihkupců v Lipsku; я́рмарочный, я́рмоночный jarmareční.
ярмолúстъ, ярмолúстникъ *m.*, бобокáперсъ jarmolist (kaciba) *Zygophyllum.*
я́ро *adv.* vztekle (staroč. jarno).
яровáть běhati se, honiti se (o zvířatech).
яровóй, áя, óе jarý (o obilí); я. хлѣбъ, яровóе (*n. subst.*) jaré obilí, jař, jařina; я. багóръ rybářské bidlo, tlouk.
яролáть *f.* nesmysl; 2. luza, chatra.
я́ростивый, я́ростный vzteklý, rozkacený, rozlícený. [lícenosť.
я́рость *f.* vzteklosť, rozkacenosť, rozя́рочка *f. dim. v.* я́рка.
яртаýлъ *m.* dělo návěstné; 2. přední voj; *adj.* яртаýльный.
ярýга *f.* rokle *v.* овráгъ.
я́русъ *m.* poschodí, patro; домъ о двухъ я́русахъ dům o dvou poschodích, o dvou patrech, dům dvoupatrový; 2. я. vrstva (geol.); pořadí.
ярýтка *f.* kokoška, pastuší tobolka, penízek *Thlaspi.*
яръ *m.* sráz, příkrý skalní břeh; 2. vír ve vodě; 3. zánět (u ptáků).
ярúга *f. v.* ерúга.

я́рый, ая, ое jarý, statečný; 2. zlostný. prchlivý, náhlý; 3. я. воскъ jarý vosk; -ыя пчёлы jaré včely.

ярь *f.* jař, jaré obilí; 2. я., мѣдя́нка měděnka (něm. *Grünspan*); ярь лазо́ревка modř horská.

я́са *f.* (star.) návěstné dělo.

ясакъ, а́ *m.* jasak, poplatek odváděný v zvířecích kožích (v Sibiři); 2. zvon v kostele, jímž se dává znamení, kdy se má vyzváněti a kdy přestati; 3. (star.) návěstné znamení, výstražné znamení; *adj.* ясачный; я. сборъ vybírání jasaku.

ясачникъ *m.* jasačník (kdo vybírá jasak, výběrčí jasaku).

ясаулъ *v.* есаулъ.

я́сельный jes ový.

я́сенецъ, нца *m.*, я́сеница *f.* třevdava (jasanec) *Dictamnus Fraxinella* (*D. albus*). [sanový.

я́сенникъ *m.* jesenník, les n. háj ja-

я́сень, я *m.* jasan, jasen, jesen *Fraxinus excelsior*; я́сеневый, я́сенный *adj.* jasanový. *[stium.*

ясколка *f.* (rst.) rožec, úvratka *Cera-*

я́сли, ей *pl. f.* jesle; *dim.* я́слицы, цъ, я́слишки, шекъ *f.* jesličky.

ясме́нникъ *m.* mařinka (drůbňava) *Asperula.*

ясми́нъ, *dim.* ясми́нчикъ jasmín (rst.) *Jasminum*; я. дикій, я. чешскій (я. нѣмецкій) jasmín český, pustoryl vonný *Philadelphus coronarius*; *adj.* ясми́нный jasmínový.

ясно́хонькій, я́сненькій, ая, ое jasňoučký.

ясни́на *f.* (crk.) jasná pohoda.

я́сниться jasniti se *impers.*; на дворѣ начина́етъ я́снится venku začíná se jasnit.

я́сно *adv.* jasno, jasně; на не́бѣ я́сно je jasno, nebe je jasné; э́то я́сно to je jasné.

ясно-ви́дѣніе *n.* jasné vidění (v magnetickém spánku) (*clair voyance*); —ви́дящій jasnověvidoucí; —глаго́ливый, —рѣчи́вый, ая, ое výřečný.

я́сность *f.* jasnosť, zřetelnosť.

ясно́тка *f.* hluchavka, hluchá kopřiva, jasnotka (крапи́ва глуха́я) *Lamium* (rst.).

я́сный, ая, ое jasný; (-ое не́бо; -ая пого́да; -ое со́лнце); -ое доказа́тельство jasný důkaz; -ое поня́тіе jasný pojem; я. го́лосъ jasný hlas.

ясне́ть *impers.* jasněti; пого́да -е́етъ počasí se jasní.

я́списъ *m.* jaspis (kámen) *v.* я́шма; я́списовый jaspisový.

я́ства *f.*, я́сти *n.* (crk.) jídlo.

я́сти (я́мъ, я́си) crk. jísti *v.* ѣсть.

ястребёнокъ, нка *m.* jestřábek, jestřábě (, ěte *n.*). *[racium.*

ястребинка *f.* jestřabník (rst.) *Hie-*

ястреби́ный, ая, ое *adj.* jestřabí.

я́стребка *f.* seletnice, praseník *Hypochoeris.*

я́стребникъ *m.* jestřábník, sokolník (cvičitel sokolů k lovu).

я́стребъ, а *m.* jestřáb *Falco palumbarius (Astur palumnarius, Accipiter).*

ясы́рь, я *m.* (star.) otrok n. zajatý z Asie; ясы́рка *f.* otrokyně n. zajatá z Asie.

я́тіе *n.* (crk.) jetí (jmutí); 2. lovecké (jímací) náčiní.

я́тманъ *m.* (star.) hetman.

я́тникъ *m.* zajatec *v.* у́зникъ.

ятóвь, и *f.*, ятóвье *n.* dychánek, lože, zimní ložisko ryb.

ятро́ *n.* (по́чка) játra *pl.*

ятровúца, я́тровь, и *f.* (star.) švakrová (staročes. jatrev).

ятры́шникъ *m.* vstavač, kukačka (rst.) *Orchis.*

ять jmeno písmene ѣ.

я́хонтъ *m.* (drahokam:) žlutý jacint, hyacint; я. вишнёвый amethyst; я. голубо́й, сѧ́ній safír; я. кра́сный, черва́тый rubín.
я́хта *f.* jachta (loď).
якта́шъ *m.* brašna myslivecká (něm. *Jagdtasche).*
ячѣ́ица *f.* (crk.) číška.
ячеѧ, и́ *f., dim.* ячѣ́йка, ячѣ́ечка *f.* okrouhlý otvor; я. со́товая, воскова́я буňка; ячѣ́йный buňkový, buněčný; ячѣ́истый buňkovatý, buněčnatý *cellulosus.*
ячме́нь, я *m.* ječmen *Hordeum*; 2. я. на глазу́ ječné zrno (na oko); ячме́нный, я́чневый, я́чный *adj.* ječný, ječmenový; ячме́нный взваръ ječný odvar, krupovka *(ptisana).*
я́шма *f.* jaspis, jašma; я́шмовый jaspisový.
я́щерица *f.* ještěrka, (ještěřice) *Lacerta* (zool.).
ящеровѝдный ještěrkovitý.
я́щеръ *m.* ještěr, ještěrka šupinatá *(Menis).*
я́щикъ *m.* skříňka *(caisse; coffre);* bedníčka (tabáku, čaje); цехово́й де́нежный я. cechovní truhla (matka pokladnice); откла́дывать въ до́лгій я. odkládati na dlouhé lokte; *dim.* я́щичекъ, чка *m.*; *adj.* я́щичный.
я́щуръ *m.* plch lískový *Myoxus (Mus) avellanarius.*

Ѳ.

ѳ (ѳита́), písmě vyslovené co *f.*, jež povstalo z řeckého θ; co číslo značí 9.
ѳеа́тръ *v.* teátr.
ѳео-го́нія *f.* bohopis *(theogonie)*; —кра́тія *f.* bohovláda (theokracie); —ло́гія *f.*, богосло́віе bohosloví, theologie.
ѳеургі́я *f.* zaklínání duchů.
ѳими́амъ, ѳумі́амъ *m.* kadidlo; -мный kadidlový; -мникъ *m.* kadidelnice.
ѳита́ jmeno písmene ѳ; 2. *v.* авдо́тька.
Ѳоминó воскресéнье neděle družebná (po velikonoci).

Ѵ.

ѵ (ѵ́жица, и́жица) jmeno písmene ѵ; přichází pouze ve slovích z řečtiny přijatých.
ѵакѝнѳъ *m.* hyacint (drahokam).
ѵпако́й *m.* církevní zpěv v ranní mši o velkých svátcích.
ѵпа́рхъ, ѵпа́тъ *m.* místodržící, náměstník.
ѵподіа́конъ *m.* podjahen *(Subdiaconus)*; -нство *n.* podjahenství.
ѵпостáсь *f.* jedna z božských osob v nejsvětější Trojici.
ѵссо́пъ *m. v.* иссо́пъ.

Skráceniny. — Сокращенія.

A. — Словарь церковнославянскаго и русскаго языка, составленный вторымъ отдѣленіемъ императорской академіи наукъ. Санктпетербургъ. 1847.

O. — Опытъ областнаго великорусскаго словаря, изданный вторымъ отдѣленіемъ императорской академіи наукъ. Санктпетербургъ. 1852.

P. — Полный русско-нѣмецкій словарь, составленный Иваномъ Павловскимъ Рига. 1858.

R. — Русскій словарь. Составилъ Филиппъ Рейфъ. 1860.

anat. — anatomie
angl. — anglicky
arch. — architektura
astr. — astronomie
atd. — a tak dále
bot. — botanika
bulh. — bulharsky
crk. — církevní
fig. — figura
franc. — francouzsky
gram. — gramaticky
hor. — hornictví
chem. — chemie
log. — logika
učeb. — učebnicky
math. — mathematika
mor. — moravsky
n. — nebo
něm. — německy
neskl. — nesklonné
pol. — polsky
prost. — prostonárodní
rst. rostl. — rostlina
skrác. — skráceně
slovc. — slovensky (slovácky)
srb. — srbsky
srov. — srovnej
st., star. — starorusky
staroč. — staročesky
stav. — stavitelství
t. — totiž
v. — viz
zool. — zoologie.

acc. — *accusativus*
adj. — *adjectivum*
adv. — *adverbium*
coll. — *collectivum*
comp. — *comparativus*
conj. — *conjunctio*
dat. — *dativus*
dim. (*dem.*) — *diminutivum*
f. — *femininum*
gen. — *genitivus*
imper. — *imperativus*
indecl. — *indeclinabile*
int. — *interjectio*
m. — *masculinum*
n. — *neutrum*
pers. — *persona*
pl. — *pluralis*
praep. — *praepositio*
pron. — *pronomen*
subst. — *substantivum*
v. — *vide*
verb. — *verbum.*

UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA
3 0112 114019141